

Nordisk Råd

61. session

2009

Stockholm

Nordisk Råds 61. session 2009, Stockholm

© Nordisk Råd, København 2010

ISBN: 978-87-91885-05-1

Tryk: Rosendahls-Schultz Grafisk A/S, København 2010
Redaktion: Åsa Eidenert, Birthe Lien og Cathrine Rodalgaard
Oplag: 90

Printed in Denmark

Nordisk Råd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Telefon (+45) 3396 0400
Telefax (+45) 3311 1870

www.norden.org

Ny adresse fra 1. august 2010:

Ved Stranden 18
DK-1061 København K

Det nordiske samarbejde

Det nordiske samarbejde er et af de ældste og mest omfattende regionale samarbejder i verden. Det omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt Færøerne, Grønland og Åland. Samarbejdet styrker samhørigheden mellem de nordiske lande med respekt for de nationale forskelle og ligheder. Det øger mulighederne for at hævde Nordens interesser i omverdenen og fremme det gode naboskab.

Samarbejdet blev formaliseret i 1952 med *Nordisk Råds* oprettelse som forum for parlamentarikerne og regeringerne i de nordiske lande. I 1962 underskrev de nordiske lande Helsingforsaftalen, som siden har været den grundlæggende ramme for det nordiske samarbejde. I 1971 blev *Nordisk Ministerråd* oprettet som det formelle forum til at varetage samarbejdet mellem de nordiske regeringer og de politiske ledelser i de selvstyrende områder, Færøerne, Grønland og Åland.

Indholdsfortegnelse

Indkaldelse til sessionen	5
Deltagerliste	7
Regeringsrepræsentanter og valgte medlemmer	10
Dagsorden og Sagsliste	22
Oversigt over sessionen	26
Protokol	
Indholdsfortegnelse protokol	32
Protokol mandag 27. oktober	33
Protokol tirsdag 28. oktober	80
Protokol onsdag 29. oktober	175
Sager m.m.	247
Medlemsforslag/Udvalgsforslag (A-sager)	249
Ministerrådsforslag (B-sager)	433
Beretninger (C-sager)	497
Meddelelser (D-sager)	811
Spørgsmål (E-sager)	1011
Dokumenter	1107
Vedtagelser	1311
Fremstillinger/Rekommandationer	1313
Interne vedtagelser	1350
Øvrige vedtagelser	1353
Præsidium, sekretariat, sagkyndige m.m.	1357
Supplement	1369
Uddeling av Nordisk Råds priser	1370
Årendelista	1378
Uddrag fra referater fra Præsidiemøter 2008	1385
Valg	1391
Register	1393
Oversigt over sagernes behandling	1394
Personregister	1406
Emneregister	1438
Plan over sessionssalen	1453



norden

Nordisk Råd

Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer
Færøernes Landsstyre, Grønlands Selvstyre, Ålands Landskapsregering
Nordisk Ministerråd samt
valgte medlemmer og suppleanter i Nordisk Råd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0400
Fax +45 3311 1870
nordisk-rad@norden.org
www.norden.org

2. juli 2009

Nordisk Råds 61. session i Stockholm, 2009

Der indkaldes hermed til Nordisk Råds 61. session. Sessionen afholdes i dagene fra den 27. – 29. oktober i Stockholm, Sverige

Foreløbigt program for sessionen vedlægges.

Opmærksomheden henledes desuden på den indledende konference den 26. oktober, som handler om klimapolitik og er et led i processen, der leder frem mod de Forenede Nationers Klimatopmøde i København i december. Alle interesserede er velkomne. Program for mødet vil snart kunne findes på www.norden.org.

Med venlig hilsen
Nordisk Råd

Sinikka Bohlin
Præsident

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

Deltagerliste

(Oprettet ifølge § 4 i arbejdsordningen og godkendt ved mødet den 27. oktober 2009)

Regeringsrepræsentanter – Hallituksen edustajat¹

Aasland, Tora, (SV), Norge
 Aasrud, Rigmor, (A), Norge
 Adelson Liljeroth, Lena, (m), Sverige
 Árni Páll Árnason, (Sf), Island
 Berthelsen, Ove Karl, (IA), Grønland
 Bildt, Carl, (m), Sverige
 Björklund, Jan, (fp), Sverige
 Carlgren, Andreas, (c), Sverige
 Christensen, Carina, (KF), Danmark
 Christiansen, Palle, (D), Grønland
 Dahl, Johan, (Sbfl), Färöarna
 Dam á Neystabø, Helena, (Jvfl), Färöarna
 Eidesgaard, Jóannes, (Jvfl), Färöarna
 Eriksson, Roger, (Lib), Åland
 Eriksson, Viveka, (Lib), Åland
 Frederiksen, Anthon, (KP), Grønland
 Haarder, Bertel, (V), Danmark
 Huitfeldt, Anniken, (A), Norge
 Husmark Pehrsson, Cristina, (m), Sverige
 Häkämies, Jyri, (saml), Finland
 Jóhanna Sigurðardóttir, (Sf), Island
 Johannesen, Aksel V., (Jvfl), Färöarna
 Johannesen, Kaj Leo, (Sbfl), Färöarna
 Karlsen, Mimi, (IA), Grønland
 Katrín Jakobsdóttir, (Vg), Island
 Katrín Júlíusdóttir, (Sf), Island
 Kleist, Kuupik, (IA), Grønland
 Krantz, Tobias, (fp), Sverige
 Lundberg, Britt, (Åc), Åland
 Møller, Per Stig, (KF), Danmark
 Niclasen, Jørgen, (Ffl), Färöarna
 Odell, Mats, (kd), Sverige
 Olofsson, Maud, (c), Sverige
 Olsen, Annika, (Ffl), Färöarna
 Pekkarinen, Mauri, (cent), Finland
 Rasmussen, Lars Løkke, (V), Danmark
 Reinfeldt, Fredrik, (m), Sverige
 Riis-Johansen, Terje, (Sp), Norge
 Sander, Helge, (V), Danmark
 Sjögren, Katrin, (Lib), Åland
 olheim, Erik, (SV), Norge
 Steingrímur J. Sigfússon, (Vg), Island
 Stoltenberg, Jens, (A), Norge
 Stubb, Alexander, (saml), Finland
 Støre, Jonas Gahr, (A), Norge
 Svandís Svavarsdóttir, (Vg), Island
 Thörnroos, Veronica, (Åc), Åland
 Wallin, Stefan, (sv), Finland
 Vanhanen, Matti, (cent), Finland
 Vapaavuori, Jan, (saml), Finland

¹ Angående tidspunkt for regeringsrepræsentantenes tilstedeværelse ved sessionen henvises til Nordisk Råds delegationssekretariat

Väyrynen, Paavo, (cent), Finland
Össur Skarphéðinsson, (Sf), Island

Medlemmer – Jäsenet

Adelsbo, Christer, (s), Sverige
 Agersnap, Hanne, (SF), Danmark
 Arhinmäki, Paavo, (vänst), Finland
 Arnesen, Bendiks Harald, (A), Norge
 Ásmundur Einar Daðason, (VG), Island
 Asmyhr, Hans Frode, (FrP), Norge
 Autio, Risto, (cent), Finland
 Barfod, Line, (EL), Danmark
 Berthelsen, Olga P., (IA), Grönland
 Bisgaard, Per, (V), Danmark
 Bjarni Benediktsson, (Sj.), Island
 Bohlin, Sinikka, (s), Sverige
 Bonnesen, Erling, (V), Danmark
 Brodén, Anita, (fp), Sverige
 Brodersen, Henrik, (DF), Danmark
 Christensen, Ole Vagn, (S), Danmark
 Christensen, Troels (V), Danmark
 Dahl, Bente, (RV), Danmark
 Dahl Jakobsen, Katrin, (Jvfl.), Färöarna
 Foss, Per-Kristian, (H), Norge
 Gestrin, Christina, (sv), Finland
 Giltun, Vigdis, (FrP), Norge
 Green, Monica, (s), Sverige
 Grimstad, Oskar, (FrP), Norge
 Grönfeldt Bergman, Lisbeth, (m), Sverige
 Guðfríður Lilja Grétarsdóttir, (VG), Island
 Gustafsson, Billy, (s), Sverige
 Heinäluoma, Eero, (sd), Finland
 Henriksen, Per Rune, (A), Norge
 Hjörvar, Helgi (A), Island
 Holmelid, Alf, (SV), Norge
 Høegh-Dam, Bitten, (S), Grönland
 Illugi Gunnarsson, (Sj.), Island
 Jensen, Mogens, (S), Danmark
 Johansson, Ann-Kristine, (s), Sverige
 Johansson, Mats, (m), Sverige
 Kallis, Bjarne, (kd), Finland
 Karhuvaara, Arja, (saml), Finland
 Karlsson, Runar, (C), Åland
 Karlström, Fredrik, (ObS), Åland
 Karvo, Ulla, (saml), Finland
 Kierkemann, Marianne, (m), Sverige
 Knakkegaard, Anita, (DF), Danmark
 Kolberg, Martin, (A), Norge
 Kristensen, Henrik Dam, (S), Danmark
 Kristoffersen, Gerd Janne, (A), Norge
 Linander, Johan, (c), Sverige
 Lindholm, Jan, (mp), Sverige
 Ljunggren, Anna, (A), Norge
 Lundteigen, Per Olaf, (Sp), Norge
 Mäkelä, Jukka, (saml), Finland
 Niinistö, Ville, (gröna), Finland
 Ohly, Lars, (v), Sverige
 Oinonen, Lauri, (cent), Finland
 Olsen, Gunn, (A), Norge
 Olsen, Per Arne, (FrP), Norge
 Olsson, Kent, (m), Sverige

Opheim, Torfinn, (A), Norge
 Pedersen, Marion, (V), Danmark
 Polfjärd, Jessica, (m), Sverige
 Rajala, Lyly, (saml), Finland
 Rana, Jenis av, (Mfl.), Färöarna
 Seurujärvi, Janne, (cent), Finland
 Sigríður Ingibjörg Ingadóttir, (A), Island
 Sindal, Niels, (S), Danmark
 Siv Friðleifsdóttir, (F), Island
 Sjøli, Sonja I., (H), Norge
 Stenberg, Maria, (s), Sverige
 Söderman, Jacob, (sd), Finland
 Sønsterud, Tone Merete, (A), Norge
 Tetzschner, Michael, (H), Norge
 Thommessen, Olemic, (H), Norge
 Tjernberg, Gunilla, (kd), Sverige
 Tornberg, Stefan, (c), Sverige
 Touborg, Kristen, (SF), Danmark
 Trældal, Torgeir, (FrP), Norge
 Tuomioja, Erkki, (sd), Finland
 Wahlström, Göte, (s), Sverige
 Wallmark, Hans, (m), Sverige
 Wegendal, Lars, (s), Sverige
 Virolainen, Anne-Mari, (saml), Finland

Nærværende suppleanter

Dam, Helle, (S), Danmark
 Ehn, Johan, (fs), Åland
 Haglö, Kerstin, (s), Sverige
 Harberg, Svein, (H), Norge
 Henningsen, Juliane, (IA), Danmark
 Hoydal, Høgni, (Tj), Danmark
 Jensen, Thomas, (S), Danmark
 Jonsson, Peter, (s), Sverige
 Kjærli, Gorm, (A), Norge
 Lien, Tord, (FrP), Norge
 Lindgren, Else-Marie, (kd), Sverige
 Nordås, Janne Sjelmo, (Sp), Norge
 Olsson, Hans, (s), Sverige
 Sasi, Kimmo, (saml), Finland

Ændringer i deltagerlisten

Ændringer 27. oktober:

Kimmo Sasi erstatter Arja Karhuvaara

Ændringer 28. oktober:

Jukka Mäkelä forlod sessionen kl. 14.00 og erstattedes af Johan Ehn
 Anne-Mari Virolainen forlod sessionen kl. 14.00 og erstattedes af Kimmo Sasi
 Kristen Touborg forlod sessionen kl. 15.30 og blev erstattet af Høgni Hoydal
 Per Arne Olsen forlod sessionen kl. 17.30 og blev erstattet af Tord Lien for resten af sessionen
 Sonja Sjøli forlod sessionen kl. 17.30 og blev erstattet af Svein Harberg for resten af sessionen
 Olemic Thommessen forlod sessionen kl. 17.30 og blev erstattet af Øyvind Halleraker for resten af sessionen
 Gunn Olsen forlod sessionen kl. 17.30 og blev erstattet af Gorm Kjerli for resten af sessionen
 Bendiks H. Arnesen forlod sessionen kl. 17.30 og blev ikke erstattet af suppleant

Ændringer 29. oktober:

Hans Olsson erstatter Ann-Kristin Johansson frem til kl. 12.00

**Regeringsrepræsentanter og medlemmer
samt suppleanter efter land og partier**

(ved sessionens begyndelse)

Danmarks Riges Delegation

Regeringsrepræsentanter

Lars Løkke Rasmussen, f. 1964
statsminister

Helge Sander, f. 1950
videnskabsminister

Bertel Haarder, f. 1944
samarbejdsminister

Per Stig Møller, f. 1942
udenrigsminister

Carina Christensen, f. 1972
kulturminister

Medlemmer

(Valgt af Folketinget den 7. oktober 2009)

Venstre (V)

Medlemmer

Erling Bonnesen, f. 1955
folketingsmedlem

Per Bisgaard, f. 1955
folketingsmedlem

Troels Christensen, f. 1954
folketingsmedlem

Marion Pedersen, f. 1949
folketingsmedlem

Suppleanter

Eyvind Vesselbo, f. 1946
folketingsmedlem

Hans Christian Schmidt, f. 1953
folketingsmedlem

Henrik Høegh, f. 1952
folketingsmedlem

Edmund Joensen, f. 1944
folketingsmedlem

Socialdemokratiet (S)

Medlemmer

Ole Vagn Christensen, f. 1943
folketingsmedlem

*Helle Dam*¹, f. 1960
folketingsmedlem

Henrik Dam Kristensen, f. 1957
folketingsmedlem

Mogens Jensen, f. 1963
folketingsmedlem

Niels Sindal, f. 1950
folketingsmedlem

Suppleanter

Carsten Hansen, f. 1957
folketingsmedlem

Mette Gjerskov, f. 1966
folketingsmedlem

Thomas Jensen, f. 1970
folketingsmedlem

Karen J. Klint, f. 1947
folketingsmedlem

¹ Stedfortræder for Mogens Jensen i perioden 29/10 - 12/11 2009

Dansk Folkeparti (DF)*Medlemmer*

Henrik Brodersen, f. 1964
 folketingsmedlem

Anita Knakkegaard, f. 1947
 folketingsmedlem

Suppleanter

Hans Kristian Skibby, f. 1969
 folketingsmedlem

Tina Petersen, f. 1965
 folketingsmedlem

Det Konservative Folkeparti (KF)*Medlemmer*

Jørgen Lundsgaard, f. 1945
 folketingsmedlem

Suppleanter

Mike Legarth, f. 1960
 folketingsmedlem

Per Ørum Jørgensen, f. 1970
 folketingsmedlem

Socialistisk Folkeparti (SF)*Medlemmer*

Hanne Agersnap, f. 1960
 folketingsmedlem

Kristen Touborg, f. 1943
 folketingsmedlem

Suppleanter

Karina Lorentzen, f. 1973
 folketingsmedlem

Ole Sohn, f. 1954
 folketingsmedlem

Det Radikale Venstre (RV)*Medlem*

Bente Dahl, f. 1948
 folketingsmedlem

*Suppleant***Enhedslisten (EL)***Medlem*

Line Barfod, f. 1964
 folketingsmedlem

*Suppleant***Uden partitilknytning***Medlem*

Pia Christmas-Møller, f. 1961
 folketingsmedlem

*Suppleant***Tjóðveldi (Tj)***Medlem**Suppleant*

Høgni Hoydal, f. 1966
 lagtingsmand

Inuit Ataqatigiit (IA)*Medlem**Suppleant**Juliane Henningsen, f. 1984*
folketingsmedlem**Færøernes Delegation²****Landsstyrets repræsentanter***Aksel V. Johannesen, f. 1972*
landstyremand for sundhed*Jóannes Eidesgaard, f. 1951*
landsstyremand for finans og økonomi*Annika Olsen, f. 1975*
landsstyrekvinde for indenrigssager*Jørgen Niclasen, f. 1969*
landsstyremand for udenrigssager*Helena Dam á Neystabø, f. 1955*
landsstyrekvinde for undervisning,
forskning og kultur*Kaj Leo Johannesen, f. 1964*
lagmand*Johan Dahl, f. 1959*
landstyremand for handel og industri**Medlemmer***(Valgt af Føroyas Lagting den 30. september 2009)***Javnaðarflokkurin (Jvfl.)***Medlem**Suppleant**Katrin Dahl Jakobsen, f. 1951*
lagttingsmand*Andrias Petersen, f. 1947*
lagttingsmand**Miðflokkurin (Mfl.)***Medlem**Suppleant**Jenis av Rana, f. 1953*
lagttingsmand*Karsten Hansen, f. 1944*
lagttingsmand

² Indgår i Danmarks Riges Delegation

Grønlands Delegation³**Repræsentanter fra Naalakkersuisut**

Anthon Fredriksen, f. 1953
Medlem af Naalakkersuisut for
Indenrigsanliggender, Natur og Miljø

Ove Karl Bethelsen, f. 1954
Medlem af Naalakkersuisut for Erhverv og
Råstoffer

Kuupik Kleist, f. 1958
Formand for Naalakkersuisut

Palle Christiansen, f. 1973
Medlem af Naalakkersuisut for Finanser

Mimi Karlsen, f. 1957
Medlem af Naalakkersuisut for Kultur,
Uddannelse, Forskning og Kirke

Medlemmer

(Valgt af Inatsisartut den 12. oktober 2009)

Inuit Ataqatigiit (IA)

Medlem

Suppleant

Olga P. Berthelsen, f. 1962
Medlem af Inatsisartut

Hans Aronsen, f. 1967
Medlem af Inatsisartut

Siumut (S)

Medlem

Suppleant

Aleqa Hammond, f. 1965
Medlem af Inatsisartut

Bitten Høegh-Dam, f. 1965⁴
Medlem af Inatsisartut

³ Indgår i Danmarks Riges Delegation

⁴ Bitten Høegh-Dam afløste alene Medlem af Inatsisartut, Per Berthelsen ifm. Sessionen

Finlands Delegation**Regeringsrepræsentanter**

Matti Vanhanen, f. 1955
statsminister

Alexander Stubb, f. 1968
utrikesminister

Jan Vapaavuori, f. 1965
bostadsminister, nordisk
samarbetsminister

Jyri Häkämies, f. 1961
förvarsminister

Mauri Pekkarinen, f. 1947
näringsminister

Paavo Väyrynen, f. 1946
utrikeshandels- och utvecklingsminister

Stefan Wallin, f. 1967
kultur- och idrottsminister

Medlemmer

(Valda av Riksdagen 13 februari 2009)

**Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (sd)/
Finlands Socialdemokratiska Parti (sd)***Medlemmer/Jäsenet*

Maarit Feldt-Ranta, f. 1968
riksdagsledamot

Jacob Söderman, f. 1938
riksdagsledamot

Tuula Peltonen, f. 1962
riksdagsledamot

Tommy Tabermann, f. 1947
riksdagsledamot

Erkki Tuomioja, f. 1946
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsenet

Eero Heinäluoma, f. 1955
riksdagsledamot

Krista Kiuru, f. 1974
riksdagsledamot

Pauliina Viitamies, f. 1969
riksdagsledamot

Antti Vuolanne, f. 1967
riksdagsledamot

**Suomen Keskusta (kesk)/
Centern i Finland (cent)***Medlemmer/Jäsenet*

Risto Autio, f. 1954
riksdagsledamot

Lauri Oinonen, f. 1947
riksdagsledamot

Janne Seurujärvi, f. 1975
riksdagsledamot

Paula Sihto, f. 1961
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsenet

Oiva Kaltiokumpu, f. 1950
riksdagsledamot

Timo Kaunisto, f. 1963
riksdagsledamot

Hannes Manninen, f. 1946
riksdagsledamot

Markku Pakkanen, f. 1960
riksdagsledamot

**Kansallinen Kokoomus (kok)/
Samlingspartiet (saml)**

Medlemmer/Jäsenet

Arja Karhuvaara, f. 1954
riksdagsledamot

Ulla Karvo, f. 1960
riksdagsledamot

Jukka Mäkelä, f. 1960
riksdagsledamot

Lyly Rajala, f. 1951
riksdagsledamot

Anne-Mari Virolainen, f. 1965
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsenet

Jari Larikka, f. 1965
riksdagsledamot

Petri Pihlajaniemi, f. 1968
riksdagsledamot

Petri Salo, f. 1959
riksdagsledamot

Lenita Toivakka, f. 1961
riksdagsledamot

Kimmo Sasi, f. 1952
riksdagsledamot

**Vasemmistoliitto (vas)/
Vänsterförbundet (vänst)**

Medlem/Jäsen

Paavo Arhinmäki, f. 1976
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsenet

Kari Uotila, f. 1955
riksdagsledamot

Unto Valpas, f. 1944
riksdagsledamot

**Ruotsalainen Kansanpuolue (r)/
Svenska Folkpartiet (sv)**

Medlem/Jäsen

Christina Gestrin, f. 1967
riksdagsledamot

Suppleant/Varajäsen

**Vihreä Liitto (vihr)/
Gröna Förbundet (gröna)**

Medlem/Jäsen

Ville Niinistö, f. 1976
riksdagsledamot

Suppleant/Varajäsen

Heli Järvinen, f. 1963
riksdagsledamot

**Suomen Kristillisdemokraatit (kd)/
Kristdemokraterna i Finland (kd)**

Medlem/Jäsen

Bjarne Kallis, f. 1945
riksdagsledamot

Suppleant/Varajäsen

Leena Rauhala, f. 1942
riksdagsledamot

Perussuomalaiset (ps)/**Sannfinländerna (saf)***Medlem/Jäsen**Suppleant/Varajäsen**Raimo Vistbacka, f. 1945
riksdagsledamot***Ålands Delegation⁵****Landskapsregeringens repräsentanter***Britt Lundberg, f. 1963**landskapsregeringsledamot med ansvar
för Utbildnings- och kulturavdelningen**Roger Eriksson, f. 1960**landskapsregeringsledamot med ansvar
för sekretariat och EU**Katrin Sjögren, f. 1966**landskapsregeringsledamot med ansvar
för Social- och miljöavdelningen**Veronica Thörnroos, f. 1962**landskapsregeringsledamot med ansvar
för nordiska samarbetsfrågor**Viveka Eriksson, f. 1956
lantråd***Medlemmer***(Valda av Ålands lagting den 5 november 2008)***Liberalerna på Åland (Lib)***Medlem**Suppleant**Raija-Liisa Eklöw, f. 1947
lagtingsledamot***Frisinnad samverkan (FS)***Medlem**Suppleant**Johan Ehn, f. 1975
lagtingsledamot***Åländsk Center (ÅC)***Medlem**Suppleant**Runar Karlsson, f. 1953
lagtingsledamot***Obunden samling (Obs)***Medlem**Suppleant**Fredrik Karlström, f. 1973
lagtingsledamot*

⁵ Indgår i Finlands delegation

Islands Delegation**Regeringsrepræsentanter**

<i>Jóhanna Sigurðardóttir</i> , f. 1942 statsminister	<i>Steingrímur J. Sigfússon</i> , f. 1955 finansminister
<i>Árni Páll Árnason</i> , f. 1966 social- og socialforsikringsminister	<i>Svandís Svavarsdóttir</i> , f. 1964 miljøminister
<i>Katrín Jakobsdóttir</i> , f. 1976 undervisnings-, forsknings- og kulturminister, samarbejdsminister	<i>Össur Skarphéðinsson</i> , f. 1953 udenrigsminister
<i>Katrín Júlíusdóttir</i> , f. 1974 industriminister	

Medlemmer*(Valgt af Alþingi den 15. maj 2009)***Sjálfstæðisflokkurinn (Selvstændighedspartiet) (Sj.)**

<i>Medlemmer</i>	<i>Suppleanter</i>
<i>Bjarni Benediktsson</i> , f. 1970 altingsmedlem	<i>Ragnheiður Ríkharðsdóttir</i> , f. 1949 altingsmedlem
<i>Illugi Gunnarsson</i> , f. 1967 altingsmedlem	<i>Jón Gunnarsson</i> , f. 1956 altingsmedlem

Samfylkingin (Den Socialdemokratiske Alliance) (A)

<i>Medlemmer</i>	<i>Suppleanter</i>
<i>Helgi Hjörvar</i> , f. 1967 altingsmedlem	<i>Steinunn Valdís Óskarsdóttir</i> , f. 1965 altingsmedlem
<i>Sigríður Ingibjörg Ingadóttir</i> , f. 1968 altingsmedlem	

Vinstrihreyfingin – grænt framboð (Vänsterpartiet - De Gröna) (VG)

<i>Medlem</i>	<i>Suppleant</i>
<i>Ásmundur Einar Daðason</i> , f. 1982 altingsmedlem	<i>Árni Þór Sigurðsson</i> , f. 1960 altingsmedlem
<i>Guðfríður Lilja Grétarsdóttir</i> , f. 1972 altingsmedlem	<i>Lilja Rafney Magnúsdóttir</i> , f. 1957 altingsmedlem

Framsóknarflokkurinn (Fremskridtspartiet) (F)

<i>Medlem</i>	<i>Suppleant</i>
<i>Siv Friðleifsdóttir</i> , f. 1962 altingsmedlem	<i>Guðmundur Steingrímsson</i> , f. 1972 altingsmedlem

Hreyfingin (Bevægelsen)*Suppleant**Margrét Tryggvadóttir, f. 1972*
altingsmedlem**Norges Delegation****Regeringsrepresentanter***Jens Stoltenberg, f. 1959*
statsminister*Anniken Huitfeldt, f. 1969*
kulturminister*Erik Solheim, f. 1955*
miljøvern- og utviklingsminister*Jonas Gahr Støre, f. 1960*
utenriksminister*Rigmor Aasrud, f. 1960*
Fornyings- og administrasjonsminister,
samarbeidsminister*Terje Riis Johansen, f. 1968*
olje- og energiminister*Tora Aasland, f. 1942*
forsknings- og høyere utdanningsminister**Medlemmer***(Valgt i Stortinget den 22. oktober 2009)***Arbeiderpartiet (A)***Medlemmer**Bendiks H. Arnesen, f. 1951*
stortingsrepresentant*Torfinn Opheim, f. 1961*
stortingsrepresentant*Per Rune Henriksen, f. 1960*
stortingsrepresentant*Martin Kolberg, f. 1941*
stortingsrepresentant*Anna Ljunggren, f. 1984*
stortingsrepresentant*Sonja Bartholsen, f. 1960*
stortingsrepresentant*Gunn Olsen, f. 1952*
stortingsrepresentant*Tone Merethe Sønsterud, f. 1959*
stortingsrepresentant*Varamedlemmer**Jorodd Asphjell, f. 1960*
stortingsrepresentant*Lillian Hansen, f. 1957*
stortingsrepresentant*Gorm Kjernli, f. 1981*
stortingsrepresentant*Gerd Janne Kristoffersen, f. 1952*
stortingsrepresentant*Hilde Magnusson Lydvo, f. 1970*
stortingsrepresentant*Arild Stokkan-Grande, f. 1978*
stortingsrepresentant*Tor-Arne Strøm, f. 1952*
stortingsrepresentant*Tove- Lise Torve, f. 1964*
stortingsrepresentant

Fremskrittspartiet (FrP)*Medlemmer*

Per Arne Olsen, f. 1961
stortingsrepresentant

Hans Frode Kielland Asmyhr, 1970
stortingsrepresentant

Vigdis Giltun, f. 1952
stortingsrepresentant

Oskar Jarle Grimstad, f. 1954
stortingsrepresentant

Torgeir Trældal, f. 1965
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

Ingebjørg Godskesen, f. 1957
stortingsrepresentant

Tord Lien, f. 1975
stortingsrepresentant

Solveig Horne, f. 1969
stortingsrepresentant

Peter N. Myhre, f. 1954
stortingsrepresentant

Laila Marie Reiertsen, f. 1960
stortingsrepresentant

Høyre (H)*Medlemmer*

Per-Kristian Foss, f. 1950
stortingsrepresentant

Sonja Irene Sjøli, f. 1949
stortingsrepresentant

Michael Tetzschner, f. 1954
stortingsrepresentant

Olemic Thommesen, f. 1956
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

Elisabeth Aspaker, f. 1962
stortingsrepresentant

Erna Solberg, f. 1961
stortingsrepresentant

Svein Harberg, f. 1958
stortingsrepresentant

Øivind Halleraker, f. 1951
stortingsrepresentant

Sosialistisk Venstreparti (SV)*Medlemmer*

Alf Egil Holmelid, f. 1947
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

Geir-Ketil Hansen, f. 1956
stortingsrepresentant

Kristelig Folkeparti (KrF)*Medlem*

Dagfinn Høybråten, f. 1955
stortingsrepresentant

Varamedlem

Rigmor Andersen Eide, f. 1954
stortingsrepresentant

Senterpartiet (Sp)*Medlem*

Per Olaf Lundteigen, f. 1953
stortingsrepresentant

Varamedlem

Janne Sjelmo Nordås, f. 1964
stortingsrepresentant

Sveriges Delegation**Regeringsrepräsentanter**

<i>Fredrik Reinfeldt</i> , f. 1965 statminister	<i>Lena Adelsohn-Liljeroth</i> , f. 1955 kulturminister
<i>Andreas Carlgren</i> , f. 1958 miljöminister	<i>Mats Odell</i> , f. 1947 kommun- och finansmarknadsminister
<i>Carl Bildt</i> , f. 1949 utrikesminister	<i>Maud Olofsson</i> , f. 1955 näringsminister
<i>Christina Husmark Pehrsson</i> , f. 1947 socialförsäkringsminister og samarbetsminister	<i>Tobias Krantz</i> , f. 1971 minister för forskning och högre utbildning

Medlemmer*(Valda av Riksdagen den 1 oktober 2008)***Sveriges socialdemokratiska arbetareparti (s)**

<i>Medlemmer</i>	<i>Suppleanter</i>
<i>Christer Adelsbo</i> , f. 1962 riksdagsledamot	<i>Kerstin Haglö</i> , f. 1955 riksdagsledamot
<i>Sinikka Bohlin</i> , f. 1947 riksdagsledamot	<i>Carin Runeson</i> , f. 1947 riksdagsledamot
<i>Monica Green</i> , f. 1959 riksdagsledamot	<i>Claes Göran Brandin</i> , f. 1948 riksdagsledamot
<i>Billy Gustafsson</i> , f. 1948 riksdagsledamot	<i>Peter Hultqvist</i> , f. 1958 riksdagsledamot
<i>Ann-Kristine Johansson</i> , f. 1962 riksdagsledamot	<i>Sylvia Lindgren</i> , f. 1945 riksdagsledamot
<i>Göte Wahlström</i> , f. 1951 riksdagsledamot	<i>Peter Jonsson</i> , f. 1962 riksdagsledamot
<i>Lars Wegendal</i> , f. 1949 riksdagsledamot	<i>Hans Olsson</i> , f. 1951 riksdagsledamot
<i>Maria Stenberg</i> , f. 1966 riksdagsledamot	<i>Mona Sahlin</i> , f. 1957 riksdagsledamot

Moderata samlingspartiet (m)

<i>Medlemmer</i>	<i>Suppleanter</i>
<i>Lisbeth Grönfeldt Bergman</i> , f. 1948 riksdagsledamot	<i>Anna Tenje</i> , f. 1977 riksdagsledamot
<i>Marianne Kierkemann</i> , f. 1950 riksdagsledamot	<i>Katarina Brännström</i> , f. 1950 riksdagsledamot
<i>Mats Johansson</i> , f. 1951 riksdagsledamot	<i>Rolf Gunnarsson</i> , f. 1946 riksdagsledamot
<i>Kent Olsson</i> , f. 1944 riksdagsledamot	<i>Lars Lindblad</i> , f. 1971 riksdagsledamot

Jessica Polfjärd, f. 1971
riksdagsledamot

Nils Oskar Nilsson, f. 1935
riksdagsledamot

Hans Wallmark, f. 1965
riksdagsledamot

Cecilia Widegren, f. 1973
riksdagsledamot

Centerpartiet (c)

Medlemmer

Suppleanter

Johan Linander, f. 1974
riksdagsledamot

Erik A. Eriksson, f. 1969
riksdagsledamot

Stefan Tornberg, f. 1957
riksdagsledamot

Karin Nilsson, f. 1956
riksdagsledamot

Folkpartiet liberalerna (fp)

Medlem

Suppleant

Anita Brodén, f. 1948
riksdagsledamot

Christer Winbäck, f. 1953
riksdagsledamot

Kristdemokratiska samhällspartiet (kd)

Medlem

Suppleant

Gunilla Tjernberg, f. 1950
riksdagsledamot

Else-Marie Lindgren, f. 1949
riksdagsledamot

Vänsterpartiet (v)

Medlem

Suppleant

Marianne Berg, f. 1954
riksdagsledamot

Lars Ohly, f. 1957
riksdagsledamot

Miljöpartiet de gröna (mp)

Medlem

Suppleant

Jan Lindholm, f. 1951
riksdagsledamot

Maria Wetterstrand, f. 1973
riksdagsledamot

Dagordning

Nordiska rådets 61:e session i Stockholm den 27 - 29 oktober 2009

Tisdagen den 27 oktober 2009

Kl. 14.30–18.00

- 1 **Sessionens öppnande**
- 2 **Fastställande av närvarolista**
- 3 **Godkännande av dagordning**
- 4 **Regler för sessionens genomförande – information om procedur vid
voteringar**

Regler för sessionens genomförande 2009 (Dokument 2)

Kl. 14.45-17.30

- 5 **Nordiskt toppmöte**
Temadebatt med de nordiska statsministrarna och ordförandena för de största
oppositionspartierna om Nordens roll i EU samarbetet

Kl. 17.30-18.00

- 6 **Nordiska ministerrådets program 2010**
Danmarks statsministers presentation av Danmarks ordförandeskapsprogram i
Nordiska ministerrådet 2010 (Dokument 12)

Onsdagen den 28 oktober 2009

Kl. 9.00–10.30

- 7 **Generaldebatt**
Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 17)
Ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådets samlade budget för 2010,
B 263/presidiet; C 2

Kl. 10.30-11.30**8 Arktis och naturresurser**

Redogörelse om en nordisk dialog om revision af EU's fælles fiskeripolitik (Dokument 14)

Redogörelse om nordisk samarbende vedr. Arktisk politik (Dokument 7)

Medlemsförslag om mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping af fisk, A 1471/miljø

Medlemsförslag om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen, A 1459/presidiet

Kl. 11.30-12.30**9 Gränshinder**

Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder (Dokument 3)

Medlemsförslag om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land, A 1470/medborger

Kl. 12.30-14.00 Lunchpaus**Kl. 14.00-15.30****10 Klimat och energi**

Ministerrådsförslag om handlingsprogram för energiområdet, 2010-2013, B 262/miljø

Redegørelse om nordisk indsats for at medvirke til et resultat i klimaforhandlingerne (Dokument 13)

Redogörelse om det nordiska globaliseringsarbetet (Dokument 6)

Medlemsförslag om kompetensdatabas inom miljö och energi, A 1463/näring

Klimainitiativer i Norden og internationalt, Rek. *7/2007/miljø

Miljøpolicy för Nordiska ministerrådet, Fremst. *2/2009/miljø

Kl. 15.30-17.30**11 Debatt om fördjupat utrikes- och försvarspolitiskt samarbete i Norden**

Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 4)

Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 5)

Medlemsförslag om etablering av ett nordiskt kontor i Minsk, Vitryssland, A 1435/presidiet

Medlemsförslag om nordisk granskning av EU:s grön- och vitböcker, A 1438/presidiet

Medlemsförslag om kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar, A 1455/presidiet

Medlemsförslag om nordisk romfartspolitisk samarbende, A 1464/näring

Udvalgsförslag om migration, A 1479/medborger

Torsdagen den 29 oktober 2009**Kl. 09.00–10.00****12 Samarbetsministrarnas frågetimme****Kl. 10.00 – 12.00****13 Människohandel och jämställdhet**

Årlig skriftlig redegjørelse om initiativer og innsatser i NMR til å bekjempe menneskehandel (Dokument 8)

Ligestillingsredegjørelse (Dokument 9)

Medlemsforslag om barn som offer for menneskehandel, A 1449/medborgar

Medlemsforslag om gemensam nordisk krafthandling mot narkotika, A 1467/medborgar

14 Forskning och utbildning

Redogjørelse om utveckling av MR-U:s strategi for utbildnings- og forskningsområdet 2008-2010 (Dokument 11)

Redegjørelse om opfølgning på Sprogdeklarationen baseret på landerapporter fra landene og de selvstyrende områder (Dokument 10)

Medlemsforslag om utøkat forskningssamarbeite i och om den nordliga regionen, A 1474/kultur

Medlemsforslag om nordisk forskning på polare lavtrykk, A 1472/kultur

Fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer, Rek. *31/2008/kultur

Udvalgsforslag om Kultur i skolen, A 1469/kultur

Medlemsforslag om nordisk samarbejde om de små håndværksfag/kulturfag, A 1473/kultur

Kl. 12.00–13.30 Lunchpaus**Kl. 13.30-15.00****15 Velfærd och kultur**

Ministerrådsforslag Omdannelse af NIOM til samarbejdsorgan, B 264/velfærd

Redogjørelse om statusrapporten for handlingsplanen for kost och motion (Dokument 16)

Udvalgsforslag om hvordan skape et inkluderende og bærekraftig arbeidsliv i Norden, A 1480/velferd

Udvalgsforslag om forbrugerpolitisk netværk, A 1478/medborger

Medlemsforslag om trafikinfrastruktur i Mittnorden, A 1458/näring

Udvalgsforslag om opfølgning på kulturreformen, A 1481/kultur

Udvalgsforslag om ophavsret, A 1482/kultur

Udvalgsforslag om nordisk støtteordning for udvikling af computerspil, A 1475/kultur

16 Planer för det nordiska samarbetet 2010

Nordisk Råds årsberetning 2008 (Dokument 1)

Nordisk Ministerråds samlede virksomhed – årsregnskab for 2008 (C 1)

Kontrollkommitténs redogörelse för verksamheten 2009

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2008 (C 3/kk)

Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2008 (C 4/kk)

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2008 (C 5/kk)

Medlemsförslag om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet, A 1468/presidiet

Medlemsförslag om ökad förankring av det nordiska samarbetet i parlamenten, A 1439/presidiet

17 Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut**18 Val**

Val av medlemmar till Nordiska rådets presidium

Val av Nordiska rådets president

Val av Nordiska rådets vicepresident

Val av medlemmar till Nordiska rådets utskott samt kontrollkommitté

Val av ordförande och vice ordförande till Nordiska rådets utskott samt kontrollkommitté

Val av medlemmar till Nordiska rådets valkommitté

Val till Nordiska investeringsbankens kontrollkommitté

19 Tal av den nyvalda presidenten**20 Fastställande av tid och plats för nästa session****21 Sessionens avslutande**

Sagsliste sessionen 2009

A 1435/presidiet	Medlemsförslag om etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland (framlagt av Dagfinn Høybråten)
A 1438/presidiet	Medlemsförslag om nordisk granskning av EU:s grön- och vitböcker (väckt av Sveriges delegation i Nordiska rådet)
A 1439/presidiet	Medlemsförslag om ökad förankring av det nordiska samarbetet i parlamenten (väckt av Sveriges delegation i Nordiska rådet)
A 1449/medborgar	Medlemsförslag om barn som offer för människohandel (väckt av Elina Linna)
A 1455/presidiet	Medlemsförslag om Kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar (väckt av den Konservativa gruppen)
A 1458/näring	Medlemsförslag om trafikinfrastruktur i Mittnorden (ställd av Lauri Oinonen)
A 1459/presidiet	Medlemsförslag om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (väckt av den svenska delegationen)
A 1463/näring	Medlemsförslag om Nordisk kompetensebank innen miljø og energi (fremlagt av Sigrun Eng, Ole Vagn Christensen, Billy Gustafsson og Lars Wegendahl)
A 1464/näring	Medlemsförslag om romfartspolitisk samarbeid (fremlagt av Sigrun Eng, Ole Vagn Christensen, Billy Gustafsson og Lars Wegendahl)
A 1467/medborgar	Medlemsförslag om gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika (ställd av Kent Olsson, Jessica Polfjärd, Hans Wallmark)
A 1468/presidiet	Medlemsförslag om ändring av ordföranskarrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (ställd av Lyly Rajala m.fl.)
A 1469/kultur	Udvalgsförslag om Kultur i skolen (stillet af Kultur- og uddannelsesudvalget)
A 1470/medborgar	Medlemsförslag om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (ställd av Mittengruppen)
A 1471/miljø	Medlemsförslag om mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (fremlagt av Den sosialdemokratiske gruppen)
A 1472/kultur	Medlemsförslag om nordisk forskning på polare lavtrykk (fremlagt av Den sosialdemokratiske gruppen)
A 1473/kultur	Udvalgsförslag om nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag (stillet af Bente Dahl)
A 1474/kultur	Medlemsförslag om utökat forskningssamarbete i och om den nordliga regionen (väckt av Sinikka Bohlin)
A 1475/kultur	Udvalgsförslag om nordisk støtteordning for udvikling af computerspil (fremlagt af Kultur- og uddannelsesudvalget)
A 1478/medborger	Udvalgsförslag om forbrugerpolitiske netværk (fremlagt af Medborger- og Forbrugerudvalget)
A 1479/medborger	Udvalgsförslag om migration (fremlagt af Medborger- og Forbrugerudvalget)
A 1480/velferd	Utvalgsförslag om et inkluderende bærekraftig arbejdsliv i Norden (fremsat av Velferdsutvalget)
A 1481/kultur	Udvalgsförslag om opfølgning på kulturreformen (fremsat af Kulturudvalget)
A 1482/kultur	Udvalgsförslag om håndhævelse af ophavsret på internettet (fremsat af Kulturudvalget)

B. Ministerrådsforslag

- B 262/miljø Ministerrådsforslag: Handlingsprogram for energiområdet 2010 - 2013
- B 263/presidiet Ministerrådsforslag: Nordisk Ministerråds budget 2010
- B 264/velfærd Ministerrådsforslag: Omdannelse af Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan pr. 1.1 2010

C. Berättelser

- C 1 Nordisk samarbejde 2008 – Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed
- C 2 Forslag till Nordisk Ministerråds planer og budget 2010
- C 3/kk Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2008
- C 4/kk Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2008
- C 5/kk Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2008

D. Ikke-avskrevne rekommandasjoner og fremstillinger

- *7/2004/medborger Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010
- *5/2006/presidiet Rapport och konferens om samhällssäkerhet (anden at-sats)
- *7/2006/miljø Fokus på miljø i Nord (anden at-sats)
- *10/2006/miljø Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen
- *17/2006/välfärd Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden
- *18/2006/medborger Kampagne imod formidling af sexkøb
- *23/2006/kultur Deklaration om nordisk språkpolitik (tredje og fjerde at-sats)
- *24/2006/kultur Nabolands-tv etter digitaliseringen (første at-sats)
- *26/2006/næring Komparativt studie om iværksættere i Norden
- *5/2007/välfärd Psykiatrivården i Norden
- *7/2007/miljø Klimainitiativer i Norden og internationalt
- *8/2007/miljø Energieffektivisering og brug af vedvarende energi i offentlige bygninger
- *9/2007/miljø Vedvarende energi och styrkelse av det baltisk-nordiske elnet
- *13/2007/kultur Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag
- *15/2007/medborger Bekæmpelse af menneskehandel
- *16/2007/næring Ny nordisk mat
- 1/2008/medborger Bekæmpelse af røveri og overfald af vognmænd i Norden
- 2/2008/medborger Politiindsats for vognmænds sikkerhed i Norden
- 3/2008/presidiet Insatser för att stöda projektutveckling inom ramen för Östersjöns handlingsplan
- *4/2008/miljø/næring Felles rovdyrforvaltning i Norden

5/2008/ miljö/näring	Nordisk kraftsamling för att rädda fiskeribestånden och fiskerinäringen
6/2008/presidiet	Samnordiska observationssystemer i Arktis
*7/2008/velfærd	Nordisk sundhedsområde
8/2008/presidiet	Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2009-2011
9/2008/presidiet	Riktlinjerna för samarbetet med Estland, Lettland och Litauen 2009 - 2013
10/2008/presidiet	Nordisk-Baltiska mobilitetsprogram 2009-2013
11/2008/presidiet	Retningslinjer for det fremtidige samarbejde med Nordvestrusland 2009 - 2013
12/2008/kultur	Nordliga dimensionens kulturpartnerskap
13/2008/miljö	Miljøhandlingsplan 2009-2012
14/2008/miljö	Strategi för hållbar utveckling 2009-2012
15/2008/miljö	Ramprogram för samarbetet om fiskeri, jordbruk, skogsbruk och livsmedel 2009-2012
16/2008/medborger	Medlemsforslag om nyttjande och märkning af GMO-produkter
*17/2008/näring	Nordisk handlingsplan för en klimatvänlig transportpolitik
18/2008/velferd	Ny institutionsstruktur under MR-social
*19/2008/velferd	Hvordan krenkede børn blir syke voksne
*20/2008/medborgar/välfärd	Förbud mot transfetter
*21/2008/medborger	Asylbørn
*22/2008/medborgar	Människohandel för tvångsarbete
23/2008/kultur/velferd	Kultur og helse
24/2008/velferd	Tiltak for å hindre kjønnslemlestelse av kvinner
25/2008/näring	Inrättandet av ett nordiskt innovationspris
26/2008/näring	Nordisk innovationspolitik
27/2008/näring	Program for arbejdslivsområdet 2009-2012
28/2008/näring	Nordisk Ministerråds samarbejdsprogram om regionalpolitik
*29/2008/medborger	Styrkelse af det nordiske lovforberedende samarbejde
30/2008/medborgar	Nordisk kraftsamling kring gränsöverskridande otrygghet
*31/2008/kultur	Fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer
32/2008/kultur	Ändring av stadgarna för Nordiska rådets litteraturpris
33/2008/presidiet	Nordisk Ministerråds planer og budget 2009
*34/2008/medborger	Norden som GMO-fri zone
35/2008/velferd	Internationalt initiativ mot kjønnslemlestelse av kvinner
36/2008/näring	Regional synvinkel i den europeiska innovationspolitiken
*37/2008/medborger	Lovsamarbejde og konsekvenser af national lovgivning
*38/2008/kk	Projekthantering i Nordiska ministerrådet
*1/2009/miljö	Fælles artsdatabase i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter

*2/2009/miljø	Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet
3/2009/velferd	Utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland

Interne beslutninger

2/2008 Endring av Nordisk Råds arbeidsordning § 73 partigrupper

Dokument

- 1 Nordisk Råds Årsberetning 2008
- 2 Regler för sessionens genomförande
- 3 Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder till sessionen 2009
- 4 Utrikesministrarnas redogörelse (muntlig)
- 5 Försvarsministrarnas redogörelse (muntlig)
- 6 Nordiska samarbetsministrarnas globaliseringsredogörelse till de nordiska statsministrarna
- 7 Redogörelse för Nordiska ministerrådets arktiska samarbete 2009
- 8 Redegørelse til Nordisk Råd 2009 – Nordisk ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel
- 9 Ligestillingsredegjørelse til Nordisk råds session 2009
- 10 Redegørelse om opfølgning på sprogdeklarationen
- 11 Redogörelse från ministerrådet angående status och utveckling av MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010
- 12 Danmarks ordförandeskapsprogram i Nordiska ministerrådet 2010
- 13 Ministerrådsredogörelse om de globale klimaförhandlingerna
- 14 Redegørelse til Nordisk Råd om reformen af EU's fælles fiskeripolitik

- 16 Redegørelse til Nordisk Råd vedr. statusrapport om handlingsplanen for kost og motion 2009
- 17 Samarbetsministrarnas redogörelse (muntlig)

Oversigt over sessionen

Rådets plenummøder blev afholdt i Riksdagen i Stockholm. Placeringen i salen fremgår af særskilt liste. Udvalgenes, delegationernes, ministerrådets og præsidiets møder, sekretariaternes og pressens arbejde m.m. fandt sted i forskellige lokaler i Riksdagen og regeringskansliet.

Plenummøder

Tirsdag 27. oktober 2009 kl. 14.30–18.00

Onsdag 28. oktober 2009 kl. 09.00–17.30

Torsdag 29. oktober 2009 kl. 09.00–15.00

Partigruppemøder

Mandag 26. oktober 2009 kl. 09.00 – 15.00

Udvalgsmøder

Kultur- og Uddannelsesudvalget, Velfærdsudvalget, Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget

Tirsdag 27. oktober 2009 kl. 09.00–12.00

Præsidiemøde

Tirsdag 27. oktober 2009 kl. 09.00–12.00

Andre møder

Præsidiets møde med Vestnordisk Råd

Mandag 26. oktober 2009 kl. 15.00–16.30

Præsidiets møde med de nordiske statsministre (ikke afholdt)

Tirsdag 27. oktober 2009 kl. 09.30–10.45

Præsidiets møde med de nordiske udenrigsministre

Onsdag 28. oktober 2009 kl. 12.30–14.00

Miljø- og Naturresurseudvalget møde med de nordiske miljøministre

Onsdag 28. oktober 2009 kl. 12.30–14.00

Kultur- og Uddannelsesudvalget møde med de nordiske undervisningsministre

Onsdag 28. oktober 2009 kl. 12.30–14.00

Præsidiets møde med de nordiske samarbejdsministre

Onsdag 28. oktober 2009 kl. 18.15–18.45

Præsidiets møde med Det russiske Føderationsråd og The Parliamentary Association of North-west Russia (PANWR)

Torsdag 29. oktober 2009 kl. 08.00–09.00

Kultur- og Uddannelsesudvalget møde med de nordiske kulturministre

Torsdag 29. oktober 2009 kl. 12.00–13.30

Kontrolkomiteens møde

Søndag 26. oktober 2009 kl. 15.00–16.30

Valgkomiteens møde

Søndag 26. oktober 2009 kl. 15.00–16.30

Tirsdag 28. oktober 2009 kl. 08.00–09.00

Særskilte arrangementer

Konferanse: FN's klimatoppmøde

Mandag 26. oktober 2009 kl. 17.00–20.00

Uddeling av Nordisk råds priser i Kulturhuset og regeringsmodtagelse på Vasamuseet

Tirsdag 27. oktober 2009 kl. 18.30

Protokol

Innehållsförteckning: Protokoll från 61:a session**Tisdag 27 oktober**

1. Sessionens öppnande
2. Fastställande av närvarolista
3. Godkännande av dagordning
4. Regler för sessionens genomförande - information om procedur vid voteringar
5. Nordiskt toppmöte
6. Nordiska ministerrådets program 2010

Onsdag 28 oktober

7. Generaldebatt
8. Arktisk politik och naturresurser
9. Gränshinder
10. Klimat och energi
11. Utrikes- och försvarspolitiskt samarbete i Norden:
Utrikesministrarnas redogörelse
Försvarsministrarnas redogörelse

Torsdag 29 oktober

12. Samarbetsministrarnas frågetimme
13. Människohandel och jämställdhet
14. Forskning och utbildning
15. Valfärd och kultur
16. Planer för det nordiska samarbetet 2010
17. Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut
18. Val
19. Tal av den nya presidenten
20. Fastställande av tid och plats för nästa session
21. Sessionens avslutande

Protokoll för Nordiska rådets 61:a session, Stockholm

Presidenter: Sinikka Bohlin (1-5), Kent Olsson (6), Bendiks H. Arnesen (7), Per Kristian Foss (8), Kent Olsson (9), Marion Pedersen (10), Bendiks H. Arnesen (11), Marion Pedersen (12), Erkki Tuomioja (13-14), Helgi Hjörvar (15), Sinikka Bohlin (16-21)

Tisdag 27 oktober 2009

Kl. 14.30 – 18.00

Presidenter: Sinikka Bohlin (1-5), Kent Olsson (6)

- 1. Sessionens öppnande**
- 2. Fastställande av närvarolista**
- 3. Godkännande av dagordning**
- 4. Regler för sessionens genomförande – information om procedur vid voteringar**
- 5. Nordiskt toppmöte**
- 6. Nordiska ministerrådets program 2010**

1. Sessionens öppnande

Sveriges talman **Per Westerberg**:

Ärade ledamöter, statsråd, inbjudna gäster, mina damer och herrar! Välkomna hit till kammarens plenisal i Riksdagshuset. Nordiska rådet bildades som bekant 1952, och sedan dess har 14 sessioner hållits här i Stockholm. Den första sessionen här i Stockholm ägde rum 1955 och då i första kammarens plenisal i Riksdagshuset. En viktig fråga på dagordningen från den sessionen var det nordiska lagstiftningssamarbetet. Då underströks att länderna vid instiftande av ny lagstiftning skulle ta hänsyn till konsekvenserna för sina nordiska grannländer, något som är minst lika viktigt i dag trots att det inte är en särskilt uppmärksammas fråga.

Åren 1974 och 1979 hölls sessionen i den så kallade nya riksdagen vid Sergelstorg och 1984 var det första gången sessionen ägde rum i denna plenisal. Nordiska rådets sessioner har alltid varit välkomna i våra olika parlament, men många delar uppfattningen att resurserna är begränsade, vilket förhindrar fortsatt expansion av delegationsammansättningen vid sessionerna. Vissa begränsningar är önskvärda.

Vid en tillbakablick i Nordiska rådets protokoll kan konstateras att det internationella samarbetet, utrikes- och säkerhetspolitiken inte så ofta varit förekommande på agendan. Enligt Helsingforsavtalet var det heller inte en fråga som skulle diskuteras av rådet. På senare år har det internationella samarbetet utvecklats och blivit mycket, mycket mer omfattande. Det som förr var en angelägenhet för ett fåtal i våra riksdagar, främst i utrikesutskotten, engagerar i dag en majoritet av kamrarnas ledamöter och är ett viktigt inslag i det vardagliga arbetet. Samtidigt, eller kanske på grund av utvecklingen av den internationella verksamheten har antalet internationella organisationer som de nordiska parlamenten medverkar i ökat. Men för att det internationella arbetet ska kunna ske effektivt och till nytta för medborgarna i våra respektive länder krävs samordning och fokusering, och i förlängningen kanske även begränsningar av antalet samarbetsorgan och organisationer.

Under förra veckan hölls här i Stockholm det första mötet med det Östliga partnerskapets parlamentariska dimension, en ny organisation som rönt ett mycket stort intresse, inte minst för EU:s stöd till stärkandet av demokratiarbetet i Östeuropa, med stort deltagande från den svenska riksdagen. Förankringen av det internationella samarbetet i våra parlament diskuteras därför fortlöpande och mycket har gjorts, men vi kan bli ännu bättre. En väg att

gå skulle kanske kunna vara ett tydligare mandat från våra parlament och även tydligare återrapportering. Man ska inte underskatta betydelsen av att våra fackutskott dras in i arbetet på samma sätt som skett i EU-frågorna i några av våra parlament.

Jag vill återigen med glädje hälsa er välkomna till Nordiska rådets 61:a session och konstatera att Nordens samlade politiska ledarskap, våra statsministrar och våra oppositionsledare, om en kort stund här i plenisalen ska debattera Nordens roll i EU. Sverige har som ni alla vet just nu ordförandeskapet i EU, och sedan den 1 juli har därför ett stort antal EU-möten mellan parlamentariker ägt rum i dessa riksdagens hus. För bara några veckor sedan höll samarbetsforumet Cosac sitt möte i denna plenisal för att diskutera aktuella europeiska samarbetsfrågor. Deltagarna var ledamöterna från parlamenten i EU och kandidatländerna. Som gäster deltog även isländska Alltinget och norska Stortinget. Högt upp på dagordningen stod klimat, den ekonomiska krisen, öppenheten i EU-samarbetet och samarbetet i migrations- och asylfrågor samt polisiära frågor, frågor som är aktuella även på er dagordning här i dag.

Det nordiska samarbetet har en stark folklig förankring. Vår gemenskap och vårt samarbete över gränserna behövs i de nordiska medborgarnas vardag. Jag önskar er därför av allt mitt hjärta framgång i det arbete som nu förestår inför Nordiska rådets 61:a session och i det fortsatta nordiska samarbetet.

Sinikka Bohlin, Nordiska rådets president:

Kära nordiska vänner! Låt mig först tacka Per Westerberg för hans välkomstord och för den gästfrihet som riksdagen och all dess personal visar oss och som gjort det möjligt att hålla vår session i denna vackra sal. Även jag vill önska er varmt välkomna till Stockholm, till riksdagen och till Nordiska rådets 61:a session.

Jag vill också rikta ett stort tack till Folkoperan för det musikaliska inslaget vid öppnandet av vår session. Det vi just hört är ur Pärllfiskarna, en opera av George Bizet om människans jakt efter lycka. Operan handlar om kärlek och vänskap men också om en natur som blivit våldsam och som människan inte längre är herre över - tänkvärt inför det stora klimattoppmötet. Tack till våra tre solister, pianisten och medlemmarna ur Folkoperans orkester!

År 1999 öppnades den 51:a sessionen just i denna plenisal. Då, för tio år sedan, framlades en rapport om ett gränslöst Norden. I rapporten redogjordes för en del av de hinder som försvårar medborgarnas fria rörlighet i Norden och vad som kan göras för att avveckla kvarvarande hinder. Som ni vet är gränshinder fortfarande föremål för diskussion vid denna session.

Andra viktiga frågor som ska behandlas vid denna session i Norden är Nordens roll i EU, temat för vårt toppmöte, fördjupat utrikes- och försvarspolitiskt samarbete samt energi och klimat - för att bara nämna några.

Debatten under sessionen blir vägledande för vårt kommande arbete. Jag kan konstatera att det ligger väl i linje med de frågor som det svenska ordförandeskapet valt att prioritera under detta år. Gemenskap, samarbete som bygger på en värdegemenskap i Norden, ska stärka integrationen mellan länderna, underlätta mobiliteten och vara till nytta för de nordiska medborgarna. Grannskap, ett nära samarbete med våra grannländer runt Östersjön och i nordvästra Ryssland - just detta regionala samarbete har fått en alltmer central position i det nordiska samarbetet. Det tredje, globaliseringen, är en utmaning och en möjlighet för det nordiska samarbetet.

Vi står inför många problem, men vi kan också göra nytta genom att samarbeta. Jag tänker särskilt på klimatet, ungdomsarbetslösheten och den ekonomiska kris som har drabbat oss alla i olika grad. Där kan vi tillsammans gå starkare än var och en för sig.

Det nordiska samarbetet börjar bli lite gammalt. De som började med det nordiska samarbetet var inte vi parlamentariker utan Föreningen Norden som nu fyller 90 år - det

folkliga samarbetet mellan nordiska länder. Sedan kom vi parlamentariker 1952 och bildade Nordiska rådet. Ministerrådet kom 1971, och där mittemellan fick vi Helsingforsavtalet, som på något sätt ändå reglerar vad vi ska göra och hur vi ska göra.

Samtidigt har världen omkring oss förändrats, oftast i positiv riktning. Men fortfarande finns det en del problem att lösa i vårt närområde. Kanske är det dags att fundera över Helsingforsavtalets innehåll. Som jag var inne på kom avtalet 1962 och är snart 50 år. En del förändringar har gjorts men ingen helhetsöversyn. Vi ska inte diskutera det i dag, men jag vill ändå att ni tar tanken med er.

Det har också varit ett märkesår - ett märkesår för Finland och Sverige. 1809 fick vi en ny gräns i Torneälven. Finland och Sverige började gå sin egen väg, åt var sitt håll, efter 600 år i gemenskap.

Vårt sätt att i Nordiska rådet uppmärksamma detta märkesår är att vi gett ett litet bidrag till en språkskola i Haparanda. Där går barn från Torneå och Haparanda. Man läser både svenska och finska. Som ett resultat av det bidraget har ni i era väskor en liten bok, På gränsen/Rajalla, Dikter och bilder av språkskolans elever, Runoja ja kuvia kielikoululaisilta. Jag ska läsa en dikt. Vi är nämligen några som växt upp på var sin sida av Torneälven.

Dikten heter Gränsen under mina vingar:
"Om jag vore en fågel,
skulle jag bre ut mina vingar över gränsen.
Himlen skulle vara mitt paradiset,
och vinden min beskyddare.
Jag skulle möta molnen med vänlighet,
och hälsa andra fåglar välkomna.
Jag skulle vara en av människorna.
en av människorna på gränsen."

Med dessa ord vill jag återigen understryka hur välkomna ni alla är - regeringsrepresentanter, medlemmar, suppleanter, särskilt inbjudna gränser, sekretariatet och representanter för medierna.

Jag hoppas verkligen att vi får några debattglada dagar. Med dessa ord förklarar jag den 61:a sessionen öppnad.

2. Fastställande av närvarolista

Presidenten: Ett förslag till närvarolista är omdelt i salen. Kan förslaget godkännas? Svaret er JA.

Närvarolistan blev godkänd med nedanstående ändringar:

Ändringar till närvarolistan:

Det anmäldes att **Rigmor Andersen Eide** inte deltar i sessionen.

Det anmäldes att **Kimmo Sasi** ersätter **Arja Karhuvaara** den 27 oktober

Rådet beslöt att fastsätta närvarolistan i enlighet härmed.

Presidenten: Under denna punkt vil jag påminna om, att eventuella ändringar till närvarolistan ska lämnas skriftligt till den sittande presidenten och till protokollföraren vid podiet.

3. Godkännande av dagordning

Presidenten: Vi går till punkt 3 på dagordningen: Godkännande av dagordningen.

Presidiets förslag till dagordning för sessionen är omdelat i salen. Kan förslaget till dagordning godkännas? Svaret er JA.

Rådet beslutade att godkänna dagordningen i överensstämmelse med det omdelta förslag till dagordning.

4. Regler för sessionens genomförande – information om procedur vid voteringar

Dokumentation:

- Regler för sessionens genomförande (Dokument 2)

Presidenten: Vi går till punkt 4 på dagordningen: Regler för sessionens genomförande, Dokument 2.

Presidiets förslag till regler för sessionens genomförande är omdelat i salen. Reglerna omfattar först og främst regler för taletid under debatterna.

Jag ska särskilt framhäva på den att-sats, där det framgår, att alla punkter som är på dagordningen får den tid till behandling som är avsatt på dagordningen. Ifall debatten överskrider den avsatta tiden föreslås det att presidenten kan avsluta debatten även om det resterar flera talare på tallelistan.

Alla gästande parlamentariker har rätt att tala i de enskilda debatterna.

Kan plenarförsamlingen godkänna förslaget? Svaret er JA.

Presidiets förslag till regler för sessionens genomförande bifölls - Dokument 2, läggs sålunda till handlingarna.

Presidenten: Jag vill också upplysa om att presidenten vill vara mycket uppmärksam på, att taletiderna i debatterna överhålls. Samtidig vill jag informera om, att alla som önskar repliker ska trycka på "begär om ordet"-knappen.

Förutom reglerna om taletid vid sessionen gäller naturligtvis också reglerna för sessionen som framgår av Nordiska rådets arbetsordning.

Information om hur omröstningar ska ske ges när det blir aktuellt.

Jag ber medlemmarna vara uppmärksamma på att förhandsanmälningar till den tryckta talarlistan skall inlämnas senast 20 minuter innan debatten börjar. Rådssekreteriatet tar imot anmälningar till talarlistan i lokal RV-3. Där tar man också gärna imot talmanuskript för kommande talare. Anmälningar till talarlistan efter denna tidpunkt ska göras direkt till podiet.

Jag ska också upplysa om att justerede tal lämnas tillbaks vid podiet, där de läggs i en brevlåda.

Till avslutning vill jag påminna om, att alla mobiltelefoner i salen ska vara avstängda samt att rökning i salen är förbjudet.

5. Nordiskt toppmöte

Sinikka Bohlin, Nordiska rådets president:

Ärade statsministrar, ärade oppositionsledare, ärade representanter för särskilda områden, ärade gäster, ärade medlemmar av Nordiska rådet och välkomna till Nordiska rådets toppmöte! Temat för årets toppmöte är Nordens roll i EU. Tanken är att debattörerna från alla håll ska ge en vision av hur Nordens roll i EU-samarbetet kan effektiviseras och utvecklas.

I det ramprogram som antogs av Nordiska rådet 2008 anförs följande: Samarbetet ska stärka integrationen mellan länderna och främja regionens inflytande i EU och internationellt. Nordiska rådet ska hålla en hög profil i olika parlamentariska samarbetsorgan. Vi vill utveckla samarbetet med EU-parlamentet och relevanta utskott.

Samarbetet mellan de nordiska länderna och EU har blivit djupare, en trend som jag personligen tycker är positiv och som jag hoppas kommer att fortsätta. Det är glädjande att Island nu har lämnat in en EU-ansökan, och jag hoppas verkligen på en positiv utveckling så att den nordiska rösten i EU blir ännu starkare. Genom samarbete kan vi stärka vårt inflytande.

Det finns många fördelar med ett utökat nordiskt samarbete i en globaliserad värld. Jag vill understryka att det inte finns någon motsättning mellan nordiskt samarbete och samarbete i EU. Det är inte antingen-eller utan det är både-och.

Det nordiska och europeiska samarbetet har många likheter. Båda syftar till att vara till nytta för våra medborgare och underlätta rörligheten mellan länderna. Båda har ministerråd och en parlamentarisk församling. EU:s utvidgning är en utmaning och en möjlighet för det nordiska samarbetet att fördjupa den interna nordiska dialogen om internationella och särskilt europeiska frågor.

EU innebär konkurrens men också samarbetsfördelar. I ett allt större EU blir regionernas samarbete allt viktigare. De nordiska länderna kan med sina små hemmamarknader tillsammans konkurrera med större länder och bli attraktiva. Samarbete ger de nordiska länderna större inflytande än om vi agerar var och en för sig. Även om inte alla nordiska länder är med i EU än är vi ändå alla påverkade av EU:s beslut. Inflytande och ekonomi är alltså goda argument för samarbete.

Det nordiska samarbetet är en modell för lyckad politisk integration. I vissa avseenden ligger Norden trots avsaknaden av överstatlighet före EU. Vi hade till exempel tidigt en fungerande gemensam arbetsmarknad och nordisk passfrihet långt före tal om Schengensamarbetet.

Vi kommer under den här sessionen att diskutera ett förslag om nordisk granskning av EU:s grön- och vitböcker. Rådet anser att även om det inte finns skäl att skapa ett nordiskt block inom EU kan samarbetet ytterligare förstärkas. Besluten i EU är en viktig del i den nordiska lagstiftningen och därmed är det viktigt att i ett tidigt skede bevaka EU-ärenden ur ett nordiskt perspektiv. Nästan 30 procent av de propositioner som läggs fram i detta parlament är en direkt följd av beslut av någon av EU:s institutioner.

Förslaget har diskuterats ett antal gånger i Nordiska rådets presidium som har beslutat att anta en särskild EU-strategi. Den viktigaste parlamentariska kanalen för inflytande på EU är naturligtvis de nationella parlamenten, men av och till kan det i EU behandlas förslag av gemensamt nordiskt intresse då det kan vara aktuellt för de nordiska länderna att agera gemensamt.

Jag nämnde tidigare att vi så länge vi har funnits har arbetat med gränshinder. Ibland känns det som om det är en ond cirkel. När vi avskaffar några hinder lyckas vi i våra egna parlament skapa några nya. Men också det faktum att EU-direktiven implementeras olika i olika länder skapar nya hinder för våra medborgare att röra sig fritt.

För några veckor sedan hölls ett Cosacmöte. Det var EU-nämnderna som träffades här i riksdagen. På dagordningen stod frågor som klimatförändringen, den ekonomiska krisen, öppenheten i EU-arbetet samt integration, asyl och polisiärt samarbete, frågor som faktiskt till ganska stor del också finns på vår agenda.

Jag hade vid ett tillfälle möjligheten att få träffa de nordiska deltagarna. Vi hade en bra diskussion. Vi sade: Inga institutioner, inget formellt samarbete, men gärna ett informellt samarbete via våra tjänstemän i respektive kansli. Jag tror att de nordiska länderna på olika sätt i högre grad än i dag kan påverka och vinna gehör i EU genom samråd i frågor av genuint nordiskt intresse, inte genom att inrätta nya institutioner utan på informell väg.

Nordiska rådets uppgift är, som jag ser det, att identifiera frågor av stort intresse för ett eller flera av de nordiska länderna. Här borde vi kunna samverka på ett bättre sätt. Så kan vi få en nordisk EU-politik.

Statsminister **Fredrik Reinfeldt:**

Fru president! Statsministerkolleger! Nordiska vänner! Det känns alltid högtidligt när vi samlas till möten och samvaro i vår nordiska familj. Vi är nära grannar, och vi har djupa och gemensamma historiska rötter. En gång för länge sedan var vi Europas ständiga oroshärd, där vi blickade på varandra med misstänksamhet och till och med tog till vapen för att bekämpa varandra. I dag, med ett varmt och nära samarbete, är detta helt annorlunda, vilket bland annat syns här i Nordiska rådet.

Vi i Norden lever i dag i samhällen som många andra eftersträvar: demokratiska, fria och i framkant när det gäller välfärd och utveckling, öppna för nya intryck i fråga om forskning, teknik och ekonomi. Våra medborgare skulle i dag aldrig acceptera om vi reste hinder eller gränser mellan våra länder, tvärtom. De förväntar sig att kunna dela erfarenheter med varandra, oaktat i vilket nordiskt land de råkar vara födda. Denna nordiska gemenskap har tjänat oss väldigt väl. Den förtjänar att vårdas, tål att utvecklas och utgör en viktig del även i EU-samarbetet.

Öppna som vi är mot varandra har vi också en lång tradition att vara öppna mot vår omvärld. Som små ekonomier i en global verklighet har vi byggt mycket av vårt välstånd på handel. Det har gjort inte minst att Europa är viktigt för oss. Våra vägar har här, som nämnts, varit lite olika, men oavsett vilken väg vi slagit in på för att närma oss det europeiska samarbetet vet vi alla att vi påverkas av den europeiska union som har vuxit fram på vår kontinent. Beslut som tas i EU påverkar våra medborgares liv och vardag, och det gäller i alla våra nordiska länder. Vi kan också se att mycket av det vi diskuterar i vårt nordiska samarbete är något som vi tar med oss in i den europeiska politiken.

Det svenska ordförandeskapet förbereder nu det toppmöte som ska hållas senare i veckan, och där kommer många frågor av avgörande betydelse för våra medborgare i Europa att tas upp. Jag vill nämna några, med särskild bäring på våra nordiska länder.

Den första är klimatfrågan, som utgjorde ett av våra fyra prioriterade K under det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet förra året. Det kommer att uppta en stor del av våra diskussioner. Vår ambition är att kunna fatta de nödvändiga beslut som behövs för att EU fortsatt ska spela en ledande roll för ett framgångsrikt resultat i Köpenhamn i december.

Klimatområdet är också ett av de områden där våra nordiska länder gemensamt kan göra mycket för ett bra förhandlingsresultat. Vi har gott anseende i klimatfrågan. Vi samarbetar i nordisk regi genom den särskilda COP 15-gruppen, bland annat med att sprida information och ta fram rapporter. Särskilt de stora effekterna av klimatförändringar på Arktis är något vi gemensamt lyfter fram. Genom den nordiska utvecklingsfonden har vi också möjlighet att gemensamt göra en skillnad med våra samarbetsländer i syd.

Om klimatfrågan utgör en viktig utmaning utgör också finanskrisen en andra viktig fråga. Finanskrisen är global men kan inte mötas av enskilda länder eller några få länder i samverkan. Konsekvensen av den kris vi nu upplever präglar människors vardag globalt, europeiskt, regionalt, nordiskt och nationellt. Vi har ansvar för att mildra krisens effekter och möjliggöra en ekonomisk återhämtning men också att förhindra att något liknande kan hända igen. Det kommer att kräva regleringar och övervakningar av en tidigare otillräckligt reglerad finansmarknad. Det kräver att vi finner ett gemensamt europeiskt svar men också förmår påverka resten av världen i samma riktning.

Vårt arbete med Östersjöstrategin förtjänar också att nämnas. Målet är att öka Östersjöregionens konkurrenskraft, riva handelshinder och förbättra Östersjöns utsatta miljö. Vår förhoppning är att kunna ta beslut om denna strategi senare i veckan. Senare inleds det viktiga arbetet med att få Östersjöstrategin på plats, ett arbete under vilket Nordiska ministerrådet med sina resurser, sin expertis och sina omfattande kunskaper om projektarbete kommer att ha en viktig roll.

Det fjärde område jag skulle vilja belysa i en nordisk-europisk kontext handlar om Nordens insatser i vår omvärld. Att vi har ett gemensamt ansvar i att medverka till fred och säkerhet är något som vi alla borde kunna skriva under på. Här har det också blivit tydligt att ett samarbete med andra är en grundförutsättning för framgång. Det gäller i hög grad samarbete mellan EU och Nato, där våra nordiska länder i olika konstellationer finns med och där den nordiska stridsgruppen utgör ett mycket bra och ofta framlyft exempel på nordiskt samarbete.

Varför är då vår aktiva medverkan i operationer av det här slaget viktig? Vad kan Norden fylla för roll och vad kan vi bidra med när vi talar om internationella insatser? Tydligt är att vi inte bara har exceptionellt goda möjligheter att samverka utan också kan bidra med initiativ från olika infallsvinklar. Detta är också något som manifesteras genom gemensamma förslag för att förbättra samarbetet mellan EU och Nato när det gäller alltifrån insatser och politisk dialog till planering och övning.

Låt mig avslutningsvis ta upp något jag tycker att vi har särskilt skäl att uppmärksamma. Redan i inledningen av vårt EU-ordförandeskap beslutade Island att ansöka om medlemskap i EU. Det var en glädje för mig att kunna välkomna detta beslut. Island i EU skulle ytterligare stärka Nordens röst i unionen inom nordiska kärnområden som hållbar resursutvinning, förnybar energi, miljö och jämställdhet. Ett isländskt medlemskap i EU skulle bidra till EU:s arktiska politik, som för närvarande är under utveckling. Det skulle också kunna innebära att EU i större utsträckning riktade sina blickar norrut och mot de särskilda utmaningar som nordområdena står inför. Island i EU - på så vis kan Norden bidra med ytterligare ny styrka och nya initiativ i Europasamarbetet. Det är viktigt, för på samma sätt som vi behövs i EU behöver vi också EU.

En gång sågs våra länders gränser också som naturliga gränsdragningar för påverkan. Steg för steg vidgades sedan synfältet. Vi gick från att söka svaren nationellt till att söka svar tillsammans och i nordisk gemenskap. I dagens krympande värld tar vi nu steg för steg denna insikt om att samverkan och samarbete behövs vidare, till Europa och vidare ut i världen. Jag är övertygad om att det är till nytta för våra länder, för vårt Norden och för de människor som lever här.

Paavo Arhinmäki (Den vänstersocialistiska gröna gruppen, vänst):

Joukkotyöttömyyden ja erityisesti nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden räjähtämisen estäminen vaatii voimakasta elvytystä monissa Pohjoismaissa. Muun muassa Suomessa ja täällä Ruotsissa on toteutettu lähinnä veroelvytystä, joka on pikemminkin ideologista kuin tehokasta työpaikkojen synnyttämisen kannalta. Tehokkainta elvytystä ovat julkiset investoinnit, suorat tuet, julkiseen talouteen panostaminen sekä ekologiset ilmaston ja ympäristön kannalta tulevaisuuteen suuntaavat investoinnit.

Kaikkiin Pohjoismaihin ja Eurooppaan on syntymässä valtava työttömyyspommi, ja sen purkamiseen tarvitaan selvästi nyt lisäelvytystä. Nyt ei ole oikea aika sulkea elvytyshanoja. Liian aikaista elvytyksen lopettamista ovat kritisoineet tai siitä ovat varoittaneet muun muassa Nobelin talouspalkinnon saaja Paul Krugman ja Yhdysvaltain presidentti Obaman talouspoliittiset asiantuntijat. Samoja virheitä ei pidä tehdä kuin esimerkiksi 30-luvulla laman aikana. Liian aikaisin lopetettiin elvytys.

Näistä varoituksista huolimatta EU:n piirissä on ollut suunnitelmia elvytyksen lopettamisesta. Pääministeri Reinfeldt, EU-puheenjohtajamaan pääministerinä olette merkittävässä roolissa tältä osin. Kysynkin, oletteko valmis luomaan yhteisen pohjoismaisen rintaman, joka ajaa mittavaa lisäelvytystä työttömyyskriisin estämiseksi koko Euroopan alueella?

Paavo Arhinmäkis *anförande i skandinavisk översättning:*

För att förhindra att massarbetslösheten och särskilt ungdoms- och långtidsarbetslösheten ökar explosionsartat krävs kraftig stimulans i många nordiska länder. Bland annat i Finland och här i Sverige har man främst förlitat sig på skattestimulans, vilket är snarare ideologiskt än effektivt ifall man vill skapa arbetstillfällen. Den effektivaste stimulansen är offentliga investeringar, direkt stöd, satsningar på den offentliga ekonomin samt framtidsinriktade ekologiska investeringar kring klimatet och miljön.

I hela Norden och Europa håller en väldig arbetslöshetsbomb på att bildas och för att desarmera den behövs nu klart mer stimulans. Nu är inte den rätta tidpunkten att stoppa stimulansflödet. Vi har varnats för att sluta stimulansen för tidigt eller detta har kritiserats av bland annat nobelpristagaren i ekonomi Paul Krugman och amerikanska presidenten Obamas ekonomipolitiska experter. Vi får inte göra samma fel som till exempel under depressionen på 30-talet. Då avslutades stimulansen för tidigt.

Trots dessa varningar finns det planer på att sluta stimulansen inom EU. Statsminister Reinfeldt, som EU-ordförandelands statsminister spelar ni en viktig roll i detta hänseende. Därför frågar jag om ni är beredd att skapa en gemensam nordisk front som driver omfattande extrastimulans för att förhindra en arbetslöshetskris i hela Europa?

Statsminister **Fredrik Reinfeldt:**

Fru president! Detta med ungdomsarbetslösheten finns det inte bara ett enda svar på. De problem som vi har med ungdomsarbetslöshet har heller inte alla uppstått nu, till följd av finanskrisen. Det finns djupgående problem i våra länder som har att göra med utbildningens kvalitet och hur trösklarna till arbetslivet ser ut. Dem kan man möta med några olika typer av åtgärder.

Det man har gjort i Europeiska unionen är en mycket bred stimulering av den europeiska ekonomin för att möta finanskrisen. Det har varit särskilt i våra nordiska länder. Vi ligger i topp i de sammanställningar som har gjorts över vilka som har använt de mest omfattande finanspolitiska stimulanserna. Vi är brett överens inom EU om att det inte nu är läge att dra tillbaka detta, men samtidigt är det viktigt att säga att vi inte långvarigt kan underfinansiera våra budgetar. En erfarenhet som vi har gjort här i Sverige är att sådant driver upp räntorna och skapar osäkerhet om kommande skattehöjningar och nedskärningar.

Det måste ske med balans. Där utmärker sig återigen de nordiska länderna, som har bättre ordning i sina offentliga finanser än de länder vi ser i Centraleuropa.

Vi har försökt möta detta på ett sätt som aktiverar arbetskraften. Det handlar om att se till att man har rätt typ av utbildning, att man är fortsatt aktiv i sitt sökande och att det finns olika typer av jobb att söka. Då kan det också vara viktigt med ökade resurser till offentlig verksamhet, något som jag vet att flera av de nordiska länderna har presterat under den här finanskrisen.

Låt mig bara påpeka en sak. Nu befinner vi oss i konsekvenserna av en finanskris, och då diskuterar vi brist. Men ni har säkert sett de underlag som visar att vi om några år mycket

väl kan ha en bristdiskussion, givet att vi har en åldrande befolkning och en åldrande arbetskraft i viktiga sektorer. Därför är det fortsatt viktigt att föra en politik som ökar det totala arbetsutbudet i våra nordiska länder och uppmuntra folk att jobba längre. Det tror jag också på ett viktigt sätt bemöter den situation som frågeställaren tog upp.

Paavo Arhinmäki:

Rouva presidentti! Jos ajatellaan esimerkiksi nuorisotyöttömyystilannetta tällä hetkellä Suomessa, niin se on vuodessa kaksinkertaistunut, ja ymmärtääkseni Ruotsissa nuorisotyöttömyys on noin 30 prosenttia. Ensi vuonna pelätään, että työttömyys on Pohjoismaissa 10 - 15 prosentin tasolla, puhumattakaan sitten Euroopan maista - Espanjasta, Kreikasta - joissa erityisesti nuorisotyöttömyys on ongelma.

Pääministeri Reinfeldt, eikö nyt olisi syytä myöntää, että yhteiskunnan kannalta isoin ongelma on se, että nuoret valmistuvat suoraan koulusta kortistoon eivätkä pääse edes työelämän alkuun, vaan putoavat työuran ulkopuolelle syrjäytymiskiarteeseen ennen kuin koko työura alkaa? Eikö nyt pitäisi ottaa kaikki mahdolliset elvytyskeinot käyttöön ja Euroopanlaajuisesti tehdä paketti, jossa taataan jokaiselle nuorelle oikea työpaikka kuuden kuukauden kuluttua työttömyydestä?

Paavo Arhinmäkis *anförande i skandinavisk översättning:*

Fru president! Ifall man ser till exempel på ungdomsarbetslösheten i Finland för tillfället så har den fördubblats på ett år, och ifall jag förstått det rätt är ungdomsarbetslösheten cirka 30 procent i Sverige. Nästa år befarar man att arbetslösheten är på en nivå av 10-15 procent i Norden och ännu högre i vissa europeiska länder, Spanien, Grekland, där särskilt ungdomsarbetslösheten är ett problem.

Statsminister Reinfeldt. Finns det inte nu anledning att medge att det största problemet för samhället är att unga blir arbetslösa direkt efter att de utexaminerats? De kan inte ens inleda sin arbetskarriär utan hamnar i en marginaliseringsspiral utanför arbetslivet innan deras arbetskarriär ens börjat. Borde man inte nu vidta alla tänkbara stimulansåtgärder och skapa ett paket på europeisk nivå som garanterar alla unga ett riktigt arbete inom sex månader från att de blivit arbetslösa?

Statsminister **Fredrik Reinfeldt:**

Fru president! De jobb som kommer fram måste vara långsiktigt konkurrenskraftiga och också vara riktiga jobb. Det är viktigt att möta detta. Därför sade jag också att det finns inte bara ett enda svar på den situation vi står inför.

Kvaliteten på utbildningen är helt grundläggande. I Sverige har man, tycker vi, överbetonat teoretiska kunskaper där man också behöver praktiskt yrkeskunnande. Vi breddar därför till lärlingsutbildning och kunnande i hantverksyrken. Det är ett exempel på detta. Det gäller att sänka trösklarna för unga människor och förbereda för det stora skifte som vi har i stora sektorer här i Sverige. Jag vet att det är likartat i andra länder.

Sedan ska vi notera att vi har ett sätt att mäta ungdomsarbetslöshet som ger skenet av att den är 30 procent. Vi kan säga att det är 100 000 av alla ungdomar mellan 16 och 24 år - de är totalt 1,2 miljoner - som saknar arbete och inte är heltidsstuderande. Det är många, men det är en helt annan siffra än 30 procent.

Hans Frode Kielland Asmyhr (uten partigruppetilknytning, FrP):

La meg først takke statsministeren for et interessant innlegg med mange saker som jeg tror alle vi som representerer de nordiske land her, kan være enig i.

Norden er et relativt homogent område. Vi har grunnleggende felles verdier som demokrati, menneskerettigheter, åpenhet, ytringsfrihet, frihandel - for å nevne noen av de mest sentrale. Dette er viktige verdier som Norden må være den fremste eksponent og talsmann for i EU, men ikke minst i hele verden.

Tidligere i høst overvar jeg forhandlingene i FNs generalforsamling i New York, hvor også statsminister Reinfeldt var til stede. Da ser man at det ikke er alle ledere i verden som støtter opp om de verdier vi står for her i Norden. Et eksempel kan være Irans president som holdt et relativt oppsiktsvekkende innlegg. Der så vi for eksempel at EU under Sveriges lederskap ikke hadde noen felles holdning til hvordan man skulle håndtere den situasjonen, hvor halve EU marsjerte ut, mens enkelte andre land ble sittende igjen. Mitt spørsmål til statsministeren er: I hvilken grad har Sverige under sitt formannskap i EU satt disse sentrale spørsmålene på dagsordenen, ikke bare i EU, men også i verden?

Statsminister **Fredrik Reinfeldt**:

Fru president! Det nordiska nämns. Jag skulle vilja säga att demokratier världen över bör hålla ihop, för vi har inte demokrati över allt. Med detta följer ofta en stark europeisk röst för mänskliga rättigheter och kvinnans ställning i samhället, för att nämna några angelägna utgångspunkter. Det har vi framfört bland annat i FN.

Där vi under ordförandeskapet har möjlighet att föra EU:s talan för vi också fram detta. Jag själv genomför under detta halvår som ordförande en lång rad av bilaterala toppmöten mellan EU och olika världsnationer, och där är det väldigt ofta dessa frågor som kommer upp. Jag tycker att vi håller fanan högt och för fram detta i olika sammanhang.

Høgni Hoydal (Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, Tj.):

Fru præsident. Ja, nu kommer jeg fra Færøerne, men er med i den danske delegation. Mit spørgsmål gælder Nordatlanten, EU og Islands ansøgning om EU-medlemskab. Som jeg ser det, står Norden og EU igen ved en korsvej. Hidtil har hele Nordatlanten, hele Arktis, jo stået uden for EU, men interessen for Arktis og Nordatlanten øges jo med klimaændringer osv., og det burde jo styrke det nordiske samarbejde til om ikke en nordisk union, som Gunnar Wetterberg siger, så måske en nordatlantisk union. Det synes jeg i hvert fald.

Men nu har Island jo først været igennem en krise. Det var jo muligheden for den nordiske lakmustest, at de nordiske lande gik sammen om en løsning for Island. Det gjorde man ikke, man gik sammen med EU og IMF, som efter min mening vil sætte pres på den nordiske velfærdsmodel. Og nu har Island så ansøgt om EU-medlemskab, og derfor vil jeg gerne høre, om statsministeren som repræsentant for Sverige, men også som EU's formand, kan fortælle, om der findes en strategi i EU, som støttes af Sverige, om, at EU skal udvides til også at omfatte Arktis og Nordatlanten. Det vil sige, at Islands ansøgning skal ekspederes med velvilje, så man også får Norge med og måske senere Færøerne og Grønland - og dermed hele Arktis og Nordatlanten - med i EU. Findes der sådan en strategi, eller debatteres det i Ministerrådet i EU?

Statsminister **Fredrik Reinfeldt**:

Fru president! Den som diskuterar utvidgningsfrågor i Europeiska unionen lär sig snabbt att inte ta fram för många kartblad och försöka ringa in Europa på kartan. Den som gör så får snabbt problem, för oavsett var man drar strecket är det någon som förvånad hamnar på andra sidan om det och som själva har den uppfattningen att man vill luta sig mot Europa. Därför har detta inte varit någon lyckad strategi. Sverige har alltid försökt stå emot det sättet att försöka ringa in vad som är Europa och inte.

Snarare har vi velat ha kriterier som grund för att man ska kunna bli medlem i EU. Villkoren för att man ska kunna bli medlem är dels att man ansöker om medlemskap och själv vill – och det ligger ju i det här fallet på Island att fatta det beslutet – dels att man efter medlemskapsförhandlingar lever upp till de kriterier som är grunden. Det är den process som nu kommer att följa.

Har det då funnits någon lång diskussion om konsekvenserna av detta? Nej, det sanningsenliga svaret är snarare att det var med viss förvåning som det konstaterades att Island ansökte om medlemskap. Det hade man knappast förutsett, och det hade naturligtvis att göra med regeringsskiftet på Island.

Jag ska också ärligt säga att det finns en ganska omfattande utvidgningströtthet i EU just nu. Att föreslå en lång rad nya medlemsländer är inte riktigt det bästa sättet att göra sig populär. Det kan en del länder beklaga. Sverige har ju varit pådrivande för en utvidgning. Men om jag korrekt som ordförande ska beskriva läget ska jag säga att det är många som tycker att det räcker och att det nog är bättre att försöka konsolidera vid 27 eller 28 - många är inställda på att Kroatien ska komma med. Mitt intryck är dock att man är beredd att ta med Island också, av det enkla skälet att Island genom EES-avtalet i hög utsträckning redan är integrerat med EU:s regelverk. På det sättet har man nog en kortare väg, givet att det blir riktiga medlemskapsförhandlingar.

Anita Brodén (Mittengruppen, fp):

Fru president! Stort fokus riktas nu på klimattoppmötet i Köpenhamn, där Danmark är värdland och Sverige ordförandeland. Under många år har det pågått ett arbete med klimatfrågor i Nordiska rådet och i utskotten, bland annat rörande Arktis, Östersjön, biologisk mångfald, energi och klimat, för att nämna något.

Mina frågor till statsministern är: Vilken betydelse tillmäter statsministern den nordiska COP 15-gruppen, som han nämnde i sitt tal? På vilka konkreta sätt har den nordiska COP 15-gruppen påverkat förarbetet inför Köpenhamn? Bedömer statsministern att det nordiska samarbetet kan göra skillnad inför Köpenhamnstoppmötet?

Statsminister **Fredrik Reinfeldt**:

Fru president! Det brukar ibland uppstå diskussioner när man ute i världen ska försöka få någon att peka ut var Skandinavien ligger. Det är inte en omedelbar kunskap överallt. Men jag vågar säga att just nu och i klimatsammanhang är Skandinavien och Norden mycket centrala i det som nu ska följa.

Som nämndes sker klimattoppmötet under danskt ordförandeskap i Köpenhamn. Det är svenskt ordförandeskap i EU, och andra nordiska länder är mycket pådrivande och räknas också in bland de betydande finansiärerna, vilket inte är minst viktigt mot bakgrund av de diskussioner som nu förs om hur vi slutgiltigt ska få det här avtalet på plats.

Vi hade en statsministermiddag i går där vi diskuterade bland annat detta. Vi sätter stort värde på att koordinera oss nordiskt. Det har vi egentligen gjort hela tiden. Vi har försökt hjälpa varandra och vara pådrivande. Det behövs ledare som driver på för att få fram ett avtal i en värld där alldeles för många inte tar sitt eget ansvar eller tror att klimatfrågan ska handla om att just deras land ska få mer pengar utan några särskilt tydliga klimatåtaganden.

Det är väldigt ofta så i diskussionerna. Då säger vi: Ja, vi kan tänka oss att vara ett stöd för investeringar för omställningar i andra länder, men det ska mötas med riktiga åtaganden så att det blir reduktioner och så att vi klarar två-gradersmålet. Här är alla nordiska representanter mycket aktiva.

Därför värdesätter jag att det finns särskilda samarbeten på nordisk grund, och jag tror att de kommer att spela en positiv roll när vi kommer till Köpenhamn.

Bjarni Benediktsson (Den Konservative Gruppe, Sj.):

Præsident, kære nordiske venner, ministre. Island har altid anset de nordiske lande for at være familie – en familie, som sammen har skabt de nordiske værdier, vi er stolte af, en familie, som står sammen i denne svære tid, og som glædes i gode tider.

Indholdet i det nordiske samarbejde, grundlaget for Nordisk Råd, er ydermere en faktor i vores landes succes i den store verden. Desværre oplevede Island sidste efterår, hvordan det føles at stå næsten alene i en hvirvelstorm. Da havde vi det største behov for nordisk solidaritet i vores republiks historie, men desværre fandt vi ikke den støtte og opbakning fra de nordiske lande, bortset fra vore gode brødre færingerne.

Vi er selvfølgelig taknemmelige for løfterne om lån fra de nordiske lande i henhold til vores program med Den Internationale Valutafond, men vi synes, at det er meget forunderligt at betinge støtten af en helt anden sag uden sammenhæng, nemlig Icesavekonflikten. Hvad er Icesavekonflikten? Den handler først og fremmest om fortolkning af EU-regler og om, hvordan den slags konflikt, som er opstået mellem Island, Storbritannien og Holland, skal behandles. Icesavesagen er altså en konflikt, som hverken de nordiske lande eller Den Internationale Valutafond er involveret i. Storbritannien og Holland har desværre misbrugt Valutafonden for egen vinding og har stoppet fondens bistand til Island og revisionen af Islands økonomiske program for at tvinge islændingene til at give efter i Icesavesagen og frasige sig sine juridiske rettigheder. Den slags misbrug af Den Internationale Valutafond er fuldstændig i strid med fondens vedtægter og dens rolle i verden. Ydermere undergraver den slags fremfærd fondens troværdighed i verden.

Jeg vil derfor benytte denne lejlighed til at kommunikere, hvor triste og skuffede vi islændinge er over den opførsel fra de nordiske lande, og samtidig kræve et svar på, hvad der er sket her. Hvad er det klare juridiske grundlag for disse internationale forpligtelser, og hvorfor har man afvist at afgøre sagen ved dom enten ved en almindelig domstol, ved voldgift eller ved mægling? Tak for ordet.

Statsminister Fredrik Reinfeldt:

Jag vill bara påpeka en sak. Vi har sett det i liknande sammanhang, när det gäller bankkrascher eller stora finansiella problem. När pengar är involverade blir man lätt osams. Det blir lätt en diskussion om vart pengarna tog vägen och vems pengar det egentligen har varit. Jag tror inte att någon här inne exakt överblickar exakt alla finansiella stöd till enskilda länder eller till enskilda banker. Jag är åtminstone otroligt ödmjuk, för jag har inte alla svaren på detta. Man blir lätt osams.

Men jag vill betona en sak. Den vanliga ordningen när vi har länder världen över som får mycket djupgående ekonomiska problem är att det är IMF som är den huvudsakliga aktör som går in och stöder, med lånefaciliteter och krav, de länder som får den typen av problem. Det är mycket sällsynt i vår värld av i dag att det därtill, utöver detta, kommer bilateralt stöd av det slag som nordiska grannländer har givit i det här fallet Island men även Lettland. Jag har fått följa en hel del av detta, och jag kan säga att det är mycket ovanligt. Det är vi beredda att göra, för vi känner närheten nordiska länder emellan.

Jag tycker att beskrivningen ska vara riktig, och jag kan inte gå djupare in i de exakta turerna i de olika konflikter som har varit utan vill bara påminna än en gång om att man blir ofta osams när sådana här processer ska lösas upp.

Per Rune Henriksen (Den sosialdemokratiske gruppen, A):

En av de tingene som vi har felles i de nordiske landene, er vår arbeidslivsmodell, som er kjennetegnet av sterke organisasjoner i arbeidslivet, sterke arbeidsgiverorganisasjoner, sterke og samfunnsbevisste fagbevegelser, som har gjort det mulig for våre land å kunne føre en økonomisk politikk i samarbeid mellom myndigheter og organisasjonene, og som etter min oppfatning har ført til at våre samfunn har en svært høy omstillingsevne til å møte behovet for omstillinger. Vi har svært høy produktivitet i vårt næringsliv, og vi er konkurransedyktige, til tross for at vi alle sammen er høykostland. Dette har også ført til at vi er blitt utropt til globaliseringens vinnere.

Nå har vi fått en krise veltende innover hele verden. Etter mitt skjønn er vår arbeidslivsmodell et veldig godt redskap for å møte denne krisen. Men så har jeg forstått at statsminister Reinfeldt ennå ikke har hatt møte med den svenske LO-lederen. Heller ikke som ordfører i EU har man hatt møte med Den Europeiske Faglige Samorganisasjon, altså europeisk fagbevegelse.

Er dette et uttrykk for at statsministeren forkaster den nordiske arbeidslivsmodellen med samarbeid mellom partene i arbeidslivet og myndighetene? Er det et uttrykk for at arbeidstakernes røst ikke er interessant i møtet med krisen?

Statsminister Fredrik Reinfeldt:

Om allt går som det ska träffar jag dem på torsdag förmiddag. Det kommer säkert att bli ett bra möte. Jag hade liknande möten under våren. Jag skojade lite och sade att jag kom in i det här mötet på europeisk grund, men det var väldigt lätt att prata svenska för det var många svenska representanter, både för arbetsgivar- och för arbetstagarintressen. Jag är absolut beredd att föra de samtalen.

Jag kan berätta att jag som EU-ordförande har mycket långa listor på folk som tycker att de ska träffa mig av olika skäl. Jag tycker då att det ska vara i ordnad form, som det finns en modell för. Vi förbereder toppmöten genom att bland annat föra ett sådant samtal med sociala partner, och det ska vi ha på torsdag förmiddag i Bryssel.

Henrik Dam Kristensen (Den Socialdemokratiske Gruppe, S)

Fru præsident. Klimatopmødet i København nærmer sig, og det står efterhånden klart, at der er behov for en ambitiøs aftale og måske ikke mindst en aftale, der virker. Danmark er værtsland – og det er vi glade for i Danmark – og derfor spiller den danske statsminister også en rolle i forbindelse med forhandlingerne. I sidste weekend på et parlamentarisk møde i København frafaldt statsministeren, at topmødet i København skal ende med en juridisk bindende aftale, men at det er nok med en politisk aftale.

Derfor vil jeg gerne, ikke mindst som formand for EU, spørge den svenske statsminister, om det er et synspunkt, som alle EU-lande bakker op om. Er man fra EU's side enig i, at vi skal frafalde en juridisk bindende aftale, og at det er nok med en politisk aftale?

Statsminister Fredrik Reinfeldt:

Vad är det vi vill åstadkomma i Köpenhamn? Jo, det är ett globalt avtal, med reduktionslöften som trovärdiggör tvågradersmålet. Vi ska alltså stanna den globala uppvärmningen vid två grader jämfört med förindustriella nivåer. För detta är vi övertygade om att det krävs reduktionsåtaganden av de mest utvecklade länderna på nivån mellan 25 och 40 procent och att vi från de snabbväxande utvecklingsländerna får åtaganden att minska sina utsläpp med vad som annars skulle vara fallet om de inte gjorde några insatser.

En hel del länder har på vägen fram till ett sådant avtal gjort klart att det inte är möjligt för dem politiskt eller ens beslutsmässigt att föra fram detta till ett juridiskt bindande avtal helt i enlighet med hur förhandlingarna har förts. De flesta gör också bedömningen att förhandlingarna i sig har gått så pass långsamt att de inte kommer att fullt ut kunna slutföras innan vi kommer till Köpenhamn. Vi kan då inte acceptera att detta blir en sorts

grund för att inte försöka få fram det avtal som ska trovärdiggöra tvågradersmålet. Därför tror jag också att vi ska tala om ett politiskt bindande avtal som gör det möjligt att trovärdiggöra just tvågradersmålet.

Då kan man tycka: Varför ska vi acceptera det? Vi har ju tagit legalt bindande reduktionsmål här i EU? Ja, fast jag kan nämna flera länder där man helt enkelt inte har den möjligheten. Vi har problem i den amerikanska senaten. Vi har sett förslag falla i senaten i Australien. Vi har också andra länder som helt enkelt inte får fram den legala grunden för att sluta den typen av avtal. Då får det inte hindra oss från att komma ihåg vad som var syftet: att klara tvågradersmålet. Därför är jag och den danske statsministern väl sammansvetsade i hur vi ser på detta. Det kommer inte att förhindra våra ambitioner och behovet av att vara pådrivande för att få det på plats.

Helle Thorning-Schmidt, partiledare (S):

Mange tak, fru præsident. Kære kolleger, der er jo ingen tvivl om – og det er også det, statsminister Reinfeldt har talt om – at i de næste måneder, det næste halve år hviler ikke bare EU's øjne, men verdens øjne på Norden, på Stockholm og København, på grund af det svenske EU-formandskab og selvfølgelig også klimatoptødet, som foregår i København. Det er lande, hvor der nu foregår nogle politiske processer, som ganske enkelt ikke kan blive vigtigere. De nordiske lande er gået foran – det har vi gjort tidligere, når det handler om at vise, hvordan man kan have en social markedsøkonomi, det har vi også gjort tidligere, når det handler om at vise, hvordan man kan hjælpe ulandene ved at have en udviklingsbistand, der er fornuftig og rigtig, og nu er tiden selvfølgelig kommet til, at vi også skal gå foran i klimaspørgsmålet.

Nordisk Råd har selv været med til at beskrive, hvilke konsekvenser det kan have, hvis Norden rammes af to graders varmestigning. Vi kan allerede nu se, at meget er på spil i Norden, men jo i endnu højere grad i resten af verden. I Afrika vil den globale opvarmning føre til krige, tørke og hungersnød; i Asien kan der også opstå sikkerhedskonflikter. Derfor er det også, at vi er nødt til at sige, at vi gerne, ligesom vi har gjort med andre historiske opgaver, vil forsøge at vise vejen. De nordiske lande er parat til at tage et globalt ansvar; de nordiske lande er parat til at udvise klimaliderskab. Og vi skal spille en hovedrolle. Det er nu, vi skal vise resten af verden, at vi ikke bare er en region, hvor man uddeler globale priser, men at vi også er en region, hvor vi løser globale problemer.

Derfor er det også fantastisk, at vi i øjeblikket sidder med et EU-formandskab, som ligger her i Sverige, og selvfølgelig også har det danske topmøde i København. Og jeg håber selvfølgelig på – og forventer – at de to nordiske ledere vil arbejde kraftigt sammen for at sikre et godt resultat. Hos Socialdemokraterne i Danmark har vi kæmpet for og presset den danske regering til at være så ambitiøse som overhovedet muligt. Vi har støttet vores klimaministers ihærdige arbejde for at få konkrete og ambitiøse mål, også om løfter om finansiering fra den danske finansminister.

Der er ingen tvivl om, at to spørgsmål er helt afgørende. For det første er vi nødt til at erkende, at vi har et ansvar for at medfinansiere udviklingslandenes overgang til lavemissionsvækst. Det er afgørende, at den finansiering, der er til det, er ny og additionel. Det er vigtigt, at vi fastholder det. Det andet, vi skal fastholde, er, at vi må holde fast på de ambitiøse målsætninger, vi har for forhandlingerne. Der vil være mange, der trækker i den modsatte retning, og der vil være mange, der taler for en mindre bindende, mindre ambitiøs aftale, ofte med argumenter om, at der er modstand i deres lande. Derfor er det vigtigt at vise, at vi netop i de nordiske lande har stor modstand mod ikke at få en ambitiøs aftale.

Jeg vil gerne benytte lejligheden i dag til at sige, at det er nu, Norden skal arbejde sammen; det er nu, Norden skal vise, at vi ønsker en ambitiøs aftale, som bliver bindende. Det er også nu, vi skal sige til hinanden, at når topmødet er slut, vil vi ikke på grund af regional stolthed, eller fordi det altid er dejligt at sige, at det er blevet en succes, sige, at topmødet er blevet en succes, hvis det ikke er blevet det. Til det er emnet ganske enkelt for vigtigt.

Derfor synes jeg, at vi skal aftale i dag, at vi kæmper for at få et topmøde i København, der er ambitiøst med bindende mål, en aftale, der skal ratificeres i landene, og at vi også er klar til at erkende, hvis aftalen ikke er god nok, må vi op på hesten igen og arbejde forfra. Dette emne afgør ikke bare vores fremtid, men vores børns og børnebørns fremtid.

Hans Wallmark (Den konservative gruppen, m):

Fru president, oppositionsledaren i Danmark, kära vänner! Hela inlägget handlade om klimat och miljöpolitik. Detta är viktigt. Från Sverige har vi EU-ordförandeskapet, och Danmark har en viktig uppgift med miljötoppmötet i Köpenhamn. Men jag skulle också vilja lyfta fram några andra frågor som är viktiga för Norden och Europa.

Ett av de områden där vi kan se ett växande, fördjupat samarbete i Europa är området polisiärt samarbete och den typen av frågor, någonting som också framhävs i Lissabonfördraget. En av de viktigaste frågorna, inte minst i ett svenskt och ett skånskt perspektiv, är den om olika former av narkotika och smuggling. Jag skulle vilja fråga den danska oppositionsledaren hur hon ser på de diskussioner som förs i Storköpenhamn om en legalisering av vissa narkotiska preparat. Här påverkar vi i Norden verkligen varandra. Vi är tvillingar. Förändringar av dansk narkotikapolitik kommer att påverka Sverige i allmänhet och Skåne i synnerhet. Vi kan också se Christianias betydelse.

Där kan man träffa svenska narkotikapoliser som bekräftar att många av dem som börjat med narkotika kanske har provat på första gången i just Christiania. Det är inte så att alla som provar på blir tunga missbrukare. Men, fru president, alla tunga missbrukare har provat på!

Helle Thorning-Schmidt, partiledare:

Jeg må først og fremmest takke ordføreren for at have rejst en utrolig vigtig debat. For ikke så lang tid siden havde vi Den Olympiske Komité på besøg i Danmark, og der var nogle meget vigtige gæster, og den vigtigste af dem alle sammen var talkshowværtinden Oprah Winfrey; hun tog hjem og lavede en udsendelse om Danmark, hvor hun jo selvfølgelig beskrev alt som rosenrødt - alt var godt i Danmark. Men jeg er nok også nødt til at erkende, at det ikke er tilfældet.

I øjeblikket er der i Danmark en regulær bandekrig, som vi alle sammen er meget bekymrede over, og nu kommer jeg til det, der er spørgsmålet - for den krig handler jo også om narkotikamarkedet, som er meget lukrativt - nemlig at der er nogle, der i den forbindelse har foreslået, at man skal frigive hash. Mit partis position er ganske klar: Vi ønsker ikke at frigive hash, det vil ganske enkelt ikke komme til at ske i vores regeringstid.

Statsminister **Matti Vanhanen**:

Rouva puhemies, arvoisat Pohjoismaiden neuvoston jäsenet.! Pohjoismaiden samankaltaisuus on tosiasia: arvot, historia, maailmankatsomus, yhteiskunnan kehitys ja talous muodostavat vahvan yhteisen perustan. Toista esimerkkiä yhtä samankaltaisesta ja läheisestä maaryhmästä on vaikea löytää. Tästä ovat yhtenä osoituksena jo tämä yhteinen kokouksemme ja sen pitkät perinteet.

Pohjoismaat ovat kuitenkin tehneet keskenään hyvin erilaisia kansainvälisiä ratkaisuja. Uskon, että lähitulevaisuudessa erilaiset pohjoismaiset tiet lähentyvät taas jälleen kerran toisiaan. Keski-ikäinä oli kausi, jolloin olimme kaikki samaa valtiota. Tänä päivänä meillä on mahdollisuus samaan läheisyyteen ja rajattomuuteen erityisesti EU:n kautta.

Hallitukseni hyväksyi EU-politiikkaa koskevan selonteon alkuvuodesta. Jokainen Pohjoismaa tekee tietenkin omat ratkaisunsa, emmekä ole neuvomassa muita, mutta itse asetimme visioksi sen, että vuonna 2020 kaikki Pohjoismaat ovat mukana. Islanti on ottanut ratkaisevan askeleen EU-jäsenyyden tiellä. Ei mene kauan, kun Norja on ainoa Pohjoismaa EU-perheen ulkopuolella.

Tämä on kysymys, jota on ehdottomasti pohdittava myös Pohjoismaisen yhteistyön näkökulmasta. Ilman selkeää näkemystä tämän seikan merkityksestä on olemassa se uhka, että pohjoismaisesta yhteistyöstä näissä yhteisissä pohjoismaisissa puitteissa tulee onntoa. Meidän pitää valita, olemmeko pohjoismaisen yhteistyön kautta oikeiden asioiden parissa vai uinahtava perinneyhdistys.

Pohjoismainen yhteistyö ei tietenkään ole EU:n panttivanki. Pohjoismaista yhteistyötä on harjoitettu sujuvasti senkin jälkeen, kun Tanskasta tuli EU:n jäsen vuonna 1973, mutta samalla EU:n kattamien asioiden ala on kasvanut merkittävästi ja on vaikea löytää pohjoismaisen yhteistyön alaa, jolla EU ei olisi jo merkittävä tekijä. Sain, että pohjoismainen yhteistyö ei ole EU:n panttivanki. Sitä voidaan harjoittaa EU:n rinnalla, mutta samalla on tosiasia, että EU muodostaa jäsenilleen niin tiiviin yhteistyön kehiksen, että pohjoismainen yhteistyö toteutuu EU-maailman ehdoilla.

Väitän, että pohjoismaisella yhteistyöllä on paras tulevaisuus EU:ssa ja sen kautta. Se ei välttämättä edellytä Norjan EU-jäsenyyttä, mutta pohjoismaisen yhteistyön pitää entistä selkeämmin ottaa huomioon se kehitys, joka EU:n sisällä tapahtuu, ja sopeuttaa yhteistyönsä näihin puitteisiin.

Puolustusyhteistyö on vain yksi esimerkki uudelta pohjoismaisesta yhteistyöstä. Norja on aktiivisesti mukana Euroopan turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa yhteistyössä, ESDP:ssä, pohjoismaisen taisteluosaston jäsenenä. Samalla Pohjoismaat ovat yhdessä päättäneet tiivistää puolustuspoliittista yhteistyötään, mikä on kehityksenä merkittävää ja osoitus siitä, että erilaiset EU- ja Nato-ratkaisut eivät ole este syvälle yhteistyölle, kun siihen on selkeä tarve ja tahto.

Itämeri on toinen esimerkki. Se on ollut Pohjolle tärkeä erityiskysymys, mutta tätä päivää on se, että EU ottaa erityisen roolin Itämeren alueella. EU:lla on tuore Itämeri-strategia, ja sen tarpeista on ollut tärkeää katsoa Pohjoismaita laajemmin niin Baltian, Puolan kuin Saksan suuntaan. Pohjoismaisella yhteistyöllä on annettavaa Itämerelle, muun muassa toimivat työskentelytavat ja rahoitusta.

Nämä esimerkit ovat samalla osoitus siitä, että Viron, Latvian ja Liettuan mahdollisimman tiivis osallistuminen yhteistyöhön on loogista ja toivottavaa.

Kun Suomi aikanaan liittyi EU:n jäseneksi, oli yhtenä olettamana, että EU:n sisällä kasvaisi pohjoismainen blokki. Tämä blokki ei kuitenkaan koskaan toteutunut. Suomi, Ruotsi ja Tanska ovat usein samanmielisiä, mutta EU-jäsenmaina meillä on omat jakolinjamme, oli sitten kysymys maataloudesta, rahoituskehiksestä, eurosta tai Euroopan turvallisuus- ja puolustuspolitiikasta. Emme aina ole samassa veneessä.

Väitän, että tulevaisuudessa EU:n kannalta suuret kysymykset tulevat yhdistämään Pohjoismaita aiempaa enemmän. Pohjoismailla on luontevasti hyvin samankaltaiset näkemykset tulevaisuuden kannalta olennaisissa asioissa, oli sitten kyse ilmastosta, kilpailukyvyistä, ikääntymisen haasteista, energiasta, liikenteestä, ympäristöstä, kehityspolitiikasta tai ulkosuhteista. Tämä tarjoaa uuden mahdollisuuden Pohjoismaiden entistä tiiviimmälle yhteistyölle.

Matti Vanhanens *anförande i skandinavisk översättning:*

Fru ordförande, ärade medlemmar av Nordiska rådet! Det är ett faktum att de nordiska länderna är likadana: värden, historien, världsåskådningen, samhällsutvecklingen och ekonomin bildar en stark gemensam grund. Det är svårt att finna en annan grupp länder som är så likadana och står varandra så nära. Ett bevis på detta är detta gemensamma möte och dess långa anor.

De nordiska länderna har dock gått in för mycket olika slags internationella lösningar. Jag tror att inom en nära framtid sammanstrålar åter våra skilda nordiska vägar. Under medeltiden fanns en period då vi alla bildade en enda stat. Nuförtiden har vi en möjlighet till samma närhet och gränslöshet särskilt via EU.

Min regering antog en redogörelse för EU-politiken i början av året. Varje nordiskt land fattar naturligtvis sina egna beslut och vi vill inte ge råd till de övriga, men själva ställde vi upp som vision att år 2020 är alla nordiska länder med. Island har tagit ett avgörande steg mot EU-medlemskap. Det räcker inte länge förrän Norge är det enda nordiska landet utanför EU-familjen.

Detta är en fråga som absolut måste diskuteras även ur ett nordiskt samarbetsperspektiv. Utan en klar uppfattning om denna faktors betydelse finns faran att det nordiska samarbetet urholkas i dessa samnordiska ramar. Vi måste välja ifall vi vill ta upp riktiga frågor i det nordiska samarbetet eller vara en sömning traditionsförening.

Det nordiska samarbetet hålls naturligtvis inte gisslan av EU. Vi har obehindrat hållit på med nordiskt samarbete även efter att Danmark blev EU-medlem år 1973. Samtidigt har dock EU-frågornas omfattning blivit allt större och det är svårt att finna ett nordiskt samarbetsområde inom vilket EU inte redan är en viktig aktör. Jag sade att det nordiska samarbetet inte hålls gisslan av EU. Det kan existera parallellt med EU men samtidigt är det ett faktum att EU bildar så kompakta samarbetsramar för sina medlemmar att nordiskt samarbete görs på EU-världens villkor.

Jag hävdar att det nordiska samarbetet har sin bästa framtid i och via EU. Detta förutsätter inte nödvändigtvis ett norskt EU-medlemskap, men det nordiska samarbetet måste klarare beakta utvecklingen inom EU och anpassa sig till dessa ramar.

Försvarssamarbete är ett endast ett exempel på nytt slags nordiskt samarbete. Norge deltar aktivt i det europeiska säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet, ESDP, som medlem i den nordiska stridsgruppen. Samtidigt har de nordiska länderna tillsammans beslutat att intensifiera sitt försvarspolitiska samarbete, vilket är en viktig utveckling och ett bevis på att olika slags EU- och Natolösningar inte förhindrar fördjupat samarbete bara det finns ett klart behov och vilja.

Östersjön är ett annat exempel. För Norden har den utgjort en viktig sårfråga men numera är det så att EU spelar en särskild roll inom Östersjöområdet. EU har en färsk Östersjöstrategi och i detta samband har det varit viktigt att betrakta de nordiska länderna mer omfattande i riktning av såväl Baltikum och Polen som Tyskland. Det nordiska samarbetet har mycket att ge Östersjön, bland annat effektiva arbetsmetoder och finansiering. Dessa exempel är samtidigt bevis på att det är logiskt och önskvärt att Estland, Lettland och Litauen deltar så intensivt som möjligt i samarbetet.

När Finland blev EU-medlem antogs det bland annat att ett nordiskt block skulle bildas inom EU. Ett sådant block har dock aldrig skapats. Finland, Sverige och Danmark är ofta av samma åsikt men som EU-medlemsstater har vi våra skiljelinjer, till exempel i samband med lantbruk, euron, finansieringsramar eller europeisk säkerhets- och försvarspolitik. Vi sitter inte alltid i samma båt.

Jag hävdar att i framtiden kommer de stora EU-frågorna att förena de nordiska länderna allt mer. De nordiska länderna har naturligt mycket likadana uppfattningar om frågor viktiga för

framtiden, till exempel klimat, konkurrenskraft, demografiska utmaningar, energi, trafik, miljö, utvecklingspolitik och utrikesrelationer. Detta erbjuder en ny möjlighet till allt intensivare samarbete i Norden.

Line Barfod (Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, EL):

Tak, fru præsident. Jeg er enig i, at det er vigtigt, at de nordiske lande, at Norden bør arbejde sammen. Jeg synes jo bare, det er vigtigt, hvad vi arbejder sammen om. Jeg mener, at vi i Norden ofte, i taler, lægger stor vægt på vores velfærd, vores lille grad af ulighed, og at det er det, som vi har klaret os godt med, men så burde det jo også være det, vi satser på nu, når vi står midt i to store kriser. Vi har en økonomisk krise, hvor mange, mange mennesker er blevet arbejdsløse og især rigtig mange unge er arbejdsløse, og hvor mange unge ser ud til slet ikke at komme ind på arbejdsmarkedet. Samtidig har vi en klimakrise, som vi jo alle sammen forstår alvoren i.

Burde de nordiske lande så ikke gå sammen om at sige, at vi skal finde løsningen på de to kriser i, at vi skaber grønne jobs, i stedet for at foretage det politiske valg at ville løse den økonomiske krise med skattelettelse, som vi kan se ikke virker i forhold til at skabe job. Hvorfor så ikke løse begge kriser ved at skabe job i forhold til klima og i forhold til også at få en bedre velfærd, altså få de unge i gang med at bygge vindmøller, lave elbiler, solenergi og alle de mange ting, vi ved der skal til med at renovere bygninger, så de ikke bruger så meget energi? Er det ikke den vej, vi bør gå i Norden, frem for at satse på skattelettelse?

Statsminister **Matti Vanhanen**:

Arvoisa puhemies! Itse arvelen, että jokaisessa Pohjoismaassa tehdään oikeastaan tätä kaikkea.

Veroratkaisuilla tuetaan kotitalouksien ostovoimaa ja niiden tuntemaa luottamusta niin, että kotimarkkinat pyörisivät mahdollisimman hyvin. Koska meidän työttömyytemme ennen muuta muodostuu nyt siitä, että ulkomaankauppa ei toimi, siksi on ollut hyvin tärkeä se, että pidettäisiin edes kotimarkkinat toiminnassa.

Sen lisäksi tarvitaan luonnollisesti juuri näitä rakenteita edistäviä toimia. Ainakin meillä on investointituki, ja uusiutuvan energian rakentamiseen olemme parhaillaan luomassa syöttötariffijärjestelmää.

Uskon, että oikeastaan kaikissa Pohjoismaissa on sama tilanne. Kyllä me tarvitsemme näitä kaikkia keinoja, jotta me pystyisimme ylläpitämään mahdollisimman korkeaa työllisyyttä.

Itse arvelisin, että ensi talvi ja kevätkausi tulevat olemaan työllisyyden kannalta kaikkein vaikeimmat. Erityisesti nuorisotyöttömyys tulee näkymään korkeana ensi kevään aikana. Siksi meidän luonnollisesti pitää etsiä keinoja, joilla voisimme lievittää tätä.

Yhteiskunnan toiminnalla varsinaisten suorien työpaikkojen luominen on vaikeaa, mutta sen sijaan erilaiset muut aktivointitoimenpiteet, erityisesti koulutuksen järjestäminen, ovat se keino, jolla yhteiskunta voi lyhyellä tähtäimellä vaikuttaa asioihin.

Suomen oma kokemus 90-luvun lamasta oli erittäin raju. Ehkä kaikkein vaarallisin seuraus siitä oli se, että monissa ihmisryhmissä pitkäaikaistyöttömyys kasvoi liian suureksi, ja tämän yhteiskunnalliset seuraukset olivat kaikkein rankimmat. Nyt meidän pitää pystyä tämä välttämään.

Matti Vanhanens *anförelse i skandinavisk översättning:*

Ärade ordförande! Själv tror jag att varje nordiskt land egentligen håller på med allt detta.

Skattelösningar stöder köpkraften och förtroendet hos hushållen så att hemmamarknaden fungerar så bra som möjligt. Eftersom vår arbetslöshet beror framför allt på att utrikeshandeln inte fungerar har det varit ytterst viktigt att man ser till att ens hemmamarknaden fungerar.

Därutöver behövs naturligtvis just åtgärder för att förbättra strukturerna. Åtminstone vi har investeringsstöd och för att främja förnybar energi håller vi som bäst på att skapa ett inmatningstariffsystem.

Jag tror att situationen egentligen är den samma i hela Norden. Vi behöver nog alla dessa metoder för att upprätthålla en så hög sysselsättning som möjligt.

Själv tror jag att vintern och våren kommer att vara de svåraste med tanke på sysselsättningen. Särskilt ungdomsarbetslösheten kommer att vara hög i vår. Därför måste vi naturligtvis leta efter metoder för att minska på den.

Med samhällsåtgärder är det svårt att direkt skapa egentliga arbetstillfällen men däremot utgör olika slags andra aktiveringsåtgärder, särskilt arrangerande av utbildning, en metod med vilken samhället kan påverka dessa frågor på kort sikt.

Finland hade mycket hårda erfarenheter av depressionen på 90-talet. Kanske dess farligaste följd var att långtidsarbetslösheten blev för stor inom många människogrupper, vilket hade de allra tyngsta följderna för samhället. Nu måste vi se till att vi undviker detta.

Göran Lindblad, Europarådet (PACE):

Fru president! Som representant här i Nordiska rådet för president de Puig i Europarådets parlamentariska församling skulle jag vilja fråga statsminister Vanhanen hur han ser på Nordens och EU:s relation när det gäller Ryssland. Vad kan Nordiska rådet, de nordiska länderna, göra inom Europasamarbetet för att vi ska kunna få ett bättre samarbete med Ryssland?

Ryssland är enormt viktigt för oss, och Ryssland är medlem i Europarådet. Men man följer inte ingångna avtal. Man har inte levt upp till sina åtaganden i fredsavtalet med Georgien, och man lever inte upp till att ratificera protokoll 14 så att vi kan få ordning på hanteringen i Europadomstolen. Antalet fall i domstolen växer hela tiden. Därför skulle jag gärna vilja höra statsminister Vanhanens synpunkt när det gäller hanteringen av Ryssland.

EU och Nordiska rådet kan ha muskler. Europarådet har expertisen.

Statsminister **Matti Vanhanen**

Meidän pitää pyrkiä sitomaan Venäjä mahdollisimman hyvin niihin samoihin arvoihin ja myös järjestelmiin, joissa itse olemme. Tämän pitää olla kaukotavoite. Keskustelin juuri sunnuntaina pääministeri Putinin kanssa hyvin laajasti, ja hän korosti sitä, että he pitävät kiinni kaikista niistä sitoumuksista, joita ovat EU:n kanssa tehneet. Tähän meidän pitää myös pyrkiä Venäjä sitomaan kaikin tavoin.

Nyt edessä on vaihe, jossa pitäisi saada samaan aikaan Venäjän kanssa ratkaistua WTO-jäsenyys ja toivon, että tämä tulliliittokaavailu Valko-Venäjän ja Kazakstanin kanssa ei tässä suhteessa häiritse liikaa. Tähän meidän pitää pystyä saamaan post-PCA-sopimus Venäjän kanssa niin, että voisimme visioon asettaa tavoitteeksi myös vapaakauppa-alueen muodostamisen Venäjän kanssa.

Mitä tulee lähialueisiin, niin erityisesti Itämeren suojelussa Venäjä pitää saada yhteistyöhön. Me suomalaiset olemme Venäjälle puhuneet hyvin paljon Kaliningradin jätevedenpuhdistamon rakentamisen tarpeesta, ja myös tämän Putin otti sunnuntaina myönteisesti esille. Meidän pitää työntää näitä asioita eteenpäin, ja tässä tarvitaan myös Pohjolan ja Venäjän välistä yhteistyötä.

Matti Vanhanens anförande i skandinavisk översättning:

Vi måste försöka förbinda Ryssland så bra som möjligt till samma värden och de system där vi själva är med. Detta bör vara det långsiktiga målet. Just i söndags diskuterade jag mycket ingående med statsminister Putin, och han betonade att de håller fast vid alla förbindelser

som de ingått med EU. Även vi måste försöka förbinda Ryssland till detta på alla möjliga sätt.

Nu står vi inför ett skede då vi samtidigt bör få löst WTO-medlemskapsfrågan med Ryssland, och jag hoppas att denna planerade tullunion med Vitryssland och Kazakstan inte stör detta för mycket. I detta samband bör vi även få till stånd ett post-PCA-avtal med Ryssland så att vi kan ställa upp som mål och vision att ett frihandelsområde bildas med Ryssland.

Vad angår närområdena så måste Ryssland fås med i samarbetet särskilt kring skyddet av Östersjön. Vi finländare har diskuterat mycket med Ryssland om behovet att bygga ett avloppsreningsverk i Kaliningrad, och Putin tog även detta positivt upp i söndags. Vi bör driva dessa frågor och då behövs även samarbete mellan Norden och Ryssland.

Jan Lindholm (Mittengruppen, mp):

Fru president! När vi efter Köpenhamnsrådet förhoppningsvis kan konstatera att världens alla länder har tagit sitt ansvar och skrivit under ett avtal som visar på en tydlig väg framåt och en väg som forskarsamhället kan tro på som möjlig innebär inte det att problemen är över.

Även i en sådan förhoppningsvis positiv situation kommer de miljöförändringar som är konsekvenser av växthusgaserna och sådant att fortsätta i många årtionden framöver och påverka situationen för människor, framför allt för dem som bor i låglänta trakter. Vi kommer att få en växande migration. Redan i dag påstås över 20 miljoner människor av den anledningen flytta från sina bostadsområden. Jag har hört att uppemot 300 miljoner människor trots ett positivt beslut i Köpenhamn inom en snar framtid kommer att bli tvungna att flytta.

I Nordiska rådet fattar vi ju beslut om rekommendationer till de nordiska regeringarna. 2007 tog vi en rekommendation om att de nordiska regeringarna inför Köpenhamnsrådet skulle arbeta med att lyfta fram frågan så att EU kan agera som en samlad kraft – detta för att någon gång få i gång en sorts global round table-diskussion om vart dessa människor ska ta vägen. Vi vet ungefär varifrån de kommer att vandra, men vi har väldigt lite någon uppfattning om hur vi ska lösa problemet på global nivå. Många kommer alltså att behöva lämna sina nationer och vandra över till andra länder. Risken för konflikter är naturligtvis stor om det inte finns ett förutseende på det här området.

Jag undrar helt enkelt hur det går för er nordiska regeringar och ministrar. Hur mycket har ni hunnit diskutera detta? Jag har inte sett att det finns med på agendan inför Köpenhamnsrådet, men jag hoppas att ni har lyssnat på kloka råd från Nordiska rådet och att ni på något sätt har det här med i bagaget.

Statsminister Matti Vanhanen:

Arvoisa puhemies! Jan Lindholm on äärimmäisen oikeassa siinä, että vaikka sopimus saataisiin, silti ilmasto muuttuu. Ei ilmastonlämpenemisen rajoittaminen kahteen asteeseen ole mikään paratiisi. Päinvastoin se merkitsee erittäin suurta muutosta maailman ilmastossa, ja tarvitaan myös näitä sopeutumistoimia. Ja kyllä tämä vuoden 2007 päätelmä on vaikuttanut meihin. Toimimme erittäin voimakkaasti päästöjen vähentämiseksi ja samaan aikaan pyrimme järjestämään tukea, jolla ilmastonmuutokseen sopeudutaan. Niin pitkälle tämä keskustelu ei kuitenkaan ole mennyt, että olisi vielä strategia siitä, mihin mahdollisesti sadat miljoonat ihmiset siirtyvät. Ehkä sekin vaihe tulee. Nyt haetaan kansainvälistä sopimusta, jonka osana on rahoituspaketti, josta rahoitetaan myös näitä sopeutumistoimia. Hyvin monet maat ja kansat tulevat apua tarvitsemaan, ja toivottavasti se ei kuitenkaan tarkoita sitä, että tarvittaisiin suuria kansainvaelluksia, vaan apu voitaisiin ensi sijassa järjestää näitten ihmisten omissa kotimaissa.

Matti Vanhanens *anförande i skandinavisk översättning:*

Ärade ordförande! Jan Lindholm har ytterst rätt i att fast vi får till stånd ett avtal förändras klimatet ändå. Att klimatuppvärmningen begränsas till två grader innebär inget paradiset.

Tvärtom innebär det en ytterst stor förändring i det globala klimatet, och vi behöver även anpassningsåtgärder. Slutsatsen från 2007 har nog påverkat oss. Vi arbetar mycket kraftigt med att minska utsläpp och samtidigt försöker vi arrangera stöd till anpassning till klimatförändringen. Så långt har denna diskussion dock inte framskridit att vi redan hade en strategi för vart eventuellt hundratals miljoner människor skall flyttas. Kanske detta skede ännu kommer. Nu försöker man få till stånd ett internationellt avtal inklusive ett finansieringspaket som finansierar även dessa anpassningsåtgärder. Mycket många länder och folk kommer att behöva hjälp, men förhoppningsvis leder detta inte till stora folkvandringar, utan hjälpen kan i första hand ges i dessa människors hemländer.

Bjarne Kallis (Mittengruppen, kd):

Fru President! Den nordiska välfärdsmodellen är känd över hela världen och den är också något som man ute i världen mer eller mindre avundas oss. Statsministern nämnde de värden som förenar oss i Norden, och det är just de värdena som har skapat välfärdsmodellen. När bestämmanderätten i allt högre grad övergår till Europeiska Unionen uppstår ibland, som vi har sett, problem med att i tillräckligt hög grad kunna bevaka de inhemska intressena och också de nordiska intressena. Därför frågar jag: På vilket sätt kan de nordiska statsministrarna i EU agera på ett sätt så att de värden som statsministern nämnde också i högre grad beaktas?

En annan fråga. När statsministern nämnde värdena blev en fråga inte nämnd, nämligen det gemensamma skandinaviska språket. Vi förstår varandra i Sverige, Norge och Danmark samt delvis i Finland. Hur ser statsministern på den svenskspråkiga befolkningen och svenskans ställning i Finland? På vilket sätt kunde man stärka svenskans ställning i Finland och samtidigt stärka banden till Norden?

Statsminister **Matti Vanhanen**:

Arvoisa puhemies! Suomi on yksi kansa, jolla on kaksi kieltä, ja kielten asema on tasavertainen. Palvelut pitää järjestää jokaiselle kansalaiselle omalla äidinkielellään, ja tämä on rikkomaton periaate. EU-yhteistyössä onneksi tämmöisiin eriytyviin arvoihin ei kovin useasti törmätä, mutta aina välillä näitä tilanteita tulee. Olen huomannut, että kyllä pohjoismaiset sekä ministerineuvostotasolla että Eurooppa-neuvostotasolla löytävät hyvin nopeasti yhteistyön keskenään. Ehkä tyypillisin aihe, jossa nämä arvot törmäävät toisiinsa, useimmiten liittyy perheoikeuteen. Meillä pohjoismaalaisilla on oma vanha lainsäädännön perinne näillä aloilla, ja se törmää usein sellaisiin periaatteisiin, jotka katolisessa maailmassa ovat toisen tyyppisiä. Näissä kysymyksissä kuitenkin Pohjoismaat ovat keskenään toimineet erittäin aktiivisesti ja pystyneet ottamaan päätöksenteossa huomioon sen, että meillä on oma oikeusjärjestelmämme, johon me olemme tottuneet, jota me pidämme arvossa, ja sitä pitää kunnioittaa.

Matti Vanhanens *anförande i skandinavisk översättning:*

Ärade ordförande! Finland är ett folk med två språk och dessa språk är jämlika. Varje medborgare skall arrangera tjänster på modersmålet, och denna princip är okränkbar. I EU-samarbetet stöter vi som tur inte särskilt ofta på sådana här skilda värden men alltid emellanåt uppstår dessa situationer. Jag har lagt märke till att både i ministerrådet och i Europeiska rådet finner nog nordborna mycket snabbt varandra. En kanske typisk fråga där dessa värden kolliderar har för det mesta att göra med familjerätt. Vi nordbor har vår gamla lagstiftningstradition inom dessa områden och den kolliderar ofta med principer som är annorlunda i den katolska världen. I dessa frågor har de nordiska länderna dock arbetat ytterst aktivt med varandra och kunnat beakta i beslutsfattandet att vi har vårt eget rättssystem, som vi blivit vana vid, som vi värdesätter, och detta måste respekteras.

Kimmo Sasi (Den konservativa gruppen, saml):

Fru President! Herr statsministern sade med all rätt att Norden är splittrad i dag. I dagens Dagens Nyheter föreslår man i en artikel att vi borde skapa en federal stat. Det är en vision och den är inte snart på kommande, men det finns ändå en vision om en gemensam utrikespolitik och en gemensam valuta. Vad är Er åsikt i det aktuella läget? Kunde Ni rekommendera medlemskap i den Europeiska Unionen till alla de länder i Norden som inte

ennu har hunnit bli medlemmar i EU? Kunde Ni rekommendera den gemensamma valutan euron till alla de nordiska länder som ännu inte har hunnit införa valutan? Kunde Ni för Finlands del tänka Er att Finland skulle kunna ansluta sig till Nato för att effektivisera det nordiska militära samarbetet och det utrikespolitiska samarbetet?

Statsminister **Matti Vanhanen**:

Arvoisa puhemies! Arvasinkin, että tuo kysymys tulee lopulta kiertymään Natoon saakka. Sen osalla uskoisin, että jatkossakin jokainen Pohjoismaa tekee oman ratkaisunsa, mutta sen sijaan itse pidän luonnollisena ja samoin Suomen hallitus omassa EU-visiossaan sitä, että Pohjola tulee muodostamaan aikanaan myös EU:n sisällä yhteisiä alueita. Me olemme kaikki EU:n jäseninä. Tulemme näkemään päivän, jolloin meillä ei ole viittä eri valuuttaa, vaan yksi valuutta myös täällä Pohjolassa. Mutta nämä ovat kaikki päätöksiä, jotka tehdään kansallisesti. Visioita silti saa olla.

Matti Vanhanens anförande i skandinavisk översättning:

Ärade ordförande! Jag gissade redan att denna fråga kommer till slut att finna fram till Nato. I detta samband tror jag att även i framtiden fattar varje nordiskt land sitt eget beslut, men på samma sätt som den finländska regeringen i sin EU-vision anser jag det personligen vara naturligt att i sinom tid kommer Norden att bilda gemensamma områden även inom EU. Vi är alla EU-medlemmar. Vi kommer att uppleva en dag då vi inte längre har fem separata valutor utan en enda valuta även här i Norden. Men detta handlar alltid om nationella beslut. Visioner får man väl ändå ha.

Siv Jensen, partileder (FrP):

"Kapitalisme skaper fred." Jeg mener det, men denne påstanden kommer også fra professor Indra de Soysa ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet. Professoren studerte globaliseringens effekt på konfliktnivåer og konkluderte med at økonomisk frihet, investeringsvennlig politikk med frie markeder, vern av den private eiendomsretten, individuell økonomisk frihet og begrenset statlig intervensjon er fredsskapende. Kapitalisme skaper fred.

Innenfor EU er ideen om handel som fredsfremmende like aktuell og like sterk i dag som da Kull- og stålunionen så dagens lys. De nordiske landenes rolle i EU-samarbeidet er viktig, uavhengig av hvilken tilknytning landene har til EU. Statsminister Jens Stoltenberg skrøt i den norske valgkampen av at Norge i Verdensbankens *Doing Business-rapport* er rangert som det tiende beste landet å være næringsdrivende i. Men det han lot være å si, var at Norge har falt fem plasser under hans regjeringstid. I ni av ti underkategorier har konkurransevilkårene for norsk næringsliv blitt svekket.

Men Norden er tross alt en bra region for næringsvirksomhet, og alle nordiske land er med blant de 20 beste. Nordiske land bør derfor stå sammen om å påvirke EU i ytterligere næringsliberal retning og foreslå tiltak som kan åpne økonomien, forenkle regelverk og gjennomføre ytterligere nedskjæringer i byråkrati. Der er Danmark et eksempel til etterfølgelse. Jeg har med stor interesse registrert at statsminister Lars Løkke Rasmussen nylig har iverksatt en avbyråkratiseringsreform. Her bør de andre nordiske land følge etter.

Selv om vi fortsatt kan være uenige om hva som forårsaket finanskrisen, er den der fortsatt, og vi må forholde oss til den. Og selv om enkelte skylder på kapitalismen, vet vi altså bedre. Men en stor fare nå er at det blir iverksatt proteksjonistiske virkemidler. Proteksjonisme er ikke løsningen og har aldri vært løsningen på noen krise. Proteksjonisme er ødeleggende og fører til stagnasjon, ikke vekst. Jeg håper Norden vil stå sammen mot dette og hindre at proteksjonismen nå kryper frem. Den er tross alt en vesentlig årsak til at det er fattigdom i den tredje verden.

Global fattigdomsbekjempelse er ikke enkelt, men vi kan begynne med å behandle landene med respekt og likeverd fremfor som klienter. Nasjonale bistandsmål løser lite, men viser seg å være kontraproduktivt.

Fremskrittspartiet har i Norge foreslått at vi skal gå foran og fjerne all toll på landbruksvarer fra alle utviklingsland. Det hadde vært et eksempel til etterfølgelse om vi kunne gjøre det – snu oss mot Verdens handelsorganisasjon og oppfordre dem til å følge etter, eller om de nordiske landene gjorde det og snudde seg mot Europa og ba dem om å følge etter! Noen hevder at dette vil rasere landbruket. Nei, det vil det ikke, men det vil kreve omstilling, som også i dag. Det er umoralsk å opprettholde en proteksjonistisk og gjennomsubsidiert landbrukspolitik samtidig som man sender bistand til fattige land for at de skal bygge et produksjonsapparat.

Norden har utviklet seg fordi vi har en åpen og utadrettet økonomi, en eksportøkonomi. Er ikke nettopp dette den delen av den nordiske modellen som det burde være verdt å eksportere videre til Europa?

Kent Olsson (Den konservative gruppen, m):

Vi har talat mycket EU under statsministrarnas genomgång tidigare. Siv Jensen startade med att prata EU och hur viktigt det var att man försökte påverka EU att minska byråkratin och så vidare. Då är min enkla fråga till Siv Jensen: Hur står det till med det norska Fremskrittspartiets synpunkter på EU? Vi vet ju att Höyre är positivt till att gå med i EU. Vi vet att Arbeiderpartiet är positivt till att gå med i EU, men man sitter nu i en regering där man tyvärr har andra partner som gör att man inte kan ansöka om medlemskap. Om nu Island är på gång in i EU också, hur är det med Fremskrittspartiet, som ju ändå har blivit en stark faktor i norsk politik. Det är möjligt att jag har missat något, men skulle vi från Siv Jensens sida kunna få ett klart besked om hon och Fremskrittspartiet är positiva till en norsk EU-ansökan eller inte?

Siv Jensen, partileder:

Uansett hva de politiske partiene mener, er det fortsatt en stor motstand i det norske folk mot å reise en ny EU-debatt. Vi har hatt to avstemninger, som begge har ført til nei. Jeg tror det i Norge er bred politisk enighet om, uansett om man er for eller mot et medlemskap, at den debatten reiser vi ikke før det er en varig endring i opinionen for en ny debatt og en mulig ny søknad.

Fremskrittspartiet er delt på midten i dette spørsmålet, det erkjenner jeg åpent. Vi har en betydelig andel tillits- og folkevalgte som er for et medlemskap, men også mange som er imot. Det betyr jo ikke at vi skal være indifferente til dette.

Det jeg mener er den viktigste jobben vi politikere har, er å diskutere hva som, sett fra Norges side, vil være viktig for oss i en eventuell søknadsprosess mot Europa, slik at vi i størst mulig grad ivaretar Norges interesser hvis slike forhandlinger skal komme i fremtiden.

Monica Green (Den socialdemokratiske gruppen, s):

Fru president! Tack för de orden, Siv Jensen, men jag har några frågor med anledning av dem. Jag hörde inte Siv Jensen med ett enda ord nämna vår stora utmaning, nämligen klimatförändringen och miljöfrågan. Jag hörde inte Siv Jensen säga att hon ställer upp för kampen mot ett klimat där isarna smälter. Stöder Siv Jensen Norges kamp för en bättre miljö, för minskade koldioxidutsläpp, för de krav på omställningsprogram som det innebär?

Min andra fråga gäller också det moderna och framtidsinriktade: Är alla människor lika mycket värda enligt Siv Jensen? Är man lika mycket värd oavsett kön, etnicitet eller härkomst och oavsett hudfärg? Om svaret är ja på den frågan, har alla då rätt, enligt Siv Jensen, att ha samma möjligheter, samma plikt och samma hjälp att leva det liv som man vill?

Siv Jensen, partileder:

Jeg kan svare på det siste spørsmålet først: Ja. Det var jo nettopp den problemstillingen jeg berørte mest i mitt innlegg, nemlig den enorme utfordringen vi står overfor i denne verden, som følge av at de vestlige landene har bygget en mur mot de fattigste landene. Det mener jeg er en av verdens største utfordringer. Hvis ikke vi gjør noe med dette, hjelper det ikke å

slå seg på brystet og si at man er gode i bistandsmål hvis fattigdommen i verden bare fortsetter å øke.

Så til det første spørsmålet: Ja, klimautfordringene er selvsagt viktige. Vi har bedt den norske regjeringen komme til Stortinget for å redegjøre for de norske posisjonene frem mot møtet i København. Jeg mener at det aller viktigste København bør avstedkomme, er en realistisk avtale, som lar seg gjennomføre.

Hans Wallmark (Den konservativa gruppen, m):

Fru president! Siv Jensen inledde med å tala om marknadsekonomi, handel og tullfrihet som förutsättningar för att skapa fred och stabilitet. Däri är vi helt eniga. Detta är grundläggande villkor, men jag tror att det finns fler villkor som är grundläggande. Jag tror att samexistens och förståelse också är viktiga för fred och stabilitet. Och jag tror att en av de saker, utöver klimat och miljöfrågor, som är berörande för Europa och Norden i dag är främlingsfientlighet och rädsla. Därför har jag noterat att Siv Jensen och Fremskrittspartiet också har haft synpunkter, liksom en del andra partier i andra länder, på det muslimska. Det har varit en diskussion om Malmö och det eventuella hotet där, till och med så mycket att jag själv fick skriva en debattartikel i Dagbladet där jag ställer ett antal frågor till Siv Jensen.

Men jag noterar också att här i Nordiska rådet väljer Fremskrittspartiet att inte tillhöra någon parlamentarisk grupp. Man samverkar på det sättet inte öppet med Dansk Folkeparti. Om ett år är det den 62:a sessionen i Reykjavik. Då har det varit val i Danmark och det har varit val i Sverige. Vi har ett parti som heter Sverigedemokraterna som ligger lågt i opinionsmätningarna men möjligtvis kan komma in i riksdagen. Passerar de fyraprocentsspärren kan de med stor sannolikhet komma in i Nordiska rådet.

Mina frågor till Siv Jensen är: Hur ställer sig Siv Jensen till de främlingsfientliga vindar som blåser genom Europa och Norden? Är du en aktiv deltagare mot främlingsfientligheten eller är du en som har en annan åsikt om främlingsfientligheten? Om det skulle ske att Sverigedemokraterna kommer in i Sveriges riksdag och därmed också i Nordiska rådet, är det några som du och ditt parti skulle kunna tänka er att samarbeta med?

Siv Jensen, partileder:

Jeg mener at det svenske valget først og fremst er en svensk utfordring. Det betyr jo at også Moderaterna vil ha en enorm utfordring i å ta denne debatten på alvor, nettopp for å unngå at et parti som, hva heter de for noe, Sverigedemokraterna blir representert i den parlamentariske forsamlingen i Sverige. Jeg håper det ikke skjer, men da mener jeg også at man er nødt til å ta denne debatten på alvor – ikke som et generelt angrep på religioner eller på mennesker med en annen hudfarge, men på ekstremisme. Det er et stort samfunnsproblem som brer seg over hele verden. Det er en debatt som går i de aller fleste vestlige demokratier, og en debatt vi er nødt til å ta hvis vi skal ta vare på noen av de helt grunnleggende demokratiske frihetene som vi nyter godt av i vår del av verden, men som veldig mange andre mennesker ikke har. Det er jo det debatten dreier seg om.

Og da dreier det seg om å føre en asyl- og innvandringspolitikk som setter grenser for hva som er akseptabelt, og som også raskt har en retur. Det dreier seg om å føre en integrasjonspolitik som gjør at alle blir behandlet på like vilkår og ikke blir forskjellsbehandlet. Det mener jeg er en utfordring alle de nordiske landene har, også Norge.

Vi opplever jo i Norge at kvinner med minoritetsbakgrunn blir diskriminert, de blir utsatt for tvangsekteskap, de blir utsatt for kjønnslemlestelse, til tross for at de bor i et av verdens frieste demokrati. Hvorfor det? Vi sier at vi er tolerante, men ender opp med å bli intolerante. Jeg mener det er en utfordring som vi må løse i fellesskap, og da må vi tørre å snakke om det. Den debatten bør også Sverige tørre å ta!

Mona Sahlin, partiordförande (s):

Fru president! Jag vill förstås också hälsa er alla välkomna till Sveriges riksdag. Det nordiska samarbetet växer sig ju starkare på många sätt, inte minst gäller det de personliga

kontakterna och relationerna. Banden och vänskapen växer sig starkare i Norden. Även om vi förlorar viktiga fotbollsmatcher mot varandra ibland behåller vi den starka vänskapen.

Det är en viktig tid för politiken i vart och ett av våra länder, i Norden som helhet och inte minst i Europeiska unionen. Mycket har hänt sedan många av oss stod i talarstolen på Nordiska rådet i Helsingfors för precis ett år sedan. Då hade finanskrisen precis slagit till med full kraft. Alla våra nordiska länder har drabbats, även om Island förstås har råkat mest illa ut. Precis som många sade för ett år sedan har också jobbkrisen nu vuxit sig allt starkare i de flesta av våra länder. Men läget ser också olika ut. Norge har klarat sig förhållandevis bra. Sverige har högre arbetslöshet än Finland. Därtill växer klimatkrisen fortsatt starkt och är närvarande överallt.

Nu handlar väldigt mycket av den politiska debatten i våra länder om hur vi försvarar och utvecklar den nordiska modellen. Den behövs kanske mer än på väldigt länge. Min definition av den nordiska modellen är inte densamma som Siv Jensens. Det vi ska visa är ju att det är i starka välfärdsländer förutsättningarna är bättre än där politiken drar sig undan. Det är då kampen för jobben och klimatet är så viktig. Klarar vi inte den klarar vi inte ekonomin och då klarar vi inte välfärden, som är en sådan bas för alla våra länders starka syn på vilken nordisk modell vi vill kunna utveckla.

Det är jobben och klimatet som måste prägla Nordens samarbete och också Nordens förhållning och utveckling i det europeiska samarbetet. Jag vill, precis som Sinikka Bohlin var inne på, se en diskussion den kommande tiden om hur vi kan fördjupa, förnya och modernisera både Nordiska rådets samarbete och också hur vi ser på det nordiska samarbetet i EU. Jag tror att vårt samarbete har så väldigt mycket att ge debatten i Europa just nu och att vår modell är mer modern och framtidsinriktad än kanske någonsin tidigare. För ett år sedan i Helsingfors berättade vi socialdemokrater att vi skulle samarbeta ännu tydligare om att ha ett toppmöte om jobben i Stockholm.

Det har vi också haft. Vi har tagit vårt ansvar för att gemensamt lära av varandra och ta fram politiska förslag. Det arbetet fortsätter vi att utveckla. Jag vill ändå nämna det i dag därför att det är en viktig del av utvecklandet av Nordens samarbete i EU att det rena partisamarbetet prioriteras och också uppvärderas. Vår samlingskommitté Samak har också jobbat igenom både finans- och jobbkrisen och hur olika utvecklingen blir om man prioriterar att sänka skatter eller att satsa på att investera i jobb, utbildning och välfärd.

Nu står vi framför att kunna försvara den nordiska modellen. Det är tack vare ett rättvist skatteuttag och en generell gemensam sektor som vi har kunnat utveckla våra länder. Det har ju inte varit ett hinder utan det har varit en förutsättning för vår ekonomiska utveckling och vårt klimatansvar att vi har haft en stark syn på den gemensamma fördelningen. Nu är det klart att Norden ska prioritera jobb och klimat som de viktigaste frågorna i EU. Det tror jag att alla här inne är överens om. De stora förhoppningarna på klimatmötet i Köpenhamn, det starkare samarbetet om att ta fram gemensamma program för klimatinvesteringar, infrastruktur, energieffektivisering, klimatsmarta steg för att skapa gröna jobb är en röd och grön politisk dagordning på många sätt. Och i Norden samarbetar vi och inspireras av varandra. I Norge och Island har man nu rödgröna regeringar. Det inspirerar mig.

Per-Kristian Foss (Den konservative gruppen, H):

Mona Sahlin berørte så vidt det som kanskje er Nordens største utfordring innenfor velferdsstaten, forholdet mellom pensjon og arbeid, arbeidstidens utfordring. Hun sier i dag i et intervju med Svenska Dagbladet: "Vi måste jobba längre", et intervju jeg kan si meg veldig enig i. Det er en utfordring alle land står overfor. Pensjonsalderen kommer for tidlig, vi kommer for sent ut i arbeidslivet og har for kort arbeidstid i forhold til å gjøre velferdsstaten bærekraftig på lang sikt.

Men så avsluttet jo Mona Sahlin med å gi uttrykk for sin drøm, nemlig også en rød-grønn regjering i Sverige. Og mitt første spørsmål er: Står hele det rød-grønne Sverige, Miljøpartiet, Venstrepartiet, også bak dette syn, at vi må arbeide mer enn vi gjør i dag i

Norden? Står också de rød-grønne bak å videreføre de tiltak som den sittende Reinfeldt-regjeringen har gjennomført, som har fått sykefraværet i Sverige til å gå ned, mens det i andre land, deriblant i Norge, særlig i Norge, går opp? Den norske statsminister uttrykker fortvilelse over at utgiftene er ute av kontroll innenfor sykefraværet. De tiltak som er gjennomført i Sverige, altså vellykkede, står Mona Sahlin og hennes rød-grønne drøm også bak å videreføre og forsterke de tiltakene som har gitt en positiv utvikling for velferdsstaten Sverige? Og til slutt: Står også den rød-grønne drømmen i Sverige bak et ønske om ikke å øke skattene, eller er man fortsatt usamde om det?

Mona Sahlin, partiordførnde:

Fru president! Det blir en interessant debatt mellom Sverige och Norge och mellan två oppositionspartier både i Sverige och i Norge. För att klara välfärdsstaten, och det är verkligen också de rød-gröna samarbetspartierna i Sverige helt överens om, är det några saker jag rekommenderar att man inte gör. Man kan inte sänka skatten så mycket att man riskerar innehållet i välfärdssystemen. Man kan inte förstöra trygghetssystemen så mycket att både många sjuka och inte minst många arbetslösa inte har någon trygghet.

Men man måste vara ärlig och säga att man också måste skapa system så att vi arbetar en längre del av våra liv. Hur gör man det? Inte genom att höja pensionsåldern, men genom att bekämpa arbetslösheten, genom att säga nej till arbetstidsförkortningar, genom att se till att många äldre orkar jobba en längre del av sina liv, genom att få ett mer aktivt arbetsmiljöarbete, genom att ge kvinnor rätt att jobba heltid, genom att ge funktionshindrade chansen att inte bli diskriminerade. På detta sätt blir det för mig en politisk dröm att arbeta för. Alla timmar som kan arbetas behövs för att försvara välfärden.

Det är inte skattesänkningar och orättvisor. Om det är mina rød-gröna samarbetspartier helt överens.

Göran Lindblad:

Fru president! Mona Sahlin anknöt till det som presidenten och Sveriges riksdags talman sade i inledningen, nämligen att det gäller att samordna resurserna mellan de olika internationella politiska arenorna som Nordiska rådet, Europarådet, Natos parlamentariska församling med flera. Det har inte gjorts tidigare. Det är dåligt med avstämning med parlamenten i hemlandet. Det finns inga instruktioner, utan många av delegationerna hänger mer i luften än man borde. Jag tror att ni i Nordiska rådet känner igen er också. Antagligen slösas det också resurser.

Jag skulle vilja fråga Mona Sahlin hur hon ser på möjligheten att göra någon form av samordning. Nu förstår jag av dagordningen att Nordiska rådet avser att öppna kontor i Minsk. Det har Europarådet redan gjort. Ni i Nordiska rådet är rika, men vi i Europarådet är inte så rika. Vi hade kunnat hyra in oss i Nordiska rådets kontor.

Man kan göra andra samordningar. Frankrike är väldigt njugg i diskussionen om Europarådets budget. Man vill kanske inte ha oss i Strasbourg. Kan vi flytta Europarådet till Köpenhamn? Nu skämtar jag lite grann, men det finns många samordningsvinster som skulle kunna göras. Har Mona Sahlin som oppositionsledare funderat på hur man skulle kunna göra detta på ett bra sätt, så att vi får ut en högre verkningsgrad av våra delegationer i parlamentet?

Mona Sahlin, partiordförnde:

Fru president! Som oppositionsledare funderar jag över mycket, men kanske inte just över var kontor ska ligga och hur man ska samordna det hela. Däremot håller jag med i det som jag tror att Göran Lindblads fråga syftar till och som Sinikka Bohlin tog upp. Vi behöver samordna de politiska krafter som finns i de samarbetsorganisationer som här har nämnts, och jag är övertygad om att det finns både politiska och ekonomiska samordningsvinster att göra. Det är väl detta som presidenten bjöd in till en allmän och ärlig diskussion om.

Nordiska rådet behövs för framtiden, men det måste se annorlunda ut, och det måste jobba mer effektivt. Det måste ges en större politisk tyngd. Det är båda våra personers ansvar att åstadkomma det.

Statsminister Lars Løkke Rasmussen:

Vi står jo i Norden over for store udfordringer, som kræver effektive og koordinerede svar, både nationalt, nordisk og europæisk. Det gælder vejen ud af den økonomiske krise, det gælder vores konkurrenceposition efter krisen. Her skal vi stå distancen over for de store asiatiske økonomier, der stormer frem med positive vækstrater trods krisen. Det er en stor udfordring; det er en udfordring, vi deler med Europa og med USA.

Det gælder i høj grad klimadagsordenen. Her har vi en stærk nordisk tradition for ambitiøse mål og effektive løsninger, og her er både det nordiske og det europæiske samarbejde centrale rammer for vores handlekraft. Jeg vil koncentrere mig om klimaudfordringen, som naturligvis optager mig meget lige nu, hvor klimatopmødet i København er meget tæt på, men som jo også illustrerer betydningen af både det nordiske og det europæiske samarbejde.

Men tillad mig lige først et par mere overordnede betragtninger om Norden og EU. Jeg synes jo ikke, det er svært at se fordelene ved et tæt nordisk samarbejde i EU-regi. Vi nordiske lande er knyttet sammen af et kulturelt fællesskab; vi ser spontant ens på mange ting; vi kan gå sammen om løsninger baseret på vores fælles værdier. Vi er jo ikke alle medlemmer af EU, og det skaber i sagens natur ulige vilkår, når vi ser på de formelle samarbejdsstrukturer. Men så må vi jo i stedet fokusere på det uformelle samarbejde på de områder, hvor der er grundlag for det. På den måde udnytter vi i virkeligheden også vores absolut stærkeste kort, nemlig det hurtige og smidige samspil, hvor vi på forhånd er enige om meget.

EU's Østersøstrategi er et aktuelt og konkret eksempel på, hvordan Norden skaber merværdi i europæisk kontekst. Det er positivt, at Nordisk Ministerråd spiller en så central rolle i implementeringen af strategien. Østersøstrategien er også et eksempel på, at de nordiske lande med succes har presset på for at skabe et grønt indhold, så det leder mig passende hen på det, der egentlig var tænkt som hovedfokus i det, jeg ville sige, nemlig klima- og energipolitik som et område, hvor både Norden og EU spiller nøgleroller.

De nordiske lande har jo påtaget sig nogle af de mest ambitiøse mål for drivhusgasreduktion og udbygning af vedvarende energi i verden, og det er jo ikke mindst efter politisk pres fra de nordiske lande, at klimaudfordringen er kommet øverst på den politiske dagsorden i EU. Det er et fælles nordisk pres, som vi fortsat skal udøve. Klimatopmødet i København om omkring seks uger er Danmarks største udenrigspolitiske satsning i nyere tid, og vi er nu nået frem til slutspurten i det omfattende arbejde.

Det betyder, at vi nu har sat fuld turbo på for at nå i mål. Klimadiplomati er intensiveret på alle niveauer. Selv har jeg i den seneste tid talt med mange stats- og regeringschefer, og klimaspørgsmålet var også et af hovedtemaerne, da de nordiske statsministre mødtes i går. Det er mit klare indtryk, at der blandt verdens ledere er et stærkt ønske om at få en ny politisk bindende klimaaftale i København – en bindende politisk aftale, der virker fra første dag; en politisk aftale, der er ambitiøs; en politisk aftale, som verdens ledere giver hinanden håndslag på at vi hver for sig går hjem og sørger for straks implementeres. At nå så langt kræver aktiv involvering af stats- og regeringschefer. Startskuddet lød ved FN-generalsekretærens særlige klimatopmøde i New York, og fra dansk side agter vi – jeg agter selv at gøre det - at sætte os i spidsen for det videre forløb.

Jeg vil gerne benytte lejligheden her til at takke for jeres opbakning og jeres bidrag til dette arbejde. De øvrige nordiske lande er blandt vores absolut vigtigste allierede i bestræbelserne på at opnå en ambitiøs global klimaaftale. Og som det jo også blev afdækket af det udmærkede spørgsmål, som hr. Henrik Dam Kristensen stillede min svenske kollega for et

øjeblik siden, så ser vi i den nordiske statsministerkreds jo også ret ens på den udfordring, vi står over for.

Arbejdet frem mod klimatopmødet har bekræftet mig i, at der står stor respekt om vores nordiske lande, at vi kan gøre en forskel for verden, at der er stor international interesse for det, man kunne kalde vores grønne spidskompetencer. I virkeligheden kan man jo sige, at danske og nordiske styrker inden for energiteknologi var stærkt medvirkende til, at Danmark overhovedet blev tildelt værtskabet for klimatopmødet, og at vi altså nu er få uger fra en situation, hvor Norden direkte har et afgørende ansvar både i forhold til det danske formandskab for selve konferencen og det svenske formandskab i EU, som er af central vigtighed.

Det illustrerer jo mere end megen teori, at EU og det nordiske samarbejde går hånd i hånd. Det er af stor betydning, at vi i ugerne frem mod København nu sætter den nordiske stemme stærkt igennem. Den første chance opstår jo i virkeligheden, når vi diskuterer EU på torsdag, hvor Det Europæiske Råd holder møde, og hvor det er uhyre vigtigt, at vi efter det europæiske topmøde præsenterer ambitiøse og konkrete positioner vedrørende klimafinansiering. Tak for ordet, fru præsident.

Bente Dahl (Midtergruppen, RV):

Tak for det. Jeg har et lidt fremadrettet spørgsmål, som er baseret i nutiden, og derfor tillader jeg mig at stille det til Danmarks statsminister selv om jeg er dansk parlamentariker, set i nordisk sammenhæng. Temaet for den her session er Norden og EU. EU har udarbejdet sin Østersøstrategi og kommer om kort tid med en arktisk strategi. EU har også udarbejdet det rum, der hedder EU's nordlige dimension, som omfatter alle interesser, mange flere end de foregående to, Østersøstrategien og måske også den arktiske.

Nordisk Råd og andre råd har længe arbejdet med de problematikker, som EU nu også har fået øjnene op for. Norden har vældig lang tradition for og erfaring med politikker på Østersøområdet, på det arktiske område og på miljø- og klimaområdet. Så det første spørgsmål, jeg har, er: Hvordan bliver de erfaringer anvendt i forbindelse med klimatopmødet i København? Og det andet spørgsmål er: Hvordan vil Danmark og statsministeren sikre, at det arbejde, der pågår i øjeblikket, ikke kommer til at foregå dobbelt i fremtiden, altså både i Norden og i EU, men bliver koordineret?

Statsminister Lars Løkke Rasmussen:

Tak for det, fru præsident. Må jeg ikke starte med at sige, at i politik findes der jo ikke noget, der hedder copyright. I virkeligheden går politik jo ud på at få flest mulige til at kopiere det synspunkt, man selv har. Det er jo den måde, man får indflydelse på.

Derfor betragter jeg det som noget udtalt positivt, at man kan finde en række eksempler – og fru Bente Dahl anfører så nogle her – hvor politiske temaer er løftet i nordisk regi for så efterfølgende at blive løftet videre ud i f.eks. EU-regi. Det er Østersø samarbejdet et godt eksempel på, det er klimasamarbejdet eller håndteringen af klimaudfordringen et andet eksempel på. Så er det selvfølgelig vigtigt, at der finder den tættest mulige koordinering sted, når man så at sige løfter fra den ene ramme til den anden ramme. Det skal et tæt og tillidsfuldt samarbejde, både formelt og uformelt, blandt de nordiske lande i dagligdagen sikre.

Søren Søndergaard, MEP Europaparlamentet:

Tak, fru præsident. Jeg havde egentlig forestillet mig at stille spørgsmålet til statsminister Reinfeldt, men han er jo gået, så jeg må nøjes med den danske statsminister. Men det går vel også. Hvis vi skal styrke Nordens stemme i EU, skal vi jo ikke starte med at opgive noget af det, som har været den største succes for Norden. En af de største succeser for Norden har jo været vores arbejdsmarkedsmodel, en model, hvor der på arbejdsmarkedet har været stor frihed for de faglige organisationer og arbejdsgiverorganisationerne til at nå frem til nogle aftaler, som man så er stået bag. Derfor er det meget bekymrende, at EU er gået ind og har blandet sig i form af nogle domme – Vaxholmdommen, Viking Line-dommen,

Luxembourgdommen og Rūfertdommen – som har undermineret det her, og som har lagt op til muligheder for social dumping, hvor man kan underbetale f.eks. polske arbejdere, der arbejder i vores lande. Det er vi imod, vi går jo ind for, at folk skal behandles lige. Der skal ikke være a- og b-overenskomster.

Derfor kunne jeg godt tænke mig at høre: Hvad har de nordiske lande i EU så gjort for at tage det her spørgsmål op i EU? Den europæiske fagbevægelse har jo rejst ønsket om en social protokol, og Europa-Parlamentet vedtog før valget med stort flertal at opfordre til, at man skulle tage udstationeringsdirektivet op til overvejelse i Kommissionen. Det har Kommissionen ikke gjort. Men der sidder jo nogle statsministre i Rådet, f.eks. den danske statsminister og den svenske statsminister: Har I snakket sammen om, hvad I kan gøre? Er det f.eks. noget, I vil tage op her på det næste topmøde eller det kommende topmøde igen? Helt konkret: Hvad vil I gøre for at få sat en stopper for social dumping?

Statsminister Lars Løkke Rasmussen:

Tak for det. Jeg skal da beklage, at hr. Søren Søndergaard må nøjes, men det skal da ikke afholde mig fra at reflektere over det, der bliver spurgt til.

I forhold til det topmøde, der kommer her senere i ugen, vil hovedtemaet altså være klima, klimafinansiering og så hele spørgsmålet om, hvordan Lissabontraktaten kommer i hus. Hvor er Tjekket henne? Det vil være det, der står i fokus.

Men mere generelt kan jeg da sige, at lige præcis det her spørgsmål om at stå vagt om det, man kunne kalde *fleksicuritymodellen*, jo er et af de steder, hvor Norden står forenet og taler med samme røst, når de diskussioner opstår i forskellige relevante sammenhænge. Og hvad enten vi diskuterer krisehåndtering eller exitstrategi, vil man her finde nordiske statsministre, som jo sådan set uanset partitilhørsforhold går ind i debatten med det samme sæt værdier.

Når det så er sagt, er jeg også nødt til at sige, at det, der kendetegner et stærkt, retligt bindende samarbejde som f.eks. det europæiske samarbejde – som et hvilket som helst andet demokratisk samarbejde – jo er, at man ikke i alle situationer kan få sat alle sine synspunkter hundrede procent igennem. Men hr. Søren Søndergaard skal ikke være i tvivl om, at vi, der repræsenterer det, man kan kalde den nordiske samfundsmodel, når de diskussioner rejses i EU-regi, selvfølgelig også advokerer for de grundpiller, som den nordiske samfundsmodel hviler på.

Lars Ohly (Den vänstersocialistiska gröna gruppen, v):

Fru president! Norden har varit en föregångare när det gäller fri rörlighet. Passfriheten har gjort att människor har kunnat flytta över gränser i Norden på ett sätt som nog har inspirerat många andra regioner världen över. Det finns många finländare som bor i Sverige. Det finns svenskar som bor i Norge. Det finns islänningar som bor i Danmark. Det är en fantastisk frihet att kunna bo, arbeta, studera och leva var man vill i vårt nordiska område.

För några är det dock inte frivillighet som gör att man flyttar över gränserna. För några är det tvång. Det gäller till exempel de danska medborgare som har haft ofoget att bli kära i utomeuropeiska medborgare. Blir man som dansk kär i en medborgare i ett utomeuropeiskt land förbjuds man att bo i sitt eget land om man vill bo ihop med den som man är kär i. Flera av dessa danska medborgare som förbjuds att bo i Danmark bor i stället med sina käraste i något annat land, till exempel i Sverige.

Min fråga till statsministern är: Är det inte dags att sluta med den här diskrimineringen? Är det inte dags att göra upp med det rasistiska tankegodset som ligger bakom detta förbud? Är det inte dags att låta danska medborgare bo i sitt eget land med de människor de älskar?

Statsminister Lars Løkke Rasmussen:

Tak for det. Altså, bag dette flotte tilløb til et spørgsmål ligger jo i virkeligheden - for det er jo spørgsmålet – den danske 24-årsregel. Det er jo den, vi taler om. Er det tid til at opgive

den danske 24-årsregel? Nej, det er det ikke tid til. Og det er det ikke, fordi vi sådan set ønsker at føre en politik – og jeg konstaterer med tilfredshed, at der øjensynligt er meget stor parlamentarisk opbakning til den i det danske folketing, som er integrationsfremmende. Vi har kunnet se for mange historiske eksempler på, at for eksempel unge piger er blevet gift ind i forhold, de ikke selv har ønsket, og vi har ledt efter at finde det juridiske instrument, der kunne tage et opgør med det sæt værdier, der gemmer sig bag det kvindesyn, som jeg også går ud fra at spørgeren – det lægger jeg fuldstændig ukritisk til grund – selvfølgelig heller ikke er enig i.

Jeg må konstatere, at 24-årsreglen har en betydelig effekt i forhold til at bryde op på nogle af de giftemønstre og nogle af de tvangsægteskaber, vi historisk har set. Så det er ikke tid til at opgive 24-årsreglen. Men når det så er sagt, deler jeg jo ellers fuldstændig det holdningssæt, der ligger bag, hvad angår den frie bevægelighed i Norden og uden for Norden. Men til det med frihed hører altså også friheden til at kunne gifte sig, uden at det sker med ført hånd, og det kunne vi se, før 24-årsreglen blev indført, ikke i alle tilfælde var muligt.

Paavo Arhinmäki (Den vänstersocialistiska gröna gruppen, vänst):

Arvoisa presidentti! Pääministeri Rasmussen mainitsi puheenvuorossaan vihreän huippuosaamisen Pohjoismaiden yhtenä tulevaisuuden menestyksen keinona, ja Tanska varmasti Pohjoismaista on ollut edelläkävijä erityisesti tuulivoiman suhteen. Sen sijaan esimerkiksi kotimaassani Suomessa ollaan pahasti jälkijunassa. Meillä on osaamista, meillä on tuulivoimatehtaita, mutta vasta nyt ollaan tekemässä esimerkiksi tuuli-Atlasta ja syöttötariffia tuulivoimalle. Meillä Suomessa on itse asiassa enemmän puhuttu puusta, joka on myös hyvä ilmastonmuutoksen kannalta polttoaineena. On myös puhuttu puurakentamisesta, niin yksittäisestä rakentamisesta kuin rakentamisessa ylipäätensä.

Kysynkin, voisiko Tanska olla edelläkävijä kaikille Pohjoismaille tuulivoimassa, esimerkiksi lähteä voimakkaasti ajamaan Pohjoismaiden yhteistä tuulivoimapuistoa Itämereen niin, että kaikki Pohjoismaat tai ainakin Itämeren ympäristössä toimivat Pohjoismaat lähtisivät mukaan rakentamaan tällaista suurta jättituulivoimapuistoa?

Paavo Arhinmäkis *anförande i skandinavisk översättning:*

Ärade president! I sitt inlägg nämnde statsminister Rasmussen grön spetskunskap som en framtida framgångsfaktor för Norden, och av de nordiska länderna har Danmark säkert varit en föregångare särskilt i samband med vindkraft. I mitt hemland Finland har vi däremot till exempel kommit klart på efterkälken. Vi har kunskap, vi har vindkraftfabriker, men först nu håller man på att till exempel upprätta en vindatlas och en inmatningstariff för vindkraft. Hos oss i Finland har man i själva verket fokuserat mer på trä, som även är ett bra bränsle med tanke på klimatförändringen. Träbyggande har även diskuterats, såväl enskilt byggande som byggande överhuvudtaget.

Därför vill jag fråga ifall Danmark kunde vara föregångare för hela Norden i samband med vindkraft, till exempel starkt driva en samnordisk vindkraftpark i Östersjön så att alla nordiska länder eller åtminstone de nordiska länder som verkar i Östersjöområdet deltar i byggandet av en sådan här stor jättevindkraftpark?

Statsminister **Lars Løkke Rasmussen:**

Jeg er i hvert fald enig i, at der jo er behov for, kan man sige, international videndeling, for alle nationer kan jo ikke være førende i alle teknologier. Det er jo præcis noget af det, der udfordrer os som relativt små – nogle mindre end andre – lande, at vi skal med på den grønne bølge, men at vi også må erkende, at vi som enkeltstående nationer ikke kan blive verdensmester i alle discipliner. Det taler jo logisk, fornuftigt, for en eller anden form for international arbejdsdeling.

Det er en relevant drøftelse i nordisk regi, men jeg tror i virkeligheden også, at det er en relevant drøftelse i et større perspektiv. Det er jo blandt andet det, som udspringer af Barack Obamas initiativ i det, der hedder *Major Economies Forum*, at man i forhold til nye grønne teknologier forsøger at lave en international arbejdsdeling, hvor forskellige lande klynger sig

sammen om at drive udviklingen. Og det tankesæt, der gemmer sig bag det, synes jeg da er et tankesæt, som det er relevant også at overføre til en nordisk globaliseringsdrøftelse.

Lantråd Viveka Eriksson:

President! När Thorbjörn Jagland från den norska Nobelkommittén meddelade att Barack Obama är årets fredspristagare var det inte många som ropade "Äntligen"! Men varför inte?

Min reaktion var att norrmännen tänkte nordiskt. Obama står ju för diplomati, dialog, medling, en kärnvapenfri värld och ett ansvar för miljön och klimatet. En riktig nordist!

Norden i dag är inte ett marginaliserat område. Välfärdsmodellen är flexibel och den är utvecklingsbar, också när finanskris och lågkonjunktur innebär påfrestningar i hela samhället. Men kan världen och EU lära av Norden? Kan Norden bidra till en demokratiseringsprocess inom EU?

Vi har i de nordiska länderna goda exempel på välfungerande system av när demokrati. Vi har en accepterad folklig förankring i våra politiska organisationer, nationellt och regionalt. Erfarenheterna av ett långvarigt samarbete inom den nordiska gemenskapen kan tas till vara. Det nordiska samarbetet inbegriper också de självstyrda områdena. Här kan Norden lära ut någonting nytt till EU!

Inom EU gemenskapen finns cirka 75 olika lagstiftande regioner, att jämföra med Åland, Färöarna och Grönland. Var och en av dessa lagstiftande regioner har liksom nationalstaterna överfört lagstiftningsmakt och beslutanderätt till EU-gemenskapen. Inom vart och ett system finns en stark folklig förankring och en när demokrati som inte i dag med gällande system tas till vara inom EU-samarbetet. De lagstiftande regionerna kan via de nationalstater de tillhör göra sin röst hörd men den direkta påverkan på EU:s utveckling finns inte. En stor del av EU:s befolkning kan således inte göra sin röst hörd direkt.

EU-samarbetet är ett samarbete mellan nationalstaterna, men för att öka den folkliga acceptansen för EU-bygget har EU behov att närma sig medborgarna. Ett steg i den riktningen är att ta med också de lagstiftande regionerna i samarbetet. Ett sätt kunde vara att införa en tvåkammerssystem i EU-parlamentet, där de lagstiftande regionerna kunde välja in sina representanter så att en direkt återkoppling till medborgarna skulle uppnås.

Åland är ett bra exempel på att EU inte passar självstyrande och lagstiftande regioner och att den folkliga förankringen i beslutsfattandet undergrävs med EU-medlemskapet. När Åland efter två folkomröstningar beslöt att bli en del av EU överlämnade vi en del av den behörighet som genom vårt självstyrelsesystem överförts på oss. Följden blev mindre makt till det åländska lagtinget, mera styrning utifrån men ingen direkt möjlighet att påverka utformningen av systemet. Självstyrelsen urholkades de facto.

Ålänningarna har sedan inträdet i EU kämpat för att få en egen åländsk parlamentsplats för att kompensera behörighetsbortfallet. Ett visst inflytande har vi uppnått men aldrig direkt utan endast via landet Finlands kanaler. Det betyder att på Åland finns ett demokratiunderskott som uppstått med EU medlemskapet och därför kommer vi på Åland att fortsätta kampen för en egen plats i EU-parlamentet .

Samtidigt tror jag, som trots allt är övertygad om att EU gemenskapen behövs för att säkra fred och stabilitet, att EU skulle vinna på att ta med Åland och de andra 74 lagstiftande regionerna in i samarbetet. Jag är övertygad om att EU behöver stärka sin folkliga förankring eftersom det stora hotet mot EU-samarbetet är den svaga acceptansen hos gräsrotterna i Europa.

Landsstyreformand Kuupik Kleist:

Tak, fru præsident. Jeg har fulgt dagens debat med interesse og vil også snakke om det tema, som denne session handler om, men med en lidt anden vinkel end den, der hidtil har været brugt. Grønland er det eneste land, der har meldt sig ud af Den Europæiske Union, De

Europæiske Fællesskaber. Det gjorde vi i 1984. Grønland fik ved udmeldelsen en fiskeriaftale med EF og toldfri adgang til de europæiske markeder for sine fiskeriprodukter. Disse rammer er siden da blevet udviklet med indgåelsen af en partnerskabsaftale med EU i 2007.

Men på trods af vores samhandelsaftaler, vi har med Den Europæiske Union, har vi inden for de sidste år oplevet en række sager, hvor EU har handlet i direkte modstrid med vores interesser. Blot tre eksempler fra i år: Det drejer sig om tildelingen af kvoter i Den Internationale Hvalfangstkommission; det drejer sig om forbuddet mod handel med sælprodukter; og det seneste er forslaget om ændring af EU's generelle toldbestemmelser vedrørende rejer, som forringer vores konkurrencedygtighed betydeligt.

Jeg tror desværre, at disse sager er udtryk for en generel manglende indsigt og forståelse i Den Europæiske Union for arktiske forhold og levevilkår. EU-landene påvirker gennem deres politik vores dagligdag i Arktis på en lang række områder, og det vil de også gøre i stigende grad fremover. Derfor er det naturligt, at vi forsøger at påvirke EU og gøre vores synspunkter gældende i nordisk regi. F.eks. var der sidste år under det svenske formandskab i Ilulissat i Grønland en vigtig konference om arktiske spørgsmål som Europa-Kommissionen var specielt inviteret til. På konferencen "*Common Concern for the Arctic*" diskuteredes de forskellige fremtidsperspektiver for mange af de spørgsmål, som vores liv i det arktiske område rejser på miljøområdet, vedrørende ressourceudnyttelse, beskæftigelsesmuligheder, kommunikation og andre ting. Konferencen foregik på det tidspunkt, hvor Den Europæiske Union var ved at formulere sit første udkast til en arktisk politik, og de europæiske gæster fik her lejlighed til at fortælle om deres intentioner.

Konferencen var nyttig nok, men den nåede desværre ikke at gå i dybden med, hvordan de nordiske lande og især den arktiske del af Norden ser på de samme emner, og EU's fremtidige rolle i Arktis. Vi arbejder for, at Nordisk Ministerråd følger op på denne konference, og vi ser frem til, at vi fra nordisk side næste år samlet kan møde op i Bruxelles med en samlet indstilling og give Europa-Parlamentet og den nye Europa-Kommission et indtryk af de udfordringer, som vi står over for i det arktiske område. Vi mener også, at EU's politik bør blive skabt i konstruktivt samspil med alle de nordiske lande.

Vi var meget opmuntrede af denne fællesnordiske enighed, og vi håbede til det sidste, at denne forståelse ville kunne brede sig til de andre EU-lande, når det drejer sig om udnyttelse af havdyr og havpattedyr, som jo udgør en ressource, som mennesker kan udnytte på et bæredygtigt grundlag. Det er der enighed om i Nordisk Ministerråd. Alligevel blev der i EU stemt for et totalforbud, som de fleste andre nordiske lande også deltog i.

Vi mener ikke, at man har baseret sig på bæredygtighedsprincippet, men udelukkende baseret sig på følelser og ikke været på linje med de principper, EU ellers har for samhandelen mellem landene. Tak for ordet.

Presidenten uppmanade talarna till att hålla sig till de fastsatta taletiderna och meddelade samtidigt att det nu är nödvändigt att skära taletiderna till 1 minut både för replik och svar på replik.

Statsminister Jens Stoltenberg:

Det er Europa og Norden som er tema for dagens debatt, og det er to spørgsmål som dominerer både den europeiske og nordiske debatten. Det ene er virkningene av den internasjonale finanskrisen, og det andre er klimaspørsmålene. Derfor to ord om de to spørsmålene.

Først finanskrisen: For et år siden stod Norden, Europa og verden overfor det mest dramatiske økonomiske tilbakeslaget vi har sett siden 1930-tallet. Det finansielle system var rystet. Det var usikkerhet om banksystemet ville fortsette å fungere. Banker gikk over ende, og tilliten til hele betalingsformidlingen i samfunnet var i ferd med å bryte sammen. Det var en dramatisk situasjon i bank- og finansnæringen.

Så så vi et kraftig fall i produksjon, i eksport, i handel og i internasjonal økonomi. Mange land opplevde kvartalsvis fall i nasjonalproduktet på 8-12 prosent. Det var dramatisk, og det var det sterkeste tilbakeslaget vi hadde sett på mange tiår.

Nå er situasjonen annerledes. Den akutte dramatikken er over. Banksystemet fungerer, i hvert fall noenlunde, igjen, og vi ser ikke den type kraftig fall i verdensøkonomien og i nasjonalproduktet rundt omkring i verdens land. Det er flere grunner til at situasjonen er bedre nå enn for et år siden. Men en avgjørende grunn er at regjeringer, myndigheter, har handlet. Derfor er erfaringene fra denne finanskrisen at markedet ikke kan overlates til seg selv. Markedet kan ikke styre – det må styres. Det er nettopp fordi vi har hatt politiske handlinger, fordi vi har hatt sterke regjeringer som har handlet og har hatt virkemidler at vi har bidratt til å dempe virkningene av krisen og ser at vi har en vesentlig bedre situasjon nå enn vi hadde for kort tid siden.

Det har handlet om reguleringer, statlige inngrep i finans- og banksektoren med kapital, med lån, med egenkapital, og det handlet om bedre regulering av finanssektoren. Men det viktigste inngrepet har vært at man har brukt statlige, offentlige budsjetter til å bidra til å stimulere etterspørselen i økonomien – god, gammeldags, klassisk motkonjunkturpolitikk. Det har gjennom mange tiår vært slik at mange har tatt til orde for at staten skal være mer passiv, ikke ta et ansvar for å utjevne svingningene i økonomien.

Jeg mener at finanskrisen har vist oss at de aller fleste regjeringer handler og bruker de politiske virkemidlene når det er nødvendig.

Det er derfor en fortelling om at politikk virker, at et samarbeid mellom myndigheter og markeder er det vi trenger for å håndtere den type finanskriser vi opplevde for et år siden. Det er den gode nyheten. Den dårlige nyheten er at vi har minst to store uløste problemer. Det ene er at arbeidsløsheten fortsetter å vokse. Det er fare for at den biter seg fast på et høyt nivå, og det er ikke mulig å si at finanskrisen er over før arbeidsløsheten igjen beveger seg nedover i Europa og i USA.

Den andre store utfordringen er den store gjeldsoppbyggingen vi ser i veldig mange industriland. Den er ikke bærekraftig. Den vil kunne skape nye store problemer og viser at vi må holde igjen i gode tider for å kunne ha penger til å bruke i dårlige tider.

Klima: Den gode nyheten er at Norden er veldig samordnet, har veldig samme synspunkter. Hadde det vært opp til Norden, hadde vi hatt en meget offensiv avtale i København i desember. Utfordringen er om vi får med resten av verden på de nordiske standpunkter i forhold til hvordan vi skal håndtere klimaproblemene. Det er et godt samarbeid mellom de nordiske regjeringer. Vi må samarbeide for å få på plass en avtale i København.

Siv Friðleifsdóttir (Midtengruppen, F):

Situasjonen på Island er vanskelig. Folk er sinte, og de spør hvorfor skal vi betale når bankene har ramlet sammen og falt. Vi må ha høye lån på grunn av dette, at bankene har kollapse. Norden kom relativt tidlig inn med lån, men det var bare Færøyene som ikke hadde betingelser på lån. Andre nordiske land knyttet dem opp til IMF. Så var det Storbritannia og Holland som presset Island gjennom ISEF-saken til å stoppe helt IMF-programmet.

Så man kan egentlig si at i realiteten har Norden støttet den saken, at man helt stoppet vårt program i IMF. Jeg vil gjerne stille spørsmål fordi jeg hadde et replikkordskifte med den norske statsministeren i Helsinki om denne saken, om lån til Island, og da var det to grunner til at Norge ville hjelpe Island. For det første at det er vårt broderfolk, og for det andre at det nordiske samarbeidet skal ha mening. Derfor har jeg to spørsmål fordi vi får misvisende signaler på Island fra den norske regjeringen. Har den norske regjeringen helt låst seg fast, eller er den åpen for diskusjon for å hjelpe Island på en mer direkte måte, slik at vi ikke blir så avhengige av IMF? For det andre: Kan man ta det spørsmålet opp mellom de nordiske statsministre og hjelpe Island mer direkte, så vi ikke behøver å være så avhengige av IMF?

Presidenten uppmanade igen talarna till att försöka hålla taletiderna.

Statsminister Jens Stoltenberg:

Jeg tror alle forstår den frustrasjonen og den oppgittheten som er på Island over de veldig dramatiske tiltakene som må gjennomføres på Island for å stabilisere islandsk økonomi.

Jeg tror ikke vi nå skal fordele skyld på Island, men det er klart at det har vært ført en politikk på Island som har bidratt til at man er i den alvorlige situasjonen og latt en banksektor bli så stor og så dominerende med en altfor liten økonomisk base. Det er i hvert fall ikke et ansvar som påligger andre nordiske land. Det er et islandsk ansvar.

Det er frivillig å låne av andre nordiske land, men jeg mener det er helt riktig at andre nordiske land stiller vilkår om at man skal ha en oppfølging fra IMF's side. Det er det som gjør det mulig å gi så store lån. Det er absolutt helt uaktuelt at Norge skal gi lån på andre vilkår enn de vilkårene som er gitt gjennom IMF. Jeg mener at det faktisk er en fordel for Island at vi gir lån på den typen vilkår. Jeg tror det bare skaper usikkerhet hvis vi nå skaper en illusjon om at det fins andre typer penger enn dem som går gjennom IMF-vilkårene som er fastsatt.

Høgni Hoydal (Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, Tj.):

Tak, fru præsident. Jeg vil spørge statsministeren om hans perspektiv på Norden og EU set fra Nordatlanten. Norge er jo en del af den nordatlantiske arktiske blok, som står uden for EU. Jeg ved jo, at statsministeren personligt går ind for EU-medlemskab. Men ser vi på udviklingen med islandsk ansøgning om EU-medlemskab, ser statsministeren så, at det nordiske samarbejde og det nordatlantiske samarbejde bare bliver mere og mere et appendiks til EU, eller ser han det som en mulighed for at styrke det nordatlantiske samarbejde omkring Nordatlanten med Arktis, ikke mindst med klimaændringerne og de enorme ressourcer, som disse fåtallige folk besidder i dag?

Statsminister Jens Stoltenberg:

Jeg må si at jeg ønsker Island lykke til i sine forhandlinger med EU. Personlig er jeg jo en sterk tilhenger av norsk medlemskap i EU. Derfor setter jeg pris på om Island greier å bli medlem av EU. Men jeg tror Island greier det før Norge.

Jeg har vært med på å tape to folkeavstemninger om norsk medlemskap i EU. Det har vært en blandet fornøyelse. Begge ganger har vi hatt teorier om at vi skulle smette inn bak andre land. I 1973 var det Danmark og England som skulle lede oss inn i EU. Det gikk ikke. Så hadde vi en domino-teori om Østerrike, Finland og Sverige. De tre brikkene kom inn, men vi ble ikke med inn.

Så kan det hende at Island kommer til å endre norsk debatt fullstendig. Det tror jeg vi ikke skal ha overdrevne forestillinger om, men jeg ønsker altså Island lykke til i forhandlingene. Selv regjerer jeg på en regjeringsplattform som er tydelig på at vi bygger vårt forhold til EU på EØS-avtalen. Det er en god og viktig avtale som Norge er opptatt av å ta vare på.

Hans Frode Kielland Asmyhr (uten partigruppetilknytning, FrP):

La meg først si at det er åpenbart at de andre nordiske land må stille opp for Island hvis det er behov for det. Man kunne få inntrykk av at statsministeren under sitt innlegg avblåste finanskrisen, men jeg følte at han tok seg litt inn på slutten. I forbindelse med Nordisk Råd, og også i forbindelse med finanskrisen, reiser nordiske politikere og statsministre rundt i verden og peker på at den nordiske modellen er løsningen på disse spørsmålene. Samtidig ser vi at det er svært mange innbyggere i de nordiske land som faller utenfor. Norge har for eksempel svært mange sykmeldte som ikke får tilstrekkelig oppfølging, for å nevne ett eksempel.

Er ikke statsministeren enig i at før man reiser ut i verden, bør man holde orden i eget hus?

Statsminister Jens Stoltenberg:

Jeg tror det er få som kunne reise rundt i verden hvis alt var i orden i eget hus. Da måtte de fleste holde seg hjemme hele tiden. Jeg mener likevel vi kan reise og lære av hverandre – lære av hverandres feil og lære av det vi gjør rett.

Men først to ord om Island, som representanten begynte med å nevne. Jeg vil understreke at jeg har stor respekt for det arbeidet den islandske regjeringen nå gjør ved å ta veldig vanskelige beslutninger for å rydde opp i problemer de som sitter i regjering i Island, selv ikke var med på å skape.

Når det gjelder finanskrisen: Finanskrisen er ikke over. Målet på om finanskrisen er over eller ikke, er ikke om aksjekurser igjen begynner å gå oppover, om banksektoren begynner å fungere igjen, eller om nasjonalproduktet begynner å øke. Målet på om finanskrisen er over, er om arbeidsløsheten slutter å øke og begynner å gå ned igjen. I de aller, aller fleste europeiske land er arbeidsløsheten kraftig på vei opp. Den nærmer seg 10 prosent i euroområdet, og 10 prosent i mange av våre naboland og i flere nordiske land. Da er finanskrisen ikke over, men jeg mener at den nordiske modellen har vist seg veldig skikket, fordi vi har lykkes med å ha høyere sysselsetting og lavere ledighet enn de fleste andre.

Monica Green (Den socialdemokratiska gruppen, s):

Först vill jag ställa mig i raden av gratulanter till valsegern. Det är jättekul med en röd-grön regering i Norge. Snart får vi en i Sverige.

Ni har under en tid ställt krav på att den kvinnliga kompetensen ska tas till vara i bolagsstyrelser, alltså att både mäns och kvinnors kompetens ska tas till vara i näringsliv och i bolag. Ni har alltså hejdat det manliga naturliga kvoteringsystemets framfart. Vilka erfarenheter har ni av det?

Statsminister Jens Stoltenberg:

For det første synes også jeg det er "jättekult" med en rød-grønn regjering i Norge, og det er godt å vinne valg.

Det andre er at vi har innført 40 prosent kvotering i norske bedriftsstyrer, men der må jeg være tydelig på å si at det var et forslag som dagens regjeringspartier støtter, men det var et forslag som faktisk ble fremmet av den forrige regjeringen, med Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Og erfaringene er gode. Det har bidratt til å få fram flere kvinner. Kvotering har vært et viktig virkemiddel i det politiske liv, og jeg mener også at det nå er et viktig virkemiddel i bedriftslivet, for å få kvinner fram - også i næringslivet, der kvinner har vært veldig underrepresentert. Så kvotering er blitt brukt og bør brukes i arbeidet med å fremme likestilling.

Lagmand Kaj Leo Johannesen:

EU er i konstant forandring. Nye traktater og nye medlemslande har set dagens lys. Men vender vi øjnene mod de nordatlantiske lande, ser situationen væsentlig anderledes ud. Denne del af Europa har endnu ikke valgt at integrere sig i EU. Grønland, Island, Norge og Færøerne har til dato valgt EU-medlemskab fra, men forandringer er måske på vej.

Vores forskellighed i forhold til EU skal ikke forhindre os i at stå fast ved det, som virkelig har betydning: At promovere og pusle om de nordiske kerneværdier. De nordiske lande må ved enhver lejlighed være parat, når vores demokrati, velstand, menneskerettigheder, ligestilling, frisind eller miljø bliver truet.

De fleste her i salen er nok enige om, at reguleringen af EU's fiskeripolitik har været en stor fiasko. At 88 procent af fiskebestandene i EU er overfisket og 90 procent af alle torsk i Nordsøen fanges, inden de gyder, er en trist kendsgerning og også skræmmende læsning for stolte fiskerinationer i Nordatlanten.

Det er en glædelig nyhed, at EU har i sinde at revurdere sin fiskeripolitik, for en revurdering er højst nødvendig.

Europa-Kommissionen har for nylig udsendt en grøn bog, som skal til politisk debat. I grønbogen bliver der lagt op til, at EU's regioner får større mulighed for at rådgive EU's organer i Bruxelles, når fiskeripolitikken skal fastlægges. At regionerne får større indflydelse er opmuntrende. Forhåbentlig kan EU's regioner være med til at sikre, at der også i fremtiden er fisk at fange i havet, og sikre en beskyttelse af havmiljøet og en nødvendig tilpasning af fiskerflåden, så vi får et moderne, enkelt og bæredygtigt system for forvaltning af fiskeriet i EU, som kan holde et godt stykke ind i det 21. århundrede.

Det kan være meget svært at forstå, at vi i nordisk regi ikke har større indflydelse på EU's fiskeripolitik, når vi råder over så enorme ressourcer i europæisk sammenhæng. Derfor sætter vi nu stor pris på, at Nordisk Ministerråd har besluttet at være en mere aktiv spiller, når det kommer til vores store fælles spisekammer. Det er min vision, at vi, gennem de nordiske medlemslande, skal have lige så stor indflydelse på EU's nye fiskeripolitik som Spanien, Portugal, Frankrig og England.

For Island, Færøerne og Grønland tegner sig en ny dagligdag med store fragtskibe fra store nationer som Kina og Rusland i vores farvande. Som resultat af klimæændringer er Nordøst- og Nordvestpassagerne åbnet. Det kan komme til at betyde en markant øgning af skibstrafikken i Nordatlanten.

En øget skibstrafik i Nordatlanten kan stille os over for enorme sikkerhedsmæssige udfordringer ved havari og udslip. Vores ressourcer på dette område er ikke gearret til store redningstiltag, hvorfor det bliver nødvendigt at forene og løfte i fællesskab i Vestnorden. Når dette ikke er tilstrækkeligt, må vi praktisere de nordiske værdier, når det kommer til samarbejde og sammenhold. Lad mig slå fast, at vi på Færøerne er fortrøstningsfulde, fordi Nordens stærke miljøbevidsthed beroliger os vestnordiske lande i en tid under forandring. Vi i Norden råder over et meget stort geografisk område med bl.a. store ressourcer i havet.

Jeg har også et stort ønske om, at det nordiske samarbejde kommer til at omfatte otte ligeværdige lande og ikke som nu fem lande og tre områder. Dette vil styrke Norden i forhold til EU.

Tak, fru præsident.

Jenis av Rana (Midtergruppen, m):

Det skal blive mindre end et minut, fru præsident – bare et enkelt spørgsmål til min lagmand. Der bliver snakket så meget om Nordatlanten og EU, og lagmanden snakkede selv om det. Vi har hørt om den her fare for, at Island og måske også Norge skulle blive medlem af EU, så jeg vil spørge om, hvordan det er med Færøerne, og om vi kan risikere, at Færøerne også bliver medlem af EU. Altså, jeg tænker på et konkret spørgsmål om, hvad den færøske regering tænker, og om lagmanden har en fornemmelse af, hvad det færøske folk ønsker.

Lagmand **Kaj Leo Johannesen**:

Ja, vi har en stor debat i Lagtinget, hvor regeringen helt klart synes, at vi skal undersøge muligheden for at komme i et tættere samarbejde med EU, i lyset af at 95 procent af vores eksport går til EU-landene – de betaler for vores velfærd i dag. Vi har nedsat en ekspertgruppe af gode folk både fra Bruxelles, fra det danske udenrigsministerium og fra det færøske udenrigsministerium, som skal komme med en rapport i løbet af december eller januar, så der lægges op til en stor debat – det vil jeg gøre alt for – på Færøerne om EU-spørgsmålet.

Som jeg var inde på i min tale: Hvis vi i Norden kan stå sammen, råder vi over lige så store ressourcer som alle EU-landene tilsammen. Hvis vi kan stå sammen om de værdier i havet, tror jeg, vi kan flytte det, som nu ligger sydpå, nordpå. Det er mit håb, og det er min vision,

men lad os nu se, hvordan debatten bliver hjemme. Det er ikke bare op til mig. Var det bare op til mig, så kender Jenis av Rana mine synspunkter: Jeg er Europatilhænger! Tak.

Jutta Urpilainen, partiordförande (sdp):

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät pohjoismaiset ystävät! Olemme käyneet jo pitkän keskustelun, ja tässä keskustelussa on tullut monia tärkeitä asioita esiin. Aion omassa puheenvuorossani keskittyä vain kolmeen kohtaan.

Ensimmäinen koskee finanssikiä. Minusta, jos mikä, niin tämä finanssikiä on osoittanut meille sen, että pohjoismainen malli on toimivin. Markkinat ovat hyvä renki mutta huono isäntä. Me tarvitsemme vahvaa valtiota, joka sääntelee ja ohjaa markkinoita. Me tarvitsemme vahvan valtion, joka luo ihmisille turvaverkkoa, luo tasa-arvoisia mahdollisuuksia rakentaa hyvää elämää lähtökohdista huolimatta.

Jotta me voimme tätä pohjoismaista mallia edistää myös Euroopan unionissa nykyistä paremmin, on mielestäni erittäin hienoa, että myös Islanti on liittymässä Euroopan unionin jäseneksi. Minusta tavoitteena tulisi olla se, mikä on täällä jo tänään ääneen lausuttu, että tulevaisuudessa kaikki Pohjoismaat olisivat Euroopan unionin jäseniä. Samoin kunnianhimoisena tavoitteena tulisi olla, että kaikki Pohjoismaat olisivat mukana Euroopan unionin yhteisessä talous- ja rahaliitossa.

Toinen asia, josta haluan sanoa muutaman sanan, koskee Pohjoismaiden välistä yhteistyötä. Täällä on tänään jo keskustelussa todettu, että puolustuspolitiikassa meillä on runsaasti mahdollisuuksia lisätä yhteistyötä Stoltenbergin raportin pohjalta. Itämeren pelastaminen vaatii Pohjoismailta nykyistä kunnianhimoisempaa ja tiiviimpää yhteistyötä, mutta, ystävät, erityisesti toivon tiiviimpää yhteistyötä pahenevan työllisyyskriisin hoitoon.

Suomessa on tällä hetkellä lähes 80 000 ihmistä enemmän työttömänä kuin vuosi sitten. Kuten pääministeri täällä totesi, ensi talvesta on työllisyyden osalta tulossa todella synkkä. Nyt tarvitsee tehdä kaikki voitava, jotta me pystymme torjumaan massatyöttömyyden synnyin, jotta me pystymme torjumaan myös sosiaalisen kriisin synnyin, jota työttömyys on aiheuttamassa. Ja tässä ideoiden ja käytänteiden hakemisessa työttömyyden ja erityisesti nuorisotyöttömyyden torjuntaan uskon, että Pohjoismailla on paljon keskenään annettavaa. Uskon, että Pohjoismaat voivat olla tätä työtä edistämässä myös Euroopan unionissa, jossa työllisyyden tulisi olla ykkösasia.

Hyvät ystävät, kolmas teema, josta haluan sanoa muutaman sanan, koskee juuri Pohjoismaiden roolia Euroopan unionissa. Täällä on tänään lähes kaikissa puheissa viitattu Kööpenhaminan ilmastokokoukseen.

Olen vahvasti sitä mieltä, että Euroopan unionin on jatkettava sillan rakentamista niin Kiinan, Venäjän, Yhdysvaltojen kuin Intiankin välillä. Meidän on välttämätöntä saada aikaan Kööpenhaminassa sitova sopimus, ja uskon, että meillä on myös mahdollisuudet siihen.

Kaiken kaikkiaan minusta Pohjoismaiden tulisi olla suunnannäyttäjänä ekososiaalisessa muutoksessa. Me tarvitsemme Lissabonin strategian jälkeen uuden strategian EU:lle, ja olen itse määritellyt, että tuon strategian pitäisi tehdä meidät vuoteen 2020 mennessä maailman kilpailukykyisimmäksi ekotaloudeksi eli vähäpäästöiseksi yhteiskunnaksi. Minusta tällaiselle strategialle sopisi loistavasti nimeksi "Tukholman strategia".

Tätä työtä toivon Pohjoismaiden käynnistävän Euroopan unionissa. Jos jotain, ystävät, niin toivon, että tulevaisuudessa meidät, tämän finanssikiäajan poliittiset päättäjät, muistetaan rohkeudesta, siitä, että me kykenimme tekemään yhteisiä päätöksiä.

Jutta Urpilainens anförande i skandinavisk översättning:

Ärade ordförande, kära nordiska vänner! Vi har redan fört en lång diskussion och flera viktiga frågor har tagits upp i denna diskussion. I mitt inlägg tänker jag fokusera på endast tre punkter.

Den första gäller finanskrisen. Enligt mig har denna finanskris, om något, visat oss att den nordiska modellen är den som fungerar bäst. Marknaden är en bra dräng men en dålig husbonde. Vi behöver en stark stat som reglerar och styr marknaden. Vi behöver en stark stat som skapar ett socialt skyddsnet för människor, skapar lika möjligheter till ett gott liv oberoende av utgångsläge.

För att vi bättre skall kunna främja denna nordiska modell även i Europeiska unionen anser jag det vara ypperligt att Island också håller på att bli medlem i Europeiska unionen. Enligt mig bör målet vara det som redan sagts högt här, att alla nordiska länder är medlemmar av Europeiska unionen i framtiden. Ett annat ambitiöst mål bör vara att alla nordiska länder deltar i den gemensamma ekonomiska och monetära unionen i Europeiska unionen.

En annan fråga som jag vill kort ta upp gäller samarbetet mellan de nordiska länderna. Här idag har det redan slagits fast att inom försvarspolitiken har vi otaliga möjligheter att öka samarbetet på basis av Stoltenberg rapporten. Att rädda Östersjön kräver ambitiösare och tätare nordiskt samarbete men, kära vänner, särskilt hoppas jag på intensivare samarbete för att råda bot på den allt värre sysselsättningskrisen.

I Finland har vi för tillfället närapå 80 000 fler arbetslösa än för ett år sedan. Som statsministern sade här kommer vintern att vara ytterst dystert med tanke på sysselsättningen. Nu måste vi göra allt vi förmår för att avvärja en massarbetslöshet samt för att förhindra uppkomsten av den sociala kris som arbetslösheten håller på att åstadkomma. Och när vi letar efter idéer och praxis för att förebygga arbetslöshet och särskilt ungdomsarbetslöshet tror jag att de nordiska länderna har mycket att ge varandra. Jag tror att de nordiska länderna även kan främja detta arbete i Europeiska unionen där sysselsättningen borde vara den viktigaste frågan.

Kära vänner, det tredje tema som jag vill säga ett par ord om gäller just Nordens roll i Europeiska unionen. Här idag har nästan alla tal hänvisat till klimatmötet i Köpenhamn.

Min starka åsikt är att Europeiska unionen måste fortsätta bygga broar mellan såväl Kina, Ryssland, USA som Indien. Vi måste ovillkorligen få till stånd ett bindande avtal i Köpenhamn och jag tror att vi även har en möjlighet till detta.

På det hela taget anser jag att Norden bör vara vägvisare då det gäller ekosocial förändring. Efter Lissabonstrategin behöver vi en ny strategi för EU, och personligen är jag av den åsikten att denna strategi bör leda till att år 2020 är vi den konkurrenskraftigaste ekoekonomin i världen, det vill säga ett samhälle med lite utsläpp. Jag tycker att "Stockholmsstrategin" är ett ypperligt namn på en sådan strategi.

Jag hoppas att Norden inleder detta arbete i Europeiska unionen. Om något, kära vänner, så hoppas jag på att framtida människor minns oss, de politiska beslutsfattarna under denna finanskrisperiod, för vårt mod, för att vi var kapabla att fatta gemensamma beslut.

Statsminister Jóhanna Sigurðardóttir:

Hæstvirtur forseti. Ég vil í stuttu máli lýsa minni sýn á hvað Ísland getur lagt af mörkum innan ESB og hve sérstakt hlutverk þessa nýja aðildarríkis geta hlutverki Norðurlandanna í heild. Ísland mun leggja sitt af mörkum til eflingar og varðveislu sameiginlegra hagsmuna Evrópu enda fara þeir saman við sértæka þjóðarhagsmuni Íslendinga.

Þrátt fyrir fjármálakreppuna verður Ísland ekki pólitískur eða fjárhagslegur baggi á ESB. Ísland er rótgróið lýðræðisríki sem á friðsamleg samskipti við önnur ríki. Þjóðin er ung og vel menntuð, stjórnsýsla og heilbrigðiskerfi eru skilvirk, grunnvirki og samgöngur þróaðar, og þrátt fyrir fjármálakreppuna eru efnahagslegar undirstöður traustar, lífeyrissjóðskerfið sjálfbært og við reynslunni ríkari.

Sjálfbærar fiskveiðar og nýting endurnýjanlegra orkugjafa á Íslandi á ótvírætt erindi við ESB. Stærðin skiptir ekki öllu máli því það eru einstök þekking og reynsla Íslendinga sem geta nýst Evrópubúum betur en hingað til. Íslendingar hafa náð góðum árangri í verndun fiskistofna og geta lagt af mörkum til endurskoðunar sameiginlegrar sjávarútvegsstefnu ESB. Ísland er það evrópska samfélag sem er lengst komið í hlutfallslegri nýtingu endurnýjanlegra orkugjafa og getur því ásamt öðrum Norðurlöndum orðið gagnlegt tilvísunarlíkan í umfjöllun um orku og loftslagsmál innan ESB.

Aðild annarra Norðurlanda að ESB hefur í fyrsta sinn beint athygli annarra Evrópubúa að landbúnaði á norðlægum slóðum og einnig þar geta Íslendingar miðlað af reynslu sinni. Í þann mund sem framkvæmd Lissabonsáttmálans er í auglýsingu og ráðgerð er efling á bolmagni ESB til sameiginlegrar stefnumótunar á varnarmálum er ástæða til að gæta að því hvernig Ísland hefur um áratuga skeið tekið þátt í utanríkis- og öryggismálapólitískri samstöðu Evrópuríkja og hvernig horfir til framtíðar. Afstaða og skuldbindingar Íslands eru óbreyttar og margt sem bendir til þess að evrópskir öryggishagsmunir á Norður-Atlantshafi fari aftur vaxandi.

Ísland er eina ríkið sem telst landfræðilega vera ein heild á Norðurlöndum, lega landsins var lengi vel talin hernaðarlega mikilvæg, en sem betur fer dró mjög úr hernaðarumsvifum í Norður-Atlantshafi eftir lok kalda stríðsins. Afleiðingar loftslagsbreytinga og vaxandi orkuþörf benda til þess að hnattstaða Íslands verður aftur mikilvæg hvað varðar eftirlit og samgöngur á norðurslóðum. Þá er líklegt að aðild Íslands og aukinn áhugi ESB á norðurslóðum myndi styrkja forystuhlutverk Norðurlanda í málefnum þessa heimshluta.

Hvað varðar stofnanir ESB þá mun Ísland í norrænum anda vinna með þeim aðildarríkjum sem vilja auka lýðræðisleg vinnubrögð og gagnsæi innan ESB. Við munum gefa mannréttindum og velferð allra sérstakan gaum, ekki síst þegar kemur að minnihlutahópum. Við munum standa vörð um árangur Íslands og Norðurlandanna í jafnréttismálum og leggja lið baráttu ESB fyrir auknu jafnrétti kynjanna. Við viljum stuðla að auknu samstarfi smærri aðildarríkja um leið og mikilvægi samstöðu allra aðildarríkja er á réttað.

Loks verður aðstæðum í Norðvestur-Atlantshafi gefinn meiri gaumur með aðild Íslands og íslensk stjórnvöld verða ávallt reiðubúin til að standa vörð um hagsmuni þjóða í þeim heimshluta. Þótt Íslendingar gangi í ESB gleyma þeir ekki næstu nágrönnum og vinum enda deilum við í meginatriðum sömu lífskjörum.

Takk fyrir.

Jóhanna Sigurðardóttirs anförande i skandinavisk översättning:

Ærede præsident. Jeg vil ganske kort beskrive mit syn på hvad Island kan bidrage med i EU, og den særlige rolle en ny medlemsstat kan spille for Norden som helhed. Island vil være med til at styrke og værne om Europas fælles interesser, dersom de harmonerer med Islands specifikke nationale interesser.

Trods finanskrisen, bliver Island ikke en byrde for EU, hverken politisk eller økonomisk. Island har en en rodfæstet demokratisk tradition og et venskabeligt forhold til andre lande. Med en ung og veluddannet befolkning, velfungerende administration og sundhedssystem, veludviklet infrastruktur og trafikforbindelse og – trods finanskrisen – et solidt økonomisk fundament, bæredygtige pensionskasser og os, der er erfaringen rigere.

Et bæredygtigt fiskeri og udnyttelse af vedvarende energikilder i Island er uden tvivl relevant i EU. Størrelsen er ikke den afgørende faktor, det er islændingenenes specialviden og erfaringer, der kan komme europæerne til gode i højere grad end hidtil. Island har skabt gode resultater med at bevare fiskebestandene, og vi kan bidrage til revisionen af EU's fælles fiskeripolitik.

Island er det land, der er nået længst i Europa, når det gælder forholdsmæssig udnyttelse af vedvarende energikilder, og sammen med de øvrige nordiske lande kan vi præsentere en nyttig henvisningsmodel i energi- og klimadebatten i EU.

Andre nordiske landes medlemskab af EU har for første gang henledt det øvrige Europas opmærksomhed mod landbrug i de nordlige egne, også her kan Island dele ud af sine erfaringer. Nu når Lissabon-traktaten kan træde i kraft, hvor man planlægger at styrke EU's muligheder for at udforme en fælles forsvarspolitik, bør man huske, når man gør sig tanker om den fremtidige udvikling, at Island igennem flere årtier har samarbejdet med andre europæiske lande om udenrigs- og sikkerhedspolitik. Islands holdninger og forpligtelser er uændrede, og meget tyder på at Europas sikkerhedsmæssige interesser i Nordatlanten vokser igen.

Island er det eneste land i Norden, der geografisk fuldt ud tilhører de nordlige egne. I lang tid blev landets beliggenhed anset for at have en militærstrategisk værdi, men heldigvis skete en militær nedrustning i Nordatlanten efter slutningen af den kolde krig. I lyset af de konsekvenser, klimaændringerne får, og stigende energibehov, vil Islands geografiske beliggenhed igen få en øget betydning for overvågning og trafik i de nordlige egne. Det er endvidere sandsynligt, at Islands medlemskab og EU's voksende interesse i de nordlige egne vil styrke Nordens førende position vedrørende regionens anliggender.

Når det gælder EU's institutioner så vil Island, i nordisk ånd, samarbejde med de medlemslande, der ønsker at styrke demokratiske arbejdsgange og gennemsigtighed i EU. Vi vil være særligt opmærksomme på menneskerettigheder og velfærd til alle, ikke mindst minoritetsgrupper. Vi vil værne om de resultater, Island og Norden har skabt på ligestillingsområdet, og bidrage til EU's kamp for øget ligestilling mellem kønnene. Vi vil satse på øget samarbejde mellem de mindre medlemsstater samtidigt med at vi lægger vægt på sammenholdet mellem samtlige medlemslande.

Endelig vil Islands medlemskab øge opmærksomheden mod forholdene i Nordatlanten, og den islandske regering er altid parat til at stå vagt om regionens interesser. Selv om Island bliver medlem af EU, vil vi ikke glemme vore nærmeste naboer og venner, som vi jo deler livsvilkår med.

Tak.

Kent Olsson *övertog ledningen av förhandlingarna.*

Lyly Rajala (Den konservativa gruppen, saml):

Herr president! Jag pratar finska fastän jag är född i Sverige. Jag vill bara understryka finska språkets betydelse alltid på nordiska möten.

Aluksi, herra presidentti, meillä on Pohjoismaiden neuvostossa viisi valtiota ja kolme itsehallintoaluetta. Meillä on täällä edustettuna 40 puoluetta. Nämä ovat meillä lyhenteinä, eikä meistä kukaan tiedä, mitä nämä lyhenteet ovat. Esimerkiksi Suomen itsehallintoalueella, Ahvenanmaalla, on edustettuna kolme eri puoluetta, joista yhtäkään ei ole meidän itsenäisessä Suomen valtiossamme edustettuna. Minä toivon ja määrään, että nämä avataan meille, jotta me tiedämme, mikä puolue on oikealla, vasemmalla, kellarissa, vintissä, kuka missäkin.

Pääministerille tällainen kysymys:

Meillä oli tänään teidän valtiovarainministerinne, Sigfússon, kuultavana elinkeinovaliokunnassa. Hän sanoi, että vaikka Islanti onkin hakenut EU:n jäsenyyttä, se ei ole sinne kuitenkaan tosissaan menossa. Pitääkö se paikkansa, että te olette leikillänne hakeneet jäsenyyttä EU:hun?

Lyly Rajalas *anförande i skandinavisk översättning:*

Herr president! Jag pratar finska fastän jag är född i Sverige. Jag vill bara understryka finska språkets betydelse alltid på nordiska möten.

Till att börja med, herr president, har vi fem stater och tre självstyrande områden i Nordiska rådet. Här är 40 partier representerade. Dem har vi som förkortningar och ingen av oss vet

vad dessa förkortningar betyder. Till exempel det finländska självstyrande området Åland är representerat av tre partier varav inget är representerat i vår självständiga stat Finland. Jag hoppas och kräver att vi får mer information om detta så att vi vet vilka partier som är till höger, vänster, i källaren, på vinden eller var som helst.

Till statsministern en sådan här fråga:

Idag besökte er finansminister Sigfússon näringsutskottet. Han sade att fastän Island sökt EU-medlemskap är det ändå inte på allvar på väg att komma med. Stämmer detta, att ni sökt EU-medlemskap på lek?

Statsminister **Jóhanna Sigurðardóttir**:

Ja, það er auðvitað íslensku þjóðarinnar að ákveða það, en ekki fjármálaráðherra Íslands.

Og það er þannig að við höfum sótt um aðild að Evrópusambandinu og sá ferill er í gangi – og við erum að vona það að aðildarumsókn Íslands verði tekin fyrir nú í desembermánuði og ferillinn geti farið að stað – og við erum að vona að hann geti tekið, ja, kannski tvö-þrjú ár sem er stuttur tími en ég minni á að við erum aðilar að EES-samningnum og við höfum þegar innleitt fjöldann allan af tilskipunum Evrópusambandsins, sennilega um 70%. Þess vegna ætti þetta að vera hraðari ferill en ella og síðan – þegar við höfum fengið niðurstöðuna í aðildarviðræðunum – þá mun sú niðurstaða vera lögð fyrir þjóðaratkvæðagreiðslu, og það er ekkert annað en þjóðaratkvæðagreiðsla sem gildir þar, hvort við verðum aðilar eða ekki.

Jóhanna Sigurðardóttirs *anförande i skandinavisk översättning:*

Det er selvfølgelig op til den islandske befolkning at bestemme det, og ikke Islands finansminister.

Det forholder sig således, at vi har søgt om optagelse i EU og processen er sat i gang. Det, vi håber, er, at Islands ansøgning om optagelse vil blive behandlet nu i december måned, og at denne proces kan gå i gang. Vi håber, at den vil tage måske to til tre år, det er kort tid, men jeg vil minde om, at vi er omfattet af EØS-aftalen, og at vi allerede har implementeret en stor mængde EU-direktiver, formentlig cirka 70 procent. Derfor burde det blive en forholdsvis hurtig proces, hvorefter – når resultatet fra optagelsesforhandlingerne foreligger – da bliver resultaterne sendt til en folkeafstemning, og det er kun en folkeafstemning, der afgør resultatet, hvad enten vi bliver medlemmer eller ej.

Monica Green (Den socialdemokratiska gruppen, s):

Herr president! Jag önskar Island lycka till med det strävsamma arbetet med att komma till rätta med ekonomin. Jag har förstått att ni har ett väldigt tufft arbete framför er.

Ett sätt att ta sig ur krisen är att både män och kvinnor arbetar. På Island har ni ju en tredelad föräldraförsäkring – en del till mamman, en del till pappan och en del som avgörs alltefter hur det bäst passar familjen. Kan vi få höra om era erfarenheter av det?

Statsminister **Jóhanna Sigurðardóttir**:

Já, hún er í stuttu máli mjög góð – og ég vil segja það, þegar við innleiddum þessar breytingar á fæðingarorlofi. Síðan þá er alveg ljóst í mínum huga og íslensku þjóðarinnar að þetta er eitt af stærstu jafnréttismálunum.

Fæðingarorlofið er níu mánuðir og karlar eiga að taka þrjá og ég segi eiga, því ef þeir taka það ekki þá fellur það niður. Konur taka þrjá mánuði og síðan geta þau sameiginlega deilt á milli sín þremur mánuðum eða ákveðið hvort karl eða kona taki þessa þrjá mánuði. Og þetta hefur leitt til þess að fæðingarorlof hefur aukist verulega hjá körlum. Þeir hafa sennilega áður tekið, áður en þessi breyting varð, um 10% feðra höfðu tekið fæðingarorlof en nú er þetta orðið um 90% feðra sem taka fæðingarorlofið. Níutíu prósent. Ástæðan fyrir því fyrst og fremst að karlmenn taki 3 mánuði, er að geri þeir það ekki þá falla þessir þrjú mánuðir niður. Nú erum við auðvitað í miklum erfiðleikum vegna okkar efnahagskreppu og það þarf víða að skera niður útgjöldin – og það þarf að koma við þarna eins og annars staðar – en við verðum þó að halda við að dragi ekki úr því að karlar taki sér fæðingarorlof.

Jóhanna Sigurðardóttirs *anförande i skandinavisk översättning:*

Ja, den er kort sagt meget god – og jeg vil sige det, da vi foretog ændringer på barselsorloven. Desuden står det klart, både for mig og den islandske befolkning, at der her er tale om et af de vigtigste ligestillings spørgsmål.

Barselsorloven er ni måneder, hvor mændene skal tage tre, og jeg siger skal, fordi hvis de ikke benytter sig af sin del af orloven, så bortfalder den. Kvinderne tager tre måneder, og derefter kan de fordele de sidste tre måneder mellem sig, eller beslutte om manden eller kvinden tager de tre måneder. Og det har ført til at betydeligt flere mænd vælger at tage barselsorlov end tidligere. De tog formentlig, inden ændringen fandt sted – der var det ca. 10 procent af fædrene, der gik på barsel, men nu er det cirka 90 procent af fædrene, der går på barsel. Halvfems procent. Grunden til at mændene tager de tre måneder, er først og fremmest den, at hvis de ikke gør det så bortfalder de tre måneder. Nu er vi selvfølgelig i store vanskeligheder på grund af den økonomiske krise, og det kræver nedskæringer mange steder – også her – men vi må dog sørge for at det ikke holder mændene fra at benytte sig af retten til barselsorlov.

Bjarni Benediktsson (Den Konservative Gruppe, Sj.):

Í fyrsta lagi langar mig til að segja – í tilefni af umræðunni um Ísland og Evrópusambandið – að það getur verið hættulegt heilsu manna að halda niðri í sér andanum þar til að Ísland er komið inn. Mér finnst að þessi vettvangur hér hefði mátt nýttast betur til þess að auka skilning á sjónarmiðum einstakra landa í samskiptum þeirra við Evrópusambandið. Og hér hafa komið fram ábendingar, til dæmis frá Grænlandi og Færeyingum og okkur Íslendingum, um vandræði í samskiptum við Evrópusambandið sem að þetta ætti að vera vettvangur til að auka skilning á okkar sjónarmiðum með. Og ég sakna þess að hann hafi ekki nýst í þeim tilgangi betur en raun ber vitni. Mig langar til að byrja á því að spyrja forsætisráðherra að því hvort það sé henni ekki mikið áhyggjuefni hvernig almenningsálitið, stuðningurinn við Evrópusambandsaðildina, hefur verið að þróast undanfarna mánuði og hvort að það sé ekki í reynd þannig að aðildarumsókn Íslands að Evrópusambandinu byggist á því að sambandið veiti okkur mjög ríkar undanþágur, t.d. við sjávarútvegstefnuna.

Bjarni Benediktssons *anförande i skandinavisk översättning:*

For det første har jeg lyst til at sige – i anledningen af diskussionen om Island og EU – at det kan være sundhedsfarligt at holde vejret indtil Island er kommet med i unionen. Jeg synes, at vi kunne have udnyttet dette forum bedre til at forøge forståelsen for holdningerne i de enkelte lande til deres forhold til EU. Og vi har fået tilkendegivelser, for eksempel fra Grønland, Færøerne og os i Island, om de vanskeligheder, der er forbundet med relationerne til EU, og dette forum burde være det sted, hvor vi kunne skabe forståelse for vores holdninger. Og jeg savner, at dette forum ikke i højere grad er blevet brugt til dette formål end det har været tilfældet. Jeg har lyst til at begynde med at spørge statsministeren, om hun ikke er bekymret over, hvordan stemningen i befolkningen, tilslutningen til et medlemskab af EU, har udviklet sig inden for de seneste måneder, og om det ikke faktisk forholder sig sådan, at Islands ansøgning om medlemskab af EU forudsætter, at vi får rigelige dispensationer, for eksempel i fiskeripolitikken.

Statsminister **Jóhanna Sigurðardóttir:**

Ja, það er auðvitað ljóst að við leggjum alla áherslu á sjávarútvegsmálin og að við fáum viðunandi niðurstöður þar, þannig að við höfum yfirráð áfram yfir okkar sjávarauðlindum, okkar orkuauðlindum. En varðandi breyttan stuðning á Íslandi við aðild að ESB þá er þannig – og ég neita því bara ekki – að afstaðan varðandi Icesave-málið og þær skuldbindingar sem Ísland hefur þurft að taka á sig vegna þess, út af Hollendingum og Bretum og þeim kröfum sem til þess eru gerðar, að skoðanakannanir sýna að það er núna, að minnsta kosti núna í augnablikinu hefur verið minni stuðningur við Evrópusambandið og aðild að því en verið hefur. En ég er sannfærð um það að þegar liggur fyrir hvað við fáum út úr þeim viðræðum og við höfum tækifæri til að kynna það á Íslandi vel og vandlega – sem við auðvitað gerum – þá mun sú skoðun breytast og sannfæring mín er sú að við höfum meirihluta fyrir aðildarumsókninni, að við munum hafa það þegar á reynir.

Jóhanna Sigurðardóttirs *anförande i skandinavisk översättning:*

Det er selvfølgelig klart, at vi lægger stor vægt på fiskeriet og at vi opnår tilfredsstillende resultater, således at vi fortsat råder over vores naturressourcer i havet, og vores energiresourcer. Men når det gælder, hvordan tilslutningen til et medlemskab af EU udvikler sig, så er det sådan – og jeg benægter det slet ikke – så er holdningerne til Icesave-sagen og de forpligtelser, Island har måttet påtage sig på grund af denne, på grund af Holland og Storbritannien og de krav, de stiller, så viser opinionsundersøgelser, i hvert fald i øjeblikket, at der er mindre tilslutning til EU og et medlemskab af EU end tidligere. Men jeg er overbevist om, at når resultaterne fra forhandlingerne foreligger, og vi får lejlighed til at præsentere dem grundigt i Island – hvilket vi selvfølgelig gør – så vil stemningen ændre sig, og jeg er overbevist om at der bliver flertal for ansøgningen om et medlemskab, at det vil lykkes os, når vi når så langt.

6. Nordiska ministerrådets program 2010

Dokumentation:

- Nordiska ministerrådets ordförandeskapsprogram 2010 (Dokument 12)

Nordiska ministerrådets ordförandeskapsprogram 2010, Dokument 12

Statsminister **Lars Løkke Rasmussen**:

Mange tak for det. Norden er bundet sammen af fælles værdier, sprogfællesskaber og ikke mindst omfattende kontakter folk imellem. Det er jo det, der gør os til en stærk region i EU, som vi lige har diskuteret – i hvert fald i princippet og i forhold til verden. Meget af det, som vi er fælles om, er jo ting, vi tager for givet, som borgerne tager for givet – for eksempel det, at vi kan rejse mellem landene uden pas, at man kan tage en uddannelse i et andet nordisk land – men det betyder noget for den enkelte i vores lande. Det skal jo være en ambition, at vores samarbejde skal blive endnu tættere, og rettesnoeren må være, at vi fokuserer på områder, hvor det nordiske samarbejde skaber merværdi til gavn for borgerne.

Vi har udformet et program for Danmarks formandskab i Nordisk Ministerråd 2010 med titlen "Norden i fremdrift". Hovedsigtet er at understøtte, styrke og udbygge den allerede igangsatte nordiske globaliseringsindsats. Programmet er opdelt i tre kapitler: "Norden i verden", "Norden i Norden" og "Norden i fart". Vi fokuserer på fire tværgående emner: globalisering, den økonomiske krise, bæredygtighed og ligestilling.

For det første er der overskriften "Norden i verden", hvor der fokuseres på Norden som global aktør. Det er vigtigt, at det nordiske samarbejde bidrager til at fremme vores mærkesager i Europa og i verden. Norden skal være en resultatsøgende og resultatskabende region med international gennemslagskraft, og jeg vil i den forbindelse gerne fremhæve nogle få områder, hvor jeg ser en stærk rolle for Norden.

En stærk mærkesag er jo klima og miljø, som står højt på dagsordenen. Vi arbejder for en ambitiøs aftale i København, og et tæt samarbejde om opfølgning og implementering af resultatet for København vil være oplagt. Sagen er jo ikke løst alene med en aftale i København, og Norden skal fortsat udgøre en drivkraft i de internationale klimaforhandlinger.

Herudover er det fælles Norden en stærk stemme i FN. Vi vil blandt andet arbejde for vedtagelsen af en global FN-kviksølvskonvention til effektiv nedbringelse af de globale kviksølvudslip. Og endelig er de nordiske lande kendt for unikt design, filmkunst, litteratur. Internationalt kæmper vi jo om opmærksomheden med mange andre regioner. Danmark vil arbejde for en tættere fælles branding af Norden, hvor det blandt andet er relevant, hvad vi gør med fællesnordiske arrangementer på Verdensudstillingen Expo 2010 i Shanghai.

For det andet er der overskriften "Norden i Norden", som handler om det interne samarbejde i Norden. Vi ønsker, at det skal være endnu nemmere at være borger, at det skal være endnu nemmere at være virksomhed i Norden. Borgere og virksomheder skal kunne drage fuld nytte af Nordens geografiske, holdningsmæssige og kulturelle fællesskab. Personer, varer, ideer og forskning skal flyde frit over vores grænser, og derfor vil vi fortsætte det vigtige arbejde med at fjerne grænsehindre i Norden. Danmark vil arbejde for en fornyelse af og en tilpasning af mandatet for grænsehindringsforummet, når det udløber til næste år i 2010.

Det nordiske samarbejde skal bidrage til at håndtere konsekvenserne af den økonomiske krise, samtidig med at vi fremtidssikrer og styrker grundlaget for fremgang i Norden. Krisen har jo forandret verden, og vi må forberede os på den nye virkelighed, som møder os. Vi vil arbejde for, at der fastlægges en ny, nordisk grøn erhvervsstrategi for de kommende år. Strategien skal styrke de nordiske virksomheders konkurrenceevne og udnytte de fordele, som vi har i Norden på blandt andet miljøteknologiområdet. Vi skal også gøre mere for at sikre et fleksibelt arbejdsmarked med høj beskæftigelse og ligestilling. Det gælder også i yderområderne, i randområderne, som rammes måske ekstra hårdt af den økonomiske krise.

Et flagskib i den nordiske globaliseringsindsats er jo topforskningsinitiativet, som blandt andet skal bidrage til at udvikle og fremme bæredygtige energi- og klimaløsninger i Norden med et budget på omkring 400 millioner danske kroner. Og samarbejde på tværs af grænserne skal skabe synergi mellem de nationale udviklingsprogrammer. Initiativet bidrager konkret og synligt til, at Norden bliver en ledende region inden for klima og inden for energi.

Kernen i de nordiske velfærdssamfund er uddannelse. På uddannelses- og forskningsområdet har vi et godt nordisk samarbejde. Det kan styrkes yderligere, det skal styrkes yderligere. Nordiske uddannelser skal fortsat være i verdensklassen. Derfor ønsker vi at fokusere på talentudvikling i grundskolen, fællesnordiske masteruddannelser af høj kvalitet, livslang læring, gensidig godkendelse af uddannelser i Norden, øget forskermobilitet samt et tættere forskningssamarbejde.

For det tredje har vi i formandskabsprogrammet sat et tema under overskriften "Norden i fart". Danmark ønsker, at ministermøderne i højere grad bliver politisk fokuseret. Det betyder blandt andet afholdelse af færre møder i ministerrådene. Herudover ønsker vi også, at budgettet i Nordisk Ministerråd inden for de eksisterende rammer i endnu højere grad prioriteres i forhold til globaliseringsstrategien. Så det handler altså om at fokusere yderligere på at effektivisere arbejdsformen i Nordisk Ministerråd.

Under de tre overskrifter ønsker Danmark at påtage sig et ambitiøst formandskab, så kære kolleger og parlamentarikere, jeg vil gerne afslutte med her at takke vores venner fra Island for et godt, velplanlagt og spændende formandskab i 2009. Det er jo ikke udtømt endnu, men det nærmer sig. Stor tak for det, jeg glæder mig til at fortsætte det gode nordiske samarbejde i 2010. Tak for ordet.

Presidenten påminde om att taltiden för repliker är en minut.

Alf Egil Holmelid (Den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):

I det flotte dokumentet "Norden i fremdrift" står det under "Klima, miljø og grøn transport": "De nordiske lande har enestående muligheder for at videreudvikle og kommercialisere bæredygtige energiløsninger baseret på biomasse, vand-, vind- og geoteknik."

Vi har helt klart satset på solenergi, gjennom solcelleproduksjon. Det er riktignok ikke så veldig mye sol i Norge, i hvert fall ikke på denne tiden av året, men av historiske årsaker har vi et veldig sterkt industriclustre innenfor silisium til solceller og innenfor bearbeiding til solceller.

Det er viktig å se på miljøteknologi ikke bare som en løsning på innenlandske klimaproblemer, men også som et veldig viktig nærings- og forretningsområde, som også gir viktige eksportartikler. Derfor vil jeg spørre ministeren: Vil også solcellesatsingen bli en del av den nordiske satsingen innenfor miljøteknologi?

Statsminister Lars Løkke Rasmussen:

Der er jo – vi var faktisk inde på det under debatten tidligere i dag – en vifte af teknologier, og principielt skal man jo gribe ud efter dem alle sammen. Jeg hører nu til dem, der tror, at hvis man skal gøre det med stor gennemslagskraft, er man også nødt til at have en selektiv tilgang til det, så man satser mere på visse teknologier end andre. Her har de forskellige lande jo også deres respektive styrkepositioner, og det må være dem, man tager sit afsæt i. Når det er sagt, skal det også siges, at det selvfølgelig inkluderer solceller, som er en fremtidig teknologi, også i denne del af verden, hvor man lejlighedsvis godt kunne ønske, at solen skinnede lidt mere. Så det er mest et ja.

Line Barfod (Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, EL):

Vi har jo ikke meget tid, så derfor vil jeg koncentrere mig om én ting. Jeg er klar over, at man skal prioritere, når man skal lave et formandskabsprogram, og at man ikke kan have alt med, men det undrer mig virkelig, at der ikke er ét ord om menneskehandel eller slaveri, som det jo egentlig er. Det er noget, der har været meget højt prioriteret både af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, og som jo desværre stadig er et meget stort problem i de nordiske lande. Derfor vil jeg gerne høre, om Danmark fortsat vil gøre en stor indsats mod menneskehandel – slaveri – og om det vil være en del af det arbejde, der bliver gjort under det danske formandskab.

Statsminister Lars Løkke Rasmussen:

Jeg sagde også ja til det første, og det er svaret på det første spørgsmål og også på det andet. Men det, vi forsøger at præsentere her, kan man sige, er jo sådan offensive strategiske satsninger under de tre overskrifter, jeg her har givet. Men inden for det vil der jo også være plads til ud fra kontinuitetshensyn at fortsætte med det arbejde, der er i gang, og det arbejde, fru Line Barfod fremhæver her, er jo relevant og af den karakter.

Kimmo Sasi (Den konservativa gruppen, saml):

Herr president! Herr statsminister! Utbildningen har stor betydelse för att vi ska ha kompetent arbetskraft. När vi har firat vårens fest gällande rikssprängningen mellan Finland och Sverige har vi kunnat konstatera att våra elever både i Finland och Sverige har väldigt dåliga kunskaper i historia, speciellt om vi tar tiden 1300-1800. För att tala om nordisk gemenskap tycker jag att det är något som ordförandeskapet borde titta på så att våra elever lär sig vår gemensamma historia.

Statsminister Lars Løkke Rasmussen:

Jeg er helt enig med spørgeren i det. Jeg tror, at hvis man forsker i (lydudfald) historiekundskab, vil man ikke se, at det kun er svensk-finner, som ikke har den fulde historie med sig. Noget tilsvarende vil man rimeligvis også kunne se i andre nordiske lande. Historie er vigtigt for at forstå vores kultur og vores værdier; det handler om det nordiske perspektiv, det handler også om det europæiske perspektiv. Altså, på mandag fejrer vi 20-års-dagen for Murens fald. Jeg er desværre overbevist om, at hvis man gik ud i mange små folkeskoleklasser, ville man opleve, at den historiske viden om tiden før Murens fald med kold krig og jerntæppe igennem Europa formentlig heller ikke var tilstrækkelig stor. Så jeg er stor tilhænger af, at der ved siden af alt andet jo også skal være en kontinuerlig oplysningsindsats, som sikrer, at vores befolkninger har deres historie i behold. Det er jo den, vi er rundet af, og som skal skabe fremtiden.

Presidenten meddelade att den nästa talare har två minuter till sitt anförande.

Landsstyremand Jørgen Niclasen:

Hr. præsident. Først tak til Danmarks statsminister Lars Løkke Rasmussen for fremlæggelsen af det danske formandsprogram. Som I måske har set, vil Færøerne i 2010 – som et særligt bidrag til dette danske formandsprogram – stå ved roret for det nordiske fokus på havet, men hvorfor sætte fokus på havet?

Lige gyldigt hvor du befinder dig på Færøerne, kan du se havet. Havet har gennem tiderne stillet os over for store udfordringer og frarøvet os vores allernærmeste. Samtidig er havet vores indtægtskilde og vores forbindelse til omverdenen; havet er vores skæbne. Dette kendetegner ikke blot det færøske samfund, men udgør livsbetingelserne for store dele af nordens indbyggere.

Som kystnationer står vi i Norden over for enorme udfordringer: Klimaændringerne betyder, at områder, der tidligere ikke var tilgængelige, nu er isfri, og det betyder, at fiskebestandene ændrer adfærd. Vi må hjælpe hinanden med at finde løsninger på, hvordan vi på bedste vis tilpasser os disse nye realiteter. Vi må også hjælpe hinanden med at se havet som en kilde til vedvarende energi og med at udnytte dets ressourcer.

Diskussionen om klimaændringernes konsekvenser for de nordlige områder bærer ofte præg af en manglende bevidsthed om, at der faktisk er tale om andet end et stort hav, der skal beskyttes. Vores opgave er i fællesskab at vise omverdenen, at disse områder og havet imellem dem tværtimod danner rammen for menneskers liv og virke. Vi i Norden ved, hvordan vi kan samarbejde på tværs af landegrænser, og vi ved, hvad det vil sige at være fuldstændig afhængige af havet.

Jeg vil her til slut byde alle nordiske venner hjertelig velkommen til Færøerne i efteråret 2010 til en international konference med titlen "Seize the Future". Nordiske venner: Kom til Færøerne og grib fremtiden og grib det hav af muligheder, som vi står over for.

Debatten avslutades och rådet beslöt att lägga Dokument 12 till handlingarna.

Mötet avslutades kl. 18.09.

Förhandlingarna återupptas onsdag den 28 oktober kl. 9.00

Onsdag 28 oktober 2009

Kl. 9.00 – 17.30

Presidenter: Bendiks H. Arnesen (7), Per-Kristian Foss (8), Kent Olsson (9), Marion Pedersen (10), Bendiks H. Arnesen (11)

- 7. Generaldebatt**
- 8. Arktis och naturresurser**
- 9. Gränshinder**
- 10. Klimat och energi**
- 11. Debatt om fördjupat utrikes- och försvarspolitiskt samarbejde i Norden**

Dokumentation:

- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 17)
- Ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådets samlade budget för 2010 (B 263/presidiet; C 2)

Ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådets samlade budget för 2010 (B 263/presidiet)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet,
1) att öka anslaget för 2-2251-2 Konst- och kulturprogrammet med 1 000 000 DKK
2) att öka anslaget för 1-2205-2 för Nordiska kulturfonden med 663 000 DKK
3) att inom ramen för 2-2251-2 Konst- och kulturprogrammet öronmärka 500 000 DKK för den nordiska biblioteksveckan.
4) att inom ramen för 1-2203-1 Dispositionsmedel kultur öronmärka 1 000 000 DKK för Orkester Norden
5) att inom ramen för 3-3301-1 Projektmedel – miljö öronmärka 2 000 000 DKK för Östersjöaktiviteter i förhållande till BSAP
6) att inom ramen för 2-2505-1 Dispositionsmedel Utbildning och forskning öronmärka 2 000 000 DKK för forskning om Frafald (betingat av beslut i MR-U den 8 december)

7. Generaldebatt

Bendiks H. Arnesen tog ledningen av förhandlingarna.

Samarbetsministrarnas redogörelse, Dokument 17

Samarbejdsminister **Katrín Jakobsdóttir**, Dokument 17:

Præsident! Samarbejdsministrene enedes på deres møde i september om at intensivere grænsehindringsarbejdet ved at sætte det på dagsordenen i samtlige ministerråd. Derved sættes et vist pres på at opretholde tempoet i denne vigtige virksomhed og skærpe fokus på grænsehindringer i det samlede nordiske samarbejde.

Hovedudfordringen på sprogområdet er at forbedre de unges forståelse af nordiske sprog, da undersøgelser viser, at den forringes år for år. Den nye organisering på sprogområdet, der trådte i kraft den 1. januar 2009, muliggør et skarpere fokus på netop denne målgruppe. På Islands initiativ og under Danmarks ledelse vil man igangsætte en kampagne, der har til hensigt at styrke sprogforståelsen.

I maj måned 2009 lanceredes et stort nyt websted for børn og unge: "Norden før og nu", der også er et lod på vægtskålen med hensyn til at styrke den skandinaviske sprogforståelse.

Webstedet produceres af Danmarks Radio i samarbejde med de øvrige nordiske public service-stationer og NORDBUK.

Ministerrådet for uddannelse og forskning har iværksat en samlet nordisk tiltagspakke i forbindelse med klimatopmødet i København, blandt andet gennem initiativet til den første nordiske klimadag den 11. november.

Inden for ministerrådet for kultur har en arbejdsgruppe vurderet den omfattende kulturreform, der blev iværksat i 2007. To kulturforummer er i den sammenhæng afholdt for at drøfte forskellige problemstillinger med kunstnere, kulturarbejdere, administratorer og politikere. Videre er der udarbejdet et forslag til samarbejde omkring et kulturpartnerskab inden for Den Nordlige Dimension. Det har fået bred opbakning, og en endelig beslutning om etablering af samarbejdet tages af EU i november.

Inden for sagsområdet for sundhed og velfærd har man fokuseret på at styrke institutionerne, ikke mindst nu efter krisens gennemslag. Det er derfor en glæde at kunne meddele, at samarbejdet er blevet opprioriteret, og at der med en samlet indsats er etableret et Nordens Velfærdscenter, NVC.

Ligestilling er en fast faktor i det nordiske samarbejde. Under Islands formandskab i 2009 er dette tydeliggjort med flere begivenheder. Blandt andet var køn og klima på agendaen i FN ved Kvindekommisionens møde først på året. En lignende event planlægges under klimatopmødet i København.

Præsident! Ministerrådet for erhverv, energi og regionalpolitik har udarbejdet et nyt handlingsprogram for perioden 2010-2013. Målsætningen er blandt andet at øge andelen af vedvarende energi, udvikle grønne drivmidler og forhøje energieffektiviteten i transportsektoren.

Samarbejdet om informationsudvekslings- og skatteaftaler med finansielle *offshorecentre* har været særlig udbytterigt. Der er indgået aftale med fem *offshorecentre* i løbet af 2009 og med otte andre helt fra projektets start i 2006. De nordiske lande er nu blandt de lande i verden, der har indgået flest skatteaftaler med de såkaldte skatteparadiser.

Nordisk Ministerråd har i 2009 bidraget aktivt til handlingsplanen for EU's Østersøstrategi. Med sine kontorer i de baltiske lande, Kaliningrad og Nordvestrusland har Ministerrådet et unikt netværk i Østersøregionen og stor erfaring med grænseregionalt samarbejde. Mange af de pågående aktiviteter kan udvides til at omfatte flere lande omkring Østersøen til gavn for hele regionen.

Nordisk Ministerråd lægger stor vægt på demokratiudviklingen i Nordeuropa. Det finder sit udtryk både i støtte til NGO-projekter i Østersøregionen med partnere fra Nordvestrusland og Hviderusland og i forhold til det hviderussiske eksiluniversitet *European Humanities University* i Vilnius.

Også Nordens naboer i vest, særlig Canada, er rykket op på Ministerrådets agenda, og det understøttede Island under sit formandskab. Der er tydelig interesse i Canada for samarbejde om forskning og innovation inden for kultur, klima, miljø og energi. Nordisk Ministerråd har også fået en ny og mere fokuseret strategi om bæredygtig udvikling, der berører flere sektorer.

Til sidst vil jeg nævne lanceringen af kulturministrenes globaliseringsinitiativer, som jeg som formand i tre ministerråd fik den ære at præsentere under den internationale filmfestival i Toronto.

Her har jeg kun fået kort tid til at berøre en del af de mange gode resultater Ministerrådet har opnået i årets løb. En nærmere beskrivelse af det betydningsfulde globaliseringsarbejde gives i en specifik redegørelse til Nordisk Råd. Tak.

Sinikka Bohlin (Den socialdemokratiska gruppen, s) Presidiets talperson, Dokument 17:

Jag vill tacka samarbetsministern för redovisningen och för det goda samarbete som vi har haft mellan ministerrådet och rådet. Det gläder mig att de prioriterade områdena – också de som vi i det svenska ordförandeskapet har lyft fram – finns med i redovisningen. Vi har sagt att det är den nordiska gemenskapen med språk, kultur och gränshinder. Det är grannskapet och samarbetet runt Östersjön. Det är också det utvidgade samarbetet från baltiska länder till nordvästra Ryssland, men vi kommer också att diskutera och glänta på dörren till Vitryssland.

Det som också gläder mig är att samarbetsministern nämner samarbetet med frivilligorganisationer, NGO:er. Jag tror att det är väldigt viktigt att vi inte glömmar bort de människor som arbetar frivilligt, har enorm kunskap och många gånger också en glöd för att föra vidare saker. Det är ofta så att frivilligorganisationer väcker oss politiskt och ser frågor som vi inte alla gånger bland alla propositioner och betänkanden hinner tänka så mycket på. Klimatfrågan är naturligtvis viktig, men man kan också, som samarbetsministern sade, koppla det till hälsofrågor. Samtidigt som klimatet och naturförhållandena förändras kan man också koppla det här till klimatfrågan, hälsa, uppfostran, utbildning och hur viktigt friluftsliv är. Det gäller hur vi kan använda det som vi i Norden har väldigt mycket av, en fin natur, till att arbeta mer för vår hälsa.

Vi ska inte heller glömma bort Ungdomens nordiska råd. Jag har haft möjlighet att lyssna till deras debatter här några dagar, och de är väldigt aktiva. Det är ändå ungdomarna som efter oss kommer att föra vidare det eventuella nordiska samarbetet.

Där jag känner att vi fortfarande inte har nått varandra gäller globaliseringsarbetet. Det kom som en överraskning – vi hann inte med, och det fanns inte delaktighet. Demokratin mellan Nordiska rådet och ministerrådet haltade lite grann i den frågan. Men jag tycker att vi är på väg, och nu väntar vi med intresse på den redovisning som kommer angående globaliseringsinitiativet. Jag återkommer också i budgetdebatten till hur man kan försöka redovisa det bättre så att alla förstår vad vi tillsammans gör och vad vi vill.

Min sista önskan i det här samarbetet inför nästa år, när ministerrådet går till Danmark, är att vi från Presidiets sida ska ha lite närmare samarbete med samarbetsministern. Det har haltat lite i år. Vi har inte hittat tider när vi kunde träffas och ha lite djupare samtal. Det samtal som vi kommer att ha i kväll är en halvtimme, och på en halvtimme hinner man inte så mycket. Det är önskemål från Presidiets sida att vi kunde hitta en hel dag någon gång under nästa år för att diskutera det som är viktigt för nordiska medborgare.

Jag vill ändå tacka samarbetsministern. Det har varit roligt att träffa samarbetsministern. Jag önskar lycka till.

Samarbetsminister **Veronica Thörnroos**, Dokument 17:

Herr president! Eftersom jag också är nordisk samarbetsminister för Åland förbehåller jag mig rätten att tala i fyra minuter. Jag hoppas att Presidiet kan omfatta det.

Bästa ledamöter! Vi hade en fantastisk dag här i går och också en fantastisk mottagning i går kväll. Tack. När vi diskuterar här i salen talar vi ofta på ett övergripande plan. Vi ska söka samförståndslösningar och vi ska arbeta tillsammans. Det är rätt och det är bra. Men jag väljer att ta mitt anförande ur ett individperspektiv och då ur ett åländskt sådant.

Det blir ett pedagogiskt problem att förklara för en ålänning varför han ska investera 4 000 euro i en avloppsanläggning när 5 000 fartyg passerar utanför Ålands gräns på internationellt vatten. De flesta av dem släpper sitt avfall direkt i sjön. Det blir ett pedagogiskt problem att förklara att vi vill ta hand om miljön men att vi inte har anläggningar i våra hamnar så att vi kan göra det. Det blir också ett pedagogiskt problem att förklara varför han fick gå från sitt jobb. Han fick gå från sitt jobb därför att fiskodlingen lades ner och flyttades till ett annat nordiskt land. Problemet är att miljöföreningar inte känner några gränser.

Det blir också lite komplisert og ett pedagogisk problem att förklara varför han som bor i granngården og tidigare jobbade på ett finskflaggat fartyg og betalade sin kommunalskatt till Åland numera arbetar på ett svenskflaggat fartyg. Skatten går nu till Sverige og ingenting kommer oss till godo. Det är lite komplisert att förklara att det egentligen beror på snuset. Og jag vet att Sverige under sitt EU-ordförandeskap inte vill höra någonting om Åland og snuset og den orättvisa som vi känner för att vi inte får sälja snus på de fartyg som bär åländsk eller finsk flagg. Men det oaktat, bästa ledamöter, blir det ett pedagogisk problem.

Jag är inte pessimist. Jag är optimist. I går när jag lyssnade till ambassadörens tal sade han: De flesta gränshinder uppstår på grund av politiska beslut. Men då har vi också, bästa ledamöter, en möjlighet att ta bort dessa gränshinder. Det är ju det som är vår uppgift. Om vi inte gör det, om vi glömmet bort individperspektiven, om vi bara pratar i väldigt stora ramar kommer folk på individnivå så småningom att bli misstänksamma og ledsna. Varför är det så hos oss när det är på ett annat vis i Sverige? Varför är det så hos oss när man gör på ett annat vis i Finland? Jag tror bästa ledamöter, speciellt ni som är parlamentariker, att ni när ni stiftar lagar måste komma ihåg att fundera över vad den här lagstiftningen betyder för våra omkringliggande regioner runt Östersjön. Hur kommer vår lagstiftning att påverka dem? Kommer den att påverka? Jag säger inte att man fullt ut måste beakta det, men det ska vara ett medvetet aktivt beslut. Tack för ordet!

Kári P. Højgaard, Vestnordisk Råds præsident:

Tak, præsident. Norden er i orden. Disse ord står for os som den fremadrivende kraft og som en opfordring til, at vi gør vores bedste for, at Norden forbliver en foregangsregion. På sidste års session opfordrede jeg som Vestnordisk Råds præsident alle i Norden til at støtte vores islandske venner, som blev særlig hårdt ramt af den verdensomspændende krise. Nu et år efter er de allerfleste tilsagn om lån ikke blevet realiseret. Dette er også gældende for de nordiske lande.

Den kaotiske situation, som opstod i Island, efter at staten måtte overtage bankerne, bliver ikke stabiliseret, før tilsigelsen om lån bliver indfriet. Det er selvfølgelig i alles interesse, at stabile og normale forhold bliver genoprettet så hurtigt som muligt. Holland og England har spillet en stor rolle og påvirket afgørelserne, og har uden tvivl skylden for, at tingene går så langsomt. Det kunne dog forventes, at de nordiske lande handlede hurtigere i stedet for at koble sig på afgørelsen i IMF. Hurtig hjælp er dobbelt hjælp i krisituationer. Det ville samtidig også afspejle en god vilje.

Det er i nødens stund, at man kender sine rigtige venner. Island er storebroderen i Vestnorden, men må betegnes som lillebror i nordisk sammenhæng. Et vigtigt familiemedlem i den store nordiske familie har brug for en kraftig håndsrækning. Derfor vil jeg indtrængende i den gode fællesnordiske ånd opfordre til, at ord og gerninger følges ad og realiseres i handling. Tak, hr. præsident.

Samarbeidsminister **Rigmor Aasrud**:

Det er en stor glede for meg å delta her under Nordisk Råds sesjon som nordisk samarbeidsminister. Jeg kjenner det nordiske samarbeidet fra mitt tidligere ståsted som statssekretær i Helse- og omsorgsdepartementet. Nå ser jeg fram til å fortsette mitt nordiske engasjement, i samarbeid med gode nordiske kolleger og med Nordisk Råd.

La meg først få takke Island for et vel gjennomført formannskap i en utfordrende tid. Jeg vil benytte anledningen på en ny arena til å markere et par områder som vi må følge opp i et litt lenger perspektiv.

Det er viktig å ta vare på vår felles identitet som utgangspunkt for å fremme de nordiske verdier både nasjonalt og internasjonalt. Europa – og verden for øvrig – forbinder Norden som en region med mange positive verdier. Våre land står sterkt både når det gjelder økonomisk styrke og sosial rettferdighet.

Det må til i en globalisert verden, og nettopp globaliseringsarbeidet har hatt en fremtredende plass i det nordiske samarbeidet siden våre statsministre satte det i fokus i Finland i 2007. Etter et godt arbeid i de ulike fagrådene er det nå mange store og små prosjekter som vil bidra til at det nordiske samarbeidet får et løft. Toppforskningsinitiativet går rett inn i de mest aktuelle utfordringer innen klima, energi og miljø. For Norges del er vi glad for at CCS-fangst og lagring av CO₂ etableres som et viktig prosjekt.

At helse og velferd også blir ett av de nye temaene innenfor globaliseringsinitiativet gleder meg selvsagt. For som Mona Sahlin sa i sitt innlegg i går, særpreges den nordiske modellen ved evnen til å balansere vekst med bærekraft, og til å inkludere også de vanskeligstilte gruppene. Men den nordiske velferdsmodellen er under stadig større press. Det er særlig den demografiske utviklingen som gir oss krevende samfunnsoppgaver som må løses. Den yrkesaktive delen av befolkningen reduseres, samtidig som antall eldre øker. Landene står overfor felles utfordringer med å hindre utstøting fra arbeidslivet. Det er derfor viktig at vi sammen arbeider for å videreutvikle den nordiske velferdsmodellen slik at den fortsatt vil være bæredyktig og også kan være en attraktiv modell sett fra land utenfor den nordiske kretsen.

Men, selv om vi står hverandre nær og har mye felles, står vi også overfor en del utfordringer når samarbeidet skal konkretiseres nærmere. Det finnes en rekke grensehindre som reduserer mobiliteten mellom landene våre og som skaper vanskeligheter både for næringsvirksomhet og for enkeltmennesker som i sitt daglige liv krysser grensene innad i Norden. Nedbygging av grensehindre er derfor komplisert og krever langsiktig arbeid, som er vanskelig å få til selv for gode naboer. Jeg vet at det er et arbeid som står høyt på dagsordenen i alle nordiske fora, og vi vil høre mer om dette senere i dag. Det er viktig at handling følger ord, her som i mange andre sammenhenger. Grensehinderforum har vært aktive og gjort et godt arbeid i den tiden det har fungert. Det har bidratt til å sette problemstillinger på dagsordenen og har tatt fatt i enkeltsaker. Jeg har selv som statssekretær opplevd den norske representanten, og jeg vet at han har oppsøkt mange politikere.

Men det er ikke lett å fjerne grensehindre mellom fem ulike land med forskjellig lovgivning og tradisjon. Derfor må arbeidet med å forhindre at nye hindre oppstår også få tilstrekkelig oppmerksomhet. For å bevare og styrke den nordiske identiteten må folk kunne føle at det å krysse de nordiske grensene ikke kompliserer hverdagen deres, enten det gjelder jobb eller familieliv. Her har vi politikere i regjeringer og parlamenter, og våre embetsmenn, en viktig rolle. Derfor er det nødvendig at vi holder oppmerksomheten på dette i vårt nordiske samarbeid i tiden som kommer.

Göran Lindblad, Europarådet (PACE):

President! Jag är glad över att vara här och representera Europarådets president. Det var en mycket trevlig och intressant debatt i går. Det var naturligtvis också en väldigt trevlig mottagning.

En sak som kommer att dyka upp är diskussionen efteråt om vad vi åstadkommer. Vad åstadkommer vi i den parlamentariska församlingen i Europarådet, och vad åstadkommer ni i den här parlamentariska församlingen?

Jag kommer att ställas inför 28 ledamöter i min egen moderata partigrupp – nästan en tredjedel av gruppen – som har motionerat om att lägga ned Nordiska rådet. Vi måste för att kunna möta denna kritik fundera på vilka reformer vi behöver göra i våra respektive organisationer. Vilka reformer behöver vi göra i våra parlament på hemmaplan för att få en bättre återrapportering och en bättre samordning mellan de olika internationella delegationerna?

I går frågade jag Mona Sahlin om man kunde tänka sig någon form av samordning när det gäller kontoret i Minsk. Jag ju förstått att ni vill öppna ett sådant, och Europarådet har redan ett kontor där. Det måste finnas flera sådana samarbetspunkter där vi har ett gemensamt

intresse. Det nordiska engagemanget i Europarådet har varit stort ända från början, och det var flera av de nordiska länderna som var med och startade det.

Vi har också ett gemensamt intresse gentemot EU. Nu efter Lissabonfördragets ratificering kommer Europeiska unionen att skriva på Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna. Det är bra. Det visar sig nämligen, enligt en tidningsartikel jag läste i går, att Barroso hade gett ett råd till Jagland, den nye generalsekreteraren i Europarådet och sagt: Tala inte om mänskliga rättigheter med Ryssland, utan tala om rättsstat och *rule of law* i stället. Då har man inte förstått mycket.

Vi har ett hårt arbete att göra för att sprida kunskap om de grundläggande värderingar som vi i Norden står för och som finns i Europakonventionen.

Sinikka Bohlin (Den socialdemokratiska gruppen, s):

Herr president! Jag har inget emot att som president i Norden bli kritiserad av Europarådet. Det finns säkert många saker som vi kan göra tillsammans. Men om det är något som vi har diskuterat i nordiska sammanhang är det hur vi ska kunna förankra våra beslut i våra nationella parlament.

Man kan ta ett exempel från Sveriges parlament. De frågor som vi hanterar i Nordiska rådet hanterar vi i riksdagshuset oftast i form av motioner. Vi ställer också frågor till våra egna ministrar eller till de nordiska ministrarna. Det finns hela tiden ett pågående arbete för att lyfta upp dessa frågor i parlamenten.

Vad gäller kontoret i Minsk kommer vi under dagen att ha en debatt. Allt som man kan samarbeta om och samorganisera är naturligtvis en vinst för medborgarna. Det är ändå syftet med samarbetet som måste vara viktigt. Formerna måste vi alltid diskutera. Ingenting är så bra att det inte kan bli bättre.

Göran Lindblad:

Jag är glad över att Sinikka Bohlin intar den hållningen. Det här är ingen kritik från Europarådet utan ett gott råd till oss själva i våra respektive organisationer och i våra egna parlament, så att vi kan fortleva och fortsätta att driva en bra verksamhet i våra båda organisationer och kanske, bättre än vad som har varit fallet, kan få den att motsvara de förväntningar som våra parlamentariska kolleger och allmänheten har.

Bjarne Kallis (Mittengruppen, kd):

Det var nästan som en bomb skulle ha exploderat att på Nordiska rådet få höra att en stor del av en parlamentarisk grupp har gjort ett förslag om att lägga ned Nordiska rådet. Det är beklagligt att Nordiska rådets verksamhet är så okänt bland parlamentarikerna. Precis som Sinikka Bohlin sade borde det vara bättre förankrat i de nationella parlamenten.

Ett exempel på hur man kunde få det bättre förankrat är att i samtliga parlament på samma dag skulle presenteras beslut och rekommendationer som Nordiska rådet fattat, hur de avancerat i de nationella parlamenten. Det skulle väcka intresse också hos andra parlamentariker.

Line Barfod (Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, EL):

Tak. Der har jo de senere år været talt meget om det store globaliseringsinitiativ. Jeg synes, det er vigtigt at minde om, at det var Nordisk Råd, der oprindeligt tog fat i den rapport, der blev udarbejdet af Mandag Morgen – tog fat i, at vi fik kortlagt en række værdier og muligheder for det nordiske samarbejde, og sagde, at hvis det her skal løftes, er det afgørende, at det har en parlamentarisk forankring, som det, der lige blev diskuteret før under replikskiftet. Men det er også vigtigt, at det har en folkelig forankring, for det, der er styrken i det nordiske samarbejde, det, der er styrken i vores samfund, er netop det folkelige og den folkelige forankring.

Derfor er det et kæmpe problem, at Ministerrådet, da de opdagede globaliseringsprocessen og gik ind i den, overtog den. De ville nærmest ikke have nogen dialog, hverken med parlamentarikerne fra Nordisk Råd eller med de folkelige organisationer. Hvis vi for alvor skal udvikle de nordiske samfund og fortsætte ad den vej, hvor det er demokratiet, der er styrken, er vi nødt til at have de folkelige organisationer med. Det nytter ikke at tro, at man i Norden bare kan lave nogle elitetopmøder, hvor det kun er eliten, der mødes, og at man der skulle være i stand til at gøre noget i Norden, som kunne konkurrere med andre store regioner, andre store økonomier i verden. Det, vi kan, og det, der har gjort os stærke, er netop, at vi satser så meget på at få befolkningen med, have de folkelige organisationer med, sikre, at der er demokratiske beslutninger.

Derfor er det afgørende, at ministrene går ind og begynder at tage de folkelige organisationer med, har et tæt samarbejde med Foreningen Norden, med miljøbevægelser, med fagbevægelser – alle de mange, der kan være med til at mobilisere befolkningerne. Det er simpelthen det, der vil kunne gøre, at vi i Norden fortsat kan udvikle vore samfund. Hvis man kun satser på eliten, kun på topforskning, kun på at skulle efterligne USA, må jeg sige, at det bliver vi ikke i stand til. Hvis man satser på, at vi skal øge uligheden og have lavere lønninger og konkurrere med Asien på dårligere lønninger og arbejdsvilkår, går det den forkerte vej. Man er nødt til at satse på det, der har gjort os stærke, og som er det, som har gjort, at vi har det folkelige med, at vi har en høj grad af velfærd, og at vi sikrer, at alle er med. Det er det, vi kan, og det kræver, at vi har det folkelige med.

Et konkret eksempel: Da man besluttede at satse på nordisk mad, gik Ministerrådet ind og fandt en række kokke og sagde, at de nu skulle satse på nordisk mad. Der var kun mænd! Så var vi nogle, der spurgte, hvorfor der ikke var nogen kvinder med, og vi fik det svar fra Ministerrådet, at der ikke var nogen kvinder i Norden, der havde udviklet nordisk mad. Det fik en række kvindelige kokke i Danmark til at lave en forening, som de kaldte "Oprør fra maven". Det, de så gjorde, var, at de sagde: Vi skal ikke kun satse på de fine gourmetrestauranter; vi skal også sikre, at der kommer god mad ud til vores børn, til vores ældre og til vores syge. Disse kvinder er gået i gang med at sikre, at vi får en god mad, de er gået i gang med at sikre, at der er *farmer's market* rundt omkring, hvor man kan købe råvarer direkte fra vores dygtige landbrug. Det er et eksempel på, at man, når man går ind og ikke kun tager eliten, men tager det folkelige engagement, får noget, der også er til gavn for befolkningen. Og det er afgørende, at Ministerrådet begynder på det.

Så bare lige til allersidst, i samme boldgade: Det var en rigtig, rigtig flot kulturprisuddeling i går. Men jeg mener ikke, at det hører hjemme i nordisk sammenhæng, at det er med politiskorte, når politikere skal køre gennem byen, og at vi skal køre over for rødt lys og holde resten af trafikken tilbage. Det er ikke på den måde, vi sikrer, at vi er tæt forbundet med befolkningen, og jeg håber ikke, at det kommer til at gentage sig. Tak.

Mogens Jensen (Den Socialdemokratiske Gruppe, S):

Tak, præsident. Hvem er vi, der sidder her? Vi er parlamentarikere, som i vores daglige arbejde har valgt at bruge tid på det nordiske samarbejde, vi er ambassadører for Norden, og vi arbejder også i vores nationale udvalg med at forsøge at fremme de sager, som vi her i Nordisk Råd bliver enige om at gennemføre. Bliver vi brugt? Føler vi, at vi bliver brugt af Ministerrådet, af regeringerne, når vi lægger et stykke arbejde her i Nordisk Råd, når vi sidder i udvalg og bruger tid på at udvikle politik? Jeg synes, man kan komme i tvivl.

Jeg er formand for Kultur- og Uddannelsesudvalget. Vi har i de seneste et til to år forsøgt at få en intensiv dialog med vore ministre og Ministerrådet på vore områder, vi er rejst til møder, vi har sendt breve, og vi har forsøgt at promovere noget af det, vi synes er vigtigt, vi beskæftiger os med i Norden. Men det er frustrerende at opleve, hvor lidt vi har mulighed for at påvirke det, der så kommer på Ministerrådets dagsorden.

Derfor er vi nødt til – også i forlængelse af den debat, der er her, om værdien af det nordiske samarbejde – at sige til samarbejdsministrene, til ministerrådet, at man er nødt til at se på, hvordan samarbejdet mellem udvalgene, mellem Nordisk Råd og Ministerrådet kan forbedres, så det sikres, at der er en dialog, sådan at vi, der lægger et stykke arbejde i det nordiske samarbejde, føler, at vi har gennemslagskraft og mulighed for også at påvirke det, der foregår.

Jeg kunne nævne en lang række af vores områder, som vi har bedt Ministerrådet om at tage fat på, men det har jeg ikke tid til. Det er endnu ikke lykkedes at få Rådet til at gøre det, men vi vil selvfølgelig kæmpe videre. Samarbejdsministrene bliver nødt til at evaluere det samarbejde, der er mellem bl.a. Nordisk Råds udvalg og Ministerrådet, så vi alle kan føle, at vi får noget ud af at lægge dette stykke arbejde i Norden. Tak.

Minna Lindberg, ordförande Ungdommens Nordiska råd:

250 000 och nästan 30 procent. Detta är ungdomsarbetslöshetssiffror i Norden. Jag tycker det är uppenbart att något är fel i samhället om det är så många människor som är under tjugofem som går utan arbete och den här siffran har ökat markant i jämförelse med till exempel fjolåret. Vi har haft den här situationen redan en tid i de nordiska länderna och den har definitivt inte blivit bättre, och den blir inte bättre om vi som strutsen lägger huvudet i sanden. Ungdomsarbetslöshet och utanförskap inverkar på så många områden i samhället att vi helt enkelt inte har råd att låta bli att agera.

Arbetslösheten skapar oro och depression, utanförskap och stor besvikelse.

Ungdomsarbetslösheten är ett samhällsproblem, och vi måste våga inse att inte ungdomarna ensamma kommer att lösa den här situationen. Det krävs åtgärder för att lösa det här, av både beslutsfattare, näringsliv och utbildningsenheter, åtgärder som ger unga människor förutsättningar att stå på egna ben.

Därför måste vi ingripa genast men också se till att göra preventiva åtgärder, såsom utveckling och ökning av studiehjälp och karriärvägledning för de unga, för det här behöver vi på sikt för att undvika en situation som vi har i dagens läge. Det är också dags att öppna ögonen för de förslag som finns runtomkring i Norden och våga pröva på nya lösningar. För det är så vi kan bli starkare tillsammans genom det nordiska samarbetet.

Ett av de nordiska länderna skiljer sig ändå markant från de andra, nämligen Danmark. De danska beslutsfattarna har gjort målmedvetna satsningar under flera år som har gjort att deras statistik ser helt annorlunda ut än hos oss andra. Det nordiska samarbetet handlar inte endast om att lösa problem mellan oss utan också att ta lärdom av varandra och därför hoppas jag att Nordiska Rådet tar ungdomsarbetslösheten på allvar och lägger det nu på sin agenda!

Monica Green (Den socialdemokratiska gruppen, s):

Herr president! Jag vill tacka representanten från Ungdomens nordiska råd. Jag tycker att det är så viktigt att ungdomar säger sin mening och att vi tar deras uppmaning på allvar. Ungdomsarbetslösheten får inte bita sig fast. Våra unga, som är framtidens vuxna, får inte börja sitt vuxenliv som arbetslösa. Därför måste vi ta tipsen och råden från ungdomarna på allvar och se till att det finns praktikplatser, att det finns fler högskoleplatser, att det finns möjligheter för ungdomar att komma in i arbetslivet mycket tidigare och se till att skolan och arbetslivet går mer tätt hand i hand.

Jag vill uppmana alla att ställa upp på tipsen från Ungdomens nordiska råds representant här.

Bjarni Benediktsson (Den Konservative Gruppe, Sj.):

Kæru vinir.

Mig langar að byrja á því að segja hér að ég hef verið þátttakandi í stjórnmálum sem alþingismaður á Íslandi síðan 2003. Á þeim tíma, þá verð ég að viðurkenna það, að ég hef ekki mikið orðið var við störf Norðurlandaráðs í mínum störfum sem þingmaður. Þess vegna er það mikil upplifun fyrir mig að koma hingað og taka þátt í þessu fyrsta Norðurlandaráðsþingi og ég hef verið í Norðurlandaráði fyrir Alþingi síðan við kusum síðastliðið vor. Og það er dálítið merkilegt að koma hingað og hlusta á þær raddir sem að hér heyrast svo skýrt um að við séum ekki að ná nægilega vel inn á þjóðþingin vegna þess að það er einmitt mín upplifun. En þetta vandamál er auðvitað fyrir okkur sjálf að leysa. Og ég hef orðið vitni að því í mínum störfum á þessum stutta tíma sem ég hef verið þátttakandi í Norðurlandaráði að hér eru frábær tækifæri til þess að hafa mikil áhrif og til þess að samræma sjónarmið. Og koma þeim síðan á framfæri heima á þjóðþingunum. Ég tek undir með þeim sem að hafa lagt áherslu á þetta í sínu máli hér og mun leggja mitt af mörkum og ég held að það sé, eins og ég sagði áðan, í höndum okkar allra sem erum hér að gera eitthvað í þessu máli og láta það ekki gerast aftur, að það fari svona mikill tími í að ræða það hér á þessum vettvangi hversu mikið vandamál þetta er. Þetta skulum við bara leysa. Mig langar að öðru leyti að minnast á tvö meginatriði sem að mér finnst að við eigum að nýta okkur sérstaklega til þess að samræma sjónarmið og okkar skilning. Annað er Evrópusambandið vegna þess að ég horfi á Norðurlandaráð sem frábæran vettvang fyrir ríki sem eru í fyrsta lagi innan Evrópusambandsins, í öðru lagi inni á Evrópska efnahagssvæðinu og í þriðja lagi alfarið fyrir utan Evrópusamvinnuna en með einhvers konar lauslega samninga eða samkomulag við Evrópusambandið. Þessi ríki eiga þennan sameiginlega vettvang hér til þess að samræma sín sjónarmið og auka skilning á tækifærum eða ógnunum í tengslum við Evrópusamvinnuna. Og þennan vettvang eigum við einmitt að nota til þess að gera þetta. Mér finnst að það hafi farið of mikið fyrir óskinni um að við öll förum inn í Evrópusambandið, að við verðum öll einsleit í samstarfi okkar við Evrópusambandið, en ég myndi miklu frekar vilja sjá áhersluna á að nota þetta sem raunverulegan vettvang til þess að samræma sjónarmið, auka skilning á kröfum hvers annars, væntingum og, eins og ég sagði, ógnunum eða tækifærum á þessu sviðinu. Nú, hitt eru loftslagsmálin og þau eru auðvitað líka til vitnis um það hversu mikilvægu hlutverki Norðurlandaráð getur gegnt. Hér fer fram umræða sem að skiptir ekki bara Norðurlöndin heldur allan heiminn miklu máli og við vitum það öll hér að við erum svæði sem að er í fremstu röð á þessu sviðinu. Þetta vitum við hvert fyrir sig og við sjáum það líka þegar við komum saman. Og það eru stórkostlega merkilegir hlutir að gerast á okkar svæði í loftslagsmálum. Ég sé það til dæmis heima í mínu landi að þar hafa álver, þrátt fyrir að hafa tvöfaldað framleiðslu sína, náð að draga um helming úr sinni losun. Þau eru í dag að losa einn fjórða af því sem að þau voru að gera fyrir um það bil tuttugu árum síðan. Og tækninni fleytir fram. Ný tækni er að gera mögulegt að binda koltvísýring í fast form og koma þannig í veg fyrir losun. Tækifærin eru öll okkar, við skulum nýta þennan vettvang til þess að læra hvert af öðru, stilla saman strengi og vera áfram leiðandi á heimsvísu sem framúrskarandi svæði á öllum sviðum. Takk fyrir.

Bjarni Benediktssons anförande i skandinavisk översättning:

Kære venner. Jeg har lyst til at begynde med at sige, at jeg har deltaget i politik, som medlem af Altinget i Island, siden 2003. Under denne tid, så må jeg indrømme, at jeg ikke har lagt meget mærke til Nordisk Råd i mit arbejde som altingsmedlem. Derfor er det en stor oplevelse for mig at komme her og deltage for første gang i Nordisk Råds session, og jeg har siddet i Nordisk Råd for Altinget siden vi havde valg i foråret. Og det er lidt interessant at komme her og lytte til stemmer, der høres så tydeligt, om at vi ikke rigtigt slår igennem i de nationale parlamenter, for det er netop også min oplevelse. Men det er selvfølgelig et problem, vi selv må løse. Jeg har været vidne til, i mit arbejde, under den korte tid, jeg har deltaget i Nordisk Råd, at her er fantastiske muligheder for at opnå stor indflydelse, og til at koordinere synspunkter. Hvorefter vi formidler dem videre til de nationale parlamenter. Jeg tilslutter mig dem, der i deres indlæg har lagt vægt på dette, og selv vil jeg også bidrage, og jeg tror, ligesom jeg nævnte før, at det er op til os, der er her i dag, at gøre noget ved sagen, og forhindre, at det gentager sig, at der går så meget tid til at diskutere problemets omfang i dette forum. Det skal bare løses.

I øvrigt har jeg lyst til at nævne to hovedpunkter, som jeg anser at vi skal udnytte særligt for at koordinere synspunkter og vores forståelse. Det ene er Den Europæiske Union, fordi jeg ser Nordisk Råd som et fremragende forum for stater, der er henholdsvis medlemmer af EU, en del af EØS-området, eller som er helt uden for det europæiske samarbejde, eller løst knyttet dertil via aftaler med EU. Disse stater har her et fælles forum for at koordinere deres synspunkter og øge forståelse for de muligheder og trusler, der er forbundet med det europæiske samarbejde. Og det er netop det, vi skal anvende dette forum til. Jeg synes at det, der har fyldt alt for meget, er ønsket om at vi alle sammen tilslutter os Den Europæiske Union, at vi alle sammen bliver ensartede i forhold til Den Europæiske Union, men jeg ville meget hellere se fokus blive lagt på at anvende dette forum aktivt til at koordinere synspunkter, øge forståelsen for hinandens krav, forventninger, og som jeg sagde tidligere, trusler og muligheder på dette område.

Det andet er klimaspørgsmålet, og det vidner selvfølgelig om den vigtige rolle, Nordisk Råd kan spille. Her foregår en debat, som er vigtig, ikke blot for Norden men hele verden, og vi ved alle sammen, at vi er en region, der er førende på dette område. Det ved vi hver for sig, og vi ser det også når vi mødes. Der foregår fantastisk interessante ting i vores region på klimaområdet. Jeg ser det for eksempel i mit eget hjemland, hvor aluminiumsværkerne, til trods for at de har fordoblet deres produktion, så er det lykkedes dem at halvere deres udslip. I dag udgør deres udslip en fjerdedel af hvad de gjorde for cirka tyve år siden. Og teknologien skrider fremad. Ny teknologi gør det muligt at binde kuldioxid i fast form og således forhindre udslip. Mulighederne er alle sammen vores, lad os udnytte dette forum til at lære af hinanden, at sammenstille vores kræfter og fortsat være ledende i verden som en foregangsregion på alle områder. Tak.

Debatten avslutades och rådet beslöt att lägga Dokument 17 till handlingarna.

Ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådets samlade budget för 2010, B 263/presidiet; C 2

Samarbejdsminister **Katrín Jakobsdóttir**, B 263/C2:

Præsident! Jeg vil nu kort redegøre for samarbejdsministrenes forslag til budget 2010.

Samarbejdsministrene har fastlagt en uændret ramme i forhold til 2009 på 910.183.000 danske kroner. Samtidig er der besluttet en udgiftsramme til globaliseringsinitiativer på 70 mio. kroner.

For at give plads i budgettet til Islandsinitiativet og globaliseringsinitiativerne er der foretaget en pro rata-reduktion på øvrige områder i budgettet på 1,3 procent. Ud over pro rata-reduktionen, er der foretaget selektive besparelser på social- og sundhedsområdet og nabopolitikområdet på henholdsvis 500.000 kroner og 1,2 mio. kroner. Der afsættes ikke midler til tjenestemandsoordningen, men der foreligger en beslutning om en evaluering af ordningen, som åbner mulighed for finansiering igen fra 2011.

Inden for rammen på de 70 mio. kroner til globaliseringsinitiativer var der i generalsekretærens budgetforslag afsat en pulje på 33,9 mio. kroner til nye initiativer. Samarbejdsministrene besluttede i foråret fire nye temaområder: energi og transport, sundhed og velfærd, kultur og kreativitet samt det finansielle område. Tillige med disse fire temaområder har samarbejdsministrene også besluttet følgende nye initiativer: en kviksølvkonference, et eScience-initiativ og et initiativ om klimavenligt byggeri. Initiativerne forventes igangsat i begyndelsen af 2010. De resterende midler –36,1 mio. kroner – fordeles mellem de allerede eksisterende initiativer.

Derudover har samarbejdsministrene afsat en pulje på 7,2 mio. kroner til aktiviteter særlig rettet mod Island. Det drejer sig om tre typer af aktiviteter: støtte til deltagelse i nordiske møder, støtte til stipendieordninger for forskere og studerende med henblik på fortsat islandsk deltagelse i de nordiske uddannelses- og forskningsprogrammer og midler til målrettet informationsindsats om nordiske finansieringskilder.

Jeg vil gerne bruge lejligheden til at takke for denne flotte gestus over for Island midt i den hårdeste modgang, vi har oplevet i moderne tid. Jeg ved som undervisningsminister også, at mange islandske studerende, som ellers havde været nødt til at afbryde deres studier i Norden, med hjælp fra stipendieordningen kunne fortsætte som sædvanlig.

Præsident. Med hensyn til kulturområdet beløber pro rata-reduktionen sig til lidt over 2,1 mio. kroner. Kulturministrene har oprettet en ny budgetpost for at tydeliggøre og konkretisere kulturministrenes vedtagne globaliseringsstrategi med en totalramme på 2,7 mio. kroner. Samtidig holdes Nordens Hus i Reykjavik fri af reduktioner, og disse to prioriteringer har betydet en række reduktioner på andre budgetposter under kulturministrenes ramme. Kunst- og kulturprogrammet er reduceret med godt 4 mio. kroner. Heraf overføres dog 2,7 mio. kroner til en ny budgetpost, "Nordisk oversættelsesstøtte".

Også i år var der drøftelser med Nordisk Råd om budgettet i efteråret. Råd og ministerråd er nået til enighed om et kompromisforslag, som betyder, at kulturområdets udgiftsramme forøges med 1,663 mio. kroner, som finansieres af uforbrugte midler fra globaliseringsforummet. Derudover øremærkes der inden for kulturområdet midler til Orkester Norden og den nordiske biblioteksuge. Ligeledes øremærkes 2 mio. kr inden for rammen af Østersøsamarbejdet for at støtte projektudvikling inden for rammerne af handlingsplanen BSAP.

MR-U er i øjeblikket ved at forberede et muligt uddannelses-, forsknings- og formidlingsinitiativ, som også inkluderer spørgsmålet om frafald. Initiativet kan få medfinansiering fra landene. På møde i EK-U nu i december beslutter EK-U, om man vil indstille til MR-U at igangsætte et sådant initiativ i 2010. I kompromisforslaget mellem Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd er det foreslået at øremærke 2 mio. kroner af MR-U's dispositionsmidler, såfremt EK-U på decembermødet beslutter at indstille igangsætningen af initiativet.

Præsident. Jeg vil slutte med at takke Nordisk Råd for samarbejdet omkring budgettet i årets løb, det er foregået i en positiv og konstruktiv ånd, og jeg har en god fornemmelse af, at rådet kan godkende ministerrådets forslag til budget 2010.

Sinikka Bohlin (Den socialdemokratiska gruppen, s) Presidiets talsperson B 263/C2:

Herr president! Jag vill fortsätta utifrån det som samarbetsministern sade och tacka för ett gott samarbete med det isländska ordförandeskapet.

För att den nordiska budgeten över huvud taget ska kunna användas som styrmedel, både för Nordiska rådet och för Nordiska ministerrådet, behövs en konstruktiv dialog. I år har vi upplevt att det har varit betydligt lättare än vad vi varit vana vid.

Vad angår Presidiets betänkande vill jag ändå lyfta fram ett antal frågor som vi tillsammans måste fortsätta att arbeta med. Som Mogens Jensen sade jobbar vi inte på heltid med nordiska frågor. Vi jobbar nästan på övertid med nordiska frågor. Det gäller då att det finns en vilja till samarbete och att ta vara på den kunskap som finns i de nordiska parlamenten.

Jag skulle först och främst vilja beröra budgetprocessen. I år har fackutskotten i alla fall kommit i gång lite grann med att arbeta med budgeten. Men samarbetet mellan fackutskotten och fackministrarna måste ha mycket tydligare prioriteringar i framtiden. Och det är väl vår mening att vi i nästa års budget ska kunna lyfta fram tydligare prioriteringar. Kunskapen finns där, och den politiska kunskapen och processen samt ansvaret måste finnas på basplanet i fackutskotten. Många av oss har under åren upplevt att tjänstemannastyrningen många gånger har varit alldeles för stark.

Vad gäller budgetdokumentet är budgetförslaget fortfarande väldigt svårtillgängligt i sin utformning. Det är svårt att hitta de politiska prioriteringarna. Ofta finns de gömda i olika typer av projekt. Det är därför komplicerat att räkna ut hur mycket budgetmedel som finns för de olika politikområdena miljö, Östersjön, jämställdhet och narkotikabekämpning. Därför välkomnar jag det arbete som nu har påbörjats inom Nordiska ministerrådet, men också i

Kontrollkommittén, för att följa upp ett stort antal projekt. Helsingforsavtalet reglerar rådets roll i budgetarbetet. Det är fortfarande lite flummigt, tycker jag. Det skulle behövas transparens där. Vilka är våra roller för att kunna gå vidare i det här arbetet?

Det är också viktigt att globaliseringsinitiativet koordineras med de olika politikområdena för att vi tydligt ska kunna se målsättningarna och var den nordiska nyttan finns, men också för att vi ska kunna följa upp resultaten.

Angående rådets prioriteringar har vi varje år diskuterat Nordiska kulturfonden och Orkester Norden, och det gör vi även i år. Jag tror att det är viktigt att vi diskuterar vad som är projekt och vad som är verksamhet. Jag menar inte att alla verksamheter ska vara för evigt, utan att verksamheter måste kunna följas upp för att se om det är verksamhet eller något annat.

Vi får väl se vad som händer i den här dialogen. Men, som sagt, visst kan vi ha konflikter och olika åsikter. Till och med ur konflikter kan det växa något bra, men en konflikt måste följas av en dialog. Och jag är helt övertygad om att vi i Nordiska rådet kan väldigt mycket, vill väldigt mycket och törs mycket. Vi törs faktiskt också förändra.

Med detta yrkar jag bifall till betänkandet om Ministerrådets förslag till budget för Nordiska ministerrådet 2010.

Hans Frode Kielland Asmyhr (uten partigruppstillknytning, FrP):

För å ha en god budsjettprocess må alle parter i Nordisk Råd bli hørt i den prosessen, slik at man også får forankret de vedtak som gjøres i forbindelse med budsjettet, i hele Nordisk Råd. I den anledning er det jo slik at det ikke er etablert noen gode og faste rutiner på at de partier som står utenfor partigruppene, kan komme med innspill til budsjettarbeidet.

Jeg kunne tenke meg å høre om Nordisk Råds president har noen tanker om hvorvidt man kan legge opp til noen rutiner, slik at hele Nordisk Råd blir involvert i den prosessen.

Sinikka Bohlin:

Herr president! Visst diskuterar vi alla processer. Som jag sade i mitt tal tycker jag ändå att den viktigaste processen finns i utskotten. Där sitter ju alla parlamentariker. Det är dit vi vill komma, där kunskapen är. Det är ni som hanterar frågorna, medlemsförslag, idéer och prioriteringar. Det måste vara grunden i det här arbetet. Slutet blir naturligtvis att den budgetgrupp som Presidiet tillsätter har ett förhandlingsmandat med Nordiska ministerrådet. Jag säger inte att vi inte kan förbättra det här. Det är det som vi alla är ute efter, att vi ska få klara, tydliga rutiner, men också att våra roller i Helsingforsavtalet är så tydliga att vi vet vilken grund vi har att bygga vidare på.

Kent Olsson (Den konservativa gruppen, m) Den konservativa gruppens talperson, B 263/C2:

Herr president! Jag vill också börja med att tacka för det goda samarbete som vi har haft med ministerrådet under den här budgetprocessen. Som Sinikka Bohlin sade blir processen bättre och bättre. Men egentligen är det inte för att tala om det goda samarbetet som jag har gått upp i talarstolen utan därför att vi från Den konservativa gruppens sida har en reservation kring budgeten.

Nordiska rådet är ju känt för att vi ska ha samförstånd. Vi ska ha kompromissvilja i politiska frågor som berör det nordiska samarbetet. Visst tycker jag att det i grunden är positivt att man försöker medverka till konsensuslösningar, men jag tror samtidigt att det är väldigt bra att vi tar lite politiska debatter och att vi ibland har lite olika uppfattningar i en del frågor. En av de frågor där vi har litet olika uppfattningar gäller budgeten, som vi från den konservativa gruppen tycker är för omfattande. Vi har tyckt det i ett antal år men kan tyvärr konstatera att vi står ensamma i den uppfattningen. Från vår sida tycker vi att budgeten kan minskas med cirka två procent. Vi tycker också att det är viktigt att man är mån om skattebetalarnas pengar.

Nordiska ministerrådets budget för 2010 är cirka 907 miljoner danska kronor. Jag tycker att den delen bör kunna minskas. Vi föreslår en budgetminskning nästa år med ett par procent. Det handlar om i storleksordningen 18 miljoner danska kronor, vilket inte är speciellt mycket. Dessutom vill vi, och där delar vi Fremskrittspartiets uppfattning, ha en genomlysning av de projekt som finns.

Det vi också ser som viktigt är att de delar vi sysslar med i Nordiska rådet ska ha nordisk nytta. Vad är det då vi vill spara på? Vi kan tänka oss att minska på utvecklingen av vuxnas lärande, Nordiska ministerrådets sekretariat, Nordiskt institut för kvinnor och könsforskning, journalistisk vidareutbildning och nordiska dataspelsprogram. Det är svårt att se den nordiska nyttan med de här posterna. Med hänsyn till subsidiaritetsprincipen finns det inte anledning att man i Nordiska rådet ska syssla med frågor som de enskilda länderna klarar av bäst på egen hand. Det nordiska samarbetet ska användas där det gör bäst nytta.

Däremot vill jag lägga till ett par områden som vi ser som värdefulla att prioritera: bekämpningen av narkotikahandeln, samarbetet i miljöfrågor och hållbar utveckling, undanröjande av gränshinder och främjande av gränsöverskridande samarbete. Vi ska stärka Nordens roll i EU och främja innovationskraft och tillväxt i Norden. Jag tycker att det är viktigare att prioritera dessa områden än att lägga pengarna på de saker som jag tog upp tidigare.

Dessutom ser vi att det blir allt svårare att få försvarsekonomi i de nordiska länderna att gå ihop. Det är väl ingen tvekan om att vi kan få stordriftsfördelar och att de 120 miljarder kronor som vi gemensamt avsätter för försvarsbudgetar i Norden kan användas på ett bättre sätt. Dette är ett tungt vägande skäl är att den konservativa gruppen har lagt fram medlemsförslag om kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar.

Nordiska rådet kan, som jag har sagt tidigare, inte satsa på allt. En besparing på ett par procent är som vi ser det ett första steg mot att göra Nordiska rådet smalare men vassare. Med det, herr president, ber jag att få yrka bifall till vår reservation. Jag kan dock glädja kammaren med att vi inte kommer att begära votering.

Sinikka Bohlin:

Vi kan väl vara överens om att det finns konsensus i ett fall, och det är att vi vill se över alla våra projekt.

Det andra jag vill säga är att det är ett väldigt bra sätt för konservativa att avveckla Nordiska rådet när man säger att man ska plocka bort två procent. Det är bara början, eftersom vi vet att Nordiska rådets budget icke indexuppräknas men det görs med Nordiska ministerrådet. Ni tillåter att ministerrådet växer och att Nordiska rådet minskar hela tiden.

Man ser naturligtvis – jag tycker också att det är viktigt att visa det i nordiska sammanhang – att det finns politiska grupper och olika politiska värdegrunder. Det är väldigt tydligt med de konservativa prioriteringarna när man plockar bort jämställdheten och vuxenlärandet, i en värld där vi behöver ha gemensam arbetsmarknad, men man vill gärna vill satsa på försvaret. Det viktigaste att komma ihåg är att vi inte får någon indexuppräkning i vår budget, och då blir det dubbelt upp från de konservativa att minska.

Kent Olsson:

Sinikka Bohlin för vanlig socialdemokratisk politik: Ge mer pengar åt alla! Vi hörde Mona Sahlin här i går, och hon sade ungefär samma sak som Sinikka Bohlin, att vi ska utveckla genom att ge mer pengar åt alla.

Det vi gör från den konservativa gruppen är att på denna stora summa pengar lägga en liten minskning på två procent. Det är inte en stor summa. Även Sinikka Bohlin har tidigare sagt att hon anser att vi har för många projekt i detta, och har vi för många projekt har vi redan där en minskning.

Det är inte så att den konservativa gruppen vill att Nordiska rådet ska avvecklas. Vi ser en liten besparing som ett vettigt sätt att använda pengarna bättre. Det är väl ingen tvekan om att vi i alla ekonomier ser att det då och då behövs lite besparingar och en översyn av en organisation som har funnits så länge.

Vad gäller jämställdheten tycker jag att det var ett osedvanligt tarvligt angrepp att säga att vi inte vill ha någon jämställdhet. Det vi säger är att vi tycker att det är viktigare att satsa på traffickingfrågor, och i den debatten återkommer vi i morgon.

Sinikka Bohlin:

Jag mår inte illa av att bli anklagad för att vara socialdemokrat. Jag sade bara att det är väldigt bra att vi tydligt kan visa att vi har våra partigrupper fast vi försöker komma till konsensus för att visa utåt att den nordiska nyttan och den nordiska viljan finns. Men ändå måste vi kunna visa utåt, som Kent Olsson sade från början, att vi tycker olika i vissa frågor och att vi prioriterar olika.

Kent Olsson:

Till detta kan jag säga att jag tycker att det är bra att vi får lite debatt i Nordiska rådet. Det är egentligen inte bra om vi tycker samma sak. Det är klart att det är skillnad på socialdemokratisk politik och konservativ politik. Sinikka Bohlin är stolt över att representera den socialdemokratiska politiken, och jag är lika stolt över att kunna stå här uppe och presentera den konservativa politiken och där vi skiljer oss åt.

Mogens Jensen (Den Socialdemokratiske Gruppe, S):

Tak, præsident! Når man ser de her besparelsesforslag, som Den Konservative Gruppe kommer med, kan man jo blive i tvivl, om Den Konservative Gruppe sådan lever i virkeligheden, altså oplever de samme ting, som befolkningerne i Norden oplever i øjeblikket. Jeg tror, Kent Olsson vil give mig ret i, at vi har en stigende ledighed, arbejdsløshed, i alle de nordiske lande. Tror Den Konservative Gruppe så, at der bliver mere eller mindre brug for voksnes uddannelse og uddannelse til voksne og fokus på voksnes læring? Det vil jeg godt have at Kent Olsson svarer på.

Det andet handler om computerspil. Det er en kæmpe succes for Nordisk Råd; man har aldrig nogen sinde haft flere ansøgninger til computerspil end i år. Må jeg spørge Kent Olsson: Betyder det her også, at vi skal afvikle filmstøtten under Nordisk Råd? For der er flere børn og unge i de nordiske lande nu om dage, der spiller computerspil, end der går i biografen og ser nordiske film. Skal det her betyde, at man ikke synes, det er vigtigt at satse på nordiske kulturprodukter for børn og unge, når det gælder computerspil? Hvis det er tilfældet, må det samme jo gælde filmstøtten. Eller hvordan skal man forstå den konservative logik? For mig at se er den ude af trit med virkeligheden.

Kent Olsson:

Jag hoppas att vi lever i samma värld, men det är förstås en viss skillnad emellan en konservativ värld och en socialdemokratisk värld. På något sätt lyckas socialdemokraterna alltid ha pengar över till allting. Men låt oss se på de saker som Mogens tog upp.

När det gäller politikområdet Vuxnas lärande ser vi ingen anledning att Nordiska rådet ska lägga pengar på det. Vi sysslar ju med den frågan i de olika länderna. Man kan prioritera den i sina egna budgetar, vilket man också gör i de flesta länder. Varför ska Nordiska rådet lägga närmare 7 miljoner på vuxnas lärande? Jag ser ingen som helst vits med det. Mogens får gärna syssla med detta i det danska parlamentet på samma sätt som vi gör det i det svenska. Men varför ska man göra det i Nordiska rådet?

Vad gäller dataspel har vi gjort en liten besparing. Vad är det speciellt nordiska i de dataspel som tas fram? Vi tycker att det kan göras en besparing, men vi har inte tagit bort hela summan som gäller dataspel.

Mogens Jensen:

Hvad angår computerspil, vil jeg spørge, når det nu i stor stil bliver forbrugt som kulturprodukt af nordiske børn og unge, og mere end film, om det så ikke er vigtigt, at vi med et nordisk udgangspunkt forsøger at stimulere produktionen af computerspil, både spil, der bliver produceret i Norden, og spil med et nordisk indhold. Hvad er forskellen på at stimulere nordisk film og nordiske computerspil? Det synes jeg at Kent Olsson skulle svare på.

Hvad angår voksnes læring, vil jeg spørge, om vi ikke dér kan få nordisk merværdi, mere nytte, af at lære af hinanden i forhold til, hvordan vi optimerer voksnes læring og adgang til voksenuddannelse. Det synes jeg også at Kent Olsson mangler at svare på.

Kent Olsson:

Jag undrar om Mogens Jensen närmare har studerat vad som ligger i programmet om vuxnas lärande och vad det ger i de specifika länderna. Jag ser inget som motiverar att man har ett nordiskt program här.

När det gäller dataspelen är det intressant att Mogens Jensen tycker att det som egentligen utvecklas kommersiellt behöver stöd från Nordiska rådet. Det är lite märkligt. Hela branschen är ju oerhört kommersiell, och det klara sig mycket väl utan dessa pengar. Det har du sett på den utveckling som har skett när det gäller dataspel. Jag tror inte alls att man behöver något större stöd från Nordiska rådet här.

Monica Green (Den socialdemokratiska gruppen, s):

Herr president! Jag reagerade också kraftigt på de besparingsförslag som Den konservativa gruppen nu kommer med. Det är ett spel för gallerierna när Kent påstår att vi ska göra en genomlysning av alla projekt. Där finns det ju ingen motsättning. Det har ju alla tyckt.

När det gäller det framtidsinriktade, det moderna som vänder sig till unga, kan verkligen Norden göra skillnad genom att stödja dataspelsprojektet. Det har ju varit en succé! Nu vill den konservativa gruppen strypa den succén när Norden faktiskt kan hävda sig mot resten av världen på dataspelsområdet. Jag tycker att det är beklämmande.

När det gäller vuxnas lärande säger Kent att man kan satsa på det i respektive land. Ja, vi ser ju vad den borgerliga regeringen har gjort i Sverige. Ni har tagit bort 40 000 komvuxplatser. Nu har ni ångrat er och lägger tillbaka 10 000. Om ni fick styra skulle det bli mycket färre möjligheter för vuxna att lära sig något.

Kent Olsson:

Herr president! Nu är det ju faktiskt vi som styr. Monica Green verkar inte förstå det. Att hon som socialdemokrat inte gillar vår politik har vi hört ett flertal gånger redan i går. Jag ska inte gå in närmare på det. Men jag skulle bli väldigt förvånad om Monica stödde de förslag som vi lägger fram i olika sammanhang.

Jag blir lite förvånad när man säger att det är ett spel för gallerierna och samtidigt blir väldigt upprörd. Jag tycker inte alls att det är ett spel för gallerierna. Vi har presenterat ett antal tydliga förslag på besparingar som vi tycker att man kan göra.

Vad gäller dataspelen vill jag också påpeka att vi inte tar bort alla pengarna, men vi tar bort en del av dem, för vi tycker att detta är en marknad som det kommersiella kan hantera på ett bättre sätt än vi.

Presidenten meddelade att det herefter inte var möjligt att framsätta tilläggsreplik.

Arja Karhuvaara (Den konservativa gruppen, saml):

Puheenjohtaja! Ensinnäkin Pohjoismaissa tietokonepelejä voi kehittää kaupallisten yritysten kanssa yhteistyössä. Siihen ei suinkaan tarvita mitään valtioiden ja Pohjoismaiden neuvoston tukea.

Sitten, esimerkiksi Suomessa porvarillinen hallitus panostaa tällä hetkellä todella paljon koulutuksen kehittämiseen... (Välihuuto: Höpö, höpö!) ...myös aikuisiässä ja muun muassa mahdollistamalla opiskelun jopa työttömyyspäivärahalla.

Minä olisin itse huomattavasti enemmän huolissani siitä, että pohjoismaisen yhteiskunnan menestys tulevaisuudessa perustuu kyllä enemmän lasten ja nuorison, tulevan työvoiman, työkykyyn sekä fyysiseen ja henkiseen jaksamiseen. Tätä eivät todellakaan tue tietokonepelit, vaan tätä tukevat nimenomaan liikunnan edistäminen, kouluterveydenhuollon parantaminen ja yleensäkin sellaisten ominaisuuksiensa tukeminen, joilla he tulevaisuudessa jaksavat kantaa vastuuta yhteiskunnasta ja myös sen rahoittamisesta.

Arja Karhuvaaras *anförande i skandinavisk översättning:*

Ordförande! För det första kan man utveckla datorspel i Norden i samarbete med kommersiella företag. Till detta krävs över huvud inget stöd från staterna eller Nordiska rådet.

Sedan, till exempel i Finland satsar den borgerliga regeringen för tillfället ytterst starkt på att utveckla utbildningen... (Tillrop: Struntprat!) ...även i vuxenålder och bland annat genom att göra det möjligt att studera till och med på arbetsmarknadsstöd.

Personligen är jag mycket mer bekymrad över att det nordiska samhällets framtida framgång baserar sig nog mer på barns och ungas, den framtida arbetskraftens arbetsförmåga samt fysiska och psykiska ork. Detta understöds verkligen inte av datorspel, nej detta stöds uttryckligen av mer motion, bättre skolhälsovård och överlag stöd till sådana egenskaper som gör det möjligt för dem att orka ta ansvar för samhället samt dess finansiering i framtiden.

Kent Olsson:

Jag kan dela de synpunkter som Arja Karhuvaara framför. Visst är det andra frågor än just dataspelsutvecklingen som står i fokus när det gäller barn och unga. Det råder inget tvivel om att det är så.

Eftersom detta väl var den sista repliken vill jag säga att det känns skönt att vi från Den konservativa gruppen ändå kan väcka lite debatt i den här frågan. När vi sitter i budgetgruppen upplever jag att vi i mycket har gemensamma förslag. Visst tror jag att vi alla vill ha ett effektivare Nordiskt råd som använder sina pengar på ett bra sätt.

Låt mig avsluta med att säga att jag tycker att en två-procentig besparing inte är någon större besparing. Den kan man göra utan att Nordiska rådet går under. Jag tror snarare att det är bra att man då och då lyser igenom det på ett annat sätt än man har gjort tidigare.

Jenis av Rana (Midtergruppen, m):

Hr. præsident. Debatten i går var den første, jeg har oplevet i Nordisk Råd – en positiv oplevelse. Vi fik debatteret globalisering, finanskrise, internationale forpligtelser og muligheder og ikke mindst miljøtruslen og konferencen i København. I øjeblikket snakker vi om budgettet, men lad os ikke i travlheden med alle disse vigtige udfordringer glemme den brutale virkelighed, som andre mennesker på vores klode lever under dagligt.

Jeg tænker blandt andet på, at flere end 10.000 mennesker dør hver dag rundtom i verden på grund af sygdomme, som der findes medicin og vaccine imod. Hver dag dør over 10.000 andre på grund af sult, ikke fordi der er mangel på føde, men fordi de er blevet født og lever i fattige lande og verdensdele. I nogle af verdens lande er middelalderen kun godt og vel 30 år, og hvert 26. minut bliver et menneske dræbt eller skadet af landminer.

Hr. præsident, det internationale samfund opfører sig ikke altid, som om det var for alle. Det synes ikke at behandle alle ligeværdigt, heller ikke når sult, sygdom eller død banker på døren. Så længe snakken om globalisering primært drejer sig om de riges mulighed for at

blive rigere uden skelen til dem, som råber på samarbejde for overhovedet at kunne overleve, trænger vi til at rette kursen op.

Til sidst vil jeg nævne en anden international humanitær katastrofe, som vi i Norden desværre deltager fuldt ud i. Det gælder de 40 millioner børn, som hvert år ofres gennem den såkaldte frie abort, som jo absolut ikke er fri for de børn, som den angår. Disse nægtes adgang til den verden, som vi en dag blev budt velkommen til og fik lov til at blive en del af. Tak, hr. præsident.

Johan Linander (Mittengruppen, c):

Herr president! Det sista påståendet måste givetvis någon replikera på. Att hävda att barn dör för att det finns abort i våra nordiska länder känns fullkomligt felaktigt och är inte värdigt Nordiska rådet. Självklart ska det finnas en möjlighet för de föräldrar som hamnar i en oönskad graviditet. Det kan finnas många olika skäl till det. Vi ser också vad förbud mot abort gör i väldigt många länder. Illegala aborter gör att kvinnor dör. Det blir ett lidande på helt annat sätt. Den typen av värdekonserveratism är inget som jag ställer upp på.

Jenis av Rana:

Desværre afhjælper du ikke abortproblemet ved at dræbe et barn. Vi skal ind og hjælpe de forældre, ikke med et forbud, men med hjælp til at løse det, som driver dem ud i den ulykkelige situation, som måske ender med en abort. Vi må ikke glemme, at der er en anden part i abortdebatten, og det er barnet. Barnet har ret til et liv.

Landsstyremand **Helena Dam á Neystabø:**

Ærede præsident. Det nordiske samarbejde betyder bæredygtighed, bæredygtighed og atter bæredygtighed. Nu, hvor klimadebatten sætter alle dagsordener, er det vigtigt, at Norden ikke glemmer sit kæmpestore ansvar over for havet og havets hjerte, nemlig de kolde, kæmpestore antarktiske og nordiske have, der er så uendelig rige på liv. De er af vital betydning for hele den globale bæredygtighed både nu og i fremtiden. Som færøsk undervisningsminister og kulturminister kan jeg ikke kraftigt nok understrege dette kollektive ansvar, og det glæder mig derfor, at det danske formandskab melder ud, at vi stævner frem mod havets år i 2012. Jeg håber inderligt, at Færøerne får mulighed for at bidrage som en væsentlig nøglespiller i denne dagsorden.

Færøerne og de øvrige vestnordiske lande har uvurderlige spidskompetencer i forhold til havet og havets ressourcer, og Færøerne har et brændende ønske om en endnu tydeligere profil i den internationale forskning, hvis de nordiske lande og Europa vil samarbejde med os. De vestnordiske befolkninger administrerer jo et havområde, der er mange gange større end det øvrige Norden, men det bliver ofte glemt, i lyset af at befolkningerne i dette kæmpe område er så små. Ingen af os har råd til en sådan forglemmelse denne gang. Ingen har råd til at glemme havet.

Ærede formand, tak for ordet og tak til Danmarks udspil om "Norden i fremdrift", hvor det ser ud til, at havet får en betydelig rolle i det nordiske samarbejde. Tak.

Line Barfod (Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, EL) Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes talsperson, B 263/C 2:

Mange tak. I diskussionen om budget er det jo vigtigt at holde fast i, at det er et politisk valg, hvad man vil bruge penge på. Det er også et politisk valg, hvor stort budgettet til det nordiske samarbejde er. Om man i de enkelte lande prioriterer at bruge penge på skattelettelser, som går til de rigeste i samfundet. Eller om man prioriterer at bruge penge til nordisk samarbejde, som for eksempel kan være med til at udvikle grønne job og sikre, at vi i Norden også fremover har industri – at vi også fremover har råd til at producere de varer, som vi faktisk har brug for – altså at vi, når vi siger, at vi skal satse på klima, så også sammen i Norden bruger penge på at investere i for eksempel at udvikle elbiler, miljøvenlig teknologi og så videre og sikre, at de arbejdspladser også ligger i Norden.

Det er et politisk valg, om man vælger at gøre det, og derfor er det jo vigtigt, at vi diskuterer budgettet og netop diskuterer det ud fra et politisk valg. Derfor er jeg også glad

for, at Den Konservative Gruppe går ind og tager en politisk diskussion om det, så det bliver tydeligt, hvor skillelinjerne går, også i det nordiske.

Hvis vi gerne vil leve op til alle de fine ord, der bliver sagt og skrevet om det nordiske samarbejde, er det afgørende, at vi også har indblik i, hvad pengene så rent faktisk bliver brugt til, altså i, om de mange fine rekommandationer, som vi vedtager, bliver ved med kun at være ord, eller om de også bliver omsat til handling. Hvis vi som parlamentarikere skal have viden om, at det, vi vedtager, også bliver gennemført som handling, er vi nødt til at kunne få indsigt i budgettet. Vi er nødt til at kunne få svar på vores spørgsmål. Derfor er det en afgørende opgave for os, også fremover, at blive ved med at stille krav til Ministerrådet og til Ministerrådets sekretariat om, at når vi stiller spørgsmål som parlamentarikere, har vi også krav på at få svar.

Vi skal have et budget, hvor vi kan se, hvad pengene bliver brugt til. Det nytter ikke, at vi for eksempel kan se, at der står penge til 1.800 forskellige projekter, som vi ikke kan få ordentlige svar om – for eksempel at der i fem år bliver ved med at stå en pulje på 0,5 mio. kroner til et tsunamiprojekt, altså flere år efter at tsunamien er overstået, og hvor det i velfærdsudvalget tog os næsten et år at få svar på, at de penge bare blev brugt til noget helt andet end tsunamien. Det er vigtigt, at vi kan få svar, for at vi også kan lave omprioriteringerne.

I Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe er vi klart imod, at man går ind og laver procentbesparelser, hvor man bare siger, at der skal skæres for eksempel en eller to procent på alle projekter. Vi vil hellere gå målrettet ind og sige: Her er noget, som vi ikke længere ønsker at bruge penge på. Vi vil også hellere sige: Her mener vi, at man bruger for mange penge på administration, og at der går for lidt penge til det mål, vi ønsker at opnå. Men det kræver, at vi kan få svar.

Vi ønsker også, at der går flere penge til de projekter, som involverer befolkningerne, til det helt grundlæggende kulturarbejde, som er en væsentlig forudsætning for den folkelige opbakning til det nordiske samarbejde. Og det kræver altså, at vi kan få svar, at vi kan få indsigt i, hvordan budgettet er skruet sammen. Vi bliver nødt til – også når vi kommer hjem i vores nationale parlamenter – at blive ved med at stille spørgsmål til vores ministre og kræve at få nogle svar, vi kan bruge. Tak.

Mogens Jensen, Kultur- og Uddannelsesudvalgets talsperson, B 263/C 2:

Også på budgettet for 2010 må vi skære på området for det nordiske kultursamarbejde. Det må vi jo, fordi ressourcerne skal prioriteres til globaliseringsindsatsen. Jeg sagde det sidste år, og jeg vil sige det igen: Jeg mener, og Line Barfod var jo inde på det, at det er problematisk på sigt, hvis vi år efter år må skære ned på noget af det, der er hele grundlaget, fundamentet for det nordiske samarbejde, nemlig på det folkelige arbejde, de netværk, der også på kulturens område er med til at binde Norden sammen. Det holder ikke på sigt.

Vi har forsøgt fra Nordisk Råds Kultur- og Uddannelsesudvalg at påvirke budgetprocessen hen i den retning, at når vi nu skulle bruge penge på globalisering, kunne nogle af de midler måske også anvendes på kulturens område. Det lykkedes at få det princip båret igennem i Nordisk Råds budget, men når så kulturministrene foreslår, at de midler, der afsættes til kultur inden for globalisering, skal anvendes på det, jeg vil kalde *show case*-projekter ude omkring i verden, i stedet for på noget af det, som vi i Kultur- og Uddannelsesudvalget har ønsket, nemlig at satse på udviklingen af børns og unges kreativitet i de nordiske lande, øget forskning i kultur, i kreative projekter i skolen, så er det altså svært ikke at blive frustreret.

En ting er, at vi fra Nordisk Råds side får kæmpet igennem, at der skal bruges kulturmidler i globaliseringen, men når så kulturministrene beslutter, hvad pengene skal bruges til, er det noget helt andet end det, vi har ønsket at prioritere. Det er frustrerende. Jeg siger det her, fordi jeg synes, at samarbejdsministrene og Ministerrådet også her skal overveje, et forbedret samarbejde der er mellem Ministerrådet og Nordisk Råds udvalg på de forskellige områder. Tak.

Debatten avslutades.

Presidiets rekommendation i anledning av B 263/C 2 blev godkänd och Rek. 8/2009 blev sålunda antagen.

8. Arktis och naturressurser

Dokumentation:

- Redegørelse om en nordisk dialog om revision af EU's fælles fiskeripolitik (Dokument 14)
- Redogørelse om nordisk samarbejde vedr. Arktisk politik (Dokument 7)
- Medlemsforslag om mer ressursvenlig fiskeri og forbud mod dumping af fisk (A 1471/miljø)
- Medlemsforslag om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (A 1459/presidiet)

Medlemsforslag om mer ressursvenlig fiskeri og forbud mod dumping af fisk (A 1471/miljø)

Nordisk råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

å arbejde for fælles nordiske indspil til den pågående revision af EU's fælles fiskeripolitik; indspil, der bygger på reguleringer, der styrker et lønsomt og lovligt fiskeri på grundlag af de enkelte fiskebestandes bæreevne – eksempelvis minimering af udsmid, større kontrol med ulovligt fiskeri, etablering af lukkede områder for fiskeyngel, sikring af lønsomhed i erhvervet (næringen) og forbedrede rammebetingelser for kystfiskeriet samt spørgsmålet om regionalisering af fiskeriforvaltningen

å arbejde for, inden for rammerne af den eksisterende fælles fiskeripolitik, at minimere graden af udsmid til et absolut minimum gennem straks at afvikle eller omforme EU's uhensigtsmæssige kvoteordninger, der indebærer et uacceptabelt spild af ressourcer og potentielle fødevarer

å i forbindelse med arbejdet med EU's kommende Østersø-strategi, indføre et umiddelbart virkende stop for udsmid af fisk i Østersøen

Medlemsforslag om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (A 1459/presidiet)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at i samarbejde med formandskabet for Arktisk Råd og med inddragelse af nordiske og arktiske parlamentarikere at arrangere en international konference om udviklingen i den arktiske region

Per-Kristian Foss övertog ledningen av förhandlingerna.

Redegørelse om en nordisk dialog om revision af EU's fælles fiskeripolitik, Dokument 14

Samarbejdsminister **Katrín Jakobsdóttir**, Dokument 14:

Præsident. Dette er en kort redegørelse for reformen af EU's fælles fiskeripolitik. EU står i disse tider over for en svær fiskeripolitisk udfordring. Fra 2013 skal EU have en ny fiskeripolitik. Kommissionen har i sin diagnose af den førte fiskeripolitik de sidste 30 år konkluderet, at politikken på ingen måde har indfriet forventningerne. Politikken har fejlet på nær sagt alle områder, og groft sagt kan man sige, at EU's nuværende fiskeripolitik har været en fiasko.

Dette faktum forholdt Joe Borg, EU's fiskerikommissær, sig til, da han den 22. april i år lancerede grønbogen om EU's fremtidige fiskeripolitik og startede reformprocessen, som skal føre frem til en ny fiskeripolitik for EU, som kan realisere visionen om en bæredygtig fiskerisektor. Joe Borg sagde, at den igangsatte reform i udgangspunktet sætter spørgsmålstegn ved alle komponenter i fiskeripolitikken, og lagde vægt på, at reformprocessen må og skal føre til et resultat, som er en bæredygtig fiskerisektor. På vejen

derhen vil enhver sten blive vendt, sagde EU's fiskerikommissær. EU vil vende en fiasko til en succes.

Grønbogen, som er Kommissionens udspil til en offentlig debat om fiskeripolitikken rejser over 60 spørgsmål på alle væsentlige områder i fiskeripolitikken. Der inviteres til en høring om grønningen. Formålet med høringsprocessen er, at Kommissionen får så mange forslag som muligt om, hvordan den fremtidige fiskeripolitik bør udformes.

Nordisk Ministerråd har drøftet Ministerrådets deltagelse i høringsprocessen, og fiskerisamarbejdet er blevet involveret i høringsprocessen – også på baggrund af en rekommandation fra Nordisk Råd. Fiskerisamarbejdets engagement har det formål at fremme dialogen om reformen og fremlægge den mangfoldighed af erfaringer og fiskeripolitiske løsninger, Norden har at tilbyde EU. De konkrete aktiviteter er beskrevet i Dokument 14 i redegørelsen, som ministerrådet lægger frem for Nordisk Råd i dag.

Præsident. Jeg er sikker på, at vi alle sammen er spændte på at høre, hvad der kommer ind til Kommissionen af høringsvar. Fristen er årets udgang. Landenes udmeldinger er ikke kommet endnu, og vi er ikke i tvivl om, at der foregår omfattende diskussioner i landene for at samle synspunkter sammen på grønningens mange spørgsmål.

Det skal understreges, at såfremt Lissabontraktaten bliver vedtaget, skal den nye fiskeripolitik vedtages af både Ministerrådet og Europa-Parlamentet. Det har derfor meget stor betydning, at Nordisk Råd følger med i processen og påvirker kollegaerne i Europa-Parlamentet så meget som muligt, således at EU får en fiskeripolitik, som vil skabe rammer for en bæredygtig udnyttelse af fiskebestandene, og som vi alle kan være stolte af. Tak.

Ann-Kristine Johansson (Den socialdemokratiska gruppen, s) Miljö- och Naturressursutskottets talsperson, Dokument 14:

Herr president! Jag vill tacka ministern för redogörelsen och hoppas på fortsatt gott samarbete i denna så viktiga fråga för oss i Norden, men också för hela EU och resten av världen.

”Mänsklighetens viktigaste källa till högkvalitativt animaliskt protein och nyttiga fetter är fisk. Fiskmarknaden har åter börjat växa och fisk har blivit en regelbunden del av kosthållningen för över en halv miljard europeiska konsumenter. Trenden med minskade fångster för den europeiska fiskeriflottan bröts omkring 2015”

Så inleds EU:s grönbok för framtidens fiskeripolitik. I inledningen målar man upp en vision för det europeiska fisket 2020. Detta är en av de bättre grönböcker jag tagit del av från EU. Herr president! Fiskeripolitiken har varit och kommer att vara högt upp på Miljö- och naturressursutskottets dagordning, Vi har genomfört seminarier, ställt skriftliga frågor och skickat två brev till ministerrådet och påpekat vikten av samarbete och enighet för att bland annat kunna påverka dumpning av fisk och vikten av nordiskt samarbetet när det gäller översynen av fiskeripolitiken.

I utskottet sätter vi stort värde på att ministrarna påpekar vikten av nordiskt samarbete i denna så viktiga fråga. Vi skulle kunna tala med starkare röst i EU-sammanhang om vi går fram med samma budskap. Därför är utskottets förhoppning och egentliga krav att den gemensamma processen leder fram till en gemensam tanke och vision.

Ministerrådet skriver i sin redogörelse att våra tre nordiska länder Danmark, Finland och Sverige inte är tongivande i EU:s fiskeripolitik. Men, skriver ni också, genom ett nordiskt samarbete grundat på vår kunskap och våra erfarenheter kan vår nordiska röst bli kraftfullare i EU. Låt oss vara överens om att komma dithän.

Från parlamentarikernas sida kommer vi att sända ett svar till Kommissionen. Miljö- och naturressursutskottet behandlade frågan i går och vi är snart klara att ge våra synpunkter.

Þetta sterkare fokus på aktuella EU-frågor ligger helt í linje med de principer vi ska behandla senare idag när vi debatterar presidietts förslag om granskning av EU:s vit och grönböcker.

Herr president! Jag vill kort beskriva de viktigaste punkterna i vårt svar till Kommissionen:

1. Vi ska lösa dumpningsproblematiken, alltså den problematik som har att göra med att man slänger tillbaka fångad fisk. Det är helt förkastligt såväl ur etisk som ur miljö och beståndsmässig synvinkel. Här krävs ett annat system.
2. Det krävs en gemensam ram med tydliga mål kring en ekosystembaserad fiskeriförvaltning som är långsiktigt hållbar och är ekologisk, ekonomisk och socialt bärkraftig.

Från parlamentarisk sida hade vi gärna diskuterat dessa idéer med fackministrarna, som tyvärr inte kan vara här idag, vilket vi beklagar. Det hade varit nyttigt för oss alla att få tillfälle att prata oss samman innan svaren går in till EU. Ett gemensamt, kraftfullt svar från Norden vore ett spännande inspel.

Ólína Þorvarðardóttir, Vestnordisk Råd:

Ordfører, jeg vil give min tale på islandsk.

Vestnorræna ráðið fagnar tilmælum Norðurlandaráðs um norræna umræðu um endurskoðun á sameiginlegri sjávarútvegsstefnu Evrópusambandsins. Sem framlag til þeirrar umræðu vil ég vekja athygli á þemaráðstefnu Vestnorræna ráðsins um fiskveiðistjórnunarkerfi Vestur-Norðurlandanna sem haldin verður 7.-11. júní á Íslandi næsta ár. Ráðstefnan mun bjóða upp á beinan samanburð á kvótakerfunum á Íslandi og á Grænlandi og sóknardagakerfinu í Færeyjum með hliðsjón af þáttum eins og verndunarsjónarmiðum og arðsemi. Þannig verður skapaður grundvöllur fyrir samanburð á kostum og göllum hinna mismunandi kerfa auk umræðu um lausnir á vandamálum eins og brottkasti. Sérfræðingum, fulltrúum sjávarútvegsins og ráðamönnum verður boðið til ráðstefnunnar.

Joe Borg, framkvæmdastjóra sjávarútvegsmála hjá Evrópusambandinu, verður einnig boðið á ráðstefnuna en endurskoðun á sjávarútvegsstefnu ESB lýtur meðal annars að þeirri spurningu hvort eigi að stjórna fiskveiðum með kvótum eða sóknardögum. Annað sem verið er að skoða innan ESB er hvort færa eigi ákvörðunarvald um úthlutun fiskveiðiheimilda nær þeim sem hlut eiga að máli. Rannsóknir Elinor Áström sem 12. október síðast liðinn var fyrst kvenna til að hljóta Nóbelsverðlaun í hagfræði sýna að nýtingarstjórn náttúruauðlinda á borð við fiskistofna er betur komið fyrir í höndum nærliggjandi samfélags en fjarlægs yfirvalds. Ég þakka áheyrnina.

Ólína Þorvarðardóttirs *anförande i skandinavisk översättning:*

Vestnordisk Råd bifalder Nordisk Råds forslag om en nordisk debat om revisionen af EU's fælles fiskeripolitik. Som et led i denne debat vil jeg henlede opmærksomheden på Vestnordisk Råds temakonference om de vestnordiske fiskeriforvaltningssystemer, der finder sted i dagene 7. – 11. juni 2010 i Island. På konferencen vil man sammenligne kvotesystemerne i henholdsvis Island og Grønland og den færøske havdageordning (fiskedage) med udgangspunkt i beskyttelse af fiskebestandene og lønsomhed (er ekki til betra orð fyrir arðsemi?). Dermed skabes et grundlag for at sammenligne de forskellige systemers fordele og ulemper, og diskutere løsninger på problemer, for eksempel dumping af fisk. Ekspertter, repræsentanter fra fiskerisektoren og politikere bliver inviteret til konferencen. EU's kommissær for fiskeri i maritime anliggender, Joe Borg, bliver også inviteret til konferencen, da revisionen af EU's fiskeripolitik blandt andet berører(?) spørgsmålet om fiskeriet skal forvaltes ved hjælp af kvotaer eller havdage (fiskedage). Et andet emne, man nu undersøger i EU, er hvor vidt beslutninger om uddeling af fisketilladelser skal tages tættere på de berørte regioner. Elinor Áström, som den 12. oktober i år modtog som første kvinde nobelprisen i økonomi, viser i sin forskning, at forvaltning af naturressourcer som fiskebestandene bør ligge i det nære samfund frem for en fjern myndighed. Tak for ordet.

Kristen Touborg (Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, SF):

EU's fiskeripolitik og forvaltning af fiskeressourcerne er totalt fejlslagen. Det har faktisk stået klart for mange af os i en lang årrække. Den består af et sammensurium af fiskekvoter og havdage og belønning af ikke-bæredygtige, brutale fiskerimetoder, som skader eller dræber langt flere fisk, end der fanges, og ødelægger havbunden og gydestederne. Og værst af alt: Ikke blot er der accept af udkast af gode spisefisk, men i en række forhold er der direkte påbud om at kaste sådanne gode spisefisk over bord igen.

Derfor er det med glæde, at vi ser, at EU nu går eksakt ind i sagen med en grønbog, hvor vi så kan få muligheder for at få en væsentlig bedre forvaltning. Det er en sag, som også Nordisk Råd skal beskæftige sig ret indgående med, og det er da også noget, vi gør i Miljø- og Naturresurseudvalget. Jeg vil især pege på nødvendigheden af, at problemet med udkast bliver løst.

Vi har forskellige regler i de forskellige nordiske lande omkring det spørgsmål, og de er vel ikke alle lige gode, men der er utrolig stort behov for, at vi får løst problemet, at vi får de reelle forhold sat ind, således at vi undgår, at disse fisk, som er fanget, havner udenbords igen. Vi skal sikre, at udkast ikke foregår i samtlige farvande, og vi skal sikre os, at der er en kontrol, således at fiskerne tvinges til at overholde et sådant udkastningsforbud. Al fisk skal bringes i land. Det er efter min opfattelse den eneste sikre måde, hvorpå vi kan sikre, at også kommende generationer vil kunne fiske og få denne væsentlige spiseressource.

Debatten avslutades och rådet beslöt att lägga Dokument 14 till handlingarna.

Redogørelse om nordisk samarbejde vedr. Arktisk politik, Dokument 7

Samarbejdsminister **Palle Christiansen**, Dokument 7:

Tak, hr. præsident. Disse års ændringer i det arktiske område kræver tilpasning af både mennesker, dyr og planter, og udviklingen har også konsekvenser for regionens erhvervsliv. Reduceret havis muliggør nye transportruter. Ændringen i isforholdene kan også øge tilgængeligheden af naturressourcer i nye områder, hvilket igen påvirker miljø og natur.

Det islandske formandskab i Ministerrådet har sat arktiske spørgsmål højt på dagsordenen og har i løbet af året igangsat et projekt for at kortlægge risikoområder i Nordatlanten. Vores erfaring viser, at det på grund af den voksende efterspørgsel efter naturressourcer i Arktis er nødvendigt med et mere systematisk beredskab ved miljøkatastrofer til søs. Sikkerheds- og redningsspørgsmål diskuteres generelt mere i det arktiske område, hvilket også fremgår af Stoltenbergrapporten.

Nordisk Ministerråd har en mængde andre aktiviteter i relation til arktiske spørgsmål. I Ministerrådets arktiske samarbejdsprogram fremmes nordiske aktiviteter, hvilket også er med til at understøtte Arktisk Råds virksomhed.

Spredning af resultater fra nordisk forskning i Arktis er et prioriteret initiativ, som bidrager til at sikre den langsigtede effekt af Det Internationale Polarår fra 2007 til 2009. De nordiske forskningsministre har i denne forbindelse etableret et netværk af tidligere IPY-koordinatorer og andre relevante aktører for at sikre en god nordisk opfølgning af aktiviteterne i forbindelse med polaråret.

I 2009 modtog 32 projekter støtte fra det arktiske samarbejdsprogram, og cirka 800 millioner danske kroner blev uddelt, og for at øge gennemslagskraften foreslår Ministerrådet en øgning af dette budget i 2010 til i alt 9,3 millioner danske kroner.

Det nordiske topforskningsinitiativ er den til dato største nordiske forsknings- og innovationssatsning inden for klima, miljø og energi. Det er glædeligt at se, at den arktiske dimension er blevet løftet ind i arbejdet, og vi forventer interessante resultater på dette område. Ikke mindst forventes delprogrammet om klimaforandringeres vekselvirkning med kryosfæren at kunne udnyttes bredt i arktiske forskningskredse.

I perioden 2007-2011 har vi tre nordiske lande, der afløser hinanden som formand for Arktisk Råd. Ved Arktisk Råds udenrigsministermøde i april blev der vedtaget en deklaration, som hilser samarbejdet med Nordisk Ministerråd velkommen, og man viser hermed, at man i Rådet værdsætter Ministerrådets indsats i dette arbejde. Dette bekræfter en af ministerrådets stærke sider, nemlig at vi er i stand til at understøtte arbejdet i regionale fora, og det er noget, som vi i Norden kan være stolte af.

På et dansk initiativ er Ministerrådet gået ind i et projekt, som har til formål at afdække megatrends i Arktis, og hensigten med studiet er at give et samlet overblik over de aktuelle udviklingstendenser inden for samfunds-, miljø- og naturressourceforholdene i Arktis, som er af afgørende betydning for hele regionens indbyggere i fremtiden.

Nordisk Ministerråd har også i 2009 øget indsatsen for et samarbejde med Nordens naboer i vest, først og fremmest Canada. Det nordatlantiske samarbejde – NORA – har spillet en vigtig rolle i dette arbejde, og ministerrådet forventer, at der bliver taget yderligere initiativer i 2010. Som eksempel kan nævnes videreudviklingen af det igangværende samarbejde med Canada på sundhedsområdet, hvor man planlægger at etablere en ekspertgruppe, der har fokus på oprindelige folk og sundhed inden for rammen af Den Nordlige Dimensions partnerskab om folkesundhed og social velfærd. Målsætningen med projektet er at bidrage med innovative løsninger i sundhedssektoren for udsatte grupper i det arktiske område.

Nordisk Ministerråd arrangerede sammen med Grønland under det svenske formandskab i 2008 konferencen "*Common Concern for the Arctic*" i Ilulissat. Målsætningen med konferencen var at øge EU's og andre internationale aktørers viden om arktiske forhold. Tidspunktet gjorde, at konferencen også kunne virke som inspirationskilde for Europa-Kommissionen, der senere på efteråret offentliggjorde sin arktiske meddelelse. Det forventes, at denne meddelelse bliver behandlet i Det Europæiske Råd under det svenske formandskab i dette efterår.

Nordisk Ministerråd har efter konferencen modtaget nogle positive signaler fra Europa-Kommissionen om, at konferencen bidrog til øget viden om, hvilke konsekvenser EU's politik har for de arktiske områder og de arktiske befolkninger. Ministerrådet arbejder på en opfølgning af Ilulissat-konferencen under det danske formandskab i 2010.

Europa-Parlamentets beslutning om at forbyde handel med sælprodukter vil få konsekvenser for de arktiske befolkningers levevilkår...

Niels Sindal (Den Socialdemokratiske Gruppe, S) Presidiets talsmand, Dokument 7:

Tak til min grønlandske kollega for redegørelsen. Det er ikke svært at være enig. Men nu behøver man jo ikke at være klimaforsker for at registrere, at der er noget galt. Vi har i Arktisk Råd igennem årene gjort en kæmpeindsats i forhold til at følge udviklingen cirkumpolært, og tak til de fædre og mødre, der ... (lydudfald) ...det såvel parlamentariske som ministerarbejdet på det område. Forandringerne i det arktiske ændrer ikke bare livsbetingelser for folk, der bor der, men har også globale konsekvenser. En ting er forskning og prognoser, en anden ting er, hvordan de folk, der bor i området, påvirkes.

Luftfugtigheden stiger, man kan ikke fange, fiske, som man har gjort før, og der er mange følgevirkninger, som jeg synes vi skal interessere os for.

Nu er Arktis også blevet interessant økonomisk; der er jo store økonomiske interesser på spil. Det er blevet muligt at sejle fra Atlanterhavet til Stillehavet. Men lad mig gøre opmærksom på: Vinteren er ikke aflyst; det er stadig væk farligt at sejle i det arktiske. Det er måske farligere, når isen driver, frem for når den ligger stille. Så det er jo ikke et eventyr, man går ind til; det er et farligt eventyr.

Så er der aftalerne om kontinentalsoklen: De er langt fra færdige. Det nordatlantiske område er et sikkerhedspolitisk tema, det er der ingen tvivl om, ikke mindst i forhold til Canada og Rusland, men også for Norden. Det er vitale og strategiske spørgsmål, som man i dag drøfter inden for arktisk politik. Nordisk Råd er, som det vil fremgå af flere forslag her på sessionen, stærkt engageret i det arktiske.

Det er en god ting, at det islandske formandskab på Nordisk Ministerråd har haft en hovedprioritering med at forstærke samarbejdet om beskyttelsen af Nordatlanten, et tættere samarbejde i Arktis, og sejladsen, ikke blot rundt om polen, ikke blot gennem isen, men også den meget store trafik, der er med turisme, med antallet af skibe, der nu bevæger sig rundt i det arktiske. Man regner med, at 50.000 mennesker vil besøge Grønland og Svalbard per skib om året i de kommende år. Det kræver altså sikkerhed.

På regeringssiden er det jo godt at forstærke samarbejdet mellem Nordisk Ministerråd og Arktisk Råd. Danmark har formandskabet her i de kommende år og også i forhold til det nordiske. Jeg er overbevist om, at der skal handling til. Vi ved en del, men det er vigtigt at tage fat på udfordringerne, og jeg er glad for, at redegørelsen lægger op til et øget samarbejde omkring Arktis, ikke mindst med afsæt i Stoltenbergrapporten. Tak.

Kent Olsson (Den konservativa gruppen, m) Den konservativa gruppens talsperson, Dokument 7:

I dag råder det ingen tvekan om att Arktis är det område på jorden som påverkas allra snabbast av klimatförändringarna. I takt med klimatets dramatiska utveckling på jordens nordligaste delar ökar behovet av mer och bättre samarbete mellan såväl invånare och forskare som beslutsfattare.

Utvecklingen i Arktis aktualiserar nya utmaningar som kräver samarbete mellan samtliga åtta arktiska stater, även om utmaningarna också berör icke-arktiska intressen. Dialog och samarbete krävs för att etablera en politisk samsyn och förståelse för relevanta frågor i hanteringen av de arktiska frågorna. Det är framför allt nödvändigt att undvika att nya spänningar uppstår i regionen.

Nordiska ministerrådet har under lång tid haft Arktis på sin agenda och arbetat hårt för att främja samarbetet i regionen. Ministerrådets arktiska program bildar den övergripande ramen för ministerrådets aktiviteter i Arktis. Utöver detta genomförs en lång rad insatser i Arktis, antingen enskilt eller i samverkan.

Trots att EU hanterat arktiska frågor ända sedan Danmark blev medlem i unionen har det under en lång tid efterfrågats en mer aktiv strategi för Arktis. Mot denna bakgrund är det glädjande att EU på senare tid utvecklat ett mer systematiskt intresse för regionen, till stor del på grund av att de nordiska länderna tryckt på EU, till exempel via Nordiska ministerrådet.

Kommissionen offentliggjorde i november ett initiativ om förhållandet mellan EU och Arktis som syftade till att forma EU:s kommande politik på området. De tre strategiska målen bestod i att skydda och bevara Arktis i samarbete med dess befolkning, att främja hållbar resursanvändning och att bidra till ett starkare multilateralt styre.

Det är knappast någon nyhet att en rad politikområden har en direkt inverkan på Arktis, däribland klimatförändringar, miljö, energi, forskning, transport och fiskeri. Det är mot denna bakgrund viktigt att vi använder EU och ser till att EU riktar sin kompass mot norr.

Vi ser, som sagts tidigare, att trafiken till sjöss ökar drastiskt i Arktis. Främst är det turistnäringen som växer explosionsartat i området. Det är inte svårt att föreställa sig vilken katastrof det kan bli om ett kryssningsfartyg förliser i de iskalla, öde och arktiska vattnen. Därav följer att det är oerhört viktigt att vi skapar förutsättningar för att möta utmaningen i regionen.

Vi måste vara vaksamma inför de konsekvenser som en ökad olje- och gasutvinning kan få för både människorna och miljön i Arktis. Vi måste betona att trots betydande teknologiska framsteg, som till stora delar minskar de negativa effekterna av olje- och gasutvinningen, kommer vi aldrig att lyckas att fullständigt garantera att miljön inte tar skada. Därför måste vi uppmuntra forskning, utveckling och övervakning för att i tid uppmärksamma, förebygga och förhindra inverkan på den sårbara miljön.

Arktis är en unik och känslig region i vår omedelbara närhet. Gemensamma problem och utmaningar måste mötas med gemensamma insatser och åtaganden. Därför ser jag fram mot ett fortsatt nära samarbete för att bevara, skydda och utveckla Arktis.

Høgni Hoydal (Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, Tj.) Den Venstresocialistiske Grønne Gruppens talsmand, Dokument 7:

Tak, hr. præsident. Arktis og Nordatlanten er en unik region i verden og en unik nordisk region. Her har vi nogle af verdens største levende og ikkelevende ressourcer i et område, som strækker sig fra Quanaaq i vest til Kirkenes i øst. Så geografisk og naturmæssigt er det jo en unik region, men det er også en unik demokratisk region, for her bor fire nordiske folk, som i dag har demokratisk administration eller demokratiske rettigheder over disse store ressourcer. Det er rettigheder, som vi vil miste, hvis denne region går ind i EU.

Derfor er det godt, at Nordatlanten og Arktis, at denne problemstilling er blevet en fællesnordisk sag. Det er godt, at det islandske formandskab har prioriteret det i løbet af det sidste år, og at det vil blive videreført – delvis i hvert fald – under det danske formandskabs program. For disse problemstillinger, som før bare har været udkantsproblematikker, er jo i dag blevet hele verdens problemer eller udfordringer – både klimaet, nye transportruter, kapløbet om ressourcer, sikkerhedspolitik osv.

Men for at vende tilbage til EU: EU har bevist, at når det gælder administration af levende ressourcer, har man spillet fallit. Ikke bare fiskeripolitikken har været en katastrofe, men vi har set, at sælfangst og hvalfangst også er bandlyst i EU. Altså, alle de levende ressourcer i denne store region kan ikke håndteres i EU. Derfor må jeg jo sige, at jeg håber, at de nordatlantiske lande – altså Norge, Færøerne, Island og Grønland – vil stå uden for EU og danne en slags nordatlantisk union, som kan administrere disse levende og ikkelevende ressourcer.

Hvis disse områder går ind i EU med Island som det nye ansøgerland, tror jeg, at denne region kommer til at blive genstand for en dårlig forvaltning af ressourcerne og for et kapløb om økonomiske interesser, som hverken kommer til at gavne landene i regionen eller de nordiske værdier og den nordiske sag. Så lad os holde Nordatlanten og Arktis uden for EU og sætse på, at dette bliver et af de største og højest prioriterede områder i nordisk samarbejde i de kommende år.

Anita Brodén (Mittengruppen, fp):

Herr president! Situationen i Arktis är akut. Temperaturhöjningen går fortare än väntat, avsmältningen av havsisen i den arktiska bassängen har nått rekordhöga nivåer tre år i rad, och permafrostsmältning och metangasutsläpp är några mycket oroande scenarier.

Klimatförändringarna i Arktis är inte bara ett hot mot den arktiska miljön och invånarna i Arktis. De medför också globala konsekvenser. En kraftfull klimatpolitik och insatser för klimatanpassning i Arktis, inklusive arbete för att skydda den biologiska mångfalden, måste därför vara centrala delar för Norden och för EU. Jag uppskattar därför toppforskningsinitiativet, den samordnade forskningen inom Norden, ökade projektanslag men också den kunskapsuppbyggnad som vi har fått genom IPY-året och universitetet *University of the Arctic*.

Det är viktigt att vi också är varse den ökade hotbild som vi ser av olje- och gasutvinning. Det kommer att föra med sig ökade utsläpp av växthusgaser och luftföroreningar.

Jag vill slutligen tala om hur angeläget jag upplever att det är att Nordiska rådet nu driver på i Arktiska rådet för att man där mer konsekvent ska kunna genomföra rådets riktlinjer och rekommendationer.

Sinikka Bohlin (Den socialdemokratiska gruppen, s):

Herr president! Anita Brodén och alla andra här lyfter fram naturresurserna i det här området, men det är väldigt få som nämner människorna och konsekvenserna inte enbart för urfolken utan för alla. Har ni i Miljö- och naturresursutvalget haft diskussioner om hur ni ska koppla ihop EU:s strategi för Arktis och en diskussion också för att människorna som bor där eventuellt i framtiden ska kunna fortsätta bo där? EU-strategin är inte heltäckande. Man tittar på naturresurser, transporter och de hårda sakerna, men människorna finns inte med någonstans.

Anita Brodén:

Tack för frågan! Det är en angelägen fråga, och den tas upp i väldigt många olika sammanhang. Den diskuteras i politiska sammanhang, i olika partigrupper. Inom Miljö- och naturresursutskottet behöver vi diskutera just den frågan ännu mer, för det handlar om dialog. Vi har ofta fört fram vikten av dialog när man genomför olika satsningar. En sådan här mastodontinsats behöver göras i samverkan och dialog med människorna som lever och bor i de här områdena.

Jag är övertygad om att vi alla behöver bli bättre på att lyfta fram den här frågeställningen.

Sinikka Bohlin:

Tack för svaret! Jag tror att det skulle vara väldigt glädjande för många om vi i Nordiska rådet i olika sammanhang tillsammans med EU diskuterade hur vi kan ge EU mer kunskap om de förhållanden som vi vet finns i de arktiska områdena. EU säger att man har öppnat ett fönster. För mig räcker det inte att man öppnar ett fönster. Jag skulle gärna vilja att man öppnar en dörr och går ut och möter den verklighet som finns för människorna där. De är inte så många, men de som bor där vill nog säkert bo kvar där och inte bara ha kvar det nya utan också möjligheten att bevara de gamla kulturerna och möjligheten att leva av till exempel det som havet ger.

Anita Brodén:

Herr president! Jag kan inte annat än hålla med Sinikka Bohlin om det här. Och jag noterade när vi här i kammaren för någon vecka sedan hade en debatt inför EU:s arktiska strategi att det var ett flertal talare som faktiskt tog upp den här frågan. Jag upplever att det var en skillnad mot förra året, då samma talare glömde den aspekten. Den kom med nu.

Jag känner att det är en ökad medvetenhet om den här frågan. Men vi kan inte slå oss till ro med det, utan vi har ett ansvar att påpeka och driva på ännu mer.

Guðfríður Lilja Grétarsdóttir (Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, VG):

Forseti, góðir fundarmenn.

Þau okkar sem hafa verið svo heppin að eyða tíma á norðurskautssvæðum vita að þau eru engu lík. Kynngimögnuð fegurð, svartari myrkur og skærara ljós en finnst annars staðar og skerandi þögn. Og þar eru líka samfélög sem búa að auðugri menningarhefð fólks, eiga eigið tungumál og búa að arfleifð sem er í nánum tengslum við náttúruna /.../

/.../ margar ráðstefnur um loftslagsmál og þá sérstaklega áhrifin sem loftslagsbreytingar hafa á norðurskautssvæðin. Á eftir ár eftir ár höfum við talað um hlutina, rogast við að viðurkenna staðreyndir, talað um að gera eitthvað róttækt, en ekki gert það. Þrátt fyrir allar fínu ræðurnar í gegnum árin þá hafa verkin ekki talað. Og tíminn til alvöruaðgerða er fyrir alvöru löngu runninn upp. Hvar sem við stöndum í flokki þá megum við ekki bregðast enn og aftur.

Það sem hefur þá breyst núna er að allt í einu er norðurskautið komið í tisku á heimsvísu og hvers vegna skyldi það vera í raun? Er það vegna þess að við metum einstaka náttúru og

gerð svæðanna, merkilegt mannlíf og gildi, eða er það vegna þess að alþjóðleg stórfyrirtæki sjá sér nú leik á borði til gróða og það gera stóru löndin líka, þar á meðal stórar höfuðborgir landanna í suðri. Á meðan við tölum um aðgerðir gegn loftslagsbreytingum þá grasserar nú löngunin til að græða á norðurskautinu. Hvort mun hafa betur? Það er enn opin samviskuspurning fyrir okkur öll að svara.

Það er mikið ánægjuefni að sjá að formennskutíð Dana hefur falið Grænlandingum að hafa yfirumsjón með málefnum norðurskautsins. Það er rétt og það er vel og ég óska þeim alls hins besta í þessum málaflokki og hlakka til að sjá hvað kemur út úr því. Ég fagna líka mjög áherslum Norðurlandaráðs á málefni norðurskauts og vona að við stöndumst saman þær prófraunir sem þeim fylgja. Þar eru mörg tækifæri en sannarlega líka margar freistingar sem við megum ekki falla í.

Svo vil ég að lokum segja við minn góða vin, Høgna Hoydal frá Færeyjum, sem talaði hér um ESB: „Hafðu engar áhyggjur, Høgni, við Íslendingar munum hafna aðild að ESB.“ Takk.

Guðfríður Lilja Grétarsdóttirs anförande i skandinavisk översättning:

Præsident, ærede forsamling.

De af os, der har været så heldige at tilbringe en tid i de arktiske regioner, ved hvor unikke de er. Magisk skønhed, sortere mørke og klarere lys end andre steder, og en skærende tavshed. Der bor også samfund med en rig kultur, eget sprog og en arv, der er tæt knyttet til naturen /.../ lydudfald

lydudfald /.../ mange konferencer om klima, især hvordan klimaændringerne påvirker Arktis. År efter år efter år har vi diskuteret, fodslæbende har vi anstrengt os for at se realiteterne i øjnene, talt om at gøre noget radikalt, uden at gøre det. Til trods for alle de fine taler i årenes løb har vi ikke handlet. Og tiden er for længst inde for at tage alvorligt fat. Hvor end vi befinder os i det politiske spektrum, må vi ikke svigte igen og igen.

Det, der nu er ændret, er at Arktis pludselig er kommet på mode i hele verden, og hvorfor mon det er sket? Er det fordi vi værdsætter den unikke natur og regionens karakter, enestående kultur og værdier, eller er det fordi at internationale koncerner nu øjner en mulighed for at profitere, hvilket de store lande også gør, deriblandt landenes hovedstæder længere mod syd. Imens vi taler om indsats mod klimaændringerne vokser en uhæmmet trang til at profitere på Arktis. Hvem trækker det længste strå? Det er et åbent samvittighedsspørgsmål, som vi alle sammen må stille os selv.

Det er en stor glæde, at det danske formandskab har overdraget Grønland at varetage ansvaret for de arktiske anliggender. Det er rigtigt og fornuftigt, og jeg ønsker dem held og lykke med dette område og glæder mig til at se resultaterne. Jeg bifalder også Nordisk Råds satsninger på Arktis, og håber at det lykkes os at stå klarede prøvelser, de indebærer. Der er mange muligheder men sandelig også mange fristelser, som vi ikke må falde for.

Til sidst vil jeg sige til min gode ven, Høgna Hoydal fra Færøerne, som tidligere talte om EU: "Du behøver ikke at bekymre dig, Høgni, vi i Island kommer til at sige nej til EU." Tak.

Debatten avslutades och rådet beslöt att lägga Dokument 7 till handlingarna.

Medlemsforslag om mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk, A 1471/miljø

Jenis av Rana (Midtergruppen, m) Miljø- og Naturresurseudvalgets talsmand, A 1471/miljø: Hr. præsident. Vi har i Miljø- og Naturresurseudvalget behandlet et forslag fra den socialdemokratiske gruppe om at fremme en bedre fiskeriforvaltning. Mange af fiskebestandene i store dele af verden er overfiskede bl.a. på grund af illegalt fiskeri, udsnid af fanget fisk og utilstrækkelig kontrol med gældende regler. Et andet forhold er, at der gælder forskellige forvaltningsprincipper for EU's fælles fiskeripolitik og i de nationale fiskeripolitikker, som udøves i de nordiske lande og de selvstyrende områder, som ikke er

medlem af EU. Dette gælder ikke mindst subsidiering, udsmidspolitik og regulering på baggrund af landingskvoter.

Miljø- og Naturressourceudvalget har valgt at behandle forslaget dels ud fra en aktuel vinkel, dels ud fra et ønske om at påvirke den langsigtede udvikling i EU's fælles fiskeripolitik og den pågående revisionsproces, og endelig ud fra et pilotprojekt, der bare gælder for Østersøen. Udvalget finder at EU's fiskeripolitik er af stor betydning for hele det nordiske fiskerisamarbejde, det har indflydelse på fiskerierne i alle landene og er derfor en vigtig nordisk sag.

Fiskeriforvaltningen må være økosystembaseret, og fiskeripolitikken skal være såvel økologisk, økonomisk som socialt bæredygtig. Dette er nødvendigt, hvis man både skal sikre lønsomhed i fiskeriet, opbygge og sørge for en langsigtet sikring af fiskebestandenes overlevelse og endelig sikre beskæftigelse og udvikling i lokalsamfundene.

Det spørgsmål, som udvalget finder allermest påtrængende at få løst, er udsmidproblematikken.

I dag er det sådan, at i mange fiskerier i EU-systemet ender op til halvdelen af fangsten som udkastede, døde fisk. Dette finder vi helt uacceptabelt, både ud fra en etisk betragtning og af hensyn til bestandene. Vi må på det stærkeste opfordre vore regeringer til at få løst denne sag inden for rammerne af den eksisterende fælles EU-fiskeripolitik og gennem at omforme grundlaget for reguleringen i den fremtidige EU-politik efter 2012. Disse forhold kan ikke fortsætte upåtalte og uændret tre år mere. Derfor kræver vi handling nu og her. Det har vi allerede skrevet til de nordiske landes fiskeriministre, og nu gentager vi det så meget tydeligere; denne gang som led i en rekommandation. Endelig opfordrer vi også vores regeringer til at finde en løsning og indføre et umiddelbart forbud mod udsmid i Østersøen.

Sagen er enkel, sagen er vigtig, og derfor må vi fremme den på alle mulige måder, både langsigtet, aktuelt og specifikt. Jeg skal derfor anbefale, at plenarforsamlingen støtter op om Miljø- og Naturressourceudvalgets forslag.

Kári P. Højgaard, president Vestnordisk Råd:

Tak, hr. præsident. Hovedproblemet ved dumpning af fisk er, at de samlede registrerede tal for fangst i virkeligheden ikke afspejler realiteten. Derfor er bæredygtigt fiskeri på papiret ikke ensbetydende med god forvaltning.

Næppe noget system er 100 procent fuldkomment. På Færøerne har vi fiskedage, som giver skibene mulighed for at lande hele fangsten; derfor afspejler disse tal i langt højere grad virkeligheden, end de ville have gjort med et kvotesystem. En bivirkning kan være, at skibene, som har et begrænset antal fiskeridage, vil bruge dagene så effektivt som muligt for at fange de dyre fiskearter, som giver de fleste penge.

Fiskeri inden for 12 sømil er forbudt med trawl, undtagen for nogle mindre trawlere, som har lov til at fiske nogle måneder om sommeren på afgrænsede områder. Fredning af områder i gydeperioden, og hvor der i perioder findes større mængder af ungfisk, større masker i trawlnet, og garn, der kun er tilladt på visse områder på dybt vand, er nogle af vores forebyggende restriktioner.

Det færøske fiskerisystem indeholder nogle vigtige redskaber til at fremme bæredygtigt fiskeri. Der er muligvis overkapacitet i dele af flåden. Lige så vel som i mange andre lande er der en vis uenighed mellem biologerne og dem, som driver fiskeri, om, hvor meget der skal fiskes. Måske kender I dette problem her i Norden?

Det er vigtigt, at vi har et fiskesystem, som kan administreres, og som giver fiskerne mulighed for at drive deres erhverv på lovlig vis uden dumpning. Tak.

Anita Brodén (Mittengruppen, fp):

Herr president! Det krævs omedelbara beslut och konkreta åtgärder för att få stopp på utkast av redan fångad och död fisk som till största delen beror på regelverk inom EU:s gemensamma fiskeripolitik. Det handlar i grunden om att vårda fiskebestånden, minska den totala fiskedödligheten och få ett hållbart fiske. EU måste följa Norges exempel och förbjuda dumpning av fisk. Norge har tydligt visat att det är fullt möjligt att stoppa vansinnet att slänga tillbaka redan död fisk i havet.

Östersjön är klassad som ett särskilt känsligt hav. Här borde länderna runt Östersjön kunna komma överens om att gå före EU i denna viktiga fråga. Frågan måste också drivas tydligt i processen när man sedan också jobbar med reformering av EU:s gemensamma fiskeripolitik. Frågan om utkast måste lösas omedelbart och därför är jag väldigt tacksam för att Miljö- och naturresursutskottet tillsammans med Näringsutskottet har drivit på i den här frågan och tillskrivit fiskeriministrarna i Norden att de nu ska arbeta intensivt med denna fråga.

Debatten avslutades.

Miljö- och naturresursutskottets rekommendation i anledning av A 1471/miljö blev godkänd och Rek. 9/2009 blev sålunda antagen.

Medlemsförslag om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen, A 1459/presidiet

Johan Linander (Mittengruppen, c) Presidiets talsperson A 1459/presidiet:

Herr president! Den svenska delegationen har lagt fram ett medlemsförslag till en internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen. Frågan har diskuterats i Presidiet och det finns ett starkt stöd för förslaget. Presidiet föreslår därför att Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet att i samarbete med ordförandelandet i Arktiska rådet arrangera en internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen.

För tillfället finns det en utmärkt chans för Norden att visa ett starkt ledarskap i fråga om utvecklingen i den arktiska regionen. Danmark tar över ordförandeskapet i Arktiska rådet efter Norge och kommer under 2010 att vara både ordförandeland i Nordiska ministerrådet och Arktiska rådet. Efter Danmarks tvåårsperiod tar dessutom Sverige över för ytterligare en tvåårsperiod som ordförandeland i Arktiska rådet.

Utvecklingen i den arktiska regionen är inte enbart av största intresse för dem som lever i de arktiska länderna, för Norden och för EU utan också globalt. Den föreslagna konferensen kan exempelvis följa upp klimattoppmötet sett i förhållande till utvecklingen i den arktiska regionen.

Andra möjliga frågor för en sådan konferens är, som redan har nämnts här i debatten, naturressurser, räddning och säkerhet samt turism och näringsliv i det arktiska området. Men allt hör på det ena eller andra sättet ihop med klimatförändringarna och klimatfrågan.

Det är ingen tvekan om att det finns olika intressen i Arktis från olika länder, och alla har inte samma intresse för miljön som vi. Därför anser vi att det är av största vikt att vi från Norden nu visar ett starkt ledarskap för utvecklingen av den arktiska regionen.

Kári P. Højgaard, president Vestnordisk Råd:

Tak, hr. præsident. Bæredygtig fangst har altid været sammenknyttet med de vestnordiske landes kultur, historie og erhvervsliv. Vores lande har ret til bæredygtig udnyttelse af alle levende ressourcer på lige fod med andre landes ret til udnyttelse af deres naturlige ressourcer. Vores sæl- og hvalfangst bygger på regeringernes politik om bæredygtig udnyttelse og truer derfor ikke sæl- eller hvalbestanden.

Vi bliver tit angrebet af følelsesladet og uoplyst propaganda, som ofte kendetegner diskussionerne omkring denne fangst, i lande, som ikke har tradition for hverken sæl- eller

hvalfangst. Når yderliggående organisationer angriber vores traditionelle og kulturelle fangst, ender det ofte med, at det rammer et vore landes vigtigste erhverv.

Desværre oplevede vi for kort tid siden, at EU vedtog et forbud mod sælskind i EU. Selv om grønlandske fangeres sælskind er undtaget salgsforbuddet, gør køberne i EU ingen forskel. Det vil få alvorlige konsekvenser for salget af grønlandske sælskind, hvilket igen kan få fatale konsekvenser for fangerne.

Fratages fangerne denne indtægtsmulighed, står fangstkulturen over for endnu et kæmpe problem, som truer dens eksistens. Derudover har sådan et forbud den uheldige og uforudsete konsekvens, at fangsten bliver mindre bæredygtig, da skindene kasseres i stedet for at blive brugt til noget fornuftigt. Det er respektløst over for naturen. Tak, hr. præsident.

Høgni Hoydal (Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, Tj.) Den Venstresocialistiske Grønne Gruppens talsmand A 1459/presidiet:

Tak, hr. præsident. Fra både færøsk side og Den Venstresocialistiske Grønne Gruppens side støtter vi dette forslag om en arktisk konference. I det kommende år bliver der jo fokus på havet. Som det blev nævnt i går, er der i det danske formandskabs program fokus på havet. Færøerne kommer til at lede ministerrådet, som har med fisk at gøre, og der kommer også til at være en stor konference i Færøerne om fiskeri.

I forbindelse med denne konference om Arktis, som altså skal arrangeres i nordisk sammenhæng, vil jeg benytte lejligheden til at advare mod det perspektiv, som vi for eksempel har oplevet i sælsagen i EU, hvor man opfatter folkene, som bor i Arktis, som en slags oprindelige reservatbeboere. EU vedtager et forbud mod sæler, men siger så: Disse primitive grønlændere kan få en undtagelse.

Men det går jo ikke. De arktiske og nordatlantiske samfund skal ikke være sådan nogle reserver. Det skal være moderne samfund, som på moderne måde udnytter alle levende ressourcer. Så det skal ikke være som en undtagelse, men som en integreret del af nordisk politik, at en bæredygtig udnyttelse af alle levende ressourcer i havet er en rettighed, vi har, og et ansvar, vi har. Det gælder fisk, det gælder sæler, det gælder hvaler eller hvad som helst, som nu lever i vor region.

Det håber jeg bliver det nordiske bidrag til denne konference, så det ikke bliver en slags EU-perspektiv, hvor man bare siger, at disse stakkels folk i Arktis skal vi hjælpe lidt og give lidt støtte, og så kan de ellers leve med de konsekvenser, som er der. Vi skal have moderne samfund, som bygger på en bæredygtig udnyttelse af de levende ressourcer. Tak.

Ólína Þorvarðardóttir, Vestnordisk Råd:

Ordfører, jeg taler på islandsk.

Vestnorræna ráðið fagnar tillögu um alþjóðlega ráðstefnu um þróun norðurskautsins. Meginmarkmiðið er að þróun norðurskautsins verði í friðsamlegri samvinnu í stað samkeppni og hugsanlega átaka. Vestur-Norðurlöndin eiga öll mikilla hagsmuna að gæta. Stefna Íslands og hinna Vestur-Norðurlandanna hefur ávallt verið sú að eiga náð samstarf við þau ríki sem eiga aðild að Norðurskautsráðinu þegar kemur að stefnumótun og samvinnu um mál sem kalla á úrlausnir. Auk þess er Ísland þeirrar skoðunar að til lausnar á vandamálum sem upp kunna að koma eigi að nota þau samningatæki sem felast í aðild að Hafréttarsamningi Sameinuðu þjóðanna og Alþjóðasiglingamálastofnuninni.

Vestnorræna ráðið hélt þemaráðstefnu um öryggis- og björgunarmál á Norður-Atlantshafi sumarið 2008. Síðan hefur margvísleg þróun átt sér stað sem vert er að fagna. Ber þar fyrst að nefna tillögur um auknið norrænt samstarf á norðurslóðum sem fyrrum utanríkisráðherra Noregs, Thorvald Stoltenberg, setti saman að beiðni utanríkisráðherra Norðurlandanna.

Sama gildir um gerð vákorts fyrir Norður-Atlantshafið sem er eitt af forgangsverkefnum í formennskutið Íslands. Vestnorræna ráðið fagnar einnig þeirri vinnu sem fer fram núna innan Alþjóðasiglingamálastofnunarinnar um breytingar á reglum um útbúnað skipa en þær eiga að

auka siglingaöryggi í Norður-Atlantshafi. Allt sem nú er nefnt stuðlar að auknu öryggi á slóðum norðurskautsins til framtíðar og því fagnar Vestnorræna ráðið. Ég þakka áheyrnina.

Ólína Þorvarðardóttir *anförande i skandinavisk översättning:*

Ordfører, jeg taler på islandsk.

Vestnordisk Råd bifalder forslaget om en international konference om udviklingen i de arktiske regioner. Hovedformålet er at udviklingen i Arktisk sker i et fredeligt samarbejde i stedet for konkurrence og eventuelle konflikter. Det er vigtigt for hele Vestnorden. Island og det øvrige Vestnorden har altid lagt vægt på et tæt samarbejde med de stater, der sidder i Arktisk Råd, når det gælder strategi og samarbejde om sager, der kræver løsninger. Derudover anser Island, at eventuelle problemer skal løses med de midler, som FN's Havretskonvention og Den internationale søfartsorganisation (IMO) råder over.

Vestnordisk Råd arrangerede en temakonference sommeren 2008 om redningssamarbejde i Nordatlanten. Siden er der sket en udvikling på flere områder, som der er grund til at bifalde. Først og fremmest er der forslag om øget nordisk samarbejde i de nordlige egne, udarbejdet af Norges tidligere udenrigsminister, Thorvald Stoltenberg, på opdrag fra de nordiske udenrigsministre.

Det samme gælder et risikokort for Nordatlanten, hvilket var en af det islandske formandskabs prioriteringer. Vestnordisk Råd bifalder også det arbejde, der nu er indledt i Den Internationale Søfartsorganisation for at revidere reglerne om udstyr i skibe, hvilket vil øge søfartssikkerheden i Nordatlanten. Alt det jeg nu har nævnt vil bidrage til øget sikkerhed i de arktiske regioner fremover og det bifaldes af Vestnordisk Råd. Tak for ordet.

Debatten avslutades.

Presidiets rekommendation i anledning av A 1459/presidiet blev godkänd och Rek. 10/2009 blev sålunda antagen.

9. Gränshinder

Dokumentation:

- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder (Dokument 3)
- Medlemsförslag om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (A 1470/medborger)

Medlemsförslag om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (A 1470/medborger)

Nordisk Råd rekommenderer de nordiske landes regeringer,

at sikre en koordinering af nationale personregistreringssystemer således at nordiske medborgere kan anvende det nationale personnummer under midlertidige ophold i andre nordiske lande på lige fod med værtslandets personnumre

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd

at undersøge muligheden for at udvikle et identificeringssystem for internethandel, hvor firmaer kan indhente oplysninger om personnumre for derved at sikre identiteten

Kent Olsson overtog ledningen av förhandlingerna.

Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder, Dokument 3

Samarbetsminister **Cristina Husmark Pehrsson**, Dokument 3:

Herr president! Jag ska ge en översikt över gränshindersarbetet. En fullständig redogörelse för detta arbete vet jag att ni har tagit del av. Den finns i skriftlig form, och de som vill söka mer information utanför detta rum går in på hemsidan 'norden.org' Där finns redogörelsen. Jag tänker bara ta upp en del av detta nu.

Arbetet med att undanröja gränshinder mellan de nordiska länderna är högt prioriterat i det nordiska samarbetet. Det gäller att få bort så många hinder som möjligt för att Norden med full kraft ska fungera som en dynamisk tillväxtregion. Det handlar bland annat om att främja företagsamhet och öka rörligheten på arbetsmarknaden.

Gränshindersforums roll som pådrivare i detta arbete är betydelsefullt. Varje lands medlem i Gränshindersforum har också täta kontakter med representanter i sina regeringar. När vi samarbetsministrar träffades i början av september beslutade vi att gränshinder ska vara en ständig återkommande punkt på dagordningen på våra möten.

Det gläder mig också att Danmark som tar över ordförandeskapet i ministerrådet nästa år kommer att arbeta för att gränshinder blir en fast punkt på mötena på samtliga ministerråd och att Gränshindersforums ordförande blir inbjuden att delta i dessa möten.

Det är angeläget att skynda på arbetet så mycket som möjligt. Det är därför glädjande att konstatera att sedan Nordiska rådets session i Helsingfors förra året har ytterligare tio komplicerade gränshinder tagits bort mellan våra länder. Dessutom har våra myndigheter intensifierat samarbetet men också informationsinsatserna för att främja det nordiska perspektivet och underlätta för både verksamheter och människor.

Här är några få exempel på sådana gränshinder. Sverige har ändrat sin lagstiftning så att det är möjligt för utländska vaktbolag att verka i Sverige. Finland har på motsvarande sätt påbörjat ett förändringsarbete.

Nu är det möjligt för gränsområden i Sverige att ta emot fjärrvärme från de nordiska grannländerna utan att behöva betala miljöavgift som bygger på förbrukningen också i grannlandet.

Genom ett särskilt dispensförfarande finns nu möjligheter att transportera sopor och avfall för deponering över gränsen mellan Finland och Sverige. Motsvarande möjlighet finns redan mellan Norge och Sverige.

Nu behöver en sökande som behållit medlemskap i en svensk a-kassa under ett arbete i ett annat EU- eller EES-land inte längre återaktualisera sitt medlemskap i den svenska a-kassan när arbetet i utlandet upphört.

Det var några få exempel på trots allt ganska viktiga punkter som betyder mycket. Låt mig också ge exempel på förbättringar på samarbets- och informationsområdet som har gjorts.

Gemensamma nordiska informationsseminarier har hållits för myndighetshandläggare för att utbilda handläggare och förbättra handläggningen av nordiska ärenden bland annat på socialförsäkringens och arbetslöshetsförsäkringens områden, men också vad gäller de språkliga rättigheterna.

I januari lanserades en ny webbportal för att hjälpa små och medelstora företag i Öresundsregionen att rekrytera personal och att etablera sig när det gäller både import och export på andra sidan Sundet. Portalen kommer att utvidgas även till andra gränsregioner i Norden.

När det gäller nyckelhålmärkning har också en gemensam nordisk märkning av mat, det gröna nyckelhålmärket, tagits fram. Det kommer nu att bli en gemensam nordisk märkning. Det underlättar både för livsmedelsindustrin och för detaljhandeln, och det möjliggör också för konsumenterna att även utanför hemlandet känna igen vad en nyckelhålmärkning står för.

Vi behöver fler initiativ på andra viktiga områden. Det pågår också mycket arbete här. Låt mig ge några exempel.

Det handlar om förslag på en ny nordisk konvention för social trygghet. En nordisk arbetsgrupp arbetar fram ett förslag till en ny nordisk konvention om social trygghet. Det betyder anpassning till den EG-förordning som kommer att börja tillämpas i maj nästa år och som handlar om att de rättigheter som jag har arbetat mig till vid arbete i annat land också säkerställs och följer mig så att jag kommer att få del av de rättigheter jag tidigare har arbetat in också i andra länder.

När det gäller skolgång i arbetslandet kan det vara så att den som flyttar till annat nordiskt land men fortsätter att arbeta i ursprungslandet kan vilja att barnen går i skola i arbetslandet. Normalt bygger skollagstiftningen på att barn går där de är bosatta. Men Danmark och Sverige planerar nu att inleda arbetet för att se över möjligheterna att anordna skolgång också i arbetslandet.

När det gäller auktorisation av elmontörer har en nordisk arbetsgrupp tillsats för att se över reglerna för auktorisation av elmontörer. Målet är att underlätta denna process och möjliggöra en harmonisering av kraven i Norden.

När det gäller harmonisering av byggsektorn har en nordisk arbetsgrupp tillsats för att undersöka om de nordiska standardiseringskraven inom byggsektorn också kan harmoniseras. Detta var några av de nya initiativ där arbete pågår.

Inom vissa områden har arbetet med att riva upp gränshinder gått snabbare, med andra frågor har det tagit längre tid. Dessa olikheter hänger ofta samman med nationella regelverk som många gånger baseras på ländernas traditioner och prioriteringar. Detta har resulterat i

olika nationella lagstiftningar. Därför är det viktigt att också de nationella lagarna anpassas efter de nordiska ländernas. Det har vi talat om här, implementering inte minst.

Det finns mycket att prata om när det gäller information, när det gäller Hallå Norden, Nordiske tax och Socialförsäkringsportalen. Arbetet går vidare. Mycket har gjorts, mycket görs, men mycket återstår.

Ole Norrback, ordförande för Gränshindersforum, Dokument 3:

President! Högt värderade företrädare för Nordens folk, för att säga det lite högtidligt! Ingen, som rör sig över de nordiska gränserna, vill stöta på hinder som försvårar livet eller verksamheten. I den allmänna retoriken är det problemfritt att röra sig i Norden.

Verkligheten är som känt en helt annan. För ett år sedan gav jag en rätt pessimistisk bild av möjligheterna till framgång i arbetet mot gränshindren, det arbete som har anförtrotts Gränshinderforum. Bilden är nu klart ljusare. Det går bättre, men det är inte bra ännu.

Orsaken till att det går bättre beror främst på att den politiska viljan allt mera börjar omsättas i handling. Medlemmarna i Nordiska rådet har på ett berömvärd sätt ökat aktiviteten också på nationell nivå, där ju det egentliga arbetet ska utföras. Tack för det! Samarbetsministrarna har tagit ett mycket fastare grepp och kommer att ha arbetet mot gränshindren som en fast punkt på dagordningen på varje möte. Förhoppningsvis följer andra ministerråd exemplen, vilket det finns tydliga tecken på. Regeringarna har sänt allt tydligare signaler till administrationen om att arbetet mot gränshindren ska tas på större allvar. Ministerrådets sekretariat har på alla sätt stött arbetet i Gränshinderforum Ännu en gång är det ändå värt att påpeka, att gränshinder uppstår som en följd av politiska beslut, och att bara politiska beslut kan rasera existerande hinder eller förhindra nya att uppstå.

Arbetet i Gränshinderforum har följt de linjer vi stakade ut från början. Med hjälp av Hallå Norden, de gränsregionala organen och enskilda medborgare får vi veta om problemen. Svaren på de framställningar vi sedan gör är fortfarande alltför ofta runda, undanglidande eller direkt avvisande, också om en klar förbättring har skett. Snabbhet kännetecknar inte den offentliga sektorn i något land, vilket försvårar hanteringen av nya och besvärliga gränshinder.

De runda och undanglidande svaren från myndigheterna har känts mycket frustrerande, speciellt när vi i Gränshinderforum kunnat notera att de baserar sig på okunnighet, dock mera sällan på ovilja. I några fall har vi då skärpt tongångarna i vår argumentering, och då har politikerna alltid reagerat enligt våra önskemål, vilket känns mycket uppmuntrande.

Gränshinderforums uppgift är enligt uppdraget från statsministrarna att målmedvetet motverka gränshinder, inte att vara menlöst och vänligt, för att inte säga veligt. Det är inte vår uppgift, så att om vi i fortsättningen trampar någon på tårna kan det faktiskt vara med avsikt!

Intresset för det preventiva arbetet har ökat tydligt bland politikerna. Samordningen av lagar och regler måste öka till att också gälla implementeringen av EU-direktiven. En mycket intressant utredning som gjort på Gränshinderforums initiativ, visar vikten av att EU-direktiven implementeras på samma sätt för att undvika nya gränshinder. Ett sammandrag av rapporten har delats ut här liksom en statusrapport om vårt arbete som har sänts till rådsmedlemmarna tidigare och nu också delas ut här.

Det sägs att marknadskrafterna driver fram det internationella samarbetet på sina egna villkor och med datateknikens hjälp. Det är sant i hög utsträckning. Fri marknad betyder inte frihet från regler för marknaden. Nu behöver vi mera gemensamma internationella regler för att reglera marknaden, rädda miljön och kämpa för de mänskliga rättigheterna. Samtidigt behöver vi färre nationella, protektionistiska, gränshinderskapande regler. Bara politikerna kan avreglera nationellt och nyreglera internationellt enligt vad som är bäst för dem som berörs. Globaliseringen ett stort tema i det nordiska samarbetet just nu. Som nordiska politiker har ni nu en unik möjlighet att igen bli stilbildande för internationellt samarbete

genom att fördomsfritt söka de gränsöverskridande konkreta lösningarna som gagnar oss alla. För trovärdighetens, samarbetets och framför allt för nordbornas bästa är det då viktigt att vi snabbt lyfter undan alla de onödiga gränshindren vi har – och att vi slutar skapa nya. Lycka till!

Sinikka Bohlin (Den socialdemokratiska gruppen, s):

Jag skulle vilja ställa en fråga till Ole Norrback, som har jobbat många år med de här frågorna. Ibland upplever man att det är rundgång, men det är alltid den enskilde individen som drabbas. Skulle man kunna tänka sig att i framtiden ha en modell där man utgår från individen, att någon i ett land tar hand om individen, i stället för att individen ska springa mellan två olika länder och ett antal myndigheter för att försöka reda ut sin situation?

Ole Norrback:

I Gränshinderforum har vi diskuterat just den lösningen för en person som har jobbat eller levt i flera nordiska länder och får svårigheter – blir arbetslös, sjuk eller någonting annat – att det land där personen bor skulle ta hand om problemet och betala ut det personen har rätt till i det land där han bor. Sedan skulle myndigheterna klarera detta mellan länderna. Det här skulle vara en idealisk lösning. Det är lätt att säga men ganska svårt att rent tekniskt få till stånd. Men det ska vi fortsätta att jobba med. Det är en sådan lösning som vi tror på. Där tror jag också att man är tvungen att gå de små stegens väg, men det är möjligt om man vill det.

Hans Frode Kielland Asmyhr (uten partigruppstillknnytning, FrP):

Jeg vil benytte anledningen til å skryte av det arbeidet som Gränshinderforum gjør. Det er et usedvanlig viktig arbeid som gjøres i dette forumet. Hvis vi som nordiske politikere skal ha en misjon i det nordiske samarbeidet, er det nettopp denne type saker vi må satse på.

Jeg kunne tenke meg å stille Norrback et spørsmål, og det er: Er det noen nordiske land som utpeker seg i negativ retning når det gjelder å fjerne grensehindre?

Ole Norrback:

Man kan nog säga att alla länder tävlar om den sista platsen. För att vara helt seriös vill jag säga att det varierar väldigt mycket beroende på vilken fråga det gäller. På vissa områden finns det mer aktivitet i ett land, på andra områden mer aktivitet i ett annat land.

Överraskande mycket beror på vilket engagemang ledande tjänstemän har. Därför har vi alltid sagt att om man vill få ordning på dessa problem, om man vill bli av med så många gränshinder som möjligt, måste de politiska signalerna bli tydliga till administrationen, till dem som tolkar dessa regler och till dem som agerar tillsammans med företag och medborgare. På den punkten har det skett en klar förändring under det senaste året, eller kanske halvåret.

Låt mig säga ett tack till rådet för det aktiva arbete som skapar opinion. Ett tack särskilt till samarbetsministrarna som i Reykjavik fattar ett i mitt tycke mycket klokt beslut om att göra gränshinder till en stående fråga på agendan, att tas med vid varje möte. Det lyfter fram dessa problem och tvingar fram en aktivitet som ska leda till resultat. Vi är alltså på väg. Som jag sade går det bättre, men det går inte bra ännu.

Ulla Karvo (Den konservativa gruppen, saml):

Puheenjohtaja! Saamamme selvityksen mukaan EU-säädösten implementointi ajoittuu eri lailla riippuen siitä, onko EU-jäsen vai ei. ETA-maissa tullaan mukaan viiveellä, ja lainsäädäntöyhteistyöllä voidaan lieventää tätä ongelmaa. Myös rajaesteiden syntymistä voidaan estää lainsäädäntöyhteistyön avulla, mikäli vahvistetaan pohjoismaista oikeusvertailua, ja jo lainsäädäntövalmisteluvaiheessa voidaan välttää turhien uusien rajaesteiden syntyminen. Tutkimusten mukaan Suomi on ehkä ainoa, joka harjoittaa tällä hetkellä perusteellista oikeusvertailua uuden lainsäädännön kehittämisessä, ja tähän yhteistyöhön toivoisi kyllä mukaan kaikki muutkin Pohjoismaat.

Ulla Karvos anförande i skandinavisk översättning:

Ordförande! Enligt den utredning vi fått verkställs EU:s rättsakter vid olika tidpunkter beroende av om man tillhör EU eller inte. EES-länderna kommer med lite senare, och detta problem kan avhjälpas med lagstiftningsamarbete. Uppkomsten av gränshinder kan även förhindras med hjälp av lagstiftningsamarbete ifall vi jämför lagar mer i Norden, och redan när lagstiftning bereds kan vi undvika uppkomsten av onödiga nya gränshinder. Enligt studier är Finland kanske det enda land som för tillfället håller på med en grundlig jämförelse av lagar när ny lagstiftning tas fram, och jag hoppas nog även att alla övriga nordiska länder deltog i detta samarbete.

Ole Norrback:

Olen hyvin pitkälle samaa mieltä siitä, että parempaa yhteensovittamista tarvitaan EU-direktiivien implementoinnista. Tämä selvitys, jonka teimme, osoittaa selvästi, miten paljon hyötyä siitä voidaan saada, jos EU-direktiivejä implementoidaan. Se on jotenkin ironista, että kun EU-direktiivien tarkoitus on poistaa rajaesteitä, niin sitten kun ne implementoidaan jonkin verran eri tavalla, voi jopa syntyä uusia esteitä. Näin ollen olisi äärettömän tärkeätä, että implementointi koordinoidaan ja se pätee myös, kun säädetään uusia lakeja ylipäätään.

Nyt kun on viisi itsenäistä valtiota ja kolme itsehallintoaluetta, emme pääse tilanteeseen, jossa ei olisi rajaesteitä, mutta turhia voidaan estää. Turhien syntyä, ennen kaikkea, voidaan estää tiivistämällä yhteistyötä.

***Ole Norrbacks* anförande i skandinavisk översättning:**

Jag är i mångt och mycket av samma åsikt att samordningen av genomförandet av EU-direktiv bör förbättras. Denna utredning som vi utarbetat visar klart hur mycket nytta som kan fås av att EU-direktiv verkställs. Det är på något sätt ironiskt att målet för EU-direktiv är att avlägsna gränshinder men när de sedan genomförs på lite olika sätt kan det till och med uppstå nya hinder. Därmed är det ytterst viktigt att genomförandet samordnas och detta gäller även då nya lagar över huvud stiftas.

Eftersom vi har fem självständiga stater och tre självstyrande områden kan vi aldrig uppnå en situation utan gränshinder, men vi kan förhindra att onödiga uppstår. Vi kan se till att onödiga inte uppkommer framför allt genom intensivare samarbete.

Lyly Rajala (Den konservativa gruppen, saml):

Puheenjohtaja! Ainakin me pohjoisemman Suomen kansanedustajat saamme edelleen kaikista eniten kyselyjä Ruotsista paluun tekevilta eläkeläisiltä, heidän niin sanotusta kaksoisverotuksesta ja sosiaaliturvamaksuista jne. Kysyisin, kuinka paljon tällaiset kansalaiset ottavat teihin suoraan yhteyttä, koska meille niitä tulee päivittäin?

Ja puhutaan edelleenkin siitä Haaparannassa sijaitsevasta reservaatista, jossa suomalaisia paluumuuttajia ikään kuin on kirjoilla, vuokralla jossakin tai postilokero-osoitteessa tai jotakin vastaavaa, mutta todellisuudessa kuitenkin asustavat esimerkiksi vanhaa kotitilaa Posiolla tai jossakin muualla. Sehän olisi tietenkin ihan kannatettavaa, että mahdollisimman monet muuttaisivat takaisin kotimaahan asuttamaan noita muuten tyhjäksi käyneitä kairoja.

***Lyly Rajalas* anförande i skandinavisk översättning:**

Ordförande! Åtminstone vi riksdagsledamöter från nordliga Finland får fortfarande allra mest förfrågningar från pensionärer som återvänder från Sverige om deras så kallade dubbla beskattning och socialavgifter och så vidare. Därför vill jag fråga hur ofta sådana här personer tar direkt kontakt med er, vi får nämligen förfrågningar dagligen?

Och låt oss fortsätta med det reservat som finns i Haparanda där finländska återflyttare är så att säga folkbokförda, på hyra någonstans eller med en boxadress eller något motsvarande, medan de i verkligheten bor ända till exempel på den gamla hemgården i Posio eller någon annanstans. Det vore naturligtvis helt behjärtansvärt att så många som möjligt flyttar tillbaka till hemlandet för att befolka dessa numera annars tomma obygd.

Ole Norrback:

Suomeen palanneiden eläkeläisten yhteydenotot ovatkin varmaan lisääntyneet myös siitä syystä, että Ruotsin kruunun arvo on tullut niin paljon alas, eli tulotaso on sen johdosta myös alentunut. Mutta tämä rakenteellinen ero johtuu siitä, että eläkkeet erotetaan eri tavalla Ruotsissa ja Suomessa. Suomessa ynnätään kaikki eläkkeet yhteen ja progressio puree sitten kaikkiin riippumatta siitä, mistä nämä tulevat. Ruotsissa ei tällä tavalla tehdä ja näin ollen tulee ero, jonka koko sitten vaihtelee riippuen siitä, miten paljon eläkettä saadaan eri maista.

Minä olen aika pessimistinen siinä suhteessa, voimmeko muuttaa tätä järjestelmää, koska siitä on puhuttu niin kauan kuin minä muistan, ja minä olen sen verran vanha mies, että muistan. Minulla on aika pitkä muisti ja olen aika pessimistinen, vaikka olisin tietysti hyvin iloinen, jos voitaisiin sopia samanlaisesta järjestelmästä. Tässä ei ole kuitenkaan kysymys valtioiden kannalta isoista summista, on enemmän kysymys poliittisesta tahdosta. Mutta kun jokainen on löytänyt oman viisasten kiven, niin ei kukaan tähän saakka ole ollut valmis rukkaamaan järjestelmää.

Ole Norrbacks *anförande i skandinavisk översättning:*

Antalet kontakter från pensionärer som återvänt till Finland har säkert ökat även av den orsaken att den svenska kronans värde sjunkit så mycket, det vill säga inkomstnivån har därför även sjunkit. Men denna strukturella skillnad beror på att pensioner behandlas på olika sätt i Sverige och Finland. I Finland adderas alla pensioner och progressionen gäller sedan allt oberoende av varifrån dessa kommer. I Sverige gör man inte så och därför uppstår en skillnad vars storlek sedan beror på hur mycket pension man får från olika länder.

Jag förhåller mig ganska pessimistiskt till huruvida vi kan förändra detta system eftersom man diskuterat det så länge som jag kan minnas, och jag är en så pass gammal man att jag kommer ihåg. Jag har ett ganska långt minne och är ganska pessimistisk, men jag vore naturligtvis mycket glad ifall man kunde komma överens om ett likadant system. Detta handlar ändå inte om stora summor för staterna, det handlar mer om politisk vilja. Men då alla funnit sin vises sten så har ingen varit beredd att ändra på sitt system än så länge.

Ville Niinistö (Mittengruppen, gröna) Medborgar- och konsumentutskottets talperson, Dokument 3:

På Medborgar- och konsumentutskottets vägnar ber jag att få tacka för redogörelsen om gränshinder. I utskottet arbetar vi för att nordiska medborgare i största möjliga utsträckning ska kunna resa och bosätta sig fritt över gränserna. Därför är vi också nöjda över att varje år kunna konstatera att ytterligare några gränshinder raderats ur listan.

Medborgar- och konsumentutskottet har i år gjort ett studiebesök i Sameland i svenska Norrbotten. I samband med det vill jag lyfta fram några gränshinder som varken ministerrådet eller Gränshinderforumet tidigare har tagit itu med.

Det gäller den samiska befolkningen som bor och rör sig både i och mellan Finland, Sverige och Norge. Samernas kultur och verksamhet sträcker sig från öst till väst och kan inte ta hänsyn till nationella gränser. Denna befolkningsgrupp berörs av flera olika regler, lagar och rättigheter i de tre nämnda länderna och ovanpå dessa också Rysslands regel.

Samernas kulturella överlevnad kräver samarbete över gränser. Möjligheter till utbildning på sina egna språk och upprätthållande av kulturella traditioner, medieutbud på samiska språk och sameland, alla dessa kräver i större utsträckning gränsöverskridande lösningar.

Det finns också stora skillnader mellan de tre ländernas rennäringssystem vilket är viktigt för samerna. I Finland kan renägaren sälja kött direkt till konsumenten utan komplicerade regler gällande slaktningen. Så är det inte i Sverige och Norge.

Regler gällande renskötsel, jakt och ersättning för förlorade djur varierar också mycket. I Finland har vem som helst rätt att syssla med renskötsel, så länge det sker inom en sameby. I Norge och Sverige är renskötseln samernas ensamrätt. I Sverige omfattar rätten till

rennäring också rätten att bland annat jaga och fiska inom den sameby man tillhör. Så ser det dock inte ut i Finland och Norge.

Slutligen också gränshinder inom näringslivet. Låt oss ta som exempel en norsk firma som ordnar snöskotersafari och kör grupper från Norge till Finland och lämnar gruppen där. Denna firma har inte rätt att ta en ny grupp från Finland tillbaka till Norge med skotrarna. Det finns ett behov att öka samarbetet i området för att komma åt dessa gränshinder. En stor del av dessa hinder berör också hela befolkningen utöver samerna. En nordisk samekonvention skulle också kunna hjälpa till i processen att tackla gränshinder. Därför rekommenderar och hoppas vi att ministerrådet främjar arbetet med denna konvention. I detta samband kan man lätta problemen som inte anses höra till Gränshinderforumet för att garantera överlevnadsmöjligheter för vår ursprungsbefolkning i de nordiska länderna.

Johan Linander (Mittengruppen, c) Presidiets talsperson, Dokument 3:

Tack, Christina Husmark Pehrsson och Ole Norrback, för era redogörelser om gränshindersarbetet!

Det är utan tvekan så att Gränshinderforum har varit en injektion i arbetet med att få bort gränshinder mellan våra nordiska länder. Det är bra att gränshinder har undanröjts. Det är också utmärkt att gränshindersfrågorna har en stående punkt på samordningsministrarnas dagordning. Jag tror verkligen att det finns ett genuint intresse hos samsamarbetsministrarna att få bort så många gränshinder som möjligt.

En förbättring är alltid en förbättring, men en förbättring behöver inte betyda att det är tillräckligt bra. Jag anser inte att den nuvarande takten för att avskaffa gränshindren är tillräckligt bra. Det är fortfarande få gränshinder som har undanröjts - det senaste året är det tio stycken. Och det händer fortfarande att nya gränshinder mellan våra länder skapas genom ny nationell lagstiftning eller vid implementering av EU-direktiv.

Som jag ser det krävs det en bättre samordning mellan de nordiska länderna när EU-direktiv ska implementeras eller när ett av våra nordiska länder ska anta ny lagstiftning som kan beröra andra nordiska länder. Då måste det finnas tydliga, uppbyggda kontaktvägar mellan länderna.

En bättre koordinering skulle minska problemen och därmed förbättra för de nordiska medborgarna. De olika departementen borde därför ha kontakt med varandra när det nationella lagstiftningsarbetet pågår. Dessa tankar är inget nytt - de finns redan, åtminstone i teorin. Vi ser ju ändå alltför ofta hur nya gränshinder uppkommer. Det bör därför finnas nordiska koordinatörer på varje departement så att den nordiska samordningen inte glöms bort. Det bör inte vara tillfälligt, utan det kommer att behövas permanent. Gränshinder finns och kommer förmodligen att finnas under överskådlig tid.

Samtidigt behövs en ännu tydligare politisk signal till alla tjänstemän som tar fram lagförslagen på departementen. Vid varje implementering av EU-direktiv och vid varje nytt lagförslag som kan beröra andra nordiska länder och deras medborgare ska det finnas en nordisk samordning. Vid varje gränshinder ska målsättningen vara att ta bort gränshindren. Och att få bort ett gränshinder är inte att informera om att det finns. Gränshinder kan undanröjas på riktigt om bara den politiska viljan finns.

Stefan Tornberg (Mittengruppen, c) Mittengruppens talsperson, Dokument 3:

Resultatet av det arbete som inletts i Gränshinderforum under Ole Norrbacks ledning är mycket positivt. En rad gränshinder har inte bara identifierats utan också eliminerats. Vi ser det också som mycket välkommet att det kommande danska ordförandeskapet meddelat att gränshindersproblematiken kommer att bli en fast punkt på ministerrådssammanträdena.

Och visst är det så, som påpekas i samsamarbetsministrarnas redogörelse, att vissa gränshinder som en konsekvens av skillnader i regelverk och lagstiftning är något som vi kommer att få leva med. I redogörelsen står det att dagens nationella regelverk kommit till genom medvetna nationella överväganden. Gott så! Det som saknas är samtidigt en medvetenhet

om vilka konsekvenser de nationella regelverken får för de nordiska medborgarnas och företagens rörlighet över nationsgränserna. Det är inte acceptabelt att nya, onödiga gränshinder uppstår genom en frånvaro av samordning mellan de nordiska länderna när ny nationell lagstiftning införs.

Vi utgår från att samarbetsministrarna tar fasta på Gränshinderforums påpekande om en bättre koordinering av den nationella lagstiftningen. I det sammanhanget vill vi från Mittengruppen påpeka att det inte enbart handlar om en bättre nordisk koordinering av den nationella lagstiftningen utan i minst lika stor utsträckning om att oönskade gränshinder riskerar att uppstå på grund av ny lagstiftning i EU. Det har också talats mycket om detta i den här debatten och på den här sessionen.

Samtidigt måste man konstatera att det ännu inte finns någon nordisk EU-politik i egentlig mening, vilket också bekräftas av den rapport vi fick från Tema Nord, där man har gjort en översyn av hur vi arbetar med EU-direktiven. Det här är något som har resulterat i att vi har stora brister när det gäller samarbetet om EU-lagstiftningen, vilket kan komma att försvaga medborgarnas och näringslivets fria rörlighet - en rörlighet som vi i det nordiska samarbetet är särskilt angelägna om. Vi behöver eliminera gränshinder mellan de nordiska länderna, inte åstadkomma fler.

Vi menar därför att EU-lagstiftningssamarbetet mellan de nordiska länderna måste förstärkas. Det gäller processens alla faser, från beredning till implementering. Beredningsskedet är avgörande, eftersom man då har möjlighet att agera och påverka i ett tidigt skede. För den skull får man inte glömma bort implementeringen. En del gränshinder kan elimineras genom att man koordinerar implementeringen. Här är det mycket viktigt att ha ett fungerande utbyte mellan våra parlament. Det bör finnas mer av informationsutbyte och fler direkta kontakter mellan oss parlamentariker och självklart de nordiska ledamöterna i Europaparlamentet. Dessa kontakter borde vara en del av vår parlamentariska vardag.

Ann-Kristine Johansson (Den socialdemokratiska gruppen, s):

Att nå visionen om ett gränslöst Norden kräver en hel del av oss politiker i alla nordiska parlament. Menar vi allvar med visionen krävs det också handling och uppföljning av fattade beslut.

Tyvärr är det alltför många av dem som rör sig över gränserna som kan vittna om att det finns byråkratiska hinder som inte borde finnas där men som finns och försvårar för alla att ännu lättare kunna röra sig inom Norden.

Ett gränshinder som jag vill lyfta fram här är ett gammalt, som begränsar jämställdheten i Norden. Jag tror att vi alla är överens om ett Norden där varken män eller kvinnor begränsas av sitt kön. Men om ett par får barn i till exempel Sverige och modern jobbar i Sverige men fadern i Norge, då inträder detta att fadern inte kan vara hemma och få föräldraförsäkring eftersom fäderna i Norge intjänar sin rätt mot bakgrund av moderns rättigheter. Detta är ett gränshinder som egentligen inte ska finnas 2009 om vi menar något med jämställdheten mellan kvinnor och män.

Det här är ett av många gränshinder som måste lösas gemensamt mellan våra länder för att vi ska nå visionen om ett gränslöst Norden.

Vi har ju EU-tema denna session, och låt mig kort peka på problemet som dyker upp när varje land ska implementera EU-direktiv. Här har uppmärksamats flera gränshinder när varje land tolkar dem på sitt sätt.

Glädjande är dock att ta del av redovisningen av arbetet som sker i Gränshindersforum. Det är precis ett sådant konkret arbete som måste genomföras. Det är också viktigt att detta sker i samarbete med de organisationer som finns etablerade i länderna.

Jag förutsätter att Gränshindersforum får fortsätta även efter 2010, därför att det krävs långsiktighet i arbetet och inte ryckighet fram och tillbaka.

Paavo Arhinmäki (Den vänstersocialistiska gröna gruppen, vänst):

Arvoisa presidentti! Rajaesteiden poistaminen on tärkeää ja konkreettista työtä tavallisten pohjoismaalaisten, tavallisten ihmisten hyväksi. Itse asiassa Pohjoismaiden neuvoston ja pohjoismaisen yhteistyön suuri rikkaus on se, että harvassa kansainvälisessä yhteistyöorganisaatiossa tehdään niin konkreettisesti tekoja ja asioita tavallisten ihmisten puolesta.

Minusta Pohjoismaiden neuvoston rikkaus on ollut se, että täällä puhutaan ruohonjuuritason asioista, pyritään vaikuttamaan pieniltä tuntuviin asioihin, jotka ovat kuitenkin yksittäisten ihmisten kannalta hyvin suuria - siihen, miten pystyy työskentelemään toisissa maissa, miten pystyy eläkepäiviään viettämään omassa kotimaassaan, miten eri maista tulevat puoliset pystyvät hoitamaan lapsia, saavat tarvittavia vanhempainvapaita, jne.

Haluan nostaa esille yhden rajaesteen, josta aikaisemmin ei ole juurikaan keskusteltu pohjoismaisissa yhteyksissä. Siihen viitattiin aikaisemmassa keskustelussa Pohjoismaiden neuvoston osalta, nimittäin kysymykseen nuuskasta.

Ruotsi sai EU-jäsenyyden yhteydessä pysyvän opt outin siitä, että Ruotsissa saa myydä nuuskaa. Norjassa tietysti EU:n ulkopuolisena on tähän mahdollisuus. Suomessa käydään keskustelua, koska siellä erityisesti rannikkoalueella ja ruotsinkielisissä piireissä on pitkä perinne siitä, että nuuskaa on käytetty erityisen paljon.

Ongelmana on se, että Islannissa nuuskan käyttö on täysin kiellettyä. Sen maahan tuominen on täysin kiellettyä. Tämä johtaa tilanteeseen, jossa tietämättään Pohjoismaiden kansalaiset saattavat syyllistyä jopa rikoksiin. Tuomalla nuuska maahan he tietämättään salakuljettavat sitä.

Tämä on kysymys, josta toivoisin Islannissa pohdittavan, miten tämä asia voitaisiin pohjoismaisena yhteistyönä ja rajaesteenä murtaa, semminkin kuin esimerkiksi seuraava istunto on Reykjavikissa. Ja joillain Pohjoismaiden neuvoston jäsenilläkin voi olla hankalaa keskittyä istuntoon, jos ei voi käyttää istunnon aikana nuuskaa.

Paavo Arhinmäkis *anförande i skandinavisk översättning:*

Ärade president! Att avlägsna gränshinder är ett viktigt och konkret arbete som gagnar vanliga nordbor, vanliga människor. I själva verket är den stora rikedom i Nordiska rådet och nordiskt samarbete att i få internationella samarbetsorganisationer utförs så konkreta handlingar och saker för att hjälpa vanliga människor.

Enligt mig har rikedom i Nordiska rådet varit att här diskuteras gräsrotsnivåfrågor, försöker man påverka frågor som verkar små men som är mycket stora för enskilda människor – det hur man kan arbeta i andra länder, hur man kan tillbringa sina pensionärsdagar i sitt hemland, hur makar från skilda länder kan ta hand om sina barn, får den föräldraledighet de behöver och så vidare.

Jag vill ta upp ett gränshinder som tidigare knappt diskuterats i nordiska sammanhang. Till det hänvisades för Nordiska rådets del i en tidigare diskussion, det vill säga frågan om snus. I samband med sitt EU-medlemskap fick Sverige ett permanent undantag så att snus får säljas i Sverige. I Norge är detta naturligtvis möjligt eftersom det är utanför EU. I Finland diskuteras frågan eftersom särskilt inom kustområdet och i svenskspråkiga kretsar finns en lång tradition av att använda mycket snus.

Problemet är att i Island är det totalt förbjudet att använda snus. Det är totalt förbjudet att föra snus in i landet. Detta leder till en situation där nordiska medborgare kan begå till och med brott på grund av okunskap. Genom att föra snus in i landet blir de ovetande skyldiga till smuggling.

Detta är en fråga som jag hoppas att man funderar på i Island, hur detta gränshinder kunde avlägsnas genom nordiskt samarbete, särskilt med tanke till exempel på att nästa session

hålls i Reykjavik. Och vissa medlemmar i Nordiska rådet kan dessutom ha det svårt att koncentrera sig på sessionen ifall de inte får använda snus under den.

Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (Den socialdemokratiska gruppen, A):

Herr president! Jag vill ta upp ett blivande gränshinder i samband med överenskommelsen mellan de nordiska länderna om tillträde till högre utbildning. Den har nyligen förlängts till år 2012. Överenskommelsen fastslår att alla som bor i Norden ska ha tillträde till offentlig högre utbildning i ett annat nordiskt land. Tillträdet ska vara på likvärdiga villkor oavsett från vilket nordiskt land man kommer. Detta är viktigt för att fördjupa den nordiska gemenskapen eftersom det uppmuntrar nordbor, särskilt unga människor, att leva och lära i ett annat land. Det ökar förståelsen oss nordbor emellan.

Svenska Högskoleverket har utfärdat en föreskrift för nya antagningsregler för höstterminen 2010 där utländska och internationella betyg ska värderas i en egen urvalsgrupp, däribland isländska och norska betyg. Högskoleverkets föreskrift står i direkt konflikt med överenskommelsen om tillträde till högre utbildning och även EES-avtalet. Svenska Högskoleverket har med sin föreskrift skapat ett gränshinder för isländska och norska studenter. Därför kräver jag att svenska Högskoleverket drar tillbaka sin föreskrift. Det gör jag som en stor beundrare av Sverige och svenska värderingar.

Samarbetsminister Jan Vapaavuori:

Herra presidentti! Ajattelin myös omalta osaltani kiittää kollegaani Ruotsin yhteistyöministeriä sekä ennen kaikkea rajaestekomitean puheenjohtaja Ole Norrbackia erinomaisen hyvästä työstä.

Ensin haluaisin todeta, ettei tämä tilanne ehkä ihan niin synkkä ole kuin me kuvittelemme. Uskon, että verrattuna mihin tahansa alueeseen maailmassa meillä on vähemmän rajaesteitä. Olemme päässeet huomattavan paljon pitemmälle kuin EU, jonka koko sisämarkkinakehitys perustuu rajaesteitten poistamiseen. Meillä on myös toimiva keskustelu asiasta, meillä on toimivat organisaatiot ja teemme jatkuvasti työtä tämän eteen.

Toinen kysymys on se, mihin Ole Norrbackin vetosi: niin kauan, kun meillä on viisi itsenäistä valtiota, meillä on rajaesteitä. Varsinkin, kun puhutaan verotuksesta ja sosiaalipolitiikasta, aiheista, jotka ovat suvereenin valtion ytimessä, näitä rajaesteitä väistämättä on. Mutta sen lisäksi meillä on valtava määrä täysin turhia rajaesteitä, ja niistä meidän pitäisi päästä eroon.

Itse uskon ja tulkitsen, että näin myös meidän rajaesteitä pohtinut työryhmä asian näkee, yhden ongelman olevan se, että meillä on yksinkertaisesti liian huono tietoisuus koko tästä asiasta. Ne ihmiset, jotka päivittäin valmistelevat lakeja, niitä hyväksyvät, ovat he sitten virkamiehiä, ministereitä tai kansanedustajia, eivät yksinkertaisesti tule ajatelleeksi näitä asioita. Uskon, että mitä enemmän me näistä vain puhumme, mitä enemmän painostamme virkamiehiämme, ministereitämme, kansanedustajiamme, sitä enemmän saamme edistystä aikaiseksi. Sen takia kannustaisin meitä kaikkia tekemään myös tietyn tyyppisiä näyttäviä projekteja ja prosesseja tämän eteen.

Mikä estää meitä esimerkiksi ensi vuonna valitsemasta viittä EU:n direktiiviä ja käymään niitten kohdalta joka ikisen implementoinnin läpi kussakin jäsenvaltiossa ja katsomaan, kiinnitettiinkö tähän asiaan ylipäänsä huomiota? Mikä estää, että me valitsemme sattumanvaraisesti ensi vuodelta jonkin viikon, jolloin sitten Ole Norrbackin porukat rantautuvat kuhunkin pohjoismaiseen maahan ja käyvät läpi jokaisen hallituksen esityksen, jonka kukin hallitus on sillä viikolla antanut? Mikä estää meitä valitsemasta yhden viikon ja menemästä jokaisen jäsenvaltion vaikkapa sosiaaliasioita käsittelevään valiokuntaan parlamentissa ja käymään läpi kaikki ne asiat, jotka sillä viikolla käsiteltiin?

Ei tämä välttämättä näitä asioita paranna, mutta vain tätä kautta me saamme parempaa tietoisuutta tästä asiasta niitten ihmisten piiriin, jotka niitä käytännössä joko tekevät tai jättävät tekemättä.

Jan Vapaavuoris *anförande i skandinavisk översättning:*

Herr president! För min del tänkte även jag tacka min kollega, svenska samarbetsministern samt framför allt ordföranden för gränshinderskommittén Ole Norrback för ypperligt utfört arbete.

För det första vill jag säga att denna situation är kanske inte så dystert som vi föreställer oss. Jag tror att jämfört med vilket område som helst i världen har vi färre gränshinder. Vi har kommit klart längre än EU vars hela inre marknad och dess utveckling baserar sig på att avlägsna gränshinder. Vi diskuterar även aktivt frågan, vi har organisationer som fungerar och arbetar kontinuerligt med detta.

En annan fråga är det som även Ole Norrback tog upp: Så länge som vi har fem självständiga stater har vi gränshinder. Särskilt då det gäller beskattning och socialpolitik, frågor som utgör kärnan i en suverän stat, förekommer gränshinder ohjälpligen. Men dessutom har vi otaliga totalt onödiga gränshinder, och dem måste vi få avlägsnade.

Själv tror och tolkar jag detta så, och även vår arbetsgrupp som utrett gränshinder delar denna uppfattning, att ett problem är att vi helt enkelt är för omedvetna om hela denna fråga. De människor som dagligen bereder lagar, antar dem, oberoende av om de är tjänstemän, ministrar eller riksdagsledamöter, kommer helt enkelt inte på att tänka på dess frågor. Jag tror att ju mer vi diskuterar detta, ju mer vi sätter tryck på våra tjänstemän, ministrar, riksdagsledamöter, desto mer får vi till stånd. Därför uppmuntrar jag oss alla att genomföra särskilda effektfulla projekt och processer för att främja detta.

Vad hindrar oss att till exempel nästa år välja fem EU-direktiv och gå igenom deras genomförande i varje medlemsland och undersöka huruvida man fäste uppmärksamhet vid denna fråga över huvud? Vad hindrar oss att nästa år välja slumpmässigt en vecka då Ole Norrbacks gäng reser till varje nordiskt land för att gå igenom alla propositioner som regeringarna gett den veckan? Vad hindrar oss att välja en vecka och besöka till exempel det parlamentsutskott som behandlar sociala frågor i varje medlemsland och gå igenom alla de frågor som behandlas under veckan?

Detta förbättrar inte nödvändigtvis situationen men endast på detta sätt ökar vi medvetenheten om denna fråga bland de människor som i praktiken antingen gör det eller låter bli att göra det.

Ole Norrback:

Puheenjohtaja! Kiitoksia ministeri Vapaavuori hyvästä ajatuksesta. Kaikki keinot, joilla voidaan vähentää rajaesteitä, ovat tervetulleita. Periaatteessa pitäisi tietysti aina vertailla uusia lakeja ja uusia määräyksiä vastaaviin muissa maissa. Se on aika iso työ, eikä se varmaan onnistu erityisen helposti, mutta tällä tavalla voitaisiin päästä kuitenkin liikkeelle.

Till Arhinmäki måste jag på förekommen anledning kommentera på svenska frågan om snus. Man ska väl säga att snus aldrig är en pipa. Snus är alltid snus om än i gyllene dosor, för att använda lite svenska uttryck. Det här är nämligen en fråga som har irriterat många åtminstone i Finland, och frågan har uppstått också för att vi har lite olika tolkningar.

Jag ska inte gå in på problematiken men det här är en bra fråga som, även om den är liten kan irritera oerhört många människor och där det skulle gå ganska lätt att komma överens. Målet är trots allt att komma överens, för målet är egentligen detsamma, nämligen att minska nikotinanvändningen. Sedan har man olika tolkningar om vilka medel man ska använda. Det tycker jag är ett bra exempel på att lösningen inte har varit så alldeles perfekt när man inte har samordnat det hela.

Alla talare har haft utmärkta tankar och idéer, och det är därför ingen idé att jag kommenterar dem ytterligare.

Jag vill bara peka på ett nytt gränshinder som har uppstått och som visar på att när läget förändras så får vi också nya situationer. Vi har ju varit stolta över den nordiska arbetsmarknaden. När vi nu plötsligt är inne i en ekonomisk kris så blir folk arbetslösa eller

permitterade. Och eftersom vi har olika regler i de olika länderna får en del av dem som har jobbat i ett annat land än där de egentligen bor svårigheter med arbetslöshetsersättning, bland annat för att Sveriges regelverk synbarligen inte känner till ordet permittering. Detta berör möjligen några tusen människor.

Det är lite synd att våra offentliga sektorer är ganska långsamma. I sådana här fall, när problemen är akuta, uppstår snabbt, borde man också kunna reagera snabbt. Få människor klarar sig i veckor eller månader utan jobb. Man kanske klarar sig utan jobb men utan pengar är det svårare att klara sig. Och det är också lite underligt att man ska behöva gå till socialhjälp för att överleva när man är permitterad. Man har alltså inte förlorat jobbet, utan man är tillfälligt uppsagd från jobbet. Vi borde hitta gemensamma modeller som gör att den nordiska arbetsmarknaden fungerar precis så smärtfritt och problemfritt som vi vill. Det här pekar återigen på att vi ständigt måste vara lyhörda och snabbare på att reagera.

Jag avslutar på samma sätt som jag gjort varje gång då jag haft möjlighet att tala för politiker. Ansvar är politikernas, och hur vi avancerar beror på den politiska viljan. Det är ni som har ansvaret: Jag var samarbetsminister i åtta år, och hade jag vetat det som jag vet nu skulle jag ha agerat som jag hoppas att ni kommer att göra, nämligen aktivare, mera proaktivt och med mera förstånd.

Lycka till! Gränshinderforumet är ert instrument. Vi ställer upp, ger idéer och stöder er på alla tänkbara sätt, men besluten är era. Vi kan inte besluta om gränshinder. Om Gränshinderforum hade kunnat göra det hade vi varit utan de flesta. Vi har ett mål med vårt jobb som är enkelt att precisera. Tack så mycket!

Ole Norrbacks anförande i skandinavisk översättning:

Ordförande! Tack minister Vapaavuori för en lysande idé. Alla metoder för att avlägsna gränshinder är välkomna. I princip bör man naturligtvis alltid jämföra nya lagar och nya bestämmelser med deras motsvarigheter i övriga länder. Det handlar om ett ganska drygt arbete som inte utförs så lätt, men på detta sätt kunde vi åtminstone komma igång.

Till Arhinmäki måste jag på förekommen anledning kommentera på svenska frågan om snus. Man ska väl säga att snus aldrig är en pipa. Snus är alltid snus om än i gyllene dosor, för att använda lite svenska uttryck. Det här är nämligen en fråga som har irriterat många åtminstone i Finland, och frågan har uppstått också för att vi har lite olika tolkningar.

Jag ska inte gå in på problematiken men det här är en bra fråga som, även om den är liten kan irritera oerhört många människor och där det skulle gå ganska lätt att komma överens. Målet är trots allt att komma överens, för målet är egentligen detsamma, nämligen att minska nikotinanvändningen. Sedan har man olika tolkningar om vilka medel man ska använda. Det tycker jag är ett bra exempel på att lösningen inte har varit så alldeles perfekt när man inte har samordnat det hela.

Alla talare har haft utmärkta tankar och idéer, och det är därför ingen idé att jag kommenterar dem ytterligare.

Jag vill bara peka på ett nytt gränshinder som har uppstått och som visar på att när läget förändras så får vi också nya situationer. Vi har ju varit stolta över den nordiska arbetsmarknaden. När vi nu plötsligt är inne i en ekonomisk kris så blir folk arbetslösa eller permitterade. Och eftersom vi har olika regler i de olika länderna får en del av dem som har jobbat i ett annat land än där de egentligen bor svårigheter med arbetslöshetsersättning, bland annat för att Sveriges regelverk synbarligen inte känner till ordet permittering. Detta berör möjligen några tusen människor.

Det är lite synd att våra offentliga sektorer är ganska långsamma. I sådana här fall, när problemen är akuta, uppstår snabbt, borde man också kunna reagera snabbt. Få människor klarar sig i veckor eller månader utan jobb. Man kanske klarar sig utan jobb men utan pengar är det svårare att klara sig. Och det är också lite underligt att man ska behöva gå till socialhjälp för att överleva när man är permitterad. Man har alltså inte förlorat jobbet,

utan man är tillfälligt uppsagd från jobbet. Vi borde hitta gemensamma modeller som gör att den nordiska arbetsmarknaden fungerar precis så smärtfritt och problemfritt som vi vill. Det här pekar återigen på att vi ständigt måste vara lyhörda och snabbare på att reagera.

Jag avslutar på samma sätt som jag gjort varje gång då jag haft möjlighet att tala för politiker. Ansvar är politikernas, och hur vi avancerar beror på den politiska viljan. Det är ni som har ansvaret: Jag var samarbetsminister i åtta år, och hade jag vetat det som jag vet nu skulle jag ha agerat som jag hoppas att ni kommer att göra, nämligen aktivare, mera proaktivt och med mera förstånd.

Lycka till! Gränshinderforumet är ert instrument. Vi ställer upp, ger idéer och stöder er på alla tänkbara sätt, men besluten är era. Vi kan inte besluta om gränshinder. Om Gränshinderforum hade kunnat göra det hade vi varit utan de flesta. Vi har ett mål med vårt jobb som är enkelt att precisera. Tack så mycket!

Debatten avslutades och rådet beslöt att lägga Dokument 3 till handlingarna.

Medlemsförslag om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land, A 1470/medborgar

Ville Niinistö (Mittengruppen, gröna) Medborgar- och konsumentutskottets talperson A 1470/medborgar:

President! Jag hoppas att Ole Norrback stannar kvar för det handlar mycket om gränshinder, som är viktigt för många nordbor. Jag fortsätter på finska för omväxlingens skull.

Keskiryhmien aloite on lähtenyt siitä, että meillä on erilaisia kansallisia määräyksiä henkilötunnuksen saamisesta, mikä aiheuttaa esteitä vapaalle liikkuvuudelle ja rajattomalle Pohjolle. Keskiryhmän aloitteessa halutaan helpottaa henkilötunnuksen saamista tilapäisen oleskelun aikana toisessa Pohjoismaassa ja halutaan myös harkita sitä, että perustettaisiin yhteispohjoismainen henkilörekisteri.

Lausuntokierroksen jälkeen kansalaiskuluttajavaliokunta on päättänyt ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallitukselle sitä, että kansallisia väestörekisterijärjestelmiä koordinoitaisiin niin, että voitaisiin käyttää kansallista henkilötunnusta rinnakkain isäntämaan henkilötunnuksen kanssa oleskeltaessa väliaikaisesti toisessa Pohjoismaassa. Ajatuksesta yhteisestä henkilörekisteristä on luovuttu sen kalleuden, tietoturvaongelmien ja muiden hankaluuksien takia.

Sen lisäksi valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se tutkii mahdollisuuksia kehittää verkkokauppaa varten tunnistusjärjestelmä, jonka avulla yritykset voivat hakea henkilötunnustietoja henkilöllisyyden varmistamiseksi eri Pohjoismaista. Tämä helpottaisi verkkokaupassa sitä, että asiakkaat voitaisiin hyväksyä yrityksen asiakkaiksi yli Pohjoismaiden rajojen, kun voidaan varmistua henkilöllisyydestä nykyistä paremmin.

Voimassa olevien pohjoismaisten sopimusten mukaan ei ole pakko tehdä ilmoitusta väestörekisteriin, jos oleskelee toisessa Pohjoismaassa alle kuusi kuukautta, mutta esimerkiksi pankkitilin avaamiseen ja asunnon hankkimiseen vaaditaan paikallinen henkilötunnus.

Henkilötunnuksen saamiseen sovelletaan erilaisia sääntöjä. Usein ongelmat eivät ole lakisääteisiä, vaan johtuvat yritysten käytännöistä. Myös näihin on puuttettava, koska nämä ovat sellaisia esteitä, jotka näkyvät yksittäisen kansalaisen arjessa jopa päivittäin.

Esimerkiksi Norja ja Tanska edellyttävät henkilöltä vakituista asuinpaikkaa maassa henkilötunnuksen saamiseksi. Sitä ei kuitenkaan ole, jos henkilö asuu väliaikaisesti maassa. Suomessa taas voi saada henkilötunnuksen jos sille on olemassa selkeä peruste.

Jo se, että kaikki Pohjoismaat hyväksyisivät käytännön, jossa väliaikaisesti maassa oleskeleva saisi anomuksesta kyseisen maan henkilötunnuksen sen rinnalle, että hän on

kuitenkin rekisteröitynä asujana kotimaassaan, helpottaisi huomattavasti monien ihmisten arkea.

Voi sanoa, että se helpottaisi myös minun arkeani, koska itse vietän ison osan ajastani Ruotsissa mutta asun valtaosan ajastani Suomessa, jossa olen kirjoilla. Melkein aina, kun on ruotsalaisten yritysten kanssa tekemisissä - pankissa, vuokraamassa filmiä, mitä tahansa - pyydetään henkilötunnusta eri syistä, ja aina pitää löytää yksittäisratkaisuja, miten ongelma kierretään. Usein ongelma on kierrettävissä, mutta tällaisista hankalista byrokraattisista järjestelyistä aiheutuu tavallisille ihmisille haittaa.

Meillä on yhä enemmän pohjoismaalaisia, jotka asuvat niin, että he viettävät osan aikaansa vaikka kesämökillä toisessa Pohjoismaassa, Tanskan ja Ruotsin välillä, Kööpenhaminan ja Malmön alueella, jne. Siksi henkilötunnuksen tilapäistä saamista tilapäiseen oleskeluun toisessa Pohjoismaassa pitää helpottaa, että juuri tällä yhdellä ratkaisulla voidaan poistaa monia rajaesteitä, jotka haittaavat tavallisten pohjoismaalaisten elämää.

Ville Niinistö's anförande i skandinavisk översättning:

President! Jag hoppas att Ole Norrback stannar kvar för det handlar mycket om gränshinder, som är viktigt för många nordbor. Jag fortsätter på finska för omväxlingens skull.

Utgångspunkten för Mittengruppernas initiativ är att vi har lika nationella bestämmelser om att få ett personnummer. Detta skapar hinder för den fria rörligheten och ett Norden utan gränser. Syftet med Mittengruppens initiativ är att försöka göra det lättare att få ett personnummer under en tillfällig vistelse i ett annat nordiskt land samt överväga möjligheten att grunda ett samnordiskt personregister.

Efter remissrundan har medborgar- och konsumentutskottet beslutat att lägga fram förslag om att Nordiska rådet utfärdar en rekommendation åt de nordiska regeringarna om att de nationella befolkningsregistersystemen samordnas på ett sådant sätt att man kunde använda det nationella personnumret parallellt med personnumret i värdlandet då man vistas tillfälligt i ett annat nordiskt land. Man har givit upp tanken på ett gemensamt personregister på grund av att det blir dyrt, skapar problem med dataskydd och är kopplat till andra svårigheter.

Därför föreslår utskottet att Nordiska rådet utfärdar en rekommendation åt Nordiska ministerrådet om att ministerrådet ska undersöka möjligheterna att utveckla ett identifieringssystem för näthandeln, så att företagen kan göra sökningar gällande personnummer i olika nordiska länder för att verifiera de berörda personernas identitet. Inom näthandeln skulle det på så sätt bli lättare att acceptera kunder från hela Norden som kunder i det berörda företaget, eftersom man kan slå fast identiteten lättare än för närvarande.

Enligt de gällande nordiska avtalen måste man inte lämna in en anmälan till folkbokföringsregistret om man vistas i ett annat nordiskt land under mindre än sex månader, men för att till exempel öppna ett bankkonto och skaffa bostad behövs ett lokalt personnummer.

Olika regler tillämpas på olika håll då man ansöker om ett personnummer. Oftast beror problemen inte på lagstiftningen, utan på vilken praxis som tillämpas i företagen. Även dessa problem måste åtgärdas, eftersom de utgör sådana hinder som märks dagligen i den enskilde medborgarens vardag.

Till exempel i Norge och Danmark krävs att personen ifråga är permanent bosatt i det berörda landet för att denne ska kunna få ett personnummer. Den berörda personen är emellertid inte permanent bosatt i landet, om denne bor där tillfälligt. I Finland kan man däremot få ett personnummer om det finns ett klart skäl till att ett sådant bör beviljas.

Om alla nordiska länder bara kunde acceptera en sådan praxis att personer som vistas tillfälligt i ett visst land på begäran kunde få ett personnummer i det berörda landet

samtidigt som det står i registren att personen ifråga ändå är bosatt i sitt hemland, skulle detta göra vardagen betydligt lättare för många människor.

Man kunde säga att det också skulle göra vardagen lättare för mig, eftersom jag tillbringar en stor del av min tid i Sverige, men bor i huvudsak i Finland, där jag är registrerad. Nästan alltid då man har kontakt med svenska företag – till exempel i banker, då man hyr en film, eller gör vad som helst – så krävs ett personnummer av olika orsaker, och då måste man alltid hitta olika lösningar i varje enskilt fall för att kringgå problemet. Ofta kan problemet kringgås, men sådana krångliga byråkratiska arrangemang ställer till med förtret för vanliga människor.

Vi har allt fler nordbor som har arrangerat sitt boende så att de tillbringar en del av sin tid till exempel på sommarstugan i något annat nordiskt land, pendlar mellan Danmark och Sverige, Köpenhamn och Malmöområdet, och så vidare. Man borde göra det lättare för sådana personer att få ett tillfälligt personnummer så att de kan vistas tillfälligt i ett annat nordiskt land, därför att man precis på detta sätt i ett slag kan undanröja många gränshinder som gör livet mer komplicerat för vanliga nordbor.

Debatten avslutades.

Medborgar- och konsumentutskottets rekommendationer i anledning av A 1470/medborgar blev godkända och Rek. 11/2009 och Rek. 12/2009 blev sålunda antagna.

Förmiddagens överläggningar avslutades kl. 12.15 för att återupptas kl. 14.00.

10. Klimat och energi

Dokumentation:

- Ministerrådsförslag om handlingsprogram för energiområdet, 2010-2013 (B 262/miljø)
- Redogørelse om nordisk insats for at medvirke til et resultat i klimaforhandlingerne (Dokument 13)
- Redogørelse om det nordiske globaliseringsarbejdet (Dokument 6)
- Medlemsforslag om kompetensdatabas inom miljö och energi (A 1463/näring)
- Klimainitiativer i Norden og internationalt (Rek. *7/2007/miljø)
- Miljøpolicy for Nordiska ministerrådet (Fremst. *2/2009/miljø)

Ministerrådsförslag om handlingsprogram för energiområdet, 2010-2013 (B 262/miljø)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at sikre samarbejde mellem de nordiske lande om mest miljøeffektivt at målrette landenes "krisepakker" mod initiativer, der nedsætter udledningen af klimagasser på kort og langt sigt; blandt andet konkrete programmer til at fremme energirenoveringer i boliger og bygninger; herunder offentlige bygninger

at gennemføre konkrete samarbejdsprojekter i forbindelse med de nordiske landes gennemførelse af EU's direktiv for vedvarende energi; herunder at undersøge mulighederne for et samarbejde om et grønt elcertifikat

at arbejde for at styrke det regionale energisamarbejde i Østersøområdet i overensstemmelse med anbefalingerne fra den 18. Østersøparlamentarikerkonference og den bagvedliggende arbejdsgrupperapport

at gennemføre Ministerrådsforslag B 262/miljø om "Handlingsprogram 2010-2013 for energiområdet" under inddragelse af de synspunkter, der er udtrykt i Nordisk Råds nærværende betænkning om forslaget

Medlemsforslag om kompetensdatabas inom miljö och energi (A 1463/näring)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

att ett fullskaleprojekt som utvecklar modeller för vidare spridning av forskningsresultat inom EU/EES bör initieras som en del av toppforskningsinitiativet för att skapa (fri) tillgång till forskningsresultat där Norden kan vara en föregångsregion inom EU/EES

Marion Pedersen overtog ledningen av förhandlingerna.

Ändringar till närvarolistan:

Det meddelades att Jukka Mäkelä lämnade sessionen kl. 14.00 og ersattes av Johan Ehn samt att Anne-Mari Virolainen lämnade sessionen kl. 14.00 og ersattes av Kimmo Sasi.

Rådet beslöt att ändra närvarolistan i enlighet härmed.

Ministerrådsförslag om handlingsprogram för energiområdet, 2010-2013, B 262/miljø

Samarbejdsminister **Katrín Júlíusdóttir**, B 262/miljø:

Fru præsident. Herved fremlægger jeg til jeres godkendelse et nyt handlingsprogram for det nordiske energisamarbejde. Det nye energihandlingsprogram dækker perioden 2010-2013

og bygger videre på arbejdet med den forrige energihandlingsplan fra 2006-2009, som efter min mening har givet meget gode resultater.

Energihandlingsprogrammet skal bidrage til en stabil og sikker energiforsyning og bæredygtig vækst og velfærd for de nordiske landes borgere ved at søge nordiske løsninger på fælles problemstillinger, og støtte forskning og udvikling af bæredygtige energisystemer for både tæt og tyndt befolkede områder. Arbejdet med harmoniseringen af det fællesnordiske elmarked er nået langt og skal fortsætte med samme styrke under det nye energihandlingsprogram.

Handlingsprogrammet har særligt fokus på de tyndt befolkede områder og de arktiske egne, som allerede mærker konsekvenserne af klimaforandringer. Arbejdet skal målrettes de særlige udfordringer, der her er knyttet til udviklingen af sikre og bæredygtige energisystemer.

I fokus står ligeledes udvikling af miljøvenlig transport, energieffektivisering, vedvarende energi og velfungerende energimarkeder. Kampen mod klimaforandringer og indsatsen for bæredygtig vækst og øget forsyningsikkerhed giver også nye muligheder for at realisere en mere langsigtet grøn vækststrategi, hvor udvikling af nye energieffektive teknologier kan blive en central drivkraft i jobskabelsen, konkurrenceevnen og eksportmulighederne. Ud over samarbejdet inden for forskning og udvikling tager handlingsprogrammet også hensyn til et samarbejde omkring branding af de nordiske lande udadtil. Den internationale dimension er central i det nordiske energisamarbejde. Gennem et aktivt nordisk samarbejde skal landene maksimere deres regionale indflydelse inden for EU og over for Nordens naboer i både øst og vest.

Derfor lægger vi inden for det nordiske energisamarbejde stor vægt på følgende ting, som vi skal arbejde intensivt på: Det første punkt er, at vi skal øge harmoniseringen af det nordiske elmarked. Det andet punkt er, at vi skal øge andelen af vedvarende energi i energisystemerne. Det tredje punkt er, at vi skal sikre en effektiv udnyttelse af energiressourcerne. Det fjerde punkt er, at vi skal bidrage til udviklingen af innovative energiteknologier. Det femte punkt er, at vi skal bidrage til udvikling af vedvarende energi i tyndt befolkede områder. Det sjette og sidste punkt er, at vi skal øge effektiviteten i og udvikle grønne drivmidler til transportsektoren.

Tak for opmærksomheden.

Guðfríður Lilja Grétarsdóttir(Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, VG) Miljø- og Naturresurseudvalgets talsmand, B 262/miljö:

På vegne af Miljø- og Naturresurseudvalget vil jeg begynde med at takke ministeren for fremlæggelsen af ministerrådsforslaget. I Miljø- og Naturresurseudvalget er vi stort set enige i de emner, som ministerrådet har valgt at prioritere. Ministerrådet har således valgt at sætte fokus på det nordiske samarbejde om at udvikle de vedvarende energikilder, at satse på energieffektiviseringer samt på forskning og teknologiudvikling i nye og klimavenlige løsninger. Desuden er der fokus på forsyningsikkerheden, de særlige forhold i tyndt befolkede områder og på det internationale samarbejde – gode og vigtige udfordringer at samarbejde om i Norden.

Man mener, at et avanceret og sammenhængende transmissionsnet er en forudsætning for, at man kan sikre, at de vedvarende energikilder bliver integreret i den samlede elforsyning. Her vil udvalget som et eksempel pege på mulighederne for at udbygge med store vindkraftværker i Østersøen. Med den rette udvikling af elmarkedet og en fremsynet udbygning af transmissionsnettet vil der være store muligheder for, at denne vindkraft kan komme til at udgøre en betydelig del af elforsyningen.

De nordiske lande skal leve op til egne og EU's krav om en forøgelse af andelen af vedvarende energi frem mod 2020. Vi opfordrer til, at landene i størst muligt omfang samarbejder om at opfylde disse krav.

Ud over de finansielle midler, der genereres i og til energisektoren, skal de muligheder, der ligger i de generelle økonomiske hjælpeordninger, krisepakker og lignende, i langt højere grad udformes, så de også understøtter en miljø- og klimavenlig udvikling. Også herved kan man være med til at understøtte den grønne og rene vækstmodel, der forhåbentlig skal blive de nordiske landes fremover.

Der er vel ingen, der tør sige, at det ikke vil kunne komme på tale, at de nordiske lande inden for en overskuelig fremtid igen kunne få behov for nye krisepakker. Vi lavede i udvalget en rundspørge om de hjælpepakker, landene har gennemført i 2008 og 2009. Uden at sige for meget – og med al respekt – tror jeg godt, vi kan konkludere, at disse pakker for de fleste landes vedkommende udmærket kunne have været udformet med et langt mere klimabevidst sigte. Det vil vi, at man gør bedre næste gang. Vi må hele tiden huske, at det er god business at være grøn, og at det er den bedste vej ud af krisen.

Michael Tetzschner (Den konservative gruppen, H) Den konservative gruppens talsmand B 262/miljø:

Vi trenger en ambisiøs klima-, energi- og miljøpolitikk. Tross utvikling av vindkraft, bioenergi og solenergi øker bruken av fossilt brennstoff hver eneste dag, døgnet rundt.

Miljøpolitikken må ha høye mål. Målt i verbal velvilje er de nordiske landene antakelig i verdenstoppen, men det er behov for mer enn ord og visjoner for en fjern fremtid for å nå målet i 2050. Det er faktisk tvingende nødvendig å komme i gang nå. Vi har et moralsk ansvar for å ordne opp i vårt hjørne av verden, for meget av miljøretorikken går jo nettopp ut på hva andre skal gjøre, helst med en gang, i forhold til hva vi selv skal gjøre om en stund, for eksempel om 20 år.

Jeg vil henlede rådets oppmerksomhet på at nasjonalstatene er de tyngste aktørene innenfor transport, bolig og byplanlegging. Cirka 40 prosent av energiforbruket i verden går til oppvarming av bygninger. Når det gjelder transport, går 30 prosent av energien i verden til å forflytte varer og personer. Statene kan i særlig grad gjennomføre konkrete beslutninger innen transportsektoren. Området er allerede underlagt politiske fellesbeslutninger, med hensyn til både finansiering, planlegging og annen regulering. I motsetning til på de aller fleste andre politikkområder er myndighetene her hovedaktører. De behøver ikke å vente på andre land, de behøver ikke i samme grad å vente på internasjonale avtaler – de kan iverksette tiltak her og nå. De nordiske landene kan, uansett utfallet av København-møtet, for eksempel etablere en sammenhengende vei- og jernbanestruktur, harmonisere avgiftsregimene eller på annen måte stimulere til overgang til miljøvennlige drivstoffer.

På denne bakgrunn er det et paradoks at Nordisk ministerråd har nedlagt ministerrådet for transport. Grønn transport er riktignok nevnt som tema under globaliseringskonferansene, men som underordnet tema omtales transport i svært runde, vage og uforpliktende ordelag. Tiden tillater ikke sitater, men interesserte kan selv lese rapporten fra globaliseringskonferansen i Reykjavik i februar. I den danske formannskapsrapporten for neste år er også grønn transport omtalt, på side 23, og det er de samme, nokså upresise, ord som brukes.

Jeg mener at rådet må være utålmodig i spørsmålet om konkrete samarbeidsprosjekter innenfor transportområdet. Jeg mener også at vi tett bør følge ministerrådets oppfølging av dette feltet, for å sikre at grønn transport får den oppmerksomhet den fortjener.

Jan Lindholm (Mittengruppen, mp):

Fru president! De nordiska ländernas näringsliv ligger långt framme när det gäller både ny teknik för hållbar energiproduktion och tekniska lösningar för energibesparing. Det betyder inte att det inte skulle finnas mer att göra. Många framstående svenska tekniska innovationer på energiområdet tenderar nämligen att lättare hitta en marknad exempelvis i Tyskland än i Sverige.

Det är ju inget fel att våra innovatörer skapar nya exportföretag, men vi borde vara snabbare på att ta till oss den nya tekniken i våra egna länder. Det är detta som Miljö- och naturresursutskottets förslag till rekommendation i grunden handlar om.

Därför är det också viktigt att påpeka att de exempel som lyfts fram i förslaget inte ska ses som några begränsningar utan just som exempel. Det är målet att minska klimatpåverkan och utsläppen av klimatgaser som är det överordnade. Varje dag kommer det faktiskt nya idéer med lösningar som alla måste bejakas.

Vi är bra på fjärrvärme i Norden. I Sverige har vi nästan helt avvecklat fossil energi för bostadsuppvärmning med hjälp av fjärrvärme. Den fossila energi som återstår i den nischen är i huvudsak den fossila energi som krävs för att driva kärnkraften, eftersom vi har en rätt stor volym elvärme i Sverige. Fjärrvärmens borde alltså bli en stor nordisk exportindustri.

Den stora utmaningen är transportsektorn. Det finns två huvudspår för att ersätta fossil energi för transporter, nämligen att välja eldriven spårbunden teknik oftare och att ersätta fossila bränslen med hållbara bränslealternativ. De hållbara alternativen är många, men gemensamt för dem är att de kräver stora ytor, antingen för solceller eller vindkraftverk eller för odling av energigrödor.

En viss volym fordonsgas och biodiesel kan vi framställa av avfall, men det räcker inte. Det är därför viktigt att vi snabbt verkställer den stora potential för energibesparing som finns i våra byggnader, bostäder, lokaler med mera, så att dessa energivolymer i stället kan förädlas och användas inom transportsektorn. Därför yrkar jag, fru president, bifall till utskottets förslag.

Landskapsregeringsledamot **Roger Eriksson:**

Fru president! Åland ställer sig bakom ministerrådets förslag till ett handlingsprogram för energiområdet 2010-2013.

Även Åland har som målsättning att uppnå EU:s klimatmål om en 20 procents minskning av fossila bränslen. I dagsläget får vi cirka 20 procent av energin från vindkraften. I vår vision inför framtiden vill vi uppnå en energiförsörjningsgrad på 50-70 procent av vindkraft för att eventuellt i framtiden bli helt självförsörjande.

Lite bakgrundsfakta: Åland är en liten region med 27 000 invånare. Vi är ett eget el-land med egen lagstiftning. Som ni kanske känner till blåser det på Åland av naturliga orsaker ganska mycket. Vindkraft är ett utmärkt sätt att genomföra elförsörjningen på Åland, speciellt om man beaktar att vi inte har någon tung industri och vi har korta avstånd på våra holmar.

Hur skall vi uppnå detta mål?

Åland stöder tanken på en gemensam nordisk elmarknad. Åland är som sagt ett eget el-land och hoppas också att vi i framtiden inte skall ha gränstariffer inom den gemensamma marknaden. Här kan vi visa på det unika nordiska samarbetet i det här fallet på energiområdet.

Dessutom arbetar vi på Åland aktivt för att ingå i det finländska inmatningssystemet för vindkraft samt för en likströmskabel till det finländska fastlandet.

Med dessa instrument har vi en unik möjlighet att utveckla vår vindkraft och trygga elförsörjningen, både konsumenter, producenter och framför allt klimatet till framma.

Landsstyremedlem **Jóhan Dahl:**

Fru præsident. Norden har udtænkt en ambitiøs miljø- og klimapolitik, og det er med stor interesse, at jeg har læst handlingsprogrammet for energiområdet for årene 2010-2013 og i særdeleshed den del, som omfatter små, isolerede samfund og energiudbygning og

mulighetene for at bruge disse områder i forbindelse med demonstrations- og pilotprojekter i det kommende multienergisamfund, hvor innovative energiteknologier skal afprøves.

De små, nordiske samfund er i særdeleshed velegnede til at implementere demonstrationsprojekter i og til at teste intelligente driftssystemløsninger *full scale*, men i *small scale*. For eksempel har vores elseskab på Færøerne, SEV, og energiselskabet Dong indgået en samarbejdsaftale om udvikling og testning af sådanne systemer på Færøerne.

Færøernes planer på energiområdet er over den kommende 10-års-periode at udbygge vores elforsyning med vedvarende energi fra de nuværende 45 procent op til 75 procent. Der begyndes med vandkraft, *pumped storage* og vindkraft, idet *pumped storage* og vindkraft supplerer hinanden godt på nettet, og det er også nødvendigt, for at transport ved brug af elkøretøjer skal kunne være bæredygtig.

I øjeblikket arbejder vi på Færøerne med en strategi for elektrificering af bilparken i samarbejde med partnere fra andre nordiske lande, og vores mål er inden for de kommende år at blive *Green Valley, a land of The North*, og det er vel et godt eksempel på et samfund, som giver vedvarende energi den højeste prioritet.

På transportsiden til søs, som i Norden er et udbredt fænomen, er det muligt at lave forsøg med alternativ energi først og fremmest på korte strækninger, og vi er opmærksomme på disse muligheder ved de forestående færgebyggerier på Færøerne.

Præsident: Det, som jeg hermed lægger op til, er, at Færøerne i nordisk samarbejdssammenhæng bliver udtaget til testområde for grønne energiløsninger, specielt inden for transportområdet. Tak for opmærksomheden.

Alf Egil Holmelid (Den venstresosialistiske grønne gruppen, SV) Den venstresosialistiske grønne gruppens talsmand B 262/miljö:

Det er gledelig at klima- og miljøvennlig energi har fått en så sentral plass i Nordisk råds arbeid. De nordiske landene må ha en ambisjon om å ligge i front når det gjelder klima- og miljøteknologi, og Nordisk Råd kan spille en viktig rolle i dette arbeidet.

Jeg mener det er viktig at vi ikke bare ser på klimautfordringene som en trussel, men også som en stor mulighet for næringsutvikling og sysselsetting. På denne måten kan vi bekjempe klimakrisen og finanskrisen samtidig. Klarer vi å vise at klimasatsingen også skaper arbeidsplasser, er det lettere å skape folkelig engasjement for klimaarbeidet, og det er helt nødvendig om vi skal vinne fram.

Teknologirådet i Norge har presentert en rapport som viser at industrien må starte omstilling til miljøteknologi nå for å bevare industrisysselsettingen i Norden. Nordisk industri har høyt kompetansenivå og høyt kostnadsnivå. Derfor er den lite egnet til lavkostproduksjon, men velegnet til å satse på industri som er teknologisk krevende. Uten omstilling til miljøteknologi kan Norden bli avindustrialisert i løpet av få år. Vi har flere eksempler som viser dette. I mitt hjemfylke var det for eksempel en stor metallbedrift som var truet med nedlegging. De la om til silisium for solcelleproduksjon og har nå økt sysselsettingen.

Markedet for miljøteknologi er sterkt styrt av offentlige styresmakter, med reguleringer og så videre, og i større grad enn andre industrielle markeder. I tillegg er omstillingskostnadene ved overgang til miljøvennlig teknologi tunge. Derfor er det ekstra viktig at det offentlige tar en rolle i omstillingen til miljøvennlig teknologi. Toppforskningsinitiativet i Nordisk Råd er viktig, men i tillegg trenger vi en omfattende finansiering i implementeringsfasen og for pilotanlegg. Her må vi satse offensivt for å få snudd utviklingen tidsnok. Forskning gir resultater om 20 år, pilotanlegg gir resultater om fem år. Så der må vi få noen virkemidler på plass.

Norden har også et potensial for å bidra til implementering av miljøteknologi i utviklingsland. Her kan det være behov for lånegarantier for teknologiekspert. Nordisk råd bør videreutvikle

klimasatsingen til á bli en klima- og næringsssatsing som viser at kampen mot klimakrisen også er en effektiv kamp mot den arbeidsledigheten som finanskrisen har skapt. Men det krever et sterkere samarbeid mellom offentlig og privat sektor enn det som er vanlig i dag, og her kan Nordisk råd komme med anbefalinger.

Til slutt har jeg lyst til á si veldig kort at det var veldig hyggelig á høre Michael Tetzschner fra Høyre støtte venstresosialistenes tidligere initiativ for á satse mer på tog og grønn transport, og vi håper at det kommer inn i handlingsplanen og ministersamarbeidet.

Debatten avslutades.

Miljö- och naturresursutskottets rekommendation i anledning av B 262/miljö blev godkänd och sålunda blev Rek. 13/2009 antagen.

Redogörelse om nordisk insats for at medvirke til et resultat i klimaforhandlingerne, Dokument 13

Miljøminister **Svandís Svavarsdóttir**, Dokument 13:

Frú forseti.

Í dag eru einungis 39 dagar þar til COP15-fundurinn hefst og miklar væntingar til þess að fundurinn verði mikilvægur liður í því að koma í veg fyrir þá ógn sem heiminum stendur af loftslagsbreytingum. Einnig má skynja nokkrar áhyggjur um hvort okkur takist ætlunarverk okkar og það er auðvelt að finna merki sem styðja þær áhyggjur. Samningstextinn er langur og flókinn og það verður mikið verk að setja saman texta sem heimsbyggðin getur orðið sammála um á þessum örstutta tíma sem við höfum. Einnig eru efasemdir um hve fúsir þeir sem mestu máli skipta eru til að gera málamiðlanir, þær málamiðlanir sem nauðsynlegar eru til að tryggja pólitískan árangur.

Ég er sannfærð um að við munum ná miklum árangri í Kaupmannahöfn og að við munum gera allt sem við getum til að tryggja að fundurinn fari vel. Það er ljóst að við munum ekki koma út úr fundarherbergjunum í Bella Center með fullkomna uppskrift að því hvernig við náum tökum á loftslagsbreytingum 21. aldarinnar. Og það er hreinlega ómögulegt með hliðsjón af þeim flóknu verkefnum sem þessi mikli vandi felur í sér. En við getum og við verðum að ná niðurstöðu um pólitískan samning með sameiginlegri sýn um hvernig við ætlum að vinna að lausn loftslagsvandans eftir gildistíma Kýótó-bókunarinnar. Þegar þeim áfanga er náð munu aðrir hlutir þúsluspilsins ganga upp. Í Kaupmannahöfn verður hin stóra mynd dregin upp en það verður margt sem semja þarf um í kjölfarið.

Spurningin er sú, hvernig geta Norðurlöndin lagt sitt af mörkum til að leysa loftslagsvandann, ekki aðeins á ráðstefnunni í Kaupmannahöfn heldur ekki síður í kjölfar hennar. Ég vil leggja áherslu á tvennt. Í fyrsta lagi verðum við að sýna styrk í hinni alþjóðlegu umræðu. Loftslagsbreytingarnar eru alþjóðlegt mál og ef við eigum að gera okkur vonir um að ná árangri, verðum við að vinna að málinu á alþjóðavettvangi. Norðurlöndin hafa sýnt framsýni í málinu og tekið frumkvæði í samningaviðræðunum.

Öll löndin styðja takmarkið um að hitastig hækki að hámarki um tvær gráður og öll löndin styðja metnaðarfull markmið um að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda. Norræni COP15-hópurinn hefur skoðað margar hugmyndir, efnt til funda og kynnt verkefni sem auka líkurnar á góðum árangri á loftslagsráðstefnunni.

Í öðru lagi vil ég nefna að Norðurlöndin geta sjálf unnið að því að vera í fararbroddi við að draga úr hlýnun og þar með loftslagsbreytingum. Orð og loforð eru nauðsynleg en það er alltaf mikilvægt að geta bent á aðgerðir sem aðrir geta tileinkað sér. Fullyrða má að á Norðurlöndunum er þegar að finna fjölda áhugaverðra loftslagsverkefna og -tækni til að mynda hvað varðar endurnýjanlega orku, lífmassa og bættu orkunýtni. Hið sama má segja um nýjungar í stefnumótun og má í því tilliti til dæmis nefna notkun hagrænna stjórntækja, hvatningu til nýsköpunar og opinberan stuðning við umhverfisvæn verkefni. Þeir sem heimsækja Kaupmannahöfn geta til að mynda lært margt af því að skoða skipulag og samgöngukerfi í einni af reiðhjólaborgunum í okkar heimshluta.

Norðurlöndin geta verið stolt af því sem þau gera nú þegar til að koma í veg fyrir loftslagsbreytingar, í síðasta Climate Change Performance Index sem German Watch gefur út tróna Norðurlöndin á toppnum. Að þessu sögðu vil ég þó undirstrika að við skulum ekki leggja of mikið upp úr listum af þessu tagi. Þar eru ekki alltaf vísindalegar forsendur sem liggja þar að baki og við megum ekki sofna á verðinum. En einn þáttur á þessum lista er verulegt áhyggjuefni, það er sá að þeir sem standa að gerð listans ákváðu að hafa þrjú efstu sætin tóm. Sem leiddi til þess að Svíþjóð komst ekki hærra en í fjórða sætið. Ástæðan er einföld, hún er sú að í raun er ekki eitt einasta land í heiminum sem gerir það sem þarf til að forðast loftslagsógnina í raun.

Loftslagsvandinn getur virst enn flóknari en ella í kjölfar efnahagskreppunnar sem hefur reyndar leikið Ísland sérlega illa. Kreppan virkar sem nokkurs konar sía á vilja og fjárframlög í flestum löndum. En tækifærin eru mörg og rannsóknir sýna að heilsteyppt loftslagsstefna getur haft góð áhrif á efnahagslífið. Norðurlöndin hafa verið frumherjar við þróun lýðræðislegra velferðarríkja, við getum líka verið í fararbroddi í þróun sjálfbærra samfélaga. Norðurlöndin eiga að hafa sjálfbæra þróun að leiðarljósi í öllu norrænu samstarfi í framtíðinni. Það er nú þegar sýnilegt í því frumkvæði sem Norðurlönd hafa tekið hvað varðar sjálfbærni og leiðandi hlutverk þeirra í málefnum heimskautasvæða þar sem áhrif loftslagsbreytinga er einna greinilegust.

Vinum saman að því að ná góðum árangri í Kaupmannahöfn og verum í fararbroddi í baráttunni gegn hættulegum loftslagsbreytingum og ávallt með hugmyndafræði sjálfbærrar þróunar að leiðarljósi. Takk fyrir gott hljóð.

Svandís Svavarsdóttirs anförande i skandinavisk översättning:

Fru præsident. I dag er der blot 39 dage indtil COP15-mødet begynder, og der er store forventninger om at mødet bliver et vigtigt led i at forebygge den globale trussel, som klimaændringerne udgør. Man mærker også bekymringer for hvordan vi skal klare de opgaver, vi har sat os for, og noget tyder på, at disse bekymringer ikke er uden grund. Aftaleteksten er lang og indviklet, det er krævende at udarbejde en tekst, som alle verdens lande kan enes om i løbet af den meget korte tid, der er til rådighed. Endvidere er der tvivl om hvor villige de vigtigste parter er til at indgå et kompromis, de kompromiser, der er nødvendige for at sikre politiske resultater.

Jeg er overbevist om, at vi vil opnå gode resultater i København, og at vi vil gøre alt der i vores magt for at sikre, at mødet bliver en succes. Det står klart, at vi ikke vil træde ud af møderummene i Bella Center med en færdig opskrift af hvordan vi behersker klimaændringerne i det 21. århundrede. Det er rent ud sagt umuligt, set i lyset af de komplicerede opgaver, som dette store problem indebærer. Men vi kan og vi bør nå frem til en politisk aftale med en fælles vision om hvordan vi arbejder på at løse klimaproblemet, når Kyoto-protokollen udløber. Når vi når så langt, vil andre brikker i puslespillet falde på plads. I København bliver de store linjer trukket op, men efterfølgende skal der forhandles om mange detaljer.

Spørgsmålet er, hvordan kan Norden bidrage til løsningen af klimaproblemet, ikke blot på mødet i København men også og ikke mindst efter mødet. Jeg vil understrege to ting. For det første må vi demonstrere vores styrke i de internationale forhandlinger. Klimaændringerne er globale og hvis vi skal gøre os nogle forhåbninger om resultater, må vi arbejde for sagen i globale fora. Norden har vist sig at være forudseende ved at tage initiativer i forhandlingerne.

Samtlige lande støtter op om målet om, at opvarmningen ikke må overstige to grader, og samtlige lande støtter op om ambitiøse mål om at reducere udslip af væksthussgasser. Den nordiske COP15-gruppe har drøftet flere ideer, indkaldt til møder og præsenteret projekter, der øger chancen for gode resultater på klimatopmødet.

For det andet vil jeg nævne, at Norden selv kan arbejde for at stå i spidsen når det gælder reduktion af opvarmning og dermed klimaændringerne. Ord og løfter er nødvendige, men det er altid vigtigt at kunne foreslå løsninger, som også andre kan tilegne sig. Man kan påstå, at der i Norden allerede findes mange interessante klimaprojekter og -teknik, for eksempel inden for vedvarende energi, biomasse og energieffektivitet. Det samme gælder nye strategier, her kan man blandt andet nævne anvendelse af økonomiske styremidler, incitament til innovation og offentlig støtte til miljøvenlige projekter. Når man besøger København, kan man for eksempel lære noget af byplanlægning og infrastruktur i en af regionens cykelbyer.

De nordiske lande kan være stolte af det, de allerede gør for at forebygge klimaændringer. I den sidste Climate Change Performance Index, udarbejdet af German Watch, er de nordiske lande blandt de lande der får topplacering. Når dette er sagt, vil jeg dog understrege, at vi ikke skal tillægge den slags lister for stor betydning. De hviler ikke altid på et videnskabeligt grundlag, og vi må ikke hvile på laurbærrerne. En ting ved denne liste vækker bekymring, det er, at forfatterne til listen har valgt at lade de tre øverste pladser stå tomme. Hvilket førte til, at Sverige havnede på fjerde plads. Grunden er enkel, der er ikke et eneste land i hele verden, der gør tilstrækkeligt til at undgå klimaændringernes trussel.

Klimaproblemet kan virke endnu mere kompliceret på grund af den økonomiske krise, som for øvrigt har ramt Island særligt hårdt. Krisen virker som en slags filter på vilje og finansiering i de fleste lande. Men der er mange muligheder, og forskningen har vist, at en helstøbt klimapolitik kan have en gunstig effekt på økonomien. Norden har været pioner i udviklingen af den demokratiske velfærdsstat, vi kan også være pionerer i udviklingen af et bæredygtigt samfund. Norden bør tage udgangspunkt i bæredygtig udvikling på samtlige nordiske samarbejdsområder i fremtiden. Det kan allerede spores i de initiativer, de nordiske lande har taget, når det gælder bæredygtighed og Nordens ledende rolle i spørgsmål, der vedrører de arktiske regioner, hvor klimaændringerne har sat de tydeligste spor.

Lad os arbejde sammen om at skabe gode resultater i København, og stille os i spidsen i kampen mod farlige klimaændringer, og altid med udgangspunkt i ideen om bæredygtig udvikling. Tak for jeres opmærksomhed.

Sinikka Bohlin (Den socialdemokratiska gruppen, s):

Fru president! Jag skulle vilja ställa en fråga till miljöministern. Det blir en dag också efter Köpenhamn. Om det nu blir som många ändå befarar, att man inte når en riktigt bra överenskommelse, har ministrarna diskuterat hur vi sedan gör i Norden? Som ministern säger har vi uppnått väldigt mycket samarbete när det gäller energi, transport och byggnation. Säger vi då i Norden att vi inte behöver samarbeta mer, att vi inte behöver göra någonting eftersom inte heller någon annan vill göra någonting? Eller har ministern en mer positiv syn på morgondagen?

Miljöminister **Svandís Svavarsdóttir**:

Ég þakka fyrir góða spurningu. Það er mín bjargfasta trú og skoðun að í svo stórum málum sem loftslagsmálunum og raunar fleiri viðfangsefnum 21. aldarinnar, til að mynda misrétti karla og kvenna, þá þurfum við að beita samstöðustjórn málum, „konsensuspolitik“. Þess vegna snýst þetta viðfangsefni ekki bara um loftslagsógnina og hvernig við ætlum að koma út úr henni heldur um svo mörg önnur stór viðfangsefni 21. aldarinnar. Og þar getum við á Norðurlöndum – sem höfum byggt okkar samfélag upp með jafnaðarmennsku fyrst og fremst að leiðarljósi – verið leiðandi í samfélagi þjóðanna um það að leiða þessi stærstu viðfangsefni 21. aldarinnar, fátæktina í syðri hluta heimsins, misrétti milli karla og kvenna og loftslagsógnina með samstöðustjórn málum þannig að við getum verið leiðandi, líka í aðferðinni en ekki bara innihaldinu.

Svandís Svavarsdóttirs *anförande i skandinavisk översättning:*

Tak for et godt spørgsmål. Det er min overbevisning, at vi, i vigtige spørgsmål som klimaet, og faktisk også når det gælder andre udfordringer i det 21. århundrede, såsom ulighed

mellem mænd og kvinder, så må vi anvende konsensuspolitik. Derfor drejer denne opgave sig ikke blot om klimatrussen, og hvordan vi klarer os igennem den, men også om andre store opgaver i det 21. århundrede. Og der kan vi i Norden – som allerede har opbygget et samfund, først og fremmest med udgangspunkt i lighed – vi kan tage en førerposition blandt verdens lande når vi skal løse de største opgaver i det 21. århundrede: fattigdommen på jordens sydlige halvkugle, uligheden mellem mænd og kvinder og klimatrussen ved hjælp af konsensuspolitikken, således at vi kan være førende, både når det gælder metoder og indhold.

Jan Lindholm (Mittengruppen, mp):

Fru president! Vi har haft ett flertal klimatseminarier i anslutning till sessionen. Vid dem har det presenterats åtgärdsprogram av olika slag som allesammans tydligt utgår från att vi ska stoppa höjningen av klimatgaserna vid 450 ppm koldioxidekvivalenter. Men forskarna säger att 450 ppm motsvarar 2,4 grader, och man pratar om att vi ska stoppa förändringen vid två grader. I verkligheten är det väldigt stor skillnad mellan två grader och 2,4 grader. Då undrar jag om de nordiska ministrarna arbetar med en annan agenda än den som presenteras vid seminarierna och där åtgärderna bygger på 450 ppm. Har man fler åtgärder för att nå två grader?

Miljøminister **Svandís Svavarsdóttir**:

Takk fyrir þessa spurningu. Það er alveg ljóst að við höfum ekki efni á því að efast um þau miklu varnaðarorð sem sterkustu vísindamenn heims eru með uppi í þessum efnum af því að við höfum ekki annan möguleika. Við höfum einn möguleika til þess að bregðast við loftslagsógninni og sá möguleiki er núna. Þannig að við eigum að fara eins varlega og nokkur kostur og það eru alltaf einhverjir sem eru með aðrar tölur. En Norðurlöndin hafa stutt þetta takmark um að hitastigið hækki að hámarki um 2 gráður og öll löndin hafa stutt þau markmið og ég held að okkur sé sómi að því að stilla okkur upp meðal þeirra fremstu í heiminum hvað það varðar.

Svandís Svavarsdóttirs anförande i skandinavisk översättning:

Tak for spørgsmålet. Det er helt klart, at vi ikke har råd til at tvivle på de alvorlige advarsler, som verdens førende videnskabsfolk bringer frem på dette område, fordi at vi ikke har noget valg. Vi har en mulighed for at reagere på klimatrussen, og denne mulighed er nu. Så vi må træde lige så varsomt, vi kan, der er altid nogen der kommer med andre tal. Men Norden har tilsluttet sig målet om, at opvarmningen ikke overstiger to grader, og samtlige lande har tilsluttet sig dette, og jeg mener, at vi kan være stolte af at kunne stille os i flokken blandt de førende i verden på dette område.

Christina Gestrin (Mittengruppen, sv) Presidiets talsperson, Dokument 13:

Fru president! Några arbetsdryga veckor återstår till klimattoppmötet i Köpenhamn. Norden har en unik chans att vara en aktiv aktör tack vare det danska ordförandeskapet som värdland och tack vare Sveriges EU-ordförandeskap.

Det behövs nu en stark politisk vilja och modiga politiska beslut för att uppnå ett ambitiöst globalt klimatavtal. Utsläppen måste globalt skäras ner så att temperaturhöjningen inte överskrider två grader Celsius.

Klimatförändringen innebär det största hotet någonsin för jordklotets miljö. Vi politiker har ett stort ansvar för att styra utvecklingen så att de skrämmande scenarierna inte förverkligas. Det är också ett faktum att det för världssamfundet på lång sikt är mycket billigare att begränsa utsläppen än att låta bli.

Nordiska rådet har i samband med sessionen uppmärksammat klimatförhandlingarna och klimattoppmötet genom att på måndagen ordna ett stort klimatseminarium tillsammans med NIB. Nordiska rådets presidium har dessutom i går godkänt ett ställningstagande som riktar sig till våra regeringar i Norden.

I ställningstagandet uppmanar Nordiska rådets presidium de nordiska ländernas regeringar att tillsammans starkt engagera sig i klimatförhandlingarna och verka för att ett ambitiöst globalt klimatavtal uppnås.

De nordiska länderna har varit aktiva i klimatpolitiken och kan bli ännu starkare aktörer i fortsättningen. Vi kan tillsammans medverka till en progressiv klimatpolitik genom att samarbeta kring utvecklandet, forskningen och ibruktagningen av energieffektiv teknik och förnybar energi. Vi anser också att ekonomisk stimulans i våra länder skall användas till att befrämja klimatvänlig teknologi och infrastrukturella lösningar som stöder en klimatvänlig utveckling.

Norden har ett särskilt ansvar i de globala klimatförhandlingarna att påminna om och lyfta fram de arktiska områden och Nordatlanten och de problem och risker som uppvärmningen innebär för den arktiska regionen. Klimatförändringen märks redan nu i de arktiska områdena och påverkar människors möjligheter att leva och bo där.

Norden kan också bidra globalt till att motverka klimatförändringen genom att verka för att u-länderna får tillgång till hållbara miljöteknologier och förnybara energiformer.

Vi uppmanar våra regeringar att reservera och rikta betydande resurser för detta ändamål till u-länderna. Vi är mycket glada för planerna på att i fortsättningen avsätta Nordiska utvecklingsfondens medel till klimatarbetet.

Nordiska rådet stöder varmt de samarbetsinitiativ inom klimatpolitiken som ministerrådet redan nu tagit fram och önskar ett fortsatt, ännu kraftigare samarbete i framtiden.

Josef Motzfeldt, Vestnordisk Råd:

Tak, fru præsident. Der er stadig væk folk, der tvivler på, at der virkelig sker klimaændringer i verden, men vi, som bor i Arktis, oplever påvirkningerne der, hvor vi bor. Der observeres ændringer i flora og fauna i hele landet. Der er alvorlige ændringer i permafrosten med påvirkninger af vores infrastruktur. Forandringerne rammer fangerbefolkningen hårdest.

Uden havis kan fangeren blive tvunget til at aflive sine hunde. Dette kan sammenlignes med, at en bonde bliver frataget sine marker eller sine kreaturer. Klimaændringernes påvirkning af naturen medfører således også en direkte påvirkning af vores kultur.

Hele Jordens balance forskydes i sammenhæng med ismassernes nedsmeltning, og de seneste målinger viser en kraftig landhævning i Grønland. Konsekvenserne af de industrielle landes forureninger oplever vi i Arktis. Spørgsmålet er dog, om denne tingenes ringe tilstand alene kan tilskrives industrien. Det er næppe tilfældet. Som beslutningstagere har vi alle muligheder for at træffe beslutninger om at begrænse og nedsætte energiforbruget yderligere ved blandt andet eksempelvis en bedre byggestil.

Derfor kræver vi handling, og det skal være straks. Vi kræver, at de industrielle lande tager deres ansvar for at fremme en løsning af problemet, som de har været med til at skabe. Lad os give hinanden håndslag på at gøre noget. Det er ikke for sent at forbedre vores adfærd, når det gælder mindre ødelæggende adfærd over for naturen og over for miljøet. Det vil selvfølgelig koste, men det vil blive endnu dyrere, hvis ikke vi griber helhjertet ind nu.

Ønsker vi fortsat at nyde mangfoldighed, er det bydende nødvendigt at lægge vores stil om. Tak, fru præsident.

Jenis av Rana (Midtergruppen, m):

Tak. Der er næppe nogen tvivl om, at Grønland sammen med nogle få andre lande i verden oplever klimaændringerne hårdest. Josef fortalte om ændringer i faunaen og så videre. Jeg tænkte på, om man konkret oplever blandt folket – I plejer jo at sige, at der bor folk i Arktis – at de mærker de her ændringer. Jeg tænker på, om arbejdsløsheden eller fraflytningen fra bygderne ind til byerne vokser, eller andre konkrete ting.

Josef Motzfeldt:

Tak, Jenis. Naturligvis har det en virkning på eksempelvis fiskeindustrien. Arterne trækker sig længere og længere mod nord, og det vil sige, at klimaændringerne påvirker vores bosætningsmønster. Men i første omgang er det i yderområderne, hvor fangerne bor, at livsgrundlaget og en tusindårig kultur bliver alvorligt truet og kommer under pres.

Debatten avslutades och rådet beslöt att lägga Dokument 13 till handlingarna.

Redogørelse om det nordiska globaliseringsarbejdet, Dokument 6

Samarbejdsminister **Bertel Haarder**, Dokument 6:

Formålet med det nordiske globaliseringsarbejde er at fokusere samarbejdet på fælles udfordringer og på fælles muligheder på områder, hvor der er en nordisk merværdi, og det vil sige, hvor en fælles indsats giver et bedre resultat end en indsats i landene hver for sig.

Det vil være til gavn for borgerne og for virksomhederne, og samtidig giver vi derved det nordiske samarbejde en opgave, som giver samarbejdet stor legitimitet i befolkningerne.

Statsministrene har med globaliseringsindsatsen givet os en opgave, som kun kan løses, hvis vi tænker nyt, går nye veje. Samarbejdsministrenes redegørelse til statsministrene er oversendt til Nordisk Råd. Der kan man se, hvor langt vi er kommet. Som det ses, har der i løbet af året været fokus på initiativer, som søger at understøtte et positivt resultat på klimatopmødet i København. Det gælder ikke mindst topforskningsinitiativet på klima-, miljø- og energiområdet, som er et, efter min mening, vellykket flagskib.

Også den store begivenhed Nordisk Energi-expo, som internationalt omtales som *Nordic Climate Solution*, har givet profil til det nordiske samarbejde. Under globaliseringsinitiativet med fokus på indspil til klimaforhandlingerne har den nordiske COP15-gruppe blandt andet arrangeret uformelle møder mellem de globale forhandlere. Ud over globaliseringsforummet ved rigsgrænsen i Nordsverige vil jeg også nævne globaliseringsforummet i Den Blå Lagune i Island i februar i år. Her kom der mange gode forslag på klima- og energiområdet, herunder, at Norden skulle blive *"the green valley of Europe"*. Det er en idé, som *Baltic Development Forum* har taget videre tidlige på denne måned.

Der er også andre initiativer. For eksempel er et af de fællesnordiske initiativer under EXPO 2010 i Shanghai en nordisk klimadag. Jeg vil også nævne, at det nordiske globaliseringsinitiativ har givet genlyd andre steder i Europa, eksempelvis i de baltiske lande og i EU.

Samarbejdsministrene har netop i denne måned godkendt igangsætningen af nye initiativer: kultur og kreativitet, helse og velfærd, klimavenligt byggeri, energi og transport og eScience under det nordiske forsknings- og innovationsområde. Og finansministrene er kommet med ideer på visse konkrete områder i en mulig opfølgning på COP15 i form af den såkaldte *clean development mechanism* og *joint implementation* som led i nedbringelsen af CO₂-udledningen.

De nye initiativer skal nu videreudvikles i de relevante ministerråd, og det starter i det nye år. Processen begyndte for et lille års tid siden. Når der er så mange ideer og indspil, kan alle selvfølgelig ikke få deres forslag gennemført, men der er skabt gode kompromisser. Der har været et godt samarbejde, og vi samarbejdsministre ser frem til resultaterne også af de nye initiativer og glæder os over, at stort set alle ministerråd nu er involveret i samarbejdet. Det er godt, nu trækker vi i samme retning.

Jeg vil gerne takke Nordisk Råd og også Ministerrådets sekretariat med Halldór Ásgrímsson i spidsen og også mine samarbejdskolleger. Jeg vil gerne takke dem og glæde mig over, at det, der er sket de sidste 30 år, hvor jeg enten tæt ved eller på afstand har fulgt det nordiske samarbejde, er, at vi har fået færre møder, vi har fået mindre papir, og til gengæld

får vi flere resultater. Og det er den vej, vi skal fortsætte under det danske formandskab. Tak.

Line Barfod (Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, EL):

Det er selvfølgelig fint at høre, at ministrene arbejder godt sammen – det er selvfølgelig væsentligt – og at der kommer mange ideer fra ministrene. Men jeg vil gerne høre, om den danske samarbejdsminister også, når Danmark er formandsland næste år, vil sikre, at man inddrager befolkningerne og de folkelige organisationer. For man kan få mange flere ideer, og man kan også få spredt ideerne langt mere, hvis man ikke kun satser på eliten, men sørger for at få det folkelige med. Og vi har nogle rigtig dygtige organisationer, både Foreningen Norden og andre folkelige organisationer, og miljøbevægelser, når vi snakker klima, og så videre, som virkelig vil kunne være med til at løfte det her område og sikre, at det også er forankret i befolkningerne. Så, vil Danmark som formandsland sikre, at det ikke kun er eliteprojekter, men at man også får den folkelige forankring med?

Samarbejdsminister **Bertel Haarder**:

Det korte svar er: Jo mere, jo bedre. Jeg håber, at fru Line Barfod også bemærkede, at jeg særlig takkede Nordisk Råd for et samarbejde om globaliseringsstrategien, som efter min mening er blevet bedre og bedre. Jeg er også helt enig i, at jo mere vi kan få det nordiske samarbejde til at leve uden for rigsdagsbygningerne, jo bedre.

Sinikka Bohlin (Den socialdemokratiska gruppen, s):

Samarbetsministern sade att det är mindre möten, mindre papper och mer resultat. Visst är det bra, för det är ingen som älskar onödiga möten eller stora pappershögar. Men jag upplever fortfarande som en del av Nordiska rådet ett demokratiskt underskott när man förbereder globaliseringsinitiativet. Vi är med, men vi är med väldigt sent. Vi får oftast ett färdigt förslag serverat. Mitt önskemål är att i framtiden när man börjar titta mer på målsättningar och uppföljning eller om det kommer nya initiativ uppifrån skulle vi, enligt den nordiska demokratiska modellen, få delta från början.

Samarbejdsminister **Bertel Haarder**:

Hvis jeg ikke husker forkert, har fru Bohlin sagt det samme ved et møde i København. Vi har lyttet, og jeg glæder mig til at have et tættere samarbejde med Nordisk Råds præsidium, end vi har haft hidtil; vi skal finde ud af, hvordan og hvorledes. Jeg ved, at der er et ønske om, at vi skal have en hel dags møde. Mit forslag er, at vi starter med en halv dag og ser, hvordan det går.

Line Barfod, Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes talsperson, Dokument 6:

I Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe er vi meget optaget af, at globalisering og hele den her snak om globalisering ikke kun kommer til at handle om, hvordan vi tjener flere penge, men også kommer til at handle om, hvordan vi sikrer bedre vilkår for mennesker og selvfølgelig også for miljøet. Derfor er noget af det, vi mener er afgørende, at se på, hvordan vi forbedrer vilkårene for mennesker, ikke kun i Norden, men også i resten af verden. Det, vi har set med den globalisering, der har været hidtil i verden, er desværre ofte, at det i stedet er blevet et kapløb om at gøre tingene værre, at mennesker i vores del af verden har mistet arbejdspladser, der er flyttet til blandt andet Østen, hvor der så er blevet dårligere løn- og arbejdsvilkår, end der ellers var.

Derfor mener vi, at det er afgørende, at vi får en globaliseringsproces, der handler om at løfte. Derfor har et af vores forslag også været, at Svanemærket, som jo er en af de virkelig store og helt konkrete nordiske succes historier, skulle udvides til ikke kun at handle om miljø, men også at handle om mennesker, så vi får med, at det for os er afgørende, at de produkter, der bliver produceret, også bliver produceret af mennesker, der har ordentlige løn- og arbejdsvilkår og også har ret til at organisere sig for at kæmpe for bedre løn- og arbejdsvilkår.

En anden ting, vi har været meget optaget af i forhold til globaliseringen, er, hvordan vi kan inddrage vores befolkninger langt mere. Derfor mener vi også, at det er afgørende at se på

innovation, ikke kun som noget, der foregår i nogle lukkede fora, men som noget, hvori vi virkelig kan inddrage befolkningen, og hvori både medarbejdere og brugere i den grad kan spille med.

Ved miljøprisuddelingen i går blev der delt en pris ud til *I Ur och Skur*. Sådanne ideer om, hvordan vi får børn ud i skoven, i naturen, ideer om, hvordan vi bedre kan udvikle elbiler og mange andre ting, bør vi dele med hinanden, så mange flere kan få gavn og glæde af dem. I stedet for at se på, hvordan vi holder på vores viden, bør vi sikre, at vi deler viden med hinanden og på den måde forbedrer vilkårene.

På samme måde bør vi også se på: Hvad er det for nogle ejerstrukturer, vi har? Hvad er det for et demokrati, vi har? Er den måde, vi organiserer tingene på, noget, der øger den udvikling, vi gerne vil, eller noget, der skader den? Med finanskrisen har vi set, at den måde at organisere den finansielle sektor på i hvert fald ikke holder, og at vi må finde en anden måde at gøre det på.

På samme måde ser vi på energiområdet, at hvis man fuldstændig overlader det til markeds kræfterne, er det ikke den vedvarende energi, der bliver udbygget; så er det kulkraftværkerne, der bliver udbygget. Derfor bliver vi nødt til også at se på og udvide demokratiet og sikre, at vi på demokratisk vis diskuterer, hvad det er for en globalisering, vi ønsker, og hvem det så er, der skal bestemme den udvikling. Det bør vi som politikere tage hånd om og gå forrest i. Tak.

Debatten avslutades och rådet beslöt att lägga Dokument 6 till handlingarna.

Medlemsforslag om kompetensdatabas inom miljö och energi, A 1463/näring

Thomas Jensen (Den Socialdemokratiske Gruppe, S) Næringsudvalgets talsperson, A 1463/näring:

Fru præsident. Den Socialdemokratiske Gruppe har fremsat et medlemsforslag om, at Nordisk Ministerråd bør tage initiativ til at oprette en database med en fællesnordisk oversigt over forskning og satsninger inden for miljø og energi.

For at imødekomme de globale demografiske udfordringer, som vi står over for i de nordiske lande, bør Norden øge takten i omstillingen til vidensamfund. En fortsat økonomisk vækst er forudsætningen for at beholde og udvikle de velfærdssamfund, som er opbygget gennem tid. Forskning og udvikling er en stærk drivkraft i den omstilling til vidensamfund, som nu sker. Under industrialiseringen var – og det er den fortsat – den frie bevægelse af arbejdskraft, kapital og varer en vigtig forudsætning. I den globale vidensøkonomi er den fri bevægelse af kundskab en forudsætning for et lands eller en regions udvikling. Det er derfor vitalt, at vi i de nordiske lande kan skabe verdensledende miljøer, som kan tiltrække personer og virksomheder.

Topforskningsinitiativet er et af de vigtigste og største programmer, som er sat i gang inden for det nordiske samarbejde. Det er derfor væsentligt, at den viden og kompetence, som opbygges inden for programmet, gøres tilgængelig for brugere i civilsamfundet. Små og mellemstore virksomheder har i mangt og meget ikke samme ressourcer og kompetencer til at tilegne sig forskningsverdens resultater. Begrebet *open access* er en publiceringsform, hvor forskere gør deres publikationer frit tilgængelige for læsere på internettet. Hovedargumentet er, at det gør forskningen mere tilgængelig og muliggør, at flere kan drage nytte af den.

Også inden for EU er man opmærksom på betydningen af at sprede viden og kundskab. I formandskabets konklusioner fra Det Europæiske Råds møde i marts 2008 blev det fremført, at hvis EU skal blive en endnu mere moderne og konkurrencedygtig økonomi, må medlemslandene og EU fjerne hindringer for fri bevægelse af viden ved at skabe en såkaldt femte frihed for forskere. Den bygger blandt andet på en bedre og mere åben adgang til viden og innovation.

De nordiske miljøministre udtalte ved deres møde i slutningen af maj 2009, at Norden bør styrke sin rolle som global foregangsregion, når det gælder klimavenlige teknologier. Der er et stort behov for klimavenlige teknologier, for samtidig med at vi skal sikre en global økonomisk vækst, er det altafgørende, at vi reducerer udslippet af CO₂ ganske radikalt.

Udvalget mener, at det er et godt eksempel på, at spredning af forskningsresultater, for eksempel inden for topforskningsinitiativet, kan være med til at skabe øget vækst. Derfor mener udvalget, at topforskningsprogrammet på denne måde skal styrkes og gøres endnu mere relevant gennem en spredning af forskningsresultater og -viden til centrale interessenter. Udvalget mener, at der på nordisk plan bør sættes gang i et pilotprojekt for at skabe fri adgang til forskningsresultater, så Norden kan være en foregangsregion i EU og på globalt plan.

Et fuldskalaprojekt, der udvikler modeller for vidensspredning bør derfor initieres som en del af topforskningsinitiativet. Udvalget mener, at forslaget oprindelige idé om at skabe en kompetencebank inden for energi og miljø bør spredes til også at gælde for et arbejde for spredning inden for viden på et mere generelt plan. Topforskningsinitiativets første fase retter sig mod miljø- og energiforskning og er derfor en udmærket case til at skabe et eksperimentarium for udvikling af nye værktøjer, begreber og løsninger med et nordisk fokus på den femte frihed.

Til slut skal jeg sige, at Næringsudvalget derfor foreslår, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd, at et fuldskalaprojekt, som udvikler modeller for videre spredning af forskningsresultater i EU/EØS, bør initieres som en del af topforskningsinitiativet for at skabe fri adgang til forskningsresultater, hvor Norden kan være en foregangsregion inden for EU/EØS. Tak.

Debatten avslutades.

Näringsutskottets rekommendation i anledning av A 1463/näring blev godkänd och Rek. 14/2009 sålunda antagen.

Klimainitiativer i Norden og internationalt, Rek. *7/2007/miljö

Jan Lindholm (Mittengruppen, mp) Miljö- och naturresursutskottets talperson, Rek. *7/2007:

Miljö- och naturresursutskottet har behandlat ministerrådets svar på rådets rekommendationer om nordiska och internationella klimatinitiativ, en rekommendation som grundar sig på ett förslag från den socialdemokratiska gruppen om nordisk uppföljning av den så kallade Stern-rapporten från år 2006.

Ministerrådets svar innehåller en redovisning med många positiva initiativ. Utskottet tycker att det är bra. Vi gläder oss också åt beslutet att kanalisera återflödet till *Nordic Development Fund* till klimatinsatser i utvecklingsländer. Stöd till utvecklingsländer är en central fråga för att nå framgång i Köpenhamn.

Utskottet är däremot inte särskild nöjt med ambitionsnivån när det gäller de nordiska ländernas samarbete för att minska de egna klimatutsläppen. Utskottet efterlyser mer konkreta planer och samarbetsprojekt. Även om det är mer kostnadseffektivt att minska utsläppen i andra länder måste vi också dra vårt strå till stacken, och här finns det massor med samarbetspotential. Utvecklingsländerna förväntar sig att de rika länderna ska bidra till att bygga en hållbar framtid. Men det alternativet för utvecklingsinriktning blir inte trovärdigt förrän vi själva i den rika världen visar att vi också är beredda att byta utvecklingsspår.

Norden kan inspirera och uppmuntra andra länder och regioner, och vi kan fungera som positiva förebilder för hur man bygger långsiktigt hållbart. Ett sådant agerande stärker dessutom de nordiska ländernas position i förhandlingarna.

Det är också med viss besvikelse som utskottet har noterat ministerrådets svar om det nordiska samarbetet kring åtgärder för klimatanpassning. Utskottet hade önskat ett bredare perspektiv och beklagar att det inte verkar finnas ett större intresse för nordiskt samarbete på detta område.

När det gäller rådets rekommendationer om att arbeta med en beredskap för kommande klimatkonflikter beklagar utskottet att de nordiska regeringarna inte har väckt frågan om en global rundabordskonferens med målet att nå konkreta handlingsplaner för att förebygga de konflikter som annars hotar i dyningarna efter en växande global klimatrelaterad migrationsväg.

Förhandlingarna om ett globalt klimatavtal efter år 2012 är i full gång. Vi får dock inte glömma bort att de svåra utmaningar som ett förändrat klimat ställer inte försvinner med ett avtal, utan vi måste hitta smarta och effektiva sätt att nå de målsättningar som vi i avtalet har förbundit oss, och naturligtvis hjälpa andra länder att göra detsamma. Därför föreslår Miljö- och naturresursutskottet att den första och den andra att-satsen i rekommendationen upprätthålls. Utskottet har också konstaterat regeringarnas avvaktande hållning till de övriga utmaningarna i rekommendationerna som vi från utskottets sida har riktat. Därför är det med visst beklagande som vi föreslår att vi ska avskrika rådets att-satser 3, 4 och 5.

*Det hänvisas till dagordningspunkt 17 angående beslut om Rek. *7/2007/miljø (avväntar nyt meddelande angående första och andra att-satserna till näste år; anser tredje, fjärde och femte att-sats som färdigbehandlade).*

Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet, Fremst. *2/2009/miljö

Anita Brodén (Mittengruppen, fp) Miljö- och naturresursutskottets talsperson, Fremst. *2/2009:

Jag vill börja med att tacka för en välvillig behandling av detta medlemsförslag och uttrycka min glädje över det.

I januari i år rekommenderade Nordiska rådet efter ett förslag från Miljö- och naturresursutskottet och Presidiet att Nordiska ministerrådet senast den 31 december 2009 ska färdigställa en ambitiös intern miljö- och klimatpolicy för ministerrådets egen verksamhet. I sitt svar till rådet redogör ministerrådet för de åtgärder man redan vidtagit och för det man planerar att göra för att minska sin belastning av framför allt koldioxid.

Miljö- och naturresursutskottet uppskattar den insats och de initiativ ministerrådets sekretariat gjort för att göra den dagliga verksamheten mer miljöanpassad. Varje åtgärd är värdefull. I sitt svar till rådet informerar ministerrådet om intentioner att utarbeta en handlingsplan för fortsatt reduktion av miljöbelastning och koldioxidutsläpp. Utskottet välkomnar handlingsplanen och betraktar den som ett framsteg i det nordiska interna miljöarbetet.

Miljö- och naturresursutskottet hoppas att sekretariatets handlingsplan blir ett konkret och ambitiöst verktyg. Vi ser också den stundande flytten av rådets och ministerrådets sekretariat till nya utrymmen i Köpenhamn som en stor möjlighet, där man kan inrymma dessa frågor.

Vikten av att börja med sig själv när man vill åstadkomma en förändring kan inte nog understrykas. Därför är det så otroligt viktigt att vi också härifrån Nordiska rådet tittar på den här frågan och ser vad vi kan göra och uträtta i vår egen organisation, i våra egna partigrupper och i våra egna parlament. Där har vi också möjlighet, precis som Nordiska ministerrådet, att titta på den egna verksamheten och att upprätta en miljöpolicy och kanske till och med en miljöcertifiering av vår egen verksamhet. Då har vi möjlighet att göra skillnad i Nordiska rådet men givetvis också i Nordiska ministerrådet.

Landsstyremedlem **Annika Olsen:**

Tak, fru præsident. Norden har en rig tradition for at føre en klimavenlig politik, og igennem et styrket samarbejde på klimaområdet, et styrket samarbejde, der er baseret på erfaringsudveksling, udveksling af tekniske løsninger m.m., kan de nordiske lande være med til at vise alverdens lande vejen til et bedre klima for alverdens borgere.

Norden kan med sin passende størrelse bruges som laboratorium med hensyn til at afprøve nye teknologiske løsninger. I den sammenhæng har det færøske elselskab budt Færøerne frem som forsøgslaboratorium, hvor løsninger, der testes i *small scale*, siden hen kan vise sig at være fornuftige i *full scale*.

I den færøske klimaplan har vi sat os for, at 75 procent af vores elproduktion skal komme fra vedvarende energikilder i 2020. Derved lægger et lille øsamfund som Færøerne sig i spidsen, når det kommer til grøn energi i verden, og kan således bruges som eksempel på, hvordan et isoleret øsamfund, der ikke har muligheder for at koble sig på et større energinet, kan løse sine energiforsyningsbehov på en klimavenlig måde.

Den økonomiske krise kan bruges til noget fornuftigt i form af grøn vækst, og derfor har Færøerne sat en del økonomiske ressourcer af til isolering af offentlige bygninger, billige energilån til private husstande og vedvarende energikilder. Vi skal bruge klimaproblematikken som en mulighed til at komme ud af den økonomiske krise.

Præsident: Det er vigtigt, at både store og små nationer kan føle et ejerskab til den betydningsfulde opgave, det er at holde verdens temperaturforandring under to grader i 2050, og jo flere lande, små som store, der lægger navn til den kommende aftale i København, jo stærkere og bedre bliver aftalen. Tak for opmærksomheden.

Debatten avslutades.

*Det hänvisas till dagordningspunkt 17 angående beslut om Fremst. *2/2009 (avväntar nyt meddelande nästa år).*

11. Debatt om fördjupat utrikes- og försvarspolitiskt samarbeite i Norden

Dokumentation:

- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 4)
- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 5)
- Medlemsförslag om etablering av ett nordiskt kontor i Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet)
- Medlemsförslag om nordisk granskning av EU:s grøn- og vitböcker (A 1438/presidiet)
- Medlemsförslag om kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar (A 1455/presidiet)
- Medlemsförslag om nordisk romfartspolitisk samarbeid (A 1464/næring)
- Udvalgsforslag om migration (A 1479/medborger)

Medlemsförslag om etablering av ett nordiskt kontor i Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
at etablere et nordisk informationskontor i Minsk, Hviderusland

Medlemsförslag om nordisk granskning av EU:s grøn- og vitböcker (A 1438/presidiet)

Nordiska rådet beslutar
att vedtage EU-strategien for Nordisk Råd

Medlemsförslag om kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar (A 1455/presidiet)

Nordiska rådet rekommanderer de nordiska lændernas regeringar
att verka för ett fördjupat försvars- og säkerhetspolitiskt samarbeite i Norden

Medlemsförslag om nordisk romfartspolitisk samarbeid (A 1464/næring)

Nordiska rådet rekommanderer Nordisk Ministerråd
att ta initiativ til økt satsing, inklusiv FoU-innsats, på romvirksomhet for å utvikle bedre miljø- og ressurovervåking i nordområdene og Arktis. Bedre koordinering av aktiviteter som pågår, må også vurderes

att vurdere om data fra overvåking kan gjøres tilgjengelig mellom de nordiske land i større grad enn det som i dag er tilfellet

Udvalgsforslag om migration (A 1479/medborger)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
at politikområderne migration, asyl- og flygtningepolitik bliver et formelt samarbejdsområde i Nordisk Ministerråd. Migration, asyl- og flygtningeanliggende skal således behandles jævnlige af de relevante nordiske ministre med ansvar for politikområderne med henblik på at skabe en humanitær og holdbar migration til og fra de nordiske lande

Bendiks H. Arnesen overtog ledningen av förhandlingarna.

Ändringar till närvarolistan:

Det anmeldes att Kristen Touborg lämnade sessionen kl. 15.30 og ersattes av Høgni Hoydal.

Rådet beslöt att ändra närvarolistan i enlighet härmed.

Utrikesministrarnas redogörelse, Dokument 4

Udenrigsminister **Össur Skarphéðinsson**, Dokument 4:

Præsident, kolleger, medlemmer af Nordisk Råd! De nordiske landes udenrigsministre har haft et meget godt samarbejde under Islands formandskabs periode. Året har været ganske begivenhedsrigt, ikke mindst på grund af den økonomiske krise, som har ramt så mange nationer hårdt, ikke mindst os i Island, men også på grund af enkelte nordiske landes lederskab i vigtige internationale organisationer såsom Sveriges fremragende formandskab i EU, Norges og Danmarks formandskab i Arktisk Råd, Sveriges overtagelse af formandskabet i Barentsrådet og Danmarks ledende rolle på klimaområdet.

Vi har yderligere søgt at styrke samarbejdet på udenrigs- og sikkerhedsområdet, hvor vi har fokuseret på Norges forhenværende udenrigs- og forsvarsminister Thorvald Stoltenbergs rapport, hvori Thorvald fremsætter 13 forslag om udvikling af de nordiske landes samarbejde inden for sikkerheds- og forsvarsanliggender inden for de næste 10 eller 20 år. Forslagene i Stoltenbergs rapport drejer sig for det først om samarbejde inden for sikkerheds- og forsvarsanliggender, for det andet om samfundsmæssigt forsvar så som samarbejde om netsikkerhed og for det tredje tiltagene i forbindelse med den stigende betydning af det høje nord, Arktis, og en fællesnordisk reaktion på de ændringer, der nu finder sted. Sidst, men ikke mindst, er der forslaget om øget samarbejde mellem de nordiske landes udenrigstjenester. Man skal dog ikke glemme rapportens sidste forslag om en erklæring om nordisk solidaritet. Jeg har sagt, at man i dette forslag kan se et glimt af poetisk skønhed, og det er måske selve kernen i vores fællesnordiske storfamilie, dvs. en for alle og alle for en.

Efterfølgende har der udviklet sig en omfattende debat i de nordiske lande om rapportens indhold. Politikeres og offentlighedens reaktioner afspejlede med stor tydelighed, hvor positivt vore beboere i de nordiske lande ser på nordisk samarbejde generelt og ligeledes på dette felt.

I vores afsluttende erklæring på de nordiske udenrigsministres møde i Reykjavik i juni understregede vi, at det var af fælles nordisk interesse at bidrage til stabilitet i det nordiske område og i de omkringliggende områder. Disse fælles interesser og den geografiske nærhed skabte efter vores mening et naturligt samarbejdsgrundlag for i solidarisk ånd at imødegå udfordringerne inden for udenrigs- og sikkerhedsanliggender.

Det er vores fælles overbevisning, at et øget samarbejde er i fuld overensstemmelse med de enkelte nordiske landes politik inden for sikkerheds- og forsvarsanliggender og er velegnet til at styrke det eksisterende europæiske og euro-atlantiske samarbejde.

De nordiske lande har udviklet et vigtigt samarbejde inden for udenrigs- og forsvarsanliggender. En del forslag er allerede til nærmere undersøgelse hos de nordiske lande. Samarbejde med andre nationer, herunder også de baltiske lande, tror vi er af væsentlig betydning. En del af erklæringen fra Reykjavik kan implementeres med kort varsel, mens nogle af de andre forslag drejer sig om mere langsigtede mål og kræver yderligere konsultation, overvejelser og forberedelse.

Vi er alle enige om, at et øget nordisk samarbejde må støtte og styrke nationernes eksisterende samarbejde og forpligtelser inden for NATO, EU og OSCE og bevise vigtigheden af et multinationalt samarbejde. I sådanne tilfælde lægger vi tung vægt på, at FN's lederrolle er hævet over enhver tvivl.

Ministrenes konklusion var at tage alle rapportens forslag op til nærmere behandling med det sigte at definere de områder, hvor det ville være muligt at styrke samarbejdet med hensyn til det allerede eksisterende nordiske samarbejde. De nordiske lande vil tage initiativ til en fælles tilgang til risikostyring, præventive foranstaltninger og sikring af stabilitet i tidligere konfliktområder. De første skridt angår træning af de nordiske civil- og politistyrker.

Udenrigsministrene diskuterede ideer om et øget nordisk samarbejde om overvågning af det islandske luftterritorium på lignende måde, som Norge og Danmark har påtaget sig opgaven i NATO's regi. Det er blevet besluttet at undersøge disse muligheder nærmere under hensyntagen til de enkelte landes forhold.

Et meget vigtigt fremtidigt samarbejdsområde vil være udviklingen i den arktiske region, hvilket vil medføre både enorme muligheder og vanskelige opgaver for de nordiske lande. Øget aktivitet i det nordlige område generelt vil medføre øget skibstrafik. Det kræver også et øget antal vagt- og eftersøgningskibe, og det står jo klart, at ingen af de nordiske lande alene har kapacitet til at gennemføre alle projekter på området som for eksempel inden for sikkerhed og inden for redning. Vi har besluttet at have et tæt samarbejde på dette område inden for Arktisk Råd og andre internationale organisationer som IMO, Den Internationale Maritime Organisation.

Der var også yderligere enighed blandt os om at arbejde hen imod en styrkelse af samarbejdet inden for netsikkerhed - et punkt, som har været hævet over al tvivl i de moderne samfund, vi har i de nordiske lande. De nordiske landes samarbejde og andet regionalt samarbejde i kampen mod organiseret kriminalitet er af den største betydning og må til enhver tid prioriteres højt blandt vore projekter. Betydningen af et sådant samarbejde er blevet meget håndgribeligt i Island, blandt andet, i lyset af meget alvorlige sager om menneskehandel for nylig.

Uformelt samarbejde blandt de nordiske udenrigsministre og ambassader har gennem årene været både omfattende og godt. Der er god enighed blandt udenrigsministrene om, at dette samarbejde bør styrkes, og vi har påbegyndt arbejde for at undersøge yderligere samarbejde på det politiske område, i forretningsanliggender, repræsentation og kulturanliggender ifølge et af Stoltenbergforslagene.

Udenrigsministrene vil desuden i dette forum gerne udtrykke deres glæde over et veludviklet samarbejde mellem de nordiske forsvarsministre, der nu arbejder hen imod at flytte det allerede eksisterende nordiske forsvarssamarbejde ind under én hat for at styrke samarbejdets koordinering og effektivitet. Dette samarbejde vil øge de nordiske landes evne til at imødegå udfordringer på det nordiske område og på konfliktområder andre steder i verden.

Udenrigsministrene ser også frem til godkendelsen af EU's strategi for Østersøregionen, hvilket forventes at ske ved Det Europæiske Råds næste møde. Vi sætter stor pris på, at Nordisk Ministerråd vil spille en aktiv rolle i det mindste i dele af implementeringen af denne strategi.

I år har Island også været koordinator for det nordisk-baltiske samarbejde. Det årlige møde med de baltiske udenrigsministre fandt sted i Reykjavik i august, hvor man blandt andet diskuterede den globale økonomiske krise og situationen i Afghanistan og Pakistan. Udenrigsministrene - de baltiske og de nordiske - mødtes yderligere i forbindelse med FN's generalforsamling i september. Og det er vores mening, at det øgede samarbejde mellem de nordiske og de baltiske udenrigsministre er en meget positiv udvikling. Det vil også være meget gavnligt i fremtiden.

Jeg vil som formand afslutte denne rapportaflæggelse med at takke de øvrige landes udenrigsministre for et meget fornøjeligt og godt samarbejde i Islands formandskabsperiode. Jeg håber også, at diskussionen her i dag vil afspejle den holdning, som er kommet frem på vores møde, nemlig at der er en bred vilje til at styrke nordisk samarbejde inden for udenrigs-, sikkerheds og forsvarsanliggender.

Försvarsministrarnas redogörelse, Dokument 5

Försvarsminister **Jyri Häkämies**, Dokument 5:

Ärade nordiska kolleger, kära vänner! Traditionellt har försvarsfrågor inte behandlats av Nordiska rådet men det är en ära att i egenskap av ordförande för det nordiska försvarspolitiska samarbetet tala till er i dag och redogöra för de framsteg som skett inom nordiskt försvarspolitiskt samarbete under det gångna året. Det nordiska försvarssamarbetet har lång historia och har blivit en viktig del av våra länders försvarspolitik. Trots att de nordiska länderna har olika försvarslösningar har samarbetet både utvidgats och fördjupats i allt större utsträckning under de senaste åren.

Samarbetet åtnjuter också ett brett stöd av både allmänhet och politiker. Det nordiska försvarssamarbetet är inte en försvarsallians utan samarbetet stöder och kompletterar de nordiska ländernas deltagande i övrigt internationellt samarbete till exempel inom FN, EU och Nato.

Kärnan i det nordiska försvarssamarbetet är en gemensam helhetsinriktad och långsiktig *approach* i försvarsrelaterade frågor. Målet är att stärka deltagarnas nationella försvar, undersöka gemensamma områden för potentiell samverkan och befrämja effektiva gemensamma lösningar. Tillsammans kan vi uppnå operativa, tekniska och industriella fördelar som leder till större kostnadseffektivitet och bättre resursallokering.

Försvarsmaterielsamarbetet har bedrivits i snart 15 år och är en viktig del av det nordiska försvarssamarbetet. Tillsammans strävar vi till att uppnå ekonomiska, tekniska och industriella fördelar inom samarbete i utveckling och anskaffning av materiel. Vi har också långa och goda erfarenheter i samarbetet inom internationell krishantering och gemensamma fredsbevarande insatser.

Genom gemensamma insatser inom säkerhetssektorreform har de nordiska länderna även framgångsrikt stött uppbyggnaden av långsiktig stabilitet och säkerhet bland annat på Västra Balkan och i Ukraina. Under det senaste året har vi utvidgat vårt samarbete till att även omfatta utveckling av operativa kapaciteter. I fjol genomfördes en studie på initiativ av kommandörerna för den finska, svenska och norska försvarsmakten där ytterligare möjligheter till fördjupat försvarssamarbete analyserades. Sammanlagt identifierades 140 områden inom ramen för vilka ett närmare samarbete vore fruktbart.

Studien konkretiserades då de nordiska försvarsministrarna i november i fjol beslöt att upprätta ett nytt samarbetsforum för att utveckla gemensamt operativt samarbete.

Det finns många exempel på framsteg och konkreta resultat av vårt nordiska försvarssamarbete. En stor presentation inom ramen för krishantering är den Nordiska stridsgruppen NBG med Sverige som lednation.

Ett annat exempel är det nordiska samarbetet inom ramen för ISAF i Afghanistan. Inför valet har omständigheterna varit utmanande men det finsk-svenska PRT har klarat sig bra. Sammanhållningen mellan de finska och svenska trupperna är mycket god. I Afghanistan är det inte "Finland" och "Sverige" utan "vi". Det säger även mycket om styrkan bakom det nordiska samarbetet. Tack vare ett gott nordiskt samarbete kan vi i dag också dela på bördan för till exempel transport av trupper och materiel till och från Afghanistan. De nordiska länderna samarbetar även inom den så kallade OMLT-verksamheten vars syfte är att utbilda den afghanska nationella armén till att i framtiden kunna ta ansvar för landets egen säkerhet.

Ett annat gott exempel på framgångsrikt samarbete kan hittas inom sjöövervakning. Östersjön är ett hav präglad av oljetransporter och intensiv sjöfart. År 2000 påbörjade Finland och Sverige ett pilotprojekt för utbyte av sjölägesbilder. Detta bilaterala samarbete har i dag utvecklats till sjöövervakningssystemet *Sea Surveillance Baltic Sea* som täcker över 95 procent av Östersjöområdet. Detta ger oss en möjlighet att få bättre översikt över

händelserna i vårt närområde och kan i framtiden potentiellt fungera som en knutpunkt för hela Östersjön. SUCFIS och SUCBAS är även goda exempel på hur militärt samarbete kan gagna den civila världen, i detta fall genom ökad säkerhet för alla aktörer på Östersjön.

Av många lovande materielprojekt vill jag speciellt nämna Archer-programmet som i dag bedrivs mellan Sverige och Norge och vars mål är att på gemensam grund utveckla ett nytt artillerisystem. Ett annat viktigt samarbetsområde är koordinering av materiel för krishantering.

Under det gångna året har de nordiska länderna även gjort en stor insats för att stöda uppbyggandet av en afrikansk förmåga för att förebygga och hantera kriser. Det nordiska stödet riktar sig till EASBRIG i Östafrika och stöd ges exempelvis inom ramen för krishanteringsutbildning och skapandet av sjö- och kustövervakningsförmågor.

Som framgår av dessa konkreta exempel strävar vi genom det nordiska samarbetet till att möta utmaningar både globalt och regionalt. Detta medför även att området för det nordiska försvarssamarbetet är både brett och varierande.

För att lättare kunna hantera samarbetet som svällt under åren, har man under Finlands ordförandeskap arbetat hårt för att göra det allt bredare och djupare samarbetet mer överskådligt och styrning samt koordination mer enhetlig.

Det gamla systemet är uppbyggt på tre separata pelare, som alla hade sin egen ledning och koordination på politisk och militär nivå. Genom att sammanslå de olika pelarna och skapa en gemensam styrning både på politisk och militär nivå:

- 1) förebygger vi onödiga och ineffektiva överlappningar
- 2) garanterar vi fortsatt effektivitet och produktivitet inom det nordiska försvarssamarbetet
- 3) ser vi till att vi samarbetar på alla försvarsrelaterade områden av mervärde och intresse

Genom samarbete kan och bör de nordiska länderna möta gemensamma utmaningar och påverka den säkerhetspolitiska utvecklingen såväl globalt som i våra närområden. Samtidigt ökar vi även möjligheten att få vår röst hörd på den internationella fora och uppnå fler och bättre konkreta resultat t.ex. inom krishantering och SSR-samarbete. (Säkerhetssektor reform)

Kära vänner! En gemensam utmaning vi alla står inför i dag är att kostnaderna för att uppehålla ett trovärdigt modernt och kostnadseffektivt försvar ständigt ökar medan våra nationella resurser minskar. Ett effektivt nordiskt samarbete, som präglas av genuint förtroende samt en effektiv ansvars- och arbetsfördelning, ökar våra möjligheter att möta dessa gemensamma utmaningar och hjälper oss att uppnå målet att upprätthålla trovärdiga, nationella försvar som kompletterar våra nationella försvarslösningar och hjälper oss att fullfölja våra internationella förpliktelser. Tack!

Erkki Tuomioja (Den socialdemokratiska gruppen, sd) Presidiets talperson, Dokument 5:
Herr president! Till denna debatt har vi ett mer konkret underlag än vanligt, nämligen den rapport som Torvald Stoltenberg har utarbetat. Det är en rapport som har diskuterats åtminstone av de berörda utskotten i samtliga våra parlament. Den har också diskuterats i Presidiet och diskuteras nu här i rådet. Den var även ett centralt tema vid Presidiets möte med utrikesministrarna i dag.

Det kan konstateras att det finns många självklara, goda och nödvändiga saker i rapporten. Självklarheten utgår egentligen från att nästan alla dessa förslag är sådana som redan är på gång och där vi har samarbete de nordiska länderna emellan. Det är klart att vi ska gå vidare med det. Det finns ett stort och brett understöd för det.

Det finns även några mer problematiske forslag i rapporten. Utrikesminister Óssur Skarphéðinsson hänvisade til frågan om nordisk deltagende i Islands luftövervakning. Jag tror at det   realistisk at konstatere at det inte finns m glicheter for deltagende från samtlige nordiske länder i ett sådant ärende.

Vad gäller solidaritetsklausulen tyckte jag at utrikesministernes beskrivning av den som poesi var oerhört vackert og träffande. Men som vi vet kan skönheten i poesin omintetgöras om vi försöker  vers tten den til juridisk bindende avtal, og den svårigheten återstår også i dette fall.

Det finns også ett par luckor i Stoltenberg rapporten, nämligen at det egentligen inte s gs någonting om pengarna, kostnaderna, som i dagens värld med finanskris ikke   någon liten sak. Det finns någonting om EU, som dock for oss i Norden, og s rskilt for oss i Finland,   den centrale s kerhetspolitiske aktören.

Rapporten kunde, forutom samarbeidet i de arktiske områdena, som   viktig og där vi alle bör vara med, även ha handlet lite mer om samarbeidet kring  stersj fr gorna.

L t mig avslutningsvis ta opp ytterligere en sak i rapporten, nämligen ambassadsamarbeidet. Jag vill p minne om at vi redan fore Stoltenberg rapporten har behandlet dette i Nordiske rådet. Vi godkände redan ifjol en rekommendation om at øke samarbeidet de nordiske länderna emellan, såväl i form av lokaler som ansvarsområden vad gäller konsulat og diplomatisk närvaro i andre stater og på andre kontinenter. Vi v nter naturligvis på regeringarnas svar på dette, men jag tror at vi redan nu kan konstatere at vi bør ha en mer l ngtg ende ambition i den h r frågan og at det ikke bare gäller enstake ambassadbyggnader utan de nordiske länderna borde også f rs ke koordinere sine l ngsiktige planer, fem-tio årsplaner, beträffande ambassadn tverket. Då kan vi få mest nytta av m glicheterna, ikke enbart at vi sitter i samme byggnader, utan også en geografisk arbeidsfordeling i framtiden eftersom det   viktig at vi har en global representasjon från Norden.

Utrikesminister **Carl Bildt:**

Herr president! En minut - jag ska fotta mig mycket kort. F rst og främst var det oppdrag vi gav til Thorvald Stoltenberg at vidga vyerna for vår diskusjon om vad vi kan gøre gemensamt. Det tycker jag at han har gjort. Nu arbeiter vi konkret med en hel del av de forslagene. En del kommer at gå lättare, andre kommer at vara svårare. Jag tycker at vyerna og horisonterna i vår debatt og vår diskusjon har vidgats, og det var det som var det viktige, store og banbrytende.

Låt mig sedan på det som Erkki Tuomioja tog opp bare svare: Ja, jag tror at det finns väldigt mycket, til og med mer  n vad som finns i Stoltenberg rapporten, som vi både kan og b r gøre for at samvirke når det gäller v re respektive utrikesrepresentasjoner. Vi bygger opp en gemensam europeisk utrikestj nst nu. Den kommer at påvirke visse av våre länder. Men vi ska fullt ut i betydelig h gre utstr kning  n tidligere utnyttje den potential til nordisk samvirke som går at vi får en betydelig mycket st rre effekt for de enstake länderna og for Norden i dess helhet. D r hoppas jag at vi kan gå längre og snabbere  n til og med Stoltenberg.

Utenriksminister **Jonas Gahr Støre:**

Først vil jeg slutte meg til min islandske kollegas redegjørelse på vegne av oss alle, men jeg vil benytte anledningen til å si at slik jeg opplever det fra regjeringenes side, har vi den mest interessante dynamiske diskusjonen om utenriks- og sikkerhetspolitikk i Norden på mange, mange år. Jeg vil også slutte meg til det Carl Bildt sier om metodikken i Stoltenberg rapporten. Metodikken var nettopp å utfordre debatten. Det var å skape en horisont for debatten, og Stoltenberg fikk i oppdrag å se 10-15  r frem i tid og gå lengre enn en regjering kan gjøre her og nå. Så jeg vil gjerne bruke anledningen fra denne talerstolen til å oppfordre Nordisk R d og parlamentarikerne også på sine hjemmebaner til å presse denne

dagsordenen videre i våre nasjonale og nordiske debatter, for vi vet alle at en slik rapport gir ikke resultater i seg selv. Den trenger fortsatt modning hjemme.

Så vil jeg også si at rapporten har et interessant bidrag ved at den peker på muligheten for samarbeid også mellom to, tre og fire nordiske land, ikke i alle sammenhenger fem. Derfor vil jeg bekrefte at når det gjelder luftovervåking over Island, er det flere nordiske land som vil stille opp og bidra på det, fordi det er et viktig spørsmål for sikkerheten i Nord-Atlanteren. Til den finske representanten vil jeg si at det er ikke slik at Stoltenberg-rapporten er bare om Arktis og ikke om Østersjøen. Den tegner et helt bilde, og jeg er blant dem som ønsker velkommen at etter mange år med mye verdifullt fokus på Østersjøen får vi også et fokus på de arktiske områdene, som berører oss alle.

Så vil jeg komme med en annen refleksjon, og det er at vi i disse dager opplever en grunnleggende diskusjon om styringssystemene internasjonalt - FN, Bretton Woods-institusjonene, G20. Jeg mener at vi i Norden som tradisjonelt har vært aktive deltakere i det internasjonale samarbeidet, er samlet sett den niende største økonomien i verden. Vi er den nest største giver sammen av bistand etter USA. Vi er den nest største bidragsyter av frivillige bidrag til Verdensbanken etter USA. Vi må være med i den debatten som nå går om det internasjonale samarbeidets innretning, blandt annet i G20, som ikke er 20, men 22 land, som er et ganske representativt organ, men som strever med legitimiteten fordi det er et organ som sånn sett ikke har en formell forankring og en veldig bred dagsorden.

De nordiske land som alltid har vært med og bidratt til det multilaterale samarbeidet med globalt ansvar, kan komme i en situasjon hvor vår stemme ikke blir hørt i de sammenhengene. Det betyr at jeg mener at vi også innen dette forum og mellom de nordiske regjeringer aktivt må vurdere hvordan vi skal gjøre våre syn kjent nå når det internasjonale samarbeidet globalt kommer opp. Det henger egentlig også sammen med Stoltenberg-rapporten fordi mange av forslagene i den rapporten handler om hvordan de nordiske landene bidrar internasjonalt, i militært-sivilt samarbeid, i samarbeid på forsvarsområdet, i samarbeid om etterforskning av krigsforbrytelser, i samarbeid mot datakriminalitet osv. Så disse to spørsmålene henger sammen, og jeg håper at Stoltenberg-rapportens alle 13 forslag vil være gjenstand for debatt i nordiske sammenhenger i årene som kommer. Det trettende forslag om solidaritet mener jeg er et veldig viktig spørsmål som vi må diskutere år etter år, fordi vi kan få nye syn på hvordan det kan styrkes ytterligere, blandt andet. når Lisboa-traktaten antakelig nå kommer på plass.

Line Barfod (Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, EL):

Tak. Det er jo spændende med den her diskussion om samarbejde mellem de nordiske lande. Vi har også diskuteret meget om Arktis. En af de store investeringer, som flere af de nordiske lande står over for, er jo at købe nye fly, og man diskuterer, hvilke typer fly det skal være. Diskussionen har meget gået på kampfly. Men problemet er jo, at kampfly kan bruges til at angribe andre lande ude i verden. Men kampflyene, som man diskuterer blandt andet. i Danmark, kan ikke bruges i Arktis, de kan ikke bruges til den overvågning, vi har brug for i forhold til både miljø og søredning. Har man diskuteret blandt de nordiske udenrigsministre: Hvad gør vi i nordisk regi for at sikre, at der bliver købt nogle fly, der kan bruges i Arktis, når de fly, man har nu, er blevet for gamle?

Utenriksminister **Jonas Gahr Støre**:

I Stoltenberg-rapporten blir det fremhevet behov for havovervåking - la oss begynne med det - som handler om satellitter, GPS, evnen til å kontrollere kysttrafikken. Det er et veldig viktig område, og der må vi gå frem sammen.

Når det gjelder kjøp av fly, er ikke det et nordisk fellesanliggende, der gjør fortsatt hvert land sitt valg. Og jeg kan på vegne av Norge si at i de spesifikasjonene vi har brukt når vi skal anskaffe fly, har kapasiteten til å fly over store havområder og også til å holde orden i havområdene, overvåke, også når det er behov markere hvor våre grenser går, avskjæring, vært et veldig viktig kriterium når vi har gjort vårt valg. Så dette er altså nasjonale beslutninger hvor Norge har tatt sin, og hvor andre land vil ta sine på eget grunnlag.

Høgni Hoydal (Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, Tj.):

Tak, hr. præsident, og tak til udenrigsministeren for en visionær tale. Jeg deler hans visioner. Men jeg har et spørgsmål, som gælder udenrigsministersamarbejdet. Redegørelsen fra udenrigsministeren og Stoltenbergrapporten fokuserer meget på Nordatlanten, Arktis og Østersøen, og vi har jo tre lande, som ligger i disse regioner: Færøerne, Grønland og Åland. Jeg vil spørge Jonas Gahr Støre, om han er enig med mig i, at udenrigsministrene fra disse tre lande, altså Åland, Færøerne og Grønland, også burde deltage i de udenrigspolitiske diskussioner blandt udenrigsministrene og være med til de møder, som afholdes blandt de nordiske udenrigsministre.

Presidenten meddelade att det av tidsmässiga orsaker endast var tid till en replik per talare.

Utenriksminister **Jonas Gahr Støre**:

Jeg er ikke en vanskelig mann å be når det gjelder å åpne dører for å kunne lytte til hva andre perspektiver er, men jeg er heller ikke en som vil endre på det som er etablerte, nordiske solide konsultasjonsordninger. Jeg mener vi har fora i Norden som sikrer at stemmene til landene og områdene og befolkningen blir godt hørt, så jeg mener at med den tilnærmingen og de åpne kanalene vi har i alle våre hovedsteder, har vi gode måter å kunne lytte på de synspunktene som er. Jeg vil for min del slå ring om det samarbeidet som de nordiske utenriksministre har, som noe av det mest verdifulle vi har i samarbeidet mellom regjeringene.

Sinikka Bohlin (Den socialdemokratiska gruppen, s):

Herr president! Jag har två frågor. Jag instämmer i att även Nordiska rådet ska diskutera utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik, men enligt Helsingforsavtalet ingår det inte i de samarbetsområden som vi har i dag. Har ministern en lösning på den problematiken?

Den andra frågan gäller det framtida arktiska samarbetet. Är det ett ansvar för enbart så kallade kuststater eller är det ett ansvar för alla nordiska länder?

Utenriksminister **Jonas Gahr Støre**:

Jeg har ikke noe svar når det gjelder Helsingfors-avtalen, men jeg synes det representanten tar opp, er viktig. Og jeg mener det ville være i strid med nordiske tradisjoner om vi sa at vi har én traktat og den gjelder for alltid, når vi lever i en endret tid. Vi har vist – siden den kalde krigens slutt – evne til å ta etablerte samarbeidsformer opp til ny vurdering og kunne gå videre. Vi gjorde det med ministerrådssamarbeidet tidlig på 1990-tallet, Stoltenberg-rapporten. Nordisk Råd har også gjort det, så jeg vil ikke utelukke at det kan være nødvendig å se på det på ny.

Når det gjelder arktisk samarbeid, vil jeg si to ting. Kyststatene har etter folkeretten et helt genuint ansvar, som ikke kan reduseres og ikke maksimeres. Men det ansvaret gir folkeretten, gir havretten, og kyststatene tar det ansvaret. Under møtet som den danske utenriksministeren inviterte til i Ilulissat på Grønland, bekreftet disse statene det. Men i tillegg til det har alle stater i verden et ansvar for et skjørt og utsatt område. I Arktisk Råd har vi det sammen. Der er det åtte land. Men vi ser nå også at land langt utenfor Arktisk Råd er opptatt av hva som skjer i Arktis, og at de også er med og tar ansvar, styrker folkeretten.

Det er i de nordiske lands interesse.

Kent Olsson (Den konservativa gruppen, m) Den konservativa gruppens talsperson, Dokument 4 och 5:

Herr president! Man kan konstatera att mycket onekligen har hänt de senaste åren. Att vi skulle ha en sådan här utrikes- och försvarspolitisk debatt förvånar kanske många som har suttit länge i Nordiska rådet. Jag kan också som Presidiets representant konstatera att det är med glädje man läser igenom utrikesministrarnas redogörelse, noterar den positiva syn som de har på det nordiska samarbetet där de bland annat talar om att man ska ha en ökad gemensam krigsberedskap, försvarskontroll, utveckling av satelliter, nätsäkerhet och militärt

samarbete så långt det går. De talar också om den arktiska regionen som ett viktigt område för samarbete ihop med IMO.

Tidigare nämndes också det ambassadsamarbete som är på gång. Vi får hoppas att det utvecklas. Dessutom ser vi fram emot att den nya Östersjöstrategin förhoppningsvis kommer under de närmaste dagarna.

I den nya säkerhetspolitiska situation som råder är jag övertygad om att ett fördjupat nordiskt försvarssamarbete är en stor tillgång. Mervärdet uppstår ur kombinationen av långvariga samarbetserfarenheter på snart sagt alla samhällsområden, breda erfarenheter av internationellt samarbete, hög trovärdighet på den internationella arenan, tillgång till expertis på toppnivå samt erfarenheter av gemensamma åtgärder och insatser i fredsfrämjande syfte. Allt detta framgår klart och tydligt i Stoltenbergs rapport, en rapport som dessutom är väl förankrad i Nordiska rådets arbete.

Förra året lämnade Nordiska rådet, på Den konservativa gruppens initiativ, en rekommendation till de nordiska regeringarna att verka för ett fördjupat försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete i Norden. Den vann gillande i Nordiska rådet.

Från rådets sida föreslår vi att det nordiska samarbetet inom samhällssäkerhet, utrikes- och säkerhetspolitik får en nordisk parlamentarisk dimension. Det stärker regeringarnas samarbete och ger det större legitimitet. Nordiska rådet måste förhålla sig till både Nordiska ministerrådet och de nordiska ländernas regeringar. I rådet har presidiet ansvar för dessa sakområden. Presidiet, anser vi, bör utse en rapportör som har ett samlat ansvar för samhällssäkerhet samt utrikes- och säkerhetspolitik.

Vi kan också när vi talar om nordiskt försvarssamarbete beakta vad som har hänt den senaste tiden. Nato har lämnat Island och skapat ett militärt tomrum. Den norska regeringen har presenterat sin långtidsplan för försvaret, ett försvar till värn för Norges säkerhet och intressen. De nordiska försvarscheferna har som vi tidigare har hört identifierat 140 samarbetsområden. Och sist, men inte minst, har vi Stoltenbergs rapport.

Det går inte att fördjupa sig i allt som har sagts. Jag väljer därför att ta fasta på de nordiska element som framgår tydligast i Stoltenbergs rapport och i det som går under förkortningen Nordsup, *Nordic Supportive Defence Structures*, det vill säga försvarschefernas initiativ. Genom samarbete och arbetsfördelning kan man frigöra resurser och därmed få en bättre utveckling av försvaret.

De allt dyrare försvarsmaterielen talar för arbetsfördelning och samarbete så att vi tillsammans utvecklar prestationsförmågan. Skapandet av ett ömsesidigt beroende garanterar att allt fungerar också i kristider. Ett exempel på detta är att Sverige, Norge och Finland sammantaget har flera jaktplan än något annat enskilt europeiskt land.

Jag är övertygad om att vi nordbor hyser en stark samhörighetskänsla och står beredda att ge varandra ömsesidigt stöd oavsett från vilket håll något av våra länder hotas. I det sammanhanget skulle jag också vilja ta upp att det för att lyckas med ett fördjupat nordiskt försvarssamarbete är avgörande att vi kan leverera. Ett fördjupat försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete i Norden svarar mot människors förväntningar på att nordiskt samarbete handlar om att bistå varandra i konkreta och påtagliga utmaningar. Det kan vi göra.

Jag vill också helt kortfattat påpeka, herr president, att Presidiet har noterat Ålands demilitariserade och neutraliserade status. Vi utgår från att hänsyn tas till detta vid det fortsatta arbetet med att fördjupa och utveckla det försvars- och säkerhetspolitiska samarbetet i Norden.

Mantas Adomenas, president Baltic Assembly:

Mr. President! Dear colleagues! Thank you for this opportunity to talk on behalf of the Baltic Assembly. Speaking on behalf of the Baltic countries, I must note that the Stoltenberg report excited interest of unprecedented level, if one may say so. We are following the developments with close attention. We also welcome Nordic cooperation on security and defence policy that is directed at increasing security in the Baltic Sea region as well as beyond it.

Of course, pulling resources and increasing complementary roles is the way forward for small or relatively small countries. However, the view of security has to be holistic, both conceptually and geographically. Conceptually, it must take into account new sorts of threats and the expanded concept of security. This sort of non-traditional and innovative approach can also be observed in the Stoltenberg report. Also, more emphasis on soft security terms might be advisable, especially as it is a very productive and fruitful avenue for regional cooperation.

Further geographically, the eastern shore of the Baltic is also an important dimension of the Nordic countries' security. Some areas mentioned in the report are also of interest to the Baltic States. Therefore it will be crucial to discuss these proposals with the Baltic States at various levels. We hope to receive information on the development of this cooperation also in the future.

At the moment it seems that the Baltic States have been left out in a sort of grey area in this report. Considering the developments in the region and the movement towards greater Nordic-Baltic cooperation it remains a question if the Baltic countries could be drawn into the discussion on such areas as air surveillance, network to protect against cyber-attacks and a Nordic stabilisation *task force*.

Thank you very much! I hope that these issues can be addressed in future developments.

Mantas Adomenas *anförande i skandinavisk översättning:*

Hr. Præsident! Kære kolleger! Jeg takker for denne mulighed for at tale på vegne af Baltisk Forsamling. Når jeg taler på vegne af de baltiske lande, må jeg gøre opmærksom at Stoltenberg-rapporten vakte interesse i en helt ekstraordinær grad, hvis man kan sige det sådan. Vi følger udviklingen med stærk interesse. Vi er samtidig glade for det nordiske sikkerhedssamarbejde og den nordiske forsvarspolitik som retter sig mod at øge sikkerheden i Østersøregionen og mere end det.

Selvfølgelig er en samling af resurserne og en højere grad af indbyrdes supplement vejen frem for små eller relativt små lande. Alligevel skal synet på sikkerheden være holistisk, både konceptuelt og geografisk. Konceptuelt, skal nye former for trusler og det udvidede sikkerhedsbegreb tages med i betragtning. Denne utraditionelle og innovative tilgang kommer også til udtryk i Stoltenberg-rapporten. Desuden kan det være tilrådeligt med mere fokus på blød sikkerhed, især fordi det er et særdeles produktivt og frugtbart middel med henblik på et regionalt samarbejde.

Ud fra en geografisk betragtning udgør Østersøens østkyst også en vigtig dimension i forhold til de nordiske landes sikkerhed. Nogle af de områder som nævnes i rapporten er også interessante for de baltiske lande. Derfor er det afgørende at diskutere disse forslag med de baltiske lande på forskellige niveauer. Vi håber at vi også i fremtiden vil få information om udviklingen af dette samarbejde.

I øjeblikket ser det ud til at de baltiske lande befinder sig i en slags gråzone i denne rapport. Når man tænker på udviklingen i regionen og bevægelsen i retning af et større nordisk-baltisk samarbejde, kan man stille spørgsmålet om de baltiske lande kunne blive indlemmet i diskussionen om eksempelvis overvågning af luftrummet, netværk til beskyttelse mod cyberangreb og et nordisk *task force* med henblik på stabilisering.

Mange tak! Jeg håber at der vil blive fokuseret på disse spørgsmål i den fremtidige udvikling.

Robert Walter, president European Security and Defence Assembly (ESDA/WEU):

Mr. President! I welcome this opportunity of speaking to you on behalf of the European Security and Defence Assembly – formerly the assembly of the WEU, Western European Union – representing the national parliamentarians of some 27 EU member states as well as the five non-EU NATO members, exercising parliamentary scrutiny on the inter-governmental aspects of European defence activities.

In the short time I have, I want to concentrate on just one question, which is the use or non-use of EU battlegroups.

Since 2005, the European Union has had a rapid response battlegroup on standby for crisis operations, the Petersberg missions. From 2007 onwards, two have been on call at all times. Each battlegroup comprises between 1 500 and 2 500 men who can attain maximum strength if all capabilities are included. Standby duty is subject to six-monthly rotation.

Some battlegroups are national. Others, like the Nordic Battlegroup, are multinational. They must be able to deploy within five to ten days of a unanimous decision to that effect by all EU member states. The Swedish presidency of the European Union has made battlegroups one of its ESDP priorities and has put forward proposals to encourage more flexibility in the use of battlegroups.

However, the rationale for the creation of battlegroups was a perceived need for the European Union to have a rapid response capability, a first-entry force to provide security and stability. Although there is no consensus about the rules for calling on deploying the battlegroups, they are seen as having a global reach, acting in a multinational framework. The non-use of battlegroups has many causes. The battlegroup, in particular the multinational type, is a costly endeavour. I believe 100 million Euros were required to set up the Nordic Battle Group.

Mr. President! At home, when the people I represent ask me about the future of their village shop, their village post office or their village pub, I say to the: Use it, or lose it! My question is: Will we ever use a battlegroup, or will they forever remain on the shelf as a good idea that never saw its day?

Robert Walters *anförande i skandinavisk översättning:*

Hr. Præsident! Jeg glæder mig over denne mulighed for at tale til jer på vegne af *European Security and Defence Assembly* – tidligere WEU – som repræsenterer de nationale parlamentarikere fra de 27 EU-lande samt de fem europæiske NATO-medlemmer som ikke er medlemmer af EU, og som udfører parlamentariske undersøgelser af de mellemstatslige aspekter af de europæiske forsvarsaktiviteter.

I den korte tid jeg har til rådighed, vil jeg blot koncentrere mig om ét spørgsmål, som handler om brugen af EU-kampgrupperne eller manglen på samme.

Siden 2005 har Den Europæiske Union haft en kampgruppe som kan rykke ud til kriseoperationer med kort varsel – de såkaldte Petersberg-opgaver. Fra og med 2007 har der hele tiden været to kampgrupper på standby. Hver kampgruppe består af 1.500-2.500 mand som kan opnå maksimal styrke hvis alle kompetencer inkluderes. Standby-tjenesten roterer efter en seks-måneders turnus.

Nogle kampgrupper er nationale. Andre, som den nordiske kampgruppe, er multinationale. De skal kunne sættes ind i løbet af fem-ti dage efter en enstemmig afgørelse blandt alle EU-landene. Det svenske formandskab for EU har kampgrupper som en af sine ESFP prioriteter og har fremsat forslag med henblik på at skabe mere fleksibilitet i brugen af kampgrupperne.

Imidlertid var grunden til etableringen af kampgrupperne, at EU indså behovet for at have en enhed, som kan indsættes med kort varsel. En fortrop til skabelse af sikkerhed og stabilitet. Selv om der ikke er konsensus om reglerne for at indsætte kampgrupperne, anses de for at have en global rækkevidde og for at kunne handle i en multinational ramme.

Der er mange grunde til at kampgrupperne ikke bruges. En kampgruppe, især den multinationale, er et dyrt tiltag. Jeg mener, at der var behov for 100 millioner euro til at etablere den nordiske kampgruppe.

Hr. Præsident! Derhjemme, når de mennesker jeg repræsenterer spørger mig om fremtiden for forretningerne, postkontoret og kroen i deres landsby, siger jeg til dem: Brug dem eller I mister dem! Mit spørgsmål er: Vil vi nogensinde komme til at bruge kampgrupperne, eller vil de for evigt forblive på hylden som en god idé som aldrig så dagens lys?

Jan Lindholm (Mittengruppen, mp):

Herr president! Jag kan inte låta bli, nu när vi har en representant från Storbritannien här, att ställa en fråga om sårbarhet, säkerhet och terrorism, och då särskilt när det gäller Sellafield.

När jag besökte Sellafield, uppdriftningsanläggningen för utbränt atombränsle, kunde jag konstatera att det transportband som transporterar plutoniet från uppdriftningsanläggningen till den förvaring där det ligger i väntan på att det ska tillverkas moxbränsle av det går högt uppe i luften i mer än 500 meter och är ganska lättåtkomligt för internationell terrorism från havet eller från luften.

Om vinden ligger på hamnar enligt norska beräkningar ett plutoniemoln över Norge inom loppet av två och en halv till tre timmar. Då är det också över Sverige. Därför är jag väldigt nyfiken på att höra hur ni i Storbritannien ser på den här anläggningen med tanke på att internationell terrorism nu har blivit en stor fråga i ert land med anledning av era engagemang i till exempel Afghanistan och med tanke på de risker som den här anläggningen och den giftiga hanteringen av plutonium där innebär för hela Europa och även för oss i Skandinavien.

Robert Walter:

Thank you very much indeed for asking that question, which of course is a little wider than the scope of my role as President of the European Security and Defence assembly, and even wider than my scope in my role as an opposition Member of Parliament in the United Kingdom, not representing the government of the United Kingdom. I can, however, answer the question in a general sense.

In the United Kingdom, both government and opposition are very conscious of the terrorist threat that we all face. We are particularly conscious of the fact that we have suffered terrorism activity on our own soil over the last few years since 9/11, and we are ever-vigilant. I know that even at Sellafield they are ever-vigilant of the threat which is posed by terrorism to that particular plant.

Robert Walters *anförande i skandinavisk översättning:*

Mange, mange tak for det spørgsmål som naturligvis er lidt mere omfattende end omfanget af min rolle som præsident for European Security and Defence Assembly, og endnu mere omfattende end omfanget af min rolle som medlem af oppositionen i det britiske parlament, og hvor jeg således ikke repræsenterer den britiske regering. Jeg kan dog besvare spørgsmålet ud fra en generel betragtning.

I Storbritannien er både regeringen og oppositionen meget bevidste om terrortruslen som vi alle står over for. Vi er i særdeleshed bevidste om det faktum at vi har mærket terrorismen i vores eget land i løbet af årene efter den 11. september, og vi er hele tiden opmærksomme. Jeg ved at de også hele tiden er opmærksomme på Sellafield, hvad angår terrortruslen i forhold til netop det anlæg.

Utriksminister **Carl Bildt**:

Mr. President! Let me just give a very quick reply when it comes to the use of the battlegroups in general terms. They are there to be used when there is an emergency or something exceedingly bad happening, mostly at the request of the UN Secretary General or the UN Security Council. That has not happened so far.

I do not see any reason to complain or to be sorry about that. Our country invested massively in national defence for a generation. The enemy never came. That was essentially a very good thing.

Carl Bildts anförande i skandinavisk översättning:

Hr. Præsident! Lad mig blot give et meget hurtigt svar i forhold til den generelle brug af kampgrupper. De skal bruges i nødsituationer eller når der sker noget usædvanligt slemt, og primært efter henvendelse fra FN's Generalsekretær eller FN's Sikkerhedsråd. Dette er indtil videre ikke sket.

Jeg ser ingen grund til beklage sig over eller være ked af dette. Vores land investerede massivt i det nationale forsvar i en generation. Fjenden kom aldrig. Dette var i bund og grund særdeles godt.

Robert Walter:

I thank the minister for that response. I came here to provoke him. I do feel that we should be concerned that we have created a very useful instrument. As such, that instrument has not been deployed, although we have deployed EU forces in a number of very successful missions, in Chad and in other places.

My concern is that we will get to a point where, having not deployed a battlegroup, the countries who were providing the facilities for those battlegroups may not take the commitment as seriously as they should.

Robert Walters anförande i skandinavisk översättning:

Jeg takker ministeren for svaret. Jeg kom for at provokere ham. Jeg har den opfattelse at vi bør være opmærksomme på at vi har skabt et meget brugbart instrument. Dette instrument er ikke blevet indsat, selv om vi har indsat EU-styrker i forbindelse med en række meget succesfulde missioner i Tchad og andre steder.

Min bekymring er at vi vil komme til et punkt hvor vi, fordi vi ikke har indsat kampgrupper, vil opleve at de lande som stiller faciliteter til rådighed for kampgrupperne ikke vil tage forpligtelsen så alvorligt som de burde.

Utriksminister **Carl Bildt**:

You learn a lot by doing these things. I think that we, as you indicated, will go for somewhat more flexible employment of the assets in the battlegroups in the future.

As you alluded to, we have deployed forces in Chad and in the Central African Republic. No one thought that we were going to be able to do that. At the moment, we are involved in a major operation in the Gulf of Aden, the Atalanta Maritime Force. We never thought that we were going to do that.

An amount of flexibility is called for when it comes to meeting the very diverse challenges that we see on the global level. The battlegroup is going to be a key instrument, but we should be happy that those sorts of contingencies have not happened. Then we have had to handle some other contingencies, and that we have done.

Carl Bildts anförande i skandinavisk översättning:

Man lærer meget ved at gøre disse ting. Jeg tror at vi, som du antyder, vil se en mere fleksibel anvendelse af reserveerne i kampgrupperne i fremtiden.

Som du hentyder til, har vi indsat styrker i Tchad og i den Centralafrikanske Republik. Ingen troede at vi ville være i stand til at gøre dette. I øjeblikket er vi involveret i en stor operation i Adenbugten med Atalanta-flådestyrken. Vi troede aldrig at vi ville gøre dette.

Der er brug for en del fleksibilitet når de meget forskellige udfordringer som vi ser på globalt niveau skal mødes. Kampgruppen vil blive et centralt instrument, men vi bør glæde os over at sådanne situationer ikke er opstået. Derfor har vi været nødt til at fokusere på andre situationer, og det har vi gjort.

Robert Walter:

I fear that the Foreign Minister and I probably would agree at the end of the day.

Robert Walters *anförande i skandinavisk översättning:*

Jeg er bange for at udenrigsministeren og jeg sandsynligvis vil blive enige i sidste ende.

Erkki Tuomioja:

Actually, Carl Bildt already took my question. My point was exactly the same. We do need fire brigades. We do need armours and rapid deployment forces, but the less they are used, the happier we should be.

Erkki Tuomiojas *anförande i skandinavisk översättning:*

Faktisk tog Carl Bildt allerede mit spørgsmål. Min pointe var præcis den samme. Vi har brug for brandvæsenet. Vi har brug for pansrede styrker og styrker som kan indsættes med kort varsel, men jo mindre vi bruger dem, des gladere bør vi være.

Robert Walter:

Of course, I would be happy if we would never have to deploy our armed forces. My concern in making the point was that, of course, we have deployed our armed forces in a number of military responses as well as civilian responses. I think it is the flexibility in the battlegroup, that Carl Bildt has talked about, which in the future will enable us to make the battlegroup a vehicle that can be seen to be very useful, because it is very useful. I hope that we can use it in the future. Although I also hope that we do not have the need ever to use it, sadly I do not think that will be the case.

Robert Walters *anförande i skandinavisk översättning:*

Selvfølgelig ville jeg være glad, hvis vi aldrig skulle indsætte vores væbnede styrker. Grunden til at jeg fremførte synspunktet var naturligvis, at vi har indsat vores væbnede styrker i forbindelse med en række militære og civile indsatser. Jeg tror at det er fleksibiliteten i kampgruppen, som Carl Bildt talte om, som i fremtiden vil gøre det muligt for os at gøre kampgruppen til et instrument, som kan anses for at være meget nyttigt, fordi det er meget nyttigt. Jeg håber, at vi kan bruge det i fremtiden. Selv om jeg også håber, at vi aldrig får behovet for at bruge det. Desværre tror jeg ikke, at det bliver tilfældet.

Försvarsminister Jyri Häkämies:

Mr. President! Of course I agree with what Minister Bildt and MP Tuomioja said. We should be happy if the battlegroups are not needed, because it means that there are no crises. Still, I have to say that we should develop the concept, its flexibility and usability in the case it is needed. There are still obstacles – financial and political ones – and we have to sort these things out.

We invest a lot of money, and we train these forces. They are the best forces for us.

Jyri Häkämies *anförande i skandinavisk översättning:*

Hr. formand! Jeg er naturligvis enig i det, som udenrigsminister Bildt og rigsdagsmedlem Tuomioja sagde. Det vil naturligvis glæde os, hvis der ikke er behov for indsatsstyrken, for det betyder, at der ikke er nogen kriser. Jeg må dog sige, at vi må udvikle konceptet, dets

fleksibilitet og brugbarhed, hvis der skulle blive behov for det. Der er stadig forhindringer – både økonomiske og politiske – og vi er nødt til at få styr på de ting.

Vi investerer en masse penge, og vi uddanner styrkerne. De er de bedste styrker for os.

Robert Walter:

I sense there is a consensus breaking out here in terms of the desire that we should have flexible battlegroups that will be useful for the crises – we do not yet know what they are, but those crises will inevitably develop.

I hope that we can use this vehicle that we have in the shape of the battlegroup to be able to respond to those crises and that we do not get into the situation that we have got into in the past of having endless fourth generation conferences and so on before we send the force somewhere, but instead can actually just press the button, and within ten to 15 days we are able to respond to the crisis.

Robert Walters *anförande i skandinavisk översättning:*

Jeg fornemmer, at der er ved at opstå en konsensus omkring ønsket om, at vi skal have fleksible indsatsstyrker, som vil være nyttige i forbindelse med kriserne – vi ved endnu ikke, hvilke kriser det er, men det er uundgåeligt, at de vil opstå.

Jeg håber, at vi kan bruge dette middel i form af en indsatsstyrke til at respondere på disse kriser, og at vi ikke ender i den situation, som vi er endt i tidligere, hvor vi holder endeløse fjerdegenerationskonferencer og så videre, inden vi sender styrken et eller andet sted hen, men at vi i stedet bare kan trykke på knappen, og så er vi i stand til at respondere på krisen inden for 10-15 dage.

Anna Ljunggren (Den socialdemokratiske gruppen, A):

Det nordiske samarbeidet er nært og godt på de fleste områder i samfunnslivet – dette fordi samfunnsutviklingen i de nordiske landene har mange fellestrekk.

De nordiske landene har en gjensidig avhengighet til hverandre på mange områder. Ønsket om å få utredet de aktuelle forsvars- og sikkerhetspolitiske spørsmålene bekrefter dette. Dette er et område som kan vitalisere det nordiske samarbeidet ytterligere. Stoltenberg-rapporten er et godt grunnlagsdokument. Selv om det nok er behov for en modningsprosess, er det nytenking som åpner for mange muligheter – selv om de nordiske landene har ulike forhold til NATO og EU.

Jeg vil særlig fremheve havovervåking og arktiske spørsmål som er rettet mot havmiljø, forurening og sivil trafikk. Vi vet at de store havområdene på grunn av klimaendringer blir isfrie, og at dette vil gi mer aktivitet og nye ruter for skipstrafikken. Det vil stille større og nye krav til både beredskap, redning og miljø. Innenfor disse områdene bør forsvarssamarbeidet styrkes. Det sivile samfunn og forsvaret i de nordiske landene vil bli påvirket, og et videre konkret arbeid med dette kan komme til å utgjøre en viktig nordisk gevinst.

Jeg ser frem til det videre arbeidet med dette viktige spørsmålet.

Høgne Hoydal:

Præsident. Først en tak til udenrigsministrene for deres redegørelse. Jeg deler Össur Skarphéðinssons poetiske formulering, at Stoltenberg-rapporten og denne redegørelse har et glimt af nordisk skønhed, for et forstærket udenrigs- og sikkerhedspolitisk samarbejde i Norden er en nødvendighed. Geopolitisk flytter tyngdepunktet til Nordatlanten og Arktis med klimaendringer og øgede økonomiske interesser i regionen, og sikkerhedspolitisk har vi haft et vakuum i Nordatlanten og Arktis, siden USA forlod sin base i Island, og siden NATO-basen i Færøerne blev nedlagt. Så dette er en nødvendighed.

Utriksminister Carl Bildt:

Herr ordförande! Det är mer av karaktären en sakupplysning. Ålands fredsinstitut gör ett viktigt arbete. Men vi ska inte glömma bort att vi har en serie av fredsinstitut i våra nordiska länder, och jag tror att det faktum att vi har flera på det hela taget är en fördel. Det görs förnämliga insatser från Norge. Vi har Ahtisaaris institut i Helsingfors, som ju har gjort betydelsefulla insatser. Vi har ett stort fredsforskningsinstitut i Stockholm. Vi har Danska institutet. Jag tror att detta att vi har en flora av fredsinstitut i norra Europa ger oss tillsammans större tyngd och möjligheter i världen.

Høgni Hoydal:

Tak for den saglige oplysning, hr. udenrigsminister. Det, som vi foreslår, er altså et fællesnordisk institut, som kunne styrke den nordiske profil, som har været stærk som fredsofbyggende, som udenrigsministeren ved. Jeg vil så som det sidste sige, at jeg mener, at Danmarks deltagelse i Irakkrigen har været et tilbageslag for den nordiske profil som fredelig, konfliktløsende, som fredsskabende i verden.

Men altså et fællesnordisk institut er vores forslag, og dermed kunne også de institutter, som Carl Bildt nævner, samarbejde på det område. Så vi vil arbejde videre med det forslag og nok komme med det som et medlemsforslag i dette råd.

Line Barfod:

Stoltenbergrapporten er jo spændende som udgangspunkt for en diskussion. Jeg tror, det er vigtigt også at have en diskussion om, hvad det er for nogle trusler, vi står over for i fremtiden. Den store trussel mod de nordiske lande i dag er jo ikke en militær invasion; det er andre ting, vores befolkninger er truet af: Det er naturkatastrofer, det er klimaændringer, det er angreb med it. Vi har tidligere både i forhold til Sverige og i forhold til et af de baltiske lande set, hvordan et land kan blive lagt ned af et it-angreb. Det kan være spekulanter, der spekulerer mod et lands valuta, hvad vi også har set eksempler på. Det kan være den organiserede kriminalitet, som er en stor trussel mod vores demokrati og vores samfund.

Vi bliver nødt til at se på, hvordan vi kan imødegå de trusler. Det er jo ikke et traditionelt militær, der kan det, men det kan i høj grad gøres ved at satse på at styrke vores demokrati og ved også at bruge de frivillige organisationer, vi har. Foreningerne NORDEN og de frivillige beredskabsforbund i Norden er gået sammen om at prøve at se på, hvordan de kan være med til at styrke det frivillige beredskab ikke bare der, hvor man traditionelt har haft det i forhold til brand og naturkatastrofer, men man kan jo også se på, hvordan de for eksempel kunne gå ind og være med til at stille med frivillige, hvis vi bliver ramt af et it-angreb. Jeg tror, vi skal styrke den frivillige indsats og både på ministerniveau og på parlamentarisk niveau diskutere, hvad det er for nogle trusler, vi står over for, og hvordan vi også kan styrke den frivillige indsats i forhold til at være i stand til at sikre vores befolkninger imod de nye trusselsbilleder, der er, så vi ikke hænger fast i kun at tænke på militære trusler, men ser på de reelle trusler, der er imod vores befolkninger i dag.

Lyly Rajala (Den konservativa gruppen, saml):

Puheenjohtaja! Koska täällä äsken puhuttiin ydinjätekuljetuksesta Iso-Britannian edustajan kanssa, otan esille meitä huomattavasti lähempänä olevan aikapommin.

Itämeri on hyvin matala meri. Tanskansalmen kautta tulee Itämeren kautta joka päivä 500 laivaa ja siitä poistuu joka päivä 500 laivaa. Itämerellä seilaa joka päivä 500 laivaa. Aikapommi tarkoittaa sitä, että öljykuljetukset Venäjälle ja sieltä pois lisääntyvät koko ajan, ja Suomen ja Viron välillä on risteävää liikennettä. Se on aikapommi, jota saamme pelätä, ja sille täytyisi tehdä jotain.

Lyly Rajalas anförande i skandinavisk översättning:

Ordföranden! Eftersom transportererna av kärnavfall nyss togs upp med företrädaren för Storbritannien, vill jag ta upp en tidsbomb som tickar betydligt närmare oss.

Östersjön är ett mycket grunt hav. Varje dag kör 500 fartyg via Danmarkssundet och Östersjön och varje dag åker 500 fartyg ut via den rutten. På Östersjön seglar varje dag 500 fartyg. Med tidsbomb menar jag att oljetransporterna till och ut ur Ryssland ökar hela tiden, och mellan Finland och Estland finns det korsande trafik. Detta är en tidsbomb som vi får vara rädda för och detta borde man göra något åt.

Line Barfod:

Jeg er helt enig i, at hele spørgsmålet om, hvad der kan ske til søs i både Østersøen og Arktis, er meget vigtigt at have med her med hensyn til både det, der kan ske med mennesker, og det, der kan ske med miljøet. Derfor er vi nødt til at se på vores beredskab til søs og på vores overvågning til søs, og det var også derfor, jeg før stillede spørgsmål om de fly, der skal anskaffes. Det nytter ikke noget, at vi i Danmark bruger 30 milliarder danske kroner på at købe nogle kampfly, som kan bruges til angreb i Irak eller andre lande, men som ikke kan bruges til søovervågning i Arktis. Og hvis vi skal have et godt beredskab over for de reelle trusler, vi står over for, bliver vi også nødt til sammen i de nordiske lande at diskutere, hvad det er, vi så har behov for såvel på den menneskelige side som i forhold til det materiel, vi skal bruge.

Hans Wallmark (Den konservative gruppen, m):

Herr president! Når det gælder forsvars- og sikkerhetspolitik er det vigtigt at man ikke titter med bare ett öga utan använder båda ögonen. Det är alldeles korrekt det vi kan se i just den riktning som Line Barfod pekade på, nämligen miljö som en möjlig konflikthärd. Vi ser det i kampen om naturtillgångar. Det kan handla om rent vatten. Det kan handla om energi och energileveranser. Och vi har i vårt eget närområde i närtid sett den IT-attack som republiken Estland utsattes för.

Detta ser vi med det ena ögat. Men vi kan ju inte gärna blunda med det andra ögat och inte se de militära konflikter som har varit i närtid. Då tänker jag till exempel på inmarschen i Georgien som skedde förra året. Därför tror jag att vi behöver ha fokus på både miljö och naturresurser men också ha insikten att vi behöver ett starkare militärt samarbete, därför att militära konflikter sker i närtid i närområdet.

Line Barfod:

Jeg mener, at Norden kan gøre langt mere for at forebygge, at konflikter udvikler sig til militære konflikter, hvis vi satser på det, vi traditionelt har været gode til, nemlig de erfaringer, vi har, med at kunne lave konfliktløsning. Derfor er terrorlisterne så stort et problem. Norge har jo valgt at sige, at man ikke følger terrorlisterne, fordi man ønsker at arbejde for fred i verden, hvorimod Danmark ikke har muligheden for at gå ind og være med til at forhandle fred. Som vi hørte den tidligere finske præsident sige under mødet på Åland, er vi medansvarlige for katastrofen i Sri Lanka, for på grund af terrorlisterne var vi nødt til at trække os i forhold til at være med i de fredsbevarende styrker der.

Jeg mener, vi kunne bruge langt flere kræfter på konfliktløsning, altså på at gå ind at forebygge militære konflikter, for det er der, vi kan bidrage med noget, ikke med militærindsats.

Debatten avslutades och rådet beslöt att lägga Dokument 4 och Dokument 5 till handlingarna.

Per-Kristian Foss övertog ledningen av förhandlingarna.

Medlemsförslag om etablering av ett nordiskt kontor i Minsk, Vitryssland, A 1435/presidiet

Christina Gestrin (Mittengruppen, sv) Presidiets talsperson, A 1435/presidiet:

Herr president! Vitryssland har betydelse för Norden. Landet, som nu varit självständigt i 18 år, orienterar sig delvis mot Europa och Östersjön. Tyvärr har den demokratiska utvecklingen gått långsamt. Nordiska rådet har trots detta – i samarbete med Baltiska

Församlingen - lyckats med att bygga kontakter med både parlamentet i Minsk och oppositionspartier som för närvarande inte är representerade i parlamentet. Det nästa - fjärde i raden - rundabordssamtalet mellan nordiska, baltiska och vitryska politiker planeras äga rum i Minsk under våren 2010.

Under sommaren 2008 besökte Nordiska rådets miljöutskott de områden i Tjernobyl där den höga radioaktivitetsnivån förhindrade fast bosättning och förhindrar fortfarande. Nordiska Investeringsbanken och miljöfonden NEFCO håller på att förhandla om ett samarbetsavtal med den vitryska regeringen. Det här skulle betyda konkret samarbete om miljöprojekt till exempel i vattenrening och Vitryssland är en del av Östersjöns avrinningsområde.

Helt nyss har Vitryssland låtit Europarådet öppna en liten informationspunkt i Minsk. Även andra regionala organisationer har börjat skapa nya kontakter med Vitryssland. EU:s östra partnerskap inkluderar Vitryssland. Östersjörådet har redan gett Vitryssland observatörsstatus och Östersjöparlamentarikerna i BSPC, vars ordförande jag är, hade i år för första gången bjudit in observatörer från parlamentet i Minsk att delta i den årliga konferensen i månadsskiftet augusti-september.

Förslaget om att etablera ett nordiskt informationskontor i Minsk har flera gånger behandlats i Presidiet. Kontoret anses inte som ett mål i sig själv, utan som ett instrument för genomförandet av de redan existerande samarbetsprojekten som Nordiska ministerrådet och andra nordiska institutioner har med landet. Kontoret skall även kunna underlätta Nordiska rådets samarbete med vitryska politiker och på så sätt bidra till den demokratiska utvecklingen i landet.

Det är viktigt att kontoret byggs upp i ett tätt samråd med de nordiska diplomatiska representanterna som redan finns i regionen.

Slutligen vill jag tillägga att Nordiska rådet under behandlingen av frågan om informationskontoret har tagit upp synpunkten ifall man på längre sikt bör överväga huruvida det finns grunder för att upprätthålla de tre infokontoren som för närvarande finns i de baltiska länderna. Ett faktum är ju att sedan infokontoren i de baltiska länderna grundades har mycket i omvärlden förändrats, bland annat har de baltiska länderna blivit medlemmar i EU.

Lyly Rajala (Den konservativa gruppen, saml):

Herra presidentti! Järjen käyttö on sallittua tässäkin salissa. Olemme tehneet vastalauseen tähän esitykseen Pohjoismaisen tiedostustoimiston perustamisesta Minskiin. Vastustamme puheenjohtajiston ehdotusta, ja siitä äänestää ratkätetään kohtapuolin.

Puheenjohtajiston esityksessä on erilaisia erikoisia perusteita - muun muassa, että Valko-Venäjä ei ole Pohjoismaiden varsinainen naapuri, mutta se rajoittuu sekä Latviaan että Liettuaan ja Luoteis-Venäjään, joiden kanssa Pohjoismaat ovat tehneet yhteistyötä jo usean vuoden ajan. Täällä perustelulla meidän pitäisi perustaa toimisto myös Pekingiin. Ei sekään ole meidän rajanaapurimme, mutta se on rajanaapuri Venäjän kanssa, jonka kanssa olemme tehneet vuosikymmeniä hyvää yhteistyötä. Samalla perusteella siis saman tien Pekingiin.

Täällä ainakin konservatiiviryhmässä yleensä kannatetaan säästämistä niin kuin tässäkin asiassa, mutta konservatiiviryhmässä ollaan tästä montaa mieltä. Olen kuitenkin varma, että tämä tekemämme vastalause tulee saavuttamaan suuren kannatuksen, koska tiedän jo, että yhden itsenäisen valtion koko 20 hengen valtuuskunta muun muassa on tämän esityksen takana.

Tämän pidemmittä puheitta me kuuntelemme vähän puheita ja sitten äänestää ratkätämme tämmöisen järjettömän esityksen nurin.

Lyly Rajalas *anförande i skandinavisk översättning:*

Herr president! Det är tillåtet att använda sitt sunda förnuft även i denna sal. Vi har lagt in en reservation mot detta förslag om att grunda ett nordiskt informationskontor i Minsk. Vi motsätter oss Presidiets förslag och i omröstningen kommer ni att få svar på tal inom kort.

I Presidiets förslag finns det olika märkliga motiveringar – bland annat att Vitryssland inte är ett egentligt grannland till de nordiska länderna, men samtidigt sträcker sig samarbetet till Lettland och Litauen samt nordvästra Ryssland, dvs. länder som redan under flera års tid har samarbetat med de nordiska länderna. Med denna motivering borde vi grunda ett kontor även i Peking. Vi har ju inte heller någon gemensam gräns med dem, men landet har en gemensam gräns med Ryssland, som vi har haft ett gott samarbete med under flera decennier. Med samma motivering kunde vi alltså direkt etablera oss i Peking.

Åtminstone här i den konservativa gruppen stöder man vanligtvis besparingar, också när det gäller denna fråga, men i den konservativa gruppen är man ändå av många olika åsikter om detta. Jag är ändå säker på att denna reservation som vi lagt in kommer att få stort stöd, eftersom jag redan nu vet att bland annat hela delegationen på 20 personer från en självständig stat ställer sig bakom detta förslag.

Nu ska jag inte orda mer om det, utan vi lyssnar på några tal och sedan kommer vi att ge svar på tal och kullkasta detta vanvettiga förslag i omröstningen.

Hans Wallmark (Den konservativa gruppen, m):

Herr president! Låt mig erbjuda en konservativ nyans på det här spørsmålet. Ser vi tillbaka på 1900-talet finns det sådant där mitt lands val inför historiska händelser så här i efterhand kan granskas, analyseras och rent av kritiseras.

Det finns all anledning att när åren 1945 till 1989 belyses beklaga att vi inte alla stod upp för de tre baltiska republikerna som då ockuperades. Och i Sverige kunde vi som talade om behovet av frihet och demokrati, om förtrycket och politiska fångar i de dåvarande sovjetiska städerna Tallinn, Riga och Vilnius förlöjligas. Våra motståndare menade att vi ville se ett korståg österut.

I dag vet vi bättre. Vi har lärt oss en läxa. Låt oss inte vara aningslösa! Låt oss inte vara naiva! Vår uppgift är att se förtrycket där det finns.

Vi är för allmänna och fria val. Vi är för fria medier. Vi är för möjligheter för kyrkor och politiska organisationer att fritt verka. Det gäller Ryssland. Det gäller Vitryssland.

Ett nordiskt informationskontor i Minsk ska vara ett skyltfönster, sägs det i våra handlingar, inte ett skyltfönster för fjordar, fjäll, fält och skogar, utan ett skyltfönster för demokrati och öppenhet - det som är vårt nordiska bidrag.

Men ifall vi öppnar ett informationskontor i Minsk finns det anledning att varje kväll kontrollräkna fingrarna. Om det inte fungerar, om vi öppnar ett kontor och inte ägnar oss åt demokratiexport, då tycker jag att kontoret omedelbart ska läggas ned. Vi säger ingenting om formerna i handlingarna. Som en varm anhängare av nordiskt ambassadsamarbete känns det helt naturligt att ett nordiskt kontor i Minsk också skulle kunna samverka med exempelvis den svenska ambassaden i Minsk.

Göran Lindblad, Europarådet (PACE):

Herr president! Det skulle vara mig alldeles främmande att här som representant för Europarådets parlamentariska församling lägga mig i beslutsprocessen. Nordiska rådet självt måste bestämma om man ska öppna kontor på den ena eller andra platsen. Jag skulle bara vilja att ni funderade lite på möjligheterna, om det nu är demokratiexport, export av mänskliga rättigheter och rättsstat som man ska ägna sig åt, att överväga att inleda ett samarbete med den organisation där också alla här närvarande är medlemmar, nämligen Europarådet, som ju är experterna på mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstat.

Hans Wallmark:

Herr president! Det vore mig dessutom helt främmande att ifrågasätta min högt ärade och värderade kollega i Sveriges riksdag, tillika partikamrat, Göran Lindblad. Det är naturligtvis mycket klokhet i det han säger. Men jag tycker att om man öppnar ett nordiskt informationskontor ska man samverka med både ambassader och andra organisationer. Som det har framställts från Presidiets sida handlar det om både demokratiexport och också miljö- och klimatpåverkan i närområdet.

För egen del vill jag betona just demokratiexporten, för vi ska inte underskatta de länder som finns i vårt närområde. Där är jag helt övertygad om att moderaten Göran Lindblad och moderaten Hans Wallmark tycker exakt likadant.

Mantas Adomenas, president Baltic Assembly:

President and colleagues! I would not like to venture into the question of the advisability of opening such an office in Minsk, but very clearly that depends on what sort of office it will be. Will it be allowed to actually undertake the export of democracy, or will it be salvage for consciences while actually engaging only in the advertising of nice fjords? Whether the authorities would agree to a broader brief is a question which is worth asking.

Inevitably, the opening of such an office will be construed by the pro-democratic forces and the civil society of Belarus as a gesture of support of President Lukashenko, whereas no real political reforms apart from token concessions have been undertaken today. Indeed, next Saturday I am going to Minsk, to the founding congress of the Belarusian Christian Democratic Party, and the usual games of denying premises to opposition parties are taking place. As you know, without premises they can not be founded legally, so they are considered illegal institutions.

In any case, the founding of such an office should not be at the expense of existing and successfully working projects. One such is the *European Humanities University*, working in exile in Vilnius and doing a brilliant job in educating a democratic and European-minded élite for the future Belarus. That, I think, is a more productive use of funds. Lithuania is, even in a totally disastrous economic recession shouldering a disproportionately high proportion of the cost of the maintenance of the EHU, but in a couple of years this very worthwhile project might be endangered and threatened. This has to be taken into consideration in the overall view of democracy building in Belarus.

Mantas Adomenas *anförande i skandinavisk översättning:*

Formand og kollegaer! Jeg vil ikke vove mig ud i at besvare spørgsmålet om, hvor tilrådeligt det vil være at åbne et sådant kontor i Minsk, men det afhænger helt klart af, hvilken type kontor det bliver. Vil det have lov til rent faktisk at iværksætte en eksport af demokrati, eller vil det være en holdeplads for vores samvittighed, alt imens man i virkeligheden blot beskæftiger sig med at gøre reklame for smukke fjorde? Hvorvidt myndighederne vil godkende bredere beføjelser er et spørgsmål, der er værd at stille.

Åbningen af et sådant kontor vil af Hvideruslands pro-demokratiske kræfter og samfundet generelt uundgåeligt blive tolket som en støttende gestus i forhold til præsident Lukashenko, hvorimod der endnu ikke er blevet iværksat nogen egentlige politiske reformer bortset fra symbolpolitik. Næste lørdag skal jeg til Minsk og deltage i grundlæggelseskongressen for de hviderussiske kristendemokrater (*Christian Democratic Party*), hvor der vil være det sædvanlige spil for galleriet, hvor oppositionspartierne vil nægte dem adkomst. Som I ved, kan de ikke blive grundlagt lovligt uden adkomst, så de betragtes som en ulovlig institution.

Hvorom alting er, må grundlæggelsen af et sådant kontor ikke ske på bekostning af eksisterende og velfungerende projekter. Et af disse er *European Humanities University*, som fungerer i eksil i Vilnius og gør et glimrende stykke arbejde med at uddanne en demokratisk og europæisk mindet elite til fremtidens Hviderusland. Det, mener jeg, er en mere produktiv brug af midler. Litauen står nu, selv midt under en fuldstændig katastrofal recession, for en

uforholdsmæssigt stor del af den udgiftsmæssige støtte til EHU, men om få år vil dette værdige projekt måske komme i fare og være truet. Det skal tages med i betragtningen i det overordnede perspektiv på opbygningen af demokrati i Hviderusland.

Erkki Tuomioja (Den socialdemokratiska gruppen, sd):

We all appreciate the advice from the Baltic Assembly, but I have to question your assertion that the Belarus opposition is against such a proposal. The opposition, which unfortunately is very weak and very divided, is also divided on this issue. There are people who think that this could be – and this indeed is our intention – should be, must be an office, a presence, which will be of help to the opposition.

Erkki Tuomiojas *anförande i skandinavisk översättning:*

Vi værdsætter alle sammen rådene fra Baltisk Forsamling, men jeg er nødt til at sætte spørgsmålstegn ved jeres påstand om, at oppositionen i Hviderusland er imod et sådant forslag. Oppositionen, som desværre er meget svag og splittet, er også splittet med hensyn til denne sag. Der er folk, som mener, at dette kan blive – og det er bestemt også vores intention – bør blive og skal blive et kontor, en tilstedeværelse, som vil være til gavn for oppositionen.

Mantas Adomenas:

Mr. Tuomioja, please do not misconstrue. My suggestion was that it very much depends on what sort of brief this office will be allowed to exercise. As long as it can engage in democracy export – something which I myself very much doubt, having worked with Belarus for ten years – it will of course be a worthwhile endeavour. If it cannot, I think that even those opposition groups which are disunited on other matters will construe it as a support for President Lukashenko. It very much depends on what sort of brief it will be given and will be able to maintain.

Mantas Adomenas *anförande i skandinavisk översättning:*

Hr. Tuomioja, nu må De ikke misforstå mig. Det, jeg antydede, var, at det i høj grad afhænger af, hvilke beføjelser dette kontor vil få lov til at udøve. Så længe det kan beskæftige sig med eksport af demokrati – hvilket jeg tvivler stærkt på efter at have arbejdet i Hviderusland i ti år – vil det naturligvis være en bestræbelse, der er umagen værd.

Hvis det ikke kan det, så tror jeg, at selv de oppositionsgrupper, der er splittet i forhold til andre sager, vil tolke det som en støtte til præsident Lukashenko. Det afhænger i høj grad af, hvilke beføjelser dette kontor vil få lov til at udøve og opretholde.

Lyly Rajala (Den konservativa gruppen, saml):

Herra presidentti! Mielestämmä nyt ei vaikuta olevan todellakaan sopiva aika yhteispohjoismaisen budjetin menoerän kasvattamiseen. Jos jossain on säästöä löydettävissä, sitä ei missään tapauksessa pidä oikopäätä käyttäen uusien instituutioiden perustamiseen. Olen herra Adomenasin kanssa samoilla linjoilla. Jos meiltä lähetetään sinne yksi virkamieshenkilö, joka sattuu vielä olemaan uusi tehtävissään, niin minkähänlaista viestiä sieltä tulee, kun edessä seisoo valkovenäläinen media ja tämän meidän lähettämämme toimistohenkilön takana Lukashenko, joka vaanii, mitä siellä sanotaan. Toimiston vienti sinne on siis ehdottomasti vastoin Valko-Venäjän tulevaisuuden kohentamista.

Lyly Rajalas *anförande i skandinavisk översättning:*

Herr president! Vi anser att det verkligen inte är rätt tidpunkt att just nu utöka utgiftssidan i den samnordiska budgeten. Om man lyckas hitta områden där man kan spara in pengar, ska man absolut inte använda dessa pengar på att grunda nya institutioner med detsamma. Jag är på samma linje med herr Adomenas. Om vi skickar dit en tjänsteman som dessutom råkar vara nytillträd, så undrar jag vilket budskap vi får därifrån, när denna person som arbetar på kontoret och som vi skickade dit ställs inför de vitryska massmedierna, om Lukashenko står och lurpassar bakom denna person och lyssnar noggrant på vad som sägs där. Att

öppna upp ett kontor där går alltså helt emot tanken att skapa en bättre framtid i Vitryssland.

Mantas Adomenas:

I couldn't agree more with this analysis of the developments.

Mantas Adomenas *anförande i skandinavisk översättning:*

Jeg kunne ikke være mere enig i denne analyse af udviklingen.

Kent Olsson (Den konservativa gruppen, m):

Om man läser det beslut som ligger till grund för Presidiet ser man att vi där säger: Vid uppbyggnad är det därför viktigt att arbetet sker i nära samarbete med den existerande svenska ambassaden samt andra nordiska diplomatiska representanter. I detta ligger ju att det vi vill göra är att få en demokratiutveckling och att ha ett samarbete med exempelvis Europarådet. Jag kan inte förstå rädslan för att bygga upp ett nordiskt informationskontor och att arbeta där. Det är väl självklart att vår avsikt med detta är att stärka de demokratiska krafter som finns i Vitryssland.

Att säga att detta kostar mycket pengar – jag tycker inte att det argumentet håller i detta sammanhang. Kan vi utveckla demokratin med de svårigheter vi har tycker jag att det är värt de pengar som detta kostar. För mig är detta ett sätt att fortsätta att utveckla kontakterna mot ett demokratiskt Vitryssland. Jag tycker att det är en viktig del i detta.

Mantas Adomenas:

Mr. Olsson, again my role here is not to advise on the vote but to set out more clearly the terms under which this office would have to operate. A very careful thought will have to be given to how these goals can be achieved under unchanged political circumstances. The closure of offices of international organizations several years ago proceeded precisely because of the futility of operating in Minsk under the extremely close surveillance of the Security Services. I do not think that the situation has improved since, so I think that a study of the feasibility of democracy export will have to be undertaken to a greater extent than has been the case in this resolution.

Mantas Adomenas *anförande i skandinavisk översättning:*

Hr. Olsson, jeg vil igen understrege, at min rolle her ikke er at rådgive vedrørende afstemningen, men at udstikke mere tydelige betingelser for, hvordan dette kontor ville skulle drives. Man må nøje overveje, hvordan disse mål kan opnås under uforandrede politiske forhold. Lukningen af internationale organisationers kontorer for flere år siden fandt netop sted på grund af det formålsløse ved at operere i Minsk under sikkerhedstjenestens ekstremt tætte opsyn. Jeg mener ikke, at situationen har forbedret sig siden da, så jeg mener, at der i større omfang må foretages en undersøgelse af gennemførligheden af eksport af demokrati, end det har været tilfældet under denne resolution.

Hans Wallmark:

Jag vill först uttrycka att jag tycker att det förändringsarbete som har skett i Baltikum är beundransvärt, och jag önskar av hela mitt hjärta att Sverige långt före 1989 kunde ha gjort mycket mer.

Då måste jag ställa en fråga till den högt värderade representanten för Baltiska rådet. Under dessa år, inte minst från 1989 och åren precis därefter, var inte stödet från de nordiska länderna i olika former betydelsefullt för demokrati, demokratuppbyggandet och de demokratiska krafterna? Då är min fråga: Skulle inte nordisk närvaro i Vitryssland kunna betyda väldigt mycket också för de demokratiska krafter som vi i dag vet har stora problem? Du redogjorde själv för svårigheterna att bilda partier, svårigheterna att ha fria medier och svårigheterna för oberoende grupper. Kan inte det stödet också vara värdefullt i Minsk och Vitryssland?

Mantas Adomenas:

Certainly, the support of the Nordic countries as well as of the entire democratic world has been immensely important in building democracy in Lithuania. But, in analogy, the year we are looking at in Belarus now is not 1989. It is rather 1985 or even 1982.

It is entirely up to you to decide whether such expenses are feasible, but the office will not be working under the conditions of an opening society and decreasing political control as was the case in the Baltic countries in 1989.

Mantas Adomenas *anförande i skandinavisk översättning:*

De nordiske landes og hele den demokratiske verdens støtte har helt afgjort haft umådelig stor betydning for opbygningen af et demokrati i Litauen. Men til sammenligning er det årstal, vi har at gøre med i Hviderusland, ikke 1989. Det er snarere 1985 eller tilmed 1982.

Det er helt op til jer at beslutte, hvorvidt sådanne udgifter er rimelige, men kontoret vil ikke komme til at arbejde under forholdene i et åbent samfund og aftagende politisk kontrol, som det var tilfældet i de baltiske lande i 1989.

Paavo Arhinmäki (Den vänstersocialistiska gröna gruppen, vänst):

Hyvä presidentti! Kysyisin Mantas Adomenasilta, mikä olisi sitten parempi vaihtoehto Pohjoismaille edistää demokratian kehitystä Valko-Venäjällä kuin läsnäolo ja pohjoismaisten demokraattisten käytänteiden, toimintatapojen ja kansalaisyhteiskunnan esittelemine ja mahdollisuuksien tarjoaminen? Mikä olisi se konkreettinen tapa, jolla Pohjoismaat voisivat edistää demokratiaa Valko-Venäjällä, jos näiden demokraattisten menettelytapojen ja demokraattisen yhteiskunnan esittelemine ja sen tukemine toimiston muodossa ei ole hyvä tapa?

Paavo Arhinmäkis *anförande i skandinavisk översättning:*

Ärade herr president! Jag skulle vilja ställa en fråga till Mantas Adomenas. Finns det i så fall något bättre alternativ till hur de nordiska länderna kunde främja utvecklingen av demokratin i Vitryssland, istället för att vara närvarande och presentera den praxis, de handlingssätt och det medborgarsamhälle som grundar sig på nordiska demokratiska principer samt att erbjuda dem möjligheter? På vilket sätt kunde de nordiska länderna konkret främja demokratin i Vitryssland om det inte är bra att presentera demokratiska handlingssätt och ett demokratiskt samhälle samt att stödja detta genom att grunda ett kontor där?

Mantas Adomenas:

A number of programmes for building democracy already exist. They operate from outside the territory, through the embassies. One of those initiatives is the *European Humanities University*.

What I am saying is not that it cannot be a worthwhile endeavour, but one has to weigh very carefully the cost and benefit ratio in this case, whether the stage has been reached where the cost can be justified in political benefits, or whether out-of-area operation and working with opposition groups – and looking for new ways to support local democratic initiatives and democratic candidates – can be a more cost-efficient way of achieving the goal. This is a question which you have to answer yourselves.

Mantas Adomenas *anförande i skandinavisk översättning:*

Der findes i forvejen en række programmer, der har til formål at opbygge demokrati. De opererer uden for territoriet, via ambassaderne. Et af disse initiativer er *European Humanities University*.

Jeg siger ikke, at det er en bestræbelse, der ikke er umagen værd, men man må nøje afveje omkostninger og fordele over for hinanden i denne sag, hvad enten man er nået til det punkt, hvor omkostningen kan retfærdiggøres i forhold til politiske fordele, eller om det at operere uden for området og samarbejde med grupper i opposition – og søge efter nye

måder at støtte lokale demokratiske initiativer og kandidater på – kan være en mere omkostningseffektiv måde at opnå målet på. Det er et spørgsmål, som I selv må svare på.

Presidenten påpekade att det endast var tid till en replik per talare.

Bjarne Kallis (Mittengruppen, kd):

Under de senaste åren har man mycket i Nordiska rådet pratat om projekt. Jag vill fästa uppmärksamhet vid att vi har ungefär 2000 projekt i gång, och de flesta som har uttalat sig har ansett att det är alldeles för mycket och man bör se till att det bara av projekt med nordisk nytta.

För ett antal år sen kom begreppet "nordisk nytta" till användning med den påföljd att ganska många institutioner och projekt drogs in när man inte tyckte att den nordiska nyttan var tillräckligt stor. I alla de politiska sammanhang där man i dag debatterar pengar så konstaterar man att man bör handla varsamt med skattebetalarnas pengar, och det gäller speciellt under ekonomiskt svåra tider. När vi har en sådan situation som vi har i dag måste den nordiska nyttan var väldigt stor ifall man vill utöka verksamheten med ett informationskontor i Minsk. Jag tror att vi alla är eniga om att demokrati är någonting som vi ska arbeta för, demokrati ska vi i mån av möjlighet också föra ut till andra länder, det är en alldeles given sak. Men vi ska komma ihåg: Vi sitter i Nordiska rådet, där huvudregeln skall vara: Vad är ändamålets nordiska nytta? Min uppfattning är att den nordiska nyttan i det här sammanhanget och i den här frågan är väldigt liten och därför understöder jag förslaget om att medlemsförslaget förkastas.

Jacob Söderman (Den socialdemokratiska gruppen, sd):

Bästa ordförande, kära vänner! Bjarne Kallis är känd i Finland som en human och klok politiker, men nu har jag en känsla av att han är lite ute i ogjort väder! Den allmänna bedömningen är ändå den att det har skett en process mot demokrati och mänskliga rättigheter i Vitryssland; också om det är små steg så är de märkbara. Det att man skulle etablera ett kontor där skulle ändå bevisa att Norden tror på den processen oberoende av vad vår president från *The Baltic Assembly* har sagt, av sina egna skäl. Det är en symbolisk handling som ändå skulle betyda att vi tror på en demokratisk utveckling i ett stort land i vår närhet. Jag tycker att det hör till Norden att vara lite idealistisk och inte så pessimistisk, så jag hoppas att Bjarne Kallis är sparsam på någon annan punkt än den här.

Bjarne Kallis:

Jag hoppas att alla skall vara sparsamma på alla punkter, inte enbart i ord utan också i gärning. Jag tror att vi kan på annat sätt bevaka och befrämja demokratin än att grunda ett kontor i Minsk. Men tack för de vackra orden om human och klok!

Janne Seurujärvi (Mittengruppen, cent):

Arvoisa herra puheenjohtaja! Pian 60 vuotta täyttävällä Pohjoismaiden neuvostolla on ollut koko historiansa ajan tärkeä lähetystehtävä, missio, pohjoismaisen demokratiakäsityksen ja demokratiakehityksen viemisessä, toisaalta myös kansalaisyhteiskuntakäsityksen ja perusoikeuksien kunnioittamisen viemisessä. Tältä osin esitys, jota tänään käsittelemme - Minskin pohjoismaisen tiedotustoimiston perustaminen - on hyvin perusteltu.

Tässä vastalauseen ensimmäisessä osassa on esitetty hieman ontuvia perusteluja liittyen pohjoismaisen yhteistyön budjettiin ja ankariin säästötoimiin. Mielestäni tällaisia säästötoimia, jotka tällä hetkellä vaivaisivat pohjoismaista yhteistyötä, sen perustaa, ei siinä mittakaavassa ole.

Sen sijaan tämä toinen vastalauseen kohta, jossa puhutaan muiden organisaatioiden Minskiin perustamista toimenpiteistä, muun muassa Ruotsin suurlähetystön osalta sekä Euroopan neuvoston avaamasta toimistosta, on kyllä otettava tämän päätöksenteon yhteydessä huomioon. Siksi onkin ihan aiheellista esittää kysymys:

Onko tässä vaiheessa viisasta perustaa oma toimisto, vai olisiko parempi edetä yhteistyön kautta esimerkiksi Euroopan neuvoston toimiston kautta? Tämä on kyllä kysymys, joka olisi pitänyt käsitellä paljon syvällisemmin kuin mitä tämän prosessin yhteydessä on käsitelty. Christina Gestrin sanoi hyvin tuossa esittelypuheenvuorossaan, että toimisto sinänsä ei ole mikään itsetarkoitus perustehtävän ja tavoitteiden toteuttamiseen, vaan myös muunlaisia tapoja on olemassa. Siksi peräänkuuluttaisin vielä tämän päätösesityksen arviointia, joka tietysti tullaan nyt äänestyksen muodossa myös tekemään.

Janne Seurujärvis *anförande i skandinavisk översättning:*

Ärade herr ordförande! Nordiska rådet firar snart sitt 60-årsjubileum. Under hela sin historia har rådet haft en viktig uppgift som budbärare, en mission om att å ena sidan förmedla vidare den nordiska synen på demokrati och demokratiutveckling, å andra sidan att också sprida tanken om ett medborgarsamhälle och om att respektera de grundläggande rättigheterna. Det förslag som vi behandlar idag, dvs. att grunda ett nordiskt informationskontor i Minsk, är välmotiverat mot bakgrund av detta.

I den första delen av denna reservation har man presenterat något bristfälliga motiveringar med koppling till budgeten för det nordiska samarbetet och stränga sparåtgärder. Jag anser att det för närvarande inte finns sådana sparåtgärder som skulle vara så omfattande att de rubbar det nordiska samarbetet och dess grundvalar.

När man fattar detta beslut måste man däremot nog ta i beaktande den andra punkten i reservationen, där det talas om verksamhetskontor som har grundats i Minsk av andra organisationer, bland annat av den svenska ambassaden, samt det kontor som Europarådet har öppnat. Därför är det faktiskt välmotiverat att ställa följande fråga:

Är det förnuftigt att i detta skede grunda ett eget kontor där, eller vore det bättre att i nästa steg upprätta ett samarbete till exempel med de nordiska ländernas kontor för Europarådet? Detta är nog en fråga som man borde ha behandlat på ett mycket mer djuplodande sätt än vad man gjort inom ramen för detta förfarande.

Christina Gestrin uttryckte sig väl i sitt inledningsanförande då hon sade att kontoret i och för sig inte är ett självändamål för att kunna genomföra det grundläggande arbetet och uppnå målen, utan att det också finns andra sätt att gå tillväga. Därför skulle jag vilja att vi ännu en gång utvärderar detta förslag till beslut, vilket vi förstås också nu kommer att göra i form av en omröstning.

Göran Lindblad:

Det är naturligtvis helt och hållet upp till Nordiska rådet hur man vill använda sina pengar. Jag kommer från en organisation som är rätt fattig, så vi är väldigt försiktiga. Men ni måste själva göra bedömningen om ni vill investera i detta eller inte.

Det nämndes att utvecklingen av mänskliga rättigheter och demokrati har gått åt rätt håll. Det tycker inte jag, och det tycker inte vi i Europarådet. Däremot är vi beredda att understödja en sådan utveckling. Det finns en önskan från regimen att till exempel låta oppositionen få följa med om de skulle få speciell gäststatus i Europarådet. Man har påstått att man var beredd att fundera över ett moratorium på dödsstraffet, men direkt efter beslutet i Europarådets parlamentariska församling i somras avrättade man ett par personer i Vitryssland. Det är dubbla signaler. Jag tror inte att man ska dra några stora växlar på att det har blivit så vidare mycket bättre. Däremot ska vi alla arbeta för att det ska bli bättre.

Janne Seurujärvi:

Tämä oli hyvä puheenvuoro. Toteaisin talouden näkökulmasta, että tässä taloustilanteessa on varmasti viisasta pohtia, millä tavalla voidaan tehdä yhteistyötä esimerkiksi Euroopan neuvoston, Pohjoismaiden neuvoston ja kansallisten toimistojen kuten suurlähetystöjen kesken.

Itse asiassa tänään täällä on käyty hyvin viisasta keskustelua siitä, pitäisikö Pohjoismaiden tiivistää yhteistyötä muun muassa yhteisten suurlähetystöjen perustamiseksi. Se olisi varmasti yksi tapa viedä yhtä lailla pohjoismaista demokratiakäsitystä ja -kehitystä muualle maailmaan ja samalla sitten tehdä se taloudellisesti mahdollisimman kustannustehokkaasti. Tässä mielessä uskon siis yhteistyön voimaan, ja sitä tässäkin asiassa täytyisi tehdä.

Janne Seurujärvis *anförande i skandinavisk översättning:*

Detta var ett bra debattinlägg. Med tanke på ekonomin så skulle jag vilja framhäva att man i det nuvarande ekonomiska läget säkert gör klokt i att dryfta hur man kunde samarbeta till exempel med Europarådet, Nordiska rådet och de nationella kontoren, exempelvis ambassaderna.

Faktum är att vi idag har fört en verkligt vettig diskussion här om huruvida de nordiska länderna borde fördjupa sitt samarbete bland annat i syfte att grunda gemensamma ambassader. Detta vore säkerligen ett sätt att sprida ut den nordiska synen på demokrati och demokratiutveckling till andra håll i världen och att samtidigt göra det på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt i ekonomiskt hänseende. I den meningen tror jag alltså på styrkan av samarbete, och det är samarbete som skulle behövas även när det gäller denna fråga.

Bente Dahl (Midtergruppen, RV):

Tak for det, præsident. Er Hviderusland ikke vældig langt væk fra Norden? Svaret er, at Hviderusland er vor nabo. Svaret er, at vi skal bekymre os om vore naboer, at vi skal kommunikere og have dialog.

Jeg vil støtte Præsidiets forslag om at udbygge et sted, hvor vi kan mødes, hvorfra Norden kan være katalysator for Hvideruslands forbindelser med os og med andre, og hvorfra vi kan befordre dialog og støtte demokratiudviklingen. Der har allerede fundet et omfattende forarbejde og arbejde sted blandt både græsrodder og politikere i Minsk. Det er i samarbejde med dem, der har kontakt med os – vore naboer, græsrodder, politikere og andre i Minsk – at vi bør bygge videre på vore kontakter. Vi må fundere vore relationer. Et kontor vil give vore relationer en mulighed for at udvikles.

Præsidiets forslag om at udbygge eksisterende relationer er et godt forslag. Jeg vil påpege, at jeg og andre har peget på finansiering af et nordisk informationskontor i Minsk, så vi ikke øger vore udgifter i Nordisk Råd. Der er fundet penge ved omprioriteringer.

Jeg vil meget anbefale Nordisk Råd at stemme for Præsidiets forslag. Vi har brug for hinanden, vi har brug for vore naboer, og vi må fremme vore kontakter. Tak.

Bjarne Kallis:

Jag reagerade på uttrycket att "det finns pengar". Naturligtvis finns det pengar, men pengar skall användas på ett förnuftigt sätt. Om vi i Nordiska rådet börjar säga att det finns pengar kan vi sätta igång vilka projekt som helst. Jag poängterar att vi bör handla sparsamt med skattebetalarnas pengar och se till den nordiska nyttan.

Bente Dahl:

Tak. Der findes penge. Jeg nævnte prioriteringer. Der findes stort set altid penge til de ting, vi prioriterer politisk. Det er en prioriteret politisk handling at åbne et informationskontor i Minsk, ligesom det var en prioriteret politisk handling at åbne informationskontorerne i de baltiske lande lige efter Murens fald. Det er dér – som også Christina Gestrin pegede på i sin tale – vi skal finde pengene, for formålet er det samme som, dengang vi brugte det i Baltikum.

Siv Friðleifsdóttir (Midtengruppen, F):

De som er mot dette forslaget, snakker om at man skal spare på det nordiske budsjettet, og at det nå blir gjort. Det er ikke riktig. Det er ikke sparing på det nordiske budsjettet. Det er det samme budsjettet, men man omprioriterer innenfor det.

La oss se litt tilbake. Vi omprioriterte da Muren falt og de baltiske stater ble frie. Vi satte 2 prosent av vårt budsjett inn i baltiske programmer. Det var bra gjort – vi viste fleksibilitet. Hva gjør vi nå med globaliseringen? Neste år vil vi ha 70 millioner danske kroner til globaliseringsinitiativ – et helt nytt område. Vi omprioriterer. Det er de samme pengene, men vi omprioriterer.

Nå har vi som prioritert sak å åpne et kontor i Minsk. Det støtter jeg sterkt. Jeg tror det vil gi et godt signal. Dette er viktig for dem som bor der – de blir sett. Jeg tror dette vil ha betydning rent psykisk. Så jeg er sterkt tilhenger av at vi sier ja til forslaget om å åpne et infokontor i Minsk. Det viser at vi vil gjøre noe nytt. Vi har gjort det før. Nå kan vi gjøre det igjen.

Arja Karhuvaara (Den konservative gruppen, saml):

Arvoisa puheenjohtaja! Mielestäni Pohjoismaiden neuvoston tulee keskittyä edelleenkin budjetissaan toimiin, joilla panostetaan pohjoismaiseen yhteiskuntaan, nostetaan Pohjoismaiden neuvoston painoarvoa Eurooppaan ja muuhun maailmaan nähden sekä tuetaan pohjoismaisten kansojen hyvinvointia, terveyttä, teknologiaa, tutkimustyötä ja taloutta. Yhteistyötä Baltian ja entisten Neuvostoliiton alueiden maiden kanssa toki tulee edistää ja olla rakentamassa yhteistä Eurooppaa tasaveroisena ja molemminpuolisista taloudellisista panoksista, ei ainoastaan viemällä kyseisiin maihin rahaa ilman että siitä hyötyy kansa tai siitä hyötyvät Pohjoismaat. Demokratian vientiä maihin, joissa demokratia ymmärretään eri lailla kuin meillä, voi toki tehdä, mutta ilman kyseisten maiden omaa tahtoa ja panostamista ihmisoikeuksiin ja demokratiaan työ on hyödytöntä.

On myös uskallettava myöntää, että Pohjoismaat eivät voi olla ulkopuolelta pelastamassa koko maailmaa. Läsnaolo kansainvälisillä foorumeilla ja esimerkkinä toimiminen ovat myös demokratian edistämistä. Demokratian kehittäminen myös Valko-Venäjällä toimii, jos niin halutaan, konsulaattien, mahdollisten lähetystöjen ja kansalaisjärjestöjen yhteistyönä ilman erityisiä toimistoja, vaikkapa yhteisesti palkatun henkilöstön voimin hieman toimenkuva- ja työpainotuksia muuttamalla.

Arja Karhuvaaras *anförande i skandinavisk översättning:*

Ärade ordförande! Jag anser att Nordiska rådet även framöver bör koncentrera sig på sådana budgetåtgärder som syftar till att satsa på det nordiska samhället, öka betydelsen av Nordiska rådet i Europa och resten av världen samt främja de nordiska folkens välfärd, hälsa, teknologi, forskningsarbete och ekonomi. Samarbetet med de baltiska länderna och de länder som ligger inom det forna Sovjetunionens område ska visserligen främjas.

Dessutom ska vi vara med och bygga ett gemensamt Europa där alla parter är jämbördiga och där de ekonomiska satsningarna går i båda riktningarna, och inte enbart så att man överför pengar till de berörda länderna utan att detta gagnar befolkningen i dessa länder eller utan att de nordiska länderna har nytta av det. Man kan förstås sprida tanken om demokrati i sådana länder där ordet demokrati har en annan innebörd än hos oss, men om inte de berörda länderna visar tecken på egen vilja och satsar på mänskliga rättigheter och demokrati, är detta arbete till ingen nytta.

Man måste också våga erkänna att de nordiska länderna inte kan komma in utifrån och rädda hela världen. Man kan också främja demokratin genom att närvara vid internationella forum och att föregå med gott exempel. Det är möjligt att utveckla demokratin även i Vitryssland, om man så vill, genom att upprätta ett samarbete mellan konsulaten, eventuella ambassader och frivilligorganisationer. Om dessa aktörer till exempel gemensamt kunde anställa personal och ändra lite på befattningsbeskrivningarna och tyngdpunkterna i dessa personers arbete, så behövs inga speciella kontor.

Jacob Söderman:

Bästa ordförande, kära vänner! När riksdagsledamot Karhuvaara pratade om att det inte skulle vara så väldigt stor idé att öppna en byrå vill jag påminna henne om att vår utrikesminister Alexander Stubb i flera sammanhang har deklarerat att det har påbörjats en positiv utveckling i Vitryssland och han har varit väldigt aktiv för att EU skulle öppna en byrå där. Det är alltså ganska motstridigt nu att hans egna partivänner här i Nordiska rådet har en alldeles annan syn på händelserna och inte alls förstår någon nytta av man informerar den vitryska befolkningen om en god demokratisk modell.

Arja Karhuvaara:

Arvoisa puheenjohtaja! Ilmeisesti tässä asiassa voi sanoa, että Siperia opettaa. Kyseessä on ilmeisesti ajatusmaailmassa sukupolvien ero. Meillä on hieman eri syntymävuosikymmen.

Arja Karhuvaaras *anförande i skandinavisk översättning:*

Ärade ordförande! När det gäller denna fråga kan man uppenbarligen säga att Sibirien är lärorikt. Antagligen handlar det om att de olika generationernas tankevärldar skiljer sig åt. Vi föddes under lite olika årtionden.

Debatten avslutades och det företogs votering i enlighet med § 17 i arbetsordningen.

För förslaget röstade:

Christer Adelsbo, Sinikka Bohlin, Monica Green, Billy Gustafsson, Ann-Kristine Johansson, Maria Stenberg, Göte Wahlström, Lars Wegendal, Bendiks H. Arnesen, Per Rune Henriksen, Helgi Hjörvar, Sigríður Ingibjörg Ingadóttir, Gerd Janne Kristoffersen, Anna Ljunggren, Torfinn Opheim, Tone Merete Sønsterud, Bitten Høegh-Dam, Mats Johansson, Marianne Kierkemann, Kent Olsson, Jessica Polfjärd, Hans Wallmark, Hans Frode Asmyhr, Vigdis Giltun, Oskar Grimstad, Torgeir Trældal, Per-Kristian Foss, Runar Karlsson, Johan Linander, Stefan Tornberg, Lauri Oinonen, Jacob Söderman, Erkki Tuomioja, Gunilla Tjernberg, Hanne Agersnap, Bjarni Benediktsson, Illugi Gunnarsson, Christina Gestrin, Alf Holmelid, Line Barfod, Siv Friðleifsdóttir, Anita Brodén, Johan Ehn, Katrin Dahl Jakobsen, Jan Lindholm, Fredrik Karlström, Bente Dahl, Per Olaf Lundteigen, Paavo Arhinmäki.

Mot förslaget röstade:

Niels Sindal, Marion Pedersen, Erling Bonnesen, Michael Tetzschner, Olemic Thommesen, Arja Karhuvaara, Ulla Karvo, Lyly Rajala, Kimmo Sasi, Janne Seurujärvi, Henrik Brodersen, Anita Knakkegaard, Bjarne Kallis.

Presidiets rekommendation i anledning av A 1435/presidiet antogs med 49 röster för; 13 röster mot (25 frånvarande). Rek. 15/2009 blev sålunda antagen.

Medlemsförslag om nordisk granskning av EU:s grön- och vitböcker, A 1438/presidiet**Johan Linander** (Mittengruppen, c) presidiets talsperson A 1438/presidiet:

Herr president! Den svenska delegationen har skrivit ett medlemsförslag om nordisk granskning av EU:s grön- och vitböcker. Bakgrunden är att en stor del av våra förslag, våra propositioner i riksdagen – nästan 30 procent faktiskt – härrör från förslag från EU:s institutioner. Samma sak gäller med stor sannolikhet i de andra nordiska länderna, även i Norge och Island.

Många av EU-förslagen har ett särskilt nordiskt intresse. För att påverka EU-förslagen i nordisk riktning måste vi i Nordiska rådet lägga ett större engagemang i EU:s förslag på ett tidigt stadium. Nordiska rådets presidium har diskuterat medlemsförslaget grundligt. Även utskotten har involverats.

Presidiets förslag som svar på medlemsförslaget har formen av en EU-strategi för Nordiska rådet. Strategin innebär att Nordiska rådets sekretariat ska koordinera övervakningen av förslag inom EU-systemet som har vital betydelse för Norden. Det är långt ifrån alla grön-

och vitböcker, numera också blå böcker, som bör granskas. Tvärtom måste vi prioritera vilka av EU-förslagen som ska prioriteras.

Vidare behöver förbindelserna mellan de nationella delegaterna i Nordiska rådet och de nationella EU-utskotten förstärkas. Vi ska inte bygga upp nya institutioner utan förbättra samarbetet mellan de befintliga. Inom Nordiska rådet ska sekretariatet vidareförmedla viktiga EU-frågor till presidiet och ansvariga fackutskott. Dessa beslut visar sedan om och i så fall hur vi ska gå vidare med EU-förslagen, till exempel genom hearings, seminarier och dialog med EU:s institutioner.

Samarbetet med EU måste vara dubbelriktat. Norden måste bidra för att få inflytande. Det kan vi oftast göra när det till exempel gäller frågor som Östersjöstrategin, fiskepolitik eller arktiska frågor. Det är dags för oss i Nordiska rådet att bli mer aktiva även i EU-frågor.

Debatten avslutades.

Presidiets rekommendation i anledning av A 1438/presidiet blev godkänd och. Rek. 15/2009 blev sålunda antagen.

Medlemsförslag om kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar, A 1455/presidiet

Kent Olsson (Den konservativa gruppen, m) Den konservativa gruppens talsperson, A 1455/presidiet:

Herr president! Ibland blir det lite märklig ordning i de här debatterna. Jag har ju tidigare pratat om samma sak i samband med regeringarnas förklaringar kring detta. Låt mig bara kortfattat ytterligare en gång ta upp våra åsikter för ett samordnat nordiskt försvar. Det var från början ett konservativt förslag som vi hade glädjen att få genomslag för i Presidiet. Vi rekommenderar ett fördjupat försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete. Att vi stärker samverkan på försvarsområdet är viktigt. Det vilar bland annat på en värdegemenskap och på internationellt samarbete och också på viljan att bidra med efterfrågade förband för internationella insatser.

Jag sade tidigare, och säger det nu också, att det blir allt svårare för länderna att få försvarsekonomin att gå ihop. Därför bör man samarbeta mer för att få stordriftsfördelar och bättre användning för de 120 miljarderna än i dag. Dessutom kan vi komma in i både FN, EU och Nato och hjälpa till i krissituationer och kan göra det på ett effektivare sätt.

Med tanke på att jag har sagt allt detta tidigare en gång tänker jag inte upprepa det. Därför, herr president, avslutar jag i detta nu.

Line Barfod (Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, EL) Den Venstresocialistiske Grønne Gruppens talsmand:

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe har jo lavet en reservation på denne rekommendation. Det har vi, ikke fordi vi er imod, at man har et tættere samarbejde, men fordi vi er imod, hvis det tættere samarbejde skal gå ud på militær oprustning. Det er ikke, fordi vi mener, at vi overhovedet ikke skal have militær i Norden. Vi går ind for, at vi skal kunne deltage i fredsbevarende styrker, vi går ind for, at hvis der sker folkemord ude i verden, skal Norden også kunne gå ind og bidrage til at stoppe det folkemord, sådan som vi for eksempel flere gange har opfordret til i forhold til Sudan. Men vi mener ikke, at vi skal opruste, og vi mener ikke, at det er det militære, vi skal satse på i Norden. Vi mener, at vi i stedet skal satse på fredspolitik og på miljøpolitik, at vi skal satse på at forebygge konflikter, at det er det, der er det afgørende.

Vi har også i Norden områder, der er fuldstændig demilitariserede. Vores seneste møde i Nordisk Råd var på Åland, som er demilitariseret. Vi mener, vi bør se på, om det er en erfaring, som vi skulle udvide og bygge videre på, så flere dele af Norden blev demilitariseret. Vi har jo diskuteret Arktis og sejlruterne. Vi kender jo historisk i Norden de mange krige, der har været mellem Danmark og Sverige omkring Øresund, hvor andre

stormagter i verden gik ind og skiftevis støttede Danmark og Sverige for at sikre, at der ikke var nogen, der havde magten over søvejen gennem Øresund. Nu får vi så søvejen. Når isen smelter, får vi nye sejlruiter gennem Nordvestpassagen. Hvis vi skal prøve at forebygge, at der kommer konflikter der, så lad os gå ind og se på, hvordan vi forhindrer, at der kommer militær oprustning i Arktis, i stedet for at begynde at tale om, at vi skal opruste i Norden. Vi mener, at vi skal satse på at forebygge konflikter i stedet for at satse på at opruste.

Kent Olsson:

Det är intressant att notera att Vänsterpartiet-De gröna står för olika uppfattningar. När vi hade detta uppe i Presidiet sist var vi eniga. Även den gröna gruppen var med på presidieförslaget. Men tydligen har man fått en mer radikal ledning för partiet nu, eftersom man har bytt åsikt i den här frågan. Vi tog faktiskt hänsyn till de synpunkter som kom från Vänsterpartiet-De gröna-gruppen, och vi fick ett gemensamt förslag.

Att ha åsikten att detta innebär upprustning – mycket har jag hört i politiken, men sällan har jag hört något så dumt. Det här är en effektivare användning av de pengar som vi har. Jag är mycket förvånad över att den vänstersocialistiska gruppen kan byta åsikt helt plötsligt, från en månad till den andra. Men det upplever vi också i svensk politik ibland, så det kanske inte är att förvånas över.

Line Barfod:

Vi har ikke ændret holdning i Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe. Det er et forbehold, der er foretaget af vores tidligere gruppeleder Rolf Reikvam, inden han ophørte i Nordisk Råd. Det er ikke et nyt forbehold, der er lavet; det er foretaget af vores tidligere leder. Så vi har nøjagtig den samme holdning, som vi hele tiden har haft. Vi har hele vejen igennem debatten om Stoltenbergrapporten givet udtryk for, at vi er enige i, at vi skal have et tættere samarbejde, et bedre samarbejde i Norden, men vi mener også, det er afgørende, at det samarbejde er baseret på, at vi prøver at forebygge konflikt, at vi satser på det fredspolitiske arbejde, satser på konfliktmægling ude i verden, satser på de reelle trusler, vi står over for, i stedet for at satse på en militær oprustning.

Johan Ehn (Den konservativa gruppen, FS):

Herr president! I samband med freden i Paris 1856 demilitariserades Åland genom en ensidig förpliktelse från rysk sida. När Nationernas förbund 1921 fattade beslut om Ålands statstillhörighet bestämdes också att en internationell konvention skulle upprättas. I konventionen bekräftades demilitariseringen från år 1856 och dessutom neutraliserades våra öar. Konventionen undertecknades av tio stater. I Moskvafördraget om Ålandsöarna 1940 och i fredsfördraget i Paris 1947 finns också bestämmelser om Ålands demilitarisering.

För Åland är demilitariseringen och neutraliseringen av största betydelse. Även om beslut av Nordiska rådet i ärendet inte på något sätt skulle ändra den demilitariserade och neutraliserade statusen tycker jag att det är angeläget och noterar med stor tillfredsställelse att Presidiet ändå valt att nämna detta i sitt betänkande. I detta sammanhang vill jag då än en gång också lyfta fram Ålands neutraliserade status. Jag utgår naturligtvis från att både demilitariseringen och neutraliseringen iakttas och respekteras vid det fortsatta arbetet med att fördjupa och utveckla det försvars- och säkerhetspolitiska samarbetet i Norden.

Jag är också övertygad om att Åland utgående från sin internationella situation och utifrån våra förutsättningar och erfarenheter kan spela en roll i det fortsatta arbetet kring säkerhetspolitiken i Norden och då inte minst som ett exempel på en lyckad modell.

Debatten avslutades och det företogs votering i enlighet med § 17 i arbetsordningen.

För förslaget röstade:

Christer Adelsbo, Sinikka Bohlin, Ole Vagn Christensen, Monica Green, Billy Gustafsson, Ann-Kristine Johansson, Maria Stenberg, Göte Wahlström, Lars Wegendal, Bendiks H. Arnesen, Per Rune Henriksen, Helgi Hjörvar, Sigríður Ingibjörg Ingadóttir, Martin Kolberg, Gerd Janne Kristoffersen, Anna Ljunggren, Torfinn Opheim, Tone Merete Sønsterud, Bitten Høegh-Dam,

Mats Johansson, Marianne Kierkemann, Kent Olsson, Jessica Polfjärd, Hans Wallmark, Torgeir Trældal, Per-Kristian Foss, Svein Harberg, Michael Tetzschner, Olemic Thommesen, Lyly Rajala, Kimmo Sasi, Johan Linander, Stefan Tornberg, Lauri Oinonen, Janne Seurujärvi, Jacob Söderman, Bjarne Kallis, Illugi Gunnarsson, Christina Gestrin, Siv Friðleifsdóttir, Anita Brodén, Johan Ehn, Katrin Dahl Jakobsen, Jan Lindholm, Fredrik Karlström, Bente Dahl, Per Olaf Lundteigen.

Mot förslaget röstade:

Marion Pedersen, Erling Bonnesen, Hanne Agersnap, Høgni Hoydal, Alf Holmelid, Line Barfod, Olga P. Berthelsen, Paavo Arhinmäki.

Avstod från röstningen:

Vigdis Giltun, Oskar Grimstad

Presidiets rekommendation i anledning av A 14555/presidiet antogs med 47 röster för; 8 röster mot; 2 avstod från att rösta (30 frånvarande). Rek. 16/2009 blev sålunda antagen.

Ändringar till närvarolistan:

Det anmäldes att:

Per Arne Olsen lämnade sessionen kl. 17.30 och ersattes av Tord Lien för resten av sessionen;

Sonja Sjøli lämnade sessionen kl. 17.30 och ersattes av Svein Harberg för resten av sessionen

Olemic Thommessen lämnade sessionen kl. 17.30 och ersattes av Øyvind Halleraker för resten av sessionen;

Gunn Olsen forlod lämnade sessionen kl. 17.30 och ersattes av Gorm Kjerli för resten av sessionen

Bendiks H. Arnesen lämnade sessionen kl. 17.30 och blev inte ersatt av suppleant.

Rådet beslöt att ändra närvarolistan i enlighet härmed.

Medlemsförslag om nordisk romfartspolitisk samarbete, A 1464/næring

Lars Wegendal (Den socialdemokratiska gruppen, s) Näringsutskottets talsperson, A 1464/næring:

Herr president! Jag hade tänkt hålla ett brandtal om nordisk rymdverksamhet och dess vikt både ur näringspolitisk synvinkel och ur miljöpolitisk synvinkel när det gäller nordområdena och Arktis. Men jag menar att det som det socialdemokratiska förslaget innehåller och dessutom ett enigt näringsutskott föreslår stämmer väl överens med den diskussion som fördes med anledning av utrikesministrarnas och försvarsministrarnas redogörelser. Därför nöjer jag mig med att yrka bifall till näringsutskottets kloka förslag.

Debatten avslutades.

Näringsutskottets rekommendation i anledning av A 1464/næring blev godkänd och Rek. 17/2009 sålunda antagen.

Udvalgsförslag om migration, A 1479/medborger

Hans Wallmark (Den konservativa gruppen, m) Medborgar- och konsumentutskottets talsperson, A 1479/medborger:

Herr president! Som herr presidenten säkert noterade vid den omröstning vi nyss har haft blir vi färre och färre ledamöter i salen. Jag ska tala på ett sådant sätt att vi inte behöver ha någon omröstning och kontrollräkna att vi är minst 44 ledamöter närvarande.

Jag tycker att det känns rätt naturligt att migrationspolitik är ett av de områden som vi bör gradera upp i det nordiska samarbetet. Precis som vi hitintills under de samtal vi har haft också har fokuserat på ett ökat behov av försvars-, säkerhets- och utrikespolitik som viktiga

komponenter i ett modernt, framtidsinriktat nordiskt samarbete hör också migrationsfrågor till detta område, därför att vi påverkar varandra.

Dessutom tycker jag att vi i våra nordiska länder generellt sett är en röst för humanitet och öppenhet i Europa och i världen. Och det är ett viktigt budskap att föra vidare. Hela det resonemanget präglade det rätt långa meningsutbyte vi hade om Vitryssland, där vi alla är överens om just behovet av mänskliga rättigheter och öppenhet. Det gäller även migrationsområdet. Och vi påverkar varandras länder.

Från vårt utskott har vi dessutom besökt olika delar. Vi har besökt flyktingförläggningar i Danmark. Vi har diskuterat migrationsfrågor i Sverige och Finland och lyft fram olika exempel. Vi ser också att om man kommer fram till vissa beslut i ett land så påverkar det andra länder. Därför behövs det samordning och koordinering även inom migrationsområdet. Herr president! Jag föreslår att vi bifaller förslaget till beslut.

Debatten avslutades.

Medborgar- och konsumentutskottets rekommendation i anledning av A 1479/medborger blev godkänd och Rek. 18/2009 sålunda antagen.

Onsdagens förhandlingar avslutades kl. 17.37 för att återupptas torsdag kl. 9.00 med första punkt på dagordningen: Samarbetsministrarnas frågetimme.

Torsdag 29 oktober 2009

Kl. 9.00 – 15.00

Presidenter: Marion Pedersen (12), Erkki Tuomioja (13-14), Helgi Hjørvar (15), Sinikka Bohlin (16-21)

- 12. Samarbetsministrarnas frågetimme**
- 13. Människohandel och jämställdhet**
- 14. Forskning och utbildning**
- 15. Velfärd och kultur**
- 16. Planer för det nordiska samarbetet 2010**
- 17. Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut**
- 18. Val**
- 19. Tal av den nyvalda presidenten**
- 20. Fastställande av tid och plats för nästa session**
- 21. Sessionens avslutande**

12. Samarbetsministrarnas frågetimme

Marion Pedersen övertog ledningen av förhandlingarna.

Ändringar till närvarolistan:

Det meddelades att Ann-Kristin Johansson ersätts av Hans Olsson fram till kl. 12.00. Rådet beslöt att ändra närvarolistan i enlighet härmed.

E 21/2009: Gebyrer ved bankoverførsler i Norden

Henrik Dam Kristensen (Den Socialdemokratiske Gruppe, S):

Mange tak. Jeg tillader mig at stille spørgsmålet til den danske minister, fordi Danmark overtager formandskabet. Det er sådan, at Medborger- og Forbrugerudvalget tog initiativ til at undersøge, hvor store gebyrer man betaler ved grænseoverskridende betalinger mellem nordiske lande. Man sendte 100 kroner mellem de forskellige lande, og der blev brugt Danske Bank, Postbanken, Handelsbanken, Nordea og Føroya Banki. Og det viser sig rent faktisk, at hvis man sender 100 kroner, kan det koste 50 kroner i gebyr at sende dem, men det kan også koste 50 kroner i gebyr at modtage dem. Det gælder for eksempel, hvis man har en bankoverførsel fra Finland til Norge eller Færøerne. Så er der altså 0 kroner tilbage, det hele er taget i gebyrer. I Sverige er det lidt bedre. De betaler ikke gebyrer, men i alle de andre lande vil man næsten ingenting få ud af sine 100 kroner.

Derfor vil jeg takke samarbejdsministeren for, at forbrugerspørgsmålene nu er kommet på dagsordenen, men samtidig spørge: Viser det her ikke, at vi er nødt til at sætte alvorligt ind i forbrugerspørgsmål, fordi vi her har nogle grænsehindringer, hvor det er forbrugerne, der bliver snydt?

Samarbejdsminister **Bertel Haarder**:

Jeg synes, det er et ualmindelig godt spørgsmål, og jeg synes også, det er et velunderbygget spørgsmål. Når medlemmer på den måde kan udføre forskning for grundlag for spørgsmålet, skal det tages dybt seriøst. Jeg troede, at den slags problemer hørte til i den tredje verden. Jeg har hørt, at der, når man er vandrende arbejdstager i Mellemaamerika eller i Afrika og vil sende penge hjem til familien, er store problemer med at få sendt pengene af sted.

Jeg vidste ikke, at det også er sådan i Norden, og jeg synes, at det bør tages op i det uformelle forbrugerforum, vi har. Men jeg er også klar til at tage det op med samarbejdsministrene. Jeg har lige haft møde med Ole Norrback, og vi har talt om, at vi vil komme med konkrete eksempler på grænsehindringer på de kommende ministermøder for

samarbejdsministrene, og det eksempel, som Henrik Dam Kristensen her kommer med, er måske et oplagt eksempel.

Men når vi nu har dette uformelle forbrugerforum, kan det godt være, at det skal starte der, og så skal jeg nok om nødvendigt følge op på det. Så jeg vil godt takke for dette pragtfulde eksempel på nordiske grænsehindringer ... man kan også sige forfærdelige eksempel.

E 22/2009: Hvordan er det tænkt at kulturpartnerskabet i EU's Nordlige Dimension skal udvikle sig?

Bente Dahl (Midtergruppen, RV):

Tak, fru præsident, tak for ordet. Jeg har et spørgsmål til det islandske formandskabs samarbejdsminister om, hvordan kulturpartnerskabet i EU's Nordlige Dimension tænkes at skulle udvikle sig. Jeg deltog i en konference i Helsingfors for en måned siden, og jeg savner i den grad indhold, substans og fremdrift. Jeg kan ikke rigtig få øje på, hvor det skal henad.

Altså, hvordan skal kulturpartnerskabet i EU's Nordlige Dimension udvikle sig?

Samarbejdsminister **Katrin Jakobsdóttir**:

Já, forseti ég þakka fyrir fyrirspurnina. Ég ætla að svara henni á íslensku. Þetta mál verður til umræðu á eftir á fundi menningarmálaráðherranna og snýst í raun og veru um samstarf, bæði Evrópusambands, norræna landa, Rússlands og útbúa einhvers konar menningarvettvang þessara landa og tengja bæði menningarlíf og atvinnulíf.

Það kann að vera rétt sem þingmaðurinn segir, að það sé ekki búið að vinna nægilega vel eða ákveða nægilega vel innihald þessa samstarfs, enda skilst mér að það sé enn í undirbúningi og verður meðal annars, eins og ég segi, til umræðu á eftir. Ég tel að þarna geti hins vegar verið ýmsir spennandi möguleikar að tengja þetta svæði betur saman á öðrum forsendum en þeim sem helst eru til umræðu og hafa helst verið til umræðu sem tengjast kannski frekar atvinnuháttum, siglingaleiðum og öðru slíku. Þarna er verið að tala um að útvíkka samstarfið og færa það inn á menningarvettvanginn sem skapa vafalaust ný tækifæri en hins vegar verður þetta frekar til umræðu á eftir og þá munu málin væntanlega líka skýrast frekar. En ef innihalds er saknað þá tel ég líka að það sé verkefni okkar menningarmálaráðherranna að gera eitthvað í því.

Katrin Jakobsdóttirs svar i skandinavisk översättning:

Ja, præsident, jeg takker for spørgsmålet. Jeg vil besvare det på islandsk. Dette emne bliver diskuteret senere i dag på kulturministrenes møde, og det drejer sig reelt om et samarbejde, mellem EU, Norden og Rusland hvor man opretter en form for kulturforum for disse lande, hvor man kobler kultur og erhvervsliv sammen.

Det kan være rigtigt, som parlamentsmedlemmet siger, at man ikke har arbejdet tilstrækkeligt eller taget stilling til indholdet af dette arbejde, da det, så vidt jeg har forstået, stadigvæk er i forberedelsesfasen og bliver blandt andet, som jeg siger, diskuteret senere i dag. Jeg anser derimod, at der kan være spændende muligheder forbundet med at koble disse områder bedre sammen på andre præmisser end dem, der er og har været oppe i diskussionen, og som kobler sig måske snarere til arbejdsliv, søfartsruter og lignende. Her taler man om at udvide samarbejdet med fokus på kulturområdet, hvilket utvivlsomt vil skabe nye muligheder, men, som sagt, så bliver det diskuteret senere i dag, hvor sagen bliver uddybet yderligere. Hvis man efterlyser indhold, så tror jeg også at det er vores, kulturministrenes, opgave at gøre noget ved det.

E 23/2009: Ytterligare en broförbindelse över Öresund: Helsingborg – Helsingør?

Hans Wallmark (Den konservativa gruppen, m):

Fru president! Jag hoppas att jag får ställa en fråga till den danske samarbetsministern Bertel Haarder även om jag representerar Skåne.

Det har kommit beslut om Femehrn Bält-bron. Det tycker jag är väldigt bra. Det betyder mycket, inte bara för Danmark utan också för hela Norden. När det gäller den bron räknar man med ökad trafikmängd på både väg och järnväg. För detta tror jag att det behövs ytterligare en fast förbindelse i Öresundsområdet, inte bara mellan Malmö och Köpenhamn utan också mellan Helsingborg och Helsingør.

Detta är inte en skånsk-själländsk fråga. Det är inte en svensk-dansk fråga, utan den handlar om hela trafiken i närområdet, från Norge i norr till Tyskland i söder, och är sannerligen en stor nordisk fråga.

Detta tar ju väldigt lång tid. Min fråga till Bertel Haarder är därför: Kan man från dansk sida utlova att man påbörjar en dansk-svensk utredning om en fast förbindelse mellan Helsingborg och Helsingør?

Samarbetsminister **Bertel Haarder**:

Det er et meget stort spørgsmål. Jeg har lige sejlet mellem Helsingborg og Helsingør og fået dejlig suppe. Det er dejligt med denne pause, når man kører fra Göteborg til København. Men for at være seriøs vil jeg sige, at det jo er noget, jeg skal tale med den danske transportminister om, og at det er noget, den danske transportminister skal tale med sin svenske kollega om. Det er jo noget, der i givet fald også forhåbentlig kunne udløse visse EU-tilskud. Så det er en stor, stor sag.

Man skal aldrig sige aldrig, og jeg synes, vi skal bevare denne dansk-skånske drøm om at få yderligere en fast forbindelse. Men jeg har ingen meldinger, hverken fra den danske regering eller fra samarbejdsministrene. Det skal begynde hos transportministrene. Men vi kunne jo begynde med at spise suppe på færgen en dag; så kunne vi tale om det der.

E 24/2009: Nedleggelse av fire jernbanestasjoner på Ofotbanen

Torgeir Trældal (uten partigruppetilknytning, FrP):

Mitt spørsmål går til den svenske samarbeidsministeren. Den norske regjeringen vurderer å legge ned fire jernbanestasjoner på norsk side på Ofotbanen som går mot riksgrensen mot Sverige. Dette får store konsekvenser for blandt annet av riksgrensen på svensk side, som har en del turisme og bruker den på samme måte som på norsk side.

Dette er et alvorlig tilbakeskritt for samarbeidet over grensen. Det er Svenska Järnvägen som har fått konsesjon på dette. Når man da tar unna grunnlaget for konsesjonen, vil dette innebære mindre inntekter, og det vil for så vidt gå ut over Svenska Järnvägen også.

Mitt spørsmål til samarbeidsministeren er: Hva mener samarbeidsministeren om den måten den norske regjeringen gjør dette på, på grensen, og hva kan samarbeidsministeren i Sverige gjøre for å legge press på den norske regjeringen, slik at de ikke stenger grensen?

Samarbetsminister **Cristina Husmark Pehrsson**:

Tack för frågan! När ni som parlamentariker ställer frågor till oss samarbetsministrar har vi ingen möjlighet att vara insatta i alla frågor som alla andra fackministrar i regeringarna har hand om. Detta är en sådan fråga.

Vad jag kan göra är att jag tar med frågan till Åsa Torstensson, som är ansvarig för de frågorna i den svenska regeringen. Sedan uppmanar jag också frågeställaren att komma in med en skriftlig fråga.

E 25/2009: Hur har Norges forskningsarbeite framskridit med tanke på at göra Norge kolffritt före år 2030?

Janne Seurujärvi (Mittengruppen, cent):

Puheenjohtaja! Esitän kysymykseni Norjan yhteistyöministerille:

Huippututkimus on yksi pohjoismaisen yhteistyön tulevaisuuden kulmakiviä, samaten tietysti ilmastonmuutoksen haaste on yhteinen. Norja on ilmoittanut kunnianhimoisen tavoitteen päästä hiilivapaaksi vuoteen 2030 mennessä.

Millä tavalla tässä tutkimustyössä on edetty ja olisiko pohjoismaisessa perheessä joitakin mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä tämän asian osalta? Tämä on yhteinen haaste ja koskee meitä kaikkia.

Janne Seurujärvis *fråga i skandinavisk översättning:*

Ordföranden! Jag riktar min fråga till samarbetsministern i Norge.

Toppforskningen är en av de framtida hörnstenarna för det nordiska samarbetet, och vi har förstås även en gemensam utmaning, nämligen klimatförändringen. Norge har tillkännagivit sitt ambitiösa mål om att bli kolffritt före år 2030.

Hur har detta forskningsarbeite framskridit och har den nordiska familjen några möjligheter att samarbeta kring denna fråga? Detta är en gemensam utmaning och den berör oss alla.

Kulturminister **Anniken Huitfeldt:**

Den norske regjering har satt seg klare ambisjoner i forhold til å nå målene om å bli karbonnøytralt. Det har vi gjort gjennom en avtale i det norske Stortinget med flere partier. Vi har fått nesten alle opposisjonspartiene med på et klimaforlik, og vi mener at det er av stor betydning at man har tverrpolitisk overenskomst om de store og vanskelige oppgavene i framtiden.

Så er det klart at for oss som kommer fra Norden, er samarbeid fram mot klimatoppmøtet i København av avgjørende betydning. Mye av vårt arbeid på det nåværende tidspunkt handler om å rette vår innsats fram mot klimatoppmøtet.

Så vil jeg også si at samarbeid på forskningsfronten er viktig for å få til disse ambisiøse målene. Vi har i de sammenhenger hvor vi prioriterer vår forskningsinnsats, absolutt prioritert klimaforskningen, for vi vet at det er viktig. Her vil også nordisk samarbeid være viktig.

Vi har nå fått en ny administrasjon i USA, som gjør de nordiske utgangspunktene lettere å få igjennom, men det er faktisk ganske langt igjen før vi kan få gjennomslag internasjonalt. Men det handler også om at man på alle sektorer bidrar til å stimulere til økt klimainnsats. Det handler, som spørsmålsstilleren var inne på, om klimafrenten, men det handler også om hva man gjør på andre områder, for eksempel innenfor samferdselssektoren. Vi har satt oss ambisiøse mål, og vi har fått det til gjennom tverrpolitisk avtale på Stortinget, og vi ønsker også økt samarbeid på dette området mellom de nordiske landene.

E 26/2009: Hvorfor har ikke Island gjort noe med de bankavgifter som gjør at islandske borgere betaler mer enn nødvendig for å sende penger hjem til Island?

Per-Kristian Foss (Den konservative gruppen, H):

Anmodningen var om ikke å stille spørsmål til våre egne samarbeidsministre som vi i alle fall må kunne få svar fra hjemme. Nå er det imidlertid slik at hvis jeg stiller et samarbeidsspørsmål til den norske regjering, vil jeg ikke få svar av Anniken Huitfeldt fordi det da ville bli henvist til samarbeidsministeren, som ikke er her, men som formodentlig er i det norske Storting.

Jeg skal likevel la fristelsen ligge og stille spørsmål til den islandske samarbeidsminister. Hvorfor har ikke Island gjort noe med de bankavgifter som gjør at islandske borgere betaler mer enn nødvendig for å sende penger hjem til Island? Nå eier dere bankene. Hvorfor gjør dere ikke noe med bankene nå når dere selv eier dem? Hvis du lurer på hvilket tema dette er, så er det et tema som fremgår av status for Grensehinderforums arbeid. I en rapport på side fem står dette omtalt. Island er blant de land, sammen med Norge og Danmark, som ikke har gjort noe med det. Mitt spørsmål er hvorfor, når dere nå eier bankene.

Samarbejdsminister **Katrín Jakobsdóttir**:

Já, takk fyrir spurninguna. Það er alveg rétt, að það er bent á þetta í skýrslunni um landamærahindranirnar og ég myndi segja það að við hefðum nú á Íslandi einstakt tækifæri til að gera eitthvað í þessu í ljósi þess þeirrar sorglegu staðreyndar að bankakerfið okkar hrundi fyrir um það bil ári

/.../ nýtt bankakerfi eins er ég viss um að þingmaðurinn skilur vel. Það er sem stendur unnið að því að klára endurfjármögnun Íslenska bankakerfisins og endurskipulagningu eignarhalds þess – og sem stendur er líka unnið að nýju reglakerfi fyrir hið nýja bankakerfi þar sem við munum að sjálfsögðu leggja mikla vinnu í það að gera það regluverk bæði skýrara og gagnsærra en verið hefur – og meðal þess sem verður tekið inn í það regluverk verður væntanlega að taka inn landamærahindranir enda hefur sú umræða verið kynnt í ríkisstjórn, nauðsyn þess að við tökum okkur á, til dæmis við okkar lagasetningu að fara yfir það hvernig hún hefur áhrif á landamærahindranir milli norrænna landa – þannig að við munum væntanlega taka á þessu í okkar laga- og regluverki þegar það verður tilbúið fyrir nýju íslensku bankana.

Katrín Jakobsdóttirs svar í skandinavisk översättning:

Ja, tak for spørgsmålet. Det er helt rigtigt, at dette påpeges i rapporten om grænsehindringer, og jeg vil sige, at vi i Island nu har en enestående mulighed for at gøre noget ved dette, i lyset af det sørgelige faktum, at vores banksektor kollapsede for cirka et år siden [og vi er i gang med at opbygge et nyt banksystem, hvilket] jeg er sikker på at parlamentsmedlemmet har forståelse for.

I øjeblikket er man ved at lægge sidste hånd på genfinansieringen af den islandske banksektor og omorganiseringen af ejerforholdene – og i øjeblikket arbejder man også på et nyt regelværk for den nye banksektor, hvor vi selvfølgelig vil lægge mange kræfter i at gøre reglerne klarere og mere gennemsigtige end hidtil – og blandt det, der bliver taget med i vores regelværk, er formentlig grænsehindringerne. Regeringen er allerede blevet orienteret om denne problematik, for eksempel i forbindelse med lovgivningen hvor vi ser på hvordan denne medvirker til grænsehindringer i Norden – vi vil således formentlig tage fat på dette i vores love og regelværk for den islandske banksektor, når de foreligger.

E 27/2009: Hvilket syn har den danske samarbeidsministeren på artikkelen av Gunnar Wetterberg og tankene for en ny nordisk union?

Siv Friðleifsdóttir (Midtengruppen, F):

Jeg vil gjerne spørre Bertel Haarder, den danske samarbeidsministeren, som sitter her.

Det er helt åpenbart at det er et stort behov for forsterket nordisk samarbeid. Vi har globalisering, vi har EU-integrering, og det kommer nye instanser så som finanskrisen og så videre – så det er behov for forsterket nordisk samarbeid.

I Dagens Nyheter kom det en artikkel av Gunnar Wetterberg, og jeg må si at det var litt forfriskende å lese den. Den argumenterer for en ny nordisk union. Det kan jo høres litt kontroversielt ut, men når man har lest gjennom den og tenkt gjennom det, er det mye riktig som ligger i den artikkelen.

Jeg vil gjerne høre hvilket syn den danske samarbeidsministeren, som jeg mener er en god, gammel nordist, har. Hvilket syn har han på den artikkelen og de tankene som ligger i den?

Samarbejdsminister **Bertel Haarder**:

Tak for spørsmålet. Jeg har læst Gunnar Wetterbergs artikkel med stor interesse, og når man ser bort fra hans bemerkninger om monarkierne og så videre, er jeg enig med spørgeren i, at der er mange gode visioner i hans artikkel. Vi må jo se i øjnene, at et EU med 27 og måske senere 30 medlemmer vil rumme lande, der er så forskellige, at de ikke kan samarbejde om alting. Her er det, at vi i de nordiske lande er så ens, at vi i virkeligheden kan bringe vores samarbejde meget længere, end man kan på EU-plan, rent bortset fra, at vi ved at samarbejde også kan styrke hinanden i EU. Så jeg synes, man skal bruge Gunnar Wetterbergs artikkel som en inspiration, en provokerende inspiration, og jeg synes, at alle vi, der interesserer os for det nordiske samarbejde, skal tjekke, om ikke manden har ret på nogle punkter, om ikke vi kan komme længere.

Jeg har lige haft møde med Ole Norrback om grænsehindringer, og jeg er noget overrasket over, at mange kloge politiske beslutninger ikke er ført ud i livet. Der kunne vi jo begynde. Når vi nu har besluttet tingene, kunne vi også føre dem ud i livet. Men vi politikere er her jo for at træffe yderligere kloge beslutninger for fremtiden, og der synes jeg Gunnar Wetterbergs artikkel skal tages som en inspiration. Så jeg takker for spørsmålet, men jeg går ikke ind i de dynastiske detaljer.

E 28/2009: Skolgång i Danmark för danska barn som är bosatta i Skåne?

Christer Adelsbo (Den socialdemokratiska gruppen, s):

President! Jag vill också ställa en fråga till den danske samarbetsministern. Han får jobba hårt.

Det förekommer att danska familjer som har flyttat till Skåne men arbetar kvar i Danmark önskar att deras barn ska få gå i skolan i Danmark. Detta säger de danska kommunerna nej till. Det är något som fungerar exempelvis mellan Sverige och Finland.

Är detta något som diskuteras på den danska sidan? Om inte, är det något som ministern kan tänka sig att ta upp till diskussion?

Samarbejdsminister **Bertel Haarder**:

Det er et klassisk problem, som vi har på mange andre områder, og vi har det jo også i EU. Og på et tidspunkt må vi træffe et valg: Skal det være sådan, at det er der, hvor barnet bor, man skal betale skolen, eller skal det være det land, der modtager skatten fra forældrene? Det sidste er jo det rimeligste, men det første er nok det, som de fleste synes er naturligt, nemlig at det er det land, hvor skolen ligger, der skal betale skolegangen.

Det hele kompliceres yderligere af, at det jo ikke er staten, men kommunen, som betaler skolen, og derfor har vi jo også Kommunernes Landsforening som partner i den sag. Men jeg

synes, det er et rigtig godt spørgsmål. Nu stammer jeg fra det sydligste Jylland, og hver eneste gang vi vedtager noget, der passer på Sjælland og Skåne, kan jeg love, at det så ikke passer på Sønderjylland og Slesvig-Holsten. Det bliver det hele bare endnu mere besværligt af. Men vi politikere er der jo for at løse besværlige problemer, så tak for spørgsmålet; det er også interessant set ud fra en EU-vinkel.

E 29/2009: Järnvägsförbindelsen mellan Norge och Sverige – när får vi ett snabbtåg mellan Stockholm och Oslo?

Jan Lindholm (Mittengruppen, mp):

Min fråga är till den norska regeringens representant. Det här är min fjärde session, och jag har varje gång ställt frågan om järnvägsförbindelsen mellan Norge och Sverige. Jag tycker att det för varje år blir alltmer brådskande att komma till skott.

Vi vet att den stora utmaningen på klimatområdet är transportsektorn. Då gäller det att i första hand lösa åtminstone trafiken mellan de stora knutpunkterna.

Jag tjarar envist om alla de människor som väljer att ta flyget mellan Stockholm och Oslo, som ju geografiskt sett faktiskt befinner sig väldigt nära varandra. På grund av en olycklig sträckning av den järnvägsförbindelse som finns och en ganska dålig kvalitet på den tar resan väldigt lång tid. Jag förstår att många inte har tid att ägna så lång tid åt resan när det går att flyga väldigt snabbt.

Jag brukar få väldigt bra svar av den norska regeringens representanter. Man säger att man är väldigt intresserad av den här frågan. Därför vill jag hålla fast i den. Hur går det? När får vi ett snabbtåg på två och en halv timme mellan Stockholm och Oslo?

Kulturminister **Anniken Huitfeldt**:

Jeg er enig med spørsmålsstilleren i at det å få til mer på jernbaneområdet er avgjørende for å løse de klimautfordringene som vi står overfor. Derfor har nettopp satsing på jernbane vært et prioritert område for den regjeringen jeg er en del av. Siden vi overtok har vi økt, tredoblet, investeringene til jernbane, og det vil også få konsekvenser for de norsk-svenske forbindelsene. Når vi investerer i dobbeltspor mellom Oslo og Ski, som er en del av strekningen mellom Oslo og Gøteborg, vil reisetiden til Gøteborg reduseres, noe som vil føre til bedre forbindelse mellom Norge og Sverige.

Så fikk vi også gjenopprettet den daglige togforbindelsen mellom Oslo og Stockholm, og dette togtilbudet skal bli styrket. Det samme gjelder togforbindelsene mellom Trondheim og Sverige, som er satsingen i Midt-Norge. Her skal bl.a. en tunnelforbindelse på Meråkerbanen moderniseres. Flere av de prosjektene vi nå skal finansiere, handler nettopp om bedre togforbindelse mellom Norge og Sverige.

E 30/2009: Tjenestemandsordningen: Er den nedlagd for alltid eller vil den komme i gang igen?

Katrin Dahl Jakobsen (Den Socialdemokratiske Gruppe, Jvfi):

Tak, fru præsident. Det må være et spørgsmål til Bertel Haarder, og det gælder tjenestemandsordningen. Det har været sådan, at det har været muligt for landene at udveksle tjenestemænd; en fra Færøerne kunne for eksempel rejse til Danmark og arbejde der i et ministerium i et stykke tid, jeg ved ikke, om det var en måned, eller hvad det var. Men som jeg har forstået det, er det faldet bort, og mit spørgsmål går så på, om det er faldet bort for altid, eller om det er noget, som man har tænkt sig at få på benene igen?

Altså, det, som er sagen for et lille land som Færøerne, er, at det er vældig godt for vore folk at komme ud i et større fagmiljø, så selvfølgelig er det lidt et spørgsmål, som går på, at det måske mere tjener de små lande end de større. Men det er i hvert fald noget, man har sat stor pris på, også det at knytte kontakter. Så jeg er vældig interesseret i at vide, om det nu er sådan, at det måske kommer i gang igen, eller om det bare er for et stykke tid, det er stoppet?

Samarbejdsminister **Bertel Haarder**:

Jeg vil meget gerne have konkrete eksempler på det problem, som Katrin Dahl Jakobsen nævner her. Jeg tror, at et af problemerne er, at vi i Danmark har reduceret tjenestemandsprincippets udbredelse. For eksempel har vi i undervisningssektoren ikke længere så mange tjenestemænd. Det er mest i centraladministrationen, at vi har tjenestemænd, og nogle af dem i centraladministrationen er jo heller ikke tjenestemænd.

Så jeg tror, vi skal løsgøre det fra spørgsmålet om tjenestemænd eller ikke tjenestemænd. Jeg synes, vi skal tage spørgsmålet op ud fra den betragtning, at vi har brug for bevægelighed mellem vore lande, at vi har brug for den gensidige inspiration, det kan være, at en ansat i administrationen eller i skolevæsenet i ét nordisk land kan komme og blive ansat i et andet nordisk land og få sine kvalifikationer anerkendt. Jeg synes, vi skal gøre det til et led i udveksling og gensidig anerkendelse af uddannelser og kvalifikationer. Det er det, der skaber bevægelighed, mere end ændringer i komplicerede tjenestemandregler, som jeg tror vil føre meget vidt. Så lad os gøre det til et spørgsmål om udveksling og gensidig anerkendelse. Og jeg er meget åben over for gode eksempler på det problem, som Katrin Dahl Jakobsen her nævner.

E 31/2009: Uppsägning av skatteavtalet med Spanien, Frankrike och Portugal - Vilka konkreta åtgärder har detta medfört för Danmark?

Bjarne Kallis (Mittengruppen, kd):

Också jag vill ställa en fråga till Danmarks samarbetsminister. De nordiska länderna har tämligen liknande skatteavtal med Frankrike, Spanien och Portugal. Avtalen är från 1960-talet och har väckt en del missnöje i dessa länder. Danmark sade ensidigt upp skatteavtalet med Spanien, Frankrike och Portugal. Nu undrar jag: Vilka konkreta åtgärder har detta medfört för Danmark?

Samarbejdsminister **Bertel Haarder**:

Jeg kan kun sige til Bjarne Kallis, at den danske skatteminister, Kristian Jensen, er meget aktiv i spørgsmålet om gensidige skatteaftaler. Vi er ved at have hele Europakortet og verdenskortet klaret og har også indgået skatteaftaler med Guernsey og de andre kanaløer. Så jeg vil meget gerne bringe spørgsmålet videre til ham, altså bede ham om at svare på, hvad konsekvensen af opsigelsen af nogle konkrete aftaler med bl.a. Spanien har været. Jeg er ikke i stand til at svare på det. Det egner sig vældig godt til et skriftligt spørgsmål, så det vil jeg foreslå.

E 32/2009: Vad anser samarbetsministrarna om att skolorna i olika nordiska länder och självstyrande områden skulle bedriva ett aktivt kulturutbyte?

Risto Autio (Mittengruppen, cent):

Rouva puheenjohtaja! Kysyisin Ruotsin yhteistyöministeriltä, ja muutkin saavat vastata, jos se on mahdollista, lasten ja nuorten pohjoismaisesta yhteistyöstä.

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta tulee ehdottamaan ministerineuvostolle taito- ja taidepainotteisten oppiaineiden lisäämistä pohjoismaisissa kouluissa. Taustalla on laaja kansainvälinen tutkimus. Eri Pohjoismaista on hyviä oppimiskokemuksia niistä kouluista, joissa kulttuuri on painotettuna. Kysyn:

Mitä mieltä yhteistyöministerit ovat siitä, jos eri pohjoismaisten ja itsehallintoalueiden koulujen välillä olisi aktiivista yhteistyötä, ns. kulttuurivaihtoa, ja sen myötä kielisuihkuja, ja näkisittekö tällä laajempaa yhteiskunnallista vaikutusta?

Risto Autios fråga i skandinavisk översättning:

Fru ordförande! Jag skulle vilja ställa en fråga till samarbetsministern i Sverige om nordiskt samarbete gällande barn och unga, och även andra får svara, om det är möjligt.

Kultur- och utbildningsutskottet kommer att föreslå åt ministerrådet att andelen läroämnen med fokus på färdigheter och konst ska ökas i de nordiska skolorna. Detta grundar sig på en omfattande internationell undersökning. I olika nordiska länder har man goda inlärningserfarenheter i de skolor där man har fokuserat på kultur. Jag ställer följande fråga:

Vad anser samarbetsministrarna om att skolorna i olika nordiska länder och självstyrande områden skulle bedriva ett aktivt samarbete med varandra, ett så kallat kulturutbyte, och därigenom även språkbad? Anser ni att detta kunde ha någon bredare inverkan på samhället?

Samarbetsminister **Cristina Husmark-Pehrsson**:

Jag vill poängtera att barn och ungdomar och kultur i skolan är en fråga som är prioriterad av kulturministern i Sverige. Det är den fråga som man satsar allra mest på, när det gäller att få en kultur för barn och ungdomar. Jag vet också att kulturministrarna i ministerråden arbetar aktivt med att fokusera på barn och ungdomar, för det är ett sätt att möta en grupp som inte har vuxit upp med de nordiska frågorna i skolan.

När det gäller skolan har Sverige givit ett uppdrag till Skolverket att se över kursplanen, och det kommer i dagarna att finnas ett förslag till ny kursplan. Där är jag inte främmande för att man också lyfter in det nordiska perspektivet.

En sak som jag vill poängtera och som nog kommer att bli väldigt framgångsrik är märkesåret, där vi har en dag både i Finland och i Sverige där vi i skolorna lyfter fram gemenskapen mellan Finland och Sverige. Det vore väl en idé att ha en nordisk dag i skolan som ständigt återkommer.

E 33/2009: En utväxling och utbyte av erfarenheter på friluftslivsområdet för såväl ledare och lärare som barn och ungdomar?

Anita Brodén (Mittengruppen, fp):

Frågan ställs i första hand till Bertel Haarder, eller till någon annan av ministrarna som känner speciellt för frågan.

En av mottagarna av Nordiska rådets pris i år är Friluftsförbundet och Ur och Skurverksamheten, en verksamhet som vänder sig framför allt till ganska små barn för att de ska komma ut i naturen. Vi har i Norden en tradition att vara ute i naturen. Många av oss lyfter också fram allemansrätten. Dess värre är det inte längre så att våra barn och ungdomar bereds den möjligheten, utan det är mycket mer stillasittande aktiviteter inomhus. Det är ett stort bekymmer framgent, vad gäller både hälsan och upplevelsen men också förståelsen för naturen, den biologiska mångfalden och det som sker i klimatet.

Min fråga ansluter sig lite till föregående talare, och det är om ni är beredda att medverka till en utväxling, ett utbyte av erfarenheter för såväl ledare och lärare som barn och ungdomar, för att på något sätt få i gång det här igen.

Samarbetsminister **Bertel Haarder**:

Jeg kan oplyse, at vi i det danske Undervisningsministerium er meget aktive på det område, og vi har også en strategi for, hvordan vi kan få flere unge til at cykle i stedet for at køre i bus og til at bevæge sig i løbet af dagen. Målet er, at alle skal have fysisk aktivitet en time om dagen. Og hvis vi i Norden kan inspirere hinanden, ved at det drøftes, nok ikke i samarbejdsministerrådet, men i rådet af undervisningsministre, så medvirker jeg meget, meget gerne. Så tak for inspirationen - jeg vil tage den med.

E 34/2009: Överenskommelsen mellan de nordiska länderna om tillträde till högre utbildning?

Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (Den socialdemokratiska gruppen, A):

Jag vill gärna fortsätta en fråga som jag ställde i en diskussion här i går. Jag vill ställa frågan till Sveriges samarbetsminister om överenskommelsen mellan de nordiska länderna om tillträde till högre utbildning.

Enligt denna överenskommelse fastslås det att alla nordbor ska ha tillträde till offentlig högre utbildning i ett annat nordiskt land på likvärdiga villkor. Men nu har svenska Högskoleverket lämnat en föreskrift om nya antagningsregler för höstterminen 2010 där utländska och internationella betyg ska värderas i en egen urvalsgrupp, däribland isländska och norska betyg. Den här föreskriften står i direkt konflikt med överenskommelsen om tillträde till högre utbildning.

Därför frågar jag samarbetsministern om hon tänker se till att svenska Högskoleverket drar tillbaka sin föreskrift.

Samarbetsminister **Cristina Husmark Pehrsson**:

Detta är en fråga som är aktuell för våra studenter i de nordiska länderna. Det var alltså tal om att studenter från länder utanför Sverige 2010 skulle söka på sina betyg i en annan kvot än de svenska studenterna. Regeringen har också frågat Högskoleverket, som menar att om vi skulle göra undantag från detta skulle det strida mot EG-rätten.

Det jag kan säga till frågeställaren är att vi just nu diskuterar detta, och frågan bereds inom regeringen.

E 35/2009: Samarbejdet mellem udenrigsministrene under det islandske formandskab: er den færøske udenrigsminister med i samarbejdet?

Jenis av Rana (Midtergruppen, m):

Det er et spørgsmål til den danske samarbejdsminister, men muligvis kan den islandske også svare, hvis han har lov til det. Vi fik en utrolig god redegørelse i går om "det fremragende samarbejde mellem udenrigsministrene under det islandske formandskab". Når man læser den igennem, mangler man at læse om Færøerne og færøsk udenrigspolitik og den færøske udenrigsminister, og man får mistanke om, at den færøske udenrigsminister slet ikke er med i det her samarbejde.

Jeg har lyst til at spørge, om det er sådan. Er det bevidst, eller er det en fejltagelse, at den færøske udenrigsminister ikke er med i det samarbejde? Og hvis svaret er, at han ikke er med, har jeg lyst til at spørge, om man har tænkt sig at ændre det og i givet fald hvornår.

Samarbejdsminister **Katrín Jakobsdóttir**:

Já, ég þakka spurninguna, en ég verð því miður að viðurkenna að ég veit ekki hvort hér er um að ræða meðvitaða ákvörðun eða hugsunarleysi. En ég er hins vegar reiðubúin að koma á framfæri þessum skilaboðum og athugasemdum til íslenska utanríkisráðherrans því að sjálfsögðu á slíkt samstarf að ná til allra landanna sem taka þátt í því og við erum jú átta lönd.

Katrín Jakobsdóttirs svar i skandinavisk översättning:

Ja, tak for spørgsmålet, men jeg må desværre indrømme, at jeg ikke ved om der er tale om en bevidst beslutning eller tankeløshed. Men jeg er derimod villig til at forelægge denne besked eller bemærkning for den islandske udenrigsminister, da samarbejdet selvfølgelig skal omfatte alle de lande, der deltager, og vi er jo otte.

Landsstyremand **Jørgen Niclasen**:

I de nordiske ministerråd har vi otte ministre på alle arbejdsområder, også for samarbejdsministrene og for statsministrene. Der er de otte ministre, som kommer fra otte lande, men når man taler om samarbejdet på udenrigsministerområdet, er det kun fem

udenrigsministre, som mødes. Og der har udenrigsministrene ment, at områder som Færøerne og Grønland ikke skal være med på udenrigsministermøderne, og det var noget af det samme, der blev svaret her i går, hvor det var en forespørgsel.

Jeg synes, det er et spørgsmål for Norden: Skal vi ikke være sammen på alle områder? Hvorfor er udenrigspolitik noget, som udenrigsministrene fra alle landene ikke kan være med til? Alle ministre er med på området for nordisk samarbejde – vi er gode nok alle otte – men på udenrigsministerområdet er det kun fem, der er gode nok. Så jeg mener, dette er et problem, som kan tages op og kan løses, for vi har alle interesse i, at Norden står sammen på alle områder.

E 36/2009: Det svenske forsvars overvågning af datatrafik: retssikkerhet for norske statsborgere?

Alf Egil Holmelid (Den venstresosialistiske grønne gruppen, SV)

Jeg har et spørsmål til den svenske ministeren. I Sverige er det blitt slik at det svenske forsvar har rett til å overvåke all tele- og datatrafikk som går inn og ut av Sverige. Det har vært mye diskusjon om hvilke konsekvenser det får for personvern og rettssikkerhet i Sverige, og det har også ført til – så vidt jeg har forstått – at det er satt noen begrensninger på overvåkingen nettopp for å ivareta personvern og rettssikkerhet for svenske borgere. Men nå er det jo slik at 80-90 prosent av norsk datatrafikk går gjennom Sverige og også blir overvåket, på samme måte som datatrafikken til svenske borgere. Men vi har ikke fått de samme personvern- og rettssikkerhetsgarantier.

Vil den svenske ministeren gjøre noe for at jeg og mine medborgere får rettssikkerhet i forhold til det svenske forsvars overvåking?

Samarbetsminister **Cristina Husmark Pehrsson**:

Det är frågan om FRA och den telekommunikation som passerar Sveriges gränser som frågeställaren är inne på. Lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamheten ger möjlighet för Sveriges radioanstalt FRA att för försvarsunderrättelse inhämta elektroniska signaler oavsett vilka media som förmedlar detta.

Den här frågan har diskuterats livligt i den här kammaren i Sverige, och vid första behandlingen kom det upp en rad förslag och tankar på att justera den här lagstiftningen som är oerhört viktig. Jag tror att alla är medvetna om hur viktigt det är att inhämta information för att kunna bedriva en försvarsunderrättelseverksamhet av god kvalitet, men det måste ske i balans mellan både individens integritet och behovet av en god information, som varje land behöver.

Efter första behandlingen har vi också kompletterat FRA-lagen, som den kallas, och därmed har den också gått igenom i den svenska kammaren.

E 37/2009: Vilka former av samarbejde bedriver samarbeidsministrarna med forumet om gränshinder?

Lyly Rajala (Den konservativa gruppen, saml):

Puheenjohtaja! Olisin esittänyt tämän kysymyksen Jørgen Niclasenille, mutta kun hän kerkesi jo vastaamaan, niin esitän tämän sitten Grönlannin edustajalle, koska tähän voi vastata kuka tahansa.

Olen ollut kuusi vuotta mukana Pohjoismaiden neuvostossa ja olen priorisoinut itselleni rajaesteet - niitä on liikaa, niitä on turhia. Pohjoismaiden neuvosto on esiintynyt edukseen 50-luvulta saakka monissa, monissa asioissa. Tämän vuosikymmenen ykkösasia meille ovat rajaesteet. Meillä on rajaestefoorumi toiminut Ole Norrbackin johdolla vuoden 2008 alusta lähtien.

Kysynkin teiltä - esimerkiksi Grönlannin edustajat voivat tähän vastata:

Minkäläinen yhteistyö teillä yhteistyöministereillä on rajaestefoorumin kanssa? Minun mielestäni teillä pitäisi olla kerran kuukaudessa kokous rajaestefoorumin kanssa. Se on ainoa keino, millä niitä voitaisiin oikeasti poistaa. Te yhteistyöministerit olette yhteistyössä keskenään, mutta oletteko te yhteistyössä rajaestefoorumin kanssa? Sitä ainakaan minä en tiedä.

Lyly Rajalas fråga i skandinavisk översättning:

Ordföranden! Jag hade velat ställa denna fråga till Jørgen Niclasen, men eftersom han redan hann svara på den, går frågan då till den grönländske representanten, eftersom vem som helst kan besvara frågan.

Jag har varit med i Nordiska rådet i sex år och prioriterat gränshinder i mitt eget arbete. Det finns alltför många gränshinder, onödiga gränshinder. Nordiska rådet har gjort bra ifrån sig i åtskilliga olika frågor ända sedan 50-talet. Gränshindren är en topprioritet för oss under detta årtionde. Vi har ett forum om gränshinder som har fungerat under Ole Norrbacks ledning sedan början av år 2008.

Därför vill jag ställa er följande fråga, och till exempel representanterna från Grönland kan svara på den.

Hurudana former av samarbete bedriver ni samarbetsministrar med forumet om gränshinder? Jag anser att ni borde hålla ett möte en gång i månaden med forumet om gränshinder. Detta är det enda alternativet för att verkligen kunna undanröja sådana gränshinder. Ni samarbetsministrar samarbetar med varandra, men bedriver ni samarbete med forumet om gränshinder? Det är något som åtminstone inte jag vet.

Samarbejdsminister Palle Christiansen:

Jeg vil gerne takke for spørgsmålet. Nu er det sådan, at når man snakker om grænsehindringer, så gør Grønlands fysiske placering, at vi ikke har supermeget samhandel med vores umiddelbare naboer. Det er sådan, at de produkter, vi har i Grønland, er de samme som dem, man har i Island eller i Kystcanada, så vores samhandel er ikke så stor, som den er i de øvrige nordiske lande. Men vi følger meget med i den debat, der er, for den måde, som Grønland gerne vil agere på fremadrettet, er netop ved at indgå i alliancer og større samarbejder, og der er det klart, at der også kommer en større udveksling af varer og tjenesteydelser i fremtiden. Så det, vi gør, når vi deltager i de her møder, er, at vi virkelig lytter opmærksomt efter, hvad der er af nuværende problemstillinger, sådan at vi ikke begår de samme fejl, som man har begået i resten af Norden med hensyn til de problemer, I har her.

Men når man så deltager i møderne og hører den debat, der er om grænsehindringer, så synes jeg også, man ser et tegn på, at der er et ønske om samhandel landene imellem. Så hvis ikke der havde været behov for et grænsehindringsforum, havde det været, fordi der ikke var nogen samhandel eller noget ønske om større interaktion mellem landene. Så det er jo positivt, at man har de problemer, synes vi.

E 38/2009: Har Norge en bättre situation när det gäller barnfattigdom än de övriga nordiska länderna?

Göte Wahlström (Den socialdemokratiska gruppen, s):

Jag vill ställa min fråga till den norska ministern. I spåren av den globala ekonomiska krisen får vi nu alarmerande rapporter om att barnfattigdomen ökar, bland annat i Sverige men också i de övriga nordiska länderna. Norge har ju valt en lite annan modell där det gäller att hålla uppe sysselsättningen, att hålla människor i arbete. Kan Norge i sin utvärdering och vid sin jämförelse med de övriga nordiska länderna se att man har en bättre situation när det gäller barnfattigdomen än vad övriga nordiska länder har?

Kulturminister **Anniken Huitfeldt**:

Jeg vil si at barnefattigdom henger sammen med foreldrenes aktivitet i arbeidsmarkedet. Alle våre tiltak handler derfor om å holde folk i arbeid. Vi bruker offentlige midler til å sette i gang offentlige byggeprosjekter, fordi vi vet at det er en relativ nedgang i anleggsbransjen.

Men vi har fortsatt store problemer med barn som faller utenfor i vårt samfunn. Det henger delvis sammen med om foreldrene er yrkesaktive eller ikke, men det henger også sammen med andre spørsmål. Det som blandt annet er forskjellen på dagens generasjon barn og barn tidligere, er at det å delta på fritidsarenaen er så avgjørende for å bli inkludert. Mens mange av fritidsaktivitetene før i tiden var gratis – det å delta på en sosial arena var gratis – vet vi at det å delta på mange fritidsaktiviteter i dag koster penger.

Derfor handler den norske regjeringens innsats om å bidra til at flere voksne kommer i arbeid, og at flere med minoritetsbakgrunn kommer i arbeid. Men det handler også om å inkludere barn og unge på fritidsarenaen, slik at det å delta på denne arenaen i mindre grad skal være avhengig av foreldrenes inntekt.

E39/2009: Hur kan amatörkulturen säkras i det framtida kulturlivet i det nordiska gemensamma arbetet?

Gunilla Tjernberg (Mittengruppen, kd):

Fru president! Jag vill ställa min fråga till Danmarks samarbetsminister med tanke på nästa år. År 2007 genomfördes den nordiska kulturreformen. Vi har, inte minst i utskottet men också på andra sätt, kunnat följa hur det har blivit fram till i dag. Två stora paraplyorganisationer för amatörkulturen har visat att amatörkulturen är helt utan möjligheter till bidrag i den nya reformen. Det är naturligtvis väldigt oroväckande. Jag tror inte att det är en utveckling som vi vill se. I dag har man endast möjlighet att söka hos Nordiska kulturfonden, men där har man också ändrat sin struktur.

Min fråga till samarbetsministern är: Delar samarbetsministern min oro när det gäller amatörkulturen? Om han gör det: På vilket sätt vill samarbetsministern vara med och arbeta för att vi får en förändring så att amatörkulturen också kan säkras i det framtida kulturlivet i det nordiska gemensamma arbetet?

Samarbejdsminister **Bertel Haarder**:

Spørgsmålet om nordiske bevillinger til amatørers arbejde inden for kulturområdet er jo et spørgsmål om prioritering. Sidste år så det ud, som om kulturområdet nu skulle have færre penge, fordi alle områder skulle bidrage til globaliseringsaktiviteterne, til topforskningsinitiativet og så videre. I år kan vi konstatere, at kulturområdet alt i alt jo ikke har lidt skade, for et af globaliseringsprojekterne hedder jo "Kultur og Kreativitet", og derfor får kulturområdet antagelig lige så mange penge, som de skal aflevere.

Spørgsmålet om, hvorvidt hver enkelt budgetpost skal køres videre i den nuværende udformning og med det nuværende beløb er noget, der afgøres af de nordiske kulturministre. Det er på deres møde, at det spørgsmål hører hjemme, og jeg er sikker på, at de vil blive orienteret om, at det er blevet rejst her på sessionen.

E 40/2009: Kan Nordjobb användas som ett verktyg för att bryta ungdomsarbetslösheten i Norden?

Maria Stenberg (Den socialdemokratiska gruppen, s):

Fru president! Min fråga går till den finländska ministern.

Ungdomsarbetslösheten är ju ett besvärande problem i stora delar av Norden. I mitt eget land, Sverige, går den i rasande tempo i en spiral nedåt. Jag vet att ungdomsarbetslösheten även i Finland är besvärande. I nordiskt sammanhang har vi haft Nordjobb som ett bra exempel och ett verktyg för unga nordbor att få bekanta sig med arbetsmarknaden i sina grannländer. Därför blir min fråga: Kommer vi i Nordiska rådet att få se att Nordiska ministerrådet fyller innehållet i Nordjobb på ett bättre sätt och marknadsför det så att vi

därmed också använder Nordjobb som ett verktyg för att bryta ungdomsarbetslösheten i Norden?

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori**:

Arvoisa rouva presidentti! On varmaan selvää, että yksikään maailman maa ei ole tässä talouskriisin kurimuksessa välttynyt siltä, että työttömyys lisääntyy ja että se kohdistuu erityisen raskaasti myös nuorisoon, mikä totta kai kaikkien yhteiskuntiemme tulevaisuuden kannalta on erityisen hankalaa. Tässä suhteessa tietenkin jokaisen valtion itsessään pitää tehdä kaikkensa tämän asian parantamiseksi ja helpottamiseksi, mutta totta kai meidän pitää pyrkiä myös hyödyntämään kaikkia niitä yhteispohjoismaisia järjestelmiämme, joita meillä on. Ongelma tässä yhteydessä on tietenkin se, että nuorisotyöttömyys on vakava ongelma kaikissa Pohjoismaissa, ja siinä mielessä tietenkään nämä pohjoismaiset järjestelmät eivät tätä perustekijää voi poistaa.

Mitä sitten liittyy Nordjobb -järjestelmään, niin sillähän on kunniakas ja hyvä historia, ja mielelläni näkisin, että sillä rintamalla saataisiin edistystä aikaiseksi myös jatkossa.

Jan Vapaavuoris svar i skandinavisk översättning:

Ärade fru president! Det råder säkert inget tvivel om att inte ett enda land i världen har kunnat undvika en ökad arbetslöshet nu efter att vi uppslukats av den ekonomiska krisen. I synnerhet de unga drabbas väldigt hårt av detta, vilket förstås är särskilt besvärligt inför framtiden i alla våra samhällen. Med tanke på detta måste man så klart inom varje stat göra allt för att skapa bättre förhållanden och göra situationen drägligare, men vi måste förstås också försöka utnyttja alla de samnordiska system som vi har. Problemet i detta sammanhang är förstås att ungdomsarbetslösheten är ett allvarligt problem i alla nordiska länder, och i det hänseendet kan dessa nordiska system förstås inte få oss att bortse från denna grundläggande faktor.

Men Nordjobb-systemet har ju ett ärorikt och bra förflutet och jag skulle gärna se att man kunde nå framsteg på den fronten även i fortsättningen.

E 41/2009: Indgår Grønland i beslutninger om f.eks. investeringer lufthavne og materiel, som kan bruges til miljøovervågning og søredning i Arktis?

Line Barfod (Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, EL):

Tak. Mit spørgsmål er til den grønlandske minister.

Tillykke med selvstyret. Det er jo vældig spændende at se, hvordan det udvikler sig. Vi har jo lidt tidligere her til morgen hørt om problemet med, at de selvstyrende lande ikke deltager i udenrigs- og sikkerhedspolitisk samarbejde i Norden, men som vi også har diskuteret de seneste dage, er en stor del af det jo Arktis og spørgsmålet om overvågning i Arktis – ikke kun i forhold til sikkerhedspolitik, men også i forhold til miljø og søredning osv.

Derfor er mit spørgsmål, om den grønlandske regering prøver at indgå i og påvirke disse beslutninger alligevel, for eksempel i forhold til de store investeringer i nye fly, som de nordiske lande står over for, så det kommer til at være nogle fly, som man faktisk kan bruge i Arktis, og så man kommer til også i fremtiden at have fly, der kan indgå i miljøovervågning og søredning og så videre. Grønland kan måske også indgå i arbejdet med at sikre, at man har de nødvendige lufthavne og så videre, hvor disse fly også kan være, når de ikke er ude. Så vil den grønlandske regering prøve at påvirke og indgå i disse beslutninger, selv om man formelt ikke må være med?

Samarbejdsminister **Palle Christiansen**:

Jeg vil gerne sige tak til Line Barfod for spørgsmålet. Som jeg også snakkede med de andre samarbejdsministre om, mener vi godt, at man i fremtiden, selv om det drejer sig om udenrigspolitiske og sikkerhedspolitiske spørgsmål, kan have de selvstyrende landes udenrigsministre med til selve møderne. Men når der bliver meldt noget officielt ud, og så længe man er i et rigsfællesskab, er det selvfølgelig den danske udenrigsminister, som er den, der melder ud på vegne af rigsfællesskabet.

Med hensyn til overvågning af miljø og sikkerhed i Arktis generelt har vi fra Grønlands side også deltaget i Vestnordisk Råds regi i lang tid. Vi var med på den konference, der var i Thorshavn, hvor man netop sørgede for, at alle lande omkring Nordatlanten kunne indgå i et samlet beredskab. Som alle ved, har vi større og større mængder af turister, der kommer med krydstogtskibe, og mange af dem, der kommer derop, er ikke sikret til sejlads i Arktis, og mange af dem har en størrelse, der gør, at den grønlandske søredningstjeneste, som i øjeblikket består af to Sikorsky S-61-helikoptere, umuligt kan evakuere 3.000 passagerer fra et synkende skib. At skulle landsætte så mange passagerer vil tage så lang tid, at det kun vil være et spørgsmål om tid, før der vil komme en katastrofe.

Det, som vi så gør, er, at vi selvfølgelig råber vagt i gevær i alle de fora, vi kan, og det vil vi fortsat gøre fremadrettet. Vi prøver fra grønlandsk side at få vedtaget nogle regler og love, der gør, at for eksempel sådanne skibe skal have en stedkendt mand om bord, en lods, som kender farvandene. En anden mulighed er, at de sejler to og to, således at hvis der sker havari på det ene skib, kan de komme over på det andet med det samme. Vi underkender heller ikke, at investeringer i det her område er ekstremt dyre, og lige nu har vi alligevel formået at få en finanslov i hus, som er i balance, selv om der er finanskrisen. Så store investeringer i infrastruktur ligger ikke lige om hjørnet hos os.

E 42/2009: Har Naalakkarsuisut kulturelle og kreative tiltag, der tager udgangspunkt i grønlandske forhold, og som er tilpasset grønlandsk originalitet?

Bitten Høegh-Dam (Den Socialdemokratiske Gruppe, S):

Tak, præsident. Det er igen til Palle Christiansen fra Grønland. Viden og innovation er fremtidens økonomi. Kreativitet vil derfor blive en vigtigere kompetence, og der behøves kreativitet og originalitet. Her i Norden styrkes dette i folkeskolerne. Naalakkarsuisut har lige afskaffet bl.a. Kulturdagen, og forslag til turismeuddannelserne, der tog udgangspunkt i os selv, er nedstemt, og originaliteten fjernes for eksempel fra hvidbogen hjemme i Grønland, der ikke tager udgangspunkt i vores levemåde. Har I i Naalakkarsuisut tiltag, der tager udgangspunkt i os alle i Grønland, og som er tilpasset vores originalitet?

Samarbejdsminister Palle Christiansen:

Jeg vil gerne takke Bitten Høegh-Dam fra oppositionspartiet for spørgsmålet. Det er et lidt indenrigspolitisk spørgsmål, men jeg vil da gerne svare på det.

Det er sådan, at den nye regering i Grønland har afslået en del forslag i det nye parlament med den begrundelse, at intensionerne bag forslagene rent faktisk allerede eksisterede. Det er jo altid en partipolitisk afvejning, om det skal være med den eller den form for krydderi på det enkelte forslag, og vi har ment, at de forslag, der kom fra koalitionen, kunne løfte de opgaver, som man fra oppositionens side ønskede løst.

Når vi for eksempel har afskaffet den kulturdag, som den tidligere regering havde indført, var det med den begrundelse, at vi ikke ønskede, at det kun skulle være en enkelt dag med et enkelt fokus; vi ønskede, at det skulle være noget, der skulle spredes over hele året med fokus på flere ting. Så i stedet for at brænde kulturpengene af på en dag ville vi gerne have dem spredt over hele året.

Hvad angår turismeuddannelsen, er det selvfølgelig et område, som er i vækst i Grønland, og det er også derfor, vi i den nye regering har lavet et intensiveret samarbejde med Grønlands Turist- og Erhvervsråd; det er netop for at sikre, at man ude lokalt kan tage de turismeuddannelser, som er nødvendige for at bære de kommende opgaver.

Den hvidbog, der bliver henvist til, er en hvidbog, som vores velfærdsminister har fået udarbejdet med konkrete tiltag på børn- og ungeområdet, hvor vi jo desværre tidligere havde en regering, som ikke ville indse, at vi havde problemer med omsorgssvigt og seksuelt misbrug i Grønland.

Den nuværende regering i Grønland anerkender, at vi har det problem. Vi har også fået lavet den her hvidbog, netop for at vi kan få konkretiseret nogle indsatsområder, og jeg har som finansminister i Grønland afsat en stor pose penge til her og nu-tiltag. Jeg er villig til at finde mange, mange flere midler til børn- og ungeområdet i Grønland, det er hele den nye regering i Grønland, og det mener vi er meget grønlandsk at gøre.

13. Människohandel och jämställdhet

Dokumentation:

- Skriftlig redegjørelse om initiativer og innsatser i Nordisk ministerråd til å bekjempe menneskehandel (Dokument 8)
- Ligestillingsredegjørelse (Dokument 9)
- Medlemsforslag om barn som offer for menneskehandel (A 1449/medborgar)
- Medlemsforslag om gemensam nordisk krafthandling mot narkotika (A 1467/medborgar)

Medlemsforslag om barn som offer for menneskehandel (A 1449/medborgar)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at udarbejde en nordisk handlingsplan for at forhindre, at børn bliver ofre for menneskehandel, og derved understrege vigtigheden af at FN's børnekonvention respekteres og følges

at fremlægge forslag til at mindske efterspørgslen efter køb af seksuelle ydelser

at fremlægge forslag til at forhindre menneskehandel og misbrug af børn gennem lovændringer, eksterritoriale love, international udveksling af oplysninger. Forslagene skal bekæmpe alle former for handel med børn, herunder ulovlig adoption og køb og salg af spædbørn og børn, der er ofre for handel med organer

at de nationale myndigheder samarbejder med NGO'er, foreninger og virksomheder, der er aktive på området med henblik på at finde kreative og effektive løsninger på problemstillingerne

at myndighederne er opmærksomme på misbrug i asyl- og indvandringssystemerne, hvorved børn rejser ind eller får opholdstilladelse under falske identiteter eller med falske formål

at barnets tarv altid skal vægtes mest, selv om barnet opholder sig ulovligt i landet

Medlemsforslag om gemensam nordisk krafthandling mot narkotika (A 1467/medborgar)

Nordiska rådet rekommanderar de nordiska ländernas regeringar,

att verka för nolltolerans för narkotikahandel i Norden verka för nolltolerans för narkotikahandel i Norden, där polis, tull och myndigheter har olika strategier för att genomföra detta

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at vedtage en fællesnordisk strategi mod narkotika

at støtte og iværksætte projektforskning om baggrunden for at unge mennesker begynder at bruge rusmidler

at samordne og koordinere de nationale tiltag indenfor forebyggelse og helbredelse af narkotikamisbrug. Formålet er at sætte fokus på "best practice" med henblik på at reducere antallet af misbrugere mest effektivt

Erkki Tuomioja övertog ledningen av förhandlingarna.

Skriftlig redegjørelse om initiativer og innsatser i Nordisk ministerråd til å bekjempe menneskehandel, Dokument 8

Social- og forsikringsminister **Árni Páll Árnason**, Dokument 8:

Ærede præsident. Handel med mennesker er et stigende og svært aktuelt problem. Hvert år foregår der en ulovlig handel på tværs af landegrænserne med kvinder, mænd, piger og drenge. Organiserede kriminelle står bag strømme af migranter, transnational prostitution og internationalt salg af organer. Der er tale om udfordringer, som er tæt forbundet og forstærket af globaliseringen.

Vi i Norden har i de senere år måttet forholde os aktivt til menneskehandel – som transit- og modtagerlande. Nordisk Ministerråd sætter derfor bekæmpelse af menneskehandel højt på dagsordenen i det nordiske samarbejde. Det er vigtigt, at vi alle tager ansvar, ellers kan vi ikke komme denne form for kriminalitet og kynisk udnyttelse af menneskers fattigdom og nød til livs.

Et tættere internationalt samarbejde er fundamentalt. Ministerrådet arbejder derfor særligt på at forstærke det regionale samarbejde i Norden og med vores nabolande. Grundstenen blev lagt allerede i 2002, da Ministerrådet tog initiativ til den nordisk-baltiske kampagne mod menneskehandel.

Menneskehandel ændrer til stadighed karakter med hensyn til målgrupper, transportveje og udførelsesmåder. Et fælles regionalt viden- og handlingsniveau er derfor nødvendigt med henblik på både forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel. Lad mig fremhæve, at de nordiske og baltiske ligestillingsministre i marts 2009 vedtog et fælles "*Memorandum of Understanding to Combat Trafficking in Human Beings for Sexual Purposes*". Ministerrådet afholder som led i aftalen i december et baltisk seminar i Riga.

De nordiske ligestillingsministre, social- og sundhedsministre og justitsministre har iværksat en lang række initiativer for at bekæmpe menneskehandel på flere niveauer. Projekter og programmer bidrager til videndeling og kapacitetsopbygning på konkrete felter. Samtidig er projekterne vigtige redskaber for opbygning af netværk og for at skabe en gensidig tillid mellem de nordiske landes og nabolandenes myndigheder, og mellem myndigheder og civilsamfundet.

Menneskehandel er grundlæggende et socialt problem og et ligestillingsproblem, som ikke bare handler om fattigdom og social udstødelse i hjemlandet, men også om sociale problemer i det land, man kommer til. Derfor har de sociale aspekter og ligestillingsaspekter en fremtrædende plads i Ministerrådets indsats mod menneskehandel. Der er eksempelvis igangsat flere sociale projekter i Nordvestrusland, som kan medvirke til at forebygge menneskehandel i oprindelseslandene. Dette gælder blandt andet støtten til udsatte børn og unge på institutioner og samarbejdet om udvikling af lokale socialcentre i Sankt Petersborg.

Selv om de nordiske lande på mange måder ligner hinanden og arbejder mod fælles mål, er der indbyrdes forskelle, med hensyn til, hvordan de nordiske lande organiserer og gennemfører de nationale indsatser. Det er navnlig fra sammenligninger mellem de nordiske lande samt mellem de nordiske lande og resten af Europa, at vi kan lære af hinandens erfaringer og styrke et fælles videngrundlag for udvikling af effektive indsatser.

Lad mig afslutningsvis nævne kundskabs- og netværksprogrammet for Nordvestrusland som et vigtigt redskab for at fremme samarbejde på tværs af de nordiske lande og Nordvestrusland. Eksempelvis har russiske embedsmænd, socialarbejdere og ngo'er siden 2007 været inviteret til de nordiske lande for at styrke faglige kompetencer og etablere et samarbejde på tværs af fag- og landegrænser. Jeg er særlig stolt af, at vi i 2008 fik etableret et nordisk-baltisk kundskabsnetværk for politikvinder.

Jeg vil henwise til den skriftlige redegørelse fra Nordisk Ministerråd for yderligere uddybning af Ministerrådets arbejde i kampen mod menneskehandel.

Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (Den socialdemokratiske gruppen, A):

Takk fyrir. Mig langar að þakka þér fyrir að leggja fram þessa tillögu því að ég held að þetta sé löngu tímabært. Ég vil samtímis fagna því að hin rauð-græna ríkisstjórn Íslands er búin að samþykkja aðgerðaráætlun gegn mansali, og mansal er einn svartasti blettur á samfélagi okkar manna, þannig að við eigum að gera allt til þess að vinna gegn því. Mig langar að heyra hjá ráðherranum hvernig hann telur – af því að nú eru öll Norðurlöndin með sínar aðgerðaráætlanir til þess að vinna gegn mansali og síðan ætla þau að fara að vinna enn frekar saman á þessu sviði – hvernig sérðu fyrir þér að þetta geti stutt við áætlanir einstaka lands?

Sigríður Ingibjörg Ingadóttirs *anförande i skandinavisk översättning:*

Tak. Jeg vil gerne takke dig for at fremlægge dette forslag, fordi jeg tror at det for længst er på høje tid at gøre noget. Samtidigt vil jeg udtrykke min tilfredshed med, at Islands rød-grønne regeringen har vedtaget en handlingsplan mod trafficking, kvindehandel er jo en af de største skamletter på vores samfund, så vi må gøre alt, der står i vores magt for at bekæmpe den. Jeg vil gerne høre om ministerens åsikter – fordi samtlige nordiske lande har vedtaget nationale handlingsplaner mod trafficking, og planlægger at samarbejde på dette område – hvordan forestiller du dig at dette vil kunne støtte op om de enkelte landes nationale planer?

Social- og forsikringsminister **Árni Páll Árnason**:

Og ég held að það sem til Norrænu ráðherranefndarinnar heyrir er að stilla betur saman strengi ólíkra landa í þessu efni. Við sjáum það núna til dæmis, bara í umræðunni þessa dagana á Íslandi að það er loksins að skapast skilningur á þeirri alvöru sem fylgir mansali – og þegar einstök mál koma upp sem vekja athygli fjölmiðla – að þá er það mjög mikilvægt að sjá hversu djúpan samfélagslegan skilning fólk er að leggja á mansal og hættur sem því fylgja. Ég held að það skipti miklu máli vegna þess að þetta er auðvitað í ólíkum ráðherranefndum vítt og breitt um Norðurlöndin og það eru auðvitað bæði dómsmálaráðherrar, heilbrigðisráðherrar og félagsmálaráðherrar sem koma að þessu máli, þá skiptir miklu máli að við þéttum það samstarf þannig að við komum á samstarfi um mansal þvert á ráðherranefndirnar þannig að það sé tryggt að við lærum sem best hvert af öðru í þessum erfiða málaflokki.

Árni Páll Árnasons *anförande i skandinavisk översättning:*

Og jeg tror, at det er Nordisk Ministerråds opgave at koordinere landenes indsatser på de områder, der hører til Ministerrådets regi. Vi ser nu, for eksempel, blot i den debat, der finder sted i Island i disse dage, at der endelig er ved at skabes en forståelse for sagens alvor når det drejer sig om kvindehandel. Når enkelte sager er med til at fange mediernes opmærksomhed – så er det vigtigt at kunne konstatere hvor dyb samfundsmæssig forståelse folk endelig er ved at opnå, når det gælder kvindehandel og de farer denne indebærer. Jeg tror det er vigtigt, fordi der selvfølgelig er forskellige ministerråd, spredt ud over de nordiske lande, og det er selvfølgelig justitsministrene, sundhedsministrene og socialministrene, der er berørt af denne sag, så er det vigtigt at vi fordyber vores samarbejde således, at vi kan igangsætte et tværministerielt samarbejde om kvindehandel, for at sikre at vi kan få optimalt udbytte af hinandens erfaringer på dette tunge felt.

Maria Stenberg (Den socialdemokratiske gruppen, s): Medborgar- og konsumentutskottets talsperson, Dokument 8:

Herr president! På uppdrag av Medborgar- og konsumentutskottet vill jag tacka för ministerns redogörelse för det nordiska arbetet med att bekämpa människohandel. Utskottet känner också en tillfredsställelse med att både Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet delar engagemanget för arbetet med att bekämpa människohandel. Det är därför som det är så viktigt att vi varje år mottar redogörelsen på sessionen och därmed håller liv i denna viktiga politiska fråga, för så länge som vi ser, får rapporter och därmed har vetskap om att handel med människor sker i Norden måste vi gemensamt försäkra oss om att frågan alltid finns på den nordiska dagordningen.

Tyvärr kan vi i år återigen konstatera att människor köps och säljs i våra nordiska länder för sexuellt utnyttjande och därmed kraftig förnedring. Men det finns faktiskt också människor som utför hårt kroppsligt arbete under slavliknande förhållanden i våra nordiska länder. Kan det finnas något mer avskyvärt och otäckt i våra samhällen än att kvinnor, barn och män säljs?

Herr president och nordiska kolleger! Vad värre är, tycker jag, är det faktum att det faktiskt är andra människor som köper och utnyttjar kvinnor och barn. Ingen marknad utan köpare. Så brukar det ju heta.

I utskottet har vi också haft ett ämne på dagordningen som handlar om ensamkommande asylsökande barn, och min danska kollega i utskottet återkommer till det lite senare.

Utskottet har också försökt sätta fokus på att det finns olika former av människohandel. För några år sedan firade FN 200-årsjubileum för avskaffandet av slavhandel. Men i dag kan vi konstatera att det finns människor som under slavliknande förhållanden arbetar i våra nordiska länder. Fattigdom, krig och önskan om ett bättre liv kan innebära och har faktiskt inneburit att människor har hamnat i klorna på människohandlare, som helt plötsligt har upptäckt att det finns pengar att tjäna och en hungrande marknad att tillfredsställa.

Låt mig ge några exempel på vad jag menar: bärplockning, jobb inom lantbruk och städbranscher, lagerarbete och arbete i byggbranschen. Återigen, ingen marknad utan köpare. Så brukar det ju heta. Den här gruppen borde också ingå i ministerrådets arbete med att bekämpa människohandel. Därför har utskottet valt att upprätthålla rekommendationen 22/2008, som hänvisar till artikel 4 i konventionen om mänskliga rättigheter.

Med detta vill jag tacka för ett gott samarbete. Utskottet kommer att följa Ministerrådets arbete också i framtiden.

Kent Olsson (Den konservativa gruppen, m): Den konservativa gruppens talperson, Dokument 8:

Herr president! Jag vill också tacka för redogörelsen. I gårdagens budgetdebatt tog vi upp att ett av de prioriterade områdena för den konservativa gruppen är att bekämpa människohandel. När man ser vad som står i redogörelsen konstaterar man att det görs en hel del. Men samtidigt är det viktigt att vi inte bara har ett antal konferenser utan går till botten med problemet, det vill säga att det blir ett helt annat samarbete mellan tull, polis och andra myndigheter.

Jag skulle vilja säga att detta är det mest avskyvärda som händer i dag. Unga tjejer luras till länder av män som lovar dem olika typer av arbeten. De fråntas sedan pass, blir instängda och utnyttjas helt och hållet. Det är vidrigt. Jag tycker att det är alldeles för få fall som man kommer åt. Det hålls ett antal konferenser. Jag är medveten om att det som vi politiker kan göra egentligen inte är så mycket mer än att se till att det blir ett samarbete mellan alla de myndigheter som jobbar med detta.

Jag har förmånen att vara ordförande i Europarådets utskott mot trafficking, så jag är ganska insatt i den här problematiken. Men det som jag verkligen tycker att man måste trycka på, och jag hoppas att man gör det från ministerrådets sida, är att myndigheterna verkligen prioriterar att arbeta med de här frågorna. Vi vet att det förekommer mycket människohandel, men det är väldigt sällan som vi ser i medierna att man lyckas slå till mot någon som håller folk mer eller mindre fångna i lägenheter och utsätter dem för sexuellt våld.

Jag är nöjd med vad som står i rapporten och tycker att det är bra att man ordnar konferenser. Men jag är inte nöjd med det resultat vi kan konstatera. Det här är en fråga där vi borde kunna komma längre och komma dithän att vi får slut på denna avskyvärda

människohandel. Som sagt, det är lätt att säga saker från talarstolen, men verkligheten är lite annorlunda.

Satsa alla resurser ni har och kan på detta. Jag tror att detta är en viktig nordisk samarbetsfråga. Det är en viktig fråga också för de baltiska staterna och för nordvästra Ryssland. I botten är det ett fattigdomsproblem som ligger till grund för detta, det vill säga att de här flickorna saknar möjligheter att få försörjning på ett annat och bättre sätt.

Line Barfod (Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, EL) Den Venstresocialistiske Grønne Gruppens talsmand, Dokument 8:

Tak. For få måneder siden var der en kvinde, der bankede på en dør i Danmark. Hun fortalte, at hun var blevet holdt som slave på gården ved siden af igennem flere måneder. Hun var blevet slået, voldtaget, ydmyget. Den mand, hun bankede på hos, tænkte, at han boede i et godt samfund, og at der ville blive grebet ind, så han ringede til politiet. Politiet kom og hentede kvinden og afhørte hende, og hun fortalte om, hvordan hun var blevet holdt som slave, var blevet slået, voldtaget, ydmyget. Men så spurgte politiet til hendes papirer og konstaterede, at hun ikke havde lovligt ophold i Danmark. Det var det, de så begyndte at spørge hende om, og de satte hende i fængsel, mens de undersøgte sagen og konstaterede, at hun var ulovligt i Danmark.

De fandt så ud af, at hun oprindelig var blevet handlet fra Afrika til Spanien og var i Spanien, og at det var der, den danske mand havde mødt hende og taget hende med til Danmark for at holde hende som slave. Så fordi hun var kommet til Spanien, før hun kom til Danmark, blev hun ikke anerkendt som offer for menneskehandel i Danmark, men blev fængslet og kort efter sendt ud af landet.

Sådan går det for langt de fleste ofre, både i Danmark, i de andre nordiske lande og i de fleste andre lande i verden: Vi anerkender dem ikke som ofre. Man fokuserer på, om de er handlet over landegrænsen til det land, de er i, i stedet på at fokusere på udnyttelsen på udnyttelsen, slaveriet. Der bliver taget rigtig mange gode initiativer i de nordiske lande – der er mange af dem i redegørelsen. Østersøsamarbejdet vil også tage fat på det her næste år, og vi har meget samarbejde med vores nabolande.

Men vi er nødt til at have endnu større fokus på det. Jeg mener, det er et stort problem, at menneskehandel slet ikke nævnes i det danske formandskabs program. Det vidner om, at vi ikke har formået at holde det højt nok oppe på den politiske dagsorden. Men jeg mener også, at vi er nødt til at flytte fokus fra handelen over på slaveriet. De store indkomster på det her område ligger ikke i handelen; den store indkomst ligger i udnyttelsen af slaverne. Derfor bliver vi nødt til også at sikre, at vores indsats kigger på, hvordan vi gør noget ved de alt for store indkomster, der er i forbindelse med selve slaveriet, og hvordan vi tager os ordentligt af ofrene. Hvordan sikrer vi, at ofrene har mulighed for at vende tilbage til deres hjemland og tjene penge der på anden vis, frem for at ofrene også bliver ofre for vores retssystemer, bliver sat i fængsel og bliver sendt ud, så de kan blive handlet en gang til?

Sigríður Ingibjörg Ingadóttir:

Herr president! Jag vill använda det här tillfället att berätta om den nya rödgröna regeringen i Island – vår ekonomi fick ju rasa innan vi äntligen fick en rödgrön regering – haräntligen har stiftat lag efter svensk förebild, där vi har gjort köp av sex kriminellt men inte prostitution. Svenskar har ofta varit föregångare när det gäller mänskliga rättigheter. Tack och lov har vi tagit upp denna bra lag efter dem.

När vi nu diskuterar handlingsplaner mot människohandel vill jag säga att vi måste stifta lagar som skapar ramar för att skydda offren. Om vi inte kriminaliserar köp av sex utan räknar dem som säljer eller blir sålda som kriminella så skyddar vi inte offren.

Jag väddar till de övriga nordiska länder som inte har ändrat sina lagar att de nu ska göra det, så att dessa handlingsplaner kan få ännu bättre framgång och öka möjligheten för att vi kan skydda de kvinnor och barn som prostitueras i Norden.

Social- og forsikringsminister **Árni Páll Árnason**:

Ég þakka fyrir þessar góðu umræður hér og held að þær séu mjög mikilvægur vegvísir fyrir okkur framundan. Það er auðvitað þannig að alvöruleysið í umræðunni um mansal hefur verið átakanlegt víða um Norðurlönd. Og ég var nú einn af þeim þingmönnum sem stóðu að frumvarpi til að banna nektardans á síðasta ári á Íslandi og það var með ólíkindum alvöruleysið sem einkenndi umræðuna um það mál. Og hversu auðvelt fólk átti með að líta fram hjá því stóra vandamáli sem nektardansstaðir eru í þessu samhengi, sem eru þá lögleg gróðrarstía fyrir heildsölu á saklausu fólki og allir heildsalararnir sem eru almennt í norrænu samstarfi og norrænu netverki, allir þessir heildsalar tengjast ólöglegri glæpastarfsemi, beint eða óbeint. Og það skiptir miklu máli að horfa á þessi mál í heildarsamhengi og það er afskaplega mikilvægt að við höfum sterkt norrænt samstarf um þennan málaflokk.

Árni Páll Árnasons *anförande i skandinavisk översättning:*

Tak for en god debat, jeg tror den kan være et vigtigt pejlemærke for os fremover. Det forholder sig selvfølgelig således, at debatten om kvindehandel rundt omkring i Norden har været chokerende useriøs. Jeg var blandt de parlamentarikere, der sidste år fremlagde et lovforslag at forbyde striptease i Island, og det var chokerende hvor useriøs debatten var.

Hvor tilbøjelige folk var til at vende det blinde øje til det store problem, som stripklubberne udgjorde i denne forbindelse, som et lovligt arnested for engroshandel med uskyldige mennesker, hvor grossisterne har deres eget nordiske samarbejde og nordiske netværk, og hvor samtlige grossister direkte eller indirekte er koblet til anden kriminalitet. Det er vigtigt at beskue emnet i et helhedsperspektiv, og det er særdeles vigtigt, at vi har et kraftfuldt nordisk samarbejde på dette område.

Line Barfod

Tak. Jeg er helt enig i, at der er behov for en stor indsats på mange fronter. Nordisk Råd har jo for et par år siden rekommanderet Nordisk Ministerråd, at man i forhold til hoteller skulle beslutte ikke at anvende hoteller, som ikke vil garantere, at de ikke medvirker til prostitution, og har også anbefalet, at man får lavet en hjemmeside, hvor hotellerne frivilligt kan anmelde, at de har skriftlige retningslinjer, der sikrer, at de ikke medvirker til prostitution. Ministerrådet har ikke ønsket at lave en sådan ordning.

Hvorfor vil Ministerrådet ikke være med til, at vi, når vi vælger et hotel, kan være sikre på, at man der ikke medvirker til prostitution og menneskehandel?

Social- og forsikringsminister **Árni Páll Árnason**:

Þetta er góð spurning og ég held einfaldlega að við verðum að fara yfir þetta mál aftur.

Árni Páll Árnasons *anförande i skandinavisk översättning:*

Det er et godt spørgsmål, og jeg tror helt enkelt at vi må se på sagen igen.

Debatten avslutades och rådet beslöt att lägga Dokument 8 till handlingarna.

Ligestillingsredegørelse, Dokument 9

Social- og forsikringsminister **Árni Páll Árnason**, Dokument 9:

Hr. præsident. På vegne af Ministerrådet for ligestilling har jeg fået som opgave at redegøre for, hvordan det står til med ligestillingen mellem kønnene inden for det nordiske samarbejde. Ligestilling mellem kønnene, hvad enten det er drenge og piger eller kvinder og mænd som i denne forsamling, handler om begge køn! Når det kommer til en demokratisk og retfærdig samfundsudvikling, sidder vi i samme båd. Derfor må vi finde frem til løsninger, som gavner os begge - kvinder som mænd.

I Norden har vi erfaret, at i et ligestillet samfund bidrager begge køn med alle deres ressourcer og talenter. Vi har været nødt til at bruge alle de gode kræfter og talenter, som findes i hele befolkningen – i verdenmålestok er vi svært få. Men vi har klaret at have både en høj kvindelig erhvervsdeltagelse og en langt højere fertilitetsrate end de fleste lande og regioner, vi kan sammenligne os med. Hovedgrunden til dette er, at vi har klaret at udvikle

gode velfærdsordninger og retfærdige demokratiske samfund. Men vi må dog være på vagt: Der er fortsat mange opgaver at tage fat på i ligestillingsarbejdet.

Men skal vi videreudvikle ligestillingen mellem kønnene gennem arbejdet i Nordisk Ministerråd, må vi også se på, hvordan vi praktiserer ligestilling – vi kan ikke nøjes med at være optaget af ligestillingen, når vi omtaler Norden som en af verdens bedste regioner.

I Nordisk Ministerråd har vi haft en række formelle vedtagelser om at fremme køns- og ligestillingsperspektivet. Vi har vedtaget, at alle sektorer skal integrere et køns- og ligestillingsperspektiv i deres virksomhed, men hvis vi læser, hvordan de forskellige samarbejdsområder præsenteres på hjemmesiden hos Nordisk Ministerråd, kan vi se, at vi fortsat har en vej at gå. Der er alt for mange, som har fået "Ingen specifik omtale" af køns- og ligestillingsperspektivet som mærkeseddel. Det må vi tage fat i!

Derfor er det glædeligt, at Nordisk Ministerråd har udarbejdet indikatorer for at måle ændringer både inden for de forskellige fagministerråd og internt i Nordisk Ministerråds sekretariat. Samtlige fagministerråd skal inden 2012 have identificeret og integreret relevante ligestillingsperspektiver i deres virksomhed, mens Nordisk Ministerråds sekretariat skal have fuld målopnåelse for sine tiltag i 2012.

Vi må som politikere have opmærksomhed på dette arbejde i vore fagministerråd, og det er ligeledes vigtigt, at profileringen af vore samarbejdsorganer utad er i tråd med vore prioriteringer og vedtagelser. Vi må som ministre bede om, at vore embedsmænd følger arbejdet nøje og varsler os, hvis noget ser ud til at gå i den forkerte retning. Gør vi det, vil vi om et år kunne vise, at vi er kommet mere end halvvejs til målene, som er sat for 2012! Vi vil også have sørget for, at Nordisk Ministerråd fremstår som det fyrtårn for ligestilling, som vi alle ønsker at det skal være. Derfor er jeg glad for, at vi fra Ministerrådet for ligestilling har påpeget betydningen af, at køns- og ligestillingsperspektivet også må varetages i Nordisk Ministerråds omfattende globaliseringsstrategi.

Ligeledes fortsætter køns- og ligestillingssamarbejdet med de tre baltiske stater i NB8-samarbejdet med baggrund i et *Memorandum of Understanding* (MoU), som blev undertegnet i 2008, og med Nord Vest Rusland forankret i *Protocol of Intent*.

En særskilt udfordring, vi står over for, er at vurdere nærmere, hvordan der kan og bør arbejdes med ligestilling i vore flerkulturelle nordiske samfund, og de specielle problemstillinger, som rejses, når det gælder den sociale kontrol, som udøves mod unge piger og drenge i indvandrerfamilierne.

Således er det både de kendte og mere traditionelle problemer og udfordringer, som vi fortsat skal håndtere i ligestillingsarbejdet, samtidig med at også nye og måske mere komplicerede udfordringer dukker op. Dette er naturligvis ændringer og konsekvenser, som melder sig i åbne og dynamiske samfund. Dette skal vi klare, og jeg er alligevel overbevist om, at vi i den lille nordiske familie fortsat vil samarbejde tæt og nært for et samfund, der er så retfærdigt og ligestillet som muligt – for alle.

Hanne Agersnap (Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, SF) Medborger- og Forbrugerudvalgets talsmand, Dokument 9:

Hr. præsident, tak. Selvom Norden er en af de mest ligestillede regioner i verden, er der alligevel ikke ligestilling i Norden. Vi er derfor i Medborger- og Forbrugerudvalget meget opmærksomme på, at ligestillingsområdet stadig skal være stærkt prioriteret i det nordiske samarbejde.

Selv om Norden indtager en førerposition på ligestillingsområdet, må vi ikke bare læne os selvtilfredse tilbage og hvile på laurbærene, tværtimod skal vi bestandigt arbejde på at gøre det endnu bedre. Blandt andet skal vi huske på, at formel ligestilling i lovgivningen ikke nødvendigvis skaber reel ligestilling i samfundet. Derfor er det vigtigt, at vi sætter os nye fælles mål, og ikke mindst, at vi får dem indfriet.

Ligestillingsforhold er vigtige ude i verden, men også i vores egen lille verden i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Der er det sådan, at ligestillingen skal prioriteres ved at integrere køns- og ligestillingsperspektiver i de enkelte fagministerråd og i Nordisk Ministerråd. De enkelte fagministerråd skal afholde seminarer og konferencer, som belyser de relevante køns- og ligestillingsproblematikker.

Nordisk Ministerråds Sekretariat skal arbejde for at være en god arbejdsplads, der giver kvinder og mænd samme muligheder for advancement, udvikling og god balance mellem familie- og arbejdsliv. Der er for eksempel indført individuelle kompetenceudviklingsplaner, lønstatistikker, nultolerance for sexchikane og en opmærksomhed på kønsfordelingen blandt medarbejderne. Det er alt i alt positive tiltag, som afspejler nogle af de mål, man også bør arbejde hen imod på arbejdsmarkedet generelt i de enkelte nordiske lande.

Som det fremgår af ligestillingsredegørelsen, går det fremad med at få en ligelig kønsrepræsentation i de nordiske ministerråd, men man skal dog være opmærksom på, at der i Nordisk Ministerråds sekretariat er en stærk overrepræsentation af kvinder blandt sekretærerne og en overrepræsentation af mænd i chefstillingerne. Det er en skævvridning, der fortsat skal arbejdes på at rette op.

I ligestillingsredegørelsen er der også udadrettede projekter. Der har været fem projekter – alle interessante – men der er særlig to, jeg lige vil give en kommentar til. Det ene er om barselorloven, hvor det ofte undervurderes, hvor stor betydning en ligelig fordeling af barselorloven har for ligestillingen på arbejdsmarkedet og i hjemmet. I Danmark, hvor jeg kommer fra, har fædrene i gennemsnit 22 dages barselorlov, og mødrene tager i gennemsnit 275 dage. Mødrenes lange fravær fra arbejdsmarkedet i forhold til fædrenes kommer derved til at påvirke deres løn, advancementsmuligheder og pension.

Omvendt kan det også betyde, at det senere hen kommer til at påvirke fædrenes rettigheder, hvad angår forældremyndigheden over børn i tilfælde af skilsmisse. Det er et emne, det er vigtigt, at der fortsat arbejdes med, og der er mål at se i de andre nordiske lande, hvor vi kunne blive inspireret.

Det andet punkt, der har været arbejdet med, er forskelsbehandlingen, der starter allerede i vuggestuen, børnehaven og folkeskolen. Det er vigtigt, at vi udvider ligestillingstanken til også at gælde lighed mellem drenge og piger, så vi undgår, at kommende generationer viderefører de velkendte kønsroller og ligestillingsproblematikker. Det var de to punkter, jeg ville fremdrage.

Line Barfod (Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, EL):

Tak. Næste år er det 100 siden, at en international kvindekongress i København besluttede, at 8. marts skulle være kvindernes internationale kampdag, hvor kvinder over hele verden ville arbejde for at sikre kvinder ligestilling. Det bør være en god mulighed – også for det nordiske samarbejde – for at se på, hvor langt vi så er nået på de 100 år, og hvad det er, vi stadig mangler. For det er jo ikke lykkedes at opnå ligestilling i løbet af de 100 år.

Kvinderne har fået stemmeret, det er et kæmpe fremskridt, og det er derfor, vi også deltager i debatten i dag. Men vi har stadig ikke fået ligeløn, og det er altså et meget, meget stort problem, at der er så stor forskel på lønnen mellem de to køn, og det er også et stort problem i vores nordiske velfærdssamfund, at vi har fået indrettet samfundet på en måde, så arbejdsmarkedet er ekstremt kønsopdelt. Det er primært kvinder, der arbejder på det offentlige område, kvinder, der tager sig af vores børn, vores syge og vores ældre, og primært mænd, der arbejder i den private sektor.

Det bør være noget af det, vi – i anledning af 100-året for 8. marts – bruger næste år til at tage op og se på: Hvad kan vi gøre for at få reel ligeløn i Norden, for at ligestilling ikke kun er noget, vi taler om i fine taler, men at vi reelt også opnår ligestilling på arbejdsmarkedet og i forhold til, hvor meget vi får i løn? Det burde være en god opgave for det nordiske samarbejde.

Debatten avslutades och rådet beslöt att lägga Dokument 9 till handlingarna.

Medlemsförslag om barn som offer för människohandel, A 1449/medborgar

Hanne Agersnap (Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, SF) Medborger- og Forbrugerudvalgets talsmand, A 1449/medborgar:

Tak, hr. præsident. Vi er nu tilbage ved det medlemsforslag, som mine kolleger fra udvalget også præsenterede (Lydudfald) diskussionen.

Det er stærkt bekymrende, at børn i stigende grad udsættes for menneskehandel. Enhver form for menneskehandel er forfærdelig, uanset om det drejer sig om børn, der misbruges seksuelt, bruges til tvangsarbejde, om ulovlig adoption eller om salg af spædbørn og børn, der sælges med henblik på handel med organer. Alle tilfælde er grusomme og er krænkelse af menneskerettighederne.

Vi kan komme langt med nationale handlingsplaner for at bekæmpe handel med børn, og det er positivt, at der arbejdes målrettet med problemet. Men der er tale om en problemstilling, der ikke udelukkende kan løses nationalt. Handel med børn foregår over grænser, og der er derfor behov for at styrke det internationale samarbejde.

Det er meget vigtigt, at vi får en fællesnordisk handlingsplan, som Kent Olsson også nævnte tidligere under punktet, og den bør tage udgangspunkt i de allerede eksisterende aftaler, vi har på området. For at skabe resultater og holdbare løsninger er det afgørende, at der samarbejdes og koordineres, ikke blot mellem myndigheder som told-, skatte- og socialmyndigheder og politi, men også ved at inddrage virksomheder og ngo'er. Ethvert samfundsmæssigt tiltag for at bekæmpe handel med børn bør endvidere tage udgangspunkt i FN's børnekonvention. Børnenes tarv må og skal være i centrum.

På den baggrund har Medborger- og Forbrugerudvalget lavet et forslag til Nordisk Ministerråd om at arbejde for, at der udarbejdes en nordisk handlingsplan for at forhindre, at børn bliver ofre for menneskehandel, og at fremlægge forslag til at mindske efterspørgslen efter køb af seksuelle ydelser. Yderligere ønsker vi, at der fremlægges forslag til at forhindre alle former for menneskehandel og misbrug af børn gennem lovændringer, eksterritoriale love og international udveksling af oplysninger. Udvalget ønsker, at der arbejdes for, at de nationale myndigheder samarbejder med ngo'er, foreninger og virksomheder, der er aktive på området, for at finde de gode og effektive løsninger. Vi ønsker, at myndighederne er opmærksomme på misbrug i asyl- og indvandringssystemet, hvorved børn rejser ind eller får opholdstilladelse under falske identiteter eller med falske formål. Sidst, men ikke mindst ønsker vi, at barnets tarv altid vægtes mest, også selv om barnet opholder sig ulovligt i landet.

Vi håber fra Medborger- og Forbrugerudvalgets side, at Ministerrådet fortsat vil arbejde seriøst med menneskehandel og følge udvalgets forslag til at uddybe arbejdet.

Debatten avslutades.

Medborgar- och konsumentutskottets rekommendation i anledning af A 1449/medborgar blev godkänd och Rek. 19/2009 sålunda antagen.

Medlemsförslag om gemensam nordisk krafthandling mot narkotika, A 1467/medborgar

Hans Wallmark (Den konservativa gruppen, m) Medborgar- och konsumentutskottets talsperson, A 1467/medborgar:

Herr president! Vi har nu en stund här på morgonen diskuterat människohandel. Alla är rörande överens om hur fruktansvärt detta är.

I internationell kriminalitet kan man se att det oftast är någon av tre olika varor man ägnar sig åt handel med: Människor, illegala vapen eller narkotika. Därför kan man säga att draken har tre ansikten.

Efter diskussionen om människohandel kommer här ett medlemsförslag om gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika. Vi brukar också i politiska sammanhang prata om nollvisioner. I Sverige har vi till exempel på trafikområdet en nollvision vad gäller antalet döda i trafiken. Vi vill inte se några döda. Samtidigt är vi så pass erkännssamma att vi inser att det ändå sker dödsfall i trafiken. Men ambitionen är att det ska vara så få som möjligt, och målet måste vara att noll människor ska dö i trafiken.

På samma sätt handlar det här medlemsförslaget om en nollvision eller nolltolerans när det gäller narkotikahandel i våra länder. Vi ska erkänna att vi vet att det finns narkotika i alla våra länder, men vi gör olika försök att förhindra det. Oavsett om man landar på Island och möts av narkotikahundar på flygplatsen, passerar Öresundsbron eller rör sig i Tornedalen möter man olika former av insatser som görs i de olika länderna.

Det som är vårt budskap från den 61:a sessionen är att vi som parlamentariker uppmanar oss själva och våra regeringar att arbeta vidare i riktning mot en nollvision, en nolltolerans för narkotikahandel i våra länder. Men orden kan betyda lite olika i olika länder, och i vårt förslag skriver vi också att vi har respekt för att vart och ett land måste hantera detta utifrån sina egna förutsättningar. Tull, polis och myndigheter arbetar på olika sätt i de olika länderna. Det är bra, för vi är också besjälade av tanken på subsidiaritet, det vill säga att varje land måste implementera förslagen efter sina egna förutsättningar.

Vårt budskap om vi bifaller detta medlemsförslag är att en strikt narkotikapolitik behövs i Norden, där vi säger nej till all utommedicinsk befattning med narkotika. Vi måste också arbeta på en mängd olika plan när det gäller narkotikan. Det handlar om missbruksvård, och det handlar inte minst om information bland unga människor, så att vi från början vet vad som gäller.

Herr president! Bifaller vi detta förslag säger vi att vart och ett av länderna självt ska implementera detta, men vårt budskap från den 61:a sessionen är: Vi vill inte se någon narkotikahandel i Norden.

Debatten avslutades.

Medborgar- och konsumentutskottets rekommendation i anledning af A 1467/medborgar blev godkänd och Rek. 20/2009 sålunda antagen.

14. Forskning og utbildning

Dokumentation:

- Redogørelse om udvikling av MR-U:s strategi for utbildnings- og forskningsområdet 2008-2010 (Dokument 11)
- Redegørelse om opfølgning på sprogdeklarationen baseret på landerapporter fra landene og de selvstyrende områder (Dokument 10)
- Medlemsforslag om utøkt forskingssamarbejde i og om den nordlige regionen (A 1474/kultur)
- Medlemsforslag om nordisk forskning på polare lavtrykk (A 1472/kultur)
- Fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer (Rek. *31/2008/kultur)
- Udvalgsforslag om Kultur i skolen (A 1469/kultur)
- Medlemsforslag om nordisk samarbejde om de små håndværksfag/kulturfag (A 1473/kultur)

Medlemsforslag om utøkt forskingssamarbejde i og om den nordlige regionen (A 1474/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

att främja nordiska nätverksmodeller som "*Centres of Excellence*" och använda dem som spjutspetsar för att göra Norden till en kompetensregion och stärka "*Cross Border*"-samarbetet genom att knyta projekt och projektstöd till ett sådant nätverkssamarbejde

att tillföra nordiska forskarskolor och stipendieordningar en nordlig prioritering som lägger vikt vid att utveckla och synliggöra Norden som en region med expertis på förhållandena i den nordliga regionen

att stärka mobilitetsordningarna med en nordlig prioritering för att vidareutveckla Norden som mål för studenter och forskare från andra regioner och att man beaktar möjligheterna att använda *University of the Arctic's GoNorth* initiativ till detta

Medlemsforslag om nordisk forskning på polare lavtrykk (A 1472/kultur)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å øke forskningen på hvordan polare lavtrykk oppstår og hvordan en kan få til sikrere varsling av disse gjennom et tettere meteorologisk samarbeid mellom landene i Norden ut fra et felles mål om å kunne forebygge at ulykker skjer i de utsatte områdene

Udvalgsforslag om Kultur i skolen (A 1469/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at kultur- og undervisningsministrene vedtager en fælles deklaration om at børn og unge i hele Norden skal have adgang dels til kreative fag i skolen, dels til kulturskoler, der tilbyder undervisning i de kreative fag

at der afsættes ressourcer til fælles-nordisk forskning i undervisningsformer og fagudvikling, der fremmer udviklingen af kreative kompetencer

at børn med særlige behov for støtte tilbydes sammenhængende undervisningsforløb hvori der indgår kreative fag

at de nordiske undervisningsministre sikrer at alle kreative fag, herunder dans og drama bliver styrket på læreruddannelserne

at der afsættes ressourcer til fælles nordisk kampagne/ markedsføring af kulturskole-konceptet overfor bl.a. kommuner og andre relevante aktører

at der igangsættes et pilotprojekt med en - to ugers elev- og klasseudveksling på tværs af Norden med henblik på at opnå sproglig og kulturel samhørighed. Projektet skal bidrage til at udvikle en fælles nordisk strategi for 'Kultur i Skolen' gennem: En understregning af betydningen af den positive indflydelse de kreative / musiske fag har på fællesskabet og samhørigheden i skolerne og de omgivende samfund

Medlemsforslag om nordisk samarbejde om de små håndværksfag/kulturfag (A 1473/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at Nordisk Ministerråd opretter en fælles database baseret på den norske model, hvor alle nordiske håndværksfag kan registrere sig, både håndværkere, elever og virksomheder

at de relevante myndigheder i landene sikrer, at elever som ønsker det, skal have mulighed for at tage op til to års studie-/praktikophold i et andet nordisk land, og have mulighed for at få sin økonomiske støtte med, altså et taxametersystem for studiefinansiering samt en transportstøtteordning

at der bliver etableret et forpligtende samarbejde på uddannelsesområdet for disse områder, hvor næringslivet og kulturlivet er aktive partnere

at der etableres et samarbejdsorgan som anbefalet i rapporten "Spør i Norden"

Redogørelse om udvikling av MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010, Dokument 11

Redegørelse om opfølgning på sprogdeklarationen baseret på landerapporter fra landene og de selvstyrende områder, Dokument 10

Samarbejdsminister **Bertel Haarder**, Dokument 11 og Dokument 10:

Tak, formand. Jeg skal på vegne af Ministerrådet for uddannelse og forskning redegøre for, hvordan vi har fulgt op på vores strategi på uddannelses- og forskningsområdet. Strategien, som I ser her, er fra 2008-2010 og indeholder mål for hele uddannelses- og forskningsområdet: fra børnehaven til universitet, fra sprog til it-politik. Samarbejdet omfatter hele Norden og også vores samarbejde med EU og vores naboer: de baltiske lande og Rusland.

Statsministrene besluttede som bekendt i Punkaharju i juni 2007, at vi i fællesskab skal sætte et globaliseringsinitiativ i gang. Det er en satsning, som efter undervisningsministrenes og kulturrådets opfattelse har bidraget til at samle og fokusere indsatsen på uddannelses- og forskningsområdet. Men hvis det skal lykkes at nå de ambitiøse mål, som statsministrene har opstillet, skal vi prioritere, og det vil jeg vende tilbage til.

Jeg vil gerne først give nogle eksempler. Den 11. november er alle skoler i Norden inviteret til at deltage i Nordisk Klimadag. Den har også en portal, som hedder klimanorden.org, og den indeholder undervisningsmateriale, temasider og projekter fra hele Norden. Vi vil også markere betydningen af klimaspørgsmålene ved at arrangere verdens måske største mobiltelefoneksperiment. Det bliver spændende at se, hvor kreative elever i 7.-10. klasse kan være. De vil få mulighed for at kommunikere med hinanden på skandinaviske sprog. Jeg vil selv deltage ved at besøge en skole i Danmark, og jeg ved, at flere af mine ministerkollegaer vil deltage i lignende arrangementer på denne klimadag den 11. november.

Jeg vil gerne takke Nordisk Råd for rekommandationen, som gav et ekstra skub til et fællesnordisk initiativ i forhold til klimatopmødet.

Sprog og kultur er et vigtigt udgangspunkt. Derfor var det en stor udfordring, og det er en stor udfordring at få børn og unge til at forstå skandinaviske sprog. I samarbejde med kulturministrene har vi besluttet, at børn og unge skal være vores højest prioriterede målgruppe for sprogsamarbejdet, og vi vil næste år lancere en sprogkampagne, som forhåbentlig vil gøre en forskel.

Kampagnen skal styrke børn og unges sprogforståelse, når det gælder de skandinaviske sprog. Den skal synliggøre nordiske sprog og nordisk kultur. Den skal give lærerne redskaber til at undervise i nordiske sprog og nordisk kultur. Den skal løfte hele sprogområdet, og i min næste fremlæggelse om lidt vil jeg redegøre for opfølgningen på sprogdeklarationen.

Med hensyn til globaliseringsinitiativerne vil jeg nævne topforskningsinitiativet, som består af flere projekter, og NORIA som står for udviklingen af det nordiske forsknings- og innovationsområde. Topforskningsinitiativet koster 385 millioner danske kroner og er et kæmpeprojekt. I alt er over 70 personer fra de nordiske lande engageret i ledelsen af programkomiteerne. Og ud af de 385 millioner kroner er de 226 millioner kroner nationale penge.

Det nordiske forskningssamarbejde er i løbet af i år gået ind i en ny fase. Dermed forstærker og forbedrer vi samarbejdet mellem de nordiske institutioner. Vi får også i den forbindelse større gennemsigtighed, og vi politikere kommer tættere på det. Sådan er det jo, når man blander kortene på en ny måde.

Vi har også etableret eScience som et fælles forskningsområde, og vi har taget vigtige skridt i retning af grænseoverskridende finansiering af forskning og *governance* – et arbejde, som kan betyde større kapacitet og bedre muligheder for at gennemføre fælles forskningsprogrammer i Norden.

På uddannelsesområdet har vi to globaliseringsinitiativer. Det ene hedder "Fremme af højere uddannelse i Norden", og det andet hedder "God oplæring til unge og voksne". Vi havde i år anden udbudsrunde af midler til udvikling af Nordisk Master. Og vi har et forskningsområde vedrørende frafald; i alle landene har vi problemer med, at unge falder fra. Vi skal have gjort frafald til omvalg. Hvordan gør vi? Hvad er problemerne? Det forsker vi i i fællesskab, ligesom vi har et studium om, hvordan kreativitet, innovation og entreprenørskab kan integreres i vores uddannelsessystemer. Det har vi holdt konferencer om.

Jeg kunne nævne meget andet, men nu vil jeg springe frem til opfølgningen på sprogdeklarationen. Og her må vi jo konstatere, at der er brug for at få fokus på sagen. Det vil vi gøre under det danske formandskab ved en sprogkonference i slutningen af april. Vi skal ikke ende med at tale engelsk i Nordisk Råd og heller ikke i ungdommens nordiske parlament. Vi skal udnytte succesen med de nordiske sprogpiloter, som er grundskolelærere, som får et intensivt kursusforløb. Måske kan det inspirere til yderligere samarbejde om lignende aktiviteter.

Det nordiske sprogsamarbejde er blevet omorganiseret, og nu er der fokus på at styrke børn og unges sprogforståelse. Vi har fået "Nordisk litteratur til tjeneste", den såkaldte nordiske litteraturkanon, som jeg også har taget med, og det bliver interessant at høre på sprogkonferencen, hvordan den er blevet modtaget og brugt. Og jeg vil godt fremhæve den sprogkampagne, som det islandske formandskab har foreslået, og som er rettet mod børn og unges sprog.

Når det gælder sprogdeklarationen, er målet jo, at alle nordboere skal kunne kommunikere med hinanden på skandinaviske sprog. Vi skal stadig kunne sige ikke bare, hvad vi vil, men også, hvad vi kan. I Danmark skal vi være bevidste om, at det især er danskerne, som de andre befolkninger har sværere ved at forstå. Det er vi meget bevidste om.

Jeg slutter her, hr. præsident, for jeg har overskredet taletiden.

Katrin Dahl Jakobsen (Den Socialdemokratiske Gruppe, Jvfl) Kultur- og Uddannelsesudvalgets talsmand, Dokument 11:

Tak, præsident. Helt naturligt tager den første målformulering sig af en god førskole samt god børne- og ungdomsuddannelse. Dog har vi frafald i ungdomsuddannelserne i de nordiske lande. Kultur- og Uddannelsesudvalget har gang på gang understreget det nødvendige i ny fælles nordisk forskning på området, når det gælder frafald.

På grundskoleområdet mener udvalget, at der bør sættes mere på kreativitet, og foreslår en konference om kultur i skolen gennemført i samarbejde med kulturministrene, hvor man fokuserer på, hvordan man sætter kultur på skoleskemaet. Den norske kulturskolemodel har vist positive resultater, både når det gælder elever med specialundervisningsbehov, elever med anden etnisk baggrund end den nordiske og i forhold til den rummelige skole. Ved at give eleverne andre kommunikations- og udtryksformer end de traditionelle, kan vi givetvis også forhindre enkelte frafald på et senere tidspunkt. Udvalget vil anbefale, at man prioriterer innovation mere tydeligt i sektorprogrammet både generelt og i forhold til kultur i skolen.

Udvalget ønsker, at en videreudbygning af tiltag omkring computerspil bliver medtaget i sektorprogrammet. Der bør skabes bedre rammer i Norden for uddannelse af programmører og animatorer.

Når det gælder Norden som sprogligt fællesskab, foreslår udvalget, at kulturministrene bliver inddraget, idet disse har ansvaret for flere virkemidler som fremmer sprogforståelse, for eksempel nabolands-tv, litteratur, computerspil m.m.

Realkompetence er et område, man har arbejdet med i en årrække. Og udvalget savner nu mere konkrete politiske mål og anbefaler, at man undersøger, hvordan og i hvilket omfang de nordiske lande arbejder på politisk niveau med validering af realkompetencer i forhold til forskellige målgrupper – arbejdstagere, virksomheder m.m. Udvalget er særlig interesseret i, hvordan arbejdsgivere aktivt forholder sig til videreuddannelse, og hvilke rettigheder medarbejdere har.

Vi ønsker at udvikle Norden til et sammenhængende, dynamisk uddannelses-, forsknings- og innovationsområde. Udvalget mener, at det er tid til at evaluere og kortlægge NORIA-konceptet. Udvalget er særlig interesseret i det horisontale samarbejde og synergien mellem forskning, erhvervsliv og innovation, og hvad der bliver gjort for at sikre det tværfaglige fokus. Evalueringen kunne eksempelvis udmunde i en ny hvidbog om forsknings- og innovationssamarbejdet og blive diskuteret ved næste års session.

Som det sidste foreslår udvalget en konference om den femte frihed, der skal gøre det lettere for forskere, studenter og undervisere at krydse Nordens og EU's indre grænser. Tak, præsident.

Bente Dahl (Midtergruppen, RV) Kultur- og Uddannelsesudvalgets talsmand, Dokument 10: Hr. præsident. Tak for status på opfølgningen på sprogkonventionen i de nordiske lande og en stor tak til minister Bertel Haarder for løftet om fokus på sprog under det danske formandskab. Det er vældig vigtigt at fastholde nordiske sprog i den her tid med globaliseringen, der tager fart, og det engelske sprogs internationale dominans.

Vi er hinandens naboer, vi har gennem 50-60 år haft et tæt og positivt samarbejde. Det er derfor en naturlig sag, at vi behersker hinandens sprog på et eller andet niveau eller i det mindste forstår hinanden. Men som ministeren også nævnte, går det ikke helt godt med kendskabet. Der gøres rede for, at alle nordiske lande undtagen Sverige har gjort en indsats for at styrke undervisningen i de nordiske sprog. Så på Kultur- og Uddannelsesudvalgets vegne vil jeg opfordre Sverige til at gøre det.

Vi lever i en tid, hvor det internationale sprog er engelsk. Det er det, fordi verdens store magter, USA og England, benytter dette sprog. Det internationale sprog ændrer sig med magten, så vi må forudse, at vi om få år taler kinesisk og indisk i den internationale

sammenhæng - og således også på de højere uddannelser. Men lige nu går bølgerne højt i alle vore lande med hensyn til anvendelsen af engelsk på de højere uddannelser, på universiteterne. På det videnskabelige område er det uklart, hvor stærkt de nordiske sprog står i forhold til det engelske.

Der er visse muligheder for at benytte de nordiske sprog ved videregående uddannelser, men det må være sådan, at både vort eget sprog og engelsk må kunne anvendes i de forskellige uddannelser på universiteterne. Vi skal naturligvis aldrig gå på akkord med fagligheden, vi skal søge det ypperste i faglig henseende, men det er helt nødvendigt at udvikle vore egne sprog på alle niveauer, for at de kan leve videre.

Det politiske udspil fra marts 2009 "Sprog til tiden - regeringens opfølgning på sprogudvalgets rapport" understreger, at universiteterne skal sikre forskning og uddannelse af høj kvalitet. Det er skam fint nok, men desværre indeholder det samme sprogpolitiske udspil intet om de nordiske sprog, selv om regeringens sprogudvalgs rapport fra oktober 2007 har et helt kapitel om dette vigtige emne. Så det vil jeg opfordre min regering at gøre noget ved: Ind med de nordiske sprog.

Nu begynder lampen at blinke her foran mig, så jeg vil bare holde fast ved, at det er vigtigt at notere sig redegørelsens pointer, og jeg vil give opfølgningsdokumentet nogle anerkendende ord med på vejen. Tak for det.

Debatten avslutades och rådet beslöt att lägga Dokument 11 och Dokument 10 till handlingarna.

Medlemsförslag om utökat forskningssamarbete i och om den nordliga regionen, A 1474/kultur

Fredrik Karlström (Den konservativa gruppen, ObS) Kultur- och utbildningsutskottets talsperson, A 1474/kultur:

Herr President! Kultur- och utbildningsutskottet har behandlat medlemsförslaget om utökat forskningssamarbete i och om den nordliga regionen.

Utskottet är helt enigt med förslagsställaren om att ett utökat forskningssamarbete är väldigt viktigt ur ett nordiskt perspektiv. Norden har nu en oerhörd möjlighet att ta ett starkt grepp om framtiden gällande detta fantastiska område, och ett bra sätt att göra det på är att använda de nordiska ländernas engagemang i University of the Arctic.

University of the Arctic är ett nätverk i vilket det ingår universitet och högskolor i den arktiska regionen; det består av 121 medlemmar med totalt 700 000 studenter och cirka 50 000 forskare. Av dessa har cirka en tredjedel rötterna och verksamheten i Norden och de nordiska universiteten och högskolorna. I och med det finns alla möjligheter för Norden att få en komparativ fördel i internationella sammanhang för att driva och äga de frågor vi anser vara viktiga.

Som vi alla vet påverkar den globala uppvärmningen de arktiska områdena och de flesta är negativa, men ismältningen öppnar också möjligheter, exempelvis som nya transportrutter för shippingen. Det i sig kräver mycket forskning och enorma resurser för att klara exempelvis sjösäkerhetsfrågor och eventuella räddningsinsatser i området, om olyckor skulle hända.

Det finns också många andra områden som de nordiska länderna skulle kunna samarbeta kring och utveckla. Ett konkret exempel är de finska och svenska isbrytarna som under vår, sommar och höst skulle kunna vara placerade i den nordliga regionen för att säkerställa isfrihet för transportfartygen. Men hur detta praktiskt, teoretiskt och ekonomiskt skulle kunna fungera behöver givetvis diskuteras, utredas och forskas kring mera.

Utökad forskning behövs också inom det säkerhetspolitiska området för att undvika och förekomma de eventuella konflikter som kan uppkomma med tanke på den enorma naturresurstillgång som döljer sig i området.

Mot bakgrund av medlemsförslaget vill Kultur- och utbildningsutskottet att Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet att anta de att-satser som utskottets betänkande föreslår.

Debatten avslutades.

Kultur- och utbildningsutskottets rekommendation i anledning av A 1474/kultur blev godkänd och Rek. 22/2009 sålunda antagen.

Monica Green (Den socialdemokratiska gruppen, s) Kultur- och utbildningsutskottets talsperson, A 1472/kultur:

Den här frågan tangerar det som vi alldeles nyligen talade om, nämligen mer forskning. Det här handlar också om mer forskning, men om polära lågtryck.

Fler och fler blir medvetna om den globala väderförändringen och de risker som den innebär. De polära områdena i norr är särskilt hårt drabbade. I går diskuterade vi de här frågorna i Nordiska rådet när vi pratade om miljö, och tidigare har vi gjort det i samband med att vi har tagit del av Stoltenbergrapporten.

Isarna smälter, och vattnet stiger. En ökad exploatering av olja och fisk och ökad båttrafik i Arktisområdet, Östersjön och Nordsjön är några av de resultat som den förändrade miljön innebär. Vädret kan visserligen leda till förbättrade näringsverksamheter men kan också bli ett hot mot trafiken.

Meteorologerna har ännu inte tillräckliga hjälpmedel för att upptäcka de polära lågtrycken. Det är de polära lågtrycken som kan leda till extrema vindar, som mycket snabbt kan leda till båtolyckor. Det finns alltså ett väldigt stort behov av högre meteorologisk kompetens och användning av ny teknologi. Det är nödvändigt med mer forskning och mer samarbete mellan länderna.

Den socialdemokratiska gruppen har därför lagt fram ett förslag om forskning om hur polära lågtryck uppstår eftersom det finns ett stort behov, både för båttrafiken och för resursutvinningen i de nordliga områdena.

Utskottet har remissbehandlat förslaget och fått bekräftat att det för säkerheten på hav och land är viktigt att det är möjligt att förutse polära lågtryck i god tid. Eftersom trafiken i de nordliga områdena ökar ställs det också högre krav på räddningsberedskap. En förutsättning för en effektiv räddningsinsats är ju att man har goda väderprognoser.

Kultur- och utbildningsutskottet föreslår därför att Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet att öka forskningen om hur polära lågtryck uppstår och hur man kan få säkrare varningar för dessa genom ett tätare meteorologiskt samarbete mellan de nordiska länderna och utifrån ett gemensamt mål kan förebygga olyckor som sker i de utsatta områdena.

Debatten avslutades.

Kultur- och utbildningsutskottets rekommendation i anledning av A 1472/kultur blev godkänd och Rek. 23/2009 sålunda antagen.

Fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer, Rek. *31/2008/kultur

Katrin Dahl Jakobsen (Den Socialdemokratiske Gruppe, Jvfl) Kultur- og Uddannelsesudvalgets talsmand, Rek. *31/2008/kultur:

Fru præsident. Den overordnede vision med strategien for uddannelsesområdet er at udvikle menneskelige ressourcer – ressourcer, som skal bringe Norden i front med kompetenceudvikling. Kun ved at sætte mennesket og dets virkemuligheder i fokus baner vi

vejen for, at vi kan beholde og endda videreudvikle den nordiske velfærd. Mennesket er og bliver forudsætningen, og udviklingsprocessen starter tidligt i livet.

Netop derfor må vi sørge for, at alle har mulighed for at være med i personlig udvikling helt fra starten. Desværre må vi indrømme, at det ikke forholder sig sådan. Tværtimod slider de nordiske lande med stort frafald i ungdomsuddannelser. Nordisk Ministerråd har indset problemet og sat projekter i gang, som de mener kan være en gangbar vej, idet man har igangsat en kortlægning af eksisterende viden på feltet, som skal udmønte sig i en række policyanbefalinger. Arbejdet skal gøres færdigt i 2009.

Kultur- og Uddannelsesudvalget frygter, at dette er, om ikke en blindvej at gå, så måske ikke er en vej, som leder i mål. Udvalget ønsker videre handling i 2010! Vi må have svar på ikke bare hvad, som sker, men hvorfor det forholder sig sådan, at frafald er et udtalt problem. Vi må gå bag om problemet. Udvalget har derfor gentagne gange opfordret til at få en ny forskning med særlig fokus på tosprogede elever og læsesvage elever - et kvalitativt/komparativt studie i skolen, som kan bidrage til best practice for løsninger på frafaldsproblematikken.

Samtidig er det yderst positivt, at Ministerrådet for uddannelse arbejder for at iværksætte et stort uddannelsesforskningsinitiativ til 10 millioner danske kroner. Udvalget ønsker at indgå i en positiv og konstruktiv dialog med ministerrådet, der kan bidrage til at sikre, at dette uddannelsesforskningsinitiativ kan gennemføres.

For vi har som sagt ikke råd til at miste kompetencer på nogen områder. Vi foreslår derfor i udvalget, at Nordisk Råd tager meddelelsen om rekommendation *31/2008/kultur til efterretning og afventer ny meddelelse næste år. Tak, fru præsident.

Olin Þorvarðottir, Vestnordisk Råd:

Præsident.

Þemaráðstefna Vestnorræna ráðsins síðastliðið sumar fjallaði um námsmöguleika fyrir ófaglærða. Á ráðstefnunni kom fram að á Íslandi hefur brottfall úr framhaldsskólanámi verið allt að 40%. Í Færeyjum eru einungis um 70% ungmenna, sem ljúka grunnskólanámi, skráð í framhaldsskóla. Í Grænlandi eru um 65% einstaklinga á vinnualdri án framhaldsmenntunar. Markmið landstjórnarinnar samhliða endurbótum á grænlandska menntakerfinu er að lækka þetta hlutfall niður í 33% árið 2020.

Þemaráðstefnan leiddi í ljós nokkrar meginorsakir fyrir stöðu framhaldsskólamenntunar á Vestur-Norðurlöndum. Í fyrsta lagi er menningarbundið viðhorf í garð langskólanáms frekar neikvætt. Í öðru lagi hefur atvinnulífið verið í samkeppni við menntakerfið eins og á Íslandi þar sem atvinnuleysi hefur verið lítið sem ekkert þar til nýverið. Í þriðja lagi virðist ekki vera nægur stuðningur í boði fyrir nemendur í framhaldsnámi hvorki fjárhagslega né faglega í formi námsráðgjafar og námsaðstoðar.

Liður í að finna lausnir er að greina orsakirnar og læra af reynslu annarra. Sem dæmi tek ég Svíþjóð þar sem brottfall úr framhaldsskólum er með því minnsta sem gerist á Norðurlöndum. Hrað varðar námsmöguleika fyrir ófaglærða þá hefur það kerfi sem innleitt var á Íslandi árið 2002, þar sem stofnaðar voru fræðslumiðstöðvar um allt land, gefið mjög góða raun í samanburði við önnur úrræði. Takk fyrir orðið.

Olin Þorvarðottir *anförande i skandinavisk översättning:*

Præsident.

Vestnordisk Råds temakonference i sommers handlede om uddannelsesvalg for ufaglærte medarbejdere. Konferencen viste, at frafald på de islandske ungdomsuddannelser er helt op til 40 procent. På Færøerne er det blot 70 procent af de unge, der efter grundskolen fortsætter på ungdomsuddannelserne. I Grønland er cirka 65 procent af den arbejdsdygtige befolkning uden videregående uddannelse. Landstyreets mål i forbindelse med reformen af det grønlandske uddannelsessystem er at bringe dette tal ned på 33 procent i 2020.

Temakonferencen afslørede de vigtigste årsager til forholdene inden for ungdomsuddannelserne i Vestnorden. For det første er der kulturelt ret negativ holdning til længere uddannelser. For det andet har arbejdslivet konkurreret med undervisningssektoren, for eksempel, i Island hvor arbejdsløsheden har været nærmest ikke-eksisterende indtil for nylig. For det tredje ser der ikke ud til at være tilstrækkelig støtte til elever på ungdomsuddannelserne, hverken finansielt eller fagligt i form af studievejledning og studiehjælp.

Et led i at finde løsninger er at analysere årsagerne og lære af andres erfaringer. Jeg tager Sverige som et eksempel hvor der er mindst frafald på ungdomsuddannelserne i Norden. Hvad angår uddannelsesvalg for ufaglærte, så har det system, der blev indledt i Island i 2002, da man oprettede uddannelsescentre rundt omkring i landet, været en større succes end andre løsninger. Tak for ordet.

Kári P. Højgaard, Vestnordisk Råds president:

Tak, præsident. Når der forskes i frafald og restgrupper i forskellige landes uddannelsessystemer, er det vigtigt at tage hensyn til og udgangspunkt i landenes kulturer. Selv om der kan være tale om at sammenligne problemstillinger imellem landene, kan baggrunden være forskellig på grund af de forskellige kulturer. Vestnordisk Råd afholdt en temakonference om uddannelse sidste sommer, og en af hovedkonklusionerne var, at der i søgningen efter løsninger på frafald for eksempel naturligvis skal tages hensyn til de forskellige kulturer i landene.

Når det besluttet at have et samarbejde på uddannelsesområdet, bør der tages stort hensyn til de enkelte landes kulturer. Man skal ikke bare uden videre overføre et lands system og kultur til et andet land. Derimod skal der lægges vægt på at tilpasse systemet til landets kultur og det omgivende samfunds uskrevne regler. Ellers er der risiko for, at vores gode hensigter ikke fører til så positivt et resultat, som vi kunne ønske os.

Der skal nemlig passes på, at ikke alle bliver støbt i samme form. Vi vil jo helst bevare den menneskelige mangfoldighed i verden. De kulturelle islæt i landene skal bevares, og vi skal sørge for, at vi ikke kun kopierer hinanden. Jeg vil pointere, at kulturen er til for folket og på grund af folket, og ikke folket for kulturen.

Jeg vil derfor opfordre til, at de problemer, man ønsker at løse, defineres grundigt i hvert land, inden man går i gang med at udarbejde løsningsmodeller.

Olga P. Berthelsen (Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, IA):

Tak, hr. præsident. Jeg taler dansk, fordi der ikke er nogen grønlandske tolke her.

I Grønland har vi frafaldsproblematikken tæt inde på livet, og når det er allerværst, kan der være en frafaldsprocent på omkring 50, måske nogle gange over 50 procent, på nogle af uddannelsesstederne. De fleste uddannelsespladser benytter sig af to sprog, grønlandsk og dansk. Det gælder både i de højere uddannelser, og det gælder i de såkaldte erhvervsuddannelser. Dog er dansk meget udbredt som undervisningssprog i de højere uddannelser. De fleste af de optagne elever på de forskellige uddannelsessteder har grønlandsk som modersmål, og der er mange af dem, der har dansk som det andet sprog på mange forskellige niveauer.

Der gøres en god indsats for bekæmpe frafaldet på de forskellige uddannelsessteder i Grønland. Det er dog alligevel meget interessant for os i Grønland at finde ud af, hvor meget tosprogethed betyder for frafaldet, og om problemet kunne være, at tosprogethed giver problemer for indlæring, og om det kunne være en grund til, at der er frafald.

Et andet spørgsmål, der kan nævnes, er, om denne problemstilling mest forekommer i de håndværksmæssige uddannelser eller i de akademiske uddannelser. Tak.

Debatten avslutades.

*Det hänvisas till dagordningspunkt 17 angående beslut om Rek. *31/2008/kultur (avvaktar nytt meddelande nästa år).*

Udvalgsforslag om Kultur i skolen, A 1469/kultur

Risto Autio (Mittengruppen, cent) Kultur- og utbildningsutskottets talsperson, A 1469/kultur:

Herra puheenjohtaja! Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta haluaa korostaa taide- ja taitoaineiden tuomaa lisäarvoa pohjoismaisessa koulujärjestelmässä.

Taide- ja taitoaineilla on itseisarvonsa lisäksi valtava välineellinen arvo muiden oppiaineiden oppimisen kannalta. Taide- ja taitoaineet kehittävät oppilaiden itseilmaisukykyä ja lisäävät rohkeutta osallistua aktiivisesti opetukseen. Tämä pätee kaikkiin oppiaineisiin - matematiikasta musiikkiin. Opitaan, että virheitä ei tarvitse pelätä liikaa ja uskalletaan hakea luovia ratkaisuja. Yhteisöllisyys ja yhteenkuuluvuuden tunne lisääntyvät sekä koulun oppilaiden ja opettajien keskuudessa ja laajemmin koulua ympäröivässä yhteisössä. Tällä saattaa olla merkittävä vaikutus myös koulupudokkaiden vähentymiseen.

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta on valinnut jäsenistään erityisen kulttuuria kouluihin - työryhmän, joka on toimintansa aikana pitänyt useita kokouksia eri maiden asiantuntijoiden kanssa. Aihe on myös saavuttanut laajaa kansainvälistä kiinnostusta koulutusta ja luovuutta käsittelevissä seminaareissa, joissa itse olen mielelläni käynyt kertomassa työryhmän tavoitteista ja näkemyksistä.

Yhtenä työryhmän tärkeänä tavoitteena on osoittaa mainitsemieni taide- ja taitoaineiden hyötyjä toteuttamalla yhteispohjoismainen pilottiprojekti yläaste- ja lukiotasoisten koulujen kesken. Koulut eri Pohjoismaista ja itsehallintoalueilta suunnittelevat musikaalin samasta aiheesta, jonka he sitten esittävät partnerikouluilleen. Vieraillessaan pohjoismaisten partnerikoulujensa luona oppilaat asuisivat perheissä, jolloin projektiin kytkeytyy myös pohjoismainen kieli- ja kulttuurikyky. Pilottiprojektin päätteeksi on tarkoitus järjestää festivaali, jossa myös opettajat muistakin kuin projektikouluista voivat tutustua tähän projektiin. Lisäksi opettajille on suunniteltu mahdollisuutta järjestää festivaalin yhteyteen aihetta käsittelevä seminaari.

Edellä mainitun perusteella kulttuuri- ja koulutusvaliokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille, että ne tukevat taide- ja taitoaineiden opetusta pohjoismaisissa koulujärjestelmissä ja suhtautuvat myönteisesti yhteispohjoismaisen pilottiprojektin edistämiseen.

Risto Autios *anförande i skandinavisk översättning:*

Herr ordförande! Kultur- och utbildningsutskottet vill framhäva att konst- och färdighetsämnen skapar ett mervärde för det nordiska skolsystemet.

Dessa läroämnen har ett värde i sig, och samtidigt har de också ett enormt indirekt värde om man tänker på inläring av andra ämnen. Konst- och färdighetsämnen bidrar till att utveckla elevernas förmåga att uttrycka sig själva och gör dem modigare så att de aktivt deltar i undervisningen. Detta gäller alla läroämnen, allt från matematik till musik. Man lär sig att man inte behöver vara alltför rädd att göra misstag och vågar söka efter kreativa lösningar. Gruppandan och känslan av gemenskap ökar bland både elever och lärare i skolan samt i samhället runt omkring skolan. Detta kan även ha avsevärda effekter när det gäller minskningen av antalet skolavhoppare.

Kultur- och utbildningsutskottet har internt valt ut några ledamöter som ska sitta i en särskild arbetsgrupp för kultur till skolorna. Denna arbetsgrupp har efter att verksamheten inleddes anordnat flera möten med experter från olika länder. Detta tema har även väckt brett intresse på internationellt plan i seminarier där utbildning och kreativitet har behandlats. Jag har själv gärna åkt till dessa seminarier för att berätta om arbetsgruppens målsättningar och ståndpunkter.

En viktig målsättning för vår arbetsgrupp är att genomföra ett samnordiskt pilotprojekt för skolor på högstadie- och gymnasienivå i syfte att peka på nyttan med dessa konst- och färdighetsämnen. Skolor från olika nordiska länder och självstyrande områden planerar en musikal kring samma tema, och denna musikal kommer de sedan att framföra för sina partnerskolor. När eleverna besöker sina nordiska partnerskolor kan de bo i familjer, vilket innebär att man kan koppla även ett nordiskt språk- och kulturbad till detta projekt. Som avslutning på detta pilotprojekt har man tänkt anordna en festival där även lärare från skolor som inte samverkar i projektet kan bekanta sig med detta projekt. Dessutom har man planerat att lärarna ska få möjlighet att anordna ett seminarium om det berörda temat i anslutning till festivalen.

Mot bakgrund av ovannämnda skäl föreslår Kultur- och utbildningsutskottet att Nordiska rådet utfärdar en rekommendation till regeringarna i de nordiska länderna om att de ska stödja undervisning av konst- och färdighetsämnen i de nordiska skolsystemen och att de ska förhålla sig positivt till att främja ett samnordiskt pilotprojekt.

Monica Green (Den socialdemokratiska gruppen, s)

Herr president! Jag vill understryka vikten av det som Risto just har sagt, hur viktigt det är för alla barn att få möjlighet att uttrycka sig på olika kreativa sätt och få ta del av olika upplevelser. Jag vill också tillägga att vi anordnade ett barnkulturevent i Kulturhuset i måndags, vilket var mycket trevligt. Vi fick både titta på ungdomar som spelade teater och lyssna på Ulf Stark, en barnboksförfattare från Sverige.

Dessutom vill jag passa på att nämna den deklaration som vi antar i samband med beslutet och som vi nu uppmanar de nordiska ministrarna att också anta. Det är en deklaration som handlar om att barn ska få möjlighet till kultur på olika sätt, att barn ska ha tillgång till kulturskolor, att de ska kunna uppleva olika kulturella inslag i hela Norden och att barn ska kunna utöva, skapa och uppleva konst och kulturyttringar. Barn ska också kunna ha olika kreativa tillvägagångssätt när det gäller problemlösningar. Alla barn måste få möjlighet till undervisning i de estetiska ämnena och det ska vara en naturlig del i verksamhetsplanen. Vi menar också att alla barn sett ur ett etiskt lärande- och bildningsperspektiv ska kunna skapa och kunna tolka olika uttrycksformer. Vi menar att det ur ett globalt multikulturellt och interkulturellt perspektiv går att ha olika uttrycksformer och då gäller det att genomföra detta i alla skolor i hela Norden. Vi vill också att alla barn ska få möjlighet att träffa och bli undervisade av utbildade och professionella konstnärer och kulturaktörer så att de får ta del av den delen av samhället. Avslutningsvis vill vi också att alla barn ska ha rätt att bli bedömda och erkända för den kreativa och emotionella intelligens som de har.

Den här deklarationen menar vi från Kultur- och utbildningsutskottet är mycket viktig, och vi uppmanar i samband med beslutet ministrarna att också anta detta så att det blir de nordiska ministrarna som sätter i gång och tar deklarationen på allvar.

Fredrik Karlström (Den konservativa gruppen, ObS):

Herr president! Den nordiska modellen har de senaste 100 åren varit föregångare i världen gällande utbildning och skola. Det har resulterat i att våra relativt små nordiska länder i dag står sig väldigt väl i den internationella konkurrensen, vi är till och med i topp i de flesta undersökningar.

Tiderna har dock förändrats och medvetandet om vikten av utbildning har ökat över hela världen vilket medfört att utbildningsnivån även den stigit, och ska vi vara konkurrenskraftiga även i framtiden är jag övertygad om att en satsning på den kreativa utbildningen i skolan är helt avgörande.

Kunskapsmässigt tror jag att vi kommer att få hård konkurrens av utvecklingsländer bland annat i Asien. Kunskap och kompetens är nödvändigt, men det är inte på långa vägar längre tillräckligt för att vara konkurrenskraftig i framtiden. Kreativitet, originalitet och innovation är vad våra länder behöver. Det positiva är att vi kan konkurrera inom kreativitet eftersom vi har ett försprång gentemot många andra länder med tanke på att vi har satsat mycket på de

konstnärliga och kreativa områdena samt på kulturutveckling i våra skolor de senast 20 åren.

Kreativitet uppkommer om de estetiska ämnena uppmuntras och stimuleras på ett helt annat sätt än om man fokuserar på de traditionella kunskapsämnena. Innovation uppkommer ur tankar, drömmar och fantasier, och för att stimulera detta är Kultur i Skolan ett steg i rätt riktning. En satsning på kultur i grundskolorna är jag övertygad om kommer att ge flera innovationer i framtiden, vilket är precis vad vi i Norden behöver.

Jag vill därför på detta sätt ge mitt bifall till utskottets förslag.

Debatten avslutades.

Kultur- och utbildningsutskottets rekommendation i anledning av A 1469/kultur blev godkänd och Rek. 24/2009 sålunda antagen.

Medlemsförslag om nordisk samarbete om de små håndværksfag/kulturfag, A 1473/kultur

Bente Dahl (Midtergruppen, RV) Kultur- og Uddannelsesudvalgets talsmand, A 1473/kultur: Præsident. Kultur- og Uddannelsesudvalget har arbejdet med spørgsmålet om at kunne bevare og viderelevere de små håndværksfag. Fagområdet har arbejdet med det i 25 år eller mere. Der er lavet undersøgelse på undersøgelse, der siger det samme, nemlig at der endnu er stor viden af udøverne på området, og at denne viden bør gives videre til de næste generationer, som det er sket i hundredvis af år før os. På grund af industrialismens - i øvrigt gode - indtog har vi ikke brug for så mange udøvere af de gamle håndværk som tidligere.

Men vi og vore samfund kan dog ikke undvære denne genbank af viden og kunnen. Norden, som har et befolkningsgrundlag på cirka 25 millioner, har et tilstrækkeligt befolkningsgrundlag til både at opretholde en god uddannelse og et godt erhverv for udøverne af de små håndværk.

Den seneste undersøgelse, der er lavet, nemlig "Spor i Norden", har dels kortlagt hvilke håndværk, vi taler om, dels undersøgt behovet for tiltag samt fremkommet med en række anbefalinger.

Jeg vil kraftigt anbefale, Kultur- og Uddannelsesudvalget vil kraftigt anbefale, at Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd følger "Spor i Norden"s anbefalinger. Det er dem, vi har skrevet ind i det udvalgsforslag, der ligger på bordet. Det er nemlig dem, vi taler om.

Det er vigtigt og vel nærmest sidste udkald, hvis vi ønsker at videregive de gamle håndværk til vore efterkommere - denne genbank af viden. De gamle kulturhåndværk er en del af den immaterielle kulturarv. UNESCO har lavet en konvention om den immaterielle kulturarv, som de fleste nordiske lande har ratificeret. Det er vist kun Danmark, der endnu ikke har, men jeg har den danske kulturministers ord, som svar på et af mine § 20-spørgsmål, på, at vi ratificerer den her i efteråret.

Den immaterielle kulturarv skal bevares på lige fod med den materielle. Viden og kunnen er en arv, der skal sikres på lige fod med bygninger og anden kulturarv. Vore samfund kan ikke undvære den viden. Derfor håber jeg meget, at Nordisk Råd kan stemme for forslaget.

Debatten avslutades.

Kultur- och utbildningsutskottets rekommendation i anledning av A 1473/kultur blev godkänd och Rek. 25/2009 sålunda antagen.

Förmiddagens förhandlingar avslutades härafter och mötet återupptas kl. 13.30.

15. Velfærd och kultur

Dokumentation:

- Ministerrådsforslag Omdannelse af NIOM til samarbejdsorgan (B 264/velfærd)
- Redogørelse: Statusrapport för handlingsplanen för kost och motion (Dokument 16)
- Udvalgsforslag om hvordan skabe et inkluderende og bærekraftig arbejdsliv i Norden (A 1480/velfærd)
- Udvalgsforslag om forbrugerpolitisk netværk (A 1478/medborger)
- Medlemsforslag om trafikinfrastruktur i Mittnorden (A 1458/näring)
- Udvalgsforslag om opfølgning på kulturreformen (A 1481/kultur)
- Udvalgsforslag om ophavsret (A 1482/kultur)
- Udvalgsforslag om nordisk støtteordning for udvikling af computerspil (A 1475/kultur)

Ministerrådsforslag Omdannelse af NIOM til samarbejdsorgan (B 264/velfærd)

Nordisk Råd rekommanderar Nordisk Ministerråd
 å omdanne Nordisk institutt for Odontologiske Matrialer (NIOM) til
 samarbejdsorgan med virke fra 1.1.2010 som beskrevet i
 ministerrådsforslaget B 264/velfærd

Udvalgsforslag om hvordan skabe et inkluderende og bærekraftig arbejdsliv i Norden (A 1480/velfærd)

Nordisk Råd rekommanderar Nordisk Ministerråd
 å utvikle parametre for begrepet "et bærekraftig arbejdsliv", som skal kunne
 dokumentere utviklingen innen arbeidslivet i Norden på årlig basis

å ta initiativ til en bred, tverrfaglig konferanse om ungdomsarbeidsløsheten i Norden. Konferansen skal belyse faktorer som har betydning for manglende tilknytning til arbeidslivet for unge mennesker i de nordiske landene. Konferansen bør munne ut i en rapport som oppsummerer erfaringene som er utvekslet og inneholde forslag til tiltak for å redusere ungdomsarbeidsløsheten på kort og lang sikt

å øke mobiliteten i Norden ved å forsere innsatsen for å bygge ned grensehinder for nordboere som ønsker arbeid/utdannelse og etablering av arbeidsplasser over landegrensene i Norden

å ta initiativ til en utredning for å se på måter å utvikle et mer inkluderende arbeidsliv. Det er et arbeidsliv som tar utgangspunkt i mennesker og menneskers behov, som tilpasser arbeidslivet slik at man kan bli værende i arbeidslivet, slik at den enkeltes ressurser og arbeidsevne utvikles og benyttes. Utredningen skal også foreslå nye tiltak for å redusere den negative utviklingen der flere og flere mennesker settes utenfor fellesskapet og arbeidsmarkedet

å ta initiativ til et nordisk seminar som belyser sammenhengen mellom demografiutviklingen, behovet for arbeidsinnvandring, et inkluderende arbeidsliv og behovet for å få eldre arbeidstakere til å stå lengre i arbeid. Det skal også belyse fordeler og ulemper med å heve pensjonsalderen, eller gjøre den mer fleksibel enn den er i dag ut fra et sosial- og helsemessig perspektiv, og se på en mulig menneskelig og samfunnsøkonomisk gevinst

Udvalgsforslag om forbrugerpolitisk netværk (A 1478/medborger)

Nordisk Råd rekommanderar Nordisk Ministerråd

at skabe et nordisk netværk med repræsentanter fra organisationer, foreninger, myndigheder og erhvervsliv, der beskæftiger sig med forbrugerpolitik. Netværket skal søge en fællesnordisk tilgang til europæisk og international forbrugerpolitik, finde løsninger på de forbrugerpolitiske grænsehindre, koordinere den nationale forbrugerlovgivning og styrke rettighederne i Norden

at oprette et projekt, der har til formål at understøtte forbrugernetværket, således netværket har mulighed for at mødes jævnligt og afholde konferencer. Projektet skal administreres af en deltidsprojektmedarbejder, der kan lægges sammen med en anden portefølje enten under Nordisk Ministerråds Sekretariat eller gennem en af deltagerne i netværket

Medlemsförslag om trafikinfrastruktur i Mittnorden (A 1458/näring)

Nordiska rådet rekommanderar Nordiska ministerrådet

att initiera en kartläggning av initiativ och projekt som finns för infrastruktursatsningar i Mittnorden för att finna eventuella samarbetsområden

Udvalgsforslag om opfølgning på kulturreformen (A 1481/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at indsatser og aktiviteter for frivillig og amatørsektoren bliver indskrevet eksplicit som selvstændigt indsatsområde med tilhørende budget i Nordisk Ministerråds kommende strategi og handlingsplan for 2010-2012

at kontinuitet og balance sikres i kultursamarbejdet, således at tilbagevendende projekter som teaterdage og festivaler eller etablerede kulturinstitutioner kan opnå støtte i mere end tre gange i træk

at ansøgningsprocedurer forenkles og at det undersøges, hvorvidt støtteprogrammer fra hhv. KulturKontaktNord og Kulturfonden kan koordineres og samordnes for at undgå udgifter til dobbelt brug af sagkyndige og dobbelt administration af ansøgninger

at de relativt få nordiske kulturstøttekroner, der er til rådighed, bør bidrage til at fremme et reelt nordisk bredt kultursamarbejde, således at hovedvægten skal ligge på en tydelig nordisk dimension og bredde i de projekter, der tildeles støtte gennem Nordisk Ministerråds programmer

at der skal være en mere permanent repræsentation fra det nordiske kunst- og kulturliv ved Nordisk Kulturforum, sådan at der er mulighed for at have mere sammenhæng fra forum til forum. Altså f.eks. 1/4 eller 1/3 permanente deltagere og modsvarende forskellige deltagere, der inviteres alt efter temaet. Det kan fx være 3-4 årige udpegninger fra Nordisk Kunstnerråd og andre aktører

at der ved uddeling af projektstøtte må være en klar opdeling mellem på den ene side embedsmandsniveauet og projektsekretariater og på den anden side de sagkyndiges / eksperternes kulturfaglige og uafhængige ekspertise og vurdering. De to parter skal være adskilt, således at armslængdeprincippet kan opretholdes

at sagkyndiggrupper og deres frihedsgrader gennemgås og tilpasses med henblik på at sikre gruppernes uafhængighed og deres kunstfaglige, dybe og brede sammensætning og ekspertise, herunder at der er mere transparens omkring udvælgelsen af sagkyndige

at det nordiske kultursamarbejde i høj grad bygger på uformel netværksdannelse, der er opstået over tid og som er særdeles væsentlig for en fortsat forståelse af et nordisk fællesskab. Nordisk Ministerråds støtteprogrammer bør i højere grad støtte aktiviteter fra disse netværk, og dermed kvalificere og synliggøre dem, frem for primært at satse på nye netværk

Udvalgsforslag om ophavsret (A 1482/kultur)

Nordisk Rådet rekommanderar Nordisk Ministerråd

at det undersøges og kortlægges, hvilken sammenhæng, der er mellem ophavsret og oplevelsesøkonomi, herunder i hvilken grad den teknologiske udvikling påvirker værditilvæksten for kunstnerne og ophavsretsbrancherne

at der skabes en platform, der sikrer dialog mellem politikere, kunstnere, producenter, forbrugere og andre interessenter på ophavsretsområdet og som faciliterer, at parterne selv aftaler og administrerer forretningsmodeller og tilsigter at sikre en effektiv beskyttelse af kunstneres og producenters ophavsrettigheder ved at mindske omfanget af ophavskrænkelser på nettet

at der etableres en parallel overvågning og gennemsyn af lovgivning på ophavsretsområdet og retssikkerhedsområdet i de nordiske lande og i forhold til EU med det formål, at lovgivningen harmoniseres

at der planlægges og igangsættes oplysningskampagner rettet mod skoler og børn og unge samt forbrugerorganisationer, der informerer om betydningen af ophavsret, og om hvad brud på denne kan have af konsekvenser for kunstnere, rettighedshavere og for samfundet generelt

at det undersøges, om muligheden for at oprette et uafhængigt råd eller organ på nationalt niveau, eventuelt i form af en allerede eksisterende offentlig instans, der får mulighed for, via direkte breve, at kontakte de store krænkere med information om, at der er ulovlige aktiviteter på deres forbindelse, som de bør stoppe eller gøre noget ved (det er IKKE internetudbydere og teleselskaber, der skal foretage en overvågning)

at der i ovennævnte at-satser tages hensyn til og respekteres, at internettet i dag har en helt central betydning for borgernes og internetbrugernes ytringsfrihed og adgang til at deltage i samfundet

Udvalgsforslag om nordisk støtteordning for udvikling af computerspil (A 1475/kultur)

Nordisk Rådet rekommanderer de nordiske landes regeringer

at, der i forlængelse af den eksisterende støtteordning for computerspil *Nordisk Computerspilsprogram*, etableres et varigt nordisk offentligt støttesystem til computerspilsudviklere, på linje med de støtteordninger, der findes på filmområdet

at medtænke og inkludere eksisterende nationale/EU støtteordninger og puljer (Det Danske Filminstitut, *New Media Desk*, det norske filminstitut og finske *Neogames*) i den nye permanente, nordiske støttestruktur

at definere computerspil på spillenes egne præmisser, som kulturprodukter på lig linje med film, tv og teater, som naturligt og varigt bør omfattes og understøttes af kulturpolitikken (film støttes permanent via Nordisk Film & TV Fond)

at formulere en fælles, nordisk kulturpolitik for computerspil, der kan kobles sammen med uddannelsesmæssige og erhvervspolitiske målsætninger

at fremme anderledes nordiske spil, der er funderet i en nordisk/ europæisk sprog- og kulturtradition, og som fungerer som alternativ til de store amerikanske og japanske selskabers kommercielle dagsorden inden for spil- og konsolproducenter

at fremme uddannelsesstilbud til nordiske spiludviklere på tværs af nordiske lande

at kortlægge og koordinere spilforskning på nordisk niveau, herunder sikre at der kortlægges viden om eSport og sunde spilvaner for børn og unge

at der hurtigst muligt igangsættes en udredning, der gennemføres af direktøren/projektlederen for *Nordisk Computerspilsprogram*, med det formål at kortlægge, beslutte og herefter implementere permanente nordiske støtteordninger for computerspil, fx i regi af Nordisk Film & TV Fond, der ikke mindst sikrer vækstlaget af små nordiske udviklere, der behøver blåstempling af deres første produktion/prototype

Helgi Hjörvar övertog ledningen av förhandlingarna.

Ministerrådsforslag Omdannelse af NIOM til samarbejdsorgan, B 264/velfærd

Social- og forsikringsminister **Árni Páll Árnason**, B 264/velfærd:

Ærede præsident. Ministerrådsforslaget er om omdannelse af Nordisk Institut for Odontologiske Materialer til et samarbejdsorgan med virkning fra den første januar 2010. Jeg præsenterer dette på vegne af sundhedsminister Álfheiður Ingadóttir, som er blevet forhindret i at være her i dag.

Nordisk institut for odontologiske materialer – NIOM – blev etableret allerede i 1972. En af NIOM's fremmeste opgaver er at sikre, at de materialer, som bruges i tandplejen i Norden, er sikre og hensigtsmæssige for patienter og tandplejepersonalet. Forskning og formidling af viden et cetera er en del af NIOM's aktiviteter, og instituttet har ca. 20 personer ansat.

Ønsket om at omdanne NIOM fra at være en nordisk institution til et samarbejdsorgan hænger nøje sammen med den omorganiseringssproces, som social- og sundhedsministrene igangsatte i juni 2006. En udredning af sektorens daværende seks institutioner og to samarbejdsorganer førte som bekendt til, at fire af sektorens institutioner fra januar 2009 blev sammenlagt under én institution, Nordens Velfærdscenter. Der blev også igangsat en

specifik undersøgelse af NIOM for at undersøge mulige konsekvenser, hvis NIOM blev omdannet til et samarbejdsorgan.

I marts 2009 fik vi en solid rapport udarbejdet af Helse- og Omsorgsdepartementet i Norge i tæt samspil med NIOM og Nordisk Ministerråds sekretariat. Rapportens anbefalinger har ført til grundige diskussioner i embedsmandskomiteen på social- og sundhedsområdet. I juni 2009 besluttede social- og sundhedsministrene at omdanne NIOM til et samarbejdsorgan gældende fra januar 2010. NIOM skal være ejet af Norge og etableres ved universitetet i Oslo.

Målet med at omdanne NIOM til et samarbejdsorgan er først og fremmest at styrke NIOM's mulighed for en stærkere faglig forankring tæt på et nationalt forskningsmiljø. NIOM's placering ved Universitet i Oslo vil således give NIOM de bedste forudsætninger for at forstærke et forskningsmæssigt samarbejde og skabe positive synergieffekter. NIOM vil eksempelvis drage stor fordel af at kunne trække på supplerende faglige kompetencer og netværk og særlig kunne udnytte de økonomiske fordele ved fælles brug af og investering i dyrt apparatur, hvilket er fundamentalt for NIOM's drift.

Jeg vil gerne understrege, at social- og sundhedsministrene som forudgående præmis for beslutningen har lagt afgørende vægt på, at NIOM fortsætter med at opretholde en stærk og tydelig nordisk profil. Her må vi ikke gå på kompromis. NIOM kommer derfor fremover til at blive drevet videre med samme faglige profil.

For at sikre maksimal nordisk indflydelse vil samtlige nordiske lande fortsat være repræsenteret i styrelsen af NIOM. Der er også lagt vægt på, at økonomiske vilkår er klarlagt de første tre år, og at der ikke bliver tale om en dyrere løsning for Nordisk Ministerråd. Det betyder, at NIOM formelt set nedlægges som nordisk institution.

Arja Karhuvaara (Den konservative gruppen, saml) Velfærdsudvalgets talsperson, B 264/velfærd:

Arvoisa puheenjohtaja! Käsittelyssä olevalla laitoksella on johtava asema hammaslääketieteen biomateriaalien perustutkimuksessa ja potilaslähtöisessä tutkimuksessa.

Kuten äsken jo kuulimme, ministerineuvoston teettämän sosiaali- ja terveyssektorin laitosselvityksen yhteydessä tammikuussa 2008 käynnistettiin myös selvitys Oslossa sijaitsevan pohjoismaisen hammasmateriaalin koetuslaitoksen organisaatiomuutoksesta, jonka Norjan terveys- ja hoivaministeriö laati. Selvityksissä tehtiin perusteellisesti selkoa kaikista mahdollisista seikoista, jotka liittyvät

NIOMin muuttamiseen pohjoismaisesta laitoksesta pohjoismaiseksi yhteistyöelimeksi tammikuusta 2010 lähtien. Tämä koskee niin juridisia, työoikeudellisia kuin organisatorisia sekä taloudellisiakin näkökohtia. Muutos liittyy osana Pohjoismaiden ministerineuvoston modernisointiin, minkä yhteydessä monien laitosten rakenteita on jo muutettu.

Pohjoismaisen hammasmateriaalin koetuslaitoksen tehtävänä on valvoa, että Pohjoismaiden hammashuollossa todella käytetään potilaille ja hammashoitohenkilöstölle turvallisia ja tarkoituksenmukaisia materiaaleja ja menetelmiä. Tutkimus- ja tiedotustoiminnalla on tieteellinen pohja, mutta toki sitä voi soveltaa turvallisesti myös käytännön kliinisessä työssä ja kansainvälisillä foorumeilla.

Selvityksessä päädyttiin sellaiseen johtopäätökseen, että NIOM muutettaisiin Oslon yliopistossa toimivan UniRandin tytäryhtiöksi. Näin NIOM muuttuisi pohjoismaisesta laitoksesta ministerineuvoston alaiseksi pohjoismaiseksi yhteistyötoimijaksi. UniRand Oy, NIOM ja ministerineuvoston sihteeristö toimivat tiiviissä yhteistyössä selvityksen aikana.

Hyvinvointivaliokunta toteaa, että nykyinen NIOMin johtokunta tukee rakennemuutosta sillä edellytyksellä, että johtokuntaan tulee edustaja kustakin Pohjoismaasta. Koska sijaintinsa ja yliopistoyhteytensä takia suurin osa henkilöstöstä on Norjasta, valiokunta pitää tärkeänä,

että pohjoismaisen näkökulman takaamiseksi johtokuntaan on kuuluttava vähintään seitsemän henkilöä.

Arvoisa puheenjohtaja! Hyvinvointivaliokunta katsoo, että selvitys analysoi kaikkia seikkoja NIOMin muuttamisesta UniRandin itsenäiseksi tytäryhtiöksi. Muutos tuo muun muassa seuraavia etuja:

Aiempaa suurempi vapaus valita työsopimuksen kesto helpottaa rekrytointia ja nuorten tutkijoiden pysymistä yhtiössä. Riippumattomuus poliittisesta ohjauksesta auttaa laitosta vapaammin kehittämään ydintoimintaa, tiedottamista sekä investointejaan. NIOMista tulee myös itsenäinen oikeushenkilö, jossa Pohjoismaat ovat osakasomistajia.

Haitoiksi ja heikkouksiksi nimetään muun muassa, että tulevaisuuden perusrahoitus ministerineuvostolta on epävarmaa. NIOMia voidaan alkaa pitää ei-pohjoismaisena laitoksena. Se voi joutua taka-alalle pohjoismaisessa yhteistyössä ja lyhyet sopimuskaudet sekä toiminnassa että työsuhteissa voivat aiheuttaa epävarmuutta työntekijöiden keskuudessa.

Hyvinvointivaliokunta otti huomioon myös muut muutosehdotukset, joita olivat esimerkiksi NIOMin sijoittaminen Norjan kansanterveyslaitoksen osaksi tai jonkin Oslon yliopiston tiedekunnan alaiseksi.

Tiedän, että aika menee - tai on näköjään mennyt jo. Voinko loppupäätelmän vielä sanoa?

Joka tapauksessa hyvinvointivaliokunta haluaa korostaa, että vastaavissa uudelleenjärjestelyissä valiokunnan jäsenet pitää ottaa mukaan prosessiin aikaisemmassa vaiheessa, ja tämä oli esillä myös aiemmin Pohjoismaisen hyvinvointikeskuksen perustamisen yhteydessä, jolloin valiokunta myös huomautti asiasta, ja me tuemme siis hammasmateriaalin koelaitoksen yhteistyön muuttamista.

Arja Karhuvaaras anförande i skandinavisk översättning:

Ärade ordförande! Den institution som diskuteras just nu har en ledande ställning inom området för grundforskning avseende biomaterial inom odontologin och inom patientorienterade undersökningar.

I samband med den utredning om institutioner inom social- och hälsovårdssektorn som ministerrådet lät utföra inleddes i januari 2008 även en utredning om organisationsförändringen inom det nordiska provinstitutet för tandmaterial i Oslo, som vi nyss hörde. Denna utredning genomfördes av hälso- och omsorgsministeriet i Norge.

Utredningarna innehöll grundliga redovisningar för alla möjliga olika aspekter som bör beaktas i och med att NIOM, som hittills varit ett nordiskt institut, omvandlas till ett nordiskt samarbetsorgan från och med januari 2010. Detta gäller inte bara juridiska och arbetsrättsliga frågor, utan även organisatoriska och ekonomiska aspekter. Omändringen är ett led i arbetet med att modernisera Nordiska ministerrådet. I samband med denna process har man redan ändrat på strukturerna i många institutioner.

Syftet med det nordiska provinstitutet för tandmaterial är att övervaka att man inom tandvården i de nordiska länderna verkligen använder sådana material och tillämpar sådana metoder som är säkra och ändamålsenliga för patienterna och tandvårdspersonalen. Forsknings- och informationsverksamheten baserar sig på vetenskapliga grunder, men givetvis kan denna verksamhet även utan risker anpassas till det praktiska kliniska arbetet och till internationella forum.

I utredningen drog man den slutsatsen att NIOM skulle omvandlas till ett dotterbolag till UniRand, som fungerar vid universitetet i Oslo. Således kommer NIOM att bli en nordisk samarbetspartner som lyder under ministerrådet, efter att tidigare ha varit ett nordiskt institut. UniRand Ab, NIOM och sekretariatet vid ministerrådet bedriver ett nära samarbete inom ramen för denna utredning.

Velfærdsudskottet konstaterer at den nuværende direktionen for NIOM støder strukturforandringen under forudsætning at de får in en representant från varje nordiskt land i direktionen. Eftersom största delen av personalen kommer från Norge på grund av att institutet ligger där och är kopplat till universitetet, anser utskottet att det är viktigt att minst sju personer ska få tillhöra direktionen, så att man kan garantera det nordiska perspektivet.

Ärade ordförande! Velfærdsudskottet anser att man i denna utredning analyserar alla aspekter som bör beaktas i samband med att NIOM blir ett oberoende dotterbolag till UniRand.

Förändringen medför bland annat följande fördelar:

I och med att man har större frihet än tidigare att fastställa löptiden för anställningsavtalet, blir det lättare att rekrytera personal och se till att unga forskare hålls kvar i företaget. Institutet kommer att kunna agera självständigt utan politisk styrning, vilket kan hjälpa institutet att på ett friare sätt utveckla kärnverksamheten, informationen och sina investeringar. NIOM blir även en självständig juridisk person och de nordiska länderna blir aktieägare i företaget.

Några av de nackdelar och svagheter som nämns är bland annat att den framtida grundfinansieringen från ministerrådet är osäker. NIOM kan börja betraktas som ett icke-nordiskt institut. Institutet kan hamna i skuggan av det nordiska samarbetet och de korta avtalsperioderna både inom verksamheten och när det gäller anställningsförhållandena kan skapa osäkerhet bland de anställda.

Velfærdsudskottet beaktade även de övriga ändringsförslagen, till exempel att NIOM skulle göras till en del av folkhälsoinstitutet i Norge eller lyda under någon av fakulteterna vid universitetet i Oslo.

Jag vet att jag har ont om talartid – eller jag har visst redan slut på talartiden. Får jag ännu nämna slutsatserna?

Hur som helst vill Velfærdsudskottet framhäva att om man vill genomföra motsvarande omorganiseringar måste ledamöterna i utskottet involveras i processen i ett tidigare skede. Detta dök upp redan en gång tidigare i samband med att Nordiska velfærdscentret grundades, då utskottet också påpekade detta. Vi støder alltså tanken på att man ändrar på samarbetet för provinstitutet för tandmaterial.

Debatten avslutades.

Velfærdsudskottets rekommendation i anledning av B 264/velfærd blev godkänd och Rek. 26/2009 sålunda antagen.

Redogørelse: Statusrapport för handlingsplanen för kost och motion, Dokument 16

Social- og forsikringsminister **Árni Páll Árnason**, Dokument 16:

Ærede præsident. Jeg taler her også på vegne af sundhedsminister Álfheiður Ingadóttir.

Vi står i disse år overfor et stort pres på den nordiske velfærdsmodel – det går trægt med at få knækket den kurve, hvor en større del af befolkningen bliver overvægtige og stadig mere fysisk inaktive. I statusrapporten "Et bedre liv gennem mad og motion i Norden – hvor langt er vi nået?" giver vi i det nordiske samarbejde inden for fødevarer og helse et overblik over opfølgningen på den handlingsplan, der i 2006 blev vedtaget fødevarerministrene og social- og sundhedsministrene. Jeg taler derfor på vegne af disse ministre i dag.

De helt overordnede mål, der blev sat i den nordiske handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet, er, at der skal ske en klar forbedring af de nordiske befolkningers kostvaner. Flertallet skal efterleve anbefalingerne vedrørende fysisk aktivitet, og alle børn skal være fysisk aktive. Antallet af overvægtige og svært overvægtige

skal reduceres, og social ulighed i sundhed med hensyn til kost og fysisk aktivitet skal reduceres.

Den positive trend er derfor, at problemerne i dag i allerhøjeste grad er anerkendte, og at der er igangsat flere væsentlige tiltag. Ikke mindst nationalt er der fokus i alle lande på at finde løsninger på de udfordringer, som vi står over for – både i Norden og i resten af verden. Det er fuldstændig nødvendigt og helt centralt for, at de nordiske lande i fællesskab kan sætte fokus på de nordiske synergier.

Lanceringen af det nordiske ernæringsmærke med udgangspunkt i de svenske erfaringer med *Nøglehullet* er et rigtig godt eksempel på, hvordan erfaring og nytænkning kan give direkte og synlige effekter for almindelige forbrugere i Norden.

Ernæringsmærket tager udgangspunkt i de fælles nordiske ernæringsanbefalinger, som har været et fælles anliggende igennem mange årtier i nordisk regi. Ernæringsanbefalingerne har spillet en vigtig rolle for arbejdet med ernæringsspørgsmål i hele Norden, siden det første oplag kom i 1980. Disse anbefalinger har vist sig holdbare og meget anerkendte – også internationalt. De bliver løbende opdateret, og står netop over for en større revision i løbet af de kommende år. Denne revision vil være færdig i 2012.

En anden meget vigtig vinkel er det tværsektorielle arbejde, da løsningerne på de udfordringer, vi står over for, ikke kan løses af én sektor alene.

Det er derfor også optimalt, at opfølgningen på handlingsplanen kan ses afspejlet i et af de nye globaliseringsinitiativer, hvor sikringen af velfærd og sundhed er i fokus. Heri indgår der flere projekter, der skal samle sektorer på tværs. Et af projekterne vil sætte fokus på, hvordan vi kan måle, hvordan det går med udviklingen af overvægtige og den fysiske aktivitet i de nordiske lande. Det er derfor besluttet i første omgang at udvikle et fælles nordisk monitoreringssystem, som kan måle udviklingen i de nordiske befolkningers kostvaner, det fysiske aktivitetsniveau samt forekomsten af overvægt. Derved kan vi blive bedre til at vurdere, hvad der virker, og hvor det virker. Dette var også et emne på det vellykkede seminar "*Healthier Choices*", som det islandske formandskab afholdt i marts.

Vi håber derfor, at Nordisk Råd vil læse statusrapporten med interesse og ligeledes stadig vil give opbakning til at gå videre med arbejdet i de kommende år.

Marianne Kierkemann (Den konservative gruppen, m) Välfärdsutskottets talperson, Dokument 16:

Herr ordförande! Osunda kostvanor, fysisk inaktivitet och övervikt är ett växande problem i hela västvärlden, också i Norden. Utvecklingen är alarmerande både för den enskilde och för samhällsekonomin.

Det är mycket positivt att Nordiska ministerrådet har fattat beslut om en nordisk handlingsplan för bättre sundhet och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet. Det finns stora möjligheter att lära och dra nytta av varandras erfarenheter.

I den statusrapport som nu finns framtagen kan man konstatera att vi inte kommer att kunna dokumentera om målen är uppfyllda år 2011, som var planerat ursprungligen. Vi får dock en inblick i de olika ländernas aktiviteter för att främja en sund livsstil i Norden. Även om vi känner stark samhörighet ser ju våra länder inte helt lika ut, och det skiljer också mellan olika delar av länderna. Det är i detta sammanhang ett starkt observandum att det finns stora regionala, könsmässiga och ekonomiska skillnader i hälsa som man bör titta på och komma till rätta med.

Det är glädjande att Nordiska rådet i sina rekommendationer lyfter fram hälsa och olika möjligheter att främja hälsa, till exempel den rekommendation som antogs 2008 och som handlar om kulturens betydelse för hälsan. Ett annat exempel är de kulturpriser som delas ut varje år. Ett av priserna i år gick till Friluftsrådet för verksamhet i Ur och Skur, helt i linje med rådets arbete. Välfärdsutskottets huvudtema för 2010, Hur skapar vi en god livskvalitet

för äldre i Norden?, tycker jag också passar väl in i detta arbete, liksom det medlemsförslag från Anita Brodén om en ökad satsning på friluftsverksamhet för barn och ungdomar.

Att man bara sätter fokus på de här frågorna gör också att de uppmärksammas av människor i vardagen. Så har till exempel i Sverige något som har fått namnet *Matupproret* startats av en privatperson med syfte att vi ska kunna köpa ren mat, äkta vara, utan onödiga tillsatser. Detta har i sin tur fått till följd att en matkedja nu säljer mat som är märkt Äkta vara, fri från kemikalier och utfyllnadsmedel. Det sätter naturligtvis press på mattillverkare, matkedjor och så vidare. Det är riktig konsumentmakt och positivt för hälsan – mycket bra!

Sammantaget är handlingsplanen ett bra initiativ som vi kommer att följa noggrant. Vi hoppas på en snöbollseffekt, liknande den som *Matupproret* har satt i gång, så att de ambitiösa mål som är uppsatta ska kunna nås. Tillsammans och med en tydlig vilja tror jag att det går.

Siv Friðleifsdóttir (Midtengruppen, F):

Et bedre liv gjennom mat og mosjon er viktig, og den handlingsplanen vi har her på bordet nå, synes jeg er veldig viktig. Det står i den at WHO peker på at dødeligheten stiger markant hos ikke-smittsomme sykdommer. Det er på grunn av usunne kostvaner, fysisk inaktivitet og overvekt. I planen er det satt høye mål innen årene 2011 og 2021. Der står det at man skal redusere inntaket av fett, særlig mettet fett og transfett.

Dette håper jeg vi i Nordisk råd kan stå sammen om – at vi ber alle de nordiske regjeringer om å gjøre slik som den danske har gjort, nemlig å vedta en lov, slik at man ikke kan ha mer enn to prosent transfett i fettene i maten.

Men det er ikke alle som kan røre seg, som det blir oppfordret til i planen. Jeg vil påpeke at i neste måned vil den islandske organisasjonen for dem som har fått skade på ryggmargen, sette i gang en nordisk kampanje om disse skadene. Det skal vises en reklame på alle de nordiske tv-stasjonene. Og på samme tidspunkt blir det satt i gang en nordisk underskriftskampanje for å oppfordre WHO til å hjelpe til med forskning på ryggmargskader i fremtiden. Man vil også gjerne få til et nordisk fond for dem som har ryggmargskader, så vi kan forske mer på dette og hjelpe dem til et bedre liv.

Debatten avslutades och rådet beslöt att lägga Dokument 16 till handlingarna.

Udvalgsforslag om hvordan skape et inkluderende og bærekraftig arbeidsliv i Norden, A 1480/velferd

Göte Wahlström (Den socialdemokratiska gruppen, s) Välfärdsutskottets talsperson, A 1480/velferd:

Herr president! Människors vilja till arbete är grunden för att kunna utveckla välfärdssamhället enligt vår nordiska modell. Välfärdsutskottet har under året tittat på hur vi i Norden kan utveckla ett inkluderande och hållbart arbetsliv, och det finns en stor samsyn i utskottet. Vårt arbete inleddes i en tid då den internationella krisen ännu inte slagit till och effekterna av lågkonjunkturen inte kunde anas. I dagsläget är det annorlunda, och vi kan se hur arbetslösheten gräver djupa sår i välfärden. Många hundratusen medborgare i våra länder är arbetslösa och därigenom fattigare, såväl ekonomiskt som socialt. Genom minskad sysselsättning blir våra nationer också fattigare. Förutsättningarna för att kraftsamla kring den nordiska välfärdsmodellen minskar.

Jag är glad över att utskottet funnit en bred enighet om vårt utskottsfor­slag. Jag är dock bekymrad över att våra nordiska regeringar gör olika värderingar av vilka åtgärder som måste till för att nå en förändring. De uppenbart stora skillnaderna i arbetslöshet visar på detta och på ideologiska skillnader. Såväl Ungdomens nordiska råds rapport under gårdagen och inte minst den svenska oppositionsledarens anförande under inledningen av sessionen visar på oroande effekter när sysselsättningspolitik får stå tillbaka för skattelättnader.

Välfärdsutskottet har inte kunnat göra någon djupdykning i problematiken utifrån vår korta handläggningstid av ärendet men kan likväl peka på en rad åtgärder som gemensamt i Norden kan ge resultat. Flera av tankarna har lyfts fram under sessionen, och jag kan konstatera att flera av våra förslag ligger i linje med vad som fördes fram av Ungdomens nordiska råd.

Genom att ta fram enhetliga parametrar skapar vi bättre förutsättningar för gemensamma åtgärder.

Genom att kraftsamla för att undanröja hinder som är uppenbart sysselsättningshämmande förändrar vi. Ole Norrbacks redovisning visar på de negativa effekterna av tröghet i förändringsarbetet.

Genom att genomföra tvärfackliga konferenser för att tydliggöra effekterna av ungdomsarbetslösheten och fastlägga åtgärdsprogram.

Genom att söka möjligheter att underlätta att inkludera grupper som i dag hålls utanför arbetslivet på grund av handikapp eller nationell bakgrund och genom att tydliggöra effekterna, som i delar redan är kända, av den demografiska utvecklingen når vi förändringar.

Herr president! Vi har i vårt utskottsarbete inte lagt fram förslag om stora politiska förändringar men ser att också små bäckar kan bli floder innan de når havet.

Herr president! Välfärdsutskottet rekommenderar Nordiska ministerrådet att följa upp de föreslagna punkterna för att skapa ett inkluderande och hållbart arbetsliv.

Line Barfod (Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, EL) Den Venstresocialistiske Grønne Gruppens talsperson, A 1480/velferd:

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe mener, det er fuldstændig afgørende, at vi begynder at se på arbejdslivet på en anden måde, at vi begynder at se på, at arbejdslivet skal være indrettet, så det passer til mennesker, i stedet for, som vi hidtil har gjort, at det prøver at tilpasse mennesker til arbejdslivet. Alt, alt for mange mennesker bliver ødelagt af deres arbejdsliv, bliver slidt ned fysisk og psykisk, så de ikke kan holde til at være på arbejdsmarkedet et helt arbejdsliv, eller så de kun har en meget mindre arbejdsevne end før. Det bliver vi nødt til at gøre noget ved.

Ligesom det nordiske samarbejde gik foran i firserne med begrebet bæredygtighed i forhold til miljø, er der nu alle tiders mulighed med det her forslag fra Velfærdsudvalget for, at det nordiske samarbejde går foran og siger, at vi også skal bruge begrebet bæredygtighed i forhold til mennesker. Vi skal sikre, at vi får indrettet arbejdsmarkedet, så det er bæredygtigt, så vi får indrettet et arbejdsmarked, hvor et menneske, der går på arbejde og arbejder hele dagen og så går hjem igen, har ligeså meget energi med sig hjem, som det havde, da det kom på arbejde om morgenen. Det skal være et arbejdsliv, der er indrettet, så man kan arbejde hele sit arbejdsliv og holde til det, og når man en dag går på pension, skal man stadigvæk have kræfter nok til, at man også kan løfte sine børnebørn og nyde sit otium.

Det er det arbejdsliv, vi burde stræbe efter, og det er også et arbejdsliv, hvor alle kan være med. Det er forfærdeligt for de mennesker, der bliver sat uden for arbejdsmarkedet. Derfor er det så afgørende, at vi får ændret vores arbejdsliv, så der er plads også til dem, der ikke kan lægge 120 procent, men som måske kan arbejde 30 procent eller 40 procent. De skal også have en plads på arbejdsmarkedet, have lov til at være med til at bidrage.

Derfor er det også helt afgørende at få gjort noget ved ungdomsarbejdsløsheden. Det vil være en katastrofe, hvis en hel årgang af unge ikke får lov til at komme ind på arbejdsmarkedet, men bliver efterladt uden for. Vi så rigtig mange unge i firserne, der aldrig kom ind på arbejdsmarkedet, som ikke fik en uddannelse, og mange af dem er på pension i dag og har aldrig fået en mulighed for at være med. Det skal vi ikke se gentage sig. Vi har mulighederne for at sikre, at alle kan få en uddannelse; vi har muligheden for at sikre, at alle

kan få et arbejde. Den bør vi også bruge. Det her forslag er rigtig godt til, at det nordiske samarbejde kan få sat et bæredygtigt arbejdsliv på dagsordenen.

Debatten avslutades.

Välfärdsutskottets rekommendation i anledning av A 1480/velferd blev godkänd och Rek. 27/2009 sålunda antagen.

Udvalgsforslag om forbrugerpolitisk netværk, A 1478/medborger

Henrik Dam Kristensen (Den Socialdemokratiske Gruppe, S) Medborger- og Forbrugerudvalgets talsmand, A 1478/medborger:

Tak, hr. præsident. Der findes desværre adskillige eksempler på, at der er forhindringer for forbrugerne – ting, som generer dem i deres dagligdag. Det kan være bankgebyrer, telefonafgifter, forsikringer eller bankkonti bare for at nævne nogle få eksempler. På trods af det, er der i Nordisk Ministerråd sket en nedprioritering af forbrugerområdet.

Som led i struktur- og moderniseringsarbejdet blev det i 2005 besluttet at nedlægge forbrugerministerområdet, på trods af, at Nordisk Råd erklærede sig stærkt uenig i den beslutning. Utallige eksempler på forbrugerpolitiske grænsehindre, der generer nordiske borgere i hverdagen, har vist, at der er behov for fokus på forbrugerpolitikken i Norden. Medborger- og Forbrugerudvalget ønsker at bringe forbrugerpolitikken tilbage på dagsordenen.

Der har tidligere eksisteret et samarbejde mellem de nordiske forbrugerorganisationer og -myndigheder og forbrugerindustrien, og i alle de nordiske lande er der både engagement og bred opbakning til forbrugerpolitiske anliggender. Dette fælles engagement ønsker udvalget at styrke ved at få genetableret det forbrugerpolitiske samarbejde i Norden, og det vil vi gøre gennem oprettelsen af et netværk, der kan understøtte en styrket nordisk forbrugerpolitik og medvirke til, at forbrugerpolitiske grænsehindre fjernes.

Det er på den baggrund, at vi foreslår Nordisk Ministerråd at skabe et nordisk netværk med repræsentanter for organisationer, foreninger, myndigheder og erhvervslivet, der beskæftiger sig med forbrugerpolitik. Netværket skal søge en fællesnordisk tilgang til europæisk og international forbrugerpolitik, finde løsninger på de forbrugerpolitiske grænsehindre, koordinere den nationale forbrugerlovgivning og styrke rettighederne i Norden. Og der skal oprettes et projekt, der har til formål at understøtte forbrugernetværket, således at netværket har mulighed for at mødes jævnligt og afholde konferencer. Vi mener, at projektet skal administreres af en deltidsmedarbejder, og det kan lægges sammen med en anden portefølje enten under Nordisk Ministerråds Sekretariat eller gennem en deltager i netværket.

Debatten avslutades.

Medborgar- och konsumentutskottets rekommendation i anledning av A 1478/medborger blev godkänd och Rek. 28/2009 sålunda antagen.

Medlemsförslag om trafikinfrastruktur i Mittnorden, A 1458/näring

Lauri Oinonen (Mittengruppen, cent) Näringsutskottets talsperson, A 1458/näring:

Arvoisa puheenjohtaja! Elinkeinovaliokunta on käsitellyt jäsenehdotuksen, jossa esitetään tie- ja ratareitin kunnostamista Venäjän rajalta Pieksämäen, Haapamäen, Vaasan tai Porin kautta Uumajaan tai Härnösandiin ja Trondheimiin Atlantille. Keskipohjolan yhteydet tulisi suunnitella ja toteuttaa niin tie- kuin rautatieyhteyksinä joka maassa. Tämä aktivoisi elinkeinoelämää, koulutusta, kulttuuria ja matkailua Keskipohjolassa joka maassa.

Liikenneyhteyksien parantamisella olisi myönteinen vaikutus yritysten kehittymiseen sekä uuden yritystoiminnan syntymiseen koko Keskipohjolassa.

Arvoisa puheenjohtaja! Elinkeinovaliokunta on tavannut mm. Keskipohjola-komitean edustajia. Tämän yhteistyöorganisaation tavoitteena on edistää Keskipohjolan kestävä

kehitystä sekä itä-länsi-reitin (North East Cargo Link), joka kulkee Keskipohjolan läpi ja jolta on yhteys Venäjälle. Cargo Linkin tarkoituksena on kehittää ja markkinoida Keskipohjola-käytävää. Tulosten odotetaan johtavan uusiin sijoituksiin. Uusin tulos on Härnösandin ja Kaskisten väliä liikennöivä lauttayhteys.

Valiokunta on ollut yhteydessä myös niin kutsutun NEW-käytävän (Northern East West Freight Corridor) edustajiin. Tämän hankkeen tavoitteena on luoda suoria itä-länsi-kuljetuksia Pohjoiskalotilla hyödyntäen nykyistä rautatieinfrastruktuuria Kiinasta Narvikiin ja edelleen Atlantille.

Valiokunnan mielestä Keskipohjolla on strateginen asema kehitettäessä Pohjoismaita alueellisesti suhteessa muuhun Eurooppaan. On olemassa useita aloitteita ja toimintoja. Aiheeseen panostetaan myös poliittisesti.

Ruotsin infrastruktuuriministeri Åsa Torstensson ja Norjan liikenneministeri Liv Signe Navarsete ovat sopineet työn tehostamisesta tehokkaiden ja kestävien rautatiekuljetusten mahdollistamiseksi Keskipohjolassa. Ministerien mukaan Norjan ratakäytävän ja Ruotsin rataviraston tulee syventää yhteistyötään liikenneverkon luomiseksi Keskipohjolassa ja erityisesti Trondheimin ja Östersundin välisen infrastruktuurin luomiseksi. Kaavaehdotus sisältää Ruotsin rataviraston raportin, joka osoittaa Ruotsin ja Suomen välisen infrastruktuuriyhteistyön kehittämisen olevan kannattavaa. Liikennesektorin voi tukea aluekehitystä ja vahvistaa Euroopan laajuista liikenneverkkoa. Keskeinen kysymys on myös ratkaista rautamalmin kuljetus Pajalan ja Kolarin alueelle suunnitellusta laajamittaisesta kaivoslouhinnasta.

Useat Keskipohjolaan panostavat tahot eivät juurikaan tiedä toistensa toiminnasta. Siksi olisikin kartoitettava Keskipohjolan infrastruktuuripanoksia koskevat selvitykset ja hankkeet yhteistyön tunnistamiseksi. Valiokunnan mielestä ehdotus tulisi koordinoita myös ilmastonäkökohdista käsin.

Arvoisa puheenjohtaja! Elinkeinovaliokunta ehdottaa mietintönsä lopussa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se käynnistää selvityksen nykyisistä Keskipohjolan infrastruktuuripanostuksista koskevista aloitteista ja hankkeista ja mahdollisten yhteistyöalueiden tunnistamiseksi.

Esitän, että neuvosto puoltaa valiokunnan ehdotusta.

Lauri Oinonens *anförande i skandinavisk översättning:*

Ärade ordförande! Näringsutskottet har behandlat ett medlemsförslag som lyder att man ska modernisera väg- och järnvägsrutterna från den ryska gränsen via Pieksämäki, Haapamäki, Vasa eller Björneborg till Umeå eller Härnösand och Trondheim fram till Atlanten. Förbindelserna i Mittnorden borde planläggas och byggas i form av både väg- och järnvägsförbindelser i varje land. Detta skulle leda till att näringsliv, utbildning, kultur och turism blir livligare i alla länder i Mittnorden. Om trafikförbindelserna förbättras, skulle detta ha en positiv effekt på företagens utveckling. Samtidigt skulle detta bidra till att skapa ny affärsverksamhet i hela Mittnorden.

Ärade ordförande! Näringsutskottet har hållit ett möte bland annat med representanter från Mittnordenskommittén. Denna samarbetsorganisation har som målsättning att verka för hållbar utveckling i Mittnorden samt främja rutten mellan öst och väst (*North East Cargo Link*), som löper genom Mittnorden och som utgör en förbindelse till Ryssland. Syftet med Cargo Link är att utveckla och marknadsföra Mittnorden-korridoren. Resultaten förväntas leda till nya investeringar. Det nyaste resultatet är en färjeförbindelse med trafik mellan Härnösand och Kaskö.

Utskottet har även haft kontakt med representanterna för den så kallade NEW-korridoren (*Northern East West Freight Corridor*). Syftet med detta projekt är att skapa direkta transporter mellan öst och väst på Nordkalotten genom att utnyttja den befintliga järnvägsinfrastrukturen från Kina till Narvik och vidare till Atlanten.

Utskottet anser att Mittnorden har en strategisk ställning i arbetet med att utveckla de nordiska länderna regionalt i förhållande till övriga Europa. Det finns många initiativ och verksamhetsformer. Denna fråga drivs också på politiskt plan.

Åsa Torstensson, infrastrukturminister i Sverige, och Liv Signe Navarsete, trafikminister i Norge, har avtalat om att effektivisera arbetet i syfte att möjliggöra effektiva och hållbara järnvägstransporter i Mittnorden. Enligt ministrarna bör Jernbaneverket i Norge och Banverket i Sverige fördjupa sitt samarbete för att skapa ett trafiknät i Mittnorden och i synnerhet för att upprätta infrastruktur mellan Trondheim och Östersund. Utkastet till plan omfattar en rapport från Banverket i Sverige. I denna rapport finns det belägg för att det är lönsamt att utveckla infrastrukturensamarbetet mellan Sverige och Finland. Trafiksektorn kan främja den regionala utvecklingen och stärka ett trafiknät som sträcker sig över hela Europa. En annan central uppgift är att lösa frågan om transporter av järnmalm från området kring Pajala och Kolari, där man planerar bredskalig gruvbrytning.

Flera instanser som satsar på Mittnorden vet inte mycket om varandras verksamhet. Därför borde man kartlägga vilka utredningar och projekt som genomförts gällande satsningar på infrastruktur inom Mittnorden i syfte att hitta områden för samarbete. Utskottet anser att detta förslag borde samordnas även med tanke på klimataspekterna.

Ärade ordförande! Näringsutskottet föreslår i slutet av sitt betänkande att Nordiska rådet utfärdar en rekommendation till Nordiska ministerrådet om att ministerrådet ska inleda ett utredningsarbete gällande de initiativ och projekt som gäller satsningar på infrastruktur i Mittnorden i syfte att hitta eventuella områden för samarbete.

Jag föreslår att rådet ställer sig bakom utskottets förslag.

Jan Lindholm (Mittengruppen, mp):

Herr president! Jag hade gärna sett att Nordiska rådets rekommendation hade låtit så här: Att initiera en kartläggning av initiativ och projekt som finns för klimatsmarta och hållbara infrastrukturensatsningar i Mittnorden, och så vidare.

Nu finns inte orden "klimatsmarta" och "hållbara" med i själva rekommendationen, vilket jag beklagar. Men om man läser hela underlaget kan man se att även sådana tankar finns med. Det är synd att de inte har kommit till tydligt uttryck.

Ni som var här och lyssnade på samarbetsministrarnas frågestund i morse fick än en gång höra den norska regeringens representant uttala sig mycket positivt om just järnvägsinfrastruktur som en viktig komponent för att klara klimatutmaningarna.

Det faktum att Sverige ligger där det gör innebär att det inte är enbart ett svenskt ansvar, men om man vill skapa bra och snabba förbindelser mellan Norge och Danmark och mellan Finland och Danmark ligger Sverige som en propp mitt i. Att vi nu har en regering i det här landet som prioriterar klimatfientliga väginvesteringar i stället för klimatsmarta järnvägsinvesteringar gör att jag vill ta detta tillfälle i akt att vädja till er nordiska vänner att trycka på den svenska regeringen vid de tillfällen ni har möjlighet, så att man förstår hur viktigt det är för att vi ska nå målen att den svenska regeringen också prioriterar klimatsmart infrastruktur, det vill säga järnväg. Annars klarar vi inte den här utmaningen tillsammans.

Debatten avslutades.

Näringsutskottets rekommendation i anledning av A 1458/näring blev godkänd och Rek. 29/2009 sålunda antagen.

Udvalgsforslag om opfølgning på kulturreformen, A 1481/kultur

Gunilla Tjernberg (Mittengruppen, kd) Kultur- og utbildningsutskottets talsperson, A 1481/kultur:

Ordförande! 2007 genomfördes den nordiska kulturreformen. Därmed blev Nordiskt kulturforum ett dialogverktyg för det nordiska kulturlivet. Kultur- och utbildningsutskottet har därefter fortlöpande tagit del av forumets diskussioner och slutsatser.

Kultur- och utbildningsutskottet har vid två tillfällen under året lyssnat på både professionella och amatörer, som alla uppmanade till en rad konkreta förbättringar. I en rapport från två paraplyorganisationer för amatörculturorganisationer i Sverige och Danmark som kommer att publiceras senare i höst i de nordiska länderna konstateras att konsekvenserna av den nordiska kulturreformen är att alla amatörculturorganisationer har förlorat sitt stöd. Den enda möjlighet som finns kvar är att söka hos Nordiska kulturfonden.

Detta visar på en oro för minskade resurser, prioritering av projekt av engångskaraktär och begränsning av ansökningsmöjligheter för återkommande arrangemang. En tidigare mycket stark tradition av nordiskt samarbete med en uttalad vilja att bibehålla utbytet och bygga vidare på en gemensam nordisk kulturell identitet har därmed försvunnit.

Det är viktigt att vi tar till oss denna oro hos utövande konstnärer för brist på det stöd de behöver. Men det är också viktigt att vi på politisk nivå lyssnar och väger samman vad vi som politiker bör ta vara på. Kultursamarbetet ska vara flexibelt och öppet för nya samarbetsformer, men det ska också vara nationellt förankrat.

Utskottet har noterat att Nordiska ministerrådet har tagit fasta på synpunkterna i sin evaluering av strukturreformen och sagt att kulturen bör vara mer brukarvänlig och översiktlig men också mer transparent och överskådlig. Dessutom står det att principen om en armlängds avstånd bör stärkas samtidigt som det ska ges starkare förutsättningar för politiska prioriteringar. Detta låter mycket bra, och det är i linje med den kritik som har framförts. Men det är också viktigt att det finns en politisk vilja att justera sådant som inte fungerar bra.

Utskottet vill också peka på att man bör se till att det inte finns en dubbel organisation mellan Kulturkontakt Nord och Kulturfonden och att stödet används på bästa sätt, så att det blir ett effektivt användande av möjligheterna.

Därmed vill jag här också föreslå att Nordiska rådet rekommenderar det som Kultur- og Utbildningsutskottets också säger i de handlingar som nu ligger på bordet, nämligen att man genomför utskottsförslaget om en uppföljning, A 1481/kultur.

Debatten avslutades.

Kultur- og utbildningsutskottets rekommendation i anledning av A 1481/kultur blev godkänd och Rek. 30/2009 sålunda antagen.

Udvalgsforslag om ophavsret, A 1482/kultur

Mats Johansson (Den konservativa gruppen, m) Kultur- og Utbildningsutskottets talsperson, A 1482/kultur:

Kultur- og utbildningsutskottet antog enigt i tisdags ett förslag till yttrande angående upphovsrätten på Internet, hur vi skyddar den och hur vi agerar i våra respektive hemländer. Poängen med detta papper är att vi här i Nordiska rådet lägger en plattform för den fortsatta debatten om upphovsrätten, som är så central för de kulturutövare och kulturskapare som behöver leva på det de producerar men som i dag är hotade av den framför allt illegala fildelningen på nätet.

Det är sex att-satser som rekommendationer till ministerrådet om hur man ska agera och tänka kring dessa frågor.

Processen började för ett år sedan i Helsingfors när vi satte den här frågan på Nordiska rådets agenda. Sedan dess har vi i utskottet hunnit diskutera sakerna. Vi hade en mycket bra *hearing* på Åland för någon månad sedan med experter från alla de nordiska länderna. Lagstiftningen i sig till skydd för upphovsrätten ser rätt likartad ut i de nordiska länderna.

Det är inte det som är problemet, utan det är hur vi med aktiva handlingar i respektive hemland följer upp skyddet för upphovsrätten.

För svenskt vidkommande har vi en utredare, ensamutredaren Jan Rosén, som ser över den svenska upphovsrätten i syfte att modernisera den.

Vi får väl fler tillfällen att diskutera den här frågan i detta forum. För tids vinnande stannar jag där och säger att jag hoppas att vi nu kan anta denna plattform, A 1482/kultur.

Monica Green (Den socialdemokratiska gruppen, s) Den socialdemokratiska gruppens talsperson, A 1482/kultur:

Jag vill understryka det som vi hörde tidigare. Vi var eniga i utskottet. Men jag vill också poängtera vikten av att det måste bli lättare att betala för sig på nätet, att vi måste informera mer om vad upphovsrätten är och att vi måste berätta för människor vad det handlar om, så att vi ökar förståelsen för att alla ska få betalt för sina alster.

Det finns större möjligheter nu än vad det fanns för bara något år sedan. Det är möjligt att den tekniska utvecklingen går i rätt riktning, men det är viktigt att vi följer den utvecklingen. Vi tar små steg framåt hela tiden. Vi kan däremot inte tänka oss att man bara skär av Internetuppkopplingar för människor, som i så fall inte längre skulle kunna betala sina räkningar eller leva sitt normala liv, då man är så beroende av Internet.

Det handlar om att ge och ta men att vi är tydliga med att vi ska ha upphovsrätten kvar och modernisera den. Vi ska ta små steg framåt och hjälpas åt i den nya tid som vi går in i.

Fredrik Karlström (Den konservativa gruppen, ObS):

President! Vi är alla eniga om att vi måste stärka upphovsmännens rätt på nätet och jag står bakom den resolution som Mats Johansson från Kulturutskottet presenterade. Men jag skulle även vilja lyfta frågan och se den ur ett lite annat perspektiv än vad vi kanske är vana vid.

Kulturutskottet hade en *hearing* vid sitt möte på Åland för en månad sedan gällande upphovsrätt och fildelning. En av de sakkunniga berättade att enligt en nyligen gjord studie är över 80 procent av fildelarna i åldern 17-24 år, alltså den största gruppen fildelare, villiga att betala för sin konsumtion av upphovsrättskyddat material om det bara vore möjligt.

Problemet med fildelning uppstår när ett upphovsrättskyddat verk publiceras på en marknad men inte görs tillgängligt på en annan. Skulle marknaden vara fri för konsumenten så att denne kunde ges möjlighet att köpa de produkter han eller hon önskade skulle den illegala fildelningen troligtvis minska radikalt.

I dag ges vissa människor i vissa länder förtur att inhandla dessa produkter medan andra inte ges samma möjlighet, ett system som vi knappast skulle acceptera om det gällde andra varor och tjänster. I Norden och Europa talar vi ofta om fri rörlighet, men när det kommer till köp av upphovsrättskyddat material upphör den friheten att gälla för konsumenten.

Varför? Vi borde arbeta för att ta bort incitamentet för fildelningen och på så sätt få ner antalet förbrytare. Det skulle öka möjligheten för upphovsmän att kunna ta betalt för sitt skapande samtidigt som det kulturella utbudet skulle öka på ett för alla människor likvärdigt sätt. Gör vi inte det kvarstår problemet med fildelning.

Vad är då lösningen? Jag tror att lösningen heter frihandel, harmonisering, motverkande av protektionism eller "avreglering" av marknaden. Globaliseringen och den tekniska utvecklingen innebär att rättighetsinnehavare måste börja se världen som en helhet i stället

för att dela upp den i regioner, länder och områden och på så sätt diskriminera och värdera människors kulturella behov utgående från gränser.

Vi politiker kan givetvis inte själva åstadkomma detta, men genom en dialog med näringslivet och upphovsmännen samt genom harmonisering av lagstiftning kan vi tillsammans arbeta för en ökad frihet för konsumenten samtidigt som vi säkrar inkomsten och äganderätten för upphovsmännen på nätet. Samtidigt måste vi även ta hårdare krafttag mot dem som fortsätter den illegala fildelningen, även om jag tror att det med mitt förslag skulle bli betydligt färre.

Vi kommer att återkomma till de här frågorna, som är väldigt viktiga och intressanta.

Debatten avslutades.

Kultur- och utbildningsutskottets rekommendation i anledning av A 1482/kultur blev godkänd och Rek. 31/2009 sålunda antagen.

Udvalgsforslag om nordisk støtteordning for udvikling af computerspil, A 1475/kultur

Monica Green (Den socialdemokratiska gruppen, s) Kultur- och utbildningsutskottets talsperson, A 1475/kultur:

Vi är från utskottets sida bekymrade över att Nordiska ministerrådet nu tänker strypa sin egen framgångssaga. Det är tragiskt att de nordiska ministrarna inte vill se de möjligheter som utvecklingen av dataspel i Norden har inneburit, att dataspelsprogrammen och möjligheterna att söka stöd för det har varit till gagn för kvalitetsdataspel för barn och unga i Norden. Vi har kunnat hävda oss globalt när det gäller framtagandet av dataspel.

De nordiska ministrarna har inte bestämt sig ännu, säger de. Men senast i dag på lunchen hörde vi att det lutar åt att man kommer att dra in det här stödet framgent.

Vi i utskottet är inte nöjda med det. Vi uppmanar de nordiska ministrarna att tänka om så att det inte bara blir de kommersiella krafterna som ska utveckla dataspelen framöver. Vi tycker att man ska kunna jämställa dataspelen med till exempel Nordisk film- och tv-fond, så att man även i framtiden får möjlighet att utveckla pedagogiska och kvalitetsmässiga dataspel.

Debatten avslutades.

Kultur- och utbildningsutskottets rekommendation i anledning av A 1475/kultur blev godkänd och Rek. 32/2009 sålunda antagen.

16. Planer för det nordiska samarbetet 2010

Dokumentation:

- Nordisk Råds årsberetning 2008 (Dokument 1)
- Nordisk Ministerråds samlede virksomhed – årsregnskab for 2008 (C 1)
- Kontrollkommitténs redogörelse för verksamheten 2009
- Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2008, (C 3/kk)
- Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2008, (C 4/kk)
- Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2008, (C 5/kk)
- Medlemsförslag om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (A 1468/presidiet)
- Medlemsförslag om ökad förankring av det nordiska samarbetet i parlamenten (A 1439/presidiet)

Medlemsförslag om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (A 1468/presidiet)

Presidiet föreslår

att Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av Medlemsförslag A 1468/presidiet om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet

Medlemsförslag om ökad förankring av det nordiska samarbetet i parlamenten (A 1439/presidiet)

Nordiska rådet beslutar

att Nordiska rådets utskott och presidium vid behandlingen av redogörelser från Nordiska ministerrådet och de nordiska ländernas regeringar fattar beslut om redogörelserna skall skickas till relevanta nationella fackutskott via de nationella delegationerna för yttrande

Sinikka Bohlin övertog ledningen av förhandlingarna.

Nordisk Råds årsberetning 2008, Dokument 1

Presidenten: Vi behandlar nu Nordiska rådets årsberättelse 2008, Dokument 1.

Det föreslås att Dokument 1 lägges till handlingarna. Kan plenarförsamlingen godkänna att Dokument 1 lägges till handlingarna? Svaret är JA.

Rådet beslöt att lägga Dokument 1 till handlingarna.

Nordisk Ministerråds samlede virksomhed – årsregnskab for 2008 (C 1)

Presidenten: Vi behandlar nu Nordiska ministerrådets hela verksamhet och årsbokslutet 2008. Det föreslås att C 1 lägges till handlingarna. Kan plenarförsamlingen godkänna att C 1 lägges till handlingarna?

Svaret är JA.

Rådet beslöt att lägga C 1 till handlingarna.

Kontrollkommitténs redogörelse för verksamheten 2009

(348)

Ulla Karvo (Den konservativa gruppen, saml) Kontrollkommitteens ordförande:

Arvoisa presidentti! Tarkastuskomitean pösyvänä päätehtävänä on käydä läpi Tanskan valtionalouden tarkastusviraston kertomukset Pohjoismaiden neuvoston, Pohjoismaiden ministerineuvoston ja Pohjoismaisen kulttuurirahaston vuotuisesta toiminnasta. Komitea voi

myös käynnistää tarkastuksia omasta aloitteestaan, ja vuonna 2009 sen työtä onkin hallinnut keskittyminen Pohjoismaiden ministerineuvoston projektinhallintaan.

Pohjoismaiden neuvosto on jo pitkään kritisoinut Pohjoismaiden ministerineuvoston projektinhallintaa sekä taloudellisesta että hallinnollisesta näkökulmasta. Hallinnan tehostamiseksi ehdotettiin useita toimenpiteitä Pohjoismaiden ministerineuvoston projektinhallintaa koskevassa suosituksessa, joka hyväksyttiin vuoden 2008 istunnossa.

Tarkastuskomitea vastaanotti kesäkuussa suositusta koskevan ministerineuvoston ilmoituksen, mutta komitea on kaiken kaikkiaan tyytymätön ministerineuvoston panokseen.

Ministerineuvosto ei puhu ilmoituksessa sanallakaan siitä, että hankkeiden määrää pyrittäisiin karsimaan tai että pohjoismaista hyötyä arvioitaisiin ennen kaikkien uusien hankkeiden aloittamista. Ministerineuvosto listaa 1 793 hanketta, joista 243:n todetaan olevan "varsinaisia hankkeita". Tätä käsitettä ei kuitenkaan määritellä. Komitea vastaanotti tosin syyskuussa 2009 muistion, jossa se sai aiheesta lisätietoa ja jossa määritellään myös hanke-käsitteen sisältö.

Meneillään olevan täysistunnon yhteydessä tarkastuskomitea kuuli ministerineuvoston talousosaston lisäselvityksen asiaan. Lisäksi komitea on pyytänyt yhteistyöministereiltä tapaamista asian käsittelemiseksi, ja tapaamiselta odotetaan paljon.

Yhteistyöministerit ovat käynnistäneet kaksi projektinhallintaselvitystä, mikä on komitean mielestä osoitus siitä, että se on tarttunut tärkeään asiaan huomauttaessaan projektinhallinnan tehostamistarpeista. Tarkastuskomitea on vakaasti päättänyt seurata asian kehitystä loppuun saakka. Komitea odottaa kiinnostuneena kahden selvityksen tuloksia ja aikoo seurata projektinhallinnan parantamiseen liittyvää ministerineuvoston työtä.

Tanskan valtiontalouden tarkastusviraston kertomuksista komitea on todennut, että neuvoston, ministerineuvoston ja kulttuurirahaston toiminnasta ei ole löytynyt paljoakaan huomautettavaa. Tarkastuskomitea suosittaa siten Tanskan valtiontalouden tarkastusviraston huomautusten perusteella Pohjoismaiden neuvostolle, että se hyväksyisi kolme mietintöä, jotka koskevat tarkastusviraston tilintarkastuskertomuksia Pohjoismaiden neuvoston, Pohjoismaiden ministerineuvoston ja Pohjoismaisen kulttuurirahaston toiminnasta vuonna 2008.

Lopuksi voisin mainita vielä tulevista tarkastustehtävistä, eli keskitymme näihin projektinhallintaan liittyviin kysymyksiin. Lisäksi komitea käy tutustumassa Kaliningradin tiedotustoimistoon. Siellä ei ole vielä käyty, ja se on perustettu vuoden 2007 jälkeen. Lopuksi komitea on päättänyt aloittaa tarkastuksen pohjoismaisesta globalisaatioaloitteesta ja tämän suuren panostuksen etenemisestä.

Ulla Karvos anförande i skandinavisk översättning:

Ärade president! Kontrollkommittén har som ständigt huvuduppgift att gå igenom de revisionsberättelser som den danska budgetmyndigheten Rigsrevisionen utarbetar över den årliga verksamheten inom Nordiska rådet, Nordiska ministerrådet och Nordiska kulturfonden. Kommittén kan även inleda granskningar på eget initiativ, och år 2009 präglades kommitténs arbete framför allt av projekthanteringen inom Nordiska ministerrådet.

Nordiska rådet har redan länge kritiserat projekthanteringen inom Nordiska ministerrådet ur både ekonomisk och förvaltningsmässig synvinkel. Den rekommendation som godkändes i samband med sessionen år 2008 gällande projekthanteringen inom Nordiska ministerrådet omfattade därför förslag om flera olika åtgärder för att effektivisera förvaltningen. Kontrollkommittén mottog i juni ett meddelande från ministerrådet gällande rekommendationen, men kommittén är sammantaget missnöjd med ministerrådets insats.

I ministerrådets meddelande sägs inte ett ord om att man strävar efter att minska på antalet projekt eller att man ska bedöma den nordiska nyttan förrän alla nya projekt inleds. I sin förteckning uppger ministerrådet 1 793 projekt, varav 243 konstateras vara "egentliga

projekt". Dette begrepp definieras emellertid inte. I september 2009 mottog kommittén ändå en promemoria där kommittén fick mer information om ämnet och där det även definieras vad begreppet projekt innebär.

Under den pågående sessionen hörde kontrollkommittén ministerrådets ekonomiavdelning, som lämnade en tilläggsutredning gällande detta ärende. Dessutom har kommittén bitt samarbetsministrarna om ett möte för att behandla ärendet, och vi har stora förväntningar på mötet.

Samarbetsministrarna har inlett två utredningar om projekthantering, vilket för oss i kommittén är ett tecken på att vi har tagit itu med en viktig fråga då vi påpekade att det finns ett behov av att effektivisera projekthanteringen. Kontrollkommittén är fast besluten att följa upp hur detta ärende utvecklas ända till slutet. Kommittén väntar med stort intresse på resultaten av dessa två utredningar och har för avsikt att följa upp ministerrådets arbete gällande förbättrandet av projekthanteringen.

På grundval av de revisionsberättelser som den danska budgetmyndigheten har tagit fram har kommittén kunnat konstatera att det inte har funnits så mycket att anmärka på verksamheten inom rådet, ministerrådet och kulturfonden. På grundval av de anmärkningar som inkommit från den danska budgetmyndigheten rekommenderar Kontrollkommittén att Nordiska rådet godkänner tre betänkanden gällande revisionsberättelserna från budgetmyndigheten om verksamheten i Nordiska rådet, Nordiska ministerrådet och Nordiska kulturfonden år 2008.

Till sist kunde jag bara berätta om kommande revisionsuppdrag, med andra ord kommer vi att fokusera på dessa frågor som gäller projekthantering. Dessutom ska kommittén åka till Kaliningrad för att bekanta sig med informationskontoret där. Vi har inte ännu besökt detta informationskontor, och det grundades efter år 2007.

Slutligen har kommittén beslutat att inleda en granskning av det nordiska initiativet om globalisering och följa upp hur denna stora satsning fortskrider.

Debatten avslutades och rådet beslöt att lägga C 3/kk, C 4/kk och C 5/kk till handlingarna.

Medlemsförslag om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet, A 1468/presidiet

Marion Pedersen (Midtergruppen, V) Presidiets talsmand, A 1468/presidiet:

Tak, fru præsident. Dette medlemsforslag argumenterer for, at formandskabet i Nordisk Ministerråd og i Nordisk Råd koordineres, sådan at et land har formandskabet i rådet og i Ministerrådet samtidig. Motiveringen for forslaget er, at formandskabsprogrammet dermed kan koordineres mere effektivt og ressourcerne anvendes mere effektivt. En mere effektiv samordning af den nordiske lovgivning kan også tænkes med dette forslag. Vi har set, det har været aktuelt i præsidiet i 2003, hvor Norge og Finland byttede plads for at undgå, at Finland havde formandskabet i både Ministerråd og EU. Tilsvarende byttede man plads i Nordisk Råd på præsidentpladsen.

Der er fordele ved det her forslag: Mere effektivitet i det nordiske samarbejde skulle man kunne opnå, ved at formandskabet og Ministerrådet og Nordisk Råd er i samme land. Bedre kommunikation og mere fokusering på det nordiske samarbejde ville man også kunne opnå. At formandskabsprogrammet i større omfang også ville arbejde efter samme mål, kunne også give et mere resultatorienteret nordisk samarbejde.

Men præsidiet mener, at ulemperne er flere: Det er en åbenbar risiko for, at de nationale politiske temaer og aktuelle spørgsmål i et givet nordisk land kunne komme til at spille en større rolle, hvis formandskabet i rådet og Ministerrådet indehaves af det samme land. Man risikerer, at Nordisk Råds indflydelse på Ministerrådet formindskes, hvis de nationale magtpolitiske forhold får større betydning. Og det er vigtigt også fremover at have en fællesnordisk indfaldsvinkel til de spørgsmål, som behandles i Nordisk Råd.

Denne problemstilling tydeliggøres yderligere ved, at man i mange lande har den tradition, at det er en repræsentant for oppositionen, som er formand for delegationen til Nordisk Råd. Det vil sige, at der opstår en risiko for, at præsidentposten i Nordisk Råd bliver til en national oppositionspolitisk platform.

Med den nuværende ordning har et givet land først formandskabet i Ministerrådet året efter formandskabet for Nordisk Råd, og det indebærer også værtskab for sessionen. Dette forslag vil derfor betyde, at et nordisk land kun vil have det nordiske formandskab hvert 5. år. Det nordiske fokus i de følgende 4 år vil uundgåeligt blive mindre. Sammenfattende kan jeg derfor sige, at præsidiets foreslår, at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere med hensyn til det her forslag. Tak.

Debatten avslutades.

Rådet biföll Presidiets förslag att inte företa sig något i anledning av A 1468/presidiet.

Medlemsförslag om ökad förankring av det nordiska samarbetet i parlamenten, A 1439/presidiet

Helgi Hjörvar (Den Socialdemokratiske Gruppe, A) Presidiets talsmand, A 1439/presidiet:

Tak for det, fru præsident. Det medlemsforslag, som vi diskuterer her, gælder jo en vigtig del af vort arbejde, nemlig den, som er forankringen i parlamenterne i de respektive lande, og det er et vigtigt emne for os: at styrke forankringen i parlamenterne.

I den svenske delegations medlemsforslag, som vi drøfter her, argumenterer man med, at de redegørelser, som regeringerne kommer med på sessionerne, også skal sendes til udvalgene i hvert enkelt land. I princippet har præsidiets haft en positiv indstilling til forslaget og argumenterne, men af tidsmæssige grunde foreslår præsidiets en lidt anden fremgangsmåde, nemlig at det skal være udvalgene selv, som i hvert tilfælde skal bedømme, om man skal sende redegørelserne til de respektive lande eller kun til nogle af dem, for det kan jo være, at det ikke har relevans for alle landene. Det er for at mindske bureaukratiet og antallet af uønskede brevvekslinger samt af tidsmæssige grunde, som jeg har sagt.

Debatten avslutades.

Presidiets rekommendation i anledning av A 1439/presidiet blev godkänd och IB 3/2009 sålunda antagen.

17. Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut

Præsidenten: Vi går nu över till behandlingen av dagordningspunkt 17: Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut

Översikt över vilka rekommendationer och framställningar som avskrivs och vilka som upprätthålls, framgår av sammanställningen av förslag till beslut. Medlemmar har möjlighet för att begära ordet angående rekommendationer eller framställningar som inte tidigare har till debatt.

Beslut att lägga till handlingarna

a) som slutbehandlade ärenden

Presidiet, Kultur- och utbildningsutskottet, Medborgar- och konsumentutskottet, Valfärdsutskottet, Miljö- och naturresursutskottet och Näringsutskottet har föreslagit att Nordiska rådet lägger meddelandena till handlingarna och anser att följande rekommendationer för rådets del är *slutbehandlade*:

D. Meddelelser

*7/2004/medborgar	Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010
*5/2006/presidiet	Rapport och konferens om samhällssäkerhet (anden at-sats)
*7/2006/miljø	Fokus på miljø i Nord (anden at-sats)
*10/2006/miljø	Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen (anden og tredje at-sats)
*18/2006/medborger	Kampagne imod formidling af sexkøb
*23/2006/kultur	Deklaration om nordisk språkpolitik (fjerde at-sats)
*5/2007/välfärd	Psykiatrivården i Norden
*7/2007/miljø	Klimainitiativer i Norden og internationalt (trejde, fjerde og femte at-sats)
*8/2007/miljø	Energieffektivisering og brug af vedvarende energi i offentlige bygninger
*9/2007/miljø	Vedvarende energi och styrkelse av det baltisk-nordiske elnet
*13/2007/kultur	Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturvag
*15/2007/medborger	Bekæmpelse af menneskehandel (tredje at-sats)
1/2008/medborger	Bekæmpelse af røveri og overfald af vognmænd i Norden
2/2008/medborger	Politiindsats for vognmænds sikkerhed i Norden
3/2008/presidiet	Insatser för att stöda projektutveckling inom ramen för Östersjöns handlingsplan
*4/2008/miljø/näring	Felles rovdyrforvaltning i Norden (første, fjerde og femte at-sats)
5/2008/ miljø/näring	Nordisk kraftsamling för att rädda fiskeribestånden och fiskerinäringen
8/2008/presidiet	Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2009-2011
9/2008/presidiet	Riktlinjerna för samarbetet med Estland, Lettland och Litauen 2009 – 2013
10/2008/presidiet	Nordisk-Baltiska mobilitetsprogram 2009-2013

11/2008/presidiet	Retningslinjer for det fremtidige samarbejde med Nordvestrusland 2009 – 2013
12/2008/kultur	Nordliga dimensionens kulturpartnerskap
13/2008/miljö	Miljøhandlingsplan 2009-2012
14/2008/miljö	Strategi for hållbar utveckling 2009-2012
15/2008/miljö	Ramprogram for samarbeidet om fiskeri, jordbruk, skogsbruk och livsmedel 2009-2012
16/2008/medborger	Medlemsforslag om nyttjande och mærkning af GMO-produkter
18/2008/velferd	Ny institutionsstruktur under MR-social
*21/2008/medborger	Asylbørn (at-satserne: A, B, C, F, G, J, K, N, O)
23/2008/kultur/ velferd	Kultur og helse
24/2008/velferd	Tiltak for å hindre kjønnslemlestelse av kvinner
25/2008/næring	Inrättandet av ett nordiskt innovationspris
26/2008/næring	Nordisk innovationspolitik
27/2008/næring	Program for arbejdslivsområdet 2009-2012
28/2008/næring	Nordisk Ministerråds samarbejdsprogram om regionalpolitik
30/2008/medborgar	Nordisk kraftsamling kring gränsöverskridande otrygghet
32/2008/kultur	Ändring av stadgarna för Nordiska rådets litteraturpris
33/2008/presidiet	Nordisk Ministerråds planer og budget 2009
35/2008/velferd	Internationalt initiativ mot kjønnslemlestelse av kvinner
36/2008/næring	Regional synvinkel i den europeiska innovationspolitiken
3/2009/velferd	Utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland

b) i avvaktan på nya meddelanden

Presidiet, Kultur- och utbildningsutskottet, Välfärdsutskottet, Medborgar- och konsumentutskottet, Miljö- och naturresursutskottet, Näringsutskottet samt Kontrollkommittéen har föreslagit att Nordiska rådet lägger meddelandena till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande* i anledning av följande ärenden:

D. Meddelelser

*10/2006/miljø	Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen (første og fjerde at-sats)
*17/2006/välfärd	Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden
*23/2006/kultur	Deklaration om nordisk språkpolitik (tredje at-sats)
*24/2006/kultur	Nabolands-tv etter digitaliseringen (første at-sats)
*26/2006/næring	Komparativt studie om iværksættere i Norden
*7/2007/miljø	Klimainitiativer i Norden og internationalt (første og anden at-sats)
*15/2007/medborger	Bekæmpelse af menneskehandel (anden at-sats)
*16/2007/næring	Ny nordisk mat
*4/2008/miljø/næring	Felles rovdyrforvaltning i Norden (anden, tredje og sjette at-sats)
*6/2008/presidiet	Samnordiska observationssystemer i Arktis

*7/2008/velfærd	Nordisk sundhedsområde
*17/2008/näring	Nordisk handlingsplan för en klimativänlig transportpolitik
*19/2008/velferd	Hvordan krenkede børn blir syke voksne
*20/2008/medborgar/ välfärd	Förbud mot transfetter
*21/2008/medborger	Asylbørn (at-satserne: D, E, H, I, L, M)
*22/2008/medborgar	Människohandel för tvångsarbete
*29/2008/medborger	Styrkelse af det nordiske lovforberedende samarbejde
*31/2008/kultur	Fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer
*34/2008/medborger	Norden som GMO-fri zone
*37/2008/medborger	Lovsamarbejde og konsekvenser af national lovgivning
*38/2008/kk	Projekthantering i Nordiska ministerrådet
*1/2009/miljø	Fælles artsdatabase i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter
*2/2009/miljø	Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet

Presidiets uppföljning av interna beslut

Internt beslut 2/2008

Endring av Nordisk Råds arbetsordning § 73 partigrupper

Nordisk Råd beslutar

at Nordisk Råd tager meddelelse om IB 2/2008 til efterretning og anser den som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Presidiets meddelande

Vid Nordiska rådets session 2008 fattade plenarförsamlingen beslut om en förändring av Nordiska rådets arbetsordning § 73 som reglerar möjligheten för stifta nordiska partigrupper. Presidiet var beredande organ för medlemsförslaget A 1430/presidiet som initierade processen och plenarförsamlingen fattade beslut i enlighet med presidiets förslag.

Det interna beslutet lyder:

at ändra Nordiska rådets arbetsordning § 73 andra stycket och första meningen till:
En partigrupp måste omfatta minst fyra medlemmar och representera minst två länder.

Presidiet meddelar härmed att Nordiska rådets arbetsordning ändrats i enlighet med IB 2/2008 och att dessa nya villkor är gällande för stiftandet av nordiska partigrupper vid Nordiska rådet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Presidiet att Nordiska rådet beslutar

at Nordisk Råd tager meddelelse om IB 2/2008 til efterretning og anser den som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

18. Val

Lars Wegendal (Den socialdemokratiska gruppen, s) Valkommitténs ordförande:

Fru president! Som ordförande i Valkommittén vill jag först kortfattat gå igenom de förutsättningar som kommittén har haft att arbeta utifrån och därefter gå igenom de speciella frågor som kommittén har haft att avgöra. Först därefter tänkte jag gå in på Valkommitténs förslag.

Nordiska rådets plenarförsamling omfattar 87 medlemmar. Dessa kommer från fem länder och tre självstyrande områden. Alla dessa, utom åtta medlemmar, har valt att organisera sig i fyra olika partigrupper. Av de 87 medlemmarna är 37 kvinnor och 50 män. Det är partigrupperna som lägger förslag till Valkommittén. Antalet ledamöter i de olika styrelserna är generellt sett bestämda i förväg och antalet ledamöter från de olika partigrupperna räknas fram med en matematisk metod. På samma sätt kan man med en matematisk metod räkna fram hur många ordförande- och vice ordförandeposter varje partigrupp med sitt antal mandat är kvalificerad för. Därmed inte sagt att det är de matematiska formlerna som i slutändan styr hur det slutgiltiga förslaget ser ut.

I förhållande till tidigare fördelning av mandat har Den socialdemokratiska gruppen ökat med två mandat medan Mittengruppen minskat med två mandat. Övriga partigrupper är i antal oförändrade.

Valkommitténs mål har varit att få till stånd en så rättvis fördelning av alla uppdrag som möjligt, både könsmässigt och partigruppsmässigt och med en rättvis spridning mellan länderna och de självstyrande områdena. Förhoppningsvis har vi nått en bit på väg, men jag är helt säker på att vi inte har nått ända fram.

Som avgående ordförande hoppas jag att den nya Valkommittén tar sig an denna uppgift på allvar, att man arbetar mer intensivt med de olika partigrupperna så att de förslag som hamnar på Valkommitténs bord har ett sådant innehåll att det går att uppnå det som vi alla vill, en jämn könsfördelning, en rättvis fördelning mellan partigrupperna och att alla länder och självstyrande områden känner sig representerade i rådets alla organ.

Avslutningsvis kan jag konstatera att Valkommitténs förslag innebär att de åtta ledamöter som inte har någon partigruppstillhörighet för första gången är fördelade på rådets alla utskott.

Valkommittén kom vid sitt sammanträde på Åland att diskutera de vaga formuleringar som finns i presidiebeslutet från 2003 om hur presidentposten ska rotera mellan partigrupperna. Denna diskussion fördes mot bakgrund av den isländska delegationens förslag till president och vice president för 2010. Valkommittén beslutade då att sända en fråga till presidiet där Valkommittén ville ha ett förtydligande. I all sin klokhets sände Presidiet sitt svar tillbaka, ett svar som innebär att Valkommittén för framtida val av president ska utarbeta ett utkast till hur valet ska förrättas. Valkommittén ska då speciellt rikta fokus på hur den nationella delegationens förslag till president ska uppfattas samt med målsättningen att reglerna ska vara så tydliga och enkla att tolkningar inte är nödvändiga. I detta sammanhang borde Valkommittén även kunna gripa sig an de frågor som jag tidigare nämnde.

Marion Pedersen (Midtergruppen, V) Midtergruppens talsmand:

Tak, fru præsident. Mittengruppen er ikke glade for dette valg, og det er vi ikke, fordi det bryder med en gammel tradition for at bruge rotationsprincippet, som betyder, at man i de sidste 40 år aldrig har haft samme partigruppe på præsidentposten mere end to år i træk. Når dette valg er overstået, vil vi have den tredje socialdemokrat i træk som præsident. Det er altså blot princippet om rotation, vi vil fastholde.

Jeg får lyst til at citere, hvad min gode kollega Ole Stavad fra Socialdemokraterne sagde på sessionen i 2002, som var sidste gang, der ikke var en enstemmig indstilling fra den nationale delegation:

"Når vi ser på forløbet ikke kun her, men også i de foregående år, kan vi konstatere, at vi nu kan forvente en præsident fra Den Konservative Gruppe for sjette gang siden 1991. Og vi føler i hvert fald i Den Socialdemokratiske Gruppe, at der ikke er taget særlig stort hensyn til de balancer, vi normalt har en tradition for at holde her i rådet."

Disse argumenter fremførte Ole Stavad, fordi Den Konservative Gruppe ikke skulle have formandskabet for sjette gang på 11 år. Mittengruppen vil så bare påpege, at når dette valg er overstået, får vi den femte socialdemokratiske præsident i de sidste seks år. Mittengruppen beklager dybt, at denne situation er opstået, men opfatter det også sådan, at det betyder, at traditionerne står for fald, og at det, vi bruger at gøre, er død, som vi siger på dansk, og det giver nye udfordringer til os alle, der sidder i Nordisk Råd. Tak.

Ville Niinistö (Mittengruppen, gröna):

Fru president! Jag beklagar att det finns ett behov från Mittengruppens sida att diskutera principerna för hur man väljer president i rådet. Traditionen har ju varit att ordförandelandets delegation väljer rådets president i konsensus och med hänsyn tagen till viss rotation av presidentposten mellan rådets politiska grupper.

Det uppstår emellertid problem om man inte kan välja president i konsensus i ordförandelandet. Då är det ett val baserat på politiska grunder. Om man går den vägen kan det bli så att regeringspartier oftare får den posten och att inrikespolitiska skäl avgör vem som blir president. Det är inte bra för rådet. Om det blir ett politiskt val är det bättre att det görs av hela rådet, att hela rådets politiska sammansättning avgör vem som blir president. Problemet förstärks om landets omröstning inte tagit hänsyn till viss rotation, vilket sagts ligga bakom rådets presidentval.

Nu har fem av de sju senaste varit socialdemokrater; av dessa har tre socialdemokrater i rad varit rådets presidenter. Det är tydligt att rotationen är väldigt flexibel i denna fråga.

Fru president! Jag vill tydliggöra att det inte finns något skäl att betvivla att rådet får en utmärkt president också för nästa år, men för att undvika en liknande smärtsam process i valet bör frågan diskuteras under nästa år i princip fritt från ett enskilt valtillfälle. Det har nu kommit fram att så också ska ske, och det är bra.

Här har jag också tillfälle att tacka nuvarande presidenten för ett utmärkt arbete i år.

Janne Seurujärvi (Mittengruppen, cent):

Arvoisa rouva presidentti! Haluan jättää puheeni happaman osuuden väliin. Te tiedätte, mitä olisin ollut tästä asiasta sanomassa keskiryhmän edustajana, ja siirryn suoraan siihen positiiviseen esitysuuteen.

Vuoden 2011 presidentin osalta esitän nimittäin, että valitsemme presidentiksi sosialidemokraattisen kandidaatin ja sillä tavalla teemme yhdessä historiaa valitsemalla neljännen perättäisen presidentin samasta puolueeryhmästä. Uskon tämän presidenttikäsittelyn osalta konservatiivien tukevan tätä esitystä. Sosialidemokraateilta ei varmasti tarvitse tähän mielipidettä kysyä.

Joka tapauksessa haluan onnitella ja kiittää tästä prosessista meitä kaikkia ja todeta, että kaikesta huolimatta nyt valittava presidentti ja varapresidentti saavat luottamuksen ja täyden tuen omalle toiminnalleen.

Janne Seurujärvis anförande i skandinavisk översättning:

Ärade fru president! Jag skulle vilja hoppa över klagovisorna i mitt tal. Ni vet vad jag skulle ha sagt om detta i egenskap av representant av Mittengruppen, och därför går jag genast över till den positiva delen av anförandet.

När det gäller presidenten för år 2011 föreslår jag nämligen att vi väljer en socialdemokratisk kandidat som president och på detta sätt kan vi tillsammans göra historia genom att välja den fjärde presidenten i rad från samma partigrupp. Jag tror att de konservativa ställer sig bakom detta förslag nu när vi behandlar denna presidentfråga. Vi behöver knappast fråga socialdemokraterna vad de anser om detta.

I vilket fall som helst vill jag lyckönska och tacka oss alla för denna process och konstatera att den president och vicepresident som nu väljs trots allt kommer att få vårt förtroende och fulla stöd för sin egen verksamhet.

Lars Wegedal:

Fru president! När det gäller valet av president och vice president för det kommande året är vi inte eniga i Valkommittén. Den isländska delegationen har i tid lämnat ett förslag, ett förslag som den isländska delegationen var oenig om. Denna oenighet bar ända in i Valkommitténs första sammanträde på Åland. Mittengruppen hade ett alternativt förslag.

Inför Valkommitténs sammanträde i måndags avböjde den av den isländska delegationen föreslagna kandidaten till vicepresidentsposten sin kandidatur, varför den isländska delegationen inkom med en ny nominering till detta sammanträde. Mittengruppen var emellertid inte heller nöjd med detta förslag, varför Valkommittén avgjorde ärendet genom votering. Valkommittén hade sin omröstning om de kandidater som då förelåg. Voteringen slutade med fem röster för det förslag som jag strax kommer att föredra och som överensstämmer med den isländska delegationens förslag. Två ledamöter röstade däremot för det alternativa förslaget. Någon sluten votering i plenum har Mittengruppen emellertid inte aviserat.

Fru president! Valkommitténs förslag till president 2010 är Helgi Hjörvar, Island, Den socialdemokratiska gruppen.

Val av Nordiska rådets president

Helgi Hjörvar (A), *Den socialdemokratiska gruppen*

Val av Nordiska rådets vicepresident

Illugi Gunnarsson (Sj.), *Den konservativa gruppen*

Valkommittén har enhälligt föreslagit följande fördelning av medlemmar på Nordiska rådets utskott:**Val av medlemmar till Nordiska rådets presidium***Den socialdemokratiska gruppen*

Niels Sindal (S), Danmark
Erkki Tuomioja (sd), Finland
Helgi Hjörvar (A), Island, president
Bendiks H. Arnesen (A), Norge
Sinikka Bohlin (s), Sverige

Mittengruppen

Marion Pedersen (V), Danmark
Christina Gestrin (sv), Finland,
Dagfinn Høybråten (KrF), Norge
Johan Linander (c), Sverige

Den konservativa gruppen

Illugi Gunnarsson (Sj.), Island,
vicepresident
Per-Kristian Foss (H), Norge
Kent Olsson (m), Sverige

Den vänstersocialistiska gröna gruppen

Line Barfod (EL), Danmark

Val av medlemmar till Nordiska rådets utskott samt kontrollkommitté**Kultur- och utbildningsutskottet***Den socialdemokratiska gruppen*

Helle Dam (S), Danmark, formand ¹

Aleqa Hammond (S), Grønland

Tommy Taberman (sd), Finland

Gunn Olsen (A), Norge

Monica Green (s), Sverige

Mittengruppen

Troels Christensen (V), Danmark

Bente Dahl (RV), Danmark, næstformand

Risto Autio (cent), Finland

Gunilla Tjernberg (kd), Sverige

Den konservativa gruppen

Fredrik Karlström (ObS), Åland

Olemic Thommesen (H), Norge

Mats Johansson (m), Sverige

Den vänstersocialistiska gröna gruppen

Paavo Arhinmäki (vänst), Finland

Ásmundur Einar Daðason (VG), Island

Utan partigruppstillhörighet

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP), Norge

¹ Ved suppleringsvalg den 26. november 2009 genindtrådte Mogens Jensen som formand i Kultur- og Uddannelsesudvalget efter endt orlov, og Hanne Dam trådte følgelig ud som stedfortræder for ham.

Medborgar- och konsumentutskottet*Den socialdemokratiska gruppen*

Henrik Dam Kristensen (S), Danmark
 Maarit Feldt-Ranta (sd), Finland
 Martin Kolberg (A), Norge, nestleder
 Anna Ljunggren (A), Norge
 Maria Stenberg (s), Sverige

Mittengruppen

Ville Niinistö (gröna), Finland, ordförande
 Stefan Tornberg (c), Sverige

Den konservativa gruppen

Ulla Karvo (samI), Finland
 Jukka Mäkelä (samI), Finland
 Michael Tetzschner (H), Norge
 Hans Wallmark (m), Sverige

Den vänstersocialistiska gröna gruppen

Hanne Agersnap (SF), Danmark
 Marianne Berg (v), Sverige

Utan partigruppstillhörighet

Henrik Brodersen (DF), Danmark
 Per Arne Olsen (FrP), Norge

Miljö- och naturresursutskottet*Den socialdemokratiska gruppen*

Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl), Færøerne
 Jacob Söderman (sd), Finland
 Per Rune Henriksen (A), Norge
 Ann-Kristine Johansson (s), Sverige,
 ordförande
 Lars Wegendal (s), Sverige

Mittengruppen

Per Bisgaard (V), Danmark
 Raija-Liisa Eklöw (Lib), Åland
 Anita Brodén (fp), Sverige
 Jan Lindholm (mp), Sverige

Den konservativa gruppen

Jørgen Lundsgaard (KF), Danmark
 Anne-Mari Virolainen (samI), Finland
 Sonja Irene Sjøli (H), Norge

Den vänstersocialistiska gröna gruppen

Kristen Touborg (SF), Danmark,
 næstformand
 Guðfríður Lilja Grétarsdóttir (VG), Island

Utan partigruppstillhörighet

Oskar Jarle Grimstad (Frp), Norge

Näringsutskottet*Den socialdemokratiska gruppen*

Ole Vagn Christensen (S), Danmark
 Torfinn Opheim (A), Norge
 Tone Merethe Sønsterud (A), Norge
 Billy Gustafsson (s), Sverige

Mittengruppen

Erling Bonnesen (V), Danmark
 Bjarne Kallis (kd), Finland
 Lauri Oinonen (cent), Finland
 Janne Seurujärvi (cent), Finland
 Per Olaf Lundteigen (Sp), Norge

Den konservativa gruppen

Lyly Rajala (saml), Finland, vice ordförande
 Bjarni Benediktsson (Sj.), Island
 Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), Sverige, ordförande

Den vänstersocialistiska gröna gruppen

Alf Egil Holmelid (SV), Norge

Utan partigruppstillhörighet

Pia Christmas-Møller (up), Danmark
 Torgeir Trædal (Frp), Norge

Välfärdsutskottet*Den socialdemokratiska gruppen*

Tuula Peltonen (sd), Finland
 Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A), Island
 Sonja Mandt-Bartholsen (A), Norge
 Christer Adelsbo (s), Sverige
 Göte Wahlström (s), Sverige, vice ordförande

Mittengruppen

Paula Sihto (cent), Finland
 Siv Friðleifsdóttir (F), Island, formand
 Jenis av Rana (Miðflokkurinn), Færøerne

Den konservativa gruppen

Arja Karhuvaara (saml), Finland
 Marianne Kierkemann (m), Sverige
 Jessica Polfjärd (m), Sverige

Den vänstersocialistiska gröna gruppen

Olga P. Berthelsen (IA), Grønland

Utan partigruppstillhörighet

Anita Knakkegaard (DF), Danmark
 Vigdis Giltun (Frp), Norge

Kontrollkommittén*Den socialdemokratiska gruppen*

Per Rune Henriksen (A), Norge
 Billy Gustafsson (s), Sverige

Mittengruppen

Bjarne Kallis (kd), Finland, vice ordförande
 Gunilla Tjernberg (kd), Sverige

Den konservativa gruppen

Ulla Karvo (saml), Finland, ordförande
 Bjarni Benediktsson (Sj.), Island

Den vänstersocialistiska gröna gruppen

Kristen Touborg (SF), Danmark

Val av ordförande och vice ordförande till Nordiska rådets utskott samt kontrollkommitté

Kultur- och utbildningsutskottet

Helle Dam (S), Danmark, formand
Bente Dahl (RV), Danmark, næstformand

Medborgar- och konsumentutskottet

Ville Niinistö (gröna), Finland, ordförande
Martin Kolberg (A), Norge, nestleder

Miljö- og Naturresursutskottet

Ann-Kristine Johansson (s), Sverige, ordförande
Kristen Touborg (SF), Danmark, næstformand

Näringsutskottet

Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), Sverige, ordförande
Lyly Rajala (saml), Finland, vice ordförande

Välfärdsutskottet

Siv Friðleifsdóttir (F), Island, formand

Göte Wahlström (s), Sverige, vice ordförande

Kontrollkommittén

Ulla Karvo (saml), Finland, ordförande

Bjarne Kallis (kd), Finland, vice ordförande

Val av medlemmar till Nordiska rådets valkommitté

Den socialdemokratiska gruppen

Henrik Dam Kristensen (S), Danmark,
formand

Jacob Söderman (sd), Finland

Den konservativa gruppen

Sonja Irene Sjøli (H), Norge

Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), Sverige,
vice ordförande

Mittengruppen

Marion Pedersen (V), Danmark

Siv Friðleifsdóttir (F), Island

Den vänstersocialistiska gröna gruppen

Ásmundur Einar Daðason (VG), Island

Val till Nordiska Investeringsbankens kontrollkommitté

Nordiska Investeringsbankens kontrollkommitté

(Perioden 1 juni 2010 – 31 mai 2012)

Fra Danmark: Niels Sindal (S), *Den socialdemokratiska gruppen*

Fra Finland: Tuula Peltonen (sd), *Den socialdemokratiska gruppen*

Fra Island: Ragnheidur Rikhardsdóttir (Sj.), *Den konservativa gruppen*

Fra Norge: Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP), *Utan partigruppstillhörighet*

Fra Sverige: Johan Linander (c), *Mittengruppen*

Rådet biföll Valkommitténs förslag.

19. Tal av den nyvalda presidenten

Nordisk Råds kommende præsident **Helgi Hjörvar** (Den Socialdemokratiske Gruppe, A):
Mange tak. På det nyvalgte præsidiiums vegne vil jeg takke for tilliden og sige, at jeg personligt er dybt ydmyg over for opgaven.

Præsidentvalget har i år ikke været helt enkelt, og man har diskuteret principper, og det har man gjort på en professionel måde. Selv om begrebet "for mange socialdemokrater" er fremmed for mig, kan jeg selvfølgelig godt forstå de synspunkter, som Midtergruppen har fremført. Og jeg lægger vægt på godt samarbejde med alle medlemmer i rådet, uanset partigruppe, for jeg er jer alle sammens tjenestemand.

Det er vigtigt for Island at have en ledende rolle i samarbejdet på ministerrådsplan og næste år i Nordisk Råd, for vi lægger større og større vægt på nordisk samarbejde i Island efter krisen. Og måske indebærer det, at man på en måde anerkender, at vi før krisen og i optakten til den gik lidt væk fra de grundlæggende nordiske principper, og at vi af det har lært at styrke det nordiske samarbejde.

Denne rolle er også vigtig for mig personligt, fordi jeg jo er vokset op som søn af en tjenestemand hos Nordisk Ministerråd og en forfatter, som har oversat en del af den skandinaviske litteratur til islandsk, så mit barndomshjem har sådan været en del af det nordiske samarbejdes familie. Min første professionelle post var at være direktør for de islandske blindeorganisationer. Som 27-årig lærte jeg lederne i de nordiske blindeorganisationer i Sverige, Danmark, Finland og Norge at kende – stærke personer, kraftige, nordiske karakterer, som i sin tid har gjort et utroligt stykke arbejde i deres organisationer og ikke kun i deres egne lande. De fremførte politik på internationalt plan og arbejdede i blindeorganisationer rundt om i verden og har haft stor indflydelse på handicapområdet i det hele taget. Det var en inspiration for en ung mand til at se, at hvis man er dygtig og fokuseret, kan man ændre på ting i verden.

Det er vores opgave her i Nordisk Råd: at ændre ting til det bedre. Og vi vil selvfølgelig arbejde videre med det rammeprogram vi har, men vi vil også have fokuspunkter fra Islands side i løbet af det næste år.

Jeg vil nævne nogle af dem. Først vil vi lægge vægt på sikkerhed, og det er sikkerhed i en bred sammenhæng. Vi ved jo, at folket i Norden er mest interesseret i nordisk samarbejde i forbindelse med kampen mod organiseret kriminalitet, og det er et sikkerhedsspørgsmål. Nordisk Råd har gjort et meget godt stykke arbejde angående trafficking og dens slags sager. Og vi har fra vores venner i Norge fået Stoltenbergrapporten om sikkerhedspolitik i Norden. Der er mange forslag, som den norske udenrigsminister har opfordret os til at følge op på i de kommende år.

Men vi har også i Island opdaget, at økonomi også er et sikkerhedsspørgsmål. Det har man også opdaget rundt omkring i verden. Finanskrisen har lært os, at når økonomien brister, er det et sikkerhedsspørgsmål. Måske var vi ikke helt parate til det, der skete. Vi må drøfte videre, hvordan vi kan forberede os, for det kan jo ske igen. Her har man bl.a. diskuteret, om man i det tilfælde skulle have haft direkte assistance mellem de nordiske nationer efter nordiske principper, og det skal vi diskutere videre.

Jeg vil også nævne klimaet. Vi er jo stolte over danskerne og den ledende rolle, de har i hele verden nu i anledning af mødet i København i december, og vi håber, at de får gode resultater. Men det ender ikke der, og i år 2010 må vi også arbejde med det. Det gælder jo også sikkerhed, ikke mindst for vore venner i Grønland. Vi islændinge ser jo på havet som et meget vigtigt emne, og det er en del af de sager, som vi diskuterer og arbejder med i Nordisk Råd, som på en eller anden måde har med havet at gøre: Østersøen, det, som angår Nordatlanten i Stoltenbergrapporten f.eks., arbejdet med kviksølv – det er forslag, som vi må arbejde med. Men så skal man også revurdere EU's fiskeripolitik, og vi har jo diskuteret,

om vi kan få indflydelse på den proces, og man har i Norden erfaringer, som kan være til nytte for det europæiske samfund.

Fordi vi er islændinge, er det jo selvfølgelig alt sammen baseret på kultur, og vi vil ikke mindst lægge vægt på sprog. Jeg vil derfor afslutningsvis skifte til mit modersmål, det gamle, nordiske sprog, og sige:

Ég vil þakka Sinikka Bohlin og Kent Olsson fyrir þeirra mikla starf á árinu og Svíunum fyrir vel heppnað Norðurlandaráðsþing. Hafið hjartans þökk fyrir. Um leið býð ég þinggesti velkomna til Reykjavíkur að ári.

Helgi Hjörvars anförande i skandinavisk översättning:

Jeg vil takke Sinikka Bohlin og Kent Olsson af hele mit hjerte for deres store arbejde under året og Svenskerne for en vel organiseret session. Samtidig vil jeg byde sessionsdeltagere velkommen til Reykjavik om ét år.

20. Fastställande av tid och plats för nästa session

Efter invitation från den isländska delegationen i Nordiska rådet föreslås det att rådets nästa ordinära session, den 62:a, hålles vecka 44 i Reykjavik, Island (den 2 – 4 november 2010).

Rådet biföll förslaget.

21. Sessionens avslutande

Sinikka Bohlin (Den socialdemokratiska gruppen, s) Nordiska rådets president:
Rådets 61:a session närmar sig nu sitt slut. Vi har haft några hektiska men innehållsrika dagar här i Stockholm. Jag vill tacka er alla för en stimulerande session och en livlig debatt i denna kammare.

Eftersom det här är min sista session vill jag tacka er alla för alla dessa år i Nordiska rådet. Jag har varit lite som i en saloon med svängdörr in och ut, ordinarie och suppleant, och slutar nu som president. Jag vill speciellt tacka för detta sista år då jag har haft förtroendet att leda arbetet tillsammans med er i Nordiska rådet.

Jag har alltid sagt att när man inte kan lära sig något nytt ska man sluta i politiken. Jag ska sluta, men jag lär mig fortfarande, och jag har lärt mig väldigt mycket under det år som har varit.

Gränshinder - de tar aldrig slut.

Språkförståelse - här vill jag tacka Ungdomens nordiska råd för gott samarbete. Jag har förstått riktigt vilka problem vi har i framtiden i språkfrågan.

Kultur - vilken rikedom vi som var på Kulturhuset på tisdagskvällen fick ta del av!

Grannsamarbetet - jag har haft förmånen att få jobba med de baltiska länderna och med nordvästra Ryssland. Alla dessa möten med människor har betytt så mycket. Jag har lärt känna människor. Jag har lärt mig att acceptera och respektera människor. Vi är lika, fastän vi är olika.

Globaliseringen, vår gemensamma värld och vårt gemensamma ansvar, och klimatförändringarna som vi ser med blotta ögat i Arktis.

När jag nu lämnar över stafettpinnen till min kollega Helgi Hjörvar önskar jag honom lycka till i detta spännande och intressanta uppdrag.

Jag vill säga ett särskilt tack till all personal i riksdagen som har gjort det möjligt för oss att vara här. Deras hjälpsamhet och deras leenden som vi har fått möta - utan personal skulle vi aldrig klara av den här sessionen. Jag skickar till alla i detta hus en tacksam hälsning för all hjälp.

Sist men inte minst vill jag rikta ett stort tack till den svenska delegationen, som har stöttat mig under mina år som delegationsledare. Jag säger bara: Ni är underbara!

Sedan finns rådets alla sekretariat som jag vill tacka för hjälpen. En president behöver också ha hjälp. Men jag vill särskilt tacka det svenska nationella sekretariatet. Nu börjar jag nästan gråta. Om inte de fanns skulle jag faktiskt aldrig ha klarat av det här året. Tack till Evorna och alla andra!

Ett stort tack till våra stenografer, som försöker förstå alla dessa språk, och ett stort tack till våra tolkar! Ni behövs i det nordiska samarbetet. Jag tycker att ni ska ge en applåd till alla dem som jobbar runt omkring oss här.

Jag började den här sessionen med att läsa en dikt ur den rosa boken från Språkskolan. Jag tänkte avsluta med att läsa en dikt som heter När gränsen drogs blev nog många glada:

”När gränsen drogs blev nog många glada.
Då slapp man kriga och skada.
Gränsen drogs för att inte kriga,
Ingen vill ju döda och strida.
Livet på gränsen är bra var da,
Även om jag inte kan finska så bra.
Fred på gränsen, det är bra.
Fred på gränsen, det vill vi ha.”

Med dessa ord förklarar jag rådets 61:a session avslutad och önskar er alla en god hemresa.

Sessionen avslutades kl. 15.12.

Sager m.m.

BETENKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk råd

A 1434/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag A
1434/miljø

J.nr. 08-00160-11

Miljø- og naturressursutvalgets betenkning over

Medlemsforslag om felles nordisk satsning på forskning og utvikling av thoriumkraft

1. Utvalgets forslag

Miljø- og naturressursutvalget foreslår,

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af A 1434/miljø: Medlemsforslag om felles nordisk satsning på forskning og utvikling av thoriumkraft

2. Bakgrunn

Nordisk Råds medlemmer af Fremskrittspartiet i Norge har i april 2008 fremsat medlemsforslag om fælles nordisk satsning på forskning og utvikling af thoriumkraft.

Miljø- og Naturresurseudvalget har drøftet medlemsforslaget på tre møder, henholdsvis i den 15. april 2008 i Stavanger, Norge, den 24. juni 2008 i Minsk, Belarus og den 24. september 2008 i Reykjavik.

Udvalget har i forbindelse med behandlingen fået forelagt rapporten "Thorium som energikilde – Muligheter for Norge". Rapporten er udarbejdet af et uafhængigt udvalg udpeget af Norges Forskningsråd på vegne af Olje- og energidepartementet.

3. Resumé av medlemsforslaget

Forslagsstillerne tager udgangspunkt i, at Norden og verden står overfor et stort behov for at øge brugen af CO₂-neutrale energikilder.

Det vurderes at være usikkert om vedvarende energikilder i tilstrækkelig omfang kan bidrage til at skaffe tilstrækkelig energi i Norden fremover. Fordele og ulemper ved benyttelse af kernekraft gennemgås, og der argumenteres for, at et thoriumbaseret kernekraftværk ville have en række fordele set i relation til de uranbaserede kernekraftværker. Det konstate-

res, at Norge og andre nordiske lande har store uudnyttede thorium-resurser.

Der arbejdes i øjeblikket med at udvikle en ny generation af kernekraftværk, heriblandt også et thorium-baseret. Der er imidlertid behov for forskning og udvikling på området, og det foreslås, at Norden bør tage fælles initiativer på dette område og satse på at tage en ledende rolle.

4. Udvalgets synspunkter

På baggrund af de førte drøftelser og den indhentede information var der, bortset fra repræsentanten for forslagsstillerne, ingen tilslutning til at tage sagen op til videre behandling.

Udvalget anerkender, at de nordiske lande og selvstyrende områder har forskellig holdning til brug af nukleart brændstof til energiproduktion. Forskning omkring og eventuel udvikling af thorium til mulig anvendelse i energiproduktionen bør derfor være rene nationale anliggender.

Indførelse af thorium-baseret industri ville kræve revideret og ny lovgivning i de lande, som ikke allerede anvender nukleare materialer i deres energiproduktion. Nordisk Råd finder det ikke aktuelt at tage initiativ til en sådan revision og harmonisering af lovgivning i de nordiske lande.

Udvalget finder, at de nordiske lande, som måtte ønske et internationalt samarbejde om forskning og udvikling inden for thorium-brændsel, kan henvises til at gøre dette ved nationalt at søge deltagelse i relevante internationale fora.

5. Konklusion

Miljø- og naturressursudvalget foreslår,

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af A 1434/miljø: Medlemsforslag om fælles nordisk satsning på forskning og udvikling af thoriumkraft

Reykjavik, den 28. januar 2009

Paavo Arhinmäki (vänst)

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)

Per Bisgaard (V)

Anita Brodén (fp)

Helgi Hjörvar (A)

Ann-Kristine Johansson (s)

Ilkka Kantola, (sd)

Ivar Kristiansen (H)

Asmund Kristoffersen (A), formand

Jenis av Rana, (Mfl.)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Christer Winbäck (fp)

Nordisk råd

A 1434/miljø

Behandles i:

Miljø- og naturressursudvalget

Bilag:

- Medlemsforslag A
1434/miljø

J.nr. 08-00160-11

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk råd

A 1434/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag A
1434/miljø

J.nr. 08-00160-11

Medlemsforslag om felles nordisk satsning på forskning og utvikling av thoriumkraft

De nordiske land har i de kommende år et stort behov for å øke bruk av karbonnøytrale energikilder, både som følge av varslede klimaendringer og pga. økt energibehov. I de nordiske land har det vært stor fokus på utvikling av nye energikilder, og noen land har kommet langt innen for eksempel bioenergi og vindkraft. Det er likevel usikkert om fornybare energikilder kan bidra til å skaffe Norden tilstrekkelig energi i fremtiden.

Flere av de nordiske land er i dag store forbrukere av kjernekraft. Sverige har ca. 50% av sin energi fra kjernekraft, mens Finland har ca. 18%. I Finland pågår det for tiden bygging av ytterligere kjernekraftanlegg.

Kjernekraft er et betent politisk tema i Norden så vel som andre deler av verden. Spesielt sikkerhetsaspektet løftes frem, hvor man frykter både utvikling av kjernefysiske våpen og fare for utslipp av radioaktive stoffer. Mange anser også lagring av avfall fra uranbasert kjernekraft som et uløst problem. Med den voksende bekymringen for menneskeskapte klimaendringer er det likevel stadig flere som peker på kjernekraftens fordel ved at den er CO₂ nøytral.

Tradisjonelt er det uran som har vært kjernekraftens energikilde. Nå blir også thorium stadig oftere fremmet som et alternativ. Et tonn thorium gir energi tilsvarende ca. 3,7 millioner tonn kull. Ved å bruke grunnstoffet thorium i stedet for uran som brensel, slipper man kostbare anrikingsprosesser. En type thoriumkraftverk drives av en partikkelakselerator, og er konstruert slik at nedsmelting er umulig. Tungt radioaktivt avfall reinjiseres i reaktoren slik at avfallsproblemet fra tradisjonell kjernekraft reduseres betydelig, både i mengde og i levetid. Verdens thoriumreserver er anslått til å kunne vare i flere tusen år.

Verden har et stort uløst energibehov i fremtiden. Dersom andre deler av verden skal ha en like stor velstandutvikling som den vestlige verden må enorme mengder energi fremskaffes.

I dag lever 1,6 milliarder mennesker i verden uten tilgang på elektrisitet i sine hus. I følge IEAs prognoser vil Kina og India alene åpne et kullkraftverk ca. hver femte dag frem til 2030. Disse landene baserer sin energiforsyning primært på kullkraft, som innebærer store utslipp av CO₂. Denne kullbaserte energiforsyningen vil ikke avta ifølge IEAs prognoser.

Kjernekraftindustrien er i konstant utvikling. I disse dager bygges/ferdigstilles 3. generasjons kjernekraftverk. Man jobber også med å tegne 4. generasjons kjernekraftverk, deriblant anlegg som drives på thorium. I de nye 3. generasjonsanleggene er de sikkerhets- og avfallsmessige utfordringene betraktelig mindre i de tradisjonelle kjernekraftverk som folk forbinder med tidligere ulykker.

Norge har i dag ingen produksjon av kjernekraft, men sitter på en av verdens største forekomster av grunnstoffet thorium. Også andre nordiske land har thoriumreserver, hvor denne ressursen i dag er uutnyttet. Utvikling av thorium vil bety at Norden vil ha tilgang på nesten ubegrenset ren energi fra dette grunnstoffet. Ut fra energi-, miljø- og kostnadmessige perspektiver fremstår thoriumkraftverk som et av de mest interessante satsningsområder på lang sikt. Norden har stor teknisk kompetanse med både forskningsmiljøer og industri som er ledende i verden. Norden har også god tilgang på kapital som kan bidra til forskning og videre utvikling og kommersialisering av kraft basert på thorium.

Norden bør derfor ta et felles initiativ til å forske på og utvikle de thoriumressurser som i dag finnes i Norden. Thorium vil ikke løse Nordens energibehov på kort sikt, men vil på litt lengre sikt kunne være et betydelig bidrag.

Et felles nordisk forskningsprosjekt på thorium vil kunne knytte de nordiske landene sammen både forsknings- og energimessig. Nordisk industri vil på lenger sikt kunne ta en ledende rolle når det gjelder utvikling av thoriumkraftverk i et globalt perspektiv.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Fremskrittspartiet at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å iverksette et prosjekt for felles nordisk forskning på utnyttelse av grunnstoffet thorium

å lage en plan for hvordan uranbasert kjernekraft over tid kan erstattes med thoriumbasert kjernekraft

Oslo, 2. april 2008

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)

Jan-Henrik Fredriksen (FrP)

Thore A. Nistad (FrP)

Ib Thomsen (FrP)

Karin S. Woldseth (FrP)

Nordisk råd

A 1434/miljø

Behandles i:

Miljø- og naturressursutvalget

Bilag:

- Medlemsforslag A
1434/miljø

J.nr. 08-00160-11

BETENKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1435/presidiet

Behandles i:
Presidiet

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 08-00165-12

Presidiets betenkning over

Medlemsforslag om etablering av nordisk informationskontor i Minsk

1. Presidiets forslag

Presidiet foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at etablere et nordisk informationskontor i Minsk, Hviderusland

2. Bakgrunn

Dagfinn Høybråten har fremlagt et medlemsforslag til Nordisk Råd om, at Nordisk Ministerråd bør etablere et nordisk informationskontor i Minsk.

Nordisk Råd har siden 2007 fået etableret stadig tættere kontakter med politikere både fra parlamentet i Minsk og fra oppositionspartier, der ikke er indvalgt i øjeblikket. Nordisk Råd arrangerede for tredje gang et Hvideruslands seminar i Vilnius 23. – 24. marts 2009. De to foregående blev afholdt i oktober 2007 og marts 2008. I sommeren 2008 var Nordisk Råds miljøudvalg på besøg i Hviderusland med fokus på eftervirkningerne af Tjernobyl-katastrofen.

Nordisk Råd har sammen med Baltisk Forsamling efterhånden fået opbygget et netværk af kontakter til begge sider af den politiske scene i Minsk. Ved slutningen af mødet blev det foreslået, at næste rundbordssamtale med Nordisk Råd som vært bør finde sted i Minsk. Det blev også diskuteret, hvordan samarbejdet kan udvikle sig også på andre måder, herunder forslaget om etablering af et nordisk informationskontor i Minsk, som blev støttet fra begge sider i Hviderusland.

Tanken bag medlemsforslaget er, at et nordisk informationskontor i Minsk skal bidrage til mere effektivt at gennemføre forskellige nordiske samarbejdsprojekter. Udgangspunktet er deltagelse fra såvel de etablerede myndigheder, som oppositionspartier og andre dele af civilsamfundet.

På baggrund af de positive erfaringer med etablering af nordiske informationskontorer i de baltiske lande allerede før landenes uafhængighed foreslår Dagfinn Høybråten, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd at etablere et informationskontor i Minsk, Hviderusland.

Nordisk Ministerråds aktiviteter

Nordisk Ministerråd har også gennem en del år været engageret i forhold til at støtte den demokratiske udvikling i landet. Et vigtigt initiativ har været *European Humanities University*, som Nordisk Ministerråd støtter sammen med EU-kommissionen, Litauen samt efterhånden flere andre partnere. Det begyndte som et eksiluniversitet, efter at det oprindelige universitet i Minsk var blevet forhindret i at eksistere. Efterhånden er det blevet anerkendt og tiltrækker også andre end studerende fra Hviderusland. Nordisk Ministerråd har yderligere støttet studerende fra Hviderusland i Ukraine. Især Nordisk Ministerråds kontor i Vilnius har haft en vigtig rolle i det grænseregionale BEN-projekt, der også omfattede lokale myndigheder i Hviderusland.

Flere andre nordiske institutioner er også begyndt at engagere sig i forhold til Hviderusland. NOPEF (Nordisk Projekteksporfond) vil bevilge støtte til nordiske virksomheder, som ønsker at etablere sig i Hviderusland. Samtidigt har NEFCO (*Nordic Environmental Finance Cooperation*) besluttet at udvide sine aktiviteter til at inkludere Hviderusland. Endvidere har NIB (Nordisk Investeringsbank) mandat til at finansiere projekter indenfor miljøområdet i Hviderusland.

3. Høring

Ved Præsidiets møde i Tusby i juni 2008, besluttede Præsidiets medlemmer at sende medlemsforslaget til uformel høring i de nordiske lande.

Danmark: I Danmark har Udenrigsministeriet givet underhåndsinformation om, at de ikke har indvendinger mod forslaget.

Finland: I det finske Udenrigsministerium er det foreløbige og uformelle synspunkt, at der ikke skulle være noget i vejen for at behandle forslaget. Men et formelt forslag vil kræve en mere formel behandling, og i den sammenhæng er de budgetmæssige konsekvenser vigtige. Tiden synes ikke at være til stigninger i det samlede nordiske budget.

Norge: I Norge konkluderer Utenriksdepartementet, at de principielt er positive overfor forslaget om at oprette et nordisk kontor i Minsk. Udenrigsdepartementet anser, på baggrund af Nordisk Ministerråds erfaringer med aktiviteter som involverer Hviderusland, at det er vigtigt, at de hviderussiske myndigheder også er positive overfor etableringen af et nordisk kontor i Minsk. Finansomæssige aspekter bør afklares i forhold til eventuelle følger for andre dele af Nordisk Ministerråds virksomhed, eksempelvis eventuelle konsekvenser for nedtrapning ved de eksisterende informationskontorer.

Sverige: I Sverige har Utrikesdepartementet givet underhåndsinformation om, at de ikke har nogen indvendinger imod en etablering af et nordisk kontor i Minsk.

Island er ikke fremkommet med synspunkter.

Nordisk Råd

A 1435/presidiet

Behandles i:
Præsidiets

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 08-00165-12

4. Presidiets synspunkter

Den aktuelle situation

Som nævnt ovenfor har såvel Nordisk Ministerråd som Nordisk Råd de seneste år engageret sig i forhold til Hviderusland ud fra en målsætning om på en pragmatisk måde at bidrage til en demokratisering af landet. Hviderusland er ikke direkte nabo til de nordiske lande, men grænser op til både Litauen og Letland samt Nordvestrusland, som de nordiske lande allerede har mange års samarbejde med. Halvdelen af flodvandet i Hviderusland løber ud i Østersøen, så landet har også en betydning i forhold til i dette havs tilstand.

Der er blevet etableret en svensk ambassade i Minsk, mens de øvrige nordiske lande har diplomatiske repræsentanter, der hovedsagligt virker i f.eks. Ukraine.

EU arbejder på at åbne et kontor, efter i mange år mere at være repræsenteret af TACIS, der især har stået for teknisk bistand. EU har samtidig besluttet at suspendere sanktioner mod ledende repræsentanter for Hviderusland frem til 1. januar 2010 i håb om, at små tegn på en mindre autoritær politik vil vise sig at være udtryk for en mere varig ændring.

Også andre internationale organisationer som Europarådet, CBSS, Helcom og OSCE drøfter for tiden om det er muligt at inddrage Hviderusland i større omfang end tidligere, hvor landet på grund af en udemokratisk politik var ganske isoleret.

Behov for et nordisk kontor i Minsk

Præsidiets mener, at etableringen af et nordisk informationskontor i Minsk vil kunne bidrage til en mere effektiv gennemførelse af forskellige samarbejdsprojekter som Nordisk Ministerråd og andre nordiske institutioner allerede er engageret i. Kontoret vil også kunne støtte den indsats som parlamentarikere i Nordisk Råd har i forhold til at fremme dialogen mellem opposition og de etablerede myndigheder i landet. På den måde kan et informationskontor være med til at støtte en demokratisk udvikling.

Nordisk Ministerråd har allerede et NGO-program, der også er åbent for organisationer i Hviderusland. Kontoret vil kunne lette kontakten til disse organisationer. Samtidig vil informationskontoret gøre det lettere at følge den politiske udvikling i landet. Nordisk Råd har gennem sit samarbejde vist sig som en aktør, som både parlamentet og oppositionspartierne har været interesseret i at føre samtaler med. Det giver Nordisk Råd et forspring i forhold til andre internationale organisationer.

Kulturelle aktiviteter har vist sig værdifulde i de baltiske lande, og på samme måde vil det være værd at satse på i Minsk.

Et vigtigt tema, der næsten er uafhængigt af den politiske situation, er samarbejde om miljø og energi. Flodvand fra floderne Dvina og Neman i Hviderusland løber ud i Østersøen, og har derfor betydning for havmiljøet. Under Nordisk Råds Miljøudvalgs rejse i sommeren 2008 var der interesse for samarbejde fra såvel parlament som opposition og miljøorganisationer. Temaet har også været i fokus på de tre seminarer i Vilnius.

Det vil også være fornuftigt at se på, om nogle af de succesrige udvekslingsprogrammer mellem Norden, de baltiske lande og Nordvestrusland kunne udvides til også at omfatte Hviderusland. Ikke mindst blandt unge og studerende er det formentlig muligt at bygge netværk, fordi disse grupper er mere åbne for nye kontakter. Men også politikere kunne have glæde af udvekslingsprogrammer i stil med det, som Nordisk Ministerråd støtter i forhold til politikere fra Rusland. Igen er det vigtigt at finde en formel, så både parlamentarikere og oppositionspolitikere ikke indvalgt i

Nordisk Råd

A 1435/presidiet

Behandles i:
Presidiet

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 08-00165-12

Parlamentet kan deltage. Det vil i sig selv kunne give et bidrag til dialog mellem de to parter.

Finansieringen af et nordisk kontor i Minsk

Finansieringen af et nyt kontor i Minsk vil sandsynligvis skulle ske på samme måde som informationskontorerne i de baltiske lande og Nordvestrusland. I første omgang skal der dog være tale om et lille kontor med blot en nordisk leder og et par lokalt ansatte.

Samarbejde med eksisterende informationskontorer

I debatten om et eventuelt informationskontor i Minsk har der både været røster for at fastholde især kontoret i Vilnius som vigtigste kontaktpunkt i forhold til Hviderusland, og i modsat retning at udfase kontorerne i de baltiske lande og i stedet koncentrere sig om de nye udfordringer i Hviderusland. Det er ikke her hensigten at tage stilling til de baltiske kontorer som sådan, men der er ikke tvivl om, at både kontoret i Vilnius og til en vis grad i Kaliningrad kan bidrage med erfaringer fra samarbejdet med Hviderusland.

De nye retningslinjer for Nordisk Ministerråds samarbejde med Estland, Letland og Litauen for 2009 til 2013, som blev godkendt på Nordisk Råds session i Helsingfors 2008, er baseret på erfaringer fra de tidligere retningslinjer. De tager hensyn til den udvikling som det nordisk-baltiske samarbejde er gået igennem og det øgede fokus på Østersøregionens muligheder. Et Hviderusland, der eventuelt bevæger sig væk fra isolation på grund af en mindre autoritær politik, hører med til disse nye muligheder.

Sammenfatning

Et nordisk informationskontor vil være et vindue for Norden. Det nye informationskontor må ikke kunne tages til indtægt for en autoritær politik i landet. Ved opbygningen er det derfor vigtigt at arbejde tæt sammen med både den eksisterende svenske ambassade samt andre nordiske, diplomatiske repræsentanter. Vigtige temaer for et nyt informationskontor bør være støtte til dialog også med civilsamfundet. Et andet område, hvor samarbejde er vigtigt uafhængigt af den aktuelle politiske situation, er miljø og energi. Her vil det være oplagt i første omgang at satse på støtte til rensning af flodvandet i de floder, der løber ud i Østersøen. Også de fortsat svære eftervirkninger af Tjernobyli-katastrofen i 1986 kunne være baggrund for projekter.

5. Konklusion

Presidiet foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at etablere et nordisk informationskontor i Minsk, Hviderusland

København den 17. april 2009

Sinikka Bohlin (s), president

Berit Brørby (A)

Christina Gestrin (sv)

Dagfinn Høybråten (KrF)

Johan Linander (c)

Inge Lønning (H)

Kent Olsson (m) visepræsident

Marion Pedersen (V)

Rolf Reikvam (SV)

Niels Sindal (S)

Erkki Tuomioja (sd)

Nordisk Råd

A 1435/presidiet

Behandles i:
Presidiet

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 08-00165-12

Reservation¹

Presidiet föreslår att Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet att grunda ett nordiskt informationskontor i Minsk i Vitryssland.

Vi undertecknade meddelar härmed att vi motsätter oss Presidiets förslag.

Vi anser att, i och med den globala ekonomiska recession som pågår nu, i synnerhet de hårda sparåtgärderna i budgeten för det nordiska samarbetet och de direkta följderna av dessa för det nordiska samarbetet i Norden är det allra viktigaste. Vi anser att det just nu inte verkar vara en lämplig tidpunkt för att öka på utgiftsposterna i den samnordiska budgeten. Om det finns områden man kan spara in på så bör det första man gör med dessa medel under inga omständigheter vara att etablera nya institutioner.

Presidiet konstaterar i sitt betänkande att en svensk ambassad har öppnats i Minsk. Europarådet etablerade ett eget kontor i Minsk i juni. Även EU kommer eventuellt att öppna ett eget kontor. Även andra internationella organisationer såsom CBSS, Helcom och OSCE funderar just nu på hur de ska närma sig Vitryssland.

Enligt vår mening har Nordiska ministerrådet för närvarande ingen egentlig anledning att satsa sina sparsamma resurser på Minsk, och bör alltså inte som situationen ser ut nu delta i den politiska kapplöpningen med de andra internationella organisationerna om att grunda ett eget informationskontor där.

Vi föreslår att Nordiska rådet beslutar sig för att avslå Presidiets förslag

Stockholm 28 oktober 2009

Anne-Mari Virolainen (saml)

Arja Karhuvaara (saml)

Bjarne Kallis (kd)

Jukka Mäkelä (saml)

Kimmo Sasi (saml)

Lyly Rajala (saml)

Ulla Karvo (saml)

Nordisk Råd

A 1435/presidiet

Behandles i:
Presidiet

Bilag:
- Medlemsförslag

J.nr. 08-00165-12

¹ Reservationen blev uddelt under plenarforsamlingens behandling af A 1435/præsidiat

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1435/presidietBehandles i:
PresidietBilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 08-00165-12

Medlemsforslag om etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland

Nordisk Ministerråd støtter aktivt en demokratisk utvikling i Hviterussland, som er spesielt rettet mot unge menneskers tilgang til utdanning og deres deltagelse i grenseoverskridende samarbeid. Et støtteprogram for frivillige organisasjoner i Østersjøregionen ble etablert av Nordisk Ministerråd høsten 2006. Programmet gir nordiske frivillige organisasjoner i partnerskap med NGO'ere fra Estland, Latvia, Litauen og Polen støtte til å bidra til utviklingen av et sterkt sivilt samfunn i Russland og Hviterussland og derigjennom styrke demokratiet.

Nordisk Ministerråd gir også støtte til høyere utdanning for unge hviterussere. Dette er et arbeid som gjøres i samarbeid med EU-kommisjonen. Støtten omfatter dels støtte til det hviterussiske eksiluniversitet *European Humanities University* (EHU) i Vilnius og et stipendieprogram for unge hviterussere som av politiske årsaker er blitt utelukket fra deres universitetstudier i Hviterussland, og derfor har valgt å ferdiggjøre utdannelsen i Ukraina.

Nordisk Ministerråd har dessuten gjennom sitt program for journalist- og mediasamarbeid inkludert hviterussiske journalister og redaktører.

Nordisk Ministerråd har i samarbeid med andre internasjonale aktører etablert et grenseregionalt samarbeid for Østersjøregionen som Hviterussland nå er inkludert i. Formålet er å skape regional og territorial integrasjon i regionen ved å bygge nettverk i euroregionene/grenseregionene i Østersjøområdet. Nordisk Ministerråds kontor i Vilnius er ledende partner i dette prosjektet.

Nordisk prosjektsportfond (NOPEF) har i de senere år utvidet sine aktiviteter til også å omfatte støtte til nordiske virksomheter som ønsker å etablere seg i Hviterussland. Dessuten har *Nordic Environmental Finance Cooperation* (NEFCO) besluttet å utvide sine aktiviteter til å omfatte Hvite-

rusland. Nordisk Investeringsbank (NIB) har nå mandat til å finansiere prosjekter på miljøområdet i Hviterusland.

Gjennom flere støtteordninger rettet mot unge mennesker har Nordisk Ministerråd, i samarbeid med andre internasjonale organ, en rolle å spille i landets utvikling.

Nordisk Råd har for sin del innledet kontakter med parlamentet i Hviterusland og med politiske partier som ikke er representert i parlamentet gjennom avholdelse av seminarer om "Politikernes rolle i samfunn under forandring" med vekt på miljø-, klima- og energispørsmål. To slike seminarer er avholdt i Vilnius i oktober 2007 og i mars 2008. Et tredje er planlagt i begynnelsen av 2009.

Nordisk Ministerråd har siden 1991 hatt informasjonskontorer i de baltiske landene og Nordvest-Rusland. Kontorene har fylt og fyller en viktig rolle i å gjennomføre Nordisk Ministerråds samarbeidsprogram i de respektive landene, samtidig som de er viktige informasjonspunkter om Norden og det nordiske samarbeidet.

På bakgrunn av Nordisk Ministerråds engasjement i Hviterusland, og den gode erfaring ministerrådet har med sine kontorer i de baltiske landene og i Nordvest-Rusland, vil et eget kontor i Hviterusland kunne bidra til en mer effektiv gjennomføring av samarbeidsprosjekt.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Dagfinn Høybråten at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å opprette et nordisk kontor i Minsk, Hviterusland

Oslo, 8. april 2008

Dagfinn Høybråten (KrF)

Nordisk Råd

A 1435/presidiet

Behandles i:
Presidiet

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 08-00165-12

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordisk Råd

A 1438/presidiet

Behandles i:
Præsidiets

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 08-00170-10

Præsidiets betänkande över

Medlemsforslag om nordisk granskning af EU's grøn- og hvid- bøger

1. Præsidiets förslag

Præsidiets foreslår,

at vedtage EU-strategien for Nordisk Råd

2. Bakgrund

Den svenske delegation har i medlemsforslag A 1438/presidiet foreslået, at der bør ske en systematisk nordisk granskning af EU's grøn- og hvidbøger.

Hvorfor

De nationale nordiske parlamenters arbejde med EU-spørgsmål, er i de fleste tilfælde den vigtigste parlamentariske kanal for indflydelse. Men i nogle tilfælde kan der i EU blive behandlet forslag af fællesnordisk interesse, hvor også Nordisk Råd bør agere. Det kan gælde overordnede temaer som Den Nordlige Dimension, EU's Østersøstrategi, forholdet til de østlige naboer inklusive Rusland og Hviderusland eller arktiske temaer. Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd har også haft kontakt til EU i forhold til temaer som fiskeripolitik, topforskning, regional politik, kemikalielovgivning og miljøpolitik. Disse spørgsmål er ofte ganske komplicerede, men kan have stor betydning for den enkelte medborger.

For at bistå de nordiske politikere i denne sammenhæng, er der behov for at Nordisk Råd mere systematisk overvåger behandlingen af vigtige spørgsmål i EU. Målet er især at give "*early warning*", hvis der kommer nye forslag af fællesnordisk interesse, hvor Nordisk Råd kan spille en rolle. Der kan også være tale om spørgsmål af særlig betydning for et enkelt nordisk land, hvor de øvrige lande kan give opbakning, hvis det ikke går imod landenes egne interesser.

Præsidium og udvalg kan hver især udvælge og prioritere nogle få udvalgte EU-sager, hvis det vurderes at Nordisk Råd kan få gennemslagskraft i forhold til den europæiske dagsorden.

Medlemsforslaget lægger op til, at Nordisk Råd fokuserer sit engagement i forhold til arbejdet i EU. Anledningen til forslaget er at beslutninger i EU i stor grad påvirker den nordiske lovgivning. Derfor bliver det set som vigtigt, at Nordisk Råd tidligt kommer ind i processen for at kunne påvirke resultatet.

Tanken er, at når EU-Kommissionen lancerer et - fra nordisk synsvinkel - vigtigt forslag, bør Nordisk Råd granske disse forslag for at kunne fremme holdninger, som flertallet i Nordisk Råd er enige om. Den svenske delegation lægger særligt vægt på områder og temaer som havmiljøet i Østersøen eller den nye Østersøstrategi.

Hvad skal vi gøre?

De nordiske lande taler ikke altid med fælles stemme i EU. På en del centrale områder er der dog overvejende enighed i Nordisk Råd, og netop her kan det være oplagt at fremme synspunkterne også på den europæiske arena. Eksempelvis blev Nordisk Råds Præsidium enige om et fælles indspil til EU's Østersøstrategi.

Nogle af de spørgsmål, der er centrale for både Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, står også højt på EU's dagsorden. Det gælder forskning, innovation og uddannelse i forbindelse med Lissabon-målene om et mere konkurrencedygtigt Europa. Det er også en nordisk mærkesag, at tage vare på de mest sårbare og udsatte. Det gælder i forhold til spørgsmål som prostitution og menneskehandel, som Nordisk Råd i høj grad har været engageret i sammen med de baltiske lande.

Nordisk Råds Præsidium og udvalg må give sekretariatet til opgave at følge EU-beslutninger. Forslaget om at følge EU's grøn- og hvidbøger - samt blåbøger - er derfor et godt udgangspunkt for en strategi for behandling af EU-sager. Der bør dog prioriteres stramt, hvilke EU-sager Nordisk Råd bør koncentrere sig om, så ikke alle EU's grøn- og hvidbøger bliver drøftet.

Nordisk Råds sekretariat må bruge sine begrænsede ressourcer i forhold til det omfattende EU-system til især at overvåge for give "early warning", hvis der kommer nye forslag, hvor Nordisk Råd bør agere. Sekretariatet skal orientere Præsidium og udvalg om væsentlige sager, som det kan være relevant at følge i Nordisk Råd. Nordisk Råds synspunkter kan formidles via Nordisk Ministerråd, de nationale parlamenters EU-udvalg, ved indlæg i de nationale parlamenter eller direkte til EU.

3. Höring

Denne betænkning har været behandlet flere gange i Præsidiumet og Nordisk Råds fagudvalg har haft et udkast til orientering, der er blevet velvilligt modtaget. Temaet har også været drøftet på et møde mellem Nordisk Råds præsident og ledere af de nordiske parlamenters udvalg til behandling af EU-spørgsmål.

4. Presidiets synpunkter

Hvordan: Nordisk Råds EU-Strategi

A. Mål og afgrænsninger

For at bistå Nordisk Råds politikeres dialog med EU, må sekretariatet koordinere overvågning og udvælgelse af de sager i EU-systemet, der har vital betydning for Norden. Strategien bør lægge op til en stram analyse af de nordiske målsætninger og søge kontakt ud fra disse hårde prioriterin-

Nordisk Råd

A 1438/presidiet

Behandles i:
Præsidiumet

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 08-00170-10

ger. Der kan blive tale om små, men vigtige skridt på områder, hvor nordiske synspunkter har mulighed for at få gennemslagskraft.

B. Politiske temaer

Nordisk Råds Præsidium er allerede engageret i overordnede temaer som Den Nordlige Dimension, EU's Østersøstrategi og forholdet til de østlige naboer inklusive Rusland og Hviderusland. Fagudvalgene har haft kontakter om eksempelvis EU's nye fiskeripolitik og EU's maritime politik. Det centrale er at prioritere nogle få temaer, hvor det kan give nordisk nytte at Nordisk Råd fremmer synspunkter i forhold til EU.

C. Handlingsplan for behandling af EU-sager i Nordisk Råd

Overvågning af sagernes gang, målrettet informationsformidling og forslag til prioritering bliver opgaverne for Nordisk Råds sekretariat i samarbejde med de nationale delegationer og partigrupperne. Udfordringen bliver især at gøre Nordisk Råds indflydelse gældende tidligt i processen.

Forbindelserne til de nationale parlamenter især i form af Europaudvalg, Store Utskott mv. bør forstærkes, da kontakten til de nationale parlamenter er vital. De nævnte udvalg arbejder sammen på europæisk plan i COSAC, *Konferencen for Organer med Ansvar for EU-anliggender*. Nordisk Råds nationale delegationer må holde kontakt til de nævnte parlamentariske udvalg for at få del i den eksisterende informationsstrøm. Der skal ikke opbygges nye institutioner.

Nordisk Råds sekretariat videreformidler informationer fra de nationale delegationer om vigtige EU-sager til Præsidium og fagudvalg.

Også partigrupperne kan gennem kontakter med beslægtede partigrupper i Europaparlamentet få informationer, som sekretariatet kan videreformidle.

Hvis Lissabon-aftalen træder i kraft får de nationale parlamenter en mulighed for at reagere på forslag fra EU-Kommissionen indenfor en vis frist, hvis de anser at forslaget strider mod subsidiaritetsprincippet. For de nordiske parlamenter er det dog af begrænset betydning, da de altid har mulighed for at fremføre sine synspunkter gennem regeringerne, som må følge parlamenternes opinion.

I forhold til de temaer, hvor Nordisk Råds Præsidium eller udvalg beslutter at fremme nordiske synspunkter, kan forskellige metoder anvendes for at påvirke processen. Det kan være høringer, seminarer, dialog med EU's institutioner, synspunkter på grøn- og hvidbøger og andet.

D. Ansvarsfordeling og opfølgning

Nordisk Råds sekretariats opgave bliver at videreformidle informationer fra de nationale delegationer samt partigrupperne, som mere systematisk vil følge vigtige temaer for Norden, der kommer til behandling i EU. Nordisk Råds Præsidium og udvalg kan på baggrund af denne information vælge at rejse sager i forhold til EU. Et år efter igangsættelsen af denne mere systematiske overvågning vil indsatsen blive evalueret for at se, om det giver nordisk nytte med den øgede overvågning.

Kontakt til EU

Den første kontakt er taget til de nationale parlamenter i form af Europaudvalg, Store Utskott mv. Denne kontakt bør forstærkes, så de nationale delegationer får informationer om EU-sager, der kan være af fællesnordisk betydning.

Det vil også være en væsentlig del af en handlingsplan at udbygge kontakter i Bruxelles og Strasbourg, så samarbejdet i EU ikke opleves som

Nordisk Råd

A 1438/presidiet

Behandles i:
Præsidiumet

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 08-00170-10

ensrettet. Norden må have noget at bidrage med, hvis EU skal bringes til at lytte.

De nye medlemmer af Europaparlamentet blev valgt i juni 2009, og det vil være nyttigt at forsøge at knytte kontakt mellem Nordisk Råds politikere og især nogle af de nordiske medlemmer af Europaparlamentet.

Her kunne man også drage nytte af kontakt med de embedsmænd, som parlamenterne i Danmark, Finland og Sverige har udsendt som kontaktpersoner til Europaparlamentet

5. Konklusion

Præsidiets foreslår

at vedtage EU-strategien for Nordisk Råd

Stockholm 27.oktober 2009

Bendiks H. Arnesen (A)

Line Barfod (EL)

Bjarni Benediktsson (Sj.)

Sinikka Bohlin (S), president

Per-Kristian Foss (H)

Christina Gestrin (sv)

Helgi Hjörvar (A)

Johan Linander (c)

Kent Olsson (m), vicepresident

Marion Pedersen (V)

Niels Sindal (S)

Erkki Tuomioja (sd)

Nordisk Råd

A 1438/præsidiets

Behandles i:

Præsidiets

Bilag:

- Medlemsforslag

J.nr. 08-00170-10

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordisk Råd

A 1438/presidiet

Behandles i:
Præsidiët

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 08-00170-10

Medlemförslag om nordisk granskning av EU:s grön- och vit- böcker

En nyligen gjord undersökning i Sverige visar att nästan 30 procent av de propositioner som regeringen framlägger är en direkt följd av beslut fattade i någon av EU:s institutioner. Detta innebär att nästan vart tredje förslag handlar om att anpassa lagstiftningen i Sverige till EU:s regler. Situationen i övriga nordiska länder torde vara likartad. I ca hälften av fallen har EU-parlamentet haft ett avgörande inflytande över de besluten.

Även om det inte finns skäl att skapa ett formellt nordiskt block inom EU kan samarbetet ytterligare förstärkas och formaliseras. Det officiella nordiska samarbetet kan användas som ett forum för samordning i EU-frågor. De nordiska länderna har samma syn i flera frågor och samarbete och fördelning av arbetsbördan kan ge ökad genomslagskraft i EU. Redan idag finns ett väl fungerande nordiskt samarbete på vissa områden t.ex. när det gäller miljöfrågorna där EU-mötena alltid föregås av nordiska förmöten.

Besluten i EU är alltså en viktig del i den nordiska lagstiftningen. Det är därför av stor vikt att i ett tidigt skede bevaka EU-ärenden ur ett nordiskt perspektiv.

I Sveriges riksdag granskar fackutskotten sen en tid tillbaka EU-förslag, särskilt de så kallade grön- och vitböckerna från EU-kommissionen men också andra strategiska EU-dokument. Utskotten är skyldiga att skriva utlåtanden i vilka man kommenterar frågan och beskriver de olika uppfattningar som finns bland riksdagens partier. Utlåtandena behandlas av kammaren och expedieras till Europeiska kommissionen.

Kanske skulle det vara möjligt med ett liknande förfaringssätt i Nordiska rådets fackutskott. Norden borde mer systematiskt granska EU-beslut utifrån ett nordiskt perspektiv. För att tidigt komma in i processen borde EU:s grön- och vitböcker granskas i ärenden som är av särskilt nordiskt

intresse som t.ex. den marina miljön i Östersjön eller den kommande Östersjöstrategin. Respektive fackutskott får ansvar för att identifiera grön- och vitböcker och andra strategiska EU-dokument inom deras kompetensområde och därefter utse en särskild rapportör som skall följa frågan och vid lämpligt tillfälle avger utskotten yttranden som behandlas i rådet för att därefter tillkännages för regeringarna.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår den svenska delegationen att

Nordiska rådet beslutar

att Presidiet undersöker möjligheterna för Nordiska rådet att yttra sig över EU:s grön och vitböcker i frågor av nordisk relevans

Stockholm den 9 april 2008

Christer Adelsbo (s)

Lisbeth Grönfeldt Bergman (m)

Sinikka Bohlin (s)

Anita Brodén (fp)

Monica Green (s)

Billy Gustafsson (s)

Mats Johansson (m)

Ann-Kristine Johansson (s)

Marianne Kierkemann (m)

Johan Linander (c)

Jan Lindholm (mp)

Elina Linna (v)

Kent Olsson (m)

Jessica Polfjärd (m)

Maria Stenberg (s)

Gunilla Tjernberg (kd)

Stefan Tornberg (c)

Göte Wahlström (s)

Hans Wallmark (m)

Lars Wegedal (s)

Nordisk Råd

A 1438/presidiet

Behandles i:

Præsidiets

Bilag:

- Medlemsforslag

J.nr. 08-00170-10

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1439/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00172-4

Bilag:
- Medlemsförslag

Presidiets betänkande över

Medlemsförslag om ökad förankring av det nordiska samarbetet i parlamenten

1. Presidiets förslag

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet beslutar

att Nordiska rådets utskott och presidium vid behandlingen av redogörelser från Nordiska ministerrådet och de nordiska ländernas regeringar fattar beslut om redogörelserna skall skickas till relevanta nationella fackutskott via de nationella delegationerna för yttrande

2. Bakgrund

Sveriges delegation i Nordiska rådet har inkommit med ett medlemsförslag om ökad förankring av det nordiska samarbetet i de nationella parlamenten. I medlemsförslaget argumenterar förslagsställarna för att det officiella nordiska samarbetet mellan regeringar och parlament bör vidareföras och fördjupas. Detta kunde göras så att de redogörelser som de nordiska ländernas regeringar lämnar till Nordiska rådets session också skulle sändas till relevant fackutskott i de nationella parlamenten för yttrande. Detta motiveras med behovet av en subsidiaritetsprövning i likhet med den i EU. En sådan ordning skulle också innebära att de nationella fackutskotten innan en rekommendation antas kan ge en indikation om förslaget ligger rätt.

3. Presidiets synpunkter

Allmänt

Som det nämns i medlemsförslaget har rådet i samarbete med talmännen för de nordiska parlamenten igångsatt åtgärder för att förbättra förankringen av Nordiska rådets arbete i de nationella parlamenten. Det hänvisas till den rapport som dåvarande Stortingspresident Jørgen Kosmo läm-

nade till Nordiska rådet och de nationella parlamenten år 2005 angående bl.a. en bättre förankring av Nordiska rådets arbete i de nationella parlamenten. I rapporten konkluderades bl.a. följande:

- Det er bred politisk enighet om at arbeidet i Nordisk råd skal forankres best mulig i parlamentene. En skal også unngå overlapp i forhold til øvrige internasjonale samarbeidsorganer, men Nordisk råd bør kunne spille en koordinerende rolle der det er naturlig. For å sikre best mulige rammer for et fortsatt tett parlamentarisk samarbeid mellom de nordiske land og de selvstyrende områder, bør det igangsettes en dialog i en utvidet krets om å definere mål og midler for det fremtidige nordiske samarbeidet
- Bedre personoverlapp mellom utvalgene i rådet og de nasjonale parlamentenes komiteer tilstrebes
- Det drøftes også med rådets utvalgsledere å planlegge møter med utvalgte tema i forbindelse med møteplanen for året, der aktuelle nasjonale komiteer inviteres til å delta

I syfte att förbättra förankringen av det nordiska samarbetet i de nationella parlamenten betraktas frågan om medlemmarnas utskottsplacering som avgörande. Argumentationen bygger på att om en medlem har samma utskottstillhörighet i rådet som nationellt har man möjlighet för att väcka de frågor som behandlas nordiskt också nationellt. Ett centralt element i tankegången är att uppfatta det som en plikt för medlemmarna i rådet att i sina respektive nationella utskott förankra beslut och frågor som är till behandling i Nordiska rådet.

De nordiska talmännen och Nordiska rådets presidium har enats om att eftersträva en så god korrelation som möjligt vad angår utskottstillhörigheten, dock medvetna om att det är de politiska partierna som fördelar utskottsposterna, så en fullständig korrelation knappast kommer att kunna förverkligas.

Som det också nämns i medlemsförslaget har medlemmarna idag i högre grad än tidigare samma utskottstillhörighet i sitt nationella parlament som i rådet. Detta är ett resultat av att Presidiet instruerat Nordiska rådets Valkommitté att vid fördelningen av rådets medlemmar i utskott och presidium också ta hänsyn till den nationella utskottsplaceringen.

Angående representativitet

Nordiska rådet har under en längre tid varit uppmärksamt på den nationella förankringen av Nordiska rådets arbete. Därför har en rad större och mindre åtgärder verkställts för att förbättra den nationella förankringen. Som exempel kan nämnas att många nationella delegationer utpekar ansvarspersoner för varje rekommendation Nordiska rådet antagit för att ansvara för den nationella förankringen. Resultatet av denna föranstaltning kan betraktas som positiv.

En grundläggande principiell hållning från Presidiet är att det är medlemmarnas plikt och ansvar att förankra beslut och frågor i Nordiska rådet i sina hemmaparlament. Alla 87 medlemmar från Nordiska rådet är medlemmar i ett nationellt parlament i Norden och hela Nordiska rådets organisationsuppbyggnad omkring nationella delegationer syftar till att en medlem representerar sitt parlament (och land). Därför kan man argumentera för att behandlingen av redogörelser från de nordiska regeringarna i Nordiska rådets utskott är tillräckligt. Det är underförstått att medlemmarna skall förankra regeringarnas redogörelser i sina hemmaparlament och fackutskott. Till följd därav finns det en risk för att en ordning där regeringarnas redogörelser per automatik sänds direkt till relevant nationellt fackutskott blir en dubblerande funktion. Presidiet konstaterar

Nordiska rådet

A 1439/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00172-4

Bilag:
- Medlemsförslag

dock med hänvisning till att medlemsförslaget överhuvud väckts, att den organisationsteoretiska strukturen uppenbarligen inte fullt ut förverkligas i den praktiska världen.

Slutligen konstaterar Presidiet att Nordiska ministerrådets redogörelser till Nordiska rådet översänds oftast kort innan Nordiska rådets session. Det innebär att eventuella yttranden från nationella fackutskott sannolikt inte kommer att kunna vara tillhanda när redogörelsen debatteras vid Nordiska rådets session.

Förslag

Presidiet föreslår med bakgrund i ovannämnda resonemang att när redogörelser från Nordiska ministerrådet eller de nordiska ländernas regeringar behandlas i rådet, skall vederbörande utskott i rådet dryfta om redogörelsen skall sändas till relevanta nationella fackutskott för yttranden. Då kan medlemmarna i utskottet bedöma om en sådan remiss är nödvändig eller inte i ens eget land. På så vis öppnar man också för möjligheten att anmoda om nationella yttranden från ett eller några, och inte alla länder.

4. Konklusion

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet beslutar

att Nordiska rådets utskott och presidium vid behandlingen av redogörelser från Nordiska ministerrådet och de nordiska ländernas regeringar fattar beslut om redogörelserna skall skickas till relevanta nationella fackutskott via de nationella delegationerna för yttrande

Köpenhamn den 9 december 2008

Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A)
Christina Gestrin (sv), vicepresident
Ivar Kristiansen (H)
Johan Linander (c)
Kent Olsson (m)

Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Rolf Reikvam (SV)
Niels Sindal (S)
Björg Tørresdal (KrF)
Erkki Tuomioja (sd), president

Nordiska rådet

A 1439/presidiet

Behandlas i:
 Presidiet

J.nr. 08-00172-4

Bilag:
 - Medlemsförslag

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1439/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00172-4

Bilag:
- Medlemsförslag

Medlemsförslag om ökad förankring av det nordiska samarbetet i parlamenten

Nordiska rådet har vid flera tillfällen understrukit vikten av att det nordiska samarbetet förankras i de nordiska ländernas nationella parlament. Vi är alla överens om att det officiella nordiska samarbetet mellan regeringar och parlament bör vidareföras och fördjupas och att nationell förankring behövs för ytterligare framsteg.

Mycket har gjorts för att förbättra förankringen. Rådets medlemmar har i högre grad än tidigare samma utskottstillhörighet i sitt nationella parlament som i rådet, talmännen deltar i rådets sessioner och möter delegationsordförandena för att diskutera budget och arbetsprogram och de nationella fackutskotten inbjuds till att medverka i rådsutskottens seminarier. Gemensamma temamöten mellan de nordiska och baltiska parlamentens fackutskott samt Nordiska rådets och Baltiska församlingens utskott som nyligen inletts är ytterligare ett steg för att öka förankringen.

Vid rådets sessioner lämnar regeringarna eller ministerrådet ett antal redogörelser till rådets parlamentariker. Det skulle kunna vara av stort värde om någon av dessa sändes till relevant fackutskott i våra parlament för yttrande. Det behövs kanske en subsidiaritetsprövning liksom i EU. En sådan beslutsordning innebär att de nationella fackutskotten innan en rekommendation antas kan ge en indikation om förslaget ligger rätt.

Inkommande "grön-böcker" från EU behandlas i Sverige i relevant fackutskott och en liknande process kanske kunde tillämpas för våra redogörelser.

Som exempel kan nämnas att det vid årets session lämnades en redogörelse för en *eScience Strategi*. *eScience* handlar om globalt samarbete inom vetenskapens nyckelområden och nästa generations infrastruktur. För att få ett så bra beslutsunderlag som möjligt kunde det vara värdefullt för rådet att höra parlamentens utbildningsutskott i denna fråga.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår den svenska delegationen att

Nordiska rådet beslutar

att Presidiet undersöker möjligheten att översända redogörelser till Nordiska rådet för yttrande till relevant nationellt fackutskott

Stockholm den 9 april 2008

Christer Adelsbo (s)

Lisbeth Grönfeldt Bergman (m)

Sinikka Bohlin (s)

Anita Brodén (fp)

Monica Green (s)

Billy Gustafsson (s)

Mats Johansson (m)

Ann-Kristine Johansson (s)

Marianne Kierkemann (m)

Johan Linander (c)

Jan Lindholm (mp)

Elina Linna (v)

Kent Olsson (m)

Jessica Polfjärd (m)

Maria Stenberg (s)

Gunilla Tjernberg (kd)

Stefan Tornberg (c)

Göte Wahlström (s)

Hans Wallmark (m)

Lars Wegedal (s)

Nordiska rådet

A 1439/presidiet

Behandlas i:

Presidiet

J.nr. 08-00172-4

Bilag:

- Medlemsförslag

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordisk Råd

**A 1442/miljö och A
1446/presidiet,**

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget och
Presidiet

Bilag:
A 1442/miljö
A 1446/presidiet

J.nr. 08-00184-28

Miljø- og Naturresurseudvalget och Præsidiets fælles
betænkning over

Medlemsförslag om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nor- diska ministerrådet

1. Udvalgets og Præsidiets forslag

Miljø- og Naturresurseudvalget och Præsidiets foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at senest den 31. december 2009 færdiggøre en ambitiøs miljø- og klimapolitik for Nordisk Ministerråds egen virksomhed, hvad angår resurseforbrug, energiforbrug, affaldshåndtering, principper for anskaffelser og indkøb, rejseaktivitet, drift af sekretariater og institutioner mm. Miljø- og klimaarbejdet skal afpasses efter de specifikke forhold for organisationen, og det skal tilrettelægges således, at udgangspunkterne og målsætningerne for de forskellige delområder defineres, ligesom der beskrives en metode til opfølgning og overvågning af målopfyldelsen.

Miljø- og Naturresurseudvalget och Presidiet og Præsidiets foreslår desuden, at

Nordisk Råd beslutter

at pålægge rådsdirektøren at holde sig orienteret om ovennævnte miljøpolitik-arbejde i Nordisk Ministerråd og parallelt hermed at udarbejde en tilsvarende miljøpolitik særligt tillempet Nordisk Råds virksomhed

att rådsdirektören utarbetar ett förslag till inbetalning av CO₂-avgifter för flygresor för Nordiska rådets sekretariat innan den 31 december 2009. En ekonomisk konsekvensanalys skall genomföras för ordningen

att uppmana parlamenten i de nordiska länderna och de självstyrande områdena att inbetala CO₂-avgifter för flygresor

2. Baggrund

2.1 Medlemsforslag A 1442/miljö

Anita Brodén, og Raija-Liisa Eklöw m.fl. i Midtergruppen har i april 2008 fremlagt medlemsforslag om antagende av en miljøpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet; se bilag 1.

2.2 Medlemsförslag A 1446/presidiet

Den vänstersocialistiska gröna gruppen har i juni 2008 framlagt ett medlemsförslag om införandet av CO₂-avgifter i samband med flygresor i Nordiska rådet; se bilaga 2.

Præsidiets har i december 2008 besluttet at Miljø- og Naturresurseudvalget og Præsidiets i fællesskab bør udarbejde nærværende samlede betænkning over de to medlemsforslag.

2.3 Resumé af medlemsforslag A 1442/miljö

Forslagsstillerne henviser til de nordiske landes strategier for bæredygtig udvikling og til kommende vigtige miljø- og klimatopmøder i Norden. Der er åbenlyst behov for at samfundet og dets institutioner, næringslivet og medborgere bliver mere opmærksomme på miljø- og klimaeffekterne af deres virksomhed. Og at man i fornødent omfang er i stand til at ændre adfærd til gode for miljøet. Der nævnes eksempler som rejsevirksomhed, energi- og vandforbrug, affaldshåndtering samt papir- og materialeforbrug. I medlemsforslaget henvises til, at flere af de nordiske landes parlamenter har vedtaget miljø- og klimapolitikker for deres egen virksomhed. Der kan måske være behov for at opdatere parlamenternes politikker i lyset af den seneste udvikling i klimapolitikken.

Noget tilsvarende burde gælde for samarbejdet i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Det er vigtigt med en nær kobling mellem teori og praksis.

Det konkluderes, at Nordisk Råd bør beslutte, at Nordisk Råds sammen med Nordisk Ministerråd udreder miljøeffekterne af organisationernes egen virksomhed, og at man udarbejder en miljøpolitik for de to organisationer.

2.4 Resumé af medlemsforslag A 1446/præsidiets

Förslagsställarna hänvisar till att det nordiska samarbetet i många år prioriterat insatserna för miljö och hållbarutveckling högt. Flygresor utgör en ganska omfattande belastning för klimatet i form av stora CO₂-utsläpp. Dock är flygresor nödvändiga i ett internationellt parlamentariskt samarbete. Intäkten från CO₂-avgifter används till investeringar för att kunna reducera utsläppet av CO₂

Det föreslås att Nordiska rådet betalar CO₂-avgifter för samtliga flygresor för rådets parlamentariker och anställda. Vidare konstateras det att betalningen av CO₂-avgifter kommer att belasta rådets från tidigare ansträngda budget, men kommer att generera följande positiva effekter:

Kanalisera medel till miljöinvesteringar som är synligt och kommer att ha en stor symbolisk effekt

Merutgiften i rådets budget vill framtvinga en tänkning om alternativa transportmedel än flyg, samt begränsa reseaktiviteten och effektivisera planläggningen av möten

Förslagsställarna konkluderar att Nordiska rådet inbetalar CO₂-avgifter för sina flygresor i en ordning inspirerad av det norska Stortinget.

Nordisk Råd

A 1442/miljö och A 1446/presidiet

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget och
Præsidiets

Bilag:
A 1442/miljö
A 1446/presidiet

J.nr. 08-00184-28

3. Sagernes behandling

3.1 A 1442/miljö

Miljø- og Naturresurseudvalget har behandlet medlemsforslag A 1442/miljö på møder den 24. juni og 24. september 2008 i henholdsvis Minsk og Reykjavik.

I forbindelse med Miljø- og Naturresurseudvalgets drøftelser er der indhentet oplysninger om miljøarbejdet for egen virksomhed i de nordiske landes parlamenter og fra den fælles administrations- og serviceafdeling, der betjener Nordisk Råds og Nordisk Ministerråds sekretariater i København.

Der er modtaget dokumenter fra Danmarks, Finlands og Sveriges parlamenter om status for deres miljøarbejde for egen virksomhed. Disse er resumeret i bilag 3.

Det danske Folketing har iværksat en el-spareplan, og det forventes, at en rapport over øvrige miljøtiltag med prioriterede forslag til indsatser vil kunne ligge klar ved udgangen af 2008. Folketinget har desuden i oktober 2008 udarbejdet et folder "Spar på strømmen", der dels giver overblik over de initiativer, Folketingets administration vil iværksætte på elspareområdet, dels giver en række gode råd og anvisninger til, hvad medarbejdere og folkevalgte selv kan gøre i det daglige for at nedsætte elforbruget.

Finlands Riksdag har allerede vedtaget et omfattende program baseret på ISO 14001. Programmet er blevet til på basis af en tilstandsrapport, og der ligger et arbejde på mere end to år bag. Udover de konkrete indsatsområder vil der blive fokuseret dels på at måle og afrapportere forbedringerne, og dels på uddannelse af Riksdagens medlemmer og ansatte i energi- og miljørigtig adfærd.

Der er desuden modtaget information om, at *Det Norske Storting* har et udredningsarbejde i gang om disse spørgsmål. I projektet "Grønt Storting" foregår en proces med kortlægning (statusrapportering) for de prioriterede indsatsområder: indkøb, affald, energiforbrug og transport. Det forventes at strategien vil blive vedtaget i løbet af 2008 med iværksættelse fra 2009.

Den Svenske Riksdag har vedtaget en række målsætninger for miljøindsatsen, der alene gælder for Riksdagens ansatte (men formelt ikke for medlemmerne). Der er fastsat målsætninger for papirforbrug, CO₂-udslip, elforbrug samt for energiforbrug til opvarmning mm. for perioden 2009-2011, som siden skal følges op.

Der er desuden modtaget information fra den fælles *Administrations- og Serviceafdeling for NMR/NR-sekretariatet i København*. Her i omtales, at den er iværksat visse initiativer med blandt andet el-besparing, men nogen egentlig strategi, er der endnu ikke udarbejdet. Situationen er generelt set den samme for Nordisk Ministerråds kontorer og institutioner rundt om i de nordiske lande og Nærområderne.

En mundtlig redegørelse på Miljø- og Naturresurseudvalgets møde den 24. september 2008 i Reykjavik gav følgende informationer om situationen for de øvrige parlamenter i de nordiske lande og selvstyrende områder:

Færøerne

Der findes ingen officiel politik på området i Lagtinget, og der er endnu ingen konkrete planer på området.

Nordisk Råd

A 1442/miljö och A 1446/presidiet

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget och
Presidiet

Bilag:
A 1442/miljö
A 1446/presidiet

J.nr. 08-00184-28

Grønland

Landstinget har ingen nedskrevet miljøpolitik.

Åland

Der findes ingen nedskrevet politik for Lagtinget, men i praksis er det indtrykket, at både medlemmer og ansatte i noget omfang handler miljø- og energibevidst.

Island

Altinget har ikke formuleret nogen miljøpolitik, og der foregår ingen rapportering på området.

3.2 A 1446/presidiet

Medlemsforslaget har presenterats ved Presidiets møte den 24 juni då det konstaterades att frågan är mera komplicerad än förslaget antyder då flygresor i Nordiska rådets regi beställs och betalas av många olika instanser. Den gemensamma budgeten i Nordiska rådet som administreras av sekretariatet i Köpenhamn står först och främst för de anställdas resor. Parlamentarikernas resor beställs och betalas i regel av respektive nationellt parlament. Vidare har medlemsforslaget behandlats vid ett möte den 24 september och den 9 december. Vid mötet den 9 december konstaterade Presidiet att behandlingen av medlemsforslaget bör kopplas ihop med behandlingen av medlemsforslaget A 1442/miljö om antagandet av en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet där frågan om flygresor också berörs.

Vad angår de nationella parlamenten i Norden är man igång eller har infört olika ordningar som berör CO₂-avgifter för flygresor. I de självstyrande områdena har för tillfället inga beslut om CO₂-avgifter för flygresor fattats. När ledamöter i Nordiska rådet reser med flyg till rådsmöten skall CO₂-avgiften utlösas enligt de nationella regelverken.

Det är presidiet och Miljö- och naturresursutskottets uppfattning att det bästa resultatet nås genom att uppmana de nordiska parlamenten att inbetala CO₂-avgifter i samband med flygresor till rådets möten. Vad angår Nordiska rådets sekretariat kan man skapa en egen ordning med inbetalning av CO₂-avgifter

4. Udvalgets og Præsidiets synspunkter

Miljø- og Naturresurseudvalget og Præsidiets finder, at Nordisk Råds og Nordisk Ministerråds virksomhed – både hvad gælder ansatte og medlemmer – bør tilrettelægges med henblik på at tilgodese miljø- og klimahensyn. Udover den positive miljøeffekt vil en sådan bevidst politik på området medvirke til at styrke Rådets og Ministerrådets politiske troværdighed i miljø- og klimaspørgsmål.

Udvalget og Præsidiets finder, at det kan være formålstjenligt at Ministerrådet udarbejder en egentlig miljø- og klimapolitik for at sikre, at virksomheden tilrettelægges i overensstemmelse med miljø-hensyntagende principper. En lang række private og offentlige organisationer og erhvervsvirksomheder har allerede udarbejdet eller er i færd med at udarbejde tilsvarende planer.

Man finder ligeledes, at der er god inspiration at hente fra det arbejde, der foregår i de nordiske landes parlamenter, Det Europæiske Miljøagentur med flere organisationer. Miljøpolitikken for Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd må være ambitiøs og tage udgangspunkt i de to virksomheders særlige formål og type af virksomhed; herunder de faktiske lokaliseringsforhold og den særlige natur, der følger af at være internationale og en politisk styrede virksomheder.

Nordisk Råd

**A 1442/miljø og A
1446/presidiet**

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget og
Presidiet

Bilag:
A 1442/miljø
A 1446/presidiet

J.nr. 08-00184-28

Ledamot Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) meddelade att han motsätter sig de två sista att-satserna som berör CO₂-avgifter. Därmed lämnade Asmyhr en avvikande åsikt i förhållande till att-satserna som berör CO₂-avgifter.

5. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiets og Miljø- og Naturresurseudvalget og Præsidiets, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at senest den 31. december 2009 færdiggøre en ambitiøs miljø- og klimapolitik for Nordisk Ministerråds egen virksomhed, hvad angår resurseforbrug, energiforbrug, affaldshåndtering, principper for anskaffelser og indkøb, rejseaktivitet, drift af sekretariater og institutioner mm. Miljø- og klimaarbejdet skal afpasses efter de specifikke forhold for organisationen, og det skal tilrettelægges således, at udgangspunkterne og målsætningerne for de forskellige delområder defineres, ligesom der beskrives en metode til opfølgning og overvågning af målopfyldelsen.

Miljø- og Naturresurseudvalget og Præsidiets og Præsidiets foreslår desuden, at

Nordisk Råd beslutter

at pålægge rådsdirektøren at holde sig orienteret om ovennævnte miljøpolitik-arbejde i Nordisk Ministerråd og parallelt hermed at udarbejde en tilsvarende miljøpolitik særligt tillempt Nordisk Råds virksomhed

att rådsdirektören utarbetar ett förslag till inbetalning av CO₂-avgifter för flygresor för Nordiska rådets sekretariat innan den 31 december 2009. En ekonomisk konsekvensanalys skall genomföras för ordningen.

att uppmana parlamenten i de nordiska länderna och de självstyrande områdena att inbetala CO₂-avgifter för flygresor.

Reykjavik, den 28. januar 2009

Miljø- og Naturresurseudvalget: Præsidiets:

<i>Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)</i>	<i>Sinikka Bohlin (s), formand</i>
<i>Paavo Arhinmäki (vänst)</i>	<i>Berit Brørby (A)</i>
<i>Per Bisgaard (V)</i>	<i>Kjartan Ólafsson (Sj.)</i>
<i>Anita Brodén (fp)</i>	<i>Inge Lønning (H)</i>
<i>Helgi Hjörvar (A)</i>	<i>Kent Olsson (m), næstformand</i>
<i>Ann-Kristine Johansson (s)</i>	<i>Marion Pedersen (V)</i>
<i>Ilkka Kantola, (sd)</i>	<i>Rolf Reikvam (SV)</i>
<i>Ivar Kristiansen (H)</i>	<i>Niels Sindal (S)</i>
<i>Asmund Kristoffersen (A), formand</i>	<i>Erkki Tuomioja (sd)</i>
<i>Jenis av Rana, Miðflokkurin</i>	<i>Björg Tørresdal, (KrF)</i>
<i>Christer Winbäck (fp)</i>	
<i>Kristen Touborg (SF), næstformand</i>	

Nordisk Råd

**A 1442/miljö och A
1446/presidiet**

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget og
Præsidiets

Bilag:
A 1442/miljö
A 1446/presidiet

J.nr. 08-00184-28

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordisk Råd

**A 1442/miljö och A
1446/presidiet**

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget och
Presidiet

Bilag:
A 1442/miljö
A 1446/presidiet

J.nr. 08-00184-28

Medlemsförslag om antagande av en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet

De nordiska länderna vill gärna placera sig högt på listan över föregångare inom hållbar utveckling. I "Strategin för hållbar utveckling i Norden" poängteras att hållbar utveckling är en av årtusendets viktigaste utmaningar, och att de nordiska länderna har speciellt goda förutsättningar att förverkliga detta. Med hjälp av en ambitiös målsättning, arbetar man för en integration av miljöhänsyn i alla samhällssektorer och för att ge miljöhänsyn ökad uppmärksamhet.

För att vara trovärdiga i sin strävan mot ett miljövänligare samhälle, är det viktigt att de nordiska ländernas nationella beslutfattarorgan och samarbetsinstitutionerna Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet föregår med gott exempel också vad det gäller intern praktik. Med tanke på Sveriges kommande EU-ordförandeskap hösten 2009, där miljöfrågor kommer att ligga högt på agendan, samt klimattoppmötet i Köpenhamn, vore det bra att visa att vi tar miljöfrågan på allvar genom att även internt anta miljöutmaningen, och på bästa möjliga sätt beakta den parlamentariska verksamhetens miljöeffekter i det dagliga arbetet.

Kansli Kommissionen i Finlands riksdag har beslutat att införa ett miljöledningssystem i riksdagen som gäller hela den parlamentariska verksamheten. En för ändamålet tillsatt arbetsgrupp har utarbetat en rapport (*Eduuskunnan ympäristökartoitusraportti, Eduskunnan kanslian julkaisu 4/2006*) där hela verksamhetens miljöpåverkan kartläggs. Kartläggningen har utgått från EU:s miljöstyrnings- och miljörevisionsordning EMAS (*Eco Management and Audit Scheme*), som baserar sig på standarden för miljöledningssystem ISO 14001. På basen av miljökartläggningen skall ett miljöledningssystem utvecklas, som fungerar stödande och vägledande i förverkligandet av de miljömål man valt att sätta upp. Miljömålen dokumenteras i en miljöpolicy, vilken riksdagen har valt att göra i form av en petition till riksdagsledamöterna och de anställda. Riksdagens miljöpåverkan

sker främst genom energi- och vattenförbrukning i sina lokaler, förvärv, avfallshantering, transport och förbrukning av material.

I samband med sammanställningen av rapporten skickades även under sommaren 2006 en förfrågan till de andra nordiska och europeiska parlamenten, på vilket sätt de tar miljön i hänsyn i det dagliga arbetet. Av de nordiska länderna svarade Sverige, där ett miljöledningssystem för riksdagen preliminärt planerats, och Norge, där Stortinget följer ett eget norskt system Grønn stat, som kräver miljöåtgärder inom all statlig administration. Danmark svarade att man beaktar verksamhetens miljöaspekter, men anser ISO 14001 och EMAS vara olämpliga för Folketingets behov. Europaparlamentet har år 2006 antagit en deklARATION, som handlar om att få parlamentets verksamhet och faciliteter att fungera på ett så miljövänligt sätt som möjligt ("*European Parliament Environmental Statement*"). Eftersom det hunnit gå två år sedan arbetsgruppens förfrågan till de andra parlamenten gjordes, kan situationen i de olika parlamenten redan vara annorlunda. Därför vore en uppdatering av situationen intressant.

Miljöeffekterna av det nordiska parlamentariska samarbetet uppkommer främst genom ledamöternas och tjänstemännens resor till Nordiska rådets möten, samt pappersförbrukningen i samband med utdelandet av mötesmaterial. Eftersom Nordiska rådet ofta möts i någon av de nordiska folkrepresentationernas lokaler, är miljömedvetenhet i rådsarbetet nära kopplat till en motsvarande medvetenhet i de nationella parlamenten gällande den internationella verksamheten i överlag. Nordiska ministerrådets och Nordiska rådets sekretariat i Köpenhamn, kan tänkas ha en miljöpåverkan som kan jämföras med de enskilda parlamentens.

Miljötänkandet borde genomsyra all verksamhet på alla nivåer, även den parlamentariska och interparlamentariska. En nära koppling mellan teori och praktik och att leva som man lär är eftersträvansvärt. De nordiska länderna har alla förutsättningar att vara föregångare och förebilder genom att kritiskt syna den egna verksamheten och minimera dess negativa konsekvenser för miljön. De nordiska ländernas parlament och samarbetsinstitutionerna Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet bör förbinda sig till att kontinuerligt förbättra sina miljöprestationer, också internt.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Mittengruppen att

Nordiska rådet beslutar

att Nordiska rådet tillsammans med Nordiska ministerrådet utreder miljöeffekterna av organisationernas verksamhet och utarbetar en miljöpolicy för de båda organisationerna

Stavanger den 14 april 2008

Risto Autio (cent)
Per Bisgaard (V)
Erling Bonnesen (V)
Anita Brodén (fp)
Bente Dahl (RV)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Siv Friðleifsdóttir (F)
Christina Gestrin (sv)
Dagfinn Høybråten (KrF)
Kaj Leo Johannesen (sb)
Bjarne Kallis (kd)
Anne Margrethe Larsen (V)

Karsten Lauritzen (V)
Jan Lindholm (mp)
Ville Niinistö (gröna)
Lauri Oinonen (cent)
Jørgen Poulsen (NY)
Augusta Salling (At)
Janne Seurujärvi (cent)
Paula Sihto (cent)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Gunilla Tjernberg (kd)
Stefan Tornberg (c)

Nordisk Råd

**A 1442/miljö och A
1446/presidiet**

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget och
Presidiet

Bilag:
A 1442/miljö
A 1446/presidiet

J.nr. 08-00184-28

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

**A 1442/miljö och A
1446/presidiet**

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget och
Presidiet

Bilag:
A 1442/miljö
A 1446/presidiet

J.nr. 08-00184-28

Medlemsforslag om indførelse af klimakvoter ved Nordisk Råds flyrejser

Det Nordiske samarbejde har tidligt og i en årrække prioriteret indsatsen for miljø og bæredygtighed højt. Fokuseringen på klimapolitik i Nordisk Råd blev yderligere understreget på sessionen i København 2006 og på klimatopmødet ved sessionen i Oslo 2007. Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd er ganske aktive aktører i klimapolitikken såvel i Norden som udenfor.

Internationalt parlamentarisk samarbejde er forbundet med stor rejseaktivitet. Personlige, direkte kontakter og møder over landegrænserne er afgørende for samarbejdets gennemslagskraft. Internationalt samarbejde bliver desuden stadig mere nødvendigt for parlamentarikere.

Flyrejser udgør en ganske alvorlig klimabelastning. Flytrafik er i øjeblikket fritaget for afgifter for CO₂-udslip og anden forurening, i modsætning til en række andre transportformer. Flyrejse er samtidig i mange situationer nødvendige for effektivt internationalt parlamentarisk arbejde. Der er altså behov for rejsevirkosomhed samtidig med et klimapolitisk behov for at reducere CO₂-udslip.

Når parlamentarikere går i spidsen med selv at praktisere bæredygtig klimapolitik giver det øget troværdighed og inspiration.

Forbrugere, flyselskaber, virksomheder og organisationer har på forskellig vis indført køb af klimakvoter ved flyrejser. Klimakvoterne anvendes til investeringer, der reducerer det globale CO₂-udslip. I mange tilfælde investeringer, der ellers ikke ville blive gjort. Samtidig kan ekstraudgiften til kvoten tilskynde, at man ved nogle rejser finder alternativer til fly.

Norge har indført en ordning med køb af klimakvoter. Regeringen køber kvoter for statsansattes rejser med fly til udlandet. Også Stortinget har fra årsskiftet sat en kvotekøbsordning i gang for alle internationale flyrejser.

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe foreslår, at Nordisk Råd køber klimakvoter for samtlige rejser for rådets parlamentarikere og ansatte. Det kan være praktisk at tilslutte sig eller hente erfaringer fra den norske ordning i stedet for at lave egen ordning.

Forslaget vil blive en belastning for rådets budget, der i forvejen er presset. Men forslaget vil have nedenstående positive virkninger:

En indtægt til klimaformål, som vil være synlig og have symbolsk betydning

Merudgiften på rådets budget vil sikre, at parlamentarikere og organisation hele tiden tænker:

- Om der til aktuelle rejser er alternativer til fly?
- Om rejsevirksomheden kan begrænses, planlægges bedre og udnyttes mere?

I Norden er der i dag visse muligheder for at benytte togrejser især mellem de skandinaviske hovedstæder. Togrejser kan ved god planlægning forenes med mange arbejdsopgaver og med mødeaktivitet. Videokonferencer og rejsemøder m.v. kan også udvikles. Forslaget kan dermed også være et godt redskab til at modernisere rådets parlamentariske arbejde.

På baggrund af ovenstående foreslår Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe,

at Nordisk Råd indbetaler klimakvoter for sine rejser i en ordning inspireret af det norske storting

Lemvig den 1. juni 2008

Paavo Arhinmäki (vänst)

Line Barfod (EL)

May Hansen (SV)

Juliane Henningsen (IA)

Kolbrun Halldorsdottir (VG)

Elina Linna (v)

Josef Motzfeldt (IA)

Lars Ohly (v)

Heidi Petersen (Tj.)

Rolf Reikvam (SV)

Inge Ryan (SV)

Sjurdur Skaale (Tj.)

Kristen Touborg (SF)

Nordisk Råd

**A 1442/miljö och A
1446/presidiet**

Behandles i:

Miljø- og

Naturresurseudvalget och

Presidiet

Bilag:

A 1442/miljö

A 1446/presidiet

J.nr. 08-00184-28

BETENKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1443/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
Medlemsforslag A 1443/miljø

J.nr. 08-00185-7

Miljø- og Naturresurseudvalgets betenkning over

Medlemsforslag om felles nordisk artsdatabase i kampen mot å stanse utryddelsen av plante og dyrearter

1. Utvalgets forslag

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at fortsætte og fordybe det nordiske samarbejde om de forskningsmæssige og forvaltningsmæssige aspekter af naturovervågning; blandt andet med henblik på at sætte alle lande i stand til at udarbejde og jævnligt opdatere nationale rødlistor

at samarbejde om og udvikle økonomiske og juridiske værktøjer og virkemidler til sikring af landenes biologiske mangfoldighed

at samarbejde om at nøje overvåge udviklingen i forekomsten af fremmede, invasive arter i Norden

at samarbejde i de internationale fora, herunder Biodiversitetskonventionen, IUCN og EU, om at fremme ambitiøse, globale målsætninger, og at fremme dertil hørende virkemidler for at bevare den biologiske mangfoldighed efter 2010.

2. Bakgrunn

Den Socialdemokratiske Gruppe har i april 2008 fremsat medlemsforslag om felles nordisk artsdatabase i kampen mot å stanse utryddelsen av plante- og dyrearter; se bilaget.

Miljø- og Naturresurseudvalget har drøftet saken på møder den 24. juni 2008 i Minsk, Belarus og den 24. september 2008 i Reykjavik. På sidstnevnte møte gjennomførtes desuden en ekspertkonsultation.

Resumé af medlemsforslaget

Forslaget henviser til de store trusler (hot) som dele af den biologiske mangfoldighed i Norden er udsat for. Udryddelsen af arter sker dels som en naturlig proces, dels på grund af u hensigtsmæssige menneskelige aktiviteter. Det er særligt bekymringsvækkende, at den hastighed, hvormed arter forsvinder, er stigende. Problemet med spredning af fremmede arter til den nordiske biologiske mangfoldighed omtales også.

Spørgsmålet om bevarelse af naturens mangfoldighed har været behandlet i internationale fora. Der findes en international biodiversitetskonvention, og IUCN har arbejdet med rødlistegennem en årrække, ligesom EU har besluttet at stoppe tabet af biodiversitet inden år 2010.

Som et led i landenes arbejde med at opfylde målsætningerne er der brug for dokumentation i form af overvågning, kortlægning samt forskning og formidling. Forslagsstillerne finder, at det bør undersøges, om det kan styrke indsatsen, hvis de nordiske lande i større grad kobler deres arbejde med rødlistegennem og databaser sammen.

Forslaget konkluderer med at rekommandere Nordisk Ministerråd at iværksætte et arbejde for at koordinere de nordiske landes arbejde med at reducere tabet af biologisk mangfoldighed, at overveje et samarbejde om udarbejdelse af rødlistegennem over udryddelsestruede arter og at overveje en fælles nordisk artsdatabase.

Tidligere initiativer om biologisk mangfoldighed

Opmærksomheden henledes på Miljø- og Naturresurseudvalgets tidligere arbejde med biologisk mangfoldighed som det bl.a. kom til udtryk i Rek. 20/2003/miljø. Denne rekommandation blev behandlet og afskrevet, efter at Nordisk Ministerråd havde afgivet meddelelser i 2004 og 2005.

3. Ekspertkonsultation

På udvalgets møde i Reykjavik den 24. september 2008 gav *Guðrun Schneider*, seniorrådgiver, og koordinator for Nordisk Ministerråds Arbejdsgruppe for Natur, Friluftsliv og Kulturmiljø orientering om, hvad arbejdsgruppen gør og har gjort for at opfylde målet om at standse tabet af biologisk mangfoldighed inden 2010. *Guðrun Schneider* beskrev også, hvad der kunne blive de største udfordringer, de nordiske lande står overfor nu i forhold til biodiversiteten, og hvor de største potentialer kunne ligge ved eventuelt at uddybe og styrke det nordiske samarbejde; herunder fordele og ulemper ved at udarbejde fælles rødlistegennem gældende for de nordiske lande (dvs. lister over plante- og dyrearter, der er udryddelsestruede eller truede (hotade) på forskellige niveauer).

Det fremgik af gennemgangen, at man i Norge har etableret "Artsdatabanken", der er en national vidensbank for biologisk mangfoldighed, hvor en del af data stammer fra indberetninger af frivillige observatører. Truearter og rødliste for naturtyper er blandt de prioriterede emner.

I Sverige har man ligeledes "ArtDatabanken", der arbejder med viden om biodiversiteten i Sverige, herunder rødlistearbejdet.

Danmark og Finland udarbejder med års mellemrum rødlistegennem, men har ikke egentlige artsdatabanker.

Island og Færøerne har endnu ikke udarbejdet rødlistegennem.

En af de faktorer, der kan påvirke bestandene af de naturligt forekommende arter negativt, er i visse tilfælde fremvæksten af ikke-hjemmehørende arter, der bevidst eller ubevidst er blevet tilført miljøet. I nogle tilfælde trives disse arter og breder sig u hensigtsmæssigt og kan derved udgøre en trussel mod de naturligt forekommende arter og økosystemer.

Nordisk Råd

A 1443/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
Medlemsforslag A 1443/miljø

J.nr. 08-00185-7

Udover det nordiske samarbejde omtaltes under ekspertkonsultationen desuden NOBANIS-samarbejdet, der er et Nordisk-Baltisk netværk om invasive fremmede arter. Alle de nordiske lande og landene omkring Østersøen deltager i dette.

4. Udvalgets synspunkter

Miljø- og Naturresurseudvalget anerkender Ministerrådets hidtidige og pågående arbejde med at udveksle synspunkter omkring de nordiske landes indsats med at beskytte den biologiske mangfoldighed. Udvalget har desuden forståelse for, at overvågning af biodiversiteten må være et nationalt anliggende, og at dette kræver internationalt samarbejde. Miljø- og Naturresurseudvalget har fuld forståelse for, at de nordiske lande deltager aktivt i det globale og europæiske samarbejde om at sikre den biologiske mangfoldighed. Udvalget finder dog, at der kunne være et en betydelig nytte i at samarbejde tættere på nordisk plan på dette område, dels gennem fælles påvirkning af de internationale institutioner, dels gennem metodeudvikling og implementering af vedtagne internationale forpligtelser.

5. Konklusion

På ovenstående baggrund foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at fortsætte og fordybe det nordiske samarbejde om de forskningsmæssige og forvaltningsmæssige aspekter af naturovervågning; blandt andet med henblik på at sætte alle lande i stand til at udarbejde og jævnligt opdatere nationale rødlistor

at samarbejde om og udvikle økonomiske og juridiske værktøjer og virkemidler til sikring af landenes biologiske mangfoldighed

at samarbejde om at nøje overvåge udviklingen i forekomsten af fremmede, invasive arter i Norden

at samarbejde i de internationale fora, herunder Biodiversitetskonventionen, IUCN og EU, om at fremme ambitiøse, globale målsætninger og at fremme dertil hørende virkemidler for at bevare den biologiske mangfoldighed efter 2010.

Reykjavik, den 28. januar 2009

Paavo Arhinmäki (vänst)

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)

Per Bisgaard (V)

Anita Brodén (fp)

Helgi Hjörvar (A)

Ann-Kristine Johansson (s)

Ilkka Kantola (sd)

Asmund Kristoffersen (A)

Ivar Kristiansen (H)

Kristen Touborg (SF)

Jenis av Rana, (Mfl)

Christer Winbäck (mp)

Nordisk Råd

A 1443/miljø

Behandles i:

Miljø- og

Naturresurseudvalget

Bilag:

Medlemsforslag A 1443/miljø

J.nr. 08-00185-7

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1443/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
Medlemsforslag A 1443/miljø

J.nr. 08-00185-7

Medlemsforslag om felles nordisk artsdata-bank i kampen mot å stanse utryddelsen av plante- og dyrearter

Det biologiske mangfoldet i Norden så vel som i verden for øvrig, er utsatt for et meget stort press spesielt med bakgrunn i menneskelig aktivitet som direkte virker inn på mangfoldet både på landjorda og i det marine miljø. Miljø- og klimaendringer har og sterke indirekte virkninger på artsmangfoldet og utbredelsen av plante-, fiske- og dyrearter. Negative effekter skjer med andre ord som følge av både naturlige påvirkningsfaktorer og av menneskeskapt faktorer.

I en global sammenheng tar en gjerne utgangspunkt i fem hovedgrupper av trusler (hot) mot artsmangfoldet på kloden, og det er forurensning, arealendringer, klimaendringer, fremmede arter og beskatning/utnyttelse. Et viktig trekk er at de mest alvorlige og skadelige påvirkninger ikke er avgrenset til små eller lokale trusler (hot), men at truslene virker over store arealer eller områder, noe som har betydning for artenes utbredelsesområde. Selv om dette er grunnleggende, kan det likevel være vanskelig å koble flere årssaksammenhenger som kan medvirke til ei uheldig eller katastrofal utvikling.

Det kan i mange tilfeller være vanskelig å skille mellom årsakene og virkningene og dermed vanskeliggjør denne kunnskapsmangelen vurderingen av hvilke tiltak som burde settes inn.

I mange tilfeller kan enkelte påvirkningsfaktorer være minimal, men en sum av flere påvirkninger kan bli for stor for artens overlevelse eller direkte reproduksjonsevne. Langtransportert forurensning kan i noen tilfeller ha en slik effekt. Og vi finner eksempler på dette i nordområdene.

At artenes sammensetning og utbredelse endres er i seg selv ikke nødvendigvis bekymringsfullt. Arters død har vært og kan være naturlig. Men det er et omfattende globalt problem at arter dør i et urovekkende høyt tempo bl.a av grunner som åpenbart kan knyttes til menneskelig aktivitet

og menneskelig inngripen. I noen tilfeller har vi kunnskap om årsakene, men i andre sammenhenger mangler vi grunnleggende kunnskap om årsaker og riktige tiltak.

Ei stor og alvorlig problemstilling er utbredelsen av fremmede arter både i Norden og globalt. Vi kan skille mellom tilsiktet og utilsiktet innførsel av fremmede arter. Utilsiktet innførsel skjer f.eks gjennom ballastvann eller tømmertransport. Fremmede arter kan på en svært uheldig måte påvirke de opprinnelige artene. Dette er et område som bør ha meget sterk oppmerksomhet.

Alle disse problemstillingene har etter hvert fått stor global og nasjonal oppmerksomhet i de nordiske land. Den internasjonale naturvernorganisasjonen, IUCN, har vedtatt internasjonale retningslinjer for såkalt rødlisting av arter, ei liste som klassifiserer arter til kategorier avhengig av vurdert risiko for utdøing. En får dermed lister og klassifisering av arter som er en truet (hotat) art. Meget anerkjente eksperter fordelt på 23 ekspertgrupper har foretatt vurderingsarbeidet av kriteriene som skal gjelde verden over. Ei slik rødliste som svært mange nasjoner utarbeider vil da bli ei sammenstilling av de vurderinger som er gjort over risiko for en art til å dø ut for det området lista gjelder for.

Det er internasjonalt vedtatt høye mål for reduksjonen av tapet av biologisk mangfold, sist under FNs verdenstoppmøte om bærekraftig utvikling i Johannesburg september 2002. EU har satt som mål å stoppe tapet av det biologiske mangfoldet innen 2010.

Det krever meget store kunnskaper og samling av data for å støtte opp om ei slik målsetting. Det er derfor etablert statlige organer, i Norge kalt Artsdatabanken, som skal ha viktige oppgaver, bl.a. produksjon av selve rødlista og formidling av kunnskapen som rødlista inneholder. I Sverige er det nå på gang et stort prosjekt for kartlegging av artsmangfoldet i Sverige.

Det er god grunn til å tro at svært mange arter er like i de nordiske land eller i det nordiske området, og vi kunne trolig hente store gevinster for arbeidet mot tap av artsmangfoldet ved å samarbeide tettere på dette området. Mange artsgrupper er ikke vurdert, noe som betyr at tilstanden ikke er dokumentert f.eks om rødlisting er nødvendig. Kunnskapsnivået kan være mangelfullt eller lavt for flere litt "lavtstående" arter vedkommende.

Det er på mer generelt grunnlag grunn til å anta at det er stort behov for å få mer kunnskap for å kunne oppnå en tilfredsstillende dokumentasjon på status både hos rødlistearter og andre.

Det er ønskelig å finne ut om det er praktisk, vitenskaplig og politisk grunnlag for å koble sammen de nordiske lands systemer innefor rødlistearbeidet og formidlingsarbeidet, om mulig i en felles overbygning gjennom et tett samspill mellom de nordiske lands artsdatabanker.

Nordisk Råd

A 1443/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
Medlemsforslag A 1443/miljø

J.nr. 08-00185-7

På bakgrunn av ovenstående foreslår Den socialdemokratiska gruppen at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å iverksette et arbeid for å koordinere de nordiske lands arbeid med reduksjon av tapet av biologisk mangfold

å vurdere et samarbeid om utarbeiding av rødlistor (utryddingstruede arter)

å vurdere en felles nordisk artsdatabank

Stavanger den 14. april 2008

Árni Páll Árnason (A)

Sinikka Bohlin (s)

Berit Brørby (A)

Sigrun Eng (A)

Maarit Feldt-Ranta (sd)

Monica Green (s)

Billy Gustafsson (s)

Britt Hildeng (A)

Helgi Hjörvar (A)

Mogens Jensen (S)

Ann-Kristine Johansson (s)

Asmund Kristoffersen (A)

Tore Nordthun (A)

Gunn Olsen (A)

Hans Olsson (s)

Julie Rademacher (S)

Niels Sindal (S)

Maria Stenberg (s)

Tommy Tabermann (sd)

Lars Wegendal (s)

Nordisk Råd

A 1443/miljø

Behandles i:

Miljø- og

Naturresurseudvalget

Bilag:

Medlemsforslag A 1443/miljø

J.nr. 08-00185-7

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1448/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 08-00265-17

Presidiets betänkande över

Medlemsförslag om nordiskt ambassadsamarbete

1. Presidiets förslag

Presidiet föreslår, att

Nordiska rådet rekommenderer de nordiska ländernas regeringar,

att öka samarbetet de nordiska länderna emellan, både i form av lokaler som ansvarsområden, vad gäller konsulär och diplomatisk närvaro i andra stater och på andra kontinenter

2. Medlemsförslag

Hans Wallmark (m) och Mats Johansson (m) har lagt ett medlemsförslag fram om ökat nordiskt ambassadsamarbete. Förslagsställarna tar sin utgångspunkt i att konsulär och diplomatisk närvaro i andra länder är förknävat med stora kostnader. De nordiska länderna är relativt små befolkningsmässigt sett. De kan inte vara närvarande överallt. Speciellt svårt är det med konsulär närvaro i ett antal större städer i viktiga samarbetsländer samt ambassader på kontinenter så långt bort som Afrika eller Latinamerika.

Emellertid, menar förslagsställarna, är det en styrka både för näringslivet och de i utlandet bosatta medborgarna att ha företrädare för egna myndigheter nära till hands. En ökad nordisk harmonisering gör att förhållandenvis mycket är gemensamt och delat i Norden. Genom delade byggnader och lokaler utomlands för diplomatisk och konsulär verksamhet kan kostnaderna hållas nere. De nordiska länderna skulle också i högre grad kunna fördela olika områden mellan sig där ett land samtidigt tydligare är ansvarigt också för de övriga nordiska staternas intressen och kontakter.

Mot denna bakgrund föreslår förslagsställarna att Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar att öka samarbetet de nordiska länderna emellan, både i form av lokaler och ansvarsområden, vad gäller konsulär och diplomatisk närvaro i andra stater och på andra kontinenter.

3. Presidiets synpunkter

Presidiet ställer sig positivt till medlemsförslagets resonemang och överväganden. Nordiska rådet har i tidigare sammanhang behandlat frågan om stärkt nordisk samverkan på utrikesrepresentationens område. Den socialdemokratiska gruppen i Rådet lade 2001 fram ett medlemsförslag om ökad samverkan mellan de nordiska ländernas utrikestjänster. Presidiet biträdde förslaget, och Nordiska rådet kom därför att rikta en rekommendation till de nordiska regeringarna att bli verksamma för att främja en ytterligare samverkan mellan de nordiska ländernas utrikestjänster inom de områden där en sådan befins möjlig och lämplig. I mars 2002 tillsatte statssekreterarna vid de nordiska utrikesdepartementen en arbetsgrupp som skulle utveckla konkreta förslag för att stärka det nordiska ambassadsamarbetet. Detta noterades med gillande av Presidiet.

Sveriges utrikesminister har som svar på en skriftlig fråga från Hans Wallmark i Sveriges riksdag i november 2007 meddelat att det sedan 2004 pågår ett nära samarbete mellan de nordiska länderna för att stärka den nordiska ambassadsamverkan. Samverkan pågår för närvarande på ett tiotal platser, bland annat vad gäller lokaler, personal och konsulär verksamhet. År 2005 påbörjade de nordiska länderna även ett utökat samarbete på viseringsområdet. En utvärdering av det nordiska ambassadsamarbetet gjordes 2006, vilken visade att samarbetet borde vidareutvecklas, inte minst av ekonomiska och kostnadseffektiva skäl.

Tsunamikatastrofen julhelgen 2004 underströk på ett tragiskt sätt betydelsen av och fördelarna med en stärkt nordisk samverkan kring krisberedskap och krishantering vid ambassader och konsulat. En av de åtgärder som de nordiska länderna vidtog som ett resultat av erfarenheterna från katastrofen var att i oktober 2005 utfärda en gemensam instruktion till de nordiska utrikesmyndigheterna om förstärkt samarbete om krisberedskap. Det finns önskemål om en uppföljning och vidareutveckling av denna instruktion.

Frågan om nordiska ambassadsamverkan är, som Presidiet uppfattar det, en återkommande punkt på den nordiska dagordningen. De nordiska utrikesmyndigheterna har uppenbarligen en generellt positiv hållning till en sådan samverkan.

Av Helsingforsavtalets artikel 34 framgår att nordiska medborgare kan söka bistånd från ett annat nordiskt lands representation, om det egna landet saknar representation på den aktuella platsen^[1]. Vidare innehåller EU-traktatens artikel 20 en rättighet för varje medborgare i Unionen att söka hjälp från de andra medlemsländernas utrikesmyndigheter i ett tredje land, om det egna landet inte är representerat i det aktuella landet.

Presidiet anser att de nordiska regeringarna uppvisar en positiv vilja och genomför konkreta åtaganden för att stärka det nordiska ambassadsamarbetet. Det finns goda skäl att ytterligare stärka och stödja denna utveckling. De nordiska länderna har mycket gemensamt vad gäller värderingar, kultur, kompetenser och engagemang. Detta utgör en stabil grund för samverkan och samordning även i diplomatiska och konsulära frågor.

^[1] Artikel 34

Befattningshavare, som tillhör en fördragsslutande parts utrikestjänst och tjänstgör utanför de nordiska länderna, skall i den mån det är förenligt med hans tjänsteåliggande samt hinder icke möter från tjänstgöringslandets sida bistå jämväl medborgare i annat nordiskt land därest detta saknar representation på den ifrågakvarande orten.

Nordiska rådet

A 1448/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 08-00265-17

En stärkt samverkan kan också bidra till att ge de nordiska resurserna en tydligare framtoning, vilket gynnar de nordiska länderna och deras internationella arbete. För de nordiska medborgare som vistas utomlands antingen som turister eller utlandsboende är det en trygghet att ha en diplomatisk eller konsulär representation dit de har rätt att vända sig och få bistånd, även om deras eget land inte har en representation på den aktuella platsen. Samverkan och samordning kan även möjliggöra en kostnadseffektiv lösning av den nordiska diplomatiska och konsulära representationen i vissa länder. De nordiska länderna är förhållandevis små, och det vore därför en fördel om de kunde göra gemensamma och samordnade prioriteringar av utlandsrepresentationens resurser, särskilt i de länder och regioner där enskilda nordiska länder gör bedömningen att de av kostnadsskäl inte kan upprätthålla en egen representation.

Presidiet delar därför medlemsförslagets bedömning att samverkan kan, trots enskilda staters neddragningar av egna beskickningar och generalkonsulat, öka den totala närvaron av personal som arbetar för det gemensamma bästa. Sammanfattningsvis menar Presidiet att medlemsförslaget är i linje med och stödjer den positiva utvecklingen av det nordiska ambassadsamarbetet, och ställer sig således bakom förslaget.

4. Konklusion

Presidiet föreslår, att

Nordiska rådet rekommenderer de nordiska ländernas regeringar,

att öka samarbetet de nordiska länderna emellan, både i form av lokaler som ansvarsområden, vad gäller konsulär och diplomatisk närvaro i andra stater och på andra kontinenter

København den 23. september 2009

Árni Páll Árnasson(A)
Sinikka Bohlin (s), president
Berit Brørby (A)
Christina Gestrin (sv)
Johan Linander (c)
Inge Lønning (H)

Kent Olsson (m), vicepresident
Marion Pedersen (V)
Rolf Reikvam (SV)
Niels Sindal (S)
Erkki Tuomioja(sd)
Björg Tørresdal (KrF)

Nordiska rådet

A 1448/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 08-00265-17

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1448/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 08-00265-17

Medlemsförslag om nordiskt ambassadsarbete

Konsulär och diplomatisk närvaro i andra länder är förenat med stora kostnader. Det handlar om både personal och lokaler. Samtidigt finns många fördelar att direkt på plats bevaka och följa det egna landets intressen. Närvaron i ett annat land handlar både om att lämna som att hämta information. Kultur och kontakter förmedlas. För näringslivet på plats liksom i utlandet bosatta medborgare är det en styrka att ha företrädare för egna myndigheter nära till hands.

De nordiska länderna är i jämförelse med många andra nationer befolkningsmässigt små. Det går inte att vara närvarande överallt. Speciellt svårt blir det med konsulär närvaro i ett antal större städer i viktiga samarbetsländer samt ambassader på kontinenter långt bort som Afrika, Sydamerika och Latinamerika. Att ett land sidoackrediterar är inte ovanligt.

Samverkan och samarbete kan i en del fall vara en medelväg att gå. I Berlin samarbetar företrädare för de nordiska ländernas ambassader i en gemensam byggnad. En samverkan som uppmärksammas på många håll både för den nordiska enheten som den nordiska design som präglar själva fastigheten i de centrala delarna av Tysklands huvudstad. På många håll känns det naturligt att söka upp andra nordiska företrädare ifall inte de egna finns på plats. I fråga om språk men också hur välfärdssystemen byggts upp finns stora likheter. En ökad nordisk harmonisering gör också att förhållandevis mycket är gemensamt och delat i Norden.

Vid Medborgar- och konsumentutskottets besök i Warszawa, Polen, sommaren 2008 hade den danska ambassaden axlat ett stort ansvar för det program som upprättats för besökarna från Nordiska rådet. Företrädare för de andra nordiska ambassaderna bekräftade det nära samarbete som finns kring många frågeområden.

De nordiska länderna har ett växande antal egna medborgare bosatta i andra länder. Fler lär det bli. I samband med kriser, katastrofer och krig

finns det goda skäl för de nordiska länderna att arbeta tillsammans. Tsunamin julhelgen 2004, som de strider i Libanon som ledde till internationell evakuering, visar på behov av koordinering.

Genom delade byggnader och lokaler utomlands för diplomatisk och konsulär verksamhet kan kostnaderna hållas nere. De nordiska länderna skulle också i högre grad kunna fördela olika områden emellan sig där ett land samtidigt tydligare är ansvarig också för de övriga nordiska staternas intressen och kontakter. Genom samverkan kan, trots enskilda staters neddragningar av egna beskickningar och generalkonsulat, den totala närvaron i form av personal som arbetar för det gemensamma bästa öka. I samband med att lokalbehov ses över eller olika länder planerar neddragningar alternativt satsningar i form av ökad diplomatisk närvaro bör ambitionen vara att hela tiden söka samverkan med andra nordiska länder.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Hans Wallmark och Mats Johansson att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att öka samarbetet de nordiska länderna emellan, både i form av lokaler som ansvarsområden, vad gäller konsulär och diplomatisk närvaro i andra stater och på andra kontinenter

Ängelholm och Stockholm den 28 juli 2008

Mats Johansson (m)

Hans Wallmark (m)

Nordiska rådet

A 1448/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 08-00265-17

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1449/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 08-00291-18

Medborgar- och konsumentutskottets betänkande över

Medlemsförslag om barn som offer för människohandel

1. Utskottets förslag

Medborgar- och konsumentutskottet foreslår, at

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en nordisk handlingsplan for at forhindre, at børn bliver ofre for menneskehandel, og derved understrege vigtigheden af, at FN's børnekonvention respekteres og følges

at fremlægge forslag til at mindske efterspørgslen efter køb af seksuelle ydelser

at fremlægge forslag til at forhindre menneskehandel og misbrug af børn gennem lovændringer, eksterritoriale love, international udveksling af oplysninger. Forslagene skal bekæmpe alle former for handel med børn, herunder ulovlig adoption og køb og salg af spædbørn og børn, der er ofre for handel med organer

at de nationale myndigheder samarbejder med NGO'er, foreninger og virksomheder, der er aktive på området med henblik på at finde kreative og effektive løsninger på problemstillingerne

at myndighederne er opmærksomme på misbrug i asyl- og indvandringsystemerne, hvorved børn rejser ind eller får opholdstilladelse under falske identiteter eller med falske formål

at barnets tarv altid skal vægtes mest, selv om barnet opholder sig ulovligt i landet

2. Baggrund

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe fremlagde et medlemsforslag om "Børn som ofre for menneskehandel" på udvalgsrådet den 24. september 2008.

Baggrunden for forslaget var den trilaterale konference om *"Fight against Trafficking in Human beings"*, som blev afholdt i Riga den 24.- 25. april 2008. Der kom det frem, at den største fremgang i menneskehandel i dag sker indenfor handel med børn. På trods af denne kendsgerning, som fremgår af adskillige internationale rapporter, er de mekanismer til at håndtere problemerne utilstrækkelige.

Ifølge *EUROPOL* mangler der samarbejde over grænserne til at bekæmpe menneskesmuglere, der er aktive i et land, men bosat i et andet land. De åbne grænser har, ifølge *EUROPOL*, gjort det vanskeligere for myndighederne at sætte ind overfor menneskehandlere og ofre for menneskehandel.

Medborger- og Forbrugerudvalget besluttede at sende forslaget i skriftlig høring, og anbefalede de nationale delegationssekretariater særligt at sende ud til NGO'er og andre relevante foreninger, der beskæftiger sig med området med henblik på at få gode og konkrete råd.

3. Høring

Sekretariatet har modtaget følgende høringssvar:

Danmark

Red Barnet er positive overfor forslaget. Det er vigtigt, at forslaget samordner allerede eksisterende nationale handlingsplaner og inddrager *"best practices"*-erfaringer fra de nordiske lande. Eksempelvis har Norge gode erfaringer med indsatsen i forbindelse med børn, der tilbageholdes på grund af kriminel aktivitet/tiggeri, så der straks igangsættes udredninger om barnets situation. Der samarbejdes med børneværnet, politi og *"International Organisation for Migrants"* om barnets identitet, trusselvurdering om barnets eventuelle udnyttelse, omsorgssituationen i hjemlandet, forældrenes evne til at være forældre, og om de tidligere har været udsat for menneskehandel samt hjemlandets muligheder for sociale tilbud.

En nordisk handlingsplan kunne eksempelvis indeholde aktiviteter, som ikke i forvejen er omfattet af nationale handlingsplaner og udveksling af information, som et godt udgangspunkt for nordisk samarbejde omkring hjemsendelse, identitetsafdækning og opfølgning i hjemlandet.

Velfærdsministeriet meddeler, at Nordisk Ministerråd arbejder med at bekæmpe menneskehandel, både hvad angår børn og voksne. Der arbejdes pt. med at udarbejde en strategi på området. I Danmark arbejder man med at begrænse efterspørgslen efter seksuelle ydelser, ligesom der findes en national handlingsplan mod menneskehandel og en på prostitutionsområdet.

Finland

Inrikesministeriet anser at forslaget er værd at understøtte. De tiltag, der indgår stemmer overens med eksisterende internationale aftaler og samarbejdet i Norden og omkring Østersøen vedrørende handel med børn. Det stemmer også overens med den handlingsplan som Statsrådet vedtog den 25. juni 2008.

Justitsministeriet er enig i, at det er et alvorligt problem, som krænker menneskerettighederne. Finland er primært et transitland for ofrene, hvilket gør det vanskeligt at identificere og opdage de situationer, der leder til menneskehandlen. Justitsministeriet mener ikke, at det fremgår tilstrækkeligt tydeligt, hvilke typer for udnyttelse, forslaget omhandler. Straffelovgivningen for menneskehandel og seksuel udnyttelse er stort set ens i de nordiske lande. I Finland har der ikke forekommet nogle tilfælde af ofre for menneskehandel under 18 år, hverken i hjælpesystemet eller hos domstolene.

Nordiska rådet

A 1449/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 08-00291-18

Når man skal vurdere behovet for en handlingsplan skal man sammenholde det med de internationale forpligtelser og gennemførelsen af disse samt øvrige tiltag mod menneskehandel. Det fremgår ikke af motiveringen i forslaget, skriver Justitsministeriet. I Finland trådte FN's tillægsprotokol om bekæmpelse af menneskehandel i kraft den 7/10 2006. Statsrådet godkendte den 25/8 2008 en handlingsplan mod menneskehandel, og i Europarådet er konventionen om menneskehandel åben for undertegnelse. Europarådet arbejder endvidere på en tillægsprotokol, som omhandler børneaspekterne i menneskehandel. Norge, Sverige, Danmark og Finland har tilsluttet sig konventionen. Dertil kommer, at der findes nationale handlingsplaner mod menneskehandel. Det indebærer, at der næppe kan forekomme nye tiltag, som ikke allerede er omfattet i en eksisterende konvention eller handlingsplan. Derfor mener Justitsministeriet, at behovet for en nordisk handlingsplan skal begrundes bedre. Endelig nævner ministeriet, at målet om at gøre tvangsarbejde umuligt, er for ambitiøst.

Åland

Barnombudsmanden konstaterer, at forslaget er aktuelt for Åland. Ålands strategiske beliggenhed med utallige ankomster og afgangene gør, at Åland er en transitregion for menneskehandel. Derfor er det vigtigt, at toldere, søbevogtning, politi og de kommunale sociale myndigheder samarbejder. Barnombudsmanden skriver, at der mangler erfaring og rutiner til at agere hurtigt og handlekraftigt.

Rädda Barnen på Åland mener også det er meget vigtigt at prioritere dette forslag på nordisk niveau. Rädda Barnen nævner, at foreningen har samarbejde med de baltiske lande og støtter et projekt i Litauen.

Island

Barnaheil mener det er særdeles vigtigt at koordinere tiltagene og samarbejde om dette indenfor Norden. Socialstyrelsen på Island arbejder med at udarbejde en handlingsplan mod menneskehandel. Barnaheil gør opmærksom på, at det er vigtigt, at de forskellige årsager til menneskehandel med børn omfattes af handlingsplanen. Udover tvangsarbejde og seksuelt misbrug, nævnes ulovlig adoption, salg af spædbørn og ulovlig handel med organer.

Handlingsplanen skal give mulighed for, at børn, der bliver taget for butikstyveri, skal kunne ansues ud fra, hvorvidt de er ofre for menneskehandel.

Barnaheil fremhæver vigtigheden af, at der altid bliver lagt vægt på barnets tarv. Det bør således være underordnet, hvorvidt barnet er immigrant. Børn, der har været udsat for menneskehandel skal have krisehjælp, omsorg, adgang til social service, sundhedsydelser og skolegang. Desuden skal børnene have en tilsynsførende, og endelig bør man finde frem til barnets familie. Barnet skal dog ikke returneres med mindre forholdene er trygge. Børnene skal tages med på råd, men aldrig gøres ansvarlige for de omstændigheder, de er havnet i.

Endelig nævner Barnaheil, at det er vigtigt at ratificere FNs børnekonvention fra 2000 om forbud mod salg af børn, børneprostitution og børnepornografi samt FN's overenskomst imod international kriminalitet, *Parlemo-overenskomsten*.

Norge

Barneombudet støtter forslaget. Børn, der er ofre for menneskehandel, er en særlig sårbar gruppe. Barneombudet henviser til FN's børnekonvention, hvoraf det fremgår, at staterne skal træffe alle egnede nationale, bilaterale og multinationale tiltag for at hindre handel med børn. Barneombudet oplyser, at Norge har en national handlingsplan, men at denne problem-

Nordiska rådet

A 1449/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 08-00291-18

stilling ikke kan løses nationalt, og derfor er Barneombudet glad for at Nordisk Råd sætter fokus på menneskehandel.

Sverige

Organisationen "*End Child Prostitution, Child Pornography and Trafficking of children for sexual purposes*" (ECPAT) hilser forslaget velkomment. Halvdelen af ofrene for menneskehandel er børn, og de skal ikke behandles på samme måde som voksne. Derfor er det påkrævet at der kommer fokus på børnene i menneskehandlen, mener ECPAT.

ECPAT påpeger vigtigheden af at inkludere samtlige aspekter af kommerciel seksuel udnyttelse af børn, dvs. menneskehandel, børnepornografi og børnesexturisme i handlingsplanen. Børn udsættes for menneskehandel for at tilfredsstille sexkøbernes behov på hjemmeplan eller på turiststeder, eller til produktion af overgrebsbilleder og film.

Der mangler redskaber og initiativer til at modvirke vesterlændinge, der rejser udenlands for at udnytte børn seksuelt. Det antages, at der er 4-5000 svenskere, der hvert år rejser udenlands for at begå seksuelle overgreb på børn. Det er risiko- og straffrit. ECPAT mener, at der savnes kundskab, og at der indenfor politi- og anklagemyndigheder mangler rutiner og internationalt netværk til at udrede den type sager.

ECPAT er tilfredse med, at forslaget fremfører, at efterspørgslen skal bekæmpes. I Sverige sanktioneres efterspørgsel af udnyttelse af børn med bødestraf. Det, skriver ECPAT, er ikke foreneligt med FN's børnekonvention. Derfor er der behov for strengere straf. Dertil kommer, at det er frivilligt for sexmisbrugere om de vil tage imod behandling, når de er dømt. Det fravælger de ofte, og derfor mangler der kundskab og behandlingstilbud. Det er også vigtigt, at handlingsplanen bekæmper lønsomheden og mulighederne for menneskehandel.

ECPAT opfordrer til at sætte ind overfor børnepornografi på internettet samt at samarbejde med banker om at etablere en finanskoalition mod seksuel udnyttelse af børn ved at blokere betalingsstrømmene. Det har haft succes i USA. Endvidere oplyser ECPAT, at de samarbejder med passagerrederiet Stena Line med henblik på, at gøre dem opmærksomme på problematikken med deres fartøjer, der udnyttes som slavetransport.

ECPAT anbefaler at finde sådanne kreative løsninger og indgå i nye samarbejdsrelationer for at opnå effektive resultater.

Endelig understreger ECPAT, at det er vigtigt, at myndighederne kan identificere børnene, der er handelsvarer. De findes blandt andet indenfor asylsystemet med falske identitetspapirer, som uledsagede, "forsvundne" børn mv. Ca. 1/6 af asylansøgerne har falske identiteter og 25 % af gæstestuderenter ved Blekinge Tekniske Skole har aldrig påbegyndt sine studier. Derfor er det vigtigt, at toldere, grænsepoliti og immigrationsmyndighederne samarbejder.

Rädda Barnen hilser forslaget velkomment. Rädda Barnen fremhæver, at en nordisk handlingsplan skal udgå fra de rettigheder børnene har i henhold til FN's børnekonvention plus tillægsprotokol om handel med børn, børneprostitution og børnepornografi. Det er også vigtigt, at planen inkluderer konkrete indsatser i både oprindelseslandene, transitlandene og destinationslandene. Foreningen støtter ideen om at bekæmpe efterspørgslen, og umuliggøre tvangsarbejde gennem lovændringer, internationalt samarbejde og holdningsændringer. De påpeger vigtigheden af at benytte de allerede eksisterende samarbejder og etablerede netværk på såvel nationalt som internationalt niveau.

Nordiska rådet

A 1449/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 08-00291-18

Socialstyrelsen skriver, at de arbejder med at gennemføre den nationale handlingsplan mod seksuel udnyttelse af børn samt en handlingsplan mod prostitution og menneskehandel. Socialstyrelsen har desuden direkte repræsentation i Østersørådets arbejdsgruppe for børn i udsatte områder. Hvorvidt endnu en handlingsplan kan bekæmpe efterspørgslen efter sex-køb er ifølge Socialstyrelsen vanskeligt at bedømme.

Barnombudsmannen støtter den første rekommandation i forslaget om at udarbejde en fælles nordisk handlingsplan. De internationale konventioner udgør et minimumsniveau for, hvordan der skal arbejdes med at bekæmpe menneskehandel, men Barnombudsmannen mener, at de nordiske lande skal være et foregangsland for en omfattende regulering.

Barnombudsmannen støtter også forslaget om at begrænse efterspørgslen efter køb af seksuelle ydelser. Det påpeges, at i henhold til *ILO-konvention 190* er det vigtigt at inddrage børn, så de får mulighed for at påvirke handlingsplanernes udformning. Barnombudsmannen stiller dog spørgsmålet om, om børn inddrages i sådanne sager i dag.

Barnombudsmannen foreslår, at der i national lovgivning indføres en særlig overtrædelse for menneskehandel med børn eftersom børnene er uskyldige ofre i sådanne sager. Endvidere foreslår Barnombudsmannen, at børn, der er udsat for menneskehandel, bør opnå permanent opholdstilladelse, hvis det er til barnets bedste. Endelig skal der ses bort fra reglerne om dobbelt strafbarhed, når det gælder menneskehandel og børnepornografi. Rejsebureauer, hoteller, flyselskaber og andre private virksomheder skal også inddrages og medvirke til at tage ansvar blandt andet gennem etiske regler og kodeks.

4. Utskottets synpunkter

Medborger- og Forbrugerudvalget ser med stor bekymring på den stigning, der finder sted i udviklingen af børn som ofre for menneskehandel. Børnene udsættes for menneskehandel for at tilfredsstille købernes seksuelle eller andre behov. Medborger- og Forbrugerudvalget anser enhver form for handel med børn som lige forfærdeligt. Det være sig børn, der misbruges seksuelt, børn, der sælges til tvangsarbejde, ulovligt adoption, salg af spædbørn eller børn, der sælges med henblik på handel med organer.

Misbrug og handel med børn eksisterer både indenfor de nordiske lande, i regionen og i ulande og turiststeder, hvor borgere rejser ud med henblik på at udøve overtrædelser eller dække behov. For at imødegå dette fænomen er det vigtigt, at de nordiske lande anvender sig af ekstra territorial lovgivning, dvs. muligheden for at straffe egne borgere for overtrædelser begået udenfor landet.

Udvalget påpeger, at det er vigtigt, at en fælles nordisk handlingsplan tager udgangspunkt i de allerede eksisterende aftaler og konventioner, der findes på området. Ligeledes fremgår det af hørings svarene, at det er afgørende for resultaterne, at der samarbejdes og koordineres ikke blot mellem myndigheder (told, skat, social, politi), men også ved at inddrage virksomheder og NGO'er med henblik på at opnå effektive og holdbare løsninger.

Endelig er det vigtigt for udvalget at påpege, at FN's børnekonvention skal ligge til grund for et ethvert samfundsmæssigt tiltag overfor børn.

Nordiska rådet

A 1449/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 08-00291-18

5. Konklusion

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at udarbejde en nordisk handlingsplan for at forhindre, at børn bliver ofre for menneskehandel, og derved understrege vigtigheden af at FN's børnekonvention respekteres og følges

at fremlægge forslag til at mindske efterspørgslen efter køb af seksuelle ydelser

at fremlægge forslag til at forhindre menneskehandel og misbrug af børn gennem lovændringer, eksterritoriale love, international udveksling af oplysninger. Forslagene skal bekæmpe alle former for handel med børn, herunder ulovlig adoption og køb og salg af spædbørn og børn, der er ofre for handel med organer

at de nationale myndigheder samarbejder med NGO'er, foreninger og virksomheder, der er aktive på området med henblik på at finde kreative og effektive løsninger på problemstillingerne

at myndighederne er opmærksomme på misbrug i asyl- og indvandringssystemerne, hvorved børn rejser ind eller får opholdstilladelse under falske identiteter eller med falske formål

at barnets tarv altid skal vægtes mest, selv om barnet opholder sig ulovligt i landet

Reykjavik den 28. januar 2009

Hanne Agersnap (SF)
Bendiks H. Arnesen (A)
Henrik Brodersen (DF)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Rolf Gunnarsson (m)
Solveig Horne (FrP)
Ulla Karvo (saml)

Henrik Dam Kristensen (S), næstformand
Knud Kristensen (KF)
Elina Linna (v)
Ville Niinistö (gröna), formand
Hans Olsson (s)
Hans Wallmark (m)

Nordiska rådet

A 1449/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 08-00291-18

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1449/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 08-00291-18

Medlemsförslaget om barn som offer för människohandel

Människohandel är en lönsam bransch, den inbringar den organiserade brottsligheten 44 miljarder USD per år för tvångsarbete enligt ILO, som också menar att människohandel för sexuella ändamål inbringar drygt 27 miljarder USD per år. De nätverk som opererar i EU-området kommer främst från Nigeria, Rumänien, Bulgarien, Ryssland och Kina. De länder som huvudsakligen är destinationsländer är Österrike, Belgien, Frankrike, Tyskland, Grekland, Italien, Nederländerna, Spanien och Storbritannien. Men det finns inte något land i Europa som inte är berört av de kriminella nätverken och i människohandeln, som ursprungsland, transitland eller destinationsland. De nordiska länderna är inte undantagna.

Offren som fraktas omkring får ingenting, organisatörerna tar allt. På samma sätt som ordningen i övrigt ser ut i våra patriarkala samhällen är det i huvudsak män som är ansvariga för denna typ av brottslighet och som tar pengarna. Unga flickor och pojkar är i vanlig ordning längst ner i hierarkin, de har inget att sätta emot när de tvingas till tvångsarbete eller prostitution. Barn är lätta att lura iväg. Enligt Europol ökar handeln med barn, den är svår att upptäcka och svår att komma tillrätta med. Schengenområdet som innebär öppna gränser har ökat den internationella människohandeln.

Exempel på problem som måste lösas i arbetet mot människohandeln är internationellt informationsutbyte, datasekretess, attityder och medvetande om problemet, språkbarriärer, bristande resurser och lagstiftning.

Köparna som är målet för all människohandel har inte blivit färre, de finns i alla europeiska länder och de är huvudsakligen män. De nya medlemmarna i EU har blivit främst ursprungsländer men även mottagarländer för handeln. Kriminaliteten har ökat avsevärt, även om myndigheter och frivilligorganisationer arbetar hårt för att motarbeta den.

Orsaken till att det är möjligt att locka iväg människor är naturligtvis fatigdom. Orsaken till intresset för att köpa dessa människor är mer komplicerad. Girighet, pedofili, attitydproblem med maktintresse i relation till kvinnor och barn, rasism och framför allt en tillåtande attityd i samhället till att se mellan fingrarna kan vara möjliga orsaker.

I St. Petersburg, Ryssland, händer det att nyfödda barn stjäls direkt från mödrar och säljs. Från Kina skickas förhoppningsfulla barn iväg genom de nordiska länderna och försvinner därefter ut i Europa till okända mål, men troligen till tvångsarbete och prostitution. Tusentals flickor och pojkar försvinner från Asien och Afrika och återfinns aldrig. Först kommer turisterna, sedan kommer sexindustrin säger Europol. När naturkatastrofer uppstår i ett asiatiskt turistland uppstår alltid oro för att föräldralösa flickor och pojkar i det allmänna kaoset ska kidnappas och säljas till pedofiler eller arbetsköpare. Detta visar barns skyddslöshet.

I de nordiska länderna är vi angelägna om att följa FN:s barnkonvention som säger att barnets bästa alltid ska vara vägledande. Konventionen säger de facto: Ett barn är varje människa under 18 år. Den säger också att alla barn har samma rättigheter och lika värde, ingen får diskrimineras och barnets bästa ska alltid komma i första rummet. Konventionsstaterna ska sträva efter att till det yttersta av sina tillgängliga resurser söka förverkliga barnets sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter. (Artikel 1-4)

Artiklarna 32-35 säger även specifikt att barnet har rätt att skyddas mot ekonomiskt utnyttjande samt mot hårt arbete som skadar eller hindrar barnets skolgång och äventyrar barnets hälsa. Barnet har även rätt att skyddas mot alla former av sexuella övergrepp och mot att utnyttjas i prostitution och pornografi. Bortförande, försäljning eller handel med barn ska förhindras.

Alla nordiska länder har ratificerat denna konvention men i praktiken gäller inte rättigheterna lika för alla. Unga flickor och pojkar utnyttjas varje dag i våra länder och man måste komma ihåg att de räknas som barn så länge de är under 18 år.

Organisationen OSSE:s parlamentariska församling antog 2008, i likhet med flera tidigare år, en resolution om bekämpande av sexuell exploatering av barn, denna gång med fokus på sexuell exploatering av barn på Internet. Europarådets parlamentariska församling antog 2007 resolution 1530 som behandlar alla typer av våld, exploatering och missbruk mot barn. Nordiska rådet bör följa dessa församlingars exempel med att specifikt arbeta för att skydda unga flickor och pojkar.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Elina Linna att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att utarbeta en handlingsplan i syfte att förhindra att barn blir offer för människohandel och därvid betona vikten av att FN:s barnkonvention följs även i praktiken, vidare

att ta fram konkreta förslag för att minska efterfrågan på köp av sexuella tjänster samt omöjliggöra köp av barns tvångsarbete och barns sexuella tjänster genom lagändringar, internationellt informationsutbyte, datasekretess och framför allt attitydändrande åtgärder i form av information och tillförande av resurser

Nyköping den 5 september 2008

Elina Linna (v)

Nordiska rådet

A 1449/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 08-00291-18

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1455/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 08-00345-3

Presidiets betänkande över

Medlemsförslag om kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar

1. Utvalgets förslag

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att verka för ett fördjupat försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete i Norden

2. Bakgrund

Den konservativa gruppen i Nordiska rådet har lagt fram ett medlemsförslag om kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar. Förslagsställarna framhåller att förutsättningarna för de nordiska länderna, trots deras olika institutionella säkerhetsarrangemang, att stärka samverkan på försvarsområdet är mycket starka. Man understryker att de nordiska länderna vill på en värdegemenskap avseende bl a synen på internationellt samarbete, och att länderna drivs av en stark vilja att kunna bidra med bra och efterfrågade förband för bl a internationella insatser. Samtidigt, påpekar man, blir det allt svårare för länderna att få försvarsekonomin att gå ihop. Därför borde man samarbeta mer för att få stordriftsfördelar och bättre resursanvändning för de 120 miljarder som de nordiska länderna idag sammantaget avsätter för sina försvarsbudgetar.

Ett stärkt nordiskt försvarssamarbete skall vara pragmatiskt, flexibelt och resursorienterat. Formerna skall underordnas effekterna. En ökad samverkan kan bl a omfatta gemensamma arrangemang för övning, utbildning, övervakning, materielsamarbete och bidrag till internationella insatser. Därigenom kan det samlade nordiska bidraget till internationella freds- och säkerhetsoperationer ytterligare stärkas.

Förslagsställarna betonar att ett ökat försvars- och säkerhetspolitiskt nordiskt samarbete inte handlar om att bygga ett substitut till NATO, utan om att stärka de nordiska ländernas förmåga att agera inom såväl NATO som EU.

3. Presidiets synpunkter

Presidiet menar att medlemsförslaget tar upp frågeställningar av stor betydelse och potential för såväl de nordiska ländernas säkerhetssituation och försvarsinsatser, som för deras samlade förmåga att ge verksamma bidrag till internationell krishantering. Medlemsförslaget ligger väl i linje med diskussioner som är på gång om försvarssamarbete de nordiska regeringarna emellan. Den 12 november möttes de nordiska försvarsministrarna i Bornholm och skrev då under ett *Memorandum of Understanding* om ett stärkt nordiskt försvarssamarbete. Man enades om att samarbetet skulle öka i framtiden, och bl a omfatta stöd till afrikansk kapacitetsuppbyggnad, ökat samarbete i internationella insatser, samt fördjupat samarbete mellan de nordiska försvarsmakterna.

Presidiet delar uppfattningen att Norden har en gemensam värdegrund som utgör ett naturligt och stabilt fundament för ett stärkt säkerhets- och försvarspolitiskt samarbete. Nordiska rådet har i tidigare sammanhang uttryckt det så att det finns ett nordiskt mervärde i internationell krishantering som uppstår ur kombinationen av långvariga erfarenheter av samarbete på snart sagt alla samhällsområden: Breda erfarenheter av internationellt samarbete, hög trovärdighet på den internationella arenan, tillgång till kompetens på toppnivå, samt erfarenheter av gemensamma åtgärder och insatser i fredsfrämjande syfte. Presidiet noterar också Ålands demilitariserade status.

Det förhållande att de nordiska länderna har valt varierande lösningar beträffande sitt förhållande till EU och Nato utgör inget hinder för fördjupat nordiskt samarbete också i försvarspolitiken. Presidiet anser att ett närmare nordiskt försvarspolitiskt samarbete är ett sätt att effektivisera våra strävanden att förstärka multilaterala krishanteringsinsatser i FN samt att stärka kontakterna med båda EU och Nato och ge möjligheter till att utöva mer inflytande i dessa organisationer.

De nordiska länderna har genom åren gett stora och högt uppskattade bidrag till FN:s fredsbevarande operationer och ackumulerat bred och djup erfarenhet, kompetens och trovärdighet av arbete i internationella säkerhetsorganisationer, utan hänsyn till formella institutionsgränser. De nordiska icke-NATO-länderna medverkar sedan många år i planeringsmässigt och operativt samarbete inom ramen för det s k Partnerskapssamarbete med NATO (*Partnership for Peace, PFP*). Samtliga nordiska länder, och de baltiska, bidrar med manskap och materiel till den NATO-ledda s k ISAF-styrkan i Afghanistan (*International Security Assistance Force*) med FN-mandat. ISAF är NATO:s första och största markoperation någonsin utanför Europas gränser. Norge och Island medverkar på olika sätt i EU:s strukturer för krishantering och har även deltagit i flera av EU:s fältoperationer för krishantering. Det är rimligt att anta att ett stärkt nordiskt försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete skulle medverka till att det samlade nordiska bidraget till internationell krishantering blev både kraftfullare och effektivare.

Presidiet instämmer i att de nordiska ländernas försvarsekonomi blir alltmer pressad. Ökade krav på kompetens och kapacitet driver upp kostnaderna för utbildning och övning. Utvecklings-, produktions-, anskaffnings- och underhållskostnader för modern försvarsmateriel stiger. Försvarsbudgetarna stramas åt. Presidiet delar uppfattningen att det finns goda såväl operativa som ekonomiska skäl att ytterligare stärka samverkan kring bl a utbildning, övning, materielsamarbete och internationella insatser.

Nordiska rådet

A 1455/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 08-00345-3

4. Konklusion

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar
att verka för ett fördjupat försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete i Norden

Köpenhamn den 9 december 2008

Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (S)
Berit Brørby (A)
Christina Gestrin (sv), vicepresident
Ivar Kristiansen (H)
Johan Linander (C)
Kent Olsson (M)

Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Niels Sindal (S)
Björg Tørresdal (KrF)
Erkki Tuomioja (sd), president

Nordiska rådet

A 1455/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 08-00345-3

Reservation:

Medlemsförslaget om "Kraftsamling for et samordnet nordisk forsvar" lægger stærk vægt på det militære samarbejde og utilstrækkelig vægt på den civile sikkerhedspolitik. Det tager udgangspunkt i et totalt beløb til forsvarsbudgetterne i Norden i alt på 120 mia kroner, og ser unuanceret på EU og NATO's roller.

Betænkningen er mere nuanceret. Men den bygger ikke på den civile sikkerhedspolitik og miljø sikkerheden, som Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk råd ser som det primære udgangspunkt for et nordisk sikkerhedspolitisk samarbejde. Et samarbejde som har store perspektiver og potentialer i den aktuelle politiske og geopolitiske situation.

På baggrund af ovenstående foreslås det, at

Nordisk Råd rekommenderar de nordiske landes regeringer

at virke for et fordybet sikkerhedspolitisk samarbejde i Norden, med det primære udgangspunkt i de aktuelle fredspolitiske og miljøpolitiske udfordringer

København den 9. december 2008

Rolf Reikvam (SV)

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1455/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 08-00345-3

Medlemsförslag om kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar

Förutsättningarna för nordiskt försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete kan ibland framstå som mycket små. Norge och Island är medlemmar i Nato men inte i EU, Sverige och Finland är medlemmar i EU men inte i Nato. Danmark är det enda landet som är medlem i både EU och Nato men har samtidigt ett förbehåll mot att ingå i den europeiska säkerhets- och försvarspolitiken, ESFP. Detta är inte en optimal lösning för att förvalta nordiska intressen i ett utvidgat Europa.

Samtidigt finns det inte någon region i världen som har så goda strukturella förutsättningar för ett fördjupat samarbete. De nordiska länderna är nästan lika stora och har en gemensam konfliktfylld historia som vi lyckats överbrygga. Vi har även likartade språk, kultur och historia. Vi delar en värdegemenskap avseende synen på internationellt samarbete, betydelsen av FN-systemet, synen på folkrätten och omsorgen av en stark säkerhetspolitisk transatlantisk länk.

Då vi märker att det blir allt svårare att få försvarsekonomin att gå ihop kämpar vi alla i Norden med att upprätthålla en balans mellan mål och medel. Krympande försvarsmakter gör att styckpriset för materielförsörjningen blir allt dyrare. Detta eftersom teknik- och kostnadsutvecklingen inom försvarsområdet fortskrider samtidigt som vi numera upphandlar kortare serier av materialsystem, då våra försvarsmakter omvandlats från stora förrådsställda mobiliseringsförvar till betydligt mindre flexibla insatsförsvar.

Vi drivs av en stark vilja att kunna bidra med bra och efterfrågade förband för bl.a. internationella insatser. Vi kommer dock inte att kunna upprätthålla samma förmåga var och en på sin kant i framtiden. Mot denna bakgrund bör vi samarbeta mer för att få stordriftsfördelar och bättre resursanvändning för de 120 miljarder kronor som vi gemensamt avsätter för försvarsbudgetarna i Norden.

Det finns även en ny politisk dynamik i Europa att hålla i tankarna som bör få oss att samarbeta närmare. EU och Nato har inom loppet av några år ökat sina medlemskretsar med nästan 30-40 procent eller över 100 miljoner medborgare. Detta är en fantastisk framgång för såväl Europa som de nordiska länderna som arbetat hårt för att de nya demokratierna i Östeuropa ska kunna bli medlemmar i de euroatlantiska strukturerna. Med vår värdegemenskap som grund har vi i Norden naturliga förutsättningar att fördjupa det säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet. Att via lika-sinnade partners hitta påverkansmöjligheter och bygga allianser genom samverkan skulle naturligtvis underlättas om Sverige och Finland vore medlemmar i Nato och Norge och Island var medlemmar i EU. Ett närmare nordiskt försvarspolitiskt samarbete är ett steg i rätt riktning och ett naturligt sätt att bättre stärka våra kontakter med både EU och Nato där vi får mer inflytande om vi är bättre och mer kapabla partners.

Nordiskt försvarssamarbete ska vara pragmatiskt, flexibelt och resultat-orienterat. Vi söker ett samarbete där formen är underordnad effekten, varför strukturen för detta samarbete, kan och bör, variera efter behoven. Ibland kan samarbetet vara bilateralt, ibland tri-lateralt och ibland inriktat på hela den nordiska kretsen. Ett utökat samarbete med de baltiska staterna bör heller inte uteslutas.

De främsta områdena för samverkan bör ligga på utbildning, övning, övervakning, materielsamarbete och bidrag till internationella insatser. När det kommer till utbildning kan en gemensam försvarshögskola för högre chefskurser leda till besparingar då det med en minskande officerskår blir för kostsamt att utbilda var och en på sin kant. Gemensamma specialistutbildningar för bl.a. tekniker behövs vid genomförande av internationella insatser. På forskningsområdet föreslås att vi utvecklar ett nordiskt försvarsforskningsinstitut. Gemensamma övningsfält i såväl luften som till sjöss och mark är eftersträfvansvärt. De enskilda ländernas flygsystem bör t.ex. kunna starta och landa på sina ordinarie baser men öva tillsammans i ett annat nordiskt luftterritorium.

Försvarsmateriel är också ett naturligt samarbetsområde för de nordiska länderna. Det underlättar betydligt för våra samverkansmöjligheter om vi har liknande plattformar och utrustning eftersom vi då blir mer interoperabla och kompatibla. Förutsättningarna för det nordiska försvarssamarbetet underlättas därför avsevärt om vi har likartad materiel när det kommer till logistik, underhåll, utbildning och vidareutveckling. Det finns redan ett betydande samarbete här via *Nordac* men det behöver utvecklas vidare.

Genom att internationella insatser sker i nära samordning med de andra nordiska länderna kan vi ge större och mer substantiella bidrag än om vi agerar unilateralt. Afghanistan är ett gott exempel där Norge, Sverige och Finland har haft ett nära och mycket bra samarbete. *Nordic Battle Group*, vars beredskapsperiod sträckte sig från den 1 januari till den 30 juni i år, betraktas som den främsta och mest förberedda snabbinsatsstyrkan som hittills stått till EU:s förfogande.

I syfte att lyckas med ett fördjupat nordiskt försvarssamarbete är det avgörande att vi kan leverera. Det är svårt att se något negativt i stor-driftsmöjligheter, skalfördelar och ekonomiska lösningar som leder till bättre verkansgrad för försvarssatsningarna. Samtidigt handlar utmaningarna om att prioritera rätt saker då särintressen kan verka för att vidmakthålla nuvarande strukturer. Till sist vill vi understryka att ett fördjupat försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete i Norden inte skall ses som ett substitut till Nato, utan snarare ett komplement. Tvärtom är vårt syfte att stärka de nordiska ländernas förmåga att agera inom såväl Nato som EU.

Nordiska rådet

A 1455/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 08-00345-3

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Den konservativa gruppen att Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar att verka för ett fördjupat försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete i Norden

Reykjavik den 22. september 2008

Lisbeth Grönfeldt Bergman, (m)

Kari Lise Holmberg, (H)

Mats Johansson, (m)

Arja Karhuvaara, (saml)

Ulla Karvo, (saml)

Fredrik Karlström, (ObS)

Vivi Kier, (KF)

Marianne Kierkemann, (m)

Kjartan Ólafsson, (Sj.)

Knud Kristensen, (KF)

Ivar Kristiansen, (H)

Kristian Þór Júlíusson, (Sj.)

Inge Lønning, (H)

Jukka Mäkelä, (saml)

Kent Olsson, (m)

Jessica Polfjärd, (m)

Lyly Rajala, (saml)

Ragnheiður Ríkharðsdóttir, (Sj.)

Anne-Mari Virolainen, (saml)

Hans Wallmark, (m)

Nordiska rådet

A 1455/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 08-00345-3

BETÆNKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1456/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 08-00394-17

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning over

Medlemsforslag om Havvindmøller i Østersøen

1. Udvalgets forslag

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at nøje følge og støtte det videre arbejde med udredningen af det internationale havmølleprojekt på Kriegers Flak i Østersøen

at, i muligt samarbejde med BASREC og enkeltlande rundt om Østersøen, udarbejde vindatlas og at undersøge potentialerne i at etablere store vindmølleparker på et antal egnede lokaliteter i Østersøen og at etablere kombinerede, generelt fungerende regionale transmissionsløsninger i forbindelse hermed

2. Baggrund

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe har i december 2008 fremlagt medlemsforslag om hav-vindmølle-parker i Østersøen – se bilag.

Miljø- og Naturresurseudvalget har behandlet sagen på møder den 28. januar 2009 i Reykjavik, den 17. april 2009 i København og den 23. juni 2009 i Narvik.

Resumé af medlemsforslaget

Der tages udgangspunkt i de eksisterende bestræbelser på at udvikle den vedvarende energi og i, at det nu er teknisk muligt at bygge vindkraftværker på havet og derved udnytte de store vindressurser, der findes der. Både i Danmark og Tyskland er der langt fremskredne planer om store havmølle-parker i Østersøen. Desuden har EU-kommissionen igangsat et udredningsarbejde om havmølleparkernes potentialer (bl.a. *Adamowitch-rapporten* fra september 2008).

Udover at fremme den vedvarende energi, ville et internationalt samarbejde om vindkraftværker i Østersøen styrke forsyningssikkerheden i Bal-

tikum. En transmissionsledning fra havvindmøllerne i Østersøen, som både rækker mod øst og mod vest, ville også kunne anvendes i den generelle el-transmission mellem Norden, Baltikum og det øvrige Nordeuropa.

Forslagsstillerne konkluderer med at foreslå, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd at udrede potentialerne for energiproduktion ved etablering af havvindmølle-parker i Østersøen samt mulighederne for at etablere el-transmissionsledninger fra disse, både mod øst og vest; at sikre en generel sammenknytning mellem transmissionsnettene i Norden og i de baltiske lande og; at præsentere disse muligheder forud for FN's klimakonference i København 2009.

3. Sagens behandling

Nordiske politikker, procedurer og holdninger til vindkraft

En projektgruppe under Nordisk Ministerråds Arbejdsgruppe for Fornybar Energi, Nordvind (www.nordvind.org) har udarbejdet en oversigt over vilkår for udbygning med vindkraft i de nordiske lande – herunder landenes forskellige godkendelsesprocedurer og statslige støttesystemer for vindkraftproduktion (Island er ikke inkluderet). Det bemærkes, at rapporten omhandler både land- og vandbaserede anlæg.

Høring af sagkyndig

På Miljø- og Naturresurseudvalgets møde den 17. april 2009 belyste Hanne Kortegaard Nielsen, projektleder for Kriegers Flak fra det danske transmissionsansvarlige selskab *Energinet.dk* perspektiverne i Østersøbaserede vindkraftværker ud fra et konkret dansk-svensk-tysk projekt, Kriegers Flak. Der er i maj 2009 offentliggjort en rapport om undersøgelsen. Rapporten er udarbejdet af *energinet.dk*, Svenska Kraftnät og Vattenfall og kan ses på:

www.energinet.dk/en/menu/News/Newsarticles/Combined+off-shore+grid+connection+possible+at+Kriegers+Flak+in+the+Baltic+Sea.htm

Kriegers Flak er et pilot-projekt for Østersøen, der har fået tilsagn om betydelig støtte fra EU-kommissionen via den 2. energipolitiske strategi. Der er tale om et realiserbart projekt, der er sammenknyttet med nødvendig teknologisk udvikling. En løsning med et transmissionsnet, der både kan føre vindkraften til de involverede lande og også mellem landene bliver undersøgt. En sådan løsning bliver dyrere end en kabelforbindelse, der blot fører strømmen i land til hvert sit respektive land, men de samlede fordele ved den nævnte kombinerede løsning har vist sig at kunne retfærdiggøre meromkostningen. En vigtig forudsætning for rentabiliteten i hele projektet er, at der findes gode og velfungerende markeder på begge sider.

Tilsammen i de tre landes zoner af Kriegers Flak er der potentiale til 1600 MW elproduktion, hvilket svarer til produktionen fra de mest moderne kernekraftreaktorer. Investeringerne til selve vindkraftproduktionen vil formentlig skulle ske i privat regi efter udbud og på de vilkår, som staterne måtte sætte.

De tre ansvarlige netoperatører vil på baggrund af de foreløbige, positive resultater fortsætte arbejdet med yderligere undersøgelser. Det vil ske i et samarbejde med berørte parter i de tre lande.

Til trods for de store tekniske, planlægningsmæssige, markeds-mæssige og politiske udfordringer konkluderer rapporten, at der opnås betydelig synergi ved den kombinerede transmissionsløsning. Eksempelvis fremførelse af vedvarende energi til Europa, styrkelse af energimarkederne og forøget forsynings-sikkerhed gennem større generelt virkende transmissionskapacitet.

Nordisk Råd

A 1456/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 08-00394-17

Rapporten foreslår, at der indføres et ensartet støttesystem for vindkraft i Europa, eller i al fald for Kriegers Flak. Men det konstateres også, at selv om de forskellige ejere af vindmøller skulle være tvunget til at operere med forskellige danske, svenske og tyske systemer, ville konceptet kunne fungere. I dag har Tyskland "feed-in tariffs", Sverige har grønne el-certifikater og Danmark ville tilbyde markedspris plus en vindkraftpræmie.

Investeringer i transmissionsnettet vil formentlig skulle foretages af netoperatøerne.

Baltic Sea Parliamentary Working Group on Energy and Climate Change

Den parlamentariske Østersøkonferences arbejdsgruppe om energi og klimaforandringer har i maj 2009 afsluttet sit mandat. Som den første af fire hovedkonklusioner anbefaler arbejdsgruppen regeringerne i alle Østersølandene at udvikle en sammenhængende energistrategi for Østersøregionen. Heri skal specifikt indgå en plan for at udvikle Østersøen til et område af havvindmøllerparker, der skal forbinde alle landene via transmissionssystemer, der efterhånden skal udvikles til "smart-grid"-forbindelser mellem landene og havvindmøllerparkerne. Udover at sikre en forøget integration af vedvarende energi og forbedret generel forsynings-sikkerhed skulle dette projekt tjene til at understrege områdets position som foregangsregion for energieffektivitet og klimabeskyttelse.

4. Udvalgets synspunkter

Miljø- og Naturresurseudvalget har gennem flere år opfordret de nordiske landes regeringer til at fremme den vedvarende energi gennem forskning, udvikling, demonstration og politiske styringsmidler, der understøtter fremkomsten og nyttiggørelsen af en mangfoldighed af kilder.

Udvalget støtter således intentionerne i medlemsforslaget om at arbejde videre med at afklare mulighederne for en udbygning af vindkraften i Østersøregionen; jf. også Rek. 9/2007/miljø om vedvarende energi og styrkelse af det baltisk-nordiske energinet.

Vindkraft er en vigtig kilde til vedvarende energi, og udvalget hilser det velkomment, at der nu findes teknologiske muligheder til at etablere betydelig vindkraftproduktion på havet. I forbindelsen med lokaliseringen af fremtidens vindmøller byder en placering til havs på en række fordele. Dels er der rigelig vind over havet, dels vil det – med fornuftig fysisk helhedsplanlægning i havområderne – oftest være enklere at finde egnede lokaliseringer end på land, hvor interessekonflikterne for en markant udbygning med vind som regel er mere komplekse.

Et væsentlig udfordring i forbindelse med vindkraft på havet bliver transmissionen fra produktionsstedet til forbrugerne. Denne udfordring kan løses teknisk og økonomisk forsvarligt. Og det viser sig – blandt andet dokumenteret i undersøgelsesrapporten fra Kriegers Flak –, at denne udfordring desuden byder på en mulighed for at benytte de ledninger, der fører strømmen i land, til også at fungere som generelle transmissionsledninger i et regionalt perspektiv. Herved styrkes den generelle mobilitet af elektricitet og derigennem – forudsat at markederne er velfungerende – styrkes også den generelle forsynings-sikkerhed for forbrugerne. Desuden medvirker en sådan større og regional (nordvesteuropæisk) sammenbinding af transmissionsnettet til at muliggøre en langt mere effektiv integrering af den vedvarende energi i den samlede energiforsyning i Østersøregionen.

Nordisk Råd

A 1456/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 08-00394-17

5. Konklusion

Miljø- og Naturresurseudvalget ser store perspektiver i de muligheder, der kan ligge i en markant udbygning af vindkraftproduktionen til havs i Østersøen, såvel i forhold til at frembringe større mængder af vedvarende energi, som i forhold til at sikre et større og bedre fungerende generelt transmissionsnet i regionen. Udvalget finder, at man snarest bør afklare og udvikle potentialerne gennem et målrettet samarbejde mellem de interesserede myndigheder og netoperatører m.fl. i landene rundt om Østersøen. Nordisk Ministerråd bør tage initiativ til et sådant udredningsarbejde, der bør bygge videre på Kriegers Flak-erfaringerne. Ministerrådet bør søge – enten via BASREC-samarbejdet eller ved bilaterale kontakter – at inddrage interessenter fra de øvrige Østersølande.

På den baggrund foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at nøje følge og støtte det videre arbejde med udredningen af det internationale havmølleprojekt på Kriegers Flak i Østersøen

at, i muligt samarbejde med BASREC og enkeltlande rundt om Østersøen, udarbejde vindatlas og at undersøge potentialerne i at etablere store vindmølleparker på et antal egnede lokaliteter i Østersøen og at etablere kombinerede, generelt fungerende regionale transmissionsløsninger i forbindelse hermed.

Narvik, den 23. juni 2009

Per Bisgaard (V)

Anita Brodén (fp)

Ann-Kristine Johansson (s)

Asmund Kristoffersen (A), formand

Ivar Kristiansen (H)

Jan Lindholm (mp)

Jenis av Rana (Miðflokkurin)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Unto Valpas (vänst)

Nordisk Råd

A 1456/miljø

Behandles i:

Miljø- og

Naturresurseudvalget

Bilag:

- Medlemsforslag

J.nr. 08-00394-17

A 1456/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 08-00394-17

Medlemsforslag om Havvindmølleparker i Østersøen

Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd har i en årrække påvirket energipolitikken i Norden og i Østersøregionen i retning af energieffektivisering, energibesparelser og udvikling af vedvarende (fornybar) energi. Denne udvikling er forstærket med initiativerne for at reducere CO₂-udslip og klimakrise.

Der er de seneste år kommet øget fokus på udbygning af vindmølleparker på havet. Teknisk er det blevet muligt at udnytte de store vindressourcer på det åbne hav. Der planlægges i øjeblikket flere havmølleparker i Danmark, og Danmark og Tyskland planlægger et større anlæg ved Kriegers Flak i Østersøen. Også EU-Kommissionen har igangsat en større udredning for at kortlægge hvilke potentialer havmølleparker har, og hvordan disse energipotentialer kan realiseres.

Senest har EU-Kommissionens coordinator, G.W Adamowitch, i rapporten *"Project of European Interest: Connection to offshore wind power in Northern Europe"*, Bruxelles 24.9.2008, påpeget store potentialer i Østersøen af relevans for alle regionens lande og i Nordsøen. Potentialer som er relevante for alle lande i området. Endvidere har Østersøregionens parlamentarikersamarbejde (BSPC) på sit møde i Visby september 2008, og i BSPC arbejdsgruppen for klima- og energipolitik, sat fokus på internationale investeringer i havmølleparker i Østersøen.

Havmølleparker placeret i Østersøen har som fællesprojekt for flere lande mange energipolitiske fordele:

1. som vedvarende energikilde
2. som internationalt samarbejdsprojekt mellem flere lande i Norden, Baltikum, EU og Rusland
3. som et bidrag til de baltiske landes forsyningssikkerhed og sammenkobling med det øvrige europæiske el-net. Havmøllernes el-produktion øger i sig selv forsyningssikkerheden. Men hertil kom-

mer, at en kombineret planlægning af havmølleparker og af el-transmissionsnet tværs over Østersøen, vil være et gennembrud for de baltiske landes forsyningssikkerhed.

Adamowitch-rapportens analyser bygger på en systematisk sammenkædning af vindenergi-planlægningen og af forsyningssikkerhed.

Der kan placeres havmølleparker:

- i Finske Bugt mellem to eller tre af landene Finland og Rusland og Estland
- i den Botniske Bugt mellem Finland og Sverige
- i øvrige dele af Østersøen, af relevans for Baltikum, Rusland, Sverige, Danmark, Polen og Tyskland.

Det aktuelle behov for forsyningssikkerhed i de baltiske lande indikerer, at el-transmission mellem Sverige og en eller flere lokaliteter i Baltikum gennemføres snarest muligt. Derfor vil det være meget hensigtsmæssigt også at placere nogle af de første havmølleanlæg i Østersøen i tilknytning hertil.

Der er tale om anlæg, der forudsætter et tæt internationalt samarbejde. Det involverer staterne i regionen, EU, Rusland, de nordiske organisationer og Østersøregionens organisationer, herunder BASREC-regionens energiministersamarbejde, samt el-producenter og distributører.

På baggrund af ovenstående foreslår Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at udrede potentialerne for energiproduktion ved etablering af havvindmølle-parker i Østersøen samt mulighederne for at etablere el-transmissionsledninger fra disse, både mod øst og vest

at sikre en generel sammenknytning mellem transmissionsnettene i Norden og i de baltiske lande

at præsentere disse muligheder forud for FN's klimakonference i København 2009

Udredningsarbejdet bør ske i et tæt samarbejde med de berørte lande og de relevante internationale organisationer

Lemvig den 1. december 2008

Hanne Agersnap (SF)
Paavo Arhinmäki (vänst)
Line Barfod (EL)
Høgni Hoydal(Tj.)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)

Elina Linna (v)
Josef Motzfeldt (IA)
Rolf Reikvam (SV)
Inge Ryan (SV)
Kristen Touborg (SF)

Nordisk Råd

A 1456/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 08-00394-17

BETENKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1457/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00003-11

Miljø- og Naturresurseudvalgets betenkning over

Medlemsforslag om bedre reparationsberedskab for det nordiske kraftnettet

1. Udvalgets forslag

Miljø- og Naturresurseudvalget forslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at etablere et udbygget fællesnordisk samarbejde om beredskabsplanlægning og reparationsberedskab for den nordiske elsektor og at sikre, at dette beredskab forankres tydeligere hos myndighederne og at der fastsættes nationale mål for arbejdet

2. Bakgrunn

Den Socialdemokratiske Gruppe har i januar 2009 fremlagt medlemsforslag om et bedre reparationsberedskab for det nordiske el-transmissionsnet –se bilag.

Miljø- og Naturresurseudvalget har behandlet sagen på møder den 28. januar 2009 i Reykjavik, den 17. april 2009 i København og den 23. juni 2009 i Narvik.

Resumé af medlemsforslaget

I medlemsforslaget fastslås den store betydning af stabil og tilstrækkelig el-forsyning for alle sektorer af det moderne samfund. Desuden henvises til det tætte fælles el-marked mellem Danmark, Finland, Norge og Sverige, der indebærer, at kraft produceret i ét nordisk land distribueres til andre nordiske lande, og at landene herved er blevet indbyrdes afhængige af hinandens el-produktion. Denne afhængighed øger også sårbarheden overfor, at et større strømsvigt i ét land kan give betydelige gener også i et eller flere andre lande.

I forslaget henvises til, at der er foretaget parallelle revisioner fra de danske, finske og norske rigsrevisioner med dokumentation fra Den Svenske Rigsrevision for at belyse samarbejdet om reparationsberedskab for

transmissionsnettet ved omfattende nedbrud. Undersøgelsen viser, at der ikke er etableret systemer på tværs af de nordiske landegrænser for at kunne håndtere internationale krisesituationer på nettet.

Forslagsstillerne finder dette af vital betydning og konkluderer med at foreslå, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd, "å ta initiativ til å utarbeide felles nordiske risiko- og sårbarhetsanalyser med sikte på å etablere retningslinjer for beredskap og utveksling av reparasjonsressurser ved svikt i det nordiske kraftsystemet".

3. Sagens behandling

Miljø- og Naturressurseudvalget har indhentet oplysninger om, hvorledes udviklingen har været i landene efter rigsrevisionsrapporterne.

I Danmark har Statsrevisorerne (Folketingets institution af parlamentarikere) på baggrund af Rigsrevisionens rapport tilsluttet sig opfordringen fra rigsrevisionerne i Norge, Finland og Danmark til de nordiske energiministre om at styrke det nordiske samarbejde om elberedskabet. Man konkluderer, at: "Sammenkoblingen af elsystemerne har øget forsyningssikkerheden, men betyder også, at håndteringen af elsvigt i et land vil være afhængig af velfungerende nationale og fællesnordiske beredskabsplaner om, hvordan reparationer ved omfattende elsvigt skal håndteres."

Den danske klima- og energiminister har den 17. december 2008 meddelt, at hun kan "...tilslutte mig behovet for at styrke det nordiske elberedskabssamarbejde, især om reparationsberedskab og om nordisk beredskabsplanlægning. Jeg vil derfor rejse problemstillingen i regi af Nordisk Råd, ligesom Energistyrelsen vil arbejde med problemstillingen i Nordisk Beredskabsforum (NordBER). Jeg vil endvidere overveje mulighederne for en tydeligere forankring af det nordiske beredskabssamarbejde hos de involverede danske parter".

Rigsrevisionen har den 19. januar 2009 overfor Statsrevisorerne udtrykt, at man finder ministerens initiativ tilfredsstillende og at man vil følge udviklingen i det nordiske samarbejde om elberedskabet.

I Finland er det fastlagt, at Riksrevisorerna skall utföra en uppföljningsrevision 2011 för att undersöka vad som har hänt på grund av deras rapport från ifjol.

Den Finska Försörjningsberedskapscentralen rapporterar, att Nordel samarbetet fungerar riktigt bra. De nordiska aktörerna sammanträder några gånger om året och har ett antal arbetsgrupper och organiserar övningar för att upprätthålla och förbättra beredskapet att komma till hjälp över gränser.

Beredskapsarbetet i Finland, annars än i de övriga nordiska länderna, grundar sig på frivillighet. Men vid behov får man myndighetshjälp via räddningsorganisationer. Detta arrangemang har fungerat utan problem. T.ex. har pionjärer och andra armeanheter använts. Man tycks inte behöva ny lagstiftning på området.

Fingrid som distribuerar el i Finland ägs tillsvidare huvudsakligen av två stora elproducenter. Men på grund av EU-direktiv måste distribueringen separeras från produktionen. Det är ännu oklart, vem som skall köpa stamnätet i Finland. I alla fall betonar man på Vingrid att samarbetet med motsvarande statliga stamnätverk i Norden fungerar smidigt. Ett avtal om ömsesidig hjälp har just underskrivits. Gemensamma övningar organiseras, riskanalyser förbereds. I ramen av NordSecurEl har man nyligen - med EU fonder - gått igenom riskerna. Ett faktum som poängteras är att de firmor, som i verkligheten utför reparationsarbeten, är samnor-

Nordisk Råd

A 1457/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturressurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00003-11

diskt ledda och kan lätt överföra arbetskraft från ett nordiskt land till ett annat också vid plötsligt behov.

I Norge har Stortinget med bakgrunn i Riksrevisjonens rapport tilsluttet seg oppfordringene fra Riksrevisjonene i Norge, Finland og Danmark om å styrke det nordiske samarbeidet om el-beredskapen. Stortinget mener det er god grunn til at dette arbeidet må få en tydeligere forankring hos de ansvarlige myndigheter i de nordiske landene, og at man ser et økt behov for nordisk samhandling vedrørende beredskap innen kraftforsyning.

Den norske olie- og energiminister uttalte i en pressemeldelse, da rapporten forelå fra Riksrevisjonen, at ...”Riksrevisjonens funn har betydning for vår utførelse av oppgaver som står sentralt for regjeringen og Olje- og energidepartementet, nemlig forsyningsikkerhet”

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Statnett (systemansvarlig nettselskap) arbeider med problemstillingen i Nordisk Beredskapsforum (NordBER). Det arbeides nå med en intensjonsavtale mellom de nordiske systemoperatørene ved store reparasjonsbehov. Det har også vært gjennomført et prosjekt for å kartlegge aktuelle ekstraordinære hendelser som kan innebære behov for bistand over landegrensene (NordSecurEl-prosjektet).

Høring af sagkyndig

På Miljø- og Naturresurseudvalgets møde den 17. april 2009 belyste *Uffe Strandkær* fra den danske Energistyrelse spørgsmålet om beredskabsplanlægning og reparationsberedskab for den nordiske elsektor fra en dansk og nordisk vinkel. Han redegjorde endvidere for, at der i en årrække er foregået et nordisk samarbejde i Nordisk Beredskabsforum (NordBER) for elsektoren med deltagelse af de fem energi- og beredskabsmyndigheder og de fem systemansvarlige virksomheder. Han oplyste, at der i NordBER arbejdes på at styrke dette arbejde for at følge op på rigsrevisionernes anbefalinger om beredskabsplanlægning og reparationsberedskab for den nordiske elsektor.

Udover de initiativer, der blev en følge af rigsrevisionernes rapport henvises til rapporten fra NordSecurEl-projektet, der er et EU-støttet projekt om forsyningsikkerhed og beredskab for elnettet i de nordiske lande.

Det fremgik på mødet, at man ved beredskabsplanlægningen især tager udgangspunkt i det *eksisterende* elsystem. I tillæg hertil er det nødvendigt, at beredskabshensyn inddrages i planlægningen af *fremtidige* ændringer af elsystemerne, som ét af planlægningskriterierne, således at elsystemernes sårbarheder reduceres og robustheden øges.

NordSecurEl-projektet

NordSecurEl-projektet blev gennemført i 2008 af myndigheder og systemansvarlige virksomheder i de nordiske lande. I projektet har man set på risici og sårbarheder vedrørende netnedbrud forårsaget af naturkatastrofer, fjendtlige menneskelige handlinger, epidemier, og teknisk-systemiske fejl.

I projektrapporten konkluderes, at der – til trods for at langt det meste beredskabsarbejde vil skulle udføres i nationalt regi – kan opstå visse situationer, hvor de nationale systemer ikke vil være tilstrækkelige. Der er behov for et veludviklet nordisk samarbejde og andre foranstaltninger for at forbedre mulighederne til at håndtere disse særlige situationer.

Projektet har gennemgået en række mulige værktøjer, som for eksempel tilvejebringelse af et fælles situationsbillede, vidensdeling, reparationsressurser, bevillinger, mobilisering og prioritering og ikke mindst fælles udannelse og kurser.

Nordisk Råd

A 1457/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00003-11

Projektrapporten anbefaler, at de nordiske landes myndigheder og systemansvarlige virksomheder fortsætter samarbejdet inden for rammerne af Nordel og NordBER.

4. Udvalgets synspunkter

Miljø- og Naturresurseudvalget finder, at forslagsstillerne peger på væsentlige problemstillinger i forbindelse med den fortsatte udvikling af det nordiske el-transmissionssystem. Disse er kommet til udtryk gennem en forudseende parallelrevision gennemført af rigsrevisionerne i tre nordiske lande.

Udvalget hilser det velkomment, at rigsrevisionernes påpegninger af behovet for et nordisk, grænseoverskridende samarbejde om beredskabsplanlægning og reparationsberedskab for elsektoren er blevet konstruktivt modtaget af myndighederne i de involverede nordiske lande og, at der er indledt arbejde i Nordisk Beredskabsforum for at følge op herpå.

Ligeledes er det positivt, at der med EU-finansiering er gennemført det omtalte NordSecurEl-projekt om fællesnordiske risiko- og sårbarhedsanalyser for det nordiske elsystem.

5. Konklusjon

På baggrund af ovenstående, herunder konklusionerne fra NordSecurEl-projektet, finder udvalget, at der er god grund til at følge udviklingen i beredskabssamarbejdet nøje med henblik på at sikre, at der etableres den nødvendige beredskabsplanlægning og det nødvendige reparationsberedskab til, at man kan håndtere nedbrud i de nordiske elsystemer, ikke mindst de grænseoverskridende transmissionsnet. Samtidig er det centralt, at der etableres et smidigt og tillidsskabende samarbejde, som bl.a. bygger på en betydelig grad af vidensdeling mellem parterne.

Miljø- og Naturresurseudvalget finder desuden, at det ved planlægning af større ændringer af de fremtidige elsystemer bør vurderes, om de planlagte ændringer i tilstrækkeligt omfang bidrager til at reducere sårbarheder og øge robustheder for elsystemerne.

Med baggrund i ovenstående forslår Miljø- og Naturresurseudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at etablere et udbygget fællesnordisk samarbejde om beredskabsplanlægning og reparationsberedskab for den nordiske elsektor og at sikre, at dette beredskab forankres tydeligere hos myndighederne og at der fastsættes nationale mål for arbejdet

Narvik, Norge den 23. juni 2009

Per Bisgaard (V)

Anita Brodén (fp)

Ann-Kristine Johansson (s)

Asmund Kristoffersen (A), formand

Ivar Kristiansen (H)

Jan Lindholm (mp)

Jenis av Rana (Miðflokkurin)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Unto Valpas (vänst)

Nordisk Råd

A 1457/miljø

Behandles i:

Miljø- og

Naturresurseudvalget

Bilag:

- Medlemsforslag

J.nr. 09-00003-11

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1457/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00003-11

Medlemsforslag om bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet

Moderne samfunn er avhengig av stabil og tilstrekkelig forsyning av strøm. Husholdninger, helsesektoren, primærnæringene og viktig infrastruktur som finans, transport og telekommunikasjon er kritisk avhengig av strømforsyning for å fungere. Norge, Danmark, Finland og Sverige har etablert et nært samarbeid om kraftforsyningen. Landenes nasjonale kraftsystemer er gjennom sentralnettet sammenkoplede i et nordisk kraftsystem. Sammenkoblingen innebærer at elektrisk kraft som produseres i ett land, kan distribueres i et annet. Årlig utveksles betydelige mengder elektrisk kraft over landegrensene gjennom det nordiske kraftmarkedet.

Denne sammenkoblingen fører til sårbarhet, da omfattende strømbrudd i ett nordisk land kan gi ustabilitet i de andre landenes kraftsystemer. Omfattende strømbrudd kan på kort sikt gi en alvorlig effekt i andre land, og i ytterste konsekvens kan deler av kraftsystemet bli mørklagt i flere av landene.

Mulighet for hurtig reparasjon for å gjenopprette strømforsyningen vil være en avgjørende faktor for å redusere både varighet og samfunnsmessige konsekvenser av et strømbrudd.

En parallellrevisjon utført av den norske, danske og finske riksrevisjon og med dokumentasjon fra den svenske, har hatt som mål å belyse samarbeidet om reparasjonsberedskap for kraftforsyningen mellom de nordiske land. Hovedproblemstillingen har vært i hvilken grad det er lagt til rette for samarbeid om reparasjonsberedskap mellom de nordiske landene ved et omfattende havari i sentralnettet.

Undersøkelsen har vist at kraftforsyningsberedskap anses å være et nasjonalt ansvar, og at de nordiske landene ikke har etablert systemer for å sikre håndtering av krisesituasjoner på tvers av landegrensene.

Den norske riksrevisjonen sier blant annet: "Undersøkelsen viser videre at det etablerte beredskapssamarbeidet i stor grad er basert på enkeltpersoners interesse og engasjement. Det er risiko for at det nordiske samarbeidet om reparasjonsberedskap kan bli for lavt prioritert og for lite målrettet som følge av manglende planmessighet og konkretisering av målet for arbeidet."

Dette er meget alvorlig da et så vitalt system som en velfungerende distribusjon og beredskap innenfor el-nettet, ikke kan avhenge av enkeltpersoners interesse.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Den socialdemokratiske gruppen at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å ta initiativ til å utarbeide felles nordiske risiko- og sårbarhetsanalyser med sikte på å etablere retningslinjer for beredskap og utveksling av reparasjonsressurser ved svikt i det nordiske kraftsystemet

Helsingfors, den 26. oktober 2008

Árni Páll Árnason (A)

Sinikka Bohlin (S)

Berit Brørby (A)

Niels Sindal (S)

Sigrun Eng (A)

Mogens Jensen (S)

Henrik Dam Kristensen (S)

Asmund Kristoffersen (A)

Nordisk Råd

A 1457/miljø

Behandles i:

Miljø- og

Naturresurseudvalget

Bilag:

- Medlemsforslag

J.nr. 09-00003-11

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1458/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00052-7

Näringsutskottets betänkande över

Medlemsförslag om aktiv trafikinfrastruktur i Mittnorden

1. Utskottets förslag

Näringsutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att initiera en kartläggning av initiativ och projekt som finns för infrastruktursatsningar i Mittnorden för att finna eventuella samsamarbetsområden

2. Bakgrund

Lauri Oinonen har lagt fram ett medlemsförslag där han menar att Nordkalotten är bortglömd när det gäller infrastruktursatsningar och att förbindelserna i Mittnorden borde planeras och genomföras som både landsvägs- och järnvägsrutten i varje land. Detta skulle aktivera näringslivet, utbildningen, kulturen och turismen inom Mittnorden i alla länder. Förbättrade trafikförbindelser skulle ha en positiv effekt på utvecklingen av befintliga företag och på uppkomsten av ny företagsverksamhet i regionen, och detta skapar förutsättningar för framgång i hela Mittnorden. En direkt förbindelse till S:t Petersburg och Atlanten skulle erbjuda många möjligheter för regionens turism och övriga näringar. Detta skapar i sin tur förutsättningar för framgång i dessa landskap inom ramen för såväl en nationell som en allt mer global verksamhetsmiljö. Inverkan från S:t Petersburgs växande ekonomiska region sträcker sig ända till västra Finland och hela Mittnorden. Oinonen föreslår att Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar att en aktiv trafikinfrastruktur planeras och byggs i Mittnorden, där sjöförbindelserna mellan Finland och Sverige är av väsentlig betydelse med tanke på helheten.

3. Utskottets synpunkter

Utskottet har som ett led i sin behandling av förslaget bland annat träffat företrädare för Mittnordenskommittén. Kommittén är ett gemensamt samarbetsorgan inom de mittnordiska regionerna som samarbetar med avsikt

att främja hållbar utveckling och tillväxt i Mittnorden och för att främja de öst-västliga kommunikationerna. Kommittén arbetar på att skapa *North East Cargo Link* (NECL) en öst-västlig godstransportled genom Mittnorden med anknypningar till Ryssland. Projektet är ett EU-delfinansierat och tvärnordisk projekt som ska bidra till att förbättra de öst-västliga kommunikationerna i Mittnorden vilket gör det mer attraktivt att bo, arbeta och bedriva verksamhet i denna del av Europa. NECL har som syfte att få till stånd en fortsatt utveckling och marknadsföring av Mittnordenkorridoren. Arbetet kommer bland annat att bedrivas inom tre områden: Transportinfrastruktur, transport/logistiklösningar och vidareutveckling av internetportal för transporter och handel. Resultatet förväntas leda till att investeringar genomförs utefter den mittnordiska transportkorridoren. Det senaste resultatet är den färjelinje som trafikerar Härnösand – Kaskö.

Vidare har utskottet även haft kontakt med den s.k. NEW-korridoren (*The Northern East West Freight Corridor*) vars syfte är att etablera direkttransporter öst – väst på Nordkalotten. Tanken är att använda existerande järnvägsinfrastruktur för transporter från Kina till Narvik för vidare transport ut i Atlanten.

Detta är två olika exempel på aktiviteter som är igång för att främja insatser i denna region. Utskottet anser att denna del av Norden är av strategiskt intresse när det gäller att utveckla Norden som region i förhållande till övriga Europa. Utskottet kan konstatera att det förekommer en rad olika initiativ och aktiviteter när det gäller detta område och att det har politisk prioritet. Bland annat möttes den 10 augusti 2009 Sveriges infrastrukturminister Åsa Torstensson och Norges samferdselsminister Liv Signe Larvarsete i Trondheim för att diskutera gemensamma insatser för järnvägstransporter. De båda ministrarna enades om att intensifiera arbetet för att utveckla förutsättningarna att bedriva effektiva och hållbara transporter på järnväg i Mittnorden. Jernbaneverket och Banverket ska fördjupa sitt samarbete och se över vilka initiativ som krävs för att skapa dessa förutsättningar i Mittnorden och i synnerhet mellan Trondheim och Östersund.

I det svenska Trafikverkets planförslag gällande infrastruktur mellan Sverige och Finland visar Banverkets rapport att det finns vinster att göra på ett fortsatt utvecklat samarbete mellan Sverige och Finland inom infrastrukturuområdet. Transportsektorn kan i hög grad bidra till regionens utveckling och samtidigt förstärka det transeuropeiska transportnätet. En annan fråga som är högt prioriterad är hur man kan lösa transporterna av järnmalm från den planerade nya, storskaliga gruvbrytningen i Pajala-Kolariområdet som beräknas komma igång inom ett par år.

Utskottets beredning av förslaget visar att flera av de aktörer som verkar för satsningar i Mittnordenområdet har dålig kunskap om varandras aktiviteter. Därför menar utskottet att det finns behov för en kartläggning av utredningar och projekt som finns för infrastruktursatsningar i denna del av Norden för att finna eventuella samarbetsområden. Vidare anser utskottet att förslaget bör samordnas med den rekommendation om en handlingsplan för miljövänlig transportpolitik som utskottet lagt fram.

Nordiska rådet

A 1458/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00052-7

4. Konklusion

Näringsutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att initiera en kartläggning av initiativ och projekt som finns för infrastruktursatsningar i Mittnorden för att finna eventuella samsamarbetsområden

Mariehamn den 30 september 2009

<i>Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), ordförande</i>	<i>Bjarne Kallis (kd) Thore A. Nistad (FrP)</i>
<i>Ole Vagn Christensen (S)</i>	<i>Lauri Oinonen (cent)</i>
<i>Sigrun Eng (A)</i>	<i>Lyly Rajala (saml), vice ordförande</i>
<i>Billy Gustafsson (s)</i>	<i>Janne Seurujärvi (cent)</i>
<i>Illugi Gunnarsson (Sj.)</i>	<i>Stefan Tornberg (c)</i>
<i>May Elisabeth Hansen (SV)</i>	<i>Lars Wegendal (s)</i>
<i>Edmund Joensen (sb)</i>	

Nordiska rådet

A 1458/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00052-7

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1458/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00052-7

Medlemsförslag om en aktiv trafikinfrastruktur i Mittnorden

Mittnordenkorridoren är en kontaktled ända från Ryssland genom Finland (Jyväskylä, Keuruu/Haapamäki, Vasa) över Kvarken och Bottniska viken (Björneborg) genom Sverige (Umeå, Sundsvall) till Trondheim vid norska Atlantkusten. Mittnordenkommittén anser att finska riksväg 18 mellan Multia och Myllymäki borde prioriteras starkt under nästa planeringsperiod så att korridorens riksvägsnät ska fungera. I Finland är dessutom riksväg 23 en viktig tvärled på rutten Joensuu – Haapamäki – Björneborg som ytterligare borde förbättras.

Avsikten med samarbetet inom Mittnordenkommittén är att främja hållbar utveckling och tillväxt i Mittnorden utgående från en gemensam vilja till regional utveckling. I det gränsöverskridande samarbetet betonas bland annat förbättring av öst-västliga trafikförbindelser på den så kallade Mittnordiska utvecklingskorridoren. Trots insatser är riksväg 18 fortfarande den svagaste länken i Mittnordenkorridoren.

Riksväg 18 är en viktig trafikled i väst-östlig riktning som sammanbinder tre landskap samt Vasa, Seinäjoki och Jyväskylä stadsregioner. Den här centrala leden som går tvärs genom Finland behöver dock förbättras för att den ska uppnå riksvägsstandard. Landskapen, näringslivet och privata medborgare i regionen har redan i flera år haft som mål att skapa en trafikled som bättre än hittills skulle bidra till nationell gemenskap och erbjuda internationella möjligheter. Det finns många växande företag och företagskluster på riksvägens influensområde.

Studier har visat att trafikmängden på riksväg 18 skulle öka med över 20 procent om hela vägen höll riksvägsstandard. Detta skulle effektivisera transporter och minska miljöpåverkan. Nu använder förarna omvägar vilket leder till betydande tidsförluster och andra extra transportkostnader. Om den planerade riksvägsdelen byggdes skulle avståndet från Vasa och Seinäjoki till Jyväskylä förkortas med nästan 10 kilometer.

En direkt förbindelse till S:t Petersburg och Atlanten erbjuder många möjligheter för regionens turism och övriga näringar. Detta skapar i sin tur förutsättningar för framgång i dessa landskap inom ramen för såväl en nationell som en allt mer global verksamhetsmiljö. Inverkan från S:t Petersburgs växande ekonomiska region sträcker sig ända till västra Finland och hela Mittnorden.

Mittnordenkommittén anser att en förbättrad vägförbindelse skulle ha en positiv effekt på utvecklingen av befintliga företag och på uppkomsten av ny företagsverksamhet i regionen, och detta skapar förutsättningar för framgång i hela Mittnorden.

Uppföljningsgruppen för riksväg 18 är beredd att aktivt främja skapandet av en landsvägsförbindelse i Finland tillsammans med alla instanser som är intresserade av saken.

Det finns en järnväg genom Finland från Parikkala till Huutokoski och från Niirala vid ryska gränsen via Joensuu till Huutokoski, varifrån banan fortsätter via Pieksämäki och Jyväskylä till Haapamäki. Från Haapamäki går det järnväg via Seinäjoki till Vasa och därifrån finns sjöförbindelse till Sverige. Tågtrafiken borde återinföras på hela den andra banan från Haapamäki via Parkano till Björneborg, varifrån det också finns sjöförbindelse vidare till Sverige. www.mittnorden.net och www.promidnord.net. Banan borde bli en tvärgående huvudbana i Finland för tung industriell tågtrafik och servicetrafik.

Mittnordenförbindelserna borde planeras och genomföras som både landsvägs- och järnvägsrutten i varje land. Detta skulle aktivera näringslivet, utbildningen, kulturen och turismen inom Mittnorden i alla länder.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Lauri Oinonen att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att en aktiv trafikinfrastruktur planeras och byggs i Mittnorden, där sjöförbindelserna mellan Finland och Sverige är av väsentlig betydelse med tanke på helheten

Helsingfors, den 30 januari 2009

Lauri Oinonen (cent)

Nordiska rådet

A 1458/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00052-7

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1459/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00070-10

Presidiets betänkande över

Medlemsförslag om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen

1. Presidiets förslag

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att i samarbete med formandskabet for Arktisk Råd og med ind-
dragelse af nordiske og arktiske parlamentarikere arrangere en in-
ternational konference om udviklingen i den arktiske region

2. Bakgrund

Den svenske delegation i Nordisk Råd har foreslået, at Nordisk Råd re-
kommanderer Nordisk Ministerråd i nært samarbejde med formandskabet
for Arktisk Råd at arrangere en international konference om udviklingen i
den arktiske region.

Den 9.- 10. september 2008 arrangerede Nordisk Ministerråd konferencen
"Common Concern for the Arctic", der fik stor opmærksomhed også i EU.
Konferensen satte fokus på de ændrede leveforhold i Arktis på baggrund
af klimaforandringer og globalisering. Der var særlig fokus på EU's politik i
forhold til den arktiske region.

I de kommende år vil de nordiske lande fungere som formænd for Arktisk
Råd. Danmark fører formandskabet videre efter Norge og siden følger
Sverige. Det giver Norden en mulighed for at vise lederskab i spørgsmål
om udviklingen i den arktiske region. Det er af stor betydning i en tid med
klimaforandringer, at spørgsmålet bringes op på både regionalt og globalt
niveau.

Nordiska rådet

A 1459/presidietBehandlas i:
PresidietBilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00070-10

3. Høring

Medlemsforslaget har været drøftet flere gange i Præsidiets, der har udtrykt ønske om større fokus på problemerne i den arktiske region. Præsidiets mener, at det vil være bedst at arrangere en sådan konference i 2010, eller senest i 2011.

4. Præsidiets synspunkter

Det er fornuftigt at benytte det nordiske formandskab for Arktisk Råd til i samarbejde Nordisk Ministerråd at arrangere en international konference om udviklingen i den arktiske region. Et godt tidspunkt kunne være i løbet af 2010, hvor Danmark samtidig er formandskabsland for Nordisk Ministerråd. Den foreslåede konference kunne så samtidig følge op på Klimatopmødets tema set i forhold til udviklingen i den arktiske region. Det er dog også muligt, at det vil være nyttigt med en konference, når Sverige bliver formand for Arktisk Råd i foråret 2011. Så kunne konferencen se tilbage på indsatsen under tre nordiske landes formandskab for Arktisk Råd.

Det er relevant at inddrage såvel parlamentarikere fra Nordisk Råd som arktiske parlamentarikere i SCPAR i konferencen. Parlamentarisk indspil og deltagelse er essentielt for dette arrangement.

5. Konklusion

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att i samarbejde med formandskabet for Arktisk Råd og med inddragelse af nordiske og arktiske parlamentarikere arrangere en international konference om udviklingen i den arktiske region

Stockholm 27 oktober 2009

Bendiks H. Arnesen (A)

Line Barfod (EL)

Bjarni Benediktsson (Sj.)

Sinikka Bohlin (s), president

Per-Kristian Foss (H)

Christina Gestrin (sv)

Helgi Hjörvar (A)

Johan Linander (c)

Kent Olsson (m), vicepresident

Marion Pedersen (V)

Niels Sindal (S)

Erkki Tuomioja (sd)

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1459/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00070-10

Medlemsförslag om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen

Den 9-10 september 2008 arrangerade Nordiska ministerrådet konferensen "*Common Concern for the Arctic*". Konferensen uppmärksammade de ändrade levnadsförhållandena i Arktis mot bakgrund av klimatförändringen och globaliseringen, särskilt fokus lades vid EU:s politik för den arktiska regionen.

Under de kommande åren kommer de nordiska länderna att fungera som ordförande för Arktiska rådet. Norge innehar nu ordförandeskapet för Arktiska rådet och lämnar därefter över detta till Danmark för en tvåårsperiod följt av Sverige för en tvåårsperiod. Detta ger Norden en möjlighet att visa lyhört ledarskap i frågan om utvecklingen i den arktiska regionen.

Utvecklingen i den arktiska regionen är av största intresse, inte enbart för de arktiska staterna och EU utan också globalt. Det är därför av stor vikt att frågan lyfts både på den regionala och globala nivån.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Den svenska delegationen i Nordiska rådet att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att i nära samarbete med ordförandeskapet för Arktiska rådet arrangera en internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen

Stockholm den 18 februari 2009

Christer Adelsbo (s)

Sinikka Bohlin (s)

Anita Brodén (fp)

Monica Green (s)

Lisbeth Grönfeldt Bergman (m)

Billy Gustafsson (s)

Ann-Kristine Johansson (s)

Marianne Kierkemann (m)

Johan Linander (c)

Jan Lindholm (mp)

Elina Linna (v)

Kent Olsson (m)

Jessica Polfjärd (m)

Maria Stenberg (s)

Gunilla Tjernberg (kd)

Stefan Tornberg (c)

Göte Wahlström (s)

Hans Wallmark (m)

Lars Wegendal (s)

Nordiska rådet

A 1459/presidiet

Behandlas i:

Presidiet

Bilaga/or:

- Medlemsförslag

J.nr. 09-00070-10

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1460/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag A
1460/miljö

J.nr. 09-00074-10

Miljö- och naturresursutskottets betänkande över

Medlemsförslag om Nordisk rovdjursportal

1. Udvalgets forslag

Miljö- och naturresursutskottet og Næringsutskottet foreslår,

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsförslag om Nordisk rovdjursportal

2. Baggrund

Ann-Kristine Johansson har i februar 2009 fremsat medlemsforslag om en nordisk rovdjursportal.

Resume af medlemsforslag A 1460/miljö

Der tages udgangspunkt i de internationale bestræbelser på at bevare den biologiske mangfoldighed, herunder også de store rovdyr i Skandinavien. Det konstateres, at de nordiske lande, hver for sig har fremskaffet betydelig viden om rovdyreneres levevis mm. og at det, der nu savnes, er en samlet formidling af denne viden til almenheden, i første omgang inden for Norden, og som et næste skridt i hele EU-området. Der konkluderes med at foreslå, at Nordisk Råd rekommanderer, at Nordisk Ministerråd får i oppdrag att utveckla en nordisk rovdjursportal.

Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget har behandlet medlemsforslaget på fællesmøde den 17. april 2009, hvor det - på anbefaling af den i fællesskab nedsatte arbejdsgruppe om rovdyr - besluttedes at udvalgene ville afvente de involverede regeringers svar på fremstilling 4/2008/miljø om fælles rovdyrforvaltning i Norden inden forslag A 1460/miljö viderebehandles.

3. Den finske, norske og svenske regerings meddelelse om 4/2008/miljø

I juli 2009 forelå meddelelse om fremstilling 4/2008 om felles rovdyrforvaltning i Norden. Af meddelelsen fremgik blandt andet:

"(...)Når det gæller forskning kring rovdjuren finns redan idag ett etablerat och väl fungerande samarbete mellan myndigheterna i de tre länderna som också omfattar inventering. Samarbetet kan samordnas och utvecklas ytterligare bland annat genom utveckling av en gemensam nordisk databas med uppgifter om genetiska förhållanden och populationsstorlekar med mera. Även på myndighetsnivå kan samarbetet utvecklas till exempel genom att utöka rapporteringen kring avskjutning av rovdjuren legalt såväl som den illegala jakten. Det är även av intresse att kontinuerligt utbyta erfarenheter om viltskador, förebyggande åtgärder och ersättningsfrågor(...)"

4. Udvalgets synspunkter

Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget anlægger en positiv vurdering af ovennævnte meddelelse. Udvalgene har imidlertid indstillet til Nordisk Råds plenarforsamling at opretholde centrale dele af den oprindelige 4/2008/miljø/næring med henblik på at modtage fornyet meddelelse næste år, hvor landenes regeringer forhåbentlig kan berette om fremdriften i arbejdet med at etablere en nordisk rovdyrportal og en fælles database med information om forvaltning, bestande mm.

På den baggrund finder Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget at intentionerne i medlemsforslag A 1460/miljø i fornødent omfang er varetaget.

5. Konklusion

Miljø- og naturresursutskottet og Näringsutskottet foreslår således,

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag om Nordisk rovdjursportal

Mariehamn den 30. september 2009

Álfheiður Ingadóttir (VG)

Paavo Arhinmäki (vänst)

Anita Brodén (fp)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Ann-Kristine Johansson (s)

Asmund Kristoffersen (A), formand

Jan Lindholm (mp)

Jenis av Rana (Miðflokkurin)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Nordiska rådet

A 1460/miljö

Behandlas i:

Miljö- och

naturresursutskottet

Bilaga/or:

- Medlemsförslag A

1460/miljö

J.nr. 09-00074-10

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1460/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag A
1460/miljö

J.nr. 09-00074-10

Medlemsförslag om Nordisk rovdjursportal

Åtagandet att bevara biologisk mångfald på jorden är en gemensam sak för alla länder. Det är viktigt att förvaltningen av de stora rovdjuren i Norden kan ses i en internationell jämförelse.

Under de senaste cirka tio åren har en omfattande forskning kring de stora rovdjuren bedrivits i de nordiska länderna. Forskningen har väsentligt ökat kunskapen om arterna och deras levnadssätt. Det som saknas idag i Norden är en samlad nordisk information om rovdjuren till allmänheten.

Nordiska länder har på olika sätt skapat informationskanaler till sina medborgare. Ett utmärkt sätt att sprida kunskap om våra rovdjur är en gemensam nordisk rovdjursportal. Nästa steg i arbetet att sprida fakta om våra rovdjur borde bli en portal för hela EU.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Ann-Kristin Johansson att

Nordiska rådet rekommenderar

att Nordiska ministerrådet får i uppdrag att utveckla en nordisk rovdjursportal

Stockholm den 19 februari 2009

Ann-Kristin Johansson (s)

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1461/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag A
1461/miljö

J.nr. 09-00089-10

Miljö- och naturresursutskottets betänkande över

Medlemsförslag om gemensam nordisk elcertifikatmarknad

1. Utskottets förslag

Miljö- och naturresursutskottet foreslår,

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af medlemsforslag A 1461/miljö om gemensam nordisk elcertifikatmarknad

2. Bakgrund

Den Konservative Gruppe har i marts 2009 fremsat medlemsforslag A 1461/näring/miljö om gemensam nordisk elcertifikatmarknad. Miljö- og Naturresurseudvalget har behandlet sagen på møder den 17. april 2009 i København, den 23. juni 2009 i Narvik, Norge og den 30. september 2009 i Mariehamn, Åland. I forbindelse med mødet i København afholdtes en eksperthøring.

Resumé af medlemsforslaget

Der tages udgangspunkt i det fælles nordiske elmarked og ønsket om at sikre en tryk, bæredygtig og miljøvenlig energiforsyning i Norden. Med henvisning til tidligere bestræbelser på at samarbejde om et elcertifikatsystem mellem Sverige og Norge påpeges det, at et fuldt udviklet system i hele Norden og gerne i Østersøområdet ville bidrage til et mere effektivt elmarked.

Princippet er, at elleverandørerne skal købe elcertifikater i forhold til deres salg efter visse kvoter. Herved vil producenter af vedvarende energi (fornybar el) få et certifikat for hver produceret MWh. Prisen på certifikatet afgøres i handelen mellem producenter og leverandører. Systemet skulle medvirke til at fremme bl. a. vindkraftværker til søs og til at harmonisere tilslutningsreglerne og de forskellige støttesystemer, som de forskellige lande i dag har indført.

Medlemsforslaget konkluderer med at foreslå, at Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer at virke for en fælles nordisk elcertifikatmarked.

Eksperthøring

På udvalgsrådet den 17. april 2009 i København belyste *Jørgen Calundann og Bjarne Juul-Kristensen* fra den danske Energistyrelse spørgsmålet om el-certifikatmarked fra en dansk, nordisk og EU synsvinkel. *Calundanns og Juul-Kristensens* Power Point præsentationer kan ses ved henvendelse til Sekretariatet.

I gennemgangen lagde man vægt på de nordiske landes forskellige instrumenter til at fremme den vedvarende energi: I Finland har man feed-in-tariffer; i Sverige har man en certifikatordning, Norge er måske på vej med en certifikatordning; og i Danmark har man et differentieret system. Videre blev der redegjort for EU's politikker på området. Desuden var der fokus på de udviklingsprojekter, der pågår i Nordisk Ministerrådsregi, der blandt andet handler om, hvorledes de nordiske lande kan samarbejde om at opfylde EU-direktivet om vedvarende energi, som også Norge fuldt ud er tilsluttet.

Det havde ikke været muligt at etablere et fælles grønt EU-certifikatsystem; blandt andet fordi Polen, Tyskland og UK forkastede oplægget. EU-direktivet giver dog mulighed for, at lande, der ønsker det, kan samarbejde dels gennem fælles projekter til fremme af vedvarende energi og dels gennem koordinerede, harmoniserede støtteordninger for vedvarende energi.

Gennem sådanne initiativer kan landene i fællesskab opfylde deres samlede forpligtelser i henhold til EU-direktivet. Herved kan man understøtte en udvikling, hvor den vedvarende energi fortrinsvis fremmes på de steder, hvor der er den største omkostningseffektivitet. Konsekvensen af en fuld harmonisering kunne i de fire nordiske landes tilfælde vel blive et meget uensartet fordelingsmønster på energiproduktionen, hvor eksempelvis Danmark og Finland ikke ville få megen investering.

Eksperternes vurdering var, at så længe der ikke findes politisk mulighed for nordisk harmoniserede støtteordninger eller så længe, der ikke findes et fælles EU-dækkende grønt certifikatmarked, er det mest fordelagtige for de nordiske lande at arbejde med at gennemføre de såkaldte "fælles projekter" til fremme af vedvarende energi, hvor det kan ske på den mest optimale måde.

Ministerrådsforslag B 262/miljø om Handlingsprogram for energiområdet 2010-13

Nordisk Ministerråd har bedt om Nordisk Råds kommentarer til udkast til handlingsprogram for energiområdet 2010-13. I Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning herom henvises – med baggrund i udvalgets arbejde med A 1461/miljö – til det nordiske samarbejde om at gennemføre *EU's direktiv for vedvarende energi*. Her tilkendegives det, at udvalget er overbevist om, at der vil kunne findes store muligheder for effektive og perspektivrige løsninger. Det er tydeligt, at de enkelte nationale støttesystemer spiller en stor rolle med hensyn til omfang, fordelingen og lokalisering af investeringer i vedvarende energiproduktion.

Udvalget udtrykker forståelse for, at der må foretages en nationalt baseret afvejning af hensynene til de overordnet mest lønsomme investeringer i vedvarende energi over for ønsket om at have en vis spredning af energiproduktionen til alle lande. Udvalget ytrer desuden sit kendskab til, at der ikke er umiddelbar udsigt til at opnå enighed om hverken et fælles EU- eller fælles nordisk system for grønne certifikater. Udvalget opfordrer herefter til, at de nordiske lande samarbejder om at gennemføre såkaldte "fælles projekter" inden for rammerne af EU's direktiv for vedvarende energi,

Nordiska rådet

A 1461/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag A
1461/miljö

J.nr. 09-00089-10

herunder at mulighederne for certifikatordninger fortsat undersøges og udvikles.

3. Udvalgets synspunkter

Miljø- og Naturresurseudvalget deler forslagsstillernes ønske om at fremme investeringer i vedvarende energikilder mest muligt og på den økonomisk set mest fordelagtige måde.

På baggrund af eksperthøring, politisk debat og afklarende spørgsmål finder Miljø- og Naturresurseudvalget imidlertid, at problemstillingen med at vælge instrumenter til at fremme vedvarende energi er ganske sammenhængende, herunder at spørgsmålet om et fælles elcertifikatmarked bør ansues i et bredere perspektiv, hvor også andre muligheder kan overvejes.

Med henvisning til udvalgets ovennævnte formuleringer i forbindelse med miniterrådets forslag B 262/miljø finder Miljø- og Naturresurseudvalget således, at intentionerne bag nærværende medlemsforslag A 1441/miljø i vidt omfang allerede er varetaget.

4. Konklusion

Miljö- och naturresursutskottet foreslår derfor,

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag om gemensam nordisk elcertifikatmarknad

Mariehamn den 30. september 2009

Álfheiður Ingadóttir (VG)

Paavo Arhinmäki (vänst)

Anita Brodén (fp)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Ann-Kristine Johansson (s)

Asmund Kristoffersen (A), formand

Jan Lindholm (mp)

Jenis av Rana (Miðflokkurin)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Nordiska rådet

A 1461/miljö

Behandlas i:

Miljö- och

naturresursutskottet

Bilaga/or:

- Medlemsforslag A

1461/miljö

J.nr. 09-00089-10

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1461/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturrensursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag A
1461/miljö

J.nr. 09-00089-10

Medlemsförslag om gemensam nordisk elcertifikatmarknad

Konsumenter och företag i Norden måste kunna lita på att det finns en trygg, hållbar och miljövänlig energiförsörjning. Till detta krävs gränsöverskridande samarbete.

Energi- och klimatfrågorna måste så långt som möjligt bemötas med internationella överenskommelser och åtaganden, och inte minst effektiv handel samt gemensamma kostnadseffektiva styrmedel. Nordisk samverkan utgör här en grundsten för att möta klimatomställningens utmaningar och det vore förkastligt att inte använda gemensamma krafter för att underlätta utvecklingen av förnybar energi via en gemensam nordisk elmarknad.

Sveriges och Norges regeringar för nu diskussioner om ett samarbete för att etablera en gemensam elcertifikatmarknad. Med detta som utgångspunkt är det hög tid att fullfölja utvecklingen mot en fungerande nordisk slutkundsmarknad i syfte att skapa mer effektiva elmarknader som ger lägre kostnader för konsumenterna och bättre långsiktighet än de nationella systemen.

Med elcertifikat blir elleverantörerna skyldiga att köpa elcertifikat i förhållande till sin försäljning enligt bestämda kvoter. Stödet betyder att producenter av förnybar el får ett elcertifikat för varje producerad MWh under en begränsad tidsperiod. I handel mellan producenter och elleverantörer avgörs sedan priset på elcertifikaten. En gemensam elcertifikatmarknad skulle innebära stora fördelar för de nordiska länderna, såväl i arbetet med att trygga energiförsörjningen som att nå klimat- och miljömålen.

Fördelarna med ett närmare nordeuropeiskt samarbete är många. Primärt är att flaskhalsar i det nordiska elnätet samt mellan Norden och kontinenten byggs bort. Genom bättre sammanbindning av elnäten, inte bara inom Norden utan även mellan länderna kring Östersjön, kan vi skapa bättre möjligheter för samhällsekonomiskt effektiv utbyggnad av vindkraftspar-

ker till sjöss, men också en harmonisering av nätanslutningsregler, olika strandstaters konkurrerande stödsystem och andra gemensamma projekt för förnybar energi.

Eftersom producenterna kan ta hänsyn till marknadens prissignaler skapar elcertifikat effektivare användning av resurserna. En gemensam nordisk elcertifikatmarknad bidrar till att rätt sorts investeringar görs, vid rätt tidpunkt och i rätt omfattning. En välfungerande nordisk elcertifikatmarknad ger även en stabilare marknad för leverantörerna av förnybara energisystem vilket är en förutsättning för en fortsatt stegvis utveckling av den förnybara elproduktionen. En gemensam nordisk elcertifikatsmarknad leder till att vi lär av varandra och åstadkommer en hållbar och långsiktig energi- och klimatpolitik i hela Norden.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Den konservativa gruppen att Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar att verka för en gemensam nordisk elcertifikatmarknad

Stockholm den 10 mars 2009

Lisbeth Grönfelt Bergman (m)

Kari Lise Holmberg (H)

Mats Johansson (m)

Arja Karhuvaara (saml.)

Fredrik Karlström (obs)

Ulla Karvo (saml.)

Marianne Kierkemann (m)

Kjartan Ólafsson (Sj), ordförande

Knud Kristensen (KF)

Kristján Þór Júlíusson (Sj)

Ivar Kristiansen (H)

Inge Lønning (H)

Jukka Mäkelä (saml.)

Kent Olsson, (m), vice ordförande

Jessica Polfjärd (m)

Lyly Rajala (saml.)

Ragnheiður Ríkharðsdóttir (Sj)

Anne-Mari Virolainen (saml)

Hans Wallmark (m)

Nordiska rådet


A 1461/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag A
1461/miljö

J.nr. 09-00089-10

BETÆNKNING OVER MEDLEMSFORSLAG


Nordisk Råd

A 1462/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00103-7

Næringsudvalgets betænkning over

Medlemsforslag om nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdreven innovation indenfor den nor- diske globaliseringsstrategi

1. Utskottets forslag

Næringsudvalget foreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att Nordiska ministerrådet inom den gemensamma nordiska handlingsplanen för innovations- och näringspolitik 2010 – 2013 fokuserar på:

- ett stärkt samspel mellan näringsliv, forskare, användare (konsumenter) och producenter om erfarenheter och utvecklingspotential för medarbetar- och användardriven innovation med särskilt fokus på utveckling av bättre välfärdstjänster och klimat- och energilösningar
- fastlägga behov och möjligheter för, samt sätta igång forskningssamarbete i Norden inom specifika områden för medarbetar- och användardriven innovation
- i samarbete med arbetsmarknadens parter bidra till att utveckla möjligheterna för en arbetsplatskultur på nordiska arbetsplatser som främjar medarbetar- och användardriven innovation

2. Bakgrund

De socialdemokratiska ledamöterna i utskottet har tillsammans med vänstersocialistiska gröna gruppens ledamöter lagt fram ett förslag om att Nordiska ministerrådet som en del av den nordiska globaliseringsstrategin utarbetar en nordisk handlingsplan för medarbetar- och användardriven innovation som:

- innehåller ett stärkt samspel mellan näringsliv, forskare, användare (konsumenter) och producenter om erfarenheter och utveck-

lingspotential för medarbetar- och användardriven innovation med särskilt fokus på utveckling av bättre välfärdstjänster och klimat- och energilösningar

- fastlägger behov och möjligheter för, samt sätter igång forskningssamarbete i Norden inom specifika områden för medarbetar- och användardriven innovation
- i samarbetet med arbetsmarknadens parter bidra till att utveckla möjligheterna för en arbetsplatskultur på nordiska arbetsplatser som främjar medarbetar- och användardriven innovation

I förslaget pekas bl.a. på att NMR:s näringslivspolitiska samarbetsprogram 2006 – 2010 understryker viktigheten av att rikta särskild uppmärksamhet mot användardriven innovation. Det påpekas även att det är nödvändigt att det utarbetas en handlingsplan som kan främja kunskaps- och erfarenhetsutbyte för att skapa en arbetsplatskultur för medarbetar- och användardriven innovation. Vidare finns det ett starkt behov av att finanskrisen avspeglas i handlingsplanen då det är nödvändigt att anpassa sig till den nya finansiella situationen som kommer att medföra ändringar för näringsliv och på arbetsmarknaden.

3. Utskottets synpunkter

Näringsutskottet har tidigare behandlat Nordiska ministerrådets näringspolitiska samarbetsprogram 2006 – 2010 och har ställt sig bakom programmet. Traditionellt sett har innovation varit något som förekommit inom forskningsavdelningar i verksamheter där inspirationen ofta funnits i utvecklandet av ny teknik eller produkter. Även kostnadseffektivitet är drivande faktorer för innovationer och det är främst kompetens inom verksamheten och marknadsundersökningar som används för utvecklingen inom dessa områden.

Medarbetar- och användardriven innovation är ett relativt nytt område och under stark utveckling. Medarbetar- och användardriven innovation kan inspirera verksamheter, både inom privat och offentlig sektor, till utveckling av nya produkter och tjänster. Enligt *Nordic Innovation Monitor 2009* som presenterades vid Globaliserings-forum 2009 i Island, påpekas att drivkraften för innovation inom verksamheter under senare år har skiftat från teknologiutveckling och kostnadseffektivisering i riktning mot en förståelse för hur problem för användare (konsumenter) kan lösas genom att involvera medarbetare och användare i processen.

Utskottet har noga följt det gemensamma nordiska toppforskningsinitiativet (TFI) som satts igång inom den nordiska globaliseringsstrategin. Initiativet har som mål att vara en central del av den nordiska satsningen på forskning och innovation inom klimat, energi och miljö och skapa förutsättningar för ökat samarbete mellan länderna, de nordiska institutionerna och nationella organ. I ett eventuellt nästa steg (TFI 2) har välfärds- och hälsoområdena identifierats som fokusområden där Norden är en föregångsregion. Utskottet konstaterar att en utvärdering av den första delen ska genomföras som förväntas vara klar under hösten 2010 varefter beslut fattas om en fortsättning av toppforskningsinitiativet.

Utskottet konstaterar vidare att NMR för närvarande arbetar med att inom globaliseringsstrategin sätta igång ett treårigt forskningsprogram om användardriven innovation. Programmet är under utarbetande och beräknas att starta nästa år. Nordiskt innovationscenter (NICe) ska vara huvudsaklig aktör för programmet och bedrivs under tiden 2010 – 2013. NICe utlyste i 2007 projektmedel till projekt som kan vara med till policyutveckling inom användardriven innovation. Syftet med projekten var att lägga fram konkreta rekommendationer till ny policy för användardriven innovation eller initiativ till förbättringar av existerande policys som kan tillämpas i de nordiska länderna. En avslutningskonferens planeras till

Nordisk Råd

A 1462/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00103-7

den 18 september 2009 där resultaten från vissa projekt ska presenteras. NICE är även i gång med att initiera ett forskningsprogram som bl.a. inriktar sig mot hur samspelet mellan näringslivet och forskningsvärlden kan utvecklas och hur man kan utveckla strukturer som främjar medarbetar- och användardriven innovation i verksamheter och organisationer.

Utskottet kan även konstatera att NMR arbetar med att dra igång en globaliseringsatsning inom välfärds- och hälsoområdet under 2010. Ett pilotprojekt som syftar till att utveckla en modell för att få unga familjer att förstå samband mellan livsstil och hälsa/ohälsa och utvecklas genom att det sker ett aktivt samarbete mellan forskare och brukare (föräldrar, förskolepersonal och barn) planeras. Projektet har ett tydligt "underifrån perspektiv", då brukarna står i centrum och utformandet av modellen utgår från deras behov.

De ovan nämnda projekten och erfarenheterna är goda exempel på områden som bör tas med i en handlingsplan. Utskottet anser dock att det närvarande finns för lite kunskap och erfarenheter för att lägga fram en gemensam nordisk handlingsplan på detta område vid denna tidpunkt och att det krävs ytterligare forskning och kunskapsinhämtning. Därför bör NMR utveckla och stödja forskningssamarbetet för att på sikt lägga fram en gemensam nordisk handlingsplan och välkomnar därför NMR:s arbete med att ta fram en handlingsplan om innovations- och näringspolitik 2010 - 2013. Utskottet utgår ifrån att denna handlingsplan får ett starkt fokus på medarbetar- och användardriven innovation där relevanta resultat och erfarenheter från det arbete som har bedrivits inom den förra handlingsplanen (2006 - 2010) tas med i den nya handlingsplanen (2010 - 2013).

Utskottet anser att det är viktigt att samla ihop de erfarenheter som alla inblandade aktörer har skapat. Utskottet menar i enlighet med förslagsställarna att det är nödvändigt att det utarbetas en handlingsplan som kan främja kunskaps- och erfarenhetsutbyte för att skapa en arbetsplatskultur för medarbetar- och användardriven innovation. De nordiska länderna har stor kompetens och erfarenhet inom medarbetar- och användardriven innovation där användarnas synpunkter och önskemål är en viktig del av utvecklingen av produkter och tjänster. Genom att ytterligare utveckla kompetenser och policys inom detta område och tillämpa dessa i en gemensam nordisk handlingsplan kan de nordiska länderna identifiera nya behov som kan ligga till grund för en plattform för nya lösningar och produkter. Detta kan förverkligas i den kommande gemensamma nordiska handlingsplanen för innovations- och näringspolitik 2010 - 2013.

Nordisk Råd

A 1462/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00103-7

4. Konklusion

Næringsudvalget foreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att Nordiska ministerrådet inom den gemensamma nordiska handlingsplanen för innovations- och näringspolitik 2010 – 2013 fokusera på:

- ett stärkt samspel mellan näringsliv, forskare, användare (konsumenter) och producenter om erfarenheter och utvecklingspotential för medarbetar- och användardriven innovation med särskilt fokus på utveckling av bättre välfärdstjänster och klimat- och energilösningar
- fastlägga behov och möjligheter för, samt sätta igång forskningssamarbete i Norden inom specifika områden för medarbetar- och användardriven innovation
- i samarbete med arbetsmarknadens parter bidra till att utveckla möjligheterna för en arbetsplatskultur på nordiska arbetsplatser som främjar medarbetar- och användardriven innovation

Mariehamn den 30 september 2009

<i>Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), ordförande</i>	<i>Bjarne Kallis (kd) Thore A. Nistad (FrP),</i>
<i>Ole Vagn Christensen (S)</i>	<i>Lauri Oinonen (cent)</i>
<i>Sigrun Eng (A)</i>	<i>Lyly Rajala (saml), vice ordförande</i>
<i>Billy Gustafsson (s)</i>	<i>Janne Seurujärvi (cent)</i>
<i>Illugi Gunnarsson (Sj.)</i>	<i>Stefan Tornberg (c)</i>
<i>May Elisabeth Hansen (SV),</i>	<i>Lars Wegendal (s)</i>
<i>Edmund Joensen (sb)</i>	

Nordisk Råd

A 1462/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00103-7

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1462/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00103-7

Medlemsforslag om nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdreven innovation indenfor den nor- diske globaliseringsstrategi

De nordiske lande har et stort potentiale for at stå forrest i den globale konkurrence når det gælder medarbejder- og brugerdreven innovation. I en tid med øget globalisering og ikke mindst global finanskrise, væsentlige demografiske ændringer og store klimaudfordringer, er der behov for at udvikle nordiske styrkepositioner som disse. Medarbejdere og brugere besidder ideer, erfaringer og færdigheder, som kan bidrage til at udvikle produkter, der for eksempel kan skabe bedre velfærdsydelser og mere effektiv energianvendelse til fordel for virksomheder og velfærd. Det er derfor til stor fordel for nordiske virksomheder og samfund at gøre brug af medarbejdere og brugeres potentiale for udvikling af innovation.

Følgende er eksempler på områder, der har haft stor nytte af den medarbejder- og brugerdrevne innovation:

- Intelligente bandager, der kan meddele, når de skal skiftes, bidrager til god og effektiv sårbehandling.
- Høreapparater bidrager til ældre og dårligt hørendes livskvalitet og arbejdsevne. Teknikken er udviklet i tæt dialog med brugerne.
- Videokonferencer med patienter og ældre med plejebehov i eget hjem skaber tryghed gennem hurtig kontakt med relevant sundhedspersonale.
- Bårer i ambulancer, der hurtigt kan tages ud og ind med patient uden tunge løft: Teknikken er udviklet med de ansatte.
- Skovbørnehaver giver mange bybørn friluftsliv og opvækst med og i naturen. De er etableret af forældre og pædagoger, og inspirerer både til nye skovbørnehaver og de almindelige børnehaver.
- Vindmøllerne fik deres gennembrud via et praktisk innovationssamarbejde mellem engagerede elforbrugere, installatører og mølleproducenter.

I Nordisk Ministerråds næringspolitiske samarbejdsprogram 2006 - 2010 understreges vigtigheden af at rette en særlig opmærksomhed mod brugerdreven innovation. Denne prioritering kan Nordisk Råd støtte, og vi anser det for nødvendigt, at der udarbejdes en handlingsplan, der kan fremme videnudveksling, erfaring og rammer for at skabe en arbejdspladskultur, der skaber potentiale for medarbejder- og brugerdreven innovation. Finanskrisen medfører, at der er behov for at tilpasse initiativer inden for medarbejder- og brugerdreven innovation til den nye finansielle situation, der også medfører ændringer for erhvervsliv og på arbejdsmarkedet. Derfor er det afgørende at finanskrisens behov bliver tænkt ind i handlingsplanen.

Nordisk Råds og Nordisk Ministerråds rapport "Norden som global vinder-region" påpeger, at nordiske værdier som kort magtdistance, arbejdsmoral og personligt ansvar, bæredygtighed og helhedstænkning, samt lighed er centrale i de nordiske velfærdsmodeller, og er nogle af årsagerne til, at de nordiske lande klarer sig godt i den globale konkurrence. Det er disse værdier, der skal tages udgangspunkt i og udvikles i både den private og offentlige sektor for at sikre, at Norden kan stå forrest inden for medarbejder- og brugerdreven innovation.

På baggrund af ovenstående foreslår Den Socialdemokratiske Gruppe og Den Venstrsocialistiske Grønne Gruppe at,

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at som en del af den nordiske globaliseringsstrategi udarbejde en nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdreven innovation, der:

- indeholder styrket samspil mellem næringsliv, forskere, brugere og udførere om erfaringer og udviklingspotentialer for medarbejder- og brugerdreven innovation med særlig fokus på udvikling af bedre velfærdsydelser og klima- og energiløsninger, herunder en konference med sigte på videnudveksling og netværksdannelse
- fastlægger behov og muligheder for samt iværksætter forskningssamarbejder i Norden inden for specifikke områder vedr. medarbejder- og brugerdreven innovation
- i samarbejde med arbejdsmarkedets parter bidrager til at udvikle mulighederne for en arbejdspladskultur på nordiske arbejdspladser som fremmer medarbejder- og brugerdreven innovation

København, Oslo, Stockholm, 17. marts 2009

Line Barfod (EL)

Ole Vagn Christensen (S)

Sigrun Eng (A)

Billy Gustafsson (S)

Inge Ryan (SV)

Lars Wegendahl (S)

Nordisk Råd

A 1462/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00103-7

BETENKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

1463/næring

Behandles i:
Næringsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00109-5

Næringsutvalgets betenkning over

Medlemsforslag om nordisk kompetensebank innen miljø og energi

1. Utvalgets forslag

Næringsutvalget foreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att ett fullskaleprosjekt som utvecklar modeller för vidare spridning av forskningsresultat inom EU/EES bör initieras som en del av toppforskningsinitiativet för att skapa (fri) tillgång till forskningsresultat där Norden kan vara en föregångsregion inom EU/EES.

2. Bakgrunn

De socialdemokratiska ledamöterna i utskottet har lagt fram ett medlemsforslag om att Nordiska ministerrådet bör ta initiativ till att upprätta en kompetensbank med en gemensam nordisk översikt över forskning/satsningar inom miljø och energi. År 2007 lade Nordiskt innovationscentrum (NICE) fram sin rapport "Nordisk konkurrenskraft – barriärer för näringsmässiga synergier". Rapporten visar att allt fler verksamheter ser möjligheter i Nordens resurser inom forskning och innovation men att det är först och främst de stora och mer forskningstunga verksamheter som utnyttjar den nordiska marknaden för kunskap. Förslagsställaren menar att detta är satsningsområden i alla de nordiska länderna och att en kompetensbank ger nordiska verksamheter en samlad överblick.

3. Utvalgets synpunkter

För att möta de globala och demografiska utmaningar de nordiska länderna står inför behöver Norden som region öka takten i omställningen till ett kunskapsamhälle. En fortsatt tillväxt är en förutsättning för att behålla och utveckla det välfärdssamhälle som under lång tid byggts upp. Arbetsmarknaden och välfärdsstaten måste konstant utvecklas för att säkra bästa möjliga förutsättningar för alla individer i samhället. Nordens kon-

kurrenskraft bör framöver baseras på ett utbyte av kunskapsintensiva varor och tjänster. Försök- och utveckling (FoU) är en drivande kraft i den omställning som nu sker och utvecklingen av det globala kunskapssamhället kommer att ha stor inverkan på policyutvecklingen inom forsknings- och innovationsområdet. Under industrialismens utveckling var – och är fortfarande – den fria rörligheten av arbetskraft, kapital och varor en viktig förutsättning. I den globala kunskapsekonomin är den fria rörligheten av kunskap en förutsättning för ett lands eller en regions utveckling. Det är därför vitalt att de nordiska länderna kan skapa världsledande miljöer för att dra till sig personer och företag där det finns unika möjligheter och förutsättningar att bygga upp nya kunskaper.

Toppforskningsinitiativet (TFI) inom den nordiska globaliseringsstrategin har som mål att utgöra en central del av den nordiska satsningen på forskning och innovation inom klimat, energi och miljö och skapa förutsättningar för ökat samarbete mellan länderna, de nordiska institutionerna och nationella organ. TFI ska bl.a. bidra till att utveckla goda rambetingelser i de nordiska länderna för samarbete mellan toppforskningsaktörer och toppinnovationsaktörer samt till en ökad koordination och professionellt ledarskap av nordiska forsknings- och innovationsinsatser inom områdena energi, klimat och miljö.

TFI är ett av de viktigaste och största program (projekt) som satts igång inom det nordiska samarbetet. Det är därför väsentligt att den kunskap och kompetens som byggs upp inom programmet görs tillgängligt för användare ute i det civila samhället. Små och medelstora verksamheter har i mångt och mycket inte samma resurser och kompetens att tillgodogöra sig forskningsvärldens resultat. En utvärdering av genomförandet av TFI är på gång och som förväntas vara klar under hösten 2010 varefter beslut om en eventuell fortsättning (TFI 2) fattas.

Sedan Internet i slutet av 1990-talet och början av 2000-talet blivit allmän tillgång och verktyg för verksamheter och gemene man har denna distributionsteknologi inneburit en *boost* för den rörelse man kallar *Open Access* (OA). OA kan, enligt Berlindeklarationen 2003, kortfattat betecknas som ett publiceringssätt där forskaren gör sina publikationer fritt tillgängliga för läsaren på Internet. Huvudargumenten för att lägga ut forskningsresultaten fritt på Internet är, förutom att forskaren själv förfogar över materialet i större grad, att det gör forskningen mer användbar, t.ex. för små och medelstora företag som inte är intresserade i att förvärva ett patent men som vill åta ny kunskap från universitetsvärlden. Vidare kan resurssvaga institutioner i tredje världen, som idag i mycket litet omfattning kan ta del av forskningsresultat p.g.a. höga kostnader vilket i sin tur leder till att forskningen i denna del av världen halkar efter, ta del av resultaten.

I den nordiska innovationsbarometern som lades fram i samband med Globaliseringsforum 2009 pekades regeringarna ut som viktiga aktörer som aktivt bör delta i skapandet av unik och relevant kunskap för innovation. Det är politikerna som ansvarar för policyutvecklingen och det är en stor politisk utmaning som utskottet anser de nordiska ländernas regeringar måste prioritera.

I ordförandeskapets slutsatser från Europeiska rådets möte den 13 – 14 mars 2008 framhålls att om EU ska bli en modern och konkurrenskraftig ekonomi måste medlemsstaterna och EU undanröja hindren för fri rörlighet för kunskap genom att skapa en "femte frihet" som bl.a. grundar sig på att uppmuntra öppen tillgång till kunskap och öppen innovation. Utskottet menar att på nordiskt plan bör ett arbete sättas igång med en försöksverksamhet – pilotprojekt – för att skapa (fri) tillgång till forskningsresultat där Norden kan vara en föregångsregion som visar EU/EES hur detta kan göras. Ett fullskaleprojekt som utvecklar modeller för vidare

Nordisk Råd

1463/næring

Behandles i:
Næringsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00109-5

spridning inom EU/EES bör därför initieras som en del av toppforskningsinitiativet.

Nordiska miljöministrarna uttalade vid sitt möte i slutet av maj 2009 att Norden bör stärka sin roll som global föregångare när det gäller klimatvänlig teknologi. Det finns ett stort behov av klimatvänliga teknologier - samtidigt med en global ekonomisk utveckling ska utsläppen av växthusgaser minskas radikalt. Utskottet menar att detta är ett utmärkt exempel på där spridning av kunskap via forskning inom t.ex. TFI kan vara med att skapa denna tillväxt genom spridning av resultaten.

Därför anser utskottet att för att ytterligare stärka toppforskningsprogrammets relevans och nordiska mervärde bör spridning av resultat och kunskap till centrala intressenter stärkas. Detta kommer också att ge stöd till en nordisk satsning på den "femte friheten". Utskottet menar att förslagets ursprungliga idé om att skapa en kompetensbank inom energi och miljö bör breddas till att gälla ett arbete om spridning av kunskap på ett mer generellt plan. Toppforskningsinitiativets första fas inriktar sig mot miljö-, klimat- och energiforskning och är därför ett utmärkt "case" för att skapa ett "experimentarium" för utveckling av nya verktyg, begrepp och lösningar med nordiskt fokus på den "femte friheten".

4. Konklusion

Næringsutvalget föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att ett fullskaleprojekt som utvecklar modeller för vidare spridning av forskningsresultat inom EU/EES bör initieras som en del av toppforskningsinitiativet för att skapa (fri) tillgång till forskningsresultat där Norden kan vara en föregångsregion inom EU/EES.

Mariehamn, 30 september 2009

<i>Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), ordförande</i>	<i>Bjarne Kallis (kd) Thore A. Nistad (FrP)</i>
<i>Ole Vagn Christensen (S)</i>	<i>Lauri Oinonen (cent)</i>
<i>Sigrun Eng (A)</i>	<i>Lyly Rajala (saml), vice ordförande</i>
<i>Billy Gustafsson (s)</i>	<i>Janne Seurujärvi (cent)</i>
<i>Illugi Gunnarsson (Sj.)</i>	<i>Stefan Tornberg (c)</i>
<i>May Elisabeth Hansen (SV)</i>	<i>Lars Wegendal (s)</i>
<i>Edmund Joensen (sb)</i>	

Nordisk Råd

1463/næring

Behandles i:
Næringsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00109-5

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

1463/næring

Behandles i:
Næringsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00109-5

Medlemsforslag om nordisk kompetansebank innen miljø og energi

Nordiske virksomheter etterspør kunnskap, forskningsressurser og innovasjon for å kunne ruste seg til den globale konkurransesituasjonen. Nordisk Innovasjonssenter (NICE) utga i februar 2007 rapporten "Nordisk Konkurranseskraft – barrierer for erhvervsmessig synergi". Rapporten viser at stadig flere bedrifter ser muligheter i Nordens ressurser innen forskning og innovasjon. Det er imidlertid først og fremst de store og mer forskningstunge virksomheter som utnytter det nordiske markedet for kunnskap.

Ved å skape et sterkt forsknings- og innovasjonssystem i Norden økes ressursbasen for nordiske virksomheter, og Norden styrkes som regionalt vekstsenter.

En spørreundersøkelse som er gjort blant 550 bedriftsledere i Danmark, Sverige, Finland, Island og Norge i 2006 viser imidlertid at 40 % av bedriftene opplever hindre for å utnytte mulighetene i Norden innen bl.a. forskning og utdanning. Fire av ti bedriftsledere opplyser at de har manglende kjennskap til muligheter for nordisk FoU-samarbeid. Det bør derfor tas et initiativ overfor Næringsutvalget til at det opprettes en "kompetansebank" som gir en samlet oversikt over muligheter for nordiske bedrifter.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Sigrun Eng (A), Ole Vagn Christensen (S), Billy Gustafsson (s), Lars Wegendal (s) m.fl i Den sosialdemokratiske gruppen at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å ta initiativ til å opprette en kompetansebank med felles nordisk oversikt over forskning/satsinger innen miljø og energi, som er et satsingsområde for nordiske regjeringer

Oslo, København, Stockholm, den 19. marts 2009

Sigrun Eng (A)
Ole Vagn Christensen (S)

Billy Gustafsson (s)
Lars Wegendal (s)

Nordisk Råd

1463/næring

Behandles i:
Næringsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00109-5

BETENKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1464/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00110-7

Næringsudvalgets betenkning over

Medlemsforslag om nordisk romfartspolitisk samarbeid

1. Utvalgets forslag

Næringsudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at ta initiativ til økt satsing, inklusiv FoU-innsats, på romvirksomhet for å utvikle bedre miljø- og ressurovervåking i nordområdene og Arktis. Bedre koordinering av aktiviteter som pågår, må også vurderes

at vurdere om data fra overvåking kan gjøres tilgjengelig mellom de nordiske land i større grad enn det som i dag er tilfellet

2. Bakgrunn

Den sosialdemokratiske gruppe har fremsat forslaget, og Næringsudvalget har behandlet det på sine møder d. 17. april og 25. juni 2009.

Forslaget peger bl.a. på, at der findes gode muligheder for nordisk næringsliv indenfor rumfartsteknologi. Ved at samarbejde burde landene have bedre muligheder for at slå igennem med deres prioriteringer på europæisk niveau, end hvis de hver for sig i konkurrence med hinanden forsøger at gøre sig gældende.

3. Utvalgets synspunkter

Som led i behandlingen af forslaget besøgte udvalget i forbindelse med sommermødet i juni 2009, *Esrang Space Center* i Sverige, hvor Lars Eliassen fra *Institutet för rymdfysik* forklarede, at der findes og i lang tid har været et godt samarbejde i forskellige rumforskningsprojekter i Norden. Der fandtes tidligere en organisationen NSSR (*Nordic Society for Space Research*), som dog ikke længere er aktiv, og der findes mere tekniske samarbejdsorganer, som f.eks. *Nordic Space Science Technology Workshop*.

Grunden til at den nordiske dimension ikke er ligeså fremtrædende nu, skyldes ifølge Eliassen især det europæiske samarbejde indenfor ESA. De finske, norske og senere svenske midler til rumforskning er blevet fokuseret i ESA, men der findes dog flere aktiviteter, som er i gang. Et af dem er et nordisk optisk netværk, delvist finansieret af Nordisk Ministerråd; EISCAT er et andet projekt med stærk nordisk kobling; og i mange andre projekter findes et godt samarbejde mellem nordiske forskere. Der findes også et tidsskrift som hedder *NordicSpace*.

I diskussioner mellem forskere fra Norge, Finland og Sverige har der været tale om, at man burde øge samarbejdet, og træffes oftere. Der er også et samarbejde med danske forskere, som kan udbygges.

Ifølge Eliassen findes der grund til at fundere over, hvordan man kan styrke det nordiske samarbejde indenfor rumforskning. Dels har vi i Norden en unik placering, når det gælder forskning med jordbaserede instrumenter, dels har vi en lang erfaring med samarbejde, og hvert enkelt land kan ikke selv dække alle områder.

Udvalget mener, at der i høj grad findes den nødvendige infrastruktur til at øge samarbejdet på rumforskningsområdet. Behovet er også til stede, idet præsentationerne viste, at der ikke var så stærkt et nordisk samarbejde på området på nuværende tidspunkt.

Med klimaændringernes konsekvenser for nordområderne er det måske nu mere end nogensinde vigtigt med en fælles nordisk overvågning af de store polare/arktiske områder. Det er allerede muligt at sejle gennem nordvestpassagen, og isens tilbagetrækning har medført en massiv interesse og trafik af f.eks. *cruiseskibe*.

Vestnordisk Råd behandlede et aspekt af denne problemstilling på en temakonference i 2008 (Søredningsberedskab og internationalt samarbejde om søredning). Det fremgik bl.a. at eksempelvis Grønlands Kommando, som har ansvaret for redningsarbejde i og omkring Grønland, ikke har kapacitet til at håndtere f.eks. en stor *cruise*-ulykke. Dette gøres rederierne opmærksomme på ved proaktive tiltag, hvor myndighederne skriver breve til rederierne og opfordrer til at skibene sejler sammen to og to, for på den måde at kunne yde hinanden assistance i tilfælde af en ulykke. Denne situation er ikke tilfredsstillende, og beredskabet i Norden/Arktis må udbygges, for at imødekomme den voksende trafik. Problemstillingen er også gældende for trafik i forbindelse med ressourceudvinding og transport, som også kan forventes at vokse i fremtiden. Bedre overvågning af områderne er derfor nødvendig for skibenes sikkerhed, især i denne periode med en svag beredskabssituation.

Udvalget mener også, at miljøaspektet må tages i betragtning. De store områder er stort set ubefolkede, og det kan tage lang tid før f.eks. et olieudslip bliver registreret, hvilket kan have katastrofale konsekvenser for dyre- og planteliv i områderne. Fiskerierhvervet er meget vigtigt i disse områder, og økosystemerne er sårbare, så overvågning og hurtig respons ved udslip er nødvendig.

I Nordisk Råd behandles Stoltenberg-rapporten i Præsidiets, og på deres møde i april var der enighed om, at Stoltenberg-rapporten er et centralt nordisk forslag, som må behandles på sessionen i 2009. Samtidig blev Inge Lønning (H) udpeget som Nordisk Råds rapportør for samfundssikkerhed, og han vil komme med et forslag til, hvordan Nordisk Råd skal følge op på Stoltenberg-rapporten.

På Præsidiets møde i juni 2009 blev det besluttet, at Præsidiets vil bede om en redegørelse fra udenrigsministrene på sessionen vedrørende Stoltenberg-rapporten og det videre arbejde. Udvalget mener derfor, at forslaget om at arbejde for en fælles nordisk beslutning om et nordisk satellitover-

Nordisk Råd

A 1464/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00110-7

vågningsystem som anbefalet i Stoltenberg-rapporten bør henvises til Præsidiets.

4. Konklusion

Næringsutvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at ta initiativ til økt satsing, inklusiv FoU-innsats, på romvirksomhet for å utvikle bedre miljø- og ressursovervåking i nordområdene og Arktis. Bedre koordinering av aktiviteter som pågår, må også vurderes

at vurdere om data fra overvåking kan gjøres tilgjengelig mellom de nordiske land i større grad enn det som i dag er tilfellet

Mariehamn den 30. september 2009

<i>Lisbeth Grönfeldt Bergman (m),</i>	<i>Bjarne Kallis (kd)</i>
<i>ordförande</i>	<i>Thore A. Nistad (FrP)</i>
<i>Ole Vagn Christensen (S)</i>	<i>Lauri Oinonen (cent)</i>
<i>Sigrun Eng (A)</i>	<i>Lyly Rajala (saml), vice ordförande</i>
<i>Billy Gustafsson (s)</i>	<i>Janne Seurujärvi (cent)</i>
<i>Illugi Gunnarsson (Sj.)</i>	<i>Stefan Tornberg (c)</i>
<i>May Elisabeth Hansen (SV)</i>	<i>Lars Wegendal (s)</i>
<i>Edmund Joensen (sb)</i>	

Nordisk Råd

A 1464/næring

Behandles i:
Næringsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00110-7

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1464/næring

Behandles i:
Næringsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00110-7

Medlemsforslag om nordisk romfartspolitik

Vestnordisk Råd har satt seg som mål å få til en bedre beredskap og overvåking av sjøtransport i Nordatlanten. Fra et næringsperspektiv er dette viktig, og saken fortjener derfor større oppmerksomhet, også i Nordisk Råd.

Nordområdene er et viktig strategisk satsingsområde, og den store rikdommen på ressurser innen fiskerier, men også olje og gass, har skapt økende interesse for økonomiske investeringer. Også i et klimaperspektiv spiller nordområdene en svært viktig rolle. En effektiv forvaltning av havets ressurser er avgjørende for å sikre en bærekraftig utvikling.

For næringslivet er nordområdene viktig, og spesielt nordisk romfartsindustri har mye å bidra med. Satellitter og rombasert infrastruktur er sentrale hjelpemidler i forvaltningen og overvåkingen av ressurser i havet. I det raskt voksende verdensmarkedet for romteknologi er det gode muligheter for nordisk næringsliv. Våre lands engasjement i *European Space Agency*, ESA, gir også et godt utgangspunkt for internasjonalt samarbeid og økt fokus på nordområdene.

I fellesskap burde vi ha bedre muligheter til å dra fordeler av det europeiske romfartssamarbeidet enn om vi hver for oss, og ofte i konkurranse med hverandre, forsøker å fremme våre interesser. Selv om vi hver for oss er små nasjoner i europeisk sammenheng, har spesielt Norge og Sverige kunnskap og kompetanse som gjør at vi kan hevde oss på spesielle områder.

Thorvald Stoltenberg fremhæver behovet for et dybere nordisk samarbeid hva angår havovervåking og arktiske spørsmål. Nordisk Råd er enigt i dette synspunkt og de argumenter der fremføres vedrørende dette i rapporten "Nordisk samarbeid om utenriks- og sikkerhetspolitikk" og oppfordrer de nordiske regeringer i regi af Nordisk Ministerråd at følge op på Stoltenbergs anbefalinger på dette område.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Sigrun Eng (A), Ole Vagn Christensen (S), Billy Gustafsson (s) og Lars Wegendal (s) m.fl. i Den sosialdemokratiske gruppen at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å ta initiativ til økt satsing, inklusiv FoU-innsats, på romvirksomhet for å utvikle bedre miljø- og ressursovervåking i nordområdene og Arktis. Bedre koordinering av aktiviteter som pågår må også vurderes

å vurdere om data fra overvåking kan gjøres tilgjengelig mellom de nordiske land i større grad enn det som i dag er tilfellet

å arbeide for en nordisk beslutning om et nordisk satellitsystem i polar bane inden år 2020, som led i utviklingen af det nordiske havovervåkningssystem, sådan som det foreslås i Stoltenbergrapporten: "Nordisk samarbeid om utenriks- og sikkerhetspolitikk"

Oslo, København, Stockholm den 18. marts 2009

Sigrun Eng (A)

Ole Vagn Christensen (S)

Billy Gustafsson (s)

Lars Wegendal (s)

Nordisk Råd

A 1464/næring

Behandles i:
Næringsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00110-7

Utvalgsforslag om utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland

1. Utvalgets forslag

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å jobbe videre med å målrette tiltak som kommer fram gjennom konferansen *"Interdepartemental Collaboration to Combat Communicable Diseases (HIV/TB) in the North-West of Russia"* og kanalisere det videre arbeidet gjennom Den nordlige dimensjonens partnerskap for helse og livskvalitet, og deres ekspertgruppe på HIV/AIDS, tuberkulose og multiresistent tuberkulose

2. Bakgrunn

Velferdsutvalget viser til at Nordisk råd avskrev Rek. 16/2006/velferd angående bekjempelse og spredning av multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Barentsområdet som ferdigbehandlet under sesjonen i 2008. Utvalget ønsker å videreføre arbeid mot spredning av multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS. Det vil være nødvendig og viktig å få kjennskap til hvilke aktører som arbeider med disse helseutfordring i Nordvest-Russland, for å kunne få kunnskap, vurdere arbeid som allerede er i gang, og finne ut hvor en satsning kan gjøre best nytte (Nordvest-Russland inkluderer Sankt Petersburg, Kaliningrad, Arkhangelsk og Murmansk).

Report on the Global AIDS Epidemic (UNAIDS) viser en nedgang i antallet HIV-smittede i mange land. Velferdsutvalget vil påpeke at antallet smittede øker i Russland, men i en lavere takt enn før. Russland har også høy forekomst av tuberkulose, og Velferdsutvalget ser særlig bekymringsfullt på spredning av multiresistent tuberkulose. Ansvaret for å bidra til og motvirke spredning av smitte av slike livstruende sykdommer, og bistå med hjelp til Nordvest-Russland, gjør at Velferdsutvalget ønsker å ta et nytt initiativ på dette viktige området.

Svar fra de nasjonale delegasjoner

Velferdsutvalget besluttet på sitt møte i september 2008 å be de nasjonale delegasjonene gjøre rede for hva som gjøres, hvor og av hvem, og hva som er kostnadene med de ulike prosjektene som er i gang når det gjelder tiltak mot spredning av multiresistent tuberkulose, HIV og AIDS med fokus på Arkhangelsk- og Murmansk-regionen.

De kom inn følgende svar:

- a) Det kongelige norske helse- og omsorgsdepartement (N)
- b) Regeringskanseliet, Sosialdepartementet (S)
- c) National Research and Development centre for Welfare and Health (STAKES) v/ programme Coordinator O. Karvonen, Barents HIV/AIDS Programme (inkl. div rapporter), og Filha (Finnish Lung Health Assosiation) v/ A. Nyberg. (FI)

Sammendrag av svarene er som følger:

Norge har hatt følgende prosjekter i Nordvest-Russland knyttet til området tuberkulose (TB):

- støtte til tiltak i regi av FHI (Folkehelseinstituttet) og LHL (Landsforeningen for Hjerter- og lungesyke) om tuberkulosekontroll. Gjennom flerårig støtte har Arkhangelsk et laboratorium med meget god kompetanse på diagnostisering av TB.
- Norge vil i kommende periode prioritere innsats på TB-området som bidrar til å spre kompetansen som er bygget opp i Arkhangelsk til andre deler av Nordvest-Russland.

I den grad Nordisk Ministerråd skal engasjere seg i TB-problematikken, anbefaler Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) sterkt at man støtter opp en tilsvarende tilnærming.

Følgende tiltak har fått støtte fra Helse- og omsorgsdepartementet knyttet til HIV/AIDS-området:

- forebyggende tiltak for barn og unge og risikogrupper,
- prosjekter for å redusere stigma knyttet til HIV,
- styrking av forebyggings- og behandlingsapparatet hos lokale myndigheter
- styrking av kompetansen hos Klinikk for seksuelt overførbare sykdommer i Arkhangelsk.

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) anbefaler følgende til NMR:

- HOD stiller seg tvilende til at innsatsen bør begrenses til byene Murmansk og Arkhangelsk. Videre arbeid bør fokusere på å spre kunnskap til andre deler av Nordvest-Russland.
- Det finner i dag sted et omfattende samarbeid mellom Norden og Nordvest-Russland gjennom Barentssamarbeidet og Den nordlige dimensjonen for helse og livskvalitet. To ekspertgrupper under partnerskapet arbeider for eksempel for felles innsats på disse områdene: *Expert Group on HIV/AIDS* og *Expert Group on Prison Health*. Dette samarbeidet omfatter hele Nordvest-Russland, og det vil derfor etter HODs vurdering være naturlig at NMR har samme geografiske fokus.
- Ut fra HODs erfaringer med norsk støtte til ulike samarbeidsprosjekter, mener de at en eventuell innsats fra NMRs side på dette feltet bør være knyttet til utvikling av mekanismer for gjensidig læring mellom nordiske og russiske partnere, og på kunnskapsspredning til de delene av
- Nordvest-Russland der grunnlaget for effektiv forebygging og behandling er svakest.

Nordisk Råd

A 1465/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 09-00112-1

Det svenske socialdepartementet:

Her vises til tall fra WHO's representant i Arkhangelsk andelen syke av tuberkulose;

- Sverige, Norge, Finland: 5-6/100 000 personer
 - Murmansk: 58,2/100 000 personer
 - Arkhangelsk: 59,1/ 100 000 personer
- (Nenets: 40,5/100 000, Karelen 70,8/100 000, Komi 90,5/100 000)

Sverige og Arkhangelsk hadde felles ordførerskap i 2008 i Barentsrådets arbeidsgruppe for helse og sociale spørsmål. Arbeidsgruppen kunne konstatere at det er gjort store framskritt for å minske spredningen de senere år, men at det gjenstår ennå mye. De største problemene ligger i fengsle og frislepp av fanger som har avtjent sin straff, og samtidig har de største framskritt også skjedd her.

Socialdepartementet redegjør også for svenske tiltak i Barentsområdet og hva som bør gjøres i framtiden. F.eks å utvikle nye kliniske metoder for å kunne gjøre tidlige diagnoser, styrke smittevernet og gjennomføre en rekke sosiale tiltak for frigitte fanger fra fengsel.

Sverige deltar med myndighetsrepresentanter i styringsgruppen for HIV/AIDS programmet under Barentsrådets arbeidsgruppe for helse og sociale spørsmål. Sverige finansierer et prosjekt under programmet "HIV/STI and Drug preventive efforts in Murmansk, Arkangelsk and Karelia" som drives av NoasArk Barents. Det avsluttes senest halvårsskiftet 2009.

Socialdepartementet mener at det finnes et fortsatt behov for ekspertstøtte til områdene innen Barentsregionen. Sverige vil bidra med den ekspertisen de har, forutsatt at finansieringsspørsmålene løses. Et område som bør få større plass i samarbeidet, er psykososial støtte til HIV-positive personer.

Finnish Lung Health Assosiation (Filha):

Filha er den finske samarbeidspartneren til WHO og *Internationella Tuberkulosunionen* (IUATLD), har vært engasjert i tuberkuloseprosjekter i Nordvest- Russland i over 10 år. De har også vært med i samnordiske tuberkuloseprosjekt i Baltikum. Dessuten pågår et KOL-prosjekt (kronisk obstruktiv lungesykdom) i Murmansk, hvor sammenheng med røkning og tuberkulose tas i betraktning (WHO/GARD). Filha har en rekke prosjekter som de er engasjert i den nordlige regionen, og flere prosjekter er i planleggingsfasen.

Filha foreslår at det sammenkalles et møte med representanter for de nordiske foreninger, stiftelser, institusjoner med mer som arbeider med tuberkulose og HIV-prosjekter i Nordvest- Russland, for å diskutere samarbeidsspørsmål og eventuelle felles prosjekt i framtiden. Filha uttrykker at de mer enn gjerne vil virke for å styrke det nordiske samarbeidet også i disse spørsmålene.

I sitt svar på henvendelsen fra Velferdsutvalget, gjør representanten for Barnets HIV/AIDS programme, O. Korvonen, rede for en rekke prosjekter som er i gang gjennom Nordlige dimensjonens partnerskap for helse og sosialt velbefinnende (NDPHS) og prosjekter støttet av det finske utenriksministeriet.

3. Konklusjon

Velferdsutvalget viser til at det pågår en god del virksomhet i Nordvest-Russland mot spredning av multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS. Her er det både samnordiske og nasjonale nordiske prosjekter, så vel som in-

Nordisk Råd

A 1465/velferdFremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 09-00112-1

stisjoner og organisasjoner som samarbeider. Den videre finansieringen er uklar for flere av prosjektene.

Velferdsutvalget mener at det er viktig å videreføre og videreutvikle arbeidet på dette området, men er samtidig opptatt av at det må skje gjennom en god utnyttelse av ressursene og gjennom etablerte samarbeidspartnere som allerede har gjennomført vellykkede prosjekter. Dette bør skje innenfor Den nordlige dimensjons partnerskap for helse og livskvalitet og deres ekspertgrupper på HIV/ AIDS; tuberkulose og multiresistent tuberkulose.

For å sikre at nye tiltak supplerer og viderefører tidligere satsningsområder, og at tiltak bygger på den kompetansen som allerede finnes i og om Nordvest-Russland, mener Velferdsutvalget at det er riktig å gjennomføre en konferanse som samler ressurspersoner, organisasjoner og institusjoner som har erfaring innenfor arbeid mot spredning av multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland. Det vil forhindre dobbeltarbeid og sikre at ressursene utnyttes effektivt, samt facilitere utvikling av "best practice"-modeller gjennom kunnskaps- og informasjonsdeling og utvikling av internasjonalt samarbeid av HIV/AIDS og tuberkulose.

Velferdsutvalget vil understreke viktigheten av å mobilisere russiske myndigheter i Nordvestrusland innenfor helse og sosialområdet på et føderalt og regionalt nivå for å sikre en solid forankring, kontinuitet og gode samarbeidsformer for det videre arbeidet på dette området.

Nordisk Råd/Velferdsutvalget og Nordisk Ministerråd/helse og sosial samarbeider om en konferanse i mai 2009: "*Interdepartmental Collaboration to Combat Communicable Diseases (HIV/TB) in the North-West of Russia*". Målet med denne konferansen er å samle ressurspersoner hos myndigheter, NGO'er, eksperter, Den nordlige dimensjons partnerskap for helse og livskvalitet og deres ekspertgrupper på HIV/ AIDS; tuberkulose og multiresistent tuberkulose og andre partnere, for å utvikle "best practice"-modeller gjennom kunnskaps- og informasjonsdeling mellom aktørene.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å jobbe videre med å målrette tiltak som kommer fram gjennom konferansen "*Interdepartmental Collaboration to Combat Communicable Diseases (HIV/TB) in the North-West of Russia*" og kanalisere det videre arbeidet gjennom Den nordlige dimensjonens partnerskap for helse og livskvalitet, og deres ekspertgruppe på HIV/AIDS, tuberkulose og multiresistent tuberkulose

København den 17. april 2009

Line Barfod (EL)

Jan-Henrik Fredriksen (FrP)

Kerstin Haglö (s)

Arja Karhuvaara (saml)

Marianne Kierkemann (m)

Anita Knakkegaard (DF)

Gunn Olsen (A),

Tuula Peltonen (sd)

Jessica Polfjärd (m)

Paula Sihto (cent)

Ib Thomsen (FrP)

Göte Wahlström (s), nestleder

Nordisk Råd

A 1465/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 09-00112-1

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1467/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00128-8

Medborgar- och konsumentutskottets betänkande över

Medlemsförslag om gemensam nordisk kraftsamling mot nar- kotika

1. Utskottets förslag

Medborgar- och konsumentutskottet föreslår, att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att verka för nolltolerans för narkotikahandel i Norden, där polis, tull och myndigheter har olika strategier för att genomföra detta

Medborgar- och konsumentutskottet föreslår, att

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at vedtage en fællesnordisk strategi mod narkotika

at støtte og iværksætte projektforskning om baggrunden for at unge mennesker begynder at bruge rusmidler

at samordne og koordinere de nationale tiltag indenfor forebyggelse og helbredelse af narkotikamisbrug. Formålet er at sætte fokus på "best practice" med henblik på at reducere antallet af misbrugere mest effektivt

2. Baggrund

Den Konservative Gruppe har fremlagt et forslag om fælles nordisk holdning til narkotika.

Baggrunden er, at der i Danmark har pågået en debat om muligheden for at legalisere handlen med hash. Debatten var udsprunget af, at bandekrigen i København til en vis grad hænger sammen med kampen om hashmarkedet. En liberalisering af hashhandlen har derfor været til debat på ny i Danmark. En legalisering af hash i eksempelvis Danmark skulle imidlertid påvirke Sverige og i særdeleshed Skåne og Øresundsområdet. Sverige har tidligere beklaget sig over den handel, der har foregået i fristaden

Christiania. Eftersom narkotikahandlen går over grænser, ville en eventuel legalisering af narkotika få dramatiske følger for Sverige og det øvrige Norden. Derfor ønsker forslagsstillerne, at arbejde for en effektiv narkotikapolitik i Norden og introducere strategier for at bekæmpe anvendelsen af narkotika.

Forslagsstillerne mener, det er vigtigt med en streng nordisk narkotikapolitik for derigennem at mindske udbuddet gennem restriktioner. Det indebærer, at al ikke-medicinsk omgang med narkotika er illegal.

Udover en streng lovgivning er det også nødvendigt med nationale og internationale tiltag, der kan begrænse narkotikaudviklingen og værne om medborgernes sundhedstilstand. Skoler og arbejdspladser skal indgå i det forebyggende arbejde.

Med henblik på at modvirke den øgede brug af narkotika blandt unge, ønsker forslagsstillerne et øget nordisk samarbejde over grænserne.

Medborger- og Forbrugerudvalget behandlede forslaget på sit møde den 17. april 2009, hvor udvalget besluttede dels at sende forslaget til høring i Velfærdsudvalget, dels at afvente svar på et skriftligt spørgsmål E 9/2009 om samme emne.

3. Høring

Velfærdsudvalget har behandlet forslaget på sit sommermøde. Udvalget meddeler, at der er en klar majoritet af Velfærdsudvalget, der støtter forslaget. Velfærdsudvalget mener, at det er vigtigt at fokusere på følgende temaer i den videre behandling:

- Fokus på nultolerance for brug og besiddelse af narkotika. Der er en stor tilgang til narkotika, hvilket bærer præg af organiseret kriminalitet. I den sammenhæng diskuterede Velfærdsudvalget, hvordan kampen mod narkotika fra politiets side kan forbedres med tanke på ressourcer, organisering og samarbejde.
- Med henblik på at forebygge at unge bliver misbrugere, skal de nordiske lande iværksætte differentierede behandlingstilbud, oplysningskampagner, skabe netværk mellem institutionerne i Norden, se på fritidstilbud, frivillighedssektorens rolle, skole/uddannelse og andre aktører, der kan være med i en forebyggende virksomhed og bidrage til at man kan gribe tidligt ind tidlig overfor misbrug.
- Fokus på "best practice" på nordiske tiltag, der hjælper.
- Støtte projektforskning om, hvorfor unge begynder at bruge rusmidler.

4. Udvalgets synspunkter

Under Medborger- og Forbrugerudvalgets første behandling af forslaget den 17. april 2009 fremkom en vis reservation overfor definitionen af "nultolerance". Ingen af de nordiske lande accepterer narkotika, men begrebet kan omfatte forskellige former for hårde og euforiserende stoffer. Dertil kommer, at de nationale love om narkotika formentlig afspejler en ulig tolerance overfor besiddelse og indtagelse af stoffer. Derfor søgte udvalget nærmere klarhed over begrebet "nultolerance".

Medborger- og Forbrugerudvalget bakker samtidigt op om indspillet fra Velfærdsudvalget, og vil derfor inddrage Velfærdsudvalgets synspunkter i rekommandationen.

Nordiska rådet

A 1467/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00128-8

Udvalget har derfor valgt at tage et to-strengt initiativ. Den første at-sats er rettet mod regeringerne, som opfordres til at arbejde for nultolerance overfor handel med narkotika. Den anden at-sats er rettet til Nordisk Ministerråd, som opfordres til at udarbejde en fællesnordisk strategi og tage tiltag, der kan afhjælpe de personer, der er misbruger af narkotika. For Medborger- og Forbrugerudvalget er det vigtigt at differentiere mellem narkotikahandel, som på ingen måder kan tolereres og så narkomisbrugerne, der har brug for hjælp.

5. Konklusion

Medborger- og konsumentutskottet foreslår, at

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att verka för nolltolerans för narkotikahandel i Norden, där polis, tull och myndigheter har olika strategier för att genomföra detta

Medborger- och konsumentutskottet foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at vedtage en fællesnordisk strategi mod narkotika

at støtte og iværksætte projektforskning om baggrunden for at unge mennesker begynder at bruge rusmidler

at samordne og koordinere de nationale tiltag indenfor forebyggelse og helbredelse af narkotikamisbrug. Formålet er at sætte fokus på "best practice" med henblik på at reducere antallet af misbrugere mest effektivt

Stockholm den 27. oktober 2009

Hanne Agersnap (SF)

Henrik Brodersen (DF)

Ulla Karvo (saml)

Martin Kolberg (A)

Henrik Dam Kristensen (S)

Anna Ljunggren (A)

Jukka Mäkelä (saml)

Ville Niinistö (gröna), formand

Per Arne Olsen (Frp)

Sonja Sjøli (H)

Jacob Söderman (sd)

Hans Wallmark (m)

Nordiska rådet

A 1467/medborgar

Behandlas i:
Medborger- och
konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00128-8

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1467/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00128-8

Medlemsförslag om gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika

Från en del länder, exempelvis Danmark, kan höras oroande tongångar om möjligheten att legalisera handeln med hasch. I debatten sägs en liberalisering innebära att kriminella nätverk blir av med en del av sin verksamhet då pengar tjänas på bland annat droghandel. En möjlighet skulle kunna vara legal utförskrivning av vissa preparat som sedan kan köpas på apoteken eller en ren avkriminalisering.

En del länder som accepterat viss droghandel inser nu de allvarliga konsekvenser detta medfört. En ändring kan vara på väg – i motsatt riktning jämfört med den som nu diskuteras av dem som önskar öppna för exempelvis haschförsäljning. Från svensk sida gäller kravet på nolltolerans vilket delas av ett antal andra nordiska länder.

En legalisering i exempelvis Danmark skulle allvarligt påverka Sverige, särskilt Skåne och Öresundsområdet. Från svensk sida har genom åren också mycket tydligt markerats mot den droghandel som förekommit i stadsdelen Christiania. I Norden påverkas vi mycket av varandra. Droghandeln blir allt mer gränslös och så även de kriminella nätverk som ägnar sig åt narkotika, illegal vapenhandel samt trafficking.

Vid Nordiska rådets session förra året i Helsingfors antogs en rekommendation om att lagstiftningsarbetet i de olika länderna bättre borde harmoniseras och hänsyn visas varandra. Bakgrunden är att många av de gränshinder som fortfarande finns mellan de nordiska länderna alltför ofta uppstått på grund av bristande koordinering mellan våra legislativa församlingar.

Det är viktigt med en sträng nordisk drogpolitik som minskar utbudet av narkotika genom stränga narkotikarestriktioner. En strikt narkotikapolitik betyder att all utommedicinsk befattning med narkotika är illegal. En sträng narkotikalagstiftning är nödvändig men dock inte tillräcklig. Det

krävs stora insatser för att begränsa narkotikautvecklingen och både nationella och internationella åtgärder är avgörande om vi vill slå vakt om våra medborgares hälsa. Utökad information om bland annat tidiga tecken på missbruk bör spridas till såväl skolor som arbetsplatser som ett led i att förstärka det drogförebyggande arbetet.

För att vända den negativa trenden av ökad droganvändning bland inte minst Nordens ungdomar krävs ett ökat samarbete över de nordiska gränserna. Information och kunskap om orsaker bakom ungdomars förändrade attityder till drogmisbruk (ofta i form av en mer liberal hållning till droger) måste kommuniceras.

Norden bör även gå i bräschen i Europasamarbetet genom att bli en föregångare för en mera strikt drogpolicy inom EU. En eventuell legalisering av narkotiska preparat skulle få dramatiska följder för Sverige och övriga Norden där nolltolerans är ett fundament i arbetet mot droger. En liberalisering skulle öka trycket mot andra ifråga om införsel av olagliga preparat. Därför är det viktigt att målmedvetet arbeta för en effektivare narkotikapolitik i Norden och introducera strategier för att kraftfullt bekämpa användande av narkotika.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Den konservativa gruppen **Fejl!**
Henvisningskilde ikke fundet. att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar
att verka för nolltolerans för narkotikahandel i Norden

Stockholm den 31 mars 2009

Kent Olsson (m)
Jessica Polfjärd (m)

Hans Wallmark(m)

Nordiska rådet

A 1467/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00128-8

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1468/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00130-8

Presidiets betänkande över

Medlemsförslag om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet

1. Presidiets förslag

Presidiet föreslår

att Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av Medlemsförslag A 1468/presidiet om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet

2. Bakgrund

Medlemsförslaget argumenterar för att ordförandeskapen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet koordineras så att ett land innehar ordförandeskapen i rådet och ministerrådet samtidigt. Detta motiveras med att ordförandeskapsprogrammen effektivare kan koordineras och motverkar en splittring av resurserna som försvagar kraften i samarbetet och förhindrar potentiella synergieffekter.

Ytterligare föreslås det i medlemsförslaget hur den praktiska justeringen för att samordna ordförandeskapen kunde ske.

Slutligen argumenteras det för att förslaget kunde effektivisera det nationella lagstiftningsarbetet i de enskilda nordiska länderna då de gemensamma målen finns samordnade i ordförandelands program.

Frågan om rotationsordningen har varit aktuell i presidiet år 2003 och 2004 då Norge och Finland i ministerrådet bytte ordförandeår med varandra för att undvika att Finland hade ordförandeskap i både i ministerrådet och EU samtidigt. Nordiska rådet reagerade på denna förändring med att företa samma ordförandebyte så att presidenten 2007 kom från Norge och 2008 från Finland. Detta uttryckligen för att undvika att ordförandeskapen i råd och ministerråd skulle vara i samma land.

3. Presidiets synpunkter

Fördelar

Förslaget argumenterar helt korrekt för att större synergier och effektivitet skapas genom att ordförandeskapen i rådet och ministerrådet är i ett land. Ordförandena i de olika ministerråden och samarbetsministern skulle på ett helt annat sätt än idag bli tillgänglig för rådets presidentskap. Det skulle kunna leda till en intensivare och mera vardaglig kontakt mellan råd och ministerråd och den vägen förbättra kommunikationen organisationerna emellan. Vidare skulle det på ämbetsmannaplan också effektivisera samarbetet då ordförandena för de olika ämbetsmannakommittéerna lättare kunde vara i kontakt med ledningen för rådet.

En annan konsekvens av den förslagna ordningen skulle troligtvis också vara en bättre fokusering i det nordiska samarbetet. Ordförandeskapsprogrammen skulle till större del arbeta för samma mål vilket rimligtvis också skulle leda till en mera resultatorienterad inriktning i det nordiska samarbetet.

Nackdelar

Det finns en uppenbar risk för att den nationella politiken och aktuella frågor i ett givet nordiskt land kommer att spela en större roll om ordförandeskapen i rådet och ministerrådet innehas av ett land. Detta kommer i så fall att ske på bekostnad av de breda samnordiska frågeställningarna. Denna problemställning accentueras ytterligare av att det i många länder är tradition för att det är en representant från oppositionen som är ordförande i delegationen till Nordiska rådet. Det kan finnas en risk för att presidentposten i Nordiska rådet utvecklas till att bli en nationell oppositionspolitisk plattform.

En annan konsekvens av förslaget är att ett givet land har nordiska ordförandeskap vart femte år. Det innebär att under ett år får nordiska frågor förhållandevis mycket uppmärksamhet och de nästa fyra åren mindre. Med dagens ordning har ett givet land först ordförandeskapet i ministerrådet och året efter presidentskapet i rådet och är då bl.a. värdland för sessionen. Det innebär två år med nordisk fokus som sedan efterföljs av tre år utan ordförandeansvar.

Sammanfattning

Presidiet menar att när för- och nackdelar med förslaget ställs mot varandra så väger nackdelarna tyngre än fördelarna. Ett starkare inslag av den nationella politiken i den nordiska leder till en passivering av det nordiska samarbetet. Rådets inflytande på ministerrådets politik riskerar också att försvagas när den nationella politikens maktkonstellationer får större betydelse.

Slutligen är det principiellt viktigt att bevara den samnordiska infallsvinkeln i de frågor som behandlas i Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet. Ett förverkligande av förslaget skulle försvaga denna.

Nordiska rådet

A 1468/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00130-8

4. Konklusion

Presidiet föreslår

att Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av Medlemsförslag A 1468/presidiet om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet

Mariehamn den 30. september 2009

Bjarni Benediktsson (Sj.)
Sinikka Bohlin (s), president
Erling Bonnesen (V)
Berit Brørby (A)
Christina Gestrin (sv)
Helgi Hjörvar (A)

Anne Margrethe Larsen (V)
Johan Linander (c)
Inge Lønning (H)
Rolf Reikvam (SV)
Niels Sindal (S)
Erkki Tuomioja (sd)

Nordiska rådet

A 1468/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00130-8

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1468/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00130-8

Medlemsförslag om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet

Nordiska rådet (NR) bildades 1952 och Nordiska ministerrådet (NMR) 1971.

Nordiska rådet väljer årligen en president för ett kalenderår åt gången. Ordförandeskapet roterar mellan de nordiska länderna så att arbetet leds av Sverige 2009 och av Island 2010. Följande i tur enligt rotationsprincipen är Danmark (2011), Finland (2012) och Norge (2013), varefter en ny omgång börjar.

Rotationen i Nordiska ministerrådet följer samma ordning, men går ett år före rådet. NMR leds 2009 av Island och därefter av Danmark (2010), Finland (2011), Norge (2012) och Sverige (2013).

Vardera organisationen tar årligen fram en egen handlingsplan för sin verksamhet, där fokus ligger på ordförandelandets prioriteringar. Härigenom definieras minst två viktiga fokusområden inom det nordiska samarbetet för samma kalenderår. Fokusområdena för NMR respektive NR har inte nödvändigtvis mycket gemensamt. Detta leder till en splittring av resurserna, vilket potentiellt försvagar kraften hos samarbetet och eventuella synergieffekter.

För att uppnå så stora nordiska fördelar som möjligt borde NMR:s och NR:s resurser samordnas så att ordförandeskapen, det vill säga ansvaret för att leda samarbetet, samma år handhas av bara ett nordiskt land. Förändringen kan genomföras relativt smidigt exempelvis så att Danmarks ordförandeskap i NMR 2010 förlängs med ett halvår till och med juni 2011. Finland tar som nästa ordförandeland över i juli 2011 och leder ministerrådet till slutet av 2012. Härigenom skulle Finland ha båda ordförandeskapen 2012. Därefter skulle vart och ett av nordiska länderna i tur och ordning vara ordförande för både NMR och NR samtidigt, och varje land skulle kunna leda det nordiska samarbetet mer effektivt och på en breda-

re front än i dagens läge. De nordiska fördelarna och synergierna skulle också få en bättre position i det internationella samarbetet.

Förändringen kan också effektivisera det nationella lagstiftningsarbetet i de enskilda nordiska länderna, då de gemensamma målen finns samordnade i ordförandelandets program. Detta kan främja exempelvis avlägsnande av gränshinder, effektivisering av det ekonomiska samarbetet, utvidgning av kultursamarbetet och fördjupning av språksamarbetet.

Med hänvisning till det ovan framförda förslår Lyly Rajala (saml) från den finska delegationen m.fl. att

Nordiska rådet rekommenderar för Nordiska ministerrådet,

att ministerrådet vidtar åtgärder för att ändra rotationen av ordförandeskapet i NMR och NR så att ledningen av båda organisationerna samma år handhas av ett och samma nordiskt land

Helsingfors, den 17 februari 2009

Risto Autio (cent)

Christina Gestrin (sv)

Bjarne Kallis (kd)

Oiva Kaltiokumpu (cent)

Arja Karhuvaara (saml)

Ulla Karvo (saml)

Timo Kaunisto (cent)

Jari Larikka (saml)

Jukka Mäkelä (saml)

Ville Niinistö (gröna)

Lauri Oinonen (cent)

Markku Pakkanen (cent)

Petri Pihlajaniemi (saml)

Lyly Rajala (saml)

Kimmo Sasi (saml)

Janne Seurujärvi (cent)

Paula Sihto (cent)

Lenita Toivakka (saml)

Anne-Mari Virolainen (saml)

Nordiska rådet

A 1468/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00130-8

UDVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1469/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Deklaration

J.nr. 09-00136-1

Udvalgsforslag om Kultur i skolen

1. Udvalgets forslag

Kultur- og uddannelsesudvalget foreslår, at Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at kultur- og undervisningsministrene vedtager en fælles deklARATION om, at børn og unge i hele Norden skal have adgang dels til kreative fag i skolen, dels til kulturskoler, der tilbyder undervisning i de kreative fag

at der afsættes ressourcer til fælles-nordisk forskning i undervisningsformer og fagudvikling, der fremmer udviklingen af kreative kompetencer

at børn med særlige behov for støtte tilbydes sammenhængende undervisningsforløb, hvori der indgår kreative fag

at de nordiske undervisningsministre sikrer, at alle kreative fag, herunder dans og drama bliver styrket på læreruddannelserne

at der afsættes ressourcer til fælles nordisk kampagne/markedsføring af kulturskole-konceptet overfor bl.a. kommuner og andre relevante aktører

at der igangsættes et pilotprojekt med en - to ugers elev- og klasseudveksling på tværs af Norden med henblik på at opnå sproglig og kulturel samhørighed. Projektet skal bidrage til at udvikle en fælles nordisk strategi for 'Kultur i Skolen' gennem:

En understregning af betydningen af den positive indflydelse de kreativ/musiske fag har på fællesskabet og samhørigheden i skolerne og de omgivende samfund

2. Baggrund

Kultur- og Uddannelsesudvalget i Nordisk Råd har behandlet et forslag fra Risto Autio (cent) om "Kultur i Skolen". På baggrund af forsla-

get besluttede Kultur- og Uddannelsesudvalget, at den videre behandling af forslaget skal finde sted i en arbejdsgruppe under udvalget. Arbejdsgruppen har arbejdet med emnet og afholdt fem møder under sit virke, herunder med deltagelse af nordiske og internationale eksperter og politikere. I præmisgrundlaget for behandlingen af forslaget har arbejdsgruppen inddraget international og national forskning i sit arbejde. Det drejer sig bl.a. om den internationale anerkendte forsker på området Anne Bamford, der har udgivet en stor international forskningsundersøgelse i UNESCO-regi. Undersøgelsen, der er udført i FN-sammenhæng i over 60 lande (*The WOW Factor*) påpeger, at de kreative fag i skolen hjælper eleverne til at blive bedre også i de boglige fag som matematik og sprog.

Herudover tager nordiske undersøgelser, eksempelvis udført af Høgskolan i Oslo, udgangspunkt i, at kunsten har en egenværdi. Eleverne oplever via kunsten en mestring, de får øget selvtillid og lærer at udtrykke sig på flere måder gennem forskellige medier, hvilket er identitetsskabende og demokratiskabende. Særligt er elevens oplevelse af at være aktivt deltagende og egenproducerende i fagene en vigtig dimension. En vigtig forudsætning er at eleverne skaber noget selv, og at de ikke bare er tilskuere. Eksempelvis peger en evaluering af det norske kulturkoncept *Den Kulturelle Skolesekken* på, at der bør fokuseres mere på det egenproducerende element. Desuden påpeger evalueringen, at såfremt eleverne skal få et fagligt udbytte udover den enkelte kulturoplevelse, må kunst- og kulturinitiativer integreres yderligere i den etablerede undervisning. Ifølge A. Bamford får eleverne tillige en mere positiv holdning til skolen, de får mindre fravær og bliver bedre også i andre fag.

Udvalget henviser til et studie bestilt af Ministerrådet *Framtidens Uddannelse i Norden* (Temanord 2007), som peger på at det kræves nye tiltag i uddannelsessystemet for at møde fremtidens udfordringer inden for netværkssamfundet og videnssamfundet. I et overordnet globaliseringsperspektiv, siger studiet, at uddannelsessektoren vil spille en central rolle ikke mindst i Norden. Udviklingen leder til en stærkere konkurrence, som kræver forskellige typer af tiltag for at bevare de nordiske landes velfærdsstater. Den øgede økonomiske sammenfletning af den internationale økonomi står i centrum for denne udvikling. Innovation, kreativitet og indre motivation er vigtige drivkræfter i den nye økonomi og spørgsmålet er, i hvor høj grad de nordiske uddannelsessystemer er rustede til at møde disse krav?

Også de teknologiske fremskridt betyder, at fremtidens elever skal kunne skabe og fortolke, kunne anvende mangfoldige kommunikationsmetoder, transformere snarere end modtage i læreprocessen, tænke kritisk snarere end efterligne, og samarbejde snarere end konkurrere.

Derfor vil kreativitet blive en endnu vigtigere kompetence, hvis Norden skal leve af viden og innovation i fremtidens økonomi. Man kan ikke længere beskytte viden overfor konkurrenter – derfor er det svært at konkurrere på de traditionelle kompetencer. I en hurtig og foranderlig økonomi risikerer dagens kernekompetence måske at være forældet i morgen. Ideen om kerne-kompetencer risikerer derfor at lede til en fejlslagen strategi.

Kompetence er nødvendig men ikke tilstrækkelig til, at Norden fortsat kan være konkurrencedygtig. Der behøves kreativitet og originalitet. Det er i de kreative og vidensskabende faser af den industrielle proces, hvor dynamikken i de nordiske samfund fremover skal ligge. Det er denne udvikling, som uddannelsessystemet skal forberede de unge mennesker til at møde. Fremtidens erhvervsliv vil kræve kreative og foretagsomme individer. Uddannelserne skal derfor motivere eleverne til at blive mere kreative og innovative.

Nordisk Råd

A 1469/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Deklaration

J.nr. 09-00136-1

For at sikre at Norden står stærkt i den globaliserede økonomi, må der sikres en udvikling gennem kunst, der involverer hele skolen og handler om skolens fælles udvikling. Skoleledelsen har her en vigtig rolle - ledelsen må være involveret. For at opnå innovation og know-how i de nordiske lande må de kreative fag således spille en langt mere central rolle i skole- og undervisningssammenhæng.

Målet er at eleverne skal opmuntres til at sætte pris på kunst og opleve glæde og begejstring for kunst og kulturudtryk, f.eks. gennem drama, teater, musik og dans. I et globaliseringsperspektiv får eleverne interkulturelle kompetencer og lærer om andre kulturer i og ikke mindst uden for Norden.

Udvalget anbefaler således, at de nordiske lande opretter kulturskoler i hele Norden med udgangspunkt i den norske musikskole-model. De kommunale musikskoler opstod i 60'erne i Norge. I dag er undervisningstilbuddet udvidet til også at gælde andre kreative fag som dans, drama og billedkunst. I 1982 blev der indført statsstøtte til kommunerne med retningslinjer for driften af skolerne. I 1997 lovfæstede Norge sine kommunale kulturskoler. Det findes i dag 407 kulturskoler fordelt over hele landet.

3. Høring

Med udgangspunkt i Nordisk Ministerråds målsætninger inden for globaliseringsinitiativet i relation til kultur, kreativitet og nordisk kultur i verden, samt set i lyset af globaliseringstiltag inden for kreative næringer, innovation, talentudvikling, kreativitet og entrepreneurskab vil Nordisk Råd også bidrage til denne udvikling ved at fremkomme med dette forslag. Et forslag om at udvikle børns kreative og innovative kompetencer samt højne elevens indblik for kulturer i og uden for Norden.

Arbejdsgruppen under Kultur- og Uddannelsesudvalget arrangerede en eksperthøring om Kultur i Skolen ved et møde i december 2008 i Helsingfors. Her deltog eksperter fra henholdsvis Island og Norge, højskoleforstander Arní Sigurbjarnarson og seniorrådgiver for norsk kulturskoleråd, Harry Rishaug.

Sigurd Bjarnarsson informerede, at der på baggrund af det internationale projekt i UNESCO-sammenhæng '*Road Map for Arts Education*' er foreslået et nordisk projekt '*Det kulturelle Væksthus*', der er i sin første fase og har til formål at kortlægge status, muligheder og udfordringer for Kultur i Skolen, ikke mindst i nordisk sammenhæng. Han påpegede, at det er vigtigt at de nordiske lande går sammen ind i dette udviklingssamarbejde med henblik på at opnå synergier mellem særlige nordiske erfaringer og værdier inden for børns kreative kompetencer. I Island vil der i løbet af 2009 ske en første kortlægning af Kultur i Skolen med afsæt i *Kulturelle Væksthus*-programmet.

Harry Rishaug understregede, at man har set rigtig gode resultater på baggrund af den norske kulturskole-model, både generelt med hensyn til det inkluderende aspekt i den rummelige skole, men også specifikt set i forhold til at elever med særlige behov, f.eks. specialundervisningsbehov og med elever med anden etnisk baggrund end nordisk. Den norske model har vist gode resultater i forhold til at inddrage de kreative fag i undervisningen. Det skyldes blandt andet, at andre kommunikationsformer og udtryksformer end de traditionelle verbale/skriftlige kan bringes i anvendelse.

Herudover påpegede Rishaug, at Kulturskolerne og hele begrebet om Kultur i Skolen kan ofte blive ingenmandsland, og havne i kløften mellem to

Nordisk Råd

A 1469/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Deklaration

J.nr. 09-00136-1

felte. Derfor må man have et helhedsperspektiv på skole- og kultursektorerne, der sikrer et tæt samarbejde, og at der ligger en helhedstanke bag initiativer og målsætninger.

4. Udvalgets synspunkter

Kultur- og Uddannelsesudvalget vil tydeliggøre den nordiske merværdi og nytte, som der ligger i, at de kreative fag får en mere central rolle i de nordiske landes uddannelsessystemer. Dette skal ske gennem et tværfagligt og tværvideenskabeligt samarbejde inden for henholdsvis kultur- og uddannelsessektoren, ikke mindst i forhold til i højere grad at samarbejde på tværs af kultur- og uddannelsesdepartementer. Målet er, at kultur og kreativ udfoldelse skal være en selvskreven faktor i formuleringen af fremtidens politik inden for kultur og uddannelse.

Integrationen og tydeliggørelsen af de kreative fags betydning i uddannelsessystemet er en vigtig faktor, særlig med tanke på et øget fokus på globalisering, oplevelsesøkonomi og kreative næringer. I sidste instans handler det om, at samfundet kan udvikle de produkter og tjenester som består af oplevelser, kunst, reklame, sport, turisme og design.

Kunstfagene kan anvendes til at nå andre kompetencer og mål i skolen. Det er interessant, at man kan anvende det æstetiske som hjælpemiddel. Vigtigt er det imidlertid, at eleverne først og fremmest lærer om selve de kreative fag, altså fagenes *egenværdi*. Det betyder at læring *i* fagene er udgangspunktet og herefter kommer læring *gennem* fagene. Kunst- og kulturprojekter i skolen skal have anerkendelse i sig selv, fordi fagene har en *egenværdi*.

En række studier (*J. Hylén et T. Skarin*) viser, at globaliseringen og fremtidens samfund stiller krav til kreativitet og innovation. Samtidig styres den dagsaktuelle uddannelsesdebat i høj grad af resultater fra internationale vurderinger (f.eks. PISA). Disse evalueringer har tendens til at teste traditionelle og boglige kompetencer og viden. Hvis især denne type test er med til at præge uddannelsespolitikens udformning, så risikerer de innovative og kreative elementer at falde væk. Derfor behøves forståelse for, hvordan man kan fremme udviklingen af kreative og innovative mennesker og skabe metoder til, hvordan man kan standpunktsbedømme, måle og sammenligne disse kreative færdigheder, også i international sammenhæng.

Kultur- og Uddannelsesudvalget i Nordisk Råd anbefaler at Nordisk Ministerråd etablerer et projekt som skal bidrage til at udvikle en fælles nordisk strategi for Kultur i Skolen gennem:

- at samarbejdet mellem kultur- og uddannelsessektorerne styrkes
- at der findes faste strukturer for samarbejde og vidensudvikling
- at metodeudvikling udformes og spredes til relevante aktører
- at kunstnere og undervisere i skolen tilbydes fælles værktøjer gennem uddannelse og pilotprojekter
- at viden om, evaluering og forskning i langsigtede effekter ved at udvikle kreative kompetencer i skolen øges
- at det nordiske samarbejde omkring disse spørgsmål styrkes gennem erfaringsudbytte og kortlægning af *best practice*
- en understregning af betydningen af den positive indflydelse de kreative/musiske fag har på fællesskabet og samhørigheden i skolerne og de omgivende samfund.

Nordisk Råd

A 1469/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Deklaration

J.nr. 09-00136-1

Herudover anbefaler Nordisk Råd at Nordisk Ministerråd:

Koordinerer et nordisk netværk for Kultur i skolen

Udvalget mener, at det er nødvendigt at etablere en formel samarbejdsplatform for Kultur i Skolen i Norden – gerne i regi af det eksisterende netværk 'Nordisk Netværk for kunst og kultur i skolen'. Netværket kan bidrage til at skabe nordiske arenaer for videns- og erfaringsudveksling for personer, organisationer og miljøer, som arbejder med kultur og kreative kompetencer i skolen.

Etablerer en nordisk konference for Kultur i Skolen

Udvalget foreslår, at der arrangeres en større konference hvert andet år for at inspirere etablerede og nye aktører inden for området, for at vise frem nye projekter, og evaluere projekter som er gennemført. Konferencen kan samtidig fungere som en udviklingsarena og være en tværfaglig mødeplads for alle som er engageret i arbejdet med Kultur i Skolen. Mødepladsen er særlig vigtig inden for Kultur i Skolen fordi den samler mange aktører som ellers har lille kontaktflade med hinanden i sit ordinære virke.

Sikrer at alle kreative fag bliver linjefag på læreruddannelser i Norden
Lærere og undervisere må have adgang til linjefag inden for de kreative fag. Læreruddannelserne bør samarbejde med kunstneriske foreninger, sammenslutninger og organisationer, og der bør i de kreative fag tilknyttes incitament, der påskynder lærerne til at vælge disse linjefag.

Udbreder en akademisk grad; en master for det kreative område

Lærere skal gives incitament til at videreudanne sig og videreudvikle kvalifikationer og kompetencer inden for det kreative fagområde.

Iværksætter et kommunalt pilotprojekt i nordisk regi

Udvalget ønsker at Nordisk Ministerråd tager et initiativ til et nordisk kommunalt pilotprojekt for at prøve nye former for tværfaglig og tværvidenskabeligt samarbejde inden for Kultur i Skolen. Projektet bør omfatte 3 - 5 sammenlignelige kommuner i Norden som allerede arbejder med temaet Kultur i Skolen.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at kultur- og undervisningsministrene vedtager en fælles deklaration om at børn og unge i hele Norden skal have adgang dels til kreative fag i skolen, dels til kulturskoler, der tilbyder undervisning i de kreative fag

at der afsættes ressourcer til fælles-nordisk forskning i undervisningsformer og fagudvikling, der fremmer udviklingen af kreative kompetencer

at børn med særlige behov for støtte tilbydes sammenhængende undervisningsforløb hvori der indgår kreative fag

at de nordiske undervisningsministre sikrer at alle kreative fag, herunder dans og drama bliver styrket på læreruddannelserne

at der afsættes ressourcer til fælles nordisk kampagne/ markedsføring af kulturskole-konceptet overfor bl.a. kommuner og andre relevante aktører

at der igangsættes et pilotprojekt med en - to ugers elev- og klasseudveksling på tværs af Norden med henblik på at opnå sproglig

Nordisk Råd

A 1469/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Deklaration

J.nr. 09-00136-1

og kulturel samhørighed. Projektet skal bidrage til at udvikle en fælles nordisk strategi for 'Kultur i Skolen' gennem:

en understregning af betydningen af den positive indflydelse de kreative / musiske fag har på fællesskabet og samhørigheden i skolerne og de omgivende samfund

København den 17. april 2009

Risto Autio (cent)

Bente Dahl (RV), næstformand

Inger S. Enger (Sp)

Monica Green (s)

Britt Hildeng (A)

Mogens Jensen (S), formand

Mats Johansson (m)

Fredrik Karlström (ObS)

Flemming Damgaard Larsen (V)

Tommy Tabermann (sd)

Gunilla Tjernberg (kd)

Nordisk Råd

A 1469/kultur

Fremlagt af:

Kultur- og

Uddannelsesudvalget

Bilag:

- Deklaration

J.nr. 09-00136-1

BILAG:**Deklaration**

Udkast til nordisk deklARATION om børns rettigheder til kreativ udfoldelse i skolen

Præambel:

Afsender: kultur- og undervisningsministrene i de nordiske lande

ERKLÆRER at den nordiske deklARATION om børns rettigheder inden for kreativitet i skole og uddannelse udgør grundstenen i en langsigtet politisk indsats på det kulturpolitiske og uddannelsespolitiske område

DEKLARERER at hensigten er at arbejde målrettet for at opfylde deklARATIONEN om børns kulturelle og kreative rettigheder

Baggrunden for denne deklARATION er, at det i 2009 er 20 år siden at FN's Børnekonvention blev vedtaget. Konventionens artikel 31 siger at

"1. Deltagerstaterne anerkender barnets ret til hvile og fritid, til at lege og dyrke fritidsinteresser, som er passende for barnets alder, og til frit at deltage i det kulturelle og kunstneriske liv.

2. Deltagerstaterne skal respektere og fremme barnets ret til fuld deltagelse i det kulturelle og kunstneriske liv og skal opmuntre til, at der stilles passende og lige muligheder til rådighed for kulturel, kunstnerisk, fritidspræget og rekreativ udfoldelse.

Det er underskrivernes holdning, at de kreative fag i uddannelsessystemerne i Norden skal prioriteres på samme vis som de traditionelle boglige fag. Flere undersøgelser viser, at de lande som ligger i top i uddannelsesundersøgelser, prioriterer de kreative fag højt, og undersøgelser har også påvist, at en rig kulturel kapital giver den største mulighed for succes i skolen. Endvidere har forskere som Anne Bamford påpeget, at der, hvor der er tæt samarbejde mellem skoler og eksterne kunst- og kulturinstitutioner, bliver kvaliteten i uddannelsen bedst.

Gennem den nordiske deklARATION om børns rettigheder inden for kreativitet i skolen ønsker de nordiske kultur- og uddannelsesministre at opstille fælles nordiske mål og retningslinjer for de kreative fag i skolen samt at skabe grundlag for fortsat fælles opfølgning og tilpasning til de ændrede behov. Dette søges opnået gennem et uddybet samarbejde mellem de nordiske lande og samarbejde mellem de organisationer og institutioner i Norden, der er aktive inden for området.

De nordiske kultur- og uddannelsesministre ønsker med den nordiske deklARATION om børns rettigheder inden for kreativitet i skolen at opnå,

at alle børn har adgang til kulturskoler og til at opleve kultur og kulturelle indslag i deres skolegang

at alle børn har adgang til at selv at udøve, skabe og opleve kunst- og kulturudtryk i deres skolegang

at alle børn har mulighed for at anvende en kreativ tilgang til opgaveløsningen – (undervisning gennem æstetiske fag)

Nordisk Råd

A 1469/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Deklaration

J.nr. 09-00136-1

at alle børn har krav på, at undervisningen i de æstetiske fag er en del af skolens virksomhedsplan. Kreativ indsigt og interkulturelle kompetencer er en forudsætning for at forskellige nationaliteter og kulturer kan spille sammen – ikke mindst i en globaliseret verden

at alle børn - set i et æstetisk lærings- og dannesperspektiv – har ret til at kunne skabe og fortolke; at kunne anvende mangfoldige kommunikationsmetoder og udtryksformer

at alle børn i et globalt, multikulturelt og interkulturelt perspektiv har ret til at anvende andre udtryksformer end de traditionelle verbale. Det har stor betydning for skoler hvor mange forskellige nationer og kulturer er repræsenteret. Ved også at fokusere på andre udtryksformer har alle elever uanset sprog eller baggrund lige stor mulighed for at kunne mestre en disciplin eller opgave

at alle børn har ret til at møde og blive undervist af uddannede og professionelle kunstnere og kulturaktører i skolen eller i lokalsamfundets kulturinstitutioner

at alle børn har ret til at få standpunktsbedømmelse og anerkendelse for deres kreative og emotionelle intelligens. Kunst- og kulturprojekter skal først og fremmest have et mål i sig selv i skolens læreplaner. Derudover kan kunst- og kulturprojekter anvendes til at opnå læringsmål i andre fag

Nordisk Råd

A 1469/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Deklaration

J.nr. 09-00136-1

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1470/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00138-7

Medborgar- och konsumentutskottets betänkande över

Medlemsförslag om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land

1. Utskottets förslag

Medborgar- och konsumentutskottet föreslår, att

Nordisk Råd rekommenderer de nordiske landes regeringer,

at sikre en koordinering af nationale personregistreringssystemer således, at nordiske medborgere kan anvende det nationale personnummer under midlertidige ophold i andre nordiske lande på lige fod med værtslandets personnumre

Medborgar- och konsumentutskottet föreslår, att

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd,

at undersøge muligheden for at udvikle et identificeringssystem for internethandel, hvor firmaer kan indhente oplysninger om personnumre for derved at sikre identiteten

2. Baggrund

Midtergruppen har fremsat et forslag om tilgang til personnumre under midlertidigt ophold i et nordisk land.

Baggrunden er, at der gælder forskellige nationale regler for muligheden for at få et personnummer, og det giver anledning til en række hindringer for den fri bevægelighed og et grænseløst Norden.

I henhold til gældende nordiske aftaler er det ikke nødvendigt at registrere sig til folkeregistrene, når man opholder sig i et andet nordisk land under seks måneder. Men hvis man for eksempel ønsker at oprette en bankkonto eller skaffe et bosted, kræver det et lokalt personnummer. Tilgangen til personnumre er underlagt uens regler.

I Norge og Danmark skal man have fast bopæl for at få et personnummer. Det kan man imidlertid ikke, hvis man kun opholder sig midlertidigt i lan-

det. I Finland derimod kan man få et personnummer, hvis det kan gives en klar motivering.

Der er særligt studerende og sæsonarbejdere, der jævnligt bevæger sig i to eller flere lande, der bliver berørt af den manglende koordinering af de nationale regler. Derfor er hensigten med forslaget, at der skabes et fælles nordisk system for tilgangen til personnumre.

Medborger- og Forbrugerudvalget behandlede forslaget på sit møde den 24. juni 2009. Det blev besluttet at sende forslaget i skriftlig høring til Ministerrådets Grænsehindringsforum og til de nationale myndigheder – og særligt til dem, der har ansvar for persondatabeskyttelse.

3. Høring

Sekretariatet har modtaget følgende høringssvar:

Danmark

Indenrigs- og Socialministeriet oplyser, at det er muligt at blive bopælsregistreret i Danmark, hvis man opholder sig over tre måneder i landet. Når man indrejser fra et nordisk land, har man imidlertid ret til at opholde sig i seks måneder uden at lade sig folkeregistrere. Ministeriet finder ikke grundlag for at ændre på den tidsmæssige grænse for, hvornår man kan registrere sig.

Ligeledes støtter ministeriet heller ikke forslaget om et fælles nordisk system for adgangen til personnumre. Ministeriet henviser til den tidligere nordiske arbejdsgruppe, der i 2003 konkluderede, at det ansås for at være uproportional dyrt og kompliceret at indføre et sådan system. Ministeriet henviser endvidere til, at den internordiske overenskomst om folkeregistrering trådte i kraft i 2007, hvorved de internordiske flyttepapirer blev afskaffet og den elektroniske udveksling af information blev styrket.

Finland

Finansministeriet oplyser, at i princippet kan et fællesnordisk personnummersystem anses for at være et mål for fremtiden, som skal understøttes. Men alligevel vil Finansministeriet dog tage forbehold. Systemet ville gøre op med det gældende befolkningsregistreringssystem, som har været gældende i 40 år og som ikke forudsætter ens bestemmelse i alle nordiske lande. I Finland kan man under særlige vilkår få et personnummer, selv om man kun opholder sig midlertidigt.

Med hensyn til et samnordisk system for personnumre henviser Finansministeriet til Befolkningscentralens høringssvar, hvoraf det fremgår, at man tidligere har afvist sådan et forslag på grund af omkostningerne derved. Omstændighederne har ifølge Finansministeriets opfattelse, ikke ændret sig således, at det kan motivere at man tager sagen op på ny.

Befolkningsregistercentralen henviser til den gældende nordiske overenskomst, som trådte i kraft 1. januar 2007. I det forberedende arbejde forud for overenskomsten overvejede man også muligheden af at harmonisere de nationale personnummersystemer. Konklusionen var dog, at det var for dyrt om alle i norden skulle have et nyt nummer. I stedet udarbejdede man overenskomsten til at udnytte de eksisterende numre. Det er fortsat den nationale stat, der afgør om en person anses for at være bosat eller ej. I Finland kan man registrere sig, også under kortvarige ophold med henblik på for eksempel bopæl eller arbejde. Der findes ingen nedre grænse for opholdets længde som forudsætning for registrering.

Befolkningsregistercentralen anfører, at for at muliggøre handel på internettet, kunne man udvikle et identificeringssystem, hvor firmaer kan hente oplysninger om personnumre for at sikre identiteten. Et sådant system

Nordiska rådet

A 1470/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00138-7

kan kun oprettes mellem lande, der har et veludviklet folkeregistrerings-system.

Migrationsverket har ansvaret for registrering af udlændinges indrejse og udrejse samt ophold og arbejde i Finland. Endvidere indfører man personfortegnelser og udenlandsk personnummer for at identificere personen. Nordiske medborgere registreres dog ikke i registeret over udlændinge.

Migrationsverket bemærker, at det ikke fremgår klart af forslaget, om det omhandler medborgere fra andre lande, som opholder sig i Norden, eller om det kun angår nordiske medborgere.

Norge

Finansdepartementet oplyser, at for at få et fødselsnummer i Norge, skal man være fast bosat i mere end seks måneder. Personer, der opholder sig kortvarigt (dog ikke turister), kan imidlertid få et D-nummer, som giver samme rettigheder som et fødselsnummer. Muligheden for at indføre et fælles personnummer i Norden blev vurderet tidligere af en arbejdsgruppe nedsat af forhenværende statsminister i Danmark, Poul Schlüter. Konklusionen i arbejdsgruppen blev, at det var for dyrt og for kompliceret at harmonisere personnummersystemerne. Finansdepartementet henviser til brev om redegørelsen derom, som er vedlagt høringsvaret.

Endvidere oplyser Finansdepartementet, at et fælles nordisk IT-baseret folkeregister ville blandt andet kompliceres af, at der findes forskellige regler for persondatasbeskyttelse. I Sverige er de flest folkeregisteroplysninger offentlige tilgængelige, hvilket ikke er tilfældet i Danmark og Norge.

Datatilsynet vil stærkt fraråde, at forslaget gennemføres. Både hvad angår et nordisk system for tilgangen til personnumre og hvad angår et samnordisk personnummer. *Datatilsynet* mener, at behovet derfor må imødegås på en mere personbeskyttende måde. Det kunne f.eks. være ved at udvide den personkreds, der kan registreres, eller ved andre tiltag, der f.eks. gør det muligt at oprette bankkonti eller leje lejlighed ved at opgive nationale fødselsnumre.

Hvis man indførte en fælles nordisk fødselsnummer, ville der blive større behov for persondatabeskyttelse og trusselsbilledet ville skærpes med tanken på faren for identitetstyveri, misbrug og kobling.

Fødselsnummeret er unikt og en varig identifikation, som følger personen hele livet. Identitetstyveri er for eksempel ikke tilstrækkelig grund til at få et nyt fødselsnummer.

Sverige

Datainspektionen pointerer, at der skal lægges dybtgående analyser til grund, hvis man skal indføre et fællesnordisk personnummersystem. Datainspektionen bedømmer, at det ville medføre øgede risici i forhold til integritetsbeskyttelse, eftersom det indebærer øgede muligheder for samordning og spredning af personoplysninger, som kan kobles til nummeret. Et nordisk personnummer ville kræve, at der blev indført ensartede regler for personbeskyttelse.

Foreningen Norden nævner, at ethvert tiltag, der sigter på at fremme mobiliteten skal støttes. Eksempelvis har de erfaringer fra ungdomsmobilitetsprogrammet Nordjobb om, at det er vigtigt at smidiggøre løsninger for såvel arbejde som bankærinder i et andet nordisk land.

Derudover ville et fælles nordisk personnummersystem være et skridt i den rigtige retning, mener Foreningen Norden.

Nordiska rådet

A 1470/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00138-7

4. Udvalgets synspunkter

På baggrund af de indkomne høringssvar anser Medborger- og Forbrugerudvalget ikke, at det er et mål at indføre et fællesnordisk personnummer-system. Det ville i givet fald true persondataskyddelsen og være i konflikt med de forskellige offentlighedsregler, der er gældende i de nordiske lande.

Derimod giver høringssvarene anledning til at foreslå, at de nationale personnumre skal kunne anvendes på lige fod med værtslandets personnumre, når man opholder sig midlertidigt i andre nordiske lande. Derved ville man opnå at borgere, der kun opholder sig kortvarigt har samme rettigheder som borgere, der er fastboende.

Endvidere ønsker udvalget at styrke adgangen og sikkerheden for borgere i forbindelse med internethandel. Derfor foreslår udvalget, at Ministerrådet skal undersøge muligheden for at firmaer kan indhente oplysninger om personnumre for derved at sikre identiteten af kunden i forbindelse med handel på nettet.

5. Konklusion

Medborger- og konsumentutskottet föreslår, att

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at sikre en koordinering af nationale personregistreringssystemer således at nordiske medborgere kan anvende det nationale personnummer under midlertidige ophold i andre nordiske lande på lige fod med værtslandets personnumre.

Medborger- och konsumentutskottet föreslår, att

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at undersøge muligheden for at udvikle et identificeringssystem for internethandel, hvor firmaer kan indhente oplysninger om personnumre for derved at sikre identiteten.

Mariehamn den 30. september 2009

Hanne Agersnap (SF)

Henrik Brodersen (DF)

Kari Lise Holmberg (H)

Ulla Karvo (samI)

Anne Margrethe Larsen (V)

Elina Linna (v)

Jørgen Lundsgaard (KF)

Torny Pedersen (A)

Henrik Dam Kristensen (S), næstformand

Maria Stenberg (s)

Hans Wallmark (m)

Nordiska rådet

A 1470/medborgar

Behandlas i:
Medborger- och
konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00138-7

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1470/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00138-7

Medlemsförslag om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land

Det gemensamma nordiska avtalet om folkbokföring gör att det inte är nödvändigt att registrera sig hos de lokala folkbokföringsmyndigheterna när man bosätter sig i ett annat nordiskt land under en period som understiger sex månader. Ett personnummer är emellertid nödvändigt, om man till exempel behöver öppna ett bankkonto eller skaffa hyresbostad. Problemet uppstår då man under en tillfällig vistelse i ett nordiskt land behöver ett lokalt personnummer.

Systemet när det gäller beviljandet av personnummer varierar mellan de olika nordiska länderna. I Norge och Danmark krävs det fast bosättning för en person för att kunna folkbokföras och få ett personnummer. Detta kan man emellertid inte göra om man är fast bosatt i sitt hemland, och vistas i ett annat land tillfälligt.

I Finland, till skillnad från Norge och Danmark, kan en utlänning få ett personnummer även under kortare vistelser om behovet för ett personnummer kan ges en tydlig motivering. Detta kräver inte avregistrering i hemlandet. Emellertid är det oklart hur den som är tillfälligt registrerad i Finland behandlas i hemlandet. Ur en finsk synvinkel behåller en sådan person sin folkbokregistrering i hemlandet, men i praktik är det de lokala myndigheterna som avgör detta.

En vistelse som varar under sex månader är vanligt förekommande till exempel för studerande och säsongarbetare. Problemet med personnumret kan uppstå även till exempel om man vistas regelbundet i två eller flera länder. Det behövs ett gemensamt nordiskt system för att man skall kunna få ett personnummer i vistelselandet och samtidigt behålla folkbokregistreringen i hemlandet. Att det inte finns ett gemensamt nordiskt tillvägagångssätt till denna fråga kan anses som ett betydligt hinder med tanke på fri rörlighet och idén om ett gränslöst Norden.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Mittengruppen i Nordiska rådet att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att skapa ett gemensamt nordiskt system gällande tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land

att undersöka möjligheten att i framtiden införa ett system av samnordiska personnummer

København den 16. april 2009

Risto Autio (cent)
Troels Christensen (V)
Bente Dahl (RV)
Raija-Liisa Eklöw (Lib.)
Inger S. Enger (Sp)
Christina Gestrin (sv)
Dagfinn Høybråten (KrF)
Anne Margrethe Larsen
(V)
Johan Linander (c)

Jan Lindholm (mp)
Ville Niinistö (gröna)
Marion Pedersen (V)
Jenis av Rana (Mfl)
Janne Seurujärvi (cent)
Paula Sihto (cent)
Gunilla Tjernberg (kd)
Stefan Tornberg (c)

Nordiska rådet

A 1470/medborgar

Behandlas i:
 Medborgar- och
 konsumentutskottet

Bilaga/or:
 - Medlemsförslag

J.nr. 09-00138-7

BETENKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1471/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursudvalget

Bilag:
Medlemsforslag A 1471/miljø

J.nr. 09-00144-7

Miljø- og naturressursudvalgets betenkning over

Medlemsforslag om mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk

1. Utvalgets forslag

Miljø- og naturressursutvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at arbeide for fælles nordiske indspil til den pågående revision af EU's fælles fiskeripolitik; indspil, der bygger på reguleringer, der styrker et lønsomt og lovligt fiskeri på grundlag af de enkelte fiskebestandes bæreevne, eksempelvis minimering af udsmid, større kontrol med ulovligt fiskeri, etablering af lukkede områder for fiskeyngel, sikring af lønsomhed i erhvervet (næringen) og forbedrede rammebetingelser for kystfiskeriet samt spørgsmålet om regionalisering af fiskeriforvaltningen

at arbeide for, inden for rammerne af den eksisterende fælles fiskeripolitik, at minimere graden af udsmid til et absolut minimum gennem straks at afvikle eller omforme EU's u hensigtsmæssige kvoteordninger, der indebærer et uacceptabelt spild af resurser og potentielle fødevarer

at i forbindelse med arbejdet med EU's kommende Østersøstrategi, indføre et umiddelbart virkende stop for udsmid af fisk i Østersøen

2. Bakgrunn

Den sosialdemokratiske gruppen har i april 2009 fremsatt medlemsforslag om en mer ressursvennlig fiskeri og forbud mot dumping av fisk; se bilag. Miljø- og Naturresurseudvalget har behandlet saken på møder den 23. juni 2009 i Narvik, Norge og den 30. september 2009 i Mariehamn, Åland.

Resumé af medlemsforslaget

Der tages udgangspunkt i, at mange fiskebestande er under hårdt pres på grund af overfiskning, illegalt fiskeri, udsnid af fisk og dårlig kontrol med gældende regler. Desuden nævnes paradokser, hvor EU-fiskeripolitikens regler ikke er overensstemmende med norske regler.

Udover at påpege behovet for at få løst de udestående problemer foreslås det, at der indføres bestemmelser om at udpege områder, hvor der findes mange små fisk, som skal lukkes for fiskeri.

Medlemsforslaget afslutter med at anbefale, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd "å komme fram til tiltak som fjerner overfiske og illegalt fiske og innfører reguleringer som er tilpasset ressursgrunnlaget for de enkelte fiskeslag, å øke kontrollmulighetene både på havet og i havnene, å utarbeide regler som forbyr utkast av fisk som ikke holder minstemål, å utarbeide regler som pålegger ilandføring av all fangst, å utarbeide felles regler for stenging av områder med mye småfisk og å innføre regler der det enkelte fiskefartøy må dokumentere kvotegrunnlag for all fisk som måtte befinne seg om bord".

Det fremsatte medlemsforslag omhandler blandt andet forskellene mellem forvaltningsprincippet i EU's fælles fiskeripolitik og i de nationale fiskeripolitikker i de nordiske lande og selvstyrende områder, der ikke er medlemmer af EU.

3. Behandling av medlemsforslaget

Miljø- og Naturresurseudvalget har besluttet at sætte fokus på revisionen af EU's fiskeripolitik gennem en skriftlig tilkendegivelse overfor EU-kommissionen i forbindelse med den nuværende høringsfase over Grønbogen fra april 2009.

EU-Kommissionens Grønbog

EU-Kommissionen har den 22. april 2009 udsendt en Grønbog ("debatoplæg") om Reform af den fælles fiskeripolitik. I Grønbogen gennemgås erfaringerne med den hidtidige fælles fiskeripolitik, der for en stor dels vedkommende har været utilstrækkelig til at sikre lønsomhed i erhvervet, fisk til forbrugerne og sunde og levedygtige fiskebestande i rene have.

Grønbogen er udarbejdet, så den kan forsøge at give mulige svar på, hvorledes man kan afhjælpe de mangler, der kan konstateres. Kommissionen finder, at den manglende succes skyldes fem store strukturmangler:

1. et dybt forankret flådeoverkapacitetsproblem
2. upræcise politik-mål, der resulterer i utilstrækkelige retningslinjer for beslutninger og gennemførelsen af sådanne
3. et beslutningssystem, der tilgodeser kortsigtede løsninger
4. et regelsæt, der ikke lægger nok ansvar over på fiskerierhvervet
5. manglende politisk vilje til at sørge for, at regelsættet overholdes, og dårlig overholdelse af regelsættet fra fiskerierhvervets side.

Der er fastsat frist frem til 31. december 2009 til at fremsætte kommentarer til Grønbogen. I 2010 vil Kommissionen sammenfatte de indsendte kommentarer og viderebearbejde forslaget til ny fælles fiskerilovgivning. Forslagene skal godkendes både i EU-Ministerrådet og EU-Parlamentet. Det forventes, at den nye politik kan være gældende fra 2013.

Som en del af udvalgsrådet i Narvik den 23. juni 2009 afvikledes en minihøring med deltagelse af *Paul Oma*, Fiskeriråd ved Den norske EU-delegation, *Gunilla Greig*, Enhetschef ved det svenske Fiskeriverket (til-

Nordisk Råd

A 1471/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursudvalget

Bilag:
Medlemsforslag A 1471/miljø

J.nr. 09-00144-7

trædende EU-formandsland) og *Reidar Nilsen*, President i Norges Fiskarlag. De tre oplæg kan ses ved henvendelse til sekretariatet.

Der henvises desuden til Ministerrådets meddelelse vedr. Fremst. 5/2008 om nordisk kraftsamling för att rädda fiskebestånden och fiskerinäringen. I denne fremstilling blev det bl.a. foreslået, at Nordisk Ministerråd bør arbejde strategisk i forhold til at fremme gode nordiske erfaringer i forhold til EU's fælles fiskeripolitik. Ministerrådet har i et vist omfang imødekommet Nordisk Råds ønsker.

Ann-Kristine Johansson (s) stillede endvidere i januar skriftligt spørgsmål, E3/2009, til Nordisk Ministerråd om det nordiske samarbejde i forbindelse med EU-revisionsprocessen. Ministerrådet har afgivet tilsvarende svar som i ovennævnte meddelelse om Rek. 5/2008.

Udvalgsformanden har efter Miljø- og Naturresurseudvalgets møde den 23. juni 2009 fremsendt skrivelse fra udvalget til de nordiske landes fiskeriministre, der mødtes den 2. juli 2009 på Island med opfordring til at samarbejde på nordisk plan om at påvirke den fremtidige fælles EU-fiskeripolitik. De emner, der særligt omtales er udsmidspøblematikken, kontrollen med ulovligt fiskeri, lukkede områder, lønsomhed i næringen og forbedrede rammebetingelser for kystfiskeriet samt spørgsmålet om regionalisering af fiskeriforvaltningen.

I skrivelsen opfordres ministrene særligt til at forholde sig til udsmidspøblematikken akut såvel som i forhold til den langsigtede revisionsproces.

4. Udvalgets synspunkter

Udvalget deler forslagsstillernes ønske om en fiskeripolitik, der sikrer et lønsomt fiskeri, og styret af reguleringer, der sikrer en udnyttelse af ressursen, der er bæredygtig i forhold til bestandenes størrelse og livsbetingelser.

Udvalget finder, at EU's fiskeripolitik i den sammenhæng er af stor betydning for det nordiske fiskerisamarbejde, idet den har indflydelse på fiskerierne i alle landene uanset tilknytningsforhold til EU.

Udvalget finder, at den pågående revisionsproces af EU's fælles fiskeripolitik indebærer en god mulighed for de nordiske lande for, sammen og hver for sig, at påvirke rammerne i en positiv retning. Navnlige bør man kunne støtte en højere grad af regionalisering af forvaltningen af fiskeriet for de forskellige havområder. Desuden bør der gøres op med den del af kvotepolitikken, der indebærer at store mængder fisk smides ud i havet, inden fiskefartøjerne kommer til havn og lander fangsten.

Miljø- og Naturresurseudvalget finder det store spild af biologiske resurser og fødevarer helt uacceptabelt, og ønsker at de nordiske landes regeringer over for EU straks kræver en løsning på problemet. Allerede indenfor rammerne af den eksisterende fælles fiskeripolitik og de bilaterale aftaler, EU har med tredje-lande og desuden indenfor rammerne af den kommende Østersøstrategi, der forventes vedtaget under det svenske EU-formandskab i andet halvår af 2009.

I forbindelse med afvikling eller tilpasning af kvoteordningerne kunne udvalget foreslå, at man overvejer og afprøver enten lovreguleringer, der forbyder udkast af al fangst, påbyder at al fangst landes, eller at man omdefinierer den eksisterende *landingskvote* til en *fangstkvote*. Uanset hvilke ændringer, der foretages i kvoteordningerne, må det naturligvis sikres, at intentioner og regler overholdes af erhvervet (næringen) – det vil sige, at det nødvendige kontrolsystem er til stede - på båden, til havs og i land.

Nordisk Råd

A 1471/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursudvalget

Bilag:
Medlemsforslag A 1471/miljø

J.nr. 09-00144-7

5. Konklusion

På den baggrund foreslår Miljø- og Naturressurseudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at arbejde for fælles nordiske indspil til den pågående revision af EU's fælles fiskeripolitik; indspil, der bygger på reguleringer, der styrker et lønsomt og lovligt fiskeri på grundlag af de enkelte fiskebestandes bæreevne – eksempelvis minimering af udsmid, større kontrol med ulovligt fiskeri, etablering af lukkede områder for fiskeyngel, sikring af lønsomhed i erhvervet (næringen) og forbedrede rammebetingelser for kystfiskeriet samt spørgsmålet om regionalisering af fiskeriforvaltningen

at arbejde for, inden for rammerne af den eksisterende fælles fiskeripolitik, at minimere graden af udsmid til et absolut minimum gennem straks at afvikle eller omforme EU's u hensigtsmæssige kvoteordninger, der indebærer et uacceptabelt spild af resurser og potentielle fødevarer

at i forbindelse med arbejdet med EU's kommende Østersøstrategi, indføre et umiddelbart virkende stop for udsmid af fisk i Østersøen

Mariehamn, den 30. september 2009

Álfheiður Ingadóttir (VG)

Anita Brodén (fp)

Raija-Liisa Eklöw (Lib.)

Ann-Kristine Johansson (s)

Asmund Kristoffersen (A), formand

Jan Lindholm (mp)

Jenis av Rana (Mfl)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Nordisk Råd

A 1471/miljø

Behandles i:

Miljø- og naturressursutvalget

Bilag:

Medlemsforslag A 1471/miljø

J.nr. 09-00144-7

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1471/miljøBehandles i:
Miljø- og naturressursutvalgetBilag:
Medlemsforslag A 1471/miljø

J.nr. 09-00144-7

Medlemsforslag om mer ressursvennlig fiskeri og forbud mot dumping av fisk

Mange fiskeslag i nordiske havområder er under hardt press på grunn av overfiske, illegalt fiske, dårlig regulert fiske, dårlig kontroll og utkast av fisk som ikke holder minstemål. Problemene forsterkes fordi det er ulikt regelverk i landene, ikke minst gjelder dette ulikt regelverk internt i EU og mellom EU og enkeltland.

En grunnleggende problemstilling er at for eksempel norsk regelverk tilsier at det er påbudt å føre til land all fisk som fanges i norsk økonomisk sone, også såkalt undermåls-fisk, mens EU på sin side krever at slik fisk skal dumpes i havet. I tillegg har EU et regelverk som kun krever at landets fangst er i tråd med kvote, mens det tillates at fangsten kan inneholde store mengder fisk som man ikke har kvote for, og som etter EUs regelverk derfor er påbudt å dumpe.

I fiskeriavtalen for 2009 mellom EU og Norge inngår et forbud mot å dumpe fisk som er fanget i norsk økonomisk sone, inkludert undermåls-fisk. Konsekvensen av å kaste ut slik fisk som er tatt i norske farvann, kan bli at båtene mister sin lisens til å fiske der.

Det kreves også dokumentasjon for at denne fisken landes, slik at fisken heller ikke kan dumpes i EU-sonen. Eksempelvis må norske, svenske og danske fiskere i norsk sone i Skagerrak holde seg til norsk forbud mot dumping, inkludert undermåls-fisk, mens danske og svenske fiskere følger EU-regler i egne soner.

Fiskeriavtalen for 2009 mellom Norge og EU inneholder også et forbud mot såkalt "*high-grading*". Dette er lovlig fanget fisk, men det skjer utkast av mindre lønnsom fisk for så å kunne lande den fisken en får best pris for. Dette er alvorlig.

I EU er det nå på gang et reformarbeid av fiskeripolitikken. EU-parlamentet har gjennom sin nylig avholdte høring satt sterkt søkelys på etikk, økonomi og sosial holdbarhet i fiskeriene.

Det svenske Fiskeriverket arbeider med forbud mot utkast av arter det er tillatt å bringe til land. Reglene skal gjelde når fisken oppfyller kravene til kvalitet og fisket ikke er stoppet.

Mange tiltak kan vurderes for å få til et mer holdbart fiske. En måte i tillegg til det som alt er nevnt ovenfor er, at det innføres regler for å stenge områder med for mye småfisk. Videre kan en reise krav om at EU-fartøy skal kunne dokumentere at de har kvotegrunnlag for all fisk som måtte finnes om bord i fartøyet.

Utkast av fisk er et meget alvorlig problem både i ressursmessig sammenheng, men også rent etisk. Det kan være nødvendig å arbeide for en felles nordisk politikk på dette området innenfor de rammer som EU setter.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Den sosialdemokratiske gruppen at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å komme fram til tiltak som fjerner overfiske og illegalt fiske og innfører reguleringer som er tilpasset ressursgrunnlaget for de enkelte fiskeslag

å øke kontrollmulighetene både på havet og i havnene

å utarbeide regler som forbyr utkast av fisk som ikke holder minstemaal

å utarbeide regler som pålegger ilandføring av all fangst

å utarbeide felles regler for stenging av områder med mye småfisk

å innføre regler der det enkelte fiskefartøy må dokumentere kvotegrunnlag for all fisk som måtte befinne seg om bord

København den 16. april 2009

Bendiks Harald Arnesen (A)

Sinikka Bohlin (s)

Berit Brørby (A)

Ole Vagn Christensen (S)

Sigrun Eng (A)

Monica Green (s)

Billy Gustafsson (s)

Kerstin Haglö (s)

Hélgj Hjörvar (A)

Britt Hildeng (A)

Mogens Jensen (S)

Henrik Dam Kristensen (S)

Asmund Kristoffersen (A)

Gunn Olsen (A)

Hans Olsson (s)

Tuula Peltonen (sd)

Niels Sindal (S)

Maria Stenberg (s)

Jacob Söderman (sd)

Tommy Tabermann (sd)

Nordisk Råd

A 1471/miljø

Behandles i:

Miljø- og naturressursutvalget

Bilag:

Medlemsforslag A 1471/miljø

J.nr. 09-00144-7

BETENKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1472/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00145-4

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning over

Medlemsforslag om nordisk forskning på polare lavtrykk

1. Utvalgets forslag

Kultur- og utdanningsutvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

å øke forskningen på hvordan polare lavtrykk oppstår og hvordan en kan få til sikrere varsling av disse gjennom et tettere meteorologisk samarbeid mellom landene i Norden ut fra et felles mål om å kunne forebygge at ulykker skjer i de utsatte områdene

2. Baggrund

Den Socialdemokratiske Gruppe har fremlagt forslag A 1472/kultur om nordisk forskning på polare lavtrykk. Forslaget blev behandlet i Kultur- og Uddannelsesudvalget den 27. august 2009. Forslagsstillerne ønsker større forskning i, hvordan polare lavtrykk oppstår, da disse udgør en stor trussel mod bl.a. skibstrafik og ressourceudvinding i Nordområdene.

3. Høring

Forslaget har været sendt i høring hos følgende instanser:

Danmark:

Meteorologisk institut

Søfartsstyrelsen

Danmarks Rederiforening

Dansk polarcenter, under Forsknings og Innovationsstyrelsen

Københavns Universitet, Niels Bohr instituttet, Is og klima

Sekretariatet for ministeren for nordisk samarbejde

Færøerne:

Fiskeriministeriet

Finland:

Miljöministeriet
Havsfnorskningsinstitutet
Meteorologiska instituttet

Island:

Veðurstofa Íslands
Siglingastofnun Íslands
Rannsóknamiðstöð Íslands
Hafrannsóknastofnun
Stofnun Vilhjálms Stefánssonar
Háskólinn á Akureyri
Nesskip
Eimskipafélag Íslands

Norge:

Meteorologisk Institutt
Norges Forskningsråd
Norges rederiforbund
Bjerknessenteret for klimaforskning
Havforskningsinstituttet
Nansensenteret
CICERO- senter for klimaforskning
Til sekretariatet for Nordisk samarbeidsminister i Utenriksdepartementet.

Sverige:

Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska Institut, SMHI (Miljödepartementet)
Vetenskapsrådet (Utbildningsdepartementet)
Forskningsrådet Formas (Miljödepartementet)
Havsmiljöinstitutet, Göteborgs universitet (Utbildningsdepartementet)
Sveriges redareförening

Sammenfattende var høringsvarene positive overfor forslaget. Det blev påpeget, at en bedre viden og kundskab om de polare lavtryk vil medføre øget sikkerhed for al aktivitet på havet, og med den øgede trafik i de arktiske områder er det vigtigt, at de ekstreme vejrforhold bliver varslet i god tid. Det bliver også påpeget, at man kunne foreslå, at øget forskning på dette område kunne være en del af det mere brede topforskningsinitiativ.

4. Udvalgets synspunkter

Kultur- og Uddannelsesudvalget er enig i de mange positive høringsvar, og mener også, at det er vigtigt for sikkerheden på havet (og på land) at man har mulighed for at forudsige polare lavtryk i god tid. Den øgede trafik i nordområderne sætter større krav til redningsberedskab, og en forud-sætning for en effektiv redningsindsats, er gode vejrprognoser.

Det fremgår af høringsvarene, at et aspekt ved polare lavtryk er, at de i begyndelsen er små og svære at opdage med traditionelle observationsnetværk på polare og arktiske havområder. Vejrprognosemodellerne behøver en vis mængde observationsinformation om et eventuelt polarlavtryk, som basisinformation for prognosen, for at kunne forudse ændringer et par dage frem. Det er svært at indsamle nok observationsinformation i disse områder, da de er tyndt befolkede og har ekstreme vejrforhold. Derfor er satellitter og fjernobservation de vigtigste redskaber til indsamling af data. Det bliver fremført, at observation af polarområderne ved hjælp af satellitter er en af meteorologisk forsknings største udfordringer, og her er der mulighed for at opnå betydelige internationale forskningsresultater.

Nordisk Råds Næringsudvalg behandler i øjeblikket et medlemsforslag, stillet af Den Socialdemokratiske Gruppe, som omhandler nordisk rum-

Nordisk Råd

A 1472/kultur

Behandles i:
Kultur- og uddannelsesudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00145-4

fartspolitisk samarbejde. (A 1464/næring: Medlemsforslag om nordisk romfartspolitisk samarbeid). Forslagets at-satser lyder:

- at ta initiativ til økt satsing, inklusiv FoU-innsats, på romvirksomhet for å utvikle bedre miljø- og ressursovervåking i nordområdene og Arktis. Bedre koordinering av aktiviteter som pågår, må også vurderes
- at vurdere om data fra overvåkning kan gjøres tilgjengelig mellom de nordiske land i større grad enn det som i dag er tilfellet

Kultur- og Uddannelsesudvalget vurderer, at disse to forslag har mange fælles argumenter og motiveringer. Prognoser for polare lavtryk udarbejdes på basis af satellitovervågning af områderne, og dette kræver informationsudveksling og rumforskningssamarbejde mellem landene. Formålet med øget samarbejde er større sikkerhed på havet, både for næringslivet (fiskeri, ressourceudvinding), turismeindustrien, samt bedre miljøovervågning. Udveksling af informationer bør være en integreret del af samarbejdet mellem landene, ligesom regelmæssig vurdering og koordinering af de indsatser som pågår, bør være det.

5. Konklusion

Kultur- og utdanningsutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å øke forskningen på hvordan polare lavtrykk oppstår og hvordan en kan få til sikrere varsling av disse gjennom et tettere meteorologisk samarbeid mellom landene i Norden ut fra et felles mål om å kunne forebygge at ulykker skjer i de utsatte områdene

Stockholm den 27. oktober 2009

Ásmundur Einar Daðason (VG)
Bente Dahl (RV), næstformand
Monica Green (S)
Bitten Høegh-Dam (S)
Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl)
Mogens Jensen (S), formand

Mats Johansson (m)
Fredrik Karlström (ObS)
Per Olaf Lundteigen (Sp)
Gunn Olsen (A)
Gunilla Tjernberg (kd)

Nordisk Råd

A 1472/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00145-4

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1472/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00145-4

Medlemsforslag om nordisk forskning på polare lavtrykk

Med økende fokus på klimaendringer og værforandringer sammen med større oljeaktivitet, stor fiskeriaktivitet og økende skipsfart i arktiske havområder, krever dette bedre varsling av dårlig vær for å kunne øke sikkerheten i arktiske områder. En ser også økende skipstrafikk i Østersjøen og Nordsjøen som krever større oppmerksomhet på alle forhold knyttet til sikker skipstrafikk.

Gjennom et norsk TV-program ble det dokumentert at meteorologene hittil ikke har hatt tilstrekkelige hjelpemidler til å oppdage og varsle polare lavtrykk i tide. Polare lavtrykk kan forårsake at ekstreme vinder oppstår meget hurtig. Dette kan ha som resultat at skip og fiskere på havet kan komme i vanskeligheter, vanskeligheter som i større grad kunne vært unngått ved sikrere varsling av ekstremvær.

I ovennevnte TV-program ble det også vist til at japanske meteorologer arbeider med spørsmål omkring polare lavtrykk bl.a. ved at meteorologer, ved å bruke stor datakraft, har greid å spore større polare lavtrykk.

En rekke alvorlige og uforklarlige skipsforlis kan om mulig forklares ved uventet og ikke varslet ekstremvær. I ettertid har meteorologer kunnet etterprøve meteorologiske data. En av forutsetningene for polarstorm er kald luft over temperert hav.

Generelt ser vi at værvarslingen blir stadig bedre og bedre gjennom høyere meteorologisk kompetanse og bruk av ny teknologi. Trolig kan global oppvarming øke faren for mer ekstremvær i arktiske strøk og tilgrensende områder.

Det er et sterkt behov for sikrere kunnskap om polare lavtrykk og varslingen av disse. Derfor er det nødvendig med mer forskning og mer samarbeid omkring dette, også mellom landene. Det ville være nyttig om de

nordiske land forsterker forskningen på dette området og at det tas konkrete initiativ til dette.

På baggrund af ovenstående foreslår Den socialdemokratiske gruppen, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

å øke forskningen på hvordan polare lavtrykk oppstår og hvordan en kan få til sikrere varsling av disse gjennom et tettere meteorologisk samarbeid mellom landene i Norden ut fra et felles mål om å kunne forebygge at ulykker skjer i de utsatte områdene

København den 16. april 2009

Bendiks Harald Arnesen (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A)
Ole Vagn Christensen (S)
Sigrun Eng (A)
Monica Green (s)
Billy Gustafsson (s)
Kerstin Haglö (s)
Helgi Hjörvar(A)
Britt Hildeng (A)

Mogens Jensen (S)
Henrik Dam Kristensen (S)
Asmund Kristoffersen (A)
Gunn Olsen (A)
Hans Olsson (s)
Tuula Peltonen (sd)
Niels Sindal (S)
Maria Stenberg (s)
Jacob Söderman (sd)
Tommy Tabermann (sd)

Nordisk Råd

A 1472/kultur

Behandles i:
 Kultur- og utdanningsutvalget

Bilag:
 - Medlemsforslag

J.nr. 09-00145-4

UDVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1473/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00097-5

Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om små håndværks- fag/kulturfag

1. Udvalgets forslag

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at Nordisk Ministerråd opretter en fælles database baseret på den norske model, hvor alle nordiske håndværksfag kan registrere sig, både håndværkere, elever og virksomheder

at de relevante myndigheder i landene sikrer, at elever som ønsker det, skal have mulighed for at tage op til to års studie-/praktikophold i et andet nordisk land, og have mulighed for at få sin økonomiske støtte med, altså et taxametersystem for studiefinansiering samt en transportstøtteordning

at der bliver etableret et forpligtende samarbejde på uddannelsesområdet for disse områder, hvor næringslivet og kulturlivet er aktive partnere

at der etableres et samarbejdsorgan som anbefalet i rapporten "Spør i Norden"¹

2. Baggrund

Kultur- og Uddannelsesudvalget fremsatte i 2007 et udvalgsforslag om de små håndværksfag, som blev vedtaget på sessionen 2007 (Rek. 13/2007/kultur). Udvalget mente, at mange af de små håndværksfag i Norden er i fare for at dø ud, og at der derfor vil være en fordel at

¹ Anbefaling 7.1 lyder: "Nordisk Ministerråd sørger for at de nordiske kultur- og uddannelsesministrene setter i gang et arbeid for å etablere nasjonal og nordiske sekretariat for små håndværksfag".

samarbejde på nordisk plan, og derved øge på den ene side markedet for de små håndværk, og på den anden side mulighederne for håndværkene at holde håndværket i live, og tiltrække elever. De små håndværksfag udgør det man kalder den immaterielle kulturarv, og det er igennem udvikling og styrkelse af disse håndværkstraditioner, at man kan forstå og bygge videre på nutidens produkter, og derved synliggøre fagenes relevans.

Rekommandationen fra 2007 lød på, at Nordisk Råd foreslog, at Nordisk Ministerråd igangsatte en udredning, som skulle afklare situationen for de små håndværksfag i Norden, og se på mulighederne for at etablere et nordisk samarbejde om oplæring og uddannelse i disse fag.

Nordisk Ministerråd svarede, at faguddannelse generelt har været og er et prioriteret område indenfor det nordiske samarbejde. Det har været på dagsordenen jævnligt, og der har været fokus på det bl.a. ved nedsættelse af en arbejdsgruppe, som skulle arbejde særskilt med faguddannelser ("yrkes"-opplæring). Videre blev der arrangeret en konference i marts 2009, hvor temaet var de små håndværksfags situation/muligheder for samarbejde, som Norge var vært for.

Nordisk Ministerråd mener, at de derved har besvaret rekommandationen. Det er Kultur- og Uddannelsesudvalget i Nordisk Råd uenig i. Vi vil have tiltag, der gør, at de små håndværksfag både kan sikres en fagligt god uddannelse samt et grundlag for at kunne ernære sig af håndværksudøvelsen. Dette kan ske med de 25 mio., der er befolkningsgrundlaget i Norden, men det kan dårligt lade sig gøre, for hvert enkelt af de nordiske lande alene som grundlag.

De mange rapporter og redegørelser, som er udarbejdet på området gennem mere end 25 år viser, at der er en del konkrete tiltag, som man med fordel kan igangsætte for at sikre håndværksfagenes stilling. De anbefalinger som "Spor i Norden" kom frem til, er delt af udøverne, og det blev gentaget på den ovennævnte konference.

Norge er langt fremme på området, og har etableret et sekretariat for "små og værneværdige fag", hvis opgave det er at sikre og videreføre håndværkskundskab, som kan være i færd med at forsvinde, samt at hæve kompetencerne i de traditionelle håndværksfag, som er specielt vigtige for kulturarvsbeskyttelse. Sekretariatet har et ansvar for de små håndværksfag som fører frem til svendebrev; de håndhæver en stipendiatordning for håndværkere, og de har ansvaret for det nationale register over håndværkere.

I dette register finder man en oversigt over de aktive udøvere af de små håndværksfag, både virksomheder, elever og håndværkere. Derved har både udøverne selv og andre interessenter mulighed for at finde frem til aktive udøvere, at samarbejde om projekter og at gøre opmærksom på deres færdigheder. Erfaringerne i Norge er gode med denne portal, og derfor bør Nordisk Ministerråd gå i front og etablere en nordisk portal for de små håndværksfag. Portalen bør ligge under det nordiske skolenet, ODIN, hvor alle uddannelsesprojekter under Nordisk Ministerråd præsenteres. Databasen skal være tilgængelig for alle uddannelsesvejledere på både folkeskoler og gymnasier.

En udfordring som de små håndværksfag har mødt er, at de elever som ønsker at dygtiggøre sig i et andet nordisk land, kun har fået mulighed for at have deres økonomiske støtte med i en periode på otte uger. Da disse fag i forvejen er små, og har en begrænset tilgang af nye udøvere, mener Kultur- og Uddannelsesudvalget, at man på alle mulige måder bør understøtte uddannelse af nye udøvere. Det er en betingelse for at opnå reelle resultater i samarbejdet om at vedligeholde uddannelserne og de små håndværksfag generelt, at det bliver så let som muligt for dem, som vil

Nordisk Råd

A 1473/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00097-5

tage en uddannelse i et af disse fag, at gøre det. Derfor bør eleverne have mulighed for at søge stipendiater på op til to års varighed.

Som nævnt ovenfor, er de små håndværksfag en del af den immaterielle kulturarv. To af de nordiske lande, Island og Norge, har underskrevet UNESCOs konvention om den immaterielle kulturarv, Danmark forventes at gøre det sommeren 2009 og Sverige inden udgangen af 2009. 47 lande har ratificeret konventionen.

I konventionen bliver der pointeret, at den immaterielle kulturarv er meget skrøbelig, og at det i de senere år er blevet en af hovedprioriteterne i det internationale samarbejde at bevare den immaterielle kulturarv. Siden de små håndværksfag er i fare for at dø ud, ville det være logisk med en indsats på nordisk plan for at bevare dem, da problemet er fælles for de nordiske lande.

Kultur- og Uddannelsesudvalget mener, at Nordisk Ministerråd bør etablere et fast samarbejdsorgan til at varetage opgaven. Det er ydermere nødvendigt at inddrage ikke kun uddannelsessektoren men også kultur- og erhvervsmyndigheder i opgaven. Samarbejdsorganet (sekretariatet) skal have til opgave at knytte alle disse aktører sammen, og udarbejde strategier for en holistisk nordisk tilgang til bevarelse af de små håndværksfag.

3. Konklusjon

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at Nordisk Ministerråd opretter en fælles database baseret på den norske model, hvor alle nordiske håndværksfag kan registrere sig, både håndværkere, elever og virksomheder

at de relevante myndigheder i landene sikrer, at elever som ønsker det, skal have mulighed for at tage op til to års studie-/praktikophold i et andet nordisk land, og have mulighed for at få sin økonomiske støtte med, altså et taxametersystem for studiefinansiering samt en transportstøtteordning

at der bliver etableret et forpligtende samarbejde på uddannelsesområdet for disse områder, hvor næringslivet og kulturlivet er aktive partnere

at der etableres et samarbejdsorgan som anbefalet i rapporten "Spor i Norden"

Torshavn den 26. august 2009

Risto Autio (cent)
Bente Dahl (RV), næstformand
Inger S. Enger (Sp)
Monica Green (s)
Britt Hildeng (A)

Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl.)
Mogens Jensen (S), formand
Fredrik Karlström (ObS)
Gunilla Tjernberg (kd)
Andreas Uldum (D)

Nordisk Råd

A 1473/kultur

Fremlagt af:
 Kultur- og
 Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00097-5

**A 1474/kultur**

Behandlas i:
Kultur- och
utbildningsutskottet

Bilag:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00199-5

Kultur- och utbildningsutskottets betänkande över

Medlemsförslag om utökat forskningssamarbete i och om den nordliga regionen

1. Utskottets förslag

Kultur- och utbildningsutskottet foreslår, at

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd,

at främja nordiska nätverksmodeller som "Centres of Excellence" och använda dem som spjutspetsar för att göra Norden till en kompetensregion och stärka "Cross Border"-samarbetet genom att knyta projekt och projektstöd till ett sådant nätverkssamarbete

at tillföra nordiska forskarskolor och stipendieordningar en nordlig prioritering som lägger vikt vid att utveckla och synliggöra Norden som en region med expertis på förhållandena i den nordliga regionen

*at stärka mobilitetsordningarna med en nordlig prioritering för att vidareutveckla Norden som mål för studenter och forskare från andra regioner och att man beaktar möjligheterna att använda *University of the Arctic's GoNorth* initiativ till detta*

2. Bakgrund

Kultur- og uddannelsesudvalget har behandlet medlemsforslag A 1474/kultur om "utökat forskningssamarbete i och om den nordliga regionen" fremsat af Sinikka Bohlin (s). Forslagstilleren peger på, at de nordiske lande har en særstilling som ekspertregion indenfor arktisk forskning og bør udnytte den som en komparativ fordel i internationalt samarbejde. Videre siges der om *University of the Arctic*, at det er et netværkssamarbejde mellem alle universiteter i den arktiske region og har 121 medlemmer med totalt 700.000 studerende og 50.000 forskere, deraf mere end 1/3 i Norden. De mange nordiske institutioner som deltager i netværket bør derfor påtage sig en ledende rolle for at udvikle relevante kompetencer både i og om den arktiske region.

3. Udvalgets synspunkter

Udvalget behandlede forslaget første gang på mødet den 27. august 2009, og igen den 30. september 2009. Ved denne lejlighed deltog Lars Kullerud, præsident i *University of the Arctic*, og redegjorde for det arktiske universitets- og forskningssamarbejde. Hans hovedpointer var, at det at fremme nordisk kompetence er vigtigt for verden, både når det gælder om at løse globale udfordringer om klima, og når det gælder nordområderne som kilde til livsvigtige ressourcer som verden har brug for. Internt trænger Norden at udvikle bæredygtige næringer som udnytter ressourcer i nord, og har kompetence til selv at håndtere klimaudfordringerne som vi vil møde.

Et nordområde- (eller arktisk) fokus er en meget effektiv måde at profilere og synliggøre Norden som en foregangsregion i en stadig mere globaliseret verden, med de kvaliteter indenfor kultur, uddannelse og bæredygtig udvikling, som Norden faktisk repræsenterer. Det er vigtigt at bemærke, at i et globalt perspektiv er det meste af Nordens land- og havareal at regne som en del af nordområderne (Arktisk) selv om dette ikke er reflekteret i vores nordiske selvopfattelse. Kulleruds forslag til prioriteringer var bl.a.:

- Samarbejde som fremmer nordiske institutioners nordområdekompetence globalt; særlig indenfor tilpasning til klimændringer, energi, maritim aktivitet, fiskeri og sundhed
- At Nordisk Ministerråd fremmer nordiske netværksmodeller som "centres of excellence" og at et mindre antal nordiske netværk benyttes som spydspidser til at fremme Norden som kompetence-region
- Styrke mobiliteten
- At eksisterende programmer som NordPlus og Nordforsk må have nordområde-relevans som en forudsætning for dele af de årlige midler
- At nordiske forskerskoler og stipendieordninger tilføres en nordområde-prioritet, som vægtlægger udvikling og global synliggørelse af Norden som ekspertregion på nordområde-forhold
- At Nordisk Ministerråd vurderer at påtage sig ansvar for nordisk koordineret deltagelse i *University of the Arctic* (central sekretariatsfunktion)

Udvalget er også bekendt med NordForsk's rapport fra 2007, "Nordiskt forskningssamarbete - om klimatförändringen och dess konsekvenser i Arktis. Kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet", hvor der sammenfattende foreslås 13 forsknings- og overvågningsinitiativer, hvor det nordiske samarbejde kan tilbyde specielle fordele for de arktiske områder.

Initiativerne kan deles i to hovedområder: På den ene side initiativer til fordybende studier i klimaudviklingen i Arktis, og på den anden side initiativer til fordybende studier i klimaudviklingens påvirkning på økosystemer. Disse forslag til initiativer udgør en videnssamling som forskningsmiljøer og beslutningstagere kan bruge som fundament under diskussion om forskningsspørgsmål og initiativer, som skal prioriteres for langsigtigt nordisk forskningssamarbejde i Arktis.

De 13 forslag er: 1) Nordiskt Center för klimatmodellering; 2) Nordisk specialgrupp för naturliga klimatvariationer på höga breddgrader; 3) Integrerade scenarier för nordisk region; 4) Klimatförändringens och människans roll i abrupt förändring av ekosystem; 5) Klimatförändringens inverkan på biodiversiteten; 6) Förändringar i permafrost; 7) Analys och identifiering av effektiva anpassningsprocesser; 8) Komplexa sårbarhetsanalyser; 9. Riskperception och klimatförändringar; 10) Samhällens anpass-

Nordiska rådet

A 1474/kultur

Behandlas i:
Kultur- och
utbildningsutskottet

Bilag:
- Medlemsförslaget

J.nr. 09-00199-5

ning; 11) Observationer för ökad förståelse av klimatsystem; 12) Nordiska dataserier i klimatförändring; og 13) Nordisk Spetsforskningsenhet för holistisk klimatforskning.

Motiveringerne for forslagene findes i rapporten, som kan læses her: www.norden.org/da/publikationer/publikationer/2007-580/at_download/publicationfile

Det er Kultur- og Uddannelsesudvalgets opfattelse, at der ikke har været den store opfølgning på rapportens konklusioner siden 2007, og udvalget vil anbefale, at resultaterne bliver vurderet på ny, med henblik på opfølgning.

Nordisk Ministerråd har udarbejdet et Samarbejdsprogram 2009-2011 for Arktis. De overordnede målsætninger i denne periode drejer sig f.eks. om opfølgning af konklusionerne i Arktisk Råds klimastudie *Arctic Climate Impact Assessment*; opfølgning og udbredelsen af resultaterne fra nordisk forskning om udviklingen i Arktis vedr. klimaændringer i Arktis og de oprindelige folks levevilkår og økonomiske og kulturelle udviklingsmuligheder; og nordiske aktiviteter som bidrager til at sikre en langsigtet arv fra det Internationale Polarår 2007-2008 (IPY).

Videre kan de forskellige fagministerråd udarbejde handlingsplaner i deres egne programmer og strategier, og her nævnes der, at dette kan inkludere forskningsmæssig fokus på det arktiske område som understøtter den fælles politik på klima, energi, natur- og miljøområdet, lige som man vil bidrage til sikringen og videreudviklingen af de resultater som er opnået under *International Polar Year (IPY)* og styrke samarbejde mellem de videregående uddannelsesinstitutioner i Norden. Udvalget mener, at Nordisk Ministerråd her påpeger flere væsentlige prioritetsområder, og vil anbefale, at man styrker indsatsen for at realisere samarbejdsprogrammet på dette område.

Nordiska rådet

A 1474/kultur

Behandlas i:
Kultur- och
utbildningsutskottet

Bilag:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00199-5

4. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og uddannelsesudskottet, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at främja nordiska nätverksmodeller som "*Centres of Excellence*" och använda dem som spjutspetsar för att göra Norden till en kompetensregion och stärka "*Cross Border*"-samarbetet genom att knyta projekt och projektstöd till ett sådant nätverkssamarbete

at tillföra nordiska forskarskolor och stipendieordningar en nordlig prioritering som lägger vikt vid att utveckla och synliggöra Norden som en region med expertis på förhållandena i den nordliga regionen

at stärka mobilitetsordningarna med en nordlig prioritering för att vidareutveckla Norden som mål för studenter och forskare från andra regioner och att man beaktar möjligheterna att använda *University of the Arctic's GoNorth* initiativ till detta

Nordiska rådet

A 1474/kultur

Behandlas i:
Kultur- och
uddannelsesudskottet

Bilag:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00199-5

Stockholm den 27 oktober 2009

Ásmundur Einar Daðason (VG)

Bente Dahl (RV), næstformand

Monica Green (S)

Bitten Høegh-Dam (S)

Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl)

Mogens Jensen (S), formand

Mats Johansson (m)

Fredrik Karlström (ObS)

Per Olaf Lundteigen (Sp)

Gunn Olsen (A)

Gunilla Tjernberg (kd)

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1474/kultur

Behandlas i:
Kultur- och
utbildningsutskottet

Bilag:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00199-5

Medlemsförslag om utökad forskningssamarbete i och om den nordliga regionen

Ur ett globalt perspektiv är de nordiska länderna mycket nordliga och ligger alla i polarområdena. Livsbetingelserna i regionen handlar inte bara om isbjörnar och havsisens utbredning utan också om fiske- och fångstnäring, skogs- och jordbruk och annat nyttjande av naturresurserna. Med utgångspunkt i den 60:e breddgraden - där både Oslo, Stockholm och Helsingfors ligger - finns bara 3 universitet norr om denna i USA och bara en handfull universitet eller annan högre utbildning i Ryssland. De nordiska länderna har här en särställning som expertregion inom arktisk forskning och bör utnyttja den som en komparativ fördel i internationella sammanhang.

Detta nordiska kompetensområde kan utgöra ett värdefullt bidrag till att lösa de globala utmaningar som vi står inför, Norden har resurser som den övriga världen behöver. Norden behöver också för sin egen del utveckla bärkraftiga näringar som förmår att utnyttja resurserna i den nordliga regionen och som har kompetens att själva hantera de utmaningar som klimatförändringen innebär. Ett effektivt sätt att synliggöra Norden som en föregångsregion är att lyfta fram den arktiska kompetens som finns inom bl.a. kultur, utbildning och bärkraftig utveckling.

I det nordiska toppforskningsinitiativet lyfts samarbetet inom forskning och högre utbildning fram. Det nordiska samarbetet har goda verktyg för att stimulera samarbetet inom såväl högre utbildning och forskning som mobilitet, det är positivt att detta samarbete ges ytterligare fokus och stöd. Det nordiska samarbetet bidrar till att säkra kvalitet, innovationer och relevans genom gränsöverskridande samarbete i stället för stora nationella institutioner. Fördelarna med nätverksmodellen är att den är dynamisk, har flexibla strukturer och är väl lämpad att utgöra "Centers of Excellence" inom en rad fackområden.

University of the Arctic är ett utmärkt exempel på ett sådant nätverk. I nätverket ingår alla universitet och högskolor i den arktiska regionen, dessa uppgår till 100 varav en tredjedel finns i Norden. Totalt har *University of the Arctic* 700 000 studenter och 50 000 forskare. Samarbetet inkluderar tematiska nätverk och svarar för forskningssamarbete, utveckling av gemensamma examina samt mobilitet med inriktning på hälsa, kultur, lärar- och journalistutbildning, turism, energi, teknologi lämplig för kallt klimat, klimatförändring och framför allt anpassning till klimatförändringen. Med de många både större och mindre nordiska institutioner som ingår representerar *University of the Arctic* en möjlighet för Norden att ta på sig den ledande rollen för att utveckla relevant kompetens både i och om den arktiska regionen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Sinikka Bohlin (s) att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att främja nordiska nätverksmodeller som "Centres of Excellence" och använda dem som spjutspetsar för att göra Norden till en kompetensregion och stärka "Cross Border"-samarbetet genom att knyta projekt och projektstöd till ett sådant nätverkssamarbete

att tillföra nordiska forskarskolor och stipendieordningar en nordlig prioritering som lägger vikt vid att utveckla och synliggöra Norden som en region med expertis på förhållandena i den nordliga regionen

*att stärka mobilitetsordningarna med en nordlig prioritering för att vidareutveckla Norden som mål för studenter och forskare från andra regioner och att man beaktar möjligheterna att använda *University of the Arctic's GoNorth* initiativ till detta*

Stockholm den 10 juli 2009

Sinikka Bohlin (s)

Nordiska rådet

A 1474/kultur

Behandlas i:
Kultur- och
utbildningsutskottet

Bilag:
- Medlemsförslag

J.nr. 09-00199-5

Udvalgsforslag om nordisk støtteordning for udvikling af computerspil

1. Udvalgets forslag

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at der i forlængelse af den eksisterende støtteordning for computerspil *Nordisk Computerspilsprogram*, etableres et varigt nordisk offentligt støttesystem til computerspilsudviklere, på linje med de støtteordninger, der findes på filmområdet

at medtænke og inkludere eksisterende nationale/EU støtteordninger og puljer (Det Danske Filminstitut, *New Media Desk*, det norske filminstitut og finske *Neogames*) i den nye permanente, nordiske støttestruktur

at definere computerspil på spillenes egne præmisser, som kulturprodukter på lig linje med film, tv og teater, som naturligt og varigt bør omfattes og understøttes af kulturpolitikken (film støttes permanent via Nordisk Film & TV Fond)

at formulere en fælles, nordisk kulturpolitik for computerspil, der kan kobles sammen med uddannelsesmæssige og erhvervspolitiske målsætninger

at fremme anderledes nordiske spil, der er funderet i en nordisk/europæisk sprog- og kulturtradition, og som fungerer som alternativ til de store amerikanske og japanske selskabers kommercielle dagsorden inden for spil- og konsolproducenter

at fremme uddannelses tilbud til nordiske spiludviklere på tværs af nordiske lande

at kortlægge og koordinere spilforskning på nordisk niveau, herunder sikre at der kortlægges viden om eSport og sunde spilvaner for børn og unge

at der hurtigst muligt igangsættes en udredning, der gennemføres af direktøren/projektlederen for *Nordisk Computerspilsprogram*, med det formål at kortlægge, beslutte og herefter implementere permanente nordiske støtteordninger for computerspil, f.eks. i regi af Nordisk Film & TV Fond, der ikke mindst sikrer vækstlaget af små nordiske udviklere, der behøver blåstempling af deres første produktion/prototype

Nordisk Råd

A 1475/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00216-1

1. Baggrund

Den nuværende nordiske støtteordning for computerspil *Nordisk Computerspilsprogram* fases ud i løbet af 2010, hvorefter Norden står tilbage uden noget fælles-nordisk støttesystem, der kan understøtte innovation og udvikling af nye, nordisk inspirerede computerspil til både børn, unge og voksne. Nordisk Ministerråds *Nordisk Computerspilsprogram* har været et meget vellykket projekt, som har vist, at der er mange seriøse nordiske udviklere på markedet, som behøver en opstartsstøtte.

Nordisk Råd vil gerne sikre, at der i Norden forsat skal findes en permanent støtteordning i nordisk regi, på samme vis som det findes inden for filmområdet. Puljer og støtte kan være med til at dæmme op for den amerikanske dominans på computerspilsområdet. Offentlige og semi-offentlige puljer kan tilbyde økonomisk støtte til demos eller prototyper til især vækstlaget, der består af mange små udviklingselskaber, der kæmper for finansiering til deres første produktion og konstant er i fare for at lukke, da de ofte arbejder for egen opsparring. I en opstartsfasen kan disse udviklere have behov for finansieringskilder, der ikke er nødvendigvis skal have pengene 'hjem igen', sådan som tilfældet er med private investorer.

Set i et samfundsmæssigt og økonomisk perspektiv er computerspil ikke noget, der går over, bare man venter længe nok. Computerspilsbranchen overgår langt indtjeningen fra film. Og for første gang har den samlede globale omsætning af computerspil overhalet musikindustriens salg. Salget af computerspil er steget med 18,5 procent og ligger nu på 37,5 milliarder dollar, mens musikindustrien må notere et lille fald til 35,6 milliarder dollars (Kilde: *Rapport om europæernes computerspilsvaner "Gamere i Europa 2008"*. Udarbejdet af Nielsen Games for *Interactive Software Federation of Europe (ISFE)*).

3. Høring/konsultation

Nordisk Råd har konsulteret en række organisationer i forbindelse med udarbejdelsen af forslaget. Aktører som *Nordisk Computerspilsprogram*, det norske og det danske filminstitut samt *joint venture*-selskabet *NEW Media Desk* er nogle af de aktører der har medvirket i processen.

4. Udvalgets synspunkter

Grundet den dominerende amerikanske produktion kan man sige, at spilindustrien demonstrerer en vis ensidighed i dens produktion. De store spil handler næsten altid om vold og krig, og er i høj grad præget af det amerikanske marked. Spillene udvikles og produceres, også europæisk base-rede spil, med fokus på det altdominerende amerikanske marked, hvor mediekonteksten er anderledes og meget ensidig i forhold til den europæiske/nordiske. Et første brud med den ensformige spilproduktion vil kræve, at man støtter det alternative, originale spilmiljø, ligesom man gør i filmens verden, eksempelvis gennem Nordisk Film og TV-Fond. På den måde kan man skabe en underskov af små producenter, der kan udvikle og afsætte deres anderledes spil til de store selskaber. Det kan betyde et større udbud af spil til både piger, drenge, unge og voksne.

Givet den amerikanske dominans på markedet bør Norden sigte mod et mere alsidigt og kvalitetsbetonet udbud af spil i Norden, som alternativ til det globaliserede marked. Norden ønsker en diversitet i denne udvikling,

hvor udbuddet af computerspil ikke kun dikteres af de store producenter, samtidig med, at der behøves en udbygning af kontaktfladen til den øvrige mediebranche, til venturekapital og til uddannelsesmiljøet.

Udviklingen betyder samtidig, at computerspil for længst har bevæget sig fra et umodent nichestadium til at være et bredt, kulturbærende medie. Derfor bør man gå væk fra at betragte spillene som rene kommercielle underholdningsprodukter til i stedet at betragte computerspil på linje med andre kulturprodukter.

I den kulturpolitiske debat bør politikere og beslutningstagere beskæftige sig med computerspil som særligt satsningsområde, idet computerspillet er et dynamisk og interaktivt medie, som nok har forbindelser til andre kunst- og kulturformer, men som samtidig har sine egne helt særlige karakteristika. De nordiske regeringer bør således stille relevante kulturpolitiske spørgsmål som, hvordan man kan fremme udviklingen af indhold af høj kvalitet og sikre udvikling af kompetencer såvel som, hvordan man sikrer økonomiske incitament for at forskellige aktører i erhvervslivet kan gå ind som investorer i en branche, der fungerer på et meget hårdt marked? Med dette forslag ønsker Nordisk Råd at medvirke til den fortsatte udvikling, støtte og finansiering af computerspil for på den måde at skabe en modvægt til den kommercielle dagorden, som især de amerikanske og japanske spilproducenter sætter.

Samtidig skal en offentlig satsning og støtteordning ikke forhindre, at der etableres samarbejder med virksomheder, der kan stille risikovillig kapital til rådighed. Ofte kan en offentlig ordning fungere som "isbryder" i forhold til at skaffe private investorer. En offentlig indsats kan også udmønte sig i lobbyisme, rådgivning og konkret hjælp i forhold til ansøgning om produktionsmidler fra EU, som ofte kan være en jungle for et lille produktionselskab. I Danmark har *MEDIA DESK* Danmark, der er en *joint venture*-organisation til opgave at støtte og rådgive bl.a. computerspilsudviklere om EU-programmer, der yder økonomisk støtte.

I det kulturpolitiske perspektiv bør det understreges, at man ikke kan bedømme et kulturprodukts kvalitet eller diskutere, hvorvidt kulturproduktet skal være omfattet af en offentlig kulturpolitik ud fra en bedømmelse af, hvorvidt kulturproduktet sælger på det kommercielle marked eller ej. Snarere må man i denne sammenhæng vurdere det konkrete kulturprodukt og, hvilke muligheder og ikke mindst begrænsninger som gør sig gældende for en kulturproduktion, der må klare sig på markedets vilkår. Herefter kan der diskuteres om kulturproduktionen kan højnes kvalitativt ved at man f. eks. lempes på disse vilkår og muliggør, at produktionen ikke nødvendigvis skal være kommercielt rentabel, f.eks. ved at man opretter en offentlig støtteordning, som er baggrunden for dette forslag.

Børn og unges mediekompetencer

Der er i de senere år opstået en børnekultur omkring computerspil, som mange voksne ikke har andel i og ikke kender ret meget til. Computerspil er en ny genre med pædagogisk og læringsmæssig potentiale, som både forældre og skolen bør forholde sig til og drage med ind i undervisningen.

Flere undersøgelser peger på (senest rapport fra EU parlamentet 2009) at:

- Computerspil kan bruges som afsæt for undervisning og læring i mange af skolens fag (dansk, historie, samfundsfag osv.)
- Computerspil udgør en stor motivationsfaktor
- Computerspil kan bruges til at udvikle elevernes mediedannelse, kompetence og mediekritiske sans

Nordisk Råd

A 1475/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00216-1

Børn og unge er i dag it- og mediespecialister. De har lyst til at lære. Derfor er det oplagt at kombinere børns fascination af computerspil med deres lyst til læring og give dem lyst til at lære endnu mere. Skoleundersøgelser peger på, at lærerne fortæller, at det faktisk styrker den differentierede undervisning, fordi der bliver mere plads til at vejlede de svage og stille elever. De stærke og udadvendte elever får samtidig plads til at være opsøgende og nysgerrige, men på en anden måde.

Med computerspil optrænes børn og unge i kompetencer, der er nødvendige i dagens hyperkomplekse samfund, hvor det at kunne analysere og handle i forhold til komplekse betydningsstrukturer er væsentlig, og hvor den "omstillingsparathed", evnen til at indgå i mobile teams, tro på sig selv, evnen til at sælge en strategi og forstå information, som kendetegner f.eks. spillere af et *online multiplayer* og *action-spil*, netop er kvaliteter, der efterspørges i erhvervslivet og i lignende sammenhænge.

I flere undersøgelser slås det fast, at det ikke synes at være rigtigt, at børn, der både har nye medier tilgængelig på deres værelser og som bruger meget tid på dem, deltager mindre i andre aktiviteter som sport, udeleg eller besøg hos venner. Børns omgang med computerspil er langt mere kompleks end som så og computerspil spiller derfor en meget omfattende social rolle, sådan som undersøgelser af særligt drenges brug af *actionspil* viser. Det at spille dækker således over en bred vifte af forskellige aktiviteter, som nok alle har spillet som omdrejningspunkt, men det at spille selve spillet er kun en af mange aktiviteter og andre handler om at konkurrere, udforske, udveksle viden. Det fremgår heraf, at spiloplevelsen, det "at spille computerspil", rummer langt mere end kun spillerens interaktion med spiluniverset, og det er i denne sammenhæng, at computerspil kan betragtes som "et redskab til at skabe rum, hvori socialt samvær og leg kan opstå".

Således kan computerspil betragtes som en del af et bredere mediekredsløb. Computerspillet giver anledning til forskellige typer af leg, der igen kan give anledning til kreativ produktion eller historiefortælling, og derfor er det formålstjenligt, når man vurderer computerspil og computerspillets betydning for børn og unge, at anskue spillene som "kun en lille del af en større social sammenhæng", og for at forstå spillets betydning, er det nødvendigt at få 'det hele' med.

Børn og unges sunde spilvaner – eSport

Electronic sport, også kaldet eSport, er betegnelsen for udøvelse af computerspil på konkurrenceplan. eSporten bevæger sig bl.a. indenfor spilplatforme som PC, XBOX og Playstation 3 og andre populære spilkonsoller. Sporten bliver typisk dyrket gennem onlinespil eller ved særlige arrangementer og events, som i dag afholdes på tværs af landegrænser på linje med mere traditionelle sportsgrene. Nordisk Råd ønsker at sikre, at sport og sunde spilvaner skal medtænkes i kulturpolitikken for computerspil ikke mindst for børn og unge.

Målsætningen for en sund spilkultur og e-sport skal være

- At støtte et nordisk funderet videntcenter for computerspil
- At skabe bedre rammer i Norden for uddannelsen af programmører og animatorer
- At støtte den organiserede e-sport gennem hjælp til etablering af klubhuse og informationsaktiviteter overfor nordiske medborgere.

Uddannelse af spiludviklere

Udviklingen inden for computerspilsområdet er ikke kun udvikling af nye spilkoncepter til stadig ny spilteknologi, men rummer også en bedømmelse af, hvad gode, nordiske kvalitets computerspil består i. Der er således behov for kompetenceudvikling, for forskning og uddannelse, hvilket også

Nordisk Råd

A 1475/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00216-1

er blevet påpeget tidligere i rapporter som *Nordiska datorspel* og *Computerspil i videns- og oplevelsesøkonomien*.

Derfor skal der uddannes folk til at udvikle og producere spil. Samarbejder mellem kandidatuddannelser og kunsthøjskoler bør videreudvikles. Udgangspunktet er at skabe en række uddannelser, der skal gøre det samme for computerspilbranchen, som de nationale filmskoler i Norden har gjort for filmbranchen. Der skal udvikles et fælles sprog og dermed en fælles forståelse af, hvad computerspil er, og de studerende fra de forskellige uddannelsessteder skal sammen producere spil i en simuleret virkelighed.

Herudover bør forskning og udvikling inden for området fremmes, og uddannelsessektoren bør være et naturligt bindeled til den interaktive underholdningsindustri. Ydermere bør der skabes grobund for etablering af såvel videnskabelige som industrielle projekter.

Ved at sikre viden og uddannelse sikres det, at computerspil vurderes på egne præmisser, på samme måde som f. eks filmproduktion bliver det.

5. Konklusion

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at der i forlængelse af den eksisterende støtteordning for computerspil *Nordisk Computerspilsprogram*, etableres et varigt nordisk offentligt støttesystem til computerspilsudviklere, på linje med de støtteordninger der findes på filmområdet

at medtænke og inkludere eksisterende nationale/EU støtteordninger og puljer (Det Danske Filminstitut, *New Media Desk*, det norske filminstitut og finske *Neogames*) i den nye permanente, nordiske støttestruktur

at definere computerspil på spillenes egne præmisser, som kulturprodukter på lig linje med film, tv og teater, som naturligt og varigt bør omfattes og understøttes af kulturpolitikken (film støttes permanent via Nordisk Film & TV Fond)

at formulere en fælles, nordisk kulturpolitik for computerspil, der kan kobles sammen med uddannelsesmæssige og erhvervspolitiske målsætninger

at fremme anderledes nordiske spil, der er funderet i en nordisk/europæisk sprog og kulturtradition, og som fungerer som alternativ til de store amerikanske og japanske selskabers kommercielle dagsorden inden for spil- og konsolproducenter

at fremme uddannelses tilbud til nordiske spiludviklere på tværs af nordiske lande

at kortlægge og koordinere spilforskning på nordisk niveau, herunder sikre at der kortlægges viden om eSport og sunde spilvaner for børn og unge

Nordisk Råd

A 1475/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00216-1

at der hurtigst muligt igangsættes en udredning, der gennemføres af direktøren/projektlederen for *Nordisk Computerspilsprogram*, med det formål at kortlægge, beslutte og herefter implementere permanente nordiske støtteordninger for computerspil, f.eks. i regi af Nordisk Film & TV Fond, der ikke mindst sikrer vækstlaget af små nordiske udviklere, der behøver blåstempling af deres første produktion/prototype

Torshavn den 26. august 2009

Risto Autio (cent)
Bente Dahl (RV), næstformand
Inger S. Enger (Sp)
Monica Green (s)
Britt Hildeng (A)

Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl)
Mogens Jensen (S), formand
Fredrik Karlström (ObS)
Gunilla Tjernberg (kd)
Andreas Uldum (D)

Nordisk Råd

A 1475/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00216-1

Udvalgsforslag om forbrugerpolitisk netværk

1. Udvalgets forslag

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at skabe et nordisk netværk med repræsentanter fra organisationer, foreninger, myndigheder og erhvervsliv, der beskæftiger sig med forbrugerpolitik. Netværket skal søge en fællesnordisk tilgang til europæisk og international forbrugerpolitik, finde løsninger på de forbrugerpolitiske grænsehindre, koordinere den nationale forbrugerlovgivning og styrke rettighederne i Norden

at oprette et projekt, der har til formål at understøtte forbruger-netværket, således netværket har mulighed for at mødes jævnligt og afholde konferencer. Projektet skal administreres af en deltids-projektmedarbejder, der kan lægges sammen med en anden portefølje enten under Nordisk Ministerråds Sekretariat eller gennem en af deltagerne i netværket

2. Baggrund

I gennem flere år har Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd diskuteret om, hvorvidt det nordiske samarbejde skal omfatte forbrugerpolitik eller ej.

Som led i struktur- og moderniseringsarbejdet blev det i 2005 besluttet at nedlægge forbrugerministerrådet på trods af, at Nordisk Råd erklærede sig stærkt uenige i beslutningen. Som en konsekvens af reformen har Nordisk Ministerråd nedprioriteret forbrugerpolitikken således, at både de formelle og uformelle samarbejdsorganer og arbejdsgrupper i Ministerrådet nu helt er nedlagt.

Medborger- og Forbrugerudvalget har derimod, som navnet også antyder, ikke ændret på sit ressort-område. Udvalget har fortsat været optaget af forbrugerpolitiske emner og har forsøgt at få forbrugerpolitik tilbage på

dagsordenen. Senest på udvalgsmødet den 28. januar 2009, hvor udvalget blev præsenteret for forbrugerpolitiske grænsehindre af Islands repræsentant fra Nordisk Ministerråds Grænsehindringsforum, Gudridur Sigurdardottir.

Der fremgik det, at der findes adskillige eksempler på forbrugerpolitiske grænsehindre, der generer dagligdagen for mange borgere i Norden. Der drejer sig eksempelvis om bankgebyrer, telefonafgifter og -abonnementer, avisabonnementer, forsikringer, bankkonti, køb over internettet, kreditoplysninger ved køb på afbetaling, betalings- og medlemskort uden folkeregistrering og endelig er der også de forskellige flaskepant-systemer inden for de nordiske lande.

Udvalget er opmærksomt på, at der indenfor EU og det indre marked findes retsakter og initiativer på det forbrugerpolitiske område. Men fortsat er forbrugerrettigheder og garantier dog i vid udtrækning forbeholdt national lovgivning, hvilket giver anledning til adskillige forbrugerpolitiske grænsehindre og dagligdagsproblemer for borgerne. Hvor EU 27 danner rammen om et relativt stort marked og område, er Norden derimod en forholdsvis homogen region på det forbrugerpolitiske område. Derfor ønsker udvalget at afsøge, om der indenfor regionen kan skabes baggrund for, at de forbrugerpolitiske grænsehindre kan fjernes gennem et større forbrugerpolitisk samarbejde.

I alle de nordiske lande eksisterer der et engagement og en bred og generel opbakning bag forbrugerpolitiske anliggender. Derfor ønsker udvalget at dette fælles engagement skal styrkes gennem et nordisk netværk.

Der har tidligere eksisteret et samarbejde mellem de nordiske forbrugerorganisationer, myndigheder og industri, hvor de i fællesskab diskuterede forbrugerpolitiske anliggender og afholdt konferencer.

Sigtet med dette forslag er derfor at få genetableret et samarbejde mellem disse organisationer, myndigheder og erhvervslivet. Netværket skal kunne samles jævnligt med henblik på at finde fællesnordisk tilgang til europæiske initiativer og styrke forbrugerrettighederne i Norden.

3. Høring

Udvalgsforslaget skal ses på baggrund af en høring om grænsehindre og forbrugerpolitik, der blev afholdt den 28. januar 2009, hvor Gudridur Sigurdardottir, Islands repræsentant fra Nordisk Ministerråds Grænsehindringsforum, og Hildigunnur Hafsteinsdottir fra *European Consumer Centre Iceland* deltog. Derefter har sekretariatet afholdt møde med en forbrugerorganisation og sonderet interessen for at genetablere et styrket nordisk samarbejde. På den baggrund arrangerede udvalget en intern høring med oplægsholdere fra Finlands Konsumentförbund og fra Forbruke-rafdelingen, Barne- og likestillingsdepartementet, Norge om forbrugerpolitik den 30. september 2009.

4. Udvalgets synspunkter

Medborger- og Forbrugerudvalget har gentagne gange beklaget, at et så vigtigt og borgernært politikområde som forbrugerpolitik er nedprioriteret i det nordiske samarbejde. Der er fortsat forbrugerpolitiske problemer og grænsehindre, som udvalget mener skal behandles indenfor det nordiske samarbejde.

Udvalget ønsker derfor at få genetableret det tidligere forbrugerpolitiske samarbejde i Norden gennem oprettelsen af et netværk, der kan understøtte en styrket nordisk forbrugerpolitik.

Nordisk Råd

A 1478/medborger

Fremlagt af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 09-00083-1

Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at skabe et nordisk netværk med repræsentanter fra organisationer, foreninger, myndigheder og erhvervsliv, der beskæftiger sig med forbrugerpolitik. Netværket skal søge en fællesnordisk tilgang til europæisk og international forbrugerpolitik, finde løsninger på de forbrugerpolitiske grænsehindringer, koordinere den nationale forbrugerlovgivning og styrke rettighederne i Norden

at oprette et projekt, der har til formål at understøtte forbruger-netværket, således netværket har mulighed for at mødes jævnligt og afholde konferencer. Projektet skal administreres af en deltids-projektmedarbejder, der kan lægges sammen med en anden portefølje enten under Nordisk Ministerråds Sekretariat eller gennem en af deltagerne i netværket

Nordisk Råd

A 1478/medborger

Fremlagt af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 09-00083-1

Mariehamn den 30. september 2009

Hanne Agersnap (SF)

Henrik Brodersen (DF)

Kari Lise Holmberg (H)

Henrik Dam Kristensen (S), næst-
formand

Anne Margrethe Larsen (V)

Elina Linna (v)

Jørgen Lundsgaard (KF)

Torny Pedersen (A)

Maria Stenberg (s)

Hans Wallmark (m)

UDVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1479/medborger

Fremlagt af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 09-00205-1

Udvalgsforslag om migration

1. Udvalgets forslag

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at politikområderne migration, asyl- og flygtningepolitik bliver et formelt samarbejdsområde i Nordisk Ministerråd. Migration, asyl- og flygtningeanliggender skal således behandles jævnlige af de relevante nordiske ministre med ansvar for politikområderne med henblik på at skabe en humanitær og holdbar migration til og fra de nordiske lande

2. Baggrund

Medborger- og Forbrugerudvalget har i de seneste år haft særlig fokus på migration, asyl- og flygtningespørgsmål. Udvalget har ved flere lejligheder gjort opmærksom på vigtigheden af at diskutere disse emner i nordisk regi. Blandt andet ved åbningsdebatten på Nordisk Råds session 2008 samt ved budgetforhandlingerne for såvel 2009 og 2010. Udvalget fremsætter derfor dette forslag, som har til formål at konsolidere udvalgets ønske.

Migrationsanliggenderne spiller i dag en mere central politisk rolle end tidligere, og udfordringerne er fælles for alle de nordiske lande. Både hvad angår den arbejdsbetingede migration og egentlig flygtningepolitik.

Når ét nordisk land strammer migrations- og flygtningereglerne, fører det til øget tilstrømning i et andet nordisk land. Migranter og personer, der søger asyl kan udvælge transit- og destinationsland ud fra hvilke nationale regler, der er mest fordelagtige.

Indvandringspolitikken i de nordiske lande er derfor ikke bare nationale anliggender. Det har grænseoverskridende konsekvenser. Medborger- og Forbrugerudvalget er af den opfattelse, at dette politikområde påvirker

hverandre i stor grad og vi skal turde diskutere temaet indenfor en nordisk ramme.

Medborger- og Forbrugerudvalget ønsker derfor, at den virkelighed og de udfordringer, som de nordiske lande står overfor i dag skal afspejles i ministerrådets prioriteringer og i de formelle ministerrådsregi.

En nordisk migrationspolitisk linje er vigtig for at strukturere og muliggøre en humanitær og samtidig holdbar migration til de nordiske lande. Ligeledes ville et regionalt samarbejde også bidrage til en nordisk linje i relation til EU's forhandlinger om en fælles migrationspolitik, fælles europæiske standarder og fælles tilgang.

Det nordiske samarbejde bygger på Helsingfors-aftalen fra 1962. I den står der, at vi skal udvikle samarbejdet på det retslige, kulturelle, sociale og økonomiske område i spørgsmål vedrørende samfærdsel. Migrations- og flygtningespørgsmål omfatter alle disse områder.

Dertil kommer, at de humanitære og menneskeretslige værdier er grundlæggende i alle de nordiske landene.

Derfor ønsker Medborger- og Forbrugerudvalget at rekommandere Nordisk Ministerråd til at åbne op for egentlige samarbejdsfora omkring politikområderne migration og flygtningepolitik på ministerrådsniveau.

3. Høring

Initiativet til dette udvalgsforslag er sket på baggrund af Medborger- og Forbrugerudvalgets engagement omkring migration, asyl- og flygtningespørgsmål. Udvalget er blevet opmærksomt på vigtigheden og relevansen af at samarbejde om disse emner på baggrund af interne seminarer om emnet, hvor oplægsholdere fra flygtningeorganisationer, Internationale Migration Organisation og politimyndigheder har informeret om situationen i de nordiske lande. Dertil kommer, at udvalget har besøgt flygtningelejre og detentionslejre i Polen samt asylcentre i Danmark.

4. Udvalgets synspunkter

Medborger- og Forbrugerudvalget finder det vigtigt, at det nordiske samarbejde angår væsentlige og nærværende problemstillinger i de nordiske lande. Migration og flygtningepolitik udgør en fælles udfordring i Norden, og de enkelte lande kan ikke agere individuelt eftersom det får konsekvenser for de omkringliggende lande. Derfor har udvalget enstemmigt vedtaget rekommandationer og sendt henvendelser om disse emner til Nordisk Ministerråd.

Initiativerne har dog ikke på tilstrækkelig vis blevet fulgt op i det nordiske samarbejde. Derfor ønsker udvalget nu, at Nordisk Råd - og ikke blot Medborger- og Forbrugerudvalget skal stå bag udvalgets ønske.

Nordisk Råd

A 1479/medborger

Fremlagt af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 09-00205-1

Nordisk Råd

A 1479/medborgerFremlagt af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 09-00205-1

5. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at politikområderne migration, asyl- og flygtningepolitik bliver et formelt samarbejdsområde i Nordisk Ministerråd. Migration, asyl- og flygtningeanliggender skal således behandles jævnlige af de relevante nordiske ministre med ansvar for politikområderne med henblik på at skabe en humanitær og holdbar migration til og fra de nordiske lande

Mariehamn den 30. september 2009

Hanne Agersnap (SF)

Henrik Brodersen (DF)

Kari Lise Holmberg (H)

Henrik Dam Kristensen (S), næst-
formand

Ulla Karvo (saml)

Elina Linna (v)

Jørgen Lundsgaard (KF)

Torny Pedersen (A)

Maria Stenberg (s)

Hans Wallmark (m)

UTVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1480/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- innspill fra aktører

J.nr. 09-00257-1

Utvalgsforslag om hvordan skape et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden

1. Utvalgets forslag

Velferdsutvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å utvikle parametre for begrepet "et bærekraftig arbeidsliv", som skal kunne dokumentere utviklingen innen arbeidslivet i Norden på årlig basis

å ta initiativ til en bred, tverrfaglig konferanse om ungdomsarbeidsløsheten i Norden. Konferansen skal belyse faktorer som har betydning for manglende tilknytning til arbeidslivet for unge mennesker i de nordiske landene. Konferansen bør munne ut i en rapport som oppsummerer erfaringene som er utvekslet og inneholde forslag til tiltak for å redusere ungdomsarbeidsløsheten på kort og lang sikt

å øke mobiliteten i Norden ved å forsere innsatsen for å bygge ned grensehinder for nordboere som ønsker arbeid/utdanning og etablering av arbeidsplasser over landegrensene i Norden

å ta initiativ til en utredning for å se på måter å utvikle et mer inkluderende arbeidsliv. Det er et arbeidsliv som tar utgangspunkt i mennesker og menneskers behov, som tilpasser arbeidslivet slik at man kan bli værende i arbeidslivet, slik at den enkeltes ressurser og arbeidsevne utvikles og benyttes. Utredningen skal også foreslå nye tiltak for å redusere den negative utviklingen der flere og flere mennesker settes utenfor fellesskapet og arbeidsmarkedet

å ta initiativ til et nordisk seminar som belyser sammenhengen mellom demografiutviklingen, behovet for arbeidsinnvandring, et inkluderende arbeidsliv og behovet for å få eldre arbeidstakere til å stå lengre i arbeid. Det skal også belyse fordeler og ulemper med å heve pensjonsalderen, eller gjøre den mer fleksibel enn den er i dag ut fra et sosial- og helsemessig perspektiv, og se på en mulig menneskelig og samfunnsøkonomisk gevinst

2. Bakgrunn

I 2009 har Velferdsutvalget valgt å jobbe med hovedtemaet: "Hvordan skape et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden". Velferdsutvalget har søkt kunnskap og fått konkrete anbefalinger fra eksperter og relevante institusjoner som kan gi nordisk nytteverdi på et overordnet nivå for de nordiske regjeringene.

Bærekraftig utvikling er intuitivt lett å forstå, men vanskelig å realisere og krevende å evaluere. Verdenskommisjonen for miljø og utvikling definerte bærekraftig utvikling som: "En utvikling som sikrer behovene til dagens generasjoner uten å sette framtidige generasjoners behov i fare (WCED 1987)". Bærekraftig utvikling hviler på tre pilarer: Økonomiske forhold, sosiale forhold og miljøforhold. Alle må være tilfredsstillende ivaretatt, over hele kloden, for å sikre en bærekraftig utvikling.

Bærekraftig utvikling er først og fremst et globalt mål basert på solidaritet, både mellom generasjoner og mellom mennesker som lever i dag. Dette innebærer at oppmerksomheten rettes mot verdens samlede ressurser i vid forstand og hvordan disse ressursene fordeles. Sett fra de enkelte nasjonalstaters ståsted kan det være to grunnleggende spørsmål om bærekraft som kan stilles: Bidrar landet til at den globale utviklingen trekkes i en mer bærekraftig retning? Er det grunnleggende trusler mot befolkningens langsiktige velferd i landet?

Menneskene er storsamfunnets viktigste ressurs. I Norden er det enighet om viktigheten av å føre en aktiv arbeidsmarkedspolitikk, å skape et arbeidslivet som er mer inkluderende og menneskevennlig, og ha virkemidler i arbeidslivet som motvirker sosial dumping. Alle nordiske land har målsettinger om å føre en aktiv næringspolitikk som sikrer bærekraftige, eksisterende arbeidsplasser, og samtidig skape nye arbeidsplasser og utvikle nye markeder. Resultatet gir den verdiskapningen som er nødvendig for å sikre gode velferdstjenester til alle, som er kjernen i den nordiske velferdsmodellen. Den nordiske velferdsmodellen har lykket med å kombinere velferd og økonomisk tilvekst. Alle de nordiske landene har et høyt inntektsnivå, en moderat tilvekst, stabil makroøkonomi og en sosial sikkerhet for befolkningen. Disse elementene er med på til å sikre gode levevilkår blant nordboerne, og gir en betydelig effekt på befolkningens helse-tilstand.

Arbeid til alle er prioritert av de nordiske regjeringene. Det er et sterkt tverrpolitisk fokus i Norden på det å sikre og skape nye arbeidsplasser som er bærekraftige for storsamfunnet og for den enkelte. Arbeid sikrer blant annet egen inntekt, muligheter til å skaffe seg egen bolig, kunnskapsutvikling og deltagelse i samfunnet. Tilknytning til arbeidslivet motvirker fattigdom, og forebygger redusert fysisk og psykisk helse. Årene i arbeidslivet gir også opptjening av pensjon som gir økonomisk sikkerhet i alderdommen.

Utenforskapet

Deltakelse i arbeidslivet er nøkkelen til velferd både for den enkelte og for fellesskapet i samfunnet. Utstøtning av mennesker med fortsatt restarbeidsevne fra deltagelse i arbeidslivet, og antallet mennesker som blir uføre, er en utfordring i alle de nordiske landene. Det er grupper av mennesker som blir ekskludert fra arbeidslivet grunnet et handikapp/sykdom, innvandrergupper, ungdom, og eldre med restarbeidsevne. Noen mister jobben fordi bedriftens virksomhet ikke er bærekraftig, mens andre mister kontakten med arbeidslivet på grunn av fysisk eller psykisk sykdom, og noen mister tilknytning til arbeidslivet fordi velferdsordningene ikke alltid bidrar til retur til arbeid.

Nordisk Råd

A 1480/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- innspill fra aktører

J.nr. 09-00257-1

Utenforskapet fra arbeidslivet har store konsekvenser for det enkelte individ rent økonomisk, psykososialt og på et helsemessig nivå. Befolkningsgrupper i Norden har stor variasjon i helsetilstand og bruk av helsetjenester.inntekt/utdannelse har sammenheng med bedre helse, mindre overvekt, mindre missbruk og mindre bruk av tobakk mm. Arbeidsløshet og manglende tilknytning til arbeidslivet er på den andre siden koblet til dårligere helse/livskvalitet. Det er også helsemessige forskjeller mellom etniske grupper og regioner.

Det er store samfunnsmessige utfordringer i Norden med grupper av mennesker i arbeidsliv som mottar trygd, men som har restarbeidsevne som ikke blir benyttet. Det er velkjent at det innebærer et utenforskap i samfunnet å være uten jobbtilknytning, og samtidig er det store terskler i arbeidslivet som gjør det vanskelig for personer med helseproblemer å få og/eller beholde jobber. Det er en dobbelt utfordring at det samtidig er mangel på arbeidskraft (ikke minst i helse- og sosialsektoren), og mange hender som ikke er i arbeid av helsemessige grunner. Det er kostbart for samfunnet, det fører til økt fattigdom, og det er forbundet med negative helsekonsekvenser å være utenfor arbeidslivet. Den demografiske utviklingen og samfunnet krever sterk politisk handlekraft i årene fremover, og et tett samarbeid mellom politisk nivå, næringsliv (arbeidsgiver/arbeidstaker), fagforeninger (trepartssamarbeid), og den private og den frivillige sektor for å bidra til at alle som har restarbeidsevne kan få og beholde jobb, og at velferdsordningene og arbeidsmarkedstiltakene stimulerer til deltakelse i arbeidslivet. Her har også alle arbeidsgivere, både offentlige og private, et betydelig potensial ved å tilrettelegge jobber, og satse på et inkluderende arbeidsliv som ivaretar alle arbeidstakere.

Inkluderende arbeidsliv

Et bæredyktig arbeidsliv er at medarbeiderne i sitt arbeid utvikler sine evner, blir friske og nærværende. Den enkelte skal ha like mye energi med hjem fra arbeidet, som man hadde med da man kom på arbeidet. Det krever også at den enkelte blir verdsatt, sett og respektert for det arbeidet man gjør, uansett hva arbeidet er. Det må fokuseres på fleksibilitet, slik at man kan fungere i arbeidslivet i forskjellige faser i sitt liv. Unge som nettopp har kommet inn på arbeidsmarkedet, har andre behov enn småbarnsforeldre, som igjen har andre behov enn seniormedarbeideren.

Når en medarbeider befinner seg i en sårbar situasjon, er det viktig å se på hva man kan gjøre for at medarbeideren kan forbli i jobben. Det krever at der blir skapt balanse mellom arbeidet og menneskets behov. F. eks kan det være slik at en enslig mor skal kunne komme litt senere til jobben, slik at hun rekker å levere barn i barnehage og på skolen. Eller at en som har hatt stress, kan få noe færre arbeidsoppgaver å jobbe med en periode. Eller en eldre arbeidstaker som har hatt en fysisk krevende jobb, kan jobbe noen færre timer eller noen færre dager.

Det er både et mål å sikre at arbeidet er tilrettelagt, slik at mennesker ikke blir syke av på gå på jobb, og samtidig sikre at arbeidsplassen er så inkluderende at mennesker som er blitt syke eller handikappede kan bli værede i jobb, og bidra med det de kan klare.

Det offentlige arbeidsmarkedet har en særlig forpliktelse, fordi det i høy grad er der vi i dag ser en nedsliting og utstøting fra arbeidsmarkedet. Som offentlig arbeidsplass bør man være særlig opptatt av å sikre et bærekraftig og inkluderende arbeidsliv.

Nyere nordisk statistikk for arbeid og trygd

I Norge har antallet uføre steget med 21 prosent fra år 2000, og utgjør nå over 10 prosent av folk i arbeidsliv. Samtidig har trygdeutbetalingene doblet seg fra 30,8 milliarder kroner i 2000 til 60 milliarder i 2008. Dis-

Nordisk Råd

A 1480/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- innspill fra aktører

J.nr. 09-00257-1

se tallene er i tillegg til kostnadene til sykepengar som har økt med 45 prosent siden tusenårsskiftet, mens utgiftene knyttet til attføring og rehabiliteringstiltak har mer enn doblet seg. Tall fra Statistisk Sentralbyrå og Arbeidskraftundersøkelsen viser at det er ca. 3 % (77 000) arbeidsledige i Norge i juni 2009, som er en nedgang etter at finanskrisen satte inn. Det er en stabil arbeidsløshet og sysselsetting i Norge. Fra 2. kvartal 2008 til 2. kvartal 2009 er verdt å merke seg at det er en nedgang på 10.000 sysselsatte blant unge i alderen 15-24 år, og at 13.000 flere oppgir at sin hovedsaklige virksomhet vil være utdanning. Det er en økning i innvandreredigheten, særlig blant menn fra EU-land i Øst-Europa, og samtidig en økning i deltakelse på arbeidsmarkedstiltak på 25 %. Den utviklingen henger sammen med at mannsdominerte næringsgrupper som bygg- og anleggsvirksomhet/industri i særlig grad er rammet av konjunkturedgangen. Det er generelt sett menn som har fått merke forverringene på arbeidsmarkedet det siste året.

I *Sverige* viser tall fra Arbeidskraftundersøkelsen fra Statistiska Centralbyråen fra august 2009, at sysselsettingsgraden har minsket med 2,9 % til 66,8 % sammenlignet med samme tid i 2008. Arbeidsløsheten gikk opp med 2,1 % til 7,9 % (103.000). Sysselsettingen minker både blant menn og kvinner, men økningen av antallet arbeidsløse er større blant menn (81.000) enn kvinner (23.000). Det er verdt å merke seg at antallet langtidsarbeidsløse har økt med 58.000 personer, og i aldersgruppen 15-24 år har antallet unge arbeidsløse økt med 24.000 sammenlignet med i fjor. Den relative arbeidsløsheten økte fra 16,5 % til 20,7 % i denne aldersgruppen. Det er beregninger som sier at det i 2010 vil være ca 1 million svensker på en form for heltids trygdeordning.

I *Finland* er i følge Statistikcentralens arbeidskraftundersøkelse fra august 2009 det relative sysselsettingstallet av alle 15-64 åringer 70,3 %. Det er en nedgang på 3,2 % sammenlignet med samme tid i fjor. Antallet arbeidsløse har økt med 67.000, hvorav antallet arbeidsløse menn økte med 43.000 og antall kvinner med 24.000 fra året før. Det er verdt å merke seg at det relative arbeidsløshetstallet blant unge mellom 15-24 år var på 15 %, som er 5,2 % høyere enn i fjor. Til sammen var det 1.293.000 mennesker i arbeidsfør alder som ikke tilhørte arbeidskraften, og det er 53.000 flere sammenlignet med samme tid i 2008. 97.000 av disse var latente arbeidssøkende, som er en økning på 16.000 fra året før. Antall studerende i arbeidskraften var totalt 350.000, som er 45.000 færre enn året før. Det er 592.000 personer i utdanning som leder til eksamen.

I *Danmark* var rundt 700.000 helårsmottakere av passiv forsørgelse i arbeidsfør alder, og rundt 850.000 på folkepensjon i 2007. Fra Danmarks Statistikk viser tallene fra august 2009 at arbeidsledigheten er på 103.000 personer, som tilsvarer 3,7 % av arbeidsstyrken. Da ledigheten var lavest i juni 2008, var det 45.900 ledige personer omregnet til full tid og korrigert for sesongsvingninger. Siden da har ledigheten steget med 57.400, som betyr en økning på 125 %, eller en stigning på gjennomsnitt 4.400 ledige pr. måned. 25. august 2009 la Folketinget frem en oversikt over statsfinansene med et underskudd på 86,3 mrd. Det er forventet en vekst i arbeidsløsheten til ca 150.000 i løpet av 2010. En av de største utfordringene er å forhindre langtidsarbeidsløshet og en permanent utestengning fra arbeidslivet.

På *Island* var arbeidsledigheten på 7,7 %, som utgjør 13.387 arbeidsledige personer. Av disse var det 7743 menn og 5644 kvinner. I aldersgruppen 16-24 var det 2.934 arbeidsledige, som utgjør 18 % av det totale antallet arbeidsledige på Island. 7.457 av de arbeidsledige var langtidsarbeidsløse, dvs. uten arbeid i mer enn 6 måneder (52 % av alle arbeidsledige). I desember 2007 13.616 personer på uføretrygd og 27.397 på fol-

Nordisk Råd

A 1480/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- innspill fra aktører

J.nr. 09-00257-1

kepensjon. Tallene illustrerer at det er en vekst i antall uføre i arbeidsfør alder, og en aldrende befolkning på Island.

Finanskrisen

Finanskrisen har satt de nordiske landene overfor store utfordringer med en svak utvikling internasjonalt, stor usikkerhet i finansmarkedene og redusert evne og vilje til å ta økonomisk risiko. Det har hatt innvirkningen på etterspørsel, produksjon og sysselsetting på en rekke markeder.

Alle de nordiske landene er mer eller mindre rammet av finanskrisen, og regjeringene har kommet med forskjellige kortsiktige og langsiktige tiltak ut fra nasjonale forhold, for å holde arbeidsledigheten så lav som mulig, motarbeide at nordboere blir permanent arbeidsløse, og sikre nødvendig kapital til bedrifter og igangsettere. Det er nødvendig for å kunne ivareta den nordiske velferdsmodellen slik vi kjenner den i dag.

Nordisk samarbeid er et middel for å møte den økende internasjonaliseringen og de globale utfordringene. I verdenssammenheng er de nordiske land små nasjoner. I takt med globaliseringen blir samarbeid over landegrensene meget viktig for å styrke forskning og innovasjon, kunnskapsutvikling og en kvalifisert arbeidskraft på alle nivåer.

Det er viktig å arbeide mot grensehinder i Norden, særlig innenfor sosial- og skatteområdet, som hindrer mobilitet av studerende og arbeidssøkende fra andre nordiske land. Norden har et stort potensial til å være en global frontløper, når det gjelder utvikling av innovative løsninger med utgangspunkt i menneskers behov. Det setter nordiske kjerneverdier på dagsorden, og kan medvirke til systemeksport av deler av vår nordiske velferdsmodell.

Viktige problemstillinger for Velferdsutvalget 2009:

a) Utvikle indikatorer for et bærekraftig arbeidsliv

Også de nordiske landene må stille seg selv spørsmålet om vi har en samfunnsutvikling som er bærekraftig. Bidrar Norden som region og de ulike nordiske land til at den globale utvikling trekkes i en mer bærekraftig retning? Er det grunnleggende trusler mot befolkningens langsiktig velferd her?

For å kunne svare på disse grunnleggende spørsmålene, må vi utvikle noen felles mål på hva en bærekraftig utvikling er, og hva vi mener kan være en trussel mot den nordiske velferdsmodellen. Til dette trenger vi et sett av felles indikatorer, som vi monitorerer og justerer vår samfunnsutvikling etter.

Indikatorer for bærekraftig utvikling skal gi signaler om hvorvidt nåværende kurs kan opprettholdes på lang sikt, eller om den må justeres på ett eller flere områder. Indikatorene skal være et hjelpemiddel for dem som skal utforme og følge opp en nasjonal politikk for bærekraftig utvikling.

I Norge var det i 2005 et ekspertutvalg som presenterte det første settet av indikatorer for bærekraftig utvikling (NOU 2005:5) og la til grunn et formuesperspektiv eller en kapitaltilnærming i sitt arbeide. Nasjonalformuen som består av produsert kapital, naturkapital, menneskelig kapital (humankapital) og sosial kapital, ble valgt som en overordnet begrepsramme for utvikling av indikatorsettet. Opprettholdelse av formuen er nødvendig, men ikke tilstrekkelig forutsetning for å få til en utvikling som er bærekraftig.

Menneskelige ressurser, humankapitalen, er den viktigste komponenten i en nasjonalformue. Kunnskap og ekspertise er kanskje de viktigste elementene for samfunnets verdiskapning i fremtiden. Dersom et moderne kunnskapssamfunn skal få en bærekraftig økonomisk utvikling, er et høyt

Nordisk Råd

A 1480/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- innspill fra aktører

J.nr. 09-00257-1

utdanningsnivå i befolkningen en viktig forutsetning. Befolkningens utdanningsnivå er en indikator på tilbudet av kvalifisert arbeidskraft til offentlig og privat sektor. OECD uttrykker i publikasjonen *"The well-being and Nations"* at; "Utdanning, opplæring og læring kan spille en viktig rolle som grunnlag for økonomisk vekst, sosial utjevning og personlig utvikling".

For den enkelte er arbeid viktig som inntektgrunnlag og for å kunne delta i samfunnslivet. At en stor del av befolkningen er utenfor i arbeidsdyktig alder, kan være en trussel mot opprettholdelsen av den menneskelige kapital. Det kan igjen få betydning for et lands økonomiske produktive evne, for sosial stabilitet og dermed for bærekraften i samfunnet. Her er det en særlig bekymringsfull tendens at stadig flere unge får uføretrygd, eller er arbeidsløse og mottar andre trygdeordninger som arbeidsløshetsstrygd eller sosialtrygd.

Velferdsutvalget mener det vil være av stor verdi at de nordiske landene gjennom det nordiske samarbeidet utvikler nordiske indikatorer for "et bærekraftig arbeidsliv" på lik linje med det som eksisterer innefor miljøområdet, og at dette arbeidet gjøres innefor rammen av globaliseringsarbeidet for helse og velferd. Dette vil være et nordisk initiativ i en global setting, og en god internasjonal markedsføring av Norden.

b) Unge arbeidsløse og uføretrygdete

Unge arbeidsløse og uføretrygdete mellom 18-34 år er i alarmerende vekst i de nordiske landene. Det er den samme gruppen som øker mest både når det gjelder langtidsfravær og sosialtrygd. Det er flere sammensatte problemstillinger knyttet til denne negative utviklingen, men det er mulig å se noen tendenser som: Dårlig eller ingen skolegang etter obligatorisk undervisning, ingen arbeidserfaring, blir sparket først i nedgangstider, mangler kvalifisert kompetanse/kunnskap, lite kontakt mellom skole/arbeidsliv og mulighet for jobb, rusproblematikk, psykiske/sosiale problemer, for lite lærlingplasser, for lite tilbud av praktisk utdanning/yrkesfag (danske modell med produksjonsskoler et unntak her). Det er viktig å satse på utdanning som inkluderer og tar hensyn til alles evner/ferdigheter, fysisk og psykisk funksjonsnivå og språkferdigheter. Velferdsutvalget vil bemerke at utdanning og aktiv arbeidsmarkedspolitikk er avgjørende faktorer for at unge mennesker skal få yrkespraksis, komme i et arbeidsforhold, eller kunne skape sin egen arbeidsplass.

I alle de nordiske land er det satt i gang målrettede tiltak for å motvirke ungdomsarbeidsløsheten. Det vil være nyttig å sammenligne gode eksempler på individ/strukturelt nivå i Norden for å utveksle erfaringer om hva som virker og hvorfor, og finne fram til *"best practice"*. Det er helt nødvendig å finne konkrete kortsiktige og langsiktige løsninger slik at ikke hele generasjoner "går tapt" og dermed risikerer å leve et liv i *utenforskap*, fattigdom, kriminalitet og rus, med særlig utsatthet for helseproblemer og lavere livskvalitet enn andre i samme aldersgruppe.

c. Forebygging

Det er svært viktig å motvirke den negative veksten i alvorlige livsstilssykdommer som diabetes, hjerte- og karsykdommer, kols og rusproblematikk som vi ser i alle nordiske land. Psykisk syke har også stor risiko for å bli utstøtt fra arbeidsmarkedet fordi det er mange myter rundt psykisk sykdom, og det er altfor lite ressurser til behandling og støtte, slik at de kan bli værende i arbeid.

Det å endre livsstil er noe av det vanskeligste mennesker gjør. Forebygging og tidlig behandling er en god investering rent samfunnsmessig, og sparer mennesker for lidelser og et liv med redusert livskvalitet. Det er viktig å sette inn ressurser i en tidlig fase, og forebygge varige skader for å få mennesker så friske som mulig og tilbake til arbeidslivet så fort som

Nordisk Råd

A 1480/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- innspill fra aktører

J.nr. 09-00257-1

mulig, der det er helsemessig forsvarlig. Her er det aktuelt å se på om det er mulig med et tettere samarbeide i Norden når det gjelder rask behandling på tvers av grensene av mindre alvorlige helseplager, for å hjelpe den enkelte nordboer raskest mulig tilbake et normalt liv, i arbeid og med inntakt livskvalitet. Grensehinder innenfor helse- og sosialområdet bør utredes for å undersøke om det er ressursbesparende og teknisk og praktisk mulig med et slikt samarbeid på tvers av grensene i Norden. Velferdsutvalget peker på arbeidet med forebyggende innsatser i Norden i statusrapport 2009, "Et bedre liv gjennom mat og mosjon i Norden – hvor langt er vi nådd?". Det skal redegjøres fra dette arbeidet under sesjonen i Stockholm, Sverige 2009. Rapporten bygger på den felles nordiske handlingsplanen fra 2006, "Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet gjennom mat og fysisk aktivitet.

d. Pensjon og pensjonsalder

De nordiske landene har forskjellig innretning på pensjon. Velferdsutvalget merker seg at det på bakgrunn av den demografiske utviklingen i Norden med en større andel eldre i befolkningen, diskuteres behov for at flere arbeider lengre enn den nåværende normale pensjonsalderen. Ved at det er nok mennesker i arbeid sikres inntekter for å opprettholde velferdsstaten og de eldres økende omsorgsbehov. Manglende arbeidskraft skyldes blant annet at antall barnefødsler har gått ned, at eldre lever lengre, og at utdanningskravene har økt. En høyere pensjonsalder vil måtte påvirke arbeidslivet og det må legges til rette for at det faktisk skal være mulig å jobbe hele tiden ut. I dag tvinges mange ut til trygd og flere ender som fattige pensjonister fordi pensjon skal betales over lengre tid og det blir mindre utbetalt i måneden. Dersom forholdene legges til rette med et inkluderende arbeidsliv og god seniorpolitikk, vil mennesker kunne jobbe lengre og eventuelt trappe ned til redusert arbeidstid, og få pensjon i tillegg til lønn.

e. Grensehinder

Grensehinder mellom de nordiske landene er en problemstilling Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd har jobbet aktivt med for å forenkle forholdene for nordboere som vil søke arbeid/utdannelse i et annet nordisk land. De nasjonale lovene, særlig innen helse/sosial og skattespørsmål, er med på å hindre nordboere fri mobilitet over grensene. Med tanke på finanskrisen er det særlig viktig at mennesker kan søke arbeid fritt over grensene, uten at lovgivningen skal være så komplisert at mennesker avstår fra å søke jobb i andre nordiske land, og heller forblir i en negativ situasjon i sitt hjemland.

Grensehinderforum (GF) ble etablert i Punkaharju juni 2007 med utgangspunkt i de nordiske statsministrenes beslutning om at: "Med alle midler fjerne de vanskeligheter som medborgerne kan støte på i det nordiske samarbeidet". GF under ledelse av Ole Norrback, skal jobbe aktivt opp imot NR, NMR, de nordiske regjeringer/statsministre, politisk system, embetsmenn og ekspertsystem på alle nivå, for å motvirke grensehinder mellom de nordiske landene. Velferdsutvalget vil påpeke viktigheten av å få disse komplekse problemstillingene høyere opp på den politiske dagsorden i en tid hvor det er behov for økt mobilitet for studerende, arbeidssøkere og arbeidstakere mellom de nordiske landene.

f. Globaliseringsinitiativet for 2010 for helse- og velferd

Velferdsutvalget, ved leder Siv Friðleifsdóttir, møtte den nye islandske sosial- og forsikringsministeren, Arni Pall Arnason, for å synliggjøre velferdsutvalgets prioriteringer til det nye globaliseringsinitiativet for 2010. Det er; a) Hiv/aids og multiresistent tuberkulose; b) Unges situasjon på arbeidsmarkedet; c) psykisk helse.

Under de nordiske helse- og sosialministrenes møte på Island i juni 2009 ble det uttalt at det er avgjørende for fremtiden og vår globale konkurran-

Nordisk Råd

A 1480/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- innspill fra aktører

J.nr. 09-00257-1

sekraft at Norden oppfattes som et bærekraftig velferdssamfunn. Ministrene poengterte at de vil styrke det nordiske samarbeidet for å bedre den psykiske helsen, gi god og effektiv behandling, og støtte opp om mulighetene til å vende raskt tilbake til arbeid etter sykdom. Gjennom den nye institusjonen Nordisk Velferdssenter (NVC), vil ministrene utvikle dette samarbeidet, spesielt i lys av globaliseringens utfordringer. Særskilt vil de søke modeller for å inkludere marginaliserte grupper i arbeidsmarkedet, samarbeide om velferdsteknologi, samt studere hvordan den demografiske utviklingen påvirker samfunnet. I tillegg til finanskrisen, medfører de demografiske forandringene og livsstilsykdommer store utfordringer i Norden. Sosial- og helseministrene vil engasjere seg aktivt i globaliseringsarbeidet og samarbeide om forebyggende helsearbeid og inkludering av utsatte grupper i samfunnet. Det er ønskelig at Norden skal satse på å forebygge livsstilsrelaterte sykdommer.

Det er viktig at NVC/NMR holder en tett dialog med Nordisk Råd om de prosjekter og prioriteringer som gjøres i forhold til det videre arbeidet innenfor globaliseringsinitiativet for helse- og velferd; "Norden som konkurransedyktig og unik velferdsregion- en god region og investere, arbeide og leve i!" Programforslaget er bygget opp rundt tre vitale søyler som gjensidig skal forsterke hverandre: 1) Utvidelse og kompetanseutvikling av arbeidsstyrken samt markedsføring av Norden. 2) Sikring av en sunn og arbeidsdyktig befolkning i Norden gjennom forebyggelse av livsstilsykdommer og fremme god psykisk helse. 3) Fremme en god effektiv sykdomsbehandling med tanke på å styrke nordiske borgeres livskvalitet og mulighet for hurtigst mulig kunne vende tilbake til hverdagen og arbeid, samt sikre en effektiv utnyttelse av ressursene i behandlingssystemet.

Nordiske initiativer

Velferdsutvalget vil i tillegg til utvalgsforslaget "Hvordan skape et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden", be interessenter av disse problemstillingene merke seg følgende nye initiativer:

- Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativ for 2010: "Norden som konkurransedyktig og unik velferdsregion- en god region å investere, arbeide og leve i". (Fokus på arbeidsliv/inkluderende arbeidsliv).
- Ministerrådsforslag: Ny strategi for bærekraftig utvikling - en ny kurs for Norden 2009 - 2012". (Fokus på Nordisk velferdsstat, et verktøy for en bærekraftig utvikling).
- Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC)s rapport fra arbeidsgruppen: "Arbeidsmarked og sosial velferd 2009". (Fokus på pendlere i Østersjøregionen mobilitet og ungdomsarbeidsløshet).
- Statusrapport 2009: "Et bedre liv gjennom mat og mosjon i Norden- hvor langt har vi nådd?"

Nordisk Råd

A 1480/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- innspill fra aktører

J.nr. 09-00257-1

3. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å utvikle parametre for begrepet "et bærekraftig arbeidsliv", som skal kunne dokumentere utviklingen innen arbeidslivet i Norden på årlig basis

å ta initiativ til en bred, tverrfaglig konferanse om ungdomsarbeidsløsheten i Norden. Konferansen skal belyse faktorer som har betydning for manglende tilknytning til arbeidslivet for unge mennesker i de nordiske landene. Konferansen bør munne ut i en rapport som oppsummerer erfaringene som er utvekslet, og inneholde forslag til tiltak for å redusere ungdomsarbeidsløsheten på kort og lang sikt

å øke mobiliteten i Norden ved å forsere innsatsen for å bygge ned grensehinder for nordboere som ønsker arbeid/utdannelse og etablering av arbeidsplasser over landegrensene i Norden

å ta initiativ til en utredning for å se på måter å utvikle et mer inkluderende arbeidsliv. Det er et arbeidsliv som tar utgangspunkt i mennesker og menneskers behov, som tilpasser arbeidslivet slik at man kan bli værende i arbeidslivet, slik at den enkeltes ressurser og arbeidsevne utvikles og benyttes. Utredningen skal også foreslå nye tiltak for å redusere den negative utviklingen der flere og flere mennesker settes utenfor fellesskapet og arbeidsmarkedet

å ta initiativ til et nordisk seminar som belyser sammenhengen mellom demografiutviklingen, behovet for arbeidsinnvandring, et inkluderende arbeidsliv og behovet for å få eldre arbeidstakere til å stå lengre i arbeid. Det skal også belyse fordeler og ulemper med å heve pensjonsalderen, eller gjøre den mer fleksibel enn den er i dag ut fra et sosial- og helsemessig perspektiv, og se på en mulig menneskelig og samfunnsøkonomisk gevinst

Mariehamn den 30. september 2009

Christer Adelsbo (s)

Line Barfod (EL)

Arja Karhuvaara (saml)

Marianne Kierkemann (m)

Anita Knakkegaard (DF)

Tuula Peltonen (sd)

Jessica Polfjärd (m)

Reidar Sandal (A)

Paula Sihto (cent)

Siv Friðleifsdóttir (F), formand

Ib Thomsen (FrP)

Göte Wahlström (s), næstformand

Nordisk Råd

A 1480/velferd

Fremlagt av:

Velferdsutvalget

Bilag:

- innspill fra aktører

J.nr. 09-00257-1

Tillegg til utvalgsforslag om inkluderende arbeidsliv fra aktører

Nordisk Råd

Innspill fra noen aktører til arbeidet med "Hvordan skape et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden": som hovedsak for Velferdsutvalget i 2009:

A 1480/velferd

Velferdsutvalget har vært i dialog med/besøkt blant annet Arbeidsmiljø København (AMK v/Poul Sørensen), Ingvar Kamprad, grunnlegger av IKEA, Norges Hovedorganisasjon (NHO v/Sigrun Vågang) som et ledd i arbeidet med hovedtemaet.

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- innspill fra aktører

J.nr. 09-00257-1

Arbeidsmiljø København (AMK) er København kommunes tverrsektorielle arbeidsmiljøenhet som tilbyr samtlige kommunale arbeidsplasser i København en hurtig, konkret og kompetent rådgivning i arbeidsmiljøspørsmål. AMK medvirker til en kompetanse- og kunnskapsutveksling på tvers av forvaltningen, og samtidig utvikler og formidler metoder og praktiske løsninger til arbeidsmiljøarbeidet. Forvaltningen ser AMK som den viktigste dialogpartneren i gjennomføringen av forvaltningens egen strategi for utvikling av attraktive arbeidsplasser, kvalitetsforhøyelse, trivsel og bedre service til beboerne.

Ingvar Kamprad er grunderen som står bak ideen, virkeliggjøringen og utviklingen av IKEA fra et lite konsept til en virksomhet med butikker i mange land.

Norges Hovedorganisasjon (NHO) er den største interesseorganisasjonen for bedrifter i Norge. Medlemmene i NHO er ca 19.000 bedrifter innen håndverk, industri, service og IKT/kunnskap. Bedriftene utgjør ca. 494.000 arbeidsplasser og står for 40 prosent av den økonomiske verdiskapningen i det private næringslivet.

Følgende erfaringer kan oppsummeres fra dette:

Innspill fra AMK:

Det er utfordringer og dilemmaer som påvirker menneskers tilknytning til arbeidsmarkedet som økende krav til arbeidsoppgaver, medarbeidere med komplekse liv, psykososiale belastninger, lav utdanning, enslige mødre, ulikhet i helseforhold som alkohol, røyking og fedmeproblematikk osv.

Det må fokuseres på nærvær ikke fravær. Sjefene må kurses for å forstå hva et inkluderende arbeidsliv innebærer og vise vilje til en reell tilrettelegging/endring i arbeidsoppgaver for personer som trenger det på arbeidsplassen. Det er nødvendig å se på arbeidsplassens evne til å motivere/påvirke en medarbeider til å forbli i arbeidet, som varig eller midlertidig befinner seg i en sårbar situasjon. Her er det spesielt viktig å ha fokus på individet, undersøke muligheter for å styrke personens ressurser eller endre på krav for å skape balanse mellom arbeidet og menneskets behov. Fleksibilitet er et uttrykk for arbeidsplassens evne til å inkludere og gjøre seg nytte av mangfoldighet og forskjeller. Her er det spesielt viktig å ha fokus på organisasjonen, aktiv stillingstagning fremfor passiv toleranse, ansvarlighet i forhold til ansatte og samfunn, et løpende forebyggende perspektiv hvor arbeidsplassen følger med på den teknologiske utviklingen og utvikler medarbeidernes kompetanse. Et bæredyktig arbeidsliv er at medarbeiderne i sitt arbeid utvikler sine evner, blir friske og nærværende. Her er arbeidsplassen den helt sentrale arenaen.

Arbeidsmiljø i et livsfaseperspektiv er en ny utfordring. Tidligere var arbeidsmiljø det samme for unge som eldre. Det er det ikke lenger, de unge har andre utfordringer og muligheter enn de eldre, det å holde på sine senior medarbeideren er en annen viktig oppgave. Andre medarbeidere er i omsorgsfasen og har fokus på familien. Noen er i full-fart-framover og i

karrierfasen, mens andre igjen er i refleksjons-/veletablert fasen. I framtiden må arbeidsplassene være flinkere til å tilrettelegge med større fleksibilitet for ulike livsfaser.

Innspill fra Ingvar Kamprad, grunnlegger av IKEA:

En nøkkelfaktor i forhold til en god arbeidsgiverpolitikk er å bli verdsatt, sett og respektert for det arbeidet du gjør, og det å være en del av et team. Arbeidstakere tilbringer store deler av sin tid på en arbeidsplass, og må føle seg viktig ellers sitat (Ingvar Kamprad): "mister de 1/3 av sitt liv". Alle er viktige i et foretak, og det er essensielt å rendyrke prinsippet om å jobbe sammen. F.eks har IKEA som konsern egne programmer for å passe på at det ikke blir for mange mellomledd mellom ledelsen og andre ansatte. Ledelsen må være nærmere sitt personale enn tilfellet blir med større byråkrati.

Norden har en fin holdning til hverandre med lite klassetenkning, men det er viktig å få til et mer inkluderende arbeidsliv for handikappede og minoriteter. Arbeidsplasser må ha fokus på miljøspørsmål og ha en sosial ambisjon. For eksempel har IKEA satset stort på en profesjonell HR (Human Relation) avdeling for å omplassere i stedet for oppsigelse og/eller sykemelding av medarbeidere. Sitat: "Vi lever i en global verden".

Innspill fra Sigrun Vågeng (NHO):

I forbindelse med finanskrisen er det mange som mister jobbene sine, og tiltakene som gjøres i arbeidsmarkedet nå vil påvirke arbeidsmarkedet i lang tid fremover. Finanskrisen avverger ikke våre langsiktige utfordringer, og vi "må ha to tanker i hodet samtidig". To hovedutfordringer for det nordiske arbeidsmarkedet er; 1) Demografiske forandringer, og 2) Global konkurranse.

"Mye av den nåværende policy fokuserer på korttidseffekter for å bemøte finanskrisen og den manglende etterspørselen. Utfordringen er å lage korttidspolicy på en måte som møter disse umiddelbare utfordringene og som samtidig er konsistent med økende nivåer av global konkurranse og produksjonskapasitet over tid" (Nordic Globalisation Barometer, 2009).

To trender som omformer arbeidslivet: den økende servicesektoren og minskningen av andelen arbeidsføre i populasjonen (Manpower, 2009).

Løsninger; 1) Et mer inkluderende arbeidsliv, og 2) Økt produksjon.

Strategier: 1) Et velferdssystem som belønner det å jobbe. 2) Tidlig intervensjon for å få mennesker til å forbli lenger i arbeidsmarkedet: a) utvikle et inkluderende arbeidsliv; b) redusere sykefraværet; c) redusere antallet unge mennesker som står utenfor arbeidsmarkedet og lever på stønader. 3) Øke kunnskapen/kompetansen til arbeidsstyrken: a) Utdannelsessystemet er den viktigste tilførsel til arbeidslivet; b) utdanning og trening må gjøre mennesker mer tilpasningsdyktige og effektive i forhold til forandringer i arbeidsmarkedet, og bredt på krav om ny kunnskap.

Det er økonomisk kostbart for et samfunn å ha en stor del av den menneskelige capita på trygd. Det er viktig å fokusere på at det finnes ressurser og muligheter for å omskolere arbeidsledige menneskelig. Arbeidsgivere må ikke anvende svart arbeidskraft. Det er viktig å anvende Europeiske fond for å støtte midlertidige arbeidsplasser, utdanning og forskning. Unge mennesker er ikke nok forberedt til arbeidslivet, utdanninger er ikke alltid i samsvar med hva som kreves i arbeidslivet. Unge mennesker må få en utdanning og kompetanse på sitt nivå. Altfor mange faller ut av høyere utdanning. Det mangler totalt praktisk orienterte yrkesutdannelser.

Økt regional utvikling; økonomisk vekst og utvikling må ikke bare skje i byområder. Bedrifter må stimulere til å ha et inkluderende arbeidsliv, en

Nordisk Råd

A 1480/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- innspill fra aktører

J.nr. 09-00257-1

god seniorpolitikk, integrasjon, og ta imot arbeidssøkere med et handikapp.

Det må lønne seg både å jobbe og stå lengre i jobb i forhold til pensjonsutbetaling. Vi blir eldre og eldre på det nordiske arbeidsmarkedet. "Europas aldershjem" er en enorm utfordring for alle, og en stor andel oppegående pensjonister vil stå utenfor.

Nordiske land må være oppmerksomme på det som kalles i EU "*Unemployment trap*", der arbeidstakere er "fanget" i pengesystem i et land uten å få nytt arbeid. Det er ett av hovedproblemene ved EUs frie arbeidsmarked. I følge Eurofound's hjemmeside og studier er det to typer av "*employment traps*" (arbeidsledighets fallgruber) :

- *Økonomiske fallgruver*. Det handler om at det å jobbe ikke gir noen ekstra kjøpekraft, eller bare en bitteliten effekt, og i noen tilfeller kan det til og med være økonomisk ulønnsomt å jobbe og utgiftene forbundet med det å jobbe overstiger inntektene.
- *Ikke-økonomiske fallgruver*. Det handler om andre faktorer, som motløshet, kompetansenivå eller familiesituasjon eller andre personlige hindringer som resulterer i at mennesker ikke klarer å komme seg inn på arbeidsmarkedet.

I Norge er det nesten ¼ av den arbeidsføre befolkningen som ikke er i jobb, men som kunne ha vært det. Problemene er sammensatte, men spørsmålet er om vi har et godt velferdssamfunn når så mange står utenfor velferdssamfunnet?

Nordisk Råd

A 1480/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- innspill fra aktører

J.nr. 09-00257-1

UDVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1481/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Anbefalinger fra høring den
17. april 2009

J.nr. 09-00266-1

Udvalgsforslag om opfølgning på kulturreformen

1. Udvalgets forslag

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at indsatser og aktiviteter for frivillig og amatørsektoren bliver indskrevet eksplicit som selvstændigt indsatsområde med tilhørende budget i Nordisk Ministerråds kommende strategi og handlingsplan for 2010-2012

at kontinuitet og balance sikres i kultursamarbejdet, således at tilbagevendende projekter som teaterdage og festivaler eller etablerede kulturinstitutioner kan opnå støtte i mere end tre gange i træk

at ansøgningsprocedurer forenkles og at det undersøges, hvorvidt støtte-programmer fra hhv. Kultur KontaktNord og Kulturfonden kan koordineres og samordnes for at undgå udgifter til dobbelt brug af sagkyndige og dobbelt administration af ansøgninger

at de relativt få nordiske kulturstøttekroner, der er til rådighed, bør bidrage til at fremme et reelt nordisk bredt kultursamarbejde, således at hovedvægten skal ligge på en tydelig nordisk dimension og bredde i de projekter, der tildeles støtte gennem Nordisk Ministerråds programmer

at der skal være en mere permanent repræsentation fra det nordiske kunst- og kulturliv ved Nordisk Kulturforum, sådan at der er mulighed for at have mere sammenhæng fra forum til forum. Altså f.eks. 1/4 eller 1/3 permanente deltagere og modsvarende forskellige deltagere, der inviteres alt efter temaet. Det kan f.eks. være tre til fireårige udpegninger fra Nordisk Kunstnerråd og andre aktører

at der ved uddeling af projektstøtte må være en klar opdeling mellem på den ene side embedsmandsniveauet og projektsekretaria-

ter og på den anden side de sagkyndiges/eksperternes kulturfaglige og uafhængige ekspertise og vurdering. De to parter skal være adskilt, således at arms-længdeprincippet kan opretholdes

at sagkyndiggrupper og deres frihedsgrader gennemgås og tilpasses med henblik på at sikre gruppernes uafhængighed og deres kunstfaglige, dybe og brede sammensætning og ekspertise, herunder at der er mere transparens omkring udvælgelsen af sagkyndige

at det nordiske kultursamarbejde i høj grad bygger på uformel netværksdannelse, der er opstået over tid og som er særdeles væsentlig for en fortsat forståelse af et nordisk fællesskab. Nordisk Ministerråds støtteprogrammer bør i højere grad støtte aktiviteter fra disse netværk, og dermed kvalificere og synliggøre dem, frem for primært at satse på nye netværk

Nordisk Råd

A 1481/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Anbefalinger fra høring den
17. april 2009

J.nr. 09-00266-1

2. Baggrund

To år efter regeringernes omfattende ændring af det nordiske kultursamarbejde vil Nordisk Råd nu have klarhed for, om reformen virker efter hensigten. Reformen fik vidtrækkende betydning for hele det nordiske kulturlandskab, og det er relevant at pege på en række elementer der bør justeres og tilpasses.

Det etablerede og velfungerende kultursamarbejde, ikke mindst i form af tilbagevendende projekter, der har været gennemført i form af festivaler og kulturdage har i dag ikke længere de samme ansøgningsmuligheder og støttemuligheder i det nordiske samarbejde. Konsekvensen heraf kan blive en svækkelse af kunsternes og kulturlivets position i det nordiske samarbejde, hvilket også kan ramme Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, idet den folkelige forankring og opbakning vil forsvinde gradvist – og det vil sige at fundamentet for det nordiske samarbejde kan risikere at smuldre nedefra. Kulturlivet har et stort behov for kontinuitet og langsigtet planlægning, og ikke kun for projektorientering og nyhedstænkning. Kunsten er i sig selv nyskabende og innovativ. Den har en egenværdi, og således bør det være overflødigt på detailniveau at sætte ind med programmer, der styrer kunsten hen i mod bestemte fokus som innovation og nyskabelse. Projektorienteringen skaber større konkurrence mellem aktørerne, hvilket kan medføre en splittelse mellem kulturaktørerne, som i virkeligheden burde samarbejde for at skabe vækstbede, netværk, synergier og merværdi. Samlet set kan det betyde, at den overordnede policy-udvikling for kulturen ikke opnår den nødvendige forankring ude i kulturlandskabet.

Der er behov for kontinuitet så man kan udvikle indholdet i kulturarbejdet uden hele tiden at skulle ændre rammerne. Eksempelvis kan et arrangement eller en festival have samme navn hvert år, fx *Nordiske Teaterdage*, men scenen, værtslandet, publikum og kunstnerne er nye hvert år. Ikke alt kan være kortvarige projekter. Det tager tid at opbygge koncepter og brands. Og det er u hensigtsmæssigt hele tiden at skulle genopfinde sig selv. Det bør være muligt at få støtte til kontinuerlige projekter.

Globaliseringen rummer spændende muligheder ikke mindst på kulturområdet. Globaliseringen har betydet fornyet kraft og synlighed for det nordiske samarbejde. Og ikke mindst at også statsministrene har forstærket deres fokus på det nordiske samarbejde. Der tales om en renæssance i det nordiske samarbejde. Samarbejdet har traditionelt set haft sin styrke og forankring i det folkelige og demokratisk forankrede kultursamarbejde.

3. Høring

De nordiske landes kulturreform fra 2007 var til debat, da Kultur- og Uddannelsesudvalget i Nordisk Råd i april 2009 afholdt en offentlig høring (ca. 130 deltagere) i København. Helt centralt i debatten stod ønsket om dialog og folkelig forankring. Både professionelle og amatørkunstnere tog del i debatten omkring de vigtigste af reformens punkter. Med høringen fik Nordisk Råd et billede af, hvordan nordiske kulturaktører opfatter de igangværende reformer på kulturområdet. Høringen mundede ud i 13 konkrete anbefalinger (se sidst i betænkningen).

4. Udvalgets synspunkter

Overordnet mener udvalget, at der er sket en gennemgribende overflytning af de faste ressourcer fra tilbagevendende arrangementer over til de tidsbegrænsede engangsprojekter, hvor betoningen ligger på at tilgodese en svagt defineret fornyelse. Derved udelukker man den traditionelle støtte til de mere langsigtede projekter. Dette gælder både for de professionelle og for amatører.

Herudover er det en misforståelse, når man siger, at der IKKE tidligere skete fornyelse og innovation på f.eks. festivalen Ung Nordisk Musik eller på Biskop-Arnös debutantseminarer, selvom de har fundet sted siden 70'erne. Netop fordi rammerne var på plads kunne nye deltagere koncentrere sig om indholdsmæssig fornyelse.

Det er problematisk, at det langsigtede perspektiv ikke længere har nogen plads, og at væsentlige initiativer bliver frasorteret, alene fordi de har fundet sted tidligere. Dermed forsvinder de vækstbede, hvorfra nye kunstneriske samarbejder har kunnet udvikle sig.

Der er behov for kontinuitet så man kan udvikle indholdet i kulturarbejdet uden hele tiden at skulle ændre rammerne. Eksempelvis kan et arrangement eller en festival have samme navn hvert år, f.eks. *Nordiske Teaterdage*, men scenen, værtslandet, publikum og kunstnerne er nye hvert år. Ikke alt kan være kortvarige projekter. Det tager tid at opbygge koncepter og brands. Det er u hensigtsmæssigt hele tiden at skulle genopfinde sig selv. Udvalget mener således, at det bør være muligt at få støtte til kontinuerlige projekter. Herudover er det af afgørende betydning, at det er projekter med nordisk bredde og dybde – f.eks. at det er tre nordiske/baltiske deltagerlande der går sammen – og at man IKKE yder støtte til bilaterale projekter, der kan opnå støtte i andet regi.

Selv om globaliseringen giver nye muligheder, er faren at man i iveren efter at styre kunsten risikerer at svække den folkelige og parlamentariske indflydelse med et deraf følgende demokratisk underskud. Mange høringsdeltagere gav udtryk for, at der er sket en større centralisering af den nordiske kulturpolitik, idet det opleves at kulturministrene fra centralt hold styrer og igangsætter bestemte satsninger langt i højere grad end tidligere, dermed svækkes armslængdeprincippet i væsentlig grad, hvilket udvalget er betænkelig ved.

5. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at indsatser og aktiviteter for frivillig og amatørsektoren bliver indskrevet eksplicit som selvstændigt indsatsområde med tilhørende budget i Nordisk Ministerråds kommende strategi og handlingsplan for 2010-2012

at kontinuitet og balance sikres i kultursamarbejdet, således at tilbagevendende projekter som teaterdage og festivaler eller etable-

Nordisk Råd

A 1481/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Anbefalinger fra høring den
17. april 2009

J.nr. 09-00266-1

rede kulturinstitutioner kan opnå støtte i mere end tre gange i træk

at ansøgningsprocedurer forenkles og at det undersøges, hvorvidt støtte-programmer fra hhv. Kultur KontaktNord og Kulturfonden kan koordineres og samordnes for at undgå udgifter til dobbelt brug af sagkyndige og dobbelt administration af ansøgninger

at de relativt få nordiske kulturstøttekroner, der er til rådighed, bør bidrage til at fremme et reelt nordisk bredt kultursamarbejde, således at hovedvægten skal ligge på en tydelig nordisk dimension og bredde i de projekter, der tildeles støtte gennem Nordisk Ministerråds programmer

at der skal være en mere permanent repræsentation fra det nordiske kunst- og kulturliv ved Nordisk Kulturforum, sådan at der er mulighed for at have mere sammenhæng fra forum til forum. Altså f.eks. 1/4 eller 1/3 permanente deltagere og modsvarende forskellige deltagere, der inviteres alt efter temaet. Det kan f.eks. være tre til fireårige udpegninger fra Nordisk Kunstnerråd og andre aktører

at der ved uddeling af projektstøtte må være en klar opdeling mellem på den ene side embedsmandsniveauet og projektsekretariater og på den anden side de sagkyndiges / eksperternes kulturfaglige og uafhængige ekspertise og vurdering. De to parter skal være adskilt, således at arms-længdeprincippet kan opretholdes

at sagkyndiggrupper og deres frihedsgrader gennemgås og tilpasses med henblik på at sikre gruppernes uafhængighed og deres kunstfaglige, dybe og brede sammensætning og ekspertise, herunder at der er mere transparens omkring udvælgelsen af sagkyndige

at det nordiske kultursamarbejde i høj grad bygger på uformel netværks-dannelse, der er opstået over tid og som er særdeles væsentlig for en fortsat forståelse af et nordisk fællesskab. Nordisk Ministerråds støtteprogrammer bør i højere grad støtte aktiviteter fra disse netværk, og dermed kvalificere og synliggøre dem, frem for primært at satse på nye netværk

Nordisk Råd

A 1481/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Anbefalinger fra høring den
17. april 2009

J.nr. 09-00266-1

Stockholm den 27. oktober 2009

Ásmundur Einar Daðason (VG)
Bente Dahl (RV), næstformand
Monica Green (S)
Bitten Høegh-Dam (S)
Katrín Dahl Jakobsen (Jvfl)
Mogens Jensen (S), formand

Mats Johansson (m)
Fredrik Karlström (ObS)
Per Olaf Lundteigen (Sp)
Gunn Olsen (A)
Gunilla Tjernberg (kd)

Bilag

Nordisk Råd

A 1481/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- anbefalinger fra høring den
17. april 2009

J.nr. 09-00266-1

13 anbefalinger, formuleret på baggrund af Nordisk Råds offentlige høring den 17. april 2009:

1) At Nordisk Kulturforum, som dialogværktøj, defineres og at kriterier for valg af deltagere og temaer synliggøres og gøres mere transparente samtidig med, at kommunikation og baggrundsviden om Kulturforum og andre typer høringer målrettes og præsenteres med henblik på at relevante kulturaktører inddrages.

2) At amatør- og frivilligsektorens betydning og berettigelse ekspliciteres og indeholdes i Nordisk Ministerråds kommende handlings- og strategiplan for kulturområdet.

3) At Nordisk Kulturfond ikke alene skal varetage arbejdet med frivilligsektoren, og at der bør oprettes andre støttemuligheder for amatører og frivillige, gerne i form af et 'Kulturkontakt Nord' for denne sektor.

4) At der sikres alsidighed i det nordiske kultursamarbejde, således at branding og eksportmæssige satsninger inden for nordisk design, film og medier kan kombineres med professionelle og/eller folkelig forankrede projekter og satsninger, der uafhængigt udvælges og formuleres af kulturaktørerne selv.

5) At et overordnet politisk sigte kunne være politisk at sikre, at kultur og kunst *ikke* styres. Kunsten er innovativ og fornyende i sig selv! Det har været et af de unikke elementer i den nordiske kulturmodel og *ikke-styring* kan måske blive et af Nordens mest unikke kulturpolitiske bidrag til en globaliseringsproces. Her ligger en mulighed for at markere Norden i det globale kulturlandskab i årene fremover. Det er en udfordring, som det danske formandskab i Nordisk Ministerråd kunne sætte på dagsordenen startende i 2010.

6) At der ved uddeling af projektstøtte må være en klar opdeling mellem på den ene side embedsmandsniveauet og projektsekretariater, og på den anden side de sagkyndiges/eksperternes kulturfaglige og uafhængige ekspertise og vurdering. De to parter skal være adskilt, således at armslængdeprincippet kan opretholdes.

7) At det undersøges, hvorvidt man i iveren efter at rationalisere og effektivisere den administrative del af kultursamarbejdet i reformen, i samme ombæring er kommet til 'at hælde barnet ud med badevandet', således at faglig ekspertise og administration, der før var to integrerede størrelser, nu er begrænset til et meget lille antal sagkyndige, der mangler den kunstfaglige ekspertise inden for nogle af de enkelte genrer og kunstarter

som de skal bedømme, hvorved en stor del af den kulturfaglige, uafhængige ekspertise er gået tabt.

8) At sagkyndiggrupper og deres frihedsgrader gennemgås og tilpasses med henblik på at sikre gruppernes uafhængighed og deres kunstfaglige, dybe og brede sammensætning og ekspertise, herunder at der er mere transparens omkring udvælgelsen af sagkyndige.

9) At der etableres en tæt kobling mellem på den ene side Kulturkontakt Nord og Kulturfonden, og på den anden side de nationale bevillingsinstanser i form af konkrete aftaler om overtagelse af projekter, således at nordiske satsninger efter støtteophør kan leve videre og opnå støtte i nationalt regi.

10) At der fortsat er mulighed for at opretholde langsigtede initiativer i det nordiske kultursamarbejde i form af f.eks. festivaler og debutantseminarer, hvor rammerne er på plads og kunstnerne kan koncentrere sig om den indholdsmæssige fornyelse, ikke mindst til gavn for netværk og vækstbede, hvorfra nye samarbejder kan udvikle sig.

11) At det nordiske kultursamarbejde i høj grad bygger på uformel netværksdannelse, der er opstået over tid og som er særdeles væsentlig for en fortsat forståelse af et nordisk fællesskab. Nordisk Ministerråds støtteprogrammer bør i højere grad støtte aktiviteter fra disse netværk, og dermed kvalificere og synliggøre dem, frem for primært at satse på nye netværk.

12) At det kan tage ca. ti år at gøre eksempelvis en fælles nordisk festival til en markant begivenhed, og at der er behov for at støtte den lange tids-horisont. Events konstrueret ud fra politisk bestemte satsningsområder eller programmer skaber ikke de netværk, der er en nødvendig basis for at nye, kunstnerisk relevante projekter vokser frem. Sunde tværfaglige samarbejder og vækstbede starter nedefra, ikke ved at kunstnerne skal finde på et projekt der passer ind i en kasse, der er defineret ovenfra.

13) At der udarbejdes en række fagligt begrundede kriterier for, hvordan kulturinitiativer og kulturprojekter fremover, også i globaliseringssammenhæng skal formuleres og udvælges. Hvilke kriterier og parametre ligger bag globalisering og nordisk nytte? Det er i dag uklart for mange kulturaktører, men tillige også for mange politikere og beslutningstagere. Konkurrencekraft og nordisk merværdi, hvordan materialiseres og udmøntes begreberne? Kriterierne for globalisering og for den efterfølgende udvælgelse af kultursatsninger bør basere sig på en forudgående politisk og demokratisk forankret diskussion og proces.

Nordisk Råd

A 1481/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Anbefalinger fra høring den
17. april 2009

J.nr. 09-00266-1

UDVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1482/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00267-1

Udvalgsforslag om håndhævelse af ophavsret på internettet

1. Udvalgets forslag

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at det undersøges og kortlægges, hvilken sammenhæng, der er mellem ophavsret og oplevelsesøkonomi, herunder i hvilken grad den teknologiske udvikling påvirker værditilvæksten for kunstnerne og ophavsretsbrancherne

at der skabes en platform, der sikrer dialog mellem politikere, kunstnere, producenter, forbrugere og andre interessenter på ophavsretsområdet og som faciliterer, at parterne selv aftaler og administrerer forretningsmodeller og tilsigter at sikre en effektiv beskyttelse af kunstneres og producenters ophavsrettigheder ved at mindske omfanget af ophavskrænkelser på nettet

at der etableres en parallel overvågning og gennemsyn af lovgivning på ophavsretsområdet og retssikkerhedsområdet i de nordiske lande og i forhold til EU med det formål, at lovgivningen harmoniseres

at der planlægges og igangsættes oplysningskampagner rettet mod skoler og børn og unge samt forbrugerorganisationer, der informerer om betydningen af ophavsret, og om hvad brud på denne kan have af konsekvenser for kunstnere, rettighedshavere og for samfundet generelt

at det undersøges, om muligheden for at oprette et uafhængigt råd eller organ på nationalt niveau, eventuelt i form af en allerede eksisterende offentlig instans, der får mulighed for, via direkte breve, at kontakte de store krænkere med information om, at der er ulovlige aktiviteter på deres forbindelse, som de bør stoppe eller gøre noget ved (det er IKKE internetudbydere og teleselskaber, der skal foretage en overvågning)

at der i ovennævnte at-satser tages hensyn til og respekteres, at internettet i dag har en helt central betydning for borgernes og internetbrugernes ytringsfrihed og adgang til at deltage i samfundet

Nordisk Råd

2. Baggrund

Skabelsen af kultur i de nordiske lande er grænseoverskridende i sin natur. På samme vis er også den teknologiske udvikling, hvilket understreges af den igangværende digitalisering af kulturmarkederne og af oplevelsesøkonomien generelt set. Grundlæggende er denne udvikling positiv, idet produktion og distribution, som før ikke var mulig, nu er muliggjort. Kunstneres vilkår kan forbedres og forudsætningerne for at værker og produktioner kan spredes forbedres også. Men det forudsætter, at spredningen sker på lovlig og aftalebaseret vis. Imidlertid ser det ud til, at der er tegn på, at der sker krænkelse af ophavsretten overalt i Norden. Senest har *"Pirate Bay-sagen"* i Sverige og det svenske piratpartis indtog i Europaparlamentet sat markant fokus på det.

A 1482/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00267-1

Overordnet er kunst og viden i digitaliseret form immateriel, så hvis man skal handle med kunst og viden, må man have et system, som sikrer, at man får betaling for den. Derfor er ophavsretten fuldstændig uundværlig.

Samtidig er eksempelvis musikalget ramt af ny bundrekord i 2008 og er nu halveret i forhold til 2000. Branchen omsatte for 556 millioner kroner bare i Danmark. Igen er det faldende cd-salg skyld i nedturen, mens boomet i digitale downloads sikrede, at 2008 ikke var ren fiasko. Det ser således ud til, at nye digitale forretningsmodeller kan gå ind og erstatte de tidligere fysiske produkter.

Kultur- og Uddannelsesudvalget ønsker med dette initiativ at kortlægge, hvilke muligheder producenter og rettighedshavere har for at indføre nye forretningsmodeller (*flat rate*-løsning). Der bør udvikles nye, digitaliserede produkt- og distributionskoncepter, der er mere tilgængelige for forbrugerne. Og som producenter og kunstnere også kan profitere af. Yderligere skal de nordiske lande undersøge, hvordan en aftalelicensmodel og fællesskabsret kan harmoneres.

På EU-niveau overvejer Kommissionen i øjeblikket, om man skal lovgive generelt om, at teleselskaberne får pligt til at lukke for internetforbindelsen hos EU's 500 mio. borgere, hvis forbindelsen er blevet brugt til at downloade piratkopieret materiale tre gange. Dette til trods for, at EU-Parlamentet for nylig har bakket op om en rapport, der tager afstand fra den franske model - *"3 strikes and you're out"* - og som dermed har sendt et kraftigt signal til Kommissionen om, at der skal findes en fornuftig balance mellem forbrugernes og rettighedshavernes interesser.

Kultur- og Uddannelsesudvalget i Nordisk Råd finder, at den franske model ikke er anvendelig i Norden eller i EU. I stedet bør man fra politisk side sikre, at forbrugernes interesser og rettigheder anerkendes i den digitale verden. I stedet kræves reel inddragelse af forbrugerne og forbrugerorganisationerne i debatten om forhandlingerne om bekæmpelse af digitalt pirateri eller ulovlig fildeling.

3. Høring

Håndhævelse af ophavsret på nettet og bekæmpelse af pirateri i de nordiske lande var til debat, da Kultur- og Uddannelsesudvalget i Nordisk Råd i september 2009 afholdt en høring om emnet på Åland. Udgangspunktet for høringen var *"At Norden skal finde en fælles/gemensam platform for at sikre forbrugere, kunstnere, teleudbydere og producenter i forhold til håndhævelse af ophavsret/copyright på nettet."*

Der var et bredt udsnit af de forskellige aktører repræsenteret ved høringen: Peter Schönning, advokat, Antipiratgruppen i Danmark; Jan Rosen, professor Stockholms Universitet; Hans Marius Graasvold, underdirektør i Norges Forbrukerråd; Allan Bartroff, Senior Advisor TDC (ISP), Legal and Regulatory Affairs; Lars Henriksson jurist og Helena Woodcock, Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå (STIM); Sten Melin, kunstner og ordførende i Föreningen svenska tonsättare; Pär Nygårds, näringspolitisk ekspert, IT&Telekomföretag inom Almega, branschorganisation i Sverige.

4. Udvalgets synspunkter

Den digitale udvikling er en del af nutiden og fremtiden. Den stiller store krav til alle, og det er ikke mindst en udfordring for industrien. Men en holdbar løsning indebærer, at forbrugernes rettigheder i den digitale verden også anerkendes, så hensynet til alle parter må finde et velafbalanceret niveau.

Inddragelse af forbrugerne og forbrugerorganisationerne i debatten og forhandlingerne om bekæmpelse af digitalt pirateri er således en nødvendighed. Forbrugernes rettigheder og retssikkerhed kan til tider være under pres i den digitale verden. Derfor bør det sikres, at også forbrugernes retssikkerhed og rettigheder indgår i løsningerne, således at der sikres en fornuftig balance mellem alle aktørers interesser.

En stor del af lovgivningen og retspraksis har i dag ganske vide rammer, når det gælder om at håndhæve ophavsretten på nettet set fra rettighedshavernes synspunkt. Men den internetbruger eller hjemmeside-ejer, som er genstand for rettighedshavernes retshåndhævelser, er i en langt mindre fordelagtig position. Derfor bør borgernes rettigheder også tilgodeses.

En stor del af indsatsen bør tillige rettes mod piratkopiering i forhold til de professionelle og systematiske krænkere. Der bør være metoder til at få dem bevidstgjorte om det uacceptable i deres adfærd. Og om fornødent, hvis oplysning og argumentation ikke ændrer deres adfærd, så må man skride ind over for dem med de sanktionsmuligheder, der allerede i dag gives i lovgivningen. Her vil det være en stor fordel, hvis de parter der er involveret i indholdsøkonomien, som bl.a. rettighedshavere, der leverer indhold, og internetudbydere, der giver mulighed for at distribuere det, går sammen om en indsats.

Erfaringer fra Storbritannien viser, at hvis man udsender oplysende breve til forbrugere, hvor det konstateres at der sker ulovligheder på deres IP-adresse (ejerens internet-forbindelse), så reagerer de fleste personer positivt og får sikret sin internetforbindelse mod ulovligheden. Og sker der fortsat en ulovlighed på den samme IP-adresse, modtager man endnu et brev om, at man bør sikre sig snarest mod denne ulovlige handling. Hvis misbruget så fortsætter kan det være nødvendigt at sætte yderligere ind, men så må det ske via domstolene, som vi kender det i dag.

Disse oplysningsbreve kan også give en vejledning i, hvordan man kan forhindre, at andre trænger sig ind på ens internetforbindelse og misbruger den, hvilket også kan være problemet for flere husstande. Der bør således udvikles en almindelig forståelse for at gribe ind, hvis det er personer i ens egen husstand, der står bag bevidste, ulovlige krænkelser.

Det er vigtigt at understrege, at det ikke er internetudbydere og teleselskaberne, der skal foretage en overvågning. Det handler ikke om, at udelukke nogen fra internettet og dermed afskære dem fra at være en del af vidensamfundet. Derimod handler det om at skabe et redskab til at ramme de, der helt bevidst og for nogens vedkommende helt professionelt, spekulerer i at krænke ophavsrettighederne.

Nordisk Råd

A 1482/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00267-1

Nordisk Råd

A 1482/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00267-1

5. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at det undersøges og kortlægges, hvilken sammenhæng, der er mellem ophavsret og oplevelsesøkonomi, herunder i hvilken grad den teknologiske udvikling påvirker værditilvæksten for kunstnere og ophavsretsbrancherne

at der skabes en platform, der sikrer dialog mellem politikere, kunstnere, producenter, forbrugere og andre interessenter på ophavsretsområdet og som faciliterer, at parterne selv aftaler og administrerer forretningsmodeller og tilsigter at sikre en effektiv beskyttelse af kunstneres og producenters ophavsrettigheder ved at mindske omfanget af ophavskrænkelser på nettet

at der etableres en parallel overvågning og gennemsyn af lovgivning på ophavsretsområdet og retssikkerhedsområdet i de nordiske lande og i forhold til EU med det formål, at lovgivningen harmoniseres

at der planlægges og igangsættes oplysningskampagner rettet mod skoler og børn og unge samt forbrugerorganisationer, der informerer om betydningen af ophavsret, og om hvad brud på denne kan have af konsekvenser for kunstnere, rettighedshavere og for samfundet generelt

at det undersøges, om muligheden for at oprette et uafhængigt råd eller organ på nationalt niveau, eventuelt i form af en allerede eksisterende offentlig instans, der får mulighed for, via direkte breve, at kontakte de store krænkere med information om, at der er ulovlige aktiviteter på deres forbindelse, som de bør stoppe eller gøre noget ved (det er IKKE internetudbydere og teleselskaber, der skal foretage en overvågning)

at der i ovennævnte at-satser tages hensyn til og respekteres, at internettet i dag har en helt central betydning for borgernes og internetbrugernes ytringsfrihed og adgang til at deltage i samfundet

Stockholm den 27. oktober 2009

Ásmundur Einar Daðason (VG)
Bente Dahl (RV), næstformand
Monica Green (S)
Bitten Høegh-Dam (S)
Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl)
Mogens Jensen (S), formand

Mats Johansson (m)
Fredrik Karlström (ObS)
Per Olaf Lundteigen (Sp)
Gunn Olsen (A)
Gunilla Tjernberg (kd)

BETÆNKNING OVER MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordisk Råd

B 262/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 09-00222-4

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning over

Ministerrådsforslag om Handlingsprogram for energiområdet 2010 - 2013

1. Udvalgets forslag

Miljø- og Naturresurseudvalget forslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at sikre samarbejde mellem de nordiske lande om mest miljøeffektivt at målrette landenes "krisepakker" mod initiativer, der ned-sætter udledningen af klimagasser på kort og langt sigt; blandt andet konkrete programmer til at fremme energirenoveringer i boliger og bygninger, herunder offentlige bygninger

at gennemføre konkrete samarbejdsprojekter i forbindelse med de nordiske landes gennemførelse af EU's direktiv for vedvarende energi, herunder at undersøge mulighederne for et samarbejde om et grønt elcertifikat

at arbejde for at styrke det regionale energisamarbejde i Østersøområdet i overensstemmelse med anbefalingerne fra den 18. parlamentariske Østersøkonference og den bagvedliggende arbejdsgrupperapport

at gennemføre Ministerrådsforslag B 262/miljø om "Handlingsprogram 2010-2013 for energiområdet" under inddragelse af de synspunkter, der er udtrykt i Nordisk Råds nærværende betænkning om forslaget

2. Baggrund

Nordisk Ministerråd fremsendte i september 2009 til Nordisk Råd et ministerrådsforslag om et Handlingsprogram for energiområdet 2010-2013. Ministerrådet anmoder om Nordisk Råds kommentarer.

Handlingsprogrammet bygger videre på den hidtidige "Handlingsplanen for det nordiske energisamarbejde 2006-2009".

Miljø- og Naturresurseudvalget har behandlet forslaget på sit møde den 30. september 2009 i Mariehamn. Udvalget blev desuden på sit møde i Narvik den 23. juni 2009 på baggrund af en foreløbig version af dokumentet orienteret om hovedlinjerne i det foreliggende ministerrådsforslag.

3. Udvalgets synspunkter

Udvalget bifalder Ministerrådets udarbejdelse af Handlingsprogrammet 2010-2013 for energiområdet.

Det nye handlingsprogram har fokus på seks emner:

- Fra fælles til grænseløst elmarked, med et mål om at øge harmoniseringen af det nordiske elmarked
- Vedvarende energi, med et mål om at øge andelen af vedvarende energi i energisystemerne
- Energieffektivisering, med et mål om at sikre en effektiv udnyttelse af energiresurserne, herunder at øge effektiviteten i og udvikle grønne drivmidler til transportsektoren
- Tyndt befolkede områder
- Forskning og teknologiudvikling, med et mål om at bidrage til udviklingen af innovative energiteknologier
- Internationalt samarbejde

For hvert af de seks hovedtemaer er der opstillet handlingspunkter for det nordiske samarbejde i perioden.

Miljø- og Naturresurseudvalget finder, at de opstillede hovedtemaer og tilhørende målsætninger er velbegrundede, og man noterer, at Ministerrådet deler en lang række prioriteringer med udvalget, som det blandt andet er kommet til udtryk gennem rådets rekommandationer på området gennem de seneste år.

Med hensyn til det *grænseløse el-marked* hilser udvalget det velkomment, at det fremover skal være den samfundsøkonomiske nytte set i et *nordisk* perspektiv, der skal dirigere kommende investeringer i transmissionsnettet.

Med henvisning til bl.a. Nordisk Råds Rek. 9/2007/miljø, Rek. 4/2009/miljø og Rek. 5/2009/miljø ønsker Miljø- og Naturresurseudvalget atter at henlede opmærksomheden på mulighederne i målrettet at søge stærkere integrering af det *baltiske og det nordiske elnet*. Et sådant større elmarked, der også gerne kunne inddrage øvrige nordeuropæiske lande, ville bl.a. virke til at fremme mulighederne for at øge andelen af vedvarende energi i systemerne, herunder ikke mindst landbaseret og havbaseret vind-energi. Udvalget så gerne yderligere konkrete handlinger på dette område.

Med hensyn til *vedvarende energi* bifalder udvalget målsætningen om en fælles indsats for at forbedre forudsætningerne og konkurrencevilkårene for disse energiformer med henblik på større udbredelse.

Med hensyn til et nordisk samarbejde om at gennemføre *EU's direktiv for vedvarende energi* er udvalget overbevist om, at der her findes store muligheder for effektive og perspektivrige løsninger. I forbindelse med behandling af et konkret medlemsforslag om et fælles nordisk elcertifikatmarked har udvalget indhentet ekspertvurderinger. Det er tydeligt, at de enkelte nationale støttesystemer spiller en stor rolle med hensyn til om-

Nordisk Råd

B 262/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 09-00222-4

fang, fordelingen og lokalisering af investeringer i vedvarende energiproduktion.

Udvalget har forståelse for, at der må foretages en nationalt baseret afvejning af hensynene til de overordnet mest lønsomme investeringer i vedvarende energi over for ønsket om at have en vis spredning af energiproduktionen til alle lande. Udvalget har erfaret, at der ikke er umiddelbar udsigt til at opnå enighed om hverken et fælles EU- eller fælles nordisk system for grønne certifikater. Udvalget skal opfordre til, at de nordiske lande samarbejder om at gennemføre såkaldte "fælles projekter" inden for rammerne af EU's direktiv for vedvarende energi, herunder at mulighederne for certifikatordninger fortsat undersøges og udvikles.

Udvalget billiger, at der samarbejdes om at øge anvendelse af *vedvarende energi i transportsektoren*. Det er dog vurderingen, at en ren energitilgang til at justere transportpolitikken i klimavenlig retning ikke vil være tilstrækkelig; jf. Rek. 17/2008/næring om en handlingsplan for en klimavenlig transportpolitik. Udvalget opfordrer til, at det tværsektorielle nordiske samarbejde på transportområdet, der omtales i Energihandlingsprogrammet, bliver iværksat og støttet fra relevante ministerråd.

Miljø- og Naturresurseudvalget støtter handlingsprogrammets målsætninger om nordisk samarbejde om at øge *energieffektiviteten*. Udvalget noterer, at også den offentlige sektor aktivt skal bruges som rollemodel for en udvikling, hvor bygge- og boligsektoren skal blive mere energieffektiv. Udvalget er ligeledes enig i, at den energieffektive renovering af ældre bygninger går for langsomt, og udvalget ser frem til at få mere information om, hvorledes det nordiske samarbejde om at sætte gang i den offentlige og private energirenovering skal udmøntes. Der henvises i den forbindelse til Rek. 8/2007/miljø om energieffektivisering og brug af vedvarende energi i offentlige bygninger.

Med hensyn til *tyndt befolkede områder, forskning og udvikling samt internationalt samarbejde* kan udvalget støtte de fremsatte forslag til handlingspunkter.

I relation til sidstnævnte skal udvalget, uden at forklejne betydningen af de øvrige nævnte prioriteringer, atter henlede opmærksomheden på energisamarbejdet i Østersøregionen. På baggrund af resultaterne af en parlamentarisk arbejdsgruppe med deltagelse fra alle Østersølandene har den 18. parlamentariske Østersøkonference, BSPC, vedtaget at anbefale regeringerne følgende initiativer:

- Udarbejde en sammenhængende energistrategi i Østersøregionen for havbaserede vindkraftværker og el-transmissionsledninger, der forbinder Norden, Baltikum og Nordeuropa
- Fremme af kombineret kraft- og varmeproduktion og en målrettet indsats på at klimarenovere bygninger
- Udnytte den økonomiske krise som en mulighed for at skabe grøn vækst og fornyelse – målret statslige økonomiske hjælpepakker til klimavenlige investeringer
- Etablere et regionalt efteruddannelsesprogram for energiplanlæggere på alle niveauer i landene rundt om Østersøen.

Miljø- og Naturresurseudvalget er enig i disse prioriteringer og opfordrer de nordiske landes regeringer til at gennemføre anbefalingerne i samarbejde med de øvrige Østersølande.

Nordisk Råd

B 262/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 09-00222-4

4. Konklusion

Med baggrund i ovenstående foreslår

Miljø- og Naturresurseudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at sikre samarbejde mellem de nordiske lande om mest miljøeffektivt at målrette landenes "krisepakker" mod initiativer, der nedsetter udledningen af klimagasser på kort og langt sigt; blandt andet konkrete programmer til at fremme energigireoveringer i boliger og bygninger; herunder offentlige bygninger

at gennemføre konkrete samarbejdsprojekter i forbindelse med de nordiske landes gennemførelse af EU's direktiv for vedvarende energi; herunder at undersøge mulighederne for et samarbejde om et grønt elcertifikat

at arbejde for at styrke det regionale energisamarbejde i Østersøområdet i overensstemmelse med anbefalingerne fra den 18. parlamentariske Østersø konference og den bagvedliggende arbejdsgrupperapport

at gennemføre Ministerrådsforslag B 262/miljø om "Handlingsprogram 2010-2013 for energiområdet" under inddragelse af de synspunkter, der er udtrykt i Nordisk Råds nærværende betænkning om forslaget

Mariehamn, 30. september 2009

Álfheiður Ingadóttir (VG)

Anita Brodén (fp)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Ann-Kristine Johansson (s)

Asmund Kristoffersen (A), formand

Jan Lindholm (mp)

Jenis av Rana (Miðflokkurin)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Nordisk Råd

B 262/miljø

Behandles i:

Miljø- og

Naturresurseudvalget

Bilag:

- Ministerrådsforslag

J.nr. 09-00222-4

Bilag: B 262/miljø

Nordisk Råd

B 262/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 09-00222-4

Handlingsprogram 2010-2013

For energiområdet

Indhold

1.	Indledning	7
2.	Fra fælles til grænseløst elmarked	8
2.1	Målsætning	8
2.2	Udviklingen af et grænseløst nordisk elmarked	8
2.3	Øget samarbejde med Nordens naboer	9
3.	Vedvarende energi	10
3.1	Målsætning	10
3.2	Gennemførelse af EU's direktiv for vedvarende energi	10
3.3	Vindkraft i energisystemer	11
3.4	Jordvarme	11
3.5	Vedvarende energi i transportsystemerne	11
3.6	Spredning af nordiske løsninger	12
4.	Energieffektivisering	13
4.1	Målsætning	13
4.2	Energieffektivisering i bygge- og boligsektoren	13
4.3	Energieffektivisering i transportsektoren	13
4.4	Energieffektivisering i industrien	13
4.5	Anvendelse af energieffektive produkter	14
4.6	Samproduktion af elektricitet og varme (kraftvarme)	14
5.	Tyndt befolkede områder	15
5.1	Målsætning	15
5.2	Småskalaanlæg og stand alone-systemer	15
5.3	Energilagring	15
5.4	Havet som fremtidig energikilde	15
6.	Forskning og teknologiudvikling	17
6.1	Målsætning	17
6.2	Nye og renere teknologier og løsninger	17
6.3	Koordinering	18
7.	Internationalt samarbejde	19
7.1	Målsætninger	19
7.2	EU/EØS og det nordiske energisamarbejde	19
7.3	Nordisk energisamarbejde overfor naboer	19

B 262/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 09-00222-4

1. Indledning

Målet med det nordiske energisamarbejde står fast. Det skal bidrage til stabil og sikker energiforsyning, bæredygtig vækst og velfærd for landenes borgere. Samarbejdet skal også fungere som et redskab til markedsføring af nordiske styrkepositioner inden for energiområdet på den globale arena.

Handlingsprogram 2010-2013 bygger videre på den forrige handlingsplan¹. Udfordringerne på energiområdet i forhold til klima og forsynings-sikkerhed bliver imidlertid stadig mere komplekse og globale. Den globale finans- og økonomiske krise, der brød ud i 2008, har desuden skabt nye alvorlige udfordringer for Norden og verdenssamfundet.

I FN's klimapanel (IPCC) fjerde rapport anslås det, at 67 % af verdens drivhusgasudledning (GHG) skyldes den globale energiproduktion og det globale energiforbrug. Det internationale energiagentur (IEA) forudser, at det samlede globale energiforbrug i årene fremover vil være kraftigt stigende, og at GHG-udslippet som følge heraf vil stige med mindst 50 %, medmindre der sættes kraftige tiltag i gang for at vende denne udvikling. Energi udgør en væsentlig del af klimaproblematikken, men kan også ses som en del af løsningen.

Transport står for en stor andel af GHG-udslippet, og sektoren er fortsat næsten fuldstændig afhængig af olie. Der er derfor et påtrængende behov for udvikling af klimavenlige drivmidler og energieffektive transportløsninger. I Norden er særlig de arktiske egne sårbare og mærker allerede i dag konsekvenserne af klimænderingerne.

De nordiske lande deltager aktivt i kampen for at reducere GHG-udslippet og har under klimakonventionen eller som EU-medlemmer forpligtet sig til at nedbringe deres drivhusgasudslip. EU-medlemmerne skal udmønte EU's 20-20-20 målsætning i 2020¹ ved at øge anvendelsen af vedvarende energi og energieffektivitet uden at sætte forsynings-sikkerheden, væksten og konkurrenceevnen over styr.

Det nordiske energisamarbejde skal i perioden 2010-2013 bl.a. målrettes de særlige udfordringer knyttet til klimavenlige energisystemer i de arktiske og tyndtbefolkede områder i Norden. I fokus står ligeledes udvikling af miljøvenlig transport, energieffektivisering, vedvarende energi og velfungerende energimarkeder. Kampen mod klimaforandringer og indsatsen for bæredygtig vækst og øget forsynings-sikkerhed giver også nye muligheder for at realisere en mere langsigtet, grøn vækststrategi, hvor udvikling af nye energieffektive teknologier kan blive en central drivkraft i jobskabelsen, konkurrenceevnen og eksportmulighederne. Med lanceringen af Topforskningsinitiativet^{II} har de nordiske regeringer signaleret, at man ønsker en fælles målrettet indsats for at støtte udviklingen af nye teknologier, blandt andet gennem et styrket samarbejde mellem myndigheder, forsknings- og innovationsmiljøer samt erhvervslivet.

De nordiske statsministre har gennem deres globaliseringsinitiativ^{III} skabt rammen for det nordiske energisamarbejde, som også afspejles i energihandlingsprogrammet for 2010-13.

Den internationale dimension har altid været en central del af det nordiske energisamarbejde. De nordiske lande skal være aktive og konstruktive medspillere i den politiske proces i EU og i andre internationale fora. Gennem samarbejdet skal landenes indflydelse på og gennemførelse af EU-lovgivningen styrkes. Dette indebærer blandt andet også, at arbejdet med harmonisering af energimarkederne skal videreføres, og at der skal sam-

Nordisk Råd

B 262/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 09-00222-4

¹ Handlingsplanen for det nordiske energisamarbejde 2006-09

arbejdes med henblik på overførelse af teknologi og viden på tværs af de nordiske lande og mod Nordens nærområder.

Norden er kommet langt i forhold til harmonisering af elmarkederne med høj grad af forsyningsikkerhed, energieffektivisering og evne til at integrere vedvarende energi i energiproduktionen. Det er et godt udgangspunkt for det fortsatte energisamarbejde.

Derfor vil de nordiske lande de næste fire år arbejde intensivt på at

- øge harmoniseringen af det nordiske elmarked
- øge andelen af vedvarende energi i energisystemerne
- sikre en effektiv udnyttelse af energiressourcerne
- bidrage til udviklingen af innovative energiteknologier
- øge effektiviteten i og udvikle grønne drivmidler til transportsektoren

2. Fra fælles til grænseløst elmarked

Det nordiske elektricitetsmarked er nået langt i harmoniseringsprocessen. Det mangeårige tætte samarbejde skyldes først og fremmest de betydelige fordele ved el-udveksling mellem vandkraft, kernekraft og termisk kraftproduktion. Samtidig har der været en kontinuerlig stærk politisk støtte til det nordiske elmarkedssamarbejde og et godt samarbejds-klima mellem interessenterne i markedet.

Fra 1995 og frem til i dag har det nordiske elmarked udviklet sig fra at være fire nationale markeder til at blive ét fælles nordisk marked. Værdierne og tankerne fra Louisiana-erklæringen fra 1995 om et frit og åbent marked med effektiv handel med nabolandene er fortsat grundstenen i harmoniseringsarbejdet.

2.1 Målsætning

Målet for det nordiske arbejde på dette område er et grænseløst nordisk marked med en effektiv handel med omverdenen. Det nordiske elmarked skal videreudvikles til et effektivt og velfungerende grænseløst nordisk marked med harmoniserede regler for alle markedsaktører, for såvel virksomheder som forbrugere. Dette skal sikre en god og fair konkurrence til gavn for elkunderne, høj forsyningsikkerhed og være med til at sikre en effektiv udnyttelse af energi og ressourcer.

2.2 Udviklingen af et grænseløst nordisk elmarked

Udviklingen mod et grænseløst nordisk elmarked fortsætter, og et tydeligt nordisk helhedssyn er nødvendigt. Udviklingen kræver, at investeringsklimaet forbedres, hvilket indebærer yderligere harmonisering af rammebetingelserne for markedsaktørerne og transmissionsvirksomhederne. Udviklingen med stadig mere vedvarende energi i energisystemet, som blandt andet følger af EU's direktiv om vedvarende energi, skaber nye udfordringer for markedet og de systemansvarlige. Udfordringerne knyttet til balancering af elektricitet fra varierende vindkraftproduktion er specielt vigtige. Dette kan skabe behov for yderligere netinvesteringer og udvikling af andre virkemidler for integration af vedvarende energi i elmarkedet.

De nordiske energiministre blev i 2008 enige om en handlingsplan for samarbejdet om elmarkedet. Opfølgningen heraf vil udgøre rammen for elsamarbejdet i 2010-2013. De nationale tilsynsmyndigheder og systemansvarlige virksomheder spiller en vigtig rolle i arbejdet med at gennemføre planen. Det er vigtigt, at elementerne i handlingsplanen gennemføres og behandles som en pakke, hvor alle elementerne er vigtige for at nå det overordnede mål om at skabe et effektivt og sikkert elmarked for hele Norden.

De nationale processer for netinvesteringer skal kortlægges. Målet er at give de nordiske regeringer, tilsynsmyndigheder og de systemansvarlige

Nordisk Råd

B 262/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 09-00222-4

virksomheder et nordisk perspektiv og et mandat til at effektivisere og intensivere processen mod udvikling af et grænseløst nordisk elmarked. Mulighederne for en rimeligere fordeling af udgifter for tiltag, som foretages i ét land, men giver nytte i et andet land, skal vurderes.

De nationale systemansvarlige virksomheders arbejde med netplanlægning skal forstærkes. De systemansvarlige skal foreslå investeringer, som er samfundsøkonomisk lønsomme for hele det nordiske område. Investeringer i øget overførselskapacitet der allerede er opnået enighed om, må så hurtigt som muligt realiseres.

Med tanke på at forbedre håndteringen af flaskehalse i elnettet og overføringsforbindelserne er de nationale systemansvarlige blevet bedt om at påbegynde processen med at inddele det fælles nordiske børsområde i flere potentielle bud- og/eller prisområder med sigte på 2010.

Arbejdet med yderligere at harmonisere de nationale rammebetingelser for de balanceansvarlige virksomheder, forbedre vilkårene for den grænseløse handel og skabe et fælles slutbrugermarked skal fortsætte.

2.3 Øget samarbejde med Nordens naboer

Et stærkere nordisk perspektiv er vigtigt set i sammenhæng med, at en europæisk elmarkedslovgivning tager form.

For at landene kan nå EU's målsætninger inden for klima- og energiområdet, er det vigtigt at se elnettet og vedvarende energimålsætninger i deres helhed ikke blot inden for de nordiske lande, men også med Nordens nabolande. Harmonisering af regelværk for samhandel og eludveksling skal fremmes. Dette vil give aktører og forbrugere bedre muligheder til at deltage aktivt på elmarkedet. Øget grænsehandel kan herved bidrage til bedre ressourceudnyttelse og større forsyningssikkerhed. En stærk regional udvikling med effektive planlægnings- og beslutningsprocesser er derfor afgørende.

Det nordiske elmarked skal være en inspiration og model og aktivt søge at påvirke den europæiske dagsorden og udvikling. Et nært samarbejde med nabolandene i EU med henblik på fortsat harmonisering af rammebetingelser for markedets aktører og transmissionsvirksomhederne er en vigtig del af arbejdet.

Handlingspunkter

Sikre fremdriften af den handlingsplan de nordiske energiministre enedes om på deres møde i 2008

Sikre at de nordiske systemansvarlige arbejder koordineret med håndteringen af den øgede mængde el fra vedvarende energi, ud fra et systemdriftsperspektiv

Nordisk Råd

B 262/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 09-00222-4

3. Vedvarende energi

Øget integration af vedvarende energi i energisystemerne står centralt i det nordiske energisamarbejde. En større udbygning med vedvarende energi skal bidrage til økonomisk vækst og øge energiforsyningsikkerheden samt understøtte landenes arbejde med henblik på at modvirke klimaforandringerne.

De nordiske lande har været foregangslande inden for udviklingen og anvendelsen af bæredygtige energiteknologier. Der er imidlertid et stort behov for at accelerere udviklingen af metoder og teknologi, som effektivt modvirker klimaforandringerne. Integration af store mængder vedvarende energi i energisystemerne nødvendiggør et styrket samarbejde og udviklingen af nye systemløsninger.

Transportsektoren står for en betydelig del af udledningen af drivhusgasser i de nordiske lande. Nordiske tiltag for at reducere brugen af fossile brændstoffer i transportsektoren kan derfor gøre en stor forskel.

Den globale efterspørgsel af miljøvenlige energiteknologier og løsninger tager til, og en øget fælles satsning på markedsføring af nordiske løsninger kan medvirke til at skabe grundlag for en stærk nordisk konkurrenceevne og positionering på markedet.

Norden er rig på vedvarende energiressourcer og har en lang tradition for en høj og effektiv udnyttelse af vand, geotermi, bioenergi og vind i deres energisystemer. Norden har stadig et betydeligt potentiale for at øge anvendelsen af de vedvarende energiressourcer, men for at sikre en fortsat effektiv udnyttelse af disse er der behov for udvikling af teknologier og nye løsninger. De nordiske lande er godt rustet til at sikre sig en førerposition inden for udviklingen af løsninger, der er baseret på høj udnyttelse af vedvarende energi, hvilket i høj grad kan bidrage til konkurrenceevnen og væksten i regionen.

3.1 Målsætning

De nordiske lande skal arbejde for at fremme anvendelsen af vedvarende energi via en fælles indsats for at forbedre forudsætningerne og konkurrencevilkårene for vedvarende energi. I det omfang, det er fordelagtigt, skal landene stræbe efter en koordinering af tiltag og redskaber. Nordisk erfaringsudveksling omkring redskaber, støttesystemer, planlægning, implementering og integrering er centralt for samarbejdet. De nordiske lande skal arbejde for at skabe gunstige forudsætninger for teknologiudvikling og innovation på dette område.

De nordiske lande skal samarbejde for at sikre en smidig integration af vedvarende energi i energisystemerne. Dette skal ske gennem bedre koordinering af beslutninger, planlægning og virkemidler, der vedrører udviklingen af vedvarende energi og elmarkedet.

Mulighederne for fælles tværsektorielle initiativer med henblik på at fremme vedvarende transport skal undersøges, og samarbejdet mellem myndigheder, forsknings- og innovationsmiljøer samt erhvervslivet skal etableres og styrkes.

3.2 Gennemførelse af EU's direktiv for vedvarende energi

De nordiske lande skal i fællesskab fortsætte med at undersøge mulighederne for og konsekvenserne af et øget samarbejde omkring gennemførelsen af EU-direktivet om vedvarende energi. Landene skal undersøge, hvordan de mekanismer, som EU har foreslået, kan bruges som et bidrag til landenes arbejde inden for dette område. Dette beslutningsgrundlag skal danne basis for udviklingen af strategier og fællesnordiske initiativer.

Nordisk Råd

B 262/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 09-00222-4

Der skal skabes forudsætninger for informations- og erfaringsudveksling mellem de nordiske lande, hvad angår overførsel og implementeringen af direktivet til de nationale lovgivninger. De nordiske lande skal spille en aktiv rolle i dialogen med Europa-Kommissionen og gennemførelsen af direktivet for at sikre, at de nordiske standpunkter får gennemslagskraft.

Norden har gode erfaringer med bæredygtig anvendelse af bioenergi. Norden skal bidrage med sine erfaringer i de igangværende diskussioner i EU om bæredygtighed og udvikling af kriterier. Det er vigtigt at arbejde for, at de internationale kriterier for bæredygtighed ikke har en negativ indflydelse på den nordiske bioenergisektors konkurrenceevne.

3.3 Vindkraft i energisystemer

Der er behov for yderligere udbygning med vindkraft, hvis de nordiske lande skal kunne nå målsætningerne om vedvarende energi. Mulighederne for vindkraftudbygning begrænses typisk af processer relateret til planlægning og godkendelser. Landene skal således arbejde for at harmonisere og lette disse.

Det nordiske elmarked udgør en model for regionalt samarbejde i et globalt perspektiv. De nordiske lande skal stræbe efter, at Norden også kan være en foregangsregion inden for udvikling af løsninger til integration af vindkraft i energisystemerne. Omfattende integration af vindkraft i energisystemerne vil kræve tiltag med henblik på at sikre forsyningsikkerheden samt en effektiv anvendelse af balancekraft, netværksudbygning og forstærkning. I forbindelse med dette skal en øget harmonisering af planlægning af energisystemer, herunder netplanlægning og planlægning af vindkraft, sikres.

For at forbedre vilkårene for udbygning af vindkraft i Norden skal det nordiske samarbejde og udvekslingen af erfaringer vedrørende lokal planlægning af vindkraft øges. De nordiske lande skal også samarbejde omkring forudsætningerne for offshore vindkraft. Dette kræver en styrkelse af det samarbejde, som er etableret i forbindelse med projektet NordVind.

3.4 Jordvarme

Anvendelsen af varme fra jorden kan opdeles i konventionel jordvarme og ikke-konventionel jordvarme. Med konventionel jordvarme menes reservoirer i jordskorpens øverste dele, som har en relativ høj temperatur, og væske, som kan ekstraheres til produktion af el og varme. Sådanne forekomster ses primært i lande med en høj vulkansk aktivitet som på Island, men der findes også interessante områder i andre nordiske lande. Ikke-konventionel jordvarme forudsætter, at man fører væske ned i jorden for at udveksle varmeenergi. Kombineret med en varmepumpe udgør jorden, i en dybde hvis temperatur normalt ligger omkring den årlige middeltemperatur, en varmekilde, som kan bruges til opvarmning samt til varmt vand i boligområder, men også til nedkøling af eksempelvis kontorer.

De nordiske lande stræber efter at være en foregangsregion inden for udnyttelsen af ikke-konventionel jordvarme til opvarmning og nedkøling af bygninger samt efter at følge omhyggeligt med i udviklingen af en forbedret teknik og omkostningseffektivitet, hvad angår identificering og udvinding af konventionelle jordvarmesystemer.

3.5 Vedvarende energi i transportsystemerne

Transportsektorens energiforbrug øges stadig, og tiltag med henblik på at miljøtilpasse sektoren er kritiske i forhold til at nå målsætningerne inden for klima- og energipolitikken. Ved at anvende viden fra energisektoren til at udvikle mere effektive transportløsninger kan Norden blive mere konkurrencedygtig inden for flere kernesektorer, herunder vejtransport, skibsfart samt fiskeindustrien. De nordiske lande har tidligere samarbejdet om at udvikle koncepter, der har fungeret som modeller for andre regio-

Nordisk Råd

B 262/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 09-00222-4

ner, og de nordiske lande har forudsætningerne for i fællesskab at udvikle teknologier, koncepter og strategier med henblik på at øge andelen af vedvarende energi i transportsektoren. For at opnå dette skal de nordiske lande etablere et tættere tværsektorielt samarbejde på området, således at der kan udarbejdes beslutningsgrundlag for videre fælles initiativer.

3.6 Spredning af nordiske løsninger

De nordiske lande har været en foregangsregion inden for udviklingen og implementeringen af bæredygtige energiteknologier og løsninger. Sammen med forventningerne om, at de nordiske lande skal være toneangivende i forhold til miljøteknologi og klimaneutrale løsninger, skaber dette en international interesse for nordiske fremskridt på dette område. Dette giver et godt grundlag for en fælles markedsføring af nordiske løsninger og kan bidrage til regionens konkurrencedygtighed på det internationale marked. De nordiske lande skal arbejde videre med at udvikle platforme som for eksempel det netbaserede udstillingsvindue for vedvarende energi "Nordic Energy Solutions" og samarbejde med dette formål.

Nordisk Råd

B 262/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 09-00222-4

Handlingspunkter:

Undersøge mulighederne for samarbejde om forhold knyttet til gennemførelsen af EU's direktiv for vedvarende energi, samt anvendelsen af EU's fleksible mekanismer i et nordisk perspektiv

Fortsætte og uddybe aktiviteter med det formål at fremme integrationen af vedvarende energi i energisystemet

Fortsætte og uddybe aktiviteter med det formål at styrke den nordiske kompetence og samarbejdet inden for vindkraft, herunder fortsætte og uddybe myndighedssamarbejdet omkring lokal planlægning af vindkraft

Iværksætte initiativer, der bidrager til at øge anvendelsen af vedvarende energi i transportsektoren

4. Energieffektivisering

Energibesparelser og effektiv anvendelse af energi er en af hjørnesteenene i et bæredygtigt energisystem. Udover at reducere energisektorens miljøbelastning bidrager energibesparelser og -effektiviseringer også til at reducere husholdningernes og virksomhedernes omkostninger samt øge forsyningsikkerheden.

En effektiv udnyttelse af energien skal rettes mod alle led i systemet fra udvinding og produktion til det endelige forbrug i husholdninger og virksomheder samt til transport.

Energieffektivisering er en nordisk styrkeposition, men der er stadig store muligheder for rentable besparelser og energieffektiviseringer.

4.1 Målsætning

Målet med det nordiske samarbejde er at sikre øgede og omkostningseffektive energibesparelser og -effektiviseringer inden for alle områder. Det skal ske uden afsavn for borgere og virksomheder. Gennem udviklingen og tilrettelæggelsen af omkostningseffektive og markedsbaserede besparelser og energieffektive teknologier skal der sættes fokus på realiseringen af rentable besparelser til gavn for borgere, erhvervsvirksomheder og de nordiske samfund.

4.2 Energieffektivisering i bygge- og boligsektoren

Det store potentiale for energibesparelser inden for bygge- og boligsektoren skal i højere grad udnyttes. I dag går udviklingen inden for klimaneutralt byggeri samt energieffektiv renovering af ældre bygninger langsomt. EU's direktiv om energideklarationer for bygninger giver imidlertid den fornødne opmærksomhed på energianvendelse i bygninger og på vigtigheden af at reducere energiforbruget.

Det er vigtigt at styrke efterspørgslen efter løsninger, der effektiviserer anvendelsen af energi ved at skabe økonomiske incitamentsstrukturer, udbrede kendskabet til energirigtige materialer samt lette markedsadgangen for nye og innovative løsninger. Udover at støtte visionære frontløberprojekter skal den offentlige sektor aktivt bruges som rollemodel for denne udvikling.

4.3 Energieffektivisering i transportsektoren

Brændstofforbruget i transportsektoren skal ned, blandt andet ved at fokusere på miljørigtig kørsel og sejlads, energieffektive transportsystemer og holdningspåvirkning.

Dette område kræver en tværsektoriel tilgang, som energiministrene hilser velkomment. Hvor det er nødvendigt, vil man søge samarbejde med relevante sektorer.

4.4 Energieffektivisering i industrien

Samlet set er energiforbruget i den nordiske erhvervssektor højt, hvilket motiverer offentlige reguleringer for at fremme en effektiv energianvendelse.

EU's kvotehandelssystem tvinger store virksomheder til i nogen grad at forholde sig til deres energiforbrug. Selvom denne gruppe står for størstedelen af industriens energianvendelse, er der også et stort potentiale for effektivisering af små og mellemstore virksomheders energianvendelse. De nordiske lande har traditionelt været dygtige til at afkoble stigende vækst med stigende energiforbrug. Denne førerposition skal bevares ved at motivere virksomheder til at indføre energieffektive tiltag samt stimulere udviklingen og anvendelsen af klimavenlig miljø- og energiteknologi.

Nordisk Råd

B 262/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 09-00222-4

Hvis Norden skal bevare sin status, er det vigtigt at identificere "best practice", udveksle erfaringer og udarbejde compatible regelsæt for virksomheder, der opererer på tværs af landegrænser.

4.5 Anvendelse af energieffektive produkter

Nordiske husholdninger anvender flere og flere energiforbrugende produkter i den daglige husholdning. For at modvirke effekterne af dette, er et samarbejde på nordisk niveau værdifuldt. For at sikre et højt ambitionsniveau inden for standarder, mærkning og energirigtigt design er det nødvendigt med et internationalt regelsæt på området. For at præge den globale udvikling i en bæredygtig retning er der behov for en koordineret indsats i internationale fora, som blandt andet skal bygge på i fællesskab at udarbejde underlag til internationale forhandlinger og dialoger på området, samt tilvejebringe den nødvendige viden for at præge en given udvikling.

En række EU-direktiver på området har højnet ambitionsniveauet for standardisering og mærkning.

En forudsætning for fungerende energimærkning og indførelse af krav vedrørende energianvendelse i produkter er, at disse standarder er internationale og indføres på lige fod i forskellige lande. Man kan med fordel samarbejde på nordisk niveau om at udrede konsekvenserne af disse typer af regler.

4.6 Samproduktion af elektricitet og varme (kraftvarme)

I de nordiske lande er det nødvendige varmegrundlag for kraftvarmeproduktion til stede. Det giver mulighed for øget udbygning med kraftvarme. Kraftvarmeproduktionen giver store besparelser i bruttoenergiforbruget og øger energisystemernes effektivitet og forsyningssikkerhed gennem en decentralisering og fleksibilitet i forhold til brændselsanvendelsen.

Teknologisk er den hidtidige udbygning med kraftvarme baseret på en bred vifte af forskellige løsninger, som har været vigtig for udviklingen af teknologier. Der skal også ske en fortsat modernisering af de eksisterende kraftvarmeanlæg for at opnå højere energieffektivitet.

De nordiske lande vil arbejde sammen om udbygningsmuligheder og teknologiudviklinger til kraftvarme (fx mini-, mikrokraftvarme og brændselscelleteknologien) gennem erfaringsudvikling og samarbejde med sektoren og erhvervslivet. Kraftvarmeudbygningen og -teknologiudviklingen bidrager samtidig til Nordens eksportmuligheder og konkurrenceevne.

Handlingspunkter

Reducere energiforbruget i eksisterende og nye bygninger

Bidrage til udviklingen af incitamentsstrukturer for energieffektivisering i industri- og transportsektoren

Bidrage til udviklingen og udbygningen af den nordiske fjernvarme- og kraftvarmesektor

Nordisk Råd

B 262/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 09-00222-4

5. Tyndt befolkede områder

Der knytter sig ganske særlige problemstillinger til bæredygtig og vedvarende energi i tyndt befolkede områder. Energiforsyning til spredt beliggende lokalsamfund skal som i det øvrige Norden være rentabel, miljøvenlig og så vidt muligt baseres på vedvarende energikilder. Ikke alle små samfund har tilstrækkeligt grundlag for at anvende vedvarende energikilder til egen eller decentral kontinuerlig energiforsyning.

Som overvejende kystsamfund og med ringe adgang til transmissionsnet skal interessen fokuseres på småskalaanlæg og ø-driftanlæg, som kan tilvejebringe en sikker og tilstrækkelig energiforsyning både til varme, elektricitet og andre energiforbrugende formål. Systemerne skal med andre ord være tilpasset de små samfund og disses ressourcer og ekspertise.

Energiforsyningen i de spredt beliggende små lokalsamfund er overvejende baseret på fossile brændsler, og overgangen til at anvende vedvarende energi byder på særlige udfordringer omkring forsyningssikkerhed, lagring, distribution og forbrug.

5.1 Målsætning

Målet med det nordiske energisamarbejde omkring tyndt befolkede områder er at sikre miljøvenlige og rentable energisystemer i de egne af Norden, der ikke er koblet til et sammenhængende distributionsnet, eller som har en svag og sårbar adgang til et større transmissionsnet.

5.2 Småskalaanlæg og stand alone-systemer

Et ofte barskt klima kombineret med afsondret beliggenhed stiller høje krav til robusthed, forsyningssikkerhed og/eller back-up systemer samt til udvikling af intelligente metoder til fjernfejlfinding og -servicering. Driftsikkerhed kan i nogle tilfælde være et spørgsmål om overlevelse.

Små spredt beliggende lokalsamfund kan være foregangsområder for fremtidens multienergiamfund, og der skal være åbenhed omkring udnyttelse af mange forskellige energikilder og -former. Det gælder både for den almindelige energiforsyning og for back up-systemerne.

Samarbejdet i Nordatlanten er velegnet både til uddannelse og til læring, som er nogle af forudsætningerne for innovation og ny teknologi til fremtidens multienergiamfund.

Gennem fælles feasibility-studier, demonstrations- og pilotprojekter og med solid forankring i et åbent samarbejde på tværs af grænser, organisationer og institutioner skal der sættes fart i fremdriften af passende løsninger til små isolerede lokalsamfund.

5.3 Energilagring

For både sø-, luft- og landtransport, samt fiskeri og andre erhverv i isoleret beliggende lokalsamfund er det en forudsætning med adgang til energi, der kan opbevares i tank- og lagerbeholdere. Udviklingen af både kendte og nye lagringsteknologier er af stor strategisk betydning for energiforsyningen i tyndt befolkede områder, herunder også til almindelig forsyning i lokalsamfund, som kun i begrænset omfang har adgang til lokale vedvarende energikilder.

Størstedelen af energien til disse isolerede samfund transporteres dertil i form af energikilder (gas, blandingsprodukter til drivmidler etc.) eller energibærere som batterier. Stationære energilagere har derfor en enorm betydning i forhold til at mindske afhængigheden af fossile brændsler, og rummer derved et betydeligt potentiale.

5.4 Havet som fremtidig energikilde

Havet spiller en vigtig rolle for mange af Nordens spredt beliggende småsamfund. Havet selv er bærer af vedvarende energikilder, og hav- og

Nordisk Råd

B 262/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 09-00222-4

vindstrømme har store energipotentialer. Udfordringen er at stimulere til udnyttelse af havets energipotentialer, og netop kystsamfundene kan være pilotområder med hensyn til at afprøve nye metoder og teste ny teknologi.

Havet kan knytte de spredt befolkede områder sammen omkring rentable og miljø- og klimavenlige energianlæg og styrke det vigtige energisamarbejde på tværs af grænserne, hvad enten samarbejdspartnerne er forskningsinstitutioner, virksomheder, offentlige myndigheder, lokalsamfund eller forbrugere.

Specielt for det Vestnordiske område er havet bindeled til energisamarbejde med naboområderne i Nordatlanten, herunder det østlige Canada, og Skotland.

Handlingspunkter

Bidrage til udviklingen af intelligente og bæredygtige energisystemer i tyndt befolkede områder

Styrke innovation inden for udnyttelse af lokale vedvarende energiresourcer, herunder havet

Sikre erfaringsudveksling og læring i det nordatlantiske område

Styrke innovation inden for energilagringsteknologier

Nordisk Råd

B 262/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 09-00222-4

6. Forskning og teknologiudvikling

Forskning og videnuddvikling inden for effektive, bæredygtige og rene energiteknologier og -systemer er højt prioriterede satsningsområder for alle de nordiske lande. I takt med globaliseringen bliver samarbejde på tværs af grænserne stadig vigtigere, særlig for små åbne økonomier som de nordiske.

Forskning inden for og udvikling af nye energiteknologier og løsninger er en integreret del af en fremsynet energipolitik og dækker hele spektret fra forskning og udvikling til test, demonstration og markedsintroduktion. En intelligent kombination af teknologiudvikling og markedsincitamenter er forudsætningen for at sikre en bæredygtig energiforsyning, bekæmpe klimaforandringerne og skabe økonomisk vækst.

6.1 Målsætning

Norden skal styrke og udvikle internationalt konkurrencedygtige kompetence- og videncenter inden for effektive, bæredygtige og rene energiteknologier og -systemer.

Det nordiske samarbejde skal bygge på nationale initiativer inden for teknologiudvikling og bidrage til en effektiv anvendelse af de samlede ressourcer. Forskningen skal fokusere på områder, hvor der kan skabes en nordisk merværdi, og bidrage til udvikling af en kritisk masse, gennemslagskraft og synlighed i videnuddvikling og -spredning.

Fokus lægges primært på Norden i en europæisk kontekst og sekundært på samarbejde med relevante tredjelande, med hvilke Norden har fælles interesser inden for udviklingen af effektive, bæredygtige og rene energiteknologier.

Forsknings- og udviklingssamarbejdet skal understøtte national og nordisk energipolitik og give beslutningstagerne adgang til væsentlige og aktuelle forskningsresultater. Samarbejdet skal gøre det muligt for de nordiske lande at indtage samordnede eller fælles nordiske positioner, som kan fremføres i internationale fora og anvendes i dialog med centrale internationale samarbejdspartnere.

Samarbejdet skal via en kontinuerlig dialog mellem forskning, energisektoren og samfundet have en katalyserende effekt med henblik på at skabe vilkår, som sikrer, at energiforskning og teknologiudvikling i Norden kan fastholde og tiltrække nødvendige kompetencer og investeringer.

6.2 Nye og renere teknologier og løsninger

Samarbejdet skal skabe gode forudsætninger for udviklingen af effektive, bæredygtige og rene energiteknologier og -løsninger og omfatte hele kæden fra energiproduktion, -distribution og -lagring til endeligt energiforbrug i boliger, industri og transport.

Samarbejdet skal bygge på nordiske styrker og kompetencer, især inden for vindkraft, solenergi, bioenergi, havenergi, systemløsninger og intelligente infrastrukturløsninger. For at bekæmpe klimaforandringerne i den periode, hvor fossile brændsler udfases, er der behov for udvikling af renere forbrændingsteknikker samt fangst og lagring af kuldioxid (CCS).

De fælles satsninger skal også inkludere forskning og udvikling af energiteknologier og systemløsninger, som kan være med til at øge den nordiske konkurrenceevne. Herved kan Norden give sit bidrag til at fremme udbredelsen af bæredygtige energisystemer i resten af verden.

Forskningsamarbejdet skal ikke udelukkende dreje sig om videreudvikling og effektivisering af kendte teknologier, men også stimulere til udvikling af helt nye løsninger. Desuden er grundlæggende forskning inden for

Nordisk Råd

B 262/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturressourceudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 09-00222-4

områderne informations- og kommunikationsteknologi, bioteknologi og materialeforskning en vigtig faktor for udviklingen af effektive, bæredygtige og rene energiteknologier og systemløsninger.

6.3 Koordinering

Øget koordinering mellem igangværende og planlagte initiativer i nationalt og nordisk regi skal skabe muligheder for synergier og optimal anvendelse af ressourcer. Nordiske initiativer skal medvirke til at relevante aktører fra energisektoren, industrien, forskningsmiljøer og offentlige myndigheder involveres på et tidligt stadium med henblik på at bedre mulighederne for et tættere samarbejde og fælles videnudvikling.

6.3.1 Nordisk Energiforskning

Nordisk Energiforskning er en anerkendt og værdsat aktør i det nordiske forsknings- og teknologisamarbejde inden for energiområdet. Institutionen skal fortsætte med at udvikle nordiske vidennetværk, styrke det nordiske samarbejde mellem forskningsmiljøer og energisektoren samt samordne og positionere nordiske initiativer i det europæiske og internationale forsknings- og teknologisamarbejde. Institutionen skal fortsætte med at bidrage til det nordiske energipolitiske samarbejde og udvikle beslutningsgrundlag til teknologipolitik samt assistere arbejdsgrupper, komiteer og projekter med ekspertise og specialistikundskaber. Nordisk Energiforskning skal koordinere relevante aktiviteter med andre nordiske institutioner samt internationale organisationer.

6.3.2 Excellent forskning og innovation

En omfattende nordisk satsning på videnudvikling inden for klima, energi og miljø har ført til Topforskningsinitiativet, som er et femårigt nordisk forsknings- og innovationsprogram med fokus på klimarelevante problemstillinger og bæredygtige energiløsninger. Nordisk Energiforskning har en central rolle i udviklingen, koordineringen og implementeringen af Topforskningsinitiativet og skal især sikre, at programmet bidrager til udvikling af strategiske energiteknologiske løsninger af fælles nordisk interesse.

Handlingspunkter

- Norden skal styrke og udvikle internationalt konkurrencedygtige kompetence- og videnmiljøer indenfor effektive, bæredygtige og rene energiteknologier og -systemer
- Det nordiske samarbejde skal bygge videre på nationale initiativer indenfor teknologiudvikling og bidrage til en effektiv anvendelse af de samlede ressourcer.
- Det nordiske samarbejde skal gennem Nordisk Energiforskning udvikle nordiske vidennetværk, styrke det nordiske samarbejde mellem forskningsmiljøer og energisektoren samt samordne og positionere nordiske initiativer indenfor europæisk og internationalt forsknings- og teknologisamarbejde.

Nordisk Råd

B 262/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 09-00222-4

7. Internationalt samarbejde

Internationale energispørgsmål står øverst på energiministrenes dagsorden.

Et fleksibelt og åbent nordisk energisamarbejde giver bedre grundlag for at skabe international opmærksomhed om de udfordringer, der er aktuelle for Norden. Den nordiske merværdi kan således øges på et område, der i den grad er i fokus.

7.1 Målsætninger

Norden skal være på forkant og anvende sine styrkepositioner og sine netværk til i højere grad at påvirke det arbejde, der udføres i internationale organisationer om vigtige energipolitiske forhold. De nordiske energiministre skal især være en stærk og aktiv aktør ved udformningen af energipolitiske rammer i EU/EØS.

Markedsføring, der viser regionens energiløsninger og kreative potentialer, skal styrke eksportmulighederne og den økonomiske vækst og skabe internationalt fokus på Norden som en bæredygtig og teknologisk højt udviklet region.

7.2 EU/EØS og det nordiske energisamarbejde

Et udvidet EU har aktualiseret et tættere regionalt samarbejde om energispørgsmål i Norden. EU's energipolitiske diskussioner har også haft direkte virkninger i EØS-landene i form af energidirektiver, som er fulgt af EU-vedtagelser.

Det nordiske energisamarbejde skal være proaktivt i forhold til at fremme fælles interesser og mærkesager, blandt andet ved hjælp af informationsudveksling om nationale positioner og aktuelle energipolitiske tiltag i EU/EØS. Det nordiske samarbejde skal også tilrettelægges for et nært samarbejde omkring gennemførelse af direktiver.

Arbejdet med gennemførelse af EU's 3. energiliberaliseringspakke, klima- og energipakken, samt aktuelle emner i EU's Direktiv om forsyningssikkerhed vil være vigtige drivkræfter for videreudvikling af det nordiske energisamarbejde og arbejdet med EU/EØS-sager på nordisk niveau.

Der lægges op til uformel informationsudveksling og konsultationer i forbindelse med de ordinære energirådsmøder i EU, også i samarbejde med de baltiske lande. Dette har været en nyttig tradition over lang tid og vil være vigtig i en fase, hvor de politiske dimensioner ved energipolitikken forstærkes i EU-samarbejdet.

7.3 Nordisk energisamarbejde overfor naboer

Gennem aktivt samarbejde i regionale fora skal Norden udnytte sine muligheder og potentialer for at styrke båndene til sine nabolande. Dette gælder naboer østover såvel som vestover.

Den nordlige dimension er en naturlig ramme for at udvide samarbejdet i Østersøregionen i særdeleshed med Nordvestrusland. Andre vigtige platforme er fx EU's Østersøstrategi på energiområdet, Baltic Sea Region Energy Co-operation (BASREC) og Barents Euro Arctic Council – Energy Working Group (BEAC).

Strategiske partnere i samarbejdet med Rusland er NMR's informationskontorer i Rusland samt NEF, Nordic Environment Finance Co-operation (NEFCO) og Nordisk Investeringsbank (NIB), som allerede nu er aktive i området.

Nordens naboer mod vest, specielt det nordøstlige Canada, Shetland, Orkney og Skotland, har mange af de energimæssige udfordringer og potentialer, som også den tyndt befolkede del af Vestnorden står over for.

Nordisk Råd

B 262/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 09-00222-4

Handlingspunkter

Gøre Norden til en stærk og aktiv aktør ved udformningen af de energipolitiske rammer inden for EU/EØS

Samarbejde om gennemførelse af direktiver inden for energi og klima og i forhold til rammerne for energimarkederne

Videreudvikle samarbejdet med Nordens nærområder, specielt med Østersøen og Nordvestrusland

Nordisk Råd

B 262/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 09-00222-4

ⁱ I 2007 vedtog EU-medlemslandene handlingsplanen "En Energipolitik for Europa", hvor EU-landene i fællesskab har bundet sig til 1) at reducere udledningen af klimaskadelige drivhusgasser med 20 pct. inden 2020, 2) at nedbringe energiforbruget med 20 pct. inden 2020, og 3) at indfase 20 pct. vedvarende energi i EU's samlede energimiks inden 2020.

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0001:FIN:DA:PDF>

ⁱⁱ I efteråret 2008 besluttede de nordiske lande at igangsætte den største nordiske forsknings- og innovationssatsning nogensinde med et budget på 400 millioner danske kroner over fem år. Målet med satsningen er at bidrage til at løse den globale klimakrise, og samtidig styrke Norden som en foregangsregion inden for forskning og innovation. <http://www.norden.org/no/nordisk-ministerraad/tverrsektorielle-aktiviteter/topforskningsinitiativet/om-topforskningsinitiativet>

ⁱⁱⁱ I juni 2007 blev de nordiske statsministrene enige om en langsigtet, fælles nordisk globaliseringssatsning. Hensigten er at udvikle den nordiske velfærdsmodellen, øge konkurrenceevnen ved at forstærke det nordiske samarbejde på flere områder og ved at profilere og synliggøre Norden som en foregangsregion. <http://www.norden.org/no/samarbeidsomraader/globalisering>

BETÆNKNING OVER MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordisk Råd

B 263/præsidiets

Behandles i:
Præsidiets

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Reservation från Den
konservative gruppen

J.nr. 09-00223-3

Præsidiets betænkning over

Ministerrådsforslag til planer og budget 2010

1. Præsidiets forslag

Præsidiets foreslår at

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

- 1) att öka anslaget för 2-2251-2 Konst- och kulturprogrammet med 1 000 000 DKK
- 2) att öka anslaget för 1-2205-2 för Nordiska kulturfonden med 663 000 DKK
- 3) att inom ramen för 2-2251-2 Konst- och kulturprogrammet öronmärka 500 000 DKK för den nordiska biblioteksveckan
- 4) att inom ramen för 1-2203-1 Dispositionsmedel kultur öronmärka 1 000 000 DKK för Orkester Norden
- 5) att inom ramen för 3-3301-1 Projektmedel - miljö öronmärka 2 000 000 DKK för Östersjöaktiviteter i förhållande till BSAP
- 6) att inom ramen för 2-2505-1 Dispositionsmedel Utbildning och forskning öronmärka 2 000 000 DKK för forskning om Frafald (betingat av beslut i MR-U den 8 december)

2. Baggrund

Præsidiets har mottagit ministerrådsförslaget till Nordiska ministerrådets budget 2010 (B 263/præsidiets). Præsidiets budgetgrupp har efter förhandlingar med det isländska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet sammanställt ett utkast till betänkande angående Nordiska ministerrådets förslag till budget 2010.

3. Præsidiets synpunkter

3.1 Motiveringar till förändringsförslagen

Ökningar och öronmärkningar:

1-2205-2 Nordisk kulturfond

Præsidiets anser det inte ändamålsenligt att efter en omfattande kulturreform genomförts, beskära i medlen till kulturfonden. Præsidiets uttrycker

speciell oro för det folkliga- och amatördrivna kulturarbetet. Därför föreslår Presidiet en ökning av anslaget för Nordiska kulturfonden i förhållande till budgetförslaget. Detta för att Nordiska kulturfonden skall kunna axla ett större ansvar för det folkliga- och amatördrivna kulturarbetet. Vidare efterfrågar rådet en större förutsäglighet i kulturfondens budget så att det inte varje år skall vara upp till budgetprocessen mellan rådet och minister-rådet om vilken budgettram Nordiska kulturfonden tilldelas.

1-2203-1 för Dispositionsmedel kultur

Orkester Norden är ett mycket högprofilerat nordiskt projekt med stort genomslag. Presidiet önskar säkra verksamheten i Orkester Norden 2010 och noterar samtidigt att Nordiska ministerrådet igångsatt en utredning omkring den framtida finansieringen av Orkester Norden. Presidiet välkomnar detta initiativ. Orkester Nordens öde har i många år varit beroende av resultatet i budgetprocessen mellan rådet och ministerrådet och det är inte förnuftigt med tanke på verksamheten. Utredningen om Orkester Norden bör ge klart svar i förhållande till framtiden för detta projekt.

2-2251-2 Konst- och kulturprogrammet

Programmet er en vigtig dimension i kulturreformen. Kun ca. 15 procent af ansøgerne får tildelt midler. Dette skal ses i lyset af forslag til store besparelser både sidste år og i år samtidig med at ansøgerantallet stiger væsentlig i takt med at programmet bliver kendt. Programmet blev skåret med 9 procent i budget for 2009 og foreslås i 2010-budgettet skåret med ca. 7 procent (fraregnet overførsel af oversættelsesstøtte).

Presidiet önskar stärka Konst- och kulturprogrammet. Vidare öronmärks 500 000 DKK för den nordiska biblioteksveckan. Presidiet noterar också att Nordiska ministerrådet igångsatt en utredning med hänsyn till den nordiska biblioteksveckans vara eller inte vara. Detta initiativ välkomnar presidiet.

3-3301-1 Projektmedel – miljö

Öronmärkningen på 2 MDKK inom ramen för samarbetet omkring Östersjöaktiviteter för att stödja projektutvecklingen inom ramen för Östersjöns handlingsplan BSAP.

2-2505-1 Dispositionsmedel Utbildning och forskning

Der er behov for forskning, der kan angive *best practice* og relevante forslag til bekæmpelse af frafaldsproblematikken, som de nordiske uddannelsesministre kan udarbejde en frafaldspolitik på baggrund af. Præsidiets noterer at området er prioriteret af Nordisk Ministerråd. I Rek. 31/2008/kultur er beskrivelser af projektet, der i høringsrunden blev støttet af alle de nordiske lande.

De nordiske undervisningsministre (MR-U) skal træffe beslutning i dette spørgsmål ved et møde den 8. december 2009. Presidiet forudsætter, at undervisningsministrene indgår i en tæt dialog med rådets Kultur- og Uddannelsesudvalg ved behandlingen og beslutningen i dette spørgsmål.

Minskningar

Finansieringen av presidiets ändringsförslag (1 663 000 DKK) sker genom att utnyttja icke använda medel för Globaliseringsforum 2009, då det visat sig att forumet kunde genomföras för färre medel än budgeterat.

3.2 Allmänna bemärkningar

Nordiska rådet har under många år meddelat att själva budgetdokumentet är svårtillgängligt och till sin utformning inte lämpar sig speciellt väl för politiskt arbete och politiska prioriteringar. De olika politikområdena ligger ofta "gömda" under olika projekt och det är därför komplicerat att räkna ut hur mycket budgetmedel de facto reserverats för de olika politikområ-

Nordisk Råd

B 263/præsidiets

Behandles i:
Præsidiets

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Reservation från Den konservativa gruppen

J.nr. 09-00223-3

dena. För Nordiska rådet är det avgörande att veta hur stor del av budgeten t.ex. går till Östersjön, miljö eller bekämpande av narkotika. I Helsingforsavtalet stipuleras rådets roll i budgetarbetet (Artikel 64) och för att rådet skall kunna utfylla denna roll krävs ett betydligt mera transparent budgetdokument. Det skall kunna vara möjligt att på ett bättre sätt få fram hur mycket medel som går till de olika sektorerna och politikområdena.

Ministrar och parlamentariker i det nordiska samarbetet sköter inte sina nordiska uppdrag som en huvudsyssla. D.v.s. det nordiska arbetet görs vid sidan av de nationella uppgifterna. Detta faktum gör det ännu mera angeläget att budgetdokumentet har en sådan utformning att det lätt och snabbt skall kunna vara möjligt att utläsa det centrala i budgetförslaget.

Projekthanteringen i budgeten bör det stramas upp omkring. Den generella bilden är att det inom den nordiska budgeten är förhållandevis många projekt som det inte alltid är full politisk kontroll över. Nordiska rådets Kontrollkommitté har ägnat speciell uppmärksamhet åt detta faktum och det i sig bör tolkas som en signal om att projekthanteringen bör granskas kritiskt.

3.3 Sektorvisa bemärkningar

3.3.1 Internationellt

Det er positivt at budgetposterne *Arktisk Samarbejdsprogram og Samarbejde med Nordens Naboer i Vest* er forhøjet med henholdsvis 1 og 0,5 MDKK. Nordisk Råd støtter fokus på det sårbare arktiske område og finder det relevant med særlige aktiviteter i disse år, hvor Arktisk Råd har henholdsvis dansk og svensk formandskab. Samarbejde med Nordens Naboer i Vest forholder sig ikke mindst til Canada, der også er relevant som arktisk aktør.

Videre er det også positivt, at budgetposten for samarbejde med Hviderusland/EHU har fået tilført ekstra midler. De fem procent er dog nok ikke tilstrækkeligt, da Nordisk Råd på basis af egne kontakter ved tre rundbordssamtaler med såvel regeringspartier som oppositionspartier udenfor parlamentet foreslår en øget satsning på støtte til demokratiopbygning. På Nordisk Råds session vil der således blive drøftelse af forslag til rekommandation om at Nordisk Ministerråd åbner et informationskontor i Minsk. Det skulle dels støtte demokratiopbygning f.eks. gennem støtte til NGO program, dels støtte miljøprojekter også fra andre nordiske institutioner som NEFCO og NIB. Selv om det i starten kun skal være et lille kontor, vil det i givet fald blive relevant at finde midler f.eks. fra de eksisterende kontorer i de baltiske lande og Nordvestrusland, der i forslaget til budget er friholdt for besparelser.

3.3.2 Miljö, energi og naturresurser

Overordnet set er Præsidiets enig i det, der fremsættes i Generalsekretærens budgetforslag. Nordisk Råds rekommandationer for de pågældende områder ses i stort omfang at være taget i betragtning i forbindelse med de planlagte initiativer mm. Følgende konkrete forslag ønskes dog inddraget i forbindelse med Ministerrådets videre detailbudgettering:

Miljø og bæredygtig udvikling

Projekter, der kan understøtte en fortsat aktiv nordisk profil med hensyn til regulering af kemikalieanvendelse og håndtering af farligt kemikaliefald. En Stern-rapport for kemikalier kunne være et eksempel.

Desuden ønskes en fortsat indsats i forhold til internationale aftaler om regulering af kviksølv (kunne evt. finansieres over Globaliseringspuljen i krydsfeltet mellem miljø og helse).

Nordisk Råd

B 263/præsidiets

Behandles i:
Præsidiets

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Reservation från Den konservativa gruppen

J.nr. 09-00223-3

Projekter, der kan støtte op omkring Østersøpolitikken på miljøområdet; herunder HELCOM-handlingsplanen og den kommende EU-Østersøstrategi, nedsætte overgødskningen og mindske udslippene af toiletaffald – også fra skibsfarten og småbåde.

Konkrete projektsamarbejder med myndigheder, forskere og NGO'er i Nordvestrusland og Baltikum.

Jordbrug, skovbrug og fiskeri

Fortsætte med at prioritere de strategiske nordiske udredningsprojekter i forhold til EU's revision af fiskeripolitikken (projekter, der eksempelvis ved at vise gode nordiske eksempler og præsentere på rette tid, sted og vis kan være med til at påvirke dagsordenen for processen og diskussionen om EU-politikken)

I forbindelse med klimaproblematikken (herunder midlerne i globaliseringspuljen): De primære næringer må også samarbejde på nordisk plan om at nedsætte CO₂-udledningen fra deres egen virksomhed. Dette må prioriteres eksplicit gennem iværksættelse af projekter og forskning.

Energi

Nordisk Råd ser frem til at behandle forslag om Handlingsprogram for energiområdet 2010-13. Vigtige prioriteringer som må sikres et budgetmæssigt aftryk er:

- Fortsat styrkelse af det nordiske el-marked og udbedring af flaskehalsproblematikken
- Forbedret nordiske samarbejde om reparationsberedskab på el-nettet
- Sammenknytning af det baltiske og det nordiske el-net
- Vindmøller i Østersøen med integration til både Norden, Baltikum og Nordeuropa
- Fremme af vedvarende energi i el-forsyningen (fælles nordiske projekter indenfor rammerne af EU's vedvarende energi direktiv)
- Samarbejde om energieffektivisering og besparelser; herunder *boosting* af den indsats, der gøres i de offentlige bygninger mm.

Globaliseringsinitiativet

Generelt set finder Præsidiets de hidtidige, de fortsatte og de nye prioriterede emner som relevante og vigtige at samarbejde om i nordisk regi.

Man hæfter sig navnlig ved, at det nye område om transport og energi bør sætte fokus på at udvikle en grøn og klimavenlig transportstruktur i de nordiske lande, jf. Nordisk Råds Rek. 17/2008/næring herom. Der henvises desuden til de nordiske statsministres udtalelse herom fra det nyligt afholdte møde på Island. Ligeledes bør topforskningsinitiativet fortsætte sit fokus på klimavenlige energiløsninger. Af yderligere forslag, der kunne finansieres under globaliseringsinitiativet, skal udvalget foreslå:

- International aftale om regulering af kviksølvanvendelse mm.
- Konkret opfølgning af EU's kommende Østersøstrategi
- Klimavenligt byggeri – herunder energirenoveringer i offentlige bygninger

3.3.3 Forskning, utbildning och kultur

Orkester Norden, Skumringstimen og lignende projekter

Kunstnere har fået ændrede arbejdsvilkår i forbindelse med den gennemførte nordiske kulturreform fra 2007. Et eksempel er musikområdet. Her er betydningsfulde kunsterorganisationer som Nordisk Komponistråd, etableret i 1946 (festivalen Nordiske musikdage etableret i 1888), Ung musik (UNM) og Orkester Norden nu kommet i farezonen eftersom nye projekter og globaliseringsindsatser prioriteres frem for støtte til projek-

Nordisk Råd

B 263/præsidiets

Behandles i:
Præsidiets

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Reservation från Den konservativa gruppen

J.nr. 09-00223-3

ter og aktiviteter i etablerede organisationer. Således bør det undersøges, om det er muligt trods globalisering og projektorientering, at der alligevel opretholdes en række etablerede nordiske organisationer i det nordiske samarbejde. I så fald bør det diskuteres, hvilke institutioner og organisationer man ønsker at prioritere med henblik på at sikre deres overlevelse.

Topforskningsinitiativet, NordForsk og eScience

Det skal bemærkes at denne type aktiviteter udgør en større og større andel af budgettet. Særligt topforskningsinitiativet har ikke mindst fået tildelt øgede ressourcer. Derfor rejser spørgsmålet sig også, hvorledes der kan sikres politisk og parlamentarisk indflydelse i denne type satsninger. Tidligere har det været diskuteret om Nordisk Råd kunne have observatørstatus i forskellige forsker organer men pga. armslængdeprincippet er dette muligvis ikke hensigtsmæssigt. Alligevel bør det drøftes, hvordan en parlamentarisk og demokratisk proces kan iværksættes. Topforskningen har udgjort og udgør fortsat langt den største budgetpost i globaliserings-tiltagene, og således bør det være naturligt, at Nordisk Råd også kan få indblik og mulighed for medbestemmelse i denne proces og prioritering.

Det baltiske samarbejde

Der bør rejses en diskussion om, hvorvidt og, i hvilken udstrækning det baltiske samarbejde skal fortsættes. Dette gælder også i forhold til Nordisk Ministerråds støtteprogrammer på kulturområdet via Kulturkontakt Nord. Det er ikke tilfredsstillende, at der opretholdes programmer, der går til baltisk samarbejde, når budgetterne til Kulturkontakt Nord fortsat beskæres. Det nordiske kultursamarbejde bør gå forud og således bør de nordiske informationskontorer også nedtrappe deres aktiviteter mhp. en eventuel afvikling.

Kulturministrenes globaliseringsinitiativer

Ministrene har lagt stor vægt på eksport og profilering af kreative nordiske industrier ude i Verden (Canada, Shanghai osv.). I udvælgelsen af de nye globaliseringsprojekter, vil udvalget opfordre til at ministrene laver en satsning omkring børn og unges interkulturelle kompetencer, hvor fokus ligger på at udvikle innovative og kulturelle kompetencer i skoler og uddannelsessteder i Norden. Tilgangen bør baseres på et helhedsperspektiv, hvor der etableres samarbejde mellem de relevante aktører som kulturskoler, børnehaver, skoler og det lokale kulturliv. En nordisk strategi bør indbefatte elementer, der sikrer en skabende læring med et rigt udbud af kunst og kultur formidlet af professionelle kunstudøvere. I strategien foreslås det, at kulturskolerne skal spille en central rolle som det lokale resourcecenter, der udbyder kulturtilbud til den enkelte elev både i bredden og dybden, og centret skal være omdrejningspunktet i samspillet mellem skole- og kulturliv i den enkelte kommune.

Nordisk Råd

B 263/præsidi

Behandles i:
Præsidi

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Reservation från Den konservativa gruppen

J.nr. 09-00223-3

Frafald på ungdomsuddannelserne

Det er positivt at Nordisk Ministerråds allerede har igangsat følgende:

Nordisk Ministerråd har for nylig taget initiativ til tre projekter med relevans for fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landenes uddannelsessystemer:

- Frafald i de nordiske uddannelsessystemer med fokus på ungdomsuddannelsen
- Studie af rekrutteringsproblematikken i de nordiske læreruddannelser
- Mulighedsstudie om et nordisk uddannelsesforsknings- og formidlingsinitiativ

Nordisk Råd efterlyser dog, at der igangsættes en egentlig ny forskning på området. De planlagte analyser er udmærkede, men en ny nordisk komparativ forskning bør igangsættes.

Det planlagte er kun en kortlægning af den eksisterende forskning, som er meget begrænset.

3.3.4 Näring

Overordnet er Præsidiets tilfreds med prioriteringerne for næringsområdet. Det skal dog bemærkes, at det ville være ønskeligt med en prioritering af projekterne i forbindelse med pro-rata nedskæringen på 1,3 procent. Næringsministrene har meldt ud, at man skærer alt på lige fod, men her ville udvalget have set en evaluering af eksisterende projekter, og en vurdering af, hvor pengene gør mest nytte.

Transportpolitik

I budgetforslaget fokuseres der på transportområdet i forbindelse med den store afhængighed af olie, som er en udfordring og der står videre at de nordiske lande skal samarbejde om at fremme en større anvendelse af elbiler og arbejde for fælles standarder i alternative drivmidler. Rådet ser på transportpolitikken som meget mere omfattende end som så. Udvalget har påpeget at de nordiske lande må satse på en mere holistisk tilgang til hele transportsektoren, og indlede et samarbejde om udvikling og anvendelse af energieffektive, klimavenlige og miljøvenlige transportløsninger for luft-, land- og søtransporter. Det fremgår af budgetforslaget, at energi og transport er et af de nye satsningsområder indenfor globaliseringsinitiativet. Det er dog en kortsigtet løsning, og rådet mener, at der må sættes ind med mere langsigtede løsninger for at lykkes med en stærk nordisk transportpolitik.

Innovationspolitik

Ministerrådet skal udarbejde en handlingsplan for innovations- og næringsområdet 2010, og her ønsker Nordisk Råd, at indsatsen styrkes på bruger- og medarbejderdreven innovation. De nordiske lande har store kompetencer og erfaringer indenfor dette område, og en styrkelse af denne sektor vil betyde bedre konkurrencekraft og en stærkere platform for nye løsninger og produkter.

Pant- og retursystem

Rådet bifalder Grænsehinderforums nedsættelse af en hurtigarbejdende arbejdsgruppe med opgave at afdække muligheder for større nordisk samordning af pant- og retursystemerne. Udvalget mener, at når de tekniske muligheder er til stede, er det et spørgsmål om politisk vilje, hvordan det i praksis skal udmøntes. Rådet anbefaler, at der afsættes midler for at de konklusioner, som arbejdsgruppen kommer frem til ved slutningen af 2009, hurtigt kan blive inkorporeret i de nordiske lande.

Nordisk Råd

B 263/præsidiets

Behandles i:
Præsidiets

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Reservation från Den konservativa gruppen

J.nr. 09-00223-3

Globalisering

Nordisk Råd glæder sig over, at energi og transport er et af de nye globaliseringsinitiativer. Siden omlægningen af ministerrådene i 2005 har transportområdet ikke haft et ministerråd, og har derved været forsømt i det nordiske samarbejde. Rådet støtter, at området kommer ind igen, og anbefaler at Nordisk ministerråd ser på rådets Rek. 17/2008 herom.

Rådet ser videre frem til en konkretisering af de nye globaliseringstiltag, og vil foreslå følgende områder som indsatsområder i fremtidige globaliseringsinitiativ:

- **Entrepenørskab:** Fælles nordisk riskapitalfond, som kan støtte nye entreprenører
- **Kvindens etablering af virksomheder:** Støtte til kvindelige entreprenører. Stort satsningsområde på EU- og OECD niveau

3.3.5 Rättspolitik och konsumentfrågor

Anti-diskrimination/ligestilling

Nordisk Råd noterer sig, at området "Ligestilling" kun omfatter ligestilling mellem køn.

Rådet er dog af den opfattelse, at det er vigtigt, at Norden også bliver i stand til at fremme ligestillingen indenfor andre områder. Rådet ser et perspektiv i, at ligestilling ikke blot omfatter køn, men derimod at begrebet bliver udvidet til at omfatte ligestilling mellem langt flere grupper i samfundet. Begrebet er snært forbundet med anti-diskrimination og ligebehandling, og bør derfor opfattes bredere. Rådet ønsker ligestilling med hensyn til køn, race, etnisk oprindelse, religion, tro, handicap, alder og seksuel orientering.

Migration, flygtninge og integration

Nordisk Råd noterer sig, at globaliseringsinitiativerne ikke omfatter emner som migration, flygtninge og integration. Rådet mener, at disse områder skal prioriteres og løftes frem indenfor det nordiske samarbejde. I henhold til Helsingforsaftalen, skal de nordiske lande bestræbe sig på at udvikle samarbejdet på det retslige, det kulturelle, det sociale og det økonomiske område såvel som i spørgsmålet vedrørende samfærdsel. Aspekterne omkring migration og flygtninge omfatter samtlige samarbejdsområder. Migrationsanliggender er ikke udelukkende nationale anliggender, men derimod bestemmelser, der har grænseoverskridende og praktiske konsekvenser for de andre nordiske lande. Derfor er rådet af den opfattelse, at emnerne skal omfattes af det nordiske samarbejde, og dermed også fremgå af budgettet.

Forbrugerpolitik

Nordisk Råd konstaterer, at forbrugerpolitik ikke længere findes i Nordisk Ministerråds budget. Rådet har gentagne gange beklaget, at forbrugerpolitik er blevet nedprioriteret i forbindelse med gennemførelsen af strukturreformen i Ministerrådet i 2005. Rådet er fortsat optaget af forbrugerpolitiske emner, og har forsøgt at få forbrugerpolitik tilbage på dagsordenen. Ikke mindst i forhold til de mange forbrugerpolitiske grænsehindre og mangel på koordinering eller fælles regler, hvilket generer dagligdagen for mange borgere i Norden. Derfor mener rådet, at der skal reserveres nødvendige midler i budgettet til at fokusere på forbrugerpolitik, evt. i forhold til de grænsehindre, der i dag eksisterer for forbrugerne i Norden.

3.3.6 Social, hälsa och välfärd

Velferdsudvalget merker seg at det er en selektiv besparelse i budsjettet for 2010 som gjør at det reelle kuttet på helse og sosialfeltet er mer enn 1, 3 prosent pro rata reduksjon for 2010. Forklaringen ligger i tidligere anvendte midler i forbindelse med krisehåndtering i den østasiatiske tsunami- katastrofe ved årsskifte 2004/05. Ut fra den informasjonen som fo-

Nordisk Råd

B 263/præsidi

Behandles i:
Præsidi

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Reservation från Den konservativa gruppen

J.nr. 09-00223-3

religger i budsjettet er det vanskelig å ha en klar formening om denne reduksjonen.

Nordisk råd er fornøyd med at helse og velferd er ett av hovedtemaene for de nye globaliseringsinitiativene for 2010. For rådets del blir det viktig å konkretisere, prioritere, målrette og fokusere på valg av tema innenfor globaliseringsinitiativer helse og velferd.

Rådet har tidligere fremsatt ønske om at de nye globaliseringsinitiativene for helse og velferd bør fokusere på følgende tre hovedtemaer:

- Hiv/aids og multiresistent tuberkulose
- Unges situasjon på arbeidsmarkedet
- Psykisk helse

Det er viktig for rådet at gode nordiske institusjoner som NHV og nå den nye organisasjonen NVC, får muligheter til å gjennomføre de programmer som gir stor nordisk nytteverdi og en videreutvikling av aktuell tematikk som for eksempel smittevern.

Rådet merker seg at innenfor nordisk velferdsinnovasjon er det for budsjett 2010 fokusert på tre kjerneområder:

- Den demografiske utviklingen (marginalisering av utsatte grupper, bevare arbeidskraften, skape en bæredyktig velferdsproduksjon)
- Kvalitetsutvikling i sosial og helseområdet (behovet for spesialister, utvikling av kommunikasjonsteknologi og psykisk helse)
- Samarbeid med Nordens nærområder (styrke samarbeidet innefor den nordlige dimensjons område)

Rådet stiller sig positivt til disse prioriteringene.

4. Framtida budgetprioriteringar

Presidiet vill innan utgången av 2009 till Nordiska ministerrådet meddela om rådets prioriteringar i budgeten för 2011.

5. Reservation

Den konservativa gruppen i Nordiska rådet anser principiellt att den nordiska budgeten bör minskas. Som konsekvens har Den konservativa gruppen lämnat ett förslag till inbesparingar på 17 918 000 DKK som motsvarar ca. to procent av den totala budgeten (bilaga).

Särskilt yttrande

Angående ordförandskapspuljen 5-0445-1

Det informella nordiska samarbetet kan få stöd från denna budgetpost. Presidiet önskar erinra om att det nordiska samarbetet på det konsumentpolitiska området gick från att ha varit ett formellt ministerråd i 2005 till att bli ett informellt samarbete. Dock har Nordiska ministerrådet godkänt en handlingsplan på det konsumentpolitiska området som bör och skall fullföljas. Det bör avsätta nödvändiga resurser för detta.

Vidare har det inom rådet förts en diskussion om huruvida migrations- och flyktingpolitik är ett område som det nordiska samarbetet borde ägna större uppmärksamhet åt. Nationellt i de nordiska länderna är dessa frågeställningar mycket aktuella.

Nordisk Råd

B 263/præsidiat

Behandles i:
Præsidiat

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Reservation från Den konservativa gruppen

J.nr. 09-00223-3

6. Konklusion

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

- 1) att öka anslaget för 2-2251-2 Konst- och kulturprogrammet med 1 000 000 DKK
- 2) att öka anslaget för 1-2205-2 för Nordiska kulturfonden med 663 000 DKK.
- 3) att inom ramen för 2-2251-2 Konst- och kulturprogrammet öronmärka 500 000 DKK för den nordiska biblioteksveckan.
- 4) att inom ramen för 1-2203-1 Dispositionsmedel kultur öronmärka 1 000 000 DKK för Orkester Norden
- 5) att inom ramen för 3-3301-1 Projektmedel - miljö öronmärka 2 000 000 DKK för Östersjöaktiviteter i förhållande till BSAP
- 6) att inom ramen för 2-2505-1 Dispositionsmedel Utbildning och forskning öronmärka 2 000 000 DKK för forskning om Frafald (betingat av beslut i MR-U den 8 december)

Nordisk Råd

B 263/præsidiat

Behandles i:
Præsidiat

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Reservation från Den konservativa gruppen

J.nr. 09-00223-3

Stockholm, 27 oktober 2009

Bendiks H. Arnesen (A)

Line Barfod (EL)

Bjarni Benediktsson (Sj.)

Sinikka Bohlin (s), president

Per-Kristian Foss (H)

Christina Gestrin (sv)

Helgi Hjörvar (A)

Johan Linander (c)

Kent Olsson (m), vicepresident

Marion Pedersen (V)

Niels Sindal (S)

Erkki Tuomioja (sd)

B 263/præsidiets: Ministerrådsforslag

om Nordisk Ministerråds budget for 2010

MR-SAM har vedtaget Nordisk Ministerråds budgetforslag 2010 med en total udgiftsramme på 910,183 MDKK i 2009-priser. I forhold til Generalsekretærens budgetforslag 2010 foreligger der revideret tekster på budgetpost 4-4382-3 "Nordisk institutt for Odontologiske Materialer (NIOM)" og budgetpost 5-1050-2 "Tjenestemandsoordningen". Disse vedlægges som bilag 1 og 2.

I ministerrådsforslaget ligger der udmøntede midler under globaliseringsinitiativerne (budgetpost 5-3000-1). Samarbejdsministrene vil i skriftlig procedure godkende fordelingen af globaliseringsmidlerne. Beslutningen vil blive indarbejdet i det endelige budget, der skal godkendes på sessionen i Stockholm.

De nye globaliseringsinitiativer og fordelingen af globaliseringsmidlerne vil blive drøftet mellem formanden for samarbejdsministrene og Nordisk Råds budgetgruppe.

Bilag

- Bilag 1 Revideret tekst - Nordisk institutt for Odontologiske Materialer
- Bilag 2 Revideret tekst - Tjenestemandsoordningen

Nordisk Råd

B 263/præsidiets

Behandles i:
Præsidiets

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Reservation från Den konservativa gruppen

J.nr. 09-00223-3

Bilag 1: Revideret tekst - Nordisk institutt for Odontologiske Materialer

Nordisk Råd

NOTAT**B 263/præsidi**

Til

NSK/MR-SAM

Kopi

Fra

Emne

Budget 2010 - ministerrådsforslag

Behandles i:
Præsidi

Bilag:

- Ministerrådsforslag
- Reservation från Den
konservativa gruppen

J.nr. 09-00223-3

Revideret tekst - Nordisk institutt for odontologiske materialer

4-4382-2 Nordisk institutt for Odontologiske Materialer (NIOM)

Valuta	Budget 10	Budget 09	Budget 08	NMR fin. 08	Bud.disp av
6.1.1..1.1	10.669.000	10.669.000	10.358.000	60%	Institutionen
NOK					
MODSVARER DKK	10.029.000	10.029.000	9.426.000		

6.1.1..1.2**FORMÅL**

NIOM har til opgave at sikre, at de materialer og metoder som bruges i tandlægeplejen i Norden er sikre og hensigtsmæssige for patienter og tandlægepersonel. NIOM's forsknings- og informationsvirksomhed skal baseres på et videnskabeligt grundlag og skal være praktisk anvendeligt i klinisk øjemed.

De nordiske Social- og Sundhedsministre besluttede på deres møde den 30. juni 2009 i Reykjavik, Island at omdanne Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan organiseret som datterselskab under UniRand AS ved Universitet i Oslo med virkning fra januar 2010. Formålet er at styrke NIOMs muligheder for at skabe synergi og sikre en stærkere faglig forankring i et nationalt forskningsmiljø. Der er fortsat lagt stor vægt på at NIOM opretholder en nordisk profil og styret sammensættes med repræsentationer fra alle de nordiske lande.

**Priorite-
ringer
2010**

- i Indenfor området, basal biomaterialeforskning indtager NIOM en førerposition og dette område skal videreudvikles parallelt med patientnær forskning. Det sidste er højest prioriteret, da brugen af amalgam er blevet forbudt i Sverige og Norge. På den baggrund, er forskningen vedrørende alternative tandfyldningsmateriale, yderst relevant for patienter og sundhedsmyndigheder i Norden.

Den nordiske produktdatabase har i 2009 gennemgået en total revision mht. indhold og logistik. Dette er delvist en konsekvens af de forringelser af reglementet, som varetager patientsikkerheden indenfor EU. I den forbindelse er det vigtigt, at produktdatabase fungerer som modvægt til producenternes reklamebaserede information til patienter og sundhedspersonale.

Udviklingen af den nordiske dimension i et internationalt perspektiv er et væsentligt mål for 2010. Derfor vil Nordisk og internationalt samarbejde og netværk med andre institutioner indenfor NIOM's virksomhedsområde blive prioriteret. Gæsteforskerordninger er således en vigtig del af dette samarbejde.

Nordisk Råd

B 263/præsidi

Behandles i:
Præsidi

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Reservation från Den konservativa gruppen

J.nr. 09-00223-3

**Kontrakt-
periode**

Ny kontrakt indgås 2010

Økonomi

Ingen bemærkninger

**Ledelse og
Adm.**

Planlagte udgifter:
Faktiske udgifter: 2.638.579 NOK

Bilag 2: Revideret tekst - Tjenestemandsortningen

Nordisk Råd

NOTAT**B 263/præsidi**

Til

NSK/MR-SAM

Kopi

Fra

Emne

Budget 2010 - ministerrådsforslag

Behandles i:
Præsidi

Bilag:

- Ministerrådsforslag
- Reservation från Den
konservative gruppen

J.nr. 09-00223-3

Revideret tekst - Tjenestemandsortningen*5-1050-2 Tjänstemannautbyte*

Valuta	Budget 10	Budget 09	Budget 08	disp./bud 08	Bud.disp av
	0	1.023.000	2.011.000	70%	Generalsekretær en
DKK					

6.1.1.1.4**FORMÅL**

Samarbejdsministrene har besluttet att dra in beviljningen till tjenestemandsudvekslingen i budget 2010 som led i en overordnet prioritering på samarbejdsministrenes rammer til fordel for Nordisk Ministerråds initiativer til Island og Globaliseringsinitiativerne. Beslutet gæller enbart for år 2010.

Konservativa gruppens förslag inför NMR:s budget 2010

Den konservativa gruppen i Nordiska rådet anser att rådets totala budget bör minskas. NMR:s totala budget är på 907 291 000 DKK och i linje med vårt förslag lämnar gruppen härmed ett specificerat besparingsförslag på 1,97 % av den totala budgeten.

Besparingsförslag

1. 2-3127-2 Politikutveckling vuxnas lärande, 6 575 000;-

Vi anser att man inom ramen för det nordiska inte bör satsa på detta. Vuxnas lärande står de enskilda länderna för varför det inte är nödvändigt med en extra nordisk insats här.

2. 2-2520-1 Rådgivningsgruppen för Nordiskt samarbete om vuxnas lärande, 1 123 000;-

I konsekvens med vårt förslag om besparing punkt 1 föreslår vi att dessa pengar också sparas.

2. 5-0180-3 NMRS Sekretariat, 500 000;-

Sekretariatets totala budget är på 72 188 000;- . Den konservativa gruppen har redan tidigare sett med oro på att sekretariatets budget växer, vilket visat sig vara ett faktum de senaste åren. Vi anser att det bör vara rimligt för sekretariatet att utföra sina uppgifter på ett bra sätt med en mindre budget. Därför föreslår vi en nedskärning med 500 000;- .

3. 1-4480-3 Nordiskt institut för kvinno- och könsforskning, 5 000 000;-

De verkliga utmaningarna i att förbättra kvinnors situation består i att bekämpa trafficking och könsjukdomar, vilket tillhör ett av den konservativa gruppens prioriteringsområden. Ett nordiskt institut för kvinno- och könsforskning anser vi inte vara ett prioriterat område för det nordiska samarbetet.

3. 1-2223-1 Nordisk journalistisk vidareutbildning, 2 520 000;-

Syftet med utbildningen sägs vara att skapa och vidhålla medias intresse för nordisk samhörighet och kulturell gemenskap. Metoden är högst tveksam då den går ut på att låta journalister träffas via kurser och seminarier för att uppnå målet.

4. 1-2221-2 Nordiska dataspelsprogram, 2 200 000;-

Trots att NMR föreslår att reducera posten med 2% ; - är 11 062 000;- fortfarande mycket pengar att avsätta till en institution inom det nordiska samarbetet som syftar till att främja produktionen av dataspelsprogram. I grund och botten bör konsumenterna på en fri marknad avgöra vilka dataspel som håller hög kvalitet och således efterfrågas. Ett första steg är därför att minska posten med 2 200 000;- .

Totalt besparingsförslag:

17 918 000;-

Det finns samtidigt ett antal områden som vi vill prioritera; nordiskt samarbete kring miljöfrågor och hållbar utveckling, fortsatt reformering av det nordiska samarbetet, undanröjande av gränshinder och främjande av gränsregionalt samarbete, stärka Nordens roll i det europeiska samarbetet, främjande av innovationskraft och tillväxt i Norden och Östersjöområdet samt bekämpning av trafficking och narkotikahandel.

Nordisk Råd

B 263/præsiediet

Behandles i:
Præsiediet

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Reservation från Den konservativa gruppen

J.nr. 09-00223-3

BETÆNKNING OVER MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordisk Råd

B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

Velfærdsudvalgets betænkning over

Ministerrådsforslag om omdannelse af Nordisk Institut for Odontolo- giske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan

1. Udvalgets forslag

Velfærdsudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

å omdanne Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan med virke fra 1.1.2010 som beskrevet i ministerrådsforslag B 264/velfærd

2. Baggrund

Velfærdsudvalget viser til utredningen "Alternativet NIOM AS som samarbejdsorgan under Nordisk ministerråd – datterselskap under UniRand AS, Universitetet i Oslo som er gjennomført av Helse- og omsorgsdepartementet i Norge på vegne av Nordisk ministerråd. Utredningen er datert den 24. februar 2009.

3. Udvalgets synspunkter

I denne utredningen gjøres det grundig rede for alle forhold knyttet til en mulig omdannelse av NIOM fra en nordisk institusjon til et nordisk samarbejdsorgan fra januar 2010. Det gjelder såvel juridiske, arbeidsrettslige, organisatoriske som økonomiske forhold. Omdannelsen er et ledd i moderniseringen av strukturen i Nordisk ministerråd (NMR). Det har skjedd flere endringer i institusjonsstrukturen i Nordisk ministerråd, med ulike løsninger etter formålet med institusjonene.

Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer (NIOM) har til oppgave å tilse at materialer og metoder som anvendes innefor tannpleien i Norden er sikre og hensiktsmessige for pasienter og tannlege-/pleiepersonale. NIOMs forsknings- og informasjonsvirksomhet baseres på vitenskapelig grunn som skal være praktisk anvendelig i klinisk øyemed.

Velferdsutvalget er kjent med at NIOM har sin virksomhet lokalisert til Oslo, Norge.

Velferdsutvalget ser at utredning analyserer alle forhold rundt en mulig omdannelse av NIOM til et selvstendig datterselskap under UniRand AS, Universitetet i Oslo. Utredningen redegjør for at en rekke tidligere forvaltningsorganer i Norge er omgjort til såkalte statsaksjeselskaper, og som eies 100 prosent av staten ved ett av departementene. Velferdsutvalget ser at fordelene med den mulige synergien mellom UiO og tilknyttede selskaper gir effekter som gjensidig kompetanseutvikling og komplementering av nettverk. Utredningen peker på at aksjeselskapene får samtidig en nærhet til UiO som styrker deres faglige basis, profil og markedsføring.

Fordelene ved å omdanne NIOM til NIOM AS er i følge utredningen:

- Bortfall av 8-årsregelen underletter rekruttering og stabilitet for yngre forskere
- NIOM vil kunne stå friere til å utvikle sin kjernevirksomhet som er forskning og informasjon om biomaterialer, uavhengig av politisk styring
- Investeringer kan planlegges og gjennomføres uten politisk styring
- NIOM kan dra fordel av felles utnyttelse av faglig kompetanse, apparatur og nettverk som UiO besitter:
 - Administrative fordeler kan utnyttes ved felles rutiner og personell. Det kan hentes markedsmessige gevinster gjennom felles aktiviteter og felles informasjonsarbeid.

Når det gjelder ulemper og svakheter er følgende hovedpunkter påpekt i utredningen;

- Usikkerhet om framtidig basisfinansiering fra NMR
- NIOM kan bli oppfattet som en ikke-nordisk institusjon
- NIOM kan bli marginalisert i det nordiske samarbeidet
- Kort kontraktsperiode kan skape usikkerhet hos de ansatte

Velferdsutvalget ser at det også er vurdert andre tilknytningsformer som å omgjøre NIOM til en del av Nasjonalt folkehelseinstitutt eller underlegge det et fakultet ved Universitetet i Oslo. Samlet sett har man kommet fram til at det er mest fordelaktig å omgjøre NIOM til NIOM AS under UniRand AS. På denne måte blir NIOM et eget rettssubjekt, og de nordiske landene kan ha eierskap i NIOM AS. Velferdsutvalget støtter denne modellen for virksomheten til NIOM.

Etter omdannelsen skal virksomheten til NIOM AS framgå av rammekontrakten med Nordisk ministerråd og av vedtektene. Velferdsutvalget støtter at Nordisk Ministerråd vil legge de samme føringer på hva som skal være oppgavene i selskapet, både den nordiske profilen og den faglige profilen, slik det er formulert i dagens struktur. Velferdsutvalget ser at innholdet i dagens vedtekter skal innarbeides i en 3-års kontrakt som innarbeides i en samarbeidsavtale og vedtekter som er i samsvar med reglene som gjelder for aksjeselskap etter aksjeloven.

Velferdsutvalget er kjent med at sosial- og helseministrene har lagt vekt på følgende forhold ved en mulig omdannelse av NIOM til NIOM AS;

- at NIOM skal drives videre med samme profil
- at den nordiske profil opprettholdes
- at landene er sikret fortsatt innflytelse i styret av NIOM
- at økonomiske vilkår er klarlagt for de første tre årene
- At det ikke blir en dyrere løsning for NMR

Ved ministermøtet i juni 2009 i Reykjavik besluttet MR-S å omdanne NIOM til et samarbeidsorgan som datterselskap under UniRand AS ved Universitetet i Oslo med virkning fra januar 2010. Beslutningen ble godkjent av MR-SAM i september 2009.

Nordisk Råd

B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Utredning

J.nr. 09-00224-1

Velferdsutvalget merker seg at beslutningen om å omdanne NIOM til et samarbeidsorgan er gjort på grunnlag av utredninger fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) i Norge, i tett samarbeid med NMR og NIOM. Styret i NIOM har støttet denne omleggingen under forutsetning av at de nordiske landene er representert i styret.

Velferdsutvalget vil bemerke at ved lignende omorganiseringer vil utvalgsmedlemmene i Velferdsutvalget, bli dratt inn i prosessen på et tidligere stadium, før endringer er mer eller mindre vedtatt på ministernivå. Denne problematikken var også gjeldende ved dannelsen av blant annet NVC (Nordisk Velferdssenter) og ble påpekt også da.

Velferdsutvalget ser at NIOM i denne modellen er eiet av Norge, men styret er sammensatt av representanter fra alle nordiske land. Det er et overveiende flertall av de ansatte i NIOM som er norske. For å sikre den nordiske innflytelsen, mener Velferdsutvalget at det er formålstjenlig med et styre på minst syv personer eller mer.

Velferdsutvalget anser at en 3-årskontrakt for en virksomhet som er så forskningsbasert er forholdsvis kort, og mener at kontraktstidens lengde bør vurderes etter første kontraktperiodes utløp.

Velferdsutvalget savner også en konkret samarbeidssammenheng mellom NIOM og NMR i framtiden, og håper at det vil bli gjennomført tiltak for å styrke forbindelsen hvis den oppleves som forvitret etter en tid i den nye samarbeidsmodellen.

Velferdsutvalget vil også oppfordre at den "nye NIOM" samarbeider med andre nordiske institusjoner i forhold til et folkehelseperspektiv, som NVC, NHV (Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap) og lignende institusjoner.

4. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velfærdsudvalget at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å omdanne Nordisk institutt for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbeidsorgan med virke fra 1.1.2010 som beskrevet i ministerrådsforslaget B 264/velferd

Mariehamn den 30. september 2009

Christer Adelsbo (s)

Line Barfod (EL)

Arja Karhuvaara (saml)

Anita Knakkergaard (DF)

Marianne Kierkemann (m)

Tuula Peltonen (sd)

Jessica Polfjärd (m)

Reidar Sandal (A)

Paula Sihto (cent)

Siv Friðleifsdóttir (F), formand

Ib Thomsen (FrP)

Göte Wahlström (s), næstformand

Nordisk Råd

B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

B 264/velfærdBehandles i:
VelfærdsudvalgetBilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

Omdannelse af Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan pr. 1.1 2010

Baagrund

Som et led i moderniseringen af strukturen i Nordisk Ministerråd, besluttede Ministerrådet for social og helsepolitik (MR-S) på ministermødet d. 11-12. juni 2006 at igangsætte en gennemgang og vurdering af de seks institutioner og to samarbejdsorganer som er på området. I forlængelse heraf blev der i januar 2008 igangsat en udredning om konsekvenserne for Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) såfremt institutionen omformes til et samarbejdsorgan. Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) har til opgave at tilse at de materialer og metoder som skal anvendes indenfor tandlægeplejen i Norden er sikre og hensigtsmæssige for patienter og tandlægepersonel. NIOMs forsknings- og informationsvirksomhed baseres på videnskabelig grund som skal være praktisk anvendelig i klinisk øjemed.

Udredningen har bl.a. sat fokus på at analysere de juridiske konsekvenser, herunder arbejdsretlige samt organisatoriske- og økonomiske forhold såfremt NIOM overgår til et samarbejdsorgan.

Målet med at omdanne NIOM til samarbejdsorgan er at sikre NIOM en stærkere faglig forankring i et nationalt forskningsmiljø og hermed optimere NIOMs muligheder for synergi. NIOM kan eksempelvis drage stor fordel af fælles udnyttelse af faglig kompetence, apparatur og netværk under Universitet i Oslo.

Social- og Sundhedsministrene har lagt vægt på at følgende grundvilkår skal være opfyldt:

- at NIOM kan drives videre med samme faglige profil
- at den nordiske profil opretholdes
- at landene er sikret fortsat indflydelse i styrelsen af NIOM
- at økonomiske vilkår er klarlagt de første 3 år
- at der ikke bliver tale om en dyrere løsning for Nordisk Ministerråd

Ministerbeslutning

MR-S besluttede på deres møde den 30. juni 2009 i Reykjavik at omdanne NIOM til samarbejdsorgan organiseret som datterselskab under UniRand AS ved Universitet i Oslo med virkning fra januar 2010. NIOM vil i den fremtidig model være ejet af Norge, men styret sammensættes med repræsentationer fra alle nordiske lande. Der indgås en treårig kontrakt mellem de kommende ejere af NIOM og Nordisk Ministerråd. Aftalen må ikke blive en dyrere løsning for NMR.

MR-SAM godkendte den 2.9 2009 MR-S indstilling om at omdanne Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan med virkning fra januar 2010.

Beslutningen om at omdanne NIOM til samarbejdsorgan blev taget på grundlag af udredninger udarbejdet af Helse- og Omsorgsdepartementet i Norge (HOD) i tæt samspil med NIOM og NMRS. Disse udredninger er diskuteret på EK-S møderne i efteråret 2008 frem til sommeren 2009. På EK-S mødet den 12. marts fremlage HOD deres sidste udredningsrapport dateret 24. februar 2009: *Alternativet NIOM AS som samarbejdsorgan med NMR – datterselskab under UniRand AS, Universitetet i Oslo* (Se bilag 1). Udredningen anbefaler en model, hvor NIOM er organiseret som datterselskab under UniRand AS, idet den ifølge HOD varetager samtlige 5 grundvilkår besluttet af MR-S 2008. EK-S har efterfølgende fortsat drøftelserne i retningen mod den af HOD anbefalede model. NIOMS styrelse anbefalede i april 2009 at støtte en omlægning til samarbejdsorgan under UniRand AS under forudsætning af at de nordiske lande repræsenteres i styret. MR-S tog endelig beslutning om at omdanne NIOM til samarbejdsorgan den 30. juni 2009. MR-S gav endvidere EK-S i opdrag at sikre NIOM en effektiv og smidig overgang fra NMR institution til samarbejdsorgan med virkning fra januar 2010, herunder at såvel kontrakt og vedtægter sikrer at den nordiske profil opretholdes.

Fakta vedr. budget

NMR allokerede i 2008 NOK 10.358.000 svarende til 58% af de totale indtægter for NIOM.

I 2009 allokeredes NOK 10.669.000 fra NMR. I 2008 havde NIOM en total omsætning på knap NOK 18.mio og et overskud på NOK 665.000. NIOM's egenkapital var i 2008 ca. NOK 4,3 mio.

Egenkapitalen omfatter bl.a. maskiner, inventar m.m. Det halvårslige regnskab pr. 31.7. 2009 viser en omsætning på ca. NOK 9 mio., et overskud på NOK 350.000 samt en egenkapital på knap NOK 3,9 mio. Det halvårslige regnskab for 2009 svarer således pt. stort set til udviklingen i regnskabet 2008, der må dog forventes et mindre overskud for hele 2009 pga. kommende udgifter i forbindelse med at NIOM omdannes til samarbejdsorgan organiseret som datterselskab under UniRand AS ved Universitet i Oslo.

Nordisk Råd

B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

Alternativet NIOM AS som samarbeidsorgan med NMR – daterselskap under UniRand AS, Universitetet i Oslo

Forutsetninger og konsekvenser

Utredning fra Helse- og omsorgsdepartementet, på oppdrag fra
NMR

Oslo 24. februar 2009

Nordisk Råd

B 264/velfærdBehandles i:
VelfærdsudvalgetBilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

Utredningen er gjennomført i samarbeid med UniRand AS, NIOM og NMRs sekretariat som oppfølging av henvendelser fra NMR i brev av henholdsvis 4. november 2008 og 19. desember 2008.

Dette dokumentet gir en nærmere beskrivelse av og en dypere analyse av de juridiske og økonomiske konsekvenser av alternativet NIOM som samarbeidsorgan med NMR, etablert som datterselskap under UniRand AS. UniRand AS er et statsaksjeselskap opprettet av Universitetet i Oslo, og hvor universitetet eier 100 pst av aksjene.

Rapportens oppsummering og konklusjon fremgår av kapittel 11.**1. Bakgrunn**

I forbindelse med institusjonsgjennomgangen på sosial- og helsesektoren innenfor det nordiske samarbeidet under Nordisk Ministerråd (NMR), ble det i januar 2008 igangsatt en utredning av konsekvensene for Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer (NIOM) hvis institusjonen ble omformet til et samarbeidsorgan. Aktuelle tilknytningsformer for NIOM til virksomheter i Norge (Oslo-området) er i løpet av 2008 utredet i to dokumenter som tidligere er overlevert til NMRs sekretariat.

a). Utredning fra NIOM datert 23. april 2008

Den første utredningen ble utarbeidet i regi av NIOMs ledelse og overlevert NMRs sekretariat 23. april 2008. Utredningen vurderer mulige nasjonale institusjoner som kan være aktuelle for NIOM å være tilknyttet. Kun to institusjoner ble ansett som aktuelle, henholdsvis Universitetet i Oslo (UiO) og Folkehelseinstituttet (FHI - underlagt Helse- og omsorgsdepartementet). Utredningen kommenterer summarisk enkelte konsekvenser ved omgjøring av NIOM fra å være en nordisk institusjon under NMR sitt eierskap til å bli et samarbeidsorgan med NMR, tilknyttet en virksomhet i Oslo-området. Fordeler/styrker og ulemper/nackdelar/svakheter/risikoer ved dagens modell og ved modellen som samarbeidsorgan tilknyttet enten UiO eller FHI blir belyst. Av rapportens pkt. 13. Recommendation av NIOMs styrelse, framgår det at NIOMs styrelse – med unntak av styrerepresentanten fra Finland - sier *ja* til NIOM som samarbeidsorgan. Finlands representant framfører i brev at det kreves mer tid for å utrede spørsmålet om eventuell omdanning av NIOM til samarbeidsorgan. Av rapportens pkt. 13 framgår det videre at i NIOMs styre var det enighet om at spørsmålet om tilhørighet til UiO eller FHI må utredes videre etter formelle positive beskjeder fra respektive organisasjoner.

b). Utredning fra Helse- og omsorgsdepartementet oversendt NMR 10. september 2008

MR-S besluttet på møte i juni 2008 at utredningsprosessen vedrørende NIOM som samarbeidsorgan skulle fortsette. 10. september oversendte

Helse- og omsorgsdepartementet til NMRs sekretariat en nærmere vurdering av forutsetningene og mulighetene for tilknytning av NIOM til henholdsvis FHI eller til Universitetet i Oslo som samarbeidsorgan. I utredningens kapittel 2 blir det gitt en beskrivelse av organisatoriske, styringsmessige og økonomiske forutsetninger for eventuell tilknytning av NIOM som samarbeidsorgan til de to virksomhetene. Kapittel 3 inneholder en vurdering av tilknytning til henholdsvis FHI og UiO v/UniRand AS ut fra fire sentrale hensyn:

- Innholdet i den faglige virksomheten
- Den nordiske innflytelsen
- Driftsform og kapitalforvaltning
- De ansattes rettigheter

Etter en samlet vurdering konkluderer Helse- og omsorgsdepartementet med at en organisering av NIOM som samarbeidsorgan med NMR i form av datterselskap under UniRand AS vil ivareta alle de sentrale hensyn på en god måte. En organisering under FHI vil ikke kunne ivareta de sentrale hensyn på samme måte.

En etablering av NIOM som datterselskap under UniRand AS forutsetter at styret for Universitetet i Oslo fatter nødvendig vedtak om å etablere NIOM som slikt selskap. Det forutsetter dessuten at UniRand AS på den ene siden og NMR på den annen side kommer til enighet om nordisk innflytelse i styringen av NIOM.

c). Vedtak i styret for Universitetet i Oslo

Styret for Universitetet i Oslo gjorde i møte 25. november 2008 følgende vedtak:

”Universitetet i Oslo vedtar å etablere aksjeselskapet Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer AS (NIOM AS). Selskapet etableres som datterselskap under UniRand AS. UniRand/UiO går inn i selskapet med sin andel av aksjekapitalen med en øvre grense på kr 100 000. Andelen finansieres over UiOs virksomhetskapskapital.”

Det framgår av saksframstillingen til vedtaket at Det odontologiske fakultet ved UiO har redegjort for at etableringen av NIOM som selskap under UniRand er en faglig viktig randsonaktivitet for UiO. Styret i UniRand AS framhever at NIOMs aktivitet faller inn under formålet med UniRand. En forutsetning for å innlemme NIOM i UniRand-konsernet er at NIOM i så fall etableres som datterselskap innenfor rammene av UniRand-modellens formelle og organisatoriske struktur.

2. Behov for en mer dyperegående analyse

Embetsmannakomiteen på social- og sundhedsområdet (EK-S) behandlet utredningen fra Helse- og omsorgsdepartementet om NIOM som samarbeidsorgan på deres møde 2-3. oktober og 26- 27. november 2008. EK-S besluttet å fortsette med en mere utdypende utredning.

Nordisk Ministerråd har i brev av henholdsvis 4. november og 19. desember 2008 henvendt seg til Helse- og omsorgsdepartementet, og bedt om en mer dyperegående analyse av de juridiske og økonomiske konsekvenser hvis NIOM omdannes til aksjeselskap under UniRand AS (statsaksjeselskap hvor UiO eier 100 pst av aksjene).

De nordiske Social- og Sundhedsministre har lagt vekt på at følgende grunnvilkår skal være oppfylt såfremt NIOM omdannes til samarbeidsorgan:

- at NIOM kan drives videre med samme faglige profil
- at den nordiske profil opprettholdes
- at landene er sikret fortsatt innflytelse i styrelsen av NIOM

Nordisk Råd

B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

- at økonomiske vilkår er klarlagt de første 3 år
- at der ikke blir tale om en dyrere løsning for Nordisk Ministerråd

Analysen eller utredningen skal belyse de juridiske og økonomiske detaljer slik at EK-S får et tilstrekkelig grunnlag for å ta beslutning. Utredningen skal blant annet inneholde:

- En pedagogisk beskrivelse av konstruksjonen UniRand AS sammenliknet med NIOM som samarbeidsorgan tilknyttet Universitetet i Oslo eller tilknyttet Folkehelseinstituttet
- Beskrivelse av hvordan man organisatorisk kan sikre opprettholdelse av den nordiske profil
- Styrets rolle og funksjon
- Forslag til nye vedtekter som sikrer de fem ovennevnte punkter og som tydeliggjør hvordan styringen og forvaltningen av NIOM vil foregå
- Beskrivelse av etableringen av NIOM som datterselskap under UniRand AS
- Beskrivelse av alternativer for eierskapet av NIOM
- Spørsmålet om forvaltningen av NIOMs overskudd og om bruk av kapitalen som aksjekapital
- Oppstilling av "Worst case" scenarier, slik som spørsmålet om eventuell konkurs, disponering av overskudd, risikoen for manglende innflytelse fra nordiske land gjennom maksimalt 49 pst eierskap, risikoen for stor norsk dominans mv.

3. Oppbyggingen av dokumentet

Tre av grunnvilkårene som de nordiske Social- og Sundhedsministrene har lagt vekt på er knyttet henholdsvis til den faglige aktiviteten, til den nordiske profilen og til den nordiske innflytelsen i styrelsen av NIOM. I den sammenheng har Helse- og omsorgsdepartementet sett det som vesentlig å sammenligne ulike styringsmessige aspekter ved NIOM som samarbeidsorgan med dagens styring av NIOM som nordisk institusjon under NMRs eierskap. I kapittel 4 beskrives og vurderes styringen av NIOM i dagens organisasjonsform.

I kapittel 5 gis det en beskrivelse av et statlig non-profit aksjeselskap/datterselskap under UniRand AS, og styringsmodellen i et slikt selskap. Videre gir det en vurdering av forskjellene mellom styringsforholdene i henholdsvis NIOM som datterselskap og i NIOM som samarbeidsorgan tilknyttet enten a) fakultetsstrukturen ved Universitetet i Oslo (utenom UniRand AS) eller til b)FHI.

I kapittel 6 gis det først en beskrivelse av styringsmodellen i konsernet UniRand AS, med NIOM AS som datterselskap. Dette omfatter eierskap av NIOM AS, rolle til generalforsamling (bolagsstämman), styrets rolle og funksjon, forholdet mellom styret og daglig leder og styrets sammensetning. Deretter gis en beskrivelse og vurdering av hvordan den faglige profilen og den nordiske profilen kan videreføres. Videre gis en vurdering av styrets sammensetning.

Kapittel 7 beskriver nærmere de økonomiske forhold slik som aksjekapital, eierskap, åpningsbalanse, forvaltningen av NIOMs kapital og driftsbudsjett.

Kapittel 8 omhandler "Worst Case" scenarier, med en vurdering av risiko for konkurs og konsekvenser av dette, og risiko for "fornorskning".

Kapittel 9 inneholder "de ansattes rettigheter"

Kapittel 10 inneholder avsluttende vurderinger

Kapittel 11 inneholder oppsummering og konklusjon.

Nordisk Råd

B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

4. Styringen av NIOM som nordisk institusjon underlagt Nordisk Ministerråd

To dokumenter må anses som de viktigste styrende dokumenter for NIOM i dagens driftsform:

- STADGAR för Nordisk Institut för odontologiska material (NIOM), besluttet av de nordiske samarbeidsministrene 30. september 1999
- Kontrakt for NIOM mellom Nordiska Ministerrådet (NMR) og NIOM, gjeldende for perioden 1. januar 2005 til 31. desember 2007. (Denne er videreført for hhv 2008 og 2009 for ett år av gangen)

4.1. Stadgar för NIOM

Stadgarna for NIOM er utformet i samsvar med normalstadgar for nordiske institusjoner. Stadgarna regulerer følgende forhold:

- Målsetting, virksomhet og arbeidsoppgaver – den nordiske profilen
- NIOMs styre: ansvar, sammensetning, arbeidsformer og beslutningsformer
- NIOMs administrasjon
- Finansiering og økonomi
- Geografisk plassering, endringer av stadgar og opphør av institusjonen

a). Faglig og nordisk profil

Den nordiske profilen på NIOMs virksomhet er beskrevet på overordnet nivå i stadgarnas § 1:

” Institutionens uppgift är att befrämja och vidareföra det nordiska samarbetet inom ramen för dess mandat. Institutionens alla verksamhetsformer och aktiviteter bör syfta till en hög nordisk profil och bidra till den nordiska nyttan så att verksamheten skapar ett nordisk mervärde utöver de rent fackliga samarbetsresultaten.

Institutionen utgör en del av Nordiska Ministerrådets organisation. Vid institutionens utåtriktade aktiviteter skall sambandet mellan Nordiska Ministerrådet och institutionen därför göras tydligt i syfte att stärka den nordiska profilen.”

NIOMs faglige profil fremgår av § 2:

”NIOM har till uppgift att arbeta för att mediscintekniska produkter, som används inom tandvården i Norden, uppfyller de hälsomässiga och tekniska krav som kan ställas med hänsyn till utvecklingen inom området. Detta sker genom materialprovning, standardisering och därtill hörande målriktad forskning samt upplysningsverksamhet riktad till de nordiska ländernas hälsomyndigheter och tandvården i de nordiska länderna.”

b). Styrets ansvar

Styrets ansvar fremgår av stadgarnas § 3:

”Institutionens styrelse tillsätts av och är ansvarig inför Nordiska Ministerrådet (MR-S).

Styrelsen ansvarar för all verksamhet som bedrivs vid institutionen. Styrelsen har arbetsgivaransvaret för institutionens samtliga anställda, med undantag av tillsättning/uppsägning av institutionsledaren/chefstjänsten, jfr. § 4.

Styrelsen ansvarar för den långsiktiga strategiska planeringen, utifrån de syften/målsättningar för institutionen som Ministerrådet angivit. Styrelsen är, inom de ramar som Nordiska Ministerrådet angivit, ett policy-skapande

Nordisk Råd

B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

organ inom institutionens fackområde och skall behandla frågor av större betydelse rörande målsättning, verksamhetsinriktning, organisation, ekonomi, budget och personalpolitik samt svara för att resultatene regelbundet føljs opp og utvärderas.

Styrelsen skall säkerställa driften genom att utfärda riktlinjer till institutionsledaren samt følja opp hur dessa efterlevs."

c). Finansiering og økonomi

NIOMs virksomhet finansieres (delvis) over Nordiske Ministerrådets budsjett, jf. stadgarnas § 5. Institusjonens økonomiske virksomhet er underlagt "Økonomireglement for virksomheder finansieret over nordisk Ministerråds budget." Videre gjelder "Det internordiska revisionsreglementet för medel beviljade av de nordiska parlamenten till Nordiska Ministerrådet m.fl.". NIOM fikk i 2006 permanent dispensasjon for økonomireglementet. Dispensasjonen innebærer at NIOM kan overføre overskudd fra år til år, idet det er behov for store investeringer til å opprettholde og fornye utstyr og instrumenter (maskinpark).

4.2. NMRs kontrakt med NIOM for perioden 2005-2007

Kontrakten for 2005-2007 har status av å være en "förpliktande överenskommelse" mellom NMR og NIOM. Den har også funksjon som styrings- og planleggingsdokument for perioden, og er utformet innen den politiske rammen for NIOM, besluttet av Embetsmannakomiteen på sosial- og helseområdet (EK-S).

Kontraktens kapittel II. Övergripande mål och nordisk nytta spesifiserer og utdyper stadgarnas § 1 og § 2, se over. I kapittel III er virksomhetsområdene og spesifikke mål for kontraktsperioden ytterligere spesifisert. Dette omfatter forskning, informasjon og samarbeid med omgivende samfunn, eksterne oppdrag og materialprøving, standardisering, strategiske framgangsfaktorer og produksjonsmål og indikatorer for perioden.

Av kontraktens pkt. 4.2. Ekonomistyrning framgår det blant annet at NIOM skal følje opp den investerings- og strategiplan som Nordisk Ministerråd har finansiert med ekstraordinære midler på 2,9 mDK under perioden 2002-2004. For kontraktsperioden 2005-2007 skal NIOM selv stå for investeringer med egne midler.

"En förutsättning för att kunna bedriva spetsforskning är, att nödvändig apparatur finns tillgänglig och att den kan användas i en kreativ miljö. Dessa medel har möjliggjort en förnyelse av maskinparken och bildandet av nya forskningsmiljöer."

Av kapittel V. Finansiering från NMR går det fram at eventuell priskompensasjon av planleggingsrammene og beslutning om budsjettildeling for det enkelte år fastsettes av samarbeidsministrene under forutsetning av de nasjonale parlamentenes godkjenning.

Videre går det frem at institusjonen får beholde eksterne inntekter for å finansiere virksomheten under perioden. Disse skal budsjetteres og rapporteres etter hvert enkelt budsjettår. Eventuelt overskudd/underskudd skal overføres til det påfølgende budsjettåret etter ministerrådets gjeldende regler.

4.3. NIOMs budsjett og finansieringen fra Nordisk Ministerråd

For 2008 var NIOMs budsjett for driftsinntekter på til sammen ca 17,75 mill. NOK. Av dette utgjorde finansieringen fra NMR ca 10,36 mill NOK. Dette tilsvarer ca 58 pst av driftsinntektene. De øvrige inntekter (ca 42 pst) utgjøres av bidrag fra Helse- og omsorgsdepartementet (standardise-

Nordisk Råd

B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

ringsarbeid mv., ca 1,65 mill. NOK) og nasjonale bidrag fra Norge, Sverige og Finland til drift av Produktdatabasen (1,27 mill. NOK). Eksterne oppdrag utgjør til sammen 4,12 mill. NOK, hvorav 2,27 mill. NOK er oppdrag fra "frittstående leverandører". Resten er oppdrag fra henholdsvis KDM (Socialstyrelsen i Sverige) og fra Helsedirektoratet i Norge.

For 2008 var det budsjettet med et overskudd på 0,24 mill. NOK. Foreløpig regnskap viser et overskudd på 0,67 mill. NOK. Per 01.01.09 hadde NIOM regnskapsførte verdier på laboratoriestyr, datautstyr, inventar mv på ca 4,3 mill. NOK. Eksterne fordringer utgjorde ca 575.000 NOK, mens kontanter og bankinnskudd utgjorde 8,9 mill. NOK. Sum eiendeler var ca 13,8 mill. NOK. Kortsiktig gjeld utgjorde ca 6,6 mill. NOK.

4.4. Vurdering av styringen av NIOM i dagens organisering

Ifølge beskrivelsen over er NIOMs faglige profil og NIOMs nordiske profil regulert i stadgarna for NIOM og spesifisert i 3-årskontrakten mellom NMR og NIOM. 3-årskontrakten med NMR inneholder også de økonomiske planleggingsrammene som NMR stiller til rådighet for institusjonen. Stadgarna og 3-årskontrakten utgjør dermed de styrende dokumentene som NIOMs styre skal utøve sitt samlede ansvar innenfor rammen av. På bakgrunn av disse styringsrammene vedtar styret det årlige budsjettet for institusjonen. NIOMs samlede budsjett inneholder dermed både aktiviteter finansiert av NMR (ca 58 pst i 2008) og aktiviteter finansiert av andre (ca. 42 pst i 2008). Sistnevnte aktiviteter er finansiert av helsemyndighetene i Norge og Sverige (utgjør 27 pst av inntektene) mens oppdrag fra frittstående leverandører (blant annet produsenter av dentalmaterialer) utgjør ca 15 pst av NIOMs inntekter.

Styret skal etter stadgarna også være et policy-skapende organ. Styret har ansvar for den langsiktige strategiske planleggingen innenfor det formål og de målsettinger for institusjonen som Ministerrådet har gitt. Det betyr at styret skal komme med forslag til videreutvikling av NIOM. De siste årene har NIOMs styre hatt ca 2 møter per år.

NIOMs leder ansettes av NMR, basert på innstilling fra NIOMs styre. De øvrige ansatte på NIOM ansettes av NIOMs leder.

Som en oppsummering kan det sies at:

- ✓ De nordiske landenes innflytelse av styringsmessig karakter overfor NIOM (nordisk profil og faglig profil) utøves i hovedsak gjennom NMR ved (1) fastsetting av stadgarna, (2) ved fastsetting av innholdet i 3-årskontrakten og (3) ved årlig budsjettvedtak om tildeling av budsjettmidler til NIOM. I tillegg er det NMR som ansetter NIOMs leder
- ✓ Utover dette er de nordiske land representert med en representant hver i NIOMs styre. Styrets rolle er å sørge for at NIOMs virksomhet foregår innenfor rammene av henholdsvis stadgarna, 3-årskontrakt og samlet driftsbudsjett vedtatt av styret. NIOMs styre skal sørge for at NIOMs administrasjon ivaretar en daglig drift av NIOM i henhold til stadgar, 3-årskontrakt og vedtatt budsjett.

5. NIOM som datterselskap under UniRand AS – NIOM AS

Nedenfor følger en nærmere beskrivelse av UniRand AS som organisasjonsform. I tillegg gis det en beskrivelse av hva som adskiller en slik konstruksjon sammenliknet med NIOM som samarbeidsorgan tilknyttet henholdsvis Universitetet i Oslo (utenom UniRand AS) eller til Folkehelseinstituttet. Det vises også til tidligere rapporter omtalt i kapittel 1. Disse rapportene gir mer detaljert informasjon om forskjeller og om vurderinger og anbefalinger fra henholdsvis NIOMs styre og fra HOD.

Nordisk Råd

B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

5.1. Styringsmodell i statsaksjeselskap - UniRand AS

En rekke tidligere forvaltningsorganer er i Norge omgjort til såkalte statsaksjeselskap, og som eies 100 pst av staten ved ett av departementene. Dette gjelder særlig virksomheter som driver med tjenesteproduksjon, dvs som ikke utøver myndighetsfunksjoner. Formålet med omgjøring av forvaltningsorganer til aksjeselskap er å få en hensiktsmessig driftsform ut fra virksomhetens karakter. Statsaksjeselskap skal følge reglene i regnskapsloven når det gjelder regnskapsføring for virksomheten. Statsaksjeselskaper kan være både "non-profit" og "profit" aksjeselskap. Med non-profit menes selskaper som ikke har som formål å gi avkastning overfor eierne, dvs generere inntekter som skal utbetales som utbytte til aksjeeierne. For øvrig er statsaksjeselskapene regulert av aksjeloven på samme måte som private aksjeselskaper, med unntak av enkelte særskilte bestemmelser.

I aksjeloven (AL) § 20-4 – § 20-7 er det gitt særskilte bestemmelser om statsaksjeselskaper, dvs selskaper der staten eier alle aksjer. § 20-4. *Særbestemmelser for statsaksjeselskaper* inneholder blant annet regler om valg av styret, selv om selskapet har bedriftsforsamling, og om forhold knyttet til bedriftsforsamlingens rolle (gjelder selskaper hvor det er bedriftsforsamling – dette er ikke relevant for NIOM AS). Av § 20-5. *Generalforsamling i statsaksjeselskaper* går det blant annet frem at i selskaper der staten eier alle aksjer, står departementet for innkallingen til både ordinær og ekstraordinær generalforsamling og bestemmer innkallingsmåten. § 20-6 inneholder bestemmelser om representasjon av begge kjønn i styret i statsaksjeselskaper. § 20-7 omfatter bestemmelser om Riksrevisjonens kontroll.

Kunnskapsministeren har delegert fullmakt til Universitetet i Oslo til å opprette og forvalte eierinteressene i statsaksjeselskapet UniRand AS.

UniRand AS ble av Universitetet i Oslo etablert som statsaksjeselskap etter aksjeloven §20-4 – §20-7 i 2002. UniRand AS eies i sin helhet av UiO. Formålet med UniRand AS er i vedtektenes § 4 definert slik:

"Selskapets virksomhet består i å koordinere og tilrettelegge virksomhet som faller innenfor Universitetets formål, men som ikke hører inn under Universitetets kjernevirksomhet og derfor organiseres som eget rettssubjekt eller selvstendig prosjekt i Universitetets randsoner."

Hensikten med opprettingen av UniRand AS var å få mer ryddig organisering av randsonevirksomheten og å gjøre grenseoppgang mellom UiOs primæraktivitet (utdanning, forskning og forskningsformidling) og virksomheter som støtter opp om institusjonens hovedformål, men som det vil være naturlig å holde atskilt fra UiOs kjernevirksomhet. Samhandlingen mellom UiO og UniRand AS er regulert gjennom egen samarbeidsavtale. UniRands hovedoppgave er å være:

- Samarbeidspart og rådgiver for UiO ved etablering av selskap
- Eier, koordinator og rådgiver for selskap
- Formidler av administrative tjenesteleveranser til selskap

Aksjeselskapsmodellen åpner for fleksibilitet, bred samfunns- og næringslivskontakt, og disiplinoverskridende faglig utvikling. Synergi mellom UiO og tilknyttede selskaper gir samtidig effekter som gjensidig kompetanseutvikling og komplementering av nettverk. Aksjeselskapene får samtidig en nærhet til UiO som styrker deres faglige basis, profil og markedsføring.

UniRand AS som konsern kan skisseres slik:

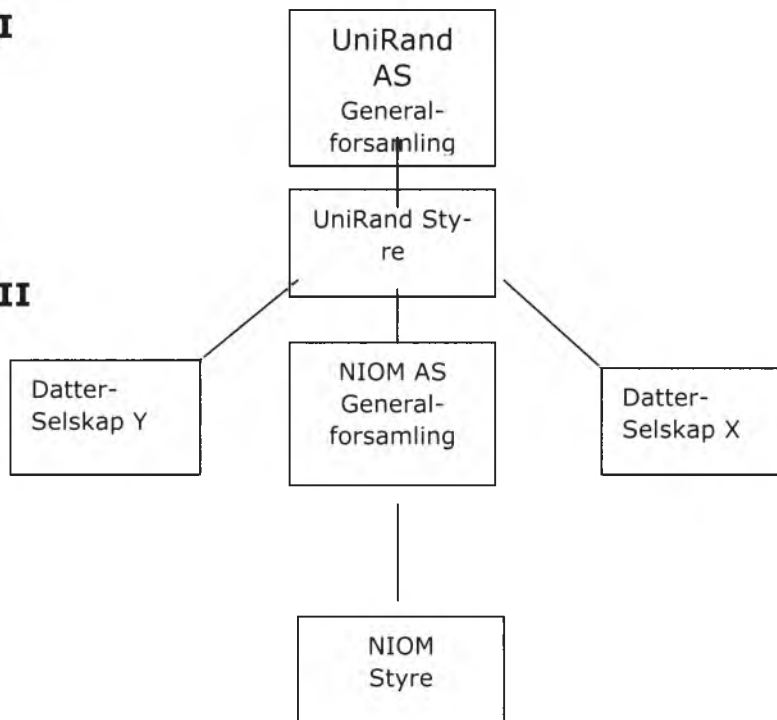
Nordisk Råd

B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

Nivå I**Nivå II**

Nordisk Råd

B 264/velfærdBehandles i:
VelfærdsudvalgetBilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

Nivå I – UniRand AS

UniRand AS sin virksomhet er å koordinere og tilrettelegge virksomheter/enheter i universitetets randsone. UniRand AS skal utøve eierskap overfor selvstendige rettssubjekt som UiO inngår samarbeidsavtale med. UniRand skal også være et serviceselskap overfor selvstendige rettssubjekt som UniRand helt eller delvis eier.

Rektor på UiO er generalforsamling (bolagsstämman) i UniRand AS, som har et styre med tre medlemmer.

UniRands faglige aktiviteter organiseres i datterselskaper (Nivå II).

UniRand AS med datterselskaper er et konsern (AL § 1 – 3). Det innebærer at UniRand AS med datterselskaper er et nettverk av selvstendige rettssubjekter som har et faglig samarbeid med universitetet, med andre forskningsinstitusjoner og med andre samarbeidspartnere.

UiO/UniRand AS utøver innflytelse gjennom generalforsamling, vedtekter og styredeltagelse.

Oppdragsgiver (for NIOMs vedkommende NMR) utøver innflytelse gjennom samarbeidsavtaler eller kontrakter med UniRand AS, og gjennom oppdragsbrev som er knyttet til økonomisk støtte/finansiering av hele eller deler av kostnadene til drift av datterselskap (NIOM AS).

Nivå II – Datterselskap

UniRand AS har i dag følgende datterselskap:

- Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress AS (NKVTS AS)
- Atferdssenteret AS
- DigForsk AS

NKVTS AS finansieres i hovedsak over HODs budsjett. Senterets formål er å styrke kunnskap og kompetanse om vold og traumatisk stress. Selskaps oppgaver er forskning, utviklingsarbeid, utdanning, veiledning og rådgivning samt formidling. Arbeidet skal ha et tverrfaglig og interdisiplinært perspektiv og omfatte helse- og sosiale, kulturelle, rettslige, biologiske og psykologiske forhold og tilnærminger. Virksomheten skal ha et internasjonalt akademisk nivå og være internasjonalt orientert. Virksomheten er spesifisert i en avtale mellom Helsedirektoratet og UniRand AS.

Atferdssenterets formål er å styrke kunnskapen om og høyne kompetansen i arbeidet med atferdsproblemer blant barn og unge (atferd = "beteende" på svensk). Atferdssenteret skal blant annet drive forskning, utviklingsarbeid, opplæring, veiledning og undervisning. Videre skal senteret stimulere til tverrfaglig forskning og bidra til å organisere slik forskning.

Digforsk AS sin virksomhet består blant annet i å formidle arbeidskraft som skal digitalisere/konvertere arkiver og samlinger, med sikte på tilgjengelighet for forskning, undervisning og formidling.

5.2. NIOM som NIOM AS

Rammekontrakt mellom NMR og UniRand AS

I følge NMR vil formålet med å omdanne NIOM til et samarbeidsorgan være å optimere NIOMs muligheter for synergi og sikre en sterkere faglig forankring i et nasjonalt forskningsmiljø, samt optimere utnyttelse av ressurser, herunder investeringsbehov for løpende oppdatering av NIOMs "maskinpark". I tillegg er det vesentlig at NIOM får mulighet for større autonomi i forhold til samarbeidet med det internasjonale markedet ("*erhvervslivet*").

Modellen med samarbeidsorgan bygger på en rammekontrakt mellom NMR og den institusjonen som skal forvalte NIOM, i dette tilfelle UniRand AS. Kontrakten forutsettes å være av 3 års varighet, og skal inneholde bestemmelser om formål, forventede resultater, finansiering/kontraktsum og øvrige vilkår.

I en aksjeselskapsmodell er det generalforsamlingen til NIOM AS som formelt fatter de vedtak som skal gjøres av overordnet styringskarakter, blant annet fastsetting av vedtekter. Disse utarbeides i nært samarbeid med Nordisk Ministerråd (NMR) og NIOM, og i tråd med innholdet i kontrakten, slik at intensjonene med selskapet og de politiske og administrative føringene kommer inn i vedtektene.

Når selskapet er etablert vil det være NIOM AS sitt styre som signerer aktuelle samarbeidsavtaler/kontrakter.

NIOM AS sin virksomhet og oppgaver

NIOM AS sin virksomhet skal framgå av rammekontrakten med NMR og av vedtektene. Det forutsettes at Nordisk Ministerråd vil legge de samme føringene på hva som skal være oppgavene til selskapet, både den nordiske profil og den faglige profil, slik som det er formulert i dagens struktur. Det betyr at innholdet i dagens stadgar og i 3-årskontrakt innarbeides i en samarbeidsavtale og i de nye vedtektene, og at dette utformes i samsvar med reglene som gjelder for aksjeselskap etter aksjeloven.

De overordnede rammevilkår for virksomheten til NIOM AS legges med andre ord gjennom utforming av kontrakten mellom henholdsvis UniRand/NIOM AS og NMR på vegne av de andre nordiske landene. Hovedinnholdet i den faglige profilen og den nordiske profilen til NIOM AS (nor-

Nordisk Råd

B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

disk nytte og nordisk merverdi) vil således bli ivaretatt i kontrakten og i vedtektene.

Generalforsamlingen (bolagsstämma) - det øverste styringsorgan i NIOM AS

Reglene om generalforsamling (bolagsstämma) er regulert i aksjeloven kapittel 5. Gjennom generalforsamlingen utøver aksjeeierne den øverste myndighet i selskapet (AL § 5-1). Av § 5-2 går det frem at aksjeeierne har rett til å møte i generalforsamlingen, enten selv eller ved fullmektig etter eget valg. Møteretten kan ikke begrenses i vedtektene.

Hver aksje gir én stemme når noe annet ikke følger av loven eller vedtektene, jf AL § 5-3. Styreleder og daglig leder skal være tilstede på generalforsamlingen, og har rett til å uttale seg (AL § 5-4). Generalforsamlingen innkalles av styret (AL § 5-8). En beslutning av generalforsamlingen krever flertall av de avgitte stemmer, om ikke noe annet er bestemt i loven. Ved valg eller ansettelse anses den eller de valgt som får flest stemmer.

Beslutning om å endre vedtektene treffes av generalforsamlingen, hvis ikke noe annet er fastsatt i lov. Beslutningen krever tilslutning fra minst to tredeler så vel av de avgitte stemmer som av den aksjekapital som er representert på generalforsamlingen.

Dette innebærer at NIOM AS som datterselskap i UniRand AS vil ha aksjeeierne som generalforsamling. UniRand AS skal ha minimum 51pst av aksjene/stemmene. Dette er forutsetninger som Styret på Universitetet i Oslo har fastsatt. De nordiske landene vil kunne ha inntil 49 pst av aksjene/stemmene. Spørsmålet om nordisk eierskap i NIOM AS og om sammensetningen av styret drøftes nedenfor.

Ordinær generalforsamling skal i samsvar med aksjelovens § 5-5 behandle:

- Godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen
- Andre saker som etter loven eller vedtektene hører under generalforsamlingen
- Vedtekter og styresammensetning
- Valg av styremedlemmer

Sammenliknet med dagens driftsform av NIOM, kan det hevdes at generalforsamlingen til NIOM AS i stor grad vil inneha den myndighetsposisjon som NMR innehar i dag overfor NIOM. Det er imidlertid to store forskjeller: Generalforsamlingen vil ikke finansiere NIOM AS slik NMR i dag delfinansierer NIOM. Generalforsamlingen vil heller ikke ansette leder av NIOM AS. Ansettelse av daglig leder er styrets oppgave, se nedenfor.

Styret for NIOM AS

Som egne rettssubjekt har datterselskapene i UniRand AS stor forvaltningsmessig frihet og selvstendighet.

Når det gjelder operativ drift og videre utvikling etter selskapetableringen har UniRands styre lagt til grunn at datterselskapene skal opptre som reelt selvstendige enheter. UniRands rolle blir da primært av rådgivende karakter og å vedta overordnede administrative føringer, se nærmere beskrivelser i kapittel 7.

Styret for et datterselskap settes sammen ut fra selskapets behov for faglig og politisk representasjon og eventuell annen relevant kompetanse. Styret skal etter regnskapsloven ha minst tre styremøter per år. Møter kan avholdes som telefon- og videomøter.

Nordisk Råd

B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

Ønskes en modell hvor alle 5 nordiske land er representert i NIOMs styre, sammen med styremedlemmer fra UniRand/Universitetet i Oslo som majoritetsiere, skal dette fastsettes i vedtektene. Styret vil da bestå av 10 – 11 medlemmer, ettersom UiO/UniRand AS skal ha aksjemajoriteten i selskapet, og dermed majoriteten i styret for NIOM AS.

Hvis det anses at et slikt styre blir for stort kan det velges et mindre styre (men minimum tre styremedlemmer).

Styret og styrets leder oppnevnes formelt av generalforsamlingen etter forslag fra UiO/UniRand AS, Nordisk Ministerråd og/eller de nordiske land. Dette kan også fastsettes i vedtektene. Selv om det er generalforsamlingen som formelt oppnevner styremedlemmene anses det som en selvfølge at generalforsamlingen i et slikt selskap oppnevner de kandidatene som er foreslått av for eksempel NMR/de nordiske land.

Krav om styre og daglig leder, valg av styret mv., ledelsens oppgaver og saksbehandling mv. fremgår av akselovens §§ 6-1 – 6-29. Disse paragrafene omfatter blant annet bestemmelser om styrets oppgaver og rolle, og om daglig ledelse, se nærmere under kapittel 6.

Økonomi i NIOM AS

NIOM AS vil være et selvstendig rettssubjekt. Økonomisk ansvar som selskapet pådrar seg kan ikke gjøres gjeldende mot UniRand AS, mot andre aksjonærer eller mot NMR. Selskapet kan heller ikke forplikte UniRand AS ved sine disposisjoner.

Den egenkapitalen som er opparbeidet i NIOM fram til nå er å anse som NMR sin eiendom. Det forutsettes at NIOMs egenkapital overføres i sin helhet til NIOM AS ved en eventuell virksomhetsoverdragelse. NIOMs egenkapital i dagens driftsform vil dermed bli overført NIOM AS, og vil inngå i åpningsbalansen. I følge aksjelovens § 3-4 er det et krav om at selskapet til enhver tid skal ha en egenkapital som er forsvarlig ut fra risikoen ved og omfanget av virksomheten i selskapet.

Det legges til grunn at NIOM AS, på samme måte som NIOM i dag under NMR, fortsatt skal være en "non-profit" virksomhet. Det innebærer at NIOM AS ikke skal ha fortjeneste/utbytte til aksjeeierne til formål. Et eventuelt overskudd av virksomheten vil i sin helhet forbli i selskapet uten at det blir beskattet, og vil bli tillagt kapitalen (slik som for NIOM i dagens driftsform). Det er styret i NIOM AS og generalforsamlingen til NIOM AS som har den fulle disposisjonsretten over hva kapitalen skal brukes til.

Et eventuelt underskudd vil aksjeeierne hefte for, men ikke mer enn aksjekapitalen. Se nærmere om styrets rolle og oppgaver i kapittel 6.

5.3. Sammenlikning av styringen av NIOM AS med eventuell styringsmodell av NIOM som organisatorisk enhet under Universitetet i Oslo (UiO) eller under Folkehelseinstituttet (FHI)

NIOM som organisatorisk enhet i fakultetsstrukturen i UiO

Et alternativ med NIOM som organisatorisk enhet i fakultetsstrukturen ved Universitetet i Oslo (UiO), er så langt ikke blitt realitetsvurdert. UiO har ikke sett det som aktuelt å gå inn i nærmere vurdering av dette alternativet gitt de forutsetninger som lå til grunn, særlig når det gjelder nordisk innflytelse og forvaltningen av egenkapitalen. Styringsmessig innebærer en eventuell modell med NIOM som del av fakultetsstrukturen at NIOM vil bli underlagt regelverket i universitets- og høyskoleloven, med de styringssystemer som følger av dette. Det mest nærliggende ville være at

Nordisk Råd

B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

NIOM ble lagt til det odontologiske fakultet. Det vil i så tilfelle være opp til fakultetsstyret ved det odontologiske fakultet om NIOM skulle utgjøre et eget institutt eller bli lagt inn under et eksisterende institutt.

NIOM som organisatorisk enhet innen det odontologiske fakultet vil innebære at NIOMs virksomhet vil bli underlagt fakultetets ordinære linjeledelse, ved dekanus, fakultetsdirektør og aktuell instituttleder. Fakultetets øverste organ er fakultetsrådet. Det ville antagelig ikke være aktuelt med eget styre for NIOM, men et fagråd, med nordisk representasjon.

Når det gjelder økonomi er det ikke gjort vurderinger av hvorvidt NIOMs kapital og årlige driftsbudsjett vil inngå som en ordinær del av fakultetets eventuelle egenkapital og driftsbudsjett, eller om NIOM kunne operere med separat budsjett med 100 pst råderett over kapital og årlig overskudd.

NIOM som del av Folkehelseinstituttet (FHI)

En organisatorisk tilknytning av NIOM til Folkehelseinstituttet (FHI) innebærer at FHI vil stå som eier av NIOM. Som beskrevet i pkt 2.2 i Helse- og omsorgsdepartementets utredning fra 10. september 2008, er det en forutsetning fra FHI og fra HOD for en eventuell tilknytning av NIOM til FHI, at NIOM inngår som en organisatorisk enhet i den ordinære organisasjonsstruktur og linjeledelse i FHI. Dette innebærer at NIOM vil bli underlagt FHI-direktørens ledelse. Det innebærer også at det ikke vil bli oppnevnt eget styre for NIOM.

Innenfor rammen av vedtekter og kontrakt med NMR kan ivaretagelsen av den løpende nordiske innflytelsen over NIOMs virksomhet (faglig profil og nordisk profil) eventuelt ivaretas i form av et nordisk fagråd. Fagorganet kan gi innspill til utarbeiding av strategiplaner, årsplaner, til oppfølging av driften av virksomheten mv. Fagrådet vil ikke kunne ha beslutningsmyndighet. Opprettelsen av, sammensetningen av og vilkårene for slikt fagorgan må fremgå av vedtektene. Vedtektene vil formelt bli vedtatt av eieren, dvs FHI's ledelse, eventuelt av HOD som overordnet departement/organ. Utover dette vil HOD, som overordnet FHI, kunne få en direkte styringslinje til NIOM gjennom etatstyringen av FHI og gjennom de årlige dokumenter med tildeling av driftsbudsjett og med beskrivelse av krav til virksomheten innenfor rammen av vedtektene.

En innlemmelse av NIOM i FHI vil videre innebære at NIOMs kapital og de årlige tilskudd fra henholdsvis NMR, HOD og andre lands helsemyndigheter, vil inngå i FHI sitt ordinære driftsbudsjett. Dette betyr at kapitalen som NIOM tar med inn i FHI, og eventuelt årlig overskudd fra virksomheten, ikke nødvendigvis vil bli øremerket NIOMs virksomhet. NIOMs kapital og overskudd vil inngå i den samlede virksomhet ved FHI.

I den norske statsforvaltningen er det ikke praksis for nettobudsjettering i en enhet som inngår som en del av en større virksomhet som har budsjett basert på bruttobudsjettprinsippet. I henhold til statens regelverk for statlige regnskapsstandarder er det åpning for særskilte fullmakter for statlig forvaltningsorgan når det gjelder nettobudsjettering. De særskilte fullmakter som eventuelt kan brukes vil innebære at noen fullmakter kan bli gitt FHI for enkelte investeringsposter, dvs for investeringsposter som omfatter NIOMs virksomhet. Slike fullmakter må behandles av regjeringen og vedtas av Stortinget hvert budsjettår i forbindelse med den årlige behandlingen av statsbudsjettet.

Nordisk Råd

B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

Sammenlikning av de ulike modeller

Uansett modell for tilknytningsform forutsettes det at NMR inngår en rammekontrakt med aktuell institusjon (UniRand AS, UiO eller FHI), og at denne spesifiserer formålet med NIOM, forventede resultater, kontraktsbeløp mv. Videre forutsettes det at det fastsettes vedtekter for NIOM. Kontrakten og vedtektene vil dermed som i dag være de overordnede styringsdokumenter som ivaretar NIOMs faglige profil og NIOMs nordiske profil. De årlige budsjetter/oppdragsdokumenter fra NMR vil bli de samme, uansett modell.

Når det gjelder den løpende nordiske innflytelsen over NIOMs daglige drift vil dette variere betydelig mellom de tre alternativene. NIOM AS som datterselskap under UniRand AS vil utgjøre et eget rettssubjekt. De nordiske land kan ha eierskap i NIOM AS (inntil 49 pst), og vil således være representert i generalforsamlingen (bolagsstämman) til NIOM AS. I tillegg skal NIOM AS ha et styre, og eierne skal være representert i styret. De nordiske land kan også være representert i styret selv om de ikke har aksjeeierskap i NIOM AS. Styret til NIOM AS er også tillagt myndighet til å ansette daglig leder.

NIOM som del av FHI eller som del av fakultetsstrukturen på UiO vil ikke være eget rettssubjekt, og vil være underlagt ordinær lederstruktur i disse to virksomhetene. De nordiske land vil ikke kunne ha noe eierskap av NIOM i slike organisatoriske konstruksjoner. Det vil heller ikke være aktuelt med eget styre for NIOM, og daglig leder/direktør/instituttleder vil bli ansatt av ledelsen i UiO/odontologisk fakultet eller av FHIs direktør.

Når det gjelder NIOMs kapital og disponeringen av kapitalen og av de årlige overskudd, vil dette i sin helhet bli forvaltet av NIOM AS i NIOM som datterselskap under UniRand AS. NIOM som avdeling i FHI vil ikke på selvstendig grunnlag kunne forvalte den kapitalen som NIOM tar med seg ved en virksomhetsoverdragelse. NIOM som avdeling under FHI vil heller ikke selvstendig kunne forvalte eventuelle årlige overskudd. Både kapitalen/behovet for investering i utstyr og instrumenter, og disponering av årlige overskudd, vil bli gjenstand for prioritering innenfor de samlede ressurser i virksomheten, og således ikke bli forbeholdt NIOMs aktivitet. Det samme vil antagelig være tilfellet hvis NIOM ble underlagt det odontologiske fakultet ved UiO.

Konklusjon: NIOM AS som datterselskap under UniRand AS utgjør det eneste av de tre alternativene som sikrer 100 pst disposisjonsrett for NIOM til egenkapitalen og til det årlige overskudd. NIOM AS som datterselskap under UniRand AS utgjør også det eneste av de tre alternativene hvor de nordiske land kan inneha direkte styringsposisjoner, dels gjennom eierskap og dermed deltagelse i generalforsamlingen, dels gjennom styredeltagelse, som også innebærer posisjon til å ansette daglig leder.

6. Nærmere om styret og daglig leder ved NIOM AS som datterselskap under UniRand AS

6.1. Styrets rolle og funksjon

Bestemmelser om oppnevningen av styret, styrets sammensetning, tjenestetid mv. er regulert i aksjelovens § 6-1 – § 6-11. Det fremgår av § 6-1 at selskapet skal ha et styre med minst tre medlemmer. I selskaper med aksjekapital på mindre enn tre millioner kroner kan styret likevel ha færre enn tre medlemmer.

Styret velger selv sin leder når denne ikke er valgt av generalforsamlingen (bolagsstämman). Medlemmene av styret velges av generalforsamlingen, som også bestemmer om det skal velges varamedlemmer (§ 6-3). Av §

Nordisk Råd

B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

20-4. Særbestemmelser for statsaksjeselskaper første ledd pkt. 1 fremgår det at i selskaper der staten eier alle aksjer, velges styret av generalforsamlingen, selv om selskapet har bedriftsforsamling. Når et selskap med flere enn 30 ansatte ikke har bedriftsforsamling, kan et flertall av de ansatte kreve at ett styremedlem og en observatør med varamedlemmer velges av og blant de ansatte. På NIOM er det i dag i underkant av 25 ansatte. Denne bestemmelsen er således ikke relevant for NIOM.

I henhold til § 6-6 tjenestegjør styremedlemmene i to år. I vedtektene kan tjenestetiden settes kortere eller lengre, men ikke til mer enn fire år. Et styremedlem kan avsettes av den som har valgt styremedlemmet.

Etter aksjelovens § 6-12 hører forvaltningen av selskapet under styret. Styret skal sørge for forsvarlig organisering av virksomheten, og skal i nødvendig utstrekning fastsette planer og budsjetter for selskapets virksomhet. Styret kan også fastsette retningslinjer for virksomheten. Styret skal holde seg orientert om selskapets økonomiske stilling, og plikter å påse at dets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Styret skal også iverksette de undersøkelser det finner nødvendig for å kunne utføre sine oppgaver. Videre skal styret føre tilsyn med den daglige ledelse og selskapets virksomhet for øvrig, og styret kan fastsette instruks for den daglige ledelse (§ 6-13).

Styret i et datterselskap plikter dessuten å gi styret i morselskapet opplysninger som er nødvendige for å kunne vurdere konsernets stilling og resultatet av konsernets virksomhet.

Begjæring om gjeldsforhandling eller konkursbehandling for selskapet kan bare fremsettes av styret (§ 6-18). Under konkursbehandling representerer styret selskapet som konkursskyldner.

I § 6-19 – § 6-29 er det nærmere regler om forhold knyttet til saksbehandlingen i styret.

6.2. Daglig leder

Selskapet skal ha en daglig leder (§ 6-2). Daglig leder tilsettes av styret hvis det ikke er bestemt i vedtektene at dette skal gjøres av generalforsamlingen.

Etter AL § 6-14 skal daglig leder stå for den daglige ledelse av selskapets virksomhet og skal følge de retningslinjer og pålegg styret har gitt. Den daglige ledelse omfatter ikke saker som etter selskapets forhold er av uvanlig art eller stor betydning. Den daglige ledelse kan ellers avgjøre en sak etter fullmakt fra styret i det enkelte tilfellet eller når styrets beslutning ikke kan avvendes uten vesentlig ulempe for selskapet. Styret skal snarest underrettes om avgjørelsen.

Daglig leder skal sørge for at selskapets regnskap er i samsvar med lov og forskrifter, og at formuesforvaltningen er ordnet på en betryggende måte. Etter § 6-15 skal daglig leder minst hver fjerde måned, i møte eller skriftlig, gi styret underretning om selskapets virksomhet, stilling og resultatutvikling. Styret kan også til enhver tid kreve at daglig leder gir styret underretning om selskapets virksomhet, stilling og resultatutvikling.

6.3. Styrets sammensetning - alternativer

Vurderingen av styrets sammensetning reiser to sentrale spørsmål: Det ene gjelder eierskapet til NIOM, det andre gjelder størrelsen på styret og sammensetningen av styret, uavhengig av om de nordiske land eier aksjer i NIOM AS eller ikke.

Nordisk Råd

B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

Av redegjørelsen foran er det en forutsetning fra styret for UiO at UniRand AS skal ha minimum 51 pst av aksjene i datterselskapet NIOM AS. Det betyr at UniRand AS også skal ha majoriteten av styremedlemmene. Minimumsløsningen er 3 styremedlemmer, som betyr at 2 representerer UniRand AS/UiO.

Hvert styremedlem vil ha stemme, og vil i utgangspunktet være styremedlem i kraft av sin kompetanse, og i prinsippet ikke representere noen aksjeandel.

Modell 1: flere eiere: Et alternativ med flere eiere, hvor for eksempel UniRand AS eier minimum 51 pst av aksjene og de nordiske land inntil 49 pst av aksjene, vil innebære at de nordiske land som aksjeeiere også vil være representert i styret. Hvis alle nordiske land skal være aksjeeiere, og alle skal være representert med styremedlemmer, vil det i utgangspunktet innebære et styre på 11 medlemmer (UniRand AS 6 styremedlemmer, de nordiske land til sammen 5 styremedlemmer). Et alternativ er at det anses som tilstrekkelig at Norge er representert gjennom styremedlemmer foreslått av UniRand AS/UiO. Det vil innebære 9 styremedlemmer (5 medlemmer fra UniRand AS og 4 fra de øvrige nordiske land).

Modell 2: UniRand AS eier 100 pst: Et annet alternativ er at UniRand AS eier 100 pst av aksjene. Størrelsen på styret skal framgå av vedtektene. Størrelsen på styret kan fastsettes slik at alle de nordiske land er representert, selv om de ikke er eiere av aksjer i NIOM AS. Det legges uansett til grunn at UniRand AS skal ha majoriteten av styremedlemmene. Hvis alle nordiske land skal være representert i styret, vil styrets størrelse bli på 11 personer. Hvis ikke alle nordiske land skal være representert, kan styret bestå av hhv 3, 5, 7 eller 9 medlemmer.

Modell 3: "få eiere": Et mellomalternativ er at for eksempel to eller tre av de nordiske land er medeiere i NIOM AS, og at det er disse to eller tre landene som er representert i styret. Det innebærer et styre på henholdsvis fem eller syv styremedlemmer.

Før det gjøres en vurdering av eierskap og styresammensetning (pkt. 6.5) er det aktuelt å vurdere styringsbehovet og rammebetingelsene for dette. Dette vurderes derfor først (pkt 6.4).

6.4. Generelt om styringsbehovet

Det er en forutsetning fra de nordiske Social- og Sundhedsministre at de nordiske landene har sikret fortsatt innflytelse i styrelsen av NIOM. Videre er det en forutsetning at NIOM drives videre med samme faglige profil og at den nordiske profil opprettholdes.

"Styrelsen" av NIOM kan tolkes innskrenkende til bare å gjelde representasjon i NIOM AS sitt styre, eller det kan tolkes vidt, slik at det omfatter alle aktuelle dokumenter og posisjoner som utøver en innflytelsesrolle i den samlede styringen av NIOM AS. Drøftingen nedenfor tar utgangspunkt i den utvidede tolkningen.

Som vist foran utgjør a) Stadgar för NIOM og b)NMR sin 3-årskontrakt med NIOM, de to styringsdokumentene som legger hovedpremissene for NIOMs faglige profil og for NIOMs nordiske profil. I tillegg setter den årlige bevilgningen fra NMR en økonomisk ramme for hoveddelen av NIOMs virksomhet. Rollen til dagens styre er å sørge for at stadgarna etterleves og at innholdet i 3-årskontrakten innfris. Videre skal styret vedta et samlet budsjett for NIOM og sørge for at driften av NIOM er i henhold til budsjettet og de overordnede rammer fra NMR som oppdragsgiver.

Nordisk Råd

B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

På tilsvarende måte vil hovedpremissene for NIOMs faglige profil og NIOMs nordiske profil ved alternativet NIOM AS som datterselskap under UniRand AS gå frem av en 3-års rammekontrakt med NMR og av vedtektene, som utarbeides av partene i samarbeid (fastsettes av generalforsamlingen). Videreføring av den faglige profilen og av den nordiske innflytelsen (nordisk nytte og nordisk merverdi) vil i første omgang bli utøvd gjennom innflytelsen på innholdet i disse to dokumentene og av NMRs oppfølging av den årlige rapporteringen fra NIOM AS.

Så er spørsmålet hvorvidt en ytterligere nordisk innflytelse over styringen av den daglige driften vil være av størst relevans enten gjennom eierskap av NIOM AS med representasjon i generalforsamlingen, gjennom deltagelse i NIOMs styre, eller gjennom etablering av et nordisk fagråd eller en kombinasjon av alle disse tre elementene.

De siste årene har NIOMs styre hatt styremøte to ganger per år. Det har ikke vært aktuelt med hyppigere styremøter. For en del år tilbake var det styremøter 3-4 ganger per år. Dette var nødvendig i en periode med store endringer i de internasjonale rammebetingelsene for NIOMs aktivitet. Særlig gjaldt dette i perioden rundt implementeringen av EØS-direktiv om medisinsk utstyr i landenes lovgivning (juni 1998) som medførte store endringer i NIOMs aktivitet. Dette førte senere til utskillelsen av sertifiseringsvirksomheten på NIOM gjennom stiftelsen av NIOM Certification (nå Nordic Dental Certification) som teknisk kontrollorgan (Notified Body), en stiftelse opprettet av Helse- og omsorgsdepartementet, og med derpå følgende intern omorganisering i NIOM. NIOM har i dag drøyt 20 ansatte. Verken NIOMs styre eller Helse- og omsorgsdepartementet kjenner til ytre rammebetingelser som i løpet av de nærmeste årene vil innebære behov for større omorganisering av NIOMs virksomhet.

Innenfor rammen av 3-årskontrakt og vedtekter kan det antas at den største betydningen for nordisk merverdi og nordisk nytte er knyttet til utformingen av og innholdet i den faglige virksomheten. Det innebærer de områder hvor det er store muligheter for synergieffekt med universitetets ordinære virksomhet. Dette omfatter innholdet i forskningen, nordisk forskningsnettverk og -samarbeid, materialprøving initiert av NIOM, forskningsformidling og informasjonsvirksomhet til helsemyndigheter og til tannhelsetjenesten i de nordiske land.

Standardiseringsvirksomheten utfører NIOM på vegne av den norske stat. Denne virksomheten er i sin helhet finansiert av Helse- og omsorgsdepartementet i Norge. NIOM-ansatte utøver denne funksjonen i internasjonale standardiseringsorganisasjoner i nært samarbeid med representanter fra de øvrige nordiske land, i hovedsak representanter fra forskningsinstitusjoner. Store deler av materialprøvingen utføres som eksternt finansierte oppdrag og NIOM er en av aktuelle leverandører i et internasjonalt marked som kan tilby slike tjenester. Resultater av materialprøvingen kan ha stor interesse for den utøvende tannhelsetjenesten, for undervisningsinstitusjoner (universitetene), for forskningsinstitusjoner og for helsemyndigheter. Standardiseringsvirksomheten og materialprøvingen utføres med andre ord i hovedsak på oppdrag fra og med finansiering fra andre enn NMR. Dette er oppgaver hvor det nordiske faglige samarbeidet må anses som viktigere og mer relevant enn felles nordisk styringsposisjon gjennom deltagelse i NIOMs styre.

Det er med andre ord den faglige virksomheten som finansieres av NMR, dvs forskning og informasjonsvirksomhet, som skal være hovedgjenstand for felles nordisk innflytelse på mer detaljnivå, innenfor rammene av 3-årskontrakt og vedtekter. Spørsmålet er hvordan denne innflytelsen kan ivaretas på best mulig måte. Et viktig hensyn i denne sammenheng vil være langsiktigheten i oppbyggingen av forskningskompetanse, nettverksbygging og samarbeid.

Nordisk Råd

B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

6.5. Eierskap, styrerepresentasjon og nordisk fagråd

I et langsiktig perspektiv er det av betydning at de nordiske land, i tillegg til å bidra i arbeidet med premissene til 3-årskontrakt og vedtektene for NIOM AS, også kan utøve innflytelse i den løpende videreutviklingen av NIOMs virksomhet. Dette kan ivaretas gjennom eierskap, og dermed del av generalforsamlingen (bolagsstämma), gjennom representasjon i styret og gjennom deltagelse i et eventuelt nordisk fagråd. Spørsmålet er om dette har størst relevans for forskningsmiljøene, eller om det også har vesentlig betydning for helsemyndighetene i de nordiske land.

Prinsippet er at eierne er representert på generalforsamlingen med de aksjeandelene de har i selskapet. Deleierskap i NIOM AS vil innebære at de nordiske land også vil være representert på NIOMs generalforsamling sammen med UniRand AS/UiO. Som beskrevet foran skal generalforsamlingen behandle årsregnskap og årsberetning, andre saker som etter loven eller vedtektene hører under generalforsamlingen, vedtekter og styresammensetning og valg av styremedlemmer. Generalforsamlingen er med andre ord gitt en viktig posisjon når det gjelder å fastsette rammene for styrets oppgaver og ansvar. Et nordisk eierskap vil også innebære at de nordiske landene (på myndighetsnivå) også må forholde seg til de forskningsområder som NIOM er engasjert, og se disse i sammenheng med forskningen ved aktuelle forskningsinstitusjoner i eget land. Deleierskap i NIOM vil også bety at de nordiske helsemyndigheter må vurdere NIOMs informasjonsvirksomhet i nordisk sammenheng, og kunnskapsformidlingen av forskningen. Gjennom representasjon på generalforsamlingen vil også eierne få direkte innblikk i NIOMs oppgaver når det gjelder standardiseringsarbeidet (100 pst finansiert av HOD) og materialprøvingen (finansiert av eksterne – inkludert nordiske helsemyndigheter). Representanter for eierne vil også kunne delta i drøftingen av sammenhengene mellom disse aktivitetene i et nordisk perspektiv.

Den statlige finansieringen av tannbehandling/tandvård/tannpleie utgjør mange milliarder NOK samlet i de nordiske land. Det er av stor interesse at det utøves forskning på de materialer som anvendes i tannhelsetjenesten/tandvården/tannpleien, slik at tannlegenes bruk av materialer kan være basert på forskning og dokumentert erfaring ("beprovd erfaring").

Kunnskapen som bygges opp gjennom NIOMs forskning – i et samarbeid og nettverk med relevante forskningsmiljøer i Norden (og Nordens nærområder) – er av både sikkerhetsmessig, helsemessig og økonomisk betydning for de nordiske land og for deres innbyggere.

Spørsmålet er om alle de nordiske landene, i tillegg til å ha plass i generalforsamlingen hvis alle har et eierskap i NIOM AS, også bør være representert i styret.

En representasjon i generalforsamlingen vil innebære en direkte og utøvende innflytelse på overordnet nivå overfor NIOM AS. I dag utøves tilsvarende innflytelse fra de nordiske land gjennom NMR, i første omgang gjennom deltagelse på EK-S møter i regi av sekretariatet til NMR. Eventuelt eierskap i NIOM AS vil kunne videreføre en innflytelse i styringen av NIOM på overordnet nivå.

Når det gjelder styringsrollen til NIOMs styre ivaretar NIOMs styre i dagens modell både det ordinære styrearbeid (jf Stadgar för NIOM) og oppgaver som kan karakteriseres å være av mer faglig karakter. Som omtalt foran er styreoppgavene i dagens struktur av slikt omfang at de kan ivaretas innenfor en møteaktivitet på 2 styremøter per år. Øvrige saker avgjøres gjennom sirkulasjon/bruk av email.

Nordisk Råd

B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

For datterselskapet NIOM AS vil det være krav til minimum 3 styremøter per år. I tillegg til den overordnede styringen som ligger i samarbeidsavtale, vedtekter og generalforsamling, vil styringen av den løpende drift og aktivitet bli ivare tatt av NIOMs styre, se styrets oppgaver og rolle som er beskrevet foran. Unntaket er ansettelse av faglig leder (det antas at det vil gå mange år mellom slik ansettelse).

Som beskrevet foran er de felles-nordiske interessene særlig knyttet til aktiviteter som finansieres med midler fra NMR, dvs forskning, forskningsformidling og informasjonsvirksomhet. Vurdering av alternativet NIOM som samarbeidsorgan med NMR, tilknyttet UiO, reiser spørsmålet om behovet for et nordisk fagråd knyttet til NIOMs forsknings- og formidlingsvirksomhet.

Et nordisk fagråd kan bestå av forskere fra NIOM og av representanter fra relevante forskningsmiljøer i hvert av de nordiske land. Et fagråd kan på annen måte enn NIOMs styre i dag fordype seg i drøfting av forskningsbehov, samarbeid om forskning og forskningsformidling og de problemstillinger som reises i den sammenheng. Fagrådet kan i praksis være sterke medspillere og bidragsyttere i etablering av forskningsnettverk som kan ha et langsiktig perspektiv. Det er gjennom møteaktivitet og konkret forskningssamarbeid at nettverk bygges opp og utvikles.

Etablering av et nordisk fagråd vil langt på vei kunne representere en bred nordisk innflytelse på det forskningsfaglige området og på den konkrete ivaretagelsen av forskningssamarbeid innad i Norden. Et nordisk fagråd vil dermed kunne redusere behovet for et styre med mange medlemmer.

Samlet sett vil den nordiske innflytelsen på virksomheten til NIOM AS kunne utøves dels gjennom eierskap (representasjon i generalforsamlingen) gjennom styrerepresentasjon og gjennom bred deltagelse i et nordisk fagråd. På den ene siden taler dette for et lite og effektivt styre. På den annen side er det av betydning at de nordiske land på en eller annen måte er representert i styret.

6.6. Sammensetning av styret

Ut fra framstillingen over blir spørsmålet om styret bør bestå av 3, 5 eller flere styremedlemmer. Det er en forutsetning at UniRand AS/UiO skal ha flertallet av styremedlemmene. Styremedlemmene skal normalt oppnevnes for 2 år, maksimalt for 4 år. Styremedlemmene som representerer UniRand AS/UiO vil utgjøre den største kontinuiteten i styresammenheng, også fordi disse medlemmene mest sannsynlig til daglig vil være ansatte ved UiO. Den største kontinuiteten i representasjon fra de nordiske land vil dermed være i generalforsamlingen og i et eventuelt nordisk fagråd, og ikke i styret.

Hvis styret skal bestå av 3 medlemmer, vil de nordiske land være representert med kun 1 medlem. Det kan hevdes at dette kan bli et effektivt styre. På den annen side vil et styre med bare 3 styremedlemmer innebære lite muligheter for nordisk kontinuitet i styresammenheng. I dagens modell er nordiske land representert med en representant hver i NIOMs styre. Det er disse styremedlemmene som representerer kontinuiteten i den nordiske styringen. Styremedlemmene fra UniRandAS/UiO vil alle være nye i NIOM-styresammenheng. I en ny konstruksjon vil det derfor være av betydning at styret, i det minste de første årene, har flere enn 1 representant fra de nordiske land.

Hvis de nordiske land er representert i både generalforsamlingen og i nordisk fagråd, kan det være hensiktsmessig at styret for NIOM AS ikke er så stort. Det vil også innebære en merkostnad for NIOM AS med 3 styremøter per år fremfor 2 i dag, og i tillegg generalforsamling og et nordisk fag-

Nordisk Råd

B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

råd. Dette taler for en begrenset størrelse på styret. Et styre på 5 medlemmer innebærer 2 fra de nordiske land. Tilsvarende vil et styre med 7 medlemmer innebære 3 styremedlemmer fra de nordiske land. Styrepresentasjonen fra de nordiske land kan gå på omgang mellom landene, og slik at medlemmene ikke skiftes ut samtidig. Dette vil kunne sikre både kontinuitet og effektivitet.

Ut fra vurderingene over tilrås det derfor et styre på henholdsvis 5 eller 7 medlemmer.

7. Økonomi

7.1. Den praktiske etableringen av NIOM AS som datterselskap under UniRand AS

Samhandlingen mellom UiO og UniRand er regulert gjennom samarbeidsavtale mellom UiO og UniRand anbefalt av Kollegiet 11. juni 2002 og godkjent av fagdepartementet 19. september 2002. Samarbeidsavtalen omfatter også UniRands datterselskaper, jf avtalens pkt 2.1. nr. 1.

UniRand skal bistå datterselskapene innenfor rammer som blant annet er nedfelt i samarbeidsavtalens pkt 4.1 nr 2 og 3:

" Selskapet skal bistå Randsoneselskap med å kartlegge de ulike behov i forbindelse med prosjektet/tiltaket, utarbeide de nødvendige avtaler som skal inngås med UiO og for øvrig tilby de tjenester som det er hensiktsmessig at Selskapet yter"

og

" Dersom et Randsoneselskap har behov for å innhente tjenester fra UiO skal Selskapet opprette den nødvendige kontakt og bistå ved opprettelsen av avtaleforholdet mellom UiO og Randsoneselskapet".

Ved oppstart av et nytt datterselskap tilbyr UniRand aktiv støtte i forhold til formaliteter rundt selskapsdannelsen. som blant annet:

- forhandling av samarbeidsavtaler
- utforming av stiftelsesdokument og forslag til vedtekter
- formidling av revisor
- innbetaling av aksjekapital og etablering av aksjeeierbok
- gjennomføring av konstituerende generalforsamling
- registrering av selskapet i Foretaksregisteret og andre offentlige registre
- oppnevning av styremedlemmer (evt. interimsstyre) samt konstituering av styret
- etablering av åpningsbalanse
- overføring av personale ved virksomhetsoverdragelse

Når det gjelder operativ drift og videre utvikling etter selskapsetableringen har UniRands styre lagt til grunn at datterselskapene skal opptre som reelt selvstendige enheter. UniRands rolle blir da primært av rådgivende karakter, vurdering av alternative eksterne tjenesteleverandører og formidling av kompetanse fra UiO eller andre. Som illustrasjon nevnes avtaler om leie av lokaler, leie av arbeidskraft, infrastruktur, tilgang til bibliotekstjenester, nett/programvarelisenser, driftsutstyr o.l., hvor UniRand kan bistå i fremforhandling av tilbud.

NIOM AS betaler ved opprettelsen av selskapet et etableringsbidrag til UniRand AS på 150.000 NOK. Etableringsgebyret finansierer den nødvendige bistand fra UniRand AS knyttet til formaliteter som må ivaretas ved selskapsdannelsen. Dette forutsettes å bli betalt av NIOMs driftsmidler.

Datterselskapene betaler i tillegg et årlig tilskudd til UniRand AS til generell drift, tilrettelegging og forvaltning i konsernets totale virksomhet. Det-

Nordisk Råd

B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

te utgjør 0,5 pst av omsetningen, minimum 75.000 NOK. Med en omsetning på 17,7 mill. NOK vil det for NIOMs vedkommende utgjøre ca 90.000 NOK. I tillegg kommer kostnader til kjøp av tjenester, infrastruktur og lignende. UniRand AS og datterselskapene har felles regnskapsbyrå og revisor.

UniRand AS med datterselskaper er tilsluttet arbeidsgiverforeningen Spekter, og har pensjonsavtale med Statens pensjonskasse i en ytelsesbasert pensjonsordning. De har også avtaler med Universitetets Senter for Informasjonsteknologi for IT- og datatjenester, SIOs Helsetjeneste, SIOs Idrettsavdeling for mosjonsaktiviteter, Universitetsbiblioteket, Eurocard og Diners om korttjenester.

7.2. Nærmere om eierskap fra de nordiske land

NIOMs eiendeler og kontanter/bankinnskudd forutsettes overført til NIOM AS ved en virksomhetsoverdragelse. Et nordisk eierskap i NIOM AS innenfor rammen av 49 pst av aksjekapitalen, dvs inntil 49.000 NOK, kan finansieres fra nåværende NIOMs bankkapital.

I henhold til reglement om statlige universiteter og høyskoleers forpliktede samarbeid og erverv av aksjer, skal universitetets styre vedta opprettelse eller eierskap i aksjeselskap. Som beskrevet innledningsvis har styret ved UiO i møte 25. november 2008 vedtatt at UniRand/UiO går inn i NIOM AS med sin andel av aksjekapitalen med en øvre grense på 100.000 NOK. Denne andelen finansieres over UiOs virksomhetskapital. Dette betyr at aksjekapitalen kan være maksimalt 100.000 NOK. UniRand AS skal eie minst 51 pst av aksjene, dvs minst 51.000 NOK. De nordiske lands aksjekapital kan maksimalt utgjøre 49.000 NOK.

Den enkleste modellen med eventuelt nordisk eierskap er at alle landene eier like meget, dvs 1/5 hver av de aktuelle 49 pst av aksjene. Alternativet er at NIOM AS i sin helhet eies av UniRand AS/UiO, dvs uten nordisk eierskap.

Alternativet med at de nordiske land er eiere av aksjer i NIOM AS innebærer at de nordiske land har rett til å møte på generalforsamlingen/bolagsstämman. De nordiske land vil ikke ha møterett på generalforsamlingen uten eierskap.

Når det gjelder nordisk representasjon i NIOMs styre kan dette vedtas uavhengig av eierskap. Slik representasjon må i tilfelle framgå av vedtektene for NIOM.

Eierskap innebærer en økonomisk forpliktelse og risiko. Den største risikoen er tap av aksjekapitalen i selskapet.

8. "Worst case" scenarier

8.1. Risiko for konkurs – og konsekvenser

Risikoen for konkurs er i utgangspunktet ikke større under NIOM AS som statsaksjeselskap enn tilsvarende risiko for nedleggelse/opphevelse av NIOM under eierskap av NMR. Den prinsipielle forskjellen er at konkursbegrepet ikke anvendes på offentlige forvaltningsorganer eller virksomheter som ikke er organisert som aksjeselskap. Hvis en offentlig virksomhet ikke makter å drive virksomheten innenfor den kapitalen og det budsjettet de forvalter, vil det enten bli etterbevilgning fra overordnet myndighet, virksomheten vil bli redusert eller i ytterste konsekvens nedlagt.

I henhold til regelverket for aksjeselskaper vil det på generelt grunnlag foreligge mulighet for konkurs når følgende situasjon er inntruffet:

Nordisk Råd

B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

- NIOM AS har gått med underskudd over en lengre periode slik at både egenkapital i form av bankkapital og fonds (ca 7 mill. NOK) og aksjekapitalen (100 000 NOK) er brukt opp
- NIOM har ikke redusert antall ansatte til et nivå som innebærer at lønnskostnader og driftsutgifter står i samsvar med inntektene.

Som beskrevet under kap. 2.3 utgjør det årlige tilskuddet fra NMR i underkant av 60 pst av NIOMs driftsbudsjett. Det årlige tilskuddet fra Helse- og omsorgsdepartementet (standardiseringssarbeid mv.) utgjør ca 10 pst, mens de nasjonale bidrag til Produktdatabasen utgjør ca 7 pst. Til sammen innebærer dette at den årlige basisfinansieringen fra hhv NMR og de nordiske land utgjør ca 75 pst av driftsbudsjettet. De øvrige ca. 25 pst (ca. 4,3 mill. NOK) består av eksterne bidrag til forskning (for eksempel fra Helsedirektoratet i Norge) og til kjøp av materialprøving/-testing (blant annet fra KDM i Socialstyrelsen i Sverige). Det er denne delen av driftsbudsjettet som utgjør den variable delen av inntekten, og dermed den delen det er knyttet størst risiko til.

NIOM AS vil eventuelt kunne havne i en konkurssituasjon hvis inntekter i størrelsesorden 4 mill. kroner per år skulle falle bort (i hovedsak inntekter fra nordiske lands helsemyndigheter), og at NIOM samtidig ikke makter å redusere sitt personale i samme omfang. En slik situasjon vil i helt ekstremer situasjoner muligens kunne inntreffe over en 2-3 år. Sannsynligheten for at dette vil inntreffe må anses for å være av teoretisk karakter. Det er heller ingen grunn til å anta at sannsynligheten for store underskudd er større for NIOM som datterselskap under UniRand AS, sammenliknet med NIOM i nåværende driftsform. Det er grunn til å anta at det vil kunne ta mange år før egenkapitalen og aksjekapitalen er brukt opp, med mindre grunnfinansieringen fra hhv NMR og de nordiske land reduseres betydelig over kort tid.

Konsekvensene av bortfall av inntekter i størrelsesorden ca 4 mill. NOK per år vil nødvendigvis måtte bli fulgt opp med nedbemanning av personellressurser. Slik nedbemanning må uansett følge arbeidsmiljølovens bestemmelser.

Eventuell begjæring om gjeldsforhandling eller konkursbehandling for selskapet kan bare fremmes av styret.

Det må kunne konkluderes med at konkursspørsmålet kun er et spørsmål av teoretisk karakter for den første kontraktperioden med NMR.

8.2. Risiko for "fornorskning"

Risikoen for "fornorskning" vil i hovedsak være knyttet til en dominerende norsk innflytelse i styringen av NIOM, og i personellsammensetningen på NIOM.

Ved utgangen av 2008 var det 24 ansatte (50 pst av hvert kjønn), hvorav 22 fra Norge og 2 fra Sverige. Risikoen for ytterligere fornorskning i personalet må anses som liten, ettersom 92 pst allerede er norske statsborgere.

Det forutsettes at den nordiske gjesteforskerordningen fortsetter, og dermed opprettholdes den nordiske profilen på det området.

Med NIOM AS, og med nordisk eierskap i NIOM AS, vil generalforsamlingen utgjøre en ny nordisk tilleggsdimensjon for NIOM. Det viktigste for det nordiske perspektiv (nordisk nytte og nordisk merverdi)er kanskje etableringen av et nordisk fagråd.

Nordisk Råd

B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

I tillegg vil det kunne ha betydning fra hvilket land den daglige leder rekrutteres fra. Siden etableringen i 1972 har daglig leder/instituttssjef med unntak av nåværende instituttssjef vært av norsk opprinnelse.

Uansett må NIOM AS innrette sin virksomhet innenfor rammene av kontrakten med NMR og de vedtekter som fastsettes. Med etablering av nye konstruksjoner som generalforsamling og nordisk fagråd anses det som lite sannsynlig at det vil bli en økt risiko for fornorskning, sammenliknet med situasjonen de siste 35 år siden etableringen av NIOM.

9. De ansattes rettigheter

Som beskrevet i rapport fra HOD datert 10. September 2008 er lønns- og arbeidsvilkår for NIOM-ansatte regulert i Hovedtariffavtalen i staten. De ansatte er medlemmer i Statens pensjonskasse.

En organisering av NIOM som datterselskap under UniRand AS innebærer at arbeidsmiljølovens bestemmelser om virksomhetsoverdragelse kommer til anvendelse. De ansatte vil ha rett til å kunne bli overført til aksjeselskapet med eksisterende rettigheter og plikter. Ansatte i UniRands datterselskaper er også medlemmer av Statens pensjonskasse. De ansattes individuelle rettigheter som følge av tariffavtale opprettholdes til tariffavtalen utløper eller erstattes av en ny avtale som selskapet er omfattet av. Når det gjelder oppsigelsesfrister kommer arbeidsmiljølovens § 15-3 til anvendelse.

Reglene som gjelder for nordiske institusjoner om maksimalt 8 års ansettelse vil opphøre.

10. Avsluttende vurderinger

Hovedspørsmålet er om NIOM skal videreføres som en felles nordisk institusjon i nåværende driftsform, eller om NIOM skal omdannes til et samarbeidsorgan tilknyttet en norsk institusjon eller virksomhet. I denne rapporten er det i henhold til oppdraget fra NMR redegjort for forutsetningene for og konsekvensene av at NIOM omdannes til et samarbeidsorgan organisert som datterselskap under UniRand AS. Etter Helse- og omsorgsdepartementets vurdering er det kun denne modellen som ivaretar samtlige av de grunnvilkår som i følge de nordiske Social- og Sundhedsministre skal være oppfylt. Styret for Universitetet i Oslo ønsker NIOM velkommen som samarbeidsorgan organisert som datterselskap under UniRand AS. Organisasjonsmodellen som statsaksjeselskap og UniRand AS som konsern, tydeliggjør at alternativet NIOM AS vil bli driftet på en profesjonell måte. Dette er også Helse- og omsorgsdepartementets erfaring med driften av datterselskapet NKVTS AS som i hovedsak finansieres av HOD.

I følge rapporten fra NIOM datert 23. april ser NIOM og NIOMs styre (med unntak av representanten fra Finland) følgende fordeler med omdanningen av NIOM til samarbeidsorgan:

- Bortfall av 8-årsregelen underletter nyrekruttering og stabilitet av yngre forskere
- NIOM vil kunne stå friere til å utvikle sin kjernevirksomhet - forskning og informasjon om biomaterialer - uavhengig av politisk styring
- Investeringer kan planlegges og gjennomføres uten politisk godkjenning
- NIOM kan dra stor fordel av felles utnyttelse av faglig kompetanse, apparatur og nettverk som vertsorganisasjonen (Universitetet i Oslo) besitter
- Administrative fordeler kan utnyttes ved felles rutiner og personell

Nordisk Råd

B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

- Det kan hentes markedsmessige gevinster gjennom felles aktiviteter og felles informasjonsarbeid

Når det gjelder ulemper eller svakheter fremføres følgende hovedpunkter:

- Usikkerhet om fremtidig basisfinansiering fra NMR
- NIOM kan bli oppfattet som en ikke-nordisk institusjon
- NIOM kan bli marginalisert i det nordiske samarbeidet
- Kort kontraktsperiode kan skape usikkerhet hos de ansatte

Helse- og omsorgsdepartementet la 29. juni 2007 fram for Stortinget St.meld. nr. 35 (2006-2007) Tilgjengelighet, kompetanse og sosial utjevning. Framtidas tannhelsetjenester. Meldingen ble behandlet av Stortinget i mars 2008.

Meldingens kapittel 5.7.2 gir en beskrivelse av fagområdet odontologiske biomaterialer. Kapitlet omhandler historikk og forbud mot bruk av amalgam. Videre omhandler det produktkontroll, standardisering og sertifisering (inkludert NIOMs virksomhet), bivirkningsproblematikk og Bivirkningsgruppen for odontologiske materialer (BVG). Under kapittel 12.2 Forskning og fagutvikling er det et eget underkapittel om odontologiske biomaterialer.

Av kapittel 12.2 går det frem at regjeringen mener at det er behov for å styrke det nordiske samarbeidet og for en nordisk forskningsstrategi når det gjelder området utredning og eventuell behandling av pasienter med generelle diffuse plager, herunder mistanke om årsak i tannfyllingsmaterialer. Det foreslås at det etablerte nordiske samarbeidet gjennom NIOM kan videreutvikles. Videre framgår følgende:

“Som belyst i kapittel 5.7.2 har virksomheten ved NIOM stor betydning i nasjonal og internasjonal sammenheng, både odontologisk og medisinsk. Forskningsaktivitet og annet arbeid har stor nytte for den utøvende tannhelsetjeneste, for utdanningsinstitusjoner og produsenter. Det er viktig at aktiviteten opprettholdes og utvikles videre. Kompetansen ved NIOM bør også utnyttes i et bredere samarbeid med andre fagmiljøer. Regjeringen vil på nordisk basis ta initiativ til at de nordiske forskningsmiljøene som arbeider med odontologiske biomaterialer og bivirkninger av disse, samordnes i størst mulig grad.”

På denne bakgrunn vil Helse- og omsorgsdepartementet, uavhengig av fremtidig drifts- og tilknytningsform, bidra til at NIOMs aktiviteter videreutvikles i et nordisk perspektiv. Departementet vil avvente aktuelt initiativ til det er avklart hvilken organisasjonsform NIOM skal ha i framtida.

11. Oppsummering og konklusjon

NIOM AS som datterselskap under UniRand AS vil innebære følgende:

1. Den faglige profil og nordiske profil til NIOM AS ivaretas gjennom:
 - Rammene for virksomheten til NIOM AS som legges i 3-årskontrakt mellom NMR og UniRand AS og i vedtektene til NIOM AS, utarbeidet i felleskap mellom NMR og UniRand AS
 - Videreføring av eksisterende ordning med nordiske gjesteforskere
 - Opprettelse av nordisk fagråd med deltagelse fra forsknings-/fagmiljøer i de nordiske land

Nordisk Råd

B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

2. Nordisk eierskap til NIOM AS

- De nordiske land gis mulighet til å gå inn som deleiere av NIOM AS, med til sammen inntil 49 pst av aksjene, dvs inntil 49.000 NOK
- Aksjene finansieres av NIOMs kapital
- Den enkleste modellen er at hvert nordisk land eier like stor andel
- Alternativet er at UniRand AS eier 100 pst av aksjene

3. Den nordiske innflytelse i styrelsen av NIOM AS ivaretas gjennom:

- Nordisk representasjon i generalforsamlingen til NIOM AS gjennom eierskap i NIOM AS – alle aksjeeiere har rett til å møte i generalforsamlingen (bolagsstämman)
- Nordisk representasjon i styret til NIOM AS. Styret oppnevnes/velges av generalforsamlingen. Styret har møte minimum 3 ganger per år
- Det anbefales å begrense styret til færrest mulige, men som samtidig ivaretar hensynet til kontinuitet og tilstrekkelig nordisk representasjon (5 medlemmer, hvorav 3 fra UniRand AS/UiO (aksjemajoritet) og 2 fra de nordiske land).
- Styret til NIOM AS tilsetter daglig leder

4. Økonomi

- NIOMs kapital (eiendeler, inkludert kontanter og bankinnskudd) overføres NIOM AS i sin helhet i forbindelse med virksomhetsoverdragelsen av NIOM, og inngår i åpningsbalansen til NIOM
- I aksjeselskapsmodellen – NIOM AS som datterselskap under UniRand AS – vil NIOMs kapital og årlige overskudd i sin helhet (100 pst) bli disponert av NIOM AS
- 3-årskontrakten med NMR innebærer at NMR styrer basisfinansieringen av NIOM i løpet av første kontraktsperiode (basisfinansieringen utgjør i underkant av 60 pst av NIOMs budsjett)
- NIOM som statsaksjeselskap (NIOM AS) under UniRand AS innebærer ingen merkostnad for NMR
- UniRand AS påtar seg alt det formelle arbeid i forbindelse med virksomhetsoverdragelsen, inkludert etableringen av datterselskapet NIOM AS etter aksjelovens bestemmelser. NIOMs kostnad til dette er 150.000 NOK
- NIOM AS betaler et årlig tilskudd til UniRand AS til generell drift, tilrettelegging og forvaltning av konsernets samlede virksomhet – ca 90.000 NOK per år
- I tillegg enkelte kostnader til kjøp av tjenester (regnskapsbyrå og revisor), infrastruktur mv.

Nordisk Råd

B 264/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag
- Udredning

J.nr. 09-00224-1

Årsregnskab 2008

"Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelsen og pagineringen i Blå Bok."

INDHOLDSFORTEGNELSE

FORORD	3
DEN UAFHÆNGIGE REVISORS PÅTEGNING	4
LEDELSENS REGNSKABSBERETNING OG -PÅTEGNING	7
HØVED- OG NØGLETAL	8
ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS	10
RESULTATOPGØRELSE	13
BALANCE PR. 31. DECEMBER	14
PENGESTRØMSOPGØRELSE.....	16
NOTER	17
BILAG 1: UDISPONEREDE MIDLER PR. 31.12.2008.....	26
BILAG 2: LEDELSENS REGNSKABSERKLÆRING	33
BILAG 3: BERETNING TIL NORDISK RÅD OG NORDISK MINISTERRÅD OM REVISIONEN AF NORDISK MINISTERRÅDS VIRKSOMHED FOR 2008	35

FORORD

Hermed præsenteres årsrapporten for Nordisk Ministerråd for 2008. Årsrapporten indeholder Nordisk Ministerråds regnskab og udvalgte hoved- og nøgletal. Endvidere indeholder rapporten Rigsrevisionens beretning og påtegning.

Af Nordisk Ministerråds hovedsatsninger i 2008 kan nævnes:

- Nordisk Ministerråds største satsningsområde var uddannelse og forskning. Nordisk Ministerråd anvendte 28 % af det samlede budget på disse aktiviteter
- Nordisk Ministerråds næststørste satsningsområde i 2008 var kultursamarbejdet. 21 % af det samlede budget blev anvendt på kultursamarbejdet, der i 2007 fik en ny struktur.

Til arbejdet med at forfølge statsministrenes ønsker og målsætninger blev der i budgettet for 2008 afsat 60 MDKK til globaliseringsinitiativer. Midlerne blev disponeret af samarbejdsministrene og forankret i fag ministerrådene.

Globaliseringen har på mange måder sat en ny dagsorden for Nordisk Ministerråds arbejde og vil i de kommende år være en højt prioriteret del af det nordiske samarbejde. Globaliseringsinitiativerne blev i 2008 bl.a. finansieret ved et engangsløft af det totale budget på 35 MDKK.

Et andet vigtigt tema i 2008 var samarbejdet med nabolandene i Nordeuropa og omkring Østersøen. Dette arbejde, sammen med globaliseringsarbejdet var de to centrale internationale drivaksler, hvorom det nordiske samarbejde i 2008 kom til at dreje.

Tendensen med globaliseringens udfordringer og muligheder, som i de senere år har præget de nordiske aktiviteter er i 2008 forstærket yderligere og gennem samarbejde om nordiske værdier og med nordiske kernekompetencer arbejder Nordisk Ministerråd kontinuerligt for at Nordens konkurrenceevne og attraktionskraft styrkes.

København, den

24. juni 2009


Hjalmar Asprimmsson

Generalsekretær

DEN UAFHÆNGIGE REVISORS PÅTEGNING

Til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd

Vi har revideret årsregnskabet for Nordisk Ministerråd for perioden 1. januar – 31. december 2008, omfattende ledelsespåtegning, anvendt regnskabspraksis, resultatopgørelse, balance og noter. Årsregnskabet aflægges efter Nordisk Ministerråds Økonomireglement og de af Nordisk Ministerråd udarbejdede forskrifter.

Ledelsens ansvar for årsrapporten

Ledelsen har ansvaret for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds Økonomireglement og de af Nordisk Ministerråd udarbejdede forskrifter. Dette ansvar omfatter udformning, implementering og opretholdelse af interne kontroller, der er relevante for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede uden væsentlig fejlinformation, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl samt valg og anvendelse af en hensigtsmæssig regnskabspraksis og udøvelse af regnskabsmæssige skøn, som er rimelige efter omstændighederne. Herudover er det ledelsens ansvar, at de dispositioner, der er omfattet af årsrapporten, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Revisorernes ansvar og den udførte revision

Vort ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet på grundlag af vor revision. Vi har udført revisionen i overensstemmelse med det internordiske revisionsreglement og god offentlig revisionsetik, jf. bekendtgørelse af lov om revisionen af statens regnskaber m.m. Dette indebærer, at det ved revisionen er efterprøvet, om årsregnskabet er rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

En revision omfatter handlinger for at opnå revisionsbevis for de beløb og oplysninger, der er anført i årsregnskabet. De valgte handlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurderingen af risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor interne kontroller, der er relevante for Nordisk Ministerråds udarbejdelse og aflæggelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede, med henblik på at udforme revisionshandling, der er passende efter omstændighederne, men ikke med det formål at udtrykke en konklusion om effektiviteten af Nordisk Ministerråds interne kontrol. En revision omfatter endvidere stillingtagen til, om den af ledelsen anvendte regnskabspraksis er passende, om de af ledelsen udøvede regnskabsmæssige skøn er rimelige samt en vurdering af den samlede præsentation af årsregnskabet. Revisionen omfatter desuden en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.



Det er vor opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vor konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vor opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2008 samt af resultatet af Nordisk Ministerråds aktiviteter for perioden 1. januar – 31. december 2008 i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds Økonomireglement og de af Nordisk Ministerråd udarbejdede forskrifter. Det er ligeledes vor opfattelse, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med betingelserne i love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Erklæring om udført forvaltningsrevision

I forbindelse med den finansielle revision af Nordisk Ministerråds årsregnskab for 2008 har revisionen foretaget en vurdering af, hvorvidt der for udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Ministerråd i 2008, og om oplysningerne i årsregnskabet er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2008.

Ledelsens ansvar

Nordisk Ministerråds ledelse har ansvaret for, at der etableres retningslinier og procedurer, der sikrer, at der tages skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Ministerråd i 2008, og at oplysningerne i årsregnskabet er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2008.

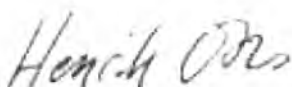
Revisorernes ansvar og den udførte forvaltningsrevision

I overensstemmelse med det internordiske revisionsreglement og god offentlig revisionsskik, jf. bekendtgørelse af lov om revisionen af statens regnskaber m.m., har revisionen for udvalgte forvaltningsområder undersøgt, om Nordisk Ministerråd har etableret forretningsgange, der i videst muligt omfang sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltningen. Vi har endvidere stikprøvevist gennemgået Nordisk Ministerråds rapportering i årsregnskabet om opfyldelse af resultatmålene for Nordisk Ministerråd for at vurdere, om oplysningerne i rapporteringen om resultatmålene er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2008.

Konklusion

Ved den udførte forvaltningsrevision er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen på de områder, vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i rapporteringen om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2008.

København, den 29. juni 2009

Rigsrevisionen

Henrik Otbo
Rigsrevisor



/ Anne Aagaard
fg. kontorchef

LEDELSENS REGNSKABSBERETNING OG -PÅTEGNING

Resultatopgørelse

Det samlede budget for Nordisk Ministerråd udgjorde i 2008 i alt 910 MDKK (2007: 859 MDKK).

Budgettet finansieres primært af indbetalinger fra landene, der i 2008 udgjorde 825 MDKK. Hertil kommer indtægter fra afgift på lønudbetalinger, renteindtægter og øvrige indtægter. Disse udgjorde i 2008 i alt 24,5 MDKK i mod det budgetterede beløb på 15 MDKK. Forskellen imellem disse to beløb – i alt 9,5 MDKK (2007: 12,1 MDKK) – kan i henhold til Nordisk Ministerråds økonomireglement tilbagebetales til landene, såfremt MR-SAM i forbindelse med regnskabet's endelige vedtagelse tager beslutning herom.

En eventuel tilbagebetaling af overskud/indbetaling af underskud sker ud fra den samme fordelingsnøgle, der blev anvendt ved fastlæggelsen af landenes bidrag for budgetåret.

Samarbejdsministrene besluttede i 2007 at reducere likviditeten i 2008 med 70 MDKK gennem reduktion af indbetalingerne. Den resterende del af budgettet blev finansieret med dette likviditetstræk.

Nordisk Ministerråds udgifter til projekter, institutioner, samarbejdsorganer, programmer og lignende udgjorde i 2008 i alt 889 MDKK (2007: 867 MDKK). Derudover anvendte Nordisk Ministerråd 75 MDKK (2007: 67 MDKK) til drift af sekretariatet, publikations- og kommunikationsafdelingen.

Nordisk Ministerråd anvendte 30 % af årets budget på projekter (2007: 30 %), 31 % til udbetaling til institutioner (2007: 33 %) og 31 % til udbetaling til samarbejdsorganer, programmer og lignende (2007: 31 %). De resterende 8 % (2007: 6 %) blev anvendt til driften af Nordisk Ministerråds sekretariat, publikations- og kommunikationsafdeling.

Statsministrene tilkendegav på deres sommermøde i 2007 at de ønskede op til 60 MDKK afsat til globaliseringsaktiviteter. Nordisk Ministerråd anvendte i 2008 54 MDKK på disse aktiviteter. Beløbet indgår i ovenstående udgifter som projektmidler. De resterende 6 MDKK forventes anvendt i 2009.

De samlede udgifter (ekskl. renter) udgjorde i 2008 i alt 963 MDKK (2007: 942), hvilket er højere end årets budget. De højere udgifter er finansieret primært ved anvendelse af midler tilbagebetalt fra gamle projekter.

Årets underskud udgjorde i 2008 i alt 60,5 MDKK. Underskuddet opstår som en konsekvens af landenes reduktion i indbetalingerne (70 MDKK) dog reduceret med forskellen imellem de faktiske og forventede afgifter på lønudbetalingerne, renteindtægter og øvrige indtægter (9,5 MDKK).

Balance

De likvide midler udgør pr. 31.12.2008 i alt 241 MDKK (2007: 251 MDKK). Hvis der reguleres for Finlands indbetaling vedrørende 1. kvartal 2009, der blev modtaget i slutningen 2008 (42 MDKK) er de likvide midler reduceret med 52 MDKK ved udgangen af året.

At de likvide midler ikke er reduceret med et beløb svarende til reduktionen i landenes indbetalinger skyldes primært en stigning i Nordisk Ministerråds kortfristede gæld (projektgæld mv.).

Nordisk Ministerråd indgik i 2006 kontrakter til en værdi af 66 MDKK med EU vedrørende drift af eksiluniversitetet European Humanities University (EHU) i Vilnius, hvoraf der ved udgangen af 2008 er anvendt i alt 34 MDKK. I 2008 etableredes EHU Trust Fund, der administreres af Nordisk Ministerråd, men som aflægger selvstændigt regnskab.

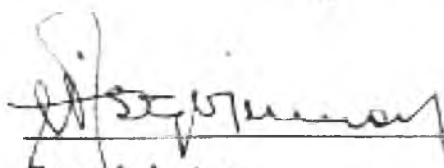
Ikke disponerede midler udgjorde i alt 30 MDKK ved udgangen af året og er således øget med i alt 6,4 MDKK siden 2007. En oversigt over ikke disponerede midler på budgetpost niveau findes i bilag 3.

I henhold til Nordisk Ministerråds Økonomireglement skal ikke disponerede midler på budgetposter større end 1 MDKK overføres til en dispositionspulje, såfremt det ikke disponerede beløb udgør mere end 20 % af årets budget. I alt 2,9 MDKK blev for 2008 overført til dispositionspuljen som anvendes til finansiering af budgettet for 2010.

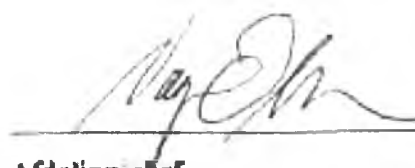
Regnskabet for 2008 overleveres hermed.

København, den

24. juni 2009



Generalsekretær
Halldór Asgrimsson



Afdelingschef
Vagn Egede Olsen

	2008	2007	2006	2005	2004
Årets budget (TDKK)	910.362	858.572	839.643	825.893	817.517
Indbetalinger: (TDKK)					
- Danmark	187.334	193.682	186.040	185.613	183.302
- Finland	147.722	153.085	148.832	145.723	141.496
- Island	10.728	9.303	9.095	8.955	8.844
- Norge	219.520	213.135	214.979	214.106	202.597
- Sverige	259.958	276.567	267.897	259.696	267.718
Fordelingsnøgle:					
- Danmark	22,7 %	22,9 %	22,5 %	22,8 %	22,8 %
- Finland	17,9 %	18,1 %	18,0 %	17,9 %	17,6 %
- Island	1,3 %	1,1 %	1,1 %	1,1 %	1,1 %
- Norge	26,6 %	25,2 %	26,0 %	26,3 %	25,2 %
- Sverige	31,5 %	32,7 %	32,4 %	31,9 %	33,3 %
Ikke disponerede midler (TDKK)	30.086	23.645	38.381	30.111	17.908
Ikke disponerede midler i % af årets budget	3,3 %	2,8 %	4,6 %	3,6 %	2,2 %
Likvide midler (TDKK)	240.975	251.177	220.826	176.286	263.358
Egenkapital (TDKK)	-110.518	-37.897	-44.194	-46.549	282
Sekretariatets drift i % af samlet budget	7,9 %	7,9 %	7,8 %	7,9 %	7,9 %
Antal institutioner	20	20	24	28	28
Antal ansatte på Nordiske vilkår ¹	98	93	86	89	95
- heraf kvinder	58	55	49	52	63
- heraf mænd	40	38	37	37	32

¹ Ved udgangen af året. Forskydning i antal ansatte er et udtryk for antal ledige stillinger ved udgangen af året.

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

GENERELT

Nordisk Ministerråd har valgt at basere regnskabet på det modificerede regnskabsprincip, hvorefter alle udgifter og indtægter optages i regnskabet for det budgetår, de tilhører.

Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til tidligere år.

Årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Ministerråds Økonomireglement. Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder etc., er uændret i forhold til sidste år.

OPSTILLING AF ÅRSREGNSKABET

I forbindelse med opstillingen af årsregnskabet er fokus lagt på de aktivitetsområder, der tager udgangspunkt i de modtagne bevillinger. I det omfang, det er vurderet relevant, er driften af de enkelte aktivitetsområder specificeret i en note.

RESULTATOPGØRELSEN

Indregning

Alle indtægter og udgifter, der vedrører regnskabsperioden, indregnes i resultatopgørelsen uanset betalings- tidspunktet.

Transaktioner i fremmed valuta omregnes til danske kroner efter transaktionsdagens kurser. Aktiver og passiver i fremmed valuta indregnes til danske kroner på balancedagens kurs. Valutakursreguleringer, der opstår som følge af forskelle i valutakursen på transaktionsdagen og balancedagen indregnes i resultatopgørelsen.

Indbetaling fra de nordiske lande

Det enkelte lands bidrag til det samlede budget beregnes på baggrund af landets andel af den samlede brutto nationalindkomst for alle landene. Landene indbetaler et beløb svarende til aktivitetsrammen fratrukket afgift på løn, netto renteindtægter og øvrige indtægter.

Tilbagebetalte og tilbageførte midler

Bevilgede midler, der ikke er anvendt (ikke disponerede midler) senest 3 år efter bevilling skal i henhold til Nordisk Ministerråds Økonomireglement tilbagebetales til landene. Alle øvrige tilbagebetalte midler anvendes i regnskabsåret.

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

Afgift af løn

Nordisk Ministerråds ansatte betaler afgift i henhold til det interne afgiftssystem. Afgiften medgår i den samlede finansiering af Nordisk Ministerråds aktiviteter.

Andre indtægter

Andre indtægter indeholder regnskabsposter af sekundær karakter i forhold til Nordisk Ministerråds hovedaktiviteter herunder valutakurs reguleringer.

Årets resultat

Årets resultat opgøres som forskellen imellem de budgetterede og de faktiske beløb på følgende poster: afgift af løn, renteindtægter og øvrige indtægter.

AKTIVER OG PASSIVER

Likvide midler

Likvide midler er indestående i bank. Indestående i fremmed valuta er indregnet til danske kroner på balancedagens kurs.

Fordringer

Tilgodehavender optages til nominel værdi. Der nedskrives til imødegåelse af forventede tab på baggrund af en individuel vurdering af tabsrisici.

Mellemregninger med EU/Projektgæld eksterne projekter

Mellemregninger med EU vedrører indgåede kontrakter om driften af European Humanities University (EHU). Forpligtelsen og tilgodehavendet vedrørende de i 2006 indgåede kontrakter er medtaget i balancen. Tilgodehavendet nedskrives i takt med, at Nordisk Ministerråd modtager indbetalinger fra EU og forpligtelsen nedskrives i takt med udbetalingerne til EHU.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under aktiver omfatter afholdte omkostninger vedrørende efterfølgende regnskabsår. Dette udgør typisk forudbetalte omkostninger vedrørende husleje, leasing mv.

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

Leverandørgæld og anden gæld

Gæld til leverandører optages til nominel værdi. Leverandører i fremmed valuta er optages til balancedagens valuta kurs.

Hensættelser

Hensatte forpligtelser indregnes, når Nordisk Ministerråd har en faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at indfrielsen af forpligtelsen vil medføre et forbrug af økonomiske ressourcer.

Investeringer

Alle investeringer i anlægsaktiver udgiftsføres fuldt ud i anskaffelsesåret.

Dispositionspuljen

Af mindre forbrug (ikke disponerede midler) på budgetposter kan der overføres et beløb svarende til 20 % af årets bevilling til det efterfølgende budgetår. Hvis budgetposten er under 1 MDKK., kan mindre forbrug dog overføres ubeskåret op til 200 TDKK. Overførsel af midler mellem budgetårene sker på budgetpostniveau efter princippet om, at de ældste bevillinger anvendes først (FIFO). Ikke disponerede midler, der ikke kan overføres til følgende budgetår (r+1), hensættes på en reservekonto til disposition for næstkommende budgetår (r+2).

PENGESTRØMSANALYSE

Pengestrømsanalysen er opstillet efter den indirekte metode. Likviditet består af bank indestående.

Pengestrømsopgørelsen kan ikke alene udledes af det offentliggjorte regnskabsmateriale.

**RESULTATOPGØRELSE
(TDKK)**

	Note	2008	Budget 2008	2007
INDTÆGTER				
<u>Landene</u>				
Bidrag fra de nordiske lande	1	825.262	825.262	845.772
<u>Tilbagebetalte midler</u>				
Forældede midler		2.479	0	2.323
Ej forældede midler – tilbageførte projekt midler		58.313	0	62.414
<u>Andre indtægter</u>				
Afgift af løn		9.817	8.000	9.074
Renteindtægter	2	13.230	6.900	13.534
Øvrige indtægter		87	200	87
INDTÆGTER I ALT		909.188	840.362	933.204
UDGIFTER				
Projektmidler	3	286.544	241.833	280.397
Institutioner	4	300.808	300.327	302.010
Samarbejdsorganer, programmer og lignende	5	301.742	295.061	285.090
Sekretariat	6	74.401	77.010	65.524
Publikationsafdelingen	7	555	412	1.450
Kommunikationsafdelingen	8	39	0	392
Renteudgifter og øvrige udgifter		1.030	0	114
UDGIFTER I ALT		965.119	914.643	934.141
OVERFØRTE MIDLER				
Sekretariat, publikation og kommunikation	9	-1.854	4.281	1.664
Ikke disponerede midler	10	6.441	0	-14.704
OVERFØRTE MIDLER I ALT		4.587	4.281	-13.040
ÅRETS RESULTAT	11	-60.518	-70.000	12.103

**BALANCE PR. 31. DECEMBER
(TDKK)**

	Note	2008	2007
AKTIVER			
FINANSIELLE AKTIVER			
Deposita		166	163
FINANSIELLE AKTIVER I ALT		166	163
OMSÆTNINGSAKTIVER			
<u>Likvide midler</u>			
Bankindestående	12	240.975	251.177
		240.975	251.177
<u>Fordringer</u>			
Personalefordringer		339	433
Forudbetalt løn	13	4.183	3.824
Øvrige fordringer	14	14.421	5.175
Mellemregning med EU	15	27.508	38.190
Mellemregning med EHU Trust Fund		2.982	0
Periodeafgrænsningsposter og forudbetalinger		2.815	2.146
		52.248	49.768
OMSÆTNINGSAKTIVER I ALT		293.223	300.945
AKTIVER I ALT		293.389	301.108

**BALANCE PR. 31. DECEMBER
(TDKK)**

	Note	2008	2007
PASSIVER			
EGENKAPITAL			
Årets resultat	11	-60.518	12.103
Tidligere afskrevet krav på landene	11	-50.000	-50.000
EGENKAPITAL I ALT	11	-110.518	-37.897
Dispositionspuljen		8.360	5.468
OVERFØRTE MIDLER			
Ikke disponerede midler	10	30.086	23.645
Ikke anvendte midler (sekretariatet og publikationen)	9	8.362	10.216
OVERFØRTE MIDLER I ALT		38.448	33.861
KORTFRISTET GÆLD			
Leverandører		28.181	19.992
Skyldige omkostninger	16	44.011	2.367
Personaleforpligtelser		3.524	3.426
Periodeafgrænsningsposter		0	23
Hensættelser		1.575	1.935
Projektgæld – eksterne projekter	15	31.851	44.160
Projektgæld – NMR projekter	17	247.957	227.773
KORTFRISTET GÆLD I ALT		357.099	299.676
PASSIVER I ALT		293.389	301.108

**PENGESTRØMSOPGØRELSE
(TDKK)**

	2008	2007
DRIFTENS LIKVIDITETSVIRKNING		
<u>Årets resultat</u>		
Indtægter	909.188	933.204
Udgifter	-965.119	-934.141
<u>Indbetalinger fra driftsaktiviteter</u>		
Fordringer, periodeafgrænsningsposter og forudbetalinger	-10.180	582
Mellemregning med EU	10.682	0
Kortfristet gæld	49.548	-2.499
Projektgæld – eksterne projekter	-12.309	44.160
Projektgæld – NMR projekter	20.184	-10.615
Mellemregning med EHU Trust Fund	-2.982	0
PENGESTRØMME FRA DRIFTSAKTIVITETER	-988	30.691
FINANSERINGENS LIKVIDITETSVIRKNING		
Overskud tilbagebetalt til landene	-12.103	-5.805
Ændring af finansielle anlægsaktiver	-3	-3
Ændring i dispositionspuljen	2.892	5.468
PENGESTRØMME FRA FINANSERING	-9.214	-340
LIKVIDE BEHOLDNINGER 01.01	251.177	220.826
Pengestrømme fra drift	-988	30.691
Pengestrømme fra finansiering	-9.214	-340
LIKVIDE BEHOLDNINGER 31.12	240.975	251.177

**NOTER
(TDKK)**
1. BIDRAG FRA DE NORDISKE LANDE

Landenes bidrag udgør i 2008 og 2007 følgende:

	Andel	Regnskab 2008	Andel	Regnskab 2007
Danmark	22,7 %	187.334	22,9 %	193.682
Finland	17,9 %	147.722	18,1 %	153.085
Island	1,3 %	10.728	1,1 %	9.303
Norge	26,6 %	219.520	25,2 %	213.135
Sverige	31,5 %	259.958	32,7 %	276.567
I ALT	100,0 %	825.262	100,0 %	845.772

2. RENTEINDTÆGTER

Nordisk Ministerråd placerer sine likvide midler på aftaleindskud, der løber imellem en uge og tre måneder. I budgettet forventedes et gennemsnitligt renteniveau og likviditet på henholdsvis 3 % og 230 mio. kr. Det gennemsnitlige renteniveau udgjorde i 2008 4,4 % og den gennemsnitlige likviditet 306 mio.kr.

3. PROJEKTMIDLER

De udbetalte projektmidler fordeler sig således på de enkelte ministerråd:

	2008	2007
MR-Kultur	21.226	24.693
MR-Jämställdhet	4.517	3.941
MR-Lagstiftning	1.875	2.424
MR-Uddannelse og forskninger	29.187	26.898
MR-Arbeitsmark. o. miljø	8.706	11.668
MR-NER	25.080	34.069
MR-Social- och hälsovårdspol.	14.424	19.042
MR-Ekonomi och finanspol.	2.549	1.930
MR-Miljø	28.497	36.000
MR-FJSL	30.927	45.308
Nabopolitik	28.895	27.335
Samarbejdsministrene	36.427	41.269
Globalisering	53.703	0
Nedlagte ministerråd	531	5.820
TOTAL	286.544	280.397

**NOTER
(TDKK)**
4. INSTITUTIONER

De nordiske institutioner modtog følgende beløb i regnskabsåret 2008 og 2007:

	2008	2007
NORDICOM	2.960	2.947
Kulturkontakt Nord	5.475	4.681
Nordens hus i Reykjavik	8.057	8.954
Norden hus på Færøerne	12.825	12.767
Nordens institut på Åland	2.758	2.752
Nordens institut på Grønland (NAPA)	5.985	5.958
Nordens institut i Finland (NIFIN)	6.175	6.161
Nordisk institut for kvinde og kønsforskning (NIKK)	4.966	5.142
NordForsk	100.896	104.218
Institut för vidareutb. inom arbetsmiljö (NIVA)	3.296	3.071
Nordisk InnovationsCenter (NICE)	69.528	71.346
Nordregio	10.305	10.034
Nordisk Energiforskning (NEF)	5.165	5.208
Nordisk institutt for odontologiske materialer (NIOM)	9.426	9.681
Nordisk center för alkohol- och drogforskning (NAD)	2.920	2.914
Nordiska samarbetsorgan för handikappfrågor (NSH)	7.326	7.180
Uddannelsescenter for døvblindepersonale (NUD)	7.257	7.223
Nordiska utbild.program för social service (NOPUS)	1.639	1.606
Nordisk Genresource Center	14.371	0
Nordisk Genbank	0	9.985
Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)	19.387	20.158
Andre	91	24
TOTAL	300.808	302.010

5. SAMARBEJDSORGANER, PROGRAMMER OG LIGNENDE

Nordisk Ministerråd anvendte i 2008 og 2007 følgende beløb på området:

	2008	2007
Nordisk Kulturfond	32.765	31.904
Nordisk computerspilprogram	12.340	10.223
Nordisk Film- og TV fond	24.419	24.262
Kunst- og kulturprogrammet	20.401	20.440
Mobilitets- og residensprogrammet	12.709	15.539

**NOTER
(TDKK)**
5. SAMARBEJDSORGANER, PROGRAMMER OG LIGNENDE (forsat)

	2008	2007
Samisk samarbeid	4.271	4.244
Nordplus	73.045	71.717
Norden-undervisning i udlandet	1.036	1.108
Politikudvikling voksnes læring	6.587	6.580
Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)	10.270	10.855
Nordisk Institutt for Sjørett (NIFS)	3.060	3.057
Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)	4.852	4.847
Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)	4.958	4.953
Nordisk Samisk Institutt (NSI)	1.873	1.871
Bidrag til Nordisk Sommaruniversitet (NSU)	1.142	1.141
Nordjobb	2.777	2.453
NORA	6.525	0*
NEFCOS Miljøudviklingsfond	10.787	9.412
SVANEN	2.367	2.305
Kunskabsopbygning och nätverk	37.710	30.143
EHU/Hvidrusland	3.000	0
Tjänstemannautbyte	2.435	3.290
Föreningarna Nordens Förbund	1.621**	1.190
Bidrag til Västnorden	2.777	2.756
Ministerrådets kontorer i de baltiske lande	9.768	12.616
Ministerrådets kontorer i nordvest Rusland	8.247	7.905
Andre	0	279
TOTAL	301.742	285.090

* midlerne indgik i 2007 i MR-NER's projektmidler med 6.856 TDKK. ** beløbet for 2008 indeholder en regulering for 2007 på 210 TDKK.

**NOTER
(TDKK)**
6. SEKRETARIATET

Nordisk Ministerråds sekretariat har budgetpost nummer 4-0180-3 i Nordisk Ministerråds budget.

	2008	Budget 2008	2007
INDTÆGTER			
Nordisk Ministerråds budget	72.729	72.729	67.822
Øvrige indtægter	7.854	6.900	8.000
INDTÆGTER I ALT	80.583	79.629	75.822
UDGIFTER			
Personale relaterede omkostninger	46.239	45.935	42.879
Lokaler og andre sekretariatsomkostninger	22.499	24.125	20.463
Virksomheds- og kompetenceudvikling	1.817	2.050	1.518
Kommunikationsafdelingen	11.700	11.800	8.664
UDGIFTER I ALT	82.255	83.910	73.524
ÅRETS RESULTAT	-1.672	-4.281	2.298
Årets budget	72.729	72.729	67.822
Merforbrug	1.672	4.281	-2.298
ÅRETS UDGIFT	74.401	77.010	65.524

Sekretariatets indtægter består primært af administrationsbidrag fra Nordisk Kulturfond, Nordisk Råd, Kommunikationsafdelingen samt fra projektansatte medarbejdere. Bidraget kommer fra Nordisk Kulturfond: 4 medarbejdere, Nordisk Råd: 14 medarbejdere og kommunikationsafdelingen: 12 medarbejdere. Derudover opkræves administrationsbidrag for medarbejdere, der er ansat på projekter i mere end 3 mdr.

**NOTER
(TDKK)**
7. PUBLIKATIONSADFDELINGEN

Publikationsafdelingen har budget post nummer 4-8030-2 i Nordisk Ministerråds budget

	2008	Budget 2008	2007
INDTÆGTER			
Nordisk Ministerråds budget	412	412	409
Salg af publikationer	4.300	4.459	3.295
INDTÆGTER I ALT	4.712	4.871	3.704
UDGIFTER			
Personale relaterede omkostninger	1.992	1.980	1.899
Publiceringsudgifter	2.490	2.450	2.420
Øvrige udgifter	373	441	426
UDGIFTER I ALT	4.855	4.871	4.745
ÅRETS RESULTAT	-143	0	-1.041
Årets budget	412	412	409
Merforbrug	143	0	1.041
ÅRETS UDGIFT	555	412	1.450

Hovedparten af publikationerne sælges igennem agenter i de nordiske lande.

8. KOMMUNIKATIONSADFDELINGEN

	2008	Budget 2008	2007
INDTÆGTER			
Nordisk Ministerråds budget	11.700	11.700	8.664
Nordisk Råds budget	6.800	6.800	5.776
Andre indtægter	100	0	0
INDTÆGTER I ALT	18.600	18.500	14.440

**NOTER
(TDKK)**
8. KOMMUNIKATIONSADFDELINGEN (forsat)

	2008	Budget 2008	2007
UDGIFTER			
Personale relaterede omkostninger	7.823	7.025	6.417
Administration	2.628	3.000	2.810
Web	3.605	4.950	951
Andre udgifter	3.250	3.475	3.409
UDGIFTER I ALT	17.306	18.450	13.586
Disponeret til projekter	1.359	50	201
RESULTAT	-65	0	652
Årets resultat	-65	0	652
- heraf Nordisk Råd	26	0	-260
ÅRETS UDGIFT	39	0	392

Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd øgede i 2008 deres indbetaling til kommunikationsafdelingen med i alt 4.000 TDKK til brug for CMS projektet. Af dette beløb blev 2.691 TDKK anvendt i 2008. Det resterende beløb i alt 1.309 TDKK er overført til 2009. Derudover er der hensat 50 TDKK til øvrige projekter.

Årets resultat deles imellem Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd med samme forholdstal som anvendes til indbetalingen af kommunikationsafdelingens ordinære drift: Nordisk Ministerråd: 60 % og Nordisk Råd: 40 %.

**NOTER
(TDKK)**
9. OVERFØRTE MIDLER (SEKRETARIAT, PUBLIKATION, KOMMUNIKATION)

De ikke anvendte midler vedrørende sekretariatet og publikationen kan opgøres således:

	Sekretariat	Publikation	Kommunikation	TOTAL
Overførte midler 1.1.2008	8.028	-843	3.031	10.216
Udbetaling	3.031		-3.031	0
Årets resultat	-1.672	-143	-39	-1.854
Overførte midler 31.12.2008	9.387	-986	-39	8.362

10. OVERFØRTE MIDLER

De pr. 31.12. ikke disponerede midler fremkommer således:

	2008	Budget	Forskel
Budget	910.362	858.572	51.790
+ overført fra tidligere år	23.645	38.349	-14.704
+ tilbageførte midler fra projekter	58.313	62.414	-4.101
- anvendte midler	-962.234	-935.690	-26.544
I alt ikke disponerede midler	30.086	23.645	6.441

11. ÅRETS RESULTAT / EGENKAPITAL

Årets resultat kan opgøres således:

	2008	Budget	Forskel
Afgift af løn	9.817	8.000	1.817
Renteindtægter og renteudgifter	12.199	6.900	5.299
Øvrige indtægter	87	200	-113
Forældede midler	2.479	0	2.479
Total	24.582	15.100	9.482
Reduktion i landenes indbetaling			-70.000
Årets resultat			-60.518

**NOTER
(TDKK)**
11. ÅRETS RESULTAT / EGENKAPITAL (forsat)

MR-SAM besluttede den 22. maj 2008 at ændre Økonomireglementet, således at der i forbindelse med opgørelsen af egenkapitalen vises en fordeling på landene. Egenkapitalen udgør pr. 31. december 2008 i alt - 110.518 TDKK og fordeles således imellem landene:

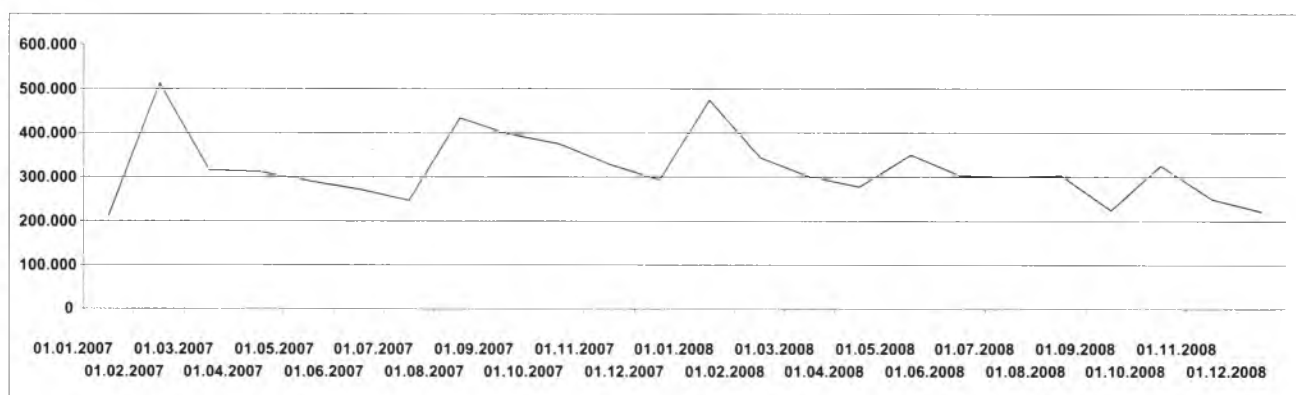
	1.1.2008 Andel af resultat 2007	1.1.2008 Afskrevet krav	Reduktion i finansiering 2008	Overskud 2008	Tilbagebetalt overskud 2007	31.12.2008
Danmark	2.772	-11.830	-15.890	2.153	-2.772	-25.567
Finland	2.191	-8.980	-12.530	1.697	-2.191	-19.813
Island	133	-550	-910	123	-133	-1.337
Norge	3.050	-11.850	-18.620	2.522	-3.050	-27.948
Sverige	3.957	-16.790	-22.050	2.987	-3.957	-35.853
TOTAL	12.103	-50.000	-70.000	9.482	-12.103	-110.518

SALDO PR. 31.12.2007	-37.897	SALDO PR. 31.12.2008	-110.518
-----------------------------	----------------	-----------------------------	-----------------

12. LIKVIDE MIDLER

Nordisk Ministerråd havde ved udgangen af 2008 i alt 240.975 TDKK indestående i Nordea A/S. Midlerne placeres i løbet af året på aftaleindskud.

Likviditeten har i 2007 og 2008 udviklet sig således:



**NOTER
(TDKK)**
13. FORUDBETALT LØN

Ansatte i Nordisk Ministerråd på nordiske vilkår er forudlønnede. Den forudbetalte løn indeholder januar lønnen, der er udbetalt i december.

14. ØVRIGE FORDRINGER

Øvrige fordringer består primært af tilgodehavende moms hos Udenrigsministeriet og periodiserede projektudbetalinger.

15. MELLEMMREGNING MED EU/PROJEKTGÆLD EKSTERNE KONTRAKTER

Beløbene vedrører indgåede kontrakter med EU vedrørende drift af European Humanities University.

16. SKYLDIGE OMKOSTNINGER

Stigningen i anden gæld skyldes, at en af de nordiske lande har indbetalt bidraget til budgettet for 2009 (1. kvartal) i slutningen af december 2008. Beløbet er således periodiseret.

17. PROJEKTGÆLD – NMR PROJEKTER

Gælden vedrørende Nordisk Ministerråds projekter kan opgøres således.

	2008	2007
Gæld 1.1.	232.128	198.641
+ Disponerede midler/indgåede forpligtelser	503.086	485.959
- Tilbageførte midler	58.313	62.414
- Udbetalte midler	428.944	390.058
EU projekter (i 2008 opført som selvstændig post)	4.355	-4.355
= I alt	247.957	227.773

BILAG 1: UDISPONEREDE MIDLER PR. 31.12.2008

	MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2008	DISP. %	MIDLER TILBAGE
MR-Kultur, MR-Ligestilling, MR-Lov	185.128.630	183.724.563	99%	1.404.067
MR-Kultur	173.304.701	172.366.633	99%	938.068
<i>Projektmidler</i>	21.978.734	21.226.388		752.345
2203 Dispositionsmidler Kultur	1.510.802	1.342.147	89%	168.655
2204 Nordisk Kulturforum	1.619.803	1.311.203	81%	308.600
2210 Nordiskt idrottsamarbete	1.631.535	1.396.185	86%	235.350
2212 Nordisk Børne- og Ungdomskomite (Nordbuk)	12.620.481	12.580.740	100%	39.741
2214 Ledningsgruppen for nord. barn- och ungdomskultur	55.237	55.237	100%	0
2220 Styrgruppen for kultur	39.844	39.844	100%	0
2223 Nordisk Journalistisk Efteruddannelse	3.262.000	3.262.000	100%	0
2239 Nordiska Museikommittén	142.032	142.032	100%	0
2279 Vedlikehold Kulturhusene	1.097.000	1.097.000	100%	0
<i>Støtteordninger</i>	102.819.967	102.634.245		185.722
2205 Nordisk kulturfond	32.765.000	32.765.000	100%	0
2221 Nordisk computerspilprogram	12.451.150	12.340.000	99%	111.150
2222 Nordisk Film- og TV-fond	24.448.884	24.419.000	100%	29.884
2251 Kunst- og kulturprogrammet	20.439.935	20.400.935	100%	39.000
2254 Mobilitets- og residensprogrammet	12.714.998	12.709.310	100%	5.688
<i>Institutioner</i>	44.235.000	44.235.000		0
2228 NORDICOM	2.960.000	2.960.000	100%	0
2259 Kulturkontakt Nord	5.475.000	5.475.000	100%	0
2270 Nordens hus i Reykjavik	8.057.000	8.057.000	100%	0
2272 Nordens hus på Färöarna	12.825.000	12.825.000	100%	0
2274 Nordens institut på Åland	2.758.000	2.758.000	100%	0
2277 Nordens institut på Grönland	5.985.000	5.985.000	100%	0
2548 Nordens institut i Finland	6.175.000	6.175.000	100%	0
<i>Organisationsbidrag</i>	4.271.000	4.271.000		0
2234 Samisk samarbeid	4.271.000	4.271.000	100%	0
MR-Ligestilling	9.682.354	9.483.355		198.999
<i>Projektmidler</i>	4.716.354	4.517.355		198.999
4410 Projektmedel - Jämställdhet	4.716.354	4.517.355	96%	198.999

BILAG 1: UDISPONEREDE MIDLER PR. 31.12.2008 (forsat)

	MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2008	DISP. %	MIDLER TILBAGE
<i>Institutioner</i>	4.966.000	4.966.000		0
4480 Nordiskt institutt for kvinde og kønsforskning	4.966.000	4.966.000	100%	0
MR-Lov	2.141.575	1.874.575		267.000
<i>Projektmidler</i>	2.141.575	1.874.575		267.000
7110 Projektmedel - Lagstiftning	2.141.575	1.874.575	88%	267.000
MR-U, MR-A	253.610.042	251.775.890	99%	1.834.153
MR-U	238.011.546	236.996.901	100%	1.014.645
<i>Projektmidler</i>	29.955.839	29.187.341		768.498
2505 Dispositionsmedel-Utbildning och forskning	11.607.971	11.123.625	96%	484.346
2510 Nordiskt skolsamarbete (NSS) Rådgivningsgruppen for Nordisk	3.756.453	3.718.429	99%	38.024
2520 samarbejde om voksnes læring	3.352.174	3.249.903	97%	102.272
2530 Rådgivningsgruppen for høgre u	1.906.372	1.683.043	88%	223.328
2531 Hensættelser Høgut	29.650	29.650	100%	0
2540 Stöd till nordiska språkråd	162.442	162.442	100%	0
2544 Nordens Sprogråd	1.568.751	1.533.601	98%	35.150
2550 Ministerrådets IT Policy	1.034.694	1.034.694	100%	0
2554 Udviklings Politikudvikling, Videnssamfund og IT	244.930	244.930	100%	0
2553 infrastruktur	1.507.470	1.498.470	99%	9.000
3110 Nordiska forskningspolitiske r	222.505	371.005	167%	-148.500
3129 Nordisk videnskabelig information	2.609.000	2.609.000	100%	0
3120 Forsk. Progrm. Norden Nordisk Forskningsprogram om	502.951	502.951	100%	0
3133 epidemiologi	1.559	1.559	100%	0
3135 Implementering	139	139	100%	0
3410 Projektmidler IT samarbejdet	462.900	462.900	100%	0
3140 Nordisk komité for Bioetik	985.877	961.000	97%	24.877
<i>Støtteordninger</i>	105.927.068	105.680.921		246.147
2512 Nordplus Junior	477.025	464.980	97%	12.045
2516 Nordplus mini	45	45	100%	0
2513 Nordplus rammeprogram	62.136.000	62.135.426	100%	574
2524 Folkeopplysning og voksenlæring	5.168	5.168	100%	0
2522 Nordplus Voksen	86.505	300	0%	86.205
2532 Nordplus højere uddannelse	141.376	141.375	100%	0

BILAG 1: UDISPONEREDE MIDLER PR. 31.12.2008 (forsat)

		MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2008	DISP. %	MIDLER TILBAGE
2543	Nordplus Sprog og Kultur	10.400.651	10.297.626	99%	103.025
2545	Norden-undervisning i udlandet	1.080.298	1.036.000	96%	44.298
3127	Politikudvikling voksnes læring	6.587.000	6.587.000	100%	0
3180	Nordisk Institut for Teoretisk fysik	10.270.000	10.270.000	100%	0
3181	Nordiska Institutet for Sjørett	3.060.000	3.060.000	100%	0
3182	Nordisk Institutt for Asiastudier	4.852.000	4.852.000	100%	0
3184	Nordisk vulkanologisk institut	4.958.000	4.958.000	100%	0
3185	Nordisk Samisk Institutt (NSI)	1.873.000	1.873.000	100%	0
	<i>Institutioner</i>	<i>100.986.639</i>	<i>100.986.639</i>		<i>0</i>
3100	NordForsk	100.896.000	100.896.000	100%	0
3183	Nord. Samarbetsorgan for videnskabelig information	90.639	90.639	100%	0
	<i>Organisationsbidrag</i>	<i>1.142.000</i>	<i>1.142.000</i>		<i>0</i>
2534	Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet	1.142.000	1.142.000	100%	0
MR-A		15.598.496	14.778.989	95%	819.508
	<i>Projektmidler</i>	<i>9.447.501</i>	<i>8.705.989</i>		<i>741.512</i>
4110	Prosjektmedel – Arbejdsliv	8.001.998	7.264.989	91%	737.010
4130	Informationsprojektet	1.445.502	1.441.000	100%	4.502
	<i>Støtteordninger</i>	<i>2.854.996</i>	<i>2.777.000</i>		<i>77.996</i>
4120	Nordjobb	2.854.996	2.777.000	97%	77.996
	<i>Institutioner</i>	<i>3.296.000</i>	<i>3.296.000</i>		<i>0</i>
4180	Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö	3.296.000	3.296.000	100%	0
MR-NER, MR-S, MR-Finans		168.226.825	162.143.659	96%	6.083.166
MR-NER		121.130.908	116.602.508	96%	4.528.400
	<i>Projektmidler</i>	<i>29.607.908</i>	<i>25.079.508</i>		<i>4.528.400</i>
6110	Projektmidler næring	200.681	200.681	100%	0
5150	Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik	29.407.227	24.878.827	85%	4.528.400
	<i>Institutioner</i>	<i>84.998.000</i>	<i>84.998.000</i>		<i>0</i>
3220	Nordisk Energiforskning	5.165.000	5.165.000	100%	0
5180	Nordisk InnovationsCenter	69.528.000	69.528.000	100%	0

BILAG 1: UDISPONEREDE MIDLER PR. 31.12.2008 (forsat)

	MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2008	DISP. %	MIDLER TILBAGE
6180 Nordregio	10.305.000	10.305.000	100%	0
<i>Organisationsbidrag</i>	6.525.000	6.525.000		0
5151 NORA	6.525.000	6.525.000	100%	0
MR-S	44.198.028	42.992.462	97%	1.205.566
<i>Projektmidler</i>	15.615.305	14.424.462		1.190.843
4310 Projektmedel - Social- och hälsovårdspolitik	11.653.525	10.466.370	90%	1.187.155
4320 Nordiska Handikappolitiska Råd	1.029.000	1.029.000	100%	0
4510 Projektmedel - Narkotikasamarbejdet	67.233	63.545	95%	3.688
4620 Vålfärdsforskning	1.137.546	1.137.546	100%	0
4340 Nomesko og Nososko	1.728.000	1.728.000	100%	0
<i>Institutioner</i>	28.582.723	28.568.000		14.723
4382 Nordisk Institutt for Odontologiske materialer	9.431.685	9.426.000	100%	5.685
4383 Nordiskt center för alkohol- och drogforskning	2.920.000	2.920.000	100%	0
4384 Nordiska samarbetsorgan för handikapfrågor	7.326.000	7.326.000	100%	0
4385 Uddannelsescenter for døvblinde personale	7.257.000	7.257.000	100%	0
4386 Nordiska utbild.program för social service	1.648.037	1.639.000	99%	9.037
MR-Finans	2.897.889	2.548.689	88%	349.200
<i>Projektmidler</i>	2.897.889	2.548.689		349.200
5210 Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik	2.897.889	2.548.689	88%	349.200
MR-Miljø og MR-FJSL	90.414.667	86.949.205	96%	3.465.462
MR-Miljø	44.308.182	41.651.450	94%	2.656.732
<i>Projektmidler</i>	31.131.005	28.497.450		2.633.555
3310 Projektmedel - Miljø	31.131.005	28.497.450	92%	2.633.555
<i>Støtteordninger</i>	10.808.000	10.787.000		21.000
3320 NEFCOS Miljøudviklingsfond	10.808.000	10.787.000	100%	21.000
<i>Organisationsbidrag</i>	2.369.177	2.367.000		2.177
6720 SVANEN – Nordisk miljømærkning	2.369.177	2.367.000	100%	2.177

BILAG 1: UDISPONEREDE MIDLER PR. 31.12.2008 (forsat)

	MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2008	DISP. %	MIDLER TILBAGE
MR-FJSL	46.106.485	45.297.755	98%	808.730
<i>Projektmidler</i>	<i>31.735.485</i>	<i>30.926.755</i>		<i>808.730</i>
6310 Projektmidler Skovbrug	1.432.372	1.432.372	100%	0
6410 Projektmidler - fællespulje	45.428	45.428	100%	0
6420 Ny nordisk Mad	3.081.000	2.646.092	86%	434.908
6510 Projektmidler Jordbrug	2.375.345	2.206.372	93%	168.972
6520 Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning	724.000	724.000	100%	0
6530 Nordisk handlingsplan om livsmedel	285.218	285.218	100%	0
6540 Nordisk genbank för husdjur	5.000	0	0%	5.000
6581 Samnordisk skogsforskning	5.551.000	5.551.000	100%	0
6610 Projektmedel - Fiskeri	7.030.138	6.889.223	98%	140.915
6810 Projektmedel – Levnedsmidler	6.605.824	6.546.890	99%	58.934
6820 Forskning - levnedsmidler	4.086.160	4.086.160	100%	0
6830 Nordisk handlingsplan för bedre helse og livskvalitet	514.000	514.000	100%	0
<i>Institutioner</i>	<i>14.371.000</i>	<i>14.371.000</i>		<i>0</i>
6585 Nordisk Genressource Center	14.371.000	14.371.000	100%	0
Nabopolitik	112.427.952	107.007.141	95%	5.420.812
<i>Projektmidler</i>	<i>31.402.670</i>	<i>28.895.064</i>		<i>2.507.606</i>
870 Arktisk samarbeidsprogram	8.940.163	8.873.657	99%	66.506
790 Grænseregionalt samarbejde	700.000	700.000	100%	0
910 Politiske initiativer	2.096.000	1.676.800	80%	419.200
960 NGO-virksomhed i Østersøregionen	6.417.869	5.584.242	87%	833.627
830 Demokrati och medborgarpolitik	200.000	200.000	100%	0
840 Kulturförmedling	60.000	60.000	100%	0
920 Projektvirksomhed i Baltikum	241.250	241.250	100%	0
930 Handlingsplan for Nordvest Rusland	74.755	74.755	100%	0
940 Barentsregionen og m. frivillige sektoren	3.202.235	3.202.235	100%	0
980 Partnerskab og grænseregionalt samarbejde	9.470.397	8.282.125	87%	1.188.272
<i>Støtteordninger</i>	<i>61.638.283</i>	<i>58.725.077</i>		<i>2.913.206</i>
820 Kunskapsbygning och nätverk	39.295.565	37.710.350	96%	1.585.215
810 Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Lithauen	10.368.785	9.767.989	94%	600.797
970 Ministerrådets kontorer i Nordvest Rusland	8.705.932	8.246.738	95%	459.194
950 EHU/Hviderusland	3.268.000	3.000.000	92%	268.000

BILAG 1: UDISPONEREDE MIDLER PR. 31.12.2008 (forsat)

	MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2008	DISP. %	MIDLER TILBAGE
<i>Institutioner</i>	19.387.000	19.387.000		0
5280 Nordiska Projektexportfonden	19.387.000	19.387.000	100%	0
Samarbejdsministrene	182.511.831	170.633.453	97%	11.878.378
<i>Projektmidler</i>	37.739.898	34.830.030		2.909.869
435 Generalsekretærens disponeringsreserve	742.000	542.000	73%	200.000
185 Nedbrydelse af grænsehindringer	1.901.913	1.901.913	100%	0
190 Reforme på institutionsområdet	222.098	222.098	100%	0
195 Europa og den nordlige dimension	108.755	108.755	100%	0
440 Omstrukturering av institutionerne	77.980	77.980	100%	0
445 Formandskabspuljen	11.808.579	10.165.379	86%	1.643.200
450 Stöd till frivillig sektor	47.349	47.349	100%	0
460 Holdbart Norden	3.859.921	3.243.721	84%	616.200
1011 Informationsaktiviteter	10.559.671	10.559.671	100%	0
1020 Informationsverksamhet utanför Norden	604.617	604.617	100%	0
1021 Internationale aktiviteter	961.000	887.450	92%	73.550
1025 Norden i Fokus, NiF	7.181	7.181	100%	0
1035 Grænsehindringer/Hallo Norden	6.486.421	6.109.502	94%	376.919
1030 Hallå Norden	352.412	352.412	100%	0
<i>Institutioner og lignende</i>	73.141.000	73.141.000		0
180 Ministerrådets sekretariat (NMRS)	72.729.000	72.729.000	100%	0
8030 Publikationsverksamheten	412.000	412.000	100%	0
<i>Støtteordninger</i>	3.486.588	2.434.588		1.052.000
1050 Tjänstemannautbyte	3.486.588	2.434.588	70%	1.052.000
<i>Organisationsbidrag</i>	4.397.901	4.397.901		0
410 Föreningarna Nordens Förbund	1.620.901	1.620.901	100%	0
425 Bidrag til Västnorden	2.777.000	2.777.000	100%	0
Strukturpulje				
<i>Projektmidler</i>	1.596.731	1.596.731		0
1000 Strukturpulje	1.596.731	1.596.731	100%	0
Globaliseringsinitiativer				
<i>Projektmidler</i>	61.620.000	53.703.490		7.916.510
2000 Globaliseringspulje	57.512.000	50.417.090	88%	7.094.910
2020 Globaliseringsforum	4.108.000	3.286.400	80%	821.600

BILAG 1: UDISPONEREDE MIDLER PR. 31.12.2008 (forsat)

	MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2008	DISP. %	MIDLER TILBAGE
Nedlagte ministerråd				
<i>Projektmidler</i>	529.713	529.713		0
6210 Projektmedel - Transport	200.000	200.000	100%	0
6710 Projektmedel - Konsument	329.714	329.714	100%	0
TOTAL	992.319.950	962.233.911		30.086.037

BILAG 2: LEDELSENS REGNSKABSERKLÆRING

Til Rigsrevisionen

Ledelsens regnskaberklæring vedrørende årsregnskabet for 2008 for Nordisk Ministerråd

Denne regnskaberklæring er afgivet i forbindelse med revisionen af årsregnskabet for 2008 for Nordisk Ministerråd, der udviser et underskud på 60.518 tkr., en aktivmasse på 293.389 tkr. og en negativ egenkapital på 110.518 tkr.

Ved væsentlige forhold forstås i det efterfølgende en udeladelse eller fejlagtig præsentation, der enkeltvis eller sammenlagt kan ændre de beslutninger, som en regnskabsbruger træffer på baggrund af årsregnskabet.

I tilslutning til aflæggelse af årsregnskabet skal vi efter bedste overbevisning bekræfte følgende:

- At vi er bekendt med ledelsens pligt til efter lovgivningen at give Rigsrevisionen de oplysninger, der er af betydning for bedømmelsen af Nordisk Ministerråd, herunder forhold af betydning for aflæggelsen af årsregnskabet.

- At vi er bekendt med ledelsens ansvar for, at årsregnskabet herunder ledelsesberetningen er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglements krav til regnskabsaflæggelse, herunder at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultat af Nordisk Ministerråds aktiviteter og indeholder alle de oplysninger, der er nødvendige til bedømmelse heraf.

- At såvel finansielle som ikke-finansielle oplysninger i ledelsesberetningen om realiserede og forventede forhold er korrekte og i overensstemmelse med den øvrige del af årsregnskabet og grundlaget herfor.

- At der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler, der er omfattet af årsregnskabet.

- At vi har ansvar for implementeringen og driften af regnskabs- og interne kontrolsystemer, der er tilrettelagt for blandt andet at forebygge og opdage besvigelser og fejl.

”Besvigelser” omfatter fejlinformation som følge af regnskabsmanipulation og fejlinformation som følge af misbrug af aktiver. Regnskabsmanipulation indebærer bevidst fejlinformation eller udeladelse af beløb eller oplysninger i årsregnskabet for at vildlede regnskabsbrugerne. Fejlinformation som følge af misbrug af aktiver omfatter tyveri af Nordisk Ministerråds aktiver ofte sammen med falske og vildledende registreringer eller dokumenter for at skjule, at aktiverne ikke er til stede.

Rigsrevisionen har modtaget alle oplysninger vedrørende besvigelser eller formodninger om besvigelser, som vi har kendskab til, og som kan have påvirket Nordisk Ministerråd.

Det er vor vurdering, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlige fejlinformationer som følge af besvigelser eller andre uregelmæssigheder.

- At vi ikke er bekendt med svagheder eller mangler i den interne kontrol og forretningsgange, som kan have væsentlig indflydelse på årsregnskabet, og at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation eller udeladelser.

- At vi har stillet alt regnskabsmateriale og underliggende dokumentation herunder aftaler, kontrakter mv. samt alle referater med tilhørende bilag af møder for samarbejdsministrene og Nordisk Samarbejdskomité frem til dato til rådighed for Rigsrevisionen.

- At der ikke har været overtrædelser af lovgivning eller anden regulering, der har betydning for årsregnskabet.
- At Nordisk Ministerråd har opfyldt alle indgåede kontrakter, som ved manglende opfyldelse kan have væsentlig indvirkning på årsregnskabet. Der har ikke været overtrædelse af noget myndighedspåbud eller krav, der kan have væsentlig indvirkning på årsregnskabet.
- At samtlige aktiver er indregnet i balancen, at disse er til stede, tilhører Nordisk Ministerråd og er forsvarligt værdiansat, herunder at foretagne nedskrivninger mv. er tilstrækkelige til at dække den risiko, der hviler på aktiverne. Der er ingen ukurante anlægsaktiver.
- At Nordisk Ministerråds aktiver ikke er pantsat, behæftet med ejendomsforbehold eller lignende, og at der ikke er rådighedsindskrænkninger og sikkerhedsstillelser udover det i årsregnskabet anførte.
- At samtlige aktuelle forpligtelser og eventualforpligtelser, der påhviler Nordisk Ministerråd, er indarbejdet og oplyst i årsregnskabet, samt at disse er forsvarligt opgjort.
- At vi har indregnet alle garantistillelser, kontraktlige forpligtelser, afgivne hensigtserklæringer eller lignende tilsagn, som vi har kendskab til og som burde være indregnet i årsregnskabet, og vi har ikke kendskab til verserende eller truende erstatningskrav, retssager, eventualforpligtelser, såsom kautions-, garanti-, pensions- og leasingforpligtelser eller andre økonomiske forpligtelser herunder valutarisici samt miljømæssige forpligtelser, som væsentligt vil kunne påvirke Nordisk Ministerråds økonomiske stilling udover det i årsregnskabet oplyste.
- At Nordisk Ministerråd ikke har finansielle engagementer eller kreditrammer ud over, hvad der er oplyst i årsregnskabet.
- At vi har foretaget de nødvendige handlinger til sikring af, at Nordisk Ministerråd inden for en rimelig frist kan opfylde sine forpligtelser, såfremt Nordisk Ministerråd udsættes for tyveri af eller skade på it-udstyr, programmel eller egne data.
- At Nordisk Ministerråd har tegnet forsikringer i et sådant omfang eller er dækket af gennem fællesforsikringer for Nordisk Ministerråd m.fl., at Nordisk Ministerråd skønnes tilstrækkeligt forsikringsdækket i eventuelle skadesituationer.
- At alle transaktioner i det forløbne regnskabsår er foretaget på normale forretningsmæssige vilkår.
- At vi har givet fuldstændige oplysninger vedrørende identifikation af nærtstående parter samt transaktioner med disse. Mellemværender og transaktioner med nærtstående parter er korrekt registreret og tilstrækkeligt oplyst i årsregnskabet.
- At det er vor opfattelse, at effekten af de ikke-korrigerede fejl i årsregnskabet, som opsummeret og omtalt i vedhæftede bilag, både enkeltvis og sammenlagt er uvæsentlige for årsregnskabet som helhed.
- At Nordisk Ministerråd ikke har planer, som vil medføre en væsentlig anden vurdering af aktiver og forpligtelser udover det i årsregnskabet oplyste.
- At der ikke er indtruffet begivenheder efter 31. december 2008, som i væsentlig grad påvirker Nordisk Ministerråds finansielle stilling og derfor kræves indarbejdet i årsregnskabet.

København, den 24. juni 2009

Halldór Ásgrímsson
Generalsekretær

Vagn Egede Olsen
Afdelingschef i NMR

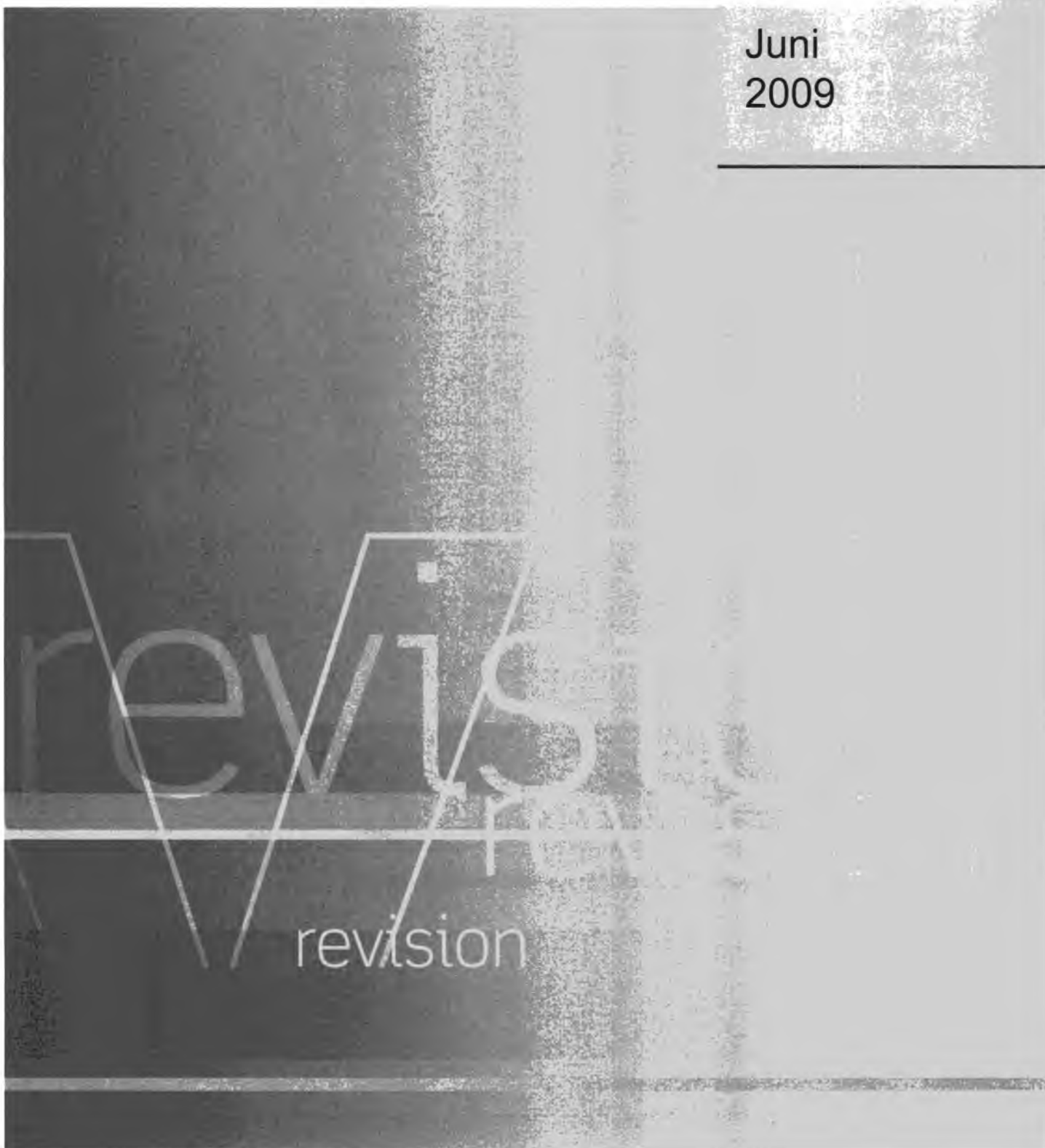
**BILAG 3: RIGSREVISIONENS BERETNING OM NORDISK
MINISTERRÅDS VIRKSOMHED I 2008**

RIGSREVISIONEN



Beretning til Nordisk Råd og
Nordisk Ministerråd om revisionen af
Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2008

Juni
2009



“Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelsen og pagineringen i Blå Bok.”

Indholdsfortegnelse

I. Revision af årsregnskabet for 2008	2
A. Indledning	2
B. Konklusion på den udførte revision	2
II. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2008	3
A. Regnskabsprincip mv.	3
B. Regnskabsaflæggelsen	3
C. Samarbejdsaftale mv.	3
III. Kommentarer til årsregnskabet	3
A. Den samlede resultatopgørelse	3
a. Nordisk Ministerråds sekretariat	4
b. Nordisk Ministerråds publikationsafdeling	5
B. Den samlede balance	5
IV. Den udførte revision	7
A. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse	7
B. Risikofyldte områder	8
C. Revisionens udførelse	8
D. Redegørelse om forvaltningsrevision	9
V. Nordisk Ministerråds kontorer	9
VI. Revision af Nordisk Ministerråds institutioner, enkeltprojekter mv.	10
A. Generelt	10
B. Nordisk Ministerråds institutioner	10
a. Bemærkninger vedrørende revisionen af udvalgte institutioner mv.	11
C. Enkeltprojekter mv.	12
VII. Andre oplysninger mv.	12
A. Eftersyn af Nordisk Ministerråds protokoller	12
B. Overholdelse af lovgivningen	12
C. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet	13
D. Ledelsens regnskabserklæring	13
E. Ikke-korrigerede forhold	13
F. Afsluttende bemærkninger	13

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2008

I. Revision af årsregnskabet for 2008

A. Indledning

1. Rigsrevisionen afgiver hermed revisionsberetning for regnskabsåret 2008 til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

Beretningen har i udkast været fremsendt til Nordisk Ministerråds sekretariat, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet i nærværende beretning, ligesom de øvrige nordiske rigsrevisioner har haft et udkast til høring.

Rigsrevisionens beretning omfatter hele Nordisk Ministerråds årsregnskab for 2008.

Revisionen af Nordisk Ministerråds institutioner, støtteordninger, projekter mv. varetages af de respektive landes statslige revisionsmyndigheder på grundlag af de gældende bestemmelser i domicillandet.

Rigsrevisionen har fra de statslige revisionsmyndigheder i de øvrige nordiske lande modtaget rapporteringer om resultatet af årets revision af institutioner, enkeltprojekter mv. Et sammentrag af rapporteringerne er indarbejdet i beretningen, jf. kap. VI.

2. Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i 2009, udviser et underskud på 60.518 tkr. og en negativ egenkapital på 110.518 tkr. Samarbejdsministrene (MR-SAM) træffer i 2009 beslutning om disponering af årets resultat.

B. Konklusion på den udførte revision

3. Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af aktiver, passiver og den finansielle stilling pr. 31. december 2008, og at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Vi er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2008 på de områder, vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i rapporteringen om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2008.

Særlige forhold og kommentarer til årsregnskabet fremgår af henholdsvis kap. II og III, hvortil vi henviser.

4. Godkender Nordisk Ministerråd årsregnskabet i sin nuværende form, vil årsregnskabet være forsynet med en revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger.

Vi betragter med vores påtegning revisionen af årsregnskabet for Nordisk Ministerråd for 2008 som afsluttet. Rigsrevisionen kan dog tage spørgsmål vedrørende dette og tidligere regnskabsår op til yderligere undersøgelser. I den forbindelse kan der fremkomme nye oplysninger, som kan give anledning til, at konkrete forhold, der er behandlet ved påtegningen, bliver vurderet på ny.

Vedrørende revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse henvises til kap. IV.

II. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2008

A. Regnskabsprincip mv.

5. Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2008 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Ministerråds økonomireglement.

Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder etc., er ligeledes uændret i forhold til sidste år.

6. De enkelte nordiske institutioner aflægger selvstændige årsregnskaber efter samme regnskabsprincip, som gælder for Nordisk Ministerråd.

B. Regnskabsaflæggelsen

7. Rigsrevisionen finder, at regnskabsaflæggelsen for 2008 har været tilfredsstillende, og at tiltag vedrørende regnskabsaflæggelsen, som har været drøftet med Rigsrevisionen, er blevet fulgt af Nordisk Ministerråds økonomiafdeling.

Årsregnskabet for 2008 er opstillet på en anden måde end tidligere, og sammenligningstallerne for 2007 er tilpasset den nye opstilling. Det er Rigsrevisionens vurdering, at den nye opstillingsform er mere informativ for regnskabslæseren i forhold til den tidligere opstilling, hvilket vi finder tilfredsstillende.

C. Samarbejdsaftale mv.

8. Nordisk Ministerråds sekretariat har i lighed med tidligere år haft samarbejdsaftaler med såvel Nordisk Råds sekretariat som Nordisk Kulturfonds sekretariat om bl.a. forvaltning af løn- og økonomifunktionen, som Nordisk Ministerråds sekretariatet mod betaling stiller til rådighed for de 2 sekretariater.

9. Rigsrevisionen har konstateret, at sekretariaterne som følge af samarbejdsaftalerne holder periodiske regnskabsmøder, hvor bl.a. aktuelle økonomiske rapporter behandles. Ligeledes forsyner Nordisk Ministerråds økonomiafdeling sekretariaterne med relevante økonomiske rapporter til brug for ledelsernes løbende opfølgning på den økonomiske status. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende.

III. Kommentarer til årsregnskabet

A. Den samlede resultatopgørelse

10. Nordisk Ministerråds ordinære resultat for 2008 viser et underskud på 60.518 tkr. mod et overskud på 12.103 tkr. i 2007. Underskuddet skyldes bl.a. MR-SAM's beslutning om at underbudgettere finansieringen af Nordisk Ministerråds aktiviteter for 2008 med 70.000 tkr. for at få anvendt en del af den opsamlede likviditet i Nordisk Ministerråd. Modsat er renteindtægter og intern afgift af løn 9.482 tkr. større end oprindeligt budgetteret.

11. De samlede indtægter udgør 909.188 tkr. i 2008 mod 933.204 tkr. i 2007. Heraf udgør bidragene fra de nordiske lande 825.262 tkr. De nordiske landes bidrag samt fordelingen heraf blev fastsat samtidig med godkendelsen af budgettet for 2008 på samarbejdsministrenes møde i forbindelse med Nordisk Råds session i 2007. Fordelingen af bidragene er foretaget i henhold til Nordisk Ministerråds økonomireglement, § 7. De samlede bidrag er 20.510 tkr. mindre i 2008 end i 2007, bl.a. som følge af underbudgetteringen, jf. pkt. 10.

I indtægterne er indregnet tilbageførsel af ikke-anvendte disponerede midler med 58.313 tkr. Beløbet er udtryk for disponeringer, der ikke er anvendt helt eller delvist til de påtænkte projekter, og hvor den oprindelige disponering er tilbageført med henblik på en anden disponering, herunder overførsel til fællesprojekter.

12. De samlede omkostninger udgør 969.706 tkr. i 2008 mod 921.101 tkr. i 2007. Omkostningerne indeholder almindelige driftsomkostninger på 74.171 tkr. samt bevillinger til institutioner, samarbejdsorganer samt enkeltprojekter med i alt 895.535 tkr.

Vi har konstateret, at der fortsat betales morarenter mv. ved for sent indbetalte kreditorfordringer og offentlige afgifter. Rigsrevisionen har tidligere henstillet, at betalingsfristerne overholdes, så der ikke påløber morarenter. Vi finder det ikke tilfredsstillende, at betalingsfrister fortsat overskrides. Vi skal derfor igen anbefale, at der igangsættes procedurer, der sikrer, at betalinger sker inden for fristerne.

For så vidt angår lønadministrationen i øvrigt henvises til pkt. 13.

Nordisk Ministerråds interne omkostninger afholdes bl.a. gennem drifts-/projektbevillinger til de selvstændige resultatenheder: sekretariatet og publikationsafdelingen, der er kommenteret nærmere nedenfor.

a. Nordisk Ministerråds sekretariat

13. Rigsrevisionen har tidligere anbefalet, at reglerne omkring udbetaling af godtgørelse ved medarbejderes fratrædelse, herunder reglerne om anvendelse af bundfradrag, bliver tydeliggjort og indføjet i personalehåndbogen, så der er overensstemmelse mellem den faktiske procedure ved udbetaling af godtgørelsen og beslutningsgrundlaget for anvendelse af bundfradraget. Forholdet om anvendelse af et ekstra bundfradrag ved fratrædelse er endnu ikke indskrevet i personalehåndbogen. Rigsrevisionen har fået oplyst, at en ny personalehåndbog er under udarbejdelse og vil foreligge i efteråret 2009. I den nye udgave vil forholdet om godtgørelse mv. ved medarbejderes fratrædelse blive konkretiseret. Vi vil følge forholdet.

Rigsrevisionen har endvidere konstateret, at der i årets løb er beregnet svensk social afgift. Afgiften er ikke afregnet løbende, men er blevet afregnet i 2009. Rigsrevisionen skal henstille, at der løbende afregnes svensk afgift.

Ved Rigsrevisionens stikprøvevise gennemgang af lønomkostningerne har vi konstateret manglende afgiftsberegning for en medarbejders personlige tillæg gennem længere tid. Vi har henstillet, at forholdet undersøges nærmere, og at forholdet berigtiges.

Rigsrevisionen har gennemgået afstemningen mellem lønsystemet og bogføringen og har fundet overensstemmelse mellem de 2 datamaterialer. Derimod er vi blevet opmærksomme på, at det ikke er muligt at foretage en direkte afstemning mellem Nordisk Ministerråds lønsystem og registreringerne i det offentlige E-indkomstsystem, der administreres af SKAT. Vi har på det foreliggende grundlag ikke været i stand til at identificere årsagen til den opståede difference, der primært vedrører registreringen af honorarer, og har anbefalet, at Nordisk Ministerråds personaleafdeling får løst forholdet i samarbejde med SKAT.

Rigsrevisionen har tidligere anbefalet, at skattefrie tillæg indberettes korrekt, så løn, inkl. udlandstillæg og børnetillæg, sociale afgifter, rejsegodtgørelse mv., der oplyses til de offentlige myndigheder, er i overensstemmelse med årsregnskabet's udvisende. Vi har ved revisionen af årsregnskabet for 2008 konstateret, at de skattefrie tillæg fortsat ikke indberettes, hvilket ikke er tilfredsstillende. Nordisk Ministerråds personalechef har oplyst, at forholdet vil blive undersøgt og afklaret med SKAT. Vi vil følge forholdet.

14. Ved Rigsrevisionens revision af årsregnskabet for 2007 konstaterede vi, at der var indgået en finansiel leasingaftale. Det er efter reglerne for Nordisk Ministerråd ikke muligt at indgå aftaler om etablering af låneforhold, herunder oprettelse af finansiel leasing, og Rigsrevisionen anbefalede, at aftalen blev opsagt hurtigst muligt. Vi har ved revisionen af årsregnskabet for 2008 konstateret, at den pågældende aftale ikke kan siges op uden unødige, store omkostninger, hvilket vi har taget til efterretning.

Rigsrevisionen har ved revisionen af årsregnskabet for 2008 konstateret, at Nordisk Ministerråds sekretariat i løbet af 2008 har indgået nye leasingaftaler om it-udstyr mv. I en af aftalerne indgår et element af finansiel leasing. Rigsrevisionen finder det ikke tilfredsstillende, at der – trods tidligere anbefaling om at undlade indgåelse af finansielle leasingaftaler – alligevel er indgået en sådan aftale i 2008. Rigsrevisionen skal derfor igen tilkendegive, at aftalen ikke er i overensstemmelse med reglerne for Nordisk Ministerråd. Desuden finder vi, at indgåelse af finansielle leasingaftaler ikke er i overensstemmelse med MR-SAM's ønske om at nedbringe likviditeten i Nordisk Ministerråd.

b. Nordisk Ministerråds publikationsafdeling

15. I forbindelse med vores revision af tilgodehavender for salg af publikationer har vi gennemgået boniteten af de samlede tilgodehavender. Samtidig har vi gennemgået den af Nordisk Ministerråds økonomiafdeling foretagne reservation på tilgodehavenderne. Det er vores vurdering, at den foretagne reservation er forsvarligt og tilstrækkeligt opgjort.

B. Den samlede balance

16. De likvide midler på 240.975 tkr. udgør hovedparten (82,1 %) af de samlede aktiver på 293.390 tkr. pr. 31. december 2008. De likvide midler er faldet med 10.202 tkr. i forhold til 2007, hvilket bl.a. skyldes MR-SAM's beslutning om at nedbringe likviditeten i Nordisk Ministerråd gennem underbudgettering af finansieringen af årets aktiviteter med 70.000 tkr. Modsat er der en stigning i leverandørgæld mv. på 37.239 tkr. samt en stigning i disponerede, men ikke udbetalte projektmidler pr. 31. december 2008 på 20.184 tkr. Hertil kommer almindelige fluktuationer i balanceposterne.

Størstedelen af de likvide midler placeres på kortløbende aftalekonti for at opnå bedst mulig forrentning, der gennemsnitligt har været på 4,4 % i 2008.

Vi har indhentet engagementsoplysninger fra Nordisk Ministerråds bankforbindelser og fået bekræftelse på, at alle engagementer er korrekt medtaget i årsregnskabet.

17. Fordringer udgør i alt 52.249 tkr. i 2008 mod 49.768 tkr. i 2007. Den største enkeltpost er tilgodehavender i EU for kontrakter vedrørende European Humanities University i Vilnius på 27.508 tkr., hvor indbetalinger sker i henhold til kontrakterne. Den regnskabsmæssige modpost er optaget under passiverne som kontraktgæld, jf. pkt. 21. Tilgodehavendet er afstemt til de underliggende kontrakter.

Som en ny post er indregnet en mellemregning på 2.982 tkr. vedrørende det selvstændige projekt EHU Trust Fund, hvor Nordisk Ministerråd forestår den administrative styring af projektet. Regnskabsaflægningen for EHU Trust Fund indgår ikke som led i regnskabsaflægningen for Nordisk Ministerråd. Rigsrevisionen har afstemt mellemregningen til regnskabet for EHU Trust Fund.

Herudover er der i fordringerne indregnet personalefordringer på 339 tkr., forudbetalt løn på 4.183 tkr. for januar 2009, øvrige fordringer på 14.421 tkr. samt forudbetalte omkostninger og periodeafgrænsningsposter på 2.816 tkr.

18. Øvrige fordringer indeholder bl.a. momstilgodehavende for 3. og 4. kvartal 2008 på i alt 2.453 tkr. Ved vores revision har vi konstateret, at momstilgodehavendet ikke er blevet udbetalt endnu. Vi har fået oplyst, at årsagen skyldes en intern fejl i Udenrigsministeriet, og at udbetaling snarest vil finde sted efter Udenrigsministeriets godkendelse af momsbeløbet. Vi skal i den forbindelse anbefale, at der etableres procedurer, der fremover sikrer en opfølgning på udbetaling af momsrefusion i rette tid.

19. Periodeafgrænsningsposter og forudbetalte omkostninger vedrører omkostninger, der er registreret i 2008, men som vedrører regnskabsåret 2009.

Vi har konstateret, at der også i 2008 er foretaget en grundig periodisering af omkostninger i forbindelse med regnskabsaflægningen. Vi finder det tilfredsstillende, at Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har fokus på området.

20. Leverandørgæld og skyldige projektmidler til udbetaling mv. udgør i alt 77.291 tkr. i 2008 mod 27.743 tkr. i 2007. En væsentlig årsag til stigningen i regnskabsposten skyldes indbetaling af midler for 1. kvartal 2009 fra et af medlemslandene med 42.284 tkr. I lighed med tidligere år er der mange skyldige projektmidler, hvor anmodning om udbetaling er fremsat før 31. december 2008, men hvor udbetaling først sker i 2009.

Vi har gennemgået leverandørgælden for eventuel kursregulering af gældsposter i fremmed valuta. Vores gennemgang har medført en kursregulering, der er indarbejdet i årsregnskabet. Vi har anbefalet, at Nordisk Ministerråd fremover er opmærksom på forholdet.

21. Gæld til eksterne projekter er kontraktmæssige forpligtelser vedrørende European Humanities University i Vilnius, hvor finansieringen primært sker fra EU. Gælden nedbringes successivt i takt med de kontraktmæssige terminer for udbetalinger i forhold til det realiserede forbrug. Gælden er afstemt til de underliggende kontrakter.

22. Skyldige projektmidler udgør 247.957 tkr. i 2008 mod 227.773 tkr. i 2007. Rigsrevisionen har påset, at bogføringen er i overensstemmelse med de samlede projektoversigter, samt stikprøvevist efterprøvet, om udbetalinger sker på korrekt grundlag i henhold til projektkontrakterne. Vores stikprøvevise gennemgang af gamle projektsaldi har givet anledning til en anbefaling om, at Nordisk Ministerråds sekretariat i løbet af 2009 gennemgår gamle projekter med henblik på identifikation af eventuelt ubrugte projektmidler, der skal tilbageføres. Vi vil følge op på forholdet ved revisionen af årsregnskabet for 2009.

23. Ikke-disponerede midler udgør i alt 38.448 tkr. i 2008 mod 33.861 tkr. i 2007. For 2008 udgør sekretariatets og publikationens andel 8.362 tkr. De resterende 30.086 tkr. vedrører projekter og udgør den del af budgetmidlerne, der ikke er disponeret til specifikke formål ved årets udgang. Midlerne bliver reserveret til anvendelse ved nye projekter inden for budgetrammen for det enkelte fagområde.

24. Dispositions puljen udgør 8.360 tkr. i 2008 mod 5.468 tkr. i 2007. Dispositions puljen opgøres i overensstemmelse med økonomireglementet for tilbageførsel af udisponerede midler. Af beløbet vil i alt 5.468 tkr. være til disposition ved budgetlægningen for 2009.

Rigsrevisionen har af Nordisk Ministerråds sekretariat fået oplyst, at der påtænkes en ændring af økonomireglementet, der kan medføre en tilbageførsel af udisponerede midler direkte inden for en total ramme på 35.000 tkr. med henblik på yderligere nedbringelse af Nordisk Ministerråds likviditet. Rigsrevisionen vil følge forholdet og skal i den forbindelse henlede opmærksomheden på, at den kortfristede gæld allerede nu overstiger omsætningsaktiverne i årsregnskabet for 2008 med 63.875 tkr.

25. Nordisk Ministerråds egenkapital udgør +110.518 tkr., svarende til det afskrevne krav på landene i 2005 på +50.000 tkr., hvortil årets resultat for 2008 på +60.518 tkr. er tillagt.

Efter økonomireglementets bestemmelser omkring overførte midler og egenkapital kan der opbygges en positiv eller negativ egenkapital i Nordisk Ministerråds årsregnskab. Det er her efter MR-SAM, der i forbindelse med godkendelse af årsregnskabet samtidig træffer beslutning om disponering af årets resultat. En negativ egenkapital kan fordres udlignet, såfremt likviditeten betinger dette.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at den regnskabsmæssige behandling af kapitalforholdene i Nordisk Ministerråds årsregnskab, som er defineret i økonomireglementet, er i overensstemmelse med regnskabspraksis.

IV. Den udførte revision

A. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse

26. Det er revisionens formål at påse, om det af ledelsen aflagte regnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglement, og om årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

Revisionen omfatter ledelsens årsberetning, resultatopgørelse og balance samt noter. Årsregnskabet med revisionspåtegning indgår som en del af den samlede beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed for 2008, der afgives i august 2009.

27. Revisionen er udført efter de gældende regler i det internordiske revisionsreglement og er tilrettelagt og udført med henblik på at kunne tage stilling til, om årsregnskabet indeholder væsentlige fejl og mangler.

Revisionen, der foretages i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, har hovedsageligt omfattet regnskabsposter og områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler.

28. Forekommer der tilsigtede fejl og mangler, vil der være risiko for, at disse forbliver uopdagede. Det er Nordisk Ministerråds ansvar at tilrettelægge hensigtsmæssige registreringssystemer, forretningsgange og interne kontroller med henblik på at forebygge og opdage såvel tilsigtede som utilsigtede fejl og mangler samt at påse, at disse overholdes.

Revisionen udvides, hvis der under revisionen konstateres unøjagtigheder, som vækker mistanke om uregelmæssigheder. Revisionen har ikke givet anledning til en sådan udvidelse.

29. I forbindelse med revisionen er Nordisk Ministerråds regnskabsmæssige registreringssystemer og interne kontroller gennemgået og vurderet. Det økonomisystem, der anvendes i Nordisk Ministerråd, er bl.a. baseret på digitale godkendelses- og anvisningsprocedurer i forbindelse med den regnskabsmæssige registrering. På grundlag af vores revision finder vi, at der generelt er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data.

Revisionen er udført dels i årets løb, dels i forbindelse med årsafslutningen.

B. Risikofyldte områder

30. Vores strategi for tilrettelæggelse af revisionen er fastlagt med henblik på at fokusere på risikofyldte områder. De risikofyldte områder har været:

- løn- og personaleområdet
- fordringer, periodeafgrænsningsposter, skyldige projektomkostninger og kreditorer
- Nordisk Ministerråds interne kontroller, der omfatter de overordnede kontroller samt kontroller på specifikke regnskabsmæssige områder.

C. Revisionens udførelse

31. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurerne i forbindelse med regnskabsudarbejdelsen samt en stikprøvevis gennemgang af dokumentationen for de i årsregnskabet anførte oplysninger og beløbsangivelser, herunder kontrol af aktivernes tilhørsforhold, tilstedeværelse og værdiansættelse. Vi har påset, at de gældsposter og øvrige forpligtelser, der os bekendt påhviler Nordisk Ministerråd, er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

Herudover har vi stikprøvevist påset, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, og om dispositionerne er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

32. Revisionen af balanceposter er foretaget ved revision af enkeltposter og i videst muligt omfang ved afstemning til eksterne oplysninger.

Fordringer er afstemt til eksterne oplysninger samt til dokumenterede opgørelser i Nordisk Ministerråd. Endvidere er varefordringer stikprøvevist verificeret til indbetalinger i 2009. Herudover er der gennemgået bogføringsbilag før og efter statusdagen for vurdering af, om der er foretaget korrekt periodisering. I det omfang den daglige ledelse har foretaget skønsmæssig vurdering ved værdiansættelsen af balanceposter, har vi gennemgået den underliggende vurdering.

Skyldige projektomkostninger er stikprøvevist revideret ved gennemgang af den enkelte projektsag fra kontrakt og sagsbehandling til udbetalingstidspunkt og eventuelt afslutningstidspunkt. Herudover er der foretaget en samlet afstemning mellem årsregnskabet og de projektlister, der er udsendt til de nordiske landes rigsrevisioner, jf. pkt. 44.

Vare- og omkostningskreditorer er stikprøvevist revideret til eksterne oplysninger samt til betalinger i 2009.

33. Revisionen af forretningsgange og interne kontroller er foretaget på specifikke regnskabsmæssige områder, herunder tilbageførte budgetmidler, rejse- og personaleomkostninger, periodisering, kreditorer og skyldige omkostninger samt likviditetsområdet, herunder betalingsforretninger.

Revisionen er foretaget ved stikprøvevis revision af enkeltposter med henblik på verifikation af overholdelse af reglerne for rekvisition, godkendelse, registrering, anvisning og betaling af varer og tjenesteydelser. Revisionen er suppleret med regnskabsanalyse på regnskabspostniveau.

Revisionen har endvidere omfattet en gennemgang af, om registrering af omkostningerne i økonomisystemet er kommet korrekt til udtryk i årsregnskabet.

På grundlag af vores undersøgelser finder vi, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller ved regnskabsførelsen og regnskabsaflæggelsen i videst muligt omfang sikrer regnskabs rigtighed, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

D. Redegørelse om forvaltningsrevision

34. Ud over den finansielle revision omfatter revisionen en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Samtidig er formålet med revisionen at foretage en vurdering af, hvorvidt der for udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Ministerråd, og om oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2008.

35. Rigsrevisionen har påset, om der er modtaget momsrefusion i henhold til særlige regler, der gælder for Nordisk Ministerråd, og om refusionerne opgøres og afregnes i henhold til reglerne. Vi henviser til pkt. 18.

36. Rigsrevisionen har ved stikprøver gennemgået rejse-, opholds- og repræsentationsudgifter for at påse, om der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Ministerråds midler.

37. Ved vores revision er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2008 af rejse-, opholds- og repræsentationsudgifter samt af momsrefusionerne ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i rapporteringen om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende. Rigsrevisionen har bl.a. påset, at indbetalinger fra medlemslandene er i overensstemmelse med det vedtagne budget for 2008, og vi har stikprøvevist påset, at disponeringer til projekter inden for de enkelte ministerråd sker på grundlag af ministerrådets beslutninger, og at de samlede disponeringer fremgår af årsregnskabet.

V. Nordisk Ministerråds kontorer

38. Rigsrevisionen besøger Nordisk Ministerråds kontorer i Baltikum og Nordvestrusland i en turnusordning, så det enkelte kontor besøges hvert 2. år. I 2008 aflagde Rigsrevisionen besøg ved Nordisk Ministerråds kontor i Tallinn og Skt. Petersborg. Vi konstaterede, at man i begge kontorer i vid udstrækning havde efterkommet vores anbefalinger fra det foregående besøg i 2006.

39. I forbindelse med vores besøg kunne vi konstatere, at der fortsat var mangler ved regnskabsopstillingen i kontorerne. I tilknytning til vores besøg har Rigsrevisionen fra Nordisk Ministerråds økonomiafdeling fået oplyst, at kontorerne i Baltikum og Nordvestrusland har fået bistand fra økonomiafdelingen i forbindelse med regnskabsaflægningen for 2008, hvilket vi finder tilfredsstillende.

40. Ved kontoret i Tallinn konstaterede vi, at der var indeholdt lønomkostninger i projektet Nordprolink, hvilket ikke er i overensstemmelse med kontrakten med Nordisk Ministerråd. Vi har henstillet, at forholdet berigtiges. Desuden konstaterede vi, at kontoret ved et NGO-projekt ikke havde beregnet sig det kontraktmæssige overhead til dækning af kontorets omkostninger. Idet omkostningerne var betydelige, anbefalede vi, at der blev beregnet overhead.

Endelig anbefalede Rigsrevisionen, at der blev foretaget ugentlige backups af it-data, og at backupmedierne blev opbevaret på et andet sted end i kontorets gamle dokumentskab.

41. Ved kontoret i Skt. Petersborg konstaterede vi bl.a., at der var fejl i bogføringen, hvilket medførte forkerte økonomiske rapporter til Nordisk Ministerråd. Vi har anbefalet, at forholdet løses sammen med Nordisk Ministerråd.

Rigsrevisionen konstaterede endvidere ved gennemgangen af årsregnskabet for 2007, at det indeholdt fejl, da der bl.a. var foretaget en regnskabsmæssig henlæggelse vedrørende fremtidige it-anskaffelser. Fejlen burde have været afdækket ved Nordisk Ministerråds gennemgang af kontorets årsregnskab. Rigsrevisionen finder det ikke tilfredsstillende og forventer, at lignende forhold ikke opstår fremover, da der nu er mere dialog mellem kontoret og Nordisk Ministerråds økonomiafdeling omkring regnskabsaflæggelsen.

Kontorets nuværende lejekontrakt med det Svenske Hus i Skt. Petersborg udløber den 30. juni 2009. Rigsrevisionen har fra kontoret fået oplyst, at der er sket genforhandling af kontrakten, og at lejemålet fortsætter. Der har i den forbindelse været undersøgt alternative lejemål, der dog har været dyrere. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at der er taget skyldige økonomiske hensyn i forbindelse med lejeforholdene.

Endelig anbefalede Rigsrevisionen, at password for adgang til kontorets økonomisystem bliver ændret periodisk, da det ikke har været ændret siden implementeringen af systemet i 2006.

42. Rigsrevisionen vil følge op på de omtalte forhold ved næste revisionsbesøg ved kontorerne.

VI. Revision af Nordisk Ministerråds institutioner, enkeltprojekter mv.

A. Generelt

43. Ansvar for revisionen af regnskaber for institutioner, der er beliggende i Norden, er placeret hos den statslige revisionsmyndighed i institutionens domicilland. Efter aftale med vedkommende rigsrevision kan revisionen dog varetages af et privat, anerkendt revisionsfirma.

Enkeltprojekter mv. revideres som hovedregel stikprøvevist af de enkelte landes rigsrevisioner som led i revisionen af regnskaberne for de pågældende institutioner eller forvaltningsorganer, hvortil et projekt er knyttet. For så vidt angår projekter, støtteordninger mv., der ikke er henlagt til statslige institutioner, varetages revisionen af private revisorer. Rigsrevisionen reviderer de projekter, der administreres af Nordisk Ministerråds sekretariat.

44. Vi videresendte den 26. februar 2009 en oversigt fra Nordisk Ministerråds sekretariat over projekter for 2008, fordelt på de enkelte lande, til de nordiske rigsrevisioner til brug for deres projektrevisioner. Vi har konstateret, at Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har tilstræbt at give så korrekte oplysninger om projekterne som muligt som grundlag for de nordiske rigsrevisioners arbejde, hvilket vi finder tilfredsstillende.

B. Nordisk Ministerråds institutioner

45. Ved afslutning af revisionen af en institutions årsregnskab afgives en revisionspåtegning, der efter behov kan suppleres med en revisionsrapport.

46. Der er én fællesnordisk institution i Danmark, Nordisk Uddannelsescenter for Døvblindepersonale, der revideres af Rigsrevisionen. Rigsrevisionen har for 2008 afgivet en revisionspåtegning uden forbehold, men med en supplerende oplysning om nedlæggelsen af institutionen i 2009 og den eventuelle påvirkning heraf for årsregnskabet for 2008.

47. Der er 5 fællesnordiske institutioner i Finland, hvoraf de 4 revideres af eksterne, autoriserede revisorer, mens én revideres af Statens Revisionsverk.

Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger for alle institutionerne for regnskabsåret 2008.

48. Nordens Hus på Island revideres af Ríkisendurskoðun.

Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger for institutionen for regnskabsåret 2008.

49. Riksrevisjonen varetager revisionen af de 5 nordiske institutioner, der er beliggende i Norge. Der er afgivet revisionspåtegninger uden forbehold og supplerende oplysninger for 4 institutioner. For én institution er der taget forbehold for, at såvel årets resultat som egenkapitalen kan være opgjort for lavt.

Herudover har Riksrevisjonen revideret og afgivet revisionspåtegninger vedrørende Nordisk Metodikkomité for Næringsmidler og Nordisk Film- & TV-Fond, der ikke formelt har status som institutioner i Nordisk Ministerråds budgetsystem. For Nordisk Film- & TV-Fond er der afgivet revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger. For Nordisk Metodikkomité for Næringsmidler er der afgivet en supplerende oplysning om, at årsregnskabet er aflagt efter bestemmelserne i Nordisk Ministerråds økonomireglement før ændringerne i oktober 2007, hvilket betyder, at årsregnskabet ikke er opstillet efter bestemmelserne i institutionshåndbogen. Ligeledes er principperne om periodiseringer ikke taget i anvendelse.

50. De 4 nordiske institutioner, der er beliggende i Sverige, revideres af Riksrevisionen. Riksrevisionen har for alle 4 institutioner afgivet revisionspåtegninger uden forbehold og supplerende oplysninger.

51. De 3 selvstyreområder Færøerne, Grønland og Åland reviderer hver en nordisk institution.

For institutionerne på Færøerne og Grønland varetages revisionen af private revisorer, mens revisionen af institutionen på Åland varetages af Revisionsbyrån fra Ålands landskapsstyrelse.

Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger for alle institutioner.

a. Bemærkninger vedrørende revisionen af udvalgte institutioner mv.

Nordisk Uddannelsescenter for Døvblindepersonale (NUD), Danmark

52. NUD ophørte som selvstændig nordisk institution pr. 1. januar 2009 og har fortsat sin virksomhed som datterinstitution til den nordiske institution Nordisk Velfærdscenter (NVC) i Stockholm. Det er Rigsrevisionens vurdering, at institutionens ophør som selvstændig nordisk institution pr. 1. januar 2009 ikke har haft indflydelse på værdiansættelsen af aktiver og passiver i institutionens årsregnskab for 2008.

Kulturkontakt Nord (NKK), Finland

53. Statens Revisionsverk bemærker, at der ikke er overensstemmelse mellem det modificerede regnskabsprincip, der anvendes i NKK, og Finlands bogføringslov. Desuden er NKK's skattemæssige status uklar.

Nordiskt Genresurscenter (NordGen), Sverige

54. Riksrevisionen har konstateret, at NordGen blev stiftet den 1. januar 2008 ved sammenlægning af 3 institutioner. Revisionen har i 2008 været koncentreret om projekter finansieret med eksterne projektmidler. Revisionen har givet anledning til bemærkninger omkring projektstyring, som bør ændres.

Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer (NIOM), Norge

55. Riksrevisjonen har taget forbehold i påtegningen, idet der er tvivl om periodisering af indtægter knyttet til institutionens produktdatabase samt opgørelse af momsfradrag for anskaffelser. Riksrevisjonen har anmodet om, at der foretages en ny beregning heraf.

Nordens Hus på Island, Island

56. Nordens Hus har i 2008 fået fremrykket udbetaling af budgetmidler, idet der primo året uretmæssigt var stiftet et banklån. Rikisendurskoðuns revisionsrapport viser bl.a., at adgang til institutionens bankkonti bør begrænses, at der mangler fakturaer som grundlag for indtægtsregistreringen, at fordringer og kreditorgæld skal afstemmes jævnlige, og at originale fakturaer skal bruges ved registrering af udgifter.

C. Enkeltprojekter mv.

57. I projektbevillingerne indgår midler til et betragteligt antal mindre, enkeltstående projekter af midlertidig karakter. Herudover er der midler til et mindre antal institutionslignende bidragsmodtagere og til forskellige støtteordninger.

58. Bevillingerne til projekter, støtteordninger mv. administreres dels af Nordisk Ministerråds sekretariat, dels af en række statslige, kommunale eller private institutioner, hovedsageligt i de nordiske lande.

59. Rigsrevisionen har i forbindelse med revisionen for 2008 gennemgået et antal projekter i Nordisk Ministerråds sekretariat. Vi har konstateret, at projekterne behandles tilfredsstillende i Nordisk Ministerråds sekretariat, herunder at der bl.a. foreligger tilfredsstillende projektkontrakter, og at udbetalinger sker på grundlag af godkendte anvisninger. For så vidt angår projektstyring, herunder endelige afrapporteringer og godkendte regnskaber for afsluttede projekter, henvises til bemærkningerne i pkt. 22.

Det er vores vurdering, at de bevilgede midler er disponeret i overensstemmelse med projektkontrakten, at der ved projekterne er taget skyldige økonomiske hensyn, og at de indsendte projektrenskaber har været undergivet betryggende revision.

60. I de korte sammendrag om revisionen, som Rigsrevisionen har modtaget fra de andre nordiske landes rigsrevisioner, er der enkelte generelle bemærkninger vedrørende revisionen af projekter.

61. Riksrevisionen i Sverige har ud fra en særskilt vurdering udtaget 7 projekter til revision for 2008.

Konklusionen er, at de interne kontroller og regnskabsaflæggelsen hos modtagerne er tilfredsstillende. Ligeledes er Nordisk Ministerråds styring og opfølgning på projekterne tilfredsstillende.

62. Landsgrannskoðanin på Færøerne har gennemgået i alt 7 projekter med relation til Færøerne. Landsgrannskoðanin har ikke haft bemærkninger til de gennemgåede projekter.

VII. Andre oplysninger mv.

A. Eftersyn af Nordisk Ministerråds protokoller

63. Rigsrevisionen har påset, at der føres protokol for afholdte møder i Nordisk Ministerråd (samarbejdsministrene og Nordisk Samarbejdskomité), og at beslutninger vedtaget på møderne er kommet rigtigt til udtryk i regnskabet. Vi har læst protokollerne for 2008.

B. Overholdelse af lovgivningen

64. Den daglige ledelse har skriftligt erklæret, at der ledelsen bekendt ikke har været aktuelle eller mulige overtrædelser af lovgivningen, hvis konsekvenser skal overvejes i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision:

- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Ministerråd udøves aktiviteter, der strider imod lovgivningen
- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer, at medlemmerne af ledelsen eller NSK/MR-SAM for Nordisk Ministerråd kan ifaldes erstatnings- og/eller strafansvar
- ikke blevet bekendt med overtrædelse af bogføringsloven i Nordisk Ministerråd.

C. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet

65. Vi har med Nordisk Ministerråds ledelse drøftet risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet som følge af besvigelser eller fejl. Formålet med drøftelserne er at opnå en forståelse af ledelsens vurdering, dels af risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser og fejl, dels af kontrolforanstaltninger til forebyggelse heraf.

Ledelsen har over for os bekræftet sit ansvar for udformning, implementering og vedligeholdelse af regnskabs- og kontrolsystemer med henblik på at forebygge og opdage besvigelser og fejl, og at den ikke har kendskab til eller formodning om besvigelser af betydning for årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Ministerråd foregår besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet.

D. Ledelsens regnskabserklæring

66. Rigsrevisionen har indhentet en regnskabserklæring fra generalsekretæren og den økonomiansvarlige i Nordisk Ministerråds sekretariat.

Den skriftlige erklæring er tilfredsstillende og omfatter årsregskabets fuldstændighed og andre områder, hvor det er vanskeligt at opnå revisionsbevis.

E. Ikke-korrigerede forhold

67. Vi skal som led i revisionen oplyse MR-SAM, om der er forhold, der ikke er korrigeret i årsregnskabet, fordi den daglige ledelse har vurderet dem for værende uvæsentlige både enkeltvist og sammenlagt for årsregnskabet som helhed.

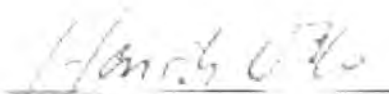
Denne oplysning skal gives med henblik på at sikre, at MR-SAM er orienteret om og kan tilslutte sig den af den daglige ledelse foretagne vurdering.

Alle forhold er korrigeret i det foreliggende årsregnskab.

F. Afsluttende bemærkninger

68. I henhold til § 21 i Nordisk Ministerråds økonomireglement skal vi erklære at have modtaget alle de oplysninger, der under revisionen er anmodet om.

København, den 29. juni 2009


Henrik Otto


Anne Aagaard



Nordiska ministerrådet

Planer och budget 2010

ANP 2009:761

Nordiska ministerrådet

Planer och budget 2010

ANP 2009:761

© Nordisk Ministerråd, København 2009

ISBN 978-92-893-1948-5

Tryk: Scanprint as

Omslag: Par No 1

Oplag: 700

Trykt på miljøvenligt papir som opfylder kravene i den nordiske miljøsvanemærkeordning.
Publikationen kan bestilles på www.norden.org/order. Flere publikationer på
www.norden.org/publikationer

Printed in Denmark

**Nordisk Ministerråd**

Store Strandstræde 18

1255 København K

Telefon (+45) 3396 0200

Fax (+45) 3396 0202

Nordisk Råd

Store Strandstræde 18

1255 København K

Telefon (+45) 3396 0400

Fax (+45) 3311 1870

www.norden.org**Det nordiske samarbejde**

Det nordiske samarbejde er en af verdens mest omfattende regionale samarbejdsformer. Samarbejdet omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige, samt de selvstyrende områder Færøerne, Grønland og Åland.

Det nordiske samarbejde er både politisk, økonomisk og kulturelt forankret, og er en vigtig medspiller i det europæiske og internationale samarbejde. Det nordiske fællesskab arbejder for et stærkt Norden i et stærkt Europa.

Det nordiske samarbejde ønsker at styrke nordiske og regionale interesser og værdier i en global omverden. Fælles værdier landene imellem er med til at styrke Nordens position som en af verdens mest innovative og konkurrencedygtige regioner.

NSK/MR-SAM BESLUTNING**28.10.09**

Nordisk Ministerråd godkender, med forbehold for de nationale parlamenters godkendelse, vedlagte budget for år 2010 på totalt 910,183 MDKK (2009 -prisniveau).

Ministerrådet finansieres for langt størstedelens vedkommende gennem bidrag fra de nordiske landene efter en fordelingsnøgle, som årlig fastsættes af Ministerrådet som de respektive landes andel af den samlede nordiske bruttonationalindkomst. Derudover har Ministerrådet indtægter fra øvrige aktiviteter, der udgør ca. 1,5 % af budgettet.

Fordelingsnøglen for landenes indbetalinger for år 2010 er:

Danmark	21,6 %
Finland	17,4 %
Island	1,2 %
Norge	28,1 %
Sverige	31,7 %

Aftalen om overenskomst om tilgang til højere uddannelse påvirker landenes indbetalinger til det nordiske budget ved at selve betalingsordningen håndteres via Ministerrådets budget. Betalingsordningen gælder Danmark, Finland, Norge og Sverige. Island, Grønland, Færøerne og Åland deltager ikke i betalingsordningen. Der er taget hensyn til de berørte landes gensidige betalinger i de involverede landes endelige bidrag til Ministerrådets budget, jf overenskomsten.

Ved fastsættelsen af budgettet anvender Ministerrådet det aritmetiske gennemsnit af Danmarks Nationalbanks månedsgennemsnitskurser i perioden 1. oktober 2008-31. september 2009:

100 EUR	=	745 DKK
100 ISK ¹	=	4 DKK
100 NOK	=	84 DKK
100 SEK	=	70 DKK

Til prisopregning af institutionernes tilskud og projektmidler benyttes følgende opregningsfaktorer²:

1. Opregningsfaktorerne for bidrag til institutionerne for år 2010 er:

Danmark	2,0 %
Finland	1,2 %
Island	5,0 %
Norge	1,75 %
Sverige	0,4 %

2. Opregningsfaktoren for projektmidler er 1,7 % for år 2010.

Landenes indbetalinger til budgettet for år 2010 sker i henhold til fastlagt rutine (Økonomireglementet, § 7).

¹ Da Danmarks Nationalbank ikke længere noterer ISK, er kursen på ISK beregnet ud fra det aritmetiske gennemsnit af Den islandske Nationalbanks månedsgennemsnitskurser i perioden 1. oktober 2008-31. september 2009

² Dog undtaget Nordens Hus i Reykjavik grundet den usikre økonomiske situation på Island.

Ministerrådet har bemyndiget generalsekretæren til

- at tage beslutning om institutionernes budget, når det gælder omregning til og udbetaling i anden valuta
- at tage beslutning om omdisponeringer på op til og med 300.000 DKK mellem budgetposter indenfor totalrammen.

Samarbejdsministrene fastsætter rammen for kultur/uddannelse/forskning til 384.141 TDKK (2009-prisniveau). De ansvarlige ministerråd skal inden for denne ramme fastsætte detailfordelingen for deres respektive områder i henhold til Aftalen om kulturelt samarbejde artikel 15.

Forord

Hermed foreligger budgettet for Nordisk Ministerråd for 2010.

På trods af den store indsats der gøres af de nordiske regeringer for at afbøde virkninger af den globale økonomiske og finansielle krise, kan Nordisk Ministerråds budget ikke se sig fritaget for at blive påvirket heraf. Rammen i forhold til budget 2009 er uændret, men indenfor budgettet er der foretaget omprioriteringer.

Omprioriteringerne skyldes primært to forhold, som der er fokuseret på fra samarbejdsministrenes side; globaliseringens muligheder og udfordringer og den finansielle krises virkning på Islands økonomi.

Det øgede fokus på globalisering har betydet, at samarbejdsministrene lægger op til en yderligere forøgelse af midler til globaliseringsinitiativer. De nordiske samarbejdsministre (MR-SAM) besluttede derfor på deres møde den 6. marts 2009 at opstarte et sæt nye globaliseringsinitiativer indenfor følgende områder: Helse og Velfærd, Energi och Transport, Kultur og Kreativitet, samt indenfor det finansielle område. Herefter gik en proces igang, hvor alle fagministerråd samt visse af Nordisk Råds udvalg indleverede forslag til initiativer; mere end 60 forslag blev det til. Fra dette forslagskatalog udvalgte samarbejdsministrene så i oktober i alt syv initiativer, som udover de ovenfor nævnte områder også omfatter støtte til forhandlingsmøde om en kviksølvskonvention, et eScience-initiativ og et initiativ om klimavenligt byggeri. Disse syv nye initiativer lægger i budget 2010 beslag på omtrent halvdelen af globaliseringsmidlerne.

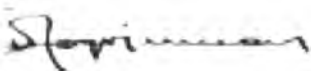
Som i budget 2009 har samarbejdsministrene afsat ca. 7,2 MDKK til aktiviteter særligt rettet mod Island. Det drejer sig om 3 typer af aktiviteter: 1) rejsestøtte til deltagelse i nordiske møder for islandske tjenestemænd, 2) støtte til stipendieordninger for studerende og praktikanter med henblik på fortsat islandsk deltagelse i de nordiske uddannelsesprogrammer og 3) midler til målrettet informationsindsats i Island om finansieringskilder indenfor den nordiske familie som f. eks. kultur och erhvervsliv.

Arbejdet med de nordiske sprog står også højt på den nordiske dagsorden. Omorganiseringen med fokus på sprogforståelsen blandt børn på sprogområdet er nu fuldt implementeret også budgetmæssigt. Med omorganiseringen opnås en øget synlighed om samarbejdet og en bedre koordinering og synergi mellem aktørerne på området.

Et andet prioriteret område er samarbejdet med naboerne i vest, og i den forbindelse ikke mindst Canada. Arbejdet blev igangsat i 2009 og Nordisk Ministerråd håber, at der kan udvikles initiativer på områder af fælles interesse som forskning, innovation, havmiljø samt bæredygtig udvikling i kystsamfund.

I den årlige drøftelse med Nordisk Råd i efteråret om Nordisk Ministerråds budget blev der mellem parterne opnået enighed om et kompromisforslag, som begge parter er meget tilfredse med. Kompromisforslaget betød et økonomisk løft til Kultur- og kunstprogrammet og Kulturfonden på i alt ca. 1,7 MDKK.

København, den 30. november 2009



Halldór Ásgrímsson
Generalsekretær

“Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelsen og pagineringen i Blå Bok.”

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse

Forord	7
Indholdsfortegnelse	8
Nordisk Ministerråds planer for virksomhedsåret 2010	12
Hovedlinjer i budget 2010.....	12
Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativer.....	16
Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2010	18
Nordisk Ministerråds Budgetanvisninger.....	18
Retningslinier/kriterier for udmøtning af finansieringsbyrden på budgetsektorerne.....	21
Forhandlingerne med Nordisk Råd og det opnåede kompromisforslag.....	21
Øremærkninger indenfor budgetrammen.....	22
Aktivitetsrammens endelige fordeling på budgetsektorer.....	22
Budgettets indtægter og landenes indbetalinger.....	23
Betalingsordningen for højere uddannelser.....	24
Indbetalinger fra landene.....	25
Landenes prognosticerede indbetalinger i national valuta.....	25
Status på arbejdet med projektadministration i Nordisk Ministerråd.....	26
Økonomiske og politiske frihedsgrader i Nordisk Ministerråds budget.....	27
Ligestilling.....	30
Nordisk Ministerråds budget på budgetpostniveau.....	30
Kulturpolitik	31
Generel indledning.....	31
Generelle Kultursatsninger.....	35
1-2203-1 Dispositionsmidler Kultur.....	35
1-2204-1 Nordisk Kulturforum.....	35
1-2205-2 Nordisk kulturfond.....	36
1-2206-1 Nordisk Råds priser.....	37
1-2207-1 Kulturministrenes globaliseringsindsatser.....	37
Børn og Unge.....	38
1-2210-1 Nordiskt idrottssamarbete.....	38
1-2212-1 Nordisk Børne- og Ungdomskomite (NORDBUK).....	39
Film og Media.....	39
1-2221-2 Nordisk computerspilprogram.....	39
1-2222-2 Nordisk Film- og TV-fond.....	40
1-2223-1 Nordisk Journalistisk Efteruddannelse.....	41
1-2228-3 NORDICOM.....	42
Kunstmrådet.....	43
1-2251-2 Kultur- og kunstprogrammet.....	43
1-2253-1 Nordisk oversættelsesstøtte.....	44
1-2254-2 Nordiskt-Baltiskt mobilitetsprogram för Kultur.....	44
1-2259-3 Kulturkontakt Nord.....	46
Nordiske Kulturhus.....	47

Indholdsfortegnelse

1-2270-3 Nordens hus i Reykjavik	47
1-2272-3 Nordens hus på Färöarna	47
1-2274-3 Nordens institut på Åland	48
1-2277-3 Nordens institut på Grönland (NAPA)	49
1-2548-3 Nordens institut i Finland (NIFIN)	49
Andre kultursatsninger	51
1-2234-4 Samisk samarbeid	51
Jämställdhet	52
Generel indledning	52
1-4410-1 Projektmedel - Jämställdhet	55
1-4480-3 Nordisk institut for kundskab om kjønn (NIKK)	56
Lagstiftning	58
Generel indledning	58
1-7110-1 Projektmedel - Lagstiftning	59
Uddannelse og forskning	61
Generel indledning	61
Generelle forsknings- og uddannelsesindsatser	67
2-2505-1 Dispositionsmedel-Utbildning och forskning	67
Politikudvikling m.v.	67
2-2510-1 Nordiskt skolsamarbete (NSS)	67
2-2520-1 Rådgivningsgruppen for Nordisk samarbejde om Voksnes Læring (SVL)	68
2-2530-1 Rådgivningsgruppen for højere uddannelse (HÖGUT)	69
2-2544-1 Det nordiske sprogsamarbejde	69
2-2553-1 Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur	71
2-3127-2 Politikudvikling voksnes læring	71
Mobilitets- og Netværksprogrammer	72
2-2513-2 Nordplus rammeprogram	72
2-2534-4 Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU)	74
2-2543-2 Nordplus sprog og kulturprogrammet	75
2-2545-2 Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet	76
Nordforsk	77
2-3100-3 NordForsk	77
2-3140-1 Nordisk komité for Bioetik	79
Forskning i øvrigt	80
2-3180-2 Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)	80
2-3181-2 Nordiska Institutet for Sjörett (NIFS)	81
2-3182-2 Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)	82
2-3184-2 Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)	83
2-3185-2 Nordisk Samisk Institutt (NSI)	84
Arbejdslivspolitik	85
Generel indledning	85
2-4110-1 Projektmedel – Arbetsmarknad och miljö	87
2-4120-2 Nordjobb	88
2-4130-1 Kommunikation om arbejdsliv	88
2-4180-3 Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA)	89
Närings-, Energi- og Regionalpolitik	91
Generel indledning	91

Indholdsfortegnelse

4-5150-1 Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik	93
4-5151-4 NORA	96
4-5180-3 Nordisk InnovationsCenter (NICE)	97
4-6180-3 Nordregio	98
4-3220-3 Nordisk Energiforskning (NEF)	99
Social- og Helsepolitik	101
Generel indledning	101
Projektmedel	105
4-4310-1 Projektmedel - Social- og hälsovårdspolitik	105
4-4320-1 Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)	105
4-4340-1 Nomesko og Nososko	106
4-4382-2 Nordisk institutt for Odontologiske Materialer (NIOM)	106
Institutioner	107
4-4380-3 Nordens Velfærdcenter (NVC)	107
4-4381-3 Nordiska Högskolan för folkhälsovetenskap (NHV) *	108
Økonomi og Finanspolitik	110
Generel indledning	110
4-5210-1 Projektmedel- Økonomi og finanspolitik	111
Miljø	113
Generel indledning	113
3-3310-1 Projektmedel - Miljø	115
3-3320-2 NEFCOS Miljøudviklingsfond	116
3-6720-4 SVANEN – Nordisk miljømærkning	117
Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug	118
Generel indledning	118
3-6420-1 Ny nordisk mad	126
Fiskeri	126
3-6610-1 Projektmedel - Fiskeri	126
Jordbrug	127
3-6510-1 Projektmidler Jordbrug	127
3-6520-1 Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)	128
3-6585-3 Nordisk Genressource Center	128
Skovbrug	130
3-6310-1 Projektmidler Skovbrug	130
3-6581-1 Samnordisk skogsforskning (SNS)	130
Levnedsmidler	131
3-6810-1 Projektmedel - Levnedsmidler	131
3-6820-1 Forskning - levnedsmidler	132
3-6830-1 Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet	132
Grannlandspolitik	133
Generel indledning	133
6-0820-2 Kunskapsopbygning och nätverk	134
6-0980-1 Partnerskab og grænseregionalt samarbejde	136
6-0960-1 NGO-virksomhed i Østersøregionen	137
6-5280-3 Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)	137
6-0970-3 Ministerrådets kontorer i Nord-Vest Rusland	138
6-0810-3 Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen	139

Indholdsfortegnelse

6-0910-1 Politiske initiativer	140
6-0870-1 Arktisk samarbejdsprogram.....	141
6-0950-2 EHU/Hviderusland	141
6-0800-1 Gennemførelse af retningslinierne for samarbejdet med Estland, Letland og Litauen henholdsvis Nordvestrusland.....	142
6-0990-1 Samarbejde med Nordens naboer i Vest.....	142
Samarbejdsministrene.....	143
Generel indledning	143
Sekretariatet.....	145
5-0180-3 Ministerrådets sekretariat (NMRS)	145
Nordisk Ministerråds Fællesaktiviteter	146
5-0410-4 Föreningarna Nordens Förbund.....	146
5-0425-4 Bidrag til Västnorden	147
5-0435-1 Generalsekretærens disponeringsreserv	147
5-0445-1 Formandskabspuljen	147
5-0460-1 Holdbart Norden.....	148
5-1011-1 Informationsaktiviteter	149
5-1021-1 Internationale aktiviteter.....	149
5-1035-1 Grænsehindringer/Hallo Norden	150
5-1050-2 Tjänstemannautbyte.....	151
5-0500-1 Pulje til Nordisk Ministerråds støtte til Island.....	151
Globaliseringsinitiativ	152
Generel Indledning	152
5-2020-1 Globaliseringsforum.....	153
5-2025-2 Nordisk Topforskning	153
5-2030-1 Innovationsrepræsentationer i Asien	155
5-2035-1 Innovationspris for nordisk kvalitet.....	155
5-2040-1 Fælles Energiexpo	156
5-2045-1 Expo 2010 Shanghai.....	156
5-2050-1 Nordisk indspil til klimaforhandlingerne.....	157
5-2055-1 Bekæmpelse af Grænsehindringer i Norden.....	157
5-2060-1 NORIA	158
5-2065-2 Plan for fremme af højere uddannelse i Norden.....	160
5-2070-1 Projektplan for god oplæring af ungdomar og vuxna	161
5-2075-2 Konsekvenser af klimaforandringer på primær næringen	163
5-2080-1 Profilering af Norden som center for kreative industrier.....	164
5-3000-1 Puljen til nye globaliseringsinitiativer	165
Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet.....	166
Udviklingen i udisponerede midler	166
Budgettets udvikling i perioden 2000 – 2010.....	168
Likviditetens udvikling.....	169
Budgettets fordeling på budgetpostkategorier	169
Bilag 1 – Budgettet konverteret til EURO.....	172
Bilag 2 – Status 31.12.2008 på budgetpostniveau	180
Bilag 3 – Forklaringer til budgetstruktur og budgetpostkategorier	187
Bilag 4 – Økonomiske delegeringsregler i Nordisk Ministerråd	188
Bilag 5 – Tidsplan for Budgetprocessen 2010.....	190
Bilag 6 – Förteckning över förkortningar.....	191

Nordisk Ministerråds planer for virksomhedsåret 2010

Hovedlinjer i budget 2010

Nordisk Ministerråd er forum for det formelle samarbejde mellem de nordiske regeringer. Ministerrådets arbejde er overordnet reguleret af Helsingforsaftalen, der senest er blevet ændret i 1995.

Det er de nordiske samarbejdsministre (MR-SAM), der har det overordnede ansvar for koordinering af Ministerrådets arbejde. Herudover udføres samarbejdet i 10 fagministerråd.

Formandskabet i Nordisk Ministerråd skifter hvert år og roterer mellem landene. Danmark afløser i 2010 Island som formandskab for Nordisk Ministerråd.

Det er generalsekretærens ansvar at fremlægge et budgetforslag for samarbejdsministrene. Budgetforslaget udarbejdes på grundlag af de Budgetanvisninger, som vedtages af samarbejdsministrene i marts måned (beslutning 3/2009) og i tæt samarbejde med fagministerrådene. Samarbejdsministrenes forslag til budget (Ministerrådsforslag 2009) vedtages i september på grundlag af generalsekretærens forslag og national høring i landene. Det endelige budget for 2010 vedtages i oktober af samarbejdsministrene efter drøftelser med Nordisk Råd. Den fulde tidsplan for arbejdet med budget 2010 vises i bilag 4.

De nordiske statsministre igangsatte i sommeren 2007 på deres møde i Punkaharju, Finland, en ny fokuseret indretning af det nordiske samarbejde. På baggrund heraf blev der i 2008 igangsat 14 globaliseringsinitiativer, som alle understøttede Ministerrådets overordnede politiske prioriteringer. Hovedparten af initiativerne gennemføres over flere år og løber også i 2010. I 2009 er endnu et initiativ på kulturområdet udviklet og igangsættes sommeren 2009. Hertil kommer endnu et begrænset antal nye initiativer, som forventes påbegyndt i 2010. I budgetforslaget for 2010 er der afsat en ramme på 70 MDKK til globaliseringsinitiativer, hvoraf omtrent halvdelen anvendes til at igangsætte de nye globaliseringsinitiativer.

I det følgende gives en overordnet beskrivelse af prioriteringerne på Nordisk Ministerråds arbejdsområder i 2010.

Ministerrådenes politiske prioriteringer

Ministerrådet for kultur (MR-K) har som overordnet mål å fremme og verne om mangfoldet av kulturuttrykk i Norden, formidle kunstnere og deres verk samt styrke nordisk kunst- og kulturliv i en globalisert verden. Strukturen for kultursamarbeidet ble endret med virkning fra 2007, og med basis i nye programmer og tematiske satsninger er målsettingen at kultursamarbeidet skal bli mer fleksibelt, tilgjengelig og åpent for nye arbeidsformer. Foruten programmene er også Nordisk Kulturfond, Nordisk Film- og TV-fond og de nordiske hus og institutter sentrale i å bidra til den videre utvikling av kultursamarbeidet. Det er igangsatt arbeid for å vurdere hvilke justeringer og tilpasninger av strukturen som kan være formålstjenlige etter at den har fungert i to år – og de nødvendige tilpasninger vil bli implementert i 2010. I 2010 er det ellers en sentral prioritering for kulturministrene å følge opp og igangsette tiltak som er forankret i den globaliseringsstrategien som kulturministrene vedtok i 2008. I strategien er det definert tiltak og innsatser under overskriftene "et synligere, et kunnskapsbasert og et velstående Norden", og institusjoner og samarbeidsorgan innenfor feltet er trukket inn for å medvirke til å konkretisere tiltak og aktiviteter. Mange av tiltakene innenfor globaliseringsstrategien er av tverrsektoriell karakter, og vil innebære samarbeid med bl.a. sektorer som næring og utdanning. En annen viktig prioritering for kulturministrene i 2010 er å etablere et kulturpartnerskap innenfor Den Nordlige Dimensjon

Nordisk Ministerråds planer for virksomhedsåret 2010

Ministerrådet for ligestilling (MR-JÄM) har i samarbeidsprogrammet for ligestilling (2006-2010) ”Med fokus på kjønn er målet et likestilt samfunn” tatt fatt i å prioritere tiltak innenfor temaene ”kjønn og makt” og ”kjønn og unge”. I et likestilt samfunn bidrar begge kjønn med ressurser og talent, og ligestilling har dermed betydning for verdiskapningen og også for utvikling og fornyelse av politikkområder som velferd, arbeid og næringsutvikling. Disse aspekter vil bli ytterligere vektlagt i 2010, bl.a. i forbindelse med at det igangsettes arbeid for å utforme et nytt samarbeidsprogram for ligestilling. Det nordisk likestillingsarbeidet skal være best i Norden og kunne stå som modell for andre land, herunder i Nordens naboland og i Europa.

Ministerrådet for lovsamarbeide (MR-LOV) er et verktøy for de nordiske land i arbeidet med å fremme grunnleggende felles prinsipper i nordisk lovgivning, i overensstemmelse med et nordisk verdifelleskap. Samarbeidet dreier seg om forberedelser og erfaringsutveksling forut for lovgivningsarbeide, initiativ angående forebygging og bekjempelse av kriminalitet, samarbeid med myndigheter på justisområdet i de baltiske land samt felles nordisk samarbeid vedrørende EU/EØS-rett. For å sikre en fortsatt enhetlig rettslig utvikling i linje med Helsingforsavtalens målsetninger samt sektorens samarbeidsprogram, gjennomgås aktuelle nordiske lovgivningsinitiativ. Ved behov gjennomføres også spesifikke lovgivningsprosjekter.

Ministerrådet for utdanning og forskning (MR-U) har ansvar for NMR's samarbeide inom områdene utdanning- og forskningspolitikk, innovation (tillsammans med ministerrådet for nærings- energi och regionalpolitikk) och koordinerar NMR's samarbeide inom områdene IT-politikk och språkpolitikk.

MR-U har hög prioritet och ministerrådet har inom forskningsområdet i NMRs globaliseringsinitiativ hovedansvar for følgende projekt: Främjande av nordisk Toppforskning och Utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA). Båda projekten bedrivs i ett nära samarbeide med MR-NÄR. Under överskriften främjande av högre utbildning ska det under 2010 fokuseras på att lysa ut nya Nordic Master program, ett kvalitetssäkringsprojekt och en nordisk kunskapsbas inom högre utbildningsinstitutioner ska utnyttjas bättre när det gäller kommersialisering och växt. Globaliseringsprojektet ”God utbildning av unga och vuxna” ska under 2010 vidareutveckla konseptet lär- och dialogforum genom flere tematiske arrangemang.

NordForsk har en nyckelfunktion i Globaliseringsstrategien och i att implementera det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA) som en del av det europeiska (ERA). NordForsks arbete baseras på nationella forskningsprioriteringar och stärker regionens konkurrenseffektivitet og status som vetenskapssamhälle. NordForsk ska särskilt koncentrera sin insats där länderna har en internationellt stark position eller ett särskilt strategiskt motiv.

I 2010 vidareføres satsningen på mobilitets, projekt- och nätverksprogrammet Nordplus Ramprogram, där de tre baltiske länderna deltar på samma villkor som de nordiska. Nordplus ska stötta och utveckla det nordiska samarbeidet på alla utbildningssektorer och bidra till att skapa ett nordisk-baltisk utbildningsområde.

När det gäller språk vidareføres det nye fokus på språkförståelse blant barn og unge, styrkt koordinering og den nye språkorganiserings (i kraft från 1.1.2009).

Ministerrådet for arbejdsliv (MR-A) varetager samarbeidet om arbejdsmarked, arbejdsmiljø og arbejdsret. I MR-As samarbeidsprogram 2009-2012, fremhæves globaliseringen som et af de udviklingstræk, samarbeidet på arbejdslivsområdet i særlig grad vil blive orienteret mod. Endvidere er den demografiske udvikling og klimaforandringerne nævnt som centrale udfordringer.

Det overordnede formål med samarbeidet vil være at sikre et bæredygtigt grundlag for et velfungerende nordisk arbejdsmarked i et konkurrencedygtig Norden. Målene for samarbeidet omfatter tilvejebringelse af en tilstrækkelig, kompetent og omstillingsparat arbejdsstyrke samt at videreudvikle

de høje nordiske arbejdsmiljøstandarder med henblik på yderligere at fremme sundhed og velfærd i arbejdet. Det er endvidere et mål at styrke balancen mellem lønmodtagerbeskyttelse og fleksibilitet samt fremme ligestilling og ligebehandling på arbejdsmarkedet.

Ministerrådet for miljø (MR-M) skal bidrage til at bevare og forbedre miljøkvalitet og livskvalitet i Norden, påvirke det regionale og internationale samarbejde, samt bidrage til at implementere den nordiske strategi for bæredygtig udvikling. Miljøsektoren har valgt at koncentrere sit arbejde på følgende fire områder: Klima og luft, hav og kystzoner, biologisk mangfoldighed og økosystemtjenester samt holdbar forbrug og produktion. Der er ligeledes lagt vægt på, at miljø samarbejdet går på tværs af forskellige fagområder og sektorer med henblik på at fremme integration af miljøhensyn i sektorerne. Miljø samarbejdet vil tillige være påvirket af de prioriteter, som er angivet i det danske formandskabsprogram for ministerrådet i 2010 samt de nordiske statsministres globaliseringsinitiativ. Særligt vil der indenfor miljø samarbejdet blive fulgt op på forhandlingsresultatet fra klimakonferencen (COP15) i København i 2009. Andre prioriteringer vil blive opfølgning af beslutningen i FN om at igansætte forhandlinger om en bindende global kviksvølsaftale, arbejdet med økosystembaseret forvaltning af hav- og kystområder, eutrofiering og farlige stoffer i havmiljøet; bl.a. gennem fortsat nordisk og national opfølgning af HELCOM's handlingsplan for Østersøen, biologisk mangfoldighed og nordiske indspil til FN's Biodiversitetskonference samt det nordiske miljømærke Svanen.

Ministerrådet for fiskeri og havbrug, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug (MR-FJLS) har som vision at sikre et konkurrencekraftigt Norden, som med en bæredygtig udnyttelse af biologiske naturressourcer tilgodeser menneskenes behov for en god livskvalitet og sikre levnedsmidler og bidrager til en positiv global udvikling. Visionen bakkes op af et rammeprogram gældende fra 2009-2012, som opererer med seks fokusområder. Samarbejdet skal derfor:

- bidrage til udviklingen af en konkurrencekraftig produktion
- bidrage til at forbedre de nordiske landes forudsætninger for at møde klimaforandringerne og udfordringerne forbundet med disse
- sikre den genetiske mangfoldighed for de kommende generationer
- støtte en bæredygtig udvikling af kyst- og landsbyer i Norden og kulturen i disse
- videreudvikle den nordiske velfærdsmodel med vægt på en god folkesundhed og dyrevelfærd samt en god dyrebeskyttelse og
- bidrage til fælles vurderingers gennemslagskraft i internationale processer og fora.

Rammeprogrammet suppleres af formandskabsprogrammet, og i 2010 omsættes de to programmer i konkrete indsatser, blandt andet i forhold til klimaforandringerne i forskellige aspekter på Ministerrådets fire områder. Det sker først og fremmest gennem ministerrådets program om "klimaeffekter på primærnærings - tilpasninger og tiltak", med også gennem relaterede indsatser i de fire afdelinger. Klimaprogrammet er i sin natur tværsektorielt og involverer samarbejde med MR-M og MR-U. Andre eksempler på tværsektorielt samarbejde er arbejdet omkring Ny Nordisk Mad og Handlingsplanen for bedre sundhed gennem Kost og Motion. På forskningsområdet vil MR-FJLS fortsætte udviklingen med at styrke samarbejdet og dets policyorientering, samt arbejde for en bedre kobling med øvrige nordiske institutioner som NordForsk og NICe og udnytte de muligheder, som ligger i det europæiske forskningssamarbejde.

Ministerrådet for Erhvervs-, Energi- og Regionalpolitik (MR-NER) skal i 2010 møde udfordringer som følge af klimaforandringer, globaliseringen og den økonomiske krise. På energiområdet er det en stor udfordring for landene at optimere energieffektivisering og omstille sig til en energiproduktion, som har mindst mulig CO2 udslip og samtidig sikre forsyningsikkerhed og muligheder for fortsat vækst. På det erhvervspolitiske område accelererer globaliseringen den økonomiske krise, og det er en udfordring at skabe vækst i landene. Samtidig ligger der et stort økonomisk potentiale i en udvikling af klimavenlige produkter og processer. På det regionalpolitiske område sætter den økonomiske krise øget pres på den regionale sammenhængskraft. Klimaudfordringerne stiller krav til en væsentlig tilpasning,

 Nordisk Ministerråds planer for virksomhedsåret 2010

hvad angår planlægning af byer og transportinfrastruktur. Særskilt i tyndt befolkede områder findes der en mængde udfordringer, som vil blive prioriteret i løbet af 2010. Området har fået ansvar for en anseelig del af statsministrenes globaliseringsinitiativer, som vil blive fulgt op i 2010. I 2010 bliver et nyt handlingsprogram for energi igangsat, som bl.a. skal sikre en yderligere integrering af det nordiske el-marked, øge andelen af vedvarende energi i energisystemerne, og styrke forskning og udvikling i sektoren. I løbet af 2010 skal der endvidere udarbejdes et nyt handlingsprogram for innovations- og erhvervspolitik.

Ministerrådet for Social- og Sundhedspolitik (MR-S) har i 2010 et centralt omdreingspunkt i globaliseringens muligheder og udfordringer. Ministerrådet har fokus på arbejdet med at udvikle nordisk velferdsinnovation. Fokus indenfor tre kjerneområder handler om at udvikle den nordiske velferdsmodell slik at den kan stå styrket i den globale konkurrenceøkonomi og bevare sin sammenhengskraft. De tre kjerneområder omhandler;

- Den demografiske forandring og forebyggelse af marginalisering av utsatte grupper, hvor de sentrale udfordringer er at bevare arbejdskraften og en bæredyktig velferdsproduksjon
- Kvalitetsudvikling i sosial- og helsevesenet. Nøkkelområder er behovet for høy spesialisering, bruk for informasjon og kommunikasjonsteknologi i sosial og helsevesenet og psykisk helse
- Samarbeidet med Nordens nærområder, herunder innsats mot menneskehandel. Fokus er styrking av samarbeidet innenfor den nordlige dimensjons område.

Som en viktig del av globaliseringsarbeidet er det høyt prioritert å ta frem tverrsektorielle initiativer på helse- og velferdsområdet. De nordiske institusjoner og samarbeidsorganer på området bidrar aktivt til at gjennomføre sektorens målsetninger. For å ytterligere styrke helse- og velferdsområdet er det gjennomført en institusjonsreform for at øke Nordens muligheter for å bruke sektorens virkemidler til å styrke arbeidet med nordisk velferdsinnovation. Etableringen av NVC- Nordens Vælfærdssenter i Stockholm er et bidrag til å gjøre innovasjonsarbeidet mer målrettet.

Ministerrådet for Økonomi- og Finanspolitik (MR-FINANS) skall bidra till att skapa förutsättningar för att de grundläggande ekonomisk-politiska målen om en stabil och sund ekonomisk utveckling med full sysselsättning och god och uthållig tillväxt skall kunna uppnås. EU-frågor är av fortsatt hög prioritet inom det nordiska ekonomiska och finansiella samarbetet. Andra områden som väntas utgöra viktiga delar av arbetet inom sektorn under 2010 är uppföljningen av arbetet med att avlägsna gränshinder mellan de nordiska länderna, systematiskt samråd och samarbete om skattefrågor samt fortsatt samarbete för att verka för att den ekonomiska dimensionen inkorporeras på ett tydligare sätt i den nordiska strategin om hållbar utveckling. Det danska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2010 kommer att fokusera på temat globalisering. Innanför finansområdet kommer detta bland annat ta form genom fokus på finans- och penningpolitikens roll under den senaste konjunkturcykeln. Ordförandeskapet vill även adressera problemställningarna på klimatområdet, härunder möjligheterna för att koordinera det nordiska agerandet på marknaden för emissionsreduktioner, samt en tydligare integration av den nordiska elmarknaden. Dessutom vill ordförandeskapet arbeta för att fasthålla fokus på projektet om informationsutväxling med sk. skatteparadis, med målsättning att uppnå ytterligare avtal med dessa länder.

Samarbejdsministrene (MR-SAM) vil fortsat prioritere bla. et udbygget nabosamarbejde, arbejdet med at forebygge og nedbryde grænseshindringer samt globaliseringsindsatsen, jf. også side ss. 18.

Et udbygget nabosamarbejde har til formål at styrke den samlede region. Østersøregionen er særligt i fokus. Samarbejde med Nordens naboer i Vest, særligt Canada, er aktualiseret, ikke mindst i forbindelse med klimaforandringerne.

Ministerrådets samarbejde i Østersøregionen har særligt fokus på udvikling af en attraktiv region – 'Europas top'. Samarbejdet med Estland, Letland og Litauen er sammen med det europæiske perspektiv en integreret del af Ministerrådets arbejde. Der fokuseres blandt andet på uddannelse, forskning, innovation og miljøteknologi. Samarbejdet i Østersøregionen ses i sammenhæng med udviklingen af

 Nordisk Ministerråds planer for virksomhedsåret 2010

EU's Østersøstrategi og reformprocessen i CBSS. Samarbejdet med Tyskland og Polen søges udbygget. Nordisk Ministerråd vil bidrage til gennemførelse af EU's Østersøstrategi.

Samarbejdet i Barentsregionen og Østersøregionen i forhold til Nordvestrusland foregår endvidere indenfor rammerne af den Nordlige Dimension, hvor Ministerrådet spiller en aktiv rolle i gennemførelse og udvikling af partnerskaberne. Ministerrådet har tæt samarbejde med øvrige regionale råd i regionen samt med EU og arbejder på at udbygge og styrke samarbejdet. Ministerrådets samarbejde med Nordvestrusland fokuserer særligt på kundskabsopbygning og udvikling af netværk samt på styrkelse af civilsamfund og demokrati.

Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen samt i Nordvestrusland er centrale for udvikling og gennemførelse af samarbejdet med naboerne i Østersøregionen og Barentsregionen.

Samarbejdet om demokratiudvikling i Hviderusland fokuserer først og fremmest på støtte til det hviderussiske eksiluniversitet i Vilnius, European Humanities University. Ministerrådet har i denne sammenhæng et tæt samarbejde med EU og andre donorer.

Arbetet med att undanröja gränshinder för såväl privatpersoner som företag fortsätter. Under året kommer arbetet med att förankra bättre nordisk koordinering vid nationell lagstiftning och implementering av EU-direktiv m.m. att förstärkas. Vidare kommer det att göras särskilda punktinsatser för att uppnå mer likartade regler inom ett urval av yrkesgrupper och branscher, såväl vad gäller utbildningar som auktorisationer och normer/regler.

Arbetsgrupper kommer att tillsättas, såväl på skatteområdet, som på näringslivssidan och socialförsäkringsområdet, i syfte att få fram kvalificerade förslag till förbättringar som kan göra näringsdrivande och arbete över de nordiska gränserna smidigare. Flera av de studier som genomförts under 2009 kommer att föras vidare politiskt under året. Det gäller frågor såsom nordisk pant, koordinering av förtidspensioner samt insatser på tjänstepensionsområdet.

Avslutningsvis så kommer det att göras särskilda insatser för att försöka undanröja hinder för små- och mellanstora företag som verkar eller önskar verka över de nordiska gränserna. Öresundsregionen kommer att användas som pilotfall, för att sedan utvidga insatserna till fler gränsområden och landkombinationer.

Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativ

Sedan de nordiska statsministrarnas sommarmöte 2007 har statsministrarna vid ett flertal tillfällen haft önskemål om att nya initiativ borde startas inom ramen för det nordiska globaliseringsarbetet.

De nordiska samarbetsministrarna (MR-SAM) beslutade därför på sitt möte den 6 mars 2009, att initiera en process för att ta fram nya globaliseringsinitiativ inom följande områden; Hälsa och Välfärd, Energi och Transport, Kultur och Kreativitet, samt inom det Finansiella området. Alla fackministerråden blev ombudda att inlämna förslag på initiativ inom ett eller flera av de ovan nämnda områdena. Över 60 olika förslag inkom från olika ministerråd men även från utskott i Nordiska rådet. MR-SAM gav på möte i juni 2009 generalsekretären i uppdrag att i samarbete med de relevanta ministerråden vidareutveckla förslagen för att senare fatta principbeslut om igångsättning. De sju nya globaliseringsinitiativ (tre förutom de fyra ovannämnda) som principgodkändes av MR-SAM den 15 oktober 2009 är: A) Kultur och kreativitet B) Hälsa och välfärd, C) eScience, D) Energi och transport, E) Perspektiv för framtida agerande på Clean Development Mechanism och Joint Implementation marknaden, F) Klimatvänligt byggeri, G) Förhandlingar om kvicksilver.

Storleken på NMR:s globaliseringsbudget för de nya globaliseringsinitiativen är 33,9 MDKK för år 2010 av det totala globaliseringsanslaget på 70 MDKK. De relevanta ministerråden ansvarar för

Nordisk Ministerråds planer for virksomhedsåret 2010

ytterligere videreudvikling og justeringar samt gennemførende av initiativen. Nordiska rådet orienteras löpande om processen. Om det i förbindelse med vidareutvecklingen av de nya globaliseringsinitiativen uppstår väsentliga förändringar skall dessa föreläggas NSK/MR-SAM för godkännelse.

De övriga initiativen, som det finns budgeterade globaliseringsmedel för år 2010 presenteras närmare i budgetförslaget på ss.152-164 . Här framgår också storleken av anslaget för globaliseringsinitiativen, samt hur det fördelats mellan de olika initiativen (dock finns en beskrivning av initiativ nr 11 "Nordisk kultur i världen" på s. 37 under budgetpost 1-2207-1). Det rör sig om följande initiativ:

1. *Globaliseringsforum*
2. *Nordisk toppforskning*
3. *Innovationsrepresentation i Asien*
4. *Världsutställningen i Shanghai 2010*
5. *Bekämpande av gränshinder i Norden*
6. *Övergripande plan för utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA)*
7. *Plan för främjande av högre utbildning i Norden*
8. *Projektplan för en god upplärning av ungdomar och vuxna.*
9. *Konsekvenserna av klimatförändringarna på naturresurser i Norden skall belysas*
10. *Utveckling och profilering av Norden som center för kreativa industrier*
11. *Nordisk kultur i världen*
12. *Planerade initiativ inom Hälsa och Välfärd, Energi och Transport, Kultur och Kreativitet, samt det Finansiella området. Dessutom har det kommit förslag om klimatvänligt byggeri.*

Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2010

Nordisk Ministerråds Budgetanvisninger

Budgetforslaget udarbejdes på grundlag af de Budgetanvisninger, som vedtages af samarbejdsministrene i marts måned (MR-SAM sagsfremstilling 3/2009) i tæt samarbejde med fagministerrådene. I Budgetanvisningerne har samarbejdsministrene fastlagt den totale ramme for budget 2010 i 2009 priser samt fordelt rammen ud på budgetsektorerne og rammen for globaliseringsinitiativerne.

Udfordringen i år i forbindelse med fastlæggelse af budgetsektorerne rammer har været størrelsen og fordelingen af finansieringsbyrden på budgetsektorerne til de globaliseringsinitiativer, der er besluttet igangsat af statsministrene samt finansiering af Nordisk Ministerråds pulje til støtte til særlige Islandsaktiviteter³.

Som tidligere år er finansieringsbyrden fordelt ved at benytte en to-trins-model, som har været diskuteret på møderne i december 2007 og januar 2008 i NSK/MR-SAM regi.

Hensigten med modellen er, at NSK/MR-SAM i første trin fastlægger de overordnede rammer for budgetsektorerne. Derefter er det i andet trin budgetsektorerne, som foretager den konkrete udmøntning indenfor egne rammer.

Globaliseringsinitiativerne fortsætter også i 2010 med at sætte den nordiske dagsorden, politisk som økonomisk, og på den baggrund har samarbejdsministrene ønsket en yderligere finansiell styrkelse af initiativerne.

Derudover har samarbejdsministrene afsat en pulje på 7,2 MDKK til aktiviteter særligt rettet mod Island. Det drejer sig om 3 typer af aktiviteter: støtte til deltagelse i nordiske møder, dvs en de facto genindførelse af rejsestøtten til islandske tjenestemænd, 2) støtte til stipendieordninger for studerende og praktikanter med henblik på fortsat islandsk deltagelse i de nordiske uddannelsesprogrammer og 3) midler til målrettet informationsindsats i Island om finansieringskilder indenfor den nordiske familie, som f. eks. kultur och erhvervsliv.

På den baggrund besluttede samarbejdsministrene i forbindelse med Budgetanvisningerne at finde finansiering hertil ved brug af fire instrumenter 1) en pro rata reduktion på 1,3 % i alle sektorer 2) selektiv besparelse på 500 TDKK på social og helseområdet 3) inddragelse af bevillingen i 2010 til tjenestemandsoordningen og 4) en selektiv besparelse på Nabopolitikområdet på 1,2 MDKK. Imellem rammen for globalisering og samarbejdsministrenes ramme er der flyttet 5 MDKK fra globalisering til samarbejdsministrenes ramme for at finansiere Islandsinitiativer.

I nedenstående tabel vises rammerne og pro rata reduktionen, som samarbejdsministrene besluttede. Det ses, at bidraget fra sektorerne i alt udgør 11,061 MDKK. I afsnittene med

³ Bemærk at der igennem hele budgetprocessen arbejdes med et budget i 2009 priser. På den måde bliver alle ændringerne i budgettet fra år til år sammenlignelige, herunder naturligvis også fordelingen af finansieringsbyrden til globaliseringsinitiativerne. Efter vedtagelsen af budgettet foretages der en opregning til budgetårets prisniveau med de prisopregningsfaktorer og valutakurser, som ses på side 5, og som er vedtaget af MR-SAM.

Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2010

Ministerrådernes budgetposter er der i den indledende tekst for hvert Ministerråd et afsnit, der redegør for udmøntningen af sektorens andel af de 11 MDKK.

Tabel 2: Rammer 2010 (2009 priser) ved pro rata reduktion på 1,3 %

Ministerråd	Udgiftsramme		
	Budget 2009	-Δ 1,3 %	Budget 2010
Kultur	162.893	2.118	160.775
Jæmstillethed	8.610	112	8.498
Lagstiftning	1.350	18	1.332
Uddannelse og forsk.	226.308	2.942	223.366
Arbetsliv	13.067	170	12.897
NER	116.658	1.517	115.141
Social- og helsovårdspol. 2)	39.044	508	38.036
Økonomi og finanspol.	1.766	23	1.743
Miljø	43.209	562	42.647
MR-FJLS	37.218	484	36.734
Samarbejdsministrenes rammer 1)	200.716	2.609	203.107
Globaliseringsinitiativer	56.452		63.013
I alt	907.291	11.061	907.291

1) Samarbejdsministrenes rammer består af sekretariatet, fællesaktiviteter og Nabopolitikområdet. Der er tilføjet 5 MDKK til Islandsaktiviteterne fra globaliseringsinitiativerne.

2) I Social- og helsovårdspol. rammen i 2010 er udover pro rata reduktionen også indregnet en selektiv besparelse på 500 TDKK.

MR-SAM vedtog i forbindelse med budgetmoderniseringen i februar 2007 Generalsekretærens forslagskatalog, som bl.a. indeholdt et forslag om et loft over overførsel af midler (20 % reglen) fra et budgetår til et andet. Samtidig besluttede samarbejdsministrene, at midler der falder for 20 % reglen, skal overføres til en dispositionspulje, som disponeres af samarbejdsministrene. Loftet over adgang til at overføre midler fra et budgetår til et andet blev indført fra og med regnskabsåret 2007.⁴

Pr. 31.12.2008 var der 2.892 MDKK, som faldt for 20 % reglen. Der er altså alene tale om en om-disponering af allerede bevilgede midler (fra 2008), og derfor ikke et løft i den samlede ramme for 2010. MR-SAM har besluttet, at disse midler omfordeles fra den hidtidige anvendelse og til globaliseringsinitiativer.

⁴ MR-SAM besluttede d. 6. maj 2009, at fra og med regnskabsåret 2009 skal midler, der falder for 20 % reglen, tilbageføres til landene indtil Ministerrådet på den måde har tilbageført op til 35 MDKK. Baggrunden for beslutningen var rammeudvidelsen i 2008 på 35 MDKK til finansiering af globaliseringsinitiativerne.

Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2010

I tabelform ser finansieringskilderne til globaliseringsinitiativerne 2010 således ud:

Finansieringskilde	MDKK
Pulje til globalisering udenfor budgetsektorerne	51,5
Provenu fra pro rata reduktion på 1,3 %	11,1
Selektiv besparelse Social og Helse	0,5
<i>Budgetramme budget 2010</i>	<i>63,1</i>
Loft på videreførelse af midler fra 2008 (20 % procent reglen)	2,9
Ubrugte globaliseringsmidler 2009	4,0
Totalt	70,0

Nedenfor følger en forklaring til de enkelte finansieringskilder til globaliseringsinitiativerne:

Pulje til globalisering udenfor budgetsektorerne: Af de 56,5 MDKK, der som udgangspunkt var afsat til globalisering i 2009, besluttede samarbejdsministrene i forbindelse med vedtagelse af Budgetanvisningerne at anvende 5 MDKK til finansiering af de særlige aktiviteter rettet mod Island. Det efterlader 51,5 MDKK til globaliseringsinitiativerne i 2010.

Provenu fra pro rata reduktionen og fordeling på budgetsektorer: Næste finansieringskilde er pro rata reduktionen på 1,3 %, som omfordeler i alt 11,061 MDKK fra sektorerne til globaliseringsinitiativerne.

Selektiv besparelse på Social og helse området: I budgetårene 2006 og 2007 blev der, som det også er sket i 2008 og 2009, foretaget en prioritering af midler, hvor der ved reduktion i budgetsektorens rammer blev skabt centrale puljer til særligt prioriterede områder; i 2006 kaldet omprioriteringspuljen og i 2007 kaldet dispositionspuljen.

I 2006 blev budgetpost 4-4310-1 (projektmidler Social og helse) tilført 0,7 MDKK, hvoraf de 0,5 MDKK blev givet til social krisehåndtering bl.a. i forbindelse med den østasiatiske tsunami-katastrofe ved årsskiftet 2004/05. Budgettet for Social og helse reduceres med de 0,5 MDKK.

Loft på videreførelse af midler fra 2008 (20 % procent reglen): Samarbejdsministrene vedtog i forbindelse med budgetmoderniseringen i februar 2007 Generalsekretærens forslagskatalog, som bl.a. indeholdt et forslag om et loft over overførsel af midler (20 % reglen) fra et budgetår til et andet.

Anvendelse af midler, som ikke ifølge 20 % reglen kan videreføres på budgetpostniveau fra 2008 til 2009 vil indgå i globaliseringspuljen for 2010. I bilag 2 findes en foreløbig status pr. 31.12.2008, som viser at 2,892 MDKK falder for 20 % reglen.

Ubrugte globaliseringsmidler 2009: Af de midler, som NSK/MR-SAM bevilgede i 2009, overføres 4 MDKK til 2010; beløbet fordeler sig med 3 MDKK på Topforskning (budgetpost 5-2025-1) og 1 MDKK på Innovationsprisen (budgetpost 5-2035-1).

Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2010

Retningslinier/kriterier for udmøtning af finansieringsbyrden på budgetsektorerne

I forbindelse med udmøtningen af pro rata reduktionen i sektorerne henstiller NSK/MR-SAM til, i størst mulig udstrækning, at understøtte aktiviteter der:

- Kun med det bedste resultat løses *i fællesskab og har betydning for alle* lande og selvstyrende områder, når sektorernes aktiviteter betragtes samlet
- skaber nordisk merværdi gennem styrkelse af det *interne* nordiske samarbejde eller af norden i forhold til *omverdenen*
- tilgodeser et påvist *aktuelt behov*
- ikke udgør *direkte* støtte til erhverv og brancheforeninger.

Ovenstående skal være målestok for de aktiviteter, som det i 2010 besluttes at gennemføre, og skal være ledemotivet og retningsgivende for de prioriteringer, som budgetsektorerne lægger til grund for anvendelse af de bevilgede midler på budgetpostniveau.

Forhandlingerne med Nordisk Råd og det opnåede kompromisforslag

I efteråret 2009 var der drøftelser mellem Rådet og Ministerrådets om fordeling af midler i budget 2010 med udgangspunkt i ministerrådsforslaget vedtaget af samarbejdsministrene d. 3. september. I den forbindelse havde Nordisk Råd en række ønsker til omprioriteringer og øremærkninger indenfor Ministerrådets budget. På baggrund af drøftelserne om Rådets ønsker blev der indgået et kompromis mellem Rådet og Ministerrådet, som ses af nedenstående tabel.

<i>Finansieringsbehov</i>	<i>Beløb (TDKK)</i>	
Orkester Norden	0	1.000 øremærkes i Kulturs budget
Kultur- og kunstprogrammet	+1.000	Herunder øremærkning af 500 TDKK til biblioteksugen
Kulturfonden	+ 663	
Projektmidler – miljø	0	2 MDKK øremærkes til projekter rettet mod BSAP
Frafald	0	2 MDKK øremærkes til frafald unde MR-U dispositionsmidler
Finansieringsbehov i alt	+ 1.663	

Der øremærkes 1 MDKK til Orkester Norden på Dispositionsmidler Kultur (budgetposten 1-2203-1). Samtidigt tilføres 1.000 TDKK til Kultur- og kunstprogrammet (budgetpost 1-2251-2), hvoraf de 500 TDKK øremærkes til biblioteksugen.

Det er vigtigt at understrege, at kompromisforslaget ikke betyder ændringer af beløbsstørrelserne på budgetpostniveau. Finansieringen af forøgelserne på Kulturs budget

Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2010

kommer fra uforbrugte midler på globaliseringsforum fra 2009, som er blevet billigere end forventet. Da der ikke er tale om at flytte rundt på midler mellem sektorer i budget 2010, vil forøgelsen af Kulturs midler til rådighed på 1,663 MDKK ske administrativt.

Øremærkninger indenfor budgetrammen

Kompromisforslaget indebærer, at der øremærkes 2 MDKK indenfor rammen for Østersøsamarbejdet for at støtte projektudvikling indenfor rammerne i handlingsplanen BSAP.

MR-U er i øjeblikket ved at forberede et muligt uddannelsesforsknings- og formidlingsinitiativ, som også inkluderer spørgsmålet om frafald. På møde EK-U 4/09 den 8. december 2009 beslutter EK-U, om man vil indstille til MR-U at igangsætte et sådant initiativ i 2010. I kompromisforslaget mellem Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd er det foreslået at øremærke 2 MDKK af MR-Us dispositionsmidler, såfremt EK-U på møde 8. december 2009 beslutter at indstille at igangsætte initiativet

Desuden er der på MR-Us område to studier i gang med relation til frafaldsproblematikken; et som er rettet mod ungdomsuddannelserne og et mod læreruddannelsen. Dersom et større uddannelsesforsknings- og formidlingsinitiativ beslutes, vil disse studier integreres i dette.

Aktivitetsrammens endelige fordeling på budgetsektorer

Aktivitetsrammen for budget 2010 er 907,291 MDKK i 2009 priser, som er samme ramme som i budget 2009. De samlede udgifter kan opgøres til 910,183 MDKK, når midlerne fra 20 % reglen, som ikke kan overføres på budgetpostniveau til 2009, tillægges aktivitetsrammen. Den totale udgiftsramme for 2010 er således i alt **910,183 MDKK** i 2009 priser.

MR-SAM har besluttet, at der skal ske pris- og valutaregulering af budgettet med de prisopregningsfaktorer og valutakurser, som ses på side 5.

Når budgettet pris- og valutaomregnet betyder det i år *en reduktion* på 10.396 TDKK. Det skyldes det nedadgående pres som svenske og norske kroner lægger på det nominelle budget, som følge af depreciering af disse to valutaer i forhold til danske kroner. Det skal dog understreges, at det ikke har nogen realvirkning på budgettets størrelse. Valutakurserne benyttes alene til at omregne institutioners bevillinger, som udbetales i domicillandets valuta, til danske kroner.⁵

På tabelform ser sammensætningen af budget 2010 i 2010 priser således ud:

Sammensætningen af den samlede 2010 ramme i 2010 priser	TDKK
Vedtagne budgetramme 2010 i 2009 priser	907,291
Beskårne midler 2008 jf. 20 % reglen	2.892
Prisopregning til 2010 prisniveau	-10.936
Totalt i 2010 priser	899.247

⁵ Dog kan svingningerne i valutakurserne have betydning for de institutioner, som har udgifter i andre valutaer end domicillandets.

Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2010

Det totale budget bliver således i alt **899.247 TDKK i 2010 priser**. Fordelingen i 2010 på budgetsektorer ses af nedenstående tabel:

SAMMENSTILLING AV BUDGET 2010 OG 2009, TDKK

LØBENDE PRISER	BUDGET	Andel	BUDGET	Andel	Difference	
	2010		2009		+/-	%
MR-K, MR-Jäm, MR-Lag	172.942	19,2%	172.853	18,9%	89	0,1%
Kultur	163.484	18,2%	162.893	17,8%	591	0,4%
Ligestilling	8.103	0,9%	8.610	0,9%	-507	-5,9%
Lov	1.355	0,2%	1.350	0,1%	5	0,4%
MR-U, MR-A	228.784	25,4%	239.375	26,2%	-10.591	-4,4%
Uddannelse og forskning	215.686	24,0%	226.308	24,8%	-10.622	-4,7%
Arbetsmarked og -miljø	13.098	1,5%	13.067	1,4%	31	0,2%
MR-NER, MR-S, MR-Finans	145.066	16,1%	157.468	17,3%	-12.402	-7,9%
Näring, energi og regional	107.306	11,9%	116.658	12,8%	-9.352	-8,0%
Socialpolitik	35.987	4,0%	39.044	4,3%	-3.057	-7,8%
Finanspolitik	1.773	0,2%	1.766	0,2%	7	0,4%
MR-M og MR-FJLS	78.707	8,8%	80.427	8,8%	-1.720	-2,1%
Miljø	43.372	4,8%	43.209	4,7%	163	0,4%
Fiskeri, Jord- og skovbrug og levnedsmidler	35.335	3,9%	37.218	4,1%	-1.883	-5,1%
Samarbejdsministrene	273.748	30,4%	262.636	28,8%	11.112	4,2%
Nabopolitik	95.624	10,6%	96.536	10,6%	-912	-0,9%
Ministerrådets sekretariat	73.632	8,2%	73.198	8,0%	434	0,6%
Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	37.369	4,2%	30.982	3,4%	6.387	20,6%
Globaliseringsinitiativer	67.123	7,5%	61.920	6,8%	5.203	8,4%
TOTALT	899.247	100,0%	912.759	100,0%	-13.512	-1,5%

Budgettets indtægter og landenes indbetalinger

Budgettet finansieres i første række af direkte bidrag fra landene. For at beregne landene bidrag fratrækkes afgift på løn, nettorentindtægter og øvrige indtægter, som det er vist i nedenstående tabel. Fra landenes bidrag til at finansiere de samlede udgifter skal også fratrækkes de beskårede midler fra 20 % reglen på 2,892 MDKK.

Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2010

Landenes bidrag indbetales i henhold til en særskilt fordelingsnøgle, som er beregnet på basis af det respektive lands andel af den samlede bruttonationalindtægt i faktorpriser i Norden for de to seneste kendte år, som i budgettet for 2010 er 2006 og 2007.

INDTÆGTER TDKK, (løbende priser)		Budget 2008	Fordelings- nøgle 2008	Budget 2009	Fordelings- nøgle 2009	Budget 2010	Fordelings- nøgle 2010
Forbrug af ubrugte midler fra fjorrigt år ¹⁾				5.468		2.892	
Reduktion i grundkapital		70.000					
Afgift på løn		8.000		8.000		8.000	
Renteindtægter		6.900		8.000		2.250	
Øvrige indtægter/(ev. tab)		200		500		250	
Landenes bidrag		825.262		890.791		885.855	
- Danmark	15.890	187.334	22,7%	198.646	22,3%	191.345	21,6%
- Finland	12.530	147.722	17,9%	155.888	17,5%	154.139	17,4%
- Island	910	10.728	1,3%	10.689	1,2%	10.630	1,2%
- Norge	19.620	219.520	26,6%	244.077	27,4%	248.925	28,1%
- Sverige	22.050	259.958	31,5%	281.490	31,6%	280.816	31,7%
Sum :	70.000	910.362	100,0%	912.759	100,0%	899.247	100,0%

1) Midler, der er faldet for 20 % reglen

Betalingsordningen for højere uddannelser

Det er besluttet i Overenskomsten om adgang til videregående uddannelse, at konsekvenserne af betalingsordningen for de nordiske lande skal reguleres over Ministerrådets budget. Det påvirker landenes bidrag til det nordiske budget. Betalingsordningen gælder Danmark, Finland, Norge og Sverige. Island, Grønland, Færøerne og Åland står udenfor betalingsordningen. Der tages hensyn til landenes gensidige betalinger i landenes bidrag og aftalen påvirker alene den interne fordeling af bidragene mellem landene (Danmark, Finland, Norge og Sverige). Det er i 2009 besluttet at forlænge overenskomsten om højere uddannelse til udgangen af 2012. Aftalen skal fornyes inden 6 måneder før udløb.

Af overenskomsten fremgår det, at der skal ske betaling for 75 % af det antal studerende, som modtager studiestøtte fra det land hvor den studerende er bosat efter gældende regler i det land, og som er indskrevet på en højere uddannelse i et andet land, som falder ind under Artikel 1 i overenskomsten.

Forskningsuddannelser samt studerende på uspecificeret højere uddannelse medregnes ikke i beregningsgrundlaget. Den årlige erstatning pr. studerende er 22.000 DKK.

Ministerrådet modtager statistik fra de nordiske studiestøttemyndigheder, som er den der ligger til grund for beregning af antal studerende mellem de nordiske lande, der indgår i ordningen.

De økonomiske konsekvenser af ordningen på enkelte landes bidrag til Ministerrådet ses af nedenstående tabel;

Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2010

Betalingsordning, højere uddannelse TDKK			
	Budget 2008	Budget 2009	Budget 2010
Danmark	-49.533	-55.325	-55.902
Finland	14.949	13.299	12.688
Island	0	0	0
Norge	33.627	34.617	35.558
Sverige	957	7.409	7.656
Sum:	0	0	0

Indbetalinger fra landene

Landenes indbetalinger til Nordisk Ministerråd er følgende efter korrektion for betalingsordningen for højere uddannelse:

Indbetalinger inkl. betalingsordningen, TDKK			
	Budget 2008 1)	Budget 2009	Budget 2010
Danmark	137.801	143.321	135.443
Finland	162.671	169.187	166.827
Island	10.728	10.689	10.630
Norge	253.147	278.694	284.483
Sverige	260.915	288.899	288.472
Sum:	825.262	890.791	885.855

1) Landenes indbetalinger i 2008 er betydelig lavere end i 2009 og 2010, som følge af, at landenes indbetalte 70 MDKK mindre end den totale ramme med henblik på at nedbringe likviditeten.

Landenes prognosticerede indbetalinger i national valuta

Nedenfor vises landenes prognosticerede indbetalinger til Nordisk Ministerråd i national valuta, med udgangspunkt i de af samarbejdsministrene godkendte budgetvalutakurser på side 5. Som følge af den meget store usikkerhed, der stadig er forbundet med islandsk økonomi, er der undladt at lave en prognose for Islands indbetaling omregnet til islandske kroner.

Budget 2010 - Landenes prognosticerede bidrag i national valuta, TDKK	
Danmark	135.443 DKK
Finland	22.393 EUR
Island	n.a. ISK
Norge	338.671 NOK
Sverige	412.103 SEK

Status på arbejdet med projektadministration i Nordisk Ministerråd

Sekretariatet har gennemført de beslutninger vedrørende projektadministration, som blev vedtaget af NSK/MR-SAM i februar 2007 i relation til budgetmoderniseringen.

Sekretariatet arbejder i forlængelse af denne indsats på yderligere forbedringer af projektportalen, som skal give offentligheden mulighed for at søge oplysninger om igangværende eller afsluttede projekter under Nordisk Ministerråd.

Som opfølgning på arbejdet har sekretariatet i foråret 2009 igangsat en intern tværgående udredning af arbejdstilrettelæggelsen i forbindelse med projektadministrationen. Formålet er dels at effektivisere den administrative håndtering af projekter og dels at styrke den faglige håndtering af projekterne. Som konkret resultat af arbejdet forventes det, at der udarbejdes forslag til en forenkling og effektivisering af administrationen af projektkontrakter og øvrige kontraktudbetalinger.

Sekretariatet arbejder herudover med at:

- aktivitetsformen tydeliggøres i det nordiske budget ved opdeling på kategorier således, at der skelnes mellem bidrag til institutioner, driftsbidrag til samarbejdsorganer, programaktiviteter, og midler til projektførmål
- der stilles skærpede krav til afrapporteringen fra samarbejdsorganer, på programmer, og fra arbejdsgrupper, komitéer, udvalg m.v., der administrerer program- eller projektmidler,
- der for programaktiviteter forudsættes, at programaktiviteten maksimalt kan iværksættes for 5 år, og at der skal ske en ekstern og uvildig evaluering af programaktiviteten, inden der eventuelt kan gives politisk mandat til fortsættelse af programmet. Det er ændret praksis i forhold til i dag, hvor der ikke er formuleret en maksimumperiode, indenfor hvilken der skal ske evaluering.

NSK/MR-SAM har desuden i foråret 2009 besluttet at gennemføre en udredning af projektvirksomheden som virkemiddel i det nordiske samarbejde.

Udredningen omfatter blandt andet følgende elementer:

- Understøtter projektvirksomheden det politiske samarbejde på de enkelte fagministerområder og i givet fald hvordan
- I hvilket omfang fremmer projektvirksomheden tværgående samarbejde mellem flere fagministerråd
- Hvordan er sammenhængen mellem de overordnede politiske mål for regeringssamarbejdet og den eksisterende projektvirksomhed
- I hvilket omfang resulterer nye politiske initiativer på nordisk plan i nye projekter
- I hvilket omfang resulterer projektvirksomheden i nye politiske initiativer på nordisk plan.
- Eventuelle forslag til ændringer og omlægninger i projektarbejdsformen, herunder alternativer til projektarbejdsformen.

Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2010

Udredningen er påbegyndt i august 2009 og gennemføres efter et udbud af den finske konsulentvirksomhed Net Effect AB, der har erfaringer fra lignende udredninger i Finland. Udredningen forventes afsluttet primo december 2009. Resultaterne kan herefter indgå i drøftelserne forud for budgetanvisningerne for budget 2011.

Økonomiske og politiske frihedsgrader i Nordisk Ministerråds budget

I forbindelse med budgetmoderniseringen i februar 2007 var et af forslagene at erstatte den tidligere opgørelse over Ministerrådets planlægningsramme med en prognosticeret opgørelse over de økonomiske frihedsgrader i budgettet i de kommende år.

Oversigten er et forsøg på at lave en opgørelse over det økonomiske, juridiske og politiske råderum, der reelt er i det nordiske budget, dvs. der forsøges at give et billede af størrelsen af de politiske omkostninger ved at frigøre midler på de forskellige budgetposter i budgettet. Derudover skal opgørelsen forsøge at give et billede af de økonomiske omkostninger ved at frigøre midler – det kunne f. eks. være tab af tidligere opbyggede nordiske værdier. Det er væsentligt at notere, at der ikke er tale om en kvalitetsvurdering af de nordiske aktiviteter - opgørelsen er alene et forsøg på at vise udgiftsstrukturen i det nordiske budget ud fra et perspektiv om frihedsgraderne i budgettet.

Det skal understreges, at prognosen er lavet på baggrund af den totale ramme i 2010 i 2009-prisniveau og samme rammefordeling på ministerråd som i 2010 og ikke mindst på grundlag af det institutionelle set-up og organisationsstrukturen i de enkelte sektorer. I forbindelse med budgetbehandlingen i sektorerne i foråret 2009 er opgørelserne for de enkelte ministerråd forelagt det politiske niveau.

I opgørelsen inddeles budgetsektorenes midler i tre kategorier. Der begyndes med de midler, som er mindst bundet. Der tages udgangspunkt i rammerne og budgetfordelingen på budgetposterne i budgetforslag 2010.

De tre kategorier er:

Kategori 1: Midler der benyttes til korte, enkeltstående og tidsbegrænsede projekter. Det er midler, der tildeles ad hoc. I denne kategori ligger udover projektmidlerne også de midler, der i institutioner har projektlignende karakter.

Kategori 2: Kontraktbundne midler er midler, hvor Nordisk Ministerråd har givet signal om, eller hvor der i forbindelse med uddeling af midler klart fra Ministerrådet ligger en hensigtserklæring om finansiering over flere år. I denne kategori ligger f.eks. støtteordninger og større programmer, samarbejdsorganer og arbejdsgrupper.

Kategori 3: Midler i kategori 3 er midler, som forpligter Nordisk Ministerråd juridisk. Det drejer sig om leasing- og huslejeaftaler samt institutionernes personale i et vist tidsrum (typisk 6 måneder). Denne kategori er kun aktuel for de nordiske institutioner.

Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2010

Opgørelse over frihedsgrader i Nordisk Ministerråds budget 2010
(2009 priser)

Graden af frihed	BO 2011		
	1	2	3
MR-Kultur, MR-Ligestilling, MR-Lag	11.033	144.079	15.493
Kultur	3.312	144.079	13.384
Ligestilling	6.389	0	2.109
Lag	1.332	0	0
MR-Uddannelse og forskning, MR-A	15.869	208.246	12.148
Uddannelse og forskning	15.357	196.308	11.701
Arbejdsliv	512	11.938	447
MR-NER, MR-S, MR-Finans	52.931	52.308	49.681
Näring, energi og regional	42.620	45.369	27.152
Socialpolitik	10.291	5.216	22.529
Finanspolitik	20	1.723	0
MR-Miljø og MR-FJSL	12.043	52.732	14.606
Miljø	7.237	35.410	0
Fiskeri, Jord- og skovbrug og levnedsmidler	4.806	17.322	14.606
Nabopolitik	37.721	32.890	23.470
Samarbejdsministrene	21.284	15.461	72.188
Ministerrådets sekretariat (NMRS)	0	0	72.188
Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	21.284	15.461	0
Globaliseringsinitiativer	51.000	15.000	0
TOTALT	201.881	520.716	187.586

Som det ses af tabellen er der i 2011 ca. 188 MDKK af Ministerrådets budget, der er juridisk kontraktbundne. Af de resterende midler er ca. 521 MDKK midler, der i større eller mindre grad er bundet op i kontrakter eller hvor der er givet et signal om at finansieringen fortsætter også ud over budgetåret. Og ca. 202 MDKK kan betegnes som midler, der bruges på år-til-år basis til aktiviteter af kortere varighed.

I nedenstående tabel vises de juridiske forpligtelser i Nordisk Ministerråd over en lidt længere periode 2012 og 2013. Tallene udgøres af leasingaftaler og lokalelejeforpligtelser i de nordiske institutioner. I tallet for 2012 er indeholdt 57 MNOK, som er udestående forpligtelser i forhold til NICE's tilsagnsfuldmagt på sammenlagt 70 MNOK.

Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2010

Længerevarende juridiske forpligtelser			
År	2011	2012	2013
Juridiske forpligtelser i institutionerne	187.586	66.451	9.282

Ligestilling

Nordisk Ministerråd har en godkendt politik for ligestilling. Den udadvendte aktivitet omkring nordisk ligestillingssamarbejde har baggrund i det nordiske ligestillingssamarbejdsprogram 2006-2010 "Med fokus på køn er målet et jævställt samhälle". Overordnede ledetråde er udviklingen af demokratiske og lige muligheder for begge køn samt integrering af køns- og ligestillingsperspektiver i samfundslivet (gender mainstreaming).

NSK godkände processen för jämställdhetsintegrering i NMR på sitt möte den 2.10.2008. Processen för jämställdhetsintegrering i Nordiska ministerrådet beskriver NMR:s arbete med jämställdhetsfrågor.

I detta arbete ska samtliga fackministerråd ha tillgång till arbetsverktyg, en checklista för jämställdhetsarbete i NMR:s arbetsprocesser samt rådgivning. Ett antal indikatorer har utarbetats för att stöda processen för jämställdhetsintegreringen (t.ex. i ordförandeskapsprogram lyfts jämställdhetsaspekter fram, årsrapport om jämställdhetsarbetet till NSK).

År 2009 indsamles og præsenteres kønsfordelt statistik for følgende områder:

- Forskning och nätverk
- Projektverksamhet
- Kursverksamhet
- Mobilitet og stipendier

på arbejdsfelter, hvor det er relevant og praktisk muligt. Statistikken skal præsentrere en oversigt over fordelingen af aktiviteter mellem mænd og kvinder, og en analyse af informationen på de forskellige budgetposter vil blive gennemført.

Nordisk Ministerråds budget på budgetpostniveau

I det følgende redegøres der for Nordisk Ministerråds budget på budgetpostniveau⁶. Budgetposterne er opdelt pr. sektor. Budgetforslaget er opbygget således, at sektorens arbejde til at starte med præsentreres i en indledende tekst. Her redegøres der for sektorens arbejde og planer m.v., og der gives et overblik over sektorenes styringsdokumenter. Derefter redegøres for de budgetmæssige konsekvenser af pro rata reduktionen i de enkelte ministerråd. Til sidst gives der et resumé af sektorens resultater.

Efter sektorens resultater vises en oversigtstabel med sektorbudgettet fordelt på budgetposter samt en opdeling af sektorbudgettet på budgetpostkategorier.

⁶ I bilag 1 vises en oversigt over alle budgetposter i EURO. I bilag 3 gives der flere tekniske oplysninger af regnskabsmæssig og systemmæssig karakter om indholdet af de enkelte rubrikker på budgetpostniveau.

Kulturpolitik

Generel indledning

Generel indledning

Kulturministrene i de nordiske lande og selvstyrende områder har det overordnede ansvar for det nordiske kultur- og mediasamarbejde i Nordisk Ministerråd. Nordisk kultursamarbejde har som overordnede mål:

- At fremme mangfoldigheden af kulturudtryk:

Kultursamarbejdet under Nordisk ministerråd skal bidrage til at fremme og være om mangfoldigheden af kulturudtryk i Norden samt at fremme og styrke den nordiske dimension i landenes kulturliv.

- At formidle kunstnere og deres værker:

Der skal findes gode forudsætninger for mobilitet både for individer, grupper og kulturprodukter.

- At styrke kvalitet, konkurrencekraft og tilgængelighed i nordisk kunst- og kulturliv: Det nordiske kultursamarbejde skal styrke og udvikle den kulturelle og kunstneriske virksomhed i hele Norden. Samarbejdet skal resultere i, at kultur og kunst fra de nordiske lande skal være tilgængelig i Norden og i at få øget gennemslagskraft hos publikum i hele regionen og på de globale arenaer.

- At komplementere indsatsen i de enkelte land.

- At tage særlig hensyn til de selvstyrende områder og de særlige strukturelle forudsætninger for det kulturelle samarbejde, som gælder mellem de selvstyrende områder og det øvrige Norden.

Med henblik på disse overordnede mål og for at give kultursamarbejdet en ny dynamikk, besluttede de nordiske kulturministrene en ny struktur som trådte i kraft i sin helhed i 2007. Den ny struktur er konsolideret i 2008 og 2009 og betyder øget fleksibilitet og åbenhed for nye arbejdsformer, samt en større robusthed og evne til at møde de udfordringer, som kulturlivet i Norden står overfor i dag, både nationalt og internationalt. Det nordiske kultursamarbejdet er også i større grad forankret i kulturmiljøerne på nationalt niveau, især ved at invitere til løbende dialog og erfaringsudveksling via det nye dialogværktøj Nordisk kulturforum.

I 2009 satte kulturministrene en proces i gang med henblik på at justere og tilpasse den ny struktur. Nordiska ministerrådet arrangerede derfor 2 Kulturfora for at invitere de nordiske kulturaktører til at give indspil om hvilke behov man har for tilpasning og justering af den nye struktur i det nordiske kultursamarbejde.

Kulturministrenes vigtigste mål i 2010 er således:

- justering og tilpasningsproces samt en efterfølgende justering af den gældende handlingsplan
- udvikling og implementering af kulturministrenes globaliseringsstrategi

Ministerrådets styringsdokumenter

Det vigtigste styringsdokument er kulturministrenes globaliseringsstrategi Det kreative Norden, som beskriver en række konkrete initiativer, som skal gennemføres i perioden 2010-2012. Det gælder i første række:

- Nordisk satsning på samarbejde mellem kulturinstitutioner og skoler.
 - Udarbejdelse af en international medie- og kommunikationsstatistik som indikatorer for god forvaltning.
 - Nordens center for Ny Nordisk Mad
 - Nordicoms UNESCO opdrag som videns- og dokumentationscenter for børn, unge og medier
 - International Clearinghouse on Children, Youth and Media - skal forstærkes frem til World Summit on Media for Children and Youth, i 2010
 - Nordisk kultur i verden
- Det 15 globaliseringsprojekt i statsministrenes globaliseringsstrategi

Derudover er handlingsplanen for nordisk kultursamarbejde gældende i perioden 2007-2009, og revideres i løbet af 2009, blandt andet på baggrund af det arbejde som finder sted i den arbejdsgruppe, som arbejder med justering og tilpasning af den ny struktur.

I gældende handlingsplan fokuseres på følgende prioriteringer:

- Etablering av de nye programmerne med vekt på komplementaritet
- Forankring av den nye strukturen i nasjonale miljøer i Norden
- Videreutvikling av Nordisk kulturforum som dialogverktøy for feltet
- Styrking av de nordiske husene og instituttene
- Avklaring av arbeidsfordeling mellom Kultur- og kunstprogrammet og Nordisk kulturfond
- Oppbygging av Kulturkontakt Nord
- Konsolidering av de nordiske prisene og harmoniseringsarbeid vedr. profilering.
- Hensyn til de selvstyrende områder og ikke-skandinaviske språk i nordisk kultursamarbeid
- Hensyn til de samiske samfunn
- Hensyn til barn og unge og forankring av strategien på kulturområdet
- Utforming av satsningsområder innen internasjonalt kultursamarbeid især i Nordvest Russland, samt Estland, Latvia og Litauen.

Udmøntning af sektorens pro rata reduktion⁷

MR-K's andel af den af MR-SAM vedtagne pro rata reduktion i Nordisk Ministerråd udgør 2.118.000 DKK i 2009 priser.

Kulturministrene foreslog i et brev til de nordiske statsministrene af 7. januar 2008, at kulturområdet bliver et selvstændig profileringsområde i "Mulighetenes Norden – svar på globaliseringens utfordringer". Kulturministrene igangsatte derfor et udviklingsarbejde med sigte på at formulere en operationel globaliseringsstrategi for det nordiske kultur- og mediasamarbejde. Denne strategi Det kreative Norden blev endelig besluttet i oktober 2008 og efterfølgende oversendt til stats- og samarbejdsministrene. I 2009 igangsættes de enkelte elementer i Det kreative Norden.

På den baggrund oprettes en ny budgetpost med en samlet ramme på 2.700.000 DKK til egne globaliseringsinitiativer i 2010. Formålet er at tydeliggøre og konkretisere opfølgningen af den globaliseringsstrategi, som kulturministrene fastlagde på sit møde i oktober 2008 og maj 2009. Ved en omfordeling indenfor budgetrammen (fra budgetpost 2203 disp.midler og post 2206 akulturpriserne), og pro rata reduksjon på 0,7%, tilføres posten 1.590.000 DKK i budget 2010. I tillæg tilføres 1.110.000 DKK fra midlene, som

⁷ Bemærk, at alle beløb i dette afsnit er i 2009-prisniveau.

Kulturpolitik

står tilbage som 'overskud' efter de nedlagte samarbejdsorganer, hvorved den samlede ramme til globaliseringsindsatsningen i 2010 bliver på 2.700.000 DKK.

Det betyder alt i alt en pro rata reduktion som udgangspunkt på øvrige poster i størrelsesordenen 2 %, og på enkelte poster mere. Herunder redegøres nærmere for de budgetposter, som har gennemgået større ændringer.

Posten Nordisk Råds kulturpriser reduceres med 302 TDKK eller 11,7 %. Baggrunden for reduktionen er at overføre midler til globaliseringsindsatsningen, og dette gøre i lyset at posten i 2009 blev styrket 600 TDKK til bl.a. øget profilering af priserne, som ikke alle blev brugt.

Kultur- og kunstprogrammet foreslås reduceret med i alt 4.114.000 DKK eller 22,4 %. Af dette beløb udgør nordisk oversættelsesstøtte, som fra 2010 overføres til egen budgetpost 1-2253-2 (jf nedenfor) 2.700.000 DKK.. Foruden pro rata reduktion på denne post foretages en mindre reduktion for at balancere posterne Nordens Hus i Reykjavik og Nordisk Film og TV-fond.

Nordisk oversættelsesstøtte er en nyetableret budgetpost, som har til hensigt at synliggøre og løfte frem oversætterstøtten til nordisk litteratur. Støtteordningens formål er at bidrage til flere udgivelser af kvalitetslitteratur på andre nordiske sprog end originalsproget. Støtteordningen er forankret i de nationale litteraturcentraler, der fungerer som gruppe af sagkyndige for uddeling af støttemidler.

Siden 2007 har støtten på de 2.700.000 DKK til nordisk oversættelsesstøtte indgået som en øremærket afsætning indenfor budgetpost 2251 "Kultur- og kunstprogrammet". Støtten øges i 2010 med DKK, 100.000, som øremærkes til oversættelse af litteratur for børn.

Som ekstraordinært tiltag i 2009 og 2010 er bevillingen på 8.881.000 DKK flyttet fra post 2270 Nordens Hus i Reykjavik til post 2203. Disse midler disponeres direkte af EK-K/MR-K, og det er således op til EK-K/MR-K at fastsætte udbetalingen til huset under hensyntagen til kursudvikling og inflation i Island 2009 og 2010.

Bevillingsrammen til Nordens Hus i Reykjavik fastholdes uændret i 2010. Når der ses bort fra det ekstraordinære tiltag vedrørende Nordens Hus i Reykjavik reduceres budgetposten 1-2203-1 Dispositionsmidler Kultur med 3,1 %.

**Resumé af
Ministerrådets
resultater i
2008**

Følgende kan opsummeres som de vigtigste resultater i 2009:

- Formulering og implementering af en operativ globaliseringsstrategi: Det kreative Norden
- Konsolidering af Kultur- og kunstprogrammet og Mobilitets- og residensprogrammet
- Konsolidering af institutionen Kulturkontakt Nord
- Evaluering af Nordisk Computerspilprogram
- Dialog med kulturfeltet under overskrift Nordisk kulturforum
- Forstærkning af De nordiske huse og institutter
- Udvikling af Nordbuk og aktiviteter for børn og unge
- Udvikling af kultursamarbejdet med Estland, Latvia og Litauen: åbning af mobilitets- og residensprogrammet for de baltiske lande

Kulturpolitik

	Budget 2010	Budget 2009	Difference	
			+/-	%
Sum MR-K	163.484	162.893	591	0,4%
<i>Generelle kulturinnsatser</i>	49.379	48.302	1.077	2,2%
1-2203-1 Dispositionsmedler Kultur	10.814	10.975	-161	-1,5%
1-2204-1 Nordisk Kulturforum	1.587	1.592	-5	-0,3%
1-2205-2 Nordisk kulturfond	33.044	33.155	-111	-0,3%
1-2206-1 Nordisk Råds priser	2.317	2.580	-263	-10,2%
1-2207-1 Kulturministrenes globaliseringsinitiativer	1.617	0	1.617	-
<i>Barn og unga</i>	5.934	5.954	-20	-0,3%
<i>Projektmedel och generella stödordningar</i>	5.934	5.954	-20	-0,3%
1-2210-1 Nordiskt idrottssamarbete	0	0	0	-
1-2212-1 Nordisk Børne- og Ungdomskomite (NORDBUK)	5.934	5.954	-20	-0,3%
<i>Film och media</i>	42.263	41.509	754	1,8%
<i>Projektmedel och generella stödordningar</i>	39.376	38.621	755	2,0%
1-2221-2 Nordisk computerspilprogram	11.250	11.288	-38	-0,3%
1-2222-2 Nordisk Film- och TV-fond	25.563	24.762	801	3,2%
1-2223-1 Nordisk Journalistisk Efteruddannelse	2.563	2.571	-8	-0,3%
<i>Institutioner</i>	2.887	2.888	-1	0,0%
1-2228-3 NORDICOM	2.887	2.888	-1	0,0%
<i>Konstområdet</i>	62.417	63.625	-1.208	-1,9%
<i>Projektmedel och generella stödordningar</i>	28.816	29.878	-1.062	-3,6%
1-2251-2 Kultur- og kunstprogrammet	14.491	18.363	-3.872	-21,1%
1-2253-2 Nordisk oversætterstøtte	2.848	0	2.848	-
1-2254-2 Nordiskt baltiskt mobilitetsprogram för Kultur	11.477	11.515	-38	-0,3%
<i>Institutioner</i>	5.184	5.234	-50	-1,0%
1-2259-3 Kulturkontakt Nord	5.184	5.234	-50	-1,0%
<i>Nordiska kulturhus (institutioner)</i>	28.417	28.513	-96	-0,3%
1-2270-3 Nordens hus i Reykjavik	0	0	0	-
1-2272-3 Nordens hus på Färöarna	13.166	13.171	-5	0,0%
1-2274-3 Nordens institut på Åland	2.812	2.839	-27	-1,0%
1-2277-3 Nordens institut på Grönland (NAPA)	6.144	6.147	-3	0,0%
1-2548-3 Nordens institut i Finland (NIFIN)	6.295	6.356	-61	-1,0%
<i>Andra kultursatsningar</i>	3.491	3.503	-12	-0,3%
<i>Projektmedel och generella stödordningar</i>	3.491	3.503	-12	-0,3%
1-2234-4 Samisk samarbeid	3.491	3.503	-12	-0,3%
Opdelt på kategorier	163.484	162.893	100%	100%
Projektmidler	24.832	23.672	15,2%	14,5%
Støtteordninger	98.673	99.083	60,4%	60,8%
Institutioner	36.488	36.635	22,3%	22,5%
Organisationsbidrag	3.491	3.503	2,1%	2,2%

Generelle Kultursatsninger1-2203-1 Disposisjonsmidler Kultur

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	10.814.000	10.975.000	1.029.000	89 %	MR-K/EK-K

Formål Budsjettposten skal dekke kulturministrenes formannskapsprosjekter og andre politiske initiativ som policygrupper, arbeidsgrupper m.m.

Prioriteringer i 2010 I 2010 prioriteres midlene til aktiviteter under formannskapsprogrammet og til andre politiske initiativ kulturministrene ønsker å prioritere.

Som ekstraordinært tiltak i 2009 og 2010 er bevilningen til Nordens Hus i Reykjavik flyttet fra post 2270 Nordens til denne post. Bevillingen disponeres direkte af EK-K/MR-K, og det er således op til EK-K/MR-K at fastsette udbetalingen til huset under hensyntagen til kursudvikling og inflasjon i Island 2009 og 2010.

Som et resultat af drøftelser i efteråret med Nordisk Råd, blev der indgået et kompromis mellem Rådet og Ministerrådet om budget 2010. I kompromisforslaget indgår en øremærkning på 1 MDKK til Orkester Norden.

- Sektorfinansiering av formannskapsprosjekter
- Nordens hus i Reykjavik - NOREY (8 606 000 DKK i 2009-priseniveau)

1-2204-1 Nordisk Kulturforum

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	1.587.000	1.592.000	1.543.000	81%	MR-K/EK-K

Formål Den nye struktur for nordisk kultursamarbeid bygger på dialog med hele kulturfeltet og på en kontinuerlig diskusjon om mål og midler. Nordisk Kulturforum er et dialogverktøy og den viktigste møteplassen for å sikre videreutviklingen av programmene og fremtidige initiativ for kulturmiljøene i Norden.

Under overskriften Nordisk Kulturforum arrangeres hvert år flere konferanser, seminarer og workshops for å styrke dialogen med kulturfeltet i hele Norden. Nordisk Kulturforum er åpent for kulturaktører, organisasjoner, institusjoner, nettverk og enkeltpersoner.

Prioriteringer i 2010 Prioriteringene og temaene for Nordisk Kulturforum 2010 utarbeides i løpet av 2009 og forelegges EK-K. Sekretariatet innhenter forslag til temaer på kulturforum 2010 fra relevante nordiske kulturaktører.

Sekretariats-funksjon Nordisk Ministerråds sekretariat

I-2205-2 Nordisk kulturfond

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	33.044.000	33.155.000	32.765.000	100%	Fondsstyret

Formål Nordisk Kulturfonds formål er at fremme det kulturelle samarbejde mellem de nordiske lande ved at bevilge bidrag til samarbejdsprojekter inden for almen kultur og kunst. Fondens virksomhed baserer sig på en aftale mellem de nordiske lande, der blev indgået i 1966. Prioriterede områder er blandt andet projekter for og med børn og unge, projekter som fremmer nordisk sprogforståelse, projekter som fremmer nye udtryksmåder og formidlingsformer. Også projekter som stimulerer til øgede kundskaber om Nordens historie og fremvæksten af nye traditioner, samt den kulturarv som samtiden former, har høj prioritet.

Som et resultat af drøftelser i efteråret med Nordisk Råd, blev der indgået et kompromis mellem Rådet og Ministerrådet om budget 2010. I kompromisforslaget er Kulturfonden tilført 663 TDKK af uforbrugte midler fra 2009.

Prioriteringer i 2010 Fonden vil fortsat arbejde på at yde en god service overfor ansøgere og potentielle ansøgere. Som særlige mål i 2010 skal nævnes et udvalg: Udstillingen "Rethink" Årets Nordiske Udstilling 2008-2010 åbner i forbindelse med FN's globale 2009-klimatopmøde i København. Udstillingen samler interessante og innovative mediekunstnere, der sammen med indflydelsesrige videnskabsfolk, miljøeksperter og kunst og kulturkritikere vil give deres fortolkning af den globale udfordring klimaproblematikken. Udstillingen vil i 2010 turnere til øvrige nordiske lande. Bevillingen til projektet er på DKK 3 mio. Fonden vil søge at skabe fokus på udstillingen og derigennem på det nordiske kultursamarbejde.

I 2010 bevilges DKK 3 mio. til Årets Nordisk Scenekunstabegivenhed, satsningen har til formål at fremme samarbejdet mellem de nordiske scener og scenekunstnere. Fondens forventning til satsningen er, at den vil skabe større interesse for nordisk scenekunstsamarbejde og større viden om det nordiske kultursamarbejde. Fondens satsningsområde "Nye Nordboere i det Nordiske Kultursamarbejde" er en satsning med det formål at involvere de medborgere, som ikke i dag er aktive i det nordiske kultursamarbejde. Med overskriften "Invitere-Informere-Inkludere" afsatte Fonden i 2008 og 2009 midler denne satsning, et beløb forventes også afsat i 2010. Fonden modtager årligt mellem 1100-1200 ansøgninger, og bevilger bidrag til 250-300 projekter årligt. Et bidrag fra Nordisk Kulturfond genererer 4-5 gange yderligere støtte til projekterne.

En fælles kulturportal på nettet er i samarbejde med Kulturkontakt Nord under udarbejdelse. Arbejdet blev igangsat i 2008 og intensiveres i 2010.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: n.a
Faktiske udgifter : n.a

Kulturpolitik

1-2206-1 Nordisk Råds priser

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	2.317.000	2.580.000	0	-%	MR-K/EK-K

Formål	Denna budgetpost upprättades 2009 för att samla beviljningarna för de tre kulturpriserna; Nordiska rådets litteraturpris, filmpris och musikpris under en och samma budgetpost. En gemensam budgetpost vill bidra till att synliggöra den viktiga satsningen som priserna representerar innanför kultursamarbetet och till att skapa samarbete och synergieffekter mellan priserna och deras profilering.
Prioriteringer i 2010	<ul style="list-style-type: none"> • Utdela och administrera priserna enligt prisstadgarna, samt fungera som sekretariat för prisernas bedömningskommittéer • Synliggöra och marknadsföra priserna till relevanta professionella aktörer och för en bred publik både i Norden och den övriga världen. • Synliggöra och profilera priserna som en del av genomförandet av kulturministrarnas globaliseringsstrategi.
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: De administrative kostnaderna för alla priserna uppgår till 1.228.000. Prissumman för alla priserna uppgår till 1.050.000 (3 x 350.000). De administrativa kostnaderna fördelas mellan de tre prissekretariaten under 2010. Faktiske udgifter :
Sekretariatsfunktion	<ul style="list-style-type: none"> • Nordiska rådets litteraturpris: Nordiska rådets delegation vid Sveriges riksdag • Nordiska rådets filmpris: Nordiska Film- och TV-fonden • Nordiska rådets musikpris: Nordens hus på Färöarna

1-2207-1 Kulturministrenes globaliseringsindsatser

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	1.617.000	0	0	-%	MR-K/EK-K

Formål	Dette er en nyetableret budgetpost, som har til hensigt at muliggøre og synliggøre nye initiativer indenfor rammerne, af kulturministrenes globaliseringsstrategi: Det kreative Norden. I tillegg tilføres posten 1.110 mdkk fra gjenstående midler/nedlagte samarbeidsorgan, slik at det samlet er 2.700 mdkk til disposisjon for dette formål i 2010.
Prioriteringer i 2010	I 2009 og 2010 igangsattes flere konkrete initiativer, beskrevet i kulturministrenes globaliseringsstrategi, Det kreative Norden: <ul style="list-style-type: none"> • Nordisk satsning på samarbejde mellem kulturinstitutioner og skoler. Det nordiske netværk for kunst, kultur og skole skal afholde en konference med internationalt fokus, blandt andet med henblik på kompetenceudveksling og som muligt afsæt for et program med udveksling af projekter, skolelever og kunstnere. • Tidsplan: Konference primo 2010, program 2010-2012 • Udarbejdelse af en international medie- og kommunikationsstatistik som indikatorer for god forvaltning. En international og efterspurgt mediestatistik (Nordic Public

- Service Media Map) udarbejdet i regi af Nordisk ministerråd skal styrke Nordens rolle som global og kvalitetsbevidst kundskabsproducent.
- Tidsplan: Samlet projektperiode 2010 – 2013. Planlægning: 2010, gennemførelse 2011-2012, dokumentation 2013
 - Nordens center for Ny Nordisk Mad etableres med det formål at formidle og sprede viden om nordiske råvarer og nordisk gastronomi regionalt og internationalt. Kontakt skal tages til Ny Nordisk Mad programmets styringsgruppe.
 - Tidsplan: Programvirksomheden startes primo 2010.
 - Nordicoms UNESCO opdrag som videns- og dokumentationscenter for børn, unge og medier
 - International Clearinghouse on Children, Youth and Media - skal forstærkes frem til World Summit on Media for Children and Youth, som for første gang arrangeres i Europa (i Karlstad, Sverige) i 2010.
 - Tidsplan: Gennemføres fra 2010 og dokumenteres i publikation 2011
 - Nordisk kultur i verden
 - Det 15 globaliseringsprojekt i statsministrenes globaliseringsstrategi "Nordisk kultur i världen" er et profileringsprojekt af nordisk kultur udenfor Norden, og indeholder komponenterne; nordisk film, nordisk arkitektur og nordisk litteratur.
 - Globaliseringsprojektet bliver således inddelt i tre delprojekter indenfor rammen af hovedprojektet.
 - Profileringsprojekt af nordisk film gennemføres af Nordisk Film & TV-Fond i projektet 'High Five' i 2009.
 - Profileringsprojekt af nordisk arkitektur gennemføres af Dansk Arkitekturcenter i projektet 'Nordisk landskabsarkitektur' i forbindelse med Shanghai Expo i 2010.
 - Profileringsprojekt af nordisk litteratur gennemføres af Norla i forbindelse med Salon du Livre i Paris i 2011.

Børn og Unge

1-2210-1 Nordiskt idrottssamarbete

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	0	0	1.289.000	86 %	MR-K/EK-K

Formål På grund af pålagte nedskæringer blev der ikke afsat midler i 2009 og 2010. Hovedformålet med bevillingen var at støtte idrætssamarbejdet mellem Grønland, Island og Færøerne, samt mellem de vestnordiske lande på den ene side og det øvrige Norden på den anden side ved at lette børn og unges deltagelse i idrætsstævner og -arrangementer. Desuden er det givet støtte til samisk idrætssamarbejde for børn og unge og det nordiske skoleidrætssamarbejde. Eventuel fornyet bevilling i 2011 må baseres på tilfredsstillende rapportering og begrundet nytteværdi.

Prioriteringer i 2010 Der afsættes ikke midler i 2010.

Sekretariatsfunktion Sekretariatsfunktionen varetages af de nationale rigsidrætsforbund i henholdsvis Grønland, Island og Færøerne, som har forpligtet sig til at stå for administrationsudgifterne. Ministerrådssekretariatet administrerer den del af budgetposten, som går til nordisk skoleidræt og samisk idrætssamarbejde.

Kulturpolitik

1-2212-1 Nordisk Børne- og Ungdomskomiteé (NORDBUK)

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	5.934.000	5.954.000	6.073.000	100 %	NORDBUK

Formål Nordisk Børne- og Ungdomskomiteé (NORDBUK) er Nordisk Ministerråds rådgivende og koordinerende organ i nordiske og internationale børne- og ungdomspolitiske spørgsmål. NORDBUK skal hvert år fremlægge en samlet rapport for samarbejdsministrene, der belyser arbejdet med børn og unge inden for de prioriterede fagområder i Nordisk Ministerråd. Komiteén har desuden ansvar for fordeling af projekt- og organisationsstøtte til nordiske ungdomsorganisationer og nordiske ungdomsgrupper. Administrationen af støtteordningerne er udliciteret.

Prioriteringer i 2010 I 2010 prioriteres arbejdet med komitéens handlingsplan for 2010-2013, og strategien for Nordisk Ministerråds arbejde med børn og unge ud fra visionen om, at "Norden skal være verdens bedste sted for børn og unge". NORDBUK arbejder for, at

- Fremme integrering af børne- og ungdomsperspektiv i relevante dele af Nordisk Ministerråds virksomhed
- Skabe en tydelig børne- og unge-profil i Nordisk Ministerråds globaliseringsarbejde
- Støtte børns og unges egen organisering og børns og unges nordiske samarbejde
- Støtte udvikling og spredning af nye metoder for børns og unges deltagelse i demokratiske processer
- Øge ligestilling og mangfoldighed blandt dem, der får støtte fra NORDBUK
- Fremme bedre kundskaber blandt børn og unge om menneskerettigheder og demokrati
- Koordinere arbejdet med andre internationale børne- og ungdomspolitiske samarbejdsstrukturer samt øge kundskab og formidling om børn og unge igennem relevante forskningsinitiativer

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 525.000 DKK
Faktiske udgifter : 423.880 DKK

Sekretariatsfunktion Nordisk Ministerråds sekretariat

Film og Media1-2221-2 Nordisk computerspilprogram

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	11.250.000	11.288.000	12.340.000	99 %	MR-K/EK-K

Formål Nordisk Computerspilprogram skal i perioden 2006-2012 stimulere til øget kvalitet og flere tilbud af nordisk producerede computerspil for børn og unge. I den første fase (2006-2008) etableres programmet og en basisvirksomhed, som omfatter løbende opmærksomhed på tilsvarende programmer og initiativer udenfor Norden og indenfor andre media, som kan være en ressource for udenlandske investorer og hjemvendende

arbejdskraft.

Prioriteringer i 2010	<p>Denne budgetpost reduceres i 2010 med DKK 226.000 DKK hvilket vil berøre og tilsvarende reducere Nordisk Computerspilprogramms aktiviteter i denne periode. Programmets prioriteringer er gældende for hele kontraktperioden, og programmet specificerer således ikke prioriteringer for enkelte år.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programmet skal sikre en effektiv nordisk infrastruktur for udviklere af computerspil, producenter og distributører, koordinere fællesnordiske aktiviteter, sikre informationsudveksling og øge branchekundskab, samt etablere et netværk blandt brancheaktører. • Udviklingsstøtte uddeles til nye, kreative computerspil, således at støtteværdige koncepter kan videreudvikles til prototypeniveau. • Fællesnordiske markedsaktiviteter gennemføres for at støtte salg og eksport af nordiske computerspil. • Digital distribution videreudvikles for at sikre producenternes adgang til markedet og brugernes adgang til nordiske kvalitetsprodukter. • Information samles og tilgængeliggøres for producenter – om industrien, markeder og finansiering. • Lokaliseringssystemet som tillader versionering til andre nordiske sprogområder udbygges og konsolideres. • Et netværk for brancheorganisationer i Norden bygges op, således at Nordisk Computerspilprogram får en tydelig platform at arbejde på med henblik på konsolidering af programvirksomheden efter 2012 og efter bevillingen fra Nordisk Ministerråd bortfalder
Ledelse og adm.	<p>Planlagte udgifter: 1.300.000 Faktiske udgifter : 1.895.492</p>
Sekretariatsfunktion	Nordic Game Resources AB

1-2222-2 Nordisk Film- og TV-fond

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	25.563.000	24.762.000	24.419.000	100%	Fondsstyret

Formål	<p>Nordisk Film- og TV-Fond (NFTF) har til opgave at fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker (film og TV). Særligt hensyn tages til produktioner rettet til børn og unge.</p> <p>NFTF fungerer i øvrigt som sekretariat for Nordisk Råds filmpris og administrerer prisen på DKK 350.000.</p> <p>NFTF administrerer tillige en bevilling til Filmkontakt på DKK 1.400.000 for hvert af årene 2010, 2011 og 2012.</p>
Prioriteringer i 2010	<p>Aftalen for NFTF gælder for perioden 01.01.2005-31.12.2009. Ny Aftale og Statutter er forhandlet på plads mellem alle Fondets 18 aftaleparter. Ny Aftale og Statutter for 2010-2015 træder således i kraft 1. januar 2010.</p> <p>Det er NFTFs opgave at fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker af høj kvalitet; at inspirere og styrke det kreative samarbejde på filmområdet indenfor de nordiske lande; samt at styrke produktion og spredning af kvalitative</p>

Kulturpolitik

	nordiske børnefilm. Fondsstyrets prioriteringer for virksomheden er gældende for hele aftaleperioden og virksomheden specificerer således ikke prioriteringer for enkelte år.
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: 3.733.500 Faktiske udgifter : 3.729.597
Sekretariatsfunktion	Nordisk Film- og TV-fonds sekretariat

1-2223-1 Nordisk Journalistisk Efteruddannelse

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	2.563.000	2.571.000	3.262.000	100%	Forvaltningsorgan

Formål Det er Nordisk Journalistcenters (NJC) overordnede opgave via kurser, seminarer og andre kompetenceopbyggende tiltag at skabe og fastholde interesse i medierne for nordisk samhørighed og kulturelt fællesskab.

Prioriteringer i 2010 Det er NJCs praktiske målsætning at sikre en position som referenceinstitution for nordiske efteruddannelsesinstitutioner og Nordens journalister. For en strategisk og radikal opdatering af NJCs kursusvirksomhed, gælder at NJC skal foretage en markant satsning på samarbejde med de nordiske og relevante internationale efteruddannelsesinstitutioner med det fælles mål, at øge kompetenceudviklingen.

NJCs prioriteringer er gældende for hele kontraktperioden, og NJC specificerer således ikke prioriteringer for enkelte år.

- NJC skal primært prioritere netværksdannelse blandt efteruddannelsesinstitutioner. NJC bør derfor blandt andet bidrage aktivt og direkte til at opbygge fungerende netværk og årlige træf med de nordiske og relevante internationale efteruddannelsesinstitutioner.
- NJC skal sekundært prioritere netværksdannelse blandt individuelle aktører.
- NJC bør derfor arbejde for, at de nationale efteruddannelsesinstitutioner sikrer journalister fra andre nordiske land automatisk adgang til samtlige kurser.
- NJC bør indgå i tætte samarbejdsrelationer med andre regionale efteruddannelsesinstitutioner, specielt European Journalism Centre i Maastricht med det formål at samordne kursvirksomheden, der hvor det skønnes relevant.
- NJC skal i perioden 2010 og 2011 producere elleve kursusuger hvert år, rettet til nordiske journalister og redaktører. Kursernes temaer og henvendelsesform skal til enhver tid være centrale og aktuelle med relevans for nordiske journalister.
- Det årlige hovedkursus på otte kursusuger (Århuskurset) bibeholdes i hovedsagen i den nuværende form i perioden 2007-2009.
- NJC skal især være opmærksom på at stimulere deltagelse i egne kurser fra Selvstyreområderne og finsktalende finner.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 1.318.000
Faktiske udgifter : 1.317.882

Sekretariatsfunktion NJC forvaltes og lokaliseres ved Center for journalistik og efteruddannelse Update 2010-2011. Der er etableret en gruppe af sagkyndige med mandatperiode 2010-2011.

1-2228-3 NORDICOM

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	NMR FIN. 08	BUD.DISP AV
	2.887.000	2.888.000	2.960.000	33 %	Institutionen

Formål Nordicom har til opgave gennem informations- og dokumentationsvirksomhed at fremme og videreudvikle det nordiske samarbejde på forskningsområdet medier og kommunikation. Via forskellige kanaler skal Nordicom formidle viden om medieforskningen til forskellige brugergrupper i samfundet, samt fremme kontakterne mellem nordiske forskere og internationale forskningsmiljøer. Nordicom har overtaget drift af tjenesten Medier i Norden, som fra 2007 indgår som en integreret del af Nordicoms ordinære virksomhed.

Prioriteringer i 2010 Tre arbejdsområder skall utmärka Nordicoms ordinära verksamhet:

1. Dokumentation av medieforskningen i de nordiska länderna
2. Dokumentation av medieutvecklingen i de nordiska länderna
3. Kunskapsförmedling inom medieområdet till brukare i Norden, Europa och övriga världen.

- Verksamhetsområde 1. Dokumentation av medieforskningen i de nordiska länderna:
- Framställa underlag av relevans för kunskapsförmedling från forskningen om mediernas roll och villkor i samhället till olika brukargrupper i Norden, Europa och övriga världen.
- Verksamhetsområde 2. Dokumentation av medieutvecklingen i de nordiska länderna:
- Utarbeta och tillgängliggöra översikter och analyser rörande trender i medieutvecklingen i Norden för olika brukargrupper i Norden, Europa och övriga världen. Redovisa relevant omvärldskunskap genom att systematiskt följa mediepolitiken på nordisk, europeisk och internationell nivå.
- Verksamhetsområde 3. Kunskapsförmedling via publikationer till brukare i Norden, Europa och Världen:
- Tillgängliggöra kunskap om mediernas roll och villkor i samhället som är av god kvalitet och relevans för olika brukargrupper i Norden, Europa och övriga världen.

**Kontrakt-
periode** 2007-2009

**Kontrakt-
status** 2007-2009 - er opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

**Ledelse og
adm.** Planlagte udgifter: 500.000
Faktiske udgifter : 471.000

Kulturpolitik

Kunstområdet1-2251-2 Kultur- og kunstprogrammet

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISPAV
DKK	14.491.000	18.363.000	19.554.000	100 %	De sagkyndige

Formål	<p>Kulturministrene har med virkning fra 1.1.2010 vedtaget at navnet på programmet fremover skal være Kultur- og kunstprogrammet.</p> <p>Rammeprogrammet for nordisk kultur- og kunstsamarbejd ble iverksatt i 2007. Programmet fokuserer på produksjonsinnrettet virksomhet og formidling samt på kompetanseutvikling, kritikk og kunnskapsformidling.</p> <p>Utviklingsarbeid er et avgjørende kriterium for alle prosjekter. Kultur- og kunstprogrammet är ett två-årigt ramprogram (2010-2011), som är öppet för konstnärer, utövare, förmedlare, producenter och kulturaktörer från de professionella-, amatör- och frivilligsektorerna inom konst- och kulturfältet</p> <p>Kultur- og kunstprogrammets övergripande mål är utveckling. Begreppet utveckling innebär nytolkning, förnyelse och nyskapande gällande metoder och presentation. Programmet lägger stor vikt vid förmedling till publik och internt mellan professionella kunskaper från projektets olika faser, däribland arbetsprocesser. Programmet uppmuntrar till pilotprojekt.</p> <p>Som et resultat af drøftelser i efteråret med Nordisk Råd, blev der indgået et kompromis mellem Rådet og Ministerrådet om budget 2010. I kompromisforslaget tilføres budgetposten 1 MDKK, hvoraf de 500 TDKK er øremærket til Biblioteksugen.</p>
Prioriteringer i 2010	<p>Programmets syfte är att: Förnya och vitalisera det nordiska konst- och kultursamarbetet internt nordiskt och genom ett samspel "Norden i världen – världen i Norden". Stimulera till nya impulser och initiativ från fältet; lokala, nationella och internationella aktörer, organisationer och institutioner. Förankra nordiskt konst- och kultursamarbete hos professionella aktörer i de nordiska länderna och självstyrande områdena och synliggöra detta samarbete i globala sammanhang.</p>
Ledelse og adm.	<p>Planlagte udgifter: Samme niveau som 2008 Faktiske udgifter : EUR 164.000</p>
Sekretariatsfunktion	Kulturkontakt Nord

1-2253-1 Nordisk översættelsesstøtte

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	2.848.000	0	0	-%	Sagkyndiggruppe

Formål Dette er en nyetableret budgetpost, som har til hensigt at synliggøre og løfte frem oversætterstøtten til nordisk litteratur. Bevillingen er således løftet ud af budgetpost 1-2251-2 Kultur- og kunstprogrammet.

Støtteordningens formål er at bidrage til flere udgivelser af kvalitetslitteratur på andre nordiske sprog end originalsproget. Støtteordningen er forankret i de nationale litteraturcentraler, der fungerer som gruppe af sagkyndige for uddeling af støttemidler.

Siden 2007 har støtten på de 2.700.000 DKK til nordisk översættelsesstøtte indgået som en øremerket afsætning indenfor budgetpost 2251 Kultur- og kunstprogrammet. Støtten øges i 2010 med DKK, 100.000, som øremærkes til översættelse af litteratur for børn.

Prioriteringer i 2010 Støtteordningens formål er generelt og løbende at bidrage til flere udgivelser af kvalitetslitteratur på andre nordiske sprog end originalsproget.

Sekretariatsfunktion Administreres af en af institutionerne på kulturområdet. Ettersom det her er tale om en ny budsjettpost, blir dette nærmere avklart i løpet av høsten 2009.

1-2254-2 Nordiskt-Baltiskt mobilitetsprogram för Kultur

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	11.477.000	11.515.000	12.705.000	100%	Sagkyndiggruppe

Formål Nordiska ministerrådet har introducerat nordiskt-baltiskt mobilitetsprogram för kultur 2009-2011. Det läggs upp till en löpande värdering av programmet. En halvtidsevaluering planeras till utgången av 2010 för att möjliggöra ett beslut om en möjlig förlängning av programmets aktiviteter under perioden 2012-2013.

Mobilitetsprogrammet bidrar till att förstärka existerande nordiskt-baltiskt samarbete. Huvudsakliga principer baseras på deltagande på lika fot gällande såväl finansiering som styrning. Med förbehåll för MR-SAM:s slutliga godkännande av Nordiska ministerrådets budget enligt budgetproceduren tilldelas programmet ett visst bidrag från Nordiska ministerrådets grannlandsbudget (budgetpost 0820). I år 2009 uppgick grannlandsbudgetens bidrag till ca 750.000 DKK.

Programmet ett tvärsektorielt ramprogram som beviljar mobilitetsstöd för konst- och kulturaktörer, stöder nätverksbildning inom konst- och kulturfältet samt bidrar till en utveckling av konstnårsresidenscentra. Programmet är öppet för professionella konstnärer, utövare, förmedlare, producenter och kulturaktörer från alla sektorer inom konst- och kulturfältet inklusive kulturarv. Aktiviteterna inom programmet skall

Kulturpolitik

understödja ömsesidiga nordisk-baltiska prioriteringar med ett långsiktigt mål att stärka regionens konkurrenskraft inom det respektive ämnesområdet.

Könsfördelning på aktiviteterna:

Mænd: 219 ansøger, 75 modtagere

Kvinder: 297 ansøgere, 92 modtagere

Prioriteringer i 2010

Konstnärlig målsætning:

- Att främja mobiliteten bland professionella utövare i Norden och Baltikum och därmed skapa en plattform/grund för nyskapande, dynamiskt konst- och kulturliv i Östersjöområdet.
- Att höja den konstnärliga kompetensen och att utveckla den kulturella verksamheten inom nordiskt konst- och kulturlivet i Norden och i Baltikum genom att stöda nya nätverkssamarbeten och partnerskap.
- Att bidra till en utveckling av konstnärsresidenscentras i Norden och i Baltikum och deras arbete med att stödja konstnärligt nyskapande arbete.
- Modul 1: Mobilitetsstöd
- Modulen beviljar mobilitetsstöd för personer inom konst- och kulturfältet i Norden och i Baltikum. Den riktar sig till hela konst- och kulturfältet: professionella konstnärer inom alla konstformer, skönlitterära författare, översättare, kuratorer, producenter, kulturredaktörer och kulturforskare.
- Modul 2: Stöd till nätverk
- Modulen stöder nätverksbildning inom konst- och kulturfältet i Östersjöområdet och ger förutsättningar för att olika aktörer skall kunna samarbeta, utveckla partnerskap och lära av varandra. Nätverken beviljas antingen långvarigt nätverksstöd (för tre års verksamhet) eller kortvarigt nätverksstöd (för ett års verksamhet).
- Modul 3: Stöd till residenscentra.
- Modulen ger stöd till enskilda konstnärsresidenscentra i Norden och i Baltikum så att de på ett aktivt sätt kan ta emot konstnärer, kulturarbetare och andra konstprofessionella från Norden och Baltikum. Residenscentra erbjuds möjlighet till en årlig gemensam träff för att utveckla sin verksamhet. Residenscentra erbjuds även en resurs till gemensam informationsverksamhet.
- Skandinaviska Föreningens Konstnärskollegium i Rom mottar ett 1-årigt bidrag (900.000 DKK) från programmets budget i 2010.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Samme niveau som 2008

Faktiske udgifter : 80.222 EUR

Sekretariatsfunktion

Kulturkontakt Nord

1-2259-3 Kulturkontakt Nord

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	NMR FIN. 08	BUD.DISP AV
EUR	695.800	701.600	682.500	68 %	Institusjonen
MODSVARER DKK	5.184.000	5.234.000	5.085.000		

Formål	<p>Kulturkontakt Nord er det nye kontaktpunktet for det nordiske kultursamarbeidet. Institusjonen ble etablert i 2007 på Sveaborg i Helsingfors og er en del av Nordisk Ministerråds organisasjon.</p> <p>Kulturkontakt Nord har som oppgave å fremme og videreføre det nordiske kultursamarbeidet innenfor dets mandat samt og administrere Kultur- og kunstprogrammet og Mobilitets- og residensprogrammet. Institusjonens virksomheter og aktiviteter skal ha en høy nordisk profil og bidra til nordisk nytte. Institusjonen har en administrativ og operativ rolle. Institusjonen er ikke policy skapende og kan ikke ta egne programinitiativ.</p>
Prioriteringer i 2010	<p>Kulturkontakt Nord skal primært ha ansvar for informasjon og rådgivning for kulturaktører, være en servicefunksjon og fungere som sekretariat for de nordiske kulturministrenes rammeprogrammer. Når det er hensiktsmessig, vil institusjonen også få ansvar for å arrangere Nordisk kulturforum. Kulturkontakt Nord skal også profilere nordisk kultursamarbeid i og utenfor Norden.</p> <p>Kulturkontakt Nord skal tilrettelegge informasjon og rådgivning for samiske kulturaktører med det formål at stimulere til økt deltakelse av samiske kulturaktører i programmene. En felles kulturportal på Internett er i samarbeide med Nordisk Kulturfond under utarbeidelse. Arbeidet ble igangsatt i 2008 og vil intensiveres i 2010. Følgende funksjoner er de sentrale for Kulturkontakt Nord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informasjon • Rådgivning • Søknadshåndtering • Økonomiforvaltning • Rapportering og evaluering
Kontraktperiode	2008-2010
Kontraktstatus	Opfylt
Økonomi	Ingen bemerkninger
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: Samme niveau som 2008 Faktiske udgifter : 164 TEUR

Kulturpolitik

Nordiske Kulturhus1-2270-3 Nordens hus i Reykjavik

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	NMR FIN. 08	BUD.DISP AV
ISK	0	0	100.718.000	73 %	Institutionen
MODSVARER DKK	0	0	8.057.000		

Formål Grunnet den økonomiske situationen i Island overføres avsetningen til Nordens hus i Reykjavik til Post 1-2203-1 Dispositionsmidler Kultur i 2009 og 2010.

Nordens Hus i Reykjavík startede sin virksomhed i 1968. Huset skal være et nordisk kulturcenter og et bindeled mellem Island og de øvrige nordiske lande. Biblioteket står som husets kernevirkomhed.

Prioriteringer i 2010

- Litteratur og sprog
- Kulturprojekter for børn og unge
- Kontaktpunkt for de nordiske kulturprogrammer
- Vestnorden
- International virksomhed

Kontrakt-Periode 2008-2010

Kontrakt-Status Opfyldt

Økonomi

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Samme niveau som 2008
Faktiske udgifter : 112.972 TISK

1-2272-3 Nordens hus på Färöarna

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	NMR FIN. 08	BUD.DISP AV
DKK	13.166.000	13.171.000	12.825.000	68 %	Institutionen

Formål Nordens Hus på Færøerne startede sin virksomhed i 1983. Husets opgave er at formidle nordisk kultur på Færøerne og færøsk kultur i de øvrige nordiske lande, samtidig med at huset har en vigtig funktion som færøsk kulturhus.

Prioriteringer i 2010

- Kulturprojekter for børn og unge
- Kulturprojekter for voksne
- Lokalt kultur- og informationskontaktpunkt
- Erhvervs- og kulturisme
- Nordisk Råds musikpris
- Globalisering med Vestnorden som prioriteret område

Kontraktperiode	2009-2011
Kontraktstatus	Opfyldt
Økonomi	Ingen bemærkninger
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: Samme niveau som 2008 Faktiske udgifter : 4.617 TDKK

1-2274-3 Nordens institut på Åland

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	NMR FIN. 08	BUD.DISP AV
EUR	377.400	380.600	370.200	73 %	Institutionen
MODSVARER DKK	2.812.000	2.839.000	2.758.000		

Formål	Nordens Institut på Åland (NIPÅ) blev oprettet i 1985. Instituttets opgave er at styrke det ålandske kulturliv i samspil med kulturlivet i det øvrige Norden og i samarbejde med lokale kulturorganisationer. Virksomheden foregår hovedsagelig inden for det almenkulturelle område, men også inden for undervisning/forskning og kontakt- og netværksopbygning.
Prioriteringer i 2010	<ul style="list-style-type: none"> • Formidling af ålandsk kunst og kultur til Norden samt kulturudveksling • Kulturel mangfoldighed og interkulturel dialog • Børne- og ungdomskultur • Lokalt kultur- og informationskontaktpunkt • Baltikum
Kontraktperiode	2009-2011
Kontraktstatus	Opfyldt
Økonomi	Ingen bemærkninger
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: Samme niveau som 2008 Faktiske udgifter : 159,3 TEUR

Kulturpolitik

1-2277-3 Nordens institut på Grønland (NAPA)

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	NMR FIN. 08	BUD.DISP AV
DKK	6.144.000	6.147.000	5.985.000	74 %	Institutionen

Formål Nordens institut i Grønland blev oprettet i 1986 i samarbejde med Grønlands hjemmestyre og Nuuk kommune. Instituttets opgave er at styrke det grønlandske kulturliv, fremme Grønlands aktive deltagelse i det nordiske samarbejde og udvikle samarbejdet mellem Grønland og de øvrige nordiske lande, med særlig vægt på kultur-, undervisnings- og forskningsområderne.

Prioriteringer i 2010

- Børne- og ungdomsprojekter
- Nordiske kulturarrangementer i Grønland
- Grønlandske kulturarrangementer i Norden
- Vestnorden
- Det arktiske vindue
- Lokalt kultur- og informationskontaktpunkt

Kontraktperiode 2009-2011

Kontraktstatus Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Samme niveau som 2008
Faktiske udgifter : 3.143 TDKK

1-2548-3 Nordens institut i Finland (NIFIN)

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	NMR FIN. 08	BUD.DISP AV
EUR	845.000	852.000	828.800	99 %	Institutionen
MODSVARER	6.295.000	6.356.000	6.175.000		
DKK					

Formål NIFINs formål er at sprede kendskab i Finland om de øvrige nordiske landes sprog og kultur og at formidle kundskab om det finske sprog og Finlands kultur til det øvrige Norden.

Prioriteringer i 2010

- Bibliotek, herunder det virtuelle børnebibliotek Bibbi
- Produktion og distribution af pædagogisk materiale om Norden
- Afholdelse af sprogkurser
- Seminarier og forelæsninger
- Udvikling af børne- og ungdomskultur netsiden Valhalla

Kontraktperiode 2008-2010

Kontraktstatus Opfyldt

Økonomi	Ingen bemærkninger
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: Samme niveau som 2008 Faktiske udgifter : 323.7 TEUR
Sekretariatsfunktion	

Andre kultursatsningar1-2234-4 Samisk samarbeid

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	3.491.000	3.503.000	4.271.000	100%	MR-K/EK-K

Formål Ändamålet med beviljningen är att stöda det samiska samarbeidet på kulturområdet. Budgetposten fördelas mellan Samerådet och Samiska konstnärrådet. Samerådet är de norska, finska, svenska och ryska samernas gemensamma kulturpolitiska och politiska organ, som idag är organiserat med huvudvikt på fyra sakområden: kultur, mänskliga rättigheter, miljöarbete och samarbeide mellom urbefolkningar. Samiska konstnärrådet är takorganisationen for samiska konstnårsorganisationer som har författare, bildkonstnärer, musiker, komponister och teateranställda som medlemmar.

Prioriteringer i 2010 År 2009 öronmärkte MR-K 500.000 DKK av beviljningen till särskild informations- och rådgivningsverksamhet for samiska kulturaktörer. Medlen överfördes till Kulturkontakt Nord (KKN), som fick till oppdrag att framöver handha informationsverksamheten. Ett beslut om budgetposten skall tas av MR-K i samband med budgetförhandlingarna for år 2011. Inför budgetförhandlingarna kommer sekretariatet att samla information om resultatet av KKN:s informationsverksamhet, samt föra en dialog med de samiska organisationerna.

I projektkontrakten med de samiska organisationerna ingår en oppmaning om att stødet i första hand skall användas till samiskt kulturstød og i mindskad grad till administrativa driftskostnader.

Jämställdhet

Generel inledning

Generel inledning

Samarbetet i MR-JÄM skall leda till en fortsatt utveckling av en nordisk samsyn och en gemensam nordisk plattform och bidra till ett effektivare och rikare nationellt jämställdhetsarbete i vart och ett av de nordiska länderna.

Nordisk jämställdhetspolitik står idag inför nya utmaningar och problemställningar, som avspeglar den ökade globaliseringen, och kompletterar traditionella jämställdhetsområden. Initiativ och aktiviteter inom de två huvudteman kön och makt och kön och unga fokuserar på frågeställningar som de nordiska länderna och de självstyrande områden har ett gemensamt intresse i, och som tar utgångspunkt i målet om nordisk nytta.

De olika projekten syftar till att stärka det nordiska jämställdhetsarbetet, främja kvinnors och mäns lika tillgång till politiska och ekonomiska beslutsprocesser, främja kvinnors och mäns lika ekonomiska ställning och inflytande samt förbättra möjligheterna för både kvinnor och män att förena förvärvsarbete och privatliv. Mäns aktiva deltagande i jämställdhetsarbetet är en förutsättning för att målet om ett jämställt samhälle skall uppnås.

Gemensamma aktiviteter i samarbete med Estland, Lettland, Litauen och NV Ryssland genomförs med myndigheter och NGOs, som har som målsättning att öka den allmänna diskussionen och sprida kunskap om integrering av ett könsperspektiv i samhällets olika områden.

Samarbetet med myndigheter fortsätter på lokal, regional och nationell nivå i NV Ryssland. Projektsamarbetet koordineras inom ramen av Northern Dimension Partnership on Public Health and Social Wellbeing. Aktiviteter för att bekämpa människohandel samordnas mellan samarbetsområdena jämställdhet, social- och hälsa och lagstiftning.

Ministerrådets styringsdokument

Samarbetsprogrammet nordiskt jämställdhetssamarbete 2006-2010 är utgångspunkten för det nordiska jämställdhetssamarbetet. Jämställdhetssamarbetet prioriterar aktiviteter på nya områden, och projekt för år 2010 fastställs i en handlingsplan, som tar utgångspunkt i samarbetsprogrammet för åren 2006-2010, och som godkänns av Mr-JÄM.

Samarbetsprogrammet 2006-2010 fokuserar på två huvudteman:

- Kön och makt
- Kön och ungdom

Dessutom kommer jämställdhetssamarbetet att fokusera på kön, kultur och kommunikation under de kommande åren.

Ministerrådets samarbete med Estland, Lettland och Litauen baserar sig på det nordiska baltiska jämställdhetssamarbetsprogrammet för åren 2009-2010.

Nordiska ministerrådet har med St Petersburgs stad undertecknat Protocol of Intent om jämställdhetssamarbete.

Jämställdhet

Udmøntning af sektorens pro rata reduktion Som övriga sektorer är MR-JÄM:s budget beskuren med 1.3%. Dette bidrag fra MR:JÄM:s kommer att leda till att färre nordiska likestillingspolitiska tiltak og projekt kan genomföras.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2008 Samarbetsprogrammet Med fokus på kön är målet ett jämställt samhälle tar upp två teman, kön och makt och kön och unga.

Kön och makt

I samband med FN:s årliga Kvinnokommissionsmöte (CSW) i New York, arrangerades ett nordiskt side-event Men's violence against women, honour-related violence and oppression and measures to combat trafficking in human beings for sexual purposes. Nordiska ministrar diskuterade mäns våld mot kvinnor, och lyfte fram gemensamma jämställdhetspolitiska åtgärder i Norden och hur de nordiska länderna samarbetar globalt.

MR-JÄM beslöt att genomföra ett nordiskt projekt om temat Jämställdhet och klimatförändringar. Jämställdhetsministrarna önskar på detta sätt sätta fokus på klimadebatten genom att initiera diskussion om klimaförändringar ur ett könsperspektiv och vilka konsekvenser kvinnors och mäns beteende har miljön.

Resultaten från det nordiska projektet Prostitution i Norden presenterades på en konferens, som arrangerades i Stockholm, Sverige. Resultat från det nordiska projektet finns i de rapporter, som publicerades: Prostitution i Norden, Konferensrapport, Stockholm 16-17 oktober 2008, ANP 2008:739 och Prostitution i Norden, forskningsrapport, Tema-Nord 2008:604

På Tvångsäktenskap – nordisk konferens, som arrangerades i Oslo, Norge, diskuterades insatser i de nordiska länderna mot tvångsäktenskap och vilka erbjudanden som länderna och kommuner kan ge personer som utsätts för hedersrelaterat våld eller tvångsäktenskap. Konferensen arrangerades för att utväxla erfarenheter, och diskutera hur olika åtgärder och verktyg har fungerat i de enskilda länderna.

År 2008 har jämställdhetssamarbetsområdet fortsatt att arbeta med insatser att bekämpa människohandel för sexuellt utnyttjande. Insatserna görs inom ramen av EU:s Northern Dimension Partnership on Public Health and Social Wellbeing, NDPHS, och i tätt samarbete med CBSS och andra internationella organisationer. De nordiska och baltiska jämställdhetsministrarna beslöt att utarbeta en strategi för att bekämpa människohandel. Under året arrangerades en nordisk-baltisk-rysk konferens om Cooperation to combat trafficking in human beings between NW Russia, Baltic states and Nordic countries som arrangerades i St Petersburg, Ryssland. Konferensen diskuterade hur man skall utveckla det nordisk-baltisk-ryska samarbetet för att effektivisera insatser för att bekämpa människohandel för sexuella ändamål, och belöt att det behövs ett tätare samarbete i Östersjöregionen för att bekämpa människohandel. NMR arrangerade ett möte med internationella organisationer och task-force för att diskutera samordning och effektivisering av insatserna för att bekämpa människohandel i EU:s nordliga region.

De nordiska och baltiska jämställdhetsministrarna beslöt att utarbeta ett nytt samarbetsprogram för åren 2009-2010. Samarbetsprogrammet skall fokusera på gemensamma politiska frågeställningar. Sharing a common goal konferensen arrangerades i Tallin, Estland för att fira 10 år av nordiskt baltiskt jämställdhetssamarbete. På konferensen presenterades det nordisk-baltiska jämställdhetssamarbetets resultat från 1997-2008. På

Jämställdhet

konferensen presenterades rapporten Sharing a common goal. Nordic-Baltic cooperation on gender equality 1997-2007.

I Nordiska ministerrådet har en tvärasektoriell arbetsgrupp tillsatt av generalsekretären med uppgift fortsatt sitt arbete med att se på hur integrera ett köns- och jämställdhetsperspektiv i NMR:s verksamhet, och har utarbetat en process för integrering av jämställdhet i det nordiska samarbetet och den godkändes av NSK den 2.10.2008. Processen presenterades på NR sessionen i 2008.

Kön och unga

Ungdomars sexuella hälsa ur ett genusperspektiv konferensen diskuterade övergripande beskrivningar av ländernas utmaningar och insatser på ungdomars sexuella hälsa och hur praktiker hade möjlighet att utbyta erfarenheter om arbetet inom fältet i de nordiska länderna.

Nordiska institutet för kunskap om kön, NIKK

Under år 2008 har NIKK vidareutvecklat sin roll som ett kunskaps- och informationscentrum för NMR:s jämställdhetssamarbete. Verksamheten har koncentrerats till ett begränsat antal strategiskt relevanta tematiska områden och fokus för verksamheten har särskilt tagit utgångspunkt i det nordiska samarbetsprogrammet för jämställdhet (2006-10).

NIKK har utnyttjat och vidareutvecklat sin position som arena både för dem som använder och som producerar kunskap om kön och jämställdhet. Via den nya hemsidan har NIKK fortsatt arbetet med kunskapsutveckling och förmedlar via den nya hemsidan om nordisk jämställdhetspolitik och jämställdhets- och könsforskning (www.nikk.no). Förmedlings- och informationsverksamheten stöder NIKKs roll som NMRs viktigaste kunskapsmässiga resurs i genomförandet av samarbetsprogrammet för jämställdhet.

NIKKs satsningar har fokuserat teman som prioriterats av MR-JÄM och som också är aktuella i den offentliga debatten i de nordiska länderna, såsom prostitution, kön och makt i politik och näringsliv, män och jämställdhet, relationen mellan familjepolitik och jämställdhet och flerdimensionell (anti)diskrimineringspolitik. Under året slutfördes projektet Prostitution i Norden. Rapporten Flerdimensional diskrimineringspolitik i Norden – en översikt publicerades år 2008 och presenterades på ett nordiskt seminarium kring temat.

	Budget 2010	Budget 2009	Difference	
			+/-	%
Sum MR-Jäm	8.103	8.610	-507	-5,9%
<i>Projektmedel</i>	3.557	3.290	267	8,1%
1-4410-1 Projektmedel - Jämställdhet	3.557	3.290	267	8,1%
<i>Institutioner</i>	4.546	5.320	-774	-14,5%
1-4480-3 Nordisk institutt for kundskab om kjønn (NIKK)	4.546	5.320	-774	-14,5%
Opdelt på kategorier	8.103	8.610	100%	100%
Projektmidler	3.557	3.290	43,9%	38,2%
Institutioner	4.546	5.320	56,1%	61,8%

Jämställdhet

1-4410-1 Projektmedel - Jämställdhet

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	3.557.000	3.290.000	3.389.000	96 %	EK/MR/Jäm

Formål Projektmedlen skall användas för att följa upp de målsättningar som de nordiska jämställdhetsministrarna har tagit beslut om. I den årliga handlingsplanen för det nordiska jämställdhetssamarbetet beskrivs de projekt och aktiviteter som skall genomföras under år 2009. En del av projektmedlen används till att genomföra aktiviteter som ingår i ordförandeskapsprogrammet. Jämställdhetssamarbetsområdet genomför tvärsektorielt samarbete med justitie-, social- och hälsa, utbildnings- och kulturområdet och med barn och ungdomskommittén. Projektmedel används även för samarbete med de baltiska länderna och NV Ryssland.

Prioriteringar i 2010 Inom teman kring kön och makt och kön och unga fokuseras på mansrollen, den könsuppdelade arbetsmarknaden, etniska minoritetsgrupper och klimatförändringar. Det danska ordförandeskapet sätter även fokus på Västnorden.

- Traditionella mansroller och den könsuppdelade arbetsmarknaden i gränsområden – samarbete med Västnorden
- Det danska ordförandeskapet har generellt valt att prioritera samarbetet med Västnorden. Samtidigt med ordförandeskapet för Nordisk Ministerråd har Danmark också ordförandeskapet för Arktiska rådet.
- Inom jämställdhetssamarbetsområdet sätts fokus på män och mansrollen i gränsområden. Projektets målsättning är att granska de problem män (i bl.a. Grönland och Färöerna) upplever, då de traditionella mansfacken försvinner i takt med den stigande globalise-ringen och är helt aktuellt i samband med finanskrisen och klimatförändringarna, samt de konsekvenser, som den stigande mansarbetslösheten kan ha i lokalsamhällena, som f.eks våld mot kvinnor.
- Syftet med insatsen är att finna exempel på "best practice" hur få män in i andra fack än de traditionella mansfacken.
- Jämställdhet bland etniska minoriteter
- Under ett antal år har det varit fokus på kvinnor och män med invandrarbakgrund i det nordiska samarbetet, speciellt på tvångsäktenskap, hedersrelaterat våld och etablering av samarbete mellan de etniska kvinno-organisationerna. I de nordiska länderna har genomförts olika aktiviteter och fokus har varit på integrationsinsatsen.
- Under det danska ordförandeskapet kommer specifik fokus att sättas på betydelsen av, i den muslimska miljön utbredda sociala kontrollen, som har betydelse för flickor med invandrarbakgrund och kvinnors fria och lika möjligheter att utveckla sig. Samtidigt sam-las in erfarenheter med målet att utbyta best practises och för att belysa situationen i de nordiska länderna om heders- och frigörelsebegreppet med en uppföljande nordisk lancering.
- Flickor, pojkar och klimatförändringar
- De nordiska jämställdhetsministrarna har i under 2009 satt fokus på köns- och jämställdhetsaspekten i klimatinsatsen (under en nordisk summit i februari, under FN sessionen i mars och i förbindelse med COP15 i november).
- Som en uppföljning på den nordiska och FN:s insats påbörjas under det danska ordförandeskapet en informationsinsats om jämställdhet och klimatförändringar som riktar sig till flickor och pojkar.
- Nytt kontrakt
- Utöver ordförandeskapets egna fokusområden kommer det under det danska

Jämställdhet

ordföran-deskapet att utarbetas ett nytt flerårigt nordiskt jämställdhetssamarbetsprogram och ett nytt kontrakt för Nordiska institutet för kunskap om kön (NIKK).

1-4480-3 Nordisk institutt for kundskab om kjønn (NIKK)

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	NMR FIN. 08	BUD.DISP AV
NOK	5.412.000	5.660.000	5.457.000	82 %	Institutionen
MODSVARER DKK	4.546.000	5.320.000	4.966.000		

Formål Nordiska institutets för kunskap om kön (NIKK) överordnade målsättning som ett kunskapscenter är att stöda implementeringen av målsättningarna i MR-JÄM:s samarbetsprogram för jämställdhet. NIKK:s verksamhet har två pelare, en med projektverksamhet och en med informationsförmedling. NIKK skall ha en aktiv dialog med MR-JÄM/ÅK-JÄM och respektive ordförandeskap med målsättning att säkra en levande, aktiv och väl-fungerande nordisk jämställdhetspolitisk debatt. Institutet ska tjäna som länk mellan jämställdhetspolitik och jämställdhetsforskning. NIKK samarbetar med könsforsk-ningsmiljöer och jämställdhetsenheter i Norden, och som ett nordiskt kunskapscentrum är det viktigt att söka samarbete med bl.a. NordForsk och NiCE.

NIKK ska bidra till att det nordiska jämställdhetsarbetet når breda grupper av medborga-re, inkl. medier, intresse- och medborgarorganisationer, arbetsmarknadsorganisationer och näringslivet. NIKK deltar i nordiska, europeiska och internationella arrangemang.

Prioriteringar i 2010 NIKK fokuserar på teman kön och makt och det mångkulturella samhället. NIKK skall även delta i diskussioner kring välfärd i Norden med utgångspunkt i NMR:s globalise-ringsinitiativ. NIKK:s informations- och förmedlingsverksamhet vidareutvecklas i syfte att möta kraven från det omgivande brukarsamhället på effektiv kunskapsutveckling och förmedling av forskning (www.nikk.no).

- Projektet "Kön och makt", som NIKK utför på uppdrag av NMR, avslutas hösten 2009, men förmedlingen och uppföljningen av projektet pågår också under år 2010.
- Implementering av informationsstrategin: vidareutveckling av NIKK:s webbaserade portal och av NIKK magasin.
- NIKK genomför projektet "Jämställdhet och det multikulturella samhället" på uppdrag av NMR under år 2010.
- NIKK skall bidra det danska ordförandeskapet vid genomförandet av ordförandeska-pets prioriteringar.
- NIKK slutför det EU-finansierade projektet FEMCIT, där NIKK ansvarar för delpro-jektet "Socialt medborgarskap: föräldraledigheter och barnomsorg."

**Kontrakt-
periode** 2008-2010

**Kontrakt-
status** Uppfyllt

Jämställdhet

Økonomi	Inga anmärkningar
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: 1 578 NOK Faktiske udgifter : 2 565 NOK

Lagstiftning

Generel indledning

Generel indledning

Samarbetet inom sektorn rör förberedelser inför lagstiftning, initiativ avseende förebyggande och bekämpande av brottslighet, samarbete med de rättsvårdande myndigheterna i de baltiska länderna samt gemensamt nordiskt samarbete rörande EG/EES-rätt.

För att säkerställa en fortsatt enhetlig rättslig utveckling i linje med Helsingforsavtalets målsättningar samt sektorns samarbetsprogram, genomgås aktuella nordiska lagstiftningsinitiativ. Vid behov genomförs även specifika lagstiftningsprojekt.

Under år 2010 följs bland annat följande projekt och resultat från arbetsgrupper upp; dessa handlar om våld och våldsreducering i Norden, samtjänstgöring mellan nordisk polispersonal, FN-konventionen om internationella köp (CISG). Resultaten är avsedda att ligga till grund för överväganden om eventuella gemensamma lagstiftningsförändringar.

Samarbetet kring EU/EES-frågor är angeläget eftersom en stadigt ökande andel av lagstiftningsarbetet numera rör EG/EES-regler. Frågan om nordisk rättslikhet vid genomförande av EU-EES-rättsakter har lyfts fram särskilt under år 2008 och 2009 och denna fråga kommer det även att fokuseras på under år 2010. Det har inom EU bedrivits ett arbete med att skapa en gemensam referensram för europeisk avtalsrätt (CEFR). Ministerrådet kan komma att ytterligare följa och diskutera denna fråga under år 2010. Diskussioner kring ratificeringen av det s.k. Lissabonfördraget är vidare en viktig fråga. Även arbetet i andra internationella fora spelar in.

Ministerrådet genomför en handlingsplan för samarbetet med Estland, Lettland och Litauen. En nordisk-baltisk kontaktgrupp fortsätter sin verksamhet. Aktiviteterna rymmer i huvudsak inom ramen för EU:s handlingsplan för Nordliga dimensionen. Omkring 8 % av budgeten avsätts till nordiskt-baltiskt samarbete.

Ministerrådet följer det arbete som pågår med att utarbeta en nordisk handlingsplan mot människohandel. Skulle det bli aktuellt med lagstiftningsinitiativ på området kommer sektorn att arbeta med frågan under 2010.

Verksamheten följer MR-SAM:s riktlinjer för jämställdhet mellan könen. Jämställdhetshänsyn beaktas vid tilldelningen av projektmedel och genomförande av initiativ.

Ministerrådets styringsdokumenter

Ett samarbetsprogram gäller fr.o.m. år 2005 och tillsvidare. Samarbetsprogrammet har, såsom stipulerats i programmet, utvärderats; utvärderingen har inte föranlett att programmet nu justeras. En ny utvärdering skall genomföras under år 2011.

Samarbetsprogrammet och ordförandeskapsprogrammet utgör grunden för verksamheten. Samarbetet fokuserar på lagstiftningsprocessen och främjar nya initiativ med ett gemensamt intresse. Sektorns nordisk-baltiska samarbete styrs bl.a. av ett mandat för en kontaktgrupp, antaget år 2005 och reviderat år 2007, samt en

Lagstiftning

handlingsplan antagen år 2009.

Udmøntning af sektorens pro rata reduktion Sektorns pro rata uppgår till motsvarande 1,3 % av 2010 års budget, dvs. 18 000 DKK. Denna minskning påverkar sektorns aktiviteter i förhållandevis ringa grad. Reduceringen medför minskade medel till beviljande av projekt.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2008 En arbetsgrupp om nordiskt polisiär- och åklagarsamarbete i brottsutredande verksamhet har avlämnat en rapport med förslag till utvecklat samarbete mellan de nordiska polis- och åklagarmyndigheterna. Vidare har en arbetsgrupp om nordiskt polisiär samtjänstgöring i en rapport lämnat förslag till ett avtal om närmare polisoperativt samarbete mellan de nordiska länderna och berörda myndigheter. En särskild utredare som haft i uppdrag att bedöma de nordiska ländernas reservationer till FN-konventionen om internationella köp (CISG) har därtill överlämnat en rapport med sin överväganden i saken. Nämnade rapporter har beretts vidare inom ministerrådet.

I övrigt har rikspolischeferna i de nordiska länderna, på uppdrag av MR-Lag, lagt fram en strategi för att bekämpa barnpornografi och Internet-relaterade sexuella övergrepp mot barn. Rikspolischeferna har getts i uppdrag av MR-Lag att redovisas hur strategin har genomförts.

	Budget 2010	Budget 2009	Difference	
			+/-	%
MR-Lag	1.355	1.350	5	0,4 %
1-7110-1 Projektmedel - Lagstiftning	1.355	1.350	5	0,4 %
Opdelt på kategorier	1.355	1.350	100 %	100 %
Projektmidler	1.355	1.350	100,0 %	100,0 %

1-7110-1 Projektmedel - Lagstiftning

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	1.355.000	1.350.000	1.335.000	88%	MR/ÅK-Lag

Formål Med utgångspunkt i ministerrådets samarbetsprogram och ordförandeskapsprogrammet säkras genomförandet av de nedanstående prioriteringar som justitieministerna har beslutat. Utifrån särskilda riktlinjer ges ekonomiskt stöd till olika instrument som används till att uppnå dessa mål, bl.a. genom seminarier, konferenser och olika utredningar m.m.

Prioriteringar i 2010

- Slutförande av en utredning om behovet av och förutsättningarna för ingående av en nordisk skuldsaneringskonvention
- Uppföljning av en utredning "Vad är en rättslig myndighet"
- Uppföljning av en promemoria angående nordiskt lagstiftningssamråd vid genomförande av gemenskapsrättsakter
- Uppföljning av en arbetsgrupps uppdrag att utreda frågan om samtjänstgöring mellan nordisk polispersonal

Lagstiftning

- Uppföljning av en särskild utredares uppdrag att bedöma de nordiska ländernas reservationer till FN-konventionen om internationella köp (CISG).
- Uppföljning av ett nordiskt projekt om våld och våldsreducering.
- Arbetet med att se över den nordiska arvskonventionen från år 1934 fortsätter

Uddannelse og forskning

Generel indledning

Generel indledning

Ministerrådet för utbildning och forskning (MR-U) har ansvar för NMR's samarbete inom områdena utbildning- och forskningspolitik och koordinerar NMR's samarbete inom områdena IT-politik och mobilitetspolitik. Utbildning- och forskningssektorn har 2010 en budgetram på sammanlagt MDKK 223,366 MDKK (2009 priser). Utöver dispositionsmedlen har ramen 4 huvudkategorier: Politikutveckling, Mobilitets- och nätverksprogram, NordForsk och Samarbetsorganen (forskning)

MR-U:s arbete har hög prioritet på NMRs globaliseringsinitiativ. Ministerrådet har huvudansvar för 4 av de 14 globaliseringsprojekten och bidrar till ytterligare 8 projekt. Projekten omfattar hela utbildningsväsendet från grundskola till högre utbildning, samt forskningsområdet.

Politikutveckling

Medlen för politikutvecklingen administreras av MR-Us olika rådgivningsgrupper och nätverk. Rådgivningsgruppernas uppgift är policyorienterade och rådgivande, men har också vissa operativa uppgifter. Rådgivningsgrupperna följer genom årliga arbetsplaner upp MR-U:s strategiplan och ordförandeskapets program samt övriga överordnade strategier, och följer relevanta globaliseringsprojekt.

Dessutom rådgives EK-U/MR-U av Expertgruppen Nordens Språkråd och olika ad hoc arbets- och expertgrupper.

Mobilitets- och nätverksprogram

MR-U startade under perioden 2008 – 2011 ett nytt mobilitets- och nätverksprogram, Nordplus Ramprogram, där de tre baltiska länderna deltar på samma villkor som de nordiska. Nordplus ska stärka och utveckla det nordiska samarbetet på alla utbildningssektorer och bidra till att skapa ett nordisk-baltisk utbildningsområde. Kopplat till ramprogrammet igångsattes under perioden 2008-2011 programmet Nordplus Språk och Kultur. För 2010 kommer större vikt läggas på resultatspridning.

NordForsk

NordForsk har en nyckelfunktion i globaliseringsstrategin och för att implementera det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA) som en del av det europeiska forskningsområdet (ERA). NordForsk bidrar till förverkligandet av Toppforskningsinitiativet inom klimat, miljö och energi. Dessutom är NordForsk aktiv i att etablera sammordiska forskningsmiljöer samt forskarutbildningar av högsta internationella kvalitet. Dessa baseras på nationella forskningsprioriteringar och stärker regionens konkurrensförmåga och status som vetenskapssamhälle. NordForsk ska särskilt koncentrera sin insats där länderna har en internationellt stark position eller ett särskilt strategiskt motiv. Initiativen ska utformas utifrån nationella prioriteringar och de organisationer som finansierar den nationella forskningen ska stå för huvuddelen av kostnaderna medan NordForsk först och främst ger speciella stöttningar till de totala projekt- och programkostnaderna.

Samarbetsorganen

De nordiska institutionerna inom MR-Us område är överförda till nationell nivå och är

Uddannelse og forskning

anpassade till värdlandets rättsliga kontext. Under 2008 – 2009 blev kontrakten med samlingsorganen förlängd med fleråriga kontrakt efter en internationell utvärdering.

MR-U har pr. 1.1.2009 genomfört en ny organisering inom språkområdet. Den nya organiseringen har bl.a. följande budgetmässiga konsekvenser:

- 1 MDKK årligen överförs från MR-U's dispositionsmedel (2-2505-1) till ett nytt 3-årigt ramkontrakt om en koordinatorfunktion, som kopplas till Danska Språknämnden.
- 3 200 000 DKK årligen överförs från Nordplus Språk- och Kulturprogrammet (2-2543-2) till ett nytt 3-årigt ramkontrakt med program för språkkurser (Nordkurs, Nordspråk och De Nordiska Pärlorna.)
- 100 000 DKK årligen överförs från Nordplus Språk- och Kulturprogrammet (2-2543-2) till ett nytt 3-årigt ramkontrakt med De nordiska språkpiloterna.
- Fra budgetpost 2-2544-1 flyttes 450.000 DKK til 2-2505-2 MR-U's dispositionsmidler til Ekspertgruppen Nordens Sprogråd (250.000 DKK) samt styrkelse af information og kommunikation (200.000 DKK).

Ministerrådets styringsdokumenter

Den treåriga strategin (2008-2010) för det nordiska utbildning- och forskningssamarbetet löper ut och en ny strategi ska beslutas under 2010. Nuvarande strategi fokuserar på Norden som en ledande och dynamisk kunskaps- och kompetensregion i ett globalt perspektiv. Strategiplanen tillsammans med ordförandeskapsprogrammet och Nordiska Minister rådets globaliseringsinitiativ lägger grunden för det nordiska utbildning- och forskningssamarbetet under 2010.

Udmøntning af sektorens pro rata reduktion⁸

Utbildning, forskning och IT är centrala och prioriterade områden i statsministrarnas pressmeddelande från sommarmötet i Punkaharju 2007 och i Riksgränsendeklarationen från april 2008.

MR-U är starkt involverat i Ministerrådets globaliseringssatsning och bidrar med egna budgetmedel till globaliseringssatsningarna.

Ministerrådet har inom forskningsområdet huvudansvar för följande projekt: Främjande av nordisk toppforskning och utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA). Båda projekten bedrivs i ett nära samarbete med MR-NÄR. När det gäller toppforskning är ambitionen att under 2010 vidarutveckla förverkligandet av Toppforskningsinitiativet inom energi, klimat och miljö och dessutom att eventuellt utveckla ett nytt toppforskningsprogram inom områdena välfärd och hälsa. När det gäller utvecklingsarbetet av det nordiska forsknings- och innovationsområdet ska en fortsatt realisering av spjutspetsprojekt och koordineringsinitiativ, stärka basen för bättre utnyttjande av EUs forskningsprogram samt förbättra profileringen av det samlade nordiska kunskapsområdet.

Främjande av högre utbildning ska det under 2010 fokuseras på att utlysa nya Nordic Master program samt att bidra till konsolidering av existerande. I anslutning till satsningen på Nordic Master program följer ett kvalitetssäkringsprojekt av NOQA (Nordic Quality Assurance). Den nordiska kunskapsbasen inom högre

⁸ Bemærk, at alle beløb i dette afsnit er i 2009-prisniveau.

Uddannelse og forskning

utbildninginstitutioner ska utnyttjas bättre när det gäller kommersialisering och växt. Det ska ses närmare på möjligheterna för ömsesidig förstärkning av satsningarna på Nordic Master och Nordic Centres of Excellence.

Globaliseringsprojektet "God utbildning av unga och vuxna" ska under 2010 genom EK-U/MR-U följa upp förslag från studien om avhopp med fokus på ungdomsutbildning samt med en eventuell vidare nordisk satsning på utbildningsforskning och forskningsförmedling. Utvecklingsarbete inom entreprenörskap och utbildning kommer att följas upp. Arbetet med effektiv läs- och skrivundervisning för vuxna kommer att bli fortsatt behandlat under 2010. Lär- och dialogforumet vidareutvecklas och det ska ses på möjligheterna till att koppla forumet till en internationell konferens om den nordiska modellen för organisering av vuxenlärande samt eventuellt även inom grundskolan och ungdomsutbildningen under 2010. Ett delmål med projektet är ökat samarbetet mellan utbildningssektorn, arbets- och näringsliv, och detta följs upp under 2010.

Ytterliggare uppföljning av de nordiska lärarutbildningarna sker genom mer specifika komparativa studier, eventuellt som en del av en nordisk satsning på utbildningsforskning.

För att förbättra regionens möjlighet att för dra nytta av globaliseringen och utveckla utbildningssystemen förstärks samarbetet med Estland, Lettland och Litauen. De baltiska länderna deltar på lika villkor som de nordiska i Nordplus Ramprogram 2008-2011. Forskningssamarbetet ska förbättras genom ett gemensamt arbete mellan ländernas utbildning- och forskningsdepartement. Utbildnings- och forskningssamarbetet med Ryssland förbättras genom ömsesidig förankring och gemensamma prioriteringar. Inom EU:s Östersjöstrategi ska MR-U bidra inom utvalda områden. Arktisk samarbete inom utbildning och forskning vidareutvecklas på basis av arbetet i den så kallade Arktis 8 ad hoc gruppen inom utbildning och forskning. Man ska följa upp områden som stärker det nordiska samarbetet i förhållande till EU, Europarådet, OECD, UNESCO, Östersjörådet (CBSS), Barentsrådet och Arktiska rådet.

Den prorata reduktion som MR-SAM på 1,3 % på alla sektorer betyder reduktion i MR-U's budget på 2.942 TDKK. Reduktionen er på MR-U's område fordelt proportionalt med 1,3 %, når der ses bort fra de ovenfor nævnte omflytninger mellem budgetposter, som følge af omorganiseringen af sprogområdet. Dette vil betyde en vis nedgang i aktiviteter spredt over sektorerne.

**Resumé af
Ministerrådets
resultater i
2008**

MR-U's strategi 2008-2010 blev rapporterat av den islandske utbildning- och kulturministern vid Nordiska Rådets session i Helsingfors oktober 2008.

MR-U har givit bidrag till utvecklingen av Ministerrådets globaliseringsinitiativ. MR-U har haft huvudansvar för utvecklingen av 4 projekt och har gett bidrag till ytterligare 8 projekt.

För Nordplus Ramprogram för perioden 2008-2011 genomfördes en omfattande informationskampanj i hela Norden och Baltikum under dess första utlysningsskifte 2008 och intresset för programmet var mycket stort.

Uddannelse og forskning

Program	Sökanden (antal)	Bifallda projekt (antal)
Nordplus Junior	340	151
Nordplus Högare Utdanning	301	191
Nordplus Voksen	90	43
Nordplus Horisontal	46	21
Nordplus Ramprogram	777	406
Nordplus språk- och kultur**	48	37
Nordplus totalt	825	443

Det uppstod oväntat vissa svårigheter med det elektroniska sök- och rapporteringssystemet, som skapade problem för många sökanden. Svagheter med elektroniska sök- och rapporteringssystemet blev förbättrade under 2008 och fungerade väl under sökomgången 2009.

Programmet blev 2008 konsoliderat med en välfungarande, koordinerande administration- och informationssordning i alla 8 länder och 3 självstyrande områdena, med huvudkomite och delprogramkomité, sammanhängande programbeskrivningar, vägledning och arbetsrutiner samt gemensam Nordplus web-portal www.nordplusonline.org. Med tanke på bl.a. den nordiska prioriteringen av klimatfrågorna och klimatkonferensen i Köpenhamn december 2009, beslöt Hovedprogramkommittén efter en hemställan från MR-U att göra klimat till en av prioriteringarna inför utlysningarna 2009.

På språkområdet har det 2008 blivit genomfört ett stort arbete med språkorganisering som har gett en helt ny organisering och med en starkare koordinering av det nordiska språksamarbetet. Det har även resulterat i en ökad tonvikt av stärkt grannspråks förståelse bland barn och unga. Det nya Nordplus Språk- och Kultur har genomfört sin första ansökningsomgång i nära samarbete med Nordplus ramprogram.

HØGUT har arbetat med "Främjande av högre utbildning i Norden" och har bidragit till igångsättande av ett utvärderingsprojekt som bland annat syftar till att utveckla metoder och kriterier för utvärdering av gemensamma nordiska utbildningsprogram. Det blev beslutat om en ny utlysning av Nordiska Masterprogram baserat dels på den starka respons som den första utlysningrundan fick dels på den rapport och bedömning som gjorts av de nationella kvalitetssäkringsorganen, NOQA. Ett konkret startprojekt blev igångsatt avseende profilering av högre utbildning i Norden i dialog med de nationella organisationer som är ansvariga för profilering. En studie, Kommersialisering och entreprenörskap vid högre lärosäten i Norden, blev igångsatt.

NSS tog under 2008 fram en studie om övergången från skola till arbetsliv för att öka kunskapen om den gymnasiala yrkesutbildningens betydelse för att underlätta ungas etablering på arbetsmarknaden. NSS arbetade under 2008 även med yrkesutbildning, med stöd till de nationella beslutsprocesserna knutna till Köpenhamnsprocessen, samt med visst utvecklingsarbete rörande nationella yrkestävlingar. Dessutom initierades en ny nordisk rapport som analyserar resultaten för de nordiska länderna - PISA 2006 som kommer att presenteras på en konferens på Island augusti 2009.

Ordförandeskapskonferensen på temat kön, utbildning, och arbetsliv samlade cirka 300 deltagare.

SVL har följt upp Nätverk för Vuxnas Lärande. NVL har genomfört en mycket positiv utveckling med en rad aktiviteter, nätverk, kunskapsförmedling och lärandeprocesser. Aktiviteterna är förankrade i alla länder och antalet deltagare har från 2005 – 2007 ökat från 1298 till 2118. Med bakgrund i evalueringen av nordisk Nätverk för Vuxnas Lärande (NVL) blev det beslutat om nya kontrakt, program och koordinator. SVL har satt igång studier av om integration följer vuxen- och efterutbildning, effekten av läs- och skrivundervisning för vuxna och om validering och erkännande av realkompettenser.

En första komparativ studie rörande de nordiska lärarutbildningarna har under 2008 igångsatts och utgjorde underlag för en temadiskussion under MR-U:s möte oktober 2008.

NordForsk har vidareutvecklat sin verksamhet. Genom flaggskeppet Nordic Centres of Excellence sammanför NordForsk de främsta nationella forskningsmiljöer i Nordiska virtuella center och totalt 1600 forskare omfattas av NCoE ordningen. NordForsk finansierade även över 200 projekt som involverade mer än 11.000 forskare och forskarstudentär. Koordineringen av gemensamma nordiska forskningsinvesteringar har förstärkts bland annat med lanseringen av s.k. NORIA nett – ett finansieringsinstrument riktat mot de nationella forskningsfinansierande organen. För att stärka samarbetet mellan universitet och näringsliv har NordForsk under 2008 lanserat Private Public Partnership (PPP) PhD Program. Programmet Joint Nordic Use of Research Infrastructure har lanserats och 19 konkreta projekt har igångsatts. NordForsk publicerar löpande studier som analyserar och identifierar nordiska styrkepositioner.

De nordiska institutionerna har under 2008 och 2009 utvärderats av internationellt sakkunniga. Kvaliteten inom flera av institutionerna bedöms som mycket hög och i vissa delar världsledande.

Nordisk forskning skapar initiativ i världsklass, något som bevisas av exemplet att två nordiska initiativ var bland de 14 i Norden som blev tilldelade European Research Councils prestigefyllda "Advanced Investigator grants":

eScience som ett satsningsområde inom IT har vidareutvecklats och under 2008 har man arbetat fram förslag till en nordisk strategi samt lagt fram ett förslag till handlingsplan. Genom NordForsk är ett eScience NORIA-nett etablerat. Ledarforum som består av de nationella IT-direktörerna blev vidareutvecklat. Det blev upprättat en expertgrupp för utveckling av framtida scenarier för IT som bas för möjliga nordiska gemensamma satsningar.

En nordisk baltisk ad hoc grupp för värdering av stärkt nordisk baltisk samarbete på forskningsområdet blev upprättat och det lades fram utkast till en rapport med förslag till områden, prioriteringar och ramverk. Arbetet avslutas under 2009.

Den arktiska ad hoc arbetsgruppen för ökat samarbete inom utbildning- och forskningsområdet mellan de 8 arktiska länderna lade fram sin rapport med förslag till förstärkning av utbildning- och forskningssamarbetet i Arktis på en rad områden.

De nordiska och baltiska utbildningsministrarna diskuterade på sitt gemensamma möte i

Uddannelse og forskning

december insatserne for videre samarbejde, både på uddannelses- og forskningsområdet.

Arbejdet med Nord-Vest Ryssland blev videreudviklet med "Preparatory actions" inden for uddannelse og forskning for et tættere og ligeværdigt samarbejde. Dette resulterede for uddannelsesområdet, særligt inden for højere uddannelse, i cirka 30 projekter mellem Norden og Nord-Vest Ryssland efter omfattende konkurrence. Nordiske centre for fremadrettede forskning blev styrket med russisk deltagelse inden for forskningsområdet.

	Budget 2010	Budget 2009	Difference	
			+/-	%
Sum MR-U	215.686	226.308	-10.622	-4,7%
<i>Generelle uddannelses- og forskningsindsatser</i>	3.493	4.037	-544	-13,5%
2-2505-1 Dispositionsmedel-Uddannelse og forskning	3.493	4.037	-544	-13,5%
<i>Politikudvikling m.v.</i>	16.583	12.620	3.963	31,4%
2-2510-1 Nordisk skolsamarbejde (NSS)	1.606	1.600	6	0,4%
Rådgivningsgruppen for Nordisk samarbejde om Voksnes				
2-2520-1 Læring (SVL)	1.142	1.138	4	0,4%
2-2530-1 Rådgivningsgruppen for højere uddannelse (HÖGUT)	1.353	1.347	6	0,4%
2-2544-1 Det nordiske sprogsamarbejde	5.211	1.291	3.920	303,6%
2-2553-1 Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur	584	582	2	0,3%
2-3127-2 Politikudvikling voksnes læring	6.687	6.662	25	0,4%
<i>Mobilitets og netværksprogrammer</i>	72.388	75.459	-3.071	-4,1%
2-2513-2 Nordplus rammeprogram	63.079	62.842	237	0,4%
2-2534-4 Bidrag til Nordisk Sommaruniversitet (NSU)	1.159	1.155	4	0,3%
2-2543-2 Nordplus sprog og kulturprogrammet	7.099	10.415	-3.316	-31,8%
2-2545-2 Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet	1.051	1.047	4	0,4%
<i>NordForsk</i>	97.829	108.894	-11.065	-10,2%
2-3100-3 NordForsk	96.854	107.922	-11.068	-10,3%
2-3140-1 Nordisk komité for Bioetik	975	972	3	0,3%
<i>Forskning i øvrigt</i>	25.393	25.298	95	0,4%
2-3180-2 Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)	10.426	10.387	39	0,4%
2-3181-2 Nordiska Institutet for Sjørett (NIFS)	3.107	3.095	12	0,4%
2-3182-2 Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)	4.925	4.907	18	0,4%
2-3184-2 Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)	5.033	5.014	19	0,4%
2-3185-2 Nordisk Samisk Institutt (NSI)	1.902	1.895	7	0,4%
Opdelt på kategorier	215.686	226.308	100%	100%
Projektmidler	14.364	10.967	6,7%	4,8%
Støtteordninger	103.309	106.264	47,9%	47,0%
Institutioner	96.854	107.922	44,9%	47,7%
Organisationsbidrag	1.159	1.155	0,5%	0,5%

Uddannelse og forskning

Generelle forsknings- og uddannelsesindsatser2-2505-1 Dispositionsmedel-Utbildning och forskning

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISPAV
DKK	3.493.000	4.037.000	3.992.000	96%	MR-U/EK-U

Formål Disposisjonsmidlene anvendes til å finansiere politisk relevante prosjekter og initiativ, særlig med sikte på oppfølging av NMR's globaliseringsinitiativ og MR-Us nye strategi 2008-2010.

Særligt for 2010:

Der flyttes DKK 250.000 til driftmidler til den nye Ekstertgruppe Nordens Sprogråd samt DKK 200.000 for at styrke informasjon og kommunikation på sprogområdet, fra budgetpost 2-2544-1 det Nordiske sprogsamarbejde til 2-2505-2 MR-U's disposisjonsmidler.

1.000.000 DKK fra MR-U's disposisjonsmidler er afsat for at Netværket ved Dansk Sprognævn kan varetage den nye koordinatorfunktion og de aftalte netværksaktiviteter, jf. også budgetpost 2-2544-1

MR-U er i øjeblikket ved at forberede et muligt uddannelsesforsknings- og formidlingsinitiativ, som også inkluderer spørsmålet om frafald. På møde EK-U 4/09 den 8. december 2009 beslutter EK-U, om man vil indstille til MR-U at igangssette et sådant initiativ i 2010. I kompromisforslaget mellem Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd er det forslået at øremærke 2 MDKK af MR-Us disposisjonsmidler, såfremt EK-U på møde 8. december 2009 beslutter at indstille at igangssette initiativet

Desuden er der på MR-Us område to studier i gang med relation til frafaldsproblematikken; et som er rettet mod ungdomsuddannelserne og et mod læreruddannelsen. Dersom et større uddannelsesforsknings- og formidlingsinitiativ besluttes, vil disse studier integreres i dette.

- Prioriteringer i 2010**
- Oppfølging av globaliseringsinitiativene
 - Oppfølging på studien av forskning, utvikling og utdanning i en krisetid
 - Eventuell satsning på initiativ til utdannings- forskning og formidling
 - Eventuell oppfølging av Nordisk Klimadag
 - Evaluering av Nordplus

Politikudvikling m.v.2-2510-1 Nordiskt skolsamarbete (NSS)

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISPAV
DKK	1.606.000	1.600.000	1.582.000	99%	Nordiskt skol-samarbeid (NSS)

Formål Rådgivningsgruppen for nordiskt skolsamarbeid (NSS) er et policy-, rådgivende og iverksettende organ for Nordisk Ministerråd (utdannings- og forskningsministrene). Virksomheten omfatter førskoleområdet, grunnskole og videregående opplæring (studie-

Uddannelse og forskning

og yrkesforberedende). Samarbeidet skal bygge videre på og fremme skoleutvikling i de nordiske landene og internasjonalt, innen prioriterte områder, når det gjennom dette kan oppnås en nordisk merverdi.

Prioriteringer i 2010 Økt kvalitet i utdanningen er en overordnet prioritering for NSS arbeid.

- Videreutvikle globaliseringsprosjektet "En god opplæring for ungdom og voksne", herunder følge opp resultater og anbefalinger fra studien om frafall og arbeidet med entreprenørskap, kreativitet og innovasjon, samt avholdelse og videreutvikling av Lære- og dialogforum.
- Videreføre arbeidet på yrkesopplæringsområdet, herunder styrke koblingen til arbeidslivet blant gjennom globaliseringsprosjektet nevnt ovenfor samt iverksette en studie om fremtidige kompetansebehov. NSS bidrar med egne midler inn i globaliseringsprosjektet.
- Vurdere videreføring av den Nordiske Klimadagen og arbeidet rettet mot skoleelever om klima samt oppfølging av FNs klimatoppmøte.
- Bidra til å øke barn og unges interesse og forståelse for de nordiske språk.
- Følge opp arbeidet med erfaringsutveksling om språk-, lese- og skriveutvikling samt vurdere en videreføring av det nordiske samarbeidet knyttet til PISA-undersøkelsene.

2-2520-1 Rådgivningsgruppen for Nordisk samarbeide om Voksnes Læring (SVL)

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	1.142.000	1.138.000	1.126.000	97%	SVL

Formål Rådgivningsgruppen for nordisk Samarbejde om Voksnes Læring (SVL) er policy-, rådgivende og utførende organ for Nordisk Ministerråd (uddannelses- og forskningsministrene). Virksomheten omfatter folkeopplysning, grunndannelse for voksne, erhvervsuddannelse og etter- og videreutdannelse i et perspektiv av livslang læring. Rådgivningsgruppen skal styrke det nordiske samarbejde om voksnes læring og den nordiske konkurrence i en globaliseret verden. Samarbejdet skal sigte på, at der opnås nordisk merværdi.

Prioriteringer i 2010 Et gjennomgående tema i SVL's arbejde er livslang læring og kompetenceudvikling. SVL lægger desuden vægt på en god dialog og et godt samspil med miljøer og aktører engageret i voksnes læring i Norden.

- Følge globaliseringsinitiativet om "En god opplæring for ungdom og voksne", herunder følge opp på delresultater i studiet om effekt af forskellige typer af læse- og skriveundervisning samt afholdelse og videreudvikling af Lære- og dialogforum. SVL bidrager med egne midler til læse- og skrivestudiet
- Udvikle styringsdialogen med nordisk Netværk for Voksnes Læring (NVL) efter MR-U's beslutning om nyt grundlagsdokument samt placering hos ny værtsorganisation
- Overveje hvordan resultaterne fra studiet om integration gennem voksen- og efteruddannelse kan anvendes og bidrage til ny integrationspraksis
- Sikre voksne gode muligheder for rådgivning og vejledning i forhold til fortsat kompetenceudvikling ved at behandle spørgsmålet om effekt af vejledning og rådgivning
- Initiere et nordisk møde for miljøer engageret i voksnes læring om motivation af

Uddannelse og forskning

kortuddannede for efteruddannelse. Mødet skal stimulere erfaringsudveksling og samspil mellem miljøerne

- Initiere kortlægning af læreruddannelsesmuligheder for voksenundervisere med henblik på at kvalificere voksenunderviseres kompetencer

2-2530-1 Rådgivningsgruppen for høgre uddanning (HÖGUT)

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	1.353.000	1.347.000	1.332.000	88%	HÖGUT

Formål Rådgivningsgruppen for højere uddannelse (HÖGUT) er policy-, rådgivende og udførende organ for Nordisk Ministerråd (uddannelses- og forskningsministrene). HÖGUT har som oppgift att stödja nordiskt samarbete inom högre utbildning, samt utveckla och stärka den nordiska utbildningsgemenskapen. Detta gäller samtliga eftergymnasiala utbildningsnivåer vid universitet och högskolor.

Prioriteringer i 2010 HÖGUT kommer under perioden att arbeta med frågor som relaterar sig till MR-U:s strategi för 2008-2010 samt med frågor som är relevanta för högre lärosätena i Norden med särskilt fokus på det globaliseringsprojekt som rör högre utbildning. HÖGUT har ett brett anslag till det högre utbildningsområdet men kommer särskilt att fokusera på nedanstående prioriteringar.

- Uppföljning och igångsättning av Nordic Master Program
- Följe udviklingen indenfor Nordplus rammeprogram, især Nordplus højere uddannelse.
- Följa reformarbetet inom högre utbildning i de nordiska länderna
- Följa upp möjlighetsstudien om en nordisk utbildningsforskning- och förmedlingsinitiativ
- Uppföljning av studien om rekryteringsproblematiken inom de nordiska lärarutbildningarna

Sekretariatsfunktion NMRS

2-2544-1 Det nordiske sprogsamarbejde

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	5.211.000	1.291.000	1.277.000	98%	Nordisk Skole-samarbejde (NSS)

Formål Denne budgetpost består af tre dele:

- 1) 3-årig rammekontrakt (2009-2011) med Dansk Sprognævn som forvaltningsorgan om varetagelse af samlingen af aktiviteter, der omfatter den nye koordinatorfunktion, som har et budget på 1 MDKK pr. år som finansieres af MR-U's dispositionsmidler (2-2505-1) og aftalte netværksaktiviteter. Aftalte netværksaktiviteter indeholder aktiviteter som Netværket for Sprognævnene i Norden driver med et budget på 800.000 DKK pr. år.

Overordnet skal koordinatorfunktionen bidrage til:

- At koordinere aktiviteter på sprogområdet som ikke før blev koordineret,
 - At aktører på sprogområdet får bedre kendskab til hinanden, og motiveres til at samarbejde,
- At få synergieffekt ud af samspillet mellem sprognævne/sprogrådene, samt koordineringen af Program for sprogkurser, dvs. Nordspråk, Nordkurs og de Nordiske Perler,
- At skabe større effektivitet i arbejdet, idet der er en tidshorisont for planlægning, og der foretages løbende opfølgning på resultater,
 - At skabe kontinuitet i driften,
 - At det nordiske sprogsamarbejde bliver mere synligt for omverdenen.

2) 3-årig rammekontrakt med Program for sprogkurser (2009-2011) gennem "Nordisk mål" med De nordiske perler (Hanaholmen - kulturcentrum för Sverige och Finland, Voksenåsen og Fondet for dansk-norsk samarbeid - Lysebu og Schæffergården), Nordspråk og Nordkurs. Det overordnede formål med Nordisk mål er at uddanne lærere (blivende og praktiserende) til at blive i stand til at blive kompetente undervisere i Nordens sprog og inspirere og motivere dem til at satse mere på denne undervisning. Målsetningen med Nordisk mål er at sikre bedre ressourceudnyttelse og styrket formidlingseffekt af de skolerelaterede kurser, som holdes af De nordiske perlene, Nordspråk og Nordkurs. Videre skal Nordisk mål bidrage til større synlighed og en klarere profilering af nabosprogsarbejdet og øge kompetencen indenfor dette felt. Budgettet er 3.200.000 DKK pr. år, som er overført fra Nordplus Sprog- og Kulturprogrammet (2-2543-2).

3) 3-årig kontrakt vedrørende De nordiske sprogpiloter. En sprogpilot er en praktislærer/øvelsesskolelærer, der har fokus på nabosprog og inddrager nabosprogsdimensionen i undervisningen i grundskolen. En sprogpilot er også en ressourceperson, der kan hjælpe kolleger med at tilrettelægge nabosprogsundervisning og give gode råd om materialer og metoder. Endelig er en sprogpilot en praktikvejleder, der kan bidrage til, at nabosprogsdimensionen får en plads i de lærerstuderendes praktik. Budgettet er på 100.000 DKK pr. år, som er overført fra Nordplus Sprog- og Kulturprogrammet (2-2543-2).

- Prioriteringer i 2010**
- Indsatsen på sprogområdet i Nordisk Ministerråd skal fremover rettes mod målgruppen børn og unge og styrkelsen af deres sprogforståelse. Ovennævnte aktører skal understøtte den udvikling.
- Aftalte netværksaktiviteter fastsættes af Netværket for Sprognævne i Norden i slutningen af 2009. Opgaverne bliver blandt andet følgende:
 - Arrangere møder, konferencer og seminarer om sprogpleje og sprogbevaring, sprogrådgivning og sprogteknologi.
 - Udgive rapporter, årsskriftet Sprog i Norden og andre skrifter.
 - Drive en fælles hjemmeside for Netværket for Sprognævne i Norden.
 - Fra 2009 skal en del af aftalte netværksaktiviteter rettes mod børn og unge og deres nabosprogsforståelse, fx ved at mindst én af de årlige konferencer som afholdes skal have en bred og udadvendt målgruppe hvor børn, unge og deres nabosprogsforståelse indgår som tema eller ved at målgruppen børn og unge i skolen berøres i relevant materiale.
 - "Nordisk mål" skal uddanne lærere (blivende og praktiserende) til at blive i stand til at blive kompetente undervisere i Nordens sprog og inspirere og motivere dem til at satse mere på denne undervisning.

Uddannelse og forskning

- De nordiske sprogpiloter skal uddanne flere sprogpiloter til gavn for nabosprogsundervisningen.
- Videreføre kampagnen fra 2009 som har til formål at styrke børn og unges sprogforståelse.
- At indhente kønsrelateret statistik.

Ledelse og adm. Faktiske udgifter : Koordinatorfunktionen er nyoprettet pr. 1.1.2009, Program for sprogkurser og De nordiske sprogpiloter blev oprettet i 2009 i deres nuværende form. De planlagte udgifter for de enkelte administratorer af sprogsamarbejdet er følgende: Dansk Sprognævn: 234.000 DKK, Nordkurs 142.000 DKK, Nordspråk 25.000 DKK, De nordiske perler 180.000 DKK og de De nordiske sprogpiloter 6.000 DKK.

Sekretariatsfunktion

- 1) Dansk Sprognævn for at drive koordinatorfunktionen.
- 2) Program for sprogkurser for at drive Nordkurs, Nordspråk og De nordiske perler.
- 3) De nordiske perler for at drive De nordiske sprogpiloter

2-2553-1 Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	584.000	582.000	575.000	99%	MR-U / EK-U

Formål MR-U overtog 2006 ansvaret for at koordinere NMRS IT-politik og har i tillæg ansvar for den enskildte IT-politiken for utbildnings- og forskningsområdet. Budgetposten skal støtte MR-Us aktiviteter på ansvarsområdet.

Prioriteringer i 2010 EK-U/MR-U besluttede i 2006 at satsa på udvikling af eScience som et flaggskepp for nordisk IT-politik. Uppgifter på området är att medverka till en Nordisk eScience strategi, att vidareföra resultat från en extern IT-expertgrupps arbete och att stärka de nordiska ländernas IT-direktörers utväxling och samarbete.

- Uppfölja vidareutvecklingen av det Nordiska eScience strategikutkastet till en Nordisk eScience handlingsplan med sikte på att aktivt medverka till att en Nordisk strategi implementeras på området och eventuellt ge stöd till aktiviteter vilka implementerar handlingsplanen.
- Vidareutveckla den externa IT-expertgruppens arbete med framtidsscenarioer på IT-området, för vidareföring av eventuella nordiska tilltag på IT-politikområdet.
- Ordna två möten för de nationella IT-direktörerna i ländernas offentliga förvaltning för att stärka nordiskt samarbete och erfarenhetsutväxling på detta område.
- Bistå det norska nationella kompetenscentret för fri programvara att genomföra ett projekt för att främja fri programvara i Norden.

2-3127-2 Politikudvikling voksnes læring

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	6.687.000	6.662.000	6.587.000	100%	SVL

Formål Nordisk Netværk for Voksnes Læring (NVL) blev etableret i 2005. Efter evaluering af NVL i 2007 besluttede MR-U i efteråret 2008 organisering og indretning af NVL fra 2009. Netværket er organiseret omkring en samordnende enhed/hovedkoordinator og

Uddannelse og forskning

nationale netværk/landekoordinatorer i alle de nordiske lande og kontaktmiljøer i de selvstyrende områder. I 2010 skal NVL følge og analysere udviklingen inden for området voksnes læring, bygge netværk, informere om nordisk samarbejde om voksnes læring, sprede resultater/erfaringer fra rapporter, projekter, udviklingsarbejder samt bidrage med underlag til SVLs arbejde (SVL er en rådgivningsgruppe under MR-U, se budgetpost 2-2520-1).

Prioriteringer i 2010	NVL skal fremme livslang læring og kompetenceudvikling, bidrage til personlig udvikling og demokratisk deltagelse, bidrage til at resultater fra Nordplus rammeprogram (Nordplus Voksen) omsættes i god praksis i uddannelsessystemerne i landene samt informere struktureret og strategisk om nordisk samarbejde om voksnes læring. <ul style="list-style-type: none"> • Kompetenceudvikling inden for forskellige uddannelsesområder, i arbejdslivet og i samfundslivet • Kvalitetssikring og kvalitetsudvikling, herunder resultater af investeringer i forskellige former for voksnes læring • Anerkendelse af og validering af individers kompetencer, metoder og dokumentation • Vejledning i forhold til videre uddannelse og kompetenceudvikling, især med henblik på vejledning af kortuddannede
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: 3.550.000. NVL drives af 1 heltidsansat person og 7 deltidsansatte personer i landene. Ressourcen angår både faglige og administrative udgifter. Værtsorganet har ikke registreret tidsforbruget, men det skønnes, at ca. 85 % angår faglige udgifter. Faktiske udgifter : 3.300.000. NVL drives af 1 heltidsansat person og 7 deltidsansatte personer i landene. Ressourcen angår både faglige og administrative udgifter. Værtsorganet har ikke registreret tidsforbruget, men det skønnes, at ca. 85 % angår faglige udgifter
Sekretariatsfunktion	Vox, nasjonalt senter for læring i arbejdslivet, i Oslo

Mobilitets- og Netværksprogrammer2-2513-2 Nordplus rammeprogram

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	63.079.000	62.842.000	62.136.000	100%	4 forskellige programkomitéer

Formål MR-U har etableret Nordplus Rammeprogram for 4-års perioden 1.1.2008 – 31.12.2011. Rammeprogrammet inneholder en tverrsektoriell (horisontal) del og 3 sektorprogrammer henholdsvis for skoleområdet, høyere utdanning og voksnes læring. Fra 2008 er det også iverksatt ny programorganisering, ny administrasjonsordning og ny styringsstruktur.

Nordplus Rammeprogram er åpnet for deltakelse fra Estland, Latvia og Litauen på like fot med de nordiske land. Det nordiske budsjettet for rammeprogrammet for 2010 er på 62.025 TDKK i 2009 priser, og det baltiske budsjettet er på 3.610 TDKK i 2009 priser i 2010.

Utenfor, men assosiert til rammeprogrammet er det etablert et separat nordisk språkprogram for perioden 2008 - 2011, Nordplus Nordiske Språk og Kultur, uten baltisk innbetaling og deltakelse. (Se budsjettpost 2-2543-2).

Nordplus Rammeprogram 2008-2011 har følgende overordnede prioriteringer i samsvar med MR-Us strategi 2008-2011 og NMR's globaliseringsinitiativ:

- Fremme nordisk språk og kultur og gjensidig nordisk-baltisk språklig og kulturell forståelse;
- Styrke og utvikle det nordiske utdanningssamarbeidet og bidra til å skape et nordisk-baltisk utdanningsområde;
- Bidra til utviklingen av kvalitet og innovasjon i utdanningssystemene for livslang læring i deltakerlandene gjennom utdanningssamarbeid, utviklingsprosjekter, utveksling og nettverksbygging;
- Støtte, bygge på, dra nytte av og spre innovative produkter og prosesser på utdanningsområdet gjennom systematisk utveksling av erfaringer og god praksis.

Prioriteringer i 2010

De 4 nordisk-baltiske programkomiteene for Nordplus Rammeprogram fastsetter årlige konkrete prioriteringer for delprogrammene, dvs. hvilke områder, tema og problemstillinger som skal vektlegges ved utvelgelse av prosjekter innenfor delprogrammene. Prioriteringene for programåret 2010 fastsettes våren 2009 og programmidlene for 2010 utlyses ca. november-desember 2009 i alle nordiske og baltiske deltakerland.

- Delprogrammet Nordplus Horizontal skal bidra til bedre synergi og samarbeid i et perspektiv av livslang læring, støtte innovative prosjekter på tvers av de tradisjonelle kategorier og sektorer og prosjekter som kan ta opp andre, nye, bredere og mer komplekse problemstillinger og utfordringer og støtte innovative prosjekter på språkområdet. Deltakere er alle personer, institusjoner og organisasjoner i deltakerlandene på området utdanning og livslang læring. Prioriterte aktiviteter er tverrsektorielle utviklings- og samarbeidsprosjekter, nettverk, studier og analyser, konferanser, prosjekter for å bygge ned grensehindre på utdanningsområdet, prosjekter for spredning, utveksling og kommunikasjon av resultater og erfaringer.
- Delprogrammet Nordplus Junior skal knytte institusjonene i grunnskole- og gymnasutdanning (studie- og yrkesforberedende) i deltakerlandene sammen i nettverk for utvikling av kvalitet og innovasjon. Deltakerne er klasser/grupper, lærere, skoleledere og annet personale i grunnskole og ungdomsutdanningen, samt enkeltelever i ungdomsutdanningen. Prioriterte aktiviteter er mobilitets- og utviklingsprosjekter.
- Delprogrammet Nordplus Høyere Utdanning skal knytte institusjonene i høyere utdanning (HU) i deltakerlandene sammen i nettverk for utvikling av kvalitet og innovasjon. Deltakerne er HU institusjoner (lærere, studenter og personell), organisasjoner og institusjoner i HU, bedrifter, arbeids- og næringsliv. Prioriterte aktiviteter er student- og lærermobilitet, intensivkurs, samarbeid om kvalitetssikring, utvikling av felles studieprogram og andre samarbeidsaktiviteter.
- Delprogrammet Nordplus Voksen skal bidra til utvikling og fornyelse innen voksnes læring gjennom etablering av nettverk og samarbeid mellom aktører i deltakerlandene på området. Deltakerne kommer fra alle deler av voksnes læring, så vel formell, ikke-formell og uformell læring, i regi av utdanningsinstitusjoner, virksomheter, foreninger eller frivillige organisasjoner, innen allmenn- eller yrkesrettet utdanning for voksne, folkeopplysning eller frivillig foreningsarbeid.

Uddannelse og forskning

	<p>Prioriterte aktiviteter er mobilitetsprosjekter både for elever og lærere, tematiske nettverksprosjekter, utviklingsprosjekter og kartleggingsprosjekter.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Et overordnet prioritering for rammeprogrammet er å fremme like muligheter for begge kjønn. Det vil bli arbeidet for å finne frem til bedre rapporteringsmetoder innen rammeprogrammet.
Ledelse og adm.	<p>Planlagte udgifter: 7,2 MDKK (inkl. administrasjon av Nordplus Nordiske Språk og Kultur).</p> <p>Faktiske udgifter : 6,2 MDKK (inkl. administrasjon av Nordplus Nordiske Språk og Kultur).</p>
Sekretariats-funksjon	<p>For Nordplus Rammeprogram er det etablert en administrasjonsordning organisert i et koordinert konsortium bestående av 5 nordiske hovedadministratorer, inkludert hovedadministratoren for Nordplus Nordiske Språk og Kultur. Konsortiet suppleres med nasjonale informasjonskontorer i de baltiske land og informasjonspunkter i de selvstyrte områdene, og utgjør én ny og helhetlig Nordplus administrasjonsordning.</p> <p>For Nordplus Rammeprogram er det etablert programkomiteer med nordisk og baltisk representasjon; 1 hovedprogramkomité og 3 underprogramkomiteer. Konsortiet ivaretar sekretariatsfunksjon i forhold til programkomiteene for Nordplus Rammeprogram.</p>

2-2534-4 Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU)

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	1.159.000	1.155.000	1.142.000	100%	Styret for NSU

Formål	<p>NSUs hovedoppgift är att främja det nordiska samarbetet inom forskning genom att stärka den vetenskapliga idé- och nätverksutvecklingen inom tvärfagliga områden, som ännu inte har resulterat i etablering av samnordiska forskningsprojekt. Verksamheten består i att deltagere från olika fagområden, karriärer, generationer, institutioner och språk samlas runt gemensamma studier knutna till interdisciplinära problemställningar.</p> <p>NSU grundades i 1950 och är i dag strukturerad som en svensk ideell organisation, där jf. en årlig projektkontrakt stöds med ett verksamhetsbidrag från NMR. NMR täcker pt. ca. 80 % av de aktuella inkomsterna; resten betalar deltagarna. NSU har inga ansatta.</p>
Prioriteringer i 2010	<p>NSU vill fortsätta och utveckla sin kärnverksamhet, dvs. arbeidet i studiekretserna, som håller sina respektive vintersymposier och en gemensamt nordisk sommerkonferance, och den tilhørende informations- og publikationsverksamheten.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Företaga ett 60-års jubileums sommersession for ca. 130 deltagere, och planera sommersessionerna för 2011 och 2012. • Stöda det löpande akademiske arbeidet i 8 studiekretser, företaga 8 vintersymposier och 1-2 adhoc symposier för i allt ca. 150 deltagere. • Utgiva opp till 6 böcker och sända 4 nyhetsbrev. • Introduktion av nya akademiske miljøer i NSU, härunder andra NMR-støttede institutioner. • Vidareutveckling av synliggörandet av NSU och dermed öka deltagarantalet. • Vidareutveckling og förbättring av procedurerna inom NSU Press. • Ökning av NSU basinntekter med min. 15 %.

Uddannelse og forskning

2-2543-2 Nordplus sprog og kulturprogrammet

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISPAV
DKK	7.099.000	10.415.000	10.298.000	99%	Programkomitéen for Nordplus Sprog- og Kulturprogrammet

Formål Nordplus Nordiske Sprog- og Kulturprogrammet er udviklet og etableret udenfor Nordplus rammeprogram (2-2513-2) som et separat nordisk sprogprogram. Deltagerne i Nordplus Nordiske Sprog- og Kulturprogrammet 2008-2011 er Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige, og de selvstyrende områder Færøerne, Grønland og Åland samt det samiske sprogområde.

Programmet består af to dele:

En del som er målrettet Nordens sprog, som yder støtte til projektaktiviteter, netværksaktiviteter, og mobilitetsaktiviteter.

En del som er målrettet mobilitet på grundskole- og gymnasieområdet.

I 2009 blev der overført 2.014.000 DKK fra Nordplus Junior til Nordplus Sprog- og Kulturprogrammet. Midlerne er øremærket mobilitet på grundskole- og gymnasieområdet. Her ydes støtte til udveksling med henblik på at styrke elevernes/det pædagogiske personales sprogforståelse, sprogkundskaber og kulturkendskab.

Prioriteringer i 2010 Nordplus Nordiske Sprog- og Kulturprogram har to overordnede målsætninger i årene 2008-2011:

At styrke sprogforståelsen, og i særdeleshed nabosprogsforståelsen (dansk, norsk og svensk).

At stimulere interessen for, kundskab om og forståelse for nordiske kulturer, sprog og livsvilkår.

- Aktiviteter som styrker nabosprogsforståelsen (dansk, norsk, svensk).
- Aktiviteter som styrker nordboeres forståelse af ikke-skandinaviske, nordiske sprog, såsom finsk og islandsk.
- Initiativer som styrker de nordiske sprogs stilling indenfor og udenfor Norden, særsomt med hensyn til højere uddannelse, forskning og EU.
- Sprogteknologisk samarbejde og udviklingsarbejde (særsomt sprogkontrol, oversættelse og flersproglig informationssøgning).
- Aktiviteter som styrker mulighederne for nordboere med ikke-nordisk modersmål at tage del i det nordiske sprogfællesskab.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 646.644 DKK
Faktiske udgifter : 951.916 DKK

Sekretariatsfunktion Det Internationale Kontor for Uddannelse i Island.

Uddannelse og forskning

2-2545-2 Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	1.051.000	1.047.000	1.036.000	96%	Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i Udlandet

Formål Netværket Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet (SNU) er et samarbejdsorgan for de nordiske landes administrationer af undervisning i Nordens sprog, litteratur, kultur og samfundsforhold ved højere læreanstalter i udlandet. SNU har sit mandat fra Nordisk Ministerråd, og er også et rådgivende organ for Nordisk Ministerråd og andre instanser på sit sagsområde. Samarbejdsnævnets formål er: At bidrage til at styrke og bistå med at koordinere den Nordenundervisning, der foregår ved over 200 højere læreanstalter udenfor Norden og at tage initiativer til at styrke samarbejdet mellem dem, der underviser i nordiske emner, i og udenfor Norden.

Prioriteringer i 2010 Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet bevilger støtte til at fremme samarbejdet mellem de lektorer som underviser i nordiske sprog ved udenlandske universiteter, holde faglige, regionale konferencer for lektorerne og arrangere symposier og foredrag ved universiteter i aktuelle indsatsområder, foretage større sammenhængende regionale satsninger for at styrke samarbejdet mellem Nordenunderviserne og institutionerne.

- Fortsætte regionale satsninger ved udvalgte universiteter. Nordamerikasatsningen fortsætter med hovedmålet at synliggøre Norden og fremme interessen for og kendskabet til nordisk kultur i disse regioner, specielt litteratur. Der er udarbejdet projektplaner om tre symposier om nordisk litteratur (en hvert år) og en multi-media-udstilling på tre læresteder. Dette koordineres med forberedelsen af udgivelsen af en ny, stor, nordisk litteraturhistorie på engelsk som bliver sponsoreret af International Comparative Literature Association. En satsning i Asien (Indien) igangsættes.
- Arrangere og gennemføre en nordisk lektorkonference.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 100.000 DKK
Faktiske udgifter : 100.000 DKK

Sekretariatsfunktion Sigurdur Nordal Institutet i Island er administrationssekretariat for Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i Udlandet. Sigurdur Nordal Institutet er underlagt Arna Magnusson Institutet for Islandske studier.

Uddannelse og forskning

Nordforsk

2-3100-3 NordForsk

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	NMR FIN. 08	BUD.DISP AV
NOK	115.302.000	114.811.000	110.875.000	85 %	NordForsk
MODSVARER DKK	96.854.000	107.922.000	100.896.000		

Formål NordForsks overordnede mål er i henhold til statuttene å bidra til å befeste og videreutvikle Norden som en av verdens mest dynamiske regioner for forskning og innovasjon, og slik bidra til å styrke landenes internasjonale konkurransekraft og sikre befolkningens levekår.

NordForsk har som hovedoppgave å fremme et effektivt samarbeid mellom de nordiske landene i spørsmål om forskning og forskerutdanning av høyeste internasjonale kvalitet. Statuttene definerer tre roller for NordForsk: finansiering, koordinering og policy rådgivning.

Prioriteringer i 2010 NordForsks visjon: Nordforsk er et viktig instrument for å kombinere nasjonale styrkeposisjoner slik at synergieffekter oppstår og som igjen bidrar til Nordens fremgang på globalt nivå. Innen Norden vil NordForsk vara en kompetent, innovativ og effektiv samordner og aktør innen forskningsfinansiering og policyformulering. NordForsk skal være en sentral aktør i gjennomføringen av toppforskningsinitiativet og flere av NordForsks instrumenter og virksomhetsformer vil spille en viktig rolle under implementeringen av toppforskningsinitiativet

- Programmene for nordiske spissforskningsenheter "Nordic Centers of Excellence" (NCoE) er flaggskipene blant NordForsks finansieringsinstrument. Ved hjelp av en mangeårig toppfinansiering av samarbeidskostnader som nettverk, gjesteforskere og forskerutdanning, samordner NCoE-programmene de beste nasjonale forskningsmiljøene innen spesifikke områder og løfter underliggende nasjonale investeringer til å produsere nordiske synergier. NCoE-programmene er finansiert gjennom en common pot- konstruksjon sammen med nasjonale forskningsfinansierer. NordForsk vill i 2010 vidareføra dessa program. NordForsk skal gjennom et langsiktig arbeide og god strategisk dialog skape forutsetninger for nye NCoE-satsninger innen områder hvor flere nordiske land har felles styrkeposisjoner. Aktuelle nye NCoE-satsninger kan bl.a. komme som et resultat av globaliseringsprosessen og de foreslåtte toppforskningsinitiativ.
- NordForsks ambisjon er å identifisere og støtte fremragende forskning i alle dets former; grunnforskning, strategisk-, tillämpad- och policyorienterad forskning etc. En av de handlingslinjer som er definert i strategien er å anvende, evaluere og utvikle finansieringsinstrument for å optimalisere støtte til forskning og forskerutdanning der nordisk samarbeid har forutsetning for å gi en betydelig merverdi. NordForsk vil fremover fokusere porteføljen av finansieringsinstrumenter for i enda større grad oppnå denne målesettingen. En god balanse mellom fornyelse og kontinuitet av instrumentene gir forskerne optimal tilgang til støtte. forskning i alle dets faser.
- Samordningsfunksjonen er en horisontal funksjon som preger alle NordForsks

aktiviteter. I løpet av de siste årene er det utviklet visse aktiviteter som har hovedfokus på nettopp samordning og koordinering. Mobilitetsprogrammet for nydisputerte forskere innen stamcelleforskning har som mål å fremme nordisk samarbeid og koordinering av fremtidig forskning innen området. NORIA-nettprogrammet for utvikling av det nordiske forsknings- og innovasjonsrommet startet i 2007. Programmet skal bidra til økt samarbeid mellom nasjonale forsknings- og innovasjonsfinansierende organer på ulike tematiske områder, og har nå gitt konkrete resultater av i form av en felles nordisk utlysning innen transport og logistikk. På sikt kan NORIA-nettaktivitetene bidra til åpning av nasjonale program og felles nordiske utlysninger innen ulike temaer. En første samordningsaktivitet av pilotkarakter angående forskningsinfrastruktur er innledet og forventes også å lede til ytterligere satsninger. I 2008 introduserte NordForsk et 3-årig "Nordic Private Public Partnership (PPP) PhD mobility programme" som har som mål å fremme samarbeid mellom akademien og industrien. I tråd med strategien vil alle nye typer av satsninger evalueres før en beslutning om videreføring tas. Dessa satsninger videreføres under 2010.

- NordForsk's kjernekompetanse er gode forskningsadministrative prosesser og administrerer derfor ulike programmer på vegne av Nordisk Ministerråd. En ny, stor, satsing i perioden vil være globaliseringsprogrammet "Klimaeffekter på primærnæringene – effekter og tiltak" initiert av MR-FJLS. Initiativet skall ses i sammenheng med og i relation till Toppforskningsinitiativet.
- NordForsk skal være en viktig og relevant aktør innen policy spørsmål ved å produsere strategiske analyser som er ønsket på politisk nivå og som skaper debatt på nordisk nivå. Ambisjonen er å legge til rette for en god utvikling av nordisk forskningspolitikk. Det organiseres bl.a. NORIA-symposier og andre konferanser som setter aktuelle tema på dagsorden og det gis ut forskningspolitiske analyser i serien NordForsk Policy Briefs. Aktuelle tema i 2010 kan belyse kunnskapspolitiske spørsmål knyttet til videreutviklingen av det nordiske globaliseringsarbeidet.
- Gjennom to NordForsk Nabo-programmer som retter seg mot Estland, Latvia og Estland og mot Nordvest-Russland, er målsettingen å styrke samarbeidet med disse landene på forskningsområdet i tråd med ambisjonene i Nordisk Ministerråds samarbeid med nærområdene.
- I henhold til NordForks visjon skal det nordiske forsknings- og innovasjonsrommet NORIA være den første og best fungerende regionale delen av det europeiske forskningsrommet ERA. EU:s syvende rammeprogram for utvikling innen forskning og teknikk (FP7) utgjør en viktig plattform for forskningssamarbeidet innen ulike områder. NordForsk skal være en aktør i dette arbeidet ved å tilby muligheter til nordisk koordinering av aktiviteter som retter seg mot programmet. Sammen med Nordic Innovasjonssenter (NICE) og Joint Research Centre/IPTS i Seville er NordForsk ansvarlig for prosjektet NORDERA som skal kartlegge erfaringer fra forskningssamarbeidet i Norden for slik å bidra til såvel videreutviklingen av det europeiske forskningsområdet (ERA) og for NORIA. Prosjektet finansieres av EU-kommisjonen og avsluttes ved utløpet av 2010.

**Kontrakt-
periode** 2007-2009

**Kontrakt-
status** 2007-2009

Uddannelse og forskning

Økonomi	Ingen bemærkninger
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: ca 4,1 MNOK Faktiske udgifter : 3,986 MNOK

2-3140-1 Nordisk kommitté for Bioetik

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	975.000	972.000	961.000	97%	Nordisk kommitté for bioetik

Formål Nordisk kommitté for bioetik, som tillsattes 1989, har som oppgitt att följa utvecklingen inom biovetenskaperna och identifiera etiska problem i anslutning till dem. Kommittén skall också främja nordiskt samarbete och informationsutbyte mellan forskare, parlamentariker och opinionsbildare om etiska aspekter av biovetenskaplig forskning, utveckling och tillämpning samt bidra till ökad information och debatt i de nordiska länderna om bioetiska frågor.

Det aktuella mandatet omfattar 2008-2010.

Prioriteringer i 2010 Kommittén har en konkret planering för verksamheten 2009 och delar av 2010. På grund av budgetplaneringens tidiga skede är alla teman inte helt fastslagna och nya teman kan tillkomma.

- Undervisning i och information om bioetiska frågor.
- Medicinetiska frågor med anknytning till livets början och dess slutskede, t ex: aborter, assisterat självmord, assisterad befruktning. Konkret innebär det att vi vill studera vilka konsekvenser de nya, förbättrade metoderna för fosterdiagnostik har för de olika nordiska ländernas abortpraxis och lagstiftning.
- Miljöetik med anknytning till biobränslen samt fiskerinäringen och havets resurser. Kommittén har vid två tidigare tillfällen arrangerat seminarier under rubriken "Bioethics of the Sea" i samarbete med De nordiska organisationerna för fiskeri och miljö. Det finns ett ömsesidigt önskemål från denna organisation och kommittén att fortsätta detta samarbete.
- Kommitténs avsikt är även att främja kommunikationen med övriga sektioner inom Nordiska Rådet och Nordiska Ministerrådet.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Utgifterne for 2010 forventas vara i samma storleksordning som for 2008.
Faktiske udgifter : De administrativa utgifterne for 2008 var 30 007 EUR (DKK 223.852 med NMR-kurs 7,46).

Sekretariatsfunktion Sekretariat, förvaltning och kommitténs internetsidor administreras av Vetenskapliga samfundens delegation i Finland.

Forskning i øvrigt2-3180-2 Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	10.426.000	10.387.000	10.270.000	100%	Styret for NORDITA

Formål Ägarskapet för Nordita blev överfört till Kungliga Tekniska Högskolan i Sverige och från 2007 är Nordita ett samarbetsorgan under NMR. Norditas främsta uppgift är att främja forsknings- och utbildningsverksamhet i Norden, samt att utföra grundforskning på högsta internationella nivå inom teoretisk fysik. För att uppnå detta bedriver institutet förutom grundläggande forskning vetenskaplig programverksamhet med 1-2 månaders intensiv forskning kring konkreta frågor med stort nordiskt deltagande, ett stipendiatprogram för unga forskare främst från Norden och utbildar doktorander vid kurser och forskarskolor samt genom forskarhandledning. Nordita stöder utvecklingen av nya forskningsområden i Norden och främjar tillämpningar av den teoretiska fysikens metoder på övriga områden av samhälls- eller teknisk betydelse. En evaluering av Nordita utförs i April 2009. Efter slutförd evaluering inleds förhandlingar med sikte på ett nytt kontrakt.

Prioriteringar i 2010 Nordita prioriterar verksamheter som bidrar till att stärka forskningen inom teoretisk fysik i vid mening i Norden. I detta ingår grundforskning, programverksamhet, stipendie- och gästforskarprogram samt forskarskolor.

- Genomförandet av sju särskilda vetenskapliga program under året, vilka täcker ett brett urval av vetenskapliga områden. Detta innebär en ökning av programverksamheten jämfört med tidigare år.
- Fullföljandet av en ersättningsrekrytering av en lektor.
- Genomföra minst två forskarskolor.
- Genomföra en masterklass för högskolestuderande.
- Stärka den administrativa kompetensen på grund av större behov, t.ex. administration av Astrophysical Dynamo European Research Council (ERC) Advanced Grant projektet, ökad programverksamhet och förstärkt dataservice.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Der forutser en cirka 25% ökning av de administrativa kostnaderna 2010 på grund av ERC projektet, ökad programverksamhet och ökad dataservice, hvoraf en stor del dækkes af overhead på ERC projektet. SEK 3.003.750 (DKK 2.403.000 med NMR-kurs 0,8)

Faktiske udgifter : De administrative kostnaderna under 2008 var SEK 2.403.000 (DKK 1.922.400 med NMR-kurs 0,8). Samarbejdsorganets samlede udgifter udgjorde i 2008 SEK 22.380.000 i 2008 (DKK 17.904.000 med NMR-kurs 0,8).

Sekretariatsfunktion Kungliga Tekniska Högskolan.

Uddannelse og forskning

2-3181-2 Nordiska Institutet for Sjørett (NIFS)

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	3.107.000	3.095.000	3.060.000	100%	Styret for NIFS

Formål Ejerskabet for Nordisk institutt for sjørett (NIFS) blev overført til Universitet i Oslo (UiO) i 2004, og er nu et samarbejdsorgan under NMR.

Nordisk institutt for sjørett (NIFS) skal fremme forskning og undervisning i de nordiske land i sjørett, alminnelig transportrett, energi- og petroleumsrett og beslektede fagområder. NIFS skal videre opprettholde en høy kompetanse i alminnelig formuerett. NIFS skal innen sine fagområder drive forskning og forskerutdanning, tilby undervisning og videreutdanning, utgjøre et internasjonalt kompetansesenter, utvikle internasjonalt samarbeid og sikre forskningsformidling.

Prioriteringer i 2010 NIFS har i sin virksomhet først og fremst fokus på å fremme og videreføre det nordiske samarbeidet innen rammene for sitt mandat. På grunn av rettens økende grad av internasjonalisering får imidlertid aktiviteten på instituttet også en mer globalisert innretning.

- Forskning knyttet til sikkerhet og ansvar innenfor skipsfarts, offshore- og energi sektoren. Dette inkluderer fokus på nordområdene og til Østersjø-/Baltikum-området og spørsmål knyttet til miljøutslipp fra skip.
- Forskning innen energi- klima og miljørett med fokus på globaliserings- og klimaspørsmål.
- Forskning knyttet til kontrakter i skipsfarts-, off shore og energi sektoren, herunder en rekke ulike typer av kontrakter knyttet til skip, offshoreinstallasjoner, transport og energi. Særlig fokus rettes mot multimodale transportere.
- Forskning innen Energimarkedsrett dvs. reguleringen av henholdsvis gassmarkedet og kraftmarkedet.
- Opprettholde og videreføre kompetansen i alminnelige formuerettslige fag, herunder kontraktsrett, forsikringsrett, erstatningsrett, tingsrett, og tredjemannsvern.
- Videreføre undervisningstilbud innen sjørett, sjøforsikring, forsikringsrett, energirett, kontrakter i petroleumsrett og engelsk kontraktsrett.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: De administrative omkostninger forventes at være af samme størrelsesorden i 2010 som 2008 NOK 595.925 (DKK 560.170 med NMR-kurs 0,94) . Faktiske udgifter : De administrativa kostnaderna för 2008 var 595.925 NOK (DKK 560.170 med NMR-kurs 0,94). Samarbejdsorganets samlede udgifter udgjorde NOK 19.976.573 i 2008 (DKK 18.777.979 med NMR-kurs 0,94).

Sekretariats-funktion Universitetet i Oslo.

2-3182-2 Nordisk Institut for Asiastudier (NIAS)

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	4.925.000	4.907.000	4.852.000	100%	Styret for NIAS

Formål	<p>NIAS blev indlejret på Københavns Universitet(KU) i 2005 og er et samarbejdsorgan under NMR. NIAS arbejder i et nordisk konsortium med Københavns Universitet som hovedpartner og værtsinstitution. NIAS samarbejder med KU om implementering af dets strategiske satsning på Asien området.</p> <p>NIAS er et uafhængigt nordisk forsknings- og serviceinstitut, som genererer og kommunikerer indsigt i Asiens moderne samfundsudvikling set i en historisk og kulturel kontekst. NIAS dækker hele Asien.</p> <p>NIAS aktiviteter omfatter: Grundforskning og anvendt forskning; egen videnskabelig publikation gennem etablerede publikationskanaler, samt nordisk og international, videnskabelig publicering på eget forlag (NIAS Press); Støtte til forskeruddannelse i de nordiske lande og undervisning på Master og PhD-niveau; Arbejdsstipendier for Master og PhD-studerende (NIAS SUPRA); Informations- og biblioteksservice i det nordiske område (NIAS LINC - NIAS Library and Information Centre); intellektuel udveksling og støtte til nordiske landespecifikke og tematiske netværk; Samarbejde med NMR omkring udvikling af øvrige aktiviteter i Asien og NMR's globaliserings-strategi, hvor udvikling af relationer til Asien vil spille en rolle; Konsulentarbejde og rådgivning for NMR.</p> <p>Gennem samarbejde med 26 nordiske universiteter og forsknings-institutioner i Nordic NIAS Council bidrager NIAS til koordinering, konsolidering og ekspansion af Asienstudier i de nordiske lande.</p>
Prioriteringer i 2010	<p>NIAS prioriterer aktiviteter, som gavner NMR, Nordic NIAS Councils medlemmer samt Københavns Universitet. Prioriteringerne er fastlagt i NIAS Strategi 2008-2012. Mange af aktiviteterne har et nordisk og internationalt sigte.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Videreudvikling af forskerfokus på Asiens rolle i og indvirkning på en globaliseret verden. • Konsolidering og videreudvikling af eksisterende aktiviteter og services. • Lancering af NIAS Press' elektroniske publicerings- og markedsføringsplatform. • Konsolidering og opdatering af www.AsiaPortal.info. • Styrket servicering af medlemmerne i Nordic NIAS Council i deres eget miljø. • Afholdelse af en årlig Nordic NIAS Council konference • Tilvejebringelse af ekstern finansiering m.h.p. stabilisering af NIAS' finansielle grundlag samt relevant udvidelse af aktiviteter.
Ledelse og adm.	<p>Planlagte udgifter: De administrative omkostninger for 2010 forventes at være på samme niveau som i 2008, DKK 1.901.003.</p> <p>Faktiske udgifter : De administrative udgifter for 2008 var DKK 1.901.003.</p> <p>Samarbejdsorganets samlede udgifter udgjorde i 2008 DKK 12.397.268 i 2008.</p>
Sekretariatsfunktion	<p>Sekretariatsfunktionen ligger på NIAS. Regnskab/finansiell styring og IT-ydelser sker i samarbejde med Københavns Universitet.</p>

Uddannelse og forskning

2-3184-2 Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	5.033.000	5.014.000	4.958.000	100%	Styret i NORDVULK

Formål Eierskabet for Nordiskt Vulkanologiskt Center (NORDVULK) blev overført til Islands Universitet i 2004, og NORDVULK er nu et samarbejdsorgan under NMR. NORDVULK er et nordisk forskningscenter indenfor emnet vulkanologi. Centeret er idag en integreret del af det Geovidenskabelige Institut på Islands Universitet. NORDVULK's formål er at opretholde et nordisk kompetance center indenfor forskning i vulkanologi og relaterede emner, herunder at vejlede og uddanne yngre nordiske forskere indenfor feltet således at den faglige ekspertise indefor disse emner opbygges/opretholdes i de nordiske lande. NORDVULK udbyder hvert år 5 stillinger til nordiske yngre forskere samt PhD studerende. Forskning udført på NORDVULK publiceres i internationale tidsskrifter, og præsenteres på både nordiske samt internationale konferencer. Desuden stræber NORDVULK efter at afholde årlige sommerskoler med nordisk deltagelse ("graduate" niveau) hvor der sættes fokus på varierende emner indenfor vulkanologi.

Prioriteringer i 2010 At opretholde og udvikle NORDVULK's virksomhed indenfor både vulkanologisk forskning på internationalt niveau samt uddannelse af yngre nordiske forskere og PhD studerende.

- Opretholdelse af NORDVULK's publikationsrate, samt medarbejdernes aktive deltagelse ved internationale møder og konferencer.
- Særligt fokus forventes at blive lagt på udbygningen af de årlige sommerskoler, med en nordisk sommerskole på "undergraduate" niveau, for derigennem ikke bare at styrke forbindelser indenfor det nordiske vulkanologiske netværk, men også som et led i at udbrede kendskab og interesse for NORDVULK's stipendiat program.
- Yderligere udbygning og forstærkning af NORDVULK's internationale vulkanologiske samarbejde, således at Nordvulk forbliver synlig som et nordisk kompetencecenter indenfor forskning i vulkanologi samt relaterede områder på internationalt niveau.
- Synligheden af NORDVULK som en veletableret ressource indenfor nordisk samarbejde er for året 2010 et område som er højt prioriteret. Således er NORDVULK's PR aktiviteter et prioriteringsområde, i form af forelæsnings (for både lægmand, i uddannelsesøjemed samt på akademisk niveau), vedligeholdelse af hjemmeside med løbende information om aktiviteter, samt repræsentation af NORDVULK ved relevante offentlige møder, og endelig øget kommunikation med NMR om NORDVULK's nuværende samt kommende aktiviteter, og nye muligheder indenfor det Nordiske samarbejde

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: De administrative omkostninger for 2010 forventes at være i samme størrelsesorden som i 2008, 7.784.000 ISK (DKK 544.880 med NMR-kurs 0,07). Faktiske udgifter : De administrative omkostninger for 2008 var ISK 7.784.000 (DKK 544.880 med NMR-kurs 0,07). Samarbejdsorganets samlede udgifter udgjorde i 2008 ISK 187.197.000 (DKK 13.103.790 med NMR-kurs 0,07).

Sekretariatsfunktion Sekretariatsfunktionen udføres af Islands Universitet.

Uddannelse og forskning

2-3185-2 Nordisk Samisk Institutt (NSI)

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	1.902.000	1.895.000	1.873.000	100%	Styret for SH

Formål Eierskapet for Nordisk Samisk Institutt (NSI) blev i 2004 overført til Sámi allaskuvla - Samisk høgskole, og er nu et samarbejdsorgan under Nordisk Ministerråd (NMR). Samisk høgskole arbeider for å styrke samiske samfunn, næringer, viten og kompetanse samt språk og kultur. Høgskolen skal produsere og effektivt formidle kvalitetsmessig god forskning som møter kunnskapsbehov og kunnskapsutfordringer i det samiske samfunn, øke kunnskapen om og forståelsen for samiske forhold og samenes situasjon som minoritet og urfolk i samfunnet generellt, i Norden og internasjonalt.

Prioriteringer i 2010 Samisk språkforskning og videreutvikling av samisk som vitenskapsspråk innen fagområdene språkforskning, humaniora, pedagogikk og urfolksforskning.

- Samarbeid med Nordvest-Russland om samiskrelatert forskning og kompetanseoppbygging, er en naturlig del av allsamisk forskning og urfolksforskning i Norden.
- Gjennomføring av pilotprosjektet om kartlegging og dokumentasjon av samisk tradisjonell kunnskap. Utvikling av metoder for innsamling, vern, kunnskapslagring, bruk og formidling står sentralt. Samtidig arbeides det med å utvikle prosjektet til et nordisk og allsamisk prosjekt om samisk tradisjonskunnskap.
- Arbeidet med samisk statistikk videreføres. Samisk høgskole fungerer som sekretariat for Faglig analysegruppe for samisk statistikk finansiert av Arbeids- og inkluderingsdepartementet i Norge.
- Innen rettsforskning gjennomføres prosjekter om samisk rettshistorie og rettsutvikling på svensk og norsk side. Nye forskningsfelter innen rettsforskning planlegges.
- Det gjennomføres dr.gradprosjekter og utvikles en langsiktig fagstrategisk plan for forskning innen samisk næringsutvikling og innovation. Turisme er sentralt i dette arbeidet. Høgskolen er også i ferd med å utvikle forskningskompetanse innen samiske tradisjonelle næringer som fiske, jakt og kombinasjonsnæringer. Hensikten er å bidra til utvikling av bærekraftige samiske lokalsamfunn.

Ledelse og adm. Planlagte utgifter: De administrative kostnadene for 2010 forventes å være NOK 2.300.000 (DKK 2.162.000 med NMR-kurs 0,94). Faktiske utgifter : De administrativa kostnadene for 2008 var NOK 2.830.097 (DKK 2.660.291 med NMR-kurs 0,94). Samarbejdsorganets samlede utgifter utgjorde i 2008 NOK 11.971.433 (DKK 11.253.147 med NMR-kurs 0,94).

Sekretariats-funksjon Sekretariatsfunksjonen for Samisk forskningsinstitutt (SDI) er samorganisert med Samisk høgskoles øvrige virksomhet. Den faglige – og administrative organiseringen vil være endret i 2010. I 2009 samlokaliseres Høgskolen med andre institusjoner i nytt Diehtosiida (vitenskapsbygg).

Arbejdslivspolitik

Generel indledning

Generel indledning

Nordisk Ministerråds fornyede satsning på det nordiske globaliserings samarbejde har også inden for arbejdslivsområdet betydet en øget fokusering på globaliseringens muligheder og udfordringer.

Som det fremgår af de nordiske statsministres Riksgrænseerklæring fra 8.-9. april 2008, er der en bred fælles opfattelse af, at bl.a. arbejde og velfærd udgør grundlaget for fremgang i globaliseringsarbejdet. Dette kommer også klart til udtryk i MR-As samarbejdsprogram 2009-2012, hvor globaliseringen er fremhævet som et af de udviklingstræk, samarbejdet på arbejdslivsområdet i særlig grad vil blive orienteret mod. Endvidere er den demografiske udvikling og klimaforandringerne nævnt som centrale udfordringer i programmet.

Det overordnede formål med samarbejdet vil være at sikre et bæredygtigt grundlag for et velfungerende nordisk arbejdsmarked i et konkurrencedygtigt Norden. Målene for samarbejdet omfatter tilvejebringelse af en tilstrækkelig, kompetent og omstillingsparat arbejdsstyrke samt at videreudvikle de høje nordiske arbejdsmiljøstandarder med henblik på yderligere at fremme sundhed og velfærd i arbejdet. Det er endvidere et mål at styrke balancen mellem lønmodtagerbeskyttelse og fleksibilitet samt fremme ligestilling og ligebehandling på arbejdsmarkedet.

Med disse mål for øje vil samarbejdet også fokusere på, hvordan man gennem nordisk samarbejde i kontakten med internationale fora kan fremme den nordiske arbejdsmarkedsmodel og det nordiske arbejdsmarkeds gode arbejdsvilkår, arbejdsmiljø og tilpasningsevne. Det praktiske samarbejde om tolkning og implementering af EU's regelværk i de nordiske lovgivninger vil blive fortsat med henblik på at forebygge unødige forskelle og grænsehindre på det nordiske arbejdsmarked.

Samarbejdet organiseres af Embedsmandskomiteen for arbejdsliv (EK-A), som udstikker retningslinjer for og fordeler MR-A's budget til EK-As tre udvalg samt til Nordjobb, NIVA og budgetposten 'Kommunikation om arbejdsliv'. Endvidere nedsætter EK-A ad hoc grupper efter behov. Sådanne grupper er f.eks. den Nordisk-baltisk-polske EU-informationsgruppe og den Nordiske informationsgruppe om arbejdslivsspørgsmål (NIAL-gruppen).

Ministerrådets styringsdokumenter

Det nordiske samarbejde på arbejdslivsområdet tager i 2010 udgangspunkt i MR-As samarbejdsprogram 2009-2012. Programmet fastlægger mere konkret vejen til ovennævnte mål.

Endvidere har MR-A på sit møde i oktober 2008 tilsluttet sig EK-As udmelding om, at man ønsker at udvikle konkrete samarbejdsprojekter med følgende globaliseringstemaer:

1. Rekruttering af udenlandsk arbejdskraft/migration.
2. Udfordringerne for de nordiske arbejdsmarkeds- og aftalesystemer som følge af arbejdskraftens og tjenesteydelseernes frie bevægelighed.
3. Globaliseringens konsekvenser for fremtidens arbejdskraft og kvalifikationsbehovene i Norden.

4. Globaliseringens sociale dimension (arbejdstagerrettigheder og arbejdsmiljø i en global økonomi).

Samarbejdet vil blive nærmere konkretiseret gennem det danske formandskabsprogram for MR-A, de faste udvalgs strategier 2009-2012 og virksomhedsplaner 2010 samt kontrakterne med NIVA (2009-2011), Informationsprojektet (2009-2010) og Nordjobb (2010).

Udmøntning af sektorens pro rata reduktion

MR-SAM's pro rata reduktion har medført en budgetreduktion for alle sektorer på 1,3% i forhold til 2009-budgettet (i 2009-prisniveau). Reduktionen udmøntes gennem en reduktion på 1,3% af de fire budgetposter under MR-A: Projektmidler, Nordjobb, NIVA og Kommunikation om arbejdsliv.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2008

I 2008 godkendte MR-A det nye samarbejdsprogram 2009-2012, som blev godt modtaget af Nordisk Råd, der på 2008-sessionen rekommanderede, at programmet gennemføres.

MR-A tilsluttede sig EK-As udmelding om, at man ønsker at udvikle konkrete samarbejdsprojekter inden for fire globaliseringstemaer (se ovenfor).

MR-A pegede også på en række demografi- og integrationspolitiske problemstillinger, som man anmodede EK-A og de faste udvalg om at arbejde videre med og overveje nye projekter inden for.

EK-A godkendte en ny informations- og kommunikationsstrategi for MR-A, og der blev gennemført et begrænset udbud i Norden med henblik på at udvælge en eksternt redaktør for det nye webbaserede magasin og nyhedsbrev om Arbejdsliv i Norden.

De tre udvalg under EK-A fortsatte deres arbejde med løbende orientering, diskussion og koordinering af synspunkter på både nordisk og internationalt plan. Udvalgene bevilgede endvidere i alt ca. 6 MDKK i projektmidler til projekter primært på arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøområdet.

Informationsprojektet opfyldte sine mål ifølge kontrakten om udgivelse af tidsskrifterne.

Nordjobb opfyldte sine mål for antal komplette ansøgninger, nordjobbere og antal arbejdspladser.

Der blev indgået en ny treårig kontrakt med NIVA 2009-2011. NIVA opfyldte lige knap kontraktmålet for antal kurser og kursusdage, da man måtte aflyse tre kurser pga. få deltagere, mens det lykkedes at opfylde målet for antal deltagere.

Arbejdslivspolitik

	Budget	Budget	Difference	
	2010	2009	+/-	%
Sum MR-A	13.098	13.067	31	0,2%
<i>Projektmedel</i>	<i>10.120</i>	<i>10.080</i>	<i>40</i>	<i>0,4%</i>
2-4110-1 Projektmedel – Arbetsmarknad och miljö	5.902	5.945	-43	-0,7%
2-4120-2 Nordjobb	2.733	2.722	11	0,4%
2-4130-1 Kommunikation om arbejdsliv	1.485	1.413	72	5,1%
<i>Institutioner</i>	<i>2.978</i>	<i>2.987</i>	<i>-9</i>	<i>-0,3%</i>
2-4180-3 Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA)	2.978	2.987	-9	-0,3%
Opdelt på kategorier	13.098	13.067	100%	100%
Projektmidler	7.387	7.358	56,4%	56,3%
Støtteordninger	2.733	2.722	20,9%	20,8%
Institutioner	2.978	2.987	22,7%	22,9%

2-4110-1 Projektmedel – Arbetsmarknad och miljö

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	5.902.000	5.945.000	5.823.000	91%	EK-A/MR-A

Formål	<p>Projektmidlerne anvendes til at gennemføre MR-A's samarbejdsprogram, MR-As og EK-As beslutninger samt til at følge op på formandskabets program. Gennem støtte til konkrete projekter frembringes viden om aktuelle arbejdslivspolitiske emner, som kan bruges i de enkelte landes arbejdslivspolitikker og til at fremme nordiske synspunkter internationalt. Projektmidlerne administreres primært af de tre udvalg under EK-A og anvendes også til finansiering af eksterne sekretærer for de tre udvalg. Projektmidlerne anvendes endvidere til finansiering af en ekstern sekretær for den nordisk-baltisk-polske EU-informationsgruppe. Endelig dækker projektmidlerne en formandskabspulje og EK-As driftsmidler.</p>
Prioriteringer i 2010	<p>Der vil blive sat fokus på udredninger og projekter, som bidrager til at udnytte de muligheder og imødegå de udfordringer, som udspringer af globaliseringen, den demografiske udvikling og klimaforandringerne.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bidrage til sikring af en tilstrækkelig og kompetent arbejdsstyrke i Norden. • Bidrage til at styrke sundhed og velfærd for nordiske arbejdstagere yderligere gennem udvikling af kvaliteten i arbejdslivet. • Bidrage til at styrke balancen mellem lønmodtagerbeskyttelse og fleksibilitet på de nordiske arbejdsmarkeder samt fremme ligestilling og ligebehandling i arbejdslivet. • Bidrage til at gøre det nordiske arbejdsmarked endnu mere attraktivt med henblik på at tiltrække arbejdskraft og investeringer. • Bidrage til at styrke det nordiske samarbejde i forhold til international regulering.
Ledelse og adm.	<p>Planlagte udgifter: 550.000 DKK Faktiske udgifter : 530.000 DKK (2008)</p>
Sekretariatsfunktion	<p>Der er fire sekretærer ansat på deltid i landene til at varetage sekretærfunktionen i de fire udvalg.</p>

2-4120-2 Nordjobb

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	2.733.000	2.722.000	2.777.000	97 %	FNF

Formål Formålet med Nordjobb-projektet er at anvende det fælles nordiske arbejdsmarked til at tilbyde nordisk ungdom (18-28 år) et sommerjob, en bolig og et fritidsprogram i et andet nordisk land. Samtidig skal projektet give nordiske arbejdsgivere mulighed for at trække på arbejdskraft fra andre nordiske lande i sommerperioden.

Prioriteringer i 2010 I løbet af 2010 skal Nordjobb opnå en række kontraktmål for antallet af komplette ansøgninger, arbejdspladser, deltagere og fritidsledere. Projektet skal endvidere aflevere et fuldstændigt og revideret regnskab, som sammenstiller budget og resultat for de relevante konti under Nordjobb.

- 4690 komplette ansøgninger.
- 750 arbejdspladser
- 750 deltagere

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 1.200 TDKK
Faktiske udgifter : 1.090 TDKK (2008)

Sekretariatsfunktion Foreningerne Nordens Forbund.

2-4130-1 Kommunikation om arbejdsliv

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	1.485.000	1.413.000	1.441.000	100 %	EK-A

Formål Formålet med Kommunikation om arbejdsliv er at styrke informationen og debatten i Norden og i Europa om arbejdslivsområdet i Norden. Budgetposten dækker følgende opgaver og udgifter:

1. Informationsprojektet varetager opgaven som eksternt redaktør for webmagasin (www.arbejdslivinorden.org) og de elektroniske nyhedsbreve på skandinavisk, finsk og engelsk: 1 MDKK.
2. Oversættelser af skandinaviske artikler til finsk og korrekturlæsning af engelsksprogede artikler: 100.000 DKK.
3. Sekretæropgaven for NIAL-gruppen: 60.000 DKK.
4. Støtte til nyhedsbrevet 'EU & arbetsrätt' og dets webportal (www.arbetsratt.juridicum.su.se): 300.000 DKK.

Prioriteringer i 2010 I 2010 vil kommunikationen om arbejdsliv ske i henhold til MR-As informations- og kommunikationsstrategi 2009-2012. Som en del heraf vil den eksterne redaktør sikre udviklingen af webmagasin og elektroniske nyhedsbreve til brede målgrupper bl.a. gennem samarbejde med webportalen for 'EU & arbetsrätt'.

- Kommunikationen om arbejdsliv i Norden til de relevante målgrupper skal udvikles

Arbejdslivspolitik

og styrkes gennem udvikling af webmagasinet og systematisk udsendelse af elektroniske nyhedsbreve.

- Informationsprojektet skal i gennemsnit levere 6 artikler pr. måned til webmagasinet og ca. 12 gange årligt udsende et regelmæssigt nyhedsbrev rettet mod nordiske målgrupper og 4 gange årligt udsende et regelmæssigt nyhedsbrev rettet mod internationale målgrupper.
- Samarbejdet mellem Informationsprojektet og 'EU & arbejdsrett' skal udvikles til gensidige nytte. Arbejdsretsudvalgets projektmidler reduceres med 100.000 DKK, som overføres til denne budgetpost med henblik på at udvalget bidrager til støtten til 'EU & arbejdsrett' og dets webportal.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 750 TDKK
Faktiske udgifter : 700 TDKK (2008)

Sekretariatsfunktion Webmagasin og elektroniske nyhedsbreve publiceres af Arbejdsforskningsinstituttet i Norge efter anmodning fra MR-A.
Direktoratet for Arbejdstilsynet, Trondheim, er forvaltningsorgan for sekretærfunktionen for NIAL-gruppen.

2-4180-3 Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA)

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	NMR FIN. 08	BUD.DISP AV
EUR	399.700	400.400	442.400	80%	Institutionen
MODSVARER DKK	2.978.000	2.987.000	3.296.000		

Formål NIVAs hovedopgave er at fremme arbejdsmiljø og arbejdssundhed gennem tilbud om videreuddannelse på højt nordisk og internationalt niveau af forskere, praktikere i myndigheder og virksomheder samt øvrige aktører. Videreuddannelsen foregår på engelsk via f.eks. kurser, seminarer og symposier, der er baseret på nordisk og international forskning og politik på arbejdsmiljø- og arbejdslivsområdet.

Prioriteringer i 2010 Flere kurser skal dreje sig om psykosociale spørgsmål i arbejdsorganisationen og arbejdslivet. Flere af NIVAs kurser skal rette sig mod praktikere i myndigheder og virksomheder. Antallet af deltagere fra arbejdslivsområdet fra såvel Norden som internationalt skal øges. Potentielle deltagere skal informeres hurtigere og billigere via elektronisk kommunikation.

- NIVA skal gennemføre 12-15 kurser/seminarer/symposier årligt.
- Måltal for antal deltagere 300.
- Der skal udbydes kurser i alle nordiske lande.
- NIVAs elektroniske nyhedsbrev skal udsendes tre gange årligt, og der skal skabes links til hjemmesider for andre europæiske arbejdsmiljømyndigheder og - forskningsinstitutioner.

Kontraktperiode 2009-2011

Kontraktstatus 2009-2011

Økonomi	NIVAs finansielle situation er blevet stabiliseret.
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: 1.312 TDKK Faktiske udgifter : 1.215 TDKK (2008)

Nærings-, Energi- og Regionalpolitik

Generel indledning

Generel indledning

Klimaudfordringerne, globaliseringen og den økonomiske krise stiller krav og udfordringer for det nordiske samarbejde om Erhvervs, Energi og Regionalpolitik. På energiområdet er det en kæmpe udfordring for landene at optimere energieffektivisering og omstille sig til en energi produktion som har mindst muligt CO₂ udslip og samtidig sikre forsyningssikkerhed og muligheder for fortsat vækst. På det erhvervspolitiske område, accelererer globaliseringen den økonomiske krise, og det er en udfordring at skabe vækst i landene. Samtidig ligger der et stort økonomisk potentiale i udviklingen af klimavenlige produkter og processer. På det regionalpolitiske område sætter den økonomiske krise et øget pres på den regionale sammenhængskraft. Klimaudfordringerne stiller krav til en væsentlig tilpasning hvad angår planlægning af byer og transportinfrastruktur. Globaliseringen sætter øget pres på de tyndt befolkede områder, og der er behov for at belyse, det udviklingspotentiale, som er til stede.

NER-Området har fået ansvar for en anseelig del af statsministrenes globaliseringsinitiativer som vil blive fulgt op i 2010. Globaliseringsinitiativer og deres resultater beskrives særskilt i eget kapitel i budgettet.

Ministerrådets styringsdokumenter

Regionalolitisk samarbejdsprogram 2009-12
Næringspolitisk samarbejdsprogram 2006-10
Innovationspolitisk samarbejdsprogram 2005-10
Energipolitisk handlingsplan 2010-2013.

Samarbejdsprogrammerne kan findes på www.norden.org under publikationer.

Udmøntning af sektorens pro rata reduktion Resumé af Ministerrådets resultater i 2008

Besparelserne på MR-NERs budget på 1,3% fordeles ligeligt på sektorer og mellem institutioner og projektmidler. Dette vil betyde en vis nedgang i aktiviteter spredt over sektorerne.

Nordic Climate Solutions er afholdt med ministerdeltagelse og stor presseomtale. Den svenske statsminister åbnede konferencen og holdt efterfølgende pressekonference med den danske klimaminister. Både konferencen og udstillingen satte fokus på nordiske muligheder, løsninger samt udfordringer i kampen mod klimaforandringer.

Angående innovationsrepræsentationer i Asien er der udarbejdet en udredning, og forslag til indsats er godkendt på ministermødet. Der er åbnet for ansøgninger om medfinansiering af fælles nordiske innovationssatsninger i Asien i starten af 2009, og det forudses, at der fordeles 1,1 MDKK i 2009 og 2,7 MDKK i 2010. Nordisk Innovationscenter administrerer projektet.

Vedrørende elmarkedet blev der i 2008 taget endnu et betydeligt skridt i udviklingen af et nordisk el-marked, idet ministrene besluttede, at regionen skulle inddeles i yderligere prisområder, investeringer skulle ske med et tydeligt nordisk perspektiv, og at harmoniseringsprocessen af rammeværket for elmarkedet fortsætter.

Regionalpolitisk samarbejdsprogram er udarbejdet og vedtaget på ministermødet. Der er nedsat fire arbejdsgrupper, der skal hjælpe med implementering af programmet.

Nærings-, Energi- og Regionalpolitik

Nordic Innovation Monitor (NIM), en benchmark analyse udarbejdet på baggrund af de nordiske landes performance og rammebetingelser for innovation set i forhold til ledende lande i verden. NIM fungerede som et faktisk grundlag for diskussionerne om innovationspolitik på statsministrenes globaliseringsforum på Island 2009.
<http://www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2009:721>

State of the Region Report 2008, som er en økonomisk analyse af Østersøregionens udfordringer og potentialer, medfinansieret. Analysen blev bla. anvendt som grundlag for diskussionerne ved Baltic Development Forums topmøde 2008.
<http://www.bdforum.org/>

Formandskabskonference om Entreprenørskab og Innovation i Norden afholdt i Stockholm med deltagelse af vice-statsminister Maud Olofsson.

EMAX Nordic, som er en konkurrencepræget indsats blev medfinansieret for at styrke entreprenørskabet hos unge i Norden. Myndigheder i DK, SV, FI og NO samarbejder om indsatsen.
<http://www.emaxnordic.com>

Analyse af harmonisering af styremidler indarbejdet for, at fremme anvendelsen af vedvarende energi, hvilket resulterede i et roadmap vedtaget på ministermødet.

	Budget	Budget	Difference	
	2010	2009	+/-	%
Sum MR-NER	107.306	116.658	-9.352	-8,0%
<i>Projektmidler</i>	27.659	27.554	105	0,4%
4-5150-1 Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik	21.394	21.313	81	0,4%
4-5151-4 NORA	6.265	6.241	24	0,4%
<i>Institutioner</i>	79.647	89.104	-9.457	-10,6%
4-5180-3 Nordisk InnovationsCenter (NICe)	65.635	73.136	-7.501	-10,3%
4-6180-3 Nordregio	9.081	10.473	-1.392	-13,3%
4-3220-3 Nordisk Energiforskning (NEF)	4.931	5.495	-564	-10,3%
Opdelt på kategorier	107.306	116.658	94%	95%
Projektmidler	21.394	21.313	19,9%	18,3%
Institutioner	79.647	89.104	74,2%	76,4%
Organisationsbidrag	6.265	6.241	5,8%	5,3%

Nærings-, Energi- og Regionalpolitik

4-5150-1 Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	21.394.000	21.313.000	22.642.000	85%	MR-NER

Formål Projektmidlerne skal sikre gennemførelse af de politiske målsætninger i ministerrådet.

På det erhvervspolitiske område betyder dette et øget fokus på emner relateret til klimaudfordringerne, såsom klimavenligt byggeri og cleantech, samt videreudvikling af rammebetingelserne for virksomheder i Norden med særligt fokus på innovation og iværksætteri.

På energiområdet betyder det, at samarbejdet skal forsøge at finde nye eller bedre veje til at sikre bæredygtig energiforsyning og forsyningsikkerhed. Dette gøres i stor grad gennem eksisterende arbejdsgrupper, men kan også finde sted i anden sammenhæng.

Med de udfordringer som globalisering, konkurrenceevne og klimafølsomhed udgør, blir behovet av samverkan och samordning mellan center av ulik storlek och mellan periferi och center alltmer uttalat. Detsamma gäller behovet att nedbryta gränshinder, för att undanröja de särskilda problem som de nordiska gränsregionerna står inför och utnyttja de möjligheter som de har. Den regionala politikens fokus på den territoriella dimensionen i samhällsutvecklingen, ger den en särskild roll som strategisk länk mellan olika politikområden och sektorsintressen.

Ministerrådet vil fortsat være aktivt involveret i topforskningsskemaet indenfor klima og energi.

Prioriteringer i 2010

Næring
Årets indsats vil hovedsageligt fokusere på prioriteterne under det danske formandskab, som beskrevet nedenfor, samt videreudvikling af samarbejdet om innovation og iværksætteri. Sektoren vil fortsat komme til at arbejde meget med globaliseringsinitiativer, som beskrives i et særskilt kapitel. Der skal tages beslutning om en ny handlingsplan, herunder opfølgning af innovationsdelen af NORIA.

Virksomheders Samfundsansvar

Globalisering, finanskrise og klimaforandringer er begivenheder, der understreger behovet for at virksomheders etiske, sociale og miljømæssige ansvar tages alvorligt. En strategisk og målrettet indsats betyder samtidig, at disse udfordringer kan bruges som instrumenter til at øge konkurrenceevnen. Der skal identificeres og gennemføres initiativer på området, der går på tværs af fagområder og landegrænser.

Turisme

På fjerne markeder som USA og Asien er der et begrænset kendskab til de enkelte nordiske lande. Der er derfor behov for kompetenceudvikling blandt ledere og medarbejdere med hensyn til at tiltrække og imødekomme behovene hos asiatiske turister. Der skal identificeres og gennemføres initiativer på området, der går på tværs af fagområder og landegrænser.

Markedskontrol

Det er vigtigt at effektivisere myndighedernes kontrol med markedsførte produkter til sikring af overensstemmelse med EU's regler for sikkerhed, sundhed og miljø. Et ensartet kontrolniveau vil bidrage til at sikre lige konkurrencevilkår for virksomhederne. Sektoren har tidligere arbejdet med denne problemstilling og vil sætte en opfølgning af tidligere tiltag i gang.

Cleantech

Alle de nordiske lande er på grund af klimaudfordringerne allerede langt fremme med at spare energi og reducere CO2 udslippet, hvorfor der skal identificeres og gennemføres initiativer, som kan samle alle kompetencer inden for området og dermed styrke nordens konkurrenceevne.

Bæredygtigt Byggeri

Bæredygtigt byggeri er en fælles dagsorden for de nordiske lande, som er blevet intensiveret i forbindelse med klimaændringerne. Et fælles nordisk samarbejde om forskning og udvikling af bæredygtige byggevarer samt kortlægning af eksisterende viden af betydning for bæredygtigt byggeri skal implementeres.

Regional

Danmark vil i sin formandskabsperiode først og fremmest lægge vægt på at videreudvikle arbejdsplanerne for de fire arbejdsgrupper, der er nedsat til at gennemføre samarbejdsprogrammet. Herudover ønsker formandskabet at belyse en række af de udfordringer, som især tyndt befolkede områder står overfor i de kommende år.

Nordiske byregioner

Formålet for arbejdsgruppens arbejde er på denne baggrund at fremsætte og til dels initiere konkrete forslag til kundskabsudvikling og erfaringsudveksling samt at udarbejde indspil til den nordiske policyudvikling indenfor det regionalpolitiske område, med hensyn til byregionernes rolle. Et eksempel på et projekt er; byerne og byregionerne i globaliseringsprocessen og Samordning og koordinering i komplekse storbyregioner.

Landsbyudvikling set i et bredt perspektiv

Formålet med arbejdsgruppens arbejde er at udvikle og til dels initiere konkrete forslag til kundskabsudvikling og erfaringsudveksling, samt at udarbejde indspil til den nordiske policyudvikling indenfor det regionalpolitiske område med hensyn til landsbygdudviklingen. Et eksempel på et projekt er de små og mellemstore byers rolle for landsbygdens udvikling og den nordiske landsbygd i et territorielt sammenhængsperspektiv.

Globalisering og grænseoverskridende samarbejde

Arbejdsgruppen skal udvikle forslag til udvikling af nye grænsebrydende indsatser med en forankring i lokale og regionale behov. Udover den lokale og regionale forankring skal forslagene have en karakter, som gør dem egnede som strategiske indsatser i et bredere nordisk samarbejde. Et eksempel er projektet om grænseoverskridende myndighedsintegration samt nordiske erfaringer med grænsebrydende indsatser og samarbejde.

Nærings-, Energi- og Regionalpolitik

Tredje generations regionalpolitik

Indsatsområdet har til formål at udvikle det regionalpolitiske samarbejde i Norden, som en central aktør i arbejdet med at udvikle en ny form for territorial politik på nationalt såvel som EU-niveau. Indsatsområdet har til formål at udvikle det regionalpolitiske samarbejde i Norden, som en central aktør i arbejdet med at udvikle en ny form for territorial politik på nationalt såvel som EU-niveau. eksempler på temaer er: Territorial integrering og positionering i globaliseringens tegn og Nordisk tolkning af EU's politik om territorial sammenhængskraft.

Globalisering og bæredygtige landdistrikter

Globaliseringen sætter øget pres på de perifere områders mulighed for at fastholde befolkningen og beskæftigelsen. Der er derfor behov for at belyse de udviklingspotentialer, som tyndt befolkede områder, herunder bæredygtige landdistrikter indeholder. Disse udviklingspotentialer kan f.eks. vedrøre sommerhus- og hyttebyggeri og bæredygtig turisme, herunder lokal fødevarer anvendelse og fødevarer kvalitet.

Energi

Det nordiske energisamarbejde skal målrettes udfordringerne på klimaområdet og bidrage til sikring af landenes forsyningssikkerhed. De nordiske lande skal være aktive og konstruktive medspillere i den politiske proces i EU og i andre andre internationale fora. Gennem samarbejdet skal landenes indflydelse på og implementering af EU-lovgivningen styrkes.

Tiltag, der samtidigt kan imødegå den tredobbelte udfordring om økonomisk vækst, forsyningssikkerhed og klimaproblemer, skal have høj prioritet. Et solidarisk samarbejde og en markedsføring af nordiske styrkepositioner på energiområdet vil ruste landene til at møde globaliseringens udfordringer.

Det nordiske energisamarbejde skal leve op til politiske forventninger om et grænseløst nordisk elmarked med en høj grad af forsyningssikkerhed. Integration af fornybar energi på elmarkedet og varmemarkederne er vigtige skridt mod opfyldelsen af EU's mål om anvendelse af fornybar energi i 2020. Udbygningen af det nordiske elnet er vigtig for den fortsatte liberalisering af elmarkedet.

De nordiske energisystemer er et solidt grundlag for at møde fremtidens udfordringer. De nordiske lande skal arbejde sammen om, at sikre et højt niveau af EU-støtte til udbygningen af el- og gasnet i Nordsøen og Østersøen, samt til low-carbon energiproduktionsanlæg i de nordiske lande.

Landenes traditioner for teknologiudvikling og forskning samt effektiv energiudnyttelse skal understøttes gennem det nordiske energisamarbejde. Transportområdets store olieafhængighed er en særlig udfordring. De nordiske lande vil arbejde sammen om at fremme en øget anvendelse af elbiler forsynet med vedvarende og low-carbon-produceret el, og desuden arbejde for fælles standarder i alternative drivmidler.

De nordiske lande har fælles udfordringer med at sikre klimavenlige og konkurrencedygtige energisystemer i de tyndt befolkede områder, og vil derfor arbejde sammen for at udvikle sådanne systemer.

De nordiske lande ser samarbejdet med landene i Østersøregionen gennem BASREC

Nærings-, Energi- og Regionalpolitik

som en vigtig platform i EU's nordlige dimension. Landene har i kraft af deres nærhed et stort potentiale for et gensidigt udbytte omkring energiplanlægning, energimarkeder m.m., og samarbejdet i dette regi bør derfor videreudvikles.

4-5151-4 NORA

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISPAV
DKK	6.265.000	6.241.000	6.525.000	100%	MR-NER

Formål NORA er en regional samarbejdsorganisation, som er oprettet af Nordisk Ministerråd med det formål at styrke samarbejdet i den nordatlantiske region – både inden for medlemskredsen (Grønland, Island, Færøerne og Kystnorge) og i forhold til Nordens vestlige naboer i Canada, Skotland og Irland. Ved at styrke samarbejdet mellem især virksomheder og forsknings- og udviklingsorganisationer på tværs af landegrænserne, skal NORA bidrage til at gøre Nordatlanten til en kraftfuld nordisk region med en stærk og bæredygtig økonomisk udvikling.

Prioriteringer i 2010 Som en strategisk aktør og igangsætter i de nordatlantiske landes samarbejde er det bl.a. NORAs opgave:

At skabe politiske og faglige arenaer, hvor nordatlantiske problemstillinger drøftes, og strategier og fælles initiativer udvikles.

At formidle og iværksætte konkret projektsamarbejde i regionen.

At udvikle NORA til en attraktiv platform for nordisk samarbejde med nabolandene.

- I det kommende år vil NORAs væsentlige arbejdsredskaber dels være egne strategiske initiativer som konferencer, netværksarrangementer og analysevirksomhed, dels den fortsatte vedligeholdelse og udbygning af NORAs projektportefølje inden for indsatsområderne marineressourcer, turisme, transport og informations- og kommunikationsteknologi.
- I handlingsplanen for 2010 har NORA valgt at give særlig prioritet til Nordatlantens demografiske udfordring, herunder fraflytningen fra de tyndbefolkede kystsamfund, og styrkelsen af Nordens samarbejde med de vestlige naboer. NORA vil i det kommende år også fortsat have fokus på klimaændringernes betydning for NORA-landenes havbaserede økonomi og erhvervsliv for derigennem at kunne levere et nordatlantisk indspil til den løbende klimadebat. Med den forventede afslutning af en OECD-analyse af NORA-regionen forventer NORA i 2010 desuden at kunne bidrage til en kvalificering af beslutningsgrundlaget i forbindelse med politiske tiltag, som kan styrke det transnationale samarbejde inden for den nordatlantiske region.

Nærings-, Energi- og Regionalpolitikk

4-5180-3 Nordisk InnovationsCenter (NICe)

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	NMR FIN. 08	BUD.DISP AV
NOK	78.137.000	77.804.000	76.404.000	83%	Institutionen
MODSVARER DKK	65.635.000	73.136.000	69.528.000		

Formål

NICe skal arbeide for:

- Et entreprenørielt og innovativt næringsliv i Norden; bidra til verdiskapning, konkurransekraft, entreprenørskap og innovasjon,
- Et grenseløst nordisk næringsliv uten hindre for fri bevegelse av varer, tjenester, kapital og personer; bidra til forenklinger og markedsmuligheter, dele kunnskap og nye ideer,
- Politikktutvikling; identifisering av nye muligheter og aktivt bidra til utvikling og forbedring av rammebetingelser og stimulerende tiltak.

I tillegg til den årlige bevilling gives en tilsagnsfuldmagt på 70 MNOK. Denne fordeles med maksimalt 40 MNOK, 2011, 20 MNOK i 2012 og 10 MNOK i 2013.

Prioriteringer i 2010

Hovedinnsatsen vil bli lagt på å igangsette og gjennomføre aktiviteter i henhold til det Nordiske Næringspolitiske Samarbeidsprogram 2005-2010, herunder det innovasjonspolitiske samarbeidsprogram 2005-2010, samt støtte Nordisk Ministerråds globaliseringsinnsats. I budsjettåret vil det legges vekt på å arbeide for strategisk og praktisk samarbeide med NordForsk og NEF der det er relevant, men også samarbeid med andre land med fokus på den nordiske dimensjonen vil bli prioritert.

Følgende temaområder prioriteres i 2010:

- Styrke og videreutvikle satsingen på "Grenseløst nordisk næringsliv"
- Oppfølging av videreutvikling av Toppforskningsinitiativet innenfor klima, energi og miljø
- Videreutvikle EU-engasjement gjennom prosjektene SafeFoodEra, BSR-INNO, ERA Build og ERA Mint og NORDERA
- Videreutvikle arbeidet med kommunikasjon og resultatspredning
- Følge opp etablerte fokusområder samt etablere nye.

Kontraktperiode

2008-2010

Kontraktstatus

Opfyldt

Økonomi

Ingen bemerkninger

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Adm og ledelse 2010 17,4 NOK
Faktiske udgifter : Adm og ledelse 2008 16,7 NOK

4-6180-3 Nordregio

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	NMR FIN. 08	BUD.DISP AV
SEK	12.973.000	13.091.000	12.722.000	54%	Institutionen
MØDSVARER DKK	9.081.000	10.473.000	10.305.000		

Formål Nordregio beskæftiger sig specielt med områder under regionalpolitikken.

Nordregio skal gennem vidensopbygning og kompetenceudvikling bidrage til at Norden udnytter sine særlige styrkepositioner som global region.

Nordregio skal videre bidrage til at udvikle viden og kompetence om strategisk vigtige spørgsmål i relation til den regionale udvikling i de forskellige dele af Norden til brug for nationale og regionale beslutningstagere. Herunder levere konkrete indspil til EK-R og NMRs policyudvikling.

Nordregio beskæftiger sig specielt med politikområdet regional udvikling, regional innovation, planlægning, bæredygtig udvikling og andre beslægtede politikområder.

Blandt de overordnede mål kan nævnes, at Nordregio skal fastholde og videreudvikle sin rolle som europæisk og nordisk forskningscenter inden for sit faglige felt.

Prioriteringer i 2010 I 2010 vil Nordregio prioritere at:

- Medvirke til gennemførelsen af det nordiske Samarbejdsprogram for regionalpolitik 2009 - 2012 bl.a. ved levering af input til de 4 nedsatte arbejdsgrupper i form af en række policy rettede analyser og studier .
- Udvikle arbejdet med Vestnorden og arbejdet med Østersøregionen, herunder opfølgning i tilknytning til implementering af EUs Østersøstrategi.
- Arbejde med hvordan regionale mål om langsigtet økonomisk vækst og international konkurrencekraft kan forenes med kortsigtede og akutte behov for krisehåndtering.

Kontraktperiode 2010-2012

Kontraktstatus Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 2010: 4.900.000 SEK
Faktiske udgifter : 2008: 4.903.600 SEK

Nærings-, Energi- og Regionalpolitik

4-3220-3 Nordisk Energiforskning (NEF)

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	NMR FIN. 08	BUD.DISP AV
NOK	5.870.000	5.846.000	5.676.000	23%	Institutionen
MODSVARER DKK	4.931.000	5.495.000	5.165.000		

Formål Nordisk Energiforskning skal bidrage til en fælles retning for forskning, udvikling og information indenfor de dele af energiområdet, som er af fælles nordisk interesse. Nordisk Energiforsknings rolle er at skabe nordisk nytte gennem at øge nordisk kompetence og konkurrenceevne og fremhæve gode koordineringstiltag og fælles nordiske løsninger.

Forskning, udvikling og strategisk virksomhed
 Nordisk Energiforskning skal understøtte aktiviteter indenfor forskning og udvikling gennem finansiering af FoU projekter, netværk og mobilitet samt seminar og kursusvirksomhed. Der lægges vægt på at styrke innovation og erhvervsudvikling i Norden, og udvikle nordiske samarbejdsprojekter med potentiale for en stærk international position.

Prioriterede områder er udvikling af nye, bæredygtige og rene energiteknologier, energieffektivitet, hydrogensamfundet, integration af energimarkeder og effekter af klimaændringer på energisystemet.

Rådgivning, information og forvaltning
 Nordisk Energiforskning skal bistå nordiske myndigheder i processen ved at frembringe fokuserede og videnbaserede beslutningsgrundlag, koble FoU til aktuelle energipolitiske processer, og spørgsmål og bidrage til løsning af aktuelle energipolitiske spørgsmål.

Særlig vægt lægges på at synliggøre og profilere det nordiske energiforskningsamarbejde og energipolitiske samarbejde til hovedinteressenterne i de nordiske forsknings- og innovationssystemer samt i relevante internationale fora.

Internationalt samarbejde
 Nordisk Energiforskning skal være en internationalt anerkendt aktør i internationalt energiforskningsamarbejde i forhold til det europæiske forskningsrum (ERA), International Energy Agency og andre relevante fora.

Prioriteringer i 2010 Styrke og konsolidere den samlede nordiske energiforskningsindsats gennem:

- At udarbejde strategi- og handlingsplan for 2011-2014 som grundlag for udvikling og konsolidering af nordisk energiteknologisk samarbejde, finansiering og profilering.
- At udarbejde samarbejdsstrategier indenfor energiforskning og innovation med relevante samarbejdspartnere i nærrområder, vækstøkonomier og Nordamerika.
- At fortsætte det europæiske forsknings- og innovationsamarbejde indenfor SmartGrid ERAnet med henblik på at koordinere transnationale calls for proposals med relevante nordiske og europæiske forskningsfinansierer. Konsolidere North-European INNER programmet med nye nationale partnere og flere calls.
- At udvikle topforskningsinitiativet i samarbejde med NICE og Nordforsk indenfor især de områder, som har størst relevans for energisektoren, dvs. programkomiteerne

Nærings-, Energi- og Regionalpolitik

	<p>”Integration af storskala vind i energisystemet”, ”Bæredygtig bioenergi”, ”CCS” og ”Energieffektivisering/Nano”.</p> <ul style="list-style-type: none"> • At monitorere projektporteføljen af 16 FoU projekter med et samlet budget på 150 MNOK, hvoraf Nordisk Energiforskning bidrager med 86 MNOK, og sikre højt videnskabelig kvalitet og relevans for energisektor og industri. • At fortsætte sekretariatsfunktionen for det energipolitiske samarbejde indenfor især den nordiske el-markedsgruppe, arbejdsgruppen for fornybar energi mv. • At synliggøre og profilere nordiske videnmiljøer indenfor energiforskning og innovation samt institutionens aktiviteter i relevante nationale, nordiske og internationale sammenhænge.
Kontraktperiode	2007-2010
Kontraktstatus	Opfyldt
Økonomi	Ingen bemærkninger
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: Planlagte udgifter 2010: ca. 3.5 MNOK Faktiske udgifter : Faktiske udgifter 2008: 3.11 MNOK

Social- og Helsepolitik

Generel indledning

Generel indledning

Det nordiske samarbejde på social- og sundhedsområdet vil, helt overordnet, være koncentreret om at styrke Nordens position globalt, gennem: (1) fjernelse af hindringer for flytning mellem de nordiske lande, (2) udvikling af det nordiske velfærdssamfund i et europæisk/globalt perspektiv, (3) udvikling af Nordens samarbejde med Nordens nærområder samt (4) udvekslingen af national information og erfaring.

Globaliseringens muligheder og udfordringer udgør et centralt omdrejningspunkt for det nordiske samarbejde indenfor Social- og Sundhedsområdet. MR-S har derfor i juli 2007 prioriteret "nordisk velfærdsinnovation" som et kerneområde for det nordiske samarbejde. Det drejer sig især om videreudvikling af den nordiske velfærdsmodel, så den kan klare sig i den globale konkurrenceøkonomi og bevare sammenhængskraften. Der stilles bl.a. skarpt på, hvordan landene fremover kan blive bedre til at håndtere den demografiske forandring og forebygge marginalisering af udsatte grupper, kvalitetsudvikle social- og sundhedsvæsenet samt styrke samarbejdet med Nordens nærområder, herunder bekæmpelse af menneskehandel. Ligeledes er tværsektorielle initiativer indenfor topforskning og innovation på sundheds- og velfærdsområdet højt prioriteret.

Sektorens projektmidler er for tiden koncentreret om kvalitetsudvikling i social- og sundhedsvæsenet med fokus på psykisk helse - og ses som et vigtigt instrument for sektorens prioriteringer. De nordiske institutioner og samarbejdsorganer på området bidrager aktivt til at gennemføre sektorens målsætninger. For at styrke fokus på velfærdsområdet blev Nordens Velfærdscenter (NVC) med hovedsæde i Stockholm etableret i 2009. (Se resultater 2008 for flere detaljer).

De nordiske Social- og Sundhedsministre besluttede på deres møde den 30. juni 2009 i Reykjavik, Island at omdanne Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan organiseret som datterselskab under UniRand AS ved Universitet i Oslo med virkning fra januar 2010. Formålet er at styrke NIOMs muligheder for at skabe synergi og sikre en stærkere faglig forankring i et nationalt forskningsmiljø. Der er fortsat lagt stor vægt på at NIOM opretholder en nordisk profil og styret sammensættes med repræsentationer fra alle de nordiske lande.

Ministerrådets styringsdokumenter

Samarbejdsprogram

Det nordiske social- og sundhedspolitiske samarbejde bygger på et samarbejdsprogram, der er gældende fra 2006 og frem. Samarbejdsprogrammet er et overordnet politisk dokument, som komplementeres af en årlig handlingsplan, der besluttes af EK-S. Denne udarbejdes i tæt dialog med formandskabet.

Kerneområdet "Nordisk velfærdsinnovation"

MR-S har, i juni 2007 med kerneområdet, valgt at sætte øget fokus på globaliseringens konsekvenser og muligheder i et socialt og sundhedsmæssigt perspektiv. Udviklingen af et konkurrencedygtigt Norden og social sammenhængskraft er omdrejningspunktet for samarbejdet. Der er således tale om en stærk kobling til globaliseringsinitiativet.

"Protocol of Intent"

Dette er en samarbejdsaftale mellem Nordisk Ministerråd og bystyret i Skt. Petersborg. Der er tale om en tværsektoriel rammeaftale med Skt. Petersborg bystyre om at samarbejde indenfor social, sundhed og ligestillingsområdet, herunder indsatser mod menneskehandel.

Strategien for anvendelse af projektmidler

Projektstrategien er et vigtigt led i udmøntningen af centrale prioriteter for Social- og Sundhedsministrenes samarbejdsområder. Projektstrategien skal sikre at projektmidler anvendes effektivt, fokuseret og koncentreret om større projekter.

Formandskabsprogram

Det danske formandskab ønsker i 2010, blandt andet, at uddybe det nordiske samarbejde på området: Den decentrale velfærdsmodel og samspillet mellem det centrale og det lokale niveau indenfor områder som: udsatte unge og boligsociale politikker. Som led i profileringen af Nordens særlige ressourcer på sundhedsområdet, vil det danske formandskab fokusere på forebyggelse af livsstilssygdomme og på udvikling af de nordiske sundhedssystemer.

Udmøntning af sektorens pro rata reduktion

Reduktionen af budgetrammen på 1,3 % (508 TDKK i 2009-prisniveau) samt 0,5 MDKK (2009-prisniveau) fra budgetpost 4-4310-1 projektmidler - social og sundhed, som følge af pro rata reduktionen, betyder at projektmidlerne sammenlagt kommer til at blive beskåret med 1.008 TDKK. For at skabe de bedste forudsætninger for implementeringen af den nye institutionsstruktur, som introduceres 2009, kommer nedskæringerne ikke til at belaste institutionernes budget for 2010. Nedskæringerne kommer alene til at påvirke de frie projektmidler på området (se tabel nedenfor). Prioriteringen af projektmidler vil ske ud fra Ministerrådets projektstrategi om prioritering af større projekter, primært indenfor området psykisk sundhed.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2008

Ministerrådet for social- og sundhedsområdet har fokuseret på fremtidens velfærd og globaliseringen, som centralt tema. Det drejer sig om udvikling af den nordiske velfærdsmodel og fremme af innovative løsninger, som skal bidrage til at positionere de nordiske lande i forhold til resten af EU og styrke samarbejdet med vores nabolande. Der er bl.a. opnået følgende resultater:

Grænsehindringer: I juni 2008 lanceredes en socialforsikringsportal for at understøtte den frie bevægelse mellem de nordiske lande. Portalen informerer borgerne om landenes sociale forsikringssystem, og giver mulighed for få afklaret konkrete spørgsmål ved flytning over grænserne. Se www.nordsoc.org. Social- og Sundhedsministrene tog på deres møde i juni en politisk beslutning om at kortlægge muligheden for, at nordiske borgere kan anvende elektroniske-recepter i alle nordiske lande. Der blev i forbindelse med dette, afleveret en rapport til MR-S. Arbejdet med at skabe grundlag for fælles nordiske elektroniske-recepter fortsætter således.

Kvalitetsudvikling i social- og sundhedsvæsenet: Forebyggelse af fedme og livsstilssygdomme er en helt central udfordring for de nordiske velfærdssamfund og der blev således i juni 2008 nedsat et særligt Videnscenter ved NHV, som skal fremme videndeling og innovative løsninger til forebyggelse af livsstilssygdomme i Norden.

Udsatte grupper, herunder børn. Der blev afholdt en række konferencer, som skal facilitere nordisk og europæisk videndeling med fokus på børns deltagelse og

indflydelse i samfundet, samt børn udsat for vold, misbrug og andre overgreb. I samarbejde med Europarådet blev der afholdt en konference om handicappedes rettigheder. Disse resulterede i en række politiske anbefalinger, som indgår i Europarådets og Ministerrådets videre arbejde.

Samarbejde med nabolandene: Samarbejdet med Nordvestrusland er viderudviklet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds samarbejdsaftale med bystyret i Skt. Peterborg "Protocol of Intent". Indsatserne er koncentreret om socialt udsatte børn og unge, ligestilling og bekæmpelse af menneskehandel, samt indsat mod HIV/AIDS. Sektorens mobilitetsprogrammer for russiske embedsmænd indenfor: (1) indsats mod menneskehandel, (2) socialt udsatte børn og unge og (3) personer med nedsat funktionsevne, er gennemført. Mere end 65 russiske embedsmænd og praktikere har deltaget. For flere detaljer se <http://www.norden.ru/Article.aspx?id=167&lang=en>

Sektorens samarbejdsprogram målrettet børn og unge med nedsat funktionsevne (2006 - 2008) i de tre baltiske lande og Nordvestrusland blev afsluttet. Samarbejdet er konsolideret med landenes regeringer. Programmet har aktivt bidraget til en forbedring af handicappedes vilkår, og styrket en faglig videnopbygning på feltet.

Samarbejdet under Den Nordlige Dimensions Partnerskab på social- og helseområdet var fortsat højt prioriteret. Ministerrådet fik sat bekæmpelse af menneskehandel på Partnerskabets årlige handlingsplan med henblik på at sikre en fælles regional koordinering. I december afholdte Nordisk Ministerråd således en international koordineringskonference for internationale organisationer, som arbejder indenfor den Nordlige Dimensions Region.

Institutioner: I juni 2008 traf Social- og Sundhedsministrene beslutning om at etablere en ny nordisk institution under navnet 'Nordens Velfærdscenter (NVC) med hovedsæde i Stockholm. Målet er at koncentrere de nordiske ressourcer og øge fokus på velfærdsområdet. NVC påbegyndte sin virksomhed 1. januar 2009. Den nye institution er en sammenlægning af de sociale institutioner NSH (inkl. NUH), NOPUS, NUD og NAD. NUD og NAD får begge status af datterinstitutioner under NVC, og vil derfor ændre navn til henholdsvis NVC Danmark og NVC Finland. NSH, NAD, NUD og NOPUS har dermed igennem 2008 arbejdet aktivt for en smidig sammenlægning. Følgende kan opsummeres som vigtigste resultater under året:

NSH:

- Konference om ratificering og implementering af den nye FN-konvention om menneskerettigheder og handicap i foråret 2008, i et samarbejde med Europarådet og det svenske formandskab.
- Konference på hjælpemiddelområdet og rapport "Udvidet Hjelptilbud i Norden"

NAD

- Styrket samarbejde med EU om fælles forskningsprojekter
- Forskningsrapporter om alkoholforbrug, substitutionsbehandling og omkostninger ved narkotikamisbrug

NOPUS

- Seminarium om behandlingstilbud til patienter med dobbelt diagnose (misbrugsproblemer og psykiatisk diagnose). Målet var at fremme nordisk nytte via erfaringsudveksling og udvikling af "best practice" på feltet.

Social- og Helsepolitik

NUD

- Projekt i Kaliningrad og tilsvarende projekter forventes at komme i gang i de baltiske lande i begyndelsen af 2009.

NHV

- Etablering af et Videnscenter ved NHV, som skal fremme videndeling og innovative løsninger til forebyggelse af livstilssygdomme i Norden.
- Fortsat kursusvirksomhed indenfor "universel design" har tiltrukket mange studerende, særligt fra de baltiske lande.
- NHV har underskrevet en ny kontrakt med WHO som "Collaborating Centre".

NIOM

- Videreudvikling af en internetbaseret produktdatabase for dental biomateriale målrettet tandlægepersonale, myndigheder og offentligheden. Portalen har et besøgsantal på ca. 150 om dagen.
- Otte gæsteforskere har haft ophold på NIOM.

NOSOSKO og NOMESKO

- Statistik om nordiske pensionssystemer og særlige udfordringer for den nordiske velfærdstat, samt særligt fokus på ældres sundhed og kvalitetsindikatorer indenfor sygehusvæsnen.

	Budget 2010	Budget 2009	Difference	
			+/-	%
Sum MR-S	35.987	39.044	-3.057	-7,8%
<i>Projektmedel</i>	<i>18.897</i>	<i>19.590</i>	<i>-693</i>	<i>-3,5%</i>
4-4310-1 Projektmedel - Social- och hälsovårdspolitik	5.805	6.716	-911	-13,6%
4-4320-1 Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)	1.080	1.062	18	1,7%
4-4340-1 Nomesko og Nososko	1.813	1.783	30	1,7%
4-4382-2 Nordisk institutt for Odontologiske Materialer (NIOM)	10.199	10.029	170	1,7%
<i>Institutioner</i>	<i>17.090</i>	<i>19.454</i>	<i>-2.364</i>	<i>-12,2%</i>
4-4380-3 Nordiskt Välfärdcenter (NVC)	17.090	19.454	-2.364	-12,2%
4-4381-3 Nordiska Hälsovårdshögskolan (NHV)	30.780	35.038	-4.258	-12,2%
Opdelt på kategorier	35.987	39.044	100%	100%
Projektmidler	18.897	19.590	52,5%	50,2%
Institutioner	17.090	19.454	47,5%	49,8%

Social- og Helsepolitik

Projektmedel4-4310-1 Projektmedel - Social- og hälsovårdspolitik

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	5.805.000	6.716.000	8.499.000	90%	MR-S/EK-S

Formål Projektmidlerne anvendes med henblik på at styrke en koncentreret og sammenhængende indsats, hvor projekterne understøtter hinanden, fremmer synergieffekt og er policyskabende. Der vil i 2010 blive afsat færre midler til projektvirksomhed på grund af allokering af midler til globaliseringsinitiativet.

Prioriteringer i 2010 Prioriteringsområdet for projektmidler er koncentreret om velfærdsinnovation, herunder kvalitetsudvikling inden for social- og sundhedsvæsenet. Indsatsen vil være med særlig fokus på psykisk sundhed.

4-4320-1 Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	1.080.000	1.062.000	1.029.000	100%	NHR

Formål NHR er et rådgivende og policyskabende organ for hele Nordisk Ministerråd. Rådet skal bidrage til at handicappolitiske aspekter indenfor alle relevante samfundsområder synliggøres og medtænkes i hele Ministerrådets virksomhed. Rådet skal derudover arbejde med informations- og erfaringsudveksling, vedrørende handicapsspørgsmål, mellem de nordiske lande, blandt andet i relation til EU- og nærområdernes aktiviteter.

Prioriteringer i 2010 Med udgangspunkt i NHR's nye mandat for 2009-2011, en treårig strategiplan og samarbejdsprogram for 2010, vil NHR arbejde for at synliggøre og påvirke indsatser i relation til personer med handicap, med fokus på følgende områder:

- design for alle, i relation til de nordiske landes lovgivning;
- ligeværdige muligheder for at deltage i den demokratiske proces;
- tvang og indgreb i selvbestemmelsesrettigheder indenfor socialpolitik og psykiatri;
- inkludering af personer med handicap på arbejdsmarkedet;
- tilgængelighed i relation til uddannelsespolitik;
- synlighed i medier og på kunstens arenaer;
- samfundsplanlægning og transportspørgsmål.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 617.000 SEK
Faktiske udgifter : 1.149.000 SEK

Sekretariatsfunktion NVC har sekretariatsfunktion.

Social- og Helsepolitik

4-4340-1 Nomesko og Nososko

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	1.813.000	1.783.000	1.728.000	100%	MR-S/EK-S

Formål Det nordiske samarbejde om medicinal- og socialstatistik skal på området sikre sammenlignelige statistikker mellem de nordiske lande, drive internationalt- og koordinerende arbejde, påtage sig udviklingsopgaver og drive publikations- og informationsvirksomhed.

Prioriteringer i 2010 NOSOSKO fortsætter med at revidere statistikken "Social tryghed i de nordiske lande" og evaluere projektet om de nordiske velfærdsstater, der afsluttes i 2009 med henblik på, om nogle af de fundne resultater, fremover skal indgå i NOSOSKO's statistik. NOSOSKO vil også vurdere om det i 2010 vil være muligt at få statistik om funktionshæmmede.

NOMESKO vil også i 2010 forsætte med at publicere statistikken i "Sundhedsstatistikken" for de nordiske lande. I 2010 forventer man at være i stand til at medtage en del af de kvalitetsindikatorer i sundhedsvæsenet, som er færdigudviklet, for at sikre at statistikken omkring sundhed, sygdom og dødsårsager inden for sundhedsvæsenet er sammenlignelige. NOMESKO:s særlige tema for 2010 bliver sundhedsøkonomi, herunder finansieringen af sundhedsvæsenet i de nordiske lande.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 240.000 DKK
Faktiske udgifter : 240.000 DKK

Sekretariatsfunktion Sundhedsstyrelsen i Danmark.

4-4382-2 Nordisk institutt for Odontologiske Materialer (NIOM)

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	NMR FIN. 08	BUD.DISP AV
DKK	10.199.000	10.029.000	9.426.000	59%	Styret

Formål NIOM har til opgave at sikre, at de materialer og metoder som bruges i tandlægeplejen i Norden er sikre og hensigtsmæssige for patienter og tandlægepersonel. NIOM's forsknings- og informationsvirksomhed skal baseres på et videnskabeligt grundlag og skal være praktisk anvendeligt i klinisk øjemed.

De nordiske Social- og Sundhedsministre besluttede på deres møde den 30. juni 2009 i Reykjavik, Island at omdanne Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan organiseret som datterselskab under UniRand AS ved Universitet i Oslo med virkning fra januar 2010. Formålet er at styrke NIOMs muligheder for at skabe synergi og sikre en stærkere faglig forankring i et nationalt forskningsmiljø. Der er fortsat lagt stor vægt på at NIOM opretholder en nordisk profil og styret sammensættes med repræsentationer fra alle de nordiske lande.

Social- og Helsepolitik

Prioriteringer i 2010 Indenfor området, basal biomaterialeforskning indtager NIOM en førerposition og dette område skal videreudvikles parallelt med patientnær forskning. Det sidste er højest prioriteret, da brugen af amalgam er blevet forbudt i Sverige og Norge. På den baggrund, er forskningen vedrørende alternative tandfyldningsmateriale, yderst relevant for patienter og sundhedsmyndigheder i Norden.

Den nordiske produktdatabase har i 2009 gennemgået en total revision mht. indhold og logistik. Dette er delvist en konsekvens af de forringelser af reglementet, som varetager patientsikkerheden indenfor EU. I den forbindelse er det vigtigt, at produktdatabase fungerer som modvægt til producenteres reklamebaserede information til patienter og sundhedspersonale.

Udviklingen af den nordiske dimension i et internationalt perspektiv er et væsentligt mål for 2010. Derfor vil Nordisk og internationalt samarbejde og netværk med andre institutioner indenfor NIOM's virksomhedsområde blive prioriteret. Gæsteforskerordninger er således en vigtig del af dette samarbejde.

Kontraktperiode Ny kontrakt indgås 2010

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og Adm. Planlagte udgifter:
Faktiske udgifter: 2.638.579 NOK

Institutioner4-4380-3 Nordens Velfærdcenter (NVC)

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	NMR FIN. 08	BUD.DISP AV
SEK	24.414.000	24.317.000	0	-%	Institutionen
MODSVARER DKK	17.090.000	19.454.000	0		

Formål NVCs opgave er, at forsøge at højne kvaliteten indenfor det socialpolitiske område i Norden og dets nærområder, samt at bidrage til at udvikle den nordiske velfærdsmodel i et globalt perspektiv. Dette skal ske gennem uddannelse, information, fokus på forskningsarbejde og udbredelse af forskningsresultater, udviklingsarbejde, netværksopbyggende og internationalt arbejde mm. NVC fungerer desuden som styrelse for centrets to datterinstitutioner, NVC Finland og NVC Danmark.

Prioriteringer i 2010 NVC vil arbejde med at skabe klare målsætninger og retningslinjer for den fortsatte udvikling af det sociale og velfærdspolitiske område.

- Fremme ligestilling og deltagelsesmuligheder for handicappede;
- Uddannelse, information og udviklingsarbejde på døvblindeområdet;
- Udvikling og efteruddannelse m.m. på det sociale område;

- Udvikling af forskningssamarbejde vedrørende alkohol- og misbrugsspørgsmål.

Kontraktperiode	2009-2011
Kontraktstatus	Som følge af beslutningen om at etablere NVC, fik de 4 institutioner, der indgik i NVC ved dannelsen 1. januar, alle et-årige tillægskontrakter. I tillægskontrakterne blev de 4 institutioner anmodet om at forberede dannelsen af NVC, hvilket derved blev ny, men væsentlig opgave i 2008 for alle de fire institutioner. Institutionerne skulle herudover søge at løse opgaverne på de øvrige virksomhedsområder inden for rammen af institutionskontrakten.
Økonomi	Institutionerne blev i øvrigt anmodet om at være tilbageholdne med økonomiske dispositioner i 2008 samt undgå langsigtede investeringer. Som resultat af denne generelle økonomiske tilbageholdenhed, fik institutionerne samlet set et regnskabsmæssigt driftsoverskud i 2008. Overskuddet fra institutionerne er overført til NVC.

4-4381-3 Nordiska Högskolan för folkhälsovetenskap (NHV) *

*) NHV er finansieret direkte fra landene, men er ellers underlagt samme vilkår som institutioner finansieret af Nordisk Ministerråd. 75 % af NHVs indtægter stammer fra landene og projektmidler fra NMR.

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	NMR FIN. 08	BUD.DISP AV
SEK	43.972.000	43.797.000	42.563.000	75%	Institutionen
MODSVARER DKK	30.780.000	35.038.000	34.476.000		

Formål NHV opbygger og viderebringer viden om nordisk folkesundhed ved hjælp af forskning og uddannelse. NHV's virke bygger på et internationalt perspektiv gennem samarbejde med institutioner i Norden, Nordens nabolande og EU. NHV har status som Collaborating Centre i WHO.

Prioriteringer i 2010 NHV's satsning på psykisk sundhed begynder i 2010 at gå ind i en ny fase med øget eksternt finansiering. NHV vil desuden fuldføre sit arbejde med at kortlægge børns sundhed, og gennemfører fortsat forskning på området omkring sundhed og velbefindende hos flygtningebørn.

Et kompetencecenter for sundhedsfremmende arbejde skal styrke konkret folkesundhedsarbejde på basisniveau, og arbejdet med menneskerettigheder og sundhed, patientbeskyttelse og patientsikkerhed vil blive prioriteret.

NHV's diplomuddannelse indenfor smittebeskyttelse/sygehushygiejne, respektive universelle design, fortsætter. NHV prioriterer desuden initiativer indenfor folkesundhedsområdet på linje med NMR's globaliseringsinitiativ.

Kontraktperiode 2010 – 2012

Kontraktstatus 2010 – 2012

Social- og Helsepolitik

Økonomi	ingen bemærkninger
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: 9.000.000 SEK Faktiske udgifter : 10.184.573 SEK (2008)

Ekonomi og Finanspolitik

Generel indledning

Generel indledning

Nordiska ministerrådets samarbejde på det økonomiske og finansielle område skal bidrage til at skabe forudsætninger for at de grundlæggende økonomisk-politiske målene om en stabil og sund økonomisk udvikling med fuld sysselsætning og god og uholdbar tillvækst skal kunne opnås. Samarbejdet lægger grunden for at fremme nordiske interesser internationalt og for en mere omfattende økonomisk integration såvel mellem de nordiske lande som mellem Norden og med Europa i øvrigt.

EU-fråger er af fortsat høj prioritet inden for det nordiske økonomiske og finansielle samarbejde. Sektoren har en ordning for systematisk samråd og samarbejde om EU-fråger på det økonomiske og finansielle område. Flere EU-relaterede spørgsmål kommer til at behandles inden for rammen for Ekofin-rådets virksomhed kan forventes at blive aktuelle. Andre områder som forventes at udgøre vigtige dele af arbejdet inden for sektoren under 2010 er opfølgningen af arbejdet med at afvikle grænsehindre mellem de nordiske lande, systematisk samråd og samarbejde om skattefråger samt fortsat samarbejde for at virke for at den økonomiske dimensionen inkorporeres på et tydeligere måde i den nordiske strategi om bæredygtig udvikling.

Sektorens arbejde understøttes af en række arbejdsgrupper som f.eks. nordiske miljø- og økonomigruppen, nordiske konjunkturgruppen og den nordiske skattegruppe. Disse grupper forventes at komme med centrale indspil til embedsmannakommittéen og de nordiske finansministre.

Ministerrådets styringsdokumenter

Sektorens styr af de overordnede prioriteringer de nordiske finansministre besluttede om under 2007, i dokument om kærnapgifter for MR-Finans. De overgribende målsætningerne er at virke for en stabil og bæredygtig økonomisk tillvækst, at virke for udviklingen af den nordiske velfærdsmode, at fremme den økonomiske integration inden for Norden og med Østersjøsregionen og Europa samt at fremme fælles nordiske interesser internationalt.

Udmøntning af sektorens pro rata reduktion

Sektorens bidrag udgør tilsvarende 1,3 % af 2009 års budget, dvs. 23.000 DKK (2009-prisniveau). Denne reduktion påvirker sektorens aktiviteter i ringe grad.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2008

I forbindelse med det nordiske finansministermøde i oktober 2008 besluttedes at inddrage en høgnivågruppe med embedsmænd som skal følge op på gennemførelsen af stabiliseringsprogrammet på Island og drøfte og udarbejde støtteforanstaltninger som bidrager til at Island komme ud af den økonomiske krise. Inden for rammen af det program som støttes af IMF har de nordiske lande - Danmark, Finland, Norge og Sverige - bedrevet et tæt samarbejde og besluttede den 20. november 2008 at fælleskomplettere finansieringen fra IMF på 2,1 milliarder amerikanske dollar med yderligere lån på 2,5 milliarder dollar. Tilstået af den nordiske arbejdsgruppe har været af meget stor betydelse for at kunne arbejde så hurtigt som muligt og komme frem til en løsning.

I forbindelse med Finansministrenes møde 2008 i Helsingfors undertegnede informationsudvekslingsaftaler med Jersey og Guernsey. Siden tidligere har forhandlingerne resulteret i aftaler med Isle of Man, oktober 2007. Dette var et resultat af de

Ekonomi og Finanspolitik

gemensamma nordiska förhandlingarna med finansiella offshorecenters sk "skatteparadis" som initierades under 2006 och som har bedrivit i Nordiska Ministerrådets regi. De gemensamma förhandlingarna med sk "skatteparadis" är unikt i sin karaktär, där de var för sig små nordiska länderna går samman och får en starkare förhandlingsposition till en lägre kostnad. Förhandlingarna inleddes även med ett antal andra jurisdiktion under året och förväntas bära frukt genom fler informationsutbytesavtal under 2009.

Den 4 april 2008 undertecknade de nordiska ländernas regeringar samt Färöarnas landstyre ett protokoll om ändring i avtalet för att undvika dubbelbeskattning beträffande skatter på inkomst och förmögenhet. Protokollet berör förändringar i beskattningen av utdelningar från dotterbolag, i personbeskattningen av kapitalvinst efter utflyttning, för personer som arbetar ombord på flygplan samt för personer som för personer som mottar pension eller liknande utbetalning från ett annat nordiskt land. Protokollet behandlas i de nationella parlamenten och kan tidigast börja tillämpas den 1 januari 2009"

På de nordiska finansministrarnas möte i juni 2008 beslutades att inrätta en expertgrupp för att utarbeta förslag till hur en nordisk ekonomisk-politiskt tidskrift kan etableras.

	Budget 2010	Budget 2009	Difference	
			+/-	%
MR-Finans	1.773	1.766	7	0,4 %
4-5210-1 Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik	1.773	1.766	7	0,4 %
Opdelt på kategorier	1.773	1.766	100 %	100 %
Projektmidler	1.773	1.766	100,0 %	100,0 %

4-5210-1 Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	1.773.000	1.766.000	1.746.000	88%	MR/ÅK-FINANS

Formål Nordiska Ministerrådets ekonomi- och finanssektor har som målsättning att främja det nordiska samarbetet vad gäller ekonomiska och finanspolitiska frågor. Med utgångspunkt i ministerrådets kärnuppgifter och ordförandeskapsprogrammet, skall genomförandet av de prioriteringar som finansministrarna har beslutat säkras. Utifrån särskilda riktlinjer ges ekonomiskt stöd till olika instrument som används till att uppnå dessa mål, bl.a. genom seminarier, konferenser och olika utredningar m.m.

Prioriteringar i 2010 Det danska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2010 kommer att fokusera på temat globalisering. Innanför finansområdet kommer detta bland annat ta form genom fokus på finans- och penningpolitikens roll under den senaste konjunkturcykeln. Här kan det vara relevant att se isolerat på de insatser, som har direkt bakgrund in den ekonomiska/finansiella krisen, och de strukturella konsekvenserna den medfört.

Ordförandeskapet vill även adressera problemställningarna på klimatområdet, härunder möjligheterna för att koordinera det nordiska agerandet på marknaden för emissionsreduktioner, samt en tydligare integration av den nordiska elmarknaden. Dessutom vill det danska ordförandeskapet arbeta för att fasthålla fokus på projektet om informationsutveckling med skatteparadis, med målsättning att uppnå ytterligare avtal med dessa länder.

Förutom ordförandeskapets prioriteringar så kommer sektorn dessutom att prioritera en rad samarbeten som etablerats sedan tidigare:

- Förhindrande av skatteflykt.

Under 2006 börjas ett gemensamt nordiskt samarbete med syfte är att koordinera de nordiska ländernas förhandlingsansträngningar att ingå informationsutbytesavtal på skatteområdet med finansiella offshorecenters (s.k. skatteparadis). Under våren 2009 undertecknade de nordiska länderna informationsutbytesavtal med såväl Cayman Island som Bermuda, samt avtal med British Virgin Island förväntas undertecknas i samband med MR-Finans möte den 18 maj 2009. Förhandlingarna förväntas leda till att ytterligare avtal ingås under 2009 och 2010.

- Gränshindersarbetet.

Arbetet med att undanröja gränshinder och stävja dubbelbeskattning av personer i Norden är fortsatt ett av ekonomi- och finanssektorns prioriterade områden. På området sker kontinuerligt ett nordiskt samarbete, dels genom den nordiska skatteportalen och dels genom bilateralt samarbete i Norden.

- Nordisk ämbetsmannagrupp för att stödja stabiliseringsprogrammet på Island.

I samband med det nordiska finansministermötet i oktober 2008 beslutades att inrätta en högnivågrupp med ämbetsmän som ska följa upp genomförandet av stabiliseringsprogrammet på Island och dryfta och utarbeta stödåtgärder som bidrar till att Island tar sig ur den ekonomiska krisen. Arbetsgruppen ska under 2009 följa arbetet med att implementera IMF:s program där man står beredda att hjälpa Island i andan av ett ständigt närvarande nordiskt samarbete.

- Etablerandet av en ny nordisk ekonomisk-politisk tidskrift.

Under 2008 startade en expertgrupp som ska utarbeta ett förslag till hur en Nordisk ekonomisk-politisk tidskrift kan etableras. Dess arbete förväntas leda till att en nordisk ekonomisk-politisk tidskrift kan startas under 2010 med extern delfinansiering.

- Energipolitik och miljösamarbetet.

Inom Miljö- och ekonomigruppen, som är en av sektorns fasta samarbetsgrupper, behandlas frågor och analyser om sambandet mellan ekonomiska verkkningsmedel och miljöeffekter. Gruppens arbete har fått en allt ökad relevans och ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken är ett ämne som upptar de nordiska finansministrarnas intresse.

Miljø

Generel indledning

Generel indledning

Det nordiske miljøsamarbejde skal bidrage til at bevare og forbedre miljøkvalitet og livskvalitet i Norden, påvirke det regionale og internationale samarbejde, samt bidrage til at implementere den nordiske strategi for bæredygtig udvikling. Miljøsamarbejdet i Norden er baseret på princippet om nordisk nytte. Det omfatter spredning af gode eksempler for at synliggøre og kunne drage nytte af forskellige erfaringer fra de nordiske lande.

Det nordiske miljøsamarbejde gennemgik ved årsskiftet 2008-2009 en omorganisering af den nordiske arbejdsgruppestruktur. Omorganiseringen var nødvendig for at kunne tilpasse sig de nye målsætninger og prioriteringer som fremgår af det nordiske Miljøhandlingsprogram som gælder for perioden 2009-2012. Omorganiseringen såvel som det nordiske globaliseringsinitiativ har betydet en mindre budgetmæssig fordeling mellem de nye arbejdsgrupper, som følge af at flere tidligere arbejdsgrupper er blevet nedlagt.

Ministerrådets styringsdokumenter

Det nordiske miljøsamarbejde styres gennem 4-årige handlingsprogrammer. Et nyt handlingsprogram for det nordiske miljøsamarbejde trådte i kraft i 2009. Programmet gælder frem til 2012 og ved valget af hovedtemaerne i Miljøhandlingsprogrammet er der lagt vægt på områder, hvor Norden har en stærk tradition og interesse for fælles samarbejde. Fælles for de valgte områder er, at Norden er toneangivende, også på det internationale område, og Norden yder eller kan yde en aktiv påvirkning i forhold til EU og i andre internationale sammenhænge. Der er ligeledes lagt vægt på, at miljøsamarbejdet går på tværs af forskellige fagområder og sektorer med henblik på at fremme integration af miljøhensyn i sektorerne.

Miljøsektoren har valgt at koncentrere sit arbejde i den kommende programperiode for 2009-2012 på følgende fire områder, nemlig:

- Klima og luft,
- Hav og kystzoner,
- Biologisk mangfoldighed og økosystemtjenester
- Holdbar forbrug og produktion

Under hvert tema beskrives mål og udfordringer i relation til EU og øvrige internationale processer. Ligeledes er der rettet fokus mod det arktiske område gennem en særskilt strategi for miljøgifte og klima i Arktis. Strategien blev godkendt i 2006 og er blevet forlænget til at gælde frem til 2012.

Det nordiske miljøsamarbejde er baseret på et omfattende netværk af eksperter, som samarbejder i en række arbejdsgrupper. Miljøhandlingsprogrammet udmøntes gennem disse arbejdsgrupper. De nordiske lande gennemførte en omorganisering af disse arbejdsgrupper i 2009 for at tilpasse sig de nordiske målsætninger for den nye programperiode frem til 2012.

Miljøsamarbejdet vil i 2010 foruden målsætningerne i det fælles handlingsprogram, tillige være styret af at adressere de prioriteter som er angivet i det danske formandskabsprogram for ministerrådet i 2010 samt de nordiske statsministres globaliseringsinitiativ.

Udmøntning af sektorens pro rata reduktion

I linje med samarbejdsministrenes prioriteringer, rettes en særlig fokus mod det nordiske globaliseringsinitiativ. Miljøministrene vil i 2010 bidrage til at gennemføre nordiske indspil indefor temaet Miljø, Energi og Klima.

Særligt vil der indenfor miljø samarbejdet blive fulgt op på forhandlingsresultatet fra klimakonferencen (COP15) i København i 2009. Det nordiske miljø samarbejde forventes tillige at beagte og fagligt medvirke til gennemførelsen af initiativerne omkring klimaændringernes påvirkning af primærnæringerne og opfølgningen af rapporten om kundskabs- og koordineringsbehovet for arktisk klimaforskning.

De nordiske landes internationale miljø samarbejde vil desuden blive støttet gennem den nordiske miljø finansieringsinstitution NEFCO samt samarbejdet med Arktisk Råd, Barentsrådet og HELCOM.

I forhold til globaliseringen og de øvrige internationale processer vil der bl.a. være særlig fokus på EU-samarbejdet og arbejdet med internationale konventioner og aftaler. Reduktionen af budgetrammen på 1,3% (562.000 DKK i 2009-prisniveau) betyder, at miljø sektorens eget projektsamarbejde vil blive beskåret, idet MR-M's bidrag til NEFCO og Nordisk Miljø mærkenævn er bundet op i rammekontrakter mellem NMR og landene bilateralt efter en fordelingsnøgler, som på disse områder gør det vanskelige at ændre de budgetmæssige forudsætninger.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2008

Nedenfor angives en række eksempler på aktiviteter og resultater i 2008:

- Havet: En ad hoc arbejdsgruppe er oprettet for at udvikle et tydeligere nordisk samarbejde af planlægning, forvaltning og beskyttelse af havet.
- Kemikalier: De nordiske lande bidrog i høj grad til arbejdet som ledte frem til beslutningen om at indlede en proces for at udfase anvendelsen af kviksølv og til at indlede forhandlinger om en global kviksølvskonvention.
- Kemikalier: Gennemførelsen af en workshop om behovet af øget information om miljø- og sundhedsrisikoen ved kemikalier i varer.
- Miljø mærket Svanen: Gennemførelsen af et seminarium med formål at gøre opmærksom på og diskutere svanemærket som i et internationalt studie blev udnævnt som verdens ledende miljø mærke.
- Havet: Gennemførelsen af et seminarium om gennemførelsen af HELCOM's aktionsplan for Østersøen.
- Luftforurening: Afholdelse af en workshop om koblingen mellem luftforurening og klimaforandringer.
- Luftforurening: Analyse (modeller og emissionsopgørelse) af partikelforurening
- Havet: Nordisk bidrag til videnskabeligt beslutningsgrundlag til brug for myndigheder og arbejdsgrupper i de regionale havkonventioner
- Havet: Opsamling af nordiske myndigheders erfaringer med gennemførelsen af EU rammedirektiver på havområdet.
- Havet: Beskrivelse og formidling af kort- og -langtids økologiske effekter forårsaget af oliespild i Østersøen, Kattegat, Skagerrak og Nordsøen.
- Produkter: Udarbejdelse af fællesnordisk materiale til brug for indspil til gennemførelsen af EU's direktiv om økodesign for energiforbrugende produkter.
- Produkter: Udarbejdelse af Bedst Tilgængelige Teknikker for fiskeopdræt i Norden.
- Affald: Udarbejdelse af retningslinjer for modtagelse/håndtering af affald i havne.
- Biodiversitet: Gennemførelse af flere nordiske projekter rettet mod FN's mål om at standse tab af biologisk mangfoldighed inden 2010, herunder studier om udviklingen i Norden frem mod 2020 samt om lokal medvirkning.
- Biodiversitet: Udarbejdelsen af et studie om nedgangen af søfugle i Vestnorden.
- Miljø overvågning: Gennemførelse af screening af sundhedsskadelige stoffer, screening

Miljø

af miljøfarlige stoffer i den østlige Østersø, samt samspillet mellem luftforurening og klimaforandringen og klimaeffekten på ozonpåvirkningen af vegetationen.

- Økonomi: Gennemførelse af studier omkring økonomiske styremidlers indflydelse på kemikalierområdet.
- Økonomi: Udarbejdelse af den årlige Styremiddelsrapport som redegør for miljøreguleringen i Norden og beskriver fordele og ulemper ved valg af styremiddel.
- Økonomi: Studier i grønne markeder og brug af renere teknologi.
- Miljøteknologi: Afholdelsen af en konference om miljøteknologi og innovation.

	Budget	Budget	Difference	
	2010	2009	+/-	%
Sum MR-Miljø	43.372	43.209	163	0,4%
3-3310-1 Projektmedel - Miljø	29.566	29.634	-68	-0,2%
3-3320-2 NEFCOS Miljøudviklingsfond	11.321	11.132	189	1,7%
3-6720-4 SVANEN – Nordisk miljömærkning	2.485	2.443	42	1,7%
Opdelt på kategorier	43.372	43.209	100%	100%
Projektmidler	29.566	29.634	68,2%	68,6%
Støtteordninger	11.321	11.132	26,1%	25,8%
Organisationsbidrag	2.485	2.443	5,7%	5,7%

3-3310-1 Projektmedel - Miljø

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	29.566.000	29.634.000	29.569.000	92%	EK-M/MR-M

Formål Miljø Samarbejdet skal bidrage til at bevare og forbedre miljøkvalitet og livskvalitet i Norden, påvirke det regionale og internationale samarbejde, samt bidrage til at implementere den nordiske strategi for bæredygtig udvikling.

Det nordiske miljø Samarbejde er baseret på et omfattende netværk af eksperter, som samarbejder i en række arbejdsgrupper og projektmidlerne benyttes bl.a. til analyser, udredninger, seminarer, workshops, o.lign der medvirker til policy udvikling i Norden så vel som i EU og internationalt.

Det bemærkes, at hovedansvaret for globaliseringsinitiativet om et fælles nordisk indspil som skal bidrage til et godt forhandlingsresultat ved klimakonferencen i København i 2009 ligger i det nordiske miljø Samarbejde.

Det bemærkes, at der i forhold til budgettet for 2008 er overflyttet 854.000 DKK fra budgetposten Projektmidler (3-3310-1) til det nordiske globaliseringsinitiativ (klima, miljø og energi) under Samarbejdsministrene.

Der øremærkes 2 MDKK indenfor rammen for Østersø Samarbejdet for at støtte

projektudviklig indenfor rammerne i handlingsplanen BSAP.

Prioriteringer i 2010	Nedenfor angives eksempler på aktiviteter som forventes at blive prioriteret i 2010: <ul style="list-style-type: none"> • Nordisk indsats på klimaområdet, særligt gennem opfølgelse af resultatet af klimakonferencen i København i 2009 (COP15). • Fokus på hormonforstyrrende stoffer, herunder håndteringen af kombinationseffekter • Fokus på opfølgning af den bindende globale kviksølvsaftale indgået i 2009. • Fokus på økosystembaseret forvaltning af hav- og kystområder, • Eutrofiering og farlige stoffer i havmiljøet • Fokus på biologisk mangfoldighed og nordiske indspil til FN's Biodiversitetskonference. • Fortsat fokus på landskab, kulturmiljø og friluftsliv i Norden. • Fortsat arbejde med bæredygtigt forbrug og produktion, herunder fokus på kemikalier og særligt kviksølv og på ressourceeffektive og miljødrevne markeder i Norden. • Fortsat Nordisk og national opfølgning af HELCOM's handlingsplan for Østersøen. • Bidrag til gennemførelse af globaliseringsinitiativerne som vedrører miljø. • Fortsat fokus på det arktiske miljøsamarbejde • Fortsat fokus på koblingen mellem miljø og sundhed
Sekretariatsfunktion	Størstedelen af miljøministerrådets projektvirksomhed udføres indenfor arbejdsgrupper, som serviceres af forvaltningsorganer i de nordiske landes administrationer.

3-3320-2 NEFCOS Miljøudviklingsfond

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	11.321.000	11.132.000	10.787.000	100%	NEFCO

Formål Nordisk Ministerråd medfinansierer indbetalinger til den nordiske miljøfinansieringsinstitution NEFCO's Miljøudviklingsfond. Miljøudviklingsfonden er rettet mod at muliggøre og tilrettelægge finansiering af miljøforbedrende foranstaltninger i særligt Rusland og Ukraine på særligt favorable vilkår med sigte på at styrke forudsætningerne for gennemførelse af nye miljøprojekter. Miljøministrene besluttede i 2007 at fortsætte de årlige indbetalinger til miljøudviklingsfonden i perioden 2008-2010.

Prioriteringer i 2010 De nordiske lande vil bidrage til at gennemføre miljøforbedrende projekter og investeringer i vand og afløbsrensning, miljøvenlig teknik, energieffektivisering og forebyggelse af vand- og luftforurening, samt til at opbygge miljørelateret infrastruktur og styrke landenes miljøadministrationer. NEFCO arbejder efter en langsigtet strategi og bidrager med sin virksomhed til reduktion af forureningen i Østersø- og Barentsregionerna samt til reduktion af grænseoverskridende forureninger. I 2010 forventes prioriteringerne at være uændret i forhold til 2008 som følge af ovennævnte strategi:

Miljø

- Vand- og afløbsrensning
- Renere produktion, miljøvenlig teknologi
- Energibesparelser og vedvarende energi
- Energieffektivisering
- Miljøkreditter til landbrug
- Miljøfarlige stoffer

3-6720-4 SVANEN – Nordisk miljömärkning

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	2.485.000	2.443.000	2.367.000	100%	Nämnden

- Formål** Formålet med Svanen er at have en frivillig fællesnordisk miljømærkning, som medvirker til at reducere den byrde det daglige forbrug pålægger miljøet. Svanen skal være med til at guide de nordiske forbrugere og indkøbere, så de får en reel mulighed for at handle "grønt" og derigennem medvirke til forbedring af miljøet. Samtidig giver Svanen et incitament til producenter at fremstille miljøvenlige produkter. Arbejde med Svanen foregår gennem det Nordiske Miljømærkenævn i Oslo. De nationale sekretariater har ansvaret for at give licenser til brug af Svanen i henhold til de fastsatte kriterier og principper. Ens praksis i de nordiske lande opnås gennem koordinering mellem de nationale sekretariater. Svanemærket er til en stor del selvfinansieret gennem licenser og ansøgningsafgifter. Miljømærkningen i Norden omsætter årligt for ca. 60 MDKK og mere end 70 personer arbejder i de nationale miljømærkesekretariater. Ministerrådet har indgået en 3-årig rammekontrakt med det nordiske miljømærkenævn vedr. støtte til samarbejdet for perioden 2010-2012.
- Prioriteringer i 2010** En evaluering af Svanemærket blev gennemført 2008 og det Nordiske Miljømærkenævn vil i 2010 følge op på rekommandationerne samt fortsætte sit samarbejde med Global Ecological Network (GEN) og koordination med EU's Miljømærkeordning Blomsten.

Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug

Generel indledning

Generel indledning

MR-FJLS består af ét ministerråd med fire politikområder: Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug, hvilket udgør et samarbejde mellem omkring 20 ministerier i Norden.

Ministerrådets embedsmandsstruktur består af én embedsmandskomiteé (EK-FJLS). EK-FJLS er en embedsmandskomiteé med integrerede afdelinger, og består af fem selvstændige og samarbejdende enheder nemlig en eksekutivkomiteé og fire afdelinger for henholdsvis fiskeri og havbrug, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug. Eksekutivkomiteéen og de fire afdelinger har alle status som embedsmandskomiteé.

MR-FJLS' kerneopgaver er at fremme bæredygtig udnyttelse af natur- og genetiske ressourcer, som er en forudsætning for menneskets eksistens. Videre vil MR-FJLS bidrage til at sikre tillid og tilgang til gode madvarer, fremme kostvaner som bidrager til bedre sundhed hos nordiske borgere og udvikle de muligheder som findes i nordiske råvarer og madkultur. Forskning og udvikling indgår som en nødvendig del i dette arbejde.

Fiskerisektoren fremhæver udviklingen af bæredygtige fiskerier og havbrug som kernen i sit arbejde. Sektoren setter fokus på biologisk bæredygtighed ved bl.a. at konkretisere princippet om økosystemtilnærmelse i fiskerierne, fremme teknologisk udvikling i sektoren samt at arbejde for fisk som sund mad fra et sundt havmiljø. Arbejdet med økonomisk bæredygtighed skal bl.a. sætte fokus på de økonomiske rammebetingelser som kan øge værdiskabelsen i fiskeriindustriene. Arbejdet med den sociale bæredygtighed skal fremme udvikling af rammebetingelser, som kan sikre fiskefolkernes velfærd og udvikle kystsamfundenes fremtidsmuligheder. Et vigtigt element i sektorens arbejde er at fremme relevant forskning.

Nordic Marine Academy er et 5-årigt projektsamarbejde mellem NordForsk og NAF om forskeruddanning på PhD-nivå. Forskerskolen ble evaluert i 2008, med svært gode tilbakemeldinger. En viktig diskusjon i Fiskerisamarbeidet har derfor vært forlengelse og eventuell videreføring av prosjektet ut over 2010. Den diskusjonen forventes å fortsette også i 2009, og vil bli et viktig tema i samtaler mellom Fiskerisamarbeidet og NordForsk.

Jordbrugssektoren fokuserer på bevarelsen af genetiske ressourcer og arbejdet med bæredygtig udnyttelse af bioenergi. Disse elementer er centrale i arbejdet med at sikre et fleksibelt landbrug og håndteringen af klimaforandringer. Desuden fokuseres på arbejdet med landdistrikts- og erhvervsudvikling. Forskning og udvikling er vigtig for mange af sektorens opgaver, og der arbejdes på at styrke dette område blandt andet i de tværgående satsninger. Arbejdet med at fremhæve de kvaliteter og muligheder, som ligger i nordiske madvarer er en kerneopgave som gennemføres bl.a. gennem programmet "Ny nordisk mad", og som har tætte relationer til fiskeri- og levnedsmiddelsektorerne.

Levnedsmiddelsektoren tager i sit arbejde udgangspunkt i den nordiske borger som

 Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug

forbruger og fokuserer på fire emner: at beskytte forbrugerne mod sundhedsrisiko med god fødevarerikthed; at øge indsatsen for dyresundhed og – velfærd, at fremme god mærkning, markedsføring og sporbarhed af fødevarer; og at opmuntre til sunde madvarer og livsstil. Som et virkemiddel bidrager sektoren til forskning på fokusområderne.

Skovbrugssektorens faglige kerneområder er erhvervsudvikling, skovbrug og bioenergi. Der lægges fokus på skovens lokale og regionale betydning samt på at fremme økonomiske, økologiske, sociale og kulturelle værdier. Bioenergi og klima bliver stadig mere fremhævet i samarbejdet. Overordnet sikres et bæredygtig skovbrug i Norden gennem forskning, udvikling og uddannelse; særlig gennem forskningssamarbejde i Samnordisk Skovforskning (SNS) samt netværksdannelse og viden- og erfaringsudveksling.

Ministerrådet satser aktivt på tværgående aktiviteter, både internt mellem EK-FJLS afdelingerne samt i samarbejde med andre sektorer i Nordisk Ministerråd.

Af tværgående aktiviteter arbejdes der inden for MR-FJLS med programmet ”klimaeffekter på primærnæringen – tilpasninger og tiltak”, Ny Nordisk Mad, Handlingsplanen for bedre sundhed gennem kost og motion. Disse tiltag sker i samarbejde med en bred række af nordiske såvel som nationale aktører. Herunder med NICE, NordForsk, NordGen samt relevante organer under MR-FJLS.

Som et led i de løbende bestræbelser om at sikre en god og effektiv forvaltning af samarbejdet enedes EK-M og EK-FJLS (Jordbrug og Skovbrug) i 2008 om at nedlægge MJS og NGR. Midlerne til projektsamarbejdet er gennem de seneste år blevet begrænset, som følge af opprioriteringen af globaliseringsarbejdet i Nordisk Ministerråd. Sammenholdt med et generelt ønske om at forankre det tværsektorielle samarbejde på anden vis end i permanente arbejdsgrupper, traf man derfor beslutning om, at nedlægge MJS, men at sikre det tværsektorielle samarbejde gennem ad-hoc grupper og projekter. For så vidt angår nedlæggelsen af NGR, blev denne beslutning fulgt op af en beslutning om at overføre budgettet og opgaven til NordGen, dette for at styrke genressourcesamarbejdet i NordGen, og samtidig skabe en forenkling af samarbejdet.

På tilsvarende vis besluttede EK-FJLS (Fiskeri og Havbrug) og EK-Miljø i forbindelse med en omorganisering af fiskerisamarbejdet at nedlægge samarbejdsorganet MiFi med udgangen af 2008.

**Ministerrådets
styrings-
dokumenter**

Gældende styringsdokument for MR-FJLS er rammeprogrammet for 2009-2012, som blev godkendt af ministerrådet den 26. juni 2008. Rammeprogrammet er et styreinstrument for det nordiske samarbejde om fiskeri og havbrug, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug inden for Nordisk Ministerråd og dets arbejdsgrupper. Formandsprogrammet for de enkelte år i perioden 2009 - 2012 præciserer og supplerer rammeprogrammet. Disse udgør tilsammen handlingsprogrammet for samarbejdet. For 2010 vil det danske formandskabsprogram derfor være et centralt styringsdokument for samarbejdet inden for MR-FJLS.

På tilsvarende vis besluttede EK-FJLS (Fiskeri og Havbrug) og EK-Miljø i forbindelse med en omorganisering af fiskerisamarbejdet at nedlægge samarbejdsorganet MiFi med udgangen af 2008.

Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug

Derudover gælder Strategien for bæredygtig udvikling for periode 2009-2012, ligesom MR-FJLS orienterer sig mod Miljøhandlingsprogrammet for 2009-12 som et væsentligt instrument for tværsektorielt samarbejde.

Ministerrådet har pågående programmer og aktiviteter, hvis mandatperioder udløber i 2009. For disse gælder, at der foreligger nye strategier og mandater fra 1. januar 2010. Dette omfatter følgende budgetposter:

- 3-6420-1 Ny nordisk mad
- 3-6830-1 Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet
- 3-6520-1 Nordisk kontaktorgan for jordbrugsforskning, NKJ
- 3-6581-1 Samnordisk Skovforskning (SNS)

MR-FJLS er involveret i statsministrenes globaliseringsinitiativ. Blandt de tretten godkendte forslag i globaliseringsinitiativet fra 2008 var specielt forslaget om "klimaeffekter på primærnæringsene - tilpasninger og tiltak" rodfæstet i MR-FJLS Programmet bidrager til at indfri rammeprogrammets målsætninger vedrørende punkt II. Klima. Med henblik på at omsætte forslaget til et egentligt program nedsattes en arbejdsgruppe, som inddrog MR-FJLS arbejdsgrupperne NMDD, AG-FISK, NKJ, SNS og institutionen NordGen i arbejdet foruden repræsentanter fra nationale forskningsråd. Arbejdsgruppen konkluderede i december 2008, og indsendte sit forslag til program, som efterfølgende blev godkendt af MR-FJLS.

Udmøntning af sektorens pro rata reduktion

MR-FJLS har fået budgettet reduceret med ca. 3,5 MDKK eller ca. 8,5 procent i forhold til 2007 budgettet.

I 2008 og 2009 blev budgetreduktionen gennemført selektivt, dvs. at enkelte budgetposter er skånet fra nedskæringen, mens de andre har måttet skæres ned tilsvarende mere. Nordisk Genressourcecenter, Ny Nordisk Mad og Nordisk handlingsplan for mad og motion er blevet skærmet fra reduktion. For 2010 bliver NordGen friholdt for nedskæringer, mens afdelingen for Fiskeri og Havbrug beskæres med 1,3 procent. Resten af budgetposterne beskæres med 2,45 procent.

Konsekvensen af den selektive reduktion er, at afdelingernes ordinære virksomhed samt forskningsrelaterede aktiviteter er blevet beskåret kraftigere. Dette har ført til drøftelser i alle afdelingerne om afdelingernes organisation og opgaver set i forhold til de økonomiske ressourcer, der er til rådighed. Drøftelserne om konsekvenser ud over den ordinære virksomhed og forskningsrelaterede aktiviteter forventes at forløbe over flere år med løbende tilpasninger til virksomheden.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2008

Det årlige ministermøde blev afholdt i Växjö den 26. juni 2008. Følgende deklamationer blev vedtaget fra mødet:

- Ministerdeklaration om Djurskydd och livsmedel
- Ministerdeklaration om Sälen och Samhället
- Ministerdeklaration - Hållbart fiske säkrar framtidens mat

Derudover enedes ministrene om en udtalelse omhandlende klimaforandringerne: "Primær- og fødevarerproduktionen – Klimaproblem i dag, en del af løsningen i morgen"

NordGen

NordGen blev etableret 1. januar 2008 som resultat af en sammenlægning af Nordisk Genbank, Nordisk Genbank Planter og Nordisk Skov Frø og Plantemateriale. For 2008 har en stor opgave derfor ligget i at sikre intentionerne med etableringen.

 Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug

Organisasjonen har satt seg og fungerer bra. Regnskapssystemet Agresso er på plass etter et stort oppryddingsarbeid. Avdelingen på Ås har fått en midlertidig organisasjonsløsning. Kjerneverdiene er vedtatt å være: faglighet, kommuniserende og service-minded. .

NordGen har skrevet kontrakt om ett nytt bistandsprosjekt i Central-Asia (CAC) med CBM. SeedNet-prosjektet på Balkan har gått inn i sin andre fase som det også er skrevet kontakt om mellom NordGen og CBM. Det er sendt en prosjektsøknad ilag med SLU, Ulltuna om AnGr og fattigdomsbekjempelse i Afrika til SIDA. .

Ny Nordisk Mad

I regi af Ny Nordisk Mad programmet blev der i 2008 gennemførtes en række aktiviteter, som fik stor opmærksomhed i forskellige medier. Hovedindsatsen har ligget på at formidle Ny Nordisk Mad, hvilket er sket genne mange forskellige kanaler. Resultaterne har været opmuntrende idet opmærksomheden i mediene har været meget stor. Efter de nordiske priser har NNM fået størst opmærksomhed blandt de mange forskellige nordiske programmer og aktiviteter. Af de forskellige aktiviteter kan følgende nævnes:

- Under Bocuse d'Or i Stavanger havde NNM og programmets ambassadører en egen velbesøgt pavillon.
- Der blev produceret en ny brochure om NNM med titlen "New Nordic Cuisine".
- NNM's Hædersdiplom 2009 tilfaldt Kasvis Galleria fra Finland.
- Der gennemførtes et seminarium under MR-FJLS ministermødet i Växjö med titlen "Mat och Design - Varumärket Norden i en global miljø".
- Der gennemførtes et seminarium med titlen "Mat och statlig politik", sept 2008.
- NNM anordnede också ett seminarium under kunskapsdagarna i Grythyttan, okt 2008.

Levnedsmidler

Det svenske formandskab afholdt en konference om dyrevelfærd set i forhold til madkvalitet, der resulterede i en deklARATION, der blev vedtaget på ministermødet. Endvidere afholdt formandskabet et miniseminar vedr. risiko/nytte i efteråret. Under EK-FJLS (Levnedsmidler) har aktiviteterne fortrinsvis været centreret om arbejdet i de tre underliggende arbejdsgrupper, hvor sekretariatene til disse arbejdsgrupper ligger i tre forskellige nationale levnedsmiddelinstitutioner.

NMDD (Nordisk arbejdsgruppe for mikrobiologi, dyresundhed og dyrevelfærd)

Der har været gennemført en fælles veterinær øvelse, hvor også de baltiske lande var involveret, og gav ny viden om hvordan beredskabet virker, og hvilke forhold det med fordel kan ses nærmere på for at gøre beredskabet mere effektivt. Derudover har gruppen været med i forarbejdet vedrørende klimaforandringernes indvirkning på vektorbårne sygdomme, der hører under det fælles globaliserings klimaprogram. Derudover har der været igangsat et projekt vedrørende masseafflivning af fjerkræ i tilfælde af udbrud, og disse forsøg fortsætter i 2009.

NMF (Nordisk arbejdsgruppe for tilsyn og forbrugerinformation)

Gruppen har afholdt den årlige tilsynskonference, hvor tilsynspersonale fra hele Norden samles og drøfter relevante temaer, der gør kontrollen i Norden mere ensartet, og giver kompetence til deltagerne. Der har været igangsat en nordisk kontrolkampagne, der skulle fokusere på mærkning af sukker. Det er vigtigt, at sukkermærkning ikke vildleder forbrugerne, da sukker er et af de produkter, som man skal forsøge at formindske forbruget af. Det resulterede i en øget kompetence over hele Norden i forhold til at forstå

 Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug

problematikken vedrørende mærkning af sukker, da der var tale om fælles læringsforløb inden selve kampagnen. Et projekt i offentliggørelse af kontrolresultater har været utrolig nyttigt, da det bl.a. har fokuseret på anvendelsen af Smileyordninger, hvor også de baltiske lande har været involveret.

NKMT (Nordisk arbejdsgruppe for ernæring, madkultur og toksikologi)

Da ernæring er et af ansvarsområderne – så har der været meget fokus på opfølgning af handlingsplanen for kost og motion i denne gruppe. Derudover er gennemført en workshop vedrørende risiko-nytte, hvor resultatet var, at der var enighed om, at det ville være nyttigt at fortsætte opbygningen af fælles nordiske retningslinjer på området. Endvidere har der været gennemført nogle projekter, der havde til formål at påvirke EU-lovgivningen mht. kosttilskudsområdet, og berigelse af fødevarer. Det har resulteret i øget indflydelse på lovgivningsprocessen i EU.

Handlingsplanen for kost og motion

Herunder har der været mange aktiviteter. Et resultat af første fase i forhold til monitoreringsarbejdet vedrørende hvordan tilstanden kan måles på overvægt og fysisk aktivitet blev, at man ikke kunne bygge ovenpå de allerede eksisterende nationale undersøgelser, men skulle finde en fælles nordisk metode at anvende i stedet. Derudover blev der afholdt en nordisk ernæringskonference, hvor bl.a. et forprojekt vedrørende de nordiske næringsstofanbefalinger resulterede i en anbefaling af en 5. revision. Arbejdet vedrørende et fælles nordisk ernæringsmærke har foreløbig resulteret i en enighed om at gå videre med arbejde for et fælles mærke. Så har der også været afholdt et seminar og udarbejdet en udredning om at arbejde mere sammen om at se en nordisk nytte i fælles kommunikation om sund mad og livsstil.

Fiskeri og havbrug

Det svenske formandskab i 2008 havde de fire K'er som deres nøgleord. Af disse blev Klima og Konkurrencekraft de ledende nøgleord for fiskerisamarbejdet.

Formandskabsprogrammet blev fuldt og helt gennemført. Af hovedaktiviteterne kan nævnes:

- Formandskabskonferencen om Klima og Fiskeri, som blev afholdt i samarbejde med det norske fiskeri- og kystdepartement og EU-kommissionen i Bergen i april.
- Workshop om klima, brændsel og kystfiskeri i Østersøen
- Seminar om etiske udfordringer i illegalt, ureguleret og urapporteret fiskeri, arrangeret sammen med nordisk bioetisk komité

Framtidens mat med gott samvete blev tema på ministermødet og på mødet med fiskerionisationerne. Ministrene vedtog en deklARATION med samme navn. Deklarationen var en appel til fiskeribranchen om at indføre ecolabelling for bæredygtigt fiskeri og inkludere konsumenterne i diskussionerne om bæredygtigheden i fiskerierne.

Diskussionen om bæredygtig udnyttelse af sælbestandene var et tema i 2008, som startede i 2007. Temaet har baggrund i to forhold, det ene er de voksende bestande af sæler i Norden og de konsekvenser dette har for fiskerne og det andet er den proces som er startet i EU-parlamentet med hensyn til at forbyde import af sælprodukter til EU. Ministrene vedtog en deklARATION om bæredygtig udnyttelse af sælbestande.

Under det svenske formandskab gennemførte fiskerisamarbejdet en omfattende ændring

 Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug

i både organisatorisk struktur og arbejdsmæssigt fokus, idet fiskerisamarbejdet i fremtiden vil være mere policy orienteret end før og at der kun er én arbejdsgruppe.

Nordisk Arbejdsgruppe for fiskeriforskning (NAF)

NAF har ansvaret for forskning og innovation i marine fiskerisektoren og opdrætssektoren. NAF har således i 2008 brugt tid og kræfter på samarbejdet med NICE og Nordforsk, vedrørende konkrete samarbejdsprojekter..

NAF har også ansvaret for størstedelen af fiskerisamarbejdets projektmidler. NAF projektportefølje udgjorde i 2008 10 projekter af hvilke de 5 er nystartet. Det bevilgende beløb for 2008 var DKK 3. 816.000.

I forbindelse med omorganiseringen af fiskerisamarbejdet er NAF nedlagt pr 31.12.2008. Som led i den nye organisering er projektporteføljen videreføres i regi af AG-Fisk

Nordic Marine Academy (NMA)

Det er i 2008 afholdt 5 NMA kurs og uddelt 11 mobilitetsstipendier.

Styregruppen for Miljø-Fiskeri (MiFi)

Fiskerisamarbejdet udgav følgende TemaNord rapporter i 2008:

- Bästa tillgängliga teknik (BAT) för fiskodling i Norden
- Crayfish disease diagnostics -Towards a Nordic standard
- Ecolabels in the Nordic Fisheries and Aquaculture Industry
- Fisheries Image: Seminar Report from Nordic Council of Ministers Meeting, Pori (Finland), 27–28 June 2007
- Fisheries Management and Climate Change in the Northeast Atlantic Ocean and the Baltic Sea
- Fishery and utilization of mesopelagic fishes and krill in the North Atlantic
- Integrated modeling of fisheries: Development of a global view based on models and bioeconomic data
- Landbaseret akvakultur: Anbefalinger vedrørende bæredygtigt fiskeopdræt i Norden
- Multispecies and Stochastic issues: Comparative Evaluation of the Fisheries Policies in Denmark, Iceland and Norway
- Muslingemel i stedet for fiskemel i økologisk foder till æglæggende høns, kyllinger og andre husdyr: Nordisk seminarium 23.–24. januar 2007
- Otolith Weight in Age determination of Baltic Cod
- Prisbildning för sötvattenfiskar: Analyser av finska, svenska, danska och tyska fisk marknader
- Seals and Society

NordFiskeri, som er fiskerisamarbejdet nyhedsblad udkom i 2008 med 3 numre.

Jordbrug

Det stigende problem med mangel på planteforædling i Norden har ført til at EK-FJLS (Jordbrug) besluttede at igangsætte en udredning, med henblik på at skabe fornyet interesse, offentlig så vel som privat, for vækstforædling i Norden. Det forventes, at der konkluderes på arbejdet i løbet af 2009. Det foreløbige arbejde har bidraget til, at spørgsmålet er kommet på dagsordenen både blandt myndigheder og blandt private

 Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug

virksomheder, samt bidraget til at skabe klarhed over problemstillingen.

Som opfølgning på en ministererklæring fra MR-FJLS sommermødet i Akureyi 2004, igangsattes et arbejde om spørgsmål om Nordens fremtidige kulturlandskab og bygdeutvikling - NordFram. Arbejdet resulterede i 8 forslag, som blev publiceret 2007, med stor betydning for arbejdet i jordbrugssamarbejdet i 2008. Af resultater kan bl.a. nævnes rapporten Fremtiden om Femtio år, som blev publiceret i starten af 2008, ligesom der blev gennemført et første seminar om entrepreneurskab på landsbyggerne som en del af det svenske formandskab. Det er forventningen, at NordFram arbejdet også i 2009 og 2010 vil bidrage til arbejdet i jord- og skovbrugskomiten

Nordisk Kontaktorgan for Jordbrugsforskning - NKJ

NKJ:s verksamhetsår 2008 präglades av samarbetet med NKJ närliggande nordiska organen samt kring forskningsteman om klimatförändring, anpassning och bromsning inom nordiska primärnärningar. Där hade NKJ:s Klimat Task Force en viktig roll.

NKJ:s medlemsorganisationers finansiering för totalt 7 forskningsprojekt var 2 344 669 Euro. För andra gången togs ansökningar emot genom NKJ:s elektroniska ansökningssystem och bedömes av NKJ:s nordiska vetenskapliga panel, vilket är en effektivisering till NKJ:s tidigare arbetssätt. Med medel från NMR har finansierats 2 forskarnätverk. Båda rör för Norden specifika forskningsområden: (1) foderväxtproduktion i de nordliga förhållanden samt (2) hållbar utnyttjande av myrmarker. Även workshop "Cultural Landscapes - with an emphasis on possible Consequences of Climate Change on the landscape " i samarbete med NordForsk och SNS organiserades som uppföljning av tidigare NKJ utredning om forskningsbehov av kulturlandskapfrågor.

Under året hade NKJ kontakt och samarbete med andra nordiska institutioner/organ såsom Samnordisk Skogsforskning (SNS), Nordiskt Organ för Rennäringsforskning (NOR), NordForsk, NordGen samt de övriga organen under ÄK- Fiskeri, Skogsbruk, Livsmedel och Jordbruk.

Skovbrug

Under det nordiske skovbrugssamarbejde gennemførtes i 2008 en skovministerkonference i Selfoss i Island. Konference mundede ud i Selfoss deklARATIONEN omhandlende skov, klima og vand. Som sådan konkluderede konference på to centrale aktuelle problemstillinger som skovbrugssamarbejdet er fokuseret på. Konferencens fokus på klima og vand, inkluderede opmærksomhed på genetiske ressourcer, arbejdet i SNS, innovation og uforskning og en klar relation til programmet "Klimaeffeter på primærnæringene – tilpasninger og tiltak." I forhold til det nordiske skovbrugssamarbejde bidrager Selfoss deklARATIONEN til at sætte retning på den del af samarbejde som omhandler klima og vand. Efterfølgende blev der nedsat en ad-hoc gruppe, som under ledelse af det islandske formandskab for 2009 har til opgave at sikre, at deklARATIONENS indhold, omsætte til konkret indsats.

SamNordisk Skovforskning - SNS

SNS har haft igång 5 CAR, 4 projekt och 9 nätverk. Utbetalades 564 544 euro under år 2008.

Efter en hel del information fick SNS ansökningar om 15 nätverk och 10 projekt. SNS beviljade 591 900 euro för år 2009 till 5 CAR, 4 projekt och 12 nätverk.

Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug

Samarbete med baltiska länder sker i nästan alla nätverk och CAR. Könsfördelningen i nya beviljningar är jämnare än tidigare, dvs. fler kvinnor är med i och leder projekt.

Ett projekt och flera nätverk anknöt till klimatfrågor och hade kopplingar till EU. Resultat från projekt och nätverk syns främst i Scandinavian Journal of Forest Research och vetenskapliga tidskrifter samt SNS hemsida.

Ett nätverk, NOLTFOX, har evaluerats med god bedömning. Evalueringen av CAR (Center of Advanced Research) har inletts för att besluta om fortsättningen av CAR.

SNS har samarbetat med NKJ, Nordforsk, NICE om skapandet av gemensamma projekt. SNS har haft en representant i den operativa arbetsgruppen "Klimaeffekter på primärmäringene - tilpasninger og tiltak" och ytterligare en representant i den stora gruppen. SNS sände i januari till European Forest Institute (EFI) letter of interest för ett regionalt kontor. I augusti sände SNS en ansökan om grundande av EFINORD. Ansökan beviljades inte, men en ny ansökan för ett EFINORD, där SNS är en del, görs igen hösten 2009.

	Budget 2010	Budget 2009	Difference +/-	Difference %
Sum MR-FJLS	35.335	37.218	-1.883	-5,1%
<i>Projektmidler</i>	<i>3.155</i>	<i>3.180</i>	<i>-25</i>	<i>-0,8%</i>
3-6420-1 Ny nordisk mad	3.155	3.180	-25	-0,8%
<i>Fiskeri</i>	<i>5.964</i>	<i>5.941</i>	<i>23</i>	<i>0,4%</i>
3-6610-1 Projektmedel - Fiskeri	5.964	5.941	23	0,4%
<i>Jord- og skovbrug</i>	<i>20.539</i>	<i>22.375</i>	<i>-1.836</i>	<i>-8,2%</i>
<i>Projektmidler - jordbrug</i>	<i>1.655</i>	<i>1.668</i>	<i>-13</i>	<i>-0,8%</i>
3-6510-1 Projektmidler Jordbrug	981	989	-8	-0,8%
3-6520-1 Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)	674	679	-5	-0,7%
<i>Institutioner - jordbrug</i>	<i>12.831</i>	<i>14.606</i>	<i>-1.775</i>	<i>-12,2%</i>
3-6585-3 Nordisk Genresource Center	12.831	14.606	-1.775	-12,2%
<i>Projektmidler - skovbrug</i>	<i>6.053</i>	<i>6.101</i>	<i>-48</i>	<i>-0,8%</i>
3-6310-1 Projektmidler Skovbrug	881	888	-7	-0,8%
3-6581-1 Samnordisk skogsforskning (SNS)	5.172	5.213	-41	-0,8%
<i>Levnedsmidler</i>	<i>5.677</i>	<i>5.722</i>	<i>-45</i>	<i>-0,8%</i>
3-6810-1 Projektmedel - Levnedsmidler	4.068	4.041	27	0,7%
3-6820-1 Forskning - levnedsmidler	1.083	1.151	-68	-5,9%
3-6830-1 Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet	526	530	-4	-0,8%
Opdelt på kategorier	35.335	37.218	100%	100%
Projektmidler	22.504	22.612	63,7%	60,8%
Institutioner	12.831	14.606	36,3%	39,2%

Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug

3-6420-1 Ny nordisk mad

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	3.155.000	3.180.000	3.081.000	86%	EK-FJLS (Eksekutiv)

Formål Ny Nordisk Mad er en konkret værdiskabende og innovativ satsning i tråd med Nordisk Ministerråds vision, "Norden som global vinderregion". Som sådan er programmet et aktivt bidrag til Nordisk Ministerråds globaliseringsarbejde.

Prioriteringer i 2010 Fra 1. januar 2010 indledes en ny periode med et nyt program. Et endeligt program forventes godkendt inden årsskiftet 2009/2010.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 850.000 DKK
Faktiske udgifter : 800.000 DKK

Sekretariatsfunktion Jordbruksverket i Sverige.

Fiskeri3-6610-1 Projektmedel - Fiskeri

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	5.964.000	5.941.000	6.059.000	98%	EK-FJLS (Fiskeri og Havbrug)

Formål Formålet med projektmidlerne er at understøtte aktiviteterne i Fiskerisamarbejdets to grupper embedsmandsgruppen EK-FJLS (Fiskeri og havbrug) samt dennes arbejdsgruppe for fiskerispørgsmål, AG-Fisk. Arbejdsgruppen er en tværsektorial gruppe med deltagelse fra Fiskerisamarbejdet og miljøsamarbejdet. Gruppen skal understøtte dialog og udvikling i grænsefladen mellem fiskeri og miljø. MiFi's projektportefølje i 2008 var 10 projekter.

Prioriteringer i 2010 Rammeprogrammet (RP) for FJLS 2009 – 2012 udgør det strategiske fundament for prioriteringerne i 2010. RP giver formandskabet en større funktion og ansvar end før. Formandskabsprogrammet vil således være toneangivende for fiskerisamarbejdet i 2010.

Det forventes, at de pågående større substansstemaer i fiskerisamarbejdet fortsættes i 2010:

- Fiskeriernes konkurrencekraft og rammebetingelser
- Kystsamfundsudvikling
- Klimaforandringernes påvirkning på hav og fiskeri
- Udnyttelse af marine pattedyr
- Udvikling af integreret havforvaltning
- Revision af EU's fiskeripolitik

Bæredygtig udvikling af den marine sektor er integreret i tværsektorielt samarbejde med

Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug

strategien for bæredygtig udvikling. Statsministrenes globaliseringsinitiativ forventes at give muligheder for aktiviteter på klima og fiskeri temaet. Samarbejdet med miljøsektoren står over for en spændende udfordring, da Miljø-Fiskeri gruppen MiFi er nedlagt og samarbejdet skal finde andre former. Samarbejdet med Nordforsk, NICE og NORA om marin forskning og innovation har fortsat stor prioritet.

Fiskerisamarbejdets internationale engagement vil øges i tiden som kommer. Specielt står i fokus at forbedre samarbejdet med FAO's og OECD's fiskerikomitéer samt at udvikle et godt samarbejde med Vestnordens nabolande.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 650.000 DKK
Faktiske udgifter : 650.000 DKK

Sekretariatsfunktion Sekretariatsfunktionen i NAF varetages af Fiskeri- og Kystdepartementet, Norge.

Jordbrug3-6510-1 Projektmidler Jordbrug

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	981.000	989.000	1.254.000	93%	EK-FJLS (Jordbrug)

Formål Formålet med projektmidlerne er at understøtte aktiviteterne i jordbrugsafdelingen til at følge op på målsætningerne i det fælles handlingsprogram for fiskeri, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug.
Endvidere bruges midlerne til at understøtte de mere policy rettede aktiviteter i regi af embedsmandskomitéen og gennemførelse af formandskabsprogrammet. En del af midlerne anvendes til tværgående satsninger inden for miljø, jord og skovbrug, genetiske ressourcer og Ny Nordisk Mad.

Prioriteringer i 2010 Prioriteringerne for 2010 følger det nye rammeprogram for MR-FJLS og det danske formandskabsprogram. Der vil blandt andet blive prioriteret inden for følgende områder:

- Jordbrugets konkurrencekraft
- Miljø- og klimaspørgsmål i relation til jordbruget
- Genressourcespørgsmål
- Landdistriktsudvikling

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 150.000 DKK
Faktiske udgifter : 0

Sekretariatsfunktion Projektporteføljen varetages af Islands Skovforskning (fra 2009)

Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug

3-6520-1 Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	674.000	679.000	724.000	100%	NKJ

Formål Nordisk Kontaktorgan for Jordbruksforskning (NKJ) fremmer og støtter forskning som gavner jordbrukssektoren i Norden. NKJ er rådgivende til Nordisk Ministerråd i forskningspolitiske spørgsmål når det gælder jordbruksforskningen. NKJ fungerer som kontaktorgan mellem nationale forskningsråd og koordinerer en omfattende forskningsvirksomhed som finansieres nationalt.

Prioriteringer i 2010 NKJ:s prioriteringar för 2010 förbereds i strategiprocessen som startas under 2009. Preliminärt kommer prioriteringarna innehålla följande:

- Inom ramen för nordisk jordbruksforskning och – utbildning, ska NKJ vara drivande kraft för initiering och finansiering av samnordiska forskningsprojekt av hög kvalitet.
- NKJ ska vara ett kontakt- och samarbetsorgan mellan de nordiska ländernas forskningsråd och ministerier inom jordbruksområdet inklusive råvaru- och livsmedelsproduktion. Dessutom ska NKJ hålla kontakt med övriga nordiska organ, som arbetar inom närliggande områden.
- Besluta om en ny strategi för åren 2010-2013
- Intensifiera samarbete med andra nordiska organisationer med anknytning till forskning och primärnäringar
- Utveckla NKJ:s roll i det politiska arbetet inom ÄK-FJLS, när det gäller nordiskt samarbete inom jordbruk och livsmedelsproduktion

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 745.000 DKK
Faktiske udgifter : 444.000 DKK

Sekretariats-funktion Sekretariatsfunktionen ligger hos MTT Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi.

3-6585-3 Nordisk Genresource Center

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	NMR FIN. 08	BUD.DISP AV
SEK	18.330.000	18.257.000	17.742.000	55%	NordGen
MODSVARER DKK	12.831.000	14.606.000	14.371.000		

Formål NordGen skal fremme fælles forvaltning af genetiske ressourcer i Norden og på den måde bidrage til fødevarerikkerhed og erhvervsudviklingen. NordGen skal videre påvirke Norden og det internationale samfund til bæredygtige, retfærdige og transparente løsninger for brug og bevaring af genetiske ressourcer.

Prioriteringer i 2010 Ha en oppdatert og kvalitetsikret nordisk genbank for frö. Det er i den sammenheng behov for en total gjennomgang av genbankens samlinger, rette opp feil, kutte ut dublikater og komplementere samlingen. Dette vil kreve ekstra personalressurser.

Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug

- I 2010 vil det være et stort behov for investeringer. Det gjelder både utskifting av tildels gammelt og utdatert laboratorieutstyr med et mer rasjonalet og avansert, og behov for større og mer funksjonelle lokaler. Det er laget en egen strategi for laboratoriedrift og NordGen er i samtaler med SLU for et mulig samarbeid om det mest avanserte og kostbare utstyret. NordGen har videre engasjert en arkitekt for å se på mulige forbedringer av eksisterende lokaler som vi håper lar seg realisere i 2010.
- Styrke miljøperspektivet i NordGen's aktiviteter. Dette vil spesielt skje ved in-situ konservering og gjennom etablering av nye velfungerende nettverk mellom landbruks- og miljøsektoren. For at NordGen skal ha en nordisk koordinerende rolle må vi styrke den faglige kompetansen på område ved nyrekruttering.
- NordGen vil bidra aktivt til det pågående internasjonale arbeidet når det gjelder prinsipper for tilgang og rettigheter av skog-, husdyr-, og plantegenetiske ressurser. NordGen vil videre være en pådriver for nordisk implementering av de prinsipper det internasjonale samfunnet blir enig om på området. Dette krever videreutvikling av NordGen's eksisterende personale og aktiv medvirkning i relevante internasjonale og nordiske fora.
- NordGen vil prioritere å delta i bistandsarbeid som fremmer de nordiske verdier om regionalt samarbeid innen bevaring og bærekraftig bruk av genetiske ressurser.
- NordGen-Skog vil bli en enda mer sentral aktør i det genressursarbeidet både på grunn av miljøaspektet og den internasjonale rettighetsproblematikken. NordGen har idag kun 0,55 årsverk på Skog. Dette ønskes økt til minimum 1.0 årsverk i 2010 for å gi arbeidet med de genetiske ressurser økt vekt og betydning innen det nordiske samarbeidet.
- NordGen-Husdyr vil, i tillegg til det internasjonale engasjementet, prioritere å være en pådriver innen konkrete, nye prosjekter i "Ny Nordisk Mat". I tillegg vil NordGen avslutte arbeidet om å effektivisere nettverksarbeidet og finne fram til mer synlige, nordiske fellesoppgaver.
- Styret i NordGen har besluttet å ha en ekstern evaluering av NordGen's to-lokalitets modell (Alnarp og Ås) i 2010. Dette må det også tas høyde for budsjettmessig.

Kontraktperiode	2009-2011
Kontraktstatus	Opfyldt.
Økonomi	Ingen bemerkninger.
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: 4.770.000 DKK (7.000.000 SEK) Faktiske udgifter : 3.843.000 DKK (5.640.000 SEK)

Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug

Skovbrug3-6310-1 Projektmidler Skovbrug

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISPAV
DKK	881.000	888.000	1.081.000	100%	EK-FJLS (Skovbrug)

Formål Formålet med projektmidlerne er at understøtte aktiviteterne i skovbrugsafdelingen til at følge op på målsætningerne i det fælles handlingsprogram for fiskeri, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug.
Endvidere bruges midlerne til at understøtte de mere policy rettede aktiviteter i regi af embedsmandskomitéen og gennemførelse af formandskabsprogrammet. En del af midlerne anvendes til tværgående satsninger inden for miljø, jord og skovbrug samt genetiske ressourcer.

Prioriteringer i 2010 Prioriteringerne for 2010 følger det nye rammeprogram for MR-FJLS og det danske formandskabsprogram. En central prioritering vil findes i arbejdet med en fortsat opfølgning på Selfoss deklARATIONEN fra 2008. Derudover vil der blandt andet blive prioriteret inden for følgende områder:

- Skovbrugets konkurrencekraft
- Miljø- og klimaspørgsmål i relation til skovbruget
- Genressourcespørgsmål
- Landdistriktsudvikling
- Skovens betydning i relation til fritidsliv og sundhed

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 150.000 DKK
Faktiske udgifter : 0

Sekretariatsfunktion Projektporteføljen varetages af Islands Skovforskning (fra 2009)

3-6581-1 Samnordisk skogsforskning (SNS)

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISPAV
DKK	5.172.000	5.213.000	5.551.000	100%	SNS

Formål SNS arbetar för att skapa nordisk synergi inom skogsforskningen genom att aktivt initiera nya samarbetsområden och fungera som ett dynamiskt, övergripande organ som samarbetar med de nationella forskningsaktörerna och skogssektorn i övrigt. Genom stöd till avancerade samnordiska forskningsnätverk och -projekt, vetenskapligt kunskapsutbyte och -förmedling samt forskarutbildning inom skogssektorn vill SNS medverka till att utveckla framtidens socialt, ekologiskt och ekonomiskt ansvarsfulla skogsbruk och nyttjande av träråvara i Norden.

Prioriteringer i 2010

- Skogens hållbara utnyttjande för ökad produktion, inklusive energiproduktion, och ersättning av fossila bränslen. Hållbar biomassaproduktion i Nordens skogar för att motverka klimatförändringar.
- Klimatets och extrema väderhändelsers följder och samband för skogens utveckling och skogssektorn. Hållbar skogskötsel och skogens optimala bruk i ett förändrat

Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug

klimat.

- Forskning kring materialutveckling och ökad användning av träprodukter för att motverka negativa konsekvenser av klimatförändringar.
- Beskogning som skyddar mot erosion. För rehabilitering av eroderade markområden, också för virkesproduktion som bidrar till att tillvarata dessa skogars ekologiska, sociala och ekonomiska värden.
- Skogsträdsförädling, bland annat genetisk anpassning till klimatförändringar och att vidta åtgärder när det blir nödvändigt.
- Skogens ekonomiska och sociala betydelse i morgondagens samhälle. Skogens lokala och regionala betydelse för en sund ekonomisk utveckling, till exempel intäkter från turism- och jakt i kust och landsbygd, vilket är en förutsättning för aktiv skogsskötsel och därmed en vidareutveckling av skogens betydelse i klimatsammanhang och vattenförvaltning.
- Skogens biodiversitet och naturvärden. Skydd och skötsel av skogar där syftet är att säkra ekosystem, biodiversitet, grundvattnet samt motverka erosion och skydda vattendrag.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 1.043.000 DKK
Faktiske udgifter : 764.000 DKK

Sekretariatsfunktion Skogsforskningsinstitutet (METLA) i Finland under perioden 2006-2009. Sekretariat og formandskab skal efter planen flyttes til Danmark fra 1. januar 2010. Ny strategi og placering af sekretariatet afgøres i løbet af 2009.

Levnedsmidler

3-6810-1 Projektmedel - Levnedsmidler

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	4.068.000	4.041.000	4.329.000	99%	EK-FJLS (Levnedsmidler)

Formål Formålet med projektmidlerne er at understøtte aktiviteterne i levnedsmiddelsektorens arbejdsgrupper. Endvidere bruges midlerne til at understøtte de mere policy rettede aktiviteter i regi af embedsmandskomiteén og gennemførelse af formandskabsprogrammet.

Prioriteringer i 2010 Prioriteringerne for 2010 følger det nye rammeprogram for MR-FJLS og det danske formandskabsprogram. Der vil blive prioriteret inden for følgende områder:

- Revisionen af de nordiske næringsstofanbefalinger. De nordiske lande har siden 1980 samarbejdet om at udarbejde retningslinjer for kostråd og anbefalinger vedr. indtag af næringsstoffer. Der har været udarbejdet en opdateret udgave af publikationen "De nordiske næringsstofanbefalinger (NNR)" ca. hvert 8 år. Det tager ca. 4 år at foretage en revision. Den sidste udgave af NNR udkom i 2004, og det er derfor tid til at igangsætte en ny revision. Det samlede budget vil derfor i hele perioden fra 2009-2012 være samlet på ca. 6.6 mio. danske kroner. Den 5. revision af NNR vil blive lanceret i forbindelse med den 10. nordiske ernæringskonference i 2012 i Island.
- Undersøge miljø- og klimarelaterede spørgsmål inden for levnedsmiddeldområdet

Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug

- Opfølgning på handlingsplanen for kost og motion
- Risikohåndtering og ensartet tilsynsvirksomhed
- Samarbejde om veterinært beredskab
- Udvikling af relevante netværk

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 990.000 DKK
Faktiske udgifter : 990.000 DKK

Sekretariatsfunktion Sekretariatsfunktionen i Nordisk arbejdsgruppe for kosthåll, mat och toxikologi (NKMT) varetages af Fødevarestyrelsen, Danmark.
Sekretariatsfunktionen i Nordisk arbejdsgruppe for matförvaltning och forbrukarinformation (NMF) varetages af Livsmedelsverket, Sverige.
Sekretariatsfunktionen i Nordisk arbejdsgruppe for mikrobiologi och djurhälsa/djurvälfärd (NMDD) varetages af Veterinärinstituttet, Norge.

3-6820-1 Forskning - levnedsmidler

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISPAV
DKK	1.083.000	1.151.000	1.226.000	100%	EK-FJLS (Levnedsmidler)

Formål Målsætningen er at igangsætte forskning, der relateres til de prioriterede emner indenfor levnedsmiddelområdet, som drøftes i regi af EK-FJLS (Levnedsmidler).

Prioriteringer i 2010 Da der skal anvendes mange midler til revisionen af de nordiske næringsstofanbefalinger, vil det blive prioriteret i 2010.

3-6830-1 Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISPAV
DKK	526.000	530.000	514.000	100%	EK-FJLS (Levnedsmidler)

Formål Formålet er at implementere den nordiske handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem kost og fysisk aktivitet som en prioriteret indsats af tværsektoriel karakter.

Prioriteringer i 2010 Tværsektorielle aktiviteter indenfor handlingsplanens prioriterede indsatsområder, som involverer flere fagsektorer.

Grannlandspolitik

Generel indledning

Generel indledning	Ministerrådets budget for nabopolitik omfatter samarbejdet med Nordens nabolande med hovedfokus på landene rundt om Østersøen: Især Estland, Letland og Litauen og Nordvestrusland, samt Canada i Vest. Generelt samarbejde med andre regionale organisationer: Arktisk Råd, Barentsrådet, Østersørådet, EU, hører også under dette politikområde. Derudover har fagministrene også samarbejde med de øvrige regionale organisationer. Samarbejdet med Arktisk Råd har en selvstændig status indenfor NMRs Arktiske Samarbejdsprogram. Endvidere er støtte til demokratiudvikling i Hviderusland samt støtte til NGO-samarbejde i Østersøregionen omfattet. Som del af budgettet for nabopolitikken indgår også Nopef (Nordisk Projektekspofond), som støtter forstudier for nordiske små og mellemstore virksomheder med henblik på etablering i Rusland, Hviderusland og lande omfattet af NMRs globaliseringsstrategi.
Ministerrådets styringsdokumenter	Nabopolitikområdet har flere styringsdokumenter. For samarbejdet med Estland, Letland og Litauen blev nye retningslinier for 2009-2013 godkendt i 2008. Tilsvarende retningslinier for 2009-2013 er vedtaget for samarbejdet med Nordvestrusland. Prioriterede områder i retningslinierne er blandt andet uddannelse, forskning, miljø, klima, energi, innovation, kreative industrier, grænseregionalt samarbejde, samarbejde med frivillige organisationer samt samarbejde, der understøtter gennemførelsen af den Nordlige Dimension og EU's Østersøstrategi. For det arktiske samarbejde blev et nyt samarbejdsprogram for 2009-2011 ligeledes godkendt i 2008. Retningslinier for NMRs samarbejde med Barentsrådet, Østersørådet og Arktisk Råd besluttet af MR-SAM i september 2005 er et andet centralt styringsdokument. Andre styringsdokumenter er Den Nordlige Dimensions Policy Framework Document. I tillæg til disse styringsdokumenter kommer formandskabsprogrammer samt de enkelte fagministerråds handlingsplaner og programmer og initiativer, som koordineres med indsatser under nabopolitikken.
Udmøntning af sektorens pro rata reduktion⁹	På budgettet for Nabopolitik er udmøntet en samlet besparelse på 2.455.000 DKK. Heraf er 1,3%, svarende til 1.255.000 DKK pro rata reduktionen, mens 1,2 MDKK er bidrag til den særlige støtteordning for Island, besluttet af samarbejdsministrene i marts 2009. Rammen for budgettet for Nabopolitik er i år fordelt, så budgetposten Arktisk Samarbejdsprogram tilføres ekstra 1 MDKK, mens budgetposten Samarbejde med Nordens naboer i Vest tildeles ekstra 0,5 MDKK med henblik på særlige indsatser i 2010. Budgetposterne for Ministerrådets kontorer i Nordvestrusland henholdsvis Estland, Letland og Litauen er friholdt for besparelser i 2010. Øvrige budgetposter er justeret således, at samarbejdet om Hviderusland/EHU har fået tilført ekstra 5 procent, mens budgetposterne for Kundskabsopbygning og netværk, NGO-samarbejde i Østersøregionen, Partnerskab og grænseregionalt samarbejde er reduceret med cirka 6 procent og Nopef med 5 procent. Budgetposten vedrørende politiske initiativer er reduceret til 1,2 MDKK.
Resumé af Ministerrådets resultater i	I 2008 blev nye styringsdokumenter for Nabopolitikken godkendt: Retningslinier for NMRs samarbejde med Estland, Letland og Litauen 2009-2013 og for NMRs samarbejde med Nordvestrusland 2009-2013 samt et nyt Arktisk Samarbejdsprogram

⁹ Bemærk, at alle beløb i dette afsnit er i 2009-prisniveau.

Grannlandspolitik

2008 2009-2011. Nye fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer på områderne tjenestemandsudveksling, næringsliv og kultur er vedtaget og iværksat i begyndelsen af 2009. Programmet for kundskabsopbygning og netværk for Nordvestrusland er under fortsat udvikling og har i 2008 medvirket til en udbygning af samarbejdet med myndigheder og organisationer i alle de omfattede regioner i Nordvestrusland. Ministerrådet har i 2008 bidraget til udviklingen af et forslag om et nyt Partnerskab for Kultur under den Nordlige Dimension, som vil blive videreudviklet i 2009. Ministerrådet har i 2008 etableret en Trustfund for det hviderussiske eksiluniversitet i Vilnius med henblik på sikring af en stabil fremtidig finansiering af universitetet.

	Budget		Difference	
	2010	2009	+/-	%
Sum Nabopolitik	95.624	96.536	-912	-0,9%
6-0820-2 Kunskapsopbygning och nätverk	27.154	28.358	-1.204	-4,2%
6-0980-1 Partnerskab og grænseregionalt samarbejde	6.687	7.040	-353	-5,0%
6-0960-1 NGO-virksomhed i Østersøregionen	5.302	5.538	-236	-4,3%
6-5280-3 Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)	18.758	19.557	-799	-4,1%
6-0970-3 Ministerrådets kontorer i Nord-vest Rusland	9.969	9.774	195	2,0%
6-0810-3 Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen	10.910	10.696	214	2,0%
6-0910-1 Politiske initiativer	1.220	1.548	-328	21,2%
6-0870-1 Arktisk samarbejdsprogram	9.508	8.349	1.159	13,9%
6-0950-2 EHU/Hviderusland	3.305	3.096	209	6,8%
6-0800-1 Gennemførelse af retningslinierne for samarbejdet med Estland, Letland og Litauen henholdsvis Nordvestrusland	203	516	-313	60,7%
6-0990-1 Samarbejde med Nordens naboer i Vest	2.608	2.064	544	26,4%
Opdelt på kategorier	95.624	96.536	100%	100%
Projektmidler	25.528	25.055	26,7%	26,0%
Støtteordninger	30.459	31.454	31,9%	32,6%
Institutioner	39.637	40.027	41,5%	41,5%

6-0820-2 Kunskapsopbygning och nätverk

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	27.154.000	28.358.000	32.640.000	96%	

Formål Ministerrådets budget for kundskabsopbygning og netværk finansierer programmer, der har til formål at skabe netværk mellem de nordiske lande og Nordvestrusland henholdsvis de baltiske lande. Kundskabsopbygning og netværksprogrammet er ministerrådets centrale instrument i samarbejdet med Nordvestrusland. De fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer er det primære finansieringsinstrument til fremme af samarbejdet med Estland, Letland og Litauen.

Ministerrådets samarbejde med de baltiske lande er først og fremmest et politisk

Grannlandspolitik

samarbejde med udgangspunkt i fælles prioriteter og fælles nytte. Samarbejdet understøttes af de fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer på områderne tjenestemandsudveksling, erhvervsamarbejde henholdsvis kultur, som alle blev lanceret i begyndelsen af 2009. Herudover findes på uddannelsesområdet Nordplusprogrammerne, som ikke længere modtager finansiering fra nabobudgettet.

De fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer er finansieret ud fra landenes relative økonomiske størrelse målt ved bruttonationalindkomsten og er forankret i relevante fagministerråd. I lighed med tidligere er der krav om deltagerbetaling på minimum 30%. Programmerne fremmer netværksopbygning mellem de nordiske og de baltiske lande og understøtter dermed det politiske samarbejde. Programmerne er åbne for deltagere fra de baltiske og de nordiske lande. Administrationen af programmerne varetages af Ministerrådets kontorer i Tallinn og Riga samt af institutionen Kultur Kontakt Nord. Bevillingen til nordisk-baltisk mobilitetsprogrammer forudsættes fastholdt på minimum samme niveau som i 2009.

Samarbejdet med Nordvestrusland fokuseres på områder, hvor der er fælles nordisk nytte af, at de nordiske lande går sammen, og hvor der kan opnås enighed med russiske partnere om vigtigheden af samarbejdet. Samarbejdet komplementerer de nordiske landes bilaterale samarbejde. Programmet for kundskabsopbygning og netværk for Nordvestrusland tager udgangspunkt i nordiske prioriteringer af samarbejdsområder med Nordvestrusland, hvor disse er sammenfaldende med russiske prioriteringer. Programmet har hidtil indeholdt fire hovedområder:

1. Offentlig forvaltning
2. Uddannelse og forskning
3. Forbedring af forudsætningerne for økonomisk samarbejde
4. Civilsamfund

Hovedområderne omfatter en række delprogrammer med fælles finansiering, heraf med minimum 30% medfinansiering fra russisk side, dog undtaget samarbejde om styrkelse af civilsamfundet. En top-down approach anvendes til identifikation af samarbejdspartnere for at sikre forankring i de politisk fastsatte prioriteter. Programmet er fleksibelt for udvikling af nye delprogrammer med nye aktører indenfor de fire hovedområder, samtidig med at det er fokuseret på klart identificerede områder, hvor der er ønske om samarbejde. Programmets administration varetages dels af Nordisk Ministerråds kontorer i Nordvestrusland og relevante nordiske institutioner, dels af de medvirkende myndigheder, institutioner og organisationer. Ministerrådets kontorer i Nordvestrusland medvirker derudover til at bistå processen gennem at identificere relevante aktører for programmet.

Budgetposten indeholder endvidere en pulje til at sikre synergi mellem det nordiske samarbejde med de baltiske lande og med Nordvestrusland på områder, hvor det synes hensigtsmæssigt med et bredere regionalt samarbejde. Puljen kan finansiere aktiviteter initieret af NMRS, fagministerråd eller NMRs kontorer og institutioner for at komplementere indsatser på prioriterede områder, hvor en russisk henholdsvis baltiske dimension er ønsket. Sådanne indsatser kan medvirke til implementering af den Nordlige Dimension og EU's Østersøstrategi.

Den årlige rapportering til MR-SAM indeholder en kvalitativ bedømmelse af samarbejdsinstrumenterne.

- Prioriteringer i 2010**
- Fortsat videreudvikling af mobilitetsprogrammerne for kundskabsopbygning og netværk med forankring i politiske prioriteter.
- Fokus på udvikling af samarbejde på prioriteringsområderne i Ministerrådets retningslinier for samarbejde med Nordvestrusland.
 - Fokus på udvikling af samarbejde på prioriteringsområderne i Ministerrådets retningslinier for samarbejde med Estland, Letland og Litauen.
 - Udvikling af nye tiltag og initiativer inden for programmet for kundskabsopbygning og netværk i Nordvestrusland.
 - I andet halvår af 2010 gennemførelse af evaluering af administrationen af de fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer og forhandling af ny administrationsaftale.

6-0980-1 Partnerskab og grænseregionalt samarbejde

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	6.687.000	7.040.000	7.267.000	87%	

Formål

Formålet med budgetposten er at understøtte gennemførelsen af den Nordlige Dimension, at fremme samarbejdet med øvrige regionale organisationer samt at støtte grænseregionalt samarbejde. Budgetposten kan endvidere understøtte gennemførelsen af EU's Østersøstrategi på områder af særlig nordisk nytte.

Den Nordlige Dimension udgør den overordnede ramme for Nordisk Ministerråds samarbejde med Nordvestrusland. Nordisk Ministerråd arbejder gennem den Nordlige Dimensions Partnerskab for Sundhed og Socialt velbefindende med indsatser især rettet mod bekæmpelse af menneskehandel og smitsomme sygdomme (HIV/AIDS, tuberkulose). Aktiviteter indenfor den Nordlige Dimensions Miljøpartnerskab gennemføres af NEFCO, Nordic Environment Finance Cooperation. Nordisk Ministerråd vil også arbejde aktivt indenfor et muligt kommende Partnerskab for Kultur.

Samarbejdet og koordination med øvrige regionale organisationer sker i overensstemmelse med MR-SAMs retningslinier vedtaget i december 2004. Samarbejdet med Østersørådet, Barentsrådet, Arktisk Råd og Helcom skaber synergi og understøtter EU's kommende Østersøstrategi, Østersørådets reformproces og den Nordlige Dimension, ligesom også samarbejdet med EU støttes fra denne post. Nordisk Ministerråd medvirker desuden i EU-projekter, som bidrager til styrkelse af regionen, særligt i forhold til Østersøregionen med dens 8 EU-medlemmer.

- Prioriteringer i 2010**
- Fokus vil være på indsatser, der kan understøtte gennemførelsen af EU's Østersøstrategi og den Nordlige Dimension, særligt et muligt Nordlige Dimensions Partnerskab for Kultur.
- Gennemførelse af indsatser til understøttelse af EU's Østersøstrategi.
 - Gennemførelse af indsatser til understøttelse af den Nordlige Dimension.
 - Fortsat udvikling af samarbejdet med øvrige regionale råd og organisationer, herunder EU, Østersørådet, Barentsrådet, Arktisk Råd og Baltic Development Forum.
 - Videreudvikling af samarbejdet i Barentsområdet, herunder projektsamarbejdet med Barentsrådet.
 - Fortsat styrkelse af det grænseregionale samarbejde i Østersøregionen, inklusive samarbejde med Polen og Tyskland.
 - Bidrag til EU's database for den Nordlige Dimension.

Grannlandspolitik

6-0960-1 NGO-virksomhed i Østersøregionen

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	5.302.000	5.538.000	5.475.000	87%	

Formål Ministerrådets NGO-program har som overordnet formål at understøtte demokratiudviklingen og styrkelse af civilsamfundet i Nordvestrusland og i Hviderusland. Programmet støtter projekter, der fremmer kapacitetsopbygning og netværksdannelse gennem samarbejde mellem NGOer fra de nordiske lande, de baltiske lande og Polen samt Nordvestrusland og Hviderusland.

Budgetposten finansierer endvidere nordisk-baltiske NGO-samarbejde indenfor en ramme på 1 MDKK. Dette program administreres af Nordisk Ministerråds kontorer i Estland, Letland og Litauen.

Tilsvarende finansieres et program for nordisk-russisk NGO-samarbejde og udveksling fra budgetposten Kundskabsopbygning og netværk.

- Prioriteringer i 2010**
- Vægt på ligelig geografisk fordeling af aktører i Østersøregionen.
 - Fortsat udvikling af støtte til NGO-virksomhed på tværs af Østersøen.
 - Gennemførelse af 1-2 ansøgningsrunder

6-5280-3 Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	NMR FIN. 08	BUD.DISP AV
EUR	2.517.800	2.621.600	2.602.300	63%	Institutionen
MODSVARER DKK	18.758.000	19.557.000	19.387.000		

Formål Nopefs målsætning är att stärka små och medelstora nordiska bolags konkurrenskraft genom räntefria lån till förstudier och förberedande aktiviteter inför internationella etableringar och internationell projektexport (inom ramarna för reglerna om EU:s statsstöd). Nopef har sin naturliga plats i början av projektkedjan som löper från "idé till succés". Genom att aktivt samarbeta med relevanta partners såsom Exportråden, investeringsfonder, privata investerare, banker, konsulter och systerorganisationer, skall Nopef kunna stärka den generella kunskapen om den logiska projektkedjan och dela ansökarbolagens risk i förstudiefasen samt bidra med kunskap som gäller förstudier och risktagning. Nopef beviljar lån till bolag med färre än 500 anställda och med mindre än 100 mn € i omsättning (koncerntillhörighet beaktad). Nopef kan under en övergångsperiod som pågår till och med den 31.12.2010 medverka i förstudier som riktar sig till Rumänien och Bulgarien. Projekten skall rikta sig till länder utanför EU/EFTA. Särskild prioritet kan vid behov ges nordvästra Ryssland, Vitryssland samt länder och projektslag som ingår i NMR:s globaliseringsstrategi. I övrigt skall fokus vara i länder som stöder de nordiska ländernas näringslivsintressen. Som en del av Nopefs medverkan i NMR:s mobilitets- och nätverksprogram, kan företag som bildar hel- eller delägda bolag i nordvästra Ryssland (oblaster med gräns mot Norden eller Baltikum) eller Vitryssland erbjudas möjligheten att ansöka om stöd för fortbildning av

personer som fortbildas i det nordiska (del)ägarbolaget och där fortbildningen fysiskt sker i något nordiskt land.

Nordisk nytta skapas genom att stärka de nordiska bolagens konkurrenskraft, öka redan befintliga eller skapa nya nordiska nätverk i projektländerna och bidra till ökat antal produkt- och tjänsteleveranser från Norden.

Nopefs nuværende kontrakt udløber i 2010. Samarbejdsministrene vil igangsætte en generel evaluering om Nopefs virksomhed. Denne skal tage udgangspunkt i den brugervurdering, som NOPEF gennemfører i foråret 2009. Herudover skal evalueringen ses i sammenhæng med landenes egne tilsvarende erhvervsinstrumenter og vurdere, om der er uudnyttede muligheder for at skabe synergieffekter ved samarbejde med andre aktører i det nordiske samarbejde. Evalueringen finansieres af budgetposten Politiske initiativer. Det endelige mandat for evalueringen forventes besluttet i løbet af efteråret 2009 og vurderingen bør være tilendebragt foråret 2010.

- Prioriteringer i 2010**
- Att med hjälp av rätta marknadsinsatser uppnå 150 ansökningar, vilka skall leda till 100 beviljade lån och 45 realiserade etableringar.
 - Ökad användning av nordiska supporttjänster.
 - Överföring av nordisk kunskap och teknologi inom energi-, klimat- och miljöområdet.
 - Överföring av nordiska management-principer såsom Coporate Social Responsibility och Good Governance.
 - Marknadsföra möjligheterna att dra nytta av Nopefs unika nordiska databas i benchmarking-syfte och därigenom aktivera kontakterna nordiska bolag emellan.

Kontrakt- periode	2008-2010
Kontrakt- status	Opfyldt
Økonomi	Intet at bemærke
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: 800.000 EUR Faktiske udgifter : 713.605 EUR

6-0970-3 Ministerrådets kontorer i Nord-Vest Rusland

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	NMR FIN. 08	BUD.DISP AV
DKK	9.969.000	9.774.000	8.417.000	100 %	Kontoret

Formål Budgetposten finansierer Nordisk Ministerråds kontorer i Skt. Petersborg og Kaliningrad samt infopunkterne i Murmansk, Petrozavodsk og Arkhangelsk.

Kontorerne er en del af Nordisk Ministerråds sekretariat og arbejder sammen med alle relevante fagministerråd og nordiske institutioner. Kontorerne i Nordvestrusland har en central rolle for Nordisk Ministerråds samarbejde med Nordvestrusland og er afgørende for opbygning af netværk og udvikling af samarbejdet med såvel regionale som føderale

Grannlandspolitik

aktører i Rusland og med andre internationale organisationer. Kontorerne har endvidere tæt samarbejde med de nordiske generalkonsulater i Nordvestrusland og medvirker til skabelse af synergi i samarbejdet med landenes repræsentationer i Rusland om profilering af Norden indenfor alle sektorer.

Kontorerne fremmer og udvikler MR-SAMs samarbejdsprogrammer med Nordvestrusland: Kundskabsopbygning og netværksprogrammet samt NGO-programmet. Kontorerne er ansvarlige for administration af en række delprogrammer under Kundskabsopbygning og netværksprogrammet samt projekter med oprindelse i fagministerrådene. Kontorerne varetager endvidere administration af øvrige ministerråds aktiviteter i Nordvestrusland og medvirker til implementering af ministerrådets aktiviteter relateret til den Nordlige Dimension.

Prioriteringer i 2010

Kontorenes prioriteringer i 2010 er at i tæt koordination med relevante ministerråd videreudvikle det politiske samarbejde med Nordvestrusland samt varetage implementering af fælles programmer og projekter og sikre nordisk synlighed, også i samarbejde med de nordiske lande repræsentationer i Rusland og andre aktører.

- Medvirke til udvikling af det nordiske samarbejde med Nordvestrusland i samarbejde med relevante ministerråd.
- Bidrage til implementering af den Nordlige Dimension på projektniveau, herunder i samarbejde med de øvrige regionale organisationer i Nordeuropa.
- Bidrage til udvikling af samarbejdet i Østersøregionen, herunder understøtte EU's Østersøstrategi.
- Bidrage til udvikling af NGO-samarbejdet i Østersøregionen, herunder medvirke til at sikre inddragelse af partnere fra Barentsregionen.
- Administration og implementering af delprogrammer under programmet for kundskabsopbygning og netværk samt varetage rollen som partner og administrator i andre større projekter, herunder EU projekter.
- Medvirke i aktiviteter indenfor formandskabsprogrammet i tæt samarbejde med formandskabet.
- Medvirke i nordenfremmende indsatser i tæt samarbejde med de nordiske landes repræsentationer i de baltiske hovedstæder.

6-0810-3 Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP/BUDG. 08	BUD.DISP AV
DKK	10.910.000	10.696.000	9.815.000	100 %	Kontoret

Formål

Budgetposten finansierer Nordisk Ministerråds kontorer i Riga, Vilnius og Tallinn, herunder infopunktet i Tartu, Estland.

Kontorerne er en del af Nordisk Ministerråds Sekretariat og repræsenterer ministerrådet overfor myndigheder og organisationer i de baltiske lande. Kontorerne bidrager til at udvikle netværk og nye kontakter på politisk niveau i tæt koordination med relevante fagministerråd. Kontorerne bistår landene, fagministerrådene, de nordiske institutioner og sekretariatet i København med udvikling af fælles nordisk samarbejde med de baltiske lande. Kontorerne har tæt samarbejde med de nordiske landes ambassader i

Tallinn, Riga og Vilnius og medvirker til skabelse af synergi i samarbejdet med landenes repræsentationer om profilering af Norden indenfor alle sektorer.

Kontorerne medvirker til at udvikle NGO-samarbejdet mellem Norden og de baltiske lande og NGO-samarbejdet i Østersøregionen. Kontorerne medvirker i samarbejde med de baltiske lande om demokratifremmende projekter i Hviderusland og eventuelt Nordvestrusland, blandt andet støtten til European Humanities University i Vilnius. Kontorerne medvirker i ministerrådets arbejde for implementering af EU's Østersøstrategi og den Nordlige Dimension. Kontoret i Tallinn er forvaltningsorgan for det fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogram for offentlig administration (tjenestemænd), mens kontoret i Riga er forvaltningsorgan for det fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogram for næringslivet. Kontoret i Vilnius bistår Sekretariatet i København med administrationen af de fælles projekter med EU om støtte til EHU.

- Prioriteringer i 2010** Kontorenes prioriteringer i 2010 er at i tæt koordination med relevante ministerråd videreudvikle det politiske samarbejde med de baltiske lande samt varetage implementering af fælles programmer og projekter og sikre nordisk synlighed, også i samarbejde med de nordiske ambassader og andre relevante aktører.
- Medvirke til udvikling af det nordisk-baltiske politiske samarbejde i samarbejde med relevante ministerråd.
 - Bidrage til udvikling af samarbejdet i Østersøregionen, herunder understøtte EU's Østersøstrategi.
 - Bidrage til udvikling af NGO-samarbejdet i Østersøregionen, herunder administration af programmet for nordisk-baltisk NGO-samarbejde.
 - Administration og implementering af de nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer for offentlig administration henholdsvis næringslivet.
 - Medvirke i aktiviteter indenfor formandskabsprogrammet i tæt samarbejde med formandskabet.
 - Medvirke i nordenfremmende indsatser i tæt samarbejde med de nordiske landes ambassader i de baltiske hovedstæder og andre relevante aktører.
 - Bidrage til implementeringen af større projekter gennem at varetage rollen som partner og administrator, herunder EU-projekter.

6-0910-1 Politiske initiativer

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISPAV
DKK	1.220.000	1.548.000	2.096.000	80 %	NSK/MR-SAM

Formål Budgetposten finansierer samarbejdministrenes initiativer i forbindelse med nye politiske udfordringer i Nordens naboområder eller andre nye satsninger udenfor Norden.

Prioriteringer i 2010 Afhængig af den politiske udvikling i Nordens naboområde.

Grønlandspolitik

6-0870-1 Arktisk samarbejdsprogram

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	9.508.000	8.349.000	8.255.000	99 %	NSK/MR-SAM

Formål Ministerrådets overordnede arktiske samarbejde styres gennem 3-årige samarbejdsprogrammer. Det seneste program gælder for perioden 2009-2011. Målsætningen med det arktiske samarbejdsprogram er at udvikle og forbedre livskvaliteten for befolkningen og de økologiske og økonomiske forudsætninger for en fortsat bosætning i de arktiske områder, med særlig fokus på de oprindelige folk. Programmet skal desuden støtte op om den arktiske befolknings sociale og kulturelle udvikling. Programmet supplerer de øvrige indsatser under ministerrådets naboskabspolitik såvel som i de respektive fagministerråd.

Bevillingen er i 2010 forøget med 1,0 million DKK i forhold til i 2009.

Initiativerne og aktiviteterne som understøttes af programmet har udgangspunkt i Arktisk Råd eller de underliggende arbejdsgrupper, ligesom at egne nordiske initiativer kan støttes, inklusive aktiviteter på uddannelse og forskningsområdet relateret til Arktisk 8.

Prioriteringer i 2010 Prioriteringerne i det arktiske samarbejdsprogram gælder for perioden 2009-2011 med henblik på at sikre kontinuitet og gennemslagskraft gennem et kontinuerligt fokus på de valgte indsatsområder. Fokusområderne er:

- At understøtte nordiske aktiviteter og nordisk medvirken indenfor rammerne af Arktisk Råd.
- At følge op på og sprede resultaterne fra nordisk forskning i Arktis.
- At bidrage til at sikre en langsigtet arv fra det Internationale Polarår 2007-2008.
- Til strategiske indsatser i opfølgning på den Arktiske konference i 2008 i Ilulissat.
- Udbygning af samarbejdet med EU på områder af fælles interesse.

6-0950-2 EHU/Hviderusland

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	3.305.000	3.096.000	3.268.000	92 %	NSK/MR-SAM

Formål Budgetposten finansierer hovedsageligt Nordisk Ministerråds bidrag til støtte for det hviderussiske eksiluniversitet European Humanities University (EHU) i Vilnius for herigennem at bidrage til at fremme en demokratisk samfundsudvikling i Hviderusland. Støtten til EHU foregår i tæt samspil med EU-kommissionen, som er den største bidragsyder til EHU, den litauiske regering samt øvrige donorer, herunder det amerikanske State Department.

Nordisk Ministerråds bidrag til EHU vil blive kanaliseret gennem den Trust Fund, som

Grannlandspolitik

ministerrådet etablerede i 2008. Fonden styres af NMR og sikrer gennemsigtighed om anvendelsen af donorstøtten til EHU.

- Prioriteringer i 2010**
- Støtte til European Humanities University i Vilnius.
 - Effektiv drift og administration af Trust Fund til støtte for EHU.
 - Udvikling af andre initiativer til fremme af demokratiudvikling i Hviderusland.

6-0800-1 Gennemførelse af retningslinjerne for samarbejdet med Estland, Letland og Litauen henholdsvis Nordvestrusland

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	203.000	516.000	0	-%	

Formål Budgetposten finansierer implementering af de nye retningslinier for Nordisk Ministerråds samarbejde med de baltiske lande og Nordvestrusland fra 2009 og frem, herunder også aktiviteter, der understøtter implementering af den Nordlige Dimension og EU's Østersøstrategi. Erfaringen ved vedtagelsen og implementering af de nuværende retningslinier viser, at visse initiativer er nødvendige for at sikre, at der sker en effektiv og hurtig politikjustering. Visse konferencer, møder, undervisning, pressemateriale med videre, er nødvendige for gennemførelsen.

- Prioriteringer i 2010**
- Årlige forhandlinger om detailfastsættelse af fællesprioriteringer.
 - Trykning og distribution af relevant informationsmateriale.
 - Gennemførelse af eventuelle mindre aktiviteter for at profilere ministerrådets samarbejde med de baltiske land og Nordvestrusland.

6-0990-1 Samarbejde med Nordens naboer i Vest

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	2.608.000	2.064.000	0	-%	NSK/MR-SAM

Formål Nordisk Ministerråd ønsker at øge samarbejdet med Nordens naboer i vest, ikke mindst Canada. Budgetposten finansierer undersøgelse og udvikling af samarbejdsinitiativer med naboerne i vest, særligt Canada på områder som forskning, innovation og klima, herunder særligt klimaforandringernes indvirkning på havmiljøet. Der vil i drøftelserne med Nordens naboer i Vest i løbet af 2009 kunne udvikles andre fælles prioriteringsområder, herunder eventuelt bæredygtig udvikling i kystsamfund. Initiativerne koordineres med indsatserne under øvrige fagministerråd.

Samarbejdsministrene

Generel indledning

Generel indledning

Samarbejdsministrene har det overordnede ansvar for det nordiske samarbejde. Det betyder, at de fleste af de budgetposter som samarbejdsministrene har ansvaret for, og som ligger under rammen "samarbejdsministrene" er af tværgående karakter. Udover at være af tværgående karakter spænder budgetposterne også over en meget bred vifte af aktiviteter, herunder bl.a. poster af teknisk administrativ karakter såsom bidrag til Vestnorden, tjenestemandsudbytte og Generalsekretærens dispositionsreserve. Som følge deraf er der ikke en samlet strategi eller handlingsplan der binder posterne naturligt sammen.

Midlerne under rammen støtter og komplementerer formandskabet og arbejdet i fagministerrådene bl.a. i implementeringen af globaliseringsinitiativerne samt med Nabopolitikken.

Posterne Formandskabspuljen og Holdbart Norden fordeles af NSK og samarbejdsministrene hen over året med baggrund i henholdsvis formandskabsprogrammet og i strategien for bæredygtig udvikling, sidstnævnte i dialog med fagministerrådene.

De resterende poster har primært et kommunikations- og formidlingsperspektiv, som disponeres af generalsekretæren.

Ministerrådets styringsdokumenter

Som en konsekvens af rammens tværgående karakter er der ikke ét, men flere dokumenter, der styrer aktiviteterne under rammen. Af styringsdokumenter kan nævnes:

- Nordisk Ministerråds kommunikationstrategi
- Strategi for børn og unge i Norden
- Formandskabsprogrammet
- Bæredygtig udvikling - en ny strategi for Norden
- Virksomhedsplanen for Nordisk Ministerråd
- Den nye nordiske profil

Udmøntning af sektorens pro rata reduktion

Rammen er i alt 111.001 TDKK, som er en forøgelse med 6,1 % efter pro raduktion på 1,3 % set i forhold til budgettet for 2009 i 2009 prisniveau.

Stigningen skyldes udenlukkende, at de nye initiativer på 7,2 MDKK til støtte for Island er inkluderet i rammen "Fællesaktiviteter". Som led i en overordnet prioritering på samarbejdsministrens rammer til fordel for Nordisk Ministerråds initiativer til Island og globaliseringsinitiativerne har samarbejdsministrene besluttet, at dra in beviljningen till Tjenestemandsudvekslingen (budgetpost 5-1050-1) i budget 2010.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2008

Kommunikation og formidling 2008
I samarbejde med GSK blev der i løbet af første halvår 2008 udarbejdet et profileringsdokument for det nordiske samarbejde, hvor 4 kerneområder blev udpeget. På basis af profileringsdokumentet, som blev vedtaget af NSK i juni, blev arbejdet med den nye kommunikationsstrategi igangsat og den færdiggjordes ved årsskiftet. I øvrigt kan

følgende indsatsområder nævnes: globaliseringsforum i Riksgränsen, Nordic Climate Solutions i København, Kulturnatten i København og satsningen på en grundlæggende analyse af medieovervågningen i forbindelse med sessionen 2008

Der blev udgivet 175 rapporter i 2008, heriblandt kan nævnes årets debatbog "Copyright Norden" – hvor en række internationale skribenter gav deres syn på den nordiske model; den årlige udgave af "Nordisk statistisk årbog" – i et helt nyt layout og format og med en gratis database på hjemmesiden; "Nordisk litteratur til tjeneste" – en samling af nordiske kanoniske tekster fra de ældste tider til nutiden; og for første gang udkom årsberetningen ikke som en "traditionel" årsberetning, men som et "magasin" med 7 succeshistorier.

Behovet for oversættelser og tolkning steg generelt – ikke bare til finsk og islandsk men også til engelsk og russisk. Informationsrelateret materiale såsom nyheder og pressemeddelelser blev fra og med 2008 også oversat mellem de skandinaviske sprog. I begyndelsen af 2008 gennemførtes en kvalitetsgennemgang af de islandske oversættelser og der blev på den baggrund igangsat flere tiltag for at forbedre kvaliteten.

Der blev udarbejdet en ny design- og informationsstruktur for www.norden.org; der blev arbejdet på en ny teknisk platform for hjemmesiden som skal være klar i 2009. I 2008 har webenheden haft en rådgivende funktion for andre webprojekter og har udviklet forskellige værktøjer og tjenester til hjælp for andre webansvarlige i Nordisk Ministerråds institutioner, arbejdsgrupper og projekter

Bæredygtig udvikling 2008

Ekspergruppen vedrørende bæredygtig udvikling gennemførte på grundlag af sit forhandlingsmandat at udarbejde og forhandle en revideret nordisk bæredygtighedsstrategi "Hållbar utveckling - En ny kurs för Norden, revideret utgåva med mål og prioriteringer 2009 - 2012". Strategien er en overordnet tværsektoriel strategi for Nordisk Ministerråd og fokuserer på følgende prioriterede områder: 1. Klima og vedvarende energi; 2. Bæredygtig produktion og konsumtion; 3. Den nordiske velfærdsstat som værktøj for bæredygtig udvikling og 4. Uddannelse og forskning, befolkningens deltagelse og lokale bæredygtighedsstrategier. Strategien blev forelagt for Nordisk Råd og statsministrene vedtog en deklaration om bæredygtig udvikling i forbindelse med Sessionen 2008.

Den tredje nordiske konference om bæredygtig udvikling med lokalt og regionalt perspektiv blev afholdt i Odense 15-17 september 2008 med titlen "One Small Step". Temaet var denne gang klimaet og lokale indsatser. Konferensen var inddelt i fem overordnede temaer: 1) transport, mobilitet og tilgængelighed; 2) byplanlægning og byggemetoder; 3) forbrug; 4) biologisk mangfoldighed som klimaregulator og 5) energieffektivitet og vedvarende energi.

Samarbejdsministrene

	Budget	Budget	Difference	
	2010	2009	+/-	%
Sum Samarbejdsministrene	111.001	104.180	6.821	6,1%
<i>Ministerrådets sekretariat (NMRS)</i>	73.632	73.198	434	0,6%
5-0180-3 Ministerrådets sekretariat (NMRS)	73.632	73.198	434	0,6%
<i>Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter</i>	37.369	30.982	6.387	20,6%
5-0410-4 Föreningarna Nordens Förbund	3.134	3.125	9	-0,3%
5-0425-4 Bidrag til Västnorden	996	993	3	0,3%
5-0435-1 Generalsekretærens disponeringsreserv	401	400	1	0,3%
5-0445-1 Formandsskabspuljen	5.801	5.784	17	0,3%
5-0460-1 Holdbart Norden	2.640	2.632	8	0,3%
5-1011-1 Informationsaktiviteter	9.890	9.861	29	0,3%
5-1021-1 Internationale aktiviteter	701	699	2	0,3%
5-1035-1 Grænsehindringer/Hallo Norden	6.484	6.465	19	0,3%
5-1050-2 Tjenstemannautbyte	0	1.023	-1.023	-100,0%
5-0500-1 Pulje til Nordisk Ministerråds støtte til Island	7.322	0	7.322	-
Opdelt på kategorier	111.001	104.180	100%	100%
Projektmidler	33.239	25.841	29,9%	24,8%
Støtteordninger	0	1.023	0,0%	1,0%
Institutioner	73.632	73.198	66,3%	70,3%
Organisationsbidrag	4.130	4.118	3,7%	4,0%

Sekretariatet

5-0180-3 Ministerrådets sekretariat (NMRS)

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	73.632.000	73.198.000	72.729.000	100 %	Generalsekretæren

Formål Nordisk Ministerråds Sekretariat (NMRS) er et politisk sekretariat for Nordisk Ministerråd og vil gennem høj kompetence og effektivitet løse de opgaver, som de får i opdrag. NMRS bidrager på opdrag fra de nordiske landes regeringer, de selvstyrende områders landstyre og på eget initiativ til at videreføre, forstærke og udvikle det nordiske samarbejde, samt fremme fælles nordiske interesser i en verden under stadig forandring.

Nordisk Ministerråd har en kommunikationsafdeling fælles med Nordisk råd. Kommunikationsafdelingen finansieres i forholdet 60/40 mellem Ministerrådet og Rådet.

Prioriteringer i 2010 Sekretariatet skal opfattes som en professionel, attraktiv arbejdsplads, med et arbejdsmiljø præget af medarbejdere som tager ansvar, viser engagement og integritet, har vilje og evne til nytænkning og samarbejde. Udvikling af kompetence, fysisk og psykosocialt arbejdsmiljø skal indgå som en integreret del af sekretariatets virksomhed.

Sekretariatet skal lægge vægt på arbejdsmetoder, som bidrager til relevans og fokusering på de centrale opgaver. Nordisk nytte udvikles ved:

- Identificering og forberedelser af temaer med fælles nordisk betydning for politisk behandling i ministerråd og embedsmandskomitéer i et nært samarbejde med de ansvarlige nationale myndigheder.
- Gennem udredninger, seminarer og konferencer at give medlemslandene muligheder for at tage initiativ omkring relevante nordiske temaer
- At implementere politiske beslutninger, og bidrage til at evalueringer og resultater bliver rapporteret til de politiske beslutningsorganer.
- Sikre kvalitet, kontinuitet og fremdrift i udførelse af sekretariatets arbejdsopgaver.
- Give kundskab og bidrage til øget interesse for det nordiske samarbejde både i og udenfor Norden gennem effektiv og målrettet informationsformidling. I denne sammenhæng er det vigtigt at tydeliggøre resultaterne og konsekvenserne af det nordiske samarbejde specielt overfor den enkelte nordbo, samt at synliggøre hvordan de nordiske erfaringer kan være et bidrag til samfundsudviklingen i Europa og verden udenfor Norden.
- Ministerrådets ressourcer udnyttes bedst ved at fokusere på politiske mål og prioriteringer, på brugere i bred forstand, og på synergieffekter ved samarbejde med Nordisk Råd samt nationale, nordiske og internationale organisationer.

Nordisk Ministerråds Fællesaktiviteter

5-0410-4 Föreningarna Nordens Förbund

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	3.134.000	3.125.000	1.411.000	100 %	Generalsekretæren

Formål Bevillingen til Foreningerne Nordens Forbund (FNF) er et alment virksomhedsbidrag, som bl.a. også dækker omkostninger ved visse faste aktiviteter i FNFs regi.

FNF tilrettelægger samarbejdet mellem Foreningerne Norden i de 5 nordiske lande og de 3 selvstyrende områder. Kerneområderne i foreningens arbejde er bl.a. det nordiske skolesamarbejde, venskabsbysamarbejde, forskellig projektvirksomhed, samt dialog og samarbejde med Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd.

För att verksamheten på de regionala informationskontoren skall kunna drivas vidare kvarstår det ökade driftsanslaget till FNF för året 2009 även för året 2010.

Prioriteringer i 2010 FNF vil i 2010 fortsætte med at fokusere på globaliserings spørgsmål med særlig vægt på klima og miljø samt den demografiske udvikling og det flerkulturelle samfund. Derudover arbejdes der fortsat med grænsehindringer, en styrkelse af nabosprogsforståelsen og det nordiske fælles arbejdsmarked. FNF arbejder videre med at udvikle formidling af information om det nordiske samarbejde ud i regionerne via de nordiske regionale Informationskontorer.

Samarbejdsministrene

5-0425-4 Bidrag til Västnorden

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	996.000	993.000	2.777.000	100 %	Generalsekretæren

Formål Bidraget anvendes til rejstøtte til grønlandske embedsmænds deltagelse i det nordiske samarbejde. Indtil og med 2008 blev bidraget givet til Færøerne, Grønland og Island, men fra 2009 ophørte støtte til Færøerne og Island.

5-0435-1 Generalsekretærens disponeringsreserv

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	401.000	400.000	392.000	73 %	Generalsekretæren

Formål Generalsekretærens dispositionsreserve er afsat til rådighed for generalsekretæren til at imødekomme specifikke behov. Reserven giver generalsekretæren mulighed for at igangsætte fx indledende projekter og undersøgelser, sætte fokus på særlige problemstillinger, dække uforudsete udgifter i forbindelse med afslutning af projekter mv. Generalsekretærens reserve skal derimod ikke benyttes til tillægsbevillinger til institutioner, embedsmandskomiteer eller sekretariatet til formål, som er prøvet i den ordinære budgetbehandling.

Prioriteringer i 2010 I overensstemmelse med formålet med reserven angives ingen specifikke forhåndsprioriteringer.

5-0445-1 Formandskabspuljen

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	5.801.000	5.784.000	8.216.000	86 %	NSK/MR-SAM

Formål Formandskabspuljen skal benyttes til formandskabets engangsindsatser af stor politisk betydning, gerne af tværgående karakter, samt yde tilskud til relevant uformelt samarbejde.

Tildeling af midler sker efter følgende fastsatte kriterier:

- Initiativet skal være forankret i den berørte sektor.
- Den berørte sektor og/eller andre deltager med egen finansiering
- Ansvar for gennemførelse skal være afklaret, og initiativerne skal fortrinsvis være engangsindsatser over ét budgetår
- Initiativerne skal være strategiske, det vil sige politisk interessante og i

Samarbejdsministrene

overensstemmelse med politiske prioriteringer i Ministerrådet og føringer for Nordisk Råd.

- Initiativerne skal være forankret i formandskabsprogrammet
- beløb op til og med 1.000.000 DKK kan godkendes af NSK. Større beløb skal godkendes af MR-SAM.

Herudover har det været praksis at kræve at minimum 50 pct. af finansieringen ud over formandskabspuljen på projekterne samt at ressourcerne ikke skal benyttes som en almen tillægsfinansiering.

Nordisk Råd orienteres om, hvordan midlerne fra denne budgetpost disponeres.

Prioriteringer i 2010 Formandskabspuljen skal i 2010 benyttes til formandskabets engangsindsatser af stor politisk betydning, gerne af tværgående karakter, samt yde tilskud til relevant uformelt samarbejde i enlighed med ovannævnte kriterier.

5-0460-1 Holdbart Norden

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	2.640.000	2.632.000	3.081.000	84%	NSK/MR-SAM

Formål Posten består for står dels vedkommende af projektmidler, som skal understøtte implementering af den tværgående forankrede reviderede strategi "Bæredygtig udvikling – En ny kurs for Norden". Strategien omfatter såvel langsigtede målsætninger for perioden 2001-2020 som mere kortsigtede målsætninger og indsatser for perioden 2009-2012. Strategien fokuserer på områder, hvor Norden har fælles interesser og særlig gode forudsætninger for at bidrage til en holdbar udvikling, og hvor det nordiske samarbejde skaber en særlig merværdi.

Tildeling af midler forudsætter som hovedregel medfinansiering fra berørte fagministerråd. Samarbejdsministrenes kriterier for at bevillige midler er, at projektet opfylder kravet om nordisk nytte, udgør en direkte opfølgning af strategien, er forankret i det/de ansvarlige ministerråd, samfinansieres af en eller flere ministerråd med mindst 50 % og udgør en merværdi; løftestangsprincippet. Endvidere vil der blive lagt vægt på, at projektet er tværgående, nyt og/eller innovativt og så vidt muligt indeholder og/eller integrerer de tre komponenter af holdbar udvikling (miljø/økonomi/social).

Prioriteringer i 2010 De fire prioriterede områder i den reviderede strategi 2009 - 2012: Klima og vedvarende energi, Bæredygtig produktion og konsumtion, Nordiske velfærdsstater som værktøj for en bæredygtig udvikling og Uddannelse og forskning, befolkningens deltagelse og lokale bæredygtighedsstrategier skal følges op med diverse indsatser for at strategiens målsætninger bliver implementeret. Det danske formandskabsprogram skal følges op.

- Implementere og følge op på strategiens målsætninger på de 4 prioriterede områder.
- Informere aktivt om strategien i Norden og internationalt.
- Fokuserer på bæredygtig produktion og konsumtion på nordisk plan og bidrage til indsatsen i forhold til Commission of Sustainable Development (CSD), der har dette område som en 2 årig prioritet i 2010 - 2011.
- Følge op på klimaforhandlingerne (COP 15) i København 2009

Samarbejdsministrene

- Deltage i arbejdet med at forberede den 4. fællesnordiske konferencen i Åbo i 2011 om bæredygtig udvikling og lokal agenda 21.

5-1011-1 Informationsaktiviteter

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	9.890.000	9.861.000	9.652.000	100%	Generalsekretæren

Formål Denne budgetpost består af følgende aktiviteter: Nordisk statistisk samarbejde, Norden i Fokus, Oversættelse og tolkning, Mediestrategiske satsninger og Journalistrejser. Af denne budgetpost finansieres alene aktiviteter, der vedrører Nordisk Ministerråd.

Alle aktiviteter under denne post har enten direkte eller indirekte med informations og kommunikationsarbejde at gøre – enten er det direkte formidling af viden om de nordiske velfærdsstater og det nordiske samarbejde eller også understøtter det kommunikationen internt mellem aktørerne i det nordiske samarbejde og eksternt mellem Nordisk Ministerråd og nordboerne, nordiske institutioner og internationale organisationer.

Prioriteringer i 2010 Følgende prioriteres i 2010

- Videreudvikle den nordiske database som findes på hjemmesiden. Øge brugervenlighed af både database og bog, samt øge synligheden af den nordiske statistik på hjemmesiden.
- Norden i Fokus-kontorerne vil i 2010 arbejde med at styrke samarbejdet kontorerne imellem og fortsætte arbejdet med at udarbejde fælles succeskriterier for virksomheden.
- Der vil fortsat blive satset på at måle kommunikationsindsatsen ud fra de succeskriterier der er beskrevet i kommunikationsstrategien. Der vil samtidig blive satset på at udnytte nye medier fx sociale medier.
- Øget fokus på kvalitetssikring af oversættelser og på terminologiarbejde.

5-1021-1 Internationale aktiviteter

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	701.000	699.000	684.000	92%	Generalsekretæren

Formål Budgetposten finansierer mindre internationella insatser och Nordenfrämjande verksamhet av tvärssektoriell karaktär utanför Norden, samt stödjer större nordiska internationella arrangemang iform av informationsinsatser. I hög grad anslås medel till finansiering av utredningar, konferenser, produktion av informationsmaterial som har betydelse för det nordiska samarbetet i förhållande till särskilt EU och andra regionala råd och organisationer.

Prioriteringer i 2010

- Befrämja Nordiska ministerrådets relationer till EU, därvid EU-kommissionen.
- Främja nordiska insatser för att understödja samarbetet i Östersjöregionen, därvid samarbete med andra regionala råd och organisationer.

Samarbejdsministrene

- Stödja nordenfrämjande insatser och profilering av Norden som region, därvid i samarbete med regionala beskickningar.
- Producera och distribuera informationsmaterial om Nordiska ministerrådets internationella aktiviteter.
- Understöda nordenfrämjande insatser för att utveckla samarbetet med Nordens grannar i Väst, då speciellt Kanada.

5-1035-1 Gränsehindringar/Hallo Norden

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	6.484.000	6.465.000	6.328.000	94%	Generalsekretären

Formål

Syftet med det nordiska gränshindersarbetet är att genom såväl särskilda informationsinsatser som politiska åtgärder, underlätta människors och företags gränsöverskridande aktiviteter i Norden. En väl fungerande inre marknad i Norden gagnar samtliga länder och bör därför befrämjas. Informationsinsatserna görs dels genom Nordiska ministerrådets informationstjänst, Hallå Norden, dels genom att årligen genomföra ett antal informationsseminarier för nationella handläggare på myndigheter. Dessa insatser syftar alla till att underlätta mobilitet genom att öka tillgängligheten och kunskapen om gällande nationella, nordiska och europeiska regelverk.

I tillägg till informationsarbetet, arbetas det med att försöka undanröja gränshinder som beror på olik lagstiftning eller andra regelverk som förorsakar problem för människor och företag som agerar över gränserna i Norden. Dessa hinder har samlats i en under 2008 skapad gränshinderdatabas som är uppdelad i en sluten del och en offentlig del.

Som ett av många globaliseringsprojekt har det dessutom skapats ett särskilt Gränshinderforum, vars syfte är att prioritera bland existerande gränshinder och utarbeta konkreta lösningsförslag till dessa. Gränshindersforumet rapporterar direkt till såväl samarbetsministrarna som statsministrarna.

Hittills har ställningen som webmaster på Hallo Norden varit kopplad till Nordiska ministerrådets sekretariat som en projektmedarbetarställning, men från 2009 konverteras webmasterställningen till en fast ställning, eftersom det värderas, att webmaster ställningen på Hallo Norden har fått en så permanent karaktär att den bör konverteras till en fast ställning.

Prioriteringar i 2010

Gränshindersarbetet kommer att ske i nära samarbete med globaliseringsprojektet Gränshinderforum. Utöver detta kommer insatserna att fokusera på samarbete och nätverkande med övriga gränshinderaktörer samt registrering och uppdatering av gränshinder i gränshinderdatabasen samt stöd till Hallå Norden nationellt. I arbetet med Hallå Norden fokuseras det på uppdatering och vidareutveckling av webbplatsen www.hallonorden.org.

- Att utgöra sekretariat åt Gränshinderforum genom att analysera gränshinder, förbereda möten, författa skrivelser och hantera projekt m.m.
- Att förankra gränshindersarbetet nationellt och i sektorerna, däribland användandet av

Samarbejdsministrene

	gränshinderdatabasen.
	<ul style="list-style-type: none"> • Att hålla samman nätverket av olika gränshinderaktörer på europeisk, nordisk, nationell och regional nivå. • Att öka antalet besök och sidovisningar på www.hallonorden.org genom sökmotoroptimering och olika typer av marknadsföring. • Att utveckla ett bättre system för översättning av innehåll på www.hallonorden.org. • Att arbeta vidare med näringlivsinformation på www.hallonorden.org • Att utarbeta detaljerade riktlinjer och verktyg till kvalitetskontroll för att höja kvaliteten på de svar som informationstjänsten ger på frågor från privatpersoner och företag.
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: 540 000 Faktiske udgifter : 528 996
Sekretariatsfunktion	Sekretariatets funktion är att dels servicera Gränshinderforum i förhållande till dess totala verksamhet, dels att förankra gränshinderarbetet på NMR i bred bemärkelse.

5-1050-2 Tjänstemannautbyte

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	0	1.023.000	2.011.000	70%	Generalsekretären

Formål Samarbejdsministrene har besluttet att dra in beviljningen till tjänstemandsudvekslingen i budget 2010 som led i en överordnet prioritering på samarbetsministrenes rammer til fordel for Nordisk Ministerråds initiativer til Island og Globaliseringsinitiativerne. Beslutet gæller enbart for år 2010. Frågan om beviljning för år 2011 tas upp i samband med förberedelserna för 2011 års budget.

5-0500-1 Pulje til Nordisk Ministerråds støtte til Island

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	7.322.000	0	0	- %	MR-SAM

Formål De nordiska samarbetsministrarna (MR-SAM) beslutade på sitt möte den 6 mars 2009 att Nordiska ministerrådet (NMR) skall igångsätta initiativ till bistånd för Island som drabbats hårt av den internationella finanskrisen. Initiativen skall pågå under åren 2009-2010 och finansieras av NMR med 7,2 MDKK per år (2009 priser). MR-SAM fattade beslut om att konkretisera och därför igångsätta tre initiativ:

1. støtte til deltagelse i nordiske møder, dvs en de facto genindførelse af rejsestøtten til islandske tjenestemænd,
2. støtte til stipendieordninger for studerende og praktikanter med henblik på fortsat islandsk deltagelse i de nordiske uddannelsesprogrammer,
3. midler til målrettet informationsindsat i Island om finansieringskilder indenfor den nordiske familie som f. eks. kultur og erhvervsliv.

Enligt MR-SAM:s beslut skall NMR:s årliga totalinsats på 7,2 MDKK fördelas mellan initiativen så att initiativ nr. 1 finansieras med 1 MDKK, nr. 2 med 5,5 MDKK och nr. 3 med 0,7 MDKK per år under åren 2009 – 2010.

Globaliseringsinitiativ

Generel Indledning

Generel indledning I budgeten for 2010 er det avsatt 66 MDKK till finansiering av de globaliseringsaktiviteter som syftar till att understödja de övergripande prioriteringarna i globaliseringsarbetet. Hertil kommer 4 MDKK från överförda medler från budget 2009, som inte är fördelat, dvs. i alt en 70 MDKK. Medlen kommer att användas till de redan igångsatta globaliseringsaktiviteterna, samt till de nya aktiviteterna inom Hälsa och Velfärd, Energi och Transport, Kultur och Kreativitet och inom det Finansiella området vars konkretisering äger rum under 2009.

För närmare beskrivning av den nordiska globaliseringsprocessen se avsnittet ”Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativ” på s. 14.

	Budget 2010	Budget 2009	Difference	
			+/-	%
Sum Globalisering	67.123	61.920	5.203	8,4%
5-2020-1 Globaliseringsforum	4.068	4.128	-60	-1,5%
5-2025-1 Nordisk Topforskning	7.119	15.996	-8.877	-55,5%
5-2030-1 Innovationsrepræsentationer i Asien	2.644	1.135	1.509	133,0%
5-2035-1 Innovationspris for nordisk kvalitet	0	1.032	-1.032	-
5-2040-1 Fælles Energiexpo	0	4.644	-4.644	-
5-2045-1 Expo 2010 Shanghai	2.543	2.064	479	23,2%
5-2050-1 Nordisk indspil til klimaforhandlingerne	0	4.128	-4.128	-
5-2055-1 Bekæmpelse af Grænsehindringer i Norden	2.034	2.064	-30	-1,5%
5-2060-1 NORIA	3.560	4.128	-568	-13,8%
5-2065-2 Plan for fremme af højere uddannelse i Norden	2.034	9.288	-7.254	-78,1%
5-2070-1 Projektplan for god oplæring af ungdomar og vuxna	3.763	3.818	-55	-1,4%
5-2075-1 Knskvenser af klimaforandringer på primær næringsen	6.102	5.986	116	1,9%
5-2080-2 Profilering af Norden som center for kreative industrier	2.848	3.509	-661	-18,8%
5-3000-1 De fire nye temaområder	30.408	0	30.408	-
Opdelt på kategorier	67.123	61.920	100%	100%
Projektmidler	62.241	49.123	92,7%	79,3%
Støtteordninger	4.882	12.797	7,3%	20,7%

Globaliseringsinitiativ

5-2020-1 Globaliseringsforum

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	4.068.000	4.128.000	4.108.000	88%	NSK/MR-SAM

Formål Avsikten med det nordiska Globaliseringsforumet är att ge underlag för framställningar av konkreta förslag till gemensamma nordiska initiativ inom de ämnesområden som statsministrarna prioriterat till nytta för det nordiska samarbetet. Globaliseringsforumet skall också ge de nordiska statsministrarna och övriga deltagare inspiration och användbara idéer med tanke på globaliseringens möjligheter och utmaningar.

Det första nordiska Globaliseringsforumet avhölls i Riksgränsen den 8-9 april 2008 under rubriken "Ett konkurrenskraftigt Norden i en globaliserad värld". I förbindelse med Globaliseringsforumet undertecknade de nordiska statsministrarna även den s.k. Riksgränsendeclarationen. En nordisk "Globaliseringsbarometer" utarbetades för att visa hur Norden som region klarar sig i den globala konkurrensen.

Det andra Globaliseringsforumet arrangerades i Island den 26-27 februari 2009. Tema för forumet sammanfattades i rubriken "Finanskrisen – stopp eller startskott för en progressiv klimatpolitik?" Deltagarna indelades i grupper där man diskuterade konkreta frågor som berörde små ekonomiers sårbarhet, progressiv klimatpolitik i en kristid och energi miljö och innovation. Baserat på inspelen från arbetsgrupperna och, påföljande debatt, som hölls i plenum, utarbetas en rapport. Rapportens syfte är att inspirera till konkreta initiativ i det nordiska samarbetet. På forumet utgavs också en uppföljning på globaliseringsbarometern, samt "Innovationsmonitor", som ger en översikt över innovationsklimatet i Norden. Kort efter globaliseringsforumet publicerades en gemensam tidningsartikel författad av de nordiska statsministrarna. I artikeln tog statsministrarna fasta på de teman som diskuterades under globaliseringsforumet.

Nästa Globaliseringsforum genomförs i Danmark under vårvintern 2010.

Prioriteringar i 2010 Att genomföra 2010 års Globaliseringsforum i enlighet med dess syfte.

5-2025-2 Nordisk Topforskning

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	7.119.000	15.996.000	0	-%	MR-U

Formål Målsättningen som gavs i statsministrarnas pressmeddelande sommaren 2007 var att utveckla ett överordnat initiativ för att främja nordisk toppforskning, i första omgång inom områdena klimat, energi, och miljö, därefter inom välfärdsforskning och hälsa. Arbetet med område 1 (klimat, energi och miljö) har startat, medan område 2 (hälsa och välfärd) kommer startas senare, och bygga på erfarenheterna från programarbetet från område 1.

I oktober 2008 beslutade MR-U att anta ett förslag till Nordiskt toppforskningsinitiativ inom klimat, energi och miljö.

Globaliseringsinitiativ

Med TFI placerar Norden i sig i front inom klimat, energi och miljö och skapar ny konkurrensförmåga för det nordiska näringslivet.

Initiativets konkreta målsättningar är bl.a. att etablera en gemensam plattform för nordiskt och internationellt samarbete och förstärkt koordinering av forsknings- och innovationssatsningar inom områdena klimat, energi och miljö, samt bidra till utveckling av goda rambetingelser i de nordiska länderna för samarbete mellan toppforskningsaktörer och toppinnovationsaktörer

Det samlade toppforskningsinitiativet har en direkt offentlig finansiering på cirka 385 MDKK och omfattar 6 tematiska delprogram:

- Program 1: Effektstudier och anpassning till klimatförändringar
- Program 2: Klimatförändringens växelverkan med kryosfären
- Program 3: Nanoteknik och energieffektivitet
- Program 4: Integrering av storskalig vindkraft
- Program 5: Hållbar bioenergi
- Program 6: Avskiljning och lagring av koldioxid (CCS)

Dessutom skall programmet inom ramen för ovanstående teman också innefatta:

- a) Avancerad klimatmodellering,
- b) Samhällsvetenskap/humaniora
- c) Fokus på det arktiska området

Initiativet leds av Styrelsen för toppforskningsinitiativet (STFI) bestående av 3 nationella representanter från vart av de fem nordiska länderna, samt observatörer. Därutöver har 6 programkommittéer etablerats för det operativa genomförandet av initiativet. De tre nordiska institutionerna NordForsk, NICE och NEF utgör tillsammans initiativets sekretariat.

Under våren 2009 etableras initiativet och de första utlysningarna planeras till sommaren 2009. Strategiska insatser görs under 2009 och 2010 för att utveckla arbetet med att involvera industri och näringsliv i initiativet. Initiativet utvecklar också sitt arbete i relation till EU:s 7 ramprogram för forskning och till andra relevanta forsknings- och innovationspolitiska instrument inom EU.

Under 2009 igångsätts även ett följeforskningsprojekt som följer programmet och kontinuerligt utvärderar succékritiska komponenter. TFI genomgår under våren 2010 en halvtidsutvärdering med sikte på förbättringar och utveckling.

Under våren 2009 genomförs ett projekt kring "governance" i det nordiska forskningssamarbetet och ÅK-U har inviterat de andra forskningsinriktade ämbetsmannakommittéerna att bidra till och delta i projektet. Även nordiska forskningsaktörer och nationella forskningsråd har inviterats.

Syftet med projektet är att inhämta erfarenheter från det redan etablerade toppforskningsinitiativet inom klimat, energi och miljö och se på processer som bör tas med vid etablerandet av framtida toppforskningsinitiativ.

Globaliseringsinitiativ

Konklusionerna från detta arbete kommer att konsulteras med de relevanta ministerråden och institutionerna samt framläggas för MR-SAM hösten 2009. Därefter värderas ett eventuellt igångsättande av ett nytt toppforskningsinitiativ inom hälsa och välfärd.

- Prioriteringar i 2010**
- Involvering av industri/näringsliv i TFI klimat, energi och miljö.
 - Utveckling av TFI i relation till EU:s 7 ramprogram för forskning och till andra relevanta forsknings- och innovationspolitiska instrument inom EU.
 - Profilerings av initiativet som en del av ett attraktivt och öppet nordiskt forsknings- och innovationsområde, jfr NORIA och Program för främjande av högre utbildning.
 - Genomförande av halvtidsvärdering av TFI med sikt på förbättringar och utveckling.
 - Värdering och eventuellt igångsättande av en process för ett Toppforskningsinitiativ inom välfärd och hälsa.

5-2030-1 Innovationsrepräsentationer i Asien

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	2.644.000	1.135.000	0	-%	MR-NER

Formål Midlerne skal medfinansiere nordisk samarbejde om innovations initiativer og projekter mellem nordiske repræsentationer i Asien.

Der gives prioritet til områder, der berører globaliseringsinitiativet, herunder områder som omfattes af topforskningsprogrammet, samt til projekter der berører konkurrenceevne, kreativitet, branding og design. Initiativet skal motivere de nordiske landes repræsentationer i Asien til at identificere områder for fælles indsatser.

En del af midlerne skal afsættes til pilotprojekter, der skal teste og udvikle koncepter for et nordisk center for åben innovation i Asien. Pilotprojekterne skal evalueres og skabe viden for at udvikle et mere konsolideret beslutningsgrundlag om et evt. center ved udgangen af 2010.

Prioriteringar i 2010 Midlerne udmøntes i 2009 og 2010, og der gennemføres en række projekter, særligt med fokus på udvikling af det nordiske arbejde med åben innovation.

Sekretariatsfunktion NICE

5-2035-1 Innovationspris for nordisk kvalitet

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	0	1.032.000	0	-%	MR-NER

Formål Ministrarna för näring, energi och regionalpolitik beslutade i septemeber 2007 att instifta ett nordiskt innovationspris som på ett konkret sätt skall premiera en innovation, evs. en ny teknik, ny produkt, ny process eller ny organisation, som har kommersiell framgång på en marknad och eller är av värde för en bredare krets eller samhället generellt. Dessutom skall innovationen ha en ambition om eller potential för att slå

Globaliseringsinitiativ

genom internationellt. Nordiska rådet rekommenderade regeringarna i de nordiska länderna, på sessionen i Helsingfors i oktober 2008, att inte etablera ett innovationspris. Regeringarna kommer att försätta dialogen med Nordiska rådet.

5-2040-1 Fælles Energiexpo

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISPAV
DKK	0	4.644.000	0	-%	-

Formål Budgetposten tildeles ingen midler i 2010. Budgetposten tildeles af naturlige grunde ikke midler i 2010, da budgetposten specifikt er tilknyttet klimatoptødet i København i 2009.

5-2045-1 Expo 2010 Shanghai

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISPAV
DKK	2.543.000	2.064.000	0	-%	MR-NER

Formål Nästa världsexpo skall arrangeras i Shanghai år 2010. De nordiska länderna deltar denna gång med egna nationella paviljonger men planerar att ha samnordiska aktiviteter kring expotemat "Better City Better Life".

Syftet är att profilera Norden som region och presentera nordiska erfarenheter, kunskap och lösningar i anslutning till expotemat. Den samnordiska insatsen koncentreras på de områden där det gemensamma nordiska deltagandet skapar mest mervärde och på bästa möjliga sätt kompletterar de nationella insatserna.

Som första steg har det genomförts en undersökning beträffande kinesisk kunskap om och attityder till både Norden som region och de enskilda nordiska länderna. En sådan samnordisk undersökning om hur välkänd Norden är i Kina utgör basis för såväl planeringen av gemensamma aktiviteter som de enskilda ländernas utställningar och programverksamhet.

Nordiska ministerrådets sekretariat (NMRS) har regelbundna möten med de nordiska generalkommissarierna för att diskutera vidare olika samarbetsmöjligheter. Därutöver har det etablerats en intern tvärssektoriell arbetsgrupp inom NMRS för att kartlägga och utveckla gemensamma initiativ beträffande Expo 2010. Programförslaget för samnordiska aktiviteter vid Expo 2010 innehåller områden som turism, klimat och energi, livsmedel och kultur.

MR-NER har det överordnade ansvaret för denna budgetpost och rätt att disponera och fördela medel. Men det skall framhåvas att i linje med statsministrarnas önskan om tvärssektoriellt samarbete sker arbetet i tät samverkan med de andra relevanta ministerråden.

Globaliseringsinitiativ

Prioriteringar i 2010 Programmet for samnordiska aktiviteter skall genomföras.

5-2050-1 Nordisk indspil til klimaforhandlingerne

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	0	4.128.000	0	-%	MR-M

Formål Budgetposten tildeles af naturlige grunde ikke midler i 2010, da budgetposten specifikt er tilknyttet klimatopmødet i København i 2009.

5-2055-1 Bekæmpelse af Grænsehindringer i Norden

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	2.034.000	2.064.000	0	-%	NSK/MR-SAM

Formål Som en direkt följd av statsministrarnas uttalande om att undanröja hindren för människor och företag som önskar operera fritt över de nordiska gränserna, har samarbetsministrarna skapat ett särskilt Gränshinderforum vars syfte det är att i samarbete med ländernas administrationer, årligen försöka frambringa konkreta lösningsförslag till prioriterade problem. Gränshinderforumet består av representanter från de fem nordiska länderna, samt Åland. Gränshinderforum skall årligen, tillsammans med Generalsekreteraren för Nordiska ministerrådet, rapportera till de nordiska statsministrarna, samt fortlöpande till samarbetsministrarna.

Gränshindersforumet har per mars 2009 avhållit sju möten och valt att fokusera på följande fyra områden:

1. Socialförsäkringsfrågor (barn och familj, pensioner)
2. Byggsektorn, inklusive erkännande av yrkeskvalifikationer
3. Skatteområdet
4. Det preventiva arbetet, i syfte att förhindra uppkomsten av nya hinder

Gränshinderforum har täta kontakter med de nordiska och bilaterala informationstjänsterna och gränshinderaktörerna för att identifiera aktuella hinder. Gränshinderforum författar skrivelser till centrala myndigheter samt till ministerierna, för att klarlägga gällande regelverk samt föreslå lösningar på existerande problem. Detta arbete kompletteras av ett antal analyser och seminarier i syfte att frambringa ytterligare kunskap och förslag till lösningar av de hinder som man prioriterar att arbeta med. Det är för tillfället igångsatt analyser kring förtidspensioner, tjänstepensioner, implementering av EU-direktiv samt pant på dryckesförpackningar. Dessutom arrangeras rundabordsamtal om arbetsgivaravgifter vid arbete i två länder, samt gränsgångaravtalet mellan Finland, Norge och Sverige (skatt).

Prioriteringar i 2010 Gränshinderforum går fortlöpande igenom inrapporterade problem, samt utarbetar konkreta lösningsförslag på dessa, som regel i dialog med ländernas statsförvaltningar. Fortlopande bevakar Gränshinderforum att länderna koordinerar och jämför varandras

Globaliseringsinitiativ

regelverk i samband med nationell lagstiftning och implementering av EU-regler. Detta är högt prioriterat också under 2010.

5-2060-1 NORIA

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	3.560.000	4.128.000	0	-%	MR-U

Formål Målet med programmet är att stärka de nordiska ländernas globala konkurrenskraft genom en intensifierad vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA). NORIA är gemensam öppen marknad för innovation och forskning i Norden. Detta är en öppen, inkluderande och integrerad del av det Europeiska forsknings- och innovationsområdet – ERA. Den vidare utvecklingen av NORIA stärker tillgången till kunskap, projekt och möjligheterna för finansiering bortom landsgränser, bidrar till en ökad rörlighet av människor, kunskap och innovation och stärker därmed den femte friheten – den fria rörligheten av kunskap – i Norden. Programmet är uppbyggt kring konkreta vägvisande spjutspetsprojekt, långsiktiga strategiska insatser och satsningar på profilering.

Spjutspetsprojekt

I. Partiellt och stegvis öppnande av de nationella forskningsprogram genom en förstärkt dialog mellan de nordiska forskningsfinansiärerna. Ett öppnande för de nordiska forskningsinstitutioner och samarbetsorgan drivs som pilotprojekt.

II. Förstärkt kapacitet och ökat genomslag av gemensamma styrkeområden genom koordinering av utvalda nationella forskningsprogram. eScience etableras som gemensamt forskningsområde.

III. En gemensam kunskapsinfrastruktur för den femte friheten, härunder fysisk infrastruktur för högkapacitetsnätverk, högkapacitetsnätverk för avancerat forskningssamarbete och utveckling av prioriterade digitala tjänster, samt eScience etableras runt Östersjön.

IV. Koordinering av utvalda nationella Innovationsprogram

Närings-, Energi och Regionalministrarna har beslutat att samarbetet mellan de nordiska innovationsaktörerna skall ökas. En process har inletts där ledande innovationsaktörer från de nordiska länderna, representanter för den nordiska ämbetsmannakommittén för näringspolitik, Nordiska Ministerrådets sekretariat samt Nordisk Innovationscenter skall identifiera relevanta samarbetsområden och effektiva samarbetsmodeller inom innovationsområdet. Arbetet kommer att vara en del av nya innovationspolitiska handlingsprogram som kommer att utarbetas under 2010.

V. Nordisk forskningssatsning på brukardriven innovation

EK-NE/Næring har under 2009 udviklet et mandat for forskningsprogrammet, som i førte halvdel 2010 koordineres endeligt med initiativer under Nordforsk og nationale initiativer. Forskningsprogrammet sættes i gang i 2010.

Strategier och synergier för utvecklingen av det nordiska forsknings- och

Globaliseringsinitiativ

innovationsområdet.

Utvecklingsarbetet tar sin utgångspunkt i och baseras på nordiska styrkepositioner och samhälleliga behov.

Kapaciteten och förmåga att samordnat bygga upp, etablera och genomföra större gemensamma forskningsprogram inom Norden utvecklas och förstärks genom ett projekt kring governance i det nordiska forskningssamarbetet. Arbetet skapar förbättrade förutsättningar för utvecklingen och realiseringen av den femte friheten ("den fria rörligheten av kunskap") i Norden och särskilt med hänsyn till större nordiska initiativ som nuvarande eller framtida toppforskningsinitiativ. Projektet omfattar alla forskningsinriktade ämbetsmannakommittéerna och nordiska forskningsaktörer och de nationella forskningsråden.

Insatserna för stärkt nordisk nytta och effekt av EU:s 7:e ramprogramsatsningarna, EU:s nya ramprogram för konkurrenstillgångar och innovation (CIP) och andra större europeiska satsningar som "joint programming" vidareförs och utvecklas.

Förslagen i rapporten "The Nordic Research and Innovation Area (NORIA) and synergies with the European Research Area (ERA) följs upp i en workshop och vidareutvecklas i dialog med de centrala nordiska forskningsaktörerna.

Relationerna och nätverken nyckelaktörer i det nordiska forskningssamarbetet och nationella aktörer stationerade i Bryssel förstärks genom en workshop i Bryssel förs i november 2009 i samarbete med det svenska EU-ordförandeskapet. Back-to-back arrangeras med ett möte med EU-kommissionen (DG Research).

Profilerings

Norden etableras som ett attraktivt forsknings- och innovationsområde. En workshop genomförs gemensamt mellan ÅK-U och ÅK-N och i samarbete med NordForsk och NICE och ett pilotprojekt etableras. Arbetet utvecklas i samverkan med profileringsatsningar inom globaliseringsprogrammet kring högre utbildning och i relation till toppforskningsinitiativet.

Prioriteringar i 2010

- Kapaciteten och förmågan att bygga upp och genomföra större gemensam forskningsprogram förstärks genom arbetet med governance i det nordiska forskningssamarbetet.
- Tillgången till och volymen på nordiska forskningssatsningar förstärks genom ett partiellt och stegvis öppnande av nationella forskningsprogram.
- Den fria rörligheten av kunskaps runt Östersjön förstärks genom etableringen av en gemensam kunskapsinfrastruktur.
- Utbytet och effekterna av EU:s ramprogram för de nordiska länderna förstärks.
- Det nordiska forsknings- och innovationsområdet etableras som en internationellt attraktivt region för investeringar i forskning, innovation och kunskap.

Globaliseringsinitiativ

5-2065-2 Plan for fremme af højere uddannelse i Norden

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	2.034.000	9.288.000	0	-%	MR-U

Formål

Projektet är i linje med de nordiska statsministrarnas pressmeddelande från Punkaharju 2007 där man markerar en ambition att ”öka kontakten mellan nordiska läroanstalter och lyfta Norden som en attraktiv studieort” och genomförs i samarbete med näringsområdet.

Projektet skall stimulera, förstärka och intensifiera samarbetet mellan de nordiska högre lärosätena för att på detta sätt bättre utnyttja den samlade kunskapsbasen som dessa besitter och också bidra till att säkerställa och förstärka kvaliteten inom högre utbildning i Norden.

Projektet syftar bland annat till att göra Norden till en mer känd och attraktiv utbildningsregion. Det handlar om att öka attraktionskraften i vår region primärt för att behålla de initiativrika och innovativa personer som bor här, men samtidigt att också skapa så goda omständigheter att vi dessutom drar till oss personer, utanför vår region, med dessa egenskaper, till vår region. På detta sätt säkerställs också en hög investeringsnivå.

Projektets olika delar skall förstärka och öka synergien, mellan de verktyg som finns och därigenom också på detta sätt profilera Norden som en attraktiv högre utbildningsregion. Projektet innehåller en profileringsstrategi för att ge lyskraft åt Norden som en tilldragande region vad gäller högre utbildning. Vad gäller profileringsaspekten är målet att detta pilotprojekt genomförs under 2009 och med detta projekts erfarenheter och resultat som bas tas beslut om fortsatta profileringsinitiativ de närmaste åren. Detta arbete skall också ses i sammanhang med profilering av NORIA och NMRS överordnade profileringsarbete. I samband med detta skall det genomföras ett projekt med syfte att identifiera de nordiska universitetens styrkepositioner.

Status: En workshop rörande profilering avhålls den 13 maj 2009. Med bland annat resultat från denna tas beslut om fortsatta profileringsaktiviteter framöver.

Vad gäller Stärkning av synergierna, kommer bl.a att behandla ”Kommersialisering och entreprenörskap vid de nordiska lärosätena”. Vidare skall det ske en uppföljning rörande synergierna mellan andra nordiska instrument för att skapa mer effektivt utnyttjande av de existerande verktygen genom en analys under 2009.

Status: En workshop om de högre lärosätena och kommersialisering genomförs 25 maj 2009. Denna bygger bland annat på den studie som slutförs våren 2009. Med detta som grund genomförs ytterligare initiativ för att stärka synergieffekterna.

Den första utlysningen av Nordiska Masterprogram som genomfördes 2007 fick en starkt positiv respons av de nordiska lärosätena.

Status: En andra utlysning genomförs under 2009 och 6 nya program utses i mitten av 2009. En konferens rörande kvalitet genomförs 16-17 april 2009. En mer riktad konferens rörande erfarenheterna från de sex första masterprogrammen genomförs 9 juni 2009. Båda dessa aktiviteter genomförs av NOQA, (Nordic Organisation for Quality Assurance), ett frivilligt samarbete mellan de nordiska kvalitetssäkringsorganen. MR-U hålls årligen informerade om detta arbete.

rörande profilering av Norden som en attraktiv region för högre utbildning. Målet är att detta pilotprojekt genomförs under 2008 och med detta projekts erfarenheter och resultat som bas tas beslut om fortsatta profileringsinitiativ de närmaste åren.

Globaliseringsinitiativ

I syfte att förstärka synergierna, kommer en komponent att utgöras av en workshop, tentativt i november 2008, som kommer att behandla "Kommersialisering och entreprenörskap vid de nordiska lärosätena". Till denna workshop skall en kortare studie, som skall bland annat skall vara en kartläggning av existerande modeller och lösningar på området, produceras och utgöra diskussionsunderlag för workshopen.

Den första utlysningen av Nordiska Masterprogram som genomfördes 2007 fick en starkt positiv respons av de nordiska lärosätena. De sex vinnarna är alla fullt igång i utvecklingen av programmen och tre av programmen sätter igång under 2008. Det skall genomföras en uppföljning och utvärdering av de igångsatta programmen och resultatet skall ligga till grund för nästa utlysning av 10 nya program.

- Prioriteringar i 2010**
- Ny utlysning av nordiska masterprogram
 - Uppföljning av profilering av Norden som en attraktiv högre utbildningsregion – med sikte på en långsiktig strategi med mål att identifiera områden där det kan frambringas största möjliga nordiska mervärde genom gemensamma nordiska profileringssatsningar. Denna strategi skall också identifiera lämpliga distributionskanaler mm. för att maximera profileringssatsningarna
 - Fortsatt förbättring av synergierna – uppföljning av de initiativ och resultat som genomförs under 2009 med målsättningen att stärka samarbetet på lång sikt exempelvis vad rör erfarenheterna kring kommersialisering och universitetens förändrade roll. Detta kan ske genom stärkt erfarenhetsutbyte genom uppbyggande av ett nordiskt nätverk som understödjer detta utbyte.
 - Evaluering av masterprogrammen – med mål att såväl utvärdera de enskilda programmen som att urskilja på vilka områden som de högre lärosätena upplever problem med att samarbeta. Det långsiktiga målet är att det nordiska samarbetet skall löpa så friktionsfritt som möjligt och att finna samarbeten som gör att man kan få mer ut av de nationella satsningarna inom högre utbildning genom att samarbeta nordiskt.

5-2070-1 Projektplan for god opplæring af ungdomar og vuxna

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	3.763.000	3.818.000	0	-%	MR-U

Formål Prosjektets overordnede målsetning er å få flere ungdommer enn i dag til å fullføre en utdanning etter grunnskolen, samt, i overensstemmelse med prinsippet om livslang, bidra til å fremme voksnes kunnskaper og kompetanse som grunnlag for personlig utvikling og videre utvikling av arbeids- og samfunnslivet. Gjennom prosjektet legges det opp til økt samarbeid med n rings- og arbeidslivsområdet.

Gjennom prosjektet søkes det å legge til rette for kunnskapsinnhentning- og deling på området, samt initiere ulike tiltak for å fremme et tilpasset opplæringstilbud til ungdom og voksne, noe som igjen skal fremme en høyere gjennomføringsgrad i utdanningen enn i dag.

Prosjektet består av fire deltiltak:

- 1) Studie og erfaringsutveksling om arbeid for økt gjennomføring i videregående opplæring (ungdomsutbildningen): Studien "Ungdommars v g fr  skola till arbetsliv –

Nordiske erfaringer” ble slutført i 2008, og resultatene fra studien ble diskutert på MR-U 2/08. Med bakgrunn i studien ble det også arrangert en nordisk konferanse ”Från yrkesutbildning till arbetsliv – ett nordisk perspektiv” i Lund, Sverige, i november 2008. I 2009 ble det igangsatt en studie om frafall i de nordiske landene.

2) Et utviklingsarbeid innen entreprenørskap: Det har vært avholdt to nordiske ekspertmøter i 2008. Det legges opp til nordisk koordinering med henblikk på de nordiske landenes arbeid på området innen EU og det europeiske år for kreativitet og innovasjon. Desember 2009 vil Island arrangere en konferanse for ”Det europeiske år for kreativitet og innovasjon” med særlig fokus på unge.

3) Et utviklingsarbeid om voksnes basiskompetanser: Basale kompetanser innen lesing, skriving, tallbehandling og IT er en avgjørende faktor for at mennesker i en stadig mer kunnskapsbasert verden med hurtig forandringstakt kan delta aktivt i både samfunns- og arbeidslivet. En OECD-undersøkelse fra 2000 viser imidlertid at en relativ stor del av de voksne i Norden har vanskeligheter med å lese alminnelige tekster. En tredjedel av deltakerne i de nordiske landene klarer seg dermed under det nivå som i undersøkelsen ble fastlagt som et minimumskrav. På den bakgrunn ble et studie om tilretteleggelse av en effektiv lese- og skriveundervisning for voksne satt i gang i 2009. Det forventes at de endelige resultater fra studien vil foreligge i juni 2011.

4) Opprettelsen av et Lære- og dialogforum: Formålet med forumet er å skape arenaer for læring og dialog der erfarings- og idéutveksling, refleksjon og aktiv deltakelse står sentralt, samt det å skape oppmerksomhet om/profilere temaer, innhold og målsetningene for globaliseringsprosjektet. Høsten og vinteren 2009 arrangeres de to første Lære- og dialogforum på Island, og målet er at disse skal bidra til økt læring og dialog mellom utdanningssektoren, arbeids- og næringsliv, samt på tvers av skoleslagene.

Prioriteringer i 2010 Prioriterte oppgaver i 2010 er følgende for de fire deltiltakene:

- Følge opp resultater og anbefalinger fra studien om frafall, og legge frem policydrøftinger til MR-U herunder blant annet vurdere om det skal iverksettes videre forskningsprosjekt på området. Hovedformål med studien er å gi en statusoversikt over forskning om frafall i de nordiske utdannessystemer med fokus på ungdomsutdannelse, herunder både yrkesforberedende og studieforberedende program, og de viktigste resultater fra denne forskningen. I tillegg skal sentrale politiske initiativer og satsninger for at forebygge frafall kartlegges, samt de tiltak som anses som mest vellykkede med hensyn til forebygging av frafall i Norden. I denne sammenheng vises til at det under EK-U gjennomføres en mulighetsstudie om et eventuelt fremtidig nordisk samarbeid om utdanningsforskning og formidling. Erfaringsspredning av disse resultatene vil bli sentralt i 2010.
- Følge opp og koordinere arbeidet på feltet samt vurdere behov for ytterligere tiltak innen utdanningssektoren. Resultater fra deltiltak 1) vil være relevante for den videre arbeidet med entreprenørskap på nordisk nivå.
- Midtveisrapport knyttet til resultatene fra studiet om tilretteleggelse av en effektiv lese- og skriveundervisning for voksne vil bli behandlet i 2010. Midtveisresultater vil kunne identifisere behov for ytterligere tiltak innen for området.
- Lære- og dialogforum videreutvikles og det ses på mulighetene til å koble forumet til internasjonale konferanser om den nordiske modell for tilretteleggelse av

Globaliseringsinitiativ

voksenopplæring og eventuelt også innen grunnskole og ungdomsutdannelsene i 2010.

5-2075-2 Konsekvenser af klimaforandringer på primær næringen

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	6.102.000	5.986.000	0	-%	MR-FJLS

Formål Formålet er, at belyse konsekvenserne af klimaændringerne for primærerhvervene; jordbrug, fiskeri, skovbrug og fødevarer og hvordan de nordiske lande kan forberede sig hertil inden for disse sektorer. Programmet løber over perioden 2009 til 2012.

Programmet har som formål at belyse hvilke konsekvenser klimaændringerne har på naturressourcerne i forhold til primærerhvervene; jordbrug, fiskeri, skovbrug og fødevarer og hvordan de nordiske land kan forberede sig til klimaændringerne m.h.t. til disse sektorer.

Programmet har et produktionsfokus, det vil sige, at det retter sig mod forvaltning og værdiskabelse i primærerhvervene. Programmet favner både klimaændringernes effekter på primærerhvervene foruden tiltag, som erhvervene kan bidrage med at iværksætte for at reducere klimaproblemerne.

Programmet blev endeligt godkendt i januar 2009, styregruppe blev herefter nedsat, NordForsk står for sekretariatsbetjeningen og første tilsagn til programmet blev givet i efteråret 2009.

Arbejdet taget udgangspunkt i Ministerrådet for Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (MR-FJLS). Styregruppen består af medlemmer fra Arbejdsgruppen vedrørende Fisk (AG-Fisk), Nordisk Genresource Center (NordGen), Nordisk kontaktorgan for jordbrugsforskning (NKJ), Samnordisk skovforskning (SNS) og Nordisk arbejdsgruppe for mikrobiologi, dyresundhed og dyrevelfærd (NMDD). Derudover har EK-FJLS udpeget to medlemmer, heraf formand, og EK-U og EK-M udpeger et medlem hver. Endelig har sekretariatet for Topforskningsprogrammet og NMRS en observatørpost hver.

Med programmet og programmets struktur søges en styrket tværsektoriel tilnærmelse og koordinering, dels mellem nærværende program og topforskningsprogrammet, men også mellem MR-FJLS organer med forskningsrelaterede opgaver på den ene side og NordForsk på den anden side.

NordForsk bidrager ud over sekretariatsbetjeningen også med at sikre sammenhængen til topforskningsinitiativet.

Programmet indeholder to overordnede temaer med følgende overskrifter :

- Helse, plante- og dyresundhet
- Vern, tilpasning og bruk av genetiske ressurser under ulike klimascenarier

Samt tre sektorrettede temaer:

- Effekter og tiltak produksjonssystemer – bærekraftig melk/kjøttproduksjon og korn

Globaliseringsinitiativ

- Effekter og tiltak produksjonssystemer - produksjon, utbredelse og bærekraftig utnyttelse av de viktigste kommersielle fiskebestander i nordiske havområder.
- Bærekraftig produksjon av biomasse og karbonfangst fra terrestriske økosystemer

Programmet skal tage udgangspunkt i nationale prioriteringer og nationale styrkepositioner og dermed styrke og effektivisere den samlede nordiske forskningsindsats på området. I arbejdet tages der sigte på at inkludere allerede igangsatte relevante aktiviteter. Mange elementer i programmet vil have forskningsaspekter, og er det derfor prioriteret, at udviklingen af programmet sker koordineret i forhold til andre overgribende forskningsinitiativer, herunder topforskningsinitiativet og øvrig samordning af nordisk/national klimaforskning.

I forbindelse med Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativer har statsministrene lagt stor vægt på, at resultaterne skabes tværsektorielt og at der arbejdes på tværs af ministerråd. På denne budgetpost har MR-FJLS det overordnede ansvar og retten til at disponere og fordele midlerne.

Prioriteringer i 2010 Arbejdet fortsætter i 2010 med opfølgning på de igangsatte projekter og udbud på en ny runde. Styregruppen arbejder samtidig med at sikre national medfinansiering.

5-2080-1 Profilering af Norden som center for kreative industrier

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	2.848.000	3.509.000	0	-%	MR-NER

Formål Kreativa industrier utgör en växande del av den samlade globala ekonomin och därmed är det viktigt för Norden att säkerställa en ledande position inom detta område. Aktivt gemensamt nordiskt utvecklings- och policyarbete samt marknadsföring behövs för att Norden ska kunna profileras som en toppregion inom kreativa industrier.

En tvärsektoriell nordisk arbetsgrupp, KreaNord, etablerades i juni 2008. KreaNord är en nordisk samlingspunkt för erfarenheter, kunskaper och utvecklingsvisioner som täcker både närings- och kultursektorn.

KreaNord bidrar till en förbättrad koordinering mellan de nordiska länderna och har tagit utgångspunkt i den nordiska grönboken om kreativa näringar. Gruppens verksamhet fokuseras på fyra områden: nätverksaktiviteter, utvecklingsinitiativ, policy rekommendationer, samt profileringsaktiviteter. Dessutom kompletteras det redan existerande Nordiska datorspelprogrammet med ett globaliseringsinitiativ med fokus på digital distribution och konsumentinformation.

Nordiskt InnovationsCenter samt Nordiska datorspelprogrammet deltar i arbetsgruppens verksamhet. Det har också tillknutits en bred referensgrupp till arbetsgruppens verksamhet, bestående av relevanta nordiska intressenter, såsom nordiska institutioner, samarbetsorgan, ämbetsmannakommittéer, företag, industrier, intresse- och konstnärorganisationer, myndigheter och utbildningsinstanser. Den sakkunniga referensgruppen fungerar som hearingspartner och skall aktivt ge input i arbetsgruppens verksamhet.

Globaliseringsinitiativ

Arbetet sker i tæt samverkan med MR-K och det skall också aktivt samarbetas med andra relevanta ministerråd.

- Prioriteringer i 2010**
- Arbetsgruppen KreaNord fortsätter sitt arbete med utvecklingsinitiativ och att utarbeta policy rekommendationer inom frågor som rör bl.a. entreprenörskap i konstnärliga och kreativa utbildningar, inkubatorsverksamhet, finansiering, innovation och frågor som rör immateriella rättigheter.
- Utveckling av kreativa nätverk inom Östersjöregionen skall fortgå i 2010.
 - KreaNord skall profilera nordiska kreativa näringar internationellt.
 - Satsningar på datorspelområdet skall slutföras i løbet af 2010, med fokus på digital distribution och konsumentinformation.
 - För att säkra den yrkesmässiga kvaliteten i arbetet, är det vigtigt att alla projektets delar får en solid förankring i både närings- och kultursektorn.
 - Under sitt sista mandatår 2010 undersöker KreaNord möjligheter till att fortsätta det nordiska samarbetet inom kreativa industrier genom samnordiska insatser som bygger på nationell förankring.

5-3000-1 Puljen til nye globaliseringsinitiativer

VALUTA	BUDGET 10	BUDGET 09	BUDGET 08	DISP./BUD 08	BUD.DISP AV
DKK	30.408.000	0	0	-%	MR-SAM

Formål

Indenfor rammen på de 70 MDKK til globaliseringsinitiativer er der i budgettet afsat en pulje på 34,408 MDKK i 2010 prisniveau.¹⁰ til nye initiativer. Samarbejdsministrene besluttede i foråret fire nye temaområder: Energi og transport, Helse og velfærd, Kultur og Kreativitet samt det Finansielle område. Tillige med disse fire temaområder har samarbejdsministrene besluttet at igangsætte følgende nye initiativer: Støtte til forhandlingsmøde om en kviksølvskonvention, et eScience-initiativ og et initiativ om klimavenligt byggeri. Initiativerne inden for Kultur og Kreativitet og eScience er en videreføring og videreudvikling af de eksisterende globaliseringsinitiativer "udvikling og profilering av Norden som center for kreativa industrier" henholdsvis "udvikling av det nordiska forsknings- og innovationsområdet (NORIA)".

Det faglige indhold samt en beløbsmæssig fordeling for initiativerne blev i oktober måned 2009 udsendt i skriftlig procedure i MR-SAM til principgodkendelse, hvorfor det ikke har været muligt at indarbejde en yderligere konkretisering i budgettet for 2010. De besluttede initiativer vil blive videreudviklet yderligere i de relevante ministerråd. Det forventes, at de nye initiativer igangsættes i begyndelsen af år 2010. Mere information om de enkelte initiativer kan blandt andet findes i den redegørelse om globaliseringsindsatsen, som blev oversendt til Nordisk Råd i forbindelse med sessionen 2009 og på hjemmesiden www.norden.org/globalisering.

¹⁰ Beløbet svarer til de 33,9 MDKK fra Generalsekretærens budgetforslag opregnet til 2010 prisniveau.

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

Udviklingen i udisponerede midler

Udisponerede midler er defineret som midler, hvor der ikke er foretaget en beslutning om anvendelse til et bestemt formål. Udisponerede midler kan alene forekomme under budgetposter med projektmidler og støtteordninger, idet ministerrådet på institutioner og organisationsbidrag udbetaler alle midler til eksterne parter, som har dispositionsretten over midlerne, og derfor er disse midler i Ministerrådets budget altid pr. definition 100 % disponeret. Projektmidler og støtteordninger udgjorde totalt ca. 54 % af ministerrådets budget i 2008.

I forbindelse med budgetmoderniseringen og vedtagelse af Generalsekretærens forslagskatalog i februar 2007 besluttede MR-SAM at indføre en 20 % -regel, kombineret med et minimumsbeløb på 200.000 DKK (20 % reglen), som betyder, at højst 20 % af årets budget på en budgetpost må være udisponeret; dog kan man altid videreføre 200.000 DKK.¹¹ Er der udisponerede midler for mere end 20 % af bevillingen på en budgetpost ved årets udgang, så overføres disse midler til en dispositionspulje, som kan anvendes i næstfølgende år af MR-SAM. 20 % - reglen er gældende fra og med regnskabsåret 2007.

Det forventes, at reglen dels fremskynder projektinitieringen og øger afløbstempoet for Ministerrådets projekter, og dels giver ekstra muligheder for politiske prioriteringer.

Dog er der naturligvis også risiko for at skærpede krav til overførselsadgang kan medvirke til, at der i højere grad bliver disponeret midler til projekter, der ikke umiddelbart er prioriteret højt politisk.

Efterfølgende har samarbejdsministren i maj måned 2009 besluttet, at fra og med virksomhedsår 2009 skal midler, som falder for 20 % reglen, tilbageføres til landene. Beslutningen er taget på baggrund af, at budgetrammen i 2008 blev udvidet med et engangsløft på 35 MDKK til finansiering af globaliseringsinitiativerne.

Nedenfor er grafisk vist udviklingen i de udisponerede midler ved årets udgang siden 2004 samt en oversigt over fordelingen af de udisponerede midler på ministerråd.

Fra 2007 til 2008 steg de udisponerede midler med ca. 6,5 MDKK. Det svarer stort set til de udisponerede midler på globaliseringsinitiativer ved årets udgang. Disse midler var alle disponeret umiddelbar efter begyndelsen på det nye regnskabsår.

I samarbejde med Budgetekspertgruppen er det blevet besluttet, at oplysningerne om de udisponerede midler i budgettet fremover skal indeholde en opgørelse over de udisponerede midler på det tidspunkt, hvor det endelige budget ligger færdigt.

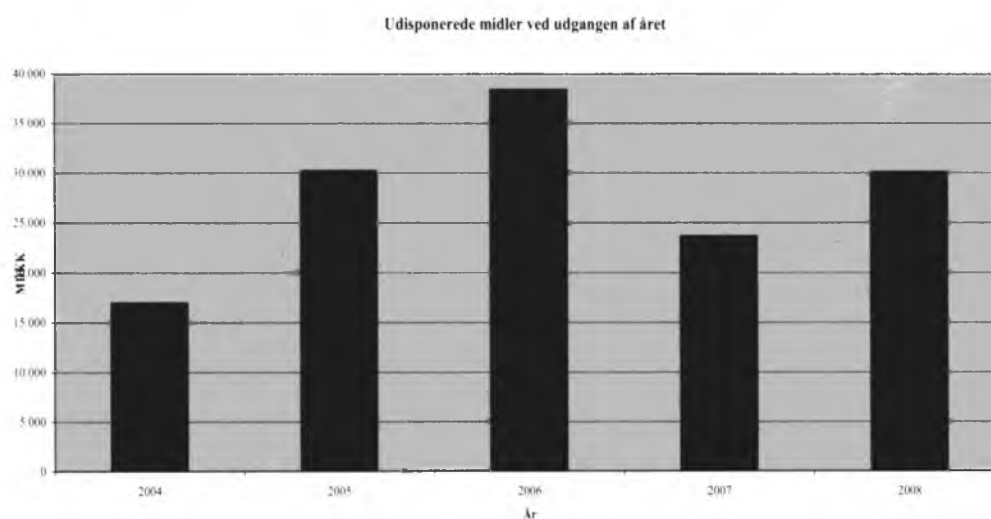
Det ses af tabellen, at der 18. november 2009 var ca. 100 MDKK, der var udisponerede af 2009 rammen. Med kun godt 1 måned tilbage af regnskabsåret har der således i løbet af året været en ujævn distribution af disponeringer over året. Det er ikke på nuværende tidspunkt

¹¹ Minimumsgrænsen er indført af hensyn til de små projektbudgetposter, som en procentordning alene vil ramme uforholdsmæssigt hårdt.

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

muligt at sige noget om, hvor mange midler, der eventuelt vil blive tilbageført til landene efter 20 % reglen.

Udisponerede midler ultimo 2004 – 2008

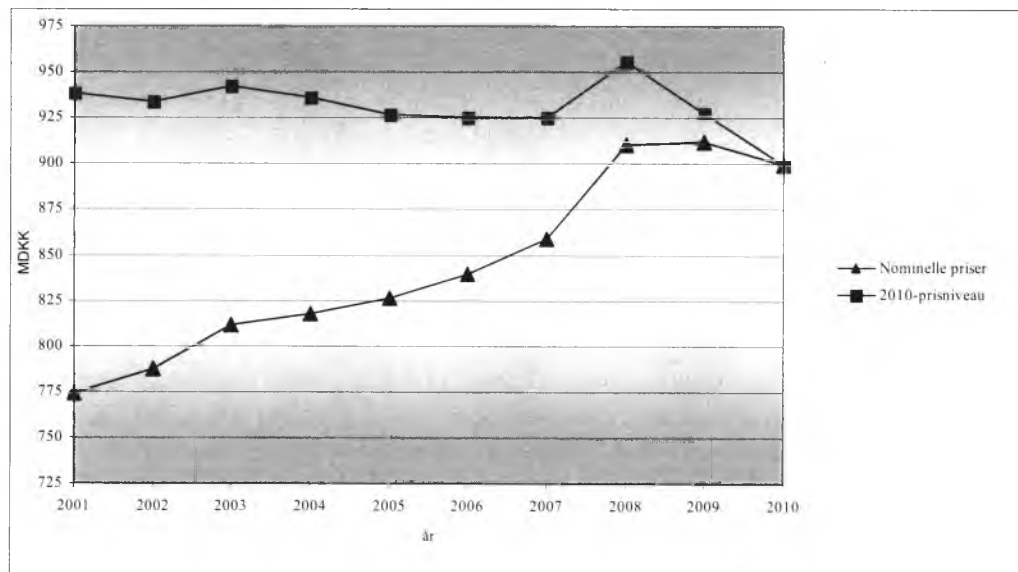


Sektor (TDKK)	2004	2005	2006	2007	Ændring 2007-2008	2008	Heraf 20 % reglen	18.11.2009
Kultursamarbejdet (NMR)	5.025	5.561	10.106	1.340	-402	938	82	2.986
Nordisk Kulturfond	-	-	-	-	-	-	-	-
Utbildning og forskning	2.092	6.450	4.950	1.990	-975	1.015	-	28.042
Nabopolitik	1.403	-	1.608	6.365	-944	5.421	327	30.274
Miljø	2.729	277	1.355	710	1.947	2.657	-	6.250
Økonomi	227	443	218	347	2	349	25	1.268
Levnedsmidler	20	266	-	-	-	-	-	-
Jord- og skogsbrug	30	10	-	-	-	-	-	-
Fiskeri	33	184	-	-	-	-	-	-
MR-FJLS	-	-	450	2.647	-1.838	809	-	1.921
Arbetsmarked og -miljø	176	593	2.095	717	103	820	-	3.321
Narkotikasamarbejde	143	85	-	-	-	-	-	-
Social- og sundheds	728	1.712	2.623	591	615	1.206	-	2.010
Jævnstillet	177	421	297	671	-472	199	-	921
Energi	394	-	-	-	-	-	-	-
Næring	116	996	-	-	-	-	-	-
Regionalpolitik	48	71	-	3.085	-3.085	-	-	-
NER	-	-	2.068	266	4.262	4.528	2	5.530
Lagstiftning	336	2.266	1.040	200	67	267	262	1.185
Transport	174	149	696	-	-	-	200	-
IT-ministerråd	350	4	-	-	-	-	-	-
Bygg- og bolig	35	147	-	-	-	-	-	-
Konsument	70	356	2.308	200	-200	-	330	-
Strukturpuljen	-	-	2.489	613	-613	-	-	-
Globaliseringsinitiativer	-	-	-	-	7.916	7.916	409	10.776
Øvrig virksomhed	2.627	10.194	6.078	3.902	59	3.961	1.255	5.455
SUM	16.933	30.185	38.381	23.644	6.442	30.086	2.892	99.939

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

Som et supplement til ovenstående tabel vises i bilag 2 en oversigt for 2008 på budgetpostniveau, hvor det faktiske forbrug på budgetposterne fremgår. Ligeledes fremgår hvor mange midler, der var udisponerede på hver enkel budgetpost.¹²

Budgettets udvikling i perioden 2000 – 2010



MR-SAM har for 2010 vedtaget en ramme der igen er på niveau med budgetterne for perioden 2005-2007 og 2009, efter i 2008 at have vedtaget en budgetramme, der lå 35 MDKK højere¹³. Niveauskiftet i 2008 skal ses på baggrund af beslutningen i forbindelse med budget 2008 om at finansiere en del af globaliseringssatsninger på 60 MDKK, som statsministrene lancerede i Punkaharju i 2007, med en forøgelse af aktivitetsrammen. Den primære årsag til at forøge rammen var en erkendelse i MR-SAM af, at det var umuligt at opnå politisk enighed om omprioriteringer på 60 MDKK indenfor den eksisterende 2008 ramme, eftersom der skulle ligge et ministerrådsforslag færdigt kort efter statsministrenes møde.

Samarbejdsministrene har i maj måned 2009 besluttet, at fra og med virksomhedsår 2009 skal de 35 MDKK tilbagebetales til landene med midler, som falder for 20 %, (se også herom forrige side og fodnote 1 side 18).

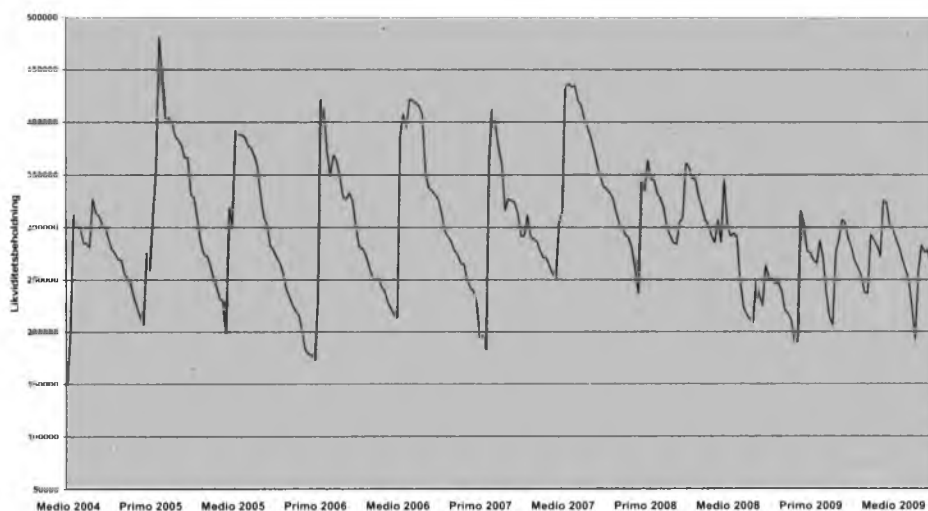
¹² På hver enkel budgetpost i budgettet vises rubrikken "Disp./Bud 08". Rubrikken oplyser, hvor stor en procentdel, der er disponeret i budgetåret 2008 ud af midler til rådighed. Disse procentsatser er identiske med de i bilag 2 viste, og er opgjort efter at midler, der falder for 20 % reglen, er flyttet fra budgetposten (dvs. de midler som falder for 20 % registreres som forbrug på budgetposten i forbindelse med afslutningen af regnskabet).

¹³ Grafen viser en nedgang i rammen i faste priser til Nordisk Ministerråd. Det skyldes alene en depreciering af den svenske og den norske krone i forhold til danske kroner. Det betyder en reduceret værdi i danske kroner af bevillingerne til de svenske og norske institutioner, som udbetales i national valuta.

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

Likviditetens udvikling

Nedenfor er vist udviklingen i likviditeten fra primo 2004 til medio november måned 2010.



Som det ses af grafen udviser Ministerrådets likviditet et forholdsvis fast symptomatisk mønster. Mønsteret er genereret af, at udbetalinger forløber nogenlunde jævnt over året og at landene indbetaler på faste tidspunkter i løbet af året.

Det har i flere perioder over den viste periode været landenes synspunkter, at ministerrådets likviditet har været for høj. Derfor har der i to omgange været forsøg på at nedbringe den.

Første gang var i perioden 2001-2005, hvor Ministerrådet således årligt rekvirerede et beløb fra landene, som var 10 MDKK lavere end den faktiske aktivitetsramme. Anden gang var i forbindelse med vedtagelse af budget 2008, hvor det blev besluttet at nedbringe likviditeten med 70 MDKK i form af mindre indbetalinger fra landene.

Fra og med budgetåret 2008 er landene begyndt at indbetale 4 gange årligt mod tidligere 2 gange, som betyder et ændret mønster i Ministerrådets likviditetsbeholdning.

Det forventes over tid, at disse to tiltag vil bidrage til at reducere både minimums- og gennemsnitslikviditeten. Som det ses af grafen har denne effekt dog endnu ikke slået igennem på minimumslikviditeten.

Budgettets fordeling på budgetpostkategorier

I de efterfølgende diagrammer vises budgetrammen fordelt på budgetkategorier. Der er fire kategorier i det nordiske budget, som er *projektmidler*, *støtteordninger*, *institutioner* og *organisationsbidrag*¹⁴.

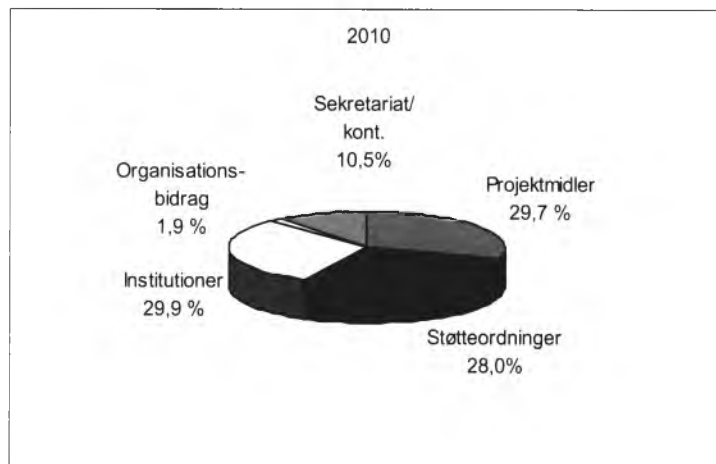
¹⁴ Bemærk, flere budgetposter indeholder mere end én kategori af budgetmidler. Den mest væsentlige kategori er brugt som grundlag ved fordeling af budgetposter på kategorier.

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

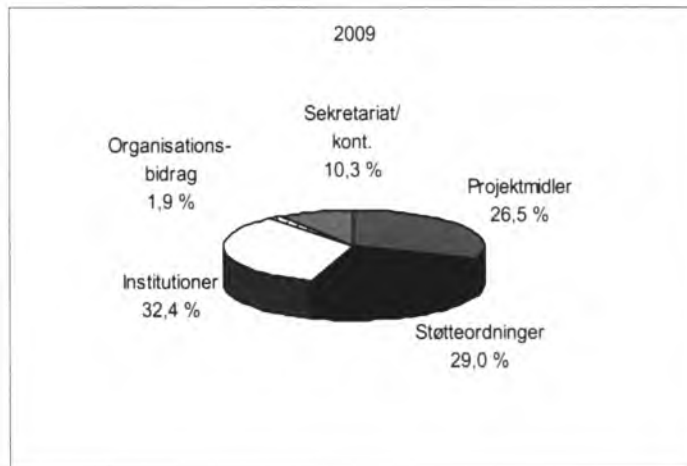
Dog indgår støtteordninger, som administreres af de nordiske institutioner Nordisk Innovationscenter (NICE) og Nordisk projektfond (NOPEF), i institutionsandelen. Derudover er bevillingerne til ministerrådssekretariatet og kontorerne i Nordvestrusland samt i Estland, Letland, og Litauen defineret som institutioner, men vist separat i diagrammerne nedenfor.

Som det ses af nedenstående tabel har der været en mindre forskydning mellem projektmidler og institutioner. Stigningen i projektmidlerne kan primært tilskrives den øgede globaliseringsindsats, mens reduktionen i institutionsandelen skyldes deprecieringen af den svenske og norske krone i forhold til danske kroner.

Løbende priser TDKK	Budget 2010	Andel	Budget 2009	Andel
Projektmidler	266.637	29,7%	241.571	26,5%
Støtteordninger	251.377	28,0%	264.475	29,0%
Institutioner	269.202	29,9%	295.585	32,4%
Organisationsbidrag	17.530	1,9%	17.460	1,9%
Sekretariat/kontorerne	94.501	10,5%	93.668	10,3%
I alt	899.247	100%	912.759	100%



Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet



Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

Bilag 1 – Budgettet konverteret til EURO

Kultur	Budget	Budget	Difference	
	2010	2009	+/-	%
Sum MR-Kultur	21.944	21.865	79	0,4%
<i>Generelle kulturindsatser</i>	6.628	6.483	145	2,2%
1-2203-1 Dispositionsmidler Kultur	1.452	1.473	-22	-1,5%
1-2204-1 Nordisk Kulturforum	213	214	-1	-0,3%
1-2205-2 Nordisk kulturfond	4.435	4.450	-15	-0,3%
1-2206-1 Nordisk Råds priser	311	346	-35	-10,2%
1-2207-1 Kulturministrenes globaliseringsinitiativer	217	0	217	-
<i>Barn og unga</i>	797	799	-3	-0,3%
<i>Projektmedel och generella stödordningar</i>	797	799	-3	-0,3%
1-2210-1 Nordiskt idrottssamarbete	0	0	0	-
1-2212-1 Nordisk Børne- og Ungdomskomite (NORDBUK)	797	799	-3	-0,3%
<i>Film och media</i>	5.673	5.572	101	1,8%
<i>Projektmedel och generella stödordningar</i>	5.285	5.184	101	2,0%
1-2221-2 Nordisk computerspilprogram	1.510	1.515	-5	-0,3%
1-2222-2 Nordisk Film- og TV-fond	3.431	3.324	108	3,2%
1-2223-1 Nordisk Journalistisk Efteruddannelse	344	345	-1	-0,3%
<i>Institutioner</i>	388	388	0	0,0%
1-2228-3 NORDICOM	388	388	0	0,0%
<i>Konstområdet</i>	8.378	8.540	-162	-1,9%
<i>Projektmedel och generella stödordningar</i>	3.868	4.010	-143	-3,6%
1-2251-2 Kultur- og kunstprogrammet	1.945	2.465	-520	-21,1%
1-2253-2 Nordisk oversætterstøtte	382	0	382	-
1-2254-2 Nordiskt baltiskt mobilitetsprogram för Kultur	1.541	1.546	-5	-0,3%
<i>Institutioner</i>	696	703	-7	-1,0%
1-2259-3 Kulturkontakt Nord	696	703	-7	-1,0%
<i>Nordiska kulturhus (institutioner)</i>	3.814	3.827	-13	-0,3%
1-2270-3 Nordens hus i Reykjavik	0	0	0	-
1-2272-3 Nordens hus på Färöarna	1.767	1.768	-1	0,0%
1-2274-3 Nordens institut på Åland	377	381	-4	-1,0%
1-2277-3 Nordens institut på Grönland (NAPA)	825	825	0	0,0%
1-2548-3 Nordens institut i Finland (NIFIN)	845	853	-8	-1,0%
<i>Andra kultursatsningar</i>	469	470	-2	-0,3%
<i>Projektmedel och generella stödordningar</i>	469	470	-2	-0,3%
1-2234-4 Samisk samarbeid	469	470	-2	-0,3%
Opdelt på kategorier	21.944	21.865	100%	100%
Projektmidler	3.333	3.177	15,2%	14,5%
Støtteordninger	13.245	13.300	60,4%	60,8%
Institutioner	4.898	4.917	22,3%	22,5%
Organisationsbidrag	469	470	2,1%	2,2%

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

Jæmstældthed		Budget	Budget	Difference	
		2010	2009	+/-	%
Sum MR-Jäm		1.088	1.156	-68	-5,9%
	<i>Projektmedel</i>	477	442	36	8,1%
1-4410-1	Projektmedel - Jæmstældthed	477	442	36	8,1%
	<i>Institutioner</i>	610	714	-104	-14,5%
1-4480-3	Nordisk institutt for kundskab om kjønn (NIKK)	610	714	-104	-14,5%
Opdelt på kategorier		1.088	1.156	100%	100%
	Projektmidler	477	442	43,9%	38,2%
	Institutioner	610	714	56,1%	61,8%
Lagstiftning		Budget	Budget	Difference	
		2010	2009	+/-	%
Sum MR-Lag		182	181	1	0,4%
1-7110-1	Projektmedel - Lagstiftning	182	181	1	0,4%
Opdelt på kategorier		182	181	100 %	100 %
	Projektmidler	182	181	100,0 %	100,0 %
Uddannelse og Forskning		Budget	Budget	Difference	
		2010	2009	+/-	%
Sum MR-U		28.951	30.377	-1.426	-4,7%
	<i>Generelle uddannelses- og forskningsindsatser</i>	469	542	-73	-13,5%
2-2505-1	Dispositionsmedel-Utbildning och forskning	469	542	-73	-13,5%
	<i>Politikudvikling m.v.</i>	2.226	1.694	532	31,4%
2-2510-1	Nordiskt skolsamarbejde (NSS)	216	215	1	0,4%
2-2520-1	Rådgivningsgruppen for Nordisk samarbejde om Voksnes Læring (SVL)	153	153	1	0,4%
2-2530-1	Rådgivningsgruppen for høgre utdanning (HÖGUT)	182	181	1	0,4%
2-2544-1	Det nordiske sprogsamarbejde	699	173	526	303,6%
2-2553-1	Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur	78	78	0	0,3%
2-3127-2	Politikudvikling voksnes læring	898	894	3	0,4%
	<i>Mobilitets og netværksprogrammer</i>	9.717	10.129	-412	-4,1%
2-2513-2	Nordplus rammeprogram	8.467	8.435	32	0,4%
2-2534-4	Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU)	156	155	1	0,3%
2-2543-2	Nordplus sprog og kulturprogrammet	953	1.398	-445	-31,8%
2-2545-2	Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet	141	141	1	0,4%

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

	<i>NordForsk</i>	13.131	14.617	-1.485	-10,2%
2-3100-3	NordForsk	13.001	14.486	-1.486	-10,3%
2-3140-1	Nordisk komité for Bioetik	131	130	0	0,3%
	<i>Forskning i øvrigt</i>	3.408	3.396	13	0,4%
2-3180-2	Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)	1.399	1.394	5	0,4%
2-3181-2	Nordiska Institutet for Sjörett (NIFS)	417	415	2	0,4%
2-3182-2	Nordisk Institut for Asiastudier (NIAS)	661	659	2	0,4%
2-3184-2	Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)	676	673	3	0,4%
2-3185-2	Nordisk Samisk Institut (NSI)	255	254	1	0,4%
Opdelt på kategorier		28.951	30.377	100%	100%
	Projektmidler	1.928	1.472	6,7%	4,8%
	Støtteordninger	13.867	14.264	47,9%	47,0%
	Institutioner	13.001	14.486	44,9%	47,7%
	Organisationsbidrag	156	155	0,5%	0,5%
Arbejdslivspolitik		Budget	Budget	Difference	
		2010	2009	+/-	%
Sum MR-A		1.758	1.754	4	0,2%
	<i>Projektmedel</i>	1.358	1.353	5	0,4%
2-4110-1	Projektmedel – Arbetsmarknad och miljö	792	798	-6	-0,7%
2-4120-2	Nordjobb	367	365	1	0,4%
2-4130-1	Kommunikation om arbejdsliv	199	190	10	5,1%
	<i>Institutioner</i>	400	401	-1	-0,3%
2-4180-3	Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA)	400	401	-1	-0,3%
Opdelt på kategorier		1.758	1.754	100%	100%
	Projektmidler	992	988	56,4%	56,3%
	Støtteordninger	367	365	20,9%	20,8%
	Institutioner	400	401	22,7%	22,9%
Næring, Energi, Regionalpolitik		Budget	Budget	Difference	
		2010	2009	+/-	%
Sum MR-NER		14.403	15.659	-1.255	-8,0%
	<i>Projektmidler</i>	3.713	3.699	14	0,4%
4-5150-1	Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik	2.872	2.861	11	0,4%
4-5151-4	NORA	841	838	3	0,4%
	<i>Institutioner</i>	10.691	11.960	-1.269	-10,6%
4-5180-3	Nordisk InnovationsCenter (NICE)	8.810	9.817	-1.007	-10,3%
4-6180-3	Nordregio	1.219	1.406	-187	-13,3%
4-3220-3	Nordisk Energiforskning (NEPF)	662	738	-76	-10,3%

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

Opdelt på kategorier	14.403	15.659	94%	95%
Projektmidler	2.872	2.861	19,9%	18,3%
Institutioner	10.691	11.960	74,2%	76,4%
Organisationsbidrag	841	838	5,8%	5,3%

Social og Helsepolitik		Budget	Budget	Difference	
		2010	2009	+/-	%
Sum MR-S		4.830	5.241	-410	-7,8%
	<i>Projektmedel</i>	2.537	2.630	-93	-3,5%
4-4310-1	Projektmedel - Social- og sundhedspolitik	779	901	-122	-13,6%
4-4320-1	Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)	145	143	2	1,7%
4-4340-1	Nomesko og Nososko	243	239	4	1,7%
4-4382-2	Nordisk institutt for Odontologiske Materialer (NIOM)	1.369	1.346	23	1,7%
	<i>Institutioner</i>	2.294	2.611	-317	-12,2%
4-4380-3	Nordiskt Velfärdcenter	2.294	2.611		
4-4381-3	Nordiska Hälsovårdshögskolan (NHV) *	4.132	4.703	-572	-12,2%

Opdelt på kategorier	4.830	5.241	100%	100%
Projektmidler	2.537	2.630	52,5%	50,2%
Institutioner	2.294	2.611	47,5%	49,8%

Finans		Budget	Budget	Difference	
		2010	2009	+/-	%
Sum MR-Finans		238	237	1	0,4%
4-5210-1	Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik	238	237	1	0,4%

Opdelt på kategorier	238	237	100%	100%
Projektmidler	238	237	100,0%	100,0%

Miljø		Budget	Budget	Difference	
		2010	2009	+/-	%
Sum MR-Miljø		5.822	5.800	22	0,4%
3-3310-1	Projektmedel - Miljø	3.969	3.978	-9	-0,2%
3-3320-2	NEFCOS Miljøudviklingsfond	1.520	1.494	25	1,7%
3-6720-4	SVANEN – Nordisk miljömærkning	334	328	6	1,7%
Opdelt på kategorier		5.822	5.800	100%	100%
Projektmidler		3.969	3.978	68,2%	68,6%

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

Støtteordninger	1.520	1.494	26,1%	25,8%
Organisationsbidrag	334	328	5,7%	5,7%
<hr/>				
Fiskeri, Jordbrug, Levnedsmidler, Skovbrug	Budget	Budget	Difference	
	2010	2009	+/-	%
Sum MR-FJLS	4.743	4.996	-253	-5,1%
<i>Projektmidler</i>	423	427	-3	-0,8%
3-6420-1 Ny nordisk mad	423	427	-3	-0,8%
<i>Fiskeri</i>	801	797	3	0,4%
3-6610-1 Projektmedel - Fiskeri	801	797	3	0,4%
<i>Jord- og skovbrug</i>	2.757	3.003	-246	-8,2%
<i>Projektmidler - jordbrug</i>	222	224	-2	-0,8%
3-6510-1 Projektmidler Jordbrug	132	133	-1	-0,8%
3-6520-1 Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)	90	91	-1	-0,7%
<i>Institutioner - jordbrug</i>	1.722	1.961	-238	12,2%
3-6585-3 Nordisk Genressource Center	1.722	1.961	-238	12,2%
<i>Projektmidler - skovbrug</i>	812	819	-6	-0,8%
3-6310-1 Projektmidler Skovbrug	118	119	-1	-0,8%
3-6581-1 Samnordisk skogsforskning (SNS)	694	700	-6	-0,8%
<i>Levnedsmidler</i>	762	768	-6	-0,8%
3-6810-1 Projektmedel - Levnedsmidler	546	542	4	0,7%
3-6820-1 Forskning - levnedsmidler	145	154	-9	-5,9%
3-6830-1 Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet	71	71	-1	-
Opdelt på kategorier	4.743	4.996	100%	100%
Projektmidler	3.021	3.035	63,7%	60,8%
Institutioner	1.722	1.961	36,3%	39,2%
<hr/>				
Nabopolitik	Budget	Budget	Difference	
	2010	2009	+/-	%
Sum Nabopolitik	12.835	12.958	-122	-0,9%
6-0820-2 Kunskapsopbygning og nätverk	3.645	3.806	-162	-4,2%
6-0980-1 Partnerskab og grænseregionalt samarbejde	898	945	-47	-5,0%
6-0960-1 NGO-virksomhed i Østersøregionen	712	743	-32	-4,3%
6-5280-3 Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)	2.518	2.625	-107	-4,1%
6-0970-3 Ministerrådets kontorer i Nord-vest Rusland	1.338	1.312	26	2,0%
6-0810-3 Litauen	1.464	1.436	29	2,0%
6-0910-1 Politiske initiativer	164	208	-44	-

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

					21,2%
6-0870-1	Arktisk samarbejdsprogram	1.276	1.121	156	13,9%
6-0950-2	EHU/Hviderusland	444	416	28	6,8%
	Gennemførelse af retningslinierne for samarbejdet med Estland, Letland og Litauen henholdsvis				-
6-0800-1	Nordvestrusland	27	69	-42	60,7%
6-0990-1	Samarbejde med Nordens naboer i Vest	350	277	73	26,4%
Opdelt på kategorier		12.835	12.958	100%	100%
	Projektmidler	3.427	3.363	26,7%	26,0%
	Støtteordninger	4.088	4.222	31,9%	32,6%
	Institutioner	5.320	5.373	41,5%	41,5%

Samarbejdsministrene		Budget	Budget	Difference	
		2010	2009	+/-	%
Sum Samarbejdsministrene		14.899	13.984	916	6,1%
	<i>Ministerrådets sekretariat (NMRS)</i>	<i>9.883</i>	<i>9.825</i>	<i>58</i>	<i>0,6%</i>
5-0180-3	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	9.883	9.825	58	0,6%
	<i>Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter</i>	<i>5.016</i>	<i>4.159</i>	<i>857</i>	<i>20,6%</i>
5-0410-4	Föreningarna Nordens Förbund	421	419	1	0,3%
5-0425-4	Bidrag til Västnorden	134	133	0	0,3%
5-0435-1	Generalsekretærens disponeringsreserv	54	54	0	0,2%
5-0445-1	Formandsskabspuljen	779	776	2	0,3%
5-0460-1	Holdbart Norden	354	353	1	0,3%
5-1011-1	Informationsaktiviteter	1.328	1.324	4	0,3%
5-1021-1	Internationale aktiviteter	94	94	0	0,3%
5-1035-1	Grænsehindringer/Hallo Norden	870	868	3	0,3%
5-1050-2	Tjänstemannautbyte	0	137	-137	-
5-0500-1	Pulje til Nordisk Ministerråds støtte til Island	983	0	983	-
Opdelt på kategorier		14.899	13.984	100%	100%
	Projektmidler	4.462	3.469	29,9%	24,8%
	Støtteordninger	0	137	0,0%	1,0%
	Institutioner	9.883	9.825	66,3%	70,3%
	Organisationsbidrag	554	553	3,7%	4,0%

Globalisering		Budget	Budget	Difference	
		2010	2009	+/-	%
Sum globalisering		9.010	8.311	698	7,8%
5-2020-1	Globaliseringsforum	546	554	-8	-1,5%
5-2025-1	Nordisk Topforskning	956	2.147	-1.192	-55,5%
5-2030-1	Innovationsrepræsentationer i Asien	355	152	203	133,0%

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

5-2035-1	Innovationspris for nordisk kvalitet	0	139	-139	-
5-2040-1	Fælles Energiexpo	0	623	-623	-
5-2045-1	Expo 2010 Shanghai	341	277	64	23,2%
5-2050-1	Nordisk indspil til klimaforhandlingerne	0	554	-554	-
5-2055-1	Bekæmpelse af Grænsehindringer i Norden	273	277	-4	-1,5%
5-2060-1	NORIA	478	554	-76	-13,8%
5-2065-2	Plan for fremme af højere uddannelse i Norden	273	1.247	-974	-78,1%
5-2070-1	Projektplan for god oplæring af ungdom og vuxna	505	512	-7	-1,4%
5-2075-1	Knsekvenser af klimaforandringer på primær næringen	819	803	16	1,9%
5-2080-2	Profilering af Norden som center for kreative industrier	382	471	-89	-18,8%
5-3000-1	De fire nye temaområder	4.082	0	4.082	-
Opdelt på kategorier		9.010	8.311	100%	100%
	Projektmidler	8.354	6.594	92,7%	79,3%
	Støtteordninger	655	1.718	7,3%	20,7%

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

SAMMENSTILLING AV BUDGET 2010 OG 2009 (løbende priser, TEUR)

LØBENDE PRISER	BUDGET	Andel	BUDGET	Andel	Difference	
	2010		2009		+/-	%
MR-K, MR-Jäm, MR-Lag	23.214	19,2%	23.202	18,9%	12	0,1%
Kultur	21.944	18,2%	21.865	17,8%	79	0,4%
Ligestilling	1.088	0,9%	1.156	0,9%	-68	-5,9%
Lov	182	0,2%	181	0,1%	1	0,4%
MR-U, MR-A	30.709	25,4%	32.131	26,2%	-1.422	-4,4%
Uddannelse og forskning	28.951	24,0%	30.377	24,8%	-1.426	-4,7%
Arbetsmarked og -miljø	1.758	1,5%	1.754	1,4%	4	0,2%
MR-NER, MR-S, MR-Finans	19.472	16,1%	21.137	17,3%	-1.665	-7,9%
Näring, energi og regional	14.403	11,9%	15.659	12,8%	-1.255	-8,0%
Sociapolitik	4.830	4,0%	5.241	4,3%	-410	-7,8%
Finanspolitik	238	0,2%	237	0,2%	1	0,4%
MR-M og MR-FJLS	10.565	8,8%	10.796	8,8%	-231	-2,1%
Miljø	5.822	4,8%	5.800	4,7%	22	0,4%
Fiskeri, Jord- og skovbrug og levnedsmidler	4.743	3,9%	4.996	4,1%	-253	-5,1%
Samarbejdsministrene	36.745	30,4%	35.253	28,8%	1.492	4,2%
Nabopolitik	12.835	10,6%	12.958	10,6%	-122	-0,9%
Ministerrådets sekretariat	9.883	8,2%	9.825	8,0%	58	0,6%
Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	5.016	4,2%	4.159	3,4%	857	20,6%
Globaliseringsinitiativer	9.010	7,5%	8.311	6,8%	698	8,4%
TOTALT	120.704	100,0%	122.518	100,0%	-1.814	-1,5%

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

Bilag 2 – Status 31.12.2008 på budgetpostniveau

		MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2008	DISP. %	MIDLER TILBAGE	OVF. TIL DISPOSITI- ONSPULJEN
MR-Kultur, MR-Ligestilling, MR-Lov						
		185.128.630	183.724.563	99%	1.404.067	344.680
MR-Kultur						
	<i>Projektmidler</i>	<i>21.978.734</i>	<i>21.226.388</i>		<i>752.345</i>	<i>82.339</i>
2203	Dispositionsmidler Kultur	1.510.802	1.342.147	89%	168.655	0
2204	Nordisk Kulturforum	1.619.803	1.311.203	81%	308.600	82.339
2210	Nordiskt idrottssamarbete	1.631.535	1.396.185	86%	235.350	0
2212	Nordisk Børne- og Ungdomskomit	12.620.481	12.580.740	100%	39.741	0
2214	Ledningsgruppen for	55.237	55.237	100%	0	0
2220	Styrgruppen for kultur	39.844	39.844	100%	0	0
2223	Nordisk Journalistisk Efterudd	3.262.000	3.262.000	100%	0	0
2239	Nordiska Museikommittén	142.032	142.032	100%	0	0
2279	Vedlikehold Kulturhusene	1.097.000	1.097.000	100%	0	0
	<i>Støtteordninger</i>	<i>102.819.967</i>	<i>102.634.245</i>		<i>185.722</i>	<i>0</i>
2205	Nordisk kulturfond	32.765.000	32.765.000	100%	0	0
2221	Nordisk computerspilprogram	12.451.150	12.340.000	99%	111.150	0
2222	Nordisk Film- og TV-fond	24.448.884	24.419.000	100%	29.884	0
2251	Kultur- og kunstprogrammet	20.439.935	20.400.935	100%	39.000	0
2254	Mobilitets- og residensprogram	12.714.998	12.709.310	100%	5.688	0
	<i>Institutioner</i>	<i>44.235.000</i>	<i>44.235.000</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
2228	NORDICOM	2.960.000	2.960.000	100%	0	0
2259	Kulturkontakt Nord	5.475.000	5.475.000	100%	0	0
2270	Nordens hus i Reykjavik	8.057.000	8.057.000	100%	0	0
2272	Nordens hus på Färöarna	12.825.000	12.825.000	100%	0	0
2274	Nordens institut på Åland	2.758.000	2.758.000	100%	0	0
2277	Nordens institut på Grönland	5.985.000	5.985.000	100%	0	0
2548	Nordens institut i Finland	6.175.000	6.175.000	100%	0	0
	<i>Organisationsbidrag</i>	<i>4.271.000</i>	<i>4.271.000</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
2234	Samisk samarbeid	4.271.000	4.271.000	100%	0	0

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

		MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2008	DISP. %	MIDLER TILBAGE	OVF. TIL DISPOSITI- ONSPULJEN
MR-Ligestilling						
		9.682.354	9.483.355		198.999	0
	<i>Projektmidler</i>	<i>4.716.354</i>	<i>4.517.355</i>		<i>198.999</i>	<i>0</i>
4410	Projektmedel - Jämställdhet	4.716.354	4.517.355	96%	198.999	0
	<i>Institutioner</i>	<i>4.966.000</i>	<i>4.966.000</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
4480	Nordiskt institutt for kvinde	4.966.000	4.966.000	100%	0	0
MR-Lov						
		2.141.575	1.874.575		267.000	262.341
	<i>Projektmidler</i>	<i>2.141.575</i>	<i>1.874.575</i>		<i>267.000</i>	<i>262.341</i>
7110	Projektmedel - Lagstiftning	2.141.575	1.874.575	88%	267.000	262.341
MR-U, MR-A						
		253.610.042	251.775.890	99%	1.834.153	0
MR-U						
		238.011.546	236.996.901	100%	1.014.645	0
	<i>Projektmidler</i>	<i>29.955.839</i>	<i>29.187.341</i>		<i>768.498</i>	<i>0</i>
2505	Dispositionsmedel-Utbildning o	11.607.971	11.123.625	96%	484.346	0
2510	Nordiskt skolsamarbete (NSS)	3.756.453	3.718.429	99%	38.024	0
2520	Rådgivningsgruppen for Nordisk	3.352.174	3.249.903	97%	102.272	0
2530	Rådgivningsgruppen for hogre u	1.906.372	1.683.043	88%	223.328	0
2531	Hensættelser Høgut	29.650	29.650	100%	0	0
2540	Stöd till nordiska språkråd	162.442	162.442	100%	0	0
2544	Nordens Sprogråd	1.568.751	1.533.601	98%	35.150	0
2550	Ministerrådets IT Policy	1.034.694	1.034.694	100%	0	0
2554	Udviklings	244.930	244.930	100%	0	0
2553	Politikudvikling, Videnssamfun	1.507.470	1.498.470	99%	9.000	0
3110	Nordiska forskningspolitiske r	222.505	371.005	167%	-148.500	0
3129	Nordisk videnskabelig informat	2.609.000	2.609.000	100%	0	0
3120	Forsk. Progrm. Norden	502.951	502.951	100%	0	0
3133	FORSKNPRG.EPIDEMIOLOGI	1.559	1.559	100%	0	0
3135	Implementering	139	139	100%	0	0
3410	Projektmidler IT samarbejdet	462.900	462.900	100%	0	0
3140	Nordisk komité for Bioetikk	985.877	961.000	97%	24.877	0
	<i>Støtteordninger</i>	<i>105.927.068</i>	<i>105.680.921</i>		<i>246.147</i>	<i>0</i>
2512	Nordplus Junior	477.025	464.980	97%	12.045	0

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

		MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2008	DISP. %	MIDLER TILBAGE	OVF. TIL DISPOSITI- ONSPULJEN
2516	Nordplus mini	45	45	100%	0	0
2513	Nordplus rammeprogram	62.136.000	62.135.426	100%	574	0
2524	Folkeopplysning og voksen	5.168	5.168	100%	0	0
2522	Nordplus Voksen	86.505	300	0%	86.205	0
2532	Nordplus højere uddannelse	141.376	141.375	100%	0	0
2543	Nordplus Sprog og Kultur	10.400.651	10.297.626	99%	103.025	0
2545	Norden-undervisning i udlandet	1.080.298	1.036.000	96%	44.298	0
3127	Politikudvikling voksnes lærin	6.587.000	6.587.000	100%	0	0
3180	Nordisk Institut for Teoretisk	10.270.000	10.270.000	100%	0	0
3181	Nordiska Institutet for Sjöre	3.060.000	3.060.000	100%	0	0
3182	Nordisk Institutt for Asiastud	4.852.000	4.852.000	100%	0	0
3184	Nordisk vulkanologisk institut	4.958.000	4.958.000	100%	0	0
3185	Nordisk Samisk Institutt (NSI)	1.873.000	1.873.000	100%	0	0
	<i>Institutioner</i>	<i>100.986.639</i>	<i>100.986.639</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
3100	NordForsk	100.896.000	100.896.000	100%	0	0
3183	Nord. Samarbetsorgan for viden	90.639	90.639	100%	0	0
	<i>Organisationsbidrag</i>	<i>1.142.000</i>	<i>1.142.000</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
2534	Bidrag till Nordisk Sommaruniv	1.142.000	1.142.000	100%	0	0
MR-A		15.598.496	14.778.989	95%	819.508	0
	<i>Projektmidler</i>	<i>9.447.501</i>	<i>8.705.989</i>		<i>741.512</i>	<i>0</i>
4110	Projektmedel – Arbejdsliv	8.001.998	7.264.989	91%	737.010	0
4130	Informationsprojektet	1.445.502	1.441.000	100%	4.502	0
	<i>Støtteordninger</i>	<i>2.854.996</i>	<i>2.777.000</i>		<i>77.996</i>	<i>0</i>
4120	Nordjobb	2.854.996	2.777.000	97%	77.996	0
	<i>Institutioner</i>	<i>3.296.000</i>	<i>3.296.000</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
4180	Institut för vidareutb.inom ar	3.296.000	3.296.000	100%	0	0
MR-NER, MR-S, MR-Finans						
		168.226.825	162.143.659	96%	6.083.166	26.383
MR-NER		121.130.908	116.602.508	96%	4.528.400	1.669

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

		MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2008	DISP. %	MIDLER TILBAGE	OVF. TIL DISPOSITI- ONSPULJEN
	<i>Projektmidler</i>	29.607.908	25.079.508		4.528.400	1.669
6110	Projektmidler næring	200.681	200.681	100%	0	
5150	Projektmidler - Næring, energi	29.407.227	24.878.827	85%	4.528.400	1.669
	<i>Institutioner</i>	84.998.000	84.998.000		0	0
3220	Nordisk Energiforskning (NEF)	5.165.000	5.165.000	100%	0	0
5180	Nordisk InnovationsCenter (NIC)	69.528.000	69.528.000	100%	0	0
6180	Nordregio	10.305.000	10.305.000	100%	0	0
	<i>Organisationsbidrag</i>	6.525.000	6.525.000		0	0
5151	NORA	6.525.000	6.525.000	100%	0	0
MR-S		44.198.028	42.992.462	97%	1.205.566	0
	<i>Projektmidler</i>	15.615.305	14.424.462		1.190.843	0
4310	Projektmedel - Social- og hals	11.653.525	10.466.370	90%	1.187.155	0
4320	Nordiska Handikappolitiska Råd	1.029.000	1.029.000	100%	0	0
4510	Projektmedel - Narkotikasamarb	67.233	63.545	95%	3.688	0
4620	Välfärdsforskning	1.137.546	1.137.546	100%	0	0
4340	Nomesko og Nososko	1.728.000	1.728.000	100%	0	0
	<i>Institutioner</i>	28.582.723	28.568.000		14.723	0
4382	Nordisk Institut for Odontolo	9.431.685	9.426.000	100%	5.685	0
4383	Nordiskt center för alkohol- o	2.920.000	2.920.000	100%	0	0
4384	Nordiska samarbetsorgan för ha	7.326.000	7.326.000	100%	0	0
4385	Uddannelsescenter for dövblind	7.257.000	7.257.000	100%	0	0
4386	Nordiska utbild.program för so	1.648.037	1.639.000	99%	9.037	0
MR-Finans		2.897.889	2.548.689	88%	349.200	24.714
	<i>Projektmidler</i>	2.897.889	2.548.689		349.200	24.714
5210	Projektmedel- Ekonomi och fina	2.897.889	2.548.689	88%	349.200	24.714
MR-Miljø og MR-FJSL		90.414.667	86.949.205	96%	3.465.462	0
MR-Miljø		44.308.182	41.651.450	94%	2.656.732	0

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

		MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2008	DISP. %	MIDLER TILBAGE	OVF. TIL DISPOSITI-ONSPULJEN
	<i>Projektmidler</i>	31.131.005	28.497.450		2.633.55	
3310	Projektmedel - Miljø	31.131.005	28.497.450	92%	2.633.555	0
	<i>Støtteordninger</i>	10.808.000	10.787.000		21.000	0
3320	NEFCOS Miljøudviklingsfond	10.808.000	10.787.000	100%	21.000	0
	<i>Organisationsbidrag</i>	2.369.177	2.367.000		2.177	0
6720	SVANEN – Nordisk miljømærkning	2.369.177	2.367.000	100%	2.177	0
MR-FJSL		46.106.485	45.297.755	98%	808.730	0
	<i>Projektmidler</i>	31.735.485	30.926.755		808.730	0
6310	Projektmidler Skovbrug	1.432.372	1.432.372	100%	0	0
6410	Projektmidler - fællespulje	45.428	45.428	100%	0	0
6420	Ny nordisk Mad	3.081.000	2.646.092	86%	434.908	0
6510	Projektmidler Jordbrug	2.375.345	2.206.372	93%	168.972	0
6520	Nordiskt kontaktorgan för jord	724.000	724.000	100%	0	0
6530	Nordisk handlingsplan om livsm	285.218	285.218	100%	0	0
6540	Nordisk genbank för husdjur (N	5.000	0	0%	5.000	0
6581	Samnordisk skogsforskning (SNS	5.551.000	5.551.000	100%	0	0
6610	Projektmedel - Fiskeri	7.030.138	6.889.223	98%	140.915	0
6810	Projektmedel – Levnedsmidler	6.605.824	6.546.890	99%	58.934	0
6820	Forskning - levnedsmidler	4.086.160	4.086.160	100%	0	0
6830	Nordisk handlingsplan for bedr	514.000	514.000	100%	0	0
	<i>Institutioner</i>	14.371.000	14.371.000		0	0
6585	Nordisk Genressource Center	14.371.000	14.371.000	100%	0	0
	Nabopolitik					
		112.427.952	107.007.141	95%	5.420.812	326.800
	<i>Projektmidler</i>	31.402.670	28.895.064		2.507.606	326.800
870	Arktisk samarbejdsprogram	8.940.163	8.873.657	99%	66.506	0
790	Grænseregionalt samarbejde	700.000	700.000	100%	0	0
910	Politiske initiativer	2.096.000	1.676.800	80%	419.200	326.800
960	NGO-virksomhed i Østersøregion	6.417.869	5.584.242	87%	833.627	0
830	Demokrati och medborgarpolitik	200.000	200.000	100%	0	0
840	Kulturførmedling	60.000	60.000	100%	0	0
920	Projektvirksomhed i Baltikum	241.250	241.250	100%	0	0
930	Handlingsplan for Nordvest Rus	74.755	74.755	100%	0	0

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

		MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2008	DISP. %	MIDLER TILBAGE	OVF. TIL DISPOSITI- ONSPULJEN
940	Barentsregionen og m. frivilli	3.202.235	3.202.235	100%	0	0
980	Partnerskab og grænseregionalt	9.470.397	8.282.125	87%	1.188.272	0
	<i>Støtteordninger</i>	<i>61.638.283</i>	<i>58.725.077</i>		<i>2.913.206</i>	<i>0</i>
820	Kunskapsopbygning og netværk	39.295.565	37.710.350	96%	1.585.215	0
810	Ministerrådets kontorer i Estl	10.368.785	9.767.989	94%	600.797	0
970	Ministerrådets kontorer i Nord	8.705.932	8.246.738	95%	459.194	0
950	EHU/Hviderusland	3.268.000	3.000.000	92%	268.000	0
	<i>Institutioner</i>	<i>19.387.000</i>	<i>19.387.000</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
5280	Nordiska Projektexportfonden	19.387.000	19.387.000	100%	0	0
Samarbejdsministrene						
		45.624.387	41.662.519	91%	3.961.868	1.255.258
	<i>Projektmidler</i>	<i>37.739.898</i>	<i>34.830.030</i>		<i>2.909.869</i>	<i>668.673</i>
435	Generalsekretærens disponeri	742.000	542.000	73%	200.000	111.825
185	Nedbrydelse af grænseshindringer	1.901.913	1.901.913	100%	0	0
190	Reformer på institutionsområde	222.098	222.098	100%	0	0
195	Europa og den nordlige dimensi	108.755	108.755	100%	0	0
440	Omstrukturering af institution	77.980	77.980	100%	0	0
445	Formandsskabspuljen	11.808.579	10.165.379	86%	1.643.200	170.475
450	Stød til frivillig sektor	47.349	47.349	100%	0	0
460	Holdbart Norden	3.859.921	3.243.721	84%	616.200	386.373
1011	Informationsaktiviteter	10.559.671	10.559.671	100%	0	0
1020	Informationsverksamhet utanför	604.617	604.617	100%	0	0
1021	Internationale aktiviteter	961.000	887.450	92%	73.550	0
1025	Norden i Fokus, NiF	7.181	7.181	100%	0	0
1035	Grænseshindringer/Hallo Norden	6.486.421	6.109.502	94%	376.919	0
1030	Hallå Norden	352.412	352.412	100%	0	0
	<i>Institutioner</i>	<i>73.141.000</i>	<i>73.141.000</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
180	Ministerrådets sekretariat (NM)	72.729.000	72.729.000	100%	0	0
8030	Publikationsverksamheten	412.000	412.000	100%	0	0
	<i>Støtteordninger</i>	<i>3.486.588</i>	<i>2.434.588</i>		<i>1.052.000</i>	<i>586.585</i>
1050	Tjänstemannautbyte	3.486.588	2.434.588	70%	1.052.000	586.585
	<i>Organisationsbidrag</i>	<i>4.397.901</i>	<i>4.397.901</i>		<i>0</i>	<i>0</i>

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

		MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2008	DISP. %	MIDLER TILBAGE	OVF. TIL DISPOSITI- ONSPULJEN
410	Föreningarna Nordens Förbund	1.620.901	1.620.901	100%	0	0
425	Bidrag til Västnorden	2.777.000	2.777.000	100%	0	0
Struktur	pulje					
	<i>Projektmidler</i>	<i>1.596.731</i>	<i>1.596.731</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
1000	Strukturpulje	1.596.731	1.596.731	100%	0	0
Globaliseringsinitiativer						
	<i>Projektmidler</i>	<i>61.620.000</i>	<i>53.703.490</i>		<i>7.916.510</i>	<i>408.985</i>
2000	Globaliseringspulje	57.512.000	50.417.090	88%	7.094.910	0
2020	Globaliseringsforum	4.108.000	3.286.400	80%	821.600	408.985
Nedlagte ministerråd						
	<i>Projektmidler</i>	<i>529.713</i>	<i>529.713</i>		<i>0</i>	<i>529.714</i>
6210	Projektmedel - Transport	200.000	200.000	100%	0	200.000
6710	Projektmedel - Konsument	329.714	329.714	100%	0	329.714
TOTAL		919.178.948	889.092.911		30.086.037	2.891.820

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

Bilag 3 – Forklaringer til budgetstruktur og budgetpostkategorier

Hoved-inddeling	Budgettets hovedinddeling er det enkelte ministerråd. Præsentationen af hvert ministerråd indledes med en beskrivelse af hele arbejdet med fokus på politiske målsætninger, nye initiativer og ændringer i forhold til foregående budgetår.
Budgetposter	De enkelte budgetposter præsenteres ensartet indholdsmæssigt ved hjælp af fire budgetposttyper: 1) Projektmidler, 2) støtteordninger/samarbejdsorgan 3) Institutioner/virksomheder som styres gennem mål - og resultatkontrakter samt 4) organisationsbidrag.
Nummerering	Hver budgetpost har en 6 cifret nummerering. Det første ciffer er samarbejdsområde, anden til sjette ciffer er løbenummer indenfor ministerrådet. Det sidste ciffer viser hvilken type budgetpost det er; 1 = projektmidler, 2 = støtteordninger samarbejdsorgan, 3 = institution, 4 = organisationsbidrag.
Specielle rubrikker	<p>I budgetpostene for projekt/støtteordninger viser rubrikken Disp./Bud08, hvor stor andel af 08-budgettet i procent, som er disponeret i løbet af 2008. En disponering er en beslutning om at bruge penge fra en budgetpost til et bestemt formål. Det disponerede beløb kan udbetales til formålet i budgetåret og i de 2 påfølgende år, og Nordisk Ministerråd har en forpligtelse overfor det angivne formål i denne tidsperiode. En ikke udbetalt disposition vil efter 3 år blive indtægtsført i ministerrådets regnskab og tilbagebetalt til landene.</p> <p>For så vidt angår videreførselsreglen for udisponerede midler på budgetpostniveau, så blev reglerne, som led i budgetmoderniseringsarbejdet, ændret fra og med regnskabsåret 2007. Herefter er det kun være muligt at videreføre 20 % af årets bevilling på en budgetpost, dog med en minimumsgrænse på 200 TDKK. Efterfølgende har samarbejdsministrene i maj 2009 besluttet, at midler der beskæres efter 20 % reglen, skal tilbage til landene indtil der er i alt er tilbageført 35 MDKK.</p> <p>I budgetposterne for institutioner styret med resultatkontrakt viser rubrikken, NMR fin. 08 den procentvise andel af institutionens totale indtægter i 2008 som blev finansieret af Nordisk Ministerråd (fra regnskabet). Finansieringen fra Nordisk Ministerråd omfatter både basisbevilling og eventuelle projektmidler.</p> <p>I rubrikken "kontraktstatus" redegøres for institutions målopfyldelse f.s.v.a. de faglige mål i resultatkontrakterne. I rubrikken "økonomi" fremgår sekretariatets bemærkninger til regnskabsaflæggelsen for 2008.</p>

Bilag 4 – Økonomiske delegeringsregler i Nordisk Ministerråd

På samarbejdsministrenes møde den 26. februar 2007 vedtog man en tilføjelse til Nordisk Ministerråds økonomireglement, hvorefter hvert enkelt ministerråd skal fastsætte egne retningslinjer for den økonomiske dispositionsret. Nedenstående tabel viser delegeringsreglerne for de forskellige ministerråd.

<i>Beslutningsorgan MR/EK</i>	<i>Beløbsgrænse</i>	<i>Andre disponenter end EK/MR og eventuel beløbsgrænse</i>
MR-kultur ¹⁾	≥ 1 MDKK	
EK-kultur	< 1 MDKK	
MR-Jäm ²⁾	≥ 1 MDKK	
EK-Jäm	< 1 MDKK	
MR-Lag	≥ 1 MDKK	
EK-Lag	< 1 MDKK	
MR-U ³⁾	≥ 1 MDKK	
EK-U	< 1 MDKK	
MR-A		
EK-A	Alle beslutninger uanset beløb	
MR-NER		
EK-NER, EK-E, EK-R og EK-N	Alle beslutninger uanset beløb	
MR-S		
EK-S	Alle beslutninger uanset beløb	
MR-Finans		
EK-Finans	Alle beslutninger uanset beløb	
MR-M ⁴⁾		
EK-M	Alle beslutninger uanset beløb	Arbejdsgrupperne disponerer deres midler iht. de godkendte arbejdsplaner
MR-FJLS ⁵⁾		
EK-FJLS	Alle beslutninger uanset beløb.	Komiteén for Ny Nordisk Mad disponerer indenfor

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

		deres bevilling
MR-SAM ⁵⁾	> 1 MDKK	
NSK	=< 1 MDKK	

1) Beslutningen indeholder endvidere en bestemmelse om at Generalsekretæren kan bevilge indtil 500 TDKK fra sektorens dispositionsmidler.

2) Beslutningen indeholder endvidere en bestemmelse om at Generalsekretæren kan bevilge indtil 300 TDKK af sektorens midler.

3) Beslutningen indeholder endvidere en bestemmelse om at Generalsekretæren kan bevilge indtil 100 TDKK fra sektorens dispositionsmidler.

4) Beslutningen indeholder endvidere en bestemmelse om at Generalsekretæren kan bevilge indtil 50 TDKK fra sektorens dispositionsmidler.

5) Beløbsgrænsen vedrører Formandskabspuljen, Bæredygtig udvikling og som hovedregel Nabopolitikken. For så vidt angår Nabopolitikken varierer beløbsgrænserne på budgetpostniveau jf. MR-SAMs beslutning til sagsfremstilling til dagsordenspunkt 42/08 (NSK dagsorden 90/08). Efterfølgende er der besluttet et tillæg i skriftlig procedure af 29. maj 2009, vedrørende budgetpost 0980 Partnerskab og grænseregionalt, som udvider Generalsekretærens bemyndigelse på dele af denne budgetpost.

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

Bilag 5 – Tidsplan for Budgetprocessen 2010

Dato	2009
5.-6.03	<ul style="list-style-type: none"> • MR-SAM godkender budgetanvisninger for 2010
Uge 11	<ul style="list-style-type: none"> • Udarbejdelse af budgetvejledning
Medio marts	<ul style="list-style-type: none"> • Mulig præsentation af budgetanvisninger og orientering om budgetprocessen for EK-formændene og Nordisk Råd
21.04	<ul style="list-style-type: none"> • NSK godkender forslag til budget for Nabopolitikken, sekretariatet og rammen for fællesaktiviteter.
11.05	<ul style="list-style-type: none"> • Deadline for aflevering af de enkelte fagministerråds budgetbidrag til PEIS.
01.06	<ul style="list-style-type: none"> • Generalsekretærens budgetforslag sendes ud til NSK/MR-SAM (og derigennem også til landene til national høring). [Budgetforslaget foreligger kun som pdf. fil.]
Juni	<ul style="list-style-type: none"> • Generalsekretærens budgetforslag præsenteres for Nordisk Råd. • Budgetekspertgruppen behandler budgetforslaget (medlemmerne kommer fra de nordiske finansministerier).
10.-11.06	<ul style="list-style-type: none"> • Generalsekretærens budgetforslag præsenteres for NSK/MR-SAM
Uge 32	<ul style="list-style-type: none"> • NSK anmelder mulige ønsker til NMRS om ændringer i generalsekretærens budgetforslag på baggrund af den nationale høring
01.09.-02.09	<ul style="list-style-type: none"> • MR-SAM vedtager ministerrådsforslag inkl. udmøntning af globaliseringsrammen på budgetposter.
Uge 36-37	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerrådsforslaget oversendes til Nordisk Råd.
Uge 38-39	<ul style="list-style-type: none"> • Samråd mellem Nordisk Råd og formanden for samarbejdsministrene om Ministerrådsforslaget
Ultimo oktober	<ul style="list-style-type: none"> • MR-SAM vedtager det endelige budget for 2010
01.12	<ul style="list-style-type: none"> • Den endelige udgave af budget 2010 udsendes i trykt form.
03.-04.12	<ul style="list-style-type: none"> • NSK/MR-SAM diskuterer fremtidige prioriteringer for 2011

 Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

Bilag 6 – Förteckning över förkortningar

BEN-EAST	Baltic Euro-regional Network -East
BASREC	Baltic Sea Region Energy Co-operation
BSR-INNO	The Baltic Sea Innovation Network
CAC	Central-Asia Contract = Biståndsprojekt
CAR	Center for Administrative resources
CBM	Christian Blind Mission = Biståndsorganisation
CBSS	Council of the Baltic Sea States
CEFR	Center for the Expansion of Fundamental Rights United Nations Convention on Contracts for International Sale of Goods
CISG	
COP15	Klimatoppmöte Köpenhamn 2009
CSD	Commission of Sustainable Development
CSW	Commission on the Status of Women – (FN-regi)
EES	European Evaluation Society
EFI	European Forest Institute
EG	Europeiska Gemenskapen
EHU	European Humanities University Arbetsnamn på projektet "Ensemble model simulation for assessment of Potential changes of Eutrophication in the Baltic Sea and its sub-basin in Gulf of Finland
EMAPS	
EMAX	Nordisk tävling för unga entreprenörer
ERA	European Research Area
ERA Mint	European Research Area – Micro and Nano Technology
ERA-Build	European Research Area non Sustainable Construction
ERC	Astrophysical European Research Council
EU	Europeiska Unionen
EØS	Europeisk Østersøsamarbejde
FN	Förenta Nationerna
FNF	Föreningarna Nordens Förbund
FoU	Forsøgs- og Udviklingsprojekter
FP7	EU:s 7:e ramprogram för utveckling inom forskning och teknik
GEN	Global Ecological Network
GS	Generalsekreteraren (I NMR)
HELCOM	Helsingfors Kommissionen
HU	Högre Utbildning
HY-CO (Era-Net)	Hydrogen Cooperation
HÖGUT	Rådgivningsgruppen för Högre Utbildning
INNER	Innovative Energy Technology

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

IPTS	Institute for Prospective Technological Studies
IUU-fiskeri	Illegalt, urapporteret og uregleret fiskeri
KKN	KulturKontaktNord
MiFi	Arbetsprogram for Miljø og Fiskeri
MJS	Arbetsgruppe for Miljøstrategi inom Jord- och Skogsbruk (nedlagt)
MR-A	Ministerrådet for Arbejdsmarknadspolitik
MR-FJLS	Ministerrådet for Fiskeri, Havsbred, Jordbrug, Livsmedel og Skogsbrug
MR-Jäm	Ministerrådet for Jämställdhet
MR-K	Ministerrådet for Kultur
MR-Lag	Ministerrådet for Lagstiftning
MR-NER	Ministerrådet for Næring, Energi og Regionalpolitik
MR-S	Ministerrådet for Social og Hælsopolitik
MR-SAM	Samarbejdsministerne
MR-U	Ministerrådet for Uddannelse
MTT	Maa- ja Elintarviketalouden Tutkimuskeskus – Forskningscentral for jordbrug og livsmedelsøkonomi
NAD	Nordiskt Center for Alkohol- og Drogforskning
NAF	Nordiskt Arbejdsgruppe for Fiskeri
NAPA	Nordens Institut på Grønland
NBS	De Nordiske og Baltiske landene
NCOE	Nordic Center of Excellence Northern Dimension Partnership on Public Health and Social Wellbeing
NDPHS	
NEF	Nordisk Energiforskning
NEFCO	Nordic Environment Finance Corporation
NFTF	Nordisk Film- og TV-fond
NGO	Non Government Organisation
NGR	Nordiskt Genresursråd
NHR	Nordiske Handikappolitiska Rådet
NHV	Nordiske højskolen for folkehælsøventenskap
NIAL	Nordisk Informationsgruppe om Arbejdslevsfråger
NIAS	Nordens Institut for Asienstudier
NICe	Nordiskt Innovationscenter
NIFIN	Nordens Institut i Finland
NiFS	Nordiskt Institut for Sjørett
NIKK	Nordisk Institut for kvinde- og kønsforskning
NIOM	Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer
NIPÅ	Nordens Institut på Åland
NIVA	Nordiske Institutionen for videreudvikling inom arbejdsmiljøområdet
NJC	Nordiskt Journalist Center
NKJ	Nordiskt Kontaktorgan for jordbruksforskning
NKMT	Nordisk arbejdsgruppe for næring, matkultur og toksikologi

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

NMA	Nordic Marine Academy
NMDD	Nordisk Arbetsgrupp fåor mikrobiologi och djurhålsa/djurvålfård
NMR	Nordiska Ministerrådet
NMRS	Nordiska Ministerrådets Sekretariat
NNM	Ny Nordisk Mat
NOMESKO	Nordisk Medicinal-Statistisk Kommitté
NOPEF	Nordiska Projektexport Fonden
NOPUS	Nordiskt Utbildningsprogram for Social Service
NOR	Nordiskt Organ för Rennåringsforskning
NORA	Nordiskt Atlantsamarbete
NOREY	Nordens Hus i Reykjavik
NORMA	Nordisk Tidskrift för Maskulinitetsstudier
NOQA	Nordic Quality Assurance
Nordbib	Nordisk vetenskaplig information
NORDBUK	Nordisk Barn och Ungdomskommitté EU-finansierat forskningsprojekt om forskning i Norden och Europa (Noria samt ERA)
NORDERA	
NordGen	Nordisk Genresurs Center
NORDICOM	Nordiskt Informationscenter för Medie- och Kommunikationsforskning
NORDITA	Nordiskt Institut for Teoretisk Fysik
Nordregio	Nordisk Center för Regional Utveckling
NORDVULK	Nordiskt Vulkanologiskt Institut
NORIA	Nordisk Forskning och Innovation
NOSOSKO	Nordisk Social-Statistisk Kommitté
NSH	Nordiskt Samarbetsorgan for Handikappfrågor
NSI	Nordiskt Samiskt Institut
NSK	Nordisk Samarbetskommitté
NSS	Nordiskt skolsamarbete
NSU	Nordiskt Sommaruniversitet
NUD	Nordisk Uddannelse center for døvblinde personale
NVC	Nordens Vålfårdscenter
NVL	Nåtvverk för vuxnas lårande
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development
PhD	Doctor of Philosophy
PISA	Programme for International Student Assessment
PPP	Nordic Private Public Partnership
SAFEFOODERA	European Excellence in food Research Area
SDI	Samiskt Forskningsinstitut
SLU	Sveriges Lantbruksuniversitet
SNS	Samnordisk Skogsforskning
SNU	Samarbetsnåmnden för Nordenundervisning i Utlandet
STFI	Styrelsen för Topforskningssinitiativet

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

SVANEN	Nordiskt miljömärke
SVL	Nordiskt samarbejde om vuxnas lärande
TFI	Topforskningsinitiativet
UIO	Universitetet I Oslo
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
WHO	World Health Organization
ÄK/EK-xxx	Ämbetsmannakommitté /Embedsmandskommitté



Kontrolkomitéens betænkning over

Rigsrevisionens beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed 2008

1. Komitéens forslag

Kontrolkomiteen foreslår, at

Nordisk Råd beslutter,

at tage regnskab og revisionsberetning for Nordisk Ministerråd 2008 til efterretning

2. Generelle synspunkter

Rigsrevisionen har revideret Nordisk Ministerråds årsregnskab for regnskabsåret 2008. Revisionsberetningen har været sendt til Nordisk Ministerråds sekretariat for kommentarer, som Rigsrevisionen i størst mulige grad har indarbejdet i den endelige revisionsberetning. De øvrige nordiske rigsrevisioner har også fået et udkast til høring.

Revisionen af Nordisk Ministerråds institutioner, støtteordninger, projekter mv. varetages af de respektive landes statslige revisionsmyndigheder på grundlag af de gældende bestemmelser i domicillandet.

Årsregnskabet for 2008 er opstillet på en anden måde end tidligere, og sammenligningstallene for 2007 er tilpasset den nye opstilling. Det er Rigsrevisionens vurdering, at den nye opstillingsform er mere informativ for regnskabslæseren i forhold til den tidligere opstilling.

Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i 2009, udviser et underskud på 60.518 tkr. og en negativ egenkapital på 110.518 tkr. Samarbejdsministrene (MR-SAM) træffer i 2009 beslutning om disponering af årets resultat.

De samlede indtægter udgør 909.188 tkr. i 2008 mod 933.204 tkr. i 2007. Heraf udgør bidragene fra de nordiske lande 825.262 tkr. I indtægterne er indregnet tilbageførsel af ikke anvendte disponerede midler med 58.313 tkr.

De samlede omkostninger udgør 969.706 tkr. i 2008 mod 921.101 tkr. i 2007. Omkostningerne indeholder almindelige driftsomkostninger på 74.171 tkr. samt bevillinger til institutioner, samarbejdsorganer samt enkeltprojekter med i alt 895.535 tkr.

Mens Rigsrevisionen overordnet er godt tilfreds, så er der på enkelte punkter kritik. Rigsrevisionen finder det ikke tilfredsstillende, at der trods tidligere anbefaling om at undlade indgåelse af finansielle leasingaftaler, alligevel er indgået en sådan aftale om it-udstyr i 2008.

Rigsrevisionen har konstateret, at der fortsat betales morarenter ved for sent indbetalte kreditorfordringer og offentlige afgifter. Rigsrevisionen finder det ikke tilfredsstillende, at betalingsfrister fortsat overskrides og anbefaler igen, at der igangsættes procedure, der sikrer, at betalinger sker inden for fristerne.

Rigsrevisionen besøger Nordisk Ministerråds kontorer i Baltikum og Nordvestrusland i en turnusordning, så det enkelte kontor besøges hvert andet år. Ved kontoret i Skt. Petersborg konstateredes, at det var fejl i bogføringen, hvilket medførte forkerte økonomiske rapporter til Nordisk Ministerråd. Rigsrevisionen har anbefalet, at forholdet løses sammen med Nordisk Ministerråd. Kontorets lejekontrakt med det Svenske Hus i Skt. Petersborg udløb 30. juni 2009. Rigsrevisionen har fra kontoret fået oplyst, at der er sket genforhandling af kontrakten, og at lejemålet fortsætter. Der har i den forbindelse været undersøgt alternative lejemål, der dog har været dyrere. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at der er taget skyldige økonomiske hensyn i forbindelse med lejeforholdene.

Ved revisionen er Nordisk Ministerråds regnskabsmæssige registreringsystemer og interne kontroller gennemgået og vurderet. Det økonomisystem, der anvendes i Nordisk Ministerråd, er bl.a. baseret på digitale godkendelses- og anvisningsprocedurer i forbindelse med den regnskabsmæssige registrering. På grundlag af revisionen konkluderes, at der generelt er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller.

Rigsrevisionen er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2008 på de områder, som de har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i rapporteringen om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2008.

3. Rigsrevisionens konklusion

Revisionen skal påse, at det aflagde regnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglement, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds resultat og økonomiske stilling pr 31. december 2008. Rigsrevisionen konkluderer at revisionen ikke har givet anledning til væsentlige anmærkninger eller forbehold. Godkender Nordisk Ministerråd årsregnskabet i sin nuværende form, vil årsregnskabet være forsynet med en revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger.

4. Kontrolkomiteens synspunkter

Kontrolkomiteen konstaterer, at Rigsrevisionen har fået bemærkninger til Nordisk Ministerråds regnskab. Kontrolkomiteen anbefaler, at Nordisk Råd følger op på de bemærkninger der er, og ligesom Rigsrevisionen vil Kontrolkomiteen følge op på disse næste år.

Nordisk Råd

C 3/kk

Behandles i:
Kontrolkomiteen

J.nr. 09-00185-5

Kontrolkomiteen konstaterer, at Nordisk Ministerråds årsregnskab for 2008 viser et underskud på 60.518 tkr. mod et overskud på 12.103 tkr. i 2007. Underskuddet skyldes især de nordiske samarbejdsministres beslutning om at underbudgettere finansieringen af Nordisk Ministerråds aktiviteter for 2008 med 70.000 tkr. for at få anvendt en del af den opsamlede likviditet i Nordisk Ministerråd.

Nordisk Råd

C 3/kk

Behandles i:
Kontrolkomiteen

J.nr. 09-00185-5

5. Sammenfatning og Konklusion

Kontrolkomiteen er enig i Rigsrevisionens konklusion om at Nordisk Ministerråds regnskab er aflagt i overensstemmelse med gældende regler, og at de giver et korrekt billede af Nordisk Ministerråds økonomiske resultat for 2008 og den finansielle stilling 31. december 2008.

Kontrolkomiteen foreslår, at

Nordisk Råd beslutter,

at tage regnskab og revisionsberetning for Nordisk Ministerråd 2008 til efterretning

Stockholm den 28. september 2009

Sigrun Eng (A)

Billy Gustafsson (s)

Bjarne Kallis (kd), næstformand

Ulla Karvo (saml) formand

Gunilla Tjernberg (kd)

Kristen Touborg (SF)



Beretning til Nordisk Råd og
Nordisk Ministerråd om revisionen af
Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2008

Juni
2009

revisi
revision
revision

“Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelsen og pagineringen i Blå Bok.”

Indholdsfortegnelse

I.	Revision af årsregnskabet for 2008	1
	A. Indledning	1
	B. Konklusion på den udførte revision.....	1
II.	Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2008	2
	A. Regnskabsprincip mv.....	2
	B. Regnskabsaflæggelsen	2
	C. Samarbejdsaftale mv.	2
III.	Kommentarer til årsregnskabet.....	2
	A. Den samlede resultatopgørelse	2
	a. Nordisk Ministerråds sekretariat	3
	b. Nordisk Ministerråds publikationsafdeling	4
	B. Den samlede balance	4
IV.	Den udførte revision.....	6
	A. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse	6
	B. Risikofyldte områder	7
	C. Revisionens udførelse	7
	D. Redegørelse om forvaltningsrevision.....	8
V.	Nordisk Ministerråds kontorer	8
VI.	Revision af Nordisk Ministerråds institutioner, enkeltprojekter mv.....	9
	A. Generelt	9
	B. Nordisk Ministerråds institutioner.....	9
	a. Bemærkninger vedrørende revisionen af udvalgte institutioner mv.	10
	C. Enkeltprojekter mv.	11
VII.	Andre oplysninger mv.	11
	A. Eftersyn af Nordisk Ministerråds protokoller	11
	B. Overholdelse af lovgivningen.....	11
	C. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet.....	12
	D. Ledelsens regnskabserklæring	12
	E. Ikke-korrigerede forhold	12
	F. Afsluttende bemærkninger.....	12

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2008

I. Revision af årsregnskabet for 2008

A. Indledning

1. Rigsrevisionen afgiver hermed revisionsberetning for regnskabsåret 2008 til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

Beretningen har i udkast været fremsendt til Nordisk Ministerråds sekretariat, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet i nærværende beretning, ligesom de øvrige nordiske rigsrevisioner har haft et udkast til høring.

Rigsrevisionens beretning omfatter hele Nordisk Ministerråds årsregnskab for 2008.

Revisionen af Nordisk Ministerråds institutioner, støtteordninger, projekter mv. varetages af de respektive landes statslige revisionsmyndigheder på grundlag af de gældende bestemmelser i domicillandet.

Rigsrevisionen har fra de statslige revisionsmyndigheder i de øvrige nordiske lande modtaget rapporteringer om resultatet af årets revision af institutioner, enkeltprojekter mv. Et sammandrag af rapporteringerne er indarbejdet i beretningen, jf. kap. VI.

2. Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i 2009, udviser et underskud på 60.518 tkr. og en negativ egenkapital på 110.518 tkr. Samarbejdsministrene (MR-SAM) træffer i 2009 beslutning om disponering af årets resultat.

B. Konklusion på den udførte revision

3. Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af aktiver, passiver og den finansielle stilling pr. 31. december 2008, og at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Vi er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2008 på de områder, vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i rapporteringen om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2008.

Særlige forhold og kommentarer til årsregnskabet fremgår af henholdsvis kap. II og III, hvortil vi henviser.

4. Godkender Nordisk Ministerråd årsregnskabet i sin nuværende form, vil årsregnskabet være forsynet med en revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger.

Vi betragter med vores påtegning revisionen af årsregnskabet for Nordisk Ministerråd for 2008 som afsluttet. Rigsrevisionen kan dog tage spørgsmål vedrørende dette og tidligere regnskabsår op til yderligere undersøgelser. I den forbindelse kan der fremkomme nye oplysninger, som kan give anledning til, at konkrete forhold, der er behandlet ved påtegningen, bliver vurderet på ny.

Vedrørende revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse henvises til kap. IV.

II. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2008

A. Regnskabsprincip mv.

5. Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2008 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Ministerråds økonomireglement.

Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder etc., er ligeledes uændret i forhold til sidste år.

6. De enkelte nordiske institutioner aflægger selvstændige årsregnskaber efter samme regnskabsprincip, som gælder for Nordisk Ministerråd.

B. Regnskabsaflæggelsen

7. Rigsrevisionen finder, at regnskabsaflæggelsen for 2008 har været tilfredsstillende, og at tiltag vedrørende regnskabsaflæggelsen, som har været drøftet med Rigsrevisionen, er blevet fulgt af Nordisk Ministerråds økonomiafdeling.

Årsregnskabet for 2008 er opstillet på en anden måde end tidligere, og sammenligningstallene for 2007 er tilpasset den nye opstilling. Det er Rigsrevisionens vurdering, at den nye opstillingsform er mere informativ for regnskabslæseren i forhold til den tidligere opstilling, hvilket vi finder tilfredsstillende.

C. Samarbejdsaftale mv.

8. Nordisk Ministerråds sekretariat har i lighed med tidligere år haft samarbejdsaftaler med såvel Nordisk Råds sekretariat som Nordisk Kulturfonds sekretariat om bl.a. forvaltning af løn- og økonomifunktionen, som Nordisk Ministerråds sekretariatet mod betaling stiller til rådighed for de 2 sekretariater.

9. Rigsrevisionen har konstateret, at sekretariaterne som følge af samarbejdsaftalerne holder periodiske regnskabsmøder, hvor bl.a. aktuelle økonomiske rapporter behandles. Ligeledes forsyner Nordisk Ministerråds økonomiafdeling sekretariaterne med relevante økonomiske rapporter til brug for ledelsernes løbende opfølgning på den økonomiske status. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende.

III. Kommentarer til årsregnskabet

A. Den samlede resultatopgørelse

10. Nordisk Ministerråds ordinære resultat for 2008 viser et underskud på 60.518 tkr. mod et overskud på 12.103 tkr. i 2007. Underskuddet skyldes bl.a. MR-SAM's beslutning om at underbudgettere finansieringen af Nordisk Ministerråds aktiviteter for 2008 med 70.000 tkr. for at få anvendt en del af den opsamlede likviditet i Nordisk Ministerråd. Modsat er renteindtægter og intern afgift af løn 9.482 tkr. større end oprindeligt budgetteret.

11. De samlede indtægter udgør 909.188 tkr. i 2008 mod 933.204 tkr. i 2007. Heraf udgør bidragene fra de nordiske lande 825.262 tkr. De nordiske landes bidrag samt fordelingen heraf blev fastsat samtidig med godkendelsen af budgettet for 2008 på samarbejdsministrenes møde i forbindelse med Nordisk Råds session i 2007. Fordelingen af bidragene er foretaget i henhold til Nordisk Ministerråds økonomireglement, § 7. De samlede bidrag er 20.510 tkr. mindre i 2008 end i 2007, bl.a. som følge af underbudgetteringen, jf. pkt. 10.

I indtægterne er indregnet tilbageførsel af ikke-anvendte disponerede midler med 58.313 tkr. Beløbet er udtryk for disponeringer, der ikke er anvendt helt eller delvist til de påtænkte projekter, og hvor den oprindelige disponering er tilbageført med henblik på en anden disponering, herunder overførsel til fællesprojekter.

12. De samlede omkostninger udgør 969.706 tkr. i 2008 mod 921.101 tkr. i 2007. Omkostningerne indeholder almindelige driftsomkostninger på 74.171 tkr. samt bevillinger til institutioner, samarbejdsorganer samt enkeltprojekter med i alt 895.535 tkr.

Vi har konstateret, at der fortsat betales morarenter mv. ved for sent indbetalte kreditorfordringer og offentlige afgifter. Rigsrevisionen har tidligere henstillet, at betalingsfristerne overholdes, så der ikke påløber morarenter. Vi finder det ikke tilfredsstillende, at betalingsfrister fortsat overskrides. Vi skal derfor igen anbefale, at der igangsættes procedurer, der sikrer, at betalinger sker inden for fristerne.

For så vidt angår lønadministrationen i øvrigt henvises til pkt. 13.

Nordisk Ministerråds interne omkostninger afholdes bl.a. gennem drifts-/projektbevillinger til de selvstændige resultatenheder: sekretariatet og publikationsafdelingen, der er kommenteret nærmere nedenfor.

a. Nordisk Ministerråds sekretariat

13. Rigsrevisionen har tidligere anbefalet, at reglerne omkring udbetaling af godtgørelse ved medarbejders fratrædelse, herunder reglerne om anvendelse af bundfradrag, bliver tydeliggjort og indføjet i personalehåndbogen, så der er overensstemmelse mellem den faktiske procedure ved udbetaling af godtgørelsen og beslutningsgrundlaget for anvendelse af bundfradraget. Forholdet om anvendelse af et ekstra bundfradrag ved fratrædelse er endnu ikke indskrevet i personalehåndbogen. Rigsrevisionen har fået oplyst, at en ny personalehåndbog er under udarbejdelse og vil foreligge i efteråret 2009. I den nye udgave vil forholdet om godtgørelse mv. ved medarbejders fratrædelse blive konkretiseret. Vi vil følge forholdet.

Rigsrevisionen har endvidere konstateret, at der i årets løb er beregnet svensk social afgift. Afgiften er ikke afregnet løbende, men er blevet afregnet i 2009. Rigsrevisionen skal henstille, at der løbende afregnes svensk afgift.

Ved Rigsrevisionens stikprøvevise gennemgang af lønomkostningerne har vi konstateret manglende afgiftsberegning for en medarbejders personlige tillæg gennem længere tid. Vi har henstillet, at forholdet undersøges nærmere, og at forholdet berigtiges.

Rigsrevisionen har gennemgået afstemningen mellem lønsystemet og bogføringen og har fundet overensstemmelse mellem de 2 datamaterialer. Derimod er vi blevet opmærksomme på, at det ikke er muligt at foretaget en direkte afstemning mellem Nordisk Ministerråds lønsystem og registreringerne i det offentlige E-indkomssystem, der administreres af SKAT. Vi har på det foreliggende grundlag ikke været i stand til at identificere årsagen til den opståede difference, der primært vedrører registreringen af honorarer, og har anbefalet, at Nordisk Ministerråds personaleafdeling får løst forholdet i samarbejde med SKAT.

Rigsrevisionen har tidligere anbefalet, at skattefrie tillæg indberettes korrekt, så løn, inkl. udlandstillæg og børnetillæg, sociale afgifter, rejsegodtgørelse mv., der oplyses til de offentlige myndigheder, er i overensstemmelse med årsregnskabet udvisende. Vi har ved revisionen af årsregnskabet for 2008 konstateret, at de skattefrie tillæg fortsat ikke indberettes, hvilket ikke er tilfredsstillende. Nordisk Ministerråds personalechef har oplyst, at forholdet vil blive undersøgt og afklaret med SKAT. Vi vil følge forholdet.

14. Ved Rigsrevisionens revision af årsregnskabet for 2007 konstaterede vi, at der var indgået en finansiel leasingaftale. Det er efter reglerne for Nordisk Ministerråd ikke muligt at indgå aftaler om etablering af låneforhold, herunder oprettelse af finansiel leasing, og Rigsrevisionen anbefalede, at aftalen blev opsagt hurtigst muligt. Vi har ved revisionen af årsregnskabet for 2008 konstateret, at den pågældende aftale ikke kan siges op uden unødige, store omkostninger, hvilket vi har taget til efterretning.

Rigsrevisionen har ved revisionen af årsregnskabet for 2008 konstateret, at Nordisk Ministerråds sekretariat i løbet af 2008 har indgået nye leasingaftaler om it-udstyr mv. I en af aftalerne indgår et element af finansiel leasing. Rigsrevisionen finder det ikke tilfredsstillende, at der – trods tidligere anbefaling om at undlade indgåelse af finansielle leasingaftaler – alligevel er indgået en sådan aftale i 2008. Rigsrevisionen skal derfor igen tilkendegive, at aftalen ikke er i overensstemmelse med reglerne for Nordisk Ministerråd. Desuden finder vi, at indgåelse af finansielle leasingaftaler ikke er i overensstemmelse med MR-SAM's ønske om at nedbringe likviditeten i Nordisk Ministerråd.

b. Nordisk Ministerråds publikationsafdeling

15. I forbindelse med vores revision af tilgodehavender for salg af publikationer har vi gennemgået boniteten af de samlede tilgodehavender. Samtidig har vi gennemgået den af Nordisk Ministerråds økonomiafdeling foretagne reservation på tilgodehavenderne. Det er vores vurdering, at den foretagne reservation er forsvarligt og tilstrækkeligt opgjort.

B. Den samlede balance

16. De likvide midler på 240.975 tkr. udgør hovedparten (82,1 %) af de samlede aktiver på 293.390 tkr. pr. 31. december 2008. De likvide midler er faldet med 10.202 tkr. i forhold til 2007, hvilket bl.a. skyldes MR-SAM's beslutning om at nedbringe likviditeten i Nordisk Ministerråd gennem underbudgettering af finansieringen af årets aktiviteter med 70.000 tkr. Modsat er der en stigning i leverandørgæld mv. på 37.239 tkr. samt en stigning i disponerede, men ikke udbetalte projektmidler pr. 31. december 2008 på 20.184 tkr. Hertil kommer almindelige fluktuationer i balanceposterne.

Størstedelen af de likvide midler placeres på kortløbende aftalekonti for at opnå bedst mulig forrentning, der gennemsnitligt har været på 4,4 % i 2008.

Vi har indhentet engagementsoplysninger fra Nordisk Ministerråds bankforbindelser og fået bekræftelse på, at alle engagementer er korrekt medtaget i årsregnskabet.

17. Fordringer udgør i alt 52.249 tkr. i 2008 mod 49.768 tkr. i 2007. Den største enkeltpost er tilgodehavender i EU for kontrakter vedrørende European Humanities University i Vilnius på 27.508 tkr., hvor indbetalinger sker i henhold til kontrakterne. Den regnskabsmæssige modpost er optaget under passiverne som kontraktgæld, jf. pkt. 21. Tilgodehavendet er afstemt til de underliggende kontrakter.

Som en ny post er indregnet en mellemregning på 2.982 tkr. vedrørende det selvstændige projekt EHU Trust Fund, hvor Nordisk Ministerråd forestår den administrative styring af projektet. Regnskabsafleggelsen for EHU Trust Fund indgår ikke som led i regnskabsafleggelsen for Nordisk Ministerråd. Rigsrevisionen har afstemt mellemregningen til regnskabet for EHU Trust Fund.

Herudover er der i fordringerne indregnet personalefordringer på 339 tkr., forudbetalt løn på 4.183 tkr. for januar 2009, øvrige fordringer på 14.421 tkr. samt forudbetalte omkostninger og periodeafgrænsningsposter på 2.816 tkr.

18. Øvrige fordringer indeholder bl.a. momstilgodehavende for 3. og 4. kvartal 2008 på i alt 2.453 tkr. Ved vores revision har vi konstateret, at momstilgodehavendet ikke er blevet udbetalt endnu. Vi har fået oplyst, at årsagen skyldes en intern fejl i Udenrigsministeriet, og at udbetaling snarest vil finde sted efter Udenrigsministeriets godkendelse af momsbeløbet. Vi skal i den forbindelse anbefale, at der etableres procedurer, der fremover sikrer en opfølgning på udbetaling af momsrefusion i rette tid.

19. Periodeafgrænsningsposter og forudbetalte omkostninger vedrører omkostninger, der er registreret i 2008, men som vedrører regnskabsåret 2009.

Vi har konstateret, at der også i 2008 er foretaget en grundig periodisering af omkostninger i forbindelse med regnskabsaflægningen. Vi finder det tilfredsstillende, at Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har fokus på området.

20. Leverandørgæld og skyldige projektmidler til udbetaling mv. udgør i alt 77.291 tkr. i 2008 mod 27.743 tkr. i 2007. En væsentlig årsag til stigningen i regnskabsposten skyldes indbetaling af midler for 1. kvartal 2009 fra et af medlemslandene med 42.284 tkr. I lighed med tidligere år er der mange skyldige projektmidler, hvor anmodning om udbetaling er fremsat før 31. december 2008, men hvor udbetaling først sker i 2009.

Vi har gennemgået leverandørgælden for eventuel kursregulering af gældsposter i fremmed valuta. Vores gennemgang har medført en kursregulering, der er indarbejdet i årsregnskabet. Vi har anbefalet, at Nordisk Ministerråd fremover er opmærksom på forholdet.

21. Gæld til eksterne projekter er kontraktmæssige forpligtelser vedrørende European Humanities University i Vilnius, hvor finansieringen primært sker fra EU. Gælden nedbringes successivt i takt med de kontraktmæssige terminer for udbetalinger i forhold til det realiserede forbrug. Gælden er afstemt til de underliggende kontrakter.

22. Skyldige projektmidler udgør 247.957 tkr. i 2008 mod 227.773 tkr. i 2007. Rigsrevisionen har påset, at bogføringen er i overensstemmelse med de samlede projektoversigter, samt stikprøvevist efterprøvet, om udbetalinger sker på korrekt grundlag i henhold til projektkontrakterne. Vores stikprøvevise gennemgang af gamle projektsaldi har givet anledning til en anbefaling om, at Nordisk Ministerråds sekretariat i løbet af 2009 gennemgår gamle projekter med henblik på identifikation af eventuelt ubrugte projektmidler, der skal tilbageføres. Vi vil følge op på forholdet ved revisionen af årsregnskabet for 2009.

23. Ikke-disponerede midler udgør i alt 38.448 tkr. i 2008 mod 33.861 tkr. i 2007. For 2008 udgør sekretariatets og publikationens andel 8.362 tkr. De resterende 30.086 tkr. vedrører projekter og udgør den del af budgetmidlerne, der ikke er disponeret til specifikke formål ved årets udgang. Midlerne bliver reserveret til anvendelse ved nye projekter inden for budgetrammen for det enkelte fagområde.

24. Dispositionspuljen udgør 8.360 tkr. i 2008 mod 5.468 tkr. i 2007. Dispositionspuljen opgøres i overensstemmelse med økonomireglementet for tilbageførsel af udisponerede midler. Af beløbet vil i alt 5.468 tkr. være til disposition ved budgetlægningen for 2009.

Rigsrevisionen har af Nordisk Ministerråds sekretariat fået oplyst, at der påtænkes en ændring af økonomireglementet, der kan medføre en tilbageførsel af udisponerede midler direkte inden for en total ramme på 35.000 tkr. med henblik på yderligere nedbringelse af Nordisk Ministerråds likviditet. Rigsrevisionen vil følge forholdet og skal i den forbindelse henlede opmærksomheden på, at den kortfristede gæld allerede nu overstiger omsætningsaktiverne i årsregnskabet for 2008 med 63.875 tkr.

25. Nordisk Ministerråds egenkapital udgør ÷110.518 tkr., svarende til det afskrevne krav på landene i 2005 på +50.000 tkr., hvortil årets resultat for 2008 på ÷60.518 tkr. er tillagt.

Efter økonomireglementets bestemmelser omkring overførte midler og egenkapital kan der opbygges en positiv eller negativ egenkapital i Nordisk Ministerråds årsregnskab. Det er herefter MR-SAM, der i forbindelse med godkendelse af årsregnskabet samtidig træffer beslutning om disponering af årets resultat. En negativ egenkapital kan fordres udlignet, såfremt likviditeten betinger dette.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at den regnskabsmæssige behandling af kapitalforholdene i Nordisk Ministerråds årsregnskab, som er defineret i økonomireglementet, er i overensstemmelse med regnskabspraksis.

IV. Den udførte revision

A. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse

26. Det er revisionens formål at påse, om det af ledelsen aflagte regnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglement, og om årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

Revisionen omfatter ledelsens årsberetning, resultatopgørelse og balance samt noter. Årsregnskabet med revisionspåtegning indgår som en del af den samlede beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed for 2008, der afgives i august 2009.

27. Revisionen er udført efter de gældende regler i det internordiske revisionsreglement og er tilrettelagt og udført med henblik på at kunne tage stilling til, om årsregnskabet indeholder væsentlige fejl og mangler.

Revisionen, der foretages i overensstemmelse med god offentlig revisionskik, har hovedsageligt omfattet regnskabsposter og områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler.

28. Forekommer der tilsigtede fejl og mangler, vil der være risiko for, at disse forbliver uopdagede. Det er Nordisk Ministerråds ansvar at tilrettelægge hensigtsmæssige registrerings-systemer, forretningsgange og interne kontroller med henblik på at forebygge og opdage såvel tilsigtede som utilsigtede fejl og mangler samt at påse, at disse overholdes.

Revisionen udvides, hvis der under revisionen konstateres unøjagtigheder, som vækker mistanke om uregelmæssigheder. Revisionen har ikke givet anledning til en sådan udvidelse.

29. I forbindelse med revisionen er Nordisk Ministerråds regnskabsmæssige registrerings-systemer og interne kontroller gennemgået og vurderet. Det økonomisystem, der anvendes i Nordisk Ministerråd, er bl.a. baseret på digitale godkendelses- og anvisningsprocedurer i forbindelse med den regnskabsmæssige registrering. På grundlag af vores revision finder vi, at der generelt er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data.

Revisionen er udført dels i årets løb, dels i forbindelse med årsafslutningen.

B. Risikofyldte områder

30. Vores strategi for tilrettelæggelse af revisionen er fastlagt med henblik på at fokusere på risikofyldte områder. De risikofyldte områder har været:

- løn- og personaleområdet
- fordringer, periodeafgrænsningsposter, skyldige projektkostninger og kreditorer
- Nordisk Ministerråds interne kontroller, der omfatter de overordnede kontroller samt kontroller på specifikke regnskabsmæssige områder.

C. Revisionens udførelse

31. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurerne i forbindelse med regnskabsudarbejdelsen samt en stikprøvevis gennemgang af dokumentationen for de i årsregnskabet anførte oplysninger og beløbsangivelser, herunder kontrol af aktivernes tilhørsforhold, tilstedeværelse og værdiansættelse. Vi har påset, at de gældsposter og øvrige forpligtelser, der os bekendt påhviler Nordisk Ministerråd, er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

Herudover har vi stikprøvevist påset, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, og om dispositionerne er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

32. Revisionen af balanceposter er foretaget ved revision af enkeltposter og i videst muligt omfang ved afstemning til eksterne oplysninger.

Fordringer er afstemt til eksterne oplysninger samt til dokumenterede opgørelser i Nordisk Ministerråd. Endvidere er varefordringer stikprøvevist verificeret til indbetalinger i 2009. Herudover er der gennemgået bogføringsbilag før og efter statusdagen for vurdering af, om der er foretaget korrekt periodisering. I det omfang den daglige ledelse har foretaget skønsmæssig vurdering ved værdiansættelsen af balanceposter, har vi gennemgået den underliggende vurdering.

Skyldige projektkostninger er stikprøvevist revideret ved gennemgang af den enkelte projektsag fra kontrakt og sagsbehandling til udbetalingstidspunkt og eventuelt afslutningstidspunkt. Herudover er der foretaget en samlet afstemning mellem årsregnskabet og de projektlister, der er udsendt til de nordiske landes rigsrevisioner, jf. pkt. 44.

Vare- og omkostningskreditorer er stikprøvevist revideret til eksterne oplysninger samt til betalinger i 2009.

33. Revisionen af forretningsgange og interne kontroller er foretaget på specifikke regnskabsmæssige områder, herunder tilbageførte budgetmidler, rejse- og personaleomkostninger, periodisering, kreditorer og skyldige omkostninger samt likviditetsområdet, herunder betalingsforretninger.

Revisionen er foretaget ved stikprøvevis revision af enkeltposter med henblik på verifikation af overholdelse af reglerne for rekvirition, godkendelse, registrering, anvisning og betaling af varer og tjenesteydelser. Revisionen er suppleret med regnskabsanalyse på regnskabspostniveau.

Revisionen har endvidere omfattet en gennemgang af, om registrering af omkostningerne i økonomisystemet er kommet korrekt til udtryk i årsregnskabet.

På grundlag af vores undersøgelser finder vi, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller ved regnskabsførelsen og regnskabsafleggelsen i videst muligt omfang sikrer regnskabet rigtighed, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

D. Redegørelse om forvaltningsrevision

34. Ud over den finansielle revision omfatter revisionen en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Samtidig er formålet med revisionen at foretage en vurdering af, hvorvidt der for udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Ministerråd, og om oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2008.

35. Rigsrevisionen har påset, om der er modtaget momsrefusion i henhold til særlige regler, der gælder for Nordisk Ministerråd, og om refusionerne opgøres og afregnes i henhold til reglerne. Vi henviser til pkt. 18.

36. Rigsrevisionen har ved stikprøver gennemgået rejse-, opholds- og repræsentationsudgifter for at påse, om der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Ministerråds midler.

37. Ved vores revision er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2008 af rejse-, opholds- og repræsentationsudgifter samt af momsrefusionerne ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i rapporteringen om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende. Rigsrevisionen har bl.a. påset, at indbetalinger fra medlemslandene er i overensstemmelse med det vedtagne budget for 2008, og vi har stikprøvevist påset, at disponeringer til projekter inden for de enkelte ministerråd sker på grundlag af ministerrådets beslutninger, og at de samlede disponeringer fremgår af årsregnskabet.

V. Nordisk Ministerråds kontorer

38. Rigsrevisionen besøger Nordisk Ministerråds kontorer i Baltikum og Nordvestrusland i en turnusordning, så det enkelte kontor besøges hvert 2. år. I 2008 aflagde Rigsrevisionen besøg ved Nordisk Ministerråds kontor i Tallinn og Skt. Petersborg. Vi konstaterede, at man i begge kontorer i vid udstrækning havde efterkommet vores anbefalinger fra det foregående besøg i 2006.

39. I forbindelse med vores besøg kunne vi konstatere, at der fortsat var mangler ved regnskabsopstillingen i kontorerne. I tilknytning til vores besøg har Rigsrevisionen fra Nordisk Ministerråds økonomiafdeling fået oplyst, at kontorerne i Baltikum og Nordvestrusland har fået bistand fra økonomiafdelingen i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2008, hvilket vi finder tilfredsstillende.

40. Ved kontoret i Tallinn konstaterede vi, at der var indeholdt lønomkostninger i projektet Nordprolink, hvilket ikke er i overensstemmelse med kontrakten med Nordisk Ministerråd. Vi har henstillet, at forholdet berigtiges. Desuden konstaterede vi, at kontoret ved et NGO-projekt ikke havde beregnet sig det kontraktmæssige overhead til dækning af kontorets omkostninger. Idet omkostningerne var betydelige, anbefalede vi, at der blev beregnet overhead.

Endelig anbefalede Rigsrevisionen, at der blev foretaget ugentlige backups af it-data, og at backupmedierne blev opbevaret på et andet sted end i kontorets gamle dokumentskab.

41. Ved kontoret i Skt. Petersborg konstaterede vi bl.a., at der var fejl i bogføringen, hvilket medførte forkerte økonomiske rapporter til Nordisk Ministerråd. Vi har anbefalet, at forholdet løses sammen med Nordisk Ministerråd.

Rigsrevisionen konstaterede endvidere ved gennemgangen af årsregnskabet for 2007, at det indeholdt fejl, da der bl.a. var foretaget en regnskabsmæssig henlæggelse vedrørende fremtidige it-anskaffelser. Fejlen burde have været afdækket ved Nordisk Ministerråds gennemgang af kontorets årsregnskab. Rigsrevisionen finder det ikke tilfredsstillende og forventer, at lignende forhold ikke opstår fremover, da der nu er mere dialog mellem kontoret og Nordisk Ministerråds økonomiafdeling omkring regnskabsaflæggelsen.

Kontorets nuværende lejekontrakt med det Svenske Hus i Skt. Petersborg udløber den 30. juni 2009. Rigsrevisionen har fra kontoret fået oplyst, at der er sket genforhandling af kontrakten, og at lejemålet fortsætter. Der har i den forbindelse været undersøgt alternative lejemål, der dog har været dyrere. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at der er taget skyldige økonomiske hensyn i forbindelse med lejeforholdene.

Endelig anbefalede Rigsrevisionen, at password for adgang til kontorets økonomisystem bliver ændret periodisk, da det ikke har været ændret siden implementeringen af systemet i 2006.

42. Rigsrevisionen vil følge op på de omtalte forhold ved næste revisionsbesøg ved kontorerne.

VI. Revision af Nordisk Ministerråds institutioner, enkeltprojekter mv.

A. Generelt

43. Ansvar for revisionen af regnskaber for institutioner, der er beliggende i Norden, er placeret hos den statslige revisionsmyndighed i institutionens domicilland. Efter aftale med vedkommende rigsrevision kan revisionen dog varetages af et privat, anerkendt revisionsfirma.

Enkeltprojekter mv. revideres som hovedregel stikprøvevist af de enkelte landes rigsrevisioner som led i revisionen af regnskaberne for de pågældende institutioner eller forvaltningsorganer, hvortil et projekt er knyttet. For så vidt angår projekter, støtteordninger mv., der ikke er henlagt til statslige institutioner, varetages revisionen af private revisorer. Rigsrevisionen reviderer de projekter, der administreres af Nordisk Ministerråds sekretariat.

44. Vi videresendte den 26. februar 2009 en oversigt fra Nordisk Ministerråds sekretariat over projekter for 2008, fordelt på de enkelte lande, til de nordiske rigsrevisioner til brug for deres projektrevisioner. Vi har konstateret, at Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har tilstræbt at give så korrekte oplysninger om projekterne som muligt som grundlag for de nordiske rigsrevisioners arbejde, hvilket vi finder tilfredsstillende.

B. Nordisk Ministerråds institutioner

45. Ved afslutning af revisionen af en institutions årsregnskab afgives en revisionspåtegning, der efter behov kan suppleres med en revisionsrapport.

46. Der er én fællesnordisk institution i Danmark, Nordisk Uddannelsescenter for Døvblindepersonale, der revideres af Rigsrevisionen. Rigsrevisionen har for 2008 afgivet en revisionspåtegning uden forbehold, men med en supplerende oplysning om nedlæggelsen af institutionen i 2009 og den eventuelle påvirkning heraf for årsregnskabet for 2008.

47. Der er 5 fællesnordiske institutioner i Finland, hvoraf de 4 revideres af eksterne, autoriserede revisorer, mens én revideres af Statens Revisionsverk.

Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger for alle institutionerne for regnskabsåret 2008.

48. Nordens Hus på Island revideres af Ríkisendurskoðun.

Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger for institutionen for regnskabsåret 2008.

49. Riksrevisjonen varetager revisionen af de 5 nordiske institutioner, der er beliggende i Norge. Der er afgivet revisionspåtegninger uden forbehold og supplerende oplysninger for 4 institutioner. For én institution er der taget forbehold for, at såvel årets resultat som egenkapitalen kan være opgjort for lavt.

Herudover har Riksrevisjonen revideret og afgivet revisionspåtegninger vedrørende Nordisk Metodikkomité for Næringsmidler og Nordisk Film- & TV-Fond, der ikke formelt har status som institutioner i Nordisk Ministerråds budgetsystem. For Nordisk Film- & TV-Fond er der afgivet revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger. For Nordisk Metodikkomité for Næringsmidler er der afgivet en supplerende oplysning om, at årsregnskabet er aflagt efter bestemmelserne i Nordisk Ministerråds økonomireglement før ændringerne i oktober 2007, hvilket betyder, at årsregnskabet ikke er opstillet efter bestemmelserne i institutionshåndbogen. Ligeledes er principperne om periodiseringer ikke taget i anvendelse.

50. De 4 nordiske institutioner, der er beliggende i Sverige, revideres af Riksrevisjonen. Riksrevisjonen har for alle 4 institutioner afgivet revisionspåtegninger uden forbehold og supplerende oplysninger.

51. De 3 selvstyreområder Færøerne, Grønland og Åland reviderer hver en nordisk institution.

For institutionerne på Færøerne og Grønland varetages revisionen af private revisorer, mens revisionen af institutionen på Åland varetages af Revisionsbyrå fra Ålands landskapsstyrelse.

Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger for alle institutioner.

a. Bemærkninger vedrørende revisionen af udvalgte institutioner mv.

Nordisk Uddannelsescenter for Døvblindepersonale (NUD), Danmark

52. NUD ophørte som selvstændig nordisk institution pr. 1. januar 2009 og har fortsat sin virksomhed som datterinstitution til den nordiske institution Nordisk Velfærdscenter (NVC) i Stockholm. Det er Rigsrevisionens vurdering, at institutionens ophør som selvstændig nordisk institution pr. 1. januar 2009 ikke har haft indflydelse på værdiansættelsen af aktiver og passiver i institutionens årsregnskab for 2008.

Kulturkontakt Nord (NKK), Finland

53. Statens Revisionsverk bemærker, at der ikke er overensstemmelse mellem det modificerede regnskabsprincip, der anvendes i NKK, og Finlands bogføringslov. Desuden er NKK's skattemæssige status uklar.

Nordiskt Genresurscenter (NordGen), Sverige

54. Riksrevisjonen har konstateret, at NordGen blev stiftet den 1. januar 2008 ved sammenlægning af 3 institutioner. Revisionen har i 2008 været koncentreret om projekter finansieret med eksterne projektmidler. Revisionen har givet anledning til bemærkninger omkring projektstyringen, som bør ændres.

Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer (NIOM), Norge

55. Riksrevisjonen har taget forbehold i påtegningen, idet der er tvivl om periodisering af indtægter knyttet til institutionens produktdatabase samt opgørelse af momsfradrag for anskaffelser. Riksrevisjonen har anmodet om, at der foretages en ny beregning heraf.

Nordens Hus på Island, Island

56. Nordens Hus har i 2008 fået fremrykket udbetaling af budgetmidler, idet der primo året uretmæssigt var stiftet et banklån. Ríkisendurskoðuns revisionsrapport viser bl.a., at adgang til institutionens bankkonti bør begrænses, at der mangler fakturaer som grundlag for indtægtsregistreringen, at fordringer og kreditorgæld skal afstemmes jævnligt, og at originale fakturaer skal bruges ved registrering af udgifter.

C. Enkeltprojekter mv.

57. I projektbevillingerne indgår midler til et betragteligt antal mindre, enkeltstående projekter af midlertidig karakter. Herudover er der midler til et mindre antal institutionslignende bidragsmodtagere og til forskellige støtteordninger.

58. Bevillingerne til projekter, støtteordninger mv. administreres dels af Nordisk Ministerråds sekretariat, dels af en række statslige, kommunale eller private institutioner, hovedsageligt i de nordiske lande.

59. Rigsrevisionen har i forbindelse med revisionen for 2008 gennemgået et antal projekter i Nordisk Ministerråds sekretariat. Vi har konstateret, at projekterne behandles tilfredsstillende i Nordisk Ministerråds sekretariat, herunder at der bl.a. foreligger tilfredsstillende projektkontrakter, og at udbetalinger sker på grundlag af godkendte anvisninger. For så vidt angår projektstyring, herunder endelige afrapporteringer og godkendte regnskaber for afsluttede projekter, henvises til bemærkningerne i pkt. 22.

Det er vores vurdering, at de bevilgede midler er disponeret i overensstemmelse med projektkontrakten, at der ved projekterne er taget skyldige økonomiske hensyn, og at de indsendte projektrenskaber har været undergivet betryggende revision.

60. I de korte sammendrag om revisionen, som Rigsrevisionen har modtaget fra de andre nordiske landes rigsrevisioner, er der enkelte generelle bemærkninger vedrørende revisionen af projekter.

61. Riksrevisionen i Sverige har ud fra en særskilt vurdering udtaget 7 projekter til revision for 2008.

Konklusionen er, at de interne kontroller og regnskabsaflæggelsen hos modtagerne er tilfredsstillende. Ligeledes er Nordisk Ministerråds styring og opfølgning på projekterne tilfredsstillende.

62. Landsgrannskoðanin på Færøerne har gennemgået i alt 7 projekter med relation til Færøerne. Landsgrannskoðanin har ikke haft bemærkninger til de gennemgåede projekter.

VII. Andre oplysninger mv.

A. Eftersyn af Nordisk Ministerråds protokoller

63. Rigsrevisionen har påset, at der føres protokol for afholdte møder i Nordisk Ministerråd (samarbejdsministrene og Nordisk Samarbejdskomité), og at beslutninger vedtaget på møderne er kommet rigtigt til udtryk i regnskabet. Vi har læst protokollerne for 2008.

B. Overholdelse af lovgivningen

64. Den daglige ledelse har skriftligt erklæret, at der ledelsen bekendt ikke har været aktuelle eller mulige overtrædelser af lovgivningen, hvis konsekvenser skal overvejes i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision:

- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Ministerråd udøves aktiviteter, der strider imod lovgivningen
- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer, at medlemmerne af ledelsen eller NSK/MR-SAM for Nordisk Ministerråd kan ifaldes erstatnings- og/eller strafansvar
- ikke blevet bekendt med overtrædelse af bogføringsloven i Nordisk Ministerråd.

C. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet

65. Vi har med Nordisk Ministerråds ledelse drøftet risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet som følge af besvigelser eller fejl. Formålet med drøftelserne er at opnå en forståelse af ledelsens vurdering, dels af risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser og fejl, dels af kontrolforanstaltninger til forebyggelse heraf.

Ledelsen har over for os bekræftet sit ansvar for udformning, implementering og vedligeholdelse af regnskabs- og kontrolsystemer med henblik på at forebygge og opdage besvigelser og fejl, og at den ikke har kendskab til eller formodning om besvigelser af betydning for årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Ministerråd foregår besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet.

D. Ledelsens regnskabserklæring

66. Rigsrevisionen har indhentet en regnskabserklæring fra generalsekretæren og den økonomiansvarlige i Nordisk Ministerråds sekretariat.

Den skriftlige erklæring er tilfredsstillende og omfatter årsregnskabet fuldstændighed og andre områder, hvor det er vanskeligt at opnå revisionsbevis.

E. Ikke-korrigerede forhold

67. Vi skal som led i revisionen oplyse MR-SAM, om der er forhold, der ikke er korrigeret i årsregnskabet, fordi den daglige ledelse har vurderet dem for værende uvæsentlige både enkeltvist og sammenlagt for årsregnskabet som helhed.

Denne oplysning skal gives med henblik på at sikre, at MR-SAM er orienteret om og kan tilslutte sig den af den daglige ledelse foretagne vurdering.

Alle forhold er korrigeret i det foreliggende årsregnskab.

F. Afsluttende bemærkninger

68. I henhold til § 21 i Nordisk Ministerråds økonomireglement skal vi erklære at have modtaget alle de oplysninger, der under revisionen er anmodet om.

København, den 29. juni 2009



Kontrolkomiteens betænkning over

Rigsrevisionens beretning over Nordisk Råds regnskab 2008

1. Kontrolkomiteens forslag

Kontrolkomiteen foreslår, at

Nordisk Råd beslutter,

at tage regnskab og revisionsberetning for Nordisk Råd 2008 til efterretning

2. Generelle synspunkter

Rigsrevisionen har revideret Nordisk Råds årsregnskab for regnskabsåret 2008. Revisionsberetningen har været sendt til Nordisk Råds sekretariat for kommentarer, som Rigsrevisionen i størst mulige grad har indarbejdet i den endelige revisionsberetning. De øvrige nordiske rigsrevisioner har også fået et udkast til høring.

Årsregnskabet viser et overskud på 375 tkr. og en egenkapital på 3.875 tkr. Der er et fald i forhold til 2006, hvor overskuddet var på 1.255 tkr. Det skyldes primært, at omkostningerne i 2008 indeholder omkostninger på 1.901 tkr til en række særlige initiativer, som bl.a. en opinionsundersøgelse, et webprojekt samt øgede journaliststipendier.

Nordisk Råds samlede indtægter udgør 33.344 tkr i 2008, hvoraf bidragene fra de nationale parlamenter udgør 30.660 tkr. De nationale bidrag blev fastsat af præsidiet d. 25. september 2007.

Rigsrevisionen har konstateret, at Nordisk Råds regnskabsinstruks ikke er opdateret siden 1. april 2001. Det bliver anbefalet, at regnskabsinstruksen opdateres, så den afspejler de nuværende forretningsgange og interne kontroller, bl.a. som følge af implementeringen af et nyt økonomisystem og udskiftning af personale siden 2001.

Der har generelt været færre omkostninger til rejser og ophold samt til tolke mv. for de forskellige udvalg. Videre har der været færre omkostninger i tilknytning til Østersøsamarbejdet, Globaliseringsgruppen og det Nordlige Dimensionsarbejde, mens der har været en stigning i omkostningerne til bl.a. Arktisk Samarbejde.

Nordisk Råd

C 4/kk

Behandles i:
Kontrolkomiteen

J.nr. 09-00186-3

Rigsrevisionen har også kigget på Stipendieordningen for parlamentarikere fra nærområderne, selvom dette regnskab ligger udenfor Nordisk Råds regnskab. Stipendiemidlerne finansieres gennem budgetmidler fra Nordisk Ministerråd, men forvaltningen af budgetmidlerne sker gennem Nordisk Råd. Indtægterne i stipendieordninger er på 657 tkr, hvoraf 57 er renteindtægter. Der blev uddelt 152 tkr i stipendier, hvorved årets resultat bliver 505 tkr, som tillægges egenkapitalen. Rigsrevisionen bemærker, at der sker en akkumulering af overskud, idet aktiviteterne ikke har været på et niveau, så de enkelte års indtægter er blevet brugt til formålet. Det anbefales, at der fremover er fokus på at få informeret tilstrækkeligt om Stipendieordningen, så aktiviteterne står i passende forhold til indtægterne.

Rigsrevisionen finder som helhed, at der er etableret tilstrækkelige og forsvarelige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data.

3. Rigsrevisionens konklusion

Revisionen skal påse, at det aflagde regnskabet er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Råds økonomireglement, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Råds resultat og økonomiske stilling pr 31. december 2008. Rigsrevisionen konkluderer, at revisionen ikke har givet anledning til anmærkninger eller forbehold.

4. Kontrolkomiteens synspunkter

Kontrolkomiteen konstaterer, at Rigsrevisionen har få bemærkninger til Nordisk Råds regnskab. Kontrolkomiteen anbefaler, at Nordisk Råd følger op på de bemærkninger der er, og ligesom Rigsrevisionen vil Kontrolkomiteen følge op på disse i næste år.

Kontrolkomiteen konstaterer, at årsregnskabet for 2008 viser et overskud på 375 tkr mod 1.255 tkr i 2007.

5. Sammenfatning og Konklusion

Kontrolkomiteen er enig i Rigsrevisionens konklusion om, at Nordisk Råds regnskab er aflagt i overensstemmelse med gældende regler, og at de giver et korrekt billede af Nordisk Råds økonomiske resultat for 2008 og den finansielle stilling 31. december 2008.

Kontrolkomiteen foreslår, at

Nordisk Råd beslutter,

at tage regnskab og revisionsberetning for Nordisk Råd 2008 til efterretning

Stockholm den 28. september 2009

Sigrun Eng (A)

Billy Gustafsson (S)

Bjarne Kallis (kd), næstformand

Ulla Karvo (saml) formand

Gunilla Tjernberg (kd)

Kristen Touborg (SF)

RIGSREVISIONEN



Beretning til Nordisk Råd og om revisionen
af Nordisk Råds regnskab for 2008

Juni
2009

revision

revision

revision

"Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelsen og pagineringen i Blå Bok."

Indholdsfortegnelse

I.	Revision af årsregnskabet for 2008	1
A.	Indledning	1
B.	Konklusion på den udførte revision.....	1
II.	Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2008	2
A.	Regnskabsmæssige forhold mv.....	2
B.	Samarbejdsaftale mv.	2
III.	Kommentarer til årsregnskabet.....	2
A.	Resultatopgørelsen.....	2
B.	Balancen	3
C.	Stipendieordningen	4
D.	Baltic Sea Parliamentary Conference.....	5
IV.	Den udførte revision.....	5
A.	Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse	5
B.	Risikofyldte områder	6
C.	Revisionens udførelse	6
D.	Redegørelse om forvaltningsrevision.....	7
V.	Andre oplysninger mv.	7
A.	Eftersyn af præsidiets protokoller	7
B.	Overholdelse af lovgivning	7
C.	Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet.....	8
D.	Ledelsens regnskabserklæring	8
E.	Ikke-korrigerede forhold	8
F.	Afsluttende bemærkninger	8

Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2008

I. Revision af årsregnskabet for 2008

A. Indledning

1. Rigsrevisionen afgiver hermed revisionsberetning for regnskabsåret 2008 til Nordisk Råd. Beretningen skal afgives til Nordisk Råd før 1. juli i året efter budgetårets udgang.

Beretningen har i udkast været fremsendt til Nordisk Råds sekretariat, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet i nærværende beretning, ligesom de øvrige nordiske rigsrevisioner har haft et udkast til høring.

2. Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i 2009, udviser et overskud på 375 tkr. og en egenkapital på 3.875 tkr. Årets resultat er overført til egenkapitalen.

B. Konklusion på den udførte revision

3. Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Råds aktiver, passiver og den finansielle stilling pr. 31. december 2008, og at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Vi er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2008 på de områder, vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i rapporteringen om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende for Nordisk Råds virksomhed i 2008.

Særlige forhold og kommentarer til årsregnskabet fremgår af henholdsvis kap. II og III, hvortil vi henviser.

4. Godkender præsidiet årsregnskabet i sin nuværende form på sit møde i september 2009, vil årsregnskabet være forsynet med en revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger.

Vi betragter med vores påtegning revisionen af årsregnskabet for Nordisk Råd for 2008 som afsluttet. Rigsrevisionen kan dog tage spørgsmål vedrørende dette og tidligere regnskabsår op til yderligere undersøgelser. I den forbindelse kan der fremkomme nye oplysninger, som kan give anledning til, at konkrete forhold, der er behandlet ved påtegningen, bliver vurderet på ny.

Vedrørende revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse henvises til kap. IV.

II. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2008

A. Regnskabsmæssige forhold mv.

5. Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2008 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Råds økonomireglement.

Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder m.m., er ligeledes uændret i forhold til sidste år.

6. Rigsrevisionen har konstateret, at Nordisk Råds regnskabsinstruks ikke er opdateret siden 1. april 2001. Vi skal i den forbindelse igen anbefale, at regnskabsinstruksen opdateres, så den afspejler de nuværende regnskabsmæssige forretningsgange og interne kontroller, bl.a. som følge af implementeringen af et nyt økonomisystem og udskiftning af personale siden 2001.

B. Samarbejdsaftale mv.

7. Nordisk Råds sekretariat og Nordisk Ministerråds sekretariat har siden 1997 haft en samarbejdsaftale om bl.a. løn- og økonomifunktionen, som Nordisk Ministerråds sekretariat mod betaling varetager for Nordisk Råds sekretariat.

8. Der er tidligere i Nordisk Råd foretaget periodiske budgetopfølgninger. Rigsrevisionen har konstateret, at sekretariaterne som følge af samarbejdsaftalen holder regnskabsmøder ca. hver anden måned, hvor bl.a. aktuelle økonomiske rapporter behandles. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at ledelsen i Nordisk Råd løbende har fokus på den økonomiske status.

III. Kommentarer til årsregnskabet

A. Resultatopgørelsen

9. Nordisk Råds resultat for 2008 er faldet i forhold til 2007 og udgør 375 tkr. i 2008 mod 1.255 tkr. i 2007.

10. De samlede indtægter udgør 33.344 tkr. i 2008, hvoraf bidragene fra de nationale parlamenter udgør 30.660 tkr. De nationale bidrag blev fastsat på præsidiets møde den 25. september 2007. Vi har påset, at landenes bidrag til Nordisk Råd svarer til den fordeling, som er fastlagt i økonomireglementet.

Renteindtægterne udgør 418 tkr., og den interne afgift udgør 2.202 tkr.

11. De samlede omkostninger udgør 32.969 tkr. i 2008 mod 32.024 tkr. i 2007, svarende til en stigning på 945 tkr. Stigningen skyldes primært, at omkostningerne i 2008 indeholder omkostninger på i alt 1.901 tkr. til en række særlige initiativer, der er vedtaget af præsidiets på deres møder den 20. september 2006, den 25. september 2007 og den 24. september 2008. Det vedrører bl.a. en opinionsundersøgelse, et webprojekt samt øgede journaliststipendier. Modsat har der været generelle besparelser for rådsorganernes og rådssekretariatets virksomhed samt overførsler på i alt 956 tkr.

12. Rådsorganernes samlede omkostninger udgør 5.582 tkr. i 2008, hvilket er 1.219 tkr. mindre end i 2007. Generelt har der været færre omkostninger til rejser og ophold samt til tolke mv. for de forskellige udvalg. Derudover har vi konstateret, at der for 2008 er færre omkostninger i tilknytning til Østersø-samarbejdet, Globaliseringsgruppen og det Nordlige Dimensionsarbejde, mens der har været en stigning i omkostningerne til bl.a. Arktisk Samarbejde.

Rigsrevisionen har konstateret, at der fortsat er tilfredsstillende dokumentation for refusioner til de enkelte landes sekretariater, hvilket vi finder tilfredsstillende.

13. Rådssekretariatets omkostninger udgør 20.397 tkr. i 2008 mod 18.254 tkr. i 2007. De væsentligste poster er lønomkostninger på 9.540 tkr., administrationsbidrag til Nordisk Ministerråds sekretariat på 2.977 tkr. samt andel af den fælles informationsvirksomhed med Nordisk Ministerråd på 3.976 tkr., der indeholder en andel af underskuddet for 2008 på i alt 26 tkr.

Rådssekretariatets omkostninger indeholder indirekte tilskud til Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC), idet der ydes sekretariatsbistand med lønandel til en seniorrådgiver samt dækning af diverse mindre mødeomkostninger mv. Fra 2009 er seniorrådgiveren udelukkende tilknyttet BSPC på konsulentbasis.

Rigsrevisionen har tidligere anbefalet, at reglerne omkring udbetaling af godtgørelse ved medarbejderes fratrædelse, herunder reglerne om anvendelse af bundfradrag, bliver tydeliggjort og indføjet i personalehåndbogen, så der er overensstemmelse mellem den faktiske procedure ved udbetaling af godtgørelsen og beslutningsgrundlaget for anvendelse af bundfradraget. Forholdet om anvendelse af et ekstra bundfradrag ved fratræden er endnu ikke indskrevet i personalehåndbogen. Rigsrevisionen har fået oplyst, at en ny personalehåndbog er under udarbejdelse og vil foreligge i efteråret 2009. I den nye udgave vil forholdet om godtgørelse mv. ved medarbejderes fratrædelse blive konkretiseret. Vi vil følge forholdet.

Derudover har vi ved vores gennemgang af personaleomkostningerne konstateret, at der i Nordisk Ministerråds sekretariat fortsat foretages gode afstemninger af løn og honorarer fra lønsystemet til økonomisystemet, hvilket vi finder tilfredsstillende. Vi skal dog anbefale, at der udarbejdes en egentlig instruks for lønafstemningerne, idet der bl.a. mangler formelle godkendelser af afstemningerne.

Rigsrevisionen har konstateret, at der fortsat er en tilfredsstillende styring af uddelte og udbetalte journaliststipendier, og at der er procedurer, der sikrer en tættere opfølgning på bevilgede og udbetalte stipendier. Dette har bl.a. resulteret i, at der i 2008 er identificeret ubenyttede stipendier fra tidligere år på 64 tkr., som er tilbageført. Vi finder det tilfredsstillende, at der er etableret en mere effektiv styring af journaliststipendierne.

Rigsrevisionen og ledelsen i Nordisk Råd har tidligere drøftet forholdet om medarbejdernes rejseudlæg i ferieperioder, hvor de enkelte rådgivere kan have forholdsvis store personlige udlæg til at dække Nordisk Råds aktiviteter. Vi har konstateret, at Nordisk Råds medarbejdere nu anvender Diners kreditkort i forbindelse med rejseaktiviteterne. Der er efter Rigsrevisionens vurdering fundet en brugbar løsning, og vi vil ved den fremtidige revision være opmærksom på administrationen heraf, herunder sikre os, at kreditkortene kun anvendes erhvervsmæssigt.

14. De samlede overførsler udgør 6.990 tkr. i 2008 mod 6.970 tkr. i 2007. Overførslerne dækker partistøtte med 5.700 tkr., bidrag til UNR med 450 tkr., bidrag til BSPC med 390 tkr. og journaliststipendier med i alt 450 tkr.

B. Balancen

15. Likvide midler udgjorde 3.514 tkr. pr. 31. december 2008 ud af Nordisk Råds samlede balancesum på i alt 5.488 tkr. De likvide midler er faldet med 530 tkr. fra 2007 til 2008. Dette skyldes bl.a. årets resultat samt nedbringelse af gæld til leverandører mv., hvor der var en enkeltstående større kreditorpost ved udgangen af 2007.

Vi har indhentet engagementsoplysninger fra Nordisk Råds bankforbindelser for at få bekræftelse på, at alle engagementer er korrekt medtaget i årsregnskabet. Vi har i den forbindelse også gennemgået fuldmagtsforholdene i relation til pengeinstitutkontiene og har konstateret, at fuldmagterne er uændrede siden oktober 2007, hvor der senest er sket udskiftning blandt fuldmagtshaverne. Fuldmagterne vurderes at være tilfredsstillende ud fra et arbejdsbetinget behov.

I forbindelse med vores gennemgang af afstemningerne for de likvide konti har vi konstateret, at afstemningerne mangler formelt indhold. Vi har anbefalet, at der fremover foretages en mere standardiseret form for afstemning af de likvide konti.

16. Mellemværende for løn udgør 841 tkr. og indeholder primært forudbetalt løn mv. for januar måned 2009.

17. Fordringer på 877 tkr. indeholder bl.a. momsrefusioner, udlæg for Stipendieordningen og BSPC samt almindelige fordringer. Ved vores revision har vi konstateret, at momstilgodehavendet på 97 tkr. ikke er blevet udbetalt endnu. Vi har fået oplyst, at årsagen skyldes en intern fejl i Udenrigsministeriet, og at udbetaling snarest vil finde sted efter Udenrigsministeriets godkendelse af momsbeløbet. Vi skal i den forbindelse anbefale, at der etableres procedurer, der fremover sikrer en opfølgning på udbetaling af momsrefusion i rette tid.

18. Periodeafgrænsningsposter mv. udgør 27 tkr. og indeholder forudbetalte omkostninger, der kan henføres til 2009.

19. Leverandørgæld udgør 548 tkr. og er 1.028 tkr. mindre end i 2007. Faldet skyldes primært en enkelt større leverance i december 2007, der blev betalt i starten af 2008. Gælden er stikprøvevist revideret til eksterne bilag og betalinger i 2009.

20. Periodeafgrænsninger og skyldige omkostninger udgør 1.032 tkr. I beløbet er indregnet hensættelse til personaleforpligtelser på 383 tkr.

21. Egenkapitalen, der også omfatter hensættelser af tidligere års overskud til anvendelse til specifikke formål, udgør 3.875 tkr. efter overførsel af årets resultat på 375 tkr.

Ved vores gennemgang af egenkapitalen har vi konstateret, at præsidiet den 24. september 2008 vedtog at disponere hele overskuddet for 2007 på 1.255 tkr. til særlige initiativer i tilknytning til de tidligere disponeringer af overskuddene fra 2005 og 2006 på 2.245 tkr., jf. pkt. 11.

De faktiske omkostninger i 2008 til de særlige initiativer udgør i alt 1.901 tkr., som er indregnet i årets resultat. De resterende omkostninger til initiativerne forventes afholdt i de kommende år, da de skal være afholdt senest 3 år efter disponeringen.

C. Stipendieordningen

22. I forbindelse med aflæggelsen af årsregnskabet for Nordisk Råd aflægges samtidig årsregnskab for Stipendieordningen for parlamentarikere fra Nærområderne. Dette årsregnskab aflægges særskilt og er ikke en del af Nordisk Råds årsregnskab.

23. Stipendieordningen finansieres gennem budgetmidler fra Nordisk Ministerråd, men forvaltningen af budgetmidlerne sker gennem Nordisk Råd.

De samlede indtægter udgør 657 tkr. i 2008, fordelt på budgetmidler med 600 tkr. og renteindtægter med 57 tkr. I 2007 var de samlede indtægter 622 tkr.

Omkostningerne udgør 152 tkr. i 2008 mod 367 tkr. i 2007. Årets resultat er et overskud på 505 tkr. mod et overskud på 254 tkr. i 2007. Årets overskud er tillagt egenkapitalen, der herefter udgør 1.514 tkr. Rigsrevisionen har konstateret, at der gennem de seneste år er sket en akkumulering af overskud, idet aktiviteterne ikke har været på et niveau, så de enkelte års indtægter er blevet forbrugt til formålet. Rigsrevisionen skal anbefale, at der fremover er fokus på at få informeret tilstrækkeligt om Stipendieordningen, så aktiviteterne vil stå i passende forhold til indtægterne.

Revisionen af Stipendieordningen har vist, at de bevilgede midler er disponeret i overensstemmelse med underliggende aftaler, og at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved dispositionerne.

D. Baltic Sea Parliamentary Conference

24. I forbindelse med aflæggelsen af årsregnskabet for Nordisk Råd aflægges samtidig årsregnskab for Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC). Dette årsregnskab aflægges særskilt og er ikke en del af Nordisk Råds årsregnskab.

Rigsrevisionen har fået oplyst, at der pågår drøftelser i Nordisk Råd om det reelle juridiske ansvar mv. for BSPC, herunder om det regnskabsmæssige ansvar. Vi har taget forholdet til efterretning, men skal anbefale, at forhold om det juridiske ansvar mv. for BSPC bliver afklaret. Vi vil følge forholdet.

25. BSPC finansieres gennem budgetmidler fra Nordisk Ministerråd samt med tilskud fra alle deltagere i BSPC. Vi har konstateret, at tilskuddet på 145 tkr. vedrørende 2007 fra et af deltagerlandene fortsat ikke er indbetalt. Vi har fået oplyst, at deltagerlandets repræsentant i BSPC's Expanded Standing Committee har tilkendegivet, at tilskuddet vil blive indbetalt. Vi vil følge forholdet.

De samlede indtægter udgør 869 tkr. i 2008 mod 766 tkr. i 2007. Indtægterne er fordelt på budgetmidler med 390 tkr., tilskud fra deltagerne med 446 tkr. og renteindtægter med 33 tkr.

Omkostningerne udgør 490 tkr. i 2008 mod 179 tkr. i 2007. Årets resultat er således et overskud på 379 tkr. Årets overskud er overført til egenkapitalen, der herefter udgør 966 tkr.

Rigsrevisionen har konstateret, at der for 2008 er store afvigelser i forhold til budgettet, idet der oprindeligt var budgetteret med et underskud for at få anvendt de opsparede midler fra tidligere år. Afvigelsen skyldes efter det oplyste, at en forventet opgradering af BSPC's hjemmeside ikke blev foretaget i 2008. Desuden er der endnu ikke fremkommet bilag for udarbejdelse og produktion af rapporten fra det 17. møde i Visby i 2008, hvor rapporten først udarbejdes i 2009. Baseret på nu 2 års erfaring med driften af BSPC, har BSPC's Expanded Standing Committee på mødet i januar 2009 besluttet, at de samlede indtægter fremover også kan dække fx omkostninger til arbejdsgruppernes møder.

IV. Den udførte revision

A. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse

26. Det er revisionens formål at påse, om det af ledelsen aflagte årsregnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Råds økonomireglement, og om årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Råds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

Revisionen omfatter ledelsens årsberetning, resultatopgørelse og balance samt noter.

27. Revisionen er udført efter de gældende regler i det internordiske revisionsreglement og er tilrettelagt og udført med henblik på at kunne tage stilling til, om årsregnskabet indeholder væsentlige fejl og mangler.

Revisionen, der foretages i overensstemmelse med god offentlig revisionssskik, har hovedsageligt omfattet regnskabsposter og områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler, jf. pkt. 30.

28. Forekommer der tilsigtede fejl og mangler, vil der være risiko for, at disse forbliver uopdagede. Det er præsidiets og ledelsens ansvar at tilrettelægge hensigtsmæssige registreringssystemer, forretningsgange og interne kontroller med henblik på at forebygge og opdag såvel tilsigtede som utilsigtede fejl og mangler samt at påse, at disse overholdes.

Revisionen udvides, hvis der under revisionen konstateres unøjagtigheder, som giver anledning til mistanke om uregelmæssigheder. Revisionen har ikke givet anledning til en sådan udvidelse.

29. I forbindelse med revisionen er Nordisk Råds regnskabsmæssige registreringssystemer og interne kontroller gennemgået og vurderet. Det økonomisystem, der anvendes i Nordisk Ministerråd, er bl.a. baseret på digitale godkendelses- og anvisningsprocedurer i forbindelse med den regnskabsmæssige registrering. På grundlag af vores undersøgelser finder vi, at der generelt er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data.

Revisionen er udført i årets løb og i forbindelse med årsafslutningen.

B. Risikofyldte områder

30. Vores strategi for tilrettelæggelse af revisionen er fastlagt med henblik på at fokusere på risikofyldte områder.

De risikofyldte områder har været:

- fordringer, periodeafgrænsningsposter, skyldige omkostninger, kreditorer og forpligtelser samt lønninger
- Nordisk Råds interne kontroller, der omfatter de overordnede kontroller samt kontroller på specifikke regnskabsmæssige områder.

C. Revisionens udførelse

31. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurerne i forbindelse med regnskabsudarbejdelsen samt en stikprøvevis gennemgang af dokumentationen for årsregnskabets oplysninger og beløbsangivelser, herunder kontrol af aktivernes tilhørsforhold, tilstedeværelse og værdiansættelse. Vi har påset, at de gældsposter og øvrige forpligtelser, der os bekendt påhviler Nordisk Råd, er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

Herudover har vi stikprøvevist påset, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, og om dispositionerne er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

32. Revisionen af balanceposter er foretaget ved revision af enkeltposter og i videst muligt omfang ved afstemning til eksterne oplysninger. Herudover er der foretaget gennemgang af bogføringsbilag før og efter statusdagen for at konstatere, om der er foretaget korrekt periodisering. I det omfang den daglige ledelse har foretaget en skønsmæssig vurdering ved værdiansættelsen af en balancepost, har vi gennemgået den underliggende vurdering.

33. Revisionen af forretningsgange og interne kontroller er foretaget på specifikke regnskabsmæssige områder, herunder overførsler, rejse- og personaleomkostninger, periodisering, kreditorer og skyldige omkostninger.

Revisionen er foretaget som stikprøvevis revision af enkeltposter med henblik på verifikation af overholdelse af reglerne for rekvisition, godkendelse, registrering, anvisning og betaling af varer og tjenesteydelser. Revisionen er suppleret med regnskabsanalyse på regnskabspostniveau.

Revisionen har endvidere omfattet en gennemgang af, om registrering af omkostningerne i økonomisystemet er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

34. På grundlag af vores revision finder vi, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller ved regnskabsførelsen og regnskabsaflæggelsen i videst muligt omfang sikrer årsregnskabs rigtighed, og at årsregnskabet giver et rigtigt billede af Nordisk Råds aktiviteter og finansielle stilling. Vi skal dog henvise til pkt. 6 om opdatering af regnskabsinstruksen.

D. Redegørelse om forvaltningsrevision

35. Ud over den finansielle revision omfatter revisionen en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Derudover er formålet med revisionen at foretage en vurdering af, hvorvidt der for udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Råd, og om oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater er dokumenterede og dækkende for Nordisk Råds virksomhed i 2008, herunder om de særlige initiativer, som præsidiets har besluttet, er igangsat og behandlet i overensstemmelse med beslutningerne.

36. Rigsrevisionen har påset, om der er modtaget momsrefusion i henhold til de særlige regler, der er gældende for Nordisk Råd, og om refusionerne opgøres og afregnes i henhold til reglerne, jf. dog bemærkningerne i pkt. 17.

37. Rigsrevisionen har ved stikprøver gennemgået rejse-, opholds- og repræsentationsudgifter for at påse, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Råds midler.

38. Ved vores revision er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2008 af rejse-, opholds- og repræsentationsudgifter samt af momsrefusionerne ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i rapporteringen om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende.

V. Andre oplysninger mv.

A. Eftersyn af præsidiets protokoller

39. Vi har påset, at der føres protokol for afholdte møder i præsidiets, og at beslutninger vedtaget af præsidiets er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet. Vi har læst protokollerne for 2008, hvor der har været afholdt 6 møder, samt protokollen for mødet i januar 2009.

B. Overholdelse af lovgivning

40. Den daglige ledelse har skriftligt erklæret, at der ledelsen bekendt ikke har været aktuelle eller mulige overtrædelser af lovgivningen, hvis konsekvenser skal overvejes i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision:

- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Råd udøves aktiviteter, der strider imod lovgivningen
- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer, at medlemmerne af ledelsen eller præsidiet for Nordisk Råd kan ifaldes erstatnings- og/eller strafansvar
- ikke blevet bekendt med overtrædelse af bogføringsloven i Nordisk Råd.

C. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet

41. Vi har med Nordisk Råds ledelse drøftet risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet som følge af besvigelser eller fejl. Formålet med drøftelserne er at opnå en forståelse af ledelsens vurdering, dels af risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser og fejl, dels af kontrolforanstaltninger til forebyggelse heraf.

Ledelsen har over for os bekræftet sit ansvar for udformning, implementering og vedligeholdelse af regnskabs- og kontrolsystemer med henblik på at forebygge og opdage besvigelser og fejl, og at den ikke har kendskab til eller formodning om besvigelser af betydning for årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Råd foregår besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet.

D. Ledelsens regnskaberklæring

42. Vi har indhentet en regnskaberklæring fra rådsdirektøren og den økonomiansvarlige i Nordisk Ministerråds sekretariat.

Den skriftlige erklæring er tilfredsstillende og omfatter årsregnskabet fuldstændighed og andre områder, hvor det er vanskeligt at opnå revisionsbevis.

E. Ikke-korrigerede forhold

43. Vi skal som led i revisionen oplyse præsidiet, om der er forhold, som ikke er korrigeret i årsregnskabet, fordi den daglige ledelse har vurderet dem for værende uvæsentlige både enkeltvist og sammenlagt for årsregnskabet som helhed.

Denne oplysning skal gives med henblik på at sikre, at præsidiet er orienteret om og kan tilslutte sig den af den daglige ledelse foretagne vurdering.

Alle forhold er korrigeret i det foreliggende årsregnskab.

F. Afsluttende bemærkninger

44. I henhold til § 14 i Nordisk Råds økonomireglement skal vi erklære at have modtaget alle de oplysninger, der under revisionen er anmodet om.

København, den 29. juni 2009

Henrik Otbo

Anne Aagaard



Kontrolkomitéens betænkning over

Rigsrevisionens beretning om Nordisk Kulturfonds regnskab 2008

1. Komitéens forslag

Kontrolkomiteen foreslår, at

Nordisk Råd beslutter,

at tage beretning om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2008 til efterretning

2. Generelle synspunkter

Nordisk Kulturfonds årsregnskab revideres efter Nordisk Råds bestemmelse af et medlem af det danske Folketing, og den til enhver tid siddende rigsrevisor i forening. Folketingsmedlem Ole Vagn Christensen og rigsrevisor Henrik Otbo er valgte revisorer i Nordisk Kulturfond, og de har revideret årsregnskabet for 2008.

Beretningen har i udkast været fremsendt til fondens sekretariat, Nordisk Ministerråds sekretariat og Nordisk Råds sekretariat, hvis bemærkninger er indarbejdet i beretningen.

Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i 2009, udviser et overskud på 766.429 kr. og en egenkapital på 1.320.355 kr. Årets resultat er overført til det akkumulerede overskud for de foregående år. De samlede indtægter er steget med ca. 1.201.000 kr., hvilket især skyldes øgede budgetmidler fra Nordisk Ministerråds budget med 861.000 kr. De samlede projektbevillinger er steget i forhold til 2007 og udgør ca. 29.410.000 kr. i 2008 mod ca. 29.384.000 i 2007.

Revisorerne har konstateret, at hjemmesiden er blevet opdateret i 2008, hvilket gør kontakten til Nordisk Kulturfond fra projektansøgerne mere brugervenlig. Revisorerne konstaterer, at der i forbindelse med opdatering af fondens hjemmeside er indhentet flere tilbud, og at Nordisk Kulturfond har valgt tilbuddet ud fra kriterierne bedst og billigst. Revisorerne finder det tilfredsstillende.

Revisorerne har fået oplyst, at Nordisk Kulturfonds sekretariat er ved at finde alternativer til det nuværende it-program. Det finder de tilfredsstillende, da Nordisk Kulturfond er afhængig af et effektivt it-program til styring af de mange projekter.

Nordisk Råd

3. Revisionens konklusion

Det er revisorernes opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af den finansielle stilling pr. 31. december 2008. Revisorerne har forsynet årsregnskabet med en revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger.

C 5/kkBehandles i:
Kontrolkomiteen

J.nr. 09-00187-3

4. Kontrolkomitéens synspunkter

Kontrolkomitéen konstaterer, at revisorerne har få bemærkninger til Nordisk Kulturfonds regnskab. Kontrolkomiteen anbefaler, at Nordisk Råd følger op på de bemærkninger der er, og ligesom Rigsrevisionen vil Kontrolkomitéen følge op på disse næste år.

Kontrolkomitéen konstaterer, at Nordisk Kulturfonds årsregnskab for 2008 udviser et overskud på 766.429 kr. og en egenkapital på 1.320.355 kr.

5. Sammenfatning og Konklusion

Kontrolkomitéen er enig i revisorernes konklusion om at Nordisk Kulturfonds regnskab er aflagt i overensstemmelse med gældende regler, og at de giver et korrekt billede av Nordisk Kulturfonds finansielle stilling 31. december 2008.

Kontrolkomiteen foreslår, at

Nordisk Råd beslutter,

at tage regnskab og revisionsberetning for Nordisk Kulturfonds 2008 til efterretning

Stockholm den 28. september 2009

Sigrun Eng (A)

Billy Gustafsson (s)

Bjarne Kallis (kd), næstformand

Ulla Karvo (saml) formand

Gunilla Tjernberg (kd)

Kristen Touborg (SF)

RIGSREVISIONEN



Beretning til Nordisk Råd og
Nordisk Ministerråd om revisionen af
Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2008

Juni
2009

revision

revision

revision

revision

“Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelsen og pagineringen i Blå Bok.”

Indholdsfortegnelse

I.	Revision af årsregnskabet for 2008	1
	A. Indledning	1
	B. Konklusion på den udførte revision.....	1
II.	Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2008	2
	A. Regnskabsprincip	2
	B. Samarbejdsaftale.....	2
	C. Projektbehandling	2
III.	Kommentarer til årsregnskabet.....	2
	A. Resultatopgørelsen.....	2
	B. Balancen	4
IV.	Den udførte revision.....	4
	A. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse	4
	B. Risikofyldte områder	5
	C. Revisionens udførelse	5
	D. Redegørelse om forvaltningsrevision.....	6
V.	Andre oplysninger mv.	6
	A. Bestyrelsens sammensætning.....	6
	B. Eftersyn af bestyrelsens protokoller.....	6
	C. Overholdelse af lovgivning.....	6
	D. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet.....	7
	E. Ledelsens regnskaberklæring	7
	F. Ikke-korrigerede forhold.....	7
	G. Afsluttende bemærkninger.....	7

Beretning om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2008

I. Revision af årsregnskabet for 2008

A. Indledning

1. Nordisk Kulturfonds årsregnskab revideres efter Nordisk Råds bestemmelse af et medlem af Folketinget og den til enhver tid siddende rigsrevisor i forening.

Folketingsmedlem Ole Vagn Christensen og rigsrevisor Henrik Otbo er valgte revisorer i Nordisk Kulturfond og reviderer årsregnskabet for 2008.

2. Beretningen har i udkast været fremsendt til fondens sekretariat, Nordisk Ministerråds sekretariat og Nordisk Råds sekretariat, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet i beretningen.

3. Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i 2009, udviser et overskud på 766.429 kr. og en egenkapital på 1.320.355 kr. Årets resultat er overført til det akkumulerede overskud for de foregående år.

B. Konklusion på den udførte revision

4. Det er revisorerne opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af aktiver, passiver og den finansielle stilling pr. 31. december 2008, og at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Vi er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2008 på de områder, vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i rapporteringen om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende for Nordisk Kulturfonds virksomhed i 2008.

Særlige forhold og kommentarer til årsregnskabet fremgår af henholdsvis kap. II og III, hvor til vi henviser.

5. Vi har konstateret, at årsregnskabet er elektronisk godkendt af bestyrelsen i juni 2009. Fonden har oplyst, at årsregnskabet bliver underskrevet på bestyrelsens møde i august 2009. Vi har forsynet årsregnskabet med en revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger.

Vi betragter med vores påtegning revisionen af årsregnskabet for Nordisk Kulturfond for 2008 som afsluttet. Rigsrevisionen kan dog tage spørgsmål vedrørende dette og tidligere regnskabsår op til yderligere undersøgelser. I den forbindelse kan der fremkomme nye oplysninger, som kan give anledning til, at konkrete forhold, der er behandlet ved påtegningen, bliver vurderet på ny.

Vedrørende revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse henvises til kap. IV.

II. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2008

A. Regnskabsprincip

6. Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2008 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Ministerråds økonomireglement.

Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder etc., er ligeledes uændret i forhold til sidste år.

B. Samarbejdsaftale

7. I henhold til artikel 10 i overenskomsten for Nordisk Kulturfond er der indgået en administrationsaftale med Nordisk Ministerråds sekretariat om bl.a. forvaltning af løn- og økonomifunktionen, som Nordisk Ministerråds sekretariat mod betaling stiller til rådighed for Nordisk Kulturfonds sekretariat.

8. Revisorerne har konstateret, at sekretariaterne som følge af samarbejdsaftalen holder periodiske regnskabsmøder, hvor bl.a. aktuelle økonomiske rapporter behandles. Ligeledes forsyner Nordisk Ministerråds økonomiafdeling Nordisk Kulturfond med relevante økonomiske rapporter til brug for ledelsens løbende opfølgning på den økonomiske status. Revisorerne finder det tilfredsstillende.

C. Projektbehandling

9. Ansøgninger om projektmidler registreres og behandles fuldt ud elektronisk. Ligeledes sker anmodning fra ansøgerne om udbetaling af bevilgede midler også fuldt ud elektronisk. Al kontakt mellem projektansøgere og Nordisk Kulturfond sker via fondens hjemmeside. Revisorerne har konstateret, at hjemmesiden er blevet opdateret i 2008, hvilket gør kontakten til Nordisk Kulturfond fra projektansøgerne mere brugervenlig.

10. Administrationen af alle projekter i Nordisk Kulturfond sker i it-programmet ÄHS, der er tilpasset fondens formål. Fonden har oplyst revisorerne om, at den nuværende serviceaftale med it-leverandøren udløber i 2012 og formentlig ikke kan forventes forlænget, da it-leverandøren ikke har interesse i at vedligeholde et teknologisk ældre program. Revisorerne har fået oplyst, at Nordisk Kulturfonds sekretariat allerede nu er ved at finde alternativer til det nuværende it-program, hvilket revisorerne finder tilfredsstillende, da Nordisk Kulturfond i væsentlig grad er afhængig af et effektivt it-program til styring af de mange projekter. Revisorerne vil følge dette forhold.

III. Kommentarer til årsregnskabet

A. Resultatopgørelsen

11. Fondens resultat for 2008 viser et overskud på 766.429 kr. mod et underskud på 251.688 kr. i 2007. Forskellen på ca. 1.018.100 kr. skyldes en kombination af øgede indtægter med ca. 1.201.000 kr., større administrative omkostninger med ca. 157.400 kr. og flere disponerede projektbevillinger med 25.500 kr.

12. De samlede indtægter er steget med ca. 1.201.000 kr., hvilket skyldes øgede budgetmidler fra Nordisk Ministerråds budget med 861.000 kr., mindre renteindtægter med ca. 2.000 kr. og flere tilbageførsler af ikke-anvendte bevillinger for tidligere år med ca. 342.000 kr.

13. De samlede administrationsudgifter udgør 6.800.218 kr. i 2008 mod 6.642.838 kr. i 2007. Stigningen udgør ca. 157.400 kr., der er fordelt på flere enkeltposter. Størst stigning er der dog for personaleomkostninger samt for it-omkostninger, der bl.a. omfatter serviceaftaler for projektstyringsprogrammet ÅHS.

14. I forbindelse med gennemgangen af personaleomkostningerne konstaterede revisorerne, at der i 2008 er en god afstemning af lønomkostningerne, hvilket vi finder tilfredsstillende. Revisorerne har gennemgået afstemningen mellem lønsystemet, der anvendes i Nordisk Ministerråd, og bogføringen og har fundet overensstemmelse mellem de 2 datamaterialer. Derimod er vi blevet opmærksomme på, at det ikke er muligt at foretage en direkte afstemning mellem lønsystemet og registreringerne i det offentlige E-indkomstsystem, der administreres af SKAT. Vi har på det foreliggende grundlag ikke været i stand til at identificere årsagen til den opståede difference, der primært vedrører registrering af honorarer. Vi har anbefalet, at Nordisk Ministerråds personaleafdeling får løst forholdet i samarbejde med SKAT.

Vi har tidligere anbefalet, at skattefrie tillæg indberettes korrekt, så al løn, inkl. udlandstillæg og børnetillæg, sociale afgifter, rejsegodtgørelse mv., der oplyses til de offentlige myndigheder, er i overensstemmelse med årsregnskabets udvisende. Vi har ved revisionen af årsregnskabet for 2008 konstateret, at de skattefrie tillæg fortsat ikke indberettes, hvilket ikke er tilfredsstillende. Nordisk Ministerråds personalechef har oplyst, at forholdet vil blive undersøgt og afklaret med SKAT. Vi vil følge forholdet.

Revisorerne har endvidere konstateret, at der har været tvivl om beregning af svensk social afgift, herunder om hvem der er omfattet af denne afgift. Endvidere er den beregnede afgift ikke afregnet for 2007 og 2008. Revisorerne har anbefalet, at der findes en afklaring på beregning af afgiften, og at der snarest sker afregning af den beregnede afgift. Nordisk Ministerråds personalechef har oplyst, at forholdet vil blive undersøgt og afklaret med de svenske myndigheder. Vi vil følge forholdet.

Endelig har revisorerne konstateret, at der er afholdt omkostninger på 13.868 kr. til et kursus for en fratrædende medarbejder som led i en fratrædelsesordning. Kurset er ikke relateret til medarbejderens fortsatte arbejde i Nordisk Kulturfond, og omkostningen til kurset bør reelt anses for at være et løntilskud til medarbejderen og bør derfor indberettes som et skattepligtigt personalegode. Fonden har erklæret sig enig heri og er opmærksom på eventuelle lignende forhold fremover.

15. De samlede projektbevillinger er steget i forhold til 2007 og udgør ca. 29.410.000 kr. i 2008 mod ca. 29.384.000 i 2007. I projektbevillingerne indgår disponeringer til interne projekter med 2.390.000 kr. til bl.a. Årets nordiske udstillinger, udvikling af fondens edb, eksternt evaluering af Nordisk Kulturfond, Kulturportal samt nye Nordboere.

I 2008 har fonden ydet bevillinger på i alt 27.019.750 kr. til eksterne projekter. De samlede eksterne bevillinger svarer til ca. 75 % af de samlede omkostninger inkl. bevillinger. Antal bevilgede ansøgninger i 2008 var 272 mod 244 bevilgede ansøgninger i 2007. Der var i 2008 i alt 1.101 ansøgninger mod 1.172 ansøgninger i 2007.

16. Vi har konstateret, at det anvendte projektstyringsprogram fortsat fungerer tilfredsstillende og giver en hurtig og smidig administration og information omkring projekterne. Samtidig giver det et godt overblik over de projekter, der er ved at falde for 3-års-fristen, hvorved overskridelser kan undgås. Vi har ved revisionen ikke fundet projekter, der er mere end 3 år gamle, hvor der skulle ske en tilbageførsel af disponeringen.

B. Balancen

17. Aktiverne udgør i alt 30.464.099 kr. pr. 31. december 2008 mod 27.175.480 kr. i 2007. Aktiverne består primært af bankindeståender på 29.922.296 kr., der er et udtryk for de akkumulerede budgetmidler fra Nordisk Ministerråd, som endnu ikke er udbetalt til projekterne. En væsentlig del af de likvide midler er indsat på aftalekonti med kort løbetid. Vi har indhentet engagementsoplysninger fra Nordisk Kulturfonds bankforbindelser og fået bekræftelse på, at alle engagementer er korrekt medtaget i årsregnskabet.

Herudover er der et mindre tilgodehavende for momsrefusion og forudbetalt løn. Ved vores revision har vi konstateret, at momstilgodehavendet på 50.364 kr. for 4. kvartal 2008 ikke er blevet udbetalt endnu. Vi har fået oplyst, at årsagen skyldes en intern fejl i Udenrigsministeriet, og at udbetaling snarest vil finde sted efter Udenrigsministeriets godkendelse af momsbeløbet. Vi skal anbefale, at der etableres procedurer, der fremover sikrer en opfølgning på udbetaling af momsrefusion i rette tid.

Endvidere er der en mellemregning med Nordisk Ministerråd, der er afstemt til Nordisk Ministerråds regnskab.

18. Passiverne består primært af skyldige bevilgede projektmidler på i alt 28.334.452 kr., hvor udbetaling vil ske inden for de følgende 2 år. Herefter føres de ikke-anvendte projektmidler tilbage til brug for nye projekter.

Revisorerne konstaterede, at der i 2008 er foretaget en grundig periodisering af omkostninger i forbindelse med regnskabsaflæggelsen. Vi finder det tilfredsstillende, at Nordisk Kulturfond har fokus på området.

Egenkapitalen udgør 1.320.355 kr. og består af akkumuleret overskud for de foregående år med tillæg af årets overskud. Egenkapitalen er udtryk for ikke-disponerede midler fra tidligere år.

IV. Den udførte revision

A. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse

19. Det er revisionens formål at påse, om det af ledelsen aflagte årsregnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglement for virksomheder finansieret over Nordisk Ministerråds budget, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Kulturfonds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

Revisionen omfatter ledelsens årsberetning, resultatopgørelse og balance samt noter.

20. Revisionen er udført efter de gældende regler i det internordiske revisionsreglement og er tilrettelagt og udført med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

Revisionen, der foretages i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, har hovedsageligt omfattet regnskabsposter og områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler, jf. pkt. 23.

21. Forekommer der tilsigtede fejl og mangler, vil der være risiko for, at disse forbliver uopdagede. Det er bestyrelsens og ledelsens ansvar at tilrettelægge hensigtsmæssige registreringssystemer, forretningsgange og interne kontroller med henblik på at forebygge og opdage såvel tilsigtede som utilsigtede fejl og mangler samt at påse, at disse overholdes.

Revisionen udvides, hvis der under revisionen konstateres unøjagtigheder, som vækker mistanke om uregelmæssigheder. Revisionen har ikke givet anledning til en sådan udvidelse.

22. I forbindelse med revisionen er Nordisk Kulturfonds regnskabsmæssige registrerings-systemer og interne kontroller gennemgået og vurderet. På grundlag heraf finder vi, at der er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data.

Revisionen er udført dels i årets løb, dels i forbindelse med årsafslutningen.

B. Risikofyldte områder

23. Vores strategi for tilrettelæggelse af revisionen er fastlagt med henblik på at fokusere på risikofyldte områder.

De risikofyldte områder har været:

- projekter, herunder afsluttede og igangværende projektsager
- fondens forretningsgange og interne kontroller vedrørende projekter og omkostninger, løn samt balanceposter.

C. Revisionens udførelse

24. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurerne i forbindelse med regnskabs-udarbejdelsen samt en stikprøvevis gennemgang af dokumentationen for de i årsregnskab-anførte oplysninger og beløbsangivelser, herunder kontrol af aktivernes tilhørsforhold, tilstedeværelse og værdiansættelse. Vi har påset, at de pågældende gældsposter og øvrige forpligtelser, der os bekendt påhviler fonden, er kommet rigtigt til udtryk i regnskaberne.

Herudover har vi stikprøvevist påset, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, og om dispositionerne er i overensstem-melse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

25. Revisionen af projekter er foretaget for kontrol af udbetalinger, ligesom det er påset, at alle bevilgede projektmidler og alle skyldige projektmidler er medtaget og opgjort til korrekt værdi (fuldstændigheden). Revisionen er foretaget for i alt 30 projektsager for bevillinger over 50.000 kr., hvor den enkelte projektsag er revideret fra ansøgning over sagsbehand-ling og bevilling til udbetalingstidspunkt og eventuelt afslutningstidspunkt. I forbindelse med revisionen er der foretaget en gennemgang af sagsstyringen i projektstyringssystemet samt stikprøvevis bilagsrevision i forbindelse med udbetalinger.

For projekter med bevillinger under 50.000 kr. har vi med Nordisk Kulturfonds daglige le-delse drøftet sekretariatets egen kontrol med projekternes slutrapporter. På grundlag af drøftelserne er det revisorernes vurdering, at sekretariatet har opstillet retningslinjer, der sikrer en tilfredsstillende gennemgang af og kontrol med projekternes slutrapporter.

Det er vores vurdering, at såvel projektstyring som den regnskabsmæssige behandling af projektbevillinger sker på tilfredsstillende vis. Det er endvidere vores vurdering, at de bevil-gede midler til projekter er disponeret i overensstemmelse med projektkontrakten, at der ved projekterne er taget skyldige økonomiske hensyn, og at projektrengskaberne har væ-ret undergivet betryggende revision eller egenkontrol i fondens sekretariat.

26. Revisionen af forretningsgange og interne kontroller er foretaget på væsentlige regn-skabsmæssige områder, herunder projektudbetalinger inkl. tilbageførsel af ikke-anvendte projektmidler, rejse- og personaleomkostninger, periodisering, kreditorer og skyldige om-kostninger.

Revisionen er foretaget som stikprøvevis revision af bilag for at påse, om reglerne for rekvi-sition, godkendelse, registrering, anvisning og betaling af varer og tjenesteydelser er overholdt. Bilagsrevisionen er suppleret med regnskabsanalyse af de enkelte regnskabsposter.

Revisionen har endvidere omfattet en gennemgang af, om registrering af omkostningerne i økonomisystemet er kommet korrekt til udtryk i årsregnskabet.

På grundlag af vores revision finder vi, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller ved regnskabsførelsen og regnskabsaflæggelsen medvirker til at sikre regnskabet rigtighed, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af fondens aktiviteter og finansielle stilling.

D. Redegørelse om forvaltningsrevision

27. Ud over den finansielle revision omfatter revisionen en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Samtidig er formålet med revisionen at foretage en vurdering af, hvorvidt der for udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Kulturfond, og om oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater er dokumenterede og dækkende for Nordisk Kulturfonds virksomhed i 2008. Vi har bl.a. påset fremdriften af egne projekter i henhold til målsætningen, og vi har påset, at alle disponeringer til eksterne projekter er i overensstemmelse med bestyrelsens beslutninger.

28. Revisorerne har påset, om der er modtaget momsrefusion i henhold til gældende regler, og om refusionerne opgøres og afregnes i henhold til reglerne. Vi henviser i den forbindelse til pkt. 17.

29. Revisorerne har ved stikprøver gennemgået rejse-, opholds- og repræsentationsudgifter for at påse, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Kulturfonds midler.

30. Ved vores revision er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2008 af rejse-, opholds- og repræsentationsudgifter samt af momsrefusionerne ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i rapporteringen om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende. Herudover har vi konstateret, at der i forbindelse med opdatering af fondens hjemmeside er indhentet flere tilbud, og at Nordisk Kulturfond har valgt tilbuddet ud fra kriterierne bedst og billigst. Revisorerne finder det tilfredsstillende.

V. Andre oplysninger mv.

A. Bestyrelsens sammensætning

31. Bestyrelsen består af 13 medlemmer. De nordiske lande har hver 2 bestyrelsesmedlemmer, og de selvstyrende områder Færøerne, Grønland og Åland har hver 1 bestyrelsesmedlem.

B. Eftersyn af bestyrelsens protokoller

32. Revisorerne har påset, at der føres protokol for afholdte bestyrelsesmøder, og at beslutninger vedtaget af bestyrelsen er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet. Revisorerne har læst protokollerne for 2008, hvor der har været afholdt 3 møder (155/2008-157/2008).

C. Overholdelse af lovgivning

33. Den daglige ledelse har skriftligt erklæret, at der ledelsen bekendt ikke har været aktuelle eller mulige overtrædelser af lovgivningen, hvis konsekvenser skal overvejes i forbindelse med udarbejdelsen af årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision:

- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i fonden udøves aktiviteter, der strider imod lovgivningen
- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer, at medlemmerne af ledelsen eller bestyrelsen for Nordisk Kulturfond kan ifaldes erstatnings- og/eller strafansvar
- ikke blevet bekendt med overtrædelse af bogføringsloven i Nordisk Kulturfond.

D. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet

34. Revisorerne har med fondens ledelse drøftet risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet som følge af besvigelser eller fejl. Formålet med drøftelserne er at opnå en forståelse af ledelsens vurdering, dels af risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser og fejl, dels af kontrolforanstaltninger til forebyggelse heraf.

Ledelsen har over for os bekræftet sit ansvar for udformning, implementering og vedligeholdelse af regnskabs- og kontrolsystemer med henblik på at forebygge og opdage besvigelser og fejl, samt at den ikke har kendskab til eller formodning om besvigelser af betydning for årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Kulturfond foregår besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet.

E. Ledelsens regnskabserklæring

35. Vi har indhentet en regnskabserklæring fra fondens daglige ledelse og den økonomiansvarlige i Nordisk Ministerråds sekretariat.

Den skriftlige erklæring er tilfredsstillende og omfatter årsregnskabet fuldstændighed og andre områder, hvor det er vanskeligt at opnå revisionsbevis.

F. Ikke-korrigerede forhold

36. Hvis der er forhold, der ikke er korrigeret i årsregnskabet, fordi den daglige ledelse har vurderet, at de er uvæsentlige både enkeltvist og sammenlagt for årsregnskabet som helhed, oplyser vi bestyrelsen herom.

Denne oplysning gives med henblik på at sikre, at bestyrelsen er orienteret om og kan tilslutte sig den af den daglige ledelse foretagne vurdering.

Alle forhold er korrigeret i det foreliggende årsregnskab.

G. Afsluttende bemærkninger

37. I henhold til § 21 i Nordisk Ministerråds økonomireglement for virksomheder finansieret over Nordisk Ministerråds budget skal vi erklære at have modtaget alle de oplysninger, der under revisionen er anmodet om.

København, den 29. juni 2009

Nordisk Kulturfonds årsberetning 2008

*Ilisimassusermut
 misigissutsinullu
 ammasunut For
 kunnskap og åpne sinn
 þekking og opið
 hugarfar For kunnskap
 og öppna sinnen Til
 kunnleika og opið sinni
 Tieto ja afointa
 mielta For viden og
 åbne sanser
 Ilisimassusermut
 misigissutsinullu
 ammasunut For
 kunnskap og åpne sinn
 þekking og opið
 hugarfar For kunnskap
 og åbne sinnen Til
 kunnleika og opið sinni
 Tieto ja afointa
 mieltä For viden og
 åbne sanser
 Ilisimassusermut
 misigissutsinullu
 ammasunut For
 kunnskap og åpne sinn
 þekking og opið
 hugarfar For kunnskap
 og öppna sinnen Til
 kunnleika og opið sinni*

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
1. Fondens formål, virksomhedsidé og prioriteringer.....	4
1.1 Fondens opgave	4
1.2 Styrelsens virksomhedsidé	4
1.3 Prioriteringer	4
2. Fondens bidragsvirksomhed	5
2.1 Bidragspolitik.....	5
2.2 Kvalitetssikring	6
2.3 Antallet af ansøgninger	7
2.4 Projekternes virksomhedsområder	8
2.5 Projekternes aktivitetsformer	10
2.6 Ansørgernes organisationsform og hjemsted	10
2.7 Et udvalg af bevilgede projekter	12
3. Fondens særlige satsninger	13
3.1 Satsningen Årets Nordiske Udstilling	13
3.2 Invitere – Informere - Inkludere.....	14
3.3 Omverdensanalyse af Nordisk Kulturfond.....	15
4. Fondens organisation	16
4.1 Fondens styrelse og sekretariat	16
5. Fondens økonomi og projekt-administration	16
5.1 Fondens indtægter	17
5.2 Fondens udgifter	19
5.3 Sekretariatets behandling og opfølgning af projekterne.....	22

Indledning

Der har igen i 2008 været en meget stor bredde i Fondens bidragsvirksomhed. Nordisk Kulturfond støtter kulturprojekter initieret og udført af både professionelle og amatører. Fonden er åben for såvel enkeltpersoner som for frivilligorganisationer, private og offentlige organisationer og institutioner.

Fonden modtog i 2008 1101 ansøgninger, heraf blev 775 realitetsbehandlet. Fondens støttestruktur opmuntrer til et bredt nordisk kultursamarbejde og dette ses afspejlet i ansøgningerne.

Fonden har et bredt virksomhedsområde, og bevilger mindre beløb, ofte og med kort behandlingstid. Fonden har i 2008 haft fem ansøgningsfrister for ansøgninger med ansøgt beløb til og med 100.000 DKK, og to frister for ansøgninger på over 100.000 DKK. Af 775 gyldige ansøgninger i 2008 bevilgede Fonden støtte til 272 projekter. 35 % af alle realitetsbehandlede ansøgninger fik bevilget støtte. Den samlede støtte til projekterne var i 2008 på 29.409.750 DKK, heraf var bidraget til Fondens egne projekter på 2.390.000 DKK. For at belyse bredden i projekterne er der i årsberetningen omtalt et lille udvalg af støttede projekter. Af eksemplerne kan læses, at Fonden støtter projekter rangerende fra en festival for moderne lyd- og tonekunst, en omfattende præsentation af nordisk kunst og kultur i Syrien og til "Barnlek 2008" i Telemark; en mødesplads for ca. 2500 nordiske børn og unge, som danser folkedans.

I 2008 har Högskolan i Borås udført en evaluering/omverdensanalyse af Fondens virksomhed i perioden 1996-2007. Med arbejdet ønskede Nordisk Kulturfond at få belyst Fondens virksomhed og bidragspolitik de sidste 10 år. Det var også ønsket at få belyst, hvordan Fonden i dag opfylder sit formål, og hvordan den følger op på prioriteringer og på bevillingspraksis set i relation til overordnede mål og retningslinjer.

Högskolan i Borås konkluderede blandt andet, at Fonden ud fra et målopfyldelsesperspektiv giver et meget godt indtryk, og at såvel fordelingsprofil som arbejdsformer holder en høj kvalitet. Omverdensanalysen peger på, at Fonden spiller en vigtig rolle i det nordiske kultursamarbejde, men også på et behov for udvikling af visse administrative rutiner og prioriteringer.

Det er Fondens opfattelse, at omverdensanalysen rummer stof til diskussioner om nordisk kulturpolitik og kultursamarbejde, og at den er et brugbart dokument for alle, der arbejder med nordisk kultursamarbejde.

Satsningen "Nye nordboere i det nordiske kultursamarbejde" blev også iværksat i 2008, og er besluttet videreført i 2009. Med satsningen vil Kulturfonden informere om de muligheder, som ligger i Kulturfondens støtteordninger og stimulere til kontakter og samarbejdsprojekter mellem kunstnere og kulturudøvere med forskellig etnisk baggrund i de nordiske lande. Målet er at initiere flere projektansøgninger, som i langt større grad end tidligere kan afspejle det etniske mangfold, som de nordiske lande i dag repræsenterer.

*Ilisimassusermut
misigissutsinullu
ammasunut For
kunnskap og åpne
sinn Bekking og
opið hugarfar För
kunnskap og öppna
sinnen Til
kunnleika og opið
sinni Tietoja ja
afointa mieltä For
viden og åbne
sanser*

Det er Nordisk Kulturfonds opfattelse, at der også ved uddelingen af støtte i 2008 er blevet taget udgangspunkt i Fondens virksomhedsidé "For viden og åbne sanser".

1. Fondens formål, virksomhedsidé og prioriteringer

1.1 Fondens opgave

Fondens virksomhed reguleres i en mellemstatslig aftale (overenskomsten om Fonden), der blev underskrevet i 1966 og senest ændret i 2002.

Fondens opgave er at fremme det kulturelle samarbejde mellem de nordiske lande, Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt de selvstyrende områder Færøerne, Grønland og Åland. Ifølge overenskomsten omfatter Fondens virksomhedsområde det nordiske kultursamarbejde i hele dets udstrækning inden for og uden for Norden.

1.2 Styrelsens virksomhedsidé

Ud fra Fondens formål har styrelsen fastsat en virksomhedsidé, som nærmere beskriver, hvordan styrelsen ser på sin opgave. Styrelsens virksomhedsidé udgår fra følgende konklusion:

I Fondens arbejde består kulturens kerne af viden og åbne sanser; at mennesker oplever kulturelle forskelle som berigende i hverdagslivet.

Fonden vil medvirke til

- at give det lokale og nationale kunst- og kulturliv i Norden en ekstra dimension, som medfører et rigere kulturliv for alle indbyggere i Norden,
- at kunst- og kulturlivet i Norden får større opmærksomhed hos et internationalt publikum; at Norden ikke kun er modtager af nye impulser, men også videreformidler kunst, kultur og erfaringer til andre lande.

Dette er en følge af, at Fonden bevilger økonomisk støtte til aktiviteter som

- muliggør møder omkring kunstneriske og kulturelle oplevelser mellem indbyggere fra forskellige dele af Norden,
- formidler kunst og kultur skabt i Norden for et publikum såvel inden for som uden for Norden,
- stimulerer og udvikler netværk inden for kunst og kultur i Norden eller i internationale miljøer med nordisk deltagelse.

1.3 Prioriteringer

Inden for rammerne for Fondens brede virksomhedsområde og virksomhedsidé har styrelsen fremhævet nogle særskilte prioriteringer:

Styrelsen prioriterer kunst- og kulturprojekter, som stimulerer

- samarbejde mellem nye grupper og aktører
- udveksling mellem ideelle foreninger og netværk

Hvor mange ansøgninger får Fonden?

Fonden modtog 775 gyldige ansøgninger i 2008.

Hvor mange projekter bevilges støtte?

Fonden har bevilget støtte til 272 projekter i 2008. 35,1 % af alle gyldige ansøgninger har modtaget støtte fra Fonden i 2007, hvilket er cirka 4% mere end i 2007.

- aktiviteter for og med børn og unge
- aktiviteter som gennemføres i mindre byer
- nye udtryks- og formidlingsformer
- til øget forståelse mellem de nordiske sprog
- til øget viden om forskellige sprog i Norden og sprogenes rolle som kulturbærere
- til øget viden om Nordens historie samt fremvæksten af nye traditioner og den kulturarv, som samtiden former
- diskussion om betydningen af aktive foreninger og netværk for et rigt kulturliv
- diskussion om kunst- og kulturpolitik

Hvordan styrelsen har arbejdet for at virkeliggøre virksomhedsidéen og prioriteringerne redegøres der for i de to kommende afsnit angående bidragsvirksomheden og særlige satsninger. I de efterfølgende afsnit følger en kort beskrivelse af Fondens forvaltning; dets styrelse og sekretariat. Afslutningsvis redegøres for, hvordan styrelsen har disponeret sin bevilling og øvrige indtægter, samt hvordan sekretariatet har arbejdet med opfølgningen af projekterne.

2. Fondens bidragsvirksomhed

2.1 Bidragspolitik

Baggrunden for etableringen af Fonden i 1966 var *"at opnå en hurtigere og smidigere finansiering af det nordiske kultursamarbejde"*. Med henblik på at nå dette mål har Fonden i 2008 haft fem ansøgningsrunder for ansøgninger med ansøgt beløb til og med 100.000 DKK og to ansøgningsrunder for ansøgninger med ansøgt beløb over 100.000 DKK.

For ansøgninger til og med 100.000 DKK har Fonden som mål, at disse skal være behandlet inden for 8 - 10 uger, og målet for behandlingen af ansøgninger over 100.000 DKK er en behandlingstid inden for 12 - 14 uger. I 2008 var 76 % af de bevilgede ansøgninger på under 100.000 DKK.

Styrelsen har besluttet ikke at bevilge mere end 500.000 DKK til et og samme projekt. I 2008 var kun 3,7 % af de bevilgede ansøgninger på over 300.000 DKK. Herudover har Fonden en regel om, at projekter skal være afsluttet inden for to kalenderår efter bevillingsåret. I 2008 var afslutningsgraden på 97 % af de projekter, som bevilgedes i 2006.

Styrelsens bidragspolitik sigter på primært at give den første grundfinansiering, således at et projekt kan komme videre i sin planlægning, alternativt at bevilge den sidste topfinansiering, således at projektet kan påbegyndes. Dette skal ses i relation til, at det er en generel opfattelse blandt bidragsmodtagerne, at Fondens bidrag genererer tre - fire gange yderligere i bidrag fra andre bistandsydere til et projekt.

Da Fonden har relativt mange ansøgningsrunder, og oftest bevilger mindre beløb til relativt mange projekter, så er Fondens rolle ikke sjældent den som tager det første skridt i kunst- og kulturlivet, og således virker som spydspids for yderligere finansiering.

Fondens bidragspolitik kan sammenfattes til, at den bevilger mindre beløb, ofte og hurtigt.

Hvor mange penge ansøges Fonden om?

Fonden blev ansøgt om 100 mio. DKK i 2008.

Hvor meget uddeler Fonden totalt pr. år?

Fonden har bevilget 29,4 mio. DKK til nordiske kulturprojekter i 2008.

2.2 Kvalitetssikring

Samtlige gyldige ansøgninger behandles i tre etaper: Bedømmelse af sagkyndige, behandling af Fondens sekretariat og styrelsens beslutning.

Styrelsen behandler alle gyldige ansøgninger. Ansøgninger på op til 100.000 DKK behandles af styrelsens medlemmer i et internt "E-forum", og ansøgninger på over 100.000 DKK behandles på to regulære bevillingsmøder pr år.

Fondens sagkyndige udgør 21 personer fra forskellige kunst- og kulturområder i Norden, og udpeges af styrelsen på forslag fra de nationale kulturmyndigheder og -organisationer. Udover at de sagkyndige skal hjælpe Fondens sekretariat med at kvalitetssikre ansøgningerne, er det en vigtig målsætning dels at få synspunkter fra andre personer uden for det officielle nordiske system, dels at skabe en større national forankring af Fondens arbejde.

De sagkyndige bliver udpeget for tre år, og udgør en resursegruppe, som bidrager med værdifulde faglige indspil til Kulturfonden, ved at kvalitetsvurdere samtlige ansøgninger, og ved at etablere nye kontakter og netværk.

Fondens sagkyndige i 2008:

Navn	Sektor	Stilling
Danmark		
Litten Hansen	Tverrkulturelt	Frilans
Lisbeth Klixbüll	Dans	Teaterleder Åben Dans productions
Carsten B. Kristensen	Teater	Frilans scenograf
Lars Seeberg	Tverrkulturelt	Kunstnerisk rådgiver
Grønland		
Daniel Thorleifsen	Tverrsektorielt	Direktør, Grønlands Nationalmuseum og Arkiv
Finland		
Berndt Arell	Billedkunst	Museichef, Kiasma, Museet för nutidskonst
Anna Brunow	Arkitektur	Brunow & Maunula arkitektkontor
Esa Rantanen	Litteratur	Konstsekreterare, Centralkommissionen för konst
Åland		
Tom Eckerman	Tverrkulturelt	Kultur- och bibliotekschef, Kulturbyrå i Mariehamn
Færøylene		
Jóan Petur Hentze	Tvårsektorielt	Generalsekreterare för de färöiska kommunernas sammanslutning

Hvem er deltagerne i projekterne?

25 % af ansøgningerne har 2008 angivet en specifik aldersgruppe for deltagerne. Det hyppigste er voksne i alderen 26-64 år. 3 % af projekta-nsøgningerne har børn og unge som deltagere.

Kommer ansøgerne fra hovedstæderne?

40 % af ansøgningerne kommer fra hovedstæderne. Der er ingen signifikant forskel på, hvor høj bevillingsgraden er afhængigt af ansøgers hjemby.

Island

Thorbjörn Broddason	Tverrsektorielt	Professor i sociologi, Islands universitet
Thóra Kristjánsdóttir	Design og håndverk	Spesialist/kunsthistoriker, Islands Nationalmuseum
Halldór Björn Runólfsson	Kunst og ny teknologi	Direktør Listasafn, Islands nasjonalgalleri

Norge

Joachim Haugland	Musikk	Eier av plateselskapet Smalltown Supersound
Jan Kløvstad	Tverrsektorielt	Kultur- og miljøsjef Tvedestrand kommune
Mia Lindrup	Film	Avdelingsleder, Norsk filminstitutt
Jan Lothe Eriksen	Musikk	Daglig leder Riksscenen for nasjonal og internasjonal folkemusikk, joik og folkedans
Endre Mørck	Språk og språkpolitikk	Professor i norrøn filologi, Universitetet i Tromsø

Sverige

Per-Olof Millberg	Museer og kulturarv	Kulturchef, Katrineholms kommun
Hanns Rodell	Musikk og musikkteater	Program- og planleggingschef, Berwaldhallen
Linda Zachrison	Tverrsektorielt	Avdelingschef vid Svenska filminstitutet

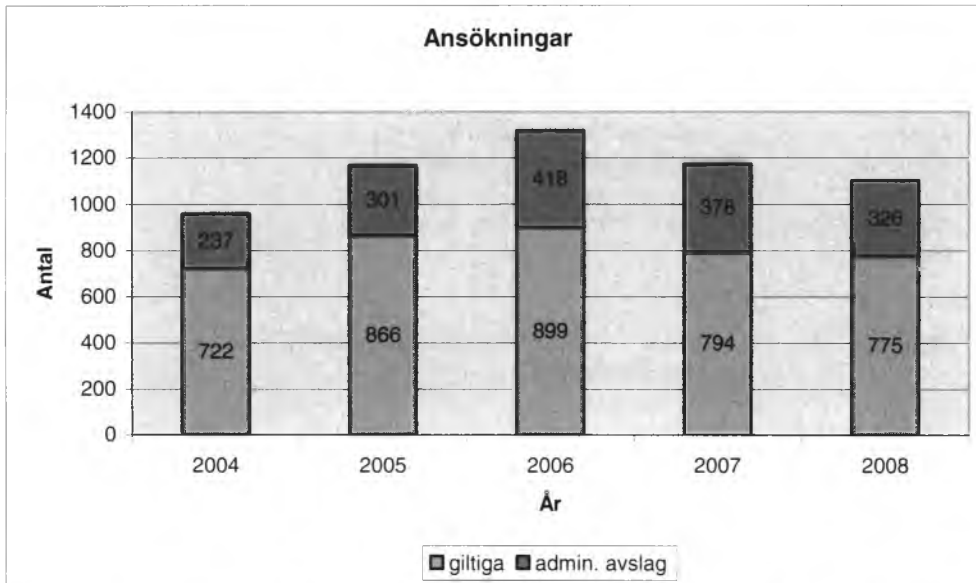
Hvor meget ansøges der om?

Ansøgningerne var beiøbsmæssigt i gennemsnit på 129.000 DKK i 2008. 70 % af ansøgningerne var på maksimum 100.000 DKK og 10 % af ansøgninger var på over 300.000 DKK

2.3 Antallet af ansøgninger

I 2008 indkom totalt 1101 ansøgninger, og af disse blev 775 anset for at opfylde alle Fondens retningslinjer, og blev herefter realitetsbehandlet. Modsvarende tal for 2007 var 1172, hvoraf 794 var gyldige. Forskellen for de to år er ca. -2,4 % for så vidt angår gyldige ansøgninger og -6,1 % for alle indkomne ansøgninger.

I 2008 udgjorde de gyldige ansøgninger et samlet søgt beløb på 99.710.240 DKK.



	2004	2005	2006	2007	2008	Ændring 2007-087
Gyldige	722	866	899	794	775	-2,4 %
Admin. afslag	237	301	418	378	326	-13,8 %
I alt	959	1167	1317	1172	1101	-6,1 %

Note: De administrative afslag gives til ansøgninger, som ikke opfylder Fondens retningslinier med hensyn til ansøgt beløb, deltagerlande, projektstart etc.

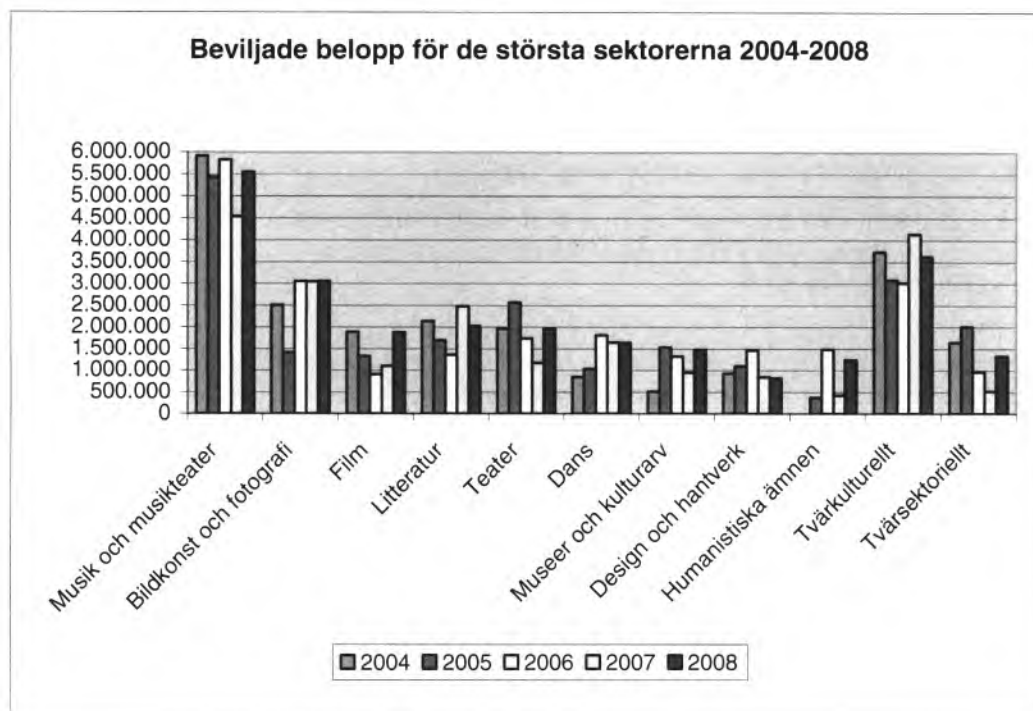
Af de 775 gyldige ansøgninger i 2008 bevilgedes 35,1 %, hvilket kan sammenlignes med 2007, hvor bevillingsgraden var 30,7 %.

Fra den 1. juli 2006 modtager Fonden kun elektroniske ansøgninger, rekvisitioner og slutrapporter. Der er ikke fremkommet kritik fra ansøgerne vedrørende denne ordning. I såvel ansøgningen som i slutrapporten har Fonden indført et antal evalueringsspørgsmål. Her kan ansøgerne fremføre deres synspunkter vedrørende Fondens bidragsvirksomhed og deres erfaringer med at drive nordiske kulturprojekter.

2.4 Projekternes virksomhedsområder

Fonden inddeler sine ansøgninger i tre hovedområder: *Tværasektorielle*, det vil sige kulturprojekter, som også berører en anden samfundssektor (eksempelvis kultur og helse), *Tværkulturelle*, det vil sige projekter, som berører flere kunst-/kulturområder (eksempelvis visse festivaler) samt *Enkelte Kunstområder* (eksempelvis musikprojekter). Definitionen *Enkelte kunstområder* skal ikke ses ud fra en kunstpolitisk definition, men mere som en administrativ definition. Det er den enkelte ansøger, som selv klassificerer, hvilken sektor projektet skal tilhøre.

Af de bevilgede midler ligger 82 % af projekterne inden for enkelte kunstområder, 13 % inden for de tværkulturelle projekter og 5 % inden for de tværasektorielle projekter.



Hvor ofte ansøges Fonden om at være hovedfinansier?

I 54 % af de gyldige ansøgninger i 2008 blev Fonden bedt om at bidrage med mere end 50 % af det totale budget. Det er nøjagtigt den samme procentuelle andel, som i 2007.

Sektor:	2004	2005	2006	2007	2008
Musik och musikteater	5.912.000	5.430.000	5.825.000	4.533.000	5.543.000
Bildkonst och fotografi	2.507.000	1.410.000	3.050.000	3.044.000	3.051.000
Film	1.884.000	1.325.000	905.000	1.098.000	1.875.000
Litteratur	2.134.000	1.690.000	1.359.000	2.472.000	2.025.000
Teater	1.960.000	2.560.000	1.730.000	1.170.000	1.965.000
Dans	842.000	1.030.000	1.805.000	1.642.000	1.628.000
Museer och kulturarv	510.000	1.525.000	1.315.000	945.000	1.472.000
Design och hantverk	923.000	1.100.000	1.460.000	844.000	815.000
Humanistiska ämnen	0	372.000	1.480.000	425.000	1.235.000
Tvärkulturellt	3.727.000	3.079.000	3.015.000	4.130.000	3.625.000
Tvärsektoriellt	1.648.000	2.010.000	962.000	517.000	1.325.000

Hvor ofte bliver Fonden hovedfinansier i budgettet?

Blandt de bevilgede projekter i 2008 var det 9 %, hvor Fonden bidrog med mere end 50 % af det totale budget. I 2007 var det 12 %.

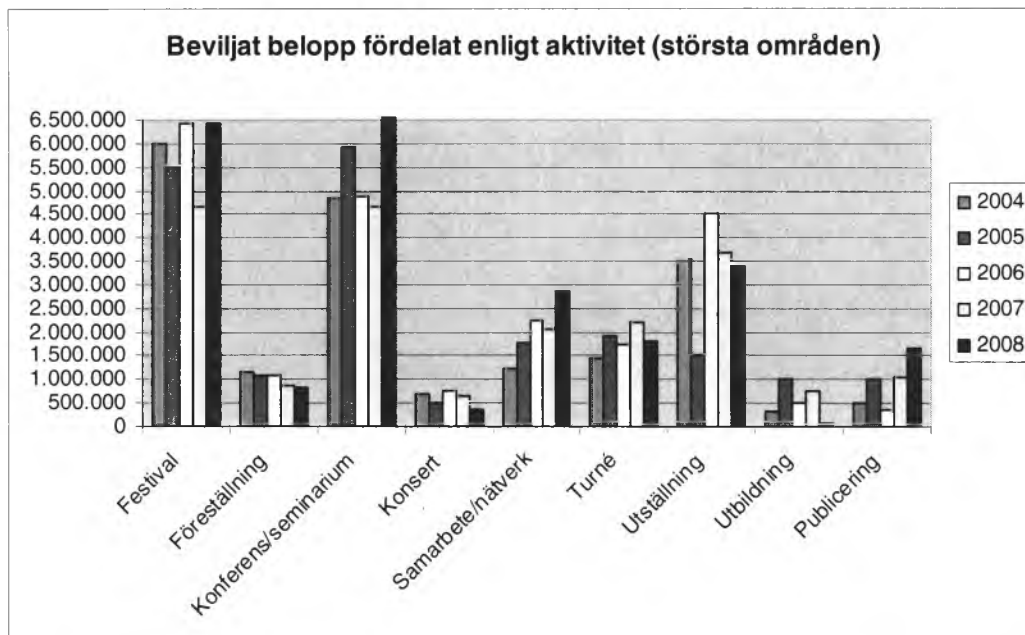
Musikområdet har altid haft en stærk position i Fondens bidragsvirksomhed. Nogen specifik forklaring på hvorfor, findes ikke, men der søges til et bredt område (fra folkemusik, kor, pop/rock til klassisk musik), og udøverne tæller både foreninger og enkeltpersoner og såvel amatører som professionelle. Af statistikken fremgår, at næsten 21 % af Fondens bevilgede bidrag vedrører musikprojekter, dette er 2 % mere end i 2007 (19 %).

Angående bidrag til filmprojekter, skal det bemærkes, at Fonden ikke bevilger bidrag til filmproduktion. Sektoren *Film* vedrører hovedsagelig filmfestivaler og seminarer med temaet film.

2.5 Projekternes aktivitetsformer

I lighed med hvad angår bredden i projekternes virksomhedsområde, så spænder projekterne over et stort antal aktivitetsformer. Nedenfor er et udvalg af de hyppigste forekommende. Herudover forekommer eksempelvis projekter, der handler om "undervisning" og "planlægning".

Som det fremgår af statistikken nedenfor, er de to største aktivitetsformer festivaler og konferencer/seminarer. Det fremgår også, at projekternes aktivitetsformer kan skifte fra år fra til år.



Hvem er målgruppen for projekterne?

20 % af projektern har en specificeret aldersgruppe som målgruppe. Projekter med børn og unge (0-18 år) som målgruppe udgør 8 % af antallet af bevillinger, og 10 % af det bevilgede beløb.

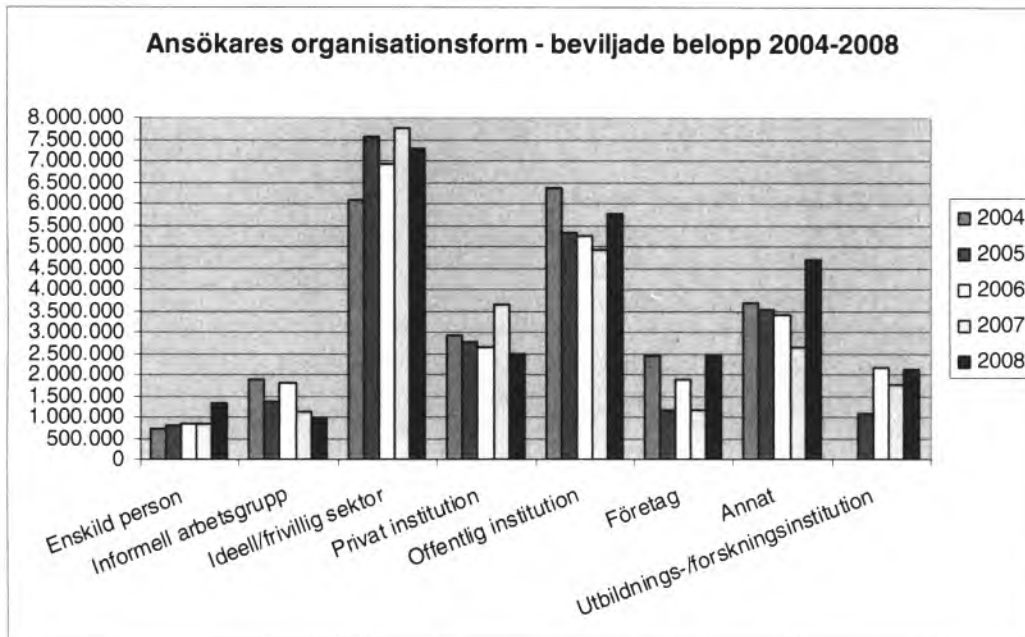
Aktivitet:	2004	2005	2006	2007	2008
Festival	5.991.000	5.474.000	6.417.000	4.657.000	6.440.000
Föreställning	1.159.000	1.067.000	1.090.000	877.000	825.000
Konferens/seminarium	4.849.000	5.912.000	4.862.000	4.664.000	6.743.000
Konsert	675.000	505.000	770.000	664.000	370.000
Samarbete/nätverk	1.230.000	1.780.000	2.225.000	2.045.000	2.857.000
Turné	1.442.000	1.920.000	1.720.000	2.205.000	1.803.000
Utställning	3.540.000	1.515.000	4.499.000	3.686.000	3.390.000
Utbildning	328.000	1.025.000	505.000	770.000	85.000
Publicering	505.000	1.025.000	379.000	1.057.000	1.655.000

2.6 Ansøgernes organisationsform og hjemsted

Der findes ingen regler i Fondens overenskomst, der regulerer, hvem som kan søge om projektbidrag fra Fonden. Fonden er således åben for såvel enkeltpersoner som for frivilligorganisationer, private og offentlige organisationer og institutioner.

I 2008 kom 9 % af ansøgningerne fra enkeltpersoner, 14 % fra offentlige institutioner og 42 % fra frivilligorganisationer og uformelle netværk.

Nedenfor ses statistikken for Fondens bevillinger til de forskellige organisationsformer.



Organisationsform:	2004	2005	2006	2007	2008
Enskild person	710.000	800.000	841.000	853.000	1.320.000
Informell arbetsgrupp	1.895.000	1.380.000	1.795.000	1.123.000	959.000
Ideell/frivillig sektor	6.085.000	7.545.000	6.937.000	7.745.000	7.290.000
Privat institution	2.921.000	2.755.000	2.660.000	3.650.000	2.490.000
Offentlig institution	6.357.000	5.304.000	5.244.000	4.935.000	5.747.000
Företag	2.432.000	1.170.000	1.870.000	1.143.000	2.427.000
Annat	3.679.000	3.527.000	3.405.000	2.639.000	4.684.000
Utbildnings-/forskningsinstitution	0	1.100.000	2.180.000	1.770.000	2.102.000

Af de bevilgede ansøgninger i 2008 kom ca. 40 % svarende til 109 af 272 bevillinger fra hovedstadsområderne i Norden. Da nogle af projekterne er turnéer og samarbejdsprojekter, så indebærer det ikke nødvendigvis, at lige så mange af projekterne alene gennemføres i hovedstadsområderne.

Et projekt kan gennemføres såvel inden for som uden for Norden, og ansøgeren kan have sit hjemsted uden for Norden. Projekter, hvor ansøgerne er fra Norden, er dog den dominerende gruppe. Af Fondens bevillinger i 2008 gik 89 % til ansøgere i de nordiske lande og selvstyrende områder.

Endvidere kan nævnes, at ca. 9 % af Fondens bevilgede beløb i 2008 gik til ansøgere fra Vestnorden (Island, Grønland og Færøerne), og 5 % gik til ansøgere fra Nordens østlige nærområder (Rusland, Estland, Letland og Litauen).

Hvilke lande kommer ansøgningerne fra?

Ansøgningerne kommer primært fra de nordiske lande. I 2008 er der 27 % ansøgninger fra Sverige, 22 % fra Danmark, 17 % fra Norge, 15 % fra Finland og 5 % fra Island.

Hvor meget bliver udbetalt til de nordiske lande?

I 2008 modtog Sverige 6,5 mill. kr, Norge 4,6 mill. DKK, Danmark 7,5 mill. DKK, Finland 2,6 mill. DKK og Island 1,8 mio. DKK. Der er forholdsvis store udsving fra år til år.

2.7 Et udvalg af bevilgede projekter

Nedenfor ses et udvalg af de i alt 272 projekter, som Fonden har bevilget bidrag til i 2008. Udvalget belyser bredden i Fondens virksomhed; fra en festival for moderne lyd- og tonekunst, en omfattende præsentation af nordisk kunst og kultur i Syrien og til "Barnlek 2008" i Telemark, der er en mødesplads for ca. 2500 nordiske børn og unge, som danser folkedans.

SPOR festival 2008 med "A 24 Hour Experiment"

Nordisk Kulturfond støttede SPOR festival for moderne lyd- og tonekunst 2008 med 80.000 DKK til. I forbindelse med festivalen i maj 2008 arrangeredes en maratonkoncert kaldet "A 24 Hour Experiment". Asamisimasa" fra Norge, Ensemble 2000 fra Danmark og det svenske ensemble Curious Chamber Players gav en 24 timers nonstop koncert med udgangspunkt i værket "Tune Park" af den norske komponist Øyvind Torvund.

Salaam DK - Flerkulturel Filmfestival

Nordisk Kulturfond besluttede også i 2008 at støtte Salaam DK - Flerkulturel Filmfestival med 100 000 DKK. I samarbejde med Antirasistiska filmdagar i Malmö og Film for Mangfold i Fredrikstad skulle festivalen promovere skandinaviske film af instruktører med anden etnisk baggrund under betegnelsen MULTICOOL SCANDINAVIA.

Limboland

Zentropa fik bevilget 450.000 DKK til projektet "Limboland". Der er tale om en spillefilm med unge flygtninge og indvandrere. Samtidig er det et uddannelsesstilbud til de unge. Endelig skal de unge på en "dialogrejse" rundt i Norden i samarbejde med bl.a. Foreningen Norden.

Norden Syrien 2008

Projektet Norden-Syrien 2008 fik 400 000 DKK i støtte. Foreningen Kulturmøde Over Grænser arrangerede en omfattende præsentation af nordisk kunst og kultur i Syrien i efteråret 2008.

Nordens lande og folk

Til Danmarks Radio blev der ydet støtte med 350.000 DKK til at udvikle "Nordens lande og folk", der er et website bestående af et digitalt, interaktivt landkort. Her vil komme en præsentation på nettet af de nordiske landes kulturmiljø, geografi, natur og historie. Hjemmesiden offentliggøres på Den Nordatlantiske Brygge i maj 2009.

Kulturfestival i Vasa

Nordisk Informationskontor i Vasa fik fra Fonde 200.000 DKK til at arrangere en islandsk kulturfestival i Vasa i april 2009. Målet var at lave en omfattende præsentation af samtidig islandsk kunst og kultur. Tidligere præsident Vigdís Finnbogadóttir fungerer som protektor for festivalen.

Annan Konst

Nordisk Kulturfond besluttede at bevilge Göteborg konstmuseum 400.000 DKK til udstillingen "Annan Konst". Målsætningen er gennem publikationer, vandrerudstillinger og seminarer, at bidrage til at fremme et bredere syn på kunst og kultur. Temaet for udstillingen er alles ret til kreativitet.

POLAROID - What´s really going on around the North Pole

Napa/Nordens institut i Grønland fik bevilget 250.000 til en omfattende turné med danseforestillingen Polaroid, der blev produceret i samarbejde med Jo Strømgren "Kompani" i Norge. Produktionen omfattede dansere fra Grønland

Hvilket sprog bliver ansøgningerne skrevet på?

74 % af alle ansøgninger er på skandinavisk (svensk, dansk eller norsk). Finland skiller sig ud ved at have størstedel af ansøgningerne på finsk og nogle på engelsk. Fra Island kommer også en del ansøgninger skrevet på engelsk.

Hvor mange ugyldige ansøgninger får Fonden?

Fonden modtog 326 ugyldige ansøgninger i 2008, hvilket er 30% af alle ansøgninger, hvilket er lidt mindre end i uforandret fra 2006.

og Færøerne og blev opført i august i Grønland og har herefter været på turné i Danmark, Norge, Estland, Letland, Litauen, Irland og Rusland.

Barnlek 2008

Norges Ungdomslag fik 95.000 DKK til at arrangere Barnlek 2008 i Porsgrunn, Telemark i juli. Barnlek er en mødesplads for børn og unge, som danser folkedans. Deltagerne kom fra alle nordiske lande, og talte ca. 2.500 deltagere.

3. Fondens særlige satsninger

3.1 Satsningen Årets Nordiske Udstilling

Fra og med 2003 kan museer i Norden søge et særligt bidrag på 3 mio.DKK. Bidraget udannonceres hvert andet år, og bevilges til en ekstraordinær udstilling, som henvender sig til et bredt publikum, og vises i mindst to nordiske lande.

Nätter af ljus – dagar af mörker

Fondens styrelse besluttede i november 2005 at udpege udstillingsprojektet *Nätter af ljus – dagar af mörker* til Årets Nordiske Udstilling for årene 2006 – 2008. Udstillingsprojektet koordineres af Skellefteå museum i Sverige.

Medarrangører er Tromsø museum (Norge), Oulun taidemuseo i Uleåborg (Finland), Ajitte – svenskt fjäll- og samemuseum i Jokkmokk (Sverige), Aineen Taidemuseo i Torneå (Finland), Skogsmuseet i Lycksele (Sverige), Norrbottens museum i Luleå (Sverige), Västerbottens museum i Umeå (Sverige), Tornedalsmuseet i Torneå (Finland) og Kemin Taidemuseo (Finland).

Udstillingens tema tager udgangspunkt i lysfænomenet nord for polarcirklen. Udgangspunktet er, hvordan den specielle årscyklus med lys og mørke påvirker de kulturer, som mennesker udvikler på Nordkalotten. Udstillingen formidler videnskabelige, kulturelle og etnografiske perspektiver på temaet lys og mørke. Udstillingen åbnede i Skellefteå i september 2007, og er sendt på turné rundt på Nordkalotten frem til 2009.

IMPACT – Art in the age of climate change

I november 2007 besluttede Fondens styrelse at udpege udstillingen "IMPACT – Art in the age of climate change" til Årets Nordiske Udstilling 2008-2010. Åbningen af udstillingen finder sted under FN's globale 2009-klimatopmøde i København. Udstillingen vil samle nogle af de mest interessante og innovative mediekunstnere i verden. Sammen med indflydelsesrige videnskabsfolk, miljøeksperter og kunst- og kulturkritikere vil de i forbindelse med udstillingen og dens relaterede aktiviteter give deres fortolkning af den kolossale udfordring, klima-problematikken giver alle jordens folk.

Ideen til udstillingen stammer fra TEKNE, der er Alexandra Instituttets netværk for digital kunst og oplevelser. Udstillingen skal vise, hvordan vi lever i verden i dag, hvordan vi påvirker vores planet, hvordan vi er medvirkende til klimaforandringerne - og hvordan vi kan være med til at løse dette globale problem. Udstillingens vision er at bruge kunstens kommunikative og subjektive kvaliteter til at engagere og inspirere den nordiske befolkning. IMPACT vil både præsentere eksisterende værker og nye værker, der er produceret til lejligheden. Et omfattende program med

Hvilken organisationsform har ansøgerne typisk?

Ansøgerne kommer hyppigst fra den frivillige (ideelle) sektor inklusiv uformelle netværk, i alt 42 % og dernæst offentlige institutioner, 14 %.

aktiviteter som f.eks. workshops og debatter vil blive afviklet i forbindelse med udstillingen.

Med støtten til IMPACT er Fonden gået ind med støtte på DKK 3 mio til et markant globaliseringsprojekt.

3.2 Invitere – Informere - Inkludere

I Kulturfondens virksomhedsgrundlag ligger en klar erkendelse af, at Fonden skal være åben for det rige mangfold af kunst og kultur, som i dag kendetegner de nordiske lande.

Fondens styre besluttede i 2007 at iværksætte satsningen "Nye nordboere i det nordiske kultursamarbejde" fra 2008. Med denne satsning ønsker Kulturfonden at:

- Informere om de muligheder som ligger i Fondens støtteordninger.
- Stimulere til kontakter og samarbejdsprojekter mellem kunstnere og kulturarbejdere med forskellig etnisk baggrund i de nordiske lande.
- Initiere flere projektansøgninger til Kulturfonden, som i langt større grad end tidligere kan afspejle det etniske mangfold, de nordiske lande i dag repræsenterer.

Kulturfonden nedsatte i 2008 en rådgivningsgruppe for satsningen. Rådgivningsgruppens formand er den tidligere chefredaktør for Dagens Nyheter Arne Ruth. Gruppen har afholdt tre møder i 2008: Den 21.-22. januar på Schæffergården i Gentofte, den 5. maj i Folketinget, København og den 13.-14. november i Stockholm.

Sekretariatet og medlemmer af rådgivningsgruppen har i øvrigt deltaget i følgende seminarer i 2008 i regi af Nordisk Forum for Interkultur, og der er i den forbindelse blevet informeret om satsningen:

- København, 7.-8. marts: "Norden i en hybrid verden."
- Drammen, 25.-26. august: "No more talking – let's do something about it!"
- Stockholm, 12.-13. november: "Hur snart är nu? Interkultur och politik."

Desuden har der været afholdt en række seminarer og informationsmøder for målgruppen om nordiske støttemuligheder og om nordisk kulturpolitik:

- 26. august: Vanda, Finland.
- 18. september: Altjodahusid/Interkulturelt center, Reykjavik.
- 10. oktober: Nordiskt informationskontor i Jyväskylä, Finland.
- 20.-21. oktober: Hanaholmen kulturcenter, Finland.
- 21. oktober: Nordisk Informationskontor i Arendal, Norge.
- 7. november: Stavanger, Norge

Der blev ydet støtte til en række projekter, der er vurderet at falde ind under satsningen, blandt andet til:

- Danmarks Radio: 350.000 DKK til projektet "Nordens lande og folk",

Hvor mange har tidligere søgt Fonden?

28 % af ansøgerne har tidligere søgt Fonden om penge. 21 % af alle ansøgere har tidligere modtaget en bevilling.

Får Fonden flere gode ansøgninger?

I 2008 giver sagkyndig en anbefaling i form af prioriteringen "1. Høj" eller "2. Mellem" ved 61 % af ansøgningerne, sammenlignet med 52 % i 2007.

- Nørrebro Teater, København: 350.000 DKK til projektet "Moderne Komædie",
- Zentropa Entertainments, Danmark: 450.000 DKK til projektet "Limboland",
- Du store verden!, Norge: 100.000 DKK til seminaret i Drammen i august,
- Fotograf Henrik Saxgren, Danmark: 100.000 DKK til produktion af en miniudgave af udstillingen "Krig og kærlighed", om indvandringen til Norden og til
- Nordisk Informationskontor i Nord-Norge: 100.000 DKK til turné i de nordiske lande med Henriks Saxgrens udstilling "Krig og kærlighed", turnéen gennemføres i samarbejde med de øvrige nordiske informationskontorer.

Satsningen blev på styremødet i november 2008 besluttet videreført i 2009.

3.3 Omverdensanalyse af Nordisk Kulturfond

Högskolan i Borås (Centrum för kulturpolitisk forskning) i Sverige blev i 2007 engageret til at udarbejde en omverdensanalyse af og en evaluering af Kulturfonden. Den seneste omfattende evaluering af Fondens virksomhed blev foretaget i 1995 af Högskolen i Rogaland i Norge. Med arbejdet ønskede Nordisk Kulturfond at få belyst Fondens virksomhed og bidragspolitik de sidste 10 år. Fonden ønskede også at få belyst, hvordan Fonden i dag opfylder sit formål, og hvordan den følger op på prioriteringer og på bevillingspraksis set i relation til overordnede mål og retningslinjer.

Omverdensanalysen omfatter en profilanalyse af Kulturfondens virksomhed i perioden 1996-2007 og en kortlægning af de trends, som kan påvirke Fondens arbejde og vilkår i årene fremover. Analysen omfatter også en drøftelse af de værktøjer, Fonden kan anvende i forbindelse med en løbende registrering og systematisering af de nye udviklingstræk, Fonden bliver påvirket af.

Högskolan i Borås konkluderede blandt andet, at Fonden ud fra et målopfyldelsesperspektiv giver et meget godt indtryk, og at såvel fordelingsprofil som arbejdsformer holder en høj kvalitet. Omverdensanalysen pegede på, at Fonden spiller en vigtig rolle i det nordiske kultursamarbejde. Endelig fremhæves det, at der er behov for udvikling af visse administrative rutiner og prioriteringer.

Högskolans rapport blev fremlagt og diskuteret på et miniseminar i København i november 2008 med deltagelse af repræsentanter fra Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd. På seminaret blev HBs rekkomandationer diskuteret. Styret inddrog disse diskussioner i sin efterfølgende behandling på Fondens styremøde. Styret lagde på mødet en plan for det videre arbejde med omverdensanalysen og med evalueringen. Styret lagde op til en ekstern opfølgning herunder med information om de områder, som omverdensanalysen har sat fokus på, blandt andet på Fondens møde for de nordiske bilaterale fonde i februar 2009. Desuden ønskede man at arrangere en fælles konference med Nordisk Ministerråd for at drøfte formålet med det nordiske kultursamarbejde, spørgsmålet om amatørernes og frivilligsektorens stilling efter reformen af det nordiske kultursamarbejde. Der blev også lagt en plan for den interne opfølgning.

Det er Fondens opfattelse, at omverdensanalysen rummer stof til

diskussioner om Nordisk kulturpolitik og kultursamarbejde, og er et brugbart dokument for alle, der arbejder med nordisk kultursamarbejde.

4. Fondens organisation

Fonden har en juridisk status og institutionel karakter som selvstændigt retssubjekt.

4.1 Fondens styrelse og sekretariat

Fondens styrelse består af 13 medlemmer: to fra hvert nordisk land og en fra hvert selvstyrende område. I afsnit 5.4, årsregnskab 2008 kan ses, hvem der sidder i styrelsen.

Det er den siddende styrelse, som underskriver Fondens årsberetning. Underskrivelsen af årsberetningen for 2007 foregik på styremødet i august 2008 af de personer, som på det tidspunkt indgik som ordinære medlemmer. I 2008 har Danmark haft formandskabet i Fonden, formand var folketingsmedlem Frode Sørensen og næstformand var Poul Bache, direktør i Kunststyrelsen. Styrelsen afholdt i alt tre møder: To i København og et i Island.

Der var fem ansatte ved Fondens sekretariat i 2008, hvilket er samme antal som i 2007, heraf fire ansatte på nordiske vilkår og en projektmedarbejder på danske vilkår.

Personalet bestod af seniorrådgiver Kjell Austin, seniorrådgiver Thomas Heikkilä, projektkoordinator Aja Bugge, og direktør Karen Bue. Herudover var Peter Larsen ansat som projektmedarbejder.

Fondens sekretariat er placeret på Store Kongensgade 36 i København, og Fonden indkøber gennem en særskilt aftale administrative tjenester af ministerrådets sekretariat.

Fonden var i 2008 medlem af European Foundation Center (EFC), hvilket Fonden har været siden 1997. Medlemsafgiften for 2008 var på 2200 EUR.

5. Fondens økonomi og projekt-administration

Fondens samlede indtægter i 2008 var på 36.976.397 DKK, hvilket har været en stigning på 3,4 % i forhold til 2007. De samlede udgifter og bevillinger i 2008 var på 36.257.556 DKK.

Fondens resultat for 2008 blev et overskud på 766.429 DKK mod et underskud på -251.688 DKK i 2007.

Hvor mange projekter afsluttes inden for to år?

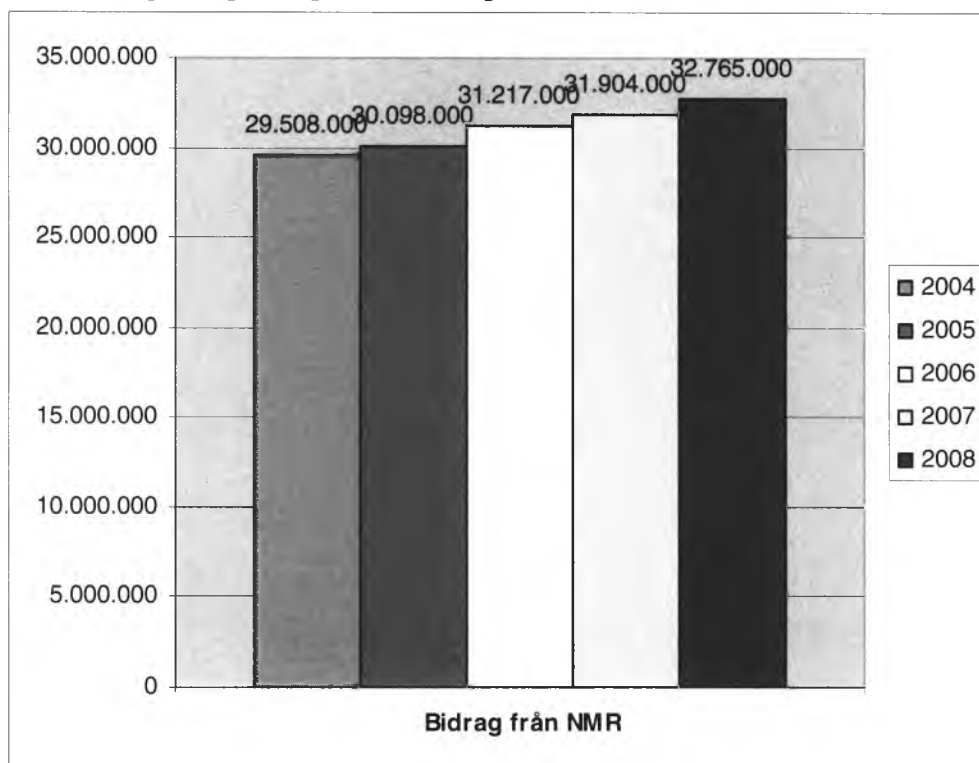
97 % af alle bevilgede projekter er afsluttet to kalenderår, efter de er bevilget.

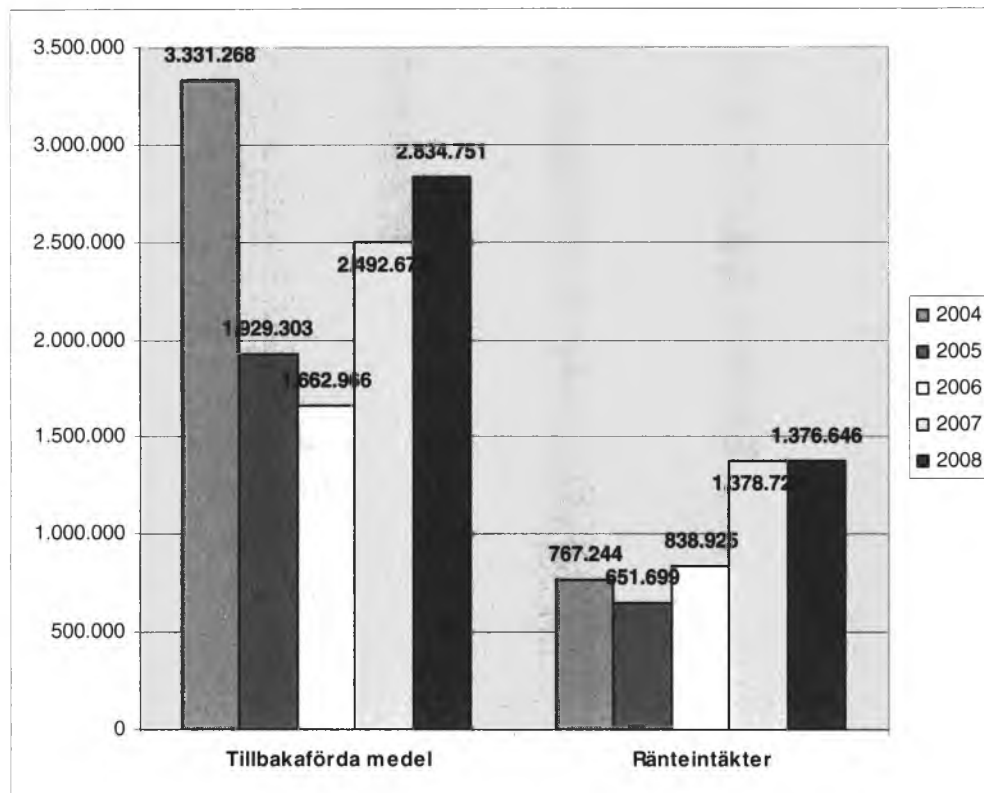
Hvor store er Fondens administrationsomkostninger?

I 2008 var udgifter til administration på 6.8 mio. DKK, hvilket er 157.000 DKK (2,4 %) mere end i 2007.

5.1 Fondens indtægter

Indtægterne består af tre dele: Bidrag fra Nordisk Ministerråd, renteindtægter og tilbageførte bidrag.





Hvilket land uden for Norden kom med flest ansøgninger?

I 2008 havde Estland med 19 ansøgninger flest, derefter kommer Rusland med 12 ansøgninger.

Fondens indtægter

Intægter DKK)	2004	2005	2006	2007	2008	2008 i %
Bidrag fra NMR	29.508.000	30.098.000	31.217.000	31.904.000	32.765.000	88,6%
Tillbakaførte medel	3.331.268	1.929.303	1.662.966	2.492.677	2.834.751	7,7%
Renteindtægter	767.244	651.699	838.925	1.378.723	1.376.646	3,7%
Totalt	33.606.512	32.679.002	33.718.891	35.775.400	36.976.397	100,0%

Bidraget fra Nordisk Ministerråd

Bidraget steg fra 2007 til 2008 med 861.000 DKK fra 31.904.000 DKK til 32.765.000 DKK.

Tilbageførte bidrag

Det er en tilbagebetaling af tidligere bevilgede bidrag, som ikke har kunnet gennemføres ifølge projektplanerne. Hertil indgår resterende bidrag fra projekter, der ikke har kunnet gennemføres inden for to år efter bevillingsåret, hvilket er Fondens regel for projekternes tidsmæssige ramme, og projekterne er derfor blevet genbevillgede.

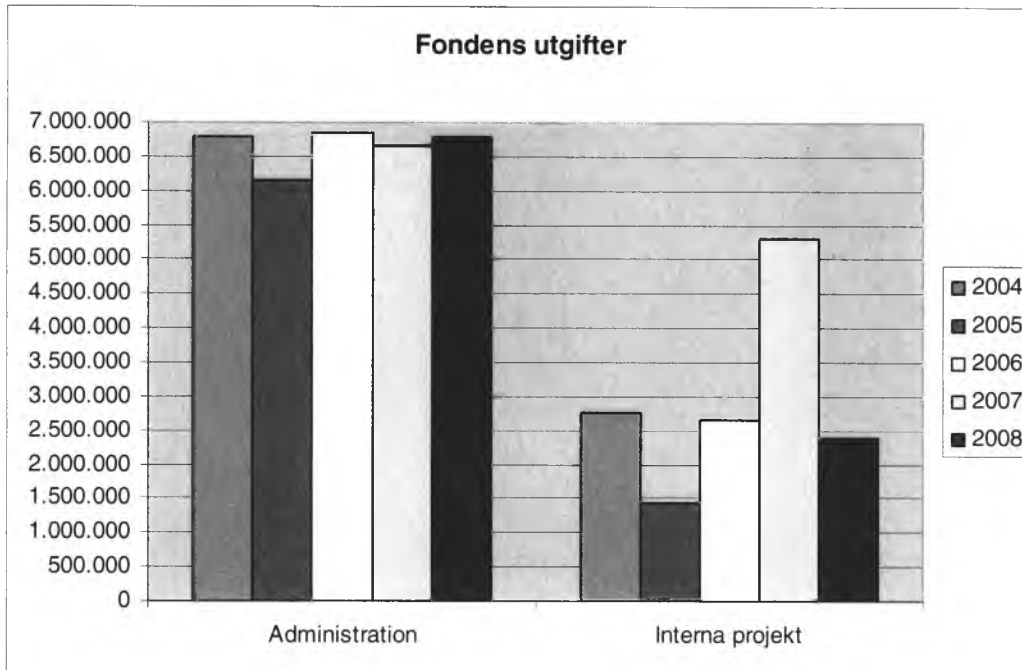
Størrelsen på de tilbageførte bidrag varierer fra år til år afhængig af forskellige omstændigheder for projekterne.

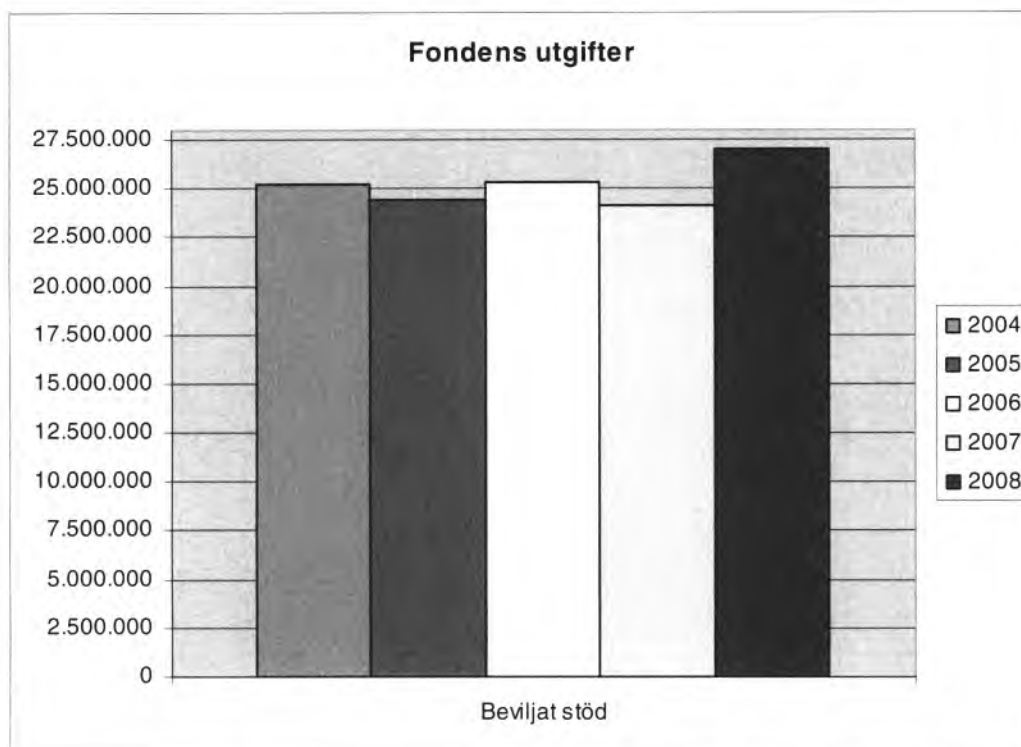
Renteindtægterne

Disse påvirkes dels af det gældende renteniveau, dels af hvor hurtigt de bevilgede projektbidrag rekvireres og udbetales. Renteindtægten var i 2008 1.376.646 DKK, mod en renteindtægt på 1.378.723 DKK i 2007.

5.2 Fondens udgifter

Udgifterne består af tre dele: Administrationsomkostninger, bevilgede projektmidler og Fondens særlige initiativer/interne projekter.





Utgifter (i DKK)	2004	2005	2006	2007	2008	2008 i %
Administration	6.797.938	6.158.953	6.827.878	6.642.838	6.800.218	18,4%
Interna projekt	2.745.000	1.430.000	2.650.000	5.290.000	2.390.000	6,5%
Beviljat stöd	25.181.093	24.446.879	25.278.500	24.094.250	27.019.750	73,1%
Icke disponerede medel	-1.117.519	643.170	-1.037.487	-251.688	766.429	2,1%
Totalt	33.606.512	32.679.002	33.718.891	35.775.400	36.976.397	100,0%

Fondens særlige initiativer/interne projekter

Udgiften omfatter bevillinger bl.a. til Årets Nordiske Udstilling, andre satsninger som fx. "Nye Nordboere i Det nordiske kultursamarbejde", samt initiativer og ekstra omkostninger i tilknytning til udvikling af Fondens elektroniske projekthåndteringssystem. Disse omkostninger skifter fra år til år afhængig af, hvilke satsninger og projekter, der er aktuelle.

Bevilgede projektmidler

Sammenlignet med 2007 var bevilgede projektmidler i 2008 ca. 3 % lavere.

Med hensyn til antallet af bevilgede projekter i 2008 øgedes de til 272, hvilket var en stigning på cirka 11 % i forhold til 2007.

Projektmedel	2004	2005	2006	2007	2008	Ändring 2007-2008

Intäkter	33.606.512	32.679.002	33.718.891	35.775.400	36.976.397	3%
Beviljat belopp	27.926.093	25.876.879	27.928.500	29.384.250	29.409.750	0%
Andel beviljat i %	83%	79%	83%	82%	80%	-3%

I de genbevilgede projekter i 2008 indgår 12, som bevilgedes i 2005-06. Et mål for sekretariatet er, at mindst 95 % af projekterne skal være afsluttet efter to kalenderår. Dette mål er nået i 2008; se tabellen nedenfor.

Genbevillinger

	2004	2005	2006
Antal bevilget i alt samme år	260	285	271
Antal genbevilget fra samme år	0	3	9
Andel genbevilget	0,0%	1,1%	3,3%
Andel afsluttet	100,0%	98,9%	96,7%

Administrationsomkostninger

Styrelsens og sekretariatets administrationsomkostninger lå på cirka 18 % af de totale udgifter. Det er samme niveau som i 2007.

Administration	2004	2005	2006	2007	2008
Budget	7.150.000	6.375.000	6.685.000	6.390.000	6.960.000
Räkenskap	6.797.938	6.158.953	6.827.878	6.642.838	6.800.218
Administrations andel av totala utgifter	20,2%	18,8%	20,2%	18,6%	18,4%

I Fondens administrationsomkostninger indgår i princippet alle løbende udgifter forbundet med styrelsens og sekretariatets arbejde. Det vedrører eksempelvis udgifter til styrelsens møder og honorarer, annoncering, information, tolkning, oversættelse, personalets rejser og lønninger, indkøb af inventar, drift og udvikling af data/internet, samarbejde med de regionale nordiske informationskontorer og almindelige kontorudgifter. I omkostninger for personalets lønninger indgår også den sekretariatsafgift, som de kontraktansatte betaler, og som tilbageføres til de nordiske lande ifølge samme principper, som gælder for Nordisk Ministerråds Sekretariat. Totalt tilbagebetales fra Fonden 415.399 DKK.

I administrationsomkostningerne indgår også omkostninger for de ydelser, som Fonden køber af Ministerrådet angående sekretariatsservice; vagtmestertjenester, telefoni og posthåndtering, lokaleomkostninger, regnskabshåndtering samt personaleadministration. Køb af disse ydelser reguleres i en særlig aftale med Ministerrådet, og i 2008 var beløbet totalt 821.453 DKK sammenlignet med 914.000 DKK i 2007.

De samlede administrationsudgifter er gået op med ca. 150.000 DKK i forhold til 2007. Personaleomkostningerne er gået op cirka 400.000 DKK i forhold til 2007, mens udgifterne til eksterne sagkyndige er faldet med 111.852 DKK i forhold til 2007.

Omkostningerne til Fondens administration bør iagttages ud fra, at styrelsen består af to medlemmer fra hvert land samt en fra hvert selvstyrende område, og at Fonden har syv ansøgningsfrister pr. år. Opmærksomheden skal også henledes på, at Fondens formål omfatter hele kunst- og kulturområdet, hvorfor den må have et relativt stort antal sagkyndige til

rådighed til bedømmelse af ansøgninger, samt at al information på Fondens hjemmeside og i ansøgningsproceduren findes i fire sprogversioner. Det skal videre nævnes, at styrelsen og sekretariatet har en relativ høj ambition angående service, kontrol og kvalitetssikring.

Styrelsens honorar

Styrelsens medlemmer har siden 1976 modtaget et honorar for sit styrelsesarbejde. Honoraret består dels af en grundydelse, dels af et mødehonorar. Grundhonoraret er på 12.600 DKK pr. år for ordinære medlemmer. Formanden modtager dobbelt grundhonorar; det vil sige 25.200 DKK, og næstformanden modtager et og et halvt grundhonorar; det vil sige 18.900 DKK. Mødehonoraret er på 1.800 DKK pr. mødedag for samtlige medlemmer. Honoraret har været uforandret sammenlignet med 2007.

5.3 Sekretariatets behandling og opfølgning af projekterne

Fondens sekretariat har siden juli 2006 alene modtaget ansøgninger gennem et elektronisk projekthåndteringssystem, som muliggør en mere effektiv håndtering og opfølgning af ansøgningerne. Systemet muliggør også en bedre statistisk måling af sekretariatets arbejdsbelastning og effektivitet. Nedenfor er en summarisk redegørelse herfor.

Totalt antal projekter i "omløb" og afsluttede projekter

Hvad angår sekretariatets arbejde med Fondens bidragsvirksomhed, så består den hovedsagligt i at modtage og behandle indkomne ansøgninger, samt at følge op og afslutte de ansøgninger, der er blevet bevilget. I tilslutning hertil arbejder sekretariatet med løbende information og rådgivning.

For at få en opfattelse af, hvor mange projekter, der pr. år er i "omløb" – som sekretariatet behandler og gransker – bør de indkomne ansøgninger og slutbehandlingen af allerede bevilgede ansøgninger ses i en sammenhæng.

Vedrørende de indkommende ansøgninger bør også lægges de ugyldige ansøgninger, eftersom de også skal gennemlæses for at kunne klassificeres som gyldige eller ugyldige. Hvad angår afsluttede projekter, så er der her tale om projekter, der tidligere er blevet bevilget, og som er indkommet med sine slutrapporter i de pågældende år.

Projektomløp 2004-2008

	2004	2005	2006	2007	2008
Giltiga ansökningar	722	866	899	794	775
Administrativa avslag (AU, AA, IM)	237	301	418	378	326
Beviljade under året	288	285	271	244	272
Avslutade projekt från tidigare år	267	332	342	327	277
Totalt	1514	1784	1930	1743	1650
Skillnad i förhållande till föregående år	-	17,83%	8,18%	-9,69%	-5,34%

Antal åbne projekter

Den 4. februar 2009 havde Fonden 279 åbne projekter, det vil sige allerede bevilgede projekter, der ikke er afsluttet. Kun 12 åbne projekter er bevilget inden 2007.

**norden**

Nordisk Kulturfond

Årsregnskab 2008

*Denne side er ikke optimal
- findes den ikke bedre?*

NORDISK KULTURFOND**INDHOLDSFORTEGNELSE**

	SIDE
Driftsregnskab for 2008	3
Balance pr. 31.12.2008	4
Ledelsens underskrifter	5
Noter	6

**Denne side er ikke optimal
- findes den ikke bedre?**

NORDISK KULTURFOND

DRIFTSREGNSKAB

	Note	Regnskab 2008 DKK	Budget 2008 DKK	Regnskab 2007 DKK
Tilgang af midler				
Nordisk Ministerråds budget		32.765.000	32.765.000	31.904.000
Tilbageførte midler	(1)	2.834.751	1.500.000	2.492.677
Renteindtægter	(2)	1.376.646	1.000.000	1.378.723
I alt		36.976.397	35.265.000	35.775.400
Administrations udgifter				
Styrelsens mødeudgifter		427.390	420.000	393.059
Styrelseshonorar		286.302	300.000	279.900
Tolkning		35.028	75.000	57.476
Kontorudgifter		52.891	80.000	67.840
Repræsentation		17.075	50.000	
Oversættelser		255.786	370.000	350.156
Sagkyndige mødeudgifter		144.177	180.000	242.234
Mødemateriale		69.012	100.000	94.580
Information og presse		208.915	250.000	188.706
Advokatombkostninger		22.391	10.000	1.850
EFC medlemskab		0	20.000	19.385
Sekretariatets rejser		161.439	300.000	294.095
Øvrigt styrelsen		18.201	60.000	18.592
Personaleudgifter		3.050.438	2.550.000	2.608.584
Ekstern hjælp - udgifter		210.486	250.000	265.323
Administration NMR		821.453	915.000	914.000
Inventar		67.994	150.000	50.008
Drift EDB		496.788	400.000	192.337
Honorar til sagkyndige ekstern		409.390	400.000	521.242
Øvrigt		51.330	80.000	51.724
Renteudgifter		-6.266		31.748
I alt		6.800.218	6.960.000	6.642.838
Bevilget til interne projekter				
Kulturfondens interne projekter	(3)	2.390.000	1.890.000	5.290.000
Bevilget støtte				
Støttetildelinger i året	(4)	27.019.750	26.100.000	24.094.250
Udgifter og bevilgninger i alt	(5)	36.209.968	34.950.000	36.027.088
Årets resultat		766.429	315.000	-251.688

*Denne side er ikke optimal
- findes den ikke bedre?*

NORDISK KULTURFOND

BALANCE

	Regnskab 2008 tDKK	Regnskab 2007 tDKK
AKTIVER		
Likvide midler	29.922.296	26.610.120
Fordringer	498.559	400.922
Forudbetalt løn	102.876	164.438
Mellemregning med NMR	5.998	0
AKTIVER I ALT	30.529.729	27.175.480
PASSIVER		
Mellemregning med NMR	0	835.773
Periodeafgrænsning og skyldige omk.	240.190	87.916
Leverandører	360.203	247.120
Personaleforpligtelser	377.140	327.057
Ikke udbetalte bevillinger (6)	24.742.148	20.103.000
Kulturfondens interne projekter (3)	3.489.693	5.020.708
Overførte midler (7)	553.926	805.594
Årets resultat	766.429	-251.688
PASSIVER I ALT	30.529.729	27.175.480

*Denne side er ikke optimal
- findes den ikke bedre?*

NORDISK KULTURFOND

Medlem af Riksdagen
Lars Wegendal
Sverige

Folketingsmedlem
Bente Dahl
Danmark

Direktør
Poul Bache
Danmark

Medlem af Lagtinget
Henry Lindström
Ålands Landskapsstyrelse

Storingsrepresentant
Rolf Reikvam
Norge

Overdirektør
Riitta Kaivosoja
Finland

Ekspeditionschef
Kjell Myhren
Norge

Afdelingsdirektør
Martin Næs
Færøerne

Regissør
Stefán Baldursson
Island

Altingsmann
Helgi Hjörvar
Island

Generaldirektør
Kenneth Johansson
Sverige

Medlem af Riksdagen
Risto Autio
Finland

Landstingsmedlem
Josef Motzfeldt
Grønland

Kåren Bue
Direktør
Nordisk Kulturfond

Vagn Egede Olsen
Afdelingschef, NMR

Denne side er ikke optimal
- findes den ikke bedre?

NORDISK KULTURFOND

NOTER

- (1) Tilbageførte midler er bevilget støtte fra tidligere år, som ikke er blevet udbetalt, pga. at projektet ikke er realiseret. Det kan også være tilbagebetalinger af midler, hvis projektet har ændret indhold, således at foudsætningerne for tildelingen ikke længere er opfyldt, eller projekter, der er blevet billigere end forventet.
- (2) Kulturfonden modtager sin bevilling fra Nordisk Ministerråd i 4 rater i hhv. januar, april, juli og oktober hvert år. Indtil midlerne udbetales til bevillingsmodtager placeres de på aftaleindskud i banken. Renteindtægterne stammer primært fra disse aftaleindskud.
- (3) Kulturfonden har afsat midler i 2008 til projekter, som er internt igangsat til en samlet sum af 1.890 tDKK. Ikke anvendte budgetmidler forventes anvendt til det samme formål i det følgende år.

tDKK	Overført fra tidl.år	Disponeret 2008	Tilbageført 2008	Anvendt 2008	Overføres 2009
10543 Fondens temaområde (sprog)	1.064.304	0	-400.000	606.020	58.284
30501 Årets nordiske udstilling 2006	211.443	270.000	0	0	481.443
40271 Særskilte satsninger 2006	46.884	100.000	0	53.388	93.496
40414 Udvikling fondens EDB	119.812	300.000	0	280.897	138.915
60001 Årets Nordiske udstilling 2005	450.000	30.000	0	450.000	30.000
60002 Årets Nordiske Udstilling 2008	2.982.289	0	0	1.202.213	1.780.076
60003 Kultur & Helse	46.036	0	0	24.058	21.978
60004 Møde Bilaterale fonde	1.595	200.000	0	1.319	200.276
60005 Kulturpolitik GL	50.000	0	0	0	50.000
60006 Regionale infokontorer 2006-08	48.345	190.000	0	127.142	111.203
70001 Evaluering	0	400.000	0	455.818	-55.818
70002 Nye nordboere	0	400.000	0	320.160	79.840
90006 Kulturportal	0	500.000	0	0	500.000
I alt	5.020.708	2.390.000	-400.000	1.521.015	1.489.693

- (4) Bevilling af midler er ikke det samme som udbetalinger. Fra og med 2003 gælder følgende regler: Bidrag til og med DKK 100.000 udbetales i 2 rater: 85% udbetales før projektet starter og de resterende 15% når projektet er afsluttet og fonden har modtaget og godkendt en rapport og et projektregnskab. Bidrag større end DKK 100.000 udbetales i 3 rater: 40% før projektet starter, 45% efter at fonden har godkendt en statusrapport og endelig 15% når fonden har godkendt den endelige rapport og regnskabet for projektet.

**Denne side er ikke optimal
- findes den ikke bedre?**

NORDISK KULTURFOND

NOTER

(5) Bevillingerne fra Nordisk Kulturfond har de seneste fem år set således ud:

DKK	Tilgang af midler	- heraf tilbageførte midler*	Bevilgede beløb	- heraf interne projekter
2004	33.606.512	3.331.268	31.376.699	2.745.000
2005	32.679.002	1.929.303	28.332.686	1.430.000
2006	33.718.891	1.662.966	27.928.500	2.650.000
2007	35.775.440	2.492.677	29.384.250	5.290.000
2008	36.976.397	2.834.751	29.409.750	2.390.000

* se note (1)

(6) Bevillinger som ikke er udbetalt ved udgangen af året. Det er for projekter som har fået, bevilget midler i 2006, 2007 og 2008, og de overførte midler fordeler sig således på årene:

2006	510.250 DKK
2007	4.528.000 DKK
2008	19.604.954 DKK
I alt:	24.643.204 DKK

(7) Udisponerede midler er differencen mellem "tilgangen af midler i alt" og "udgifter og bevillinger i alt". Midlerne overføres til følgende regnskabsår og er til rådighed for fremtidige projekter

Oversigt over udisponerede midler:

Udisponerede midler 1/1 2008	553.926 DKK
Årets resultat	766.429 DKK
Udisponerede midler 31/12 2008	<u>1.320.355 DKK</u>

**Denne side er ikke optimal
- findes den ikke bedre?**

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst.
***7/2004/medborgar**
D 2009

Tidigare nummer:
B 226/medborger

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 07-00118-20

Samarbetsprogram på konsumentområdet

1. Framställning

Framställningen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre "Ministerrådsforslag om ett samarbejdsprogram på konsumentområdet 2005–2010", B 226/medborgar

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Som led i struktur- og moderniseringsarbejdet blev det i 2005 besluttet at nedlægge Konsumentministerrådet. I rapporten, der lå til grund for beslutningen hed det bl.a.:

"Budgetposterne for ministerråd, der ophører som formelle, udgår følgelig som særskilte sektorbudgetter. Posterne for ministerrådene for Byggeri og Bolig (MR-BO), Informationsteknologi (MR-IT) med undtagelse af NeDAP, Konsument (MR-KONS) samt Transport (MR-T) samles for budgetåret 2006 i en fælles pulje, der i en overgangsperiode kan tilgodese nordiske samarbejdsaktiviteter også inden for de nævnte områder."

Nordisk Ministerråd har i forlængelse heraf både i 2006, 2007 og 2008 ydet såvel administrativ støtte som økonomisk tilskud til konkrete projekter på bl.a. Konsumentområdet. I budgettet for 2009 er der ikke længere en selvstændig pulje til sådanne formål, men det fremgår klart, at Formandskabspuljen kan yde helt tilsvarende tilskud i år.

Med nedlæggelsen af det formelle samarbejde på konsumentområdet i Nordisk Ministerråd mistede ministerrådet naturligvis også såvel ansvaret som mulighederne for at sikre realiseringen af det forbrugerpolitiske samarbejdsprogram.

De nordiske konsumentministre besluttede at videreføre deres samarbejde i uformelt regi bl.a. ved at etablere en embedsmandsgruppe (NordKons), som gennem 2006, 2007 og 2008 har været det organ, som ministerrådets sekretariat har samarbejdet med om vurdering af modtagne støtteansøgninger på området. Det tidligere svenske formandskab for NordKons meddelte i 2008 Ministerrådets sekretariat, at NordKons ikke for fremtiden ser sig i stand til at varetage denne opgave. Ministerrådet har heller ikke siden modtaget ansøgninger om støtte.

Ministerrådet er herudover ikke bekendt med status for arbejdet med det forbrugerpolitiske samarbejdsprogram.

Ministerrådet mener at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Omend Medborger- og Forbrugerudvalget er utilfredse med, at det forbrugerpolitiske samarbejde blev nedlagt i forbindelse med struktur- og moderniseringsarbejdet i 2005, er udvalget forstående overfor, at Ministerrådets sekretariat ikke kan administrere Samarbejdsprogrammet på konsumentområdet 2005-2010 uden det nødvendige politiske og retlige grundlag. Medborger- og Forbrugerudvalget vil derfor bestrebe sig på at udarbejde et udvalgsforslag/en ny rekommandation med henblik på at få genskabt det forbrugerpolitiske samarbejde. På den baggrund afskriver Medborger- og Forbrugerudvalget Fremst. *7/2004/medborgar.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Medborgar- och konsumentutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Fremst. *7/2004/medborgar för rådets del är *slutbehandlad*.

Mariehamn, 30 september 2009

Hanne Agersnap (SF)
Henrik Brodersen (DF)
Kari Lise Holmberg (H)
Ulla Karvo (saml)
Elina Linna (v)
Jørgen Lundsgaard (KF)

Torny Pedersen (A)
Henrik Dam Kristensen (S), næstformand
Maria Stenberg (s)
Hans Wallmark (m)

Nordiska rådet

Fremst.
***7/2004/medborgar**
D 2009

Tidigare nummer:
 B 226/medborgar

Behandlas i:
 Medborgar- och
 konsumentutskottet

J.nr. 07-00118-20

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

**Fremst. *5/2006/presidiet
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1364/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00113-17

Rapport och konferens om samhällssäkerhet

1. Framställning

Framställningen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

- 1) att med beaktande av de synpunkter som anförs i detta betänkande, utarbeta en rapport angående läge, utvecklingstendenser och ambitioner för de nordiska ländernas samarbete inom området samhällssäkerhet. Vidare skall rapporten innehålla överväganden och ställningstagande till ministerrådets fortsatta verksamhet inom området samhällssäkerhet. Ett huvudsyfte skall vara att klarlägga möjligheterna att ytterligare stärka den nordiska nyttan inom detta område. Rapporten skall därvid särskilt uppmärksamma följande frågor:

Forskning och kunskapsuppbyggnad kring samhällssäkerhet: detta omfattar bl.a. de nya säkerhetshotens orsaker, karaktär, förlopp och konsekvenser, olika medel för att förebygga hot och främja säkerhet, samt rättsstatliga aspekter på åtgärderna mot nya hot och risker

Erfarenhetsutbyte och praktisk samverkan mellan de nordiska länderna inom området samhällssäkerhet: Detta skall bl.a. belysa omfattningen av och möjligheterna till övergripande samordning på regerings- och myndighetsnivå, till operativ samplanering och samverkan, samt till gemensam värdering och tillvaratagande av erfarenheter av faktisk samverkan under händelser som t.ex. Tsunami-katastrofen, orkanen Gudrun, fågelinfluensan, med flera

Kampen mot terrorismen och skyddet av de mänskliga rättigheterna: Detta skall bl.a. behandla skillnader och likheter i de nordiska ländernas lagstiftning på området, samt möjligheterna att stärka det nordiska samarbetet till skydd av grundläggande mänskliga och medborgerliga fri- och rättigheter vid kampen mot terrorismen

- 2) att i samråd med bl.a. Nordiska rådet och berörda myndigheter och andra relevanta institutioner/organisationer i de nordiska länderna, under år 2007 arrangera en konferens på temat nordiskt samarbete kring samhällssäkerhet¹

Nordiska rådet

Fremst. *5/2006/presidiet
D 2009Tidigare nummer:
A 1364/presidietBehandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00113-17

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Med hänvisning till Nordiska rådets betänkanden över tidigare års meddelanden om framställningen uppfattar Nordiska ministerrådet att endast en frågeställning återstår att behandla i meddelandet över framställningen, nämligen:

Övervägande och ställningstaganden till ministerrådets fortsatta verksamhet inom området samhällssäkerhet.

Inledningsvis beskrivs det nordiska samarbetet inom området samhällssäkerhet, både inom och utanför Nordiska ministerrådet.

Nordiskt samarbete inom området samhällssäkerhet

Samhällssäkerhet är ett högaktuellt ämne och det pågår aktiviteter inom området i Norden som sträcker sig utanför ramen för det formella nordiska samarbetet. Samarbete mellan de nordiska länderna pågår bland annat via ländernas deltagelse i internationella organisationer såsom FN, NATO och EU. De nordiska länderna har även ett väl fungerande konsulärt samarbete runt om i världen. Ministerrådet har redogjort för samsarbetsformerna mellan de nordiska länderna utanför ramen av det officiella nordiska samarbetet i sitt meddelande till rådet från 2007, och hänvisar härmed till innehållet i detta meddelande.

Ministerrådet vill också hänvisa till den rapport om förslag till åtgärder för nordiskt samarbete om utrikes- och säkerhetspolitik som har utarbetats av Thorvald Stoltenberg och som presenterats för de nordiska utrikesministrarna på deras möte i Oslo den 9 februari 2009 (den s.k. Stoltenberg-rapporten). I rapporten finns ett avsnitt om samhällssäkerhet som omfattar tre förslag till samnordiska aktiviteter; ett kompetensnätverk mot digitala angrepp, en katastrofenhet med tanke på större katastrofer och olyckor, och en utredningsenhet för krigsförbrytelser. I två av dessa förslag hänvisas i Stoltenberg-rapporten till aktiviteter som redan föregår i ministerrådets regi: i förslaget om att etablera en nordisk katastrofenhet påpekas att detta kunde ske inom ramen för NORDRED-avtalet och gällande utredningsenheten för krigsförbrytelser hänvisas till rapporten från arbetsgruppen om polis- och åklagarverksamhet i brottsutredande verksamhet som rapporterar till de nordiska justitieministrarna i frågan om utvidgat nordiskt åtalssamarbete. (Stoltenberg-rapporten finns tillgänglig på www.regjeringen.no/nn/dep/ud/Aktuelt/Nyheiter/2009/rapport_nordiska_marbeid.html?id=545258)

De ansvariga ministrarna från samtliga nordiska länder har vidare antagit en gemensam deklaration om samarbete om samhällsskydd och krisberedskap. Deklarationen antogs på Haga slott i Stockholm den 27 april 2009 (den s.k. Hagadeklarationen). På detta första möte för ministrar med ansvar för civil krisberedskap och räddningstjänst enades man om att utveckla det nordiska samarbetet, genom att gemensamt närmare undersöka och konkretisera vissa områden för fördjupat samarbete, bl.a. inom räddningstjänsten, beredskapen för kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära ämnen, kriskommunikationen, användningen av frivilliga, samt forskning och utveckling, övning och utbildning. Det kommer att arrangeras denna typ av överläggningar regelbundet två gånger årligen. En de-

¹ Andra att-satsen blev färdigbehandlad vid sessionen 2008.

partemental tjänstemannagrupp kommer att följa upp och koordinera arbetet och avrapportera detta vid nästa ministermöte. De nordiska ministerråd som deltar i samarbetet är försvarsministrarna från Danmark och Sverige, inrikesministern från Finland och justitieministrarna från Island och Norge. (se pressmeddelandet från ministermötet: www.regeringen.se/sb/d/11432/a/125556)

Nordiska rådet

**Fremst. *5/2006/presidiet
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1364/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00113-17

Som ett led i att svara på denna rekommendation har ministerrådet i övrigt stött konferensen "*Is there a Nordic Model for societal security and safety?*" som arrangerades av Norges forskningsråd/SAMRISK den 1-2 september 2008. På konferensen diskuterades bland annat möjligheterna för en gemensam nordisk modell för samhällssäkerhet. I rapporten från konferensen sammanfattas att arbetet med samhällssäkerhet i dagsläget är så olika organiserat i de nordiska länderna att det inte går att tala om en gemensam nordisk modell för samhällssäkerhet. För att lyckas med ett tätare nordiskt samarbete föreslås i rapporten att man börjar med en "mjuk" harmonisering: "*Det vil si tiltak som ikke forutsetter lovendringer eller andre dyptgående inngrep, men bare tilpasninger som kommer i tillegg til og ligger utenpå de enkelte landenes eksisterende strukturer, lover og regler. Aktiviteter som gir raske, synlige og positive resultater er også viktige å prioritere.*" Se rapporten från konferensen: www.forskningsradet.no/servlet/Satellite?c=Page&cid=1228296936119&pageName=samrisk%2FHovedsidemal

Nordiska ministerrådets arbete inom området samhällssäkerhet

I sitt betänkande över ministerrådets meddelande 2008 påpekar Nordiska rådet att de hot och risker som idag utgör fara för samhällets säkerhet rör sig inom områden såsom miljö, hälsa, råvaror, IT, infrastruktur, sociala strukturer, interkulturella förhållanden, fattigdom, organiserad brottslighet, mer mera. Ministerrådet vill härmed framföra en överblick av de aktiviteter inom området samhällssäkerhet som de enskilda fackministerråden redan är verksamma inom.

Mänskliga rättigheter, organiserad brottslighet och brottsbekämpning

På det nordiska justitieministermötet 2002 tillsattes en arbetsgrupp med uppgift att undersöka hur grundläggande mänskliga rättigheter och rättsäkerhet bäst kan tas tillvara i nationellt och internationellt arbete mot terrorism. Arbetsgruppens rapport presenterades på det nordiska justitieministermötet i juni 2007. I diskussionerna kring rapporten poängterades att terrorhandlingar ofta också utgör ett brott mot mänskliga rättigheter, samt att det är viktigt att alla åtgärder mot terrorism sker inom rättsstatens ramar.

Den nordiska ämbetsmannakommittén för lagstiftningssamarbete (NÄL) har tillsatt en arbetsgrupp om nordiskt polis- och åklagarsamarbete i brottsutredande verksamhet. Arbetsgruppen har i en rapport som lämnats till de nordiska justitieministrarna i september 2008 redovisat förslag på åtgärder för att stärka samarbetet i Norden inom den nämnda verksamheten. Rapporten har härefter sänts på remiss till de nordiska ländernas riksåklagare (motsvarande). NÄL tillsatte vidare år 2008 en arbetsgrupp med uppdrag att utreda förutsättningarna för fördjupat polissamarbete, s.k. polisiär samtjänstgöring i Norden. I en rapport som överlämnats till ministerrådet redovisar arbetsgruppen förslag på sådan samtjänstgöring. Rapporten har sänts ut på nationell remiss och den avses att behandlas på MR-Lag:s möte i juni 2009.

Nordiskt beredskapssamarbete

Inom ramen för det s.k. NORDRED-avtalet från 1989 pågår ett samarbete där de nordiska länderna skall bistå varandra när det gäller olyckor i fredstid. Ramavtalet möjliggör samarbete mellan ansvariga myndigheter i de nordiska länderna i syfte att underlätta erforderligt ömsesidigt bistånd vid olyckshändelser i fredstid och att påskynda insättandet av hjälpande

personal och material. En kontaktgrupp bestående av representanter för de berörda myndigheterna i medlemsländerna möts regelbundet för att utbyta erfarenheter och att utveckla avtalet. Vart tredje år arrangeras större konferenser inom nätverket. Nästa konferens arrangeras i Vasa, Finland den 2-4 juni 2009. I år firar NORDRED 20 år och konferensen kommer att fokusera på utvecklingsmöjligheter och framtidsutsikter för NORDRED-avtalet. Räddningstjänstssamarbete har vid flera tillfällen fått ekonomiskt stöd av de nordiska justitieministrarna. Man kan läs mera om det nordiska räddningstjänstssamarbetet på webbsidan www.nordred.org

I fråga om nordiskt veterinärt beredskapssamarbete finns sedan 2006 en nordisk strategi. Denna bygger på kommunikation och ömsesidigt kunskaps- och informationsutbyte. Som uppföljning av strategin från 2006 undertecknade de nordiska och baltiska länderna år 2008 en gemensam *"Memorandum of Understanding of an animal health emergency reserve"*. Memorandumet är en styrkelse av samarbetet för att bekämpa spridningen av sjukdomar hos husdjur. Till en början är det frågan om utväxling av kunskap och personal, men avsikten är att samarbete skall utvidgas till att även omfatta utväxling av teknisk utrustning. År 2008 arrangerades en nordisk-baltisk veterinär beredskapsövning. Dessa beredskapsövningar utgör värdefullt redskap för att testa de redan existerande beredskapsplanerna. I övningen deltog 400 veterinärer från alla de 8 involverade länderna.

Det har ytterligare igångsatts flera projekt som skall styrka veterinär beredskap i krissituationer, bland annat ett projekt angående nödslakt av fjäderfä. Möjligheterna till att avliva fjäderfä utan att personal kommer i kontakt med djuren skall undersökas. Resultatet av denna utredning kan komma att ha betydelse vid tillfälle att det utbryter en allvarig sjukdom som kan sprida sig från djur till människor.

Nordiska ministerrådet har också beviljat stöd till den arbetsgrupp som är nedsatt för att arbeta med de nordiska veterinära beredskapsplanerna för att arrangera ett seminarium år 2007. På seminariet behandlades bland annat möjligheterna för ett ökat samarbete, t.ex. gemensam träning av personal.

Nordiska ministerrådet har ett väl fungerande samarbete mellan de myndigheter i Norden som har ansvar för livsmedelstillsyn. Detta väletablerade samarbete säkrar god kontakt och beredskap i eventuella krissituationer. I tillägg arrangeras det varje år en tillsynskonferens med cirka 250 representanter från olika tillsynsmyndigheter i Norden som deltagare. På konferenserna behandlas olika frågor med syfte att säkra utväxlingen av kunskap och erfarenheter skall komma till nytta för hela Norden.

Ämbetsmannakommittén för social- och hälsopolitik (ÄK-S) har tillsatt en arbetsgrupp som har i uppgift att främja den nordiska hälsoberedskapen i enlighet med det hälsoberedskapsavtal som undertecknades av de nordiska hälsoministrarna år 2002. Gruppen har årliga möten och rapportera varje år till EK-S. År 2008 avhölls ett möte i Reykjavik med 50 deltagare från de nordiska länderna och självstyrande områdena. Temat för mötet var hälsoberedskapen på Nord-Atlanten och i Barentsregionen. Ett nytt möte skall avhållas på våren 2009 och en beredskapskonferens skall arrangeras den 2-4 september 2009. En arbetsgrupp har på uppdrag av hälsoberedskapsgruppen fått i uppgift att utarbeta förslag till principer och procedurer för samarbete vid kriser i utlandet. Förslaget skall presenteras för social- och hälsoministrarna under år 2009. Man kan läs mera om det nordiska hälsoberedskapssamarbetet på webbsidan www.nordhels.org

På hälsoområdet kan det vidare nämnas att det sedan 2005 har pågått ett nordiskt utredningsarbete för att finna en samnordisk lösning för pandemiberedskap. Ett extraordinärt social- och hälsoministermöte i januari

Nordiska rådet

**Fremst. *5/2006/presidiet
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1364/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00113-17

2008 beslöt om ett fördjupat samarbete mellan de nordiska länderna i frågor i anknytning till den nationella beredskapen mot pandemisk spridning av influensa. Det beslöts också att ordförandelandet tillsammans med NMR skall löpande rapportera till social- och hälsoministrarna och att det vid behov skall tas initiativ till nya analyser. Ett nytt möte i denna grupp kommer att avhållas under våren 2009.

Forskning och kunskapsbyggnad kring området samhällssäkerhet

När det gäller forskning och kunskapsbyggnad kring samhällssäkerhet pågår sådan verksamhet inom ramen för flera myndigheter och universitet i Norden. Det bör noteras att Nordiska ministerrådet – tillsammans med försvarsdepartementen i de nordiska länderna varit engagerat i ett flerårigt forskningsprogram inom detta område. Programmet "*The Nordic Security Policy Research. Programme Establishing Links Between Research and Practice*" som genomfördes under perioden 2001-2005. Den ovan nämnda ministerrådsstödda konferensen om samhällssäkerhet ("*Is there a Nordic Model for societal security and safety?*") arrangerades på hösten 2008 av Norges forskningsråd.

Den samnordiska institutionen NordForsk har idag fem så kallade Nordic Center of Excellence program (NCoE), varav ett arbetar med hälsa och livsmedel. Inom ramen för "*NCoE Food, Nutrition and Health*" finns ett nätverk (NCoE "MitoHealth") som arbetar med problem gällande livsstilsjukdomar. Målsättningen med detta center är att undersöka hälsofrämjande aspekter av livsmedel, och sambanden mellan kost och risken att insjukna i livsstilsjukdomar. Programmet inkluderar forskare från Norge, Sverige, Danmark och Finland.

Nordiskt institut för sjöfart (NIFS) är ett nordiskt samarbetsorgan, lokaliserat vid Oslo universitet. NIFS forskningsfokus handlar om reglering i skärningspunkten mellan energi, miljö och klimat. Bland de nya satsningsområdena som nu utvecklas kan i det här sammanhanget särskilt nämnas området för säkerhet och ansvar inom sjöfart, offshore- och energisektorn, däribland särskilt frågor kring miljö, föroreningar och klimatutsläpp. NIFS har med mycket positiv respons och höga betyg genomgått en internationell utvärdering under 2008. NMRS tecknar nu ett nytt fyraårigt kontrakt med NIFS.

Slutsatser

Som framgår av redovisningen ovan bedriver Nordiska ministerrådet ett mångsidigt och aktivt arbete på flera av de områden som innefattas av området för samhällssäkerhet. Ministerrådet avser att även fortsättningsvis bedriva ett aktivt arbete inom detta område.

Emellertid omfattar ministerrådets formella verksamhet inte alla områden som hör under begreppet samhällssäkerhet. Det gäller t.ex. säkerhets-, utrikes- och försvarspolitik. Enligt ministerrådets uppfattning är dessa sektorer förhållandevis viktiga delar inom området. Detta framgår bland annat av att olika aspekter kring samhällssäkerhet behandlas i den tidigare omnämnda rapporten "*Nordisk samarbeid om utenriks- og sikkerhetspolitikk*" (Stoltenberg-rapporten). Denna rapport har för övrigt överlämnats till de nordiska utrikesministrarna för fortsatt beredning.

Vidare har som tidigare redovisats de nordiska länderna den 27 april i år antagit den s.k. Hagadeklarationen, som innebär att länderna avser att utveckla och fördjupa sitt samarbete inom området för samhällssäkerhet. Som nämnts avser de ansvariga ministrarna att följa upp det arbete som beslutats och ministrarna kommer att hålla överläggningar regelbundet två gånger årligen. Ministrarna kommer i sitt arbete att stödjas av en departemental tjänstemannagrupp, benämnt Nordiskt mötesforum. Detta arbete bedrivs inte inom ramen för det nordiska samarbetet i Nordiska ministerrådet.

Nordiska rådet

**Fremst. *5/2006/presidiet
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1364/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00113-17

Nordiska ministerrådet är, mot denna bakgrund, fortsatt av den meningen att det inte finns förutsättningar för ministerrådet att ytterligare koordinera arbetet inom området samhällssäkerhet. Ministerrådet avser dock att följa frågans utveckling, bl.a. i ljuset av den nämnda Stoltenberg-rapporten och det arbete som kommer att bedrivas inom ramen för Haga-deklarationen.

Avslutningsvis vill ministerrådet hänvisa till slutsatserna från konferensen om samhällssäkerhet ("*Is there a Nordic Model for societal security and safety?*")

Många av de aktiviteter och projekt som redogörs för ovan är exempel på sådana s.k. "mjuka" åtgärder som det i konferensrapporten rekommenderas att det vidtas för att kunna lyckas med ett tätare nordiskt samarbete.

Nordiska ministerrådet anser att framställningen kan avskrivas.

3. Utskottets betänkande

Nordisk Råd har med interesse fulgt offentliggørelsen af rapporten "Nordisk samarbeid om utenriks- og sikkerhetspolitikk" (Stoltenberg-rapporten), der er overgivet til de nordiske udenrigsministre og i øvrigt vil blive behandlet under Nordisk Råds session 2009.

Nordisk Råd noterer med tilfredshed, at de nordiske lande den 27. april 2009 antog den såkaldte Hagadeklaration, som indebærer at landene vil udvikle og fordybe sit samarbejde omkring samfundssikkerhed. De ansvarlige ministre vil drøfte disse forhold to gange årligt med støtte fra en departemental tjenstemandsgruppe, kaldet Nordiskt mötesforum.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser Fremst. *5/2006/presidiet för rådets del är *slutbehandlad*.

Mariehamn, 30 september 2009

Bjarni Benediktsson (Sj.)
Sinikka Bohlin (s), formand
Erling Bonnesen (V)
Berit Brørby (A)
Christina Gestrin (sv)
Helgi Hjörvar (A)

Anne Margrethe Larsen (V)
Johan Linander (c)
Inge Lønning (H)
Rolf Reikvam (SV)
Niels Sindal (S)
Erkki Tuomioja (sd)

Nordiska rådet

**Fremst. *5/2006/presidie
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1364/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00113-17

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

**Fremst. *7/2006/miljø
D 2008**Tidligere nummer:
A 1387/miljøBehandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00134-10

Fokus på miljø i Nord

Fremstilling

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

- 1) *at* arbejde for, at de arktiske spørgsmål får et tydeligt fokus i EU's fortsatte politik og strategi for Den Nordlige Dimension, herunder udrede det eventuelle behov for en særlig EU-finansiering af denne del af Den Nordlige Dimension samt at de arktiske spørgsmål får en entydig forankring i EU-kommissionens struktur¹
- 2) *at* arbejde for, at Arktisk Råd, under de nordiske formandskaber i perioden 2007-2012, udarbejder oplæg til fælles minimumsstandarder for miljøkrav til *off-shore* virksomhed i arktiske havområder og til søtransport af olie, gas og andre miljøfremmede stoffer i disse sårbare områder
- 3) *at* komme overens om, at der inden udgangen af 2006 træffes beslutning om etablering af et permanent sekretariat for Arktisk Råd – i al fald for perioden 2007-2012

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Under det nuvarande norska ordförandeskapet i Arktiska rådet (2006-2009) pågår arbete inom ramen för rådets arbetsgrupp för skydd av havsmiljön (PAME) med att revidera rådets "Arctic Offshore Oil and Gas Guidelines". Riktlinjerna uppdaterades senast 2002. Den nya versionen av rådets riktlinjer för offshore-verksamhet avses behandlas med sikte på att kunna godkännas vid Arktiska rådets utrikesministermöte våren 2009.

De rekommendationer som tas fram på basis av en ny utvärderingsrapport om effekterna av olje- och gasutvinning i Arktis, "Arctic Oil and Gas

¹ Første og tredje at-sats blev færdigbehandlet 2007.

2007", som sammanställts av Arktiska rådets arbetsgrupp för miljöövervakning (AMAP), avses också behandlas med sikte på godkännande vid rådets utrikesministermöte 2009.

Även slutsatserna i en utvärderingsrapport om ökad sjöfart i Arktis, "Arctic Marine Shipping Assessment", som också sammanställs av PAME, avses kunna behandlas i tid inför utrikesministermötet 2009.

Som framgår av ovanstående redovisning ger således det arbete som pågår inom Arktiska rådets arbetsgrupper mycket goda förutsättningar för det nuvarande norska ordförandeskapet, inför rådets nästa utrikesministermöte 2009, samt för därefter följande danska och svenska ordförandeskap, att lägga upp Arktiska rådets arbete på ett sådant sätt att rådet kan agera pådrivande i syfte att åstadkomma högst möjliga standarder för miljökrav på offshore-verksamhet i de arktiska havsområdena och på sjötransport av olja, gas och andra miljöfarliga ämnen i dessa sårbara områden. Vissa frågor som aktualiseras inom Arktiska rådets arbete kan sedan, om så anses lämpligt, föras vidare för fortsatt behandling i andra internationella fora där bindande regelverk kan utformas och antas, bl.a. Internationella Sjöfartsorganisationen (IMO).

Nordisk Ministerråd anser, at fremstillingen kan avskrives.

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning

Udvalget ser positivt på, at der er politisk vilje i det norske (og forventeligt i det kommende danske og svenske) formandskab til at arbejde for udvalgets ønske om skrappe miljøkrav til sejlads og *off-shore* virksomhed i de følsomme arktiske områder. Udvalget noterer, at der i den forbindelse er udarbejdet tre vigtige rapporter fra henholdsvis PAME og AMAP. Disse rapporter skal behandles på Arktisk Råds udenrigsministermøde i 2009.

Udvalget anerkender de nordiske landes regeringers arbejde i dette spørgsmål og ser frem til en kommende redegørelse fra ministerrådet om resultaterne af udenrigsministrenes møde og de øvrige politiske drøftelser i Arktisk Råd. At-sætningen foreslås opretholdt.

På baggrund af ovenstående foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen om Fremst. *7/2006/miljø til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år

Reykjavik, den 24. september 2008

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Per Bisgaard (V)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Helgi Hjörvar (A)
Kári P. Højgaard (sb)
Ilkka Kantola (sd)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)

Asmund Kristoffersen (A), formand
Jan Lindholm (mp)
Hans Olsson (s)
Augusta Salling (A)
Petri Salo (saml)
Kristen Touborg (SF), næstformand

Nordisk Råd

**Fremst. *7/2006/miljø
D 2008**

Tidligere nummer:
A 1387/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00134-10

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordisk Råd

**Fremst. *10/2006/miljö
D 2008**

Tidligere nummer:
A 1385/miljö

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 07-00133-9

Kontrollsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön

1. Fremstilling

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

- 1) *at* gennem HELCOM- samarbejdet, udrede perspektiverne i at stille strengere krav til de større passager- og lastfartøjer med det mål at forbyde ethvert udslip af toiletaffaldsvand til Østersøen fra disse fartøjer
- 2) *at*, i givet fald, virke for at gennemføre mulige regionalt eller generelt gældende forbud inden for en rimelig tidsfrist, herunder sikre at havnene i Østersøen sættes i stand til at modtage de forventelige toiletaffaldsmængder
- 3) *at* indtil bindende bestemmelser kan gennemføres, virke for, at rederierne til fartøjer med store udledninger af toiletaffaldsvand, gennem aftaler bringes til at praktisere opsamling og tømning i havne med passende modtagefaciliteter
- 4) *at* virke for, at eksisterende havnekontrollsystemer udvikles, således at det effektivt og retfærdigt kan sikres, at alle pligtige fartøjer i Østersøen også i praksis afleverer alt pligtigt affald i havnene

2. Meddelelse fra de nordiske landes regeringer

Inom HELCOMs aktionsplan för Östersjön, Baltic Sea Action Plan (BSAP), som antogs på ministermötet i Krakow den 15 november 2007 har länderna kommit överens om att i en gemensam skrivelse till Internationella sjöfartsorganisationen IMO begära nya regler för utsläpp av toalettavfall från fartyg som omfattas av Annex IV av MARPOL-konventionen 73/78. Målet är att i första hand eliminera utsläppen av toalettavfall från passagerarfartyg och färjor. Inom BSAP kom man också överens om att uppmuntra frivilliga åtgärder för att lämna toalettavfall i hamnarna samt att förbättra mottagningsanläggningarna.

Finland leder en grupp som arbetar med dessa frågor och förväntas komma med ett förslag till skrivelse till HELCOMs maritima grupp som möts den 18-20 november 2008. Inför denna skrivelse har Finland också begärt information om frivilligt lämnande av toalettavfall i mottagningsanläggningar i hamnar, miljökonsekvenserna av utsläpp av toalettavfall, avloppsreningsverk, samt tekniska svårigheter för mottagningsanläggningar i hamnar. Denna information skall tillhandahållas 15 april 2008.

Nordisk Ministerråd anser, at fremstillingen kan afskrives.

3. Miljø- og naturresurseutvalgets betenkning

Udvalget anerkender de nordiske landes regeringers arbejde med spørgsmålet. Udvalget har forståelse for, at meddelelsen må bære præg af, dels at spørgsmålet hører hjemme under IMO, dels at der endnu ikke er opnået enighed i HELCOM.

Af forrige meddelelse fremgik det, at de nordiske landes ministre skulle mødes for at drøfte spørgsmålet om toiletaffald fra skibe i Østersøen. Udvalget ønsker information om resultatet af disse drøftelser og om, hvorledes de nordiske landes miljøministre anser, at man bedst kan fremme arbejdet, dels i de internationale organer, dels i forhold til at fremme de frivillige ordninger, der bør gælde alle former for fartøjer.

Udvalget finder, at rekommandationen bør opretholdes i afventen af en fornyet meddelelse om fremdriften i arbejdet.

På baggrund af ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. *10/2006/miljö til efterretning og afventer ny meddelelse til næste år

Reykjavik den 24. september 2008

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)

Per Bisgaard (V)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Helgi Hjörvar (A)

Kári P. Højgaard (sb)

Ilkka Kantola (sd)

Kolbrún Halldórsdóttir (VG)

Asmund Kristoffersen (A), formand

Jan Lindholm (mp)

Hans Olsson (s)

Augusta Salling (A)

Petri Salo (saml)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Nordisk Råd

**Fremst. *10/2006/miljö
D 2008**

Tidligere nummer:

A 1385/miljö

Behandles i:

Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 07-00133-9

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. *17/2006/välfärd
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1400/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 07-00123-14

Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden

1. Rekommendation

Rekommendationen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

- 1) att sätta in kraftfulla åtgärder för att förbättra tillgängligheten och komma tillrätta med väntetidsproblematiken för barn och unga
- 2) att mål bör sättas upp som indikerar att väntetiden för den första konsultationen inte får överstiga 7–10 dagar och för alla patienter ska en individuell plan upprättas

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Ministerrådet understreker at det er landenes ansvar å sørge for tilstrekkelig helsetjenester til sin befolkning. Landenes nasjonale behov vil være utgangspunktet når man vurderer valget av innsatser i forhold til psykisk syke mennesker i landene som har behov for tjenester. Ministerrådet registrerer at landene i stor grad investerer og bygger ut tjenestetilbudet til psykisk syke mennesker gjennom nasjonale planer og strategier.

Gjennom nordisk samarbeid og samordning foregår en rekke aktiviteter som styrker de nasjonale innsatser. De nordiske landene har tradisjon og stor nytte av å hente erfaring og kunnskap fra hverandre. Likeledes bidrar de nordiske institusjoner på sosial og helseområdet aktivt til at samle de nasjonale erfaringer i en nordisk kontekst via forskning, utdanning og konferanseaktiviteter.

MR-S har som en del av sitt arbeid utpekt psykisk helse som et særskilt satsningsområde for 2009-2010. Det er satt av 5 millioner til prosjektinnsatser for at særlig møte utfordringene på dette området. I forlengelse av dette har EK-S oppnevnt en nordisk ekspertgruppe for perioden 2009-2010 som skal komme med konkrete innspill til hvordan man best mulig

utnytter den nordiske viten som eksiterer på området - fra forskning til praksisfeltet - og får drøftet felles utfordringer på området.

Ministerrådet meddelte i sitt svar på denne rekommandasjonen i 2008 at landene forventet en rapport angående henvisningsprosjektet i børne- og ungdomspsykiatrien i Danmark. Rapporten var bestilt av Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse. Den danske rapport kom i 2008 og har i sin analyse forslag til en række punkter for at kunne få ned ventetiden på undersøkelse og behandling i børne og ungdomspsykiatrien. Rapporten vil bl.a. blive drøftet i EK-S ekspertforumet på psykisk helse som vil tage dennes resultat og rekommandationer i betragtning i kommende indspil til EK-S på området.

Det er landenes nasjonale ansvar at sørge for helsetjenester til sin befolkning med de virkemidler som til enhver tid er tilgjengelig. Det vil være opp til landene og ta fram hvilke felles nordiske innsatser som de mener kan styrke samarbeidet. Landene ønsker ikke å standardisere nordiske indikatorer for ventetider eller metode for pasientoppfølging.

Ministerrådets engasjement og politiske oppmerksomhet på området samt landenes nasjonale tiltak i handlingsplaner og strategier viser at landene tar utfordringen med psykiske syke barn og unge alvorlig.

Dertil kommer arbeidet med å implementere strategien om bedre mental helse for innbyggerne i EU. Ytterligere er EK-S i gang med at initiere aktiviteter som nevnt i svar på rekommandasjon 5/2007 Psykiatrivården i Norden, som til dels inneholder samme innsatsområde.

Ministerrådet anser at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Utskottets betänkande

Velferdsutvalget viser til sitt utvalgsforslag og betenkning om barn og unges ventetider innen psykiatrien i Norden (Utvalgsforslag A 1400/välfärd og Rek. *17/2006/välfärd).

Velferdsutvalget viser til at Nordisk ministerråds svar på rekommandasjoner og framstillinger for 2008 oppfordret Nordisk råd til å ikke komme med andre forslag til tiltak i forhold til barn og unges ventetider innen psykiatrien før det skulle foreligge en dansk rapport i 2008 som skulle se på årsakssammenhengen til at mange barn og unge i de nordiske landene blir henvist til profesjonell hjelp innen barne- og ungdomspsykiatrien. Alle de nordiske landene skulle bidra med erfaringer på dette området.

Velferdsutvalget merker seg at den danske rapporten kom i 2008, og denne rapporten har en rekke forslag for å kunne få ned ventetiden på undersøkelse og behandling i barne- og ungdomspsykiatrien. Ministerrådet melder i sin rekommandasjon at rapporten vil bli drøftet i EK-S på psykisk helse, som vil ta dennes resultater og rekommandasjoner i betraktning i kommende innspill til EK-S på dette området.

Velferdsutvalget merker seg videre at ministerrådet peker på at ventetiden i barne- og ungdomspsykiatrien er nasjonale ansvar for de nordiske landene, og sier i sitt svar på nordisk råds rekommandasjon: "Det vil være opp til landene å ta fram hvilke felles nordiske innsatser som de mer kan styrke samarbeidet".

Velferdsutvalget er overrasket over at Nordisk ministerråd ikke legger fram konklusjonen fra den danske rapporten. Velferdsutvalget viser til Fremst. *5/2007/välfärd: "Psykiatrivården i Norden", hvor Nordisk ministerråd meddeler at det er sterkt engasjert i innsatsen for å styrke og bedre konkrete innsatser på psykiatriområdet, og at det arbeider aktivt med

Nordiska rådet

**Rek. *17/2006/välfärd
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1400/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 07-00123-14

tiltak som skal fremme at det skjer en systematisk nordiske vitendeling og erfaringsutveksling. Det bidrar til en styrket nordisk innsats i forhold til psykiatrivehelsen i Norden. Av konkrete initiativer for en systematisk vitendeling og utvikling har MR-S her bl.a. utpekt psykisk helse som et særskilt satsningsområde for 2009-2010. Velferdsutvalget er fornøyd med at det er satt av 5 mill dkr. til prosjektinnsatser for å møte utfordringer på dette området.

Velferdsutvalget venter derfor at Nordisk ministerråd følger opp arbeidet med å drøfte tiltakene som kom fram i den danske rapporten fra 2008. Denne saken berører barn og unge som er særlig sårbare i sin utviklingsfase i livet.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutskottet

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *17/2006/välfärd til etterretning og avventer ny meddelelse neste år.

Mariehamn den 30. september 2009

Christer Adelsbo (s)

Line Barfod (EL)

Arja Karhuvaara (saml)

Anita Knakkegaard (DF)

Marianne Kierkemann (m)

Tuula Peltonen (sd)

Jessica Polfjärd (m)

Reidar Sandal (A)

Paula Sihto (cent)

Siv Friðleifsdóttir (F), formand

Ib Thomsen (FrP)

Göte Wahlström (s), næstformand

Nordiska rådet

**Rek. *17/2006/välfärd
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1400/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 07-00123-14

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek.
***18/2006/medborger**
D 2009

Tidligere nummer:
A 1381/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00099-23

Kampagne imod formidling af sexkøb

1. Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- 1) *at* kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom
- 2) *at* oprette en hjemmeside med en positiv-liste, der på lovlig vis registrerer de hoteller, der garanterer, at de ikke formidler sexkøb og som har givet sit samtykke dertil. Hjemmesiden skal omfatte Norden og naboområder, hvor de nordiske organisationer har aktiviteter

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordiska ministerrådet hänvisar till de tidigare meddelanden som ministerrådet har lämnat till Nordiska rådet i denna sak. I förra årets meddelande anförde ministerrådet följande:

Nordiska Ministerrådet vill inledningsvis understryka att de nordiska länderna och ministerrådet på flera olika sätt vidtar kraftfulla åtgärder mot prostitution och människohandel i Norden, men också i övriga delar av världen och inte minst i vårt närområde. En av de viktigare åtgärder som länderna har vidtagit är att straffbelägga främjande eller förmedling av köp av sexuella tjänster. Så kan det – som framgått av tidigare meddelande – antas vara straffbart i samtliga nordiska länder för den som driver ett hotell och hans eller hennes anställda att medverka till förmedling av sexköp. Ett efterkommande av rekommandationen innebär således att vad som skulle avkrävas hotellen är en garanti att de följer gällande lagstiftning i verksamhetslandet. På de skäl som anförts i tidigare meddelande vidhåller ministerrådet att detta inte är ett lämpligt förfarings sätt. Det hänvisas också till de där beskrivna olägenheterna med en ordning av det slag som förespråkas i rekommandationen.

Utöver det som anförts i tidigare meddelande bör också nämnas att flera av de nordiska länderna antingen har infört eller är på väg att införa förbud mot köp av sexuella tjänster. I sammanhanget bör också erinras om den mycket omfattande kampanj mot prostitution och människohandel som de nordiska justitieministrarna och jämställdhetsministrarna initierade och drev under år 2002. Denna kampanj bedrevs även i Nordens närområde.

Ministerrådet är medvetet om att situationen i vissa fall kan se annorlunda ut utanför Norden, men vill framhålla att ministerrådet i sin verksamhet i vårt närområde strävar efter att endast bruka hotell som har rekommenderats av ministerrådets kontor i nordväststryskland och de baltiska länderna. Ministerrådet kommer via sekretariatet att erinra kontoren om att särskilt beakta de förhållanden som rekommendationen belyser. För resor inom Norden kan nämnas att ministerrådet tillämpar den danska statens ramavtal ("Danish Missions") vid bokningar av hotell.

På de skäl som anförts i detta och tidigare meddelanden anser ministerrådet att den i rekommendationen angivna ordningen för att bekämpa förmedling av sexköp vid hotell inte är ett lämpligt förfaringsätt. I meddelandena har också olägenheterna med en sådan ordning beskrivits. Ministerrådet konstaterar härvid att resmönstret vid ministerrådet skiljer sig en hel del åt från rådet. Det är t.ex. inte vanligt förekommande med stora möten där ministerrådet gör s.k. blockbeställningar av hotellrum. Tjänstemän inom ministerrådet reser oftast enskilt till olika möten, varvid han eller hon själv ombesörjer bokningen av hotellrummet.

Nordiska ministerrådet vill avslutningsvis på nytt framhålla att ministerrådet och länderna enskilt, i likhet med Nordiska rådet, med kraft önskar bekämpa alla former av förmedling sexköp - något som bl.a. tar sig uttryck i att det i de nordiska länderna är kriminellt och förenat med stränga straff att medverka till förmedling av sådana köp - men ministerrådet anser inte, som redovisats, att den nu aktuella rekommendationen bör genomföras, inte minst i ljuset av att de handlingar som rekommendationen vill angripa är kriminaliserade i Norden.

Nordiska ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

3. Udvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget beklager Nordisk Ministerrådes afvisning af en ellers god sag. Som tidligere fremhævet har rekommandationen medført, at hotelkæder har indført en policy i tråd med rekommandationens ordlyd. Samtidigt er det en praksis, der gennemføres og efterleves i Nordisk Råd, og endelig er det en sag, der har vakt europæisk opmærksomhed, idet Europa-Parlamentet behandler et tilsvarende forslag. Det er derfor med forundring og beklagelse, at Ministerrådet ikke udviser større interesse for at bakke rekommandationen op.

Medborger- og Forbrugerudvalget konstaterer dog, at der siden rekommandationens vedtagelse i 2006 og frem til nu ikke findes den nødvendige politiske opbakning i Nordisk Ministerråd og vælger derfor at afskrive Rek. *18/2006/medborger.

Nordisk Råd

**Rek.
*18/2006/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1381/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00099-23

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser
Rek. *18/2006/medborger som *færdigbehandlet* for rådets ved-
kommende.

Mariehamn den 30. september 2009

Hanne Agersnap (SF)

Henrik Brodersen (DF)

Kari Lise Holmberg (H)

Ulla Karvo (samI)

Elina Linna (v)

Jørgen Lundsgaard (KF)

Torny Pedersen (A)

*Henrik Dam Kristensen (S), næst-
formand*

Maria Stenberg (s)

Hans Wallmark (m)

Nordisk Råd

Rek.

***18/2006/medborger**

D 2009

Tidligere nummer:

A 1381/medborger

Behandles i:

Medborger- og

Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00099-23

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

**Rek. *23/2006/kultur
D 2009**

Tidligere nummer:
B 245/kultur

Behandles i:
Kultur- og Utdanningsutvalget

J.nr. 07-00093-28

Deklaration om nordisk språkpolitikk

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å utarbeide en tiltaks-/handlingsplan for å realisere målsettingene i
Deklarasjon om nordisk språkpolitikk

å prioritere tiltak på området *språkforståelse* i den kommende perio-
den ¹

2. Meddelelse fra Danmarks, Finlands, Norges og Sveriges reger- inger

*Å utarbeide en tiltaks-/handlingsplan for å realisere målsettingene i Dekla-
rasjon om nordisk språkpolitikk*

I 2008 meddelte regeringerne, at EK-U afventer en egentlig behandling af opfølgningen af sprogdeklarationen til sagen om sprogorganiseringen er afklaret, hvilket ville ske i 2008.

EK-U stadfæstede på sit møde i maj 2008, at hovedansvaret for opfølgningen af sprogdeklarationen er et nationalt anliggende, og at status for opfølgningen gøres gennem EK hvert andet år.

Samarbejdsministrene (MR-SAM) behandlede sagen 'Sprogudfordringer' i december 2008. I den forbindelse blev der gennemført en første national landerapportering af status for opfølgningen af sprogdeklarationen med særskilt fokus på forståelsen af skandinaviske sprog hos børn og unge. Denne bestilling havde frist efter Nordisk Råds session, og derfor forelå der ikke en redegørelse til sessionen i 2008.

¹ Første og anden at-sats blev færdigbehandlet i 2007.

Den første nationale afrapportering på samtlige af sprogdeklarationens emneområder vil ske i 2009, og næste gang i 2011 og så fremdeles. Hvorvidt det kaldes tiltagsplan, handlingsplan eller landerapportering mener regeringerne ikke er væsentligt, men derimod at der nu er en fastlagt procedure for afrapporteringen.

Nordisk Råds Kultur- og Uddannelsesudvalg skriver i sin betænkning fra 2008, at det er vanskeligt at forstå, at organiseringsarbejdet har taget to år. Til dette bør siges, at det har været et komplekst arbejde, hvor der skulle tages hensyn til vidt forskellige interesser, med holdbare løsninger. Et af hensynene har været til netop Kultur- og Uddannelsesudvalget, som i forbindelse med denne rekommandation i en tidligere betænkning foreslog, "[...] at området sprogforståelse gis højest prioritet de kommende årene, og de sprogpolitiske tiltakene bør da i størst mulig grad fokuseres på dette området."

Pr. 1. januar 2009 er organiseringen af sprogområdet i Nordisk Ministerråd lagt til rette på en sådan måde, så der er rammer for både opfølgningen af sprogdeklarationen, og for at sprogforståelse kan gives prioritet de kommende år (se Ad 4).

Å prioritere tiltak på området sprogforståelse i den kommende periode

Kultur- og Uddannelsesudvalgets ønske om at området sprogforståelse gives prioritet de kommende år, genfindes i den nye organisering af sprogområdet i Nordisk Ministerråd, som trådte i kraft pr. 1.1.2009:

- Indsatsen på sprogområdet i Nordisk Ministerråd skal fremover rettes mod målgruppen børn og unge og styrkelsen af deres sprogforståelse.
- Tidligere har ansvaret for det sprogpolitiske område været delt mellem de nordiske undervisningsministre (MR-U) og de nordiske kulturministre (MR-K). MR-U har besluttet, at de har hovedansvaret for sprogområdet i Nordisk Ministerråd, mens kulturministrene (MR-K) har et sektoransvar.
- Den nye gruppe 'Ekspertgruppen Nordens Sprogråd' (ENS) skal rådgive ministrene. ENS har repræsentanter fra landene, de selvstyrende områder og samerne, og alle har stemmeret. ENS er programkomité for Nordplus Sprog- og Kulturprogrammet.

Ekspertgruppen rådgiver blandt andet om, hvordan nabosprogforståelsen i Norden kan styrkes primært blandt børn og unge, og så unge under uddannelse.

Ekspertgruppen rådgiver også om, hvordan sprogdeklarationen kan følges op på nordisk niveau, og anbefaler tiltag på nationalt niveau, der kan styrke opfølgningen af sprogdeklarationen.

- MR-U tilføjer sprogområdet 1.000.000 DKK ekstra pr. år fra og med 1.1.2009. Midlerne skal i tre år bruges til den nye fælles koordinatorfunktion – Nordisk sprogkoordinering, som Dansk Sprognævn varetager. Derudover skal Netværket for Sprognævnene i Norden – via Dansk Sprognævn – varetage aftalte netværksaktiviteter for 800.000 DKK pr. år. Dansk Sprognævn skal således administrere i alt 1.800.000 DKK pr. år.

Nordisk Råd

**Rek. *23/2006/kultur
D 2009**

Tidligere nummer:
B 245/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 07-00093-28

Den nye koordinatorfunktion:

- Koordinere aktiviteter, der foregår i regi af Netværket for Sprognævnene i Norden og Program for sprogkurser, dvs. Nordkurs, Nordspråk og de nordiske perler, fx ved at samle repræsentanter for Netværket for Sprognævnene i Norden og Program for sprogkurser for at drøfte arbejdet og retningen på arbejdet.
- Sikre at programaktiviteter under Program for sprogkurser bliver koordineret, fx ved at samle repræsentanter for Nordkurs, Nordspråk og de nordiske perler og drøfte kursusvirksomheden og mulighederne for samspil og synergi mellem sprogkurserne.
- Foretage opsøgende virksomhed for at informere brugere (skoler, gymnasier, erhvervsuddannelser, læreruddannelser, universiteter) om aktiviteterne som foregår i Netværket for Sprognævnene i Norden og Program for sprogkurser.
- Styrke information og kommunikation, når det gælder sprogområdet, fx ved at udarbejde et nyhedsbrev hvert kvartal. Information og kommunikation skal koordineres med NMRS, som har ansvaret for information og kommunikation i det nordiske samarbejde.
- Indsamle erfaringer og resultater fra Nordplus Sprog- og Kulturprogrammet og bidrage til, at resultaterne nyttiggøres og omsættes i god praksis inden for de sektorer, der arbejder med børn og unge.
- Styrke sprogforståelsen hos børn og unge ved særskilte tiltag, fx ved at koordinere fællesnordiske indsatser for og med børn og unge.

Aftalte netværksaktiviteter omfatter:

- Arrangere møder, konferencer og seminarer om sprogpleje og sprogbevaring, sprogrådgivning og sprogteknologi.
- Udgive rapporter, årsskriftet Sprog i Norden og andre skrifter.
- Drive en fælles hjemmeside for Netværket for Sprognævnene i Norden.
- Fra 2009 skal en del af aftalte netværksaktiviteter rettes mod børn og unge og deres nabosprogsforståelse, fx ved at mindst én af de årlige konferencer som afholdes skal have en bred og udadvendt målgruppe hvor børn, unge og deres nabosprogsforståelse indgår som tema eller ved at målgruppen børn og unge i skolen berøres i relevant materiale.

Dansk Sprognævn skal i sin varetagelse af koordinatorfunktionen arbejde for følgende rettigheder og mål for alle nordboere i henhold til den nordiske sprogdeklaration:

Rettigheder: At tilegne sig forståelse af og kundskaber i et skandinavisk sprog og forståelse af de øvrige skandinaviske sprog, således at de kan tage del i det nordiske sprogfællesskab

Mål: At alle nordboere kan kommunikere med hinanden, først og fremmest på et skandinavisk sprog.

Nordisk Råd

**Rek. *23/2006/kultur
D 2009**

Tidligere nummer:
B 245/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 07-00093-28

- Rådgivningsgruppen for nordisk skolesamarbejde (NSS) bliver styregruppe for samlingen af aktiviteter, der omfatter den nye koordinatorfunktion og aftalte netværksaktiviteter, som Netværket for Sprognævnene i Norden varetager efter aftale med NMR.

NSS er valgt som styregruppe, da NSS er det policy-, rådgivende og iværksættende organ for Nordisk Ministerråd, som har et særskilt fokus på sprogoplæringen knyttet til børn og unge i skolen.

Virksomheden omfatter førskoleområdet, grundskole og videregående oplæring (almen og erhvervsfaglig).

NSS skal forbinde det nationale uddannelsessystem med sprogområdet og sikre koblingen til det nationale uddannelsessystem.

- Der er oprettet et 3-årigt program for sprogkurserne Nordkurs, Nordspråk og de nordiske perler. De tre kurser skal hvert år gennemføre sprogkurser for henholdsvis universitetsstuderende, lærere og lærerstuderende for godt og vel 3.200.000 DKK pr. år:
 - Nordkurs: Kurser for nordiske universitetsstuderende i de nordiske landes respektive sprog, kultur og litteratur. Kurserne gennemføres som sommerkurser (2-4 uger). Der er kurser i svensk, dansk, norsk, islandsk, finsk og finlandssvensk hvert år, mens kurser i færøsk, samisk og grønlandsk afholdes med jævne mellemrum. Formålet er at øge de studerendes viden om sprog og kultur i Norden og at bidrage til forståelsen af Norden som geopolitisk område i en globaliseret verden.
 - Nordspråk: Kurser for nordiske undervisere på grundskoler, gymnasier og læreruddannelser for at sikre at målgruppen har en opdateret viden om de andre nordiske landes kultur og litteratur, og at de har redskaber til at varetage undervisning i nordiske sprog som nabosprog eller fremmedsprog.
 - De nordiske perler: Kurser for lærerstuderende i nabosprog og nabokultur. De fire kursugårde eller institutioner: Hanaholmen, Voksenåsen, Lysebu og Schæffergården bliver kaldt de nordiske perler. De nordiske perler er bilaterale institutioner som har til opgave at fremme samarbejdet mellem to nabolande i Norden. De nordiske perler har foruden deres bilaterale opdrag også i en årrække arrangeret kurser i nabosprog og nabokultur for lærerstuderende i Norden.
- De nordiske sprogpiloter vil i en 3-årig periode få 100.000 DKK pr. år for at videreføre sprogpilotkurserne. En sprogpilot er en praktiklærer/øvelsesskolelærer, der har fokus på nabosprog og inddrager nabosprogsdimensionen i undervisningen i grundskolen. En sprogpilot er også en ressourceperson, der kan hjælpe kolleger med at tilrettelægge nabosprogsundervisning og give gode råd om materialer og metoder. Endelig er en sprogpilot en praktikvejleder, der kan bidrage til, at nabosprogsdimensionen får en plads i de lærerstuderendes praktik.

Der er i årene 2007-2008 uddannet 59 nordiske sprogpiloter i Norden. Projektet støttes også af Nordisk Kulturfond med 300.000 DKK i 2009.

- Nordplus sprog- og Kulturprogrammet øger indretningen mod børn og unge på grundskole- og gymnasieområdet. Ud af programmets ca. 6.500.000 DKK er 2.000.000 DKK øremærket til børn og unges mobilitet med henblik på at styrke deres sprogforståelse, sprogkunderskab og kulturkendskab. Muligheden gælder også for klas-

Nordisk Råd

**Rek. *23/2006/kultur
D 2009**

Tidligere nummer:
B 245/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 07-00093-28

selærere, lærere og andet pædagogisk personale på dette uddannelsesniveau.

Et af de to overordnede målsætninger frem til 2011 er at styrke sprogforståelsen, og i særdeleshed nabosprogsforståelsen (dansk, norsk og svensk).

- Ny og styrket koordinering skal ske mellem MR-U og MR-K, samt Nordisk Ministerråd, Nordisk Kulturfond, Nordisk Råd, m.fl.

Derudover kan nævnes at MR-U's strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2008-2010, som mål nummer 1 har at: Stärka grannspråksförståelsen i Norden i linje med språkdeklarationen.

Det islandske formandskab vil i slutningen af 2009 tage initiativ til en kampagne for at styrke børn og unges sprogforståelse.

Nordisk Ministerråd anser for sin del, at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betenkning

Kultur- og Uddannelsesudvalget har modtaget Nordisk Ministerråds meddelelse om Rek. *23/2006/kultur om deklARATION om nordisk sprogpolitik.

Udvalget noterer sig, at Nordisk Ministerråd har gennemført en række indholdsmæssige og organisatoriske ændringer i forhold til den nordiske sprogpolitik og opfølgning på den nordiske sprogdeklaration. Udvalget vil imidlertid opretholde rekommandationen, idet udvalget er orienteret om, at der netop nu forestår en national landerapportering (gentages hvert andet år) om, hvorvidt de nabo-sproglige tiltag i uddannelsessystemerne er tilfredsstillende. Udvalget vil afvente denne rapportering og herefter tage stilling til om modellen er passende.

Med den nye struktur i sprogsamarbejdet har Nordisk Ministerråd taget hul på en fornyelsesproces, som udvalget ser positivt på. Udvalget mødte i august 2009 en repræsentant for 'Ekspertgruppen Nordens Sprogråd' (ENS) som redegjorde for gruppens funktion og opgaver, som må siges at være grundlæggende for at effektivisere sprogpolitiksamrådet. Der bliver fokuseret på at øge sprogforståelsen i landene, hvilket er afgørende for udvalget.

Kultur- og Uddannelsesudvalget vil anmode om at blive orienteret ved et senere tidspunkt om, hvorledes den nyoprettede funktion i form af en ny Nordisk sprogkoordinator ved Dansk Sprognævn vil blive varetaget med henblik på en integration og konsolidering af indsatser på nabosprogsområdet.

Nordisk Råd

**Rek. *23/2006/kultur
D 2009**

Tidligere nummer:
B 245/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 07-00093-28

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelse om Rek. *23/2006/kultur til efterretning og *afventer ny meddelelse* næste år hvad angår tredje at-sats

at Nordisk Råd tager meddelelse om Rek. *23/2006/kultur hvad angår fjerde at-sats til efterretning og anser den som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Mariehamn den 30. september 2009

Ásmundur Einar Daðason (VG)

Troels Christensen (V)

Bente Dahl (RV), næstformand

Inger S. Enger (Sp)

Monica Green (S)

Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl.)

Mats Johansson (m)

Fredrik Karlström (ObS)

Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)

Gunilla Tjernberg (kd)

Nordisk Råd

**Rek. *23/2006/kultur
D 2009**

Tidligere nummer:
B 245/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 07-00093-28

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

**Rek. *24/2006/kultur
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1388/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00094-24

Nabolands-tv etter digitaliseringen

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regjeringer

å sikre at de nordiske *public service*-kanalene inngår i programtilbudet når digital-tv innføres

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordiska rådet rekommanderar att de nordiska ländernas regeringar säkrar att de nordiska public servicekanalerna ingår i programutbudet när digital TV införs. Kultur- och utbildningsutskottet framför också i sitt betänkande att det finns ett behov av en politisk diskussion på nordisk nivå avseende grannlandsteve efter digitaliseringen. Bland annat anser man att frågor angående upphovsrätt till programmen bör diskuteras på en sådan nivå.

Nordiska ministerrådet (kulturministrarna) beslutade därför att ett kulturforum om public service och grannlands-tv i den digitala tidsåldern skulle äga rum i Köpenhamn i september 2008.

Kulturforumet var i en form av ett seminarium där man inbjöd berörda aktörer till ett samtal om grannlands-tv i digitaliseringens tidevarv med ett framåtblickande perspektiv och en konstruktiv hållning. Detta kulturforum arrangerades av Nordiska Ministerrådet i samarbete med Nordvisionssekretariatet, Union of Broadcasting Organizations, Copy-Dan och Nordicom.

Sammanfattningsvis visade diskussionerna vid kulturforumet att det aldrig har funnits bättre möjligheter att erbjuda grannländernas public servicekanaler som nu. Det konstaterades också att:

”det är mycket viktigt att lära känna varandras språk, kultur och samhälle i Norden.

grannlands-tv spelar en stor roll i det sammanhanget.

man måste ta hänsyn till upphovsrättsfrågor och tekniska möjligheter och begränsningar.

Nordvisionssamarbetet är ett effektivt sätt att säkra tillgång till grannlands-tv".

Förslag till nationella initiativ som lades fram vid Kulturforumet:

Flera inlägg under Kulturforumet handlade om möjligheterna att överväga att lagstiftningsvägen säkra tillgång till grannlands-tv. Förslag gavs om att t.ex. införa must-carry regler för nordiska kanaler på alla plattformar eller ställa krav på att nordiska kanaler ska erbjudas lättillgängligt och i billiga kanalpaket i de kommersiella operatörernas utbud. En annan fråga som lyftes var att det kan finnas politisk möjlighet att påverka de operatörer som är helt eller delvis statligt ägda.

Historiskt perspektiv

Hittillsvarande grannlands-tv-arrangemangs upphovsrättsliga lösningar planerades på 80-talet i nordiskt kommittéarbete ("Nabolands-TV i kabel") tillsatt av Nordiska ministerrådet. Om upphovsrättsliga lösningar behöver vidareutvecklas, kan nordiska kontakter och en gemensam analys på nytt organiseras.

Hittillsvarande lösningars ekonomiska och tekniska förutsättningar skapades i varje land utgående från de existerande förhållandena. Fortsättningen av verksamheten skall på motsvarande sätt planeras utgående från de utgångspunkter, och de behov och det efterfrågan som finns i var och ett nordiskt land."

Problemställning

De förslag till fortsatta nationella initiativ som kom fram på Kulturforumet väcker flera frågor enn svar. Det er helt osäkert om det finns grund i EG-rätten för att genomföra must-carry-förpliktelser för grannlands-tv. I många länder gäller must-carry reglerna bara i kabelnät. Det är därför en fråga om utvidgningen av must carry-principen kan vara en lösning på de grunder som har kommit fram.

Regeringarna kan "göra krav till att nordiska kanaler är billiga i de paket som operatörer erbjuder sina kunder i nordiska länderna".

Det visar sig att prisen som en abonnent betalar per kanal normalt är lite transparent, eftersom de flesta kanalerna erbjuds i tillsammans i paket med andra kanaler. Priserna är i dag förhandlingar mellan operatörer och kanaler (ev. en organisation som förvaltar rättigheter till vidareändning av en kanal). En eventuell förminskning av prisen kan göra att operatörer kan kräva att myndigheterna subsidierar kanalerna. Det kan också förstöra prissättningen och potentiellt vara konkurrenshindrande. En eventuell statsstödsproblematik måste också utredas men i principen ska regeringarna inte blanda sig i prissättningen av tjänster till abonnenter.

"Politiker kan också påverka situationen både nationellt och i nordiskt sammanhang eftersom nordiska stater äger många av de största distributionsföretagen som Telia i Sverige och Telenor i Norge som kan direkt påverkas."

Man kan också ifrågasätta om förslaget bör omfatta alla plattformar och operatörer. Förslaget gäller bara olika operatörer i de olika nordiska länderna, där staten äger distributionsföretag. Både i Norge og i Sverige forvaltas statens ägande i Telenor och Telia professionellt. Det skulle vara ytterst kontroversiellt om staterna skulle utnyttjade deras äganderätt i Telenor och Telia på det viset. Det anses inte riktigt att regeringarna brukar ägendeställningen i tjänsteleverantörbolag genom att inblanda sig till deras business-modeller.

Nordisk Råd

**Rek. *24/2006/kultur
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1388/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalge

J.nr. 07-00094-24

Detta betyder att de medel och sätt som kan och skall brukas är andra, normala, huvudsakligen marknadsbestämda medel för att främja Nordiska Rådets rekommendations goda syften. Detta innebär bl.a samråd med och mellan olika aktörer på fältet. Lösningar i olika nordiska länder kan vara olika som också hittills.

Regeringarna anser för sin del att rekommendationen kan avskrivas.

3. Udvalgets betænkning

Kultur- og Uddannelsesudvalget har modtaget Nordisk Ministerråds meddelelse over Rek. *24/2006/kultur om Nabolands-tv etter digitaliseringen.

Udvalget noterer sig Nordisk Ministerråds meddelelse, som giver et godt rids af situationen. Det afholdte kulturforum i 2008 var et skridt på vejen til en større forståelse af udfordringerne ved en større udbredelse af nabolands-tv. En af konklusionerne var, at der aldrig har været bedre muligheder for at tilbyde nabolandenes public service-kanaler som lige nu. Desværre var det også tydeligt, at der fortsat er en lang vej til mål. Kultur- og Uddannelsesudvalget er uenig i ministerrådets vurdering om, at man nu ikke kan nå længere med arbejdet på nordisk niveau.

I Danmark forhandles der for en 3-årig periode et medieforlig, hvor myndighederne har mulighed for at påvirke indholdet hos tv-stationerne. I det medieforlig, som er gældende fra 2007-2010 står der i forbindelse med indførelse af digitalt sendenet: *"Gatekeeperen skal tilbyde et bredt og varieret programudbud, som inkluderer forskellige kategorier af kanaler såsom underholdningskanaler, nyhedskanaler, musikkanaler, populærvidenskabelige kanaler og sportskanaler. Programudbuddet skal endvidere omfatte*

- den af DR nyetablerede børne/historie-tv-kanal, jf. ovenfor
- nabolands-tv
- en kanal med lokale/regionale nyhedsudsendelser som et reelt alternativ til TV 2/de regionale TV 2-udsendelser"

Udvalget mener, at der bør være politisk vilje i landene til at arbejde videre med sagen, og at man f.eks. kunne bruge den danske model som et forbillede. Herunder at der arbejdes politisk for at sikre at satellitudbydere som Boxer og andre har nordiske public service-kanaler i deres programpakker.

Udvalget mener, at det må være et politisk krav, at udbydere har disse kanaler med og at fraværet af de nordiske kanaler ikke i orden.

Canal Digital og Viasat tilbyder slet ingen nabolandskanaler, mens Boxer, er blevet påkrævet at tilbyde et par programmer (svenske TV 4, Norge 2).

Mangel på nordiske public service-kanaler i programpakkerne hos tv-udbydere skyldes tilsyneladende ikke udgifterne til disse programmer, der koster i størrelsesordenen 1 kr. per måned i vederlagsbetaling, hvilket er omtalt i forbindelse med en kommende dansk lovgivning for fællesantenneanlæg. Udvalget henstiller, til at de nordiske regeringer ser nærmere på relevante og aktuelle lovtiltag med henblik på at sikre, at der kan findes et udbud af nordiske nabolands-kanaler hos teleudbydere.

Nordisk Råd

**Rek. *24/2006/kultur
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1388/kultur

Behandles i:
Kultur- og uddannelsesudvalget

J.nr. 07-00094-24

På baggrund av ovenstående foreslår Kultur- og uddannelsesudvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *24/2006/kultur til efterretning og *avventer ny meddelelse* neste år

Mariehamn den 30. september 2009

Ásmundur Einar Daðason (VG)

Troels Christensen (V)

Bente Dahl (RV), næstformand

Inger S. Enger (Sp)

Monica Green (s)

Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl.)

Mats Johansson (m)

Fredrik Karlström (ObS)

Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)

Gunilla Tjernberg (kd)

Nordisk Råd

**Rek. *24/2006/kultur
D 2009**

Tidligere nummer:

A 1388/kultur

Behandles i:

Kultur- og uddannelsesudvalget

J.nr. 07-00094-24

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

**Rek. *26/2006/næring
D 2009**Tidligere nummer:
A 1396/næringBehandles i:
Næringsudvalget

J.nr. 07-00116-13

Komparativ studie om iværksættere i Norden

1. Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre et komparativt studie af, hvilke forskellige tiltag de nordiske lande har gennemført for at skabe flere iværksættere og nye virksomheder

2. Nordiska ministerrådets meddelande

Under 2009 har ÄK-NE/N låtit genomföra en utredning "Nordic innovation Monitor" (NIM), som ger en god kartläggning av Nordens utmaningar på innovationsområdet och pekar på vilka länder i världen som Norden kan lära något av på detta område. NIM visar bl.a. att de nordiska länderna har svagheter på entreprenörsområdet. Flertalet av de nordiska länderna har en svag entreprenörskultur. Länderna har olika problem t.ex. brist på växtentreprenörer, bristande entreprenörsutbildning, skatteproblem m.m. Det konstateras i utredningen att entreprenörskap är den största politikutmaningen för Norden och att det kan finnas en växtpotential i att möta utmaningarna på ett nordiskt vis.

ÄK-NE/N har för avsikt att som uppföljning på NIM, göra en fördjupad studie på entreprenörsområdet, antingen baserad på existerande materiel eller genom en nordisk entreprenörsmonitor. Analysen skulle bl.a. kunna visa vilka åtgärder de nordiska länderna genomfört för att skapa fler entreprenörer och nya verksamheter.

För övriga initiativ på entreprenörsområdet hänvisas till rekommendationssvar från tidigare år.

Nordiska Ministerrådet anser härmed att rekommendationen kan avskrivast.

3. Näringsutskottets betänkande

Näringsutskottet noterar sig ministerrådets meddelande om den utredning – *Nordic Innovation Monitor*, som presenterades i samband med Globaliseringsforum 2009 – som bl.a. visar att de nordiska länderna har svagheter bl.a. när det gäller entreprenörskultur och entreprenörsutbildning och att detta är en av de största politiska utmaningarna i de nordiska länderna.

Näringsutskottet har tidigare påpekat, bl.a. i sitt betänkande över Nordiska ministerrådets meddelande 2008 angående Rek. *26/2006/näring, att Norden i många avseenden är en region med unika förutsättningar och förhållanden jämfört med EU och internationellt och att en studie av det slag som utskottet föreslår är ett mycket viktigt verktyg för att peka på och ge svar på vilka åtgärder som behövs för att skapa fler entreprenörer i de nordiska länderna. Detta ligger helt i linje med slutsatserna i *Nordic Innovation Monitor* och utskottet ställer sig därför frågande till varför ministerrådet inte initierar en studie utan dröjsmål och istället meddelar att man har för avsikt att genomföra en fördjupad studie, utan indikation om tidsangivelse när denna studie är tänkt att genomföras eller när ett resultat kan förväntas.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. *26/2006/näring till handlingarna och avvaktar nästa års meddelande.

Mariehamn den 30 september 2009

<i>Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), formand</i>	<i>Bjarne Kallis (kd) Thore A. Nistad (FrP)</i>
<i>Ole Vagn Christensen (S)</i>	<i>Lauri Oinonen (cent)</i>
<i>Sigrun Eng (A)</i>	<i>Lyly Rajala (saml), næstformand</i>
<i>Billy Gustafsson (s)</i>	<i>Janne Seurujärvi (cent)</i>
<i>Illugi Gunnarsson (Sj.)</i>	<i>Stefan Tornberg (c)</i>
<i>May Elisabeth Hansen (SV)</i>	<i>Lars Wegendal (s)</i>
<i>Edmund Joensen (sb)</i>	

Nordisk Råd

**Rek. *26/2006/näring
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1396/näring

Behandles i:
Næringsudvalget

J.nr. 07-00116-13

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

**Fremst. *5/2007/välfärd
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1409/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 07-00110-22

Psykiatrivården i Norden

1. Fremstilling

Fremstillingen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att Nordiska ministerrådet utarbetar och ansvarar för en nordisk strategi för psykiatriområdet som kan skapa ett mervärde genom att utgöra en ram för utbyte och samarbete mellan de nordiska länderna.

Strategin ska innehålla insatser på följande områden:

- En kartläggning av situationen på nordisk nivå när det gäller ansvar och tillgången på kompetent personal för att skolan ska kunna ge stöd och hjälp till barn och unga med psykiska problem. Elevhälsovården i skolan har en mycket viktig uppgift för att tidigt upptäcka ett barn med psykiska problem/sjukdom och det *skall* därför finnas tillgång till en välfungerande elevhälsovård där skolpsykolog ingår
- Bekämpa stigmatiseringen av psykiskt sjuka i samhället och aktivt arbeta för att likställa psykiskt sjuka med somatiskt sjuka i lagstiftningen. Planera och genomföra en gemensam nordisk informations- och upplysningskampanj om denna grupp i samhället. Skolan är en viktig målgrupp för att uppnå ett långsiktigt och hållbart resultat. Under 2008 genomföra en nordisk konferens för brukare, anhöriga, vårdpersonal och beslutsfattare
- Stimulera och underlätta för ett ökat nordiskt forsknings-samarbete inom en rad olika områden som t.ex. diagnostisering och medicinering av barn med ADHD/Damp, vård- och boendeformer för psykiskt sjuka, riskvärdering vid utskrivning och risker för våld.

- Initiera en utredning och lämna förslag till ökade statliga och kommunala insatser när det gäller bostad och stöd i vardagen för personer med psykiska handikapp/funktionshinder – ge denna grupp människor möjlighet till en meningsfull sysselsättning och en anpassad boendemiljö. Det finns i dag skillnader i tillgången av mobila team som kan ge stöd och vård i patientens egen hemmiljö
- Ökat samarbete för att höja kvaliteten i vården genom översyn av kvalitetskrav och metoder och resultat. Behandlingsgaranti för psykiskt sjuka likt det som diskuteras och föreslås i Danmark (och i linje med Rek. *17/2006/välfärd: Väntetider för barn och unga inom psykiatrivården i Norden)
- Nordisk satsning på kompetensutveckling och utbildning av personal inom psykiatrivården som t.ex. specialistläkare samt insatser för att öka statusen för att arbeta inom denna sektor. I t.ex. Danmark blir endast ca 2 procent av en årgång medicinstuderande psykiatriker p.g.a. dålig status och image för detta yrke
- En nordisk Nollvision enligt den svenska nationella psykiatrisamordnarens förslag: Ingen med psykisk ohälsa som kommit i kontakt med psykiatrivården ska skada sig själv eller annan på grund av att denne avvisats eller tappats bort av psykiatrivården
- Strategin ska presenteras senast den 31 december 2008.

Nordiska rådet

**Fremst. *5/2007/välfärd
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1409/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 07-00110-22

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Ministerrådet henviser til meddelelsen fra 2008, hvor man anser det for uhensigtsmæssigt å utarbeide en nordisk strategi på området set i lyset af at landene dels allerede har nasjonale handlingsplaner og dels at EU strategien-bedre mental helse for EU innbyggere er under implementering.

Ministerrådet er stærkt engageret i indsatsen for at styrke og forbedre konkrete insatser på psykiatrimrådet og arbejder derfor aktivt med tiltag som skal fremme at der sker en systematisk nordisk videndeling og erfaringsudvekling på området som bidrager til en styrket nordisk indsats på området.

Konkrete initiativer for systematisk videndeling og udvikling MR-S har som en del av sitt arbeid utpekt psykisk helse som et særskilt satsningsområde for 2009-2010. Det er satt av 5 millioner til prosjektinnsatser for at særlig møte utfordringene på dette området.

EK-S har oppnevnt en nordisk ekspertforum for perioden 2009-2010 som skal komme med konkrete indspil til hvordan man bedst muligt udnytter den nordiske viden som eksisterer på området - fra forskning til praksisfeltet – og får drøftet de fælles udfordringer som er på området.

Formannskapslandet har som sitt sektorprogram utblinket blant annet sosial psykisk service som et fokusområde for at hindre marginalisering av psykisk syke i samfunnet. Det vil særlig legges vekt på empowerment og likestilt møte mellom hjelper og den som hjelpes. Det vil i 2009 bli arrangert en rekke konferanser og utredninger på området.

I foråret 2009 igangsetter de to nordiske institusjonen på helse- og velferdsområdet NHV og NVC i samarbeide med den Islandske organisasjonen Gedhjelp en "kick off konferanse" med fokus på å ta frem nye perspektiv for gode eksempler innom mental helse med formål å gi beslutningstagere, forskere og tjenesteytere en arena for å diskutere, hvordan man kan oppnå bedre resultater på psykisk helseområdet. Det dreier sig bl.a. om rettigheter og livsvilkår for personer som lever med psykisk uhelse og drøftelse av best praksis som kan bidra til å få ned ventetider for barn og unge. Konferansen vil finne sted i Akureyri på Island 7 og 8 mai 2009.

I forlengelse av konferansen i mai vil NHV og NVC arbeide videre med å skape synergieffekter av det allerede etablerte ekspertforumet og det nordiske forskernettverk ved NHV for at skape et forum for kunnskapsutbytte, om organisering, primærpreventive tiltak, sosialt støtte, behandling og rehabilitering av unge voksne med psykisk uhelse. Det er formålsbestemt at forumet skal arbeide med formidling på flere nivåer slik at dette kan nå ut til både tjenesteytere i primærtjenesten i kommuner, landsting og regioner, men også politikere, beslutningstagere i organisasjoner og myndigheter. Arbeidet har et langsiktig perspektiv mot 2011 hvor det skal arrangeres nordisk erfaringskonferanse med resultatfremleggelse.

Endelig har NHV etablert den nordiske akademiet for forskning om psykisk helse. Formålet er å utvikle strukturer og modeller for at sammenstille den psykiske helsens determinanter og konsekvensene for barn og voksne i de nordiske landene. Arbeidet vil bygge på det nordiske statistiksamarbeidet i NOMESKO og ha som formål at ta frem bedre statistikk for sammenligning og bedre struktur for nordisk arbeid innen psykisk helse. Ytterligere 3 forskningsinitiativ er tatt ved NHV og den nordiske akademien for forskning om psykisk helse:

1. Att studera likheter och skillnader i förekomst av psykisk ohälsa i Norden och relatera det till hälsopolitiska insatser inom området. Vilka konsekvenser har de stora psykiatriska reformerna efter 1970 i Norden fått för den mentala hälsan.
2. Medikalisering och individualisering av strukturella och sociala problem. Förskrivning och konsumtion av psykofarmaka i de nordiska länderna. I vilken omfattning och utifrån vilka kriterier används psykofarmaka i de nordiska länderna. Finns det skillnader och hur kan dessa förklaras? Vilka är de främsta orsakerna till den ökade förskrivningen.
3. Psykiatrins reformering i det nordiska välfärdssamhället. På vilket sätt och med vilken framgång har psykiatrin reformerats i de nordiska länderna? Hur har psykiatrin organiserats mellan statliga, regionala och kommunala myndigheter? Kan en förbättrad kunskapsförmedling mellan de nordiska länderna bidra till att man utveckla psykiatrin?

Ministerrådet finner at de ovennævnte initiativer bidrager til en systematisk nordisk videndeling og en solid nordisk merværdi som oppfyller fremstillingens formål og anser at den kan avskrives.

3. Utvalgets betenkning

Velferdsutvalget merker seg at Nordisk ministerråd meddeler at det er sterkt engasjert i innsatsen for å styrke og bedre konkrete innsatser på psykiatrimrådet, og at det arbeider aktivt med tiltak som skal fremme at det skjer en systematisk nordiske videndeling og erfaringsutveksling. Det bidrar til en styrket nordisk innsats i forhold til psykiatriveikarden i Norden.

Nordiska rådet

**Fremst. *5/2007/välfärd
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1409/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 07-00110-22

Av konkrete initiativer for en systematisk kunnskapssdeling og utvikling har MR-S bl.a. utpekt psykisk helse som et særskilt satsningsområde for 2009-2010. Velferdsutvalget er fornøyd med at det er satt av 5 mill dkr. til prosjektinnsatser for å møte utfordringer på dette området.

Velferdsutvalget merker seg videre at EK-S har oppnevnt et nordisk ekspertforum for perioden 2009-2010 som skal komme med konkrete innspill til hvordan man best utnytter den nordiske viten som eksisterer på alt fra forskning til praksisfeltet, og drøfte felles utfordringer innen psykiatrien.

Velferdsutvalget er også kjent med at Sverige som formannskapsland i sitt sektorprogram har sosial psykisk service som et fokusområde for å forhindre marginalisering av psykisk syke i samfunnet. Velferdsutvalg ser positivt på at det blir arrangert en rekke konferanser og at det skal gjennomføres utredninger på dette området.

Velferdsutvalget ser med interesse på det arbeidet som ble igangsatt av Nordisk ministerråd gjennom NHV og NVC i samarbeide med den islandske organisasjonen Gedhjelp med en "kick off"-konferanse på Island i mai 2009. Konferansen hadde fokus på å ta frem nye perspektiv og gode eksempler innen mental helse med det formål å gi beslutningstakere, forskere og tjenesteytere en arena for å diskutere hvordan man kan gå videre for å oppnå bedre resultater (*best practice*) på psykisk helseområde.

Velferdsutvalget er fornøyd med at NHV og NVC vil arbeide videre med å skape synergieffekter av det allerede etablerte ekspertforumet og det nordiske forskernettverket ved NHV for å skape et forum for kunnskapsutbytte, om organisering, primærpreventive tiltak, sosial støtte, behandling og rehabilitering av unge voksne med psykisk uhelse. Velferdsutvalget er også glad for at dette forumet skal arbeide med formidling på flere nivåer slik at det kan nå ut til tjenesteytere i primærtjenesten i kommuner, landsting og regioner, men også til politikere og beslutningstakere i organisasjoner og myndigheter. Velferdsutvalget merker seg at ministerrådet meddeler at dette arbeidet har et langsiktig perspektiv mot 2011, hvor det skal arrangeres en nordisk erfaringskonferanse med resultatframleggelse.

Velferdsutvalget er også orientert om at NHV har etablert et nordisk akademi for forskning innen psykisk helse som bl.a. skal ta frem bedre statistikk for sammenlikning og bedre struktur for nordisk arbeid innen psykisk helse. Videre skal det nordiske akademiet ved NHV studere:

1. Likheter og forskjeller i forekomst av psykisk uhelse i Norden og relatere det til helsepolitiske innsatser innen området
2. Foreskrivning og konsumpsjon av psykofarmaka i de nordiske landene
3. Psykiatriens reformering i det nordiske velferdssamfunnet

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser
Fremst. *5/2007/välfärd for *ferdigbehandlet* for rådets del

Mariehamn den 30. september 2009

Christer Adelsbo (s)

Line Barfod (EL)

Arja Karhuvaara (saml)

Anita Knakkegaard (DF)

Marianne Kierkemann (m)

Tuula Peltonen (sd)

Jessica Polfjärd (m)

Reidar Sandal (A)

Paula Sihto (cent)

Siv Friðleifsdóttir (F), formand

Ib Thomsen (FrP)

Göte Wahlström (s), næstformand

Nordiska rådet

**Fremst. *5/2007/välfärd
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1409/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 07-00110-22

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

**Rek. *7/2007/miljø
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00070-23

Klimainitiativer i Norden og internationalt

1. Rekommendation

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

1. *at* samarbejde om en ambitiøs og aktiv nordisk klimapolitisk profil i de internationale fora, der vil fastlægge de kommende års internationale klimaaftaler, jf. Præsidiemforslag A 1421/presidiet
2. *at* intensivere samarbejdet om gennemførelsen af de nødvendige udslipsreduktioner af klimagasser fra de nordiske lande, bl.a. gennem erfaringsudveksling, udvikling af omkostningseffektive politikker og teknologier, forskningssamarbejde, oplysningskampagner etc.
3. *at* understøtte et nordisk samarbejde om samfundsmæssige tilpasninger til de igangværende og kommende klimaændringer i de nordiske lande, herunder forskning, udvikling af værktøjer til den fysiske planlægning og formidling af praktiske eksempler fra kommuner og regioner, der har gennemført succesfulde tilpasningsinitiativer
4. *at*, gennem aktiv deltagelse i internationale organisationers arbejde og gennem øgning og målrettet anvendelse af nationale midler til udviklingshjælp, understøtte en udvikling i verden, der stopper afskovningen, fremmer den bæredygtige skovdrift og sætter de fattigste og mest klimaudsatte lande i verden bedre i stand til at møde klimaændringerne og til at følge en miljørigtig udviklingsvej
5. *at* arbejde målrettet i internationale organisationer for at fremme etableringen af en global arena, der kan håndtere klimakonflikter og for at fremme et globalt beredskab, der kan håndtere spørgsmålet om klimaflygtninge

2. Meddelelse fra de nordiske landes regeringer

De nordiska länderna samarbetar tätt med syfte på att ett lyckad resultat uppnås på FN:s klimatkonferens i Köpenhamn i december 2009. Med Danmark som värdland och Sverige som ordförandeland i EU har de nordiska länderna en framträdande roll i samband med konferensen.

Genom samarbetet inom Nordiska ministerrådet inrättades den nordiska COP15-gruppen vars uppgift är att bidra till förhandlingsprocessen genom medverkan till genomförandet av utredningar, workshops och konferenser. Gruppen arbetar med nyckelfrågor inom förhandlingarna, bla anpassning, teknik, legala frågor, sänkor, avskogning och internationella transporter.

De nordiska länderna lägger tonvikt på ett resultat i Köpenhamn som innebär att den globala uppvärmningen inte överstiger 2 grader Celsius i förhållande till förindustriell nivå. Betydelsen av en global uppvärmning på 2 grader året 2100 har beskrivits i en nordisk rapport som behandlar olika områden bla höjning av havsytan, och effekter på lantbruk, skogsbruk och biologisk mångfald (TemaNord 2008:507).

Behovet av anpassning till klimatförändringar styrs av hur utfallet av förhandlingarna blir mht utsläpps begränsande åtgärder. Om uppvärmningen överstiger 2 grader ökar växthuseffekternas omfattning som leder till ökad påfrestning för bla tillgång till föda och vatten, infrastruktur och hälsa. Dessa påfrestningar kan orsaka ökad risk för konflikter och flyttning av populationer inom och mellan länder.

Migration, i många fall tidsbegränsad, är vanligt i samband med katastrofer t.ex. våldsamma stormer eller svält. Antalet människor i denna situation kan öka i samband med tät förekomst av översvämningar, torka och andra naturkatastrofer. Det kan dock vara svårt att avgöra skälen till migration, eftersom flera orsaker kan ha en bidragande effekt.

Det är skillnad på i hur stor grad olika befolkningsgrupper är utsatta för väderkatastrofer; de som drabbast hårdast är oftast kvinnor, barn och äldre människor. De nordiska länderna har betonat genusfrågor i klimatförhandlingarna och även inom FN:s kvinnokommission där det isländska förmanskapet var värd för ett seminar som handlade om jämställdhet och klimatförändringar.

I förbindelse med beslutet om avveckling af NDF (*Nordic Development Fund*) har de nordiska miljöministrarna den 11 september 2008 sändt ett brev till de nordiska samsamarbetsministrarna, där man föreslog, att återflödet til NDF används mot klimatrelaterat verksamhet i utvecklingsländerna.

NDF genomgått en lång och grundlig process för att inhämta analyser och synpunkter hur en avveckling bäst kan genomföras. Styrelsen har enats om ett förslag av fondets stadgar som innebär i korthet att fondens kapital används till att finansiera klimat och utvecklingsinsatser för länder som uppfyller stöd från IDA (International Development Association). Med begreppet klimat menas här både anpassningar till de förändringar som ett förändrat klimat innebär samt bidrag till reduktion av utsläpp av drivhusgaser. Finansieringen skal i framtiden ske i form av gåvobistånd till teknisk assistans. MR-SAM har på möte den 5 maj godkänt NDF:s styrelses förslag.

I förbindelse med det nordiska globaliseringsinitiativet kring COP-15 arbetet har den nordiska COP-15 gruppen framkommit med ett förslag om hur NDF kan spela en roll i syfte att initiera nordiska teknikavtal med ett urval av u-länder. COP-15 gruppens förslag har som syfte att synliggöra en reell

Nordisk Råd

**Rek. *7/2007/miljø
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00070-23

nordisk insats för att utveckla och överföra energiteknologi till u-länder, som kan ha en positiv inverkan på förhandlingarna.

Nordiska ministerrådet anser at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Udvalgets betænkning

Miljø- og Naturresurseudvalget anerkender de nordiske landes bestræbelser på at opnå et vellykket *COP-15 møde* i København. Udvalget har forståelse for det særlige ansvar, der påhviler de nordiske lande, herunder navnlig den danske og svenske regering, i den aktuelle internationale forhandlingsproces om de fremtidige globale klimaaftaler.

I den forbindelse efterlyser Miljø- og Naturresurseudvalget en højere grad af nordisk samarbejde omkring at opstille konkrete planer for reduktionerne i de nordiske landes eget CO₂-udslip. Sådanne specifikke planer og samarbejdsprojekter vil – udover at lede til den nødvendige reduktion og hermed opfylde de nationale og de af EU fastsatte målsætninger – desuden kunne fungere som en stærk inspirationskilde for andre lande og regioner og desuden underbygge nordiske forhandlingspositioner i den internationale proces. I forbindelse med denne problemstilling henvises desuden til årets betænkning over meddelelse om Rek. 17/2008/näring om en nordisk handlingsplan for en klimavenlig transportpolitik. Der henvises også til betænkningen over Ministerrådsforslag B 262/miljø om Handlingsprogram for energiområdet 2010-13.

Med hensyn de nordiske landes kommende og nødvendige samfundsmæssige tilpasning til klimaforandringer savner udvalget et mere præcist udtryk for regeringernes interesse i et nordisk samarbejde inden for et bredere felt end blot jordbruget og den biologiske mangfoldighed. Udvalget må med beklagelse tage denne foreløbige tilbageholdenhed fra regeringerne til efterretning.

Udvalget billiger regeringernes beslutning om at benytte NDF-fondens kapital til at finansiere klima- og udviklingsindsatser i visse udviklingslande; jf. udvalgets betænkning over meddelelsen om sagen fra 2008.

I forhold til rekommandationen om et globalt beredskab for forventelige kommende "klimaflygtninge" takker udvalget for årets og forrige års meddelelse samt svar på skriftlige spørgsmål herom. Udvalget noterer ikke nogen særlig fremgang på området eller nogen særlig vilje fra regeringerne til at udvikle præcise målsætninger eller handlingsplaner for at fremme disse spørgsmål internationalt. Udvalget må tage dette til efterretning og skal beklage denne afventende holdning, idet det må forventes at dette spørgsmål i en meget nær fremtid kan få overordentlig stor betydning i forhold til humanitære hjælpesituationer, fortsat fredelig sameksistens, sikkerhed og rettigheder til resurser, territorier mm. Der henvises i den forbindelse også til anbefalingerne i Thorvald Stoltenbergs rapport om Nordisk samarbejde om udenrigs- og sikkerhedspolitik fra 2009.

Nordisk Råd

**Rek. *7/2007/miljø
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00070-23

På baggrund af ovenstående foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelse om første og anden at-sætning til efterretning og afventer ny meddelelse næste år hvad angår Rek. *7/2007/miljø

at Nordisk Råd tager meddelelse om tredje, fjerde og femte at-sætning hvad angår Rek. *7/2007/miljø til efterretning og anser den som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Mariehamn den 30. september 2009

Álfheiður Ingadóttir (VG)

Paavo Arhinmäki (vänst)

Anita Brodén (fp)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Ann-Kristine Johansson (s)

Asmund Kristoffersen (A), formand

Jan Lindholm (mp)

Jenis av Rana (Mfl.)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Nordisk Råd

**Rek. *7/2007/miljø
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00070-23

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. *8/2007/miljö
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1414/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

J.nr. 07-00076-25

Energieffektivisering og brug af vedvarende energi i offentlige bygninger

1. Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

- 1) *at* foretage en struktureret informationsudveksling om initiativer i de nordiske lande til at fremme energieffektivisering og anvendelse af vedvarende energi i offentlige bygninger (blandt andet som implementering af EU-direktiv 2006/32/EF)
- 2) *at* udarbejde et katalog over gode politiske virkemidler og konkrete, velykkede eksempler på at effektivisere energianvendelsen i offentlige bygninger i Norden og at fremme anvendelsen af vedvarende energi i disse. Kataloget bør distribueres til alle offentlige myndigheder og institutioner i de nordiske lande

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordiska ministerrådet välkomnar att Nordiska rådets fortsatta stora intresse för energieffektivisering och då särskilt den roll som offentliga sektorn spelar för genomförandet av Energitjänstedirektivet (2006/32/EG).

Inom ramen för utstillingsvindueinitiativet kommer mycket av den information som Nordiska rådet efterlyser att göras tillgänglig för både nordisk offentlig sektor som andra intresserade utanför Norden. Utstillingsvinduet är en internetbaserad portal som kommer att innehålla fakta och forskning om nordiska energi- och klimatlösningar. De syften som Nordiska rådet efterlyser med insatsen kommer därmed till stor del att uppfyllas. På grund av hänsyn till miljön anser ministerrådet att det är lämpligast att informationsspridningen sker via internet istället för via tryckta broschyrer.

Udstillingsvinduet kan findes på: www.nordicenergysolutions.org/

Nordiska ministerrådet anser därmed att rekommendationen kan avskrivas

3. Udvalgets betænkning

Miljø- og Naturresurseudvalget værdsætter oprettelsen af det omtalte net-baserede udstillingsvindue, der vil kunne fungere som en vigtig og lettilgængelige informationskilde på en række områder om klimavenlige energiløsninger.

Udvalget kunne i forbindelse med en nødvendig understøttelse af en større indsats i forbindelse med offentlige bygninger nok have ønsket sig en mere målrettet, net-baseret information (jf. betænkning i sagen over meddelelse fra 2008), men udvalget anerkender, at Ministerrådet foreløbig har valgt at satse på det mere generelt orienterede udstillingsvindue.

Udvalget noterer samtidigt, at Ministerrådsforslag B 262/miljø om Handlingsprogram for energiområdet 2010-13 punkt 4.2 netop fremhæver, at den offentlige sektor aktivt skal bruges som rollemodel for en udvikling om energieffektivisering i bygge- og boligsektoren. Udvalget finder, at denne politik ligger i udmærket forlængelse af hensigten med nærværende rekommendation, og udvalget ser i forbindelse med Handlingsplanarbejdet frem mod at få yderligere information om, hvilke konkrete virkemidler Ministerrådet agter at tage i anvendelse for at fremme energieffektiviseringen af de offentlige bygninger.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Miljø- og Naturresurseudvalget

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. *8/2007/miljö för rådets del är *slutbehandlad*.

Mariehamn 30 september 2009

Álfheiður Ingadóttir (VG)

Paavo Arhinmäki (vänst)

Anita Brodén (fp)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Ann-Kristine Johansson (s)

Asmund Kristoffersen (A), formand

Jan Lindholm (mp)

Jenis av Rana (Miðflokkurin)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Nordiska rådet

**Rek. *8/2007/miljö
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1414/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

J.nr. 07-00076-25

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

**Rek. *9/2007/miljø
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1419/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00210-29

Vedvarende energi og styrkelse af det Baltisk-Nordiske el-net

1. Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regeringer, sammen og hver for sig:

- 1) at fremme udviklingen og anvendelsen af vedvarende energiformer i Østersøregionen, så disse energikilder styrkes i forhold til de fossile og kernekraftbaserede kilder. Dette gøres bl.a. gennem:
 - a) en målrettet regional indsats i forbindelse med gennemførelsen af EU's fælles energipolitik om vedvarende energi og energieffektivisering
 - b) en styrkelse af det regionale energipolitiske samarbejde i Østersøområdet, herunder BASREC-samarbejdet, med henblik på udvikling og fremme af den vedvarende energi samt at forbedre energieffektiviseringen i landene
- 2) at arbejde aktivt for at fremme en tættere sammenknytning af el-transmissionsnettene i Norden, Baltikum og Nordeuropa med henblik på at øge forsyningssikkerheden og muligheden for at benytte en bredt sammensat palet af energikilder i regionen

2. Meddelelse fra de nordiske landenes regeringer

Det blev på BASREC ministerkonferencen i København i februar 2009 bekræftet, at der er et ønske om at fortsætte og forstærke energisamarbejdet omkring Østersøen.

I denne forbindelse hilses EU-Kommissionens initiativ om etablering af en *Baltic Energy Market og Interconnection Plan* velkommen. Planen omfatter elektricitet, naturgas og gaslagre. Formålet med planen er, at sikre en

mere effektiv sammenkobling af infrastruktur mellem landene i Østersøregionen og resten af Europa, og hermed bidrage til mere effektive og integrerede energimarkeder.

Samarbejde omkring realisering af energibesparelser ved at fremme udbredelsen af fjernvarme og kraftvarme sammen med energibesparelser i bygninger i Østersøregionen, er et vigtigt redskab til at forbedre energieffektiviteten. Dette vil samtidig forbedre energiforsynings sikkerheden og bidrage til bekæmpelse af klimaforandringer.

Nordisk Ministerråd anser hermed at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Miljø- og Naturresurseudvalget anerkender de nordiske landes indsats i forbindelse med det Østersøregionale arbejde i BASREC. Udvalget er enig i, at energisamarbejdet i Østersøen nødvendigvis må ses i sammenhæng med den europæiske energiforsyningspolitik.

Miljø- og Naturresurseudvalget finder fortsat, at der ligger et stort potentiale i en større sammenbinding af det nordiske, det baltiske og de nord-europæiske transmissionsnet, ikke mindst i forhold til at styrke mulighederne for en succesfuld integrering af de vedvarende energikilder i nettet. Udvalget opfatter meddelelsen fra regeringerne således, at man fortsat hver for sig og sammen vil arbejde for at udnytte disse muligheder. Der henvises i den forbindelse desuden til Fremst. 4/2009/miljø om Havvindmølleparker i Østersøen.

På baggrund af ovenstående foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. *9/2007/miljø som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Mariehamn den 30. september 2009

Álfheiður Ingadóttir (VG)

Paavo Arhinmäki (vänst)

Anita Brodén (fp)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Ann-Kristine Johansson (s)

Asmund Kristoffersen (A), formand

Jan Lindholm (mp)

Jenis av Rana (Mfl.)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Nordisk Råd

**Rek. *9/2007/miljø
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1419/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00210-29

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

**Rek. *13/2007/kultur
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1425/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00356-24

Nordisk samarbeid om små håndverksfag/- kulturfag

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

å igangsette en utredning om de små håndverksfagenes situasjon i Norden, og om muligheten for å etablere et nordisk samarbeid om opplæring og utdanning innenfor disse fagene

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

I Nordisk Ministerråds svar i 2008 på Nordisk Råds rekommandasjon ble det vist til de muligheter for samarbeid innen mobilitet, nettverk og prosjekt for hele skolesektoren, herunder også yrkesopplæringen, som ligger i Nordplus Rammeprogram for 2008-2010. Nordisk Ministerråd vil fortsatt peke på denne muligheten. Det nye delprogrammet fra 2008, Nordplus Horisontal, har som målsetning å bedre synergi og samarbeid mellom utdanningssektorene, og det skal støtte prosjekter på tvers av tradisjonelle kategorier og sektorer og prosjekter som kan ta opp andre, nye, bredere og mer komplekse problemstillinger og utfordringer. Innenfor programmet kan man søke støtte til prosjekt- og nettverksaktiviteter som er tverrgående og nyskapende på en rekke områder, herunder bl.a. seminarer for erfaringsutveksling, studier og analyser, produksjon av materiale for innovativ språkopplæring, undervisning og oversettelse, eller tilsvarende materiale innenfor andre fagfelt, eller etablering av nye kursmoduler som benytter nye lærings- og undervisningsplattformer.

Programmet gir også støtte til tverrsektorielle nettverk og/eller prosjektaktiviteter som bygger videre på og utvider tidligere Nordplus-støttede nettverk og prosjekter. Etter Nordisk Ministerråds vurdering vil derfor Nordplus Horisontal imøtekomme svært mange av de problemstillinger som reises i rekommandasjonen. Det er mulig å søke støtte til både studie

og analyse, samt nordisk, og eventuelt nordisk-baltisk, samarbeid om opplæring og utdanning i disse fagene. Det vil også være aktuelt å vurde-
re søkning til Nordplus Junior og/eller Nordplus Voksen.

Når det gjelder yrkesopplæring generelt, har dette vært og er et prioritert område innen det nordiske skolesamarbeidet. Spørsmål knyttet til de små håndverksfagenes situasjon i Norden har vært et tema som med jevne mellomrom har vært fremmet i det nordiske samarbeidet. Spørsmålet har vært drøftet i den nordiske rådgivningsgruppen for skolesamarbeid (NSS) og det har tidligere vært tatt initiativ til nordisk samarbeid gjennom bl.a. en egen arbeidsgruppe som er nedsatt for å arbeide særskilt med yrkesopplæring (Yrkesutbildningsgruppen). Det har imidlertid vist seg at interessen for et forpliktende nordisk samarbeid på nasjonalt nivå har vært liten og likt fordelt mellom landene.

Nordisk Ministerråd har imidlertid, på bakgrunn av rekommandasjonen fra Nordisk Råd, tatt initiativ til et nytt nordisk samarbeid om de små håndverksfagene. 3. - 4. mars 2009 ble den nordiske konferansen "Et felles løft for utdanning i små håndverksfag i Norden" gjennomført på Lillehammer i Norge. Nordisk Ministerråd og Kunnskapsdepartementet i Norge stod bak konferansen, mens Utdanningsdirektoratet i Norge hadde ansvaret for den praktiske forberedelsen og gjennomføringen. Yrkesutbildningsgruppen har bidratt i forberedelsene av konferansen, og de har rådført NSS i forkant av beslutningen om å arrangere konferansen og i forberedelsene av konferansen. NSS har bidratt til konferansen med 450 000 DKK og rådgivningsgruppen for voksnes læring (SVL) har bidratt med 50 000 DKK.

Konferansen hadde som målsetning "å diskutere de små håndverksfagenes situasjon og se på muligheter for samarbeid om opplæring mellom utdanningstilbydere i Norden". Målgruppen og deltakerne på konferansen var utdanningsmyndigheter på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå i de nordiske landene og de selvstyrende områdene innen opplæring av både ungdom og voksne, partene i arbeidslivet i de nordiske landene og de selvstyrende områdene og representanter fra utdanningstilbydere.

Samarbeidet om små håndverks- og kulturfag kan gjøres direkte mellom skoler, opplæringsinstitusjoner og andre interessenter. Det har vært et mål med konferansen å legge til rette for dannelse av nettverk og samarbeid på tvers av disse institusjonene. Støtte til videre samarbeid, prosjekter og nettverk kan kanaliseres gjennom Nordplus Rammeprogram.

Konferansen "Et felles løft for utdanning i små håndverksfag i Norden" samlet totalt 64 fra Norge, Danmark, Island og Sverige, samt de selvstyrende områdene Åland og Grønland. Finland og Færøyene var ikke representert på konferansen. Konferansen fokuserte på følgende temaer:

- Utdanningsløp/veier for de små håndverksfagene i de nordiske landene
- Samfunnets/arbeidsmarkedets behov for arbeidskraft i de små håndverksfagene
- Satsing/politiske føringer på videreføring og utvikling av de små håndverksfagene
- Gjeldende samarbeidsmuligheter, lokalt, nasjonalt og nordisk
- utfordringer og muligheter for økt nordisk samarbeid for de små håndverksfagene/forslag til fremtidig tiltak
- Ulike definisjoner av hva som betegnes som små håndverksfag
- Voksenutdanningsperspektivet

Det vil bli utarbeidet en rapport fra konferansen der det blant annet fokuseres på hvilke konkrete muligheter det er for samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner. NSS vil følge opp rapporten med eventuelle anbefalinger.

Nordisk Råd

**Rek. *13/2007/kultur
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1425/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00356-24

Avslutningsvis vil Ministerrådet vise til at Nordisk Ministerråd i 2008 arrangerede et nordisk kulturforum om immateriell kulturarv og UNESCO-konvensjonen om bevaring av den immaterielle kulturarven. De små håndverks- og kulturfagene var ett av flere tema på kulturforumet. Videre vil Ministerrådet vise til overenskomsten mellom de nordiske land om utdanningsfellesskap på den videregående skoles nivå (yrkes- og studieforberedende program). Avtalen som er gjeldende fra 27. mars 2008 muliggjør samarbeid mellom de nordiske land, også med henhold til yrkesopp-læring.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Utvalgets betenkning

Kultur- og Uddannelsesudvalget noterer sig Nordisk Ministerråds meddelelse over Rek. *13/2007/kultur om Nordisk samarbejde om små håndværksfag/-kulturfag.

Udvalget er, som det også blev påpeget i sidste års betænkning, bekendt med mulighederne indenfor Nordplus programmerne. Der henvises videre i meddelelsen til en konference som var i Lillehammer d. 3.- 4. marts 2009. Repræsentanter fra udvalget deltog på konferencen i Lillehammer, og fandt den meget interessant. Udvalget har modtaget rapporten fra konferencen, og konklusionerne fra udøverne er stort set identiske med dem som "Spor i Norden" allerede havde påvist. Udvalget ville derfor påskønne, at NSS følger rapporten op med anbefalinger for det videre arbejde, for man har mange gode forslag til hvordan man kan organisere arbejdet i de to rapporter.

De mange diskussioner, konferencer og møder på området har efter udvalgets mening vist, at der er national interesse for emnet. Der er måske endnu ikke enighed om, hvordan man bør/kan styrke de små håndværksfag, men udvalget vil arbejde videre med sagen, og anmode Nordisk Ministerråd om også at gøre det samme. Udvalget vurderer på baggrund af den lange behandling af emnet, at en vej frem vil være, at få etableret et samarbejdsorgan, som rapporten "Spor i Norden" har anbefalet. Udvalget behandler i øjeblikket et nyt medlemsforslag som har fire prioriterede anmodninger.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og uddannelsesudvalget,

at Nordisk Råd tar meddelelsen til efterretning og anser Rek. *13/2007/kultur som *færdigbehandlet* for rådets del.

Mariehamn den 30. september 2009

Ásmundur Einar Daðason (VG)
Troels Christensen (V)
Bente Dahl (RV), næstformand
Inger S. Enger (Sp)
Monica Green (s)

Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl.)
Mats Johansson (m)
Fredrik Karlström (ObS)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Gunilla Tjernberg (kd)

Nordisk Råd

**Rek. *13/2007/kultur
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1425/kultur

Behandles i:
Kultur- og uddannelsesudvalget

J.nr. 07-00356-24

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANTION

Nordisk Råd

**Rek.
*15/2007/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1427/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00377-15

Bekæmpelse af menneskehandel

1. Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

- 1) *at* orientere udvalget om ministerrådets igangværende undersøgelse af samarbejdsmulighederne med andre internationale aktører med blik på at kortlægge sammenhængen mellem forlænget ophold for ofrene for menneskehandel og opklaring af bagmandsvirksomhed (jf. Rek. 25/2005/medborger)¹
- 2) *at* udenrigsministrene på Nordisk Råds årlige sessioner redegør (skriftligt eller mundtligt) om initiativer og projekter, der retter sig mod bekæmpelse af menneskehandel i de nordiske og baltiske lande. De årlige redegørelser skal indeholde en status over problemernes omfang samt en opstilling af, hvilke initiativer og projekter ministerrådet vil iværksætte med henblik på at løse problemerne
- 3) *at* Nordisk Ministerråd prioriterer at afhjælpe de menneskelige konsekvenser af *trafficking*, f.eks. ved at anvende formandskabspuljen til at yde økonomisk støtte eller kompetencebidrag til beskyttelseshuse (*safehouses*) i de nordiske lande, Nordvestrusland og Baltikum for ofre for menneskehandel

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Utrikesministrarna kommer att lämna en redogörelse under Nordiska rådets session om de initiativ och projekt som genomförs av utrikesministerierna i de enskilda nordiska länderna. Utrikesministrarna kommer inte i sin redogörelse att beskriva initiativ och projekt som Nordiska ministerrådet genomför. Nordiska ministerrådet kommer under Nordiska rådets ses-

¹ Første at-sats blev færdigbehandlet ved sessionen 2008.

sion lämna skriftlige redogörelse över de initiativ, insatser och aktiviteter som Nordiska ministerrådet genomför för att bekämpa människohandel.

Nordisk Ministerråd er stærkt engageret i indsatsen mod menneskehandel og gør en særlig indsats for at udvikle en sammenhængende og helhedsorienteret indsats. Ministerrådet arbejder derfor aktivt på at forstærke det regionale samarbejde med vores nabolande om en effektiv og koordineret indsats til bekæmpelse af menneskehandel. Indsatsen skal blandt andet fremme:

- støtte til familier med sociale problemer for at mindske udsatte gruppers sårbarhed og risiko for at blive udnyttet af menneskehandlere
- oplysning og information til potentielle ofre og deres familier
- institutionel kompetenceopbygning og fremme af tværsektorielt samarbejde herunder samarbejde mellem sociale myndigheder, politi og NGO'er

Ministerrådet har i gennem de senere år forstærket samarbejdet med især Nordvest Rusland. Indenfor rammen af Nordisk Ministerråds samarbejdsaftale med St. Petersborg Bystyre "*Protocol of Intent*" er der igangsat en bred vifte af konkrete indsatser. Disse er udviklet i tæt dialog med St. Petersborg Bystyre, der i sær har ønsket at prioritere det forebyggende sociale arbejde samt fremme af tættere samspil mellem NGO'er, politi og de sociale myndigheder.

Kapacitetsopbygning blandt beslutningstagere og praktikere i feltet er en central del af Nordisk Ministerråds indsats. Eksempelvis har russiske embedsmænd, socialarbejdere og NGO'er siden 2007 været inviteret til de nordiske lande for at styrke de faglige kompetencer og etablere et samarbejde på tværs af grænser via Ministerrådets "Kundskabs og netværksprogram for Nordvestrusland". Endelig har Ministerrådet i april 2008 afholdt en international konference i St.Petersborg med henblik på at styrke det regionale samarbejde mellem de baltiske lande og Nordvestrusland.

Tillige er der, som en opfølgning af Nordisk Råds rekommandation 15/2007, igangsat en kortlægning af sammenhængen mellem beskyttelse og ophold for ofre for menneskehandel og opklaringen af bagmandsvirksomhed. Fokus er her i høj grad at få belyst de bedste metoder til at støtte ofre for menneskehandel og dermed afhjælpe de menneskelige konsekvenser af menneskehandel bedst muligt. Samtidigt sætter undersøgelsen fokus på hvordan støtten til ofrene samtidig kan bidrage til en mere effektiv retsforfølgelse af menneskehandlerne. Undersøgelsens resultater vil blive fremlagt på en konference i slutningen af 2009 for centrale aktører indenfor den nordlige dimensions region. Denne undersøgelse og formidlingen af resultaterne er et centralt led i kompetenceopbygningen på tværs af landene.

Nordisk Ministerråd kan ikke i overensstemmelse med gældende regler give kontinuerlig bidrag og økonomisk støtte til "*safe-houses*" i de nordiske og baltiske lande samt Nordvestrusland. Samtidig har erfaringerne vist, at når "*safe houses*" eller krisecentre bygges op med støtte fra internationale organisationer så er der en stor risiko for at de ikke forankres nationalt og dermed ophører når tilskuddet falder bort.

Sammenfattende er Nordisk Ministerråds indsats koncentreret om kapacitetsopbygning forankret direkte på myndighedsniveau og med afsæt i de nationale myndigheders prioritering for at sikre bæredygtighed. Samtidig anses Nordisk ministerråds tiltag som en katalysator for policyudvikling på området.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandationen kan afskrives.

Nordisk Råd

**Rek.
*15/2007/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1427/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00377-15

3. Udvalgets betænkning

Det er med stor tilfredshed, at Udenrigsministrene på baggrund af Rek. *15/2007/medborger igen i år vil redegøre for status over de aktiviteter og initiativer, der er i gang i de nordiske lande i kampen mod menneskehandel. De tilbagevendende årlige redegørelser, som anden at-sats omhandler, medvirker til at fastholde den nødvendige opmærksomhed på de mange ofre for menneskehandel, der desværre fortsat findes i de nordiske lande og indenfor regionen. Medborger- og Forbrugerudvalget vil fastholde rekommandationen om den årlige redegørelse så længe, der er så mange, der lider under disse grove forbrydelser og krænkelse af mennesker.

Hvad angår rekommandationens tredje at-sats, er Medborger- og Forbrugerudvalget tilfreds med de mange projekter og det øgede regionale samarbejde om at bekæmpe menneskehandel, der pågår. Det er også glædeligt, at Ministerrådet følger op på Rek. *15/2007/medborger ved at igangsætte en undersøgelse af sammenhængen mellem beskyttelse af ofre for menneskehandel og opklaringen af bagmandsvirksomhed. Udvalget ser frem til at undersøgelsens resultater bliver fremlagt i slutningen af 2009, og udvalget forventer at bliver orienteret derom.

På baggrund af ovenstående ønsker udvalget at opretholde anden rekommandations at-sats for at sikre en tilbagevendende redegørelse om status på situationen angående menneskehandel, men er indstillet på at afskrive tredje at-sats som hermed er færdigbehandlet.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelse om Rek. *15/2007/medborger til efterretning og *afventer ny meddelelse* næste år hvad angår anden at-sats

at Nordisk Råd tager meddelelse om Rek. *15/2007/medborger hvad angår tredje at-sats til efterretning og anser den som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Mariehamn den 30. september 2009

Hanne Agersnap (SF)

Henrik Brodersen (DF)

Kari Lise Holmberg (H)

Ulla Karvo (saml)

Anne Margrethe Larsen (V)

Elina Linna (v)

Jørgen Lundsgaard (KF)

Torny Pedersen (A)

Henrik Dam Kristensen (S), næstformand

Maria Stenberg (s)

Hans Wallmark (m)

Nordisk Råd

Rek.

***15/2007/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1427/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00377-15

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk råd

**Rek. *16/2007/næring
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1408/næring

Behandles i:
Næringsutvalget

J.nr. 07-00041-16

Ny nordisk mat

1. Rekommendation

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

- 1) *att* inom projektet "Ny Nordisk Mat" initiere en kartlægning av handels- og grænshinder mellem de nordiske lænderna for livsmedelsindustrien
- 2) *att* utifrån kartlægningen lægge fram forslag till åtgärder for att løse de hinder som identificeres
- 3) *att* inom projektet "Ny Nordisk Mat" öronmärka medel for detta arbejde

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Nordiska ministerrådet, under ÄK-FJLS, har under våren 2009 initierat en kartlægning av handels- og grænshinder mellem de nordiske lænderna for livsmedelsindustrien. De grænshinder som identificeres kommer att læmnas till Grænshinders forum.

Grænshinders forums oppgift är att med lændernas bistånd, samt i dialog med NMRS, utarbejde konkrete løsningsforslag till ett antal grænshinder. GF har valt att fokusere på ett antal specifikke områder. Dessa är:

- Socialforsikringsfrågor (kopplade till barn og familje)
- Næringslivsfrågor generelt, men i synnerhet problem kopplade till byggbranschen
- Høgre utbildning og forskning, samt finansiering av forskning og innovation
- Det preventive nationale lagstiftningsarbejdet i syfte att forhindre oppkomsten av nye hinder

Når ÄK-FJLS har avslutet kartlægningen kan Grænshindersforum ta stilling till om även handels- og grænshinder for livsmedelsindustrien ska være ett prioriteret område.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Utskottets betänkande

Näringsutskottet noterar ministerrådets meddelande om den kartläggning som Nordiska ämbetsmannakommittén för fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk (ÅK-FJLS) har initierat. Utskottet ser fram emot resultatet av kartläggningen och att de förslag till åtgärder som föreslås kan bidra till att avskaffa de gränshinder som finns inom livsmedelsområdet.

Utskottet är dock inte tillfreds med ministerrådets avsikt att resultatet av kartläggningen ska överlämnas till Gränshindersforum som ska ta ställning till om även handels- och gränshinder för livsmedelsindustrin bör vara ett prioriterat område. Utskottet menar att detta är ett prioriterat område och att ministerrådet därför bör initiera åtgärder baserade på kartläggningens resultat utan att Gränshinderforum ska värdera viktigheten av verksamhetsområdets problem.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Næringsutvalget

att Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. *16/2007/næring till handlingarna och avvaktar nästa års meddelande.

Mariehamn den 30 september 2009

<i>Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), formand</i>	<i>Bjarne Kallis (kd) Thore A. Nistad (FrP)</i>
<i>Ole Vagn Christensen (S)</i>	<i>Lauri Oinonen (cent)</i>
<i>Sigrun Eng (A)</i>	<i>Lyly Rajala (saml), næstformand</i>
<i>Billy Gustafsson (s)</i>	<i>Janne Seurujärvi (cent)</i>
<i>Illugi Gunnarsson (Sj.)</i>	<i>Stefan Tornberg (c)</i>
<i>May Elisabeth Hansen (SV)</i>	<i>Lars Wegendal (s)</i>
<i>Edmund Joensen (sb)</i>	

Nordisk råd

**Rek. *16/2007/næring
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1408/næring

Behandles i:
Næringsutvalget

J.nr. 07-00041-16

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

**Fremst.
1/2008/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1424/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00366-36

Bekæmpelse af røveri og overfald af vognmænd i Norden

1. Fremstilling

Framstillingen har følgende lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at der sker en styrket koordination mellem regioner og mellem de nordiske lande i øvrigt for at komme disse overfald og røverier til livs

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Mellan polismyndigheterna i Oslo, Göteborg, Malmö, Köpenhamn och Stockholm – dvs. längs E4an och E6an – har det inletts ett samarbete för att komma till rätta med den typ av brottslighet som beskrivs i rekommendationen. Samordnad spaning och gemensamma nordiska operationer utgör inslag i denna verksamhet och är ett bra exempel på det formlösa och effektiva polissamarbete som förekommer inom så många områden i Norden.

Det nordiska polissamarbetet är i allmänhet väl fungerande och kännetecknas av många och informella kontakter mellan polismyndigheterna. Detta innebär bland annat att ömsesidigt bistånd och assistans i pågående efterforskningsarbete kan ges snabbt och effektivt.

För att ytterligare förbättra samarbetet, har de nordiska rikspolischeferna satt igång ett större analysarbete för att undersöka behovet en ny och förbättrad struktur för det nordiska polissamarbetet.

Nedan följer de nordiska regeringarnas svar på Nordiska rådets framställning.

Danmark

Som ett led i den generella insatsen mot gränsöverskridande kriminalitet har rikspolisens ett nära samarbete med de övriga nordiska ländernas polismyndigheter, för att förebygga och beivra brott.

Samarbetet mellan de nordiska polismyndigheterna sker primärt inom ramen för olika samarbetsstrukturer med fokus på allvarlig och gränsöverskridande kriminalitet. Därutöver sker ett samarbete inom ramen för polisutbildningen och det kriminaltekniska samarbetet.

Rikspolisens anser, att de problemställningar som berörs i Nordiska rådets rekommendation, kommer att kunna hanteras inom de existerande ramarna för det nordiska polissamarbetet och att det därför inte finns behov av nya initiativ med anledning av förslaget.

Det kan i övrigt upplysas att problemet kommer att tas upp inom ramen för samarbetet mellan polis och tullmyndigheter i Norden, (PTN-samarbetet).

Danska vägverket känner till det ökade antalet överfall på godstransporter på det internationella vägarnas rastplatser och att motsvarande kriminalitet ökar i Sverige och Danmark.

Vägverket för ingen statistik över överfallen, men det verkar inte som om problemet är större än i andra länder. Detta intryck bygger på information som erhållits genom Vägverkets medlemskap i nätverksgruppen säkra rastplatser. Gruppen har bland annat utarbetat en manual med förslag till hur man kan inrätta säkra rastplatser.

Vägverket har utarbetat en strategi för att öka tryggheten och säkerheten på rastplatser. Strategin bygger bland annat på att det ska råda fri sikt till och från alla rastplatser. Vägverket befarar dock att det alltjämt inte råder samma trygghetskänsla på obemannade rastplatser som på de bemannade rastplatserna.

Vägverket har inga omedelbara planer på att vidta ytterligare åtgärder. Målsättningen om trygghet på rastplatserna kommer dock att vidareutvecklas i verkets kommande utbyggnadsplan under 2008. Från Vägverkets sida medverkar man därutöver gärna för att stärka den gemensamma informationen om problemen i Norden tillsammans med de övriga nordiska vägverken.

Finland

Finlands anser att det nuvarande nordiska polissamarbetet är välfungerande och att de problem som Nordiska rådet tar upp kan lösas inom ramen för den existerande samarbetsstrukturen.

Island

Island har inte drabbats av de problem som tas upp i rekommendationen. Island motsätter sig dock inte att åtgärder vidtas i enlighet med rekommendationen, om de övriga länderna anser att det är nödvändigt.

Norge

Norge delar inte uppfattningen att rån av yrkeschaufförer är ett utbredd och växande problem. Norden har redan ett nära och väl fungerande samarbete som även kan täcka den problematik som rekommendationen omfattar.

Sverige

De problem som behandlas i rekommendationen kan med fördel hanteras inom ramen för det redan etablerade polissamarbetet. Några ytterligare

Nordisk Råd

**Fremst.
1/2008/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1424/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00366-36

initiativ framstår därför inte som erforderliga. Inte heller annan regional eller nationell samordning synes påkallad.

Det är viktigt att påpeka att företeelsen kan bekämpas även på andra sätt än genom polisära eller andra samhällsliga åtgärder. Det synes i stor utsträckning röra sig om en arbetsmiljöfråga, som transportbranschen själv måste ha beredskap att hantera på ett ansvarsfullt sätt. Man får inte heller glömma bort det inflytande som försäkringsbolag och transportköpare kan utöva genom utformning av försäkrings- och avtalsvillkor för transporttjänster.

De nordiska regeringarna anser att fremstillingen kan avskrivas.

3. Udvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget konstaterer, at de fire nordiske regeringer fra Danmark, Finland, Norge og Sverige finder det eksisterende samarbejde tilstrækkeligt. Island har ingen problemer med røveri og overfald på vognmænd, men vil ikke modsætte sig forstærket samarbejde, hvis de andre lande finder det nødvendigt. Eftersom alle landene dermed anser, at problemerne kan håndteres indenfor det eksisterende samarbejde, vil udvalget afskrive fremstillingen.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. 1/2008/medborger som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Reykjavik den 28. januar 2009

Hanne Agersnap (SF)
Bendiks H. Arnesen (A)
Henrik Brodersen (DF)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Rolf Gunnarsson (m)
Solveig Horne (FrP)
Ulla Karvo (saml)

Henrik Dam Kristensen (S), næstformand
Knud Kristensen (KF)
Elina Linna (v)
Ville Niinistö (gröna), formand
Hans Olsson (s)
Hans Wallmark (m)

Nordisk Råd

**Fremst.
1/2008/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1424/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00366-36

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

**Fremst.
2/2008/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1424/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00366-34

Politiindsats for vognmænds sikkerhed i Norden

1. Fremstilling

Framstillingen har følgende lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at afsætte midler til en nordisk plan om sikre hvilepladser og en bedre politiindsats mellem de nordiske lande på området

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Som anført af danske Rigspolitiet i yttrande över det aktuella medlemsförslaget, finns det mellan polismyndigheterna i Oslo, Göteborg, Malmö, Köpenhamn och Stockholm – dvs. storstäderna längs vägarna E4 och E6 – ett upparbetat samarbete för att komma till rätta med den typ av brottslighet som beskrivs i medlemsförslaget. Samordnad spaning och gemensamma operationer utgör inslag i denna verksamhet, som får sägas vara ett typiskt exempel på det formlösa och effektiva polissamarbete som förekommer på så många områden i Norden. I sammanhanget kan också nämnas att det inom ministerrådet har tillsatts en arbetsgrupp med uppdrag att utreda möjligheterna för fördjupat polisoperativt samarbete – så kallad polisiär sam tjänstgöring - i Norden.

Nordiska ministerrådet menar mot denna bakgrund att det problem som behandlas i förslaget kan angripas inom ramen för det redan etablerade polissamarbetet. Några ytterligare initiativ på den sidan framstår därför inte som erforderliga.

Det är dock viktigt att påpeka att problemet kan angripas även på andra sätt än genom polisära eller andra samhällliga åtgärder. Så synes det i stor utsträckning röra sig om en arbetsmiljöfråga, som transportbranschen själv måste ha beredskap att hantera på ett ansvarsfullt sätt, inte minst då det ofta handlar om transport av gods av betydande värden. Man får inte heller glömma bort det inflytande som försäkringsbolag och trans-

portköpare kan utöva genom utformning av försäkrings- och avtalsvillkor för transporttjänster.

Nordiska ministerrådet anser att framställningen kan avskrivas.

3. Udvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget noterer, at der findes et politisamarbejde mellem E4 og E6 motorvejene: Oslo, Gøteborg, Malmø, København og Stockholm, som både omfatter samordning og fælles operationer. Udvalget hæfter sig desuden ved, at der indenfor Ministerrådet er nedsat en arbejdsgruppe med det opdrag at udrede mulighederne for fordybet politisært og operativt samarbejde.

Medborger og Forbrugerudvalget ser frem til resultaterne af denne arbejdsgruppes opgaver, og henviser endvidere til Fremst. 30/2008/medborger om øget politisamarbejde, som Nordisk Råd vedtog på sessionen 2008.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget, at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. 2/2008 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Reykjavik den 28. januar 2009

Hanne Agersnap (SF)
Bendiks H. Arnesen (A)
Henrik Brodersen (DF)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Rolf Gunnarsson (m)
Solveig Horne (FrP)
Ulla Karvo (saml)

Henrik Dam Kristensen (S), næstformand
Knud Kristensen (KF)
Elina Linna (v)
Ville Niinistö (gröna), formand
Hans Olsson (s)
Hans Wallmark (m)

Nordisk Råd

**Fremst.
2/2008/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1424/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00366-34

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

**Fremst. 3/2008/presidiet
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1444/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00188-17

Insatser för att stöda projektutveckling inom ramen för Östersjöns handlingsprogram

1. Framställning

Framställningen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att resurser beviljas för etablerandet av en projektberedningsfond med uppgift att utveckla genomförbara och lämpliga insatser inom ramen för implementeringen av Östersjöns handlingsplan, BSAP

att de nordiska finansieringsinstitutionerna: Nordiska investeringsbanken (NIB) och Nordiska miljöutvecklingsfonden (NEFCO), ges i uppgift att förvalta dessa bidragsmedel

2. Meddelelse från de nordiska landes regeringar

Nordiska Investeringsbanken (NIB) och Nordiska miljöfinansieringsbolaget (NEFCO) har i en skrivelse till miljöministrarna i alla länder runt Östersjön och EU-kommissionen föreslagit inrättande av en fond med liknande uppgifter som de som förslås i framställan från Nordiska Rådet. Bakgrunden är att man konstaterat att det finns gott om medel för att finansiera genomförande av projekt men att färdiga projekt för finansiering ofta saknas. Syftet med fonden skulle vara att bidra till att projekt tas fram och förprojekteras.

De nordiska ländernas regeringar är inriktade på ett konsekvent genomförande av den aktionsplan för Östersjön som beslutades av HELCOM i november 2007. Regeringarna anser också att den fond som förslagits av NIB och NEFCO ligger väl i linje med det förslag som lagts av Nordiska Rådet. Regeringarna bedömer det som angeläget att projektframtagning och projektförberedelser ges högsta prioritet. Sverige och Finland har beslutat att bidra till fonden och att medverka till att den startas samt att inbjuda andra länder att vara med.

Landenes regeringer anser at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Utskottets betänkande

Nordisk Råd noterer, at de nordiske regeringer er indstillet på at gennemføre den aktionsplan for Østersøen som blev besluttet af HELCOM i november 2007, og at der er støtte til den fond som NIB og NEFCO har foreslået.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Fremst. 3/2008/presidiet för rådets del är *slutbehandlad*.

Mariehamn den 30. september 2009

Bjarni Benediktsson (Sj.)

Sinikka Bohlin (s), formand

Erling Bonnesen (V)

Berit Brørby (A)

Christina Gestrin (sv)

Helgi Hjörvar (A)

Anne Margrethe Larsen (V)

Johan Linander (c)

Inge Lønning (H)

Rolf Reikvam (SV)

Niels Sindal (S)

Erkki Tuomioja (sd)

Nordiska rådet

**Fremst. 3/2008/presidiet
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1444/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00188-17

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

**Fremst. *4/2008/miljø
D 2009**Tidligere nummer:
A 1403/miljøBehandles i:
Miljø- og naturressursudvalget

J.nr. 07-00030-57

Felles rovdyrforvaltning i Norden

1. Fremstilling

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Finlands, Norges og Sveriges regeringer,

at etablere en fællesnordisk terminologi og metode for indberetning i forbindelse med de tre landes eksisterende forvaltningsplaner for store rovdyr

at på længere sigt udarbejde samordnede forvaltningsplaner på populationsniveau

at arbejde aktivt for at opnå de målsatte bevaringstilstande for de forskellige bestande og arter og opfyldelse af internationale forpligtelser

at myndighederne forstærker dialogen med berørte medborgere og interessegrupper

at rovdyrbestandene forvaltes med en størst mulig grad af forudsigelig for nærings- og andre samfundsinteresser, særligt i grænseområderne

at styrke den fælles forskningsindsats med øget fokus på sociologiske discipliner (konfliktløsning, bibringelse af accept osv.) og samarbejdet om at tiltrække større grad af EU-finansiering til rovdyrforskning

2. Meddelelse fra Finlands, Norges og Sveriges regeringer

1. Nordiska Ministerrådet vil arbeta för att effektivisera och utveckla samarbetet mellan de tre länderna i syfte att utveckla en gemensam nordisk terminologi vid inrapportering av fakta i olika sammanhang.

2. Framställningar om gemensam nordisk förvaltning av de stora rovdjuren har tidigare behandlats i Ministerrådet. Samtliga framställningar har hittills avvisats. Motiven har bland annat varit att målen och förvaltningen i länderna sinsemellan är så olika att det inte finns förutsättningar för en gemensam förvaltning. Det finns dock inom EU genom ett nyligen antaget dokument, *Guidelines for Population Level Management Plans for Large Carnivores*, en förväntan om ett ökat samarbete och dialog i förvaltningen av gemensamma populationer. För att på längre sikt utarbeta en gemensam förvaltning på populationsnivå behövs ett omfattande arbete med att diskutera och utveckla gemensamma mål i de olika länderna för att därefter upprätta mellanstatliga avtal kring förvaltningen.

3. När det gäller förslaget om att arbeta aktivt för att uppnå mål för gynnsam bevarandestatus för de olika bestånden och arterna så att internationella förpliktelser uppfylls driver de olika länderna detta arbete på olika sätt. Her kan det finnas behov av att närmare analysera de olika ländernas arbetssätt för att på sikt sträva efter att gynnsam bevarandestatus uppnås för de olika arterna.

4. Vikten av en god dialog mellan myndigheter och medborgare kan inte nog understrykas. Till exempel i Sverige har Naturvårdsverket utvecklat ett särskilt kompetensutvecklingsprogram riktat till handläggare som kan möta besvärliga situationer i olika naturvårdsfrågor. Programmet heter "Dialog för naturvården" och har börjat genomföras under 2008. De svenske erfaringer kan vara av nytta för motsvarande program i Norge och Finland.

5. Det är angeläget att rovdjursbestånden förvaltas med största möjliga grad av förutsebarhet för näringar och andra samhällsintressen i respektive land som helhet. Det är inte lämpligt att ha en annan förvaltning av rovdjursstammarna i gränsområdena jämfört med i övriga delar av nationerna. Däremot är det viktigt med förstärkta informationsinsatser i gränsområdena så att medborgare i hög grad blir medvetna om förhållanden på bägge sidor av nationsgränserna i samexistensen med rovdjuren.

6. När det gäller forskning kring rovdjuren finns redan idag ett etablerat och väl fungerande samarbete mellan myndigheterna i de tre länderna som också omfattar inventering. Samarbetet kan samordnas och utvecklas ytterligare bland annat genom utveckling av en gemensam nordisk databas med uppgifter om genetiska förhållanden och populationsstorlekar med mera. Även på myndighetsnivå kan samarbetet utvecklas till exempel genom att utöka rapporteringen kring avskjutning av rovdjuren legalt såväl som den illegala jakten. Det är även av intresse att kontinuerligt utbyta erfarenheter om viltskador, förebyggande åtgärder och ersättningsfrågor. Det är också angeläget att stärka gemensamma forskningsinsatser med ökat fokus på sociologiska forskningsgrenar (konfliktlösning, acceptans osv.) samt att i större grad erhålla EU-finansiering till rovdjursforskning.

Nordisk Ministerråd anser at fremstillingen kan avskrives.

3. Udvalgenes betænkning

Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget noterer sig Ministerrådets meddelelse, og påskønner de indsatse, landene har gjort i sagen. Det fremgår, at der arbejdes på at etablere fælles terminologi for indberetning af fakta, hvilket udvalgene er tilfredse med.

Udvalgene vil dog fortsat pege på vigtigheden af at arbejde frem mod fælles forvaltningsplaner på længere sigt, for selv om det kræver et omfattende arbejde med at diskutere og udvikle fælles målsætninger i de for-

Nordisk Råd

**Fremst. *4/2008/miljø
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1403/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursudvalget

J.nr. 07-00030-57

skellige lande, ser udvalgene ikke, at det er en umulig opgave. Forvaltningsplaner skal redigeres med mellemrum, og der er nu så stor udveksling af informationer mellem landene om forvaltningsplaner, bestandsudvikling og -målsætninger, at dette bør tages i betragtning ved de regelmæssige redigeringer. I den forbindelse er også EU's ønske om øget dialog mellem landene om forvaltningen af fælles populationer af stor betydning.

Udvalgene mener videre, at der også skal sættes ind på at opfylde landenes internationale forpligtelser vedrørende bestande og arter. Man ser i den forbindelse frem til at få information om den omtalte analyse af, hvorledes de forskellige nordiske lande definerer og tilstræber en gunstig bestandsudvikling og -størrelse.

Det er positivt, at Sverige har igangsat tiltag for at øge dialogen med borgerne omkring rovdyrforvaltningen. Udvalgene ser frem til, at Norge og Finland, i fornødent omfang, vil kigge på Sveriges erfaringer, og arbejde for at mindske konflikter omkring rovdyr.

Nordisk Ministerråd meddeler, at der eksisterer et godt samarbejde mellem landenes myndigheder omkring rovdyrforskning. Det påpeges dog, at samarbejdet mellem landene kan udbygges til, at der bl.a. oprettes en fælles database med informationer om genetiske forhold og populationsstørrelser osv. Dette ser udvalgene som en nødvendighed, og man ser frem til information om, hvorledes den fælles database indrettes og kommer til at fungere. Videre er det nødvendigt med øget overvågning og forskning i bl.a. konfliktløsning, og udvalgene ser også gerne en øget indsats for at tiltrække større grad af EU-finansiering til rovdyrforskning.

På baggrund af ovenstående foreslår Miljø- og naturressursudvalget og Næringsudvalget

*at Nordisk Råd tar meddelelsen om Fremst. *4/2008/miljø til efterretning og afventer ny meddelelse næste år hvad angår anden, tredje og sjette at-sats*

*at Nordisk Råd tar meddelelse om Fremst. *4/2008/miljø hvad angår første, fjerde og femte at-sats til efterretning og anser den som færdigbehandlet for rådets vedkommende*

Mariehamn den 30. september 2009

Miljø- og Naturressurseudvalget:

Álfheiður Ingadóttir (VG)

Anita Brodén (fp)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Ann-Kristine Johansson (s)

Asmund Kristoffersen (A), formand

Jan Lindholm (mp)

Jenis av Rana (Miðflokkurin)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Næringsudvalget:

Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), May Elisabeth Hansen (SV)
formand

Edmund Joensen (sb)

Ole Vagn Christensen (S)

Bjarne Kallis (kd)

Sigrun Eng (A)

Thore A. Nistad (FrP)

Billy Gustafsson (s)

Stefan Tornberg (c)

Illugi Gunnarsson (Sj.)

Lars Wegendal (s)

Nordisk Råd

**Fremst. *4/2008/miljø
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1403/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursudvalget

J.nr. 07-00030-57

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst.
***5/2008/miljö/näring**
D 2009

Tidigare nummer:
A 1423/miljö/näring

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet och
Näringsutskottet

J.nr. 07-00362-35

Nordisk kraftsamling för att rädda fiskebestånden och fiskerinäringen

1. Fremstilling

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at man i forbindelse med udarbejdelsen af handlingsplan på fiskeriområdet 2009-12 prioriterer en række strategiske udredninger og projekter om centrale problemstillinger nævnt i denne betænkning med henblik på at kunne styrke og underbygge nordiske positioner i de kommende års forhandlinger i de internationale fora, herunder revisionen af EU's fælles fiskeripolitik i 2012

at i særlig grad prioritere udredninger og projekter inden for følgende emner:

- Klimaforandringer og fiskeresurserne samt fremme af energibesparende fiskeriformer
- Sammenhængende og integrerede forvaltningsplaner (inkl. restaurering) for større havområder som eksempelvis Østersøen, Barentshavet og Nordatlanten med inddragelse af fiskerinæringen samt andre aktører og interesser
- Sikring af fiskeriets lønsomhed under foranderlige natur- og samfundsmæssige betingelser (fiskeri-, regional-, arbejdsmarkeds- og turismepolitikker m.fl.)
- Udvikling og afprøvning af systemer, der effektivt forhindrer ulovligt fiskeri.

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordisk Råds fremstilling har været genstand for drøftelser i MR-FJLS. Drøftelserne har bl.a. ført til, at det er besluttet, at fiskerisamarbejdet skal være en aktiv deltager i debatten om EU's revision af CFP (EU's fælles fiskeripolitik). EK-FJLS (Fiskeri og havbrug) vil i den kommende tid have

revisionen af CFP som fast punkt på dagsordenen for at sikre den nordiske fremdrift i processen og kunne drøfte nye vinklinger i diskussionen og tage nødvendige initiativer som følge af disse.

Hovedformålet med fiskerisamarbejdets initiativer vil være at berige den europæiske debat om fiskeripolitik ved at forelægge nordiske løsninger og erfaringer på en række centrale områder, som er identificeret som vigtige at afklare i forbindelse med EU's nye CFP.

De nordiske indsatser vil naturligt nok tage udgangspunkt i EU-kommissionens diagnose af den nuværende fiskeripolitik og de udfordringer kommissionen gerne ser nærmer belyst og debatteret. Således kan Norden levere input som omhandler de mest centrale problemstillinger kommissionen påviser

Nordisk Råds konkrete anbefalinger angående "integrerede forvaltningsplaner", "fiskeriets lønsomhed", "inddragelse af fiskerinæringen" samt flere af de andre nævnte punkter falder naturligt ind i de aktiviteter som fiskerisamarbejdet foreløbigt arbejder med.

Vedrørende klimaproblematikken så har fiskerisamarbejdet haft en del projekter omhandlende klima og fiskeri. Det største af dem ser på hvilke konsekvenser klimaforandringerne vil have på de store pelagiske bestande i Nordøstatlanten (sild, lodde, makrel og blåhvilling). Endvidere skal oplyses, at under globaliseringsinitiativet er det et program som omhandler klimaforandringerne konsekvenser på primærnæringene, inklusiv fiskeri og opdrætserhvervet.

Illegalt, ureguleret og urapporteret fiskeri bliver perifert behandlet i processen om ny CFP, men temaet er højaktuelt og bliver behandlet i andre processer i i EU og også i FAO-COFI regi. Det nordiske fiskerisamarbejde har været aktiv medspiller i flere aktiviteter i denne sammenhæng f.eks. i etablering af havnestatskontrol ved at give støtte til juridiske udredninger og implementering af regler i praksis.

I januar 2009 har fiskerisamarbejdet drøftet flere mulige input og listen er p.t. følgende:

Udarbejdelse af "Short notes". Dette er ca. 20 siders publikationer om konkrete emner i fiskeripolitikken, hvor Norden har løsninger og erfaringer at tilbyde EU. Emner som "discard", "lukkede områder", "nøgletal for Fiskerinorden", "right based management" er under diskussion.

Internationale konferencer. Under islandsk formandskab 2009 afholdes en konference om "fiskeriforvaltning ud fra et økonomisk perspektiv". Man overvejer at afholde konference om "fiskernes ansvar, beslutningsprocesser etc" lidt senere og der drøftes også en workshop omkring kommissionens tanker om "regionalisering af forvaltningen". Endvidere drøftes hvordan man skal løfte diskussionen om kystfiskeriets fremtid i den nye CFP.

Nordisk Ministerråd forventer at processen med revision af EU' fælles fiskeripolitik kommer til at tegne den fiskeripolitiske debat i Europa de næste to tre år. Den nye CFP skal efter planen være færdigbehandlet og vedtaget i 2012.

I april 2009 udkommer Kommissionens grønbog om nuværende CFP samt forslag om elementer i den nye CFP. Grønbogen vil sætte scenen for den europæiske debat omkring de mange aspekter i fiskeripolitikken. Efter høringsprocessen vil Kommissionen udkomme med en hvidbog om den nye CFP, som bliver sendt landene til høring.

Nordisk Ministerråd noterer med glæde, at Nordisk Råd har besluttet, at deltage aktivt i debatten om ny CFP og modtager NMR Rådets anmodning

Nordiska rådet

**Fremst.
*5/2008/miljö/näring
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1423/miljö/näring

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet och
Näringsutskottet

J.nr. 07-00362-35

om samarbejde på dette område meget positivt. Nordisk Ministerråd vil medvirke til at NR og NMR i fællesskab kan bidrage til at EU kan få en fremtidig bæredygtig fiskeripolitik.

Nordisk Ministerråd anser, at fremstilling 5/2008/miljö/näring kan afskrives.

3. Udvalgenes betænkning

Miljø- og Naturresurseudvalget samt Næringsudvalget bifalder Ministerrådets høje prioritering af arbejdet med at bidrage til udformningen af en hensigtsmæssig fælles fiskeripolitik i EU, herunder at man har besluttet at udarbejde strategiske udredninger om centrale fiskeripolitiske problemstillinger, hvor de nordiske lande har særlige positive erfaringer – de såkaldte "Short Notes". Der forestår nu en vigtig opgave – såvel på politisk plan som på embedsmandsniveau - med at sørge for at gøre informationen kendt på rette tid og sted i forhold til beslutningsprocessen i EU.

Miljø- og Naturresurseudvalget er i færd med at gennemlæse EU-Kommissionens Grøn bog om revisionen af den fælles fiskeripolitik. Desuden behandles aktuelt et nyt medlemsforslag A 1471/miljø om Mer resursvenlig fiskeri og forbud mod dumping af fisk.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Miljö- och naturresursutskottet och Näringsutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Fremst. 5/2008/miljö/näring för rådets del är *slutbehandlad*.

Mariehamn den 30. september 2009

Miljø- og naturresurseudvalget:

Álfheiður Ingadóttir (VG)

Anita Brodén (fp)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Ann-Kristine Johansson (s)

Asmund Kristoffersen (A), formand

Jan Lindholm (mp)

Jenis av Rana (Miðflokkurin)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Næringsudvalget:

Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), formand

Ole Vagn Christensen (S)

Sigrun Eng (A)

Billy Gustafsson (s)

Illugi Gunnarsson (Sj.)

May Elisabeth Hansen (SV)

Edmund Joensen (sb)

Bjarne Kallis (kd)

Thore A. Nistad (FrP)

Stefan Tornberg (c)

Lars Wegendal (s)

Nordiska rådet

Fremst.

***5/2008/miljö/näring
D 2009**

Tidigare nummer:

A 1423/miljö/näring

Behandlas i:

Miljö- och

naturresursutskottet och

Näringsutskottet

J.nr. 07-00362-35

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

**Fremst. *6/2008/presidiet
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1437/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00169-13

Samnordiska observationssystem i Arktis

1. Framställning

Framställningen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska Ministerrådet:

att de nordiska länderna stödjer SAON-processen genom att skapa ett effektivare nordiskt samarbete i syfte att åstadkomma en förbättrad samordning av nordiska observationssystem i den arktiska regionen

att dela all tillgänglig data så att den är lättillgänglig för forskare, ursprungsbefolkning, studenter och övriga intressenter

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Nordiska ministerrådet menar att förstärkta övervaknings- och observationssystem i Arktis har stor betydelse. De arktiska områdena är av strategisk betydelse för de nordiska länderna såväl klimatpolitiskt som forsknings- och kunskapspolitiskt.

Inom ramen för Arktiska rådet – där de fem nordiska länderna är medlemmar – pågår nu ett arbete med att följa upp och förverkliga rekommendationerna i den rapport som SAON-Initiativgrupp (SAON-IG) överlämnade i december 2008.

Nordiska ministerrådet följer noga detta arbete och gör i dagsläget bedömningen att det inte finns något behov för ett *generellt* stöd till SAON-processen, specifikt från den nordiska nivån.

Nordiska ministerrådet ser däremot aktivt på möjligheterna att stödja arbetet med SAON-processen genom samarbete kring en rad *konkreta initiativ*.

Nordisk Ministerråd vill här särskilt lyfta fram:

A. Toppforskningsinitiativet inom klimat, miljö och energi (TFI)

Ministerrådet för utbildning och forskning (MR-U) beslutade den 28 oktober 2008 – efter konsultation med MR-NER – att igångsätta ett nordiskt toppforskningsinitiativ inom klimat, energi och miljö. TFI har en direkt offentlig finansiering på ca 385 MDKK och omfattar perioden 2008-2012.

Initiativet innefattar 6 program:

Program 1: Effektstudier och anpassning till klimatförändringar	Program 2: Klimatförändringens växelverkan med kryosfären	Program 3: Nanoteknik och energiefektivitet	Program 4: Integrering av storskalig vindkraft	Program 5: Hållbar bioenergi	Program 6 Avskiljning och lagring av koldioxid (CCS)
--	--	--	---	---------------------------------	---

Dessutom skall programmet inom ramen för ovanstående teman också innefatta:

- Avancerad klimatmodellering,
- Samhällsvetenskap/humaniora
- Fokus på det arktiska området

TFI har bland annat som mål att:

- Utgöra en central del av den nordiska satsningen på forskning och innovation inom klimat, energi och miljö och skapa förutsättningar för ökat samarbete mellan länderna, de nordiska institutionerna och nationella organ.
- Fungera som en plattform för vidare internationellt samarbete.

Toppforskningsinitiativets styrelse har under våren 2009 startat upp sin verksamhet. Styrelsen leds av ordförande Rolf Annerberg, generaldirektör för FORMAS i Sverige.

De nordiska institutionerna NordForsk, NICE och NEF utgör tillsammans initiativets sekretariat.

Nordiska ministerrådet kommer att noggrant följa utveckling av Toppforskningsinitiativet inom klimat, energi och miljö och hur arbetet med det Arktiska området generellt och rekommendationens frågeställningar mera specifikt utvecklas inom och runt initiativet.

B. Arktisk 8 ad hoc arbetsgruppen

Arktisk 8 ad hoc arbetsgruppen etablerades av de nordiska ländernas utbildnings- och forskningsdepartement och andra relevanta regeringsorgan i de 8 medlemsländerna i Arktiska rådet efter initiativ från ÅK-U/MR-U. Arbetsgruppens uppdrag har varit att identifiera och rekommendera fokusområden och instrument för samarbete inom utbildning och forskning. Gruppen har undersökt möjligheterna för ett förstärkt samarbetet på ministernivå för skapa närmare band med ländernas regeringar.

I sin rapport verifierar arbetsgruppen betydelsen av att utveckla, koordinera och förstärka samsamarbetsråden som grundläggande utbildning, hög-

Nordiska rådet

**Fremst. *6/2008/presidiet
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1437/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00169-13

re utbildning, mobilitetsprogram och forskning, inte minst avseende effekterna av klimatförändringar. Rapporten understyrker också potentialen med University of the Arctic och ursprungsbefolkningarnas särskilda roll.

Arktis 8 arbetsgruppen rekommenderar 28 konkreta åtgärder för att stärka samarbetet mellan de arktiska länderna inom högre utbildning och forskning. Bland gruppens rekommendationer vill ministerrådet i förhållande till Nordiska rådets rekommendation särskilt lyfta fram följande tre förslag:

- *Establish closer cooperation between research councils and science foundations in order to coordinate joint initiatives, share facilities and discuss the policy implications of research outcomes and ways of transferring new knowledge into technology and socio-economic innovations*
- *Support the development of secure and long-term preservation of - and open access to scientific data emerging from Arctic research*
- *Encourage arrangements for easy access by scientists to research field sites in the Arctic States*

Nordiska ministerrådet följer under 2009 upp arbetsgruppens rapport.

Nordiska ministerrådet anser härmed att rekommendationen kan avskrivast.

3. Utskottets betänkande

Nordisk Råd noterar, at Nordisk Ministerråd aktivt støtter arbejdet med SAON-processen gennem en række konkrete initiativer. Imidlertid mangler der respons på en samordning af de nordiske observations-systemer i den arktiske region. Det er et væsentligt emne, der også er taget op i Thorvald Stoltenbergs rapport til de nordiske udenrigsministre, "Nordisk samarbeid om Utenriks- Og Sikkerhetspolitikk".

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om Fremst. *6/2008/presidiet till handlingarna och avvaktar nästa års meddelande

Stockholm den 27 oktober 2009

Bendiks H. Arnesen (A)
Line Barfod (EL)
Bjarni Benediktsson (Sj.)
Sinikka Bohlin (s), president
Per-Kristian Foss (H)
Christina Gestrin (sv)

Helgi Hjörvar (A)
Johan Linander (c)
Kent Olsson (m), vicepresident
Marion Pedersen (V)
Niels Sindal (S)
Erkki Tuomioja (sd)

Nordiska rådet

**Fremst. *6/2008/presidiet
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1437/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00169-13

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

**Fremst. *7/2008/velfærd
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1426/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

J.nr. 07-00402-28

Nordisk sundhedsområde

1. Fremstilling

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å ta initiativ til at det settes ned en ekspertgruppe i regi av Nordisk Ministerråd, som innen to år skal kartlegge om et nordisk samarbeid om sjeldne sykdommer og ressurskrevende behandlinger er mulig, med fokus på en nordisk nytteverdi

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Ministerrådet for sosial og helse har allerede invitert landene til å delta i et prosjekt med formål å kartlegge mulighetene for å samarbeid om sjeldne sykdommer og ressurskrevende behandlinger i Norden. Prosjektet har startet og ved NVC er det satt i gang en basisutredning for at hente fram de mulige nøkkelområdene innom henholdsvis det medisinske, sosiale, psykologiske og pedagogiske området. Dette gjøres ved at prosjektet kontakter de miljøer og sentre i landene som har kunnskap om små og sjeldne sykdommer der leder til funksjonsnedsettelse, herunder de medisinske miljøer med kompetanse på behandling og oppfølgingsvirksomhet.

Prosjektet har etablert en nordisk referansegruppe som har til oppgave å følge utviklingen i kartleggingen og framdriften i prosjektets to faser. Resultatene vil bli publisert og distribuert i løpet av 2009. Prosjektet innhold og formål sett fra en nordisk nytte vil blant annet være at;

- Styrke det nordiske perspektivet ved at det samarbeides mellom myndighetene i landene som har ansvar for sjeldne og små diagnoser
- Å fremme et tettere samarbeide blant annet mellom de nordiske institusjonene på området

- Utrede hvilken mulige synergieffekter man kan oppnå ved å utrede samarbeid om de ulike diagnosene
- kartlegge utviklingsmuligheter innom ulike områder innom Norden og spesifisere dem uti fra et nordisk nytteperspektiv
- Å kontrollere resultatene og forankre formålet og dets nytte ved å arrangere to arbeidsseminar i 2009
- de ulike nordiska ländernas nyckelområden, specialkunskap och specialproblematik sammanställs
- Å sammenstille hvilke muligheter som finnes for utbytte av erfaringer og kunnskapsdeling

Nordisk Råd

**Fremst. *7/2008/velfærd
D 2009**Tidligere nummer:
A 1426/velfærdBehandles i:
Velfærdsudvalget

J.nr. 07-00402-28

Ministerrådet kan ytterligere opplyse at det på bakgrunn av en oppfølging av rekommandasjon fra Nordisk Råd i 1996, ble det nedsatt en arbeidsgruppe med samme formål. Arbeidsgruppen har aktivt arbeidet med dette over lang tid. Det har resultert i et nordisk samarbeid om et register og behandling av pasienter med kraniofaciale misdannelser. Et særskilt arbeid med å etablere register i Norden er forankret ved Rigshospitalet i Region Hovedstaden i Danmark. Arbeidet har mottatt støtte fra Ministerrådet og har en egen styringsgruppe som møtes hvert halvår. Arbeidet med å implementere registeret forventes ferdig 2010.

Ministerrådet anser herved at fremstillingen kan avskrives.

3. Udvalgets betænkning

Velferdsutvalget ser fra meddelelsen fra Nordisk ministerråd at arbeidet med kartlegging av et nordisk samarbeid om sjeldne og ressurskrevende sykdommer er godt i gang gjennom et prosjekt ved NVC. Velferdsutvalget merker seg særlig at det også er satt ned en nordisk referansegruppe som har til oppgave å følge utviklingen i kartlegging og framdriften i prosjektets to faser. Velferdsutvalget merker seg videre at resultatene vil bli publisert i løpet av 2009. Velferdsutvalget mener at disse resultatene vil være svar på Nordisk råds fremstilling.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen om Fremst. *7/2008 til efterretning og afventer ny meddelelse til næste år

Mariehamn den 30. september 2009

Christer Adelsbo (s)

Line Barfod (EL)

Arja Karhuvaara (saml)

Anita Knakkegaard (DF)

Marianne Kierkemann (m)

Tuula Peltonen (sd)

Jessica Polfjärd (m)

Reidar Sandal (A)

Paula Sihto (cent)

Siv Friðleifsdóttir (F), formand

Ib Thomsen (FrP)

Göte Wahlström (s), næstformand

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

**Rek. 8/2008/presidiet
D 2009**

Tidligere nummer:
B 253/presidiet

Behandles i:
Præsidiat

J.nr. 08-00294-18

Nordisk Ministerråds Arktiske samarbejdsprogram 2009-2011

1. Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderer Nordiska ministerrådet:

att genomföra ministerrådsförslaget om "Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2009-2011"

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordisk Ministerråd imødekommer Nordisk Råds positive respons på ministerrådsforslaget om et nyt arktisk samarbejdsprogram for perioden 2009-2011. Ministerrådet bemærker, at budgetrammen for programmet er steget med 94.000 DKK i forhold til 2008 og hertil kommer at der gennemføres en lang række arktiske projekter i de respektive fagministerråd. Tillige gennemføres der en række globaliseringsprojekter for sammenlagt 2 MDKK som synliggører konsekvenserne af klimaændringerne i Arktis. Det nordiske samarbejde er dermed blevet styrket, hvilket yderligere eksemplificeres gennem opfølgningen af ministerrådets arktiske konference i 2008 Common Concern for the Arctic i 2009. Også gennem det nordiske Topforskningsinitiativ som vil fokusere på klimaændringernes vekselvirkning med kryosfæren vil det arktiske samarbejde blive styrket (opfølgning af rapporten om Nordisk forskningssamarbejde om klimaændringerne i Arktis, TemaNord 2007:580).

Nordisk Ministerråd imødekommer Nordisk Råds positive respons til den styrkede projektførelse gennem placeringen af programmets arktiske projektførelse i NordRegio og gennem den arktiske database som nu er tilgængelig på ministerrådets hjemmeside. Samlet set styrkes projektførelsen såvel som adgangen til information om de nordiske aktiviteter i Arktis.

Der henvises til separate besvarelser af fremstilling 7/2006 om fokus på miljø i Nord og fremstilling 6/2008 om samnordiske observationssystemer i Arktis.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Nordisk Råd ser med tilfredshed på Nordisk Ministerråds øgede satsning på arktiske projekter også i forbindelse med globaliseringsprojekter, som synliggør konsekvenserne af klimaændringerne i Arktis. Disse ændringer er vidtgående, og må derfor også have stor nordisk bevågenhed. Det fremgår også af medlemsforslag A 1459/presidiet, at medlemmer af Nordisk Råd ønsker at fremme øget opmærksomhed på regionen, gerne i samarbejde mellem Nordisk Ministerråd og Arktisk Råd, der i disse år har nordisk formandskab. Når samarbejdsprogrammet for perioden 2009-2011 er udløbet, vil det være vigtigt at fortsætte indsatsen på baggrund af erfaringerne fra den forløbne periode.

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiets,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 8/2008/presidiet som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Mariehamn den 30. september 2009

Bjarni Benediktsson (Sj.)
Sinikka Bohlin (s), formand
Erling Bonnesen (V)
Berit Brørby (A)
Christina Gestrin (sv)
Helgi Hjörvar (A)

Anne Margrethe Larsen (V)
Johan Linander (c)
Inge Lønning (H)
Rolf Reikvam (SV)
Niels Sindal (S)
Erkki Tuomioja (sd)

Nordisk Råd

**Rek. 8/2008/presidiet
D 2009**

Tidligere nummer:
B 253/presidiet

Behandles i:
Præsidiets

J.nr. 08-00294-18

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. 9/2008/presidiet
D 2009**

Tidigare nummer:
B 254/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00296-22

Ministerrådsförslag om riktlinjerna för samarbetet med Estland, Lettland och Litauen 2009-2013

1. Rekommendation

Rekommendationen lyder:

Nordiska Rådet rekommenderar Nordiska Ministerrådet

att med beaktande av de synpunkter som förs fram i detta betänkande, genomföra Ministerrådsförslag B 254/presidiet om riktlinjer för samarbetet med Estland, Lettland och Litauen 2009-2013

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nye retningslinjer for Nordisk Ministerråds samarbejde med Estland, Lettland og Litauen blev vedtaget af samarbejdsministrene d. 13. november 2008 efter forelæggelse for Nordisk Råd. Retningslinjerne er vedlagt som bilag.

Nordisk Råd påpeger i sin betænkning, at Nordisk Råd ikke er nævnt i retningslinjerne. Nordisk Ministerråd har i de vedtagne retningslinjer tilføjet, at dialog med Nordisk Råd om samarbejdet fortsættes. Ministerrådet ser frem til at videreudvikle dialogen med Nordisk Råd om samarbejdet med de baltiske lande.

Derudover peger Nordisk Råd på, at der bør ske en uafhængig undersøgelse af Nordisk Ministerråds kontorer i de baltiske lande. Endvidere peger Nordisk Råd på mulighederne for en øget arbejdsdeling og specialisering mellem kontorerne. Endelig peger Nordisk Råd på, at man også bør overveje mulighederne for øget samarbejde og arbejdsdeling med de nordiske ambassader i de baltiske lande.

Som det fremgår af retningslinjerne er Nordisk Ministerråds kontorer i de baltiske lande en del af Nordisk Ministerråds sekretariat og er katalysatorer for samarbejdet med Estland, Letland og Litauen. Et samarbejde, som forventes udviklet og yderligere intensiveret i 2009-2013, blandt andet som følge af etableringen af fælles mobilitetsprogrammer. Kontorerne identificerer trends og muligheder for fælles nordisk-baltisk samarbejde i dialog med de nordiske ambassader i Riga, Tallinn og Vilnius. Endvidere gennemføres initiativer i tæt samarbejde med de nordiske repræsentationer. Kontorerne bidrager til at løfte fælles nordiske projekter, som skaber synergi i forhold til bilaterale indsatser. Samtidig fungerer kontorerne som projektadministratorer, herunder i nordiske/EU-projekter eller fælles nordisk-baltiske projekter og har ansvar for fælles sagsbehandling, kvalitets sikring m.v. Nordisk Ministerråds kontorer i Estland, Letland og Litauen spiller derfor en afgørende rolle i udviklingen af det nordisk-baltiske samarbejde.

Nordisk Ministerråd skal oplyse, at der allerede i dag eksisterer en arbejdsdeling og specialisering mellem de tre kontorer, hvor dette er hensigtsmæssigt. Dette gælder såvel i forbindelse med gennemførelse af konkrete projekter som i forbindelse med administration af programmer og større initiativer. Således varetager kontoret i Tallinn i 2009-2010 administrationen af det fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogram for tjenestemandsudveksling, mens kontoret i Riga varetager i 2009-2010 administrationen af mobilitetsprogrammet for næringslivet. Kontoret i Vilnius har siden 2005 sammen med sekretariatet i København varetaget administrationen af Ministerrådets aktiviteter relateret til de hviderussiske universitet i eksil, European Humanities University, og har endvidere en aktiv rolle i udvikling af grænseregionale aktiviteter og projekter.

I overensstemmelse med retningslinjerne planlægges en evaluering af samarbejdet gennemført i 2011, herunder også kontorerne arbejde. I udviklingen af de vedtagne retningslinjer foretoges en grundig drøftelse om udviklingen i samarbejdet med de baltiske lande og på hvilken måde, Nordisk Ministerråds kontorer kunne bidrage til gennemførelsen af de politiske målsætninger. Kontorerne i de baltiske lande deltager ligeledes i aktiviteter, der omfatter bredt samarbejde i Østersøregionen, herunder Nordvestrusland. Endvidere bidrager kontorerne til aktiviteter, der understreger EU's kommende Østersøstrategi.

Nordisk Ministerråd anser, at rekommandationen hermed kan afskrives.

3. Utskottets betänkande

Nordisk Råd påpegede i sin betænkning, at Nordisk Råd ikke var nævnt i retningslinjerne, men noterer med tilfredshed at Nordisk Ministerråd i de vedtagne retningslinjer har tilføjet, at dialog med Nordisk Råd om samarbejdet fortsættes. Nordisk Råd ser frem til dialogen med Nordisk Ministerrådet om samarbejdet med de baltiske lande.

Nordisk Råd noterer også at der i retningslinjerne planlægges en evaluering af samarbejdet i 2011, herunder også af kontorerne arbejde.

Nordiska rådet

**Rek. 9/2008/presidiet
D 2009**

Tidigare nummer:
B 254/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00296-22

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser
att Rek. 9/2008/presidiet för rådets del är *slutbehandlad*.

Nordiska rådet

**Rek. 9/2008/presidiet
D 2009**

Mariehamn den 30.september 2009

Bjarni Benediktsson (Sj.)

Sinikka Bohlin (s), formand

Erling Bonnesen (V)

Berit Brørby (A)

Christina Gestrin (sv)

Helgi Hjörvar (A)

Anne Margrethe Larsen (V)

Johan Linander (c)

Inge Lønning (H)

Rolf Reikvam (SV)

Niels Sindal (S)

Erkki Tuomioja (sd)

Tidigare nummer:

B 254/presidiet

Behandlas i:

Presidiet

J.nr. 08-00296-22

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. 10/2008/presidiet
D 2009**

Tidigare nummer:
B 258/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00307-14

Nordisk-Baltiska mobilitetsprogram 2009-2013

1. Rekommendation

Rekommendationen lyder:

Nordiska Rådet rekommenderar Nordiska Ministerrådet

att genomföra Ministerrådsförslag B 258/presidiet om Nordisk-Baltiska mobilitetsprogram 2009-2013

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Gemensamma nordisk-baltiska mobilitetsprogram inom områdena offentlig förvaltning, näringsliv och industri, samt kultur för perioden 2009-2013 lanserades av Nordiska ministerrådet och regeringarna i Estland, Lettland och Litauen i början av 2009. Alla tre program är öppna/har varit öppna för ansökningar i 2009 och omfattande kommunikationsaktiviteter har genomförts i de nordiska och baltiska länderna för att sprida information om dessa mobilitetsprogram.

Det nordisk-baltiska mobilitetsprogrammet för offentlig förvaltning administreras av Nordiska ministerrådets kontor i Estland och det har avsatts cirka 2 miljoner DKK för programmet i 2009. Nordiska ministerrådets kontor i Lettland är administrator för mobilitetsprogrammet inom området näringsliv och industri och det har avsatts cirka 2 miljoner DKK i år. Mobilitetsprogrammet för kultur förvaltas av Kulturkontakt Nord i Finland och har en budget på 11 miljoner DKK i 2009.

Ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

3. Utskottets betänkande

Præsidiets ser positivt på mobilitetsprogrammet og vurderer, at det vil blive gennemført efter hensigten.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 10/2008/presidiet för rådets del är *slutbehandlad*.

Mariehamn den 30. september 2009

Bjarni Benediktsson (Sj.)
Sinikka Bohlin (s), formand
Erling Bonnesen (V)
Berit Brørby (A)
Christina Gestrin (sv)
Helgi Hjörvar (A)

Anne Margrethe Larsen (V)
Johan Linander (c)
Inge Lønning (H)
Rolf Reikvam (SV)
Niels Sindal (S)
Erkki Tuomioja (sd)

Nordiska rådet

**Rek. 10/2008/presidiet
D 2009**

Tidigare nummer:
B 258/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00307-14

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordiska rådet

**Rek. 11/2008/presidiet
D 2009**

Tidigare nummer:
B 255/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00297-20

Retningslinjer for det fremtidige samarbejde med Nordvestrusland 2009-2013

1. Rekommendation

Rekommendationen lyder:

Nordiska Rådet rekommenderar Nordiska Ministerrådet

att med beaktande av de synpunkter som förs fram i detta betänkande, genomföra Ministerrådsförslag B 255/presidiet om riktlinjer för samarbetet med Nordvästrysland 2009-2013

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nye retningslinjer for Nordisk Ministerråds samarbejde med Nordvestrusland blev vedtaget af samarbejdsministrene d. 13. november 2008 efter forelæggelse for Nordisk Råd. Retningslinjerne er vedlagt som bilag.

Nordisk Råd påpeger i sin betænkning, at Nordisk Råd ikke er nævnt i retningslinjerne. Nordisk Ministerråd har i de vedtagne retningslinjer tilføjet, at dialog med Nordisk Råd om samarbejdet fortsættes. Ministerrådet ser frem til at videreudvikle dialogen med Nordisk Råd om samarbejdet med Nordvestrusland.

Nordisk Ministerråd deler de synpunkter, som fremkommer i Nordisk Råds rekommandation.

Nordisk Ministerråd har som en vigtig prioritet i samarbejdet med Nordvestrusland styrkelse af demokratiudvikling og civilsamfund. Ministerrådet arbejder på at inddrage flere NGO'er og andre aktører i samarbejdet om demokrati og menneskerettigheder. Dette sker især gennem Ministerrådets Program for Kundskabsopbygning og Netværk, hvor styrkelse af civilsamfundet er et vigtigt samarbejdsområde, og igennem Programmet for Frivillige Organisationer i Østersøregionen, som støtter samarbejde mellem NGO'er fra Nordvestrusland/Hviderusland, de baltiske lande og Polen

samt de nordiske lande. Derudover medvirker NGOer som partnere i en række initiativer, inklusive projekter, der fokuserer på at fremme samarbejdet mellem myndigheder og civilsamfund.

Nordisk Ministerråd fokuserer som udgangspunkt på samarbejde i partnere i Nordvestrusland i de russiske regioner, som har fælles grænser med Norden og/eller de baltiske lande. Dette gælder regionerne: Kaliningrad Oblast, Leningrad Oblast, Murmansk Oblast, Pskov Oblast, Republikken Karelia og Skt. Petersborg By. Dertil kommer Arkhangelsk Oblast som en vigtig region i Barentsområdet. Dette udelukker ikke aktiviteter i andre områder, såfremt der måtte være en særlig fælles nytte i og interesse for dette.

Nordisk Ministerråd arbejder aktivt indenfor den Nordlige Dimensions Partnerskaber og har i 2007-2008 medvirket i i alt 171 projekter med relation til den Nordlige Dimension. I Miljøpartnerskabet sker samarbejdet først og fremmest gennem NEFCO, mens Ministerrådet i Partnerskabet for Folkesundhed og Socialt Velbefindende har en aktiv rolle i koordinationen af Partnerskabet. Nordisk Ministerråd bistår den Nordlige Dimensions partnere i udviklingen af et kommende Partnerskab for Kultur. Dette sker blandt andet ved at bistå med en sekretariatsfunktion i 2009 og ved organisering af konferencer knyttet til udviklingen af et eventuelt nyt partnerskab. Eftersom transportområdet ikke er en del af det officielle nordiske samarbejde indenfor Nordisk Ministerråd, deltager Ministerrådet ikke direkte i den Nordlige Dimensions Partnerskab for Transport og Logistik.

Nordisk Ministerråd vil i sine aktiviteter tilstræbe, at der skabes synergi og sikres en fornuftig sammenhæng mellem den Nordlige Dimension og den kommende EU Østersøstrategi. Ministerrådet ønsker at bidrage aktivt til gennemførelsen af EU Østersøstrategien og fortsætte med at bidrage til at skabe fremdrift i aktiviteterne under den Nordlige Dimension.

Nordisk Ministerråd anser, at rekommandationen hermed kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Nordisk Råd påpegede i sin betænkning, at Nordisk Råd ikke var nævnt i retningslinjerne, men noterer nu med tilfredshed at Nordisk Ministerråd i de vedtagne retningslinjer har tilføjet, at dialog med Nordisk Råd om samarbejdet fortsættes. Ministerrådet udtrykker ønske om at videreudvikle dialogen med Nordisk Råd om samarbejdet med Nordvestrusland, og dette ønske er gensidigt. Nordisk Råd har selv opbygget kontakter med såvel regionale parlamenter som Duma og Føderationsråd i Moskva, til dels i form af parlamentarikerudveksling som en del af Ministerrådets Program for Kundskabsopbygning og Netværk. Nordisk Råd ser frem til fortsat dialog om samarbejdet med Nordvestrusland.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 11/2008/presidiet för rådets del är *slutbehandlad*.

Mariehamn den 30. september 2009

Bjarni Benediktsson (Sj.)
Sinikka Bohlin (s), formand
Erling Bonnesen (V)
Berit Brørby (A)
Christina Gestrin (sv)
Helgi Hjörvar (A)

Anne Margrethe Larsen (V)
Johan Linander (c)
Inge Lønning (H)
Rolf Reikvam (SV)
Niels Sindal (S)
Erkki Tuomioja (sd)

Nordiska rådet

**Rek. 11/2008/presidiet
 D 2009**

Tidigare nummer:
 B 255/presidiet

Behandlas i:
 Presidiet

J.nr. 08-00297-20

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordisk Råd

**Rek. 12/2008/kultur
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1440/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 08-00182-23

Nordliga dimensionens kulturpartnerskab

1. Rekommendation

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

1) at arbejde videre for, at der kortlægges og iværksættes policies og aktiviteter i forbindelse med initiativet omkring den nordlige dimensionens kulturpartnerskab. Endvidere at det kortlægges, hvilke synergieffekter, der kan opnås med udgangspunkt i Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativ i 2009 og initiativet KreaNord om kreative næringer

2) at arbejde for, at der oprettes strukturer og netværk der sikrer, at kunststudøvere og -organisationer i bred forstand kan tage del i og indgå på ligeværdig basis i kulturpartnerskabet

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Etablering af et kulturpartnerskab inden for rammerne af den Nordlige Dimension er undervejs. Målet er at aflevere et forslag i efteråret 2009 til Northern Dimension Senior Officials Meeting, som har mandat til at tage endelig beslutning om igangsættelse af partnerskabet.

De nordiske kulturministre tog i 2007 initiativ til at nedsætte en policygruppe for udvikling af Den Nordlige Dimensionens kulturpartnerskab. Kulturpartnerskabet skulle ifølge ministrenes ønske udgøre det fjerde partnerskab indenfor Den Nordlige Dimension (ND). Der eksisterer allerede ND-partnerskaber indenfor områderne miljø, social og helse samt transport- og logistik. EU, Rusland, Island og Norge er de fire ligeværdige partnere som tilsammen træffer beslutninger og agerer indenfor Den Nordlige Dimension. På basis af forslag fra den nordiske policygruppe har ND-udenrigsministrene i oktober 2008 besluttet, at nedsætte en ad-hoc eks-

pertgruppe som i 2009 skal undersøge potentialerne i et kulturpartnerskab.

Kulturpartnerskabet skal fungere som et instrument i de nordiske landes ønske om at promovere Den Nordlige Dimensions kultur og kulturprodukter i den globaliserede verden og have fokus på udviklingen af den kreative økonomi. Således skal kulturpartnerskabet skabe nye finansieringsmodeller for kreative økonomier og kulturindustrier. Den Nordlige Dimensions kulturpartnerskab skal ses i sammenhæng med KreaNord-processen og Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativ i 2009.

Anbefalinger

Det videre arbejde med at udforme et programforslag tager udgangspunkt i anbefalinger fra rapporten *Why establishing a Northern Dimension Partnership on Culture is desirable*, som den nordiske policygruppe har udarbejdet. Rapporten peger på en række forhold og giver følgende overordnede anbefalinger:

Væksten i efterspørgslen af kreative produkter er stærk på såvel hjemmemarkeder som på det internationale marked. Et kulturelt partnerskab kan bane vejen for at igangsætte produktioner, som det ligger udenfor et enkelte lands/ en enkelt gruppes resurser at etablere alene. Ved at skabe et interessant internationalt brand – Northern art and culture vil det blive muligt, at forøge en international interesse i Den Nordlige Dimensions region og skabe links mellem den kulturelle og økonomiske sfære. Mulige kulturelle partnerskaber kan skabe et image af en interessant region hvad angår den kreative industri på verdensmarkedet og tiltrække internationale investeringer og forankre dem i Den Nordlige Dimensions region.

I landende indenfor Den Nordlige Dimension er kulturfeltet, for en stor dels vedkommende, finansieret af offentlige midler. I de seneste år har statsapparaterne forsøgt at få de kulturelle aktører til at orientere sig mod nye forretningsmodeller som er mindre afhængige af offentlige finansiering. I relation til udvikling af nye kulturelle produkter og oplevelser i Den Nordlige Dimensions område er det vigtigt, at forstærke dialogen mellem de forskellige økonomiske og kulturelle interessenter, og etablere effektive samarbejdsstrukturer med henblik på at skabe og finansiere væsentlige projekter på baggrund af fælles interesser.

Et Kulturpartnerskab i Den Nordlige Dimensions Region kan udvikles til at være et instrument som kan promovere samarbejde mellem forskellige regionale råd og institutioner, hindre overlappende initiativer og supplere de nationale anstrengelser.

Den videre proces:

Ad hoc arbejdsgruppen har mødtes i foråret 2009 og arbejdet skrider planmæssigt frem. Gruppens medlemmer repræsenterer EU, Island, Norge og Rusland. Gruppen har valgt Pia Erson, Sverige som formand. Gruppen fremlægger sit forslag for Northern Dimensions Senior Officials Meeting i november 2009

Kulturforum 2009 og 2010

Nordisk Ministerråd vil i den kommende proces spille en vigtig rolle for videreudviklingen af partnerskabet, i form af at fungere som sekretariat for den ovennævnte ad hoc ekspertgruppe og i forbindelse med afholdelse af et Nordic Dimension Kulturforum i henholdsvis 2009 og 2010. Ministerrådet yder tilskud til ad hoc gruppens arbejde, blandt til finansiering af en konsulent der skal kortlægge potentielle aktører og projektindhold i det kommende partnerskab.

Ad hoc arbejdsgruppen ønsker at arrangere to forskellige kulturfora. Det første planlægges at finde sted i 11.- 12. september 2009 i Helsingfors i

Nordisk Råd

**Rek. 12/2008/kultur
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1440/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 08-00182-23

forbindelse med afholdelse af et internationalt seminarium om kreative industrier: *Creative Economy and Beyond* (CEB)

Dette forum skal have en workshopagtig form hvor der bliver mulighed for at invitere aktører i den kreative industri og på kulturfeltet ind til en dialog, som kan medvirke til at identificere kerneopgaver i et kulturelt partnerskab og kvalificere programforslaget. Det andet kulturforum ønskes afholdt i Skt. Petersborg i 2010 når Den nordlige Dimensions partnerskab på kultur forhåbentlig er formelt etableret. Dette kulturforum får en mere formel karakter og skal tjene til at gøre partnerskabet kendt i vide kredse og give programmet legitimitet. Afholdelse af et Kulturforum i Skt. Petersborg 2010 skal koordineres tidsmæssigt med øvrige konferencer der afholdes i forbindelse med det danske formandskab 2010.

Nordiska ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

3. Udvalgets betænkning

Kultur- og Uddannelsesudvalget har modtaget Nordisk Ministerråds meddelelse over Rek. 12/2008/kultur Nordliga dimensionens kulturpartnerskab.

Udvalget har fulgt arbejdet med at etablere et kulturpartnerskab indenfor rammerne af den Nordlige Dimension med interesse. Det er positivt, at kulturområdet blev udvalgt som det fjerde samarbejde indenfor Nordlige Dimension.

Udvalget noterer sig, at de af udvalget påpegede aspekter også er blevet inddraget i overvejelserne omkring etableringen. Baggrunden var udvalgets ønske om at forstærke de nordiske landes image og rolle i det europæiske og globale kulturlandskab. De kreative industrier er en vigtig del af Nordens bestræbelser på begå sig i globaliseringen og de nye finansielle tilstande i Europa.

Repræsentanter fra udvalget deltog i Kulturforum d. 11.- 12. september 2009 i Helsingfors, som omhandlede relevante problemstillinger som f.eks. spørgsmålet om mulighederne for at udvikle kreative industrier blandt kultursektoren og kulturproducenterne i den Nordlige Dimension. På Kulturforumet gav både Rusland og EU-Kommissionen støtte til etableringen af den nordlige dimension, og etableringen vil endelig blive besluttet i november måned. Man ønsker at have et sekretariat i København for kulturpartnerskabet.

Det er positivt at forudsætningerne for kreative industrier i den Nordlige Dimension bliver udredet, og Kultur- og Uddannelsesudvalget vil anmode om at blive holdt informeret om det videre arbejde med oprettelsen af kulturpartnerskabet.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 12/2008/kultur Nordliga Dimensionens kulturpartnerskab som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Mariehamn den 30. september 2009

Ásmundur Einar Daðason (VG)
Troels Christensen (V)
Bente Dahl (RV), næstformand
Inger S. Enger (Sp)
Monica Green (s)

Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl.)
Mats Johansson (m)
Fredrik Karlström (ObS)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Gunilla Tjernberg (kd)

Nordisk Råd

**Rek. 12/2008/kultur
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1440/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 08-00182-23

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordisk Råd

**Rek. 13/2008/miljö
D 2009**

Tidligere nummer:
B 257/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 08-00299-14

Miljöhandlingsprogram 2009 - 2012

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at arbejde aktivt for, at Ministerrådets samarbejde med de baltiske lande og Nordvestrusland kommer til at omfatte relevante miljøprojekter

at gennemføre Ministerrådsforslag B 257/miljø om et handlingsprogram for det nordiske miljøsamarbejde 2009-2012 under inddragelse af de synspunkter, der er udtrykt i nærværende betænkning om forslaget.

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordisk Ministerråds vedtog i 2008 - efter høring af Nordisk Råds Session i oktober - nye retningslinjer for Ministerrådets samarbejde med Estland, Letland og Litauen 2009-2013 og samarbejde med Nordvestrusland 2009-2013. I begge dokumenter er miljøsamarbejde fremhævet som et særligt prioriteret område. I retningslinjerne for samarbejdet med Nordvestrusland er en særlig prioritet endvidere samarbejde indenfor den Nordlige Dimensions partnerskaber, inklusive Miljøpartnerskabet.

Nordisk Ministerråd har sammen med Estland, Letland og Litauen i begyndelsen af 2009 lanceret et fælles nordisk-baltisk mobilitetsprogram for tjenestemandsudveksling. I dette program kan også miljøtjenestemænd deltage med henblik på at udvikle samarbejdet, herunder fælles nordisk-baltiske miljøprojekter.

I forhold til samarbejdet med Nordvestrusland er der inden for programmet for kundskabsopbygning og netværk konkret samarbejde om miljøspørgsmål sted russiske og nordiske kommuner, blandt andet et projekt om affaldshåndtering i Petrozavodsk. Også Ministerrådets NGO-program støtter nordisk-russisk-baltiske projekter, som

inkluderer miljøspørgsmål. NEFCO har derudover et betydeligt samarbejde på miljøområdet i Nordvestrusland.

Nordisk Ministerråd imødekommer Nordisk Råds positive respons på ministerrådsforslaget om et nyt miljøhandlingsprogram for perioden 2009-2012. Ministerrådet bemærker, at Nordisk Råds fremsendte bemærkninger er indarbejdet i programmet og Ministerrådet bifalder det konstruktive indspil fra Nordisk Råd. Ministerrådet har i programmet lagt vægt på at adressere både nordiske miljøaspekter såvel som at være aktiv med nordiske indspil til internationale miljøforhandlinger.

Ministerrådet noterer sig Nordisk Råds anmærkning om prioritering af inddragelsen af offentligheden og interesseorganisationerne i miljøarbejdet, herunder at børn og unge involveres og tager del i miljø- og klimaspørgsmål. Ministerrådet vil gennem det omfattende projektvirksomhed arbejde for at disse hensyn varetages.

Der henvises til separate besvarelser af fremstilling 4/2008/miljø/näring om fælles rovdyrforvaltning i Norden.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Miljø- og Naturresurseudvalget anerkender Ministerrådets arbejde med at etablere konkrete miljøsamarbejdsprojekter med baltiske og nordvestrussiske partnere.

Udvalget hilser det desuden velkomment, at Ministerrådet gennem sin projektvirksomhed vil varetage hensynet til en prioriteret inddragelse af offentligheden og interesseorganisationerne i miljøarbejdet; herunder at børn og unge involveres og tager aktiv del i miljø- og klimaspørgsmål.

På baggrund af ovenstående foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 13/2008/miljø som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Mariehamn den 30. september 2009

Álfheiður Ingadóttir (VG)

Anita Brodén (fp)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Ann-Kristine Johansson (s)

Asmund Kristoffersen (A), formand

Jan Lindholm (mp)

Jenis av Rana (Mfl.)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Nordisk Råd

**Rek. 13/2008/miljö
D 2009**

Tidligere nummer:
B 257/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 08-00299-14

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. 14/2008/miljö
D 2009**

Tidigare nummer:
B 256/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturrekursutskottet

J.nr. 08-00298-25

Strategi för hållbar utveckling 2009-2012

1. Rekommendation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd

at snarest etablere formålstjenlige fora til at gennemføre et officielt nordisk regeringssamarbejde om transportsektorens udvikling i miljø- og klimavenlig retning

at udvikle, tilpasse og publicere en overvågning af samfundsudviklingen baseret på sæt af indikatorer, herunder indikatorer for social, økonomisk og økologisk bæredygtighed

at gennemføre Ministerrådsforslag B 256/miljø om "Hållbar utveckling – En ny kurs för Norden, reviderad utgåva med mål och prioriteringar 2009-2012" under inddragelse af de synspunkter, der er udtrykt i Nordisk Råds nærværende betænkning om forslaget

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Vedr. formålstjenlige fora til at gennemføre et officielt nordisk regeringssamarbejde om transportsektorens udvikling i miljø- og klimavenlig retning

Inden for Nordisk Ministerråds samarbejde om energi adresseres energirelaterede transportspørgsmål, Videre er det lagt op til, at "transport og energi" vil indgå som tema i videreføringen af Ministerrådets globaliseringsinitiativ. I denne sammenhæng vil man opbygge det fornødne samarbejde mellem Ministerrådene for energi og miljø og transportsektorerne i de nordiske lande for sikre en bred forankring og tilgang til den sagkundskab, som er en forudsætning for, at opgaven kan løftes. Det findes et fungerende samarbejde mellem transportsektorerne i Norden uden for Nordisk Ministerråd, og på nuværende tidspunkt anses der ikke være behov for at oprette officielt samarbejde om transportspørgsmål.

Vedr. indikatorer

Der er i strategien for bæredygtig udvikling 2009 – 2012 inkorporeret indikatorer for hvert af de fire kapitler:

- Klima og vedvarende energi
- Bæredygtig produktion og forbrug (herunder levnedsmidler og forbrugerforhold)
- Nordisk velfærdsstat som middel til bæredygtig udvikling
- Uddannelse og forskning, befolkningens deltagelse og lokale bæredygtighedsstrategier.

Indikatorerne er udvalgt på baggrund af indikatorerne i det eksisterende indikatorsæt fra 2006 "Fokus på bæredygtig udvikling; Nordiske indikatorer 2006" (Nord 2006:002). De fleste er de en opdatering af de såkaldte nøgleindikatorer. Der skal således en fortsat publicering af overskuelige indikatorer på nordisk niveau, som ønsket af udvalgene.

Indikatorerne er endvidere publiceret ved, at de er lagt ud på ministerrådets hjemmeside www.norden.org/baeredygtig_udvikling/sk

Der skal ske en årlig afrapportering til MR-SAM af fagministerrådernes indsatser i forbindelse med strategien, første gang i 2010. I denne forbindelse vil det løbende blive vurderet, om der sker den fornødne fremgang med strategiens implementering. Såfremt dette ikke er tilfældet, kan der iværksættes tiltag for at fremme processen.

Vedr. gennemførelse af strategien under hensyntagen til betænkningens synspunkter

MR-SAM er ganske enig med synspunkterne fra Nordisk Råd om nødvendigheden af, at spørgsmålet om bæredygtig udvikling i størst muligt omfang integreres i de enkelte sektors arbejde. Ligeledes anerkender MR-SAM den store betydning, som kommunerne, næringslivet og de frivillige organisationer spiller for virkeliggørelsen. Ministerrådet kan i den forbindelse henvise til den række af nordiske bæredygtighedskonferencer om Lokal Agenda 21, der har været afholdt. Den tredje nordiske konference om bæredygtig udvikling med lokalt og regionalt perspektiv blev afholdt i Odense 15-17 september 2008 med titlen "One Small Step". Temaet var denne gang klimaet og lokale indsatser. Konferensen var inddelt i fem overordnede temaer: 1) transport, mobilitet og tilgængelighed; 2) byplanlægning og byggemetoder; 3) forbrug; 4) biologisk mangfoldighed som klimaregulator og 5) energieffektivitet og vedvarende energi. Der var ca. 350 nordiske deltagere. Den næste konference vil blive afholdt primo 2011 i Åbo under det finske formandskab. Nordisk Ministerråd er med i dette arbejde og medfinansierer projektet.

Ministerrådet vil i øvrigt inddrage synspunkterne fra betænkningen i det videre arbejde med at implementere strategien.

Ministerrådet anser, at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Miljø- og Naturresurseudvalget deler Ministerrådets opfattelse af, at transportspørgsmålet ikke alene kan behandles ud fra et energiperspektiv, jf. også Rek. 17/2008/näring. I forbindelse med den videre behandling af sidstnævnte rekommandation vil udvalget med interesse følge fremdriften i det samarbejde, Ministerrådet annoncerer at ville opbygge på transportområdet.

Udvalget billiger Ministerrådets tilsagn om fortsat at indsamle data til brug for en jævnlig publicering af indikatorer for fremdriften mod bæredygtig udvikling i Norden.

Nordiska rådet

**Rek. 14/2008/miljö
D 2009**

Tidigare nummer:
B 256/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

J.nr. 08-00298-25

Miljø- og Naturresurseudvalget ønsker desuden at udtrykke påskønnelse af Ministerrådets arbejde med bredt at forankre arbejdet med bæredygtig udvikling, herunder samspillet med interesseorganisationerne.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Miljö- och naturresursutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 14/2008/miljö för rådets del är *slutbehandlad*.

Mariehamn 30 september 2009

Álfheiður Ingadóttir (VG)

Anita Brodén (fp)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Ann-Kristine Johansson (s)

Asmund Kristoffersen (A), formand

Jan Lindholm (mp)

Jenis av Rana (Miðflokkurinn)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Nordiska rådet

**Rek. 14/2008/miljö
D 2009**

Tidigare nummer:
B 256/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

J.nr. 08-00298-25

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. 15/2008/miljö
D 2009**Tidigare nummer:
B 251/miljöBehandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

J.nr. 08-00295-16

Ramprogram för det nordiska samarbetet om fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk 2009-2012

1. Rekommendation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd

at styrke det nordiske samarbejde med henblik på at udvikle metoder og reguleringsmekanismer til at nedsætte energiforbrug og klimagasudslip i jordbrugs-, skovbrugs-, fiskeri- og levnedsmiddelsektorerne

at arbejde aktivt for, at Ministerrådets samarbejde med de baltiske lande og Nordvestrusland kommer til at omfatte relevante fiske-, jord-, skovbrugs-, og levnedsmiddelprojekter

at gennemføre Ministerrådsforslag B 251/miljö om "Ramprogram för det nordiska samarbetet om fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk 2009-2012" under inddragelse af de synspunkter, der er udtrykt i Nordisk Råds nærværende betænkning om forslaget.

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Vedr. nedsættelse af energiforbrug og klimagasudslip

Som en del af Nordisk Ministerråds Globaliseringsinitiativ udarbejdede en arbejdsgruppe nedsat af MR-FJLS i 2008 et forslag til program omhandlende klimaforandringerne konsekvenser for naturressourcer i Norden i relation til primærerhvervene. Programmet blev godkendt i starten af 2009 og et første programudbud forventes udsendt inden sommeren 2009. Programmet har fem tematiske fokusområder, som på forskellige vis fokuserer på tilpasning og afværgelse i forhold til klimaforandringerne

udfordringer. Nordisk Ministerråd vil i den forbindelse notere sig Rådets rekommandation.

Vedr. nabosamarbejdet

MR-FJLS arbejder gerne sammen med de baltiske lande og Nordvestrusland om relevante projekter. Samarbejdet med de baltiske lande har de formelle mekanismer, de såkaldte CSO-NB8 møder, som udover at kunne sikre gennemførelsen af allerede igangsatte projekter, også giver mulighed for at initiere nye projekter. Der har ca. hvert 3 år været afholdt nordisk-baltiske møder på ministerniveau.

Af konkrete projekter for nuværende kan eksempelvis nævnes, at der er i 2008 blev underskrevet et fælles "Memorandum of understanding of an animal health emergency reserve". Resultatet er en styrkelse af samarbejdet med at bekæmpe spredningen af husdyrsygdomme. I første omgang er der tale om udveksling af viden og personale. Det er hensigten, at det skal forsøges udvidet til at også at omfatte udveksling af teknisk udstyr. I 2008 fandt en nordisk-baltisk veterinær beredskabsøvelse sted, hvor 400 veterinærer deltog fra alle de involverede 8 lande. Disse beredskabsøvelser er et rigtig værdifuldt redskab til at teste de eksisterende beredskabsplaner.

Inden for det nordiske skovsamarbejde, er der ligeledes et veletableret samarbejde med de baltiske lande og Nordvestrusland. Samarbejdet kommer i stor udstrækning til udtryk gennem en række konkrete forsknings- og netværksprojekter gennem SNS – SamNordisk Skovforskning.

I forhold til spørgsmål om genressourcer er der i sær i forhold til plante-genetiske ressourcer et veletableret samarbejde med Nordisk Genressourcecenter – NordGen, de baltiske genbanker og Vavilov instituttet i Sankt Petersborg. Samarbejdet har fundet sted siden 90'erne og er fastlagt i et Memorandum of Understanding, som forventes opdateret og underskrevet på ny i løbet af foråret 2009. Ud over MoU'et arbejdes der med forskellige konkrete samarbejdsprojekter omfattetnde de nordiske lande, de baltiske lande og Nordvestrusland, som omhandler bevaring og bæredygtig udnyttelse af genressourcer med udgangspunkt i Nordisk Ministerråds indsats på genressourceområdet.

Vedr. øvrige synspunkter i betænkningen

Ministerrådet modtog Nordisk Råds fremstilling nummer 5/2008 vedr. EU's fiskeripolitik under drøftelserne om et nyt rammeprogram. Fremstillingen blev forelagt gruppen som var ved at udarbejde det nye rammeprogram. Gruppen mente, at fremstillingens anbefalinger kunne blive realiseret inden for rammerne af rammeprogrammet, som var under udarbejdelse.

Der henvises til ministerrådets meddelelse angående Fremst. 5/2008/miljö/näring.

Ministerrådet anser, at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Miljø- og Naturresurseudvalget takker for informationen om samarbejdsfladerne med de baltiske lande og Nordvestrusland.

Udvalget noterer desuden med tilfredshed, at Ministerrådet i forbindelse med detailplanlægningen af klimaforandringsprojekterne under Globaliseringsinitiativet vil inddrage Nordisk Råds anbefalinger om også at se på jordbrugserhvervenes forpligtelser til at afbøde klimaforandringer gennem nedbringelse af erhvervenes egne klimagasudslip.

Nordiska rådet

**Rek. 15/2008/miljö
D 2009**

Tidigare nummer:
B 251/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

J.nr. 08-00295-16

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Miljö- och naturresursutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 15/2008/miljø för rådets del är *slutbehandlad*.

Nordiska rådet

**Rek. 15/2008/miljö
D 2009**

Mariehamn 30 september 2009

Álfheiður Ingadóttir (VG)

Anita Brodén (fp)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Ann-Kristine Johansson (S)

Asmund Kristoffersen (A), formand

Jan Lindholm (mp)

Jenis av Rana (Mfl.)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Tidigare nummer:

B 251/miljö

Behandlas i:

Miljö- och
naturresursutskottet

J.nr. 08-00295-16

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. 16/2008/medborgar
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1428/1432/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 08-00051-21

Nyttjande och märkning av GMO-produkter

1. Rekommendation

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att redogöra för de åtgärder ministerrådet vidtagit eller har för avsikt att vidta gällande utvecklandet av en gemensam, nordisk politik för användning av GMO:er ved Sessionen 2008

att i samråd med de nordiska ländernas regeringar utreda möjligheterna för att skärpa rådande normer och regler, så att konsumentens önskemål och rättighet för att veta om en produkt tillverkats med eller av GMO:er tillgodoses

att ordna en konferens med temat säker och etisk konsumtion, konsumenters rättigheter och möjligheter på den globala marknaden, under år 2008. Konferensen skal samtidigt belysa vilka EU-direktiv och förordningar som gäller inom ramen för genteknik och märkning av produkter som framställts med hjälp av GMO, samt hur dessa har anpassats till de nordiska EU-medlemsländernas lagstiftning, jämte vilka motsvarande lagar och förordningar som gäller i Norge och på Island

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Vedr. redegöra för ministerrådets åtgärder

I Nordisk Ministerråd har spørgsmålet om en mulig fælles nordisk platform med hensyn til anvendelsen af GMO'er været aktuel i flere omgange. Landene er underlagt EU's regler om anvendelse af GMO'er, men der har ikke været fuld enighed om implementeringen af dette regelsæt. De nordiske lande har derfor ikke set nogen fordele ved at udvikle en fælles nordisk holdning.

Derimod har der været flere eksempler på erfaringsudveksling af mere praktisk karakter, bl.a. indenfor sameksistens af afgrøder i henholdsvis GMO, konventionel og økologisk produktion. Et andet eksempel er et nordisk-baltisk samarbejdsprojekt om sikkerhed for miljøet ved fremstilling og anvendelse af GMO'er.

Nordisk Ministerråd konstaterer samtidig, at der ikke er sket ændringer i forhold til dette spørgsmål seneste blev behandlet af Nordisk Ministerråd på baggrund af Nordisk Råds rekommandation, som blev behandlet på sessionen i 2008.

Vedr. utreda möjlighetarna för att skärpa rådande normer och regler

Danmark, Finland og Sverige er som bekendt alle medlemmer af EU, og er derfor underlagt de fælleskabsregler, som gælder. Det er naturligvis i ministerrådets og de enkelte landes regeringers interesse af sikre en forvaltning af reglerne, som tager højde for forbrugernes behov og rettigheder. Det er derfor forventningen, at erfaringsudvekslingen af mere praksis karakter vil fortsætte efter behov, men at der ikke umiddelbart ses nogen fordele ved at udvikle en fælles nordisk holdning.

Vedr. konferens med temat säker och etisk konsumtion, konsumenters rättigheter och möjligheter på den globala marknaden

Nordisk Ministerråd har ikke aktuelt planer om at organisere en konference med ovennævnte tema.

Nordisk Ministerråd konstaterer dog, at det islandske formandskab for Nordisk Ministerråd i 2009 i sit formandskabsprogram har fremført, at man vil arbejde på, at igangsætte en analyse af muligheder og begrænsninger ved anvendelse af bioteknologi.

Nordisk Ministerråd konstaterer endeligt, at det i forbindelse med dette arbejde, vil være naturligt, at involvere Nordisk Råd i forbindelse med eventuelle workshops, seminarer og lignende.

I forbindelse med den videre tilrettelæggelse af indsatsen, vil Nordisk Ministerråd notere sig Nordisk Råds rekommandationer.

Nordisk Ministerråd anser, at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget tager ministerrådets meddelelse over Rek. 16/2008/medborger til efterretning. Udvalget kvitterer for redegørelsen som blev afviklet under sessionen i 2008. Samtidigt noterer udvalget sig, at der pt. ikke er den nødvendige politiske opbakning eller overensstemmelse mellem de nordiske lande til at realisere en fælles tilgang til GMO. Det beklager udvalget meget.

Det er dog med tilfredshed, at udvalget konstaterer at der er oprettet et nordisk-baltisk samarbejdsprojekt om sikkerhed for miljøet ved fremstilling og anvendelse af GMO.

Ligeledes ser udvalget frem til, at Nordisk Ministerråd vil involvere Nordisk Råd i arbejdet med at igangsætte en analyse af muligheder og begrænsninger ved anvendelsen af bioteknologi.

Nordiska rådet

**Rek. 16/2008/medborger
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1428/1432/medborger

Behandlas i:
Medborger- och
konsumentutskottet

J.nr. 08-00051-21

På baggrund af ovenstående foreslår Medborgar- og konsumentutskottet,
at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser
Rek. 16/2008/medborger som *færdigbehandlet* for rådets ved-
kommende.

Stockholm den 27 oktober 2009

Hanne Agersnap (SF)

Henrik Brodersen (DF)

Ulla Karvo (saml)

Martin Kolberg (A)

Henrik Dam Kristensen (S)

Anna Ljunggren (A)

Jukka Mäkelä (saml)

Ville Niinistö (gröna)

Per Arne Olsen (Frp)

Sonja Sjøli (H)

Jacob Söderman (S)

Hans Wallmark (m)

Nordiska rådet

**Rek. 16/2008/medborgar
D 2009**

Tidigare nummer:

A 1428/1432/medborger

Behandlas i:

Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 08-00051-21

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordiska rådet

**Rek. *17/2008/næring
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1447

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 08-00221-32

Nordisk handlingsplan for en klimavenlig transportpolitik

1. Rekommendation

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar

att utarbета en gemensam nordisk handlingsplan för klimativänlig transportpolitik med fokus på:

- Gemensamma forsknings- och utvecklingsprojekt inom transportsektorn med koppling till det föreslagna toppforskningsinitiativet inom det gemensamma nordiska globaliseringsarbetet
- Ökat nordiskt samarbete för utveckling och användning av energieffektiva, klimativänliga och miljöanpassade transportlösningar för luft-, land- och sjötransporter
- Inrättande av en idébank för erfarenhetsutbyte (*best practice*). Denna idébank bör fokusera på diskussioner om förutsättningar för och konsekvenser av gemensamma nordiska initiativ för att inkludera flyg- och sjötransport i klimatavtalen, differentierad CO₂-avgiftspolitik för flygtrafiken, satsning på klimativänlig kollektivtrafik i storstäderna och satsningar på förnybara energikällor (vindkraft, vattenkraft, bioenergi och vätgasenergi samt bränsleceller) samt inrättande av infrastruktur för exempelvis hydrogen och elbilar (*plug-in hybrid*) i syfte att stimulera en marknad för miljövänligare bilar
- Gemensamma nordiska lösningar för att i större utsträckning stimulera en övergång av varutransport från väg till tåg- och sjötransport
- Hur järnväg och tågtrafik byggs ut, utvecklas och samordnas bättre i Norden med särskilt fokus på förbindelserna

mellan större städer i Skandinavien och Finland och vidare till övriga Europa

- Stimulera utvecklingen av nattåg och nattliga rutten med färja som alternativ till flyg på lämpliga sträckningar i Norden

Nordiska rådet

**Rek. *17/2008/næring
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1447

Behandlas i:
Næringsutskottet

J.nr. 08-00221-32

2. Meddelande från de nordiska ländernas regeringar

De nordiske landes regeringer velkommer Nordisk Råds interesse for en klimavenlig transportpolitik som fremgår i Medlemsforslag nr. 17/2008, hvor Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringar reko-menderes at udarbejde en nordisk handlingsplan for klimavenlig trans-portpolitik med fokus på følgende:

Ved strukturændringer i Nordisk ministerråd i år 2006 er ministerrådet for transport (MR-T) nedlagt og fra det tidspunkt har der ikke været formelt nordisk samarbejde om transportspørgsmål. Siden den tid har fokus flyttet og man er i den internationale klimadebat blevet mere og mere opmærksom på transportsektoren som en betydelig udslipkilde for driv-husgasser. Samtidig er man blevet opmærksom på de muligheder som findes for at mindske udslip fra transportsektoren bl.a. med nye alternati-ve drivstoffer f.eks. i bilindustrien og ved at udvikle ny teknik som medfører mindre udslip.

I forbindelse med klimaforhandlingerne ikke mindst i forhold til CoP15 i København 2009 er transportsektorens energiforbrug kommet på agenda-en i det nordiske samarbejde

Nordisk ministerråds globaliseringsinitiativ 2010

Klimaændringerne var et centralt emne i statsministrenes diskussion under det årlige globaliseringsforum som i år 2009 fandt sted i Island. Statsmi-nistrene udtrykte deres vilje om at styrke styrke innovation og miljøvenlig teknologi. I kølvandet af statsministrenes globaliseringsforum besluttede de nordiske samarbejdsministre på deres møde den 6. marts at initiere nye globaliseringsinitiativ med opstart i 2010. Energi og transport indgår som et af fire indsatsområder i de foreslåede emner.

Prioriteringer under det islandske formandskab i 2009

Under Islands formandskab i år 2009 er der lagt stor vægt på alternative energiløsninger i transportsektoren og tre projekter omkring dette emne er allerede i gang. "Miljøvenlig Transport – Norden viser ruten" er et af disse projekter. Formålet med projekter er bl.a. at vurdere

- hvilke muligheder der findes i Norden for bæredygtige energisys-temløsninger i transportsektoren
- den nordiske styrke, koncept og løsninger for markedsføring in-ternationalt
- udarbejde en hvidbog om øget energieffektivitet i transport- og fi-skerisektoren med særlig fokus på tyndt befolkede områder
- utarbejde en hvidbog om planerigsbehov ved brug af fornybare transportløsninger
- hvordan man bedst kan præsentere og markedsføre nordiske kon-cept, løsninger og teknologier

I projektet skal der endvidere lægges vægt på øget nordisk samarbejde indenfor transportsektoren og med det formål at bygge op et tværsektorielt netværk med repræsentanter fra det offentlige og den private sek-tor.

Ny handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2010-2013

I år 2010 træder en ny handlingsplan for det nordiske energisamarbejde i kraft. I et forslag til den nye handlingsplan som er under behandling i embedsmandskomitéen for energi foreslås energi i transportsektoren som et nyt tema. Derved forventes at samspillet mellem energi og transport fremhæves som et vigtigt tema inden for det nordiske energisamarbejde. I forslaget fremgår følgende:

Förnybar energi i transportsystemet

Transportsektorns energiförbrukning ökar stadigt och åtgärder för att miljöanpassa sektorn är centrala för att nå målsättningarna inom klimat- och energipolitiken. Genom att använda kunskap från energisektorn för att utveckla smartare transportlösningar kan Norden bli mer konkurrenskraftig inom flera kärnsektorer däribland vägtransport, skeppsfart och fiskeindustrin. De nordiska länderna har tidigare genom samarbete utvecklat koncept som efterhand har fungerat som modeller för andra regioner och de nordiska länderna har förutsättningarna för att gemensamt utveckla teknologier, koncept och strategier för att öka andelen förnybar transport. I detta syfte skall de nordiska länderna etablera ett närmare tvärsektoriellt samarbete på detta område som kan utarbeta beslutsunderlag för vidare gemensamma initiativ.

Energieffektivisering i Transportsektoren

Brændstofforbruget i transportsektoren skal ned. Gennem fokus på miljørigtig kørsel og sejlads ønsker de nordiske lande at stimulere denne udvikling.

Der eksisterer allerede systemer til beregning af forbrug ved forskellige alternativer, og det er vigtigt at sikre innovation og fortsat udvikling indenfor dette område. Behovet for og nytten ved fælles oplysningskampagner skal løbende vurderes.

Med stigende brændslepriser og med høj andel fossile brændslen, är energieffektivisering inom tunt befolkade områden en viktig angelägenhet.

Nordisk energiforskning (NEF)

Formålet med NEF's arbejde er at videreudvikle Nordens position som ledende kundskabsregion for nye og miljøvenlige energiløsninger og effektive og velfungerende energimarkeder. Nordisk energiforskning driver omfattende forskning af alternative energiløsninger og energieffektivisering med det som formål at reducere udslip af drivhusgasser.

Den nordiske miljøhandlingsplan 2009-2013

En ny handlingsplan for det nordiske miljøsamarbejde trådte i kraft den 1. januar 2009. I handlingsplanen lægges der særlig vægt på klimaspørgsmål og i den sammenhæng udvikling af ny og miljøvenlig teknologi samt alternative energiløsninger. Blandt målsætninger som findes er at fremme løsninger indenfor IMO (International Maritime Organization) for at reducere udslip fra marine transport.

COP15 gruppen (Convention of the Parties)

De nordiske miljøministre har etableret en ad hoc arbejdsgruppe, COP15, som med midler fra Nordisk Ministerråds globaliseringspulje, skal arbejde for at nå et godt forhandlingsresultat på klimakonferencen i København i december 2009. Gruppens hovedoppgave er at udarbejde nordiske indspil til klimatopmødet med udgangspunkt i Harald Dovlands rapport "*Possible activities to support negotiations on a post-2012 climate regime*". Internationale transport er blandt de emner gruppen skal behandle.

Nordiska rådet

**Rek. *17/2008/næring
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1447

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 08-00221-32

Diskussioner om förutsättningar för och konsekvenser av gemensamma nordiska initiativ för att inkludera flyg- och sjötransport i klimatavtalen
COP15 gruppen har bl a maritima transporter på sin agenda och håller ett särskilt möte i maj 2009 med det syfte att diskutera befintliga förslag angående den internationella sjöfarten och hur processen kan drivas vidare. Mötet ska vara förberedande inför IMO och COP15 i Köpenhamn.

Differentierad CO₂-avgiftspolitik för flygtrafiken

Sedan rekommendationen antogs har situationen angående utsläpp från flygtrafiken förändrats på så sätt att den 19 november 2008 blev Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/101/EG ändrat så att luftfartsverksamhet har införts i systemet för handel med utsläppsrätter för växthusgaser. Detta innebär att från och med 2012 kommer flygutsläppen från alla flygningar till och från de nordiska ländernas flygplatser att ingå i systemet. Med hänsyn till denna ändring är det inte aktuellt längre för Ministerrådet att följa rekommendationen.

Sammenfatning

Med henvisning til ovenstående fremgår at selv om transport ikke er en formel del af det nordiske samarbejde foregår der betydeligt arbejde som knyttes til transportspørgsmålene særlig koblingen til energisektoren. Ved formulering af globaliseringsinitiativer forventes dette arbejde at blive videreudviklet og styrket. I dette arbejde vil man kunne drage nytte af de mange forslag som fremgår af Nordisk Råds rekommandation 17/2008.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandasjonen kan afskrives.

3. Näringsutskottets och Miljö- och naturresursutskottets betänkande

Utskotten noterar sig de nordiska ländernas meddelande och välkomnar de prioriteringar och det arbete som det isländska ordförandeskapet inom Nordiska ministerrådet har initierat under 2009. Utskottet menar att utvecklingen inom transport- och infrastrukturektorn och den påverkan på framförallt klimat- och miljöområdet på våra samhällen, visar på nödvändigheten av att de nordiska länderna formellt kan samarbeta kring detta område.

I rådets rekommendation framhålls att transportområdet måste ses som en helhet för att effektiva åtgärder kan sättas in för att t.ex. få ner CO₂-utsläppen och initiera andra transportlösningar än de existerande. Utskottets utgångspunkt för en gemensam nordisk handlingsplan för klimatvänlig transportpolitik är att transportfrågor under en lång tid har spelat en allt viktigare roll i de nordiska länderna men att gemensamma strategiska insatser för att omställa denna sektor har varit ganska begränsade. En klar vision för rådet är att en nordisk handlingsplan även kan påverka transportsektorn utanför Norden, öka konsumenternas val av hållbara transporter och ge klimatvänliga transportmedel och system konkurrensfördelar, samt erbjuda medborgare och näringsliv en långsiktig transportpolitik och infrastrukturplanering som är samhällsekonomiskt effektiv och hållbar.

Frågan om intelligenta transportsystem är högt prioriterad på EUs dagordning och är viktig eftersom detta kan bidra till att göra transporter effektivare och mer miljövänliga. Genom ett bättre utnyttjande av uppgifter om till exempel trängsel, olyckor och vägarbeten kan transporter och resor planeras på ett bättre sätt. Detta gäller både inom ett land och över gränser. Det policydokument som styr EUs transportpolitik sedan 2001, den så kallade vitboken, är på väg att löpa ut och en ny är under utarbetande och som ska vägleda arbetet och de politiska prioriteringarna för nästa tioårsperiod från och med 2010. Utskotten anser att en gemensam

Nordiska rådet

**Rek. *17/2008/næring
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1447

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 08-00221-32

nordisk handlingsplan bör sättas i verket som ett komplement till EU:s kommande vitbok.

Energi och transport har föreslagits som ett av de nya satsningsområdena inom globaliseringsinitiativet 2010 och utskotten menar att det är vitalt för Norden som region att NMR sätter igång initiativ inom denna sektor. Det är dock en kortsiktig lösning. Utskotten menar att det även måste sättas in mer långsiktiga lösningar för att förändra den traditionella transportpolitiken. Många arbetstillfällen är beroende av säkra och ekonomiskt effektiva godstransporter på samma sätt som arbetstagare är beroende av säkra och trygga resor till och från sitt arbete. Fler och fler personer blir tvingade till att pendla allt längre till sina arbeten p.g.a. förändringar på arbetsmarknaden. Detta ställer stora krav och ökar belastningen på samhället men även på klimat och miljö.

Ministerrådets handlingsplan för energisamarbete 2010-2013 som omnämns i meddelandet välkomnas av utskotten. De nordiska länderna pekar på två teman som centrala i handlingsplanen: Förnybar energi i transportsystemet och energieffektivisering i transportsektorn. Där tänker man sig insatser efter att ha etablerat ett närmare tvärsektoriellt samarbete. Utskotten menar dock att energifrågan bara är en del av det som rekommendationen pekar på som problemet. Utskotten anser att de nordiska länderna i sitt meddelande försöker behandla transportområdet som en energifråga. Den omstrukturering av ministerrådet 2006 som ledde till att ministerrådet för transportfrågor lades ner – och att det därför inte längre finns något formellt samarbete inom detta område – kan inte tas som intäkt från ländernas sida att inte ta sig an hela rådets rekommendation. Rådets rekommendation handlar om att ta ett samlat och brett initiativ för att utveckla strategier för att Norden som region och länderna var för sig ska stå starkare och kunna möta de ekonomiska och klimatomständigheter som vi står inför. Om det nordiska samarbete inte kan behandla en politiskt relevant och aktuell fråga som denna anser utskotten att en diskussion måste inledas om att omvärdera strukturreformens relevans och att återinföra ett formellt ministerråd för transport- och infrastruktursektorn.

I rekommendationen framhålls att den föreslagna handlingsplanen bör innehålla insatser för att skapa ekonomiska incitament för att få människor att välja ett mer klimat- och miljövänligt transportsätt. Transportsektorn står inför stora utmaningar och energifrågan är en del av detta, men det behövs insatser på flera områden. Transport- och infrastruktursektorn är en av de viktigaste sektorerna när det gäller att skapa förutsättningar för tillväxt och utveckling i våra samhällen. Detta perspektiv behandlas inte i de nordiska ländernas meddelande och utskotten ställer sig frågande till varför länderna inte har några ambitioner om att försöka hitta lösningar tillsammans.

Utskotten har också noterat EU:s direktiv angående differentierad CO₂-avgiftspolitik för flygtrafiken och därför kan denna del av rekommendationen anses som avslutad.

Nordiska rådet

**Rek. *17/2008/næring
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1447

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 08-00221-32

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet och Miljö- och naturresursutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om rek. 17/2008/näring till handlingarna och avvaktar nästa års meddelande.

Mariehamn den 30 september 2009

Näringsutskottet:

Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), May Elisabeth Hansen (SV)
formand
Ole Vagn Christensen (S)
Sigrun Eng (A)
Billy Gustafsson (s)
Illugi Gunnarsson (Sj.)

Edmund Joensen (sb)
Bjarne Kallis (kd)
Thore A. Nistad (FrP)
Stefan Tornberg (c)
Lars Wegedal (s)

Miljö- och naturresursutskottet:

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Anita Brodén (fp)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Ann-Kristine Johansson (s)

Asmund Kristoffersen (A), formand
Jan Lindholm (mp)
Jenis av Rana (Mfl)
Kristen Touborg (SF), næstformand

Nordiska rådet

**Rek. *17/2008/näring
 D 2009**

Tidigare nummer:
 A 1447

Behandlas i:
 Näringsutskottet

J.nr. 08-00221-32

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

**Rek. 18/2008/velfærd
D 2009**Tidligere nummer:
B 261/velfærdBehandles i:
Velfærdsudvalget

J.nr. 08-00325-17

Ny organisationsstruktur på social- og helse- området

1. Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

å gennemføre ny organisationsstruktur på social- og helseområdet gennem etableringen av "Nordisk Velfærdssenter" med hovedkontor i Stockholm, med oppstart 1. januar 2009

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Som ett led i moderniseringen av strukturen i Nordiska ministerrådet beslutade Ministerrådet för social- och hälsopolitik (MR-S) på ministermötet den 11-12 juni 2006 att anmoda Ämbetsmannakommittén för social- och hälsopolitik (ÄK-S) om att igångsätta en genomgång och värdering av de sex institutioner och två samarbetsorgan som finns på området.

Grundtanken med genomgången av institutionerna och samarbetsorganen var att säkra en större effektivisering på området och en mer målinriktad insats på de prioriteringsområden som finns inom social- och hälsofrågor. En ytterligare målsättning var att förbättra institutionernas roll för att fungera som redskap för ÄK-S för att uppnå politiskt uppsatta mål inom ramen för nordisk nytta.

MR-S beslutet på deres møde den 2. - 3. juni 2008 at etablere en ny nordisk institution "Nordisk Velfærdssenter"(NVC) med hovedsæde i Stockholm. Med en ny institution vil ministrene koncentrere de nordiske ressourcer og forstærke fokus på velfærdsområdet. Den nye institution er en sammenlægning af de sociale institutioner NSH (inkl. NUH), NOPUS, NUD og NAD.

Nordisk Velfærdscenter har været i drift siden den 1. januar 2009. I forbindelse med udarbejdelsen af den nye institutionsstruktur blev en organisationskomitee nedsat. Komiteen har udarbejdet en slutrapport som blev godkendt af MR-S i juni 2008. Rapporten fungerede som et underlag for interimstyrets arbejde. Interimstyrets medlemmer blev udpeget af EK-S med repræsentanter fra hvert land. Der er afholdt 5 møder, heraf et med institusjonsjeferne.

Ämbetsmannakommittén har förhandlat sig fram till ett förslag på en ny struktur bestående av två institutioner, den ena med fokus på folkhälsoområdet och den andra med fokus på det socialpolitiska området. Enligt förslaget kommer folkhälsoområdet ha kvar NHV som en institution med verksamheten fortsatt placerad i Göteborg. Ministerrådet har i tett samarbete med de impliserte aktører gjennomført etableringen av et nytt nordisk velferdscenter i Stockholm.

Virksomheten er organisert som en moderorganisasjon NVC med to datterorganisasjoner i henholdsvis NVC Danmark og NVC Finland. Organisasjonen har om lag 20 ansatte og et budsjett på ca 25 millioner SEK. Et særskilt interimsstyre har håndtert selve omleggingen av institusjonen og overlot sitt arbeid til et nytt styre per 1. januar 2009. Det nye styret har påbegynt sitt arbeid og skal under 2009 ta fram forslag til nye mål og resultater for 2010-2011, som skal godkjennes av EK-S høsten 2009. Tone Mørk fra Norge er ansatt som ny direktør fra og med 1. mai 2009. Hun kommer fra lederstilling i arbeids- og velferdsforvaltningen i Norge og har tidligere vært styremedlem i NUH.

Ministerrådet anser med dette at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Udvalgets betænkning

Velferdsutvalget er kjent med at Nordisk Velferdssenter (NVC) har vært i drift siden 1. januar 2009, og er en sammenslutning av de sosiale institusjonene NSH (inkl. NUH), NOPUS, NUD og NAD. Virksomheten er organisert som en moderorganisasjon NVC med hovedsete i Stockholm, og med to datterorganisasjoner i henholdsvis NVC Danmark og NVC Finland.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 18/2008/velferd for ferdigbehandlet for rådets del.

Mariehamn den 30. september 2009

Christer Adelsbo (s)

Line Barfod (EL)

Arja Karhuvaara (saml)

Anita Knakkegaard (DF)

Marianne Kierkemann (m)

Tuula Peltonen (sd)

Jessica Polfjärd (m)

Reidar Sandal (A)

Paula Sihto (cent)

Siv Friðleifsdóttir (F), formand

Ib Thomsen (FrP)

Göte Wahlström (s), næstformand

Nordisk Råd

**Rek. 18/2008/velfærd
D 2009**

Tidligere nummer:
B 261/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

J.nr. 08-00325-17

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

**Rek. *19/2008/velferd
D 2009**Tidligere nummer:
A 1454/velferdBehandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 08-00147-18

Hvordan krenkede barn blir syke voksne

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å ta initiativ til videre forskning, nasjonalt og nordisk, rundt barn- og unges helseproblemer og sosiale forhold og de samfunnsøkonomiske perspektiver og gevinster som ligger i en tverrfaglig og tverrvitenskaplig satsing på dette området

å ta initiativ til at det etableres et nettsted som formidler den forskningen som gjøres i de nordiske land som har relevans for arbeid med barn- og unges helseproblemer og sosiale forhold

å ta initiativ til etablere et Nordisk Barnebarometer

å oppmuntre til at det etableres Barnas Hus i alle de nordiske landene og selvstyrende områder

å vurdere etablering av en nordisk koordinator for utsatte barn og unge i Norden og selvstyreområdene

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Barn och ungas välbefinnande är ett högt prioriterat område för Nordisk Ministerråd. De nordiske samarbeidsministrene vedtok i 2006 strategien for barn og unge i Norden. Der fremgår det, at Ministerrådet skal ha et integrert barne- og ungdomsperspektiv. Vikten av att inkludera samhällets svaga grupper utgör en av grundpelarna i den nordiska välfärdsmodellen. Särskilt barnen riskerar att bli speciellt utsatta. Konkreta tilltag för stöd till barn i riskgrupper och systematiskt förebyggande arbete prioriteras högt i ministerrådets strategi för barn och unga i Norden såväl som i Nordiska ministerrådets samarbetsprogram på social- och hälsoområdet.

Forskning

Ministerrådet skal pointere, at der gennem de senere år er igangsat en række forskningsaktiviteter på nationalt- og fælles nordisk plan om børn og unges udsathed og forebyggelse heraf, som udgør et solidt grundlag for erfaringsudbytte på nordisk og europæisk plan. Ministerrådet arbejder i den sammenhæng aktivt for at sikre et dynamisk samarbejde på tværs af landene og har i gennem de senere år styrket det nordiske samarbejde på feltet blandt andet via initiering af en række konferencer med fokus på udsatte børn og deres vilkår med henblik på at udvikle effektive modeller for forebyggelse samt identificere yderligere indsatsbehov. Konferencerne anses som et vigtigt instrument, der bidrager til at sætte politisk fokus på børn og ungeområdet - og deres specifikke behov. Ligesom konferencerne er en vigtig katalysator for videndeling og etablering af forskernetværk på tværs af landene.

I 2008 iværksatte Ministerrådet blandt andet et nordisk seminar i samarbejde med Europarådet om hvordan vold og overgreb mod børn stoppes, principper for børnevenligt retsvæsen og forskellige samarbejdsformer for at styrke børns rettigheder i Europa. Tillige blev den nordiske konference "Barn og rusen" afholdt med mere end 500 fagfolk og politikere. Forebyggelse og tværsektorielt samarbejde var centrale temaer.

Børns sundhed og sociale velbefindende er samtidig et kerneområde for Nordiske højskole for folkesundhed (NHV) som udfører, samler og formidler forskning på folkesundhedsområdet. Der er igennem de sidste årtier udført og formidlet omfattende forskning på børneområdet. Eksempelvis kan Ministerrådet oplyse at NHV holder en konference om forebyggende sundhedstjenester i august 2009, hvor børn er et tema. Der henvises til NHVs hjemmeside www.nhv.se for mere information.

Ved NordForsk er der etableret forskernetværk med fokus på udsatte børn og unge målrettet indsatser for børn som eksponeres for vold i familien samt ungdom og social eksklusion. Derudover er der etableret et Nordic Center of Excellence inden for velfærdsområdet. Der henvises til www.nordforsk.org.

Etablering af Netsted for formidling forskning

Ministerrådet kan oplyse at Nordisk Børne- og Ungdomskomiteé NORDBUK i de seneste år har haft en ungdomsforskningskoordinator tilknyttet Mittuniversitetet. Denne har bl.a. haft til opgave at formidle forskningsresultater på ungdomsområdet til andre nordiske forskere, myndigheder og ungdomsorganisationer. Formidlingen er sket igennem nyhedsbrev og mødeaktiviteter.

Der er ikke p.t. noget website knyttet til. NORDBUK vil i løbet af 2009 tage stilling til, om der i 2010 skal oprettes et website for formidling af børne- og ungdomsforskning.

Nordisk Barnebarometer

NORDBUK har diskuteret muligheden for at etablere et nordisk ungdomsbarometer. I løbet af 2009 vil NORDBUK på ny diskutere forslaget om etablering af et nordisk ungdomsbarometer fra 2010.

Etablering av Barnas Hus

Island var som første land i Norden ute med å etablere Barnas Hus/Barnahus på 90 tallet, mens Sverige og Norge har etablert tilsvarende modeller som pilotprosjekter i noen byer i perioden 2005-2008.

Ministerrådet fremhever at det er de nordiske lands ansvar å yte nødvendige helse- og sosialtjenester til sine innbyggere uansett alder. Denne oppgaven løser landene på forskjellige måter, og det er Ministerrådets

Nordisk Råd

**Rek. *19/2008/velferd
D 2009**Tidligere nummer:
A 1454/velferdBehandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 08-00147-18

vurdering at det ikke vil være formålstjenlig å løfte fram en modell for tverrvitenskapelig samarbeid fremfor en annen.

Etablering av Nordisk Koordinator

Ministerrådet henviser til at alle landene i Norden har ratifisert FN's barnekonvensjon og at alle 5 landene har egne ombudsfunksjoner for barn som har til oppgave å adressere de nasjonale myndigheter om brudd på barns rettigheter og saker som omhandler både syke og utsatte barn og unge. De nordiske barneombud har også uformelle møter i forkant av internasjonale organisasjoner. Ministerrådet anser det ikke vil være hensiktsmessig å opprette nye funksjoner for koordinering av slike spørsmål.

Sammenfattende er Ministerrådet sterkt engageret i indsatsen for at forebygge at utsatte barn og unge bliver marginaliseret yderligere - såvel på forskningsområdet som på praksisfeltet. Social- og sundhedsministrene har yderligere besluttet at prioritere psykisk helse som fokusområde for sektorens projektmidler i 2009 og 2010, her forventes børneperspektivet at udgøre en vigtig del af indsatsen.

Ministerrådet kan også opplyse om at NORDBUKs handlingsplan og strategien for barn og unge i Norden begge skal revideres i løpet av 2009. Utsatte barn og unge vil være et av mange temaer som vil bli diskutert i den sammenheng.

Ministerrådet anser med dette, at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Utvalgets betenkning

Nordisk ministerråd poengterer i sitt svar på Velferdsutvalgets rekommandasjon at de i senere år har igangsatt en rekke forskningsaktiviteter på nasjonalt og fellesnordisk plan om barn og unges utsatthet og forbygging av dette, som gjør et solid grunnlag for erfaringsutbytte på nordisk og europeisk plan. Ministerrådet viser videre til at de arbeider aktivt for å sikre et dynamisk samarbeid på tvers av landene, og har styrket det nordiske samarbeidet på dette feltet ved å initiere en rekke konferanser med fokus på utsatte barn og deres vilkår med henblikk på å utvikle effektive modeller for forebygging og identifisere ytterligere innsatsbehov. Konferansene ansees som et viktig instrument som bidrar til å sette politisk fokus på dette området. Samtidig er konferansene en viktig katalysator for vitensdeling og etablering av forskernettverk på tvers av landene.

Nordisk ministerråd viser til at de i 2008 iverksatte blant annet et nordisk seminar i samarbeid med Europarådet om hvordan vold og overgrep mot barn stoppes, prinsipper for et barnevennlig rettsvesen og forskjellige samarbeidsformer for å styrke barns rettigheter i Europa. I tillegg ble den nordiske konferansen "Barna og rusen" avholdt, med forebygging og tverrsektorielt samarbeid som sentrale temaer.

Ministerrådet viser videre til at barns sunnhet og sosiale velbefinnende er et kjerneområde for Nordisk Høgskole for Folkehelse (NHV), og at de skal holde en konferanse i august 2009 om forebyggende helsetjenester hvor et av temaene er barn. Ved NordForsk er det etablert et forskernettverk med fokus på utsatte barn og unge målrettet mot barn og unge som eksponeres for vold i familien, samt ungdom og eksklusjon.

Velferdsutvalget ser at svaret på rekommandasjonen om å ta initiativ til videre forskning nasjonalt og nordisk, rundt barn- og unges helseproblemer og sosiale forhold og de samfunnsøkonomiske perspektiver og gevinster som ligger i tverrfaglig og tverrvitenskapelig satsning på dette området er godt ivarettatt. Velferdsutvalget vil at Nordisk ministerråd viderefører og bredder denne forskningsinnsatsen på området barn og unge.

Nordisk Råd

**Rek. *19/2008/velferd
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1454/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 08-00147-18

Velferdsutvalget vil oppfordre Nordisk ministerråd til å legge forholdene til rette for at NORDBUK oppretter en website for formidling av barne- og ungdomsforskning, og bevilge midler til dette dersom det er et behov. Nordisk ministerråd viser videre til at NORDBUK har diskutert muligheten for å etablere et nordisk ungdomsbarometer. Velferdsutvalgets rekommandasjon går på et barnebarometer, som også omfatter ungdom. Velferdsutvalget oppfordrer Nordisk ministerråd å gå i en gjensidig diskusjon med NORDBUK om begge disse to oppgavene, og sikre at de har ressurser til å gjennomføre dem på en måte som gir god nordisk nytte.

Det er gjort store framskritt og forbedringer på et krevende område med etableringen av Barnas hus. Velferdsutvalget mener at det er meget solid grunnlag for å trekke fram nettopp denne modellen, for å sikre et tverrfaglig samarbeid som øker rettsikkerheten til barn, og samtidig gir barn som har vært utsatt for overgrep av ulik karakter en god faglig oppfølging som motvirker retraumatisering ved bevisopptak. Velferdsutvalget ser derfor ikke at det kan være noen grunn til at Nordisk ministerråd ikke skal løfte fram Barnas hus som en vellykket eksempel på et tverrfaglig samarbeid på et viktig og samtidig følsomt område.

Velferdsutvalget tar poenget med at alle de nordiske landene har barneombud, og at ifølge Nordisk ministerråd møtes uformelt foran internasjonale møter. Velferdsutvalget vil bemerke at Danmark ikke har et organisert barneombud på samme måte som de andre nordiske landene.

Velferdsutvalget ber Nordisk ministerråd vurdere om det kan etableres en fastere struktur for samarbeid mellom de nordiske barneombudene, og Danmark på en likeverdig måte, og se på muligheten for at rollen som "Nordisk barneombud" kan gå på omgang mellom de nordiske landene.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *19/2008/velferd til etterretning og avventer ny meddelelse neste år.

Mariehamn den 30. september 2009

Christer Adelsbo (s)

Line Barfod (EL)

Arja Karhuvaara (saml)

Anita Knakkergaard (DF)

Marianne Kierkemann (m)

Tuula Peltonen (sd)

Jessica Polfjärd (m)

Reidar Sandal (A)

Paula Sihto (cent)

Siv Friðleifsdóttir (F), formand

Ib Thomsen (FrP)

Göte Wahlström (s), næstformand

Nordisk Råd

**Rek. *19/2008/velferd
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1454/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 08-00147-18

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordisk Råd

Rek.
***20/2008/medborgar/väl**
färd
D 2009

Tidligere nummer:
A 1411/medborgar/välfärd

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget og
Velfærdsudvalget

J.nr. 07-00042-44

Förbud mot transfetter

1. Rekommendation

Rekommendationen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderer Nordiska ministerrådet

att övriga länder inom Nordiska rådet följer Danmarks exempel och därmed begränsar innehållet av de skadliga transfettsyrorna i livsmedel till högst två gram industriellt framställda transfettsyrer per 100 gram fett i maten

att la en lovregulering med en gräns på högst två gram transfettsyrer per 100 gram fett i matvarorna genomföres senast fem år efter att denna rekommendation er vedtatt

att la de nordiske EU/ EØS - landene arbeide for at det samme initiativet som i Danmark blir behandlet i regi av EU/ EØS, slik at EU/ EØS landene kan innføre en lovregulering på to gram industrielt framstilt transfettsyrer per 100 gram fett i maten

att oppfordre produsentene til merking av transfettfrie næringsmidler

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Alle de nordiske lande er opmærksomme på, at det kan være problematisk, såfremt der sker et for stort indtag af transfedt igennem fødevarer. Der er i de nordiske lande således allerede nu gjort tiltag i forhold til at begrænse transfedt i fødevarer. De enkelte lande har dog valgt forskellige måder at håndtere den ønskede begrænsning af transfedt i fødevarer.

Uanset hvilke tiltag har det samlet betydet en fokus på problemet både hos myndigheder, fødevarerindustrien og hos forbrugerorganisationer, Denne fokus på problemet har samlet set betydet et fald af indtaget af transfedt.

Alle de nordiske lande er endvidere opmærksomme på de forhandlinger om forordningen om fødevarerinformation til forbrugerne, der foregår i øjeblikket i EU, og at alle derfor har mulighed for på forskellig vis at påvirke disse forhandlinger.

Det anses derfor ikke for hensigtsmæssigt, at Nordisk Ministerråd foretager sig noget yderligere for at sammenordne tiltagene i de nordiske lande for at begrænse indtaget af transfedt.

Ministerrådet anser, at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Et flertal i Medborger- og Forbrugerudvalget og Velfærdsudvalget er utilfredse med Ministerrådet holdning til denne sag.

Både politikere og forskere har samstemmende erkendt de skadelige virkninger ved indtagelse af transfedt. Blot små indtagelser af dette industrielt fremstillede fedt, øger risikoen for hjerte-karsygdomme markant. Derfor er det ikke tilstrækkeligt, at der er sket et fald af indtaget af transfedt, når niveauet for et typisk transfedtholdigt måltid i de nordiske lande differencierer fra Island med 35 gram til Danmark med 0,4 gram. Dertil kommer at den gennemsnitlige transfedtindtag dækker over en stor social skævhed, idet det oftest er de laveste sociale samfundslag, der har det største indtag af transfedt. Endelig vil udvalget påpege, at mærkningsordninger og information ikke er tilstrækkeligt, sådan som det ellers fremhæves i nogle nationale debatter i Norden.

Udvalgene anser det samtidigt som en styrke, at EU også arbejder hen imod samme regelværk med henblik på at begrænse eller forbyde transfedt. Norden kan med fordel gå forrest i denne sag og have en fælles tilgang til de europæiske forhandlinger.

Flertallet i Medborger- og Forbrugerudvalget og Velfærdsudvalget betragter denne rekommandation som vigtig, og efter afstemning i de to udvalg opretholdes rekommandationen og afventer en ny meddelelse til næste år.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget og Velfærdsudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen om
 Rek. *20/2008/medborgar/välfärd til efterretning og afventer ny meddelelse til næste år.

Mariehamn den 30. september 2009

Medborger- og Forbrugerudvalget:

<i>Hanne Agersnap (SF)</i>	<i>Jørgen Lundsgaard (KF)</i>
<i>Henrik Brodersen (DF)</i>	<i>Torny Pedersen (A)</i>
<i>Kari Lise Holmberg (H)</i>	<i>Henrik Dam Kristensen (S), næstformand</i>
<i>Ulla Karvo (saml)</i>	<i>Maria Stenberg (s)</i>
<i>Anne Margrethe Larsen (V)</i>	<i>Hans Wallmark (m)</i>
<i>Elina Linna (v)</i>	

Velfærdsudvalget:

<i>Christer Adelsbo (s)</i>	<i>Jessica Polfjärd (m)</i>
<i>Line Barfod (EL)</i>	<i>Reidar Sandal (A)</i>
<i>Arja Karhuvaara (saml)</i>	<i>Paula Sihto (cent)</i>
<i>Anita Knakkegaard (DF)</i>	<i>Siv Friðleifsdóttir (F), formand</i>
<i>Marianne Kierkemann (m)</i>	<i>Ib Thomsen (FrP)</i>
<i>Tuula Peltonen (sd)</i>	<i>Göte Wahlström (s), næstformand</i>

Nordisk Råd

Rek.
***20/2008/medborgar/välfärd**
D 2009

Tidligere nummer:
 A 1411/medborgar/välfärd

Behandles i:
 Medborger- og
 Forbrugerudvalget og
 Velfærdsudvalget

J.nr. 07-00042-44

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek.
***21/2008/medborger**
D 2009

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-23

Asylbørn

1. Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at A) etablere et samarbejde på tværs af landene med det formål at administrere Dublin-forordningens definition af "nærmeste familie", således at uledsagede børn får mulighed for at ansøge om asyl i det land, hvor nærmeste familie opholder sig

at B) de nordiske lande følger Norges "*best practice*", hvorved ingen uledsagede børn udvises medmindre børnene kan modtages sikkert af familiemedlemmer eller andet netværk, der både har vilje og evne til at tage imod dem

at C) de nordiske regeringer arbejder for at fremme Norges "*best practice*" i europæisk og international sammenhæng

at D) give børnefamilierne præference frem for ikke-børnefamilier ved at fremme en hurtigere behandling af deres asylansøgning

at E) sikre børnene en ordentlig og professionel konsultation og information om deres ansøgning

at F) sikre at alderstestning af børnene foregår af uafhængige fagfolk med relevant kompetence og kendskab og hensyntagen til de mindreåriges etniske og kulturelle baggrund

at G) fremme udviklingen af bedre og mere sikre metoder for alderstestning af asylbørn

at H) FNs børnekonvention har forrang for national udlændingelovgivning og immigrationsregler

at I) omsorgen for asylbørnene bliver varetaget af børneværn eller lignende humanitære organisationer og ikke af udlændingemyndigheder. Asylbehandlingen skal adskilles fra omsorgen for børnene

at J) asylbørnenes dagligdag så vidt muligt normaliseres, således at de under deres ophold på asylcentre får adgang til samfundets tilbud om uddannelses- og fritidsaktiviteter

at K) sikre at asylbørnene får en individuel plan som blandt andet skal omfatte en væргеordning, juridisk rådgivning, helbredsundersøgelser, medicinsk og psykologisk hjælp, opholdssted, undervisning, fritidsaktiviteter og andre relevante tilbud for det enkelte barn

at L) alle unge asylansøgere (18-25 år) tilbydes samme adgang til ungdoms- og erhvervsuddannelser som andre unge i opholdslandet.

at M) afviste asylansøgere omfattes af et selvforsørgelsesprogram. Målet med selvforsørgelsesprogrammet er at forbedre de afviste asylansøgers situation, så de bedre er i stand til at vende tilbage til eget land

at N) politiet efterforsker forsvindingerne blandt asylbørn på lige fod med andre forsvundne børn

at O) myndighederne er særligt opmærksom på den belastning det er for et barn, der sendes til udlandet med det formål at skaffe opholdsgrundlag for familiemedlemmer

Nordisk Råd

Rek.
***21/2008/medborger**
D 2009

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-23

2. Meddelelse fra de nordiske landes regeringer

Antal uledsagede mindreårige børn som søger asyl i de nordiske lande er steget kraftig de sidste år. De uledsagede mindreårige er individer med forskellig baggrund. Det kan være vanskeligt for myndighederne at fastslå deres alder og identitet. De nordiske lande er bevidste og enige om, at uledsagede mindreårige betragtes som en meget sårbar gruppe. Derfor er det især vigtigt at deres retssikkerhed og omsorgen bliver varetaget på en god måde.

Det findes forskellig erfaring i de nordiske lande om, hvordan det er bedst at hjælpe børnene. De nordiske lande bør derfor udveksle erfaring og søge samarbejdsgrunde i så vidt omfang muligt. De nordiske lande har et godt samarbejde på asylområdet, f.eks. gennem Nordisk Samrådsgruppe for flygtningespørgsmål på højt Niveau (NSHF) og Nordisk Udlændingsudvalg (NU). I de samarbejdsfora der allerede eksisterer, kan forskellige spørgsmål forbundet med den sårbare gruppe drøftes og de nordiske lande kan udveksle vigtig erfaring. På et ad-hoc NSHF møde om uledsagede mindreårige børn i Oslo i maj 2009 har de nordiske lande bl.a. drøftet muligheden for fælles projekter i forbindelse med denne sårbare gruppe. Det er således anerkendt at uledsagede mindreårige asylansøgere er en fælles udfordring i dagens indvandrings- og flygtningepolitik.

Medborger- og Forbrugerudvalget i Nordisk Råd har sat fokus på børns rettigheder ved Nordisk Råds session i Helsingfors i oktober 2008. Med rekommandation nr. 21/2008 har Nordisk Råd rekommanderet de nordiske regeringer at iværksætte forskellige tiltag til at forbedre asylbørns forhold i de nordiske lande. De nordiske lande har alle kommenteret til atsatserne i rekommandationen. Som det fremgår af bemærkningerne til atsatserne i rekommandationen har alle de nordiske lande omfattende regler, praksis og vilje til at varetage asylbørns rettigheder og forhold i modtagerlandet.

De nordiske landes regeringer anser at rekommandationen kan afskrives.

Nedenfor følger de nordiske regeringernes særskilte bemærkninger i anledning af Nordisk Råds rekommandation:

Danmark

A) Danmark finder, at en endelig stillingtagen hertil bør afvente den færdige forhandling af Kommissionens ændringsforslag til Dublin-forordningen, der indeholder et forslag om, at en uledsaget mindreårig asylansøger kan udsendes til et andet EU-land, hvor en slægtning har ophold. Det indebærer en ændring i forhold til gældende regler. Danmark skal desuden bemærke, at det følger af reglerne i den nugældende Dublin-forordnings artikel 15, stk. 3, at uledsagede mindreårige med henblik på behandling af asylsagen kan overføres til det EU-land, hvor en slægtning bor. Det er Danmarks opfattelse, at der i videst muligt omfang bør tages hensyn til barnets tarv og søges overførsel i medfør af Dublin-forordningen, såfremt dette tjener barnets tarv bedst. Danmark kan i den sammenhæng desuden henvide til, at der eksisterer et nordisk samarbejde på Dublin-området, som inkluderer møder på nordisk niveau med henblik på at diskutere aktuelle emner i relation til behandlingen af Dublin-forordningen, herunder særlige forhold for uledsagede mindreårige asylansøgere, hvis aktuelt. Danmark kan imidlertid godt støtte, at det generelle samarbejde på Dublin-området udvikles endnu mere.

Danmark finder imidlertid at en endelig stillingtagen til rekommandation A bør afvente forhandlingerne om ændringsforslaget til Dublin-forordningen.

B) Behandlingen af asylansøgninger fra uledsagede mindreårige børn ske efter særlige retningslinjer, hvormed der er taget højde for, at der er tale om en særlig sårbar gruppe. Dette omtales nærmere i bemærkningerne til anbefaling E nedenfor.

Efter udlændingelovens § 9 c, stk. 3, nr. 1, kan der gives opholdstilladelse til en uledsaget mindreårig udlænding, når der på grund af den pågældendes personlige forhold er særlige grunde til at antage, at den pågældende ikke bør gennemgå en asylsagsbehandling. Det er f.eks. tilfældet, hvis barnet ikke vurderes tilstrækkelig modent til at gennemgå asylsagsbehandlingen.

Hvis en uledsaget mindreårig, der har været tilstrækkelig moden til at gennemgå asylsagsbehandlingen, meddeles afslag på asyl, vurderer Udlændingetjenesten ex officio, om barnet kan gives opholdstilladelse som uledsaget mindreårig efter udlændingelovens § 9 c, stk. 3, nr. 2. I denne vurdering indgår bl.a., om der på baggrund af sagens faktiske oplysninger må antages at være et sikkert familiemæssigt netværk i den mindreårige asylansøgers hjemland, eller om der i modsat fald skal meddeles opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 c, stk. 3, nr. 2, fordi barnet vil blive stillet i en reel nødsituation ved en tilbagevenden dertil. Efter ministeriets praksis er det afgørende, om netværket har en evne til at udgøre et netværk for den pågældende, ikke om netværket har en vilje til at udgøre et netværk for den pågældende. Det er således efter ministeriets praksis ikke muligt for et familiemedlem at foregribe ministeriets vurdering ved at give udtryk for, at den pågældende ikke ønsker at have kontakt til den pågældende mindreårige asylansøger.

Det kan endvidere oplyses, at der den 1. august 2007 trådte en ændring af udlændingeloven i kraft, der bl.a. indeholder flere tiltag rettet mod uledsagede mindreårige børn.

Disse tiltag omfatter bl.a., at alle uledsagede mindreårige børn – uanset om barnet søger om asyl eller ej – får udpeget en personlig repræsentant. Er der tale om et handlet barn, udpeges en professionel repræsentant, dvs. en person med relevant uddannelse og erfaring. Derudover skal forældrene til alle uledsagede mindreårige nu eftersøges, hvis det er i bar-

Nordisk Råd

**Rek.
*21/2008/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-23

nets interesse. Endelig skal alle uledsagede børn, der skal udrejse af landet, tilbydes en forberedt hjemsendelse. Tilbuddet om forberedt hjemsendelse indebærer bl.a., at det grundigt undersøges, om der er et familiedlem, en organisation eller andre, der kan yde barnet særlig hjælp i forbindelse med tilværelsen i hjemlandet. Endvidere lægges der som led i den forberedte hjemsendelse en reintegrationsplan for den pågældende, som bl.a. kan indebære økonomisk hjælp til eventuelt at starte på et skoleforløb, til køb af undervisningsmateriale eller til køb af medicin eller psykologbehandling mv.

Uden henvisning til de ovenfor anførte bemærkninger om familiemedlemmer eller netværks vilje til at modtage et barn, kan Danmark ikke støtte rekommandation B.

C) Danmark vil også i europæisk og international sammenhæng arbejde for, at hjemsendelse af uledsagede mindreårige bør ske under hensyn til barnets tarv og de oplysninger, der måtte eksistere om familie og socialt netværk i hjemlandet. I den forbindelse kan det nævnes, at Udlændingetjenesten i foråret 2008 indgik en kontrakt med IOM om udførelsen af de aktiviteter i den forberedte hjemsendelse, jf. bemærkningerne ovenfor til anbefaling B, som vedrører modtagelse og reintegration i hjemlandene.

Danmark finder imidlertid ikke, at den norske model bør fremhæves frem for andre gode, nordiske modeller. Danmark kan støtte, at der i forbindelse med stillingtagen til, hvorvidt der skal ske hjemsendelse, tages hensyn til barnets tarv og barnets formodede særlige sårbare situation.

Under hensyn til det ovenfor anførte kan Danmark delvist støtte rekommandation C.

D) I Danmark fremmes behandlingen af en asylansøgning i flere tilfælde. Det drejer sig bl.a. om ansøgninger indgivet af uledsagede mindreårige asylansøgere samt ansøgninger indgivet af personer/familier med særlige helbredsmæssige problemer eller lignende. I andre tilfælde behandles asylansøgningen i den "særligt hastende åbenbart grundløs procedure". Det sker, hvis asylansøgeren kommer fra et land, som på forhånd er vurderet som værende sikkert, og hvor det er usandsynligt, at asylansøgeren vil risikere at blive forfulgt.

Børnefamiliers sager fremmes ikke generelt i forhold til sager uden børn, men såfremt der måtte være særlige grunde til, at en børnefamilies sag skal fremmes, vil det ske efter en konkret vurdering. Det bemærkes, at børnene under deres indkvartering på asylcentre har adgang til uddannelses- og fritidsaktiviteter – se nærmere under pkt. J.

Formuleringen af rekommandation D bør ændres, hvis den skal støttes fra dansk side.

E) Uledsagede mindreårige asylansøgere. Når børn under 18 år kommer til Danmark og søger asyl uden deres forældre eller andre voksne, som træder i forældrenes sted, kaldes de 'uledsagede mindreårige asylansøgere'. Uledsagede børn skal som udgangspunkt opfylde de samme betingelser som andre asylansøgere for at få deres ansøgning behandlet i Danmark og for at få asyl.

Uledsagede børn betragtes dog som en særligt sårbar gruppe, og der er derfor lavet nogle særlige retningslinjer for behandlingen af deres ansøgninger, som alle udlændingemyndigheder, herunder politiet er meget opmærksomme på. Børns ansøgninger skal således behandles hurtigt, og børnene bliver indkvarteret på særlige asylcentre med specialuddannet personale.

Ethvert uledsaget barn vil få udpeget en personlig repræsentant, der skal varetage barnets interesser. Repræsentanten skal bl.a. yde støtte til bar-

Nordisk Råd

**Rek.
*21/2008/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-23

net under asylsagens behandling, f.eks. ved at være til stede under asylsamtalen, undersøgelser mv. Men repræsentanten skal også støtte barnet i mere personlige forhold. Udlændingesservice beder Dansk Røde Kors om at indstille en repræsentant til Statsforvaltningen, som så endeligt udpeger personen. Repræsentanten skal være uafhængig af udlændingemyndighederne og kan f.eks. være en slægtning eller en anden privatperson.

Når politiet kommer i kontakt med en uledsaget, mindreårig udenlandsk statsborger, foretages hurtigst muligt – under anvendelse af tolk og med tilstedeværelse af en repræsentant fra kommunen – en helt indledende afhøring af udlændingen om dennes identitet, nationalitet, familieforhold og indrejse og ophold i Danmark. Politiet udfærdiger en rapport om afhøringen. Rapporten indeholder også oplysninger om, under hvilke omstændigheder politiet er kommet i kontakt med udlændingen, herunder om der er noget, der umiddelbart kan begrunde, at udlændingen eventuelt skulle være offer for menneskehandel, menneskesmugling eller anden udnyttelse eller misbrug. Er udlændingen allerede asylansøger, eller ansøger udlændingen om asyl i forbindelse med træffelsen eller ved afhøringen, anføres dette i rapporten. Er udlændingen fyldt 14 år, optages fingeraftryk og foto.

Ansøger udlændingen om asyl, kontakter politiet Udlændingesservice med henblik på, at Udlændingesservice kan træffe afgørelse om sagens videre behandling. Udlændingesservice kan herefter træffe afgørelse om enten forhandling til en anden EU-medlemsstat i medfør af Dublin-forordningen, at asylsagen overgår til behandling eller at sagen afventer yderligere undersøgelser.

Den uledsagede mindreårige transporteres til Dansk Røde Kors i Center Sandholm. Dansk Røde Kors sørger herefter for indkvartering på et center, der er specielt forbeholdt uledsagede mindreårige asylansøgere. Den optagne politirapport (og eventuelt optagne fingeraftryk og foto) afleveres til Rigspolitiets Udlændingeafdeling i Center Sandholm. Rigspolitiets Udlændingeafdeling indkalder herefter udlændingen til optagelse af foto og af fingeraftryk med henblik på forespørgsel i Eurodac. I forlængelse heraf indkaldes Udlændingen herefter til afhøring i overværelse af en bisidder fra Dansk Røde Kors eller en personlig repræsentant, som har til opgave at varetage udlændingens interesser.

Børn vil kun komme til at gennemgå en egentlig asylsagsbehandling, hvis de er modne nok til det. Hvis Udlændingesservice vurderer, at et barn ikke er tilstrækkeligt modent, kan barnet, hvis betingelserne er opfyldt, få en opholdstilladelse uden, at ansøgningen om asyl skal behandles.

Hvis et barn får sin ansøgning om asyl behandlet og får afslag på asyl, vil barnet i visse tilfælde alligevel få en opholdstilladelse. Det kan f.eks. være, hvis barnet vil have svært ved at klare sig i hjemlandet, fordi det ikke har et tilstrækkeligt netværk i form af familie, andre voksne, offentlig forsyngelse eller lignende. Oplysninger om barnets helbred og behov for særlig omsorg og bistand vil også indgå i vurderingen. Endelig vil den generelle situation i hjemlandet, f.eks. om der er krig, blive taget i betragtning.

Børnefamilier:

Hvis børn er ledsagede af deres forældre eller den ene af deres forældre, vil børnene være omfattet af forældrenes (moderens) asylsag. Børnene vil således ikke blive indkaldt til en selvstændig asylsamtale m.v. Såfremt der er konkret foranledning hertil, vil forældrene blive vejledt om deres børns retsstilling.

F) I Danmark foretages aldersundersøgelser ved Retsmedicinsk Institut. Der foretages i den forbindelse en somatisk undersøgelse, en røntgenun-

Nordisk Råd

**Rek.
*21/2008/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-23

dersøgelse af knogler/håndrod samt en tandstatus. De retsmedicinske undersøgelser – herunder aldersundersøgelserne – er placeret på de danske universiteter, hvilket er en hensigtsmæssig løsning, idet der bl.a. sikres uafhængighed samt faglig og videnskabelig kvalitet på højt niveau. Derudover lever de op til internationale krav om kvalitetssikring.

Danmark kan støtte rekommandation F.

G) Danmark finder, at den nuværende danske aldersundersøgelsesform er tilstrækkelig. Det bør udbygges, hvad der menes med "bedre og mere sikre metoder".

Rekommandation G kan derfor ikke støttes fra dansk side i den nuværende form.

H) Den danske udlændingelovgivning tager i dag højde for Danmarks internationale forpligtelser, herunder EMRK og FN's børnekonvention. De lovændringer, der regulerer uledsagede børns retsstilling, har derfor også udtrykkeligt forholdt sig til Børnekonventionen.

Formuleringen i rekommandation H om, at "Børnekonventionen har forrang for national udlændingelovgivning og immigrationsregler" lægger implicit et modsætningsforhold mellem national lov og Børnekonventionen, og dermed at national lov(e) ikke er i overensstemmelse med denne. Derfor bør formuleringen ændres, hvis den fra dansk side skal støttes af Nordisk Ministerråd.

Danmark kan ikke støtte rekommandation H i dens nuværende formulering.

I) I Danmark er praksis således, at der hvert år indgås en kontrakt mellem Udlændingesservice og Dansk Røde Kors om indkvartering og underhold af asylansøgere m.fl. I kontraktens bilag er det beskrevet, hvilke opgaver Dansk Røde Kors skal varetage. Dette omfatter således blandt andet forebyggende sundhedsordninger for børn og unge, børneundervisning, legestuetilbud og fritidstilbud.

Som følge af aktstykke 157 af 1. juni 2006 gennemførtes en række forbedringer af vilkårene for børn og unge på asylcentre, herunder bl.a. modersmålsundervisning, udvidede fritidstilbud og individuelt tilpassede undervisningstilbud.

Det er således Dansk Røde Kors, der i medfør af operatørkontrakten indgår med Udlændingesservice, i det daglige udøver omsorg over for asylansøgerbørnene.

Danmark kan på baggrund heraf støtte rekommandation I.

J) I Danmark er det således, at børnene undervises enten på asylcenter-skoler, der drives af indkvarteringsoperatørerne eller i en lokal folkeskole. Asylansøgerbørn kan deltage i folkeskolens almindelige undervisning eller i undervisning ved andre skoleformer efter godkendelse fra de kommunale skolemyndigheder eller vedkommende institution.

Børnene på opholdscentre skal modtage undervisning, der i indhold og omfang svarer til den undervisning, der modtages af tosprogede elever i den danske folkeskole.

Formålet med undervisningen er blandt andet at fremme børnenes tilegnelse af kundskaber, færdigheder, arbejdsmetoder og udtryksformer, der medvirker til det enkelte asylansøgerbarns alsidige udvikling, og ruste

Nordisk Råd

Rek.

***21/2008/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-23

børnene til deres fremtidige liv, hvad enten børnene meddeles opholdstilladelse eller afslag herpå.

I forbindelse med ovennævnte vilkårsforbedringer blev det tilføjet operatørkontrakten, at Dansk Røde Kors skal sikre en styrkelse af undervisning af børn i den skolepligtige alder, herunder via deltagelse i undervisning i folkeskolen. I forbindelse med gennemførelsen af tilsyn med centeroperatørerne i 2008 tegnede der sig et billede af, at en væsentlig del af de indkvarterede asylansøgerbørn i den skolepligtige alder går i almindelig folkeskole.

Operatørerne skal tilbyde 7-16årige beboere fritidsaktiviteter under kvalificeret vejledning efter skoletid, dvs. i eftermiddags- og aftentimerne. Fritidsaktiviteterne kan eksempelvis bestå i undervisnings-, sports- og andre hobbyaktiviteter. Fritidsaktiviteterne kan enten afvikles på eller i tilknytning til asylcentre eller i fritidstilbud, som gives til børn og unge i centerregi. Tilbuddene har til formål at sikre børnene kvalificerede pædagogiske tilbud og aktiviteter på lignende måde som tilbud om skolefritidsordning, fritidsklub eller ungdomsklub, der stilles til rådighed i kommunerne. Med ovennævnte vilkårsforbedringer er der generelt sket en styrkelse af fritidstilbuddene, herunder af asylansøgerbørn og -unges deltagelse i fritidsaktiviteter uden for centrene f.eks. i form af deltagelse i sportsklubber etc.

Danmark kan støtte rekommandation J.

K) I det omfang et barn indrejser med en eller begge forældre eller en anden voksen, der er trådt i forældrenes sted, finder Danmark, at den eller disse personer som udgangspunkt vil varetage barnets interesser. Såfremt barnet indrejser uledsaget, vil barnet få udpeget en personlig repræsentant eller hvis det det viser sig, at den eller de personer, der har forældremyndigheden over barnet, ikke kan drage omsorg for barnet, vil der blive iværksat tiltag efter den sociale lovgivning i Danmark.

Hvad angår sundhedsbehandling, undervisning, fritidsaktiviteter m.v. er rammerne for disse udførligt beskrevet i kontrakten med Dansk Røde Kors, og der er – også efter de ovennævnte vilkårsforbedringer – fortsat megen fokus på vilkårene for asylansøgerbørn.

Danmark kan ikke støtte rekommandation K i den nuværende form.

L) I Danmark har undervisning og aktivering af asylcentrenes beboere over 18 år til formål:

- At skabe forudsætninger for en vellykket integrationsproces for de asylansøgere, som meddeles opholdstilladelse, og at lette tilbagemødet til hjemlandet for de asylansøgere, som meddeles afslag på opholdstilladelse
- At medvirke til at skabe en aktiv og meningsfuld hverdag for den enkelte asylansøger
- At vedligeholde og udbygge asylansøgerens almene og faglige færdigheder og
- At bidrage til at øge asylansøgerens ansvar for eget liv og for det fællesskab, der eksisterer på indkvarteringsstedet.

Senest 7 dage efter, at en asylansøger er flyttet ind på et center, skal Dansk Røde Kors Asylafdelingen indgå en kontrakt med vedkommende. Kontrakten, der skal være tilpasset den sagsbehandlingsfase pågældendes asylansøgning befinder sig i, fastlægger omfang og indhold af undervisning og aktivering.

Nordisk Råd

**Rek.
*21/2008/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-23

Bekendtgørelse om undervisning og aktivering af asylansøgere m.fl. (Bkg. nr. 622 af 30. juni 2003 med senere ændringer) regulerer nærmere indholdet af og betingelserne for aktivering og undervisning. For så vidt angår de 17-21-årige, skal det nævnes, at aktivering og undervisning ifølge kontrakten så vidt muligt skal tilrettelægges som heltidsundervisning på særlige hold.

Danmark kan ikke støtte rekommandation L i den nuværende form.

M) Som nævnt under punkt L) har aktiveringen og undervisningen bl.a. til formål at lette tilbagevenden til hjemlandet for de asylansøgere, som meddeles afslag på opholdstilladelse.

Danmark kan støtte rekommandation M.

N) I Danmark er praksis således, at når politiet – sædvanligvis fra Dansk Røde kors – modtager en meddelelse om, at en uledsaget mindreårig asylansøger er forsvundet fra indkvarteringsstedet, iværksættes der en eftersøgning af den pågældende på samme måde som andre mindreårige, der forsvinder i politikredsen. Dette indebærer, at mindreårige under 15 år eftersøges aktivt, mens mindreårige over 15 år alene efterlyses i Det Centrale Kriminalregister, medmindre der er særlige omstændigheder, som tyder på overgreb eller lignende.

Danmark kan støtte rekommandation N.

O) Danmark er generelt, meget opmærksom på de særlige hensyn, der gør sig gældende i forhold til uledsagede mindreårige udenlandske statsborgere, der indfinder sig i Danmark og ansøger om asyl.

De danske asylcentre har pligt til at sikre forebyggende sundhedsforanstaltninger for børn og unge, herunder sikre børnene tilstrækkeligt gode psykiske sundhedsforhold.

Derudover har kommunerne pligt til at føre tilsyn med børnenes forhold efter serviceloven. Når et asylcenter bliver opmærksom på et asylansøgerbarn med særlige psykiske sundhedsproblemer, skal asylcentret kontakte kommunen, så kommunen kan vurdere, om der er behov for en særlig indsats.

Danmark kan støtte rekommandation O.

Finland

A) Finland ställer sig positivt till sammanförandet av en minderårig asylsökande utan vårdnadshavare med hans/hennes familjemedlem eller släkting in en annan medlemsstat och understöder samarbetet mellan medlemsstater. I Dublin-förordningen används dock begrepp "familj", "familjemedlem" och "släkting" (gentemot begreppet "naermeste familie" av rekommandationen).

D) I allmänhet utförs asylutredningen och behandlas ansökan om internationellt skydd i ordningsföljd av inträde av anhängighet. Dock utförs asylutredningen och behandlas ansökan om internationellt skydd med skyndsamt när det gäller bland annat en barnfamilj.

E) När ett förvaltningsärende anhängiggörs och behandlas får en part anlita biträde. (Utlänningslag (301/2004), paragraf 8, moment 2) När ärenden som gäller ändringsökande enligt denna lag anhängiggörs eller behandlas får en part anlita biträde eller ombud. (Utlänningslag, paragraf 8, moment 3) Den som behöver sakkunnig hjälp i en rättslig angelägenhet

Nordisk Råd

**Rek.
*21/2008/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-23

och som på grund av sin ekonomiska ställning inte själv kan betala utgifterna för att sköta saken beviljas rättshjälp med statlig finansiering. Rättshjälpen omfattar juridisk rådgivning och behövliga åtgärder samt biträdande i domstol och hos andra myndigheter och befrielse från vissa kostnader i samband med behandlingen av ett ärende, så som bestäms i denna lag. (Rättshjälpslagen (257/2002), paragraf 1)

F) I inrikesministeriet görs 31.3. - 15.6.2009 en utredning om asylpolitiken. Målet med projektet är att Finlands asylpolitik bedöms utifrån vad som finns inskriven i handlingarna över regeringens halvtidsöversyn och att det ska utarbetas en utredning om asylpolitiken med förslag till åtgärder. Målet med projektet är att Finlands asylpolitik bedöms utifrån vad som finns inskriven i handlingarna över regeringens halvtidsöversyn och att det ska utarbetas en utredning om asylpolitiken med förslag till åtgärder. Utredningsprojektet ska bland annat ta reda på eventuella behov av lagändringar när det gäller åldersbestämning.

G) Se svaret till punkt F.

H) I beslutsfattande som sker med stöd av utlänningslagen och som gäller ett barn som är yngre än 18 år skall särskild uppmärksamhet fästas vid barnets bästa samt vid omständigheter som hänför sig till barnets utveckling och hälsa. Innan beslut fattas i ett ärende som gäller ett barn som har fyllt 12 år skall barnet höras, om det inte är uppenbart onödigt. Barnets åsikter skall beaktas enligt barnets ålder och utvecklingsnivå. Även ett yngre barn kan höras, om barnet är så utvecklat att dess åsikter kan uppmärksammas. Ärenden som gäller minderåriga barn skall behandlas i brådskande ordning. (Utlänningslag, paragraf 6)

I) Asylbehandlingen (i Migrationsverket) och mottagandet av asylsökanden (i Inrikesministeriets) är nuförtiden skilda från varandra. I början av 2010 mottagandet av asylsökande skall flyttas från inrikesministeriet till Migrationsverket. Målet iden nya organisationen är, att ärenden som handlar om asylbehandlingen skall hållas skilt från ärenden som handlar mottagandet av asylsökanden.

J) Barn i grundskoleålder går i den kommunala grundskolan. Åt unga minderåriga asylsökande som är över grundskoleålder (17 år) söker man plats i läroanstalter där man kan få allmänbildande undervisning (kvälls- eller vuxengymnasiet eller folkhögskola). Om det inte finns andra möjligheter på orten organiserar man undervisningen åt unga asylsökande i själva mottagningscentralen.

K) Punkten innehåller urval av service, som ges åt alla minderåriga (företrädare, juridisk rådgivning, hälsoundersökelse, medicinsk och psykologisk hjälp, undervisning, fritidsaktiviteter). Det finns rekommendation för mottagningsenheter av minderåriga av individuell vård- eller uppfostringsplan.

L) Annars är föreslaget bra, men åldersgränsen i Finland är 21 år. Detta betyder att det är möjligt att stöda studier ekonomiskt till 21 års ålder (enligt barnavårdslag). Man stöder inte ekonomiskt asylsökandes yrkesutbildning. Stödet är möjligt, efter det att asylsökande har fått uppehållstillstånd.

M) I Finland finns ingen selvforsørgelsesprogram för asylsökanden som ska återvända till hemlandet. Till exempel projekt inom området skulle kunna vara möjligt att genomföra med stöd av EU-fond.

Nordisk Råd

**Rek.
*21/2008/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-23

N) När en asylsökande försvinner från mottagningscentralen gör polisen alltid en anmälan om försvinnande. Det gäller för både minderåriga och vuxna. Om polisen gör en undersökning beror på fallet, till exempel om det kan antas att ett allvarligt brott har begåtts.

O) Ensamkommande minderåriga asylsökande som kommer till Finland är i allmänhet inte missbrukare av asylsystemet. De kan dock utnyttjas av sina familjemedlemmar, släktingar eller utomstående personer. På grund av det starka trycket att flytta från de fattiga länderna till de rika västländerna kan det hända att barn brukas som verktyg för att sträva efter bättre omständigheter. De yngsta barnen kan sändas till Finland i syfte att skaffa uppehållsrätt för resten av familjen. I så fall anlitas möjligen också handel med eller smuggling av barn utan att man bryr sig om att barnens säkerhet och välfärd kan allvarligt äventyras under resan. För att barnets bästa förverkligas är det viktigt att i asylprocessen redogöra för hans eller hennes sak så grundligt som möjligt. Under intervjun försöker man också få reda på om den minderåriga har blivit sänt till Finland för att skaffa uppehållsrätt för resten av familjen men det är svårt att verifiera sådant. Därför finns det inte heller någon statistik över minderåriga som har blivit sända till Finland för att skaffa uppehållsrätt för resten av familjen.

Island

A) Island lægger vægt på at der findes et godt nordisk samarbejde på Dublin området. Dublin-forordningens definition af „nærmeste familie“ og andre spørgsmål kan godt drøftes i det samarbejdsfora der allerede findes blandt de nordiske lande. Island er imidlertid meget positivt overfor at udvikle samarbejdet nærmere.

B) Formålet med sagsbehandlingen er principielt at genforene barnet med sine forældre eller den som har forældremyndigheden for barnet. Hvis en uledsaget mindreårig meddeles afslag på asyl bør Udlændingedirektoratet i Island vurdere om barnet kan sendes tilbage til sit hjemland. Efter udlændingelovens art. 45, paragraf 2 bør altid vurderes, når en udlænding får afslag på asyl, om pågældende bør meddeles ophold på humanitære grunde. En uledsaget mindreårig ville ikke udvises til hjemlandet hvis barnet ikke fik en forsvarlig modtagelse i hjemlandet. Inden forberedelse af hjemrejse er iværksat af politiet skal der foretages konsultation med børneværnmyndigheder. Barnets tarv og bedste interesser skal altid være på spidsen.

C) Island er generelt positivt for at støtte og udøve praksis hvor barnets tarv og bedste interesser er varetaget. Norges *best practice* er et eksempel af praksis som Island ville fremme i europæisk og international sammenhæng.

D) Sagsbehandling i asylsager hvor ansøgeren er en uledsaget mindreårig bør foregå så hurtigt muligt ifølge Udlændingedirektoratets interne regler. Deres sager skal behandles med forrang for andre sager. Andre sager hvor børn er ansøgere sammen med forældre prioriteres hvis muligt.

E) Efter udlændingeforskriften (nr. 53/2003), art. 89, paragraf 4, skal en uledsaget mindreårigs asylsag behandles efter en generel handlingsplan om uledsagede mindreårige fra 2004. Island har hidtil ikke fået mange asylansøgere som anses at være eller er uledsagede mindreårige. Den Islandske Røde Kors har en vigtig rolle i at varetage barnets rettigheder og akter som barnets repræsentant på første instans men også på anden instans. Hvis den Islandske Røde Kors vurderer at det er nødvendigt at ønske efter en advokat til at varetage barnets rettigheder yderligere så sør-

Nordisk Råd

Rek.

***21/2008/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-23

ger den Islandske Røde Kors for det. Hvis der er yderligere behov for deltagelse af andre specialister, f.eks. en psykolog, social rådgiver eller lignende så er der sørget for at én indkaldes.

F) I Island lægges der vægt på at alderstestning af uledsagede mindreårige foretages af uafhængige specialister/fagfolk. De metoder som bruges til alderstestning skal være anerkendte (f. eks. røntgenundersøgelser af hånd eller tandstatus). En alderstestning foretages kun med samtykke fra den uledsagede mindreårige. Et nævn som blev oprettet af justits- og kirkeministeren i Island i april 2009 reviderer udlændingelovens processuelle regler hvor bl.a. alderstestning drøftes i forbindelse med behandling af asylsager.

G) Se punkt F.

H) Altinget i Island har den 16. marts 2009 besluttet at lovfæste FNs børnekonvention. Et lovforslag om lovfæstelsen skal foreligge senest den 20. november 2009. Lovforslaget skal også indebære forslag til nødvendige ændringer af islandsk lovgivning i overensstemmelse med konventionen. Lovfæstelse af børnekonventionen betyder at islandsk lovgivning kan ikke stride mod konventionen.

I) I Island skal omsorgen for asylbørn eller uledsagede mindreårige være adskilt fra asylbehandlingen. Barnet skal dog indkvarteres i den kommune som har undertegnet en kontrakt med Udlændingedirektoratet om indkvartering og underhold af asylansøgere. Børneværn i den kommune er informeret om ankomsten af barnet. Barnet skal få underhold, adgang til skolesystemet og social bistand. Ved beslutning af indkvartering skal der tages hensyn til barnets behov og barnets bedste interesser.

J) Børn og kvinder skal ikke bo på samme asylcenter som andre asylansøgere. Kvinder og enlige mødre bor sammen på et mottak. Børnefamilier er indkvarteret blandt andre beboere i kommunen så vidt muligt.

Børn i forskolealderen får adgang til børnehave, børn i den skolepligtige alder får adgang til folkeskolen. Unge mellem 16-18 år får i praksis adgang til gymnasiet i Reykjaneskommune. Alle asylansøgere får adgang til svømmehallen, biblioteket, museer, internet m.m. Desuden tilbydes sprogkurser i islandsk.

Hvis børn er interesseret i at dyrke sport så kan de vælge én sportsgren som betales af kommunen.

K) I Island får alle asylansøgere en generel helbredsundersøgelse efter ankomst. Alle asylansøgere, uafhængig af alder, får den helbredstjeneste, fysisk, psykologisk og psykiatrisk, som de har behov for. Den Islandske Røde Kors har en vigtig rolle ved at varetage asylansøgers interesser ved behandling af deres ansøgninger. Islandsk Røde Kors sørger for at asylbørn får juridisk rådgivning hvis de har behov for det mens deres sag behandles på første instans. Når en afgørelse klages i sagen til anden instans har asylansøgeren ret til at få tildelt en advokat. Der tilbydes ligeledes adgang til folkeskolen, fritidsaktiviteter m.m., se punkt J.

L) Unge asylansøgere i alderen 18-25 år tilbydes generelt ikke adgang til skolesystemet i Island. De behandles som voksne asylansøgere. Det kræves generelt et lovligt ophold i landet for at kunne registreres i skolesystemet. For asylansøgere yngre en 18 år gammel er der dog lavet en undtagelse. Imidlertid får alle asylansøgere, uafhængigt af alder, adgang til svømmehallen, biblioteket, museer, internet m.m. Desuden tilbydes sprogkurser i islandsk. En asylansøger kan, hvis bestemte betingelser er

Nordisk Råd

Rek.
***21/2008/medborger**
D 2009

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-23

opfylgt, søge om midlertidigt opholds- og arbeidstilladelse mens ansøgningen behandles.

M) I Island har der ikke været iværksat spesielle tiltag for at hjelpe afviste asylansøgere til at reintegreres ved tilbagekomst til hjemlandet.

N) Der har kun været meget få tilfælde, hvor enlige mindreårige børn har søgt asyl i Island. Det har ikke sket at nogen af dem få ansøgere, som har søgt asyl, har forsvundet så Island har ikke erfaring af forsvundne enlige mindreårige.

O) Der har kun været meget få tilfælde i Island hvor uledsagede mindreårige børn har søgt asyl. Islandske myndigheder er imidlertid meget opmærksom på børns sårbare stilling og har derfor allerede i 2004 lavet en handlingsplan om enlige mindreårige som befinder sig i Island, uafhængigt om hvilket opholdsgrundlag de har. Udlændingedirektoratet har også udarbejdet regler som skal gælde om behandling af deres ansøgninger etc.

Norge

A) I den pågående prosessen i EUs råd, der man drøfter Kommissjonens forslag til revidert Dublin-forordning, vil spørsmålet om tolkning av denne del av utkastet til Dublin-forordning komme opp. Norge ønsker å følge EUs drøftelser vedrørende utkast til Dublin-forordning, gjennom møter med EU Kommissjonen og medlemslandene i Joint Committee, som er etablert for dialog mellom assosierte Dublin-land som Norge, Island, Liechtenstein og Sveits om spørsmål som er relevante for Dublin-samarbeidet. I denne sammenhengen vil det være nærliggende også å gi innspill til det her aktuelle spørsmålet. Vi legger til grunn at det vil være av interesse for samtlige nordiske land å ha en dialog i denne prosessen. Det er av stor viktighet at forordningen blir lett å tolke slik at enslige mindreårige asylsøkere sikres samme rettigheter til sammenføring med slektninger, uavhengig av hvilket Dublin-land de søker asyl i.

B) En forutsetning for retur av enslig mindreårige barn til hjemlandet, vil etter norsk praksis normalt være at barnet kan returnere til foreldre eller andre voksne som hadde den daglige omsorgen for barnet før utreisen. I dagens praksis er det imidlertid også åpnet for retur til andre forsvarlige omsorgsalternativer, for eksempel ved å inngå avtale med barnevernsmyndighetene i barnets hjemland for å sikre et forsvarlig omsorgstilbud ved retur dersom foreldre eller andre med omsorgsansvar nekter å motta sitt barn eller (midlertidig) ikke kan oppspores.

C) Norske utlendingsmyndigheter ser det som meget nyttig å utveksle erfaringer med andre stater på asylområdet. Nordisk samrådsgruppe på høyt nivå for flyktningsspørsmål (NSHF), Intergovernmental Consultations on Migration, Asylum and Refugees (IGC) er viktige fora der slike spørsmål regelmessig kommer opp. Vi ser også Dublin-samarbeidet og EURASIL som nyttige kanaler for å utveksle erfaringer på asylområdet.

D) Norge har ikke en konkret prioritering av asylsaker slik som Rådet anbefaler, men jobber kontinuerlig med tiltak for å gjøre asylsaksbehandlingstiden kortest mulig, herunder for asylbarn, uten at det går ut over kvaliteten i saksbehandlingen.

E) Norske myndigheter mener informasjon og bistand til asylbarn i asylprosessen er viktig, og dette følges opp gjennom ulike tiltak. På ankomstmottak for enslige mindreårige over 15 år arrangeres det kort tid

Nordisk Råd

Rek.

***21/2008/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-23

etter ankomst informasjonsmøte for søkerne med Norsk organisasjon for asylsøkere (NOAS) til stede. Det vises informasjonsfilm om det å søke asyl i Norge på morsmål, eller et språk søkerne forstår. Det deles ut informasjonsbrosjyre om saksgang for asylsaker og hvilke rettigheter asylsøkere har, og gis tilbud om individuell veiledning. Alle enslig mindreårige asylsøkere tildeles en hjelpeverge, samt en advokat som bistår dem i første og eventuelt andre instans dersom vedtaket påklages.

Videre foretas det asylintervjuer av barn i alle asylsaker der barnet ønsker å uttale seg. I gjeldende utlendingsforskrift er det fastsatt at foreldrene kan motsette seg at det avholdes samtale med barnet, og at minst en av foreldrene eventuelt må være til stede under samtalen. Foreldrenes reserveringsrett kan komme i konflikt med barnets rett til å bli hørt i henhold til barnekonvensjonen, og forelderens rett til å være til stede under samtalen, kan medføre at barnet ikke fritt gir uttrykk for synspunkter. Regjeringen har derfor foreslått en ny bestemmelse i utlendingsloven for å kunne gjennomføre samtaler med barnet uten foreldrenes samtykke/foreldrenes tilstedeværelse, dersom barnet selv ønsker slik samtale, og det er nødvendig for å ivareta barnets rett til å bli hørt. Lovforslaget er nå til behandling i Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Departementet har ellers foreslått nye bestemmelser i utlendingsforskriften om barns rett til å bli hørt etter barnekonvensjonen art. 12. Forskriftsbestemmelsene er sendt på høring og høringsfristen utløper 15. mai 2009. Etter planen skal ny utlendingsforskrift tre i kraft 1.1.2010, samtidig med den nye utlendingsloven som ble vedtatt 15.5.2008.

F) Norske utlendingsmyndigheter gir tilslutning til prinsippet om at aldersundersøkelse av mindreårige asylsøkere må foretas av faglig kompetente og uavhengige instanser eller personer. I Norge foretas aldersvurdering i hovedsak av enslige mindreårige asylsøkere. Det er utlendingsforvaltningen som i forbindelse med asylintervjuet foretar en vurdering av hvorvidt det er tvil om den oppgitte alderen. I slike tilfeller tilbys den mindreårige en aldersundersøkelse i form av røntgenundersøkelse av den mindreåriges tenner ved Institutt for Odontologi ved Universitetet i Oslo. Forutsetningen for at aldersundersøkelse gjennomføres er at den mindreårige samtykker til dette.

G) Det er et mål for norske utlendingsmyndigheter å utvikle et bredest mulig grunnlag for aldersvurdering. Metodene som i dag anvendes for aldersundersøkelse er alle forbundet med usikkerhet (røntgen av tann, håndrot og krageben). Norske myndigheter jobber nå med å kunne ta i bruk røntgenundersøkelse av håndrot, som et supplement til tannundersøkelse. I tillegg arbeides det med en modell for barnefaglig aldersvurdering som skal tas i bruk i mottaksfasen.

H) Det følger av den norske utlendingsloven § 4 at loven skal anvendes i samsvar med internasjonale regler som Norge er bundet av når disse har som formål å styrke utlendingens stilling. En tilsvarende bestemmelse er tatt inn i § 3 i ny utlendingslov som skal tre i kraft 01.01.2010. Videre er FNs barnekonvensjon, inkorporert i norsk rett gjennom menneskerettsloven § 2 nr. 4, og har i henhold til lovens § 3 forrang ved motstrid med annen norsk lovgivning.

I) Mindreårige asylsøkere som kommer i følge med omsorgsperson får tilbud om opphold på ordinære mottak for asylsøkere. Det foreligger ikke planer om en utskilling av barnefamilier i egne mottak med særskilte driftsoperatører.

Nordisk Råd

**Rek.
*21/2008/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-23

Enslige mindreårige asylsøkere er en sårbar gruppe. Å sikre en god omsorgssituasjon for denne gruppen er derfor et prioritert område. Som følge av dette ble omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere under 15 år, overført til barnevernet med virkning fra desember 2007. Barn som har fylt 15 år er per i dag utlendingsmyndighetenes ansvar og får tilbud om plass i mottak spesielt rettet mot denne gruppen. Etter planen skal også ansvaret for enslige mindreårige asylsøkere over 15 år overføres til barnevernet. På grunn av mer enn firedobling av ankomster av enslige mindreårige siden 2007 har ikke dette av praktiske årsaker latt seg gjennomføre ennå. Norske myndigheter jobber nå med sikte på å styrke omsorgstilbudet i mottakene for denne gruppen. I denne prosessen legges det vekt på at botilbudet som stilles til rådighet, sikrer at den mindreårige får god omsorg og ivaretar barnas integritet og rettsikkerhet.

J) Norske utlendingsmyndigheter ønsker at mindreårige asylsøkeres opphold i Norge skal være preget av trygghet. De skal få et godt opplærings og aktivitetstilbud. I tråd med dette får mindreårige asylsøkere under 6 år enten tilbud om barnehageplass, eventuelt tilbud om opphold i barnebase i regi av mottaket. Alle mindreårige asylsøkere i grunnskolealder har rett til grunnskoleopplæring og skrives inn på nærmeste skole så snart dette praktisk lar seg gjøre. I tillegg får barna tilbud om aktiviteter fra mottakene, herunder idrettsaktiviteter, leksehjelp, kulturelle tilbud og utflukter.

K) Alle barn som oppholder seg i Norge har samme rettigheter når det gjelder helsetjenester. Dette innebærer at mindreårige asylsøkere har samme rett til et helsetilbud, både somatisk og psykologisk/psykiatrisk, som barn bosatt i Norge. Retten gjelder uavhengig av om barnet oppholder seg lovlig eller ulovlig i landet.

Asylsøkere får juridisk rådgivning fra Norsk organisasjon for asylsøkere (NOAS) og de får rett til advokatbistand dersom de klager på et avslag i saken. Enslige mindreårige asylsøkere får tildelt advokat når de fremmer en asylsøknad, dvs. i forbindelse med førsteinstans behandling. I tillegg får enslige mindreårige asylsøkere tildelt en verge før asylintervjuet. Vergen skal ivareta barnets rettssikkerhet, dvs. følge opp barnets interesser i asylprosessen og overfor andre offentlige myndigheter. Vergemålet for enslige mindreårige asylsøkere er i dag ikke eksplisitt regulert, men omfattes av den generelle vergemålslovgivningen. Det er besluttet å utarbeide en ny lov for verge for enslige mindreårige asylsøkere. Denne nye reguleringen innebærer en styrking av rettssikkerheten for denne gruppen ved at vergerollen befestes og det vil bli foretatt en nærmere regulering av krav til opplæring og godtgjørelse. De nye bestemmelsene ventes å tre i kraft 1.1.2011.

Hva gjelder oppholdssted, omsorgsansvar og opplæring mv vises det til punktene ovenfor hvor dette er belyst.

L) Alle asylsøkere i grunnskolealder har, som nevnt over, rett til grunnskoleopplæring fram til fylte 18 år. Denne retten gjelder uavhengig av om barnet har lovlig eller ulovlig opphold i landet. Etter fylte 18 år har ikke asylsøkere en lovregulert rett til opplæring. Hvorvidt mindreårige asylsøkere som har fylt 16 år får tilbud om videregående opplæring er avhengig av om kommunene har ressurser til å gi et slikt tilbud om skoleplass. For aldersgruppen 16-25 år foreligger det derfor per i dag ikke en rett til videregående opplæring slik ungdom bosatt i landet har. Asylsøkere over 16 år har imidlertid i søknadsperioden krav på inntil 250 timer norskopplæring. Retten bortfaller ved avslag på asylsøknaden.

Nordisk Råd

**Rek.
*21/2008/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-23

M) Enkelte personer som får avslag på søknad om opphold i landet vil kunne oppleve det å reetablere seg i hjemlandet som vanskelig. Dette vil særlig kunne gjelde personer fra land som er ødelagt av krig og konflikt og personer fra fattige land med få sysselsettingsmuligheter, og i særdeleshet barn blant disse.

Norge har iverksatt tiltak for reintegrering og selvhjelpenhet overfor personer som returnerer til Afghanistan og Irak. Programmene gjelder for personer i alle aldre. Tjenestene som tilbys etter tilbakekomst skal tilpasses den enkeltes særlige behov. For barn og unge kan det bety hjelp til å videreføre utdanningen, men også å gi et tilskudd til deres arbeidsrelaterte kompetanse slik at de raskt kan komme i arbeid og bli selvhjulpne.

De nevnte reintegreringsprogrammene for returnerte fra Norge, drives av Den internasjonale migrasjonsorganisasjonen IOM. Lokalt har IOM knyttet til seg andre organisasjoner, som kan tilby utdanning, arbeidsopplæring og arbeidsformidling ut fra den enkeltes forutsetninger.

Regjeringen har til vurdering å utvide reintegreringstilbudene til personer som returnerer til også andre land. Dette er nå til utredning.

N) Norske myndigheter legger vekt på at barn som oppholder seg i landet skal gis trygghet og vernes mot overgrep. At enkelte enslige mindreårige asylsøkere forsvinner tas svært alvorlig av norske myndigheter. I april 2008 framla Justis- og politidepartementet en tverrdepartemental rapport om antall forsvunne og hvilke tiltak det var behov for å iverksette for å forebygge og etterforske slike forsvinninger. Rapporten er et av tiltakene i Regjeringens handlingsplan mot menneskehandel. Rapportens anbefalinger, som å styrke samordningen mellom offentlige etater samt rutinemessig rapportering til politiet, følges nå opp av alle berørte instanser.

Når det gjelder mindreårige asylsøkere som forsvinner sammen med sine omsorgspersoner så iverksettes det ikke politietterforskning med mindre særskilte omstendigheter tilsier at forsvinningen har sammenheng med kriminelle forhold. Dette har sammenheng med at mange asylsøkerfamilier forlater mottaket og ofte også reiser ut av landet i forbindelse med avslag på asylsøknad.

O) Norske myndigheter anser enslige mindreårige asylsøkere som en sårbar gruppe uavhengig av deres bakgrunn for å søke om asyl. Det er imidlertid grunn til å tro at mange av disse er sendt til utlandet for å få en bedre framtid selv og bidra til familiens livsopphold i hjemlandet. Dette er et forhold både utlendingsforvaltningen og mottaksansatte er oppmerksom på. For å kunne møte de utfordringene søknader fra enslige mindreårige asylsøkere innebærer, har Utlendingsdirektoratet (første instans) derfor etablert en egen saksbehandlingsenhet for enslige mindreårige asylsøkere, med egne intervjuere for denne gruppen. Mottak for enslige mindreårige asylsøkere er døgnbemannet. Vi mener kompetente og omsorgsfulle voksenpersoner er en viktig faktor i ivaretagelse av denne utsatte gruppen.

Regjeringen har de siste årene sørget for å styrke omsorgen for enslige mindreårige asylsøkere ved økt bemanning og økt vekt på barnefaglig kompetanse.

Oppsporing av enslige mindreårige asylsøkeres omsorgspersoner er en stor utfordring, og det jobbes kontinuerlig med å forbedre dette. Det viktigste verktøyet vi har på dette området er den enslige mindreårige selv, og det er derfor viktig å få til en god kommunikasjon med barnet. Satsingen på egne intervjuere er et tiltak i denne sammenheng. I tillegg har

Nordisk Råd

**Rek.
*21/2008/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-23

vi spesialutsendinger for utlendingssaker på en rekke utenriksstasjoner i land det kommer mange asylsøkere fra. Disse spesialutsendingene har også som mandat å jobbe med oppsporing av omsorgspersoner til enslige mindreårige asylsøkere. Ordningen er ny, men samarbeid mellom Utlendingsdirektoratet og spesialutsendingene har allerede vist meget gode resultater for oppsporing både på Sri-Lanka og i Eritrea.

Norske myndigheter mener videre det er viktig å forebygge at barn som ikke har et beskyttelsesbehov sendes til Norge. Det er derfor nettopp gitt en forskriftsbestemmelse om at det etter en individuell vurdering kan gis midlertidige og begrensede tillatelser til enslige mindreårige asylsøkere over 16 år som ikke har annet grunnlag for opphold enn at de er uten forvarlig omsorg i hjemlandet. Videre fører Norge en streng praksis for familiegjenforening mellom foreldre i utlandet og barn som har fått opphold på humanitært grunnlag (ikke beskyttelsesgrunner) i Norge. Utgangspunktet i norsk praksis er da at barnet skal gjenføres med sin familie i hjemlandet.

Sverige

A) Det svenska Migrationsverket tar redan nu hänsyn till det utökade begreppet "närmaste familjen" som anges i kommissionens förslag till en reviderad Dublinförordning, KOM(2008) 820 slutlig, grundat på uppgifter från sociala myndigheter om barnets kontakter. Detta har fungerat bra. Verket är positivt till ett samarbete mellan länderna för att administrera Dublinförordningen och begreppet "närmaste familjen" så att barn får möjlighet att söka asyl i det land där barnet har dessa kontakter.

B) Enligt 3 § förordningen (1994:361) om mottagande av asylsökande m.fl. ska Migrationsverket så snart som möjligt försöka hitta familjemedlemmar till barn under 18 år som vid ankomsten till Sverige saknar föräldrar eller andra vårdnadshavare. Så länge en person som ska utvisas/avvisas är under 18 år krävs det enligt svensk praxis att någon tar emot barnet i hemlandet. Det ankommer i första hand på barnet själv att genom sin gode man, vidta erforderliga åtgärder för sin hemresa och att ordna med ett mottagande i hemlandet. Migrationsverket kan på olika sätt bistå den gode mannen med detta.

Om ett utvisnings- eller avvisningsbeslut ska verkställas genom svenska myndigheters försorg (Migrationsverket eller polismyndighet) ska de se till att barnet blir mottaget av någon anhörig alternativt av ett offentligt eller frivilligt socialt organ, till exempel ett barnhem.

C) Sverige förespråkar i relevanta sammanhang praxis enligt B) ovan.

D) Migrationsverket ska i ärenden som rör ensamkommande barn fatta beslut inom tre månader. Ärenden som i övrigt rör barn, dvs. barn i familj, prioriteras av verket.

E) I utlänningslagen (2005:716) anges i 1 kap. 11§:

"När frågor om tillstånd enligt denna lag skall bedömas och ett barn berörs av ett beslut i ärendet skall, om det inte är olämpligt, barnet höras. Den hänsyn skall tas till det barnet har sagt som barnets ålder och mognad motiverar."

Paragrafen har utformats med utgångspunkt i bestämmelsen i artikel 12 i barnkonventionen. Migrationsverkets utgångspunkt är att varje asylsökande barn, oavsett ålder, vid något tillfälle under processen ska beredas tillfälle att få komma till tals i en muntlig utredning. Det kan dock finnas situationer då det är olämpligt att höra ett barn (se vidare nedan). Utred-

Nordisk Råd

**Rek.
*21/2008/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-23

ningens omfattning måste också anpassas med hänsyn till barnens ålder, mognad och fysiska och psykiska hälsa. Enligt Migrationsverkets egna riktlinjer bör de handläggare som utreder barn, såväl ensamkommande barn som barn i familj, ha stor utredningserfarenhet och ha genomgått Migrationsprogrammets utbildningar i "barns utveckling" och i "att utreda barn". Det ska alltid övervägas om manlig eller kvinnlig utredare ska väljas.

Migrationsverket har, i samarbete med Linköpings universitet och Barnombudsmannen, utarbetat en metodik för att samtala med barn. Metodiken finns beskriven i dokumenten "Intervjuguide" och "Migrationsverkets utredningssamtal med barn – Slutrapport från ett utbildningsprojekt delfinansierat av Europeiska flyktingfonden". Intervjuguiden ska användas som stöd i alla samtal som rör utredningar med och om barn.

F) og G) Många av de ungdomar som kommer till Sverige uppger att de är mellan 16 och 17 år gamla. I likhet med övriga asylsökande saknar många av de asylsökande barnen identitetshandlingar, vilket innebär att det är svårt att bedöma de sökandes ålder och om de är barn eller vuxna. Om den sökande uppger att han/hon är under 18 år men den uppgivna åldern verkar uppenbart oriktig får Migrationsverket bedöma om det finns anledning att erbjuda den sökande en möjlighet att stödja sina uppgifter genom att hålla ett orienterande samtal för att bedöma åldern, i vilket verket berättar att sökandens uppgifter om ålder ifrågasätts och varför. Ett sådant samtal ska föras av en handläggare eller en beslutsfattare med särskild barnkompetens. Sökanden vars ålder är tveksam men inte bedöms uppenbart oriktig ska uppmanas att stödja sina uppgifter om ålder genom dokument eller på annat sätt.

Verkar den uppgivna åldern inte uppenbart oriktig men tveksam och finns det andra uppgifter om ålder från kommun m fl. kan dessa uppgifter tillsammans med det orienterade samtalet ligga till grund för en utvidgad åldersbedömning efter uppföljande samtal. Migrationsverket gör sedan en samlad bedömning av uppgifterna. Om sökanden själv uppgivit sig vara vuxen väger detta tungt i bedömningen. Därefter hålls ett uppföljande samtal med sökanden i närvaro av hans/hennes företrädare. I samtalet redovisas de uppgifter som har kommit in och ligger till grund för Migrationsverkets bedömning och sökanden och dennes ställföreträdare får tillfälle att lämna sina synpunkter.

Behövs ytterligare underlag för Migrationsverkets bedömning finns det anledning att erbjuda utlänningen, genom dess ställföreträdare, en möjlighet att stödja sina uppgifter genom ett kompletterande medicinskt underlag. Vid skeletal bedömning röntgas handskelettet. Bedömningen av röntgenundersökningen ska alltid göras av en specialist i barn- och ungdomsradiologi eller motsvarande. Vid en bedömning av tandutveckling panoramröntgas tänderna i käken. Tandåldersbedömningen ska alltid göras av rättsodontolog vid Rättsmedicinalverket.

H) Svar: Barnkonventionen, som Sverige har anslutit sig till utan förbehåll, har inte ställning som lag i Sverige. Ratificeringen ansågs inte kräva någon lagstiftningsåtgärd, eftersom en granskning av konventionens bestämmelser ledde till slutsatsen att svensk rätt och praxis stod i god överensstämmelse med barnkonventionen (se Barnkommitténs delbetänkande Barnkonventionen och utlänningslagen, SOU 1996:115, och huvudbetänkandet Barnets bästa i främsta rummet, SOU 1997:116). Detta innebär att utlänningslagstiftningen ska tolkas med vägledning inte bara av lagtext, förarbeten och praxis utan även av innehållet i barnkonventionen.

Nordisk Råd

**Rek.
*21/2008/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-23

I 1 kapitlet 10 § utlänningslagen (2005:716) anges att "I fall som rör ett barn skall särskilt beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver." Denna s.k. portalparagraf har sin grund i artikel 3 barnkonventionen, som anger att "the best interest of the child shall be a primary consideration". Bestämmelsen innebär dock inte att prövningen av barnets bästa kan ges så långtgående innebörd i förhållande till utlänningslagstiftningen att det nästan blir till ett eget kriterium för uppehållstillstånd att vara barn. Barnets bästa måste således alltid vägas mot samhällsintresset att reglera invandringen.

I) Från den 1 juli 2006 gäller en lagändring i Sverige som innebär att svaret för de asylsökande ensamkommande barnen fördelas mellan stat och kommun. De kommuner som träffat överenskommelser med Migrationsverket om mottagande av ensamkommande barn ansvarar för barnens boende och omvårdnad. För detta får kommunerna ersättning från staten. Migrationsverket ansvarar för själva prövningen av barnens asylärenden och för frågor som rör ekonomiskt bistånd och återvändande. Utöver myndigheternas formella ansvar spelar även frivilligorganisationer en viktig roll, deras engagemang och erfarenheter har stor betydelse i mottagandet av de ensamkommande barnen.

Det är kommunen där barnet vistas som är ytterst ansvarig för barnets väl. Kommunen ansvarar för att utreda och fatta beslut om vad som är bäst för barnet, till exempel var barnet ska bo, undersöker om det finns släktingar i Sverige som barnet kan bo hos och om barnet behöver särskild vård och omsorg. Kommunen ska så snart som möjligt efter barnets ankomst till Sverige utse en god man som ska ta tillvara barnets rättigheter.

J) Det bör i detta sammanhang noteras att 55 procent av de asylsökande i Sverige inte bor på anläggningsboenden utan har ordnat med eget boende hos exempelvis vänner eller släktingar.

Utbildning för asylsökande barn och ungdomar regleras i förordningen (2001:976) om utbildning, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg för asylsökande barn m.fl. Enligt förordningen ska asylsökande barn och ungdomar erbjudas förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg, anvisas plats i förskoleklass samt ha rätt till utbildning i grundskolan (och motsvarande skolformer) på samma villkor som barn bosatta i Sverige. Asylsökande ungdomar ska också erbjudas utbildning i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan om de påbörjar utbildningen före 18 års ålder. Barn och ungdomar som undanhåller sig verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning omfattas inte av förordningen.

Undervisningsansvaret vilar på den kommun där barnet vistas och ska bedrivas med hänsyn till det enskilda barnets behov och förutsättningar.

K) Se svar beträffande I) och J) ovan. Asylsökande barn har samma rätt till kostnadsfri sjuk- och tandvård, inklusive psykologisk hjälp, som de barn som är bosatta i Sverige.

L) Se svar beträffande J) ovan. Asylsökande ungdomar ska erbjudas utbildning i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan om de påbörjar utbildningen före 18 års ålder. Dessutom ska Migrationsverket enligt 4 § lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. i lämplig omfattning ge asylsökande sysselsättning genom att de får tillfälle att delta i svenskundervisning, i skötseln av förläggningar och i annan verksamhet som bidrar till att göra vistelsen meningsfull. Detta kan inkludera komplettering av yrkesutbildning eller praktik med arbetsmarknadsanknytning. Migrations-

Nordisk Råd

Rek.
***21/2008/medborger**
D 2009

Tidligare nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-23

verket har under hösten 2008 antagit riktlinjer för den organiserade verksamheten, enligt vilken en individuell handlingsplan ska etableras för den asylsökande där tyngdpunkten förskjuts från svenskundervisning till annan undervisning och mot praktik. Vikten av att bygga på lokala förutsättningar lyfts fram.

M) Migrationsverket får besluta om återetableringsstöd till en utlänning som fått avslag på en ansökan om asyl och som avser att självmant återvända. Förutsättningen är att återvändandet sker till ett land eller en del av ett land som på grund av svåra motsättningar har mycket begränsade förutsättningar för återetablering av återvändande.

N) Polisen gör ingen skillnad mellan asylsökande och andra barn när det gäller att göra efterforskningar efter ett försvunnet barn.

O) Migrationsverket arbetar för att särskild hänsyn ska tas till barn i asylprocessen och för att ett barnperspektiv ska genomsyra hela verksamheten. Migrationsverket har också fått i uppdrag av regeringen att se till att ändamålsenlig kompetens finns om barn, samt att utveckla arbetet med att använda barnkonsekvensanalyser i verksamheten.

De nordiske landes regeringer anser at rekommendationen kan afskrives.

3. Utvalgets betenkning

Nordisk Råd takker for det meget fyldestgørende og informative svar, som de nordiske lande har sendt på baggrund af Rådets Rek. *21/2008/medborger. Det vidner om, at alle de nordiske lande tager dette emne og disse problemstillinger alvorligt og finder at-satsene relevante.

En arbejdsgruppe under Medborger- og Forbrugerudvalget har indgående læst og behandlet de mange besvarelser til de enkelte at-satser, og nedenfor følger den samlede vurdering fra Medborger- og Forbrugerudvalget på baggrund af arbejdsgruppens indstilling:

- A. *Etablere et samarbejde på tværs af landene med det formål at administrere Dublin-forordningens definition af "nærmeste familie", således at uledsagede børn får mulighed for at ansøge om asyl i det land, hvor nærmeste familie opholder sig.*

Medborger- og Forbrugerudvalget noterer sig med tilfredshed, at de nordiske lande værdsætter et samarbejde blandt andet indenfor Nordisk Samrådsgruppe for Flygtningespørgsmål på Højt Niveau (NSHF) angående Dublin-forordningen. Alle de nordiske lande stiller sig positive overfor formålet og indholdet i denne at-sats, og udvalget ser dermed frem til, at den positive indstilling må materialisere sig. På den baggrund stiller udvalget sig derfor tilfreds med, at de nordiske lande vil afvente den kommende ændring af Dublin-forordningen som foreslået af EU-Kommissionen. Denne at-sats kan derfor afskrives.

- B. *De nordiske lande følger Norges "best practice", hvorved ingen uledsagede børn udvises medmindre børnene kan modtages sikkert af familiemedlemmer eller andet netværk, der både har vilje og evne til at tage imod dem.*

Visse nordiske lande efterlever allerede denne "best practice" og andre stiller sig positive. I henhold til besvarelserne, udtrykker Medborger- og Forbrugerudvalget glæde ved, at ingen nordiske lande hjemsender uledsagede børn, uden på forhånd at sikre sig,

Nordisk Råd

**Rek.
*21/2008/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-23

at der findes familier eller netværk, der på forsvarlig vis kan tage imod dem. Udvalget er derfor indstillet på at afskrive denne at-sats.

- C. *At de nordiske regeringer arbejder for at fremme Norges "best practice" i europæisk og international sammenhæng.*

Se kommentarerne til b). At-satsen kan afskrives.

- D. *Give børnefamilierne præference frem for ikke-børnefamilier ved at fremme en hurtigere behandling af deres asylansøgning*

Samtlige nordiske lande oplyser, at der i asylsagsbehandlingen tages forskellige humanitære hensyn, om end det er gennemgående at sagerne behandles i den rækkefølge de modtages. For Medborger- og Forbrugerudvalget er det imidlertid hensigten med denne at-sats, at børnenes tarv skal gå forud for andres, og derfor er udvalget ikke tilfreds med gældende praksis i landene. Udvalget ønsker derfor at opretholde sin rekommandation D).

- E. *Sikre børnene en ordentlig og professionel konsultation og information om deres ansøgning*

Medborger- og Forbrugerudvalget er bekymret for, at flere af de nordiske lande ikke anvender sig af professionelle konsulenter til at informere og være personlige kontaktpersoner overfor børnene, men helt eller delvist anvender frivillige omsorgspersoner. Det er i strid med de råd, som flere relevante humanitære organisationer giver. Derfor vil udvalget opretholde sin rekommandation E) angående professionel konsultation til asylbørnene.

- F. *Sikre at alderstestning af børnene foregår af uafhængige fagfolk med relevant kompetence og kendskab og hensyntagen til de mindreåriges etniske og kulturelle baggrund*

Medborger- og Forbrugerudvalget er tilfreds med, at alle de nordiske lande er opmærksomme på problemerne med at aldersteste asylansøgerne. Det kan have fatale konsekvenser for asylbørnenes sagsbehandling og ophold, om ikke alderen er fastsat korrekt. Alle landene finder enten at de anvender tilstrækkelig sikre metoder, eller udtrykker vilje til forandring, såfremt evalueringer viser, at der er behov der for. Medborger- og Forbrugerudvalget vil derfor afskrive F) og G).

- G. *Fremme udviklingen af bedre og mere sikre metoder for alderstestning af asylbørn*

Se under F)

- H. *FNs børnekonvention har forrang for national udlændingelovgivning og immigrationsregler*

Alle nordiske lande informerer, at FNs børnekonvention er ratificeret og gældende i hele Norden. Der er principielt ingen uoverensstemmelse mellem national lovgivning og konventionen, men skulle der forekomme modstrid, er det kun et land, der nævner at FNs børnekonvention har forrang og at indholdet af konventionen skal lægge til grund for tolkning og vejledning af den nationale lovgivning.

Nordisk Råd

**Rek.
*21/2008/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-23

For Medborger- og Forbrugerudvalget er det væsentligt, at hensynet til barnet og børnekonventionen vejer tungest, og udvalget er derfor ikke tilfredse med det samlede afgivne svar, og vælger derfor at opretholde H).

- I. *Omsorgen for asylbørnene bliver varetaget af børneværn eller lignende humanitære organisationer og ikke af udlændingemyndigheder. Asylbehandlingen skal adskilles fra omsorgen for børnene.*

I flertallet, men ikke alle, af de nordiske lande eksisterer der i dag en ansvarsfordeling mellem de humanitære organisationer, der varetager den humanitære omsorg for asylbørn og myndighederne, der forestår sagsbehandlingen af børnenes asylansøgninger. Det er imidlertid en særdeles vigtig og principiel adskillelse af opgaver, og derfor vil udvalget opretholde rekommandation I) indtil alle lande har indført lignende ordninger.

- J. *Asylbørnenes dagligdag så vidt muligt normaliseres, således at de under deres ophold på asylcentre får adgang til samfundets tilbud om uddannelses- og fritidsaktiviteter.*

Medborger- og Forbrugerudvalget noterer sig, at alle asylbørn – i henhold til besvarelsene fra de nationale regeringer, tilbydes institutioner, skoler og fritidsaktiviteter i et tilstrækkeligt omfang. Det er udvalget tilfreds med og afskriver derfor rekommandation J)

- K. *Sikre at asylbørnene får en individuel plan som blandt andet skal omfatte en værgeordning, juridisk rådgivning, helbredsundersøgelser, medicinsk og psykologisk hjælp, opholdssted, undervisning, fritidsaktiviteter og andre relevante tilbud for det enkelte barn.*

Det noteres, at alle de nordiske lande tilbyder en række servicetilbud til asylbørn. For Medborger- og Forbrugerudvalget er det vigtigt, at børnene så vidt muligt integreres og behandles på lige fod med andre børn. Derfor er det afgørende, at asylbørnene tilbydes den nødvendige service baseret på barnets individuelle situation. Ifølge de nationale besvarelser bliver det prioriteret i alle de nordiske lande. Derfor afskriver Medborger- og forbrugerudvalget rekommandation K).

- L. *Alle unge asylansøgere (18-25 år) tilbydes samme adgang til ungdoms- og erhvervsuddannelser som andre unge i opholdslandet.*

Med denne rekommandation vil Medborger- og Forbrugerudvalget pointere, at indsatsen overfor asylbørnene under 18 år ikke må medføre, at gruppen af unge mellem 18-25 nedprioriteres. Det er særdeles vigtigt, at denne gruppe bliver beskæftiget enten gennem uddannelse eller jobs så de unge fortsat er aktiveret på samme vis som andre unge i samfundet. Ifølge svarene fra de nordiske lande er der generelt ikke en særlig eller tilstrækkelig fokus på denne problematik. Derfor opretholder Medborger- og forbrugerudvalget rekommandation L) og afventer en ny meddelelse til næste år.

- M. *Afviste asylansøgere omfattes af et selv-forsørgelsesprogram. Målet med selvforsørgelsesprogrammet er at forbedre de afviste asylansøgers situation, så de bedre er i stand til at vende tilbage til eget land*

Nordisk Råd

Rek.
***21/2008/medborger**
D 2009

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-23

Visse nordiske lande har indført forskellige former for repatrieringstilbud som indeholder økonomiske tilskud samt anden nødvendig hjælp. Hensigten med rekommandation M) var imidlertid også, at asylansøgerne skulle hjælpes til selvforsørgelse, så de bedre er i stand til at vende tilbage til oprindelseslandet. Medborger- og Forbrugerudvalget ønsker fortsat at de nordiske lande skal have fokus på denne problematik og vælger derfor at opretholde rekommandation M)

- N. *Politiet efterforsker forsvindingerne blandt asylbørn på lige fod med andre forsvundne børn*

Samtlige nordiske lande meddeler, at de efterforsker forsvindinger af asylbørn på lige fod med andre borger, der forsvinder, og udvalget ser derfor ingen anledning til at opretholde rekommandation N).

- O. *Myndighederne er særligt opmærksom på den belastning det er for et barn, der sendes til udlandet med det formål at skaffe opholdsgrundlag for familiemedlemmer*

Samtlige nordiske lande meddeler, at der er en generel stor opmærksomhed på asylbørnenes sårbare stilling. Derfor finder Medborger- og Forbrugerudvalget ikke behov for at opretholde rekommandation O).

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelse om Rek. *21/2008 til efterretning og afventer ny meddelelse næste år hvad angår at-satserne D), E), H), I), L), og M);

at Nordisk Råd tager meddelelse om Rek. *21/2008 hvad angår at-satserne A), B), C), F), G), J), K), N) og O) til efterretning og anser den som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Mariehamn den 30. september 2009

Hanne Agersnap (SF)

Henrik Brodersen (DF)

Kari Lise Holmberg (H)

Ulla Karvo (saml)

Anne Margrethe Larsen (V)

Elina Linna (v)

Jørgen Lundsgaard (KF)

Torny Pedersen (A)

Henrik Dam Kristensen (S), næstformand

Maria Stenberg (s)

Hans Wallmark (m)

Nordisk Råd

Rek.

***21/2008/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:

A 1452/medborger

Behandles i:

Medborger- og

Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-23

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordisk Råd

Rek.
***22/2008/medborgar**
D 2009

Tidligere nummer:
A 1445/medborgar

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Bilag:
- Memorandum of
understanding

J.nr. 08-00201-18

Människohandel för tvångsarbete

1. Rekommendation

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd,

at Nordisk ministerråd i sin pågående udarbejdelse af en nordisk handlingsplan mod *trafficking* indarbejder menneskehandel for arbejdskraftudnyttelse i henhold til Menneskerettighedskonventionens artikel 4 om forbud mod slaveri og tvangsarbejde

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordiska ministerrådet har sedan 2001 arbetat med att bekämpa människohandel. Idag samarbetar MR-JÄM, MR-S och MR-LAG i Nordiska ministerrådet för att koordinera och effektivera insatserna i kampen mot människohandel.

År 2008 utarbetades *Memorandum of Understanding to Combat Trafficking in Human Beings for Sexual Exploitation* som de nordiska och baltiska jämställdhetsministrarna godkände den 4 mars 2009.

De enskilda ministerråden fokuserar på följande insatser:

Ministerrådet för jämställdhet, MR-JÄM

MR-JÄM initierade år 2001 genomförandet av en nordisk-baltisk kampanj för att bekämpa människohandel med kvinnor och barn och har sedan dess fokuserat på att bekämpa människohandel för sexuellt utnyttjande.

De nordiska och baltiska ministrarna för jämställdhet diskuterade på sitt möte den 27.5.2008 problemställningar kring människohandeln som pågår i Östersjöregionen. Ministrarna beslöt att fortsätta att samarbeta för att bekämpa människohandel, och beslöt att utarbeta en gemensam strategi för att bekämpa människohandel. En nordisk-baltisk arbetsgrupp utarbetade under hösten ett förslag till NB-8 *Memorandum of Understanding to Combat Trafficking in Human Beings for Sexual Exploitation*. De nordiska och baltiska jämställdhetsministrarna godkände Memorandum of Understanding per skriftligt förfarande den 4 mars 2009.

Memorandum of Understanding to Combat Trafficking in Human Beings for Sexual Exploitation skall fokusera på följande:

De nordiska och baltiska länderna delar samma mål för att uppnå jämställdhet och i att bekämpa människohandel för sexuellt utnyttjande. Medvetenheten om vikten av att bekämpa människohandel i allmänhet är viktig, och speciellt viktig är den i ett europeiskt och/eller globalt sammanhang.

Den gemensamma målsättningen för samarbetet inom ramen av Nordiska ministerrådet är:

- Att stödja ett nätverk för organisationer och task-forces som bekämpar människohandel för sexuellt utnyttjande och utbyter kunskap och information
- Uppmuntra fortsatt engagemang av NGO:s i kampen mot människohandel för sexuellt utnyttjande
- Garantera en mångsidig och koordinerad insats i kampen mot människohandel för sexuellt utnyttjande

Nordiska ministerrådets sekretariat kommer att koordinera aktiviteterna som genomförs inom ramen av NB 8 Memorandum of Understanding.

Inom ramen av arbetet kommer de nordiska och baltiska ministrarna med ansvar för jämställdhet att inbjuda ministrarna för social- och hälsa, lagstiftning och arbetsmarknad och inrikesministrarna i Estland, Finland, Lettland och Litauen att rapportera om sina aktiviteter i kampen mot människohandel för sexuellt utnyttjande inom sitt samarbetsområde för att främja en helhetskoordinering och undvika dubbelarbete. Nordiska ministerrådet samlar in rapporterna och inbjuder regelbundet alla partners till koordineringsmöten för att uppnå större effektivitet. Memorandum of Understanding ses i bilaga 1.

Ministerrådet för social- och hälsa, MR-S

År 2005 inbjöds inom ramen av Nordiska ministerrådet socialministrarna från länderna runt Östersjön till en "round-table" diskussion för att diskutera sociala insatser i kampen för människohandel. MR-S har initierat flere projekt kring preventiva åtgärder som riktar sig till tonårsflickor. Aktiviteterna har som målsättning att stöda familjer med sociala problem för att minska deras utsatthet och risk för att bli offer för människohandel, upplysning av och information till potentiella offer och deras familjer, samtidigt genomför projekt inom ramen av vilka kompetensen och tvärsektorieellt samarbete mellan olika institutioner byggs upp (sociala myndigheter, polis och NGO:s).

MR-S har även beviljat 400.000 DKK till ett seminarium om tvångsarbete i Norden. Seminariets målsättning är att samla in nordisk kunskap och erfarenhet från fältet, och är planerat att arrangeras under hösten 2009.

Ministerrådet för lagstiftning, MR-LAG

MR-LAG fokuserar på människohandel inom ramen av sitt arbete med att bekämpa internationell kriminalitet.

Ministerrådet för arbetsmarknad och arbetsmiljö, MR-A

MR-A har inga aktiviteter eller insatser i arbetet för att bekämpa människohandel.

I kampen mot människohandel samarbetar Nordiska ministerrådets sekretariat tvärsektorieellt för att kunna genomföra en effektiv helhetsinsats i kampen mot människohandel. Målsättningen skall vara att aktiviteterna och insatserna är koordinerade och effektiva och genomförs i samarbete med alla nordiska samarbetsområden som berörs av problematiken kring människohandel.

Nordisk Råd

Rek.
***22/2008/medborgar**
D 2009

Tidligere nummer:
A 1445/medborgar

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Bilag:
- Memorandum of
understanding

J.nr. 08-00201-18

3. Udvalgets betenkning

Medborger- og Forbrugerudvalget har noteret sig Ministerrådets meddelelse over Rek. *22/2008/medborgar angående menneskehandel for tvangsarbejde. Udvalget noterer sig, at Ministerrådet fremhæver og beskriver sit engagement og arbejde med at bekæmpe menneskehandel for seksuel udnyttelse. Imidlertid omhandler rekommandationen netop ikke denne gruppe af menneskehandler, men fokuserer på, at der også findes andre formål med menneskehandler, nemlig de mange illegale immigranter, der arbejder under trællelignende og slaveagtige forhold som bærplukkere, landbrugsarbejdere, rengøringsfolk, på restauranter og lagre, indenfor byggebranchen m.m.

Hensigten med rekommandationen er netop at pointere, at denne gruppe ikke må overses i kampen mod menneskehandel for seksuel udnyttelse. Det er derfor, at-satsen henviser til menneskerettighedskonventionens artikel 4, som omhandler slaveri og tvangsarbejde, og som er nærmere beskrevet i betænkningen. På den baggrund ønsker Medborger- og Forbrugerudvalget at opretholde rekommandationen og afvente en ny meddelelse til næste år.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. *22/2008/medborgar til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år.

Mariehamn den 30. september 2009

Hanne Agersnap (SF)

Henrik Brodersen (DF)

Kari Lise Holmberg (H)

Ulla Karvo (saml)

Anne Margrethe Larsen (V)

Elina Linna (v)

Jørgen Lundsgaard (KF)

Torny Pedersen (A)

Henrik Dam Kristensen (S), næstformand

Maria Stenberg (s)

Hans Wallmark (m)

Nordisk Råd

Rek.

***22/2008/medborgar
D 2009**

Tidligere nummer:

A 1445/medborgar

Behandles i:

Medborger- og

Forbrugerudvalget

Bilag:

- Memorandum of
understanding

J.nr. 08-00201-18

Bilaga 1

NB-8 MEMORANDUM OF UNDERSTANDING

Nordisk Råd

Rek.
***22/2008/medborgar**
D 2009

Adopted by the Nordic and Baltic Ministers for Gender Equality March 4, 2009

NB-8 Memorandum of Understanding to Combat Trafficking in Human Beings for Sexual Purposes

The Nordic-Baltic co-operation consists of multilateral co-operation between eight countries (the NB8), i.e. the Nordic countries, acting through Nordic Council of Ministers (NCM) and Estonia, Latvia and Lithuania.

Tidligere nummer:
 A 1445/medborgar

Behandles i:
 Medborger- og
 Forbrugerudvalget

The Nordic-Baltic co-operation takes place on an equal basis and serves as a link in Nordic-Baltic relationships. The co-operation will contribute to joint efforts to address the opportunities and challenges of globalisation.

Bilag:
 - Memorandum of
 understanding

Background

Since 2001, the Nordic Council of Ministers (NCM) has focused on ways to combat trafficking in human beings for sexual purposes. From 2002, Nordic-Baltic co-operation has focused on a joint Nordic-Baltic campaign against trafficking in women and children for sexual purposes, arranged conferences and written joint reports. The focus has been on the victims of trafficking in human beings, and on the perpetrators both in the Nordic and Baltic countries. Most of the Nordic-Baltic initiatives and activities have been financed by NCM, but all of the participating countries have also contributed financially. NCM has also initiated coordination of initiatives and activities to combat trafficking in human beings for sexual purposes in co-operation with the Nordic and Baltic countries as well as with international organisations in the Northern Europe.

J.nr. 08-00201-18

A Joint NB-8 Memorandum of Understanding

Trafficking in human beings is a serious problem all around the world. Every year women, men, girls and boys are recruited, transported, sold and purchased across our national borders and within our countries for the specific purpose of sexual exploitation. These women, men, girls and boys have become victims of a global/transnational industry, which is extremely profitable and well-organised. Trafficking in human beings is a cross-border problem that requires cross-border cooperation.

The Nordic and Baltic Ministers for Gender Equality wish to strengthen the co-operation to counteract trafficking in human beings with the recognition that full gender equality and equal participation of women and men in all fields of our societies cannot be achieved as long as some women, men, girls and boys in our countries are victims of any form of trafficking.

Within the framework of the NCM the Nordic and Baltic Ministers for Gender Equality are prepared to intensify their efforts to support various kinds of cross-border co-operation between the Nordic and Baltic countries. The cross-disciplinary activities should ensure synergy effects in the various areas and the optimal use of resources. The Nordic and Baltic Ministers for Gender Equality support all projects that work to strengthen women's rights and prevent trafficking in human beings for sexual purposes.

The Memorandum of Understanding will be yet another step forward in the long line of joint decisions and activities that began in 2001. The work against trafficking in human beings for sexual purposes is a political priority for the Ministers for Gender Equality and the Ministers for Justice in the Nordic and Baltic countries, as well as the Baltic ministers of interior. The task of the NCM as an institution is to assist in the work in such a way

that the NB-8 Memorandum of Understanding supports and develops the work to combat trafficking in human beings for sexual purposes in all of the eight countries. The Nordic Council of Ministers' Secretariat (NCMS) will be available to assist the NB-8 co-operation to the extent possible and as requested by the parties involved in those areas that fall under the auspices of the NCM.

The *Memorandum of Understanding* will focus on the following:

The Nordic and Baltic countries share the same goal of achieving gender equality and combating trafficking in human beings for sexual purposes. Awareness of the importance of combating trafficking in human beings in general is important, and of particular significance in a European and/or global context.

The *common goal*, within the framework of the NCM, is:

- To promote a network involving chairs of the organisations and task-forces combating trafficking in human beings for sexual purposes with the purpose of reinforcing co-ordination and exchange of information between taskforces and international organisations operating in Northern Europe
- To encourage continued involvement of NGOs in the fight against trafficking for sexual purposes
- To ensure a more comprehensive and coordinated effort to combat trafficking in human beings for sexual purposes.

The *coordination* should be realised in the following way:

Within the framework of the NCM, the Nordic and Baltic Ministers for Gender Equality, NB-8, will:

- Invite the taskforces, international organisations and other interested parties operating in Northern Europe regularly to discuss future co-operation, coordination, and the exchange of experiences and information
- Create a web page with all main documents, links to all international organisations and national websites and a calendar for events on trafficking in human beings in the Nordic-Baltic region
- Focus on increasing transparency of the initiatives and activities in different countries, organisations and taskforces, including:
 - Conferences and seminars
 - Projects
 - Research

NCMS will coordinate the activities of the NB-8 Memorandum of Understanding.

Within the framework of the NCM the Nordic and Baltic Ministers for Gender Equality invites the Nordic and Baltic Ministers for Social Welfare and Health, Justice and Labour as well as the Ministers of Interior in Estonia, Finland, Latvia and Lithuania to report all activities to combat trafficking in human beings for sexual purposes in their cooperation area in order to promote holistic coordination and avoid duplicate work. The NCM will collect the reports and invite all partners to regular meetings to discuss joint coordination to promote efficiency.

Nordisk Råd

Rek.
***22/2008/medborgar**
D 2009

Tidligere nummer:
 A 1445/medborgar

Behandles i:
 Medborger- og
 Forbrugerudvalget

Bilag:
 - Memorandum of
 understanding

J.nr. 08-00201-18

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

**Rek.
23/2008/kultur/velfærd/
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1390/kultur/velferd

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget,
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00037-36

Helse og kultur

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å medvirke til en økt innsats for å styrke den forskningsbaserte kunnskapen om kunsten og kulturens, folkeopplysningens og frivillig sektors betydning for folkehelsen ved at det settes av midler til nordisk samarbeide mellom etablerte miljøer og nettverk på området

å bidra til at det arrangeres en større konferanse innen kultur og helse hvert annet år for å inspirere etablerte og nye aktører innen området, vise fram nye prosjekter og evaluere prosjekter som er gjennomført

å medvirke til at kultur og helse blir et etablert innslag i nasjonale og nordiske utdannelser innenfor helse- og rehabiliteringsutdannelser, innovasjon og innen relevante kunst- og kulturutdannelser

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Ministerrådet kan opplyse at der i øjeblikket ikke gjennomføres forskningsprosjekter med et specifikt sigte om at øge den forskningsbaserte kundskab om folkeopplysningens betydning om folkehelsen. Et sådant sigte falder ikke umiddelbart inden for satsninger og prioriteringer inden for ministerrådet for Uddannelse og Forskning i perioden 2008-2010.

Ministerrådet er kjent med at Region Skåne i 2007 var vertskap for en nordisk konferanse med tema "Ny nordisk plattform for kultur og helse - kultur for livet. Det er i kjølvannet av denne konferansen vært arbeidet med å etablere et midlertidig nordisk nettverk i Region Skåne. Kulturfonden har støttet arbeidet økonomisk. I Umeå kommune arbeides det med planer om å arrangere en nordisk konferanse høsten 2009 hvor man ønsker at sette fokus på de erfaringer og eventuelle forskningsresultater som

finnes. Det er fra Ministerrådets side for tiden ikke planer om regelmessige nordiske konferanser innefor området.

Ministerrådet kan opplyse at Nordplus Rammeprogrammet, herunder Nordplus Voksen, blandt annet omfatter folkeopplysning. I tillegg hertil har Nordplus Voksen følgende innsatsområder:

- anerkendelse og akkreditering af realkompetence
- voksnes deltagelse i udformningen af uddannelsesprogrammer
- basiskompetencer inden for læsning, skrivning, matematik og IT
- sprogoplysning (både for indvandrere og minoritetsgrupper og for den nationale befolkning)
- så vel som samfundsmæssige udfordringer i tiden med hovedfokus på miljøbevidsthed og klimaspørsmål

Det kan endelig opplyses at Nordisk Høgskole for folkehelse (NHV) har bidratt og fortsatt ønsker at bidra aktivt til formålet med å fremme tverrsektorielle fagutdanninger med fokus på blant annet kultur og helse. NHV i Göteborg som ble utpekt som et kunnskapssentrum i helsefremmende arbeid av de nordiske helseministrene i 2008, har flere aktiviteter innen kultur og helse.

Der finnes to nordiske nettverk der arbeider *evidence based* med blant annet kultur som tema. To nordiske nettverk for fysisk aktivitet arbeider med idrett som et utvidet kulturbegrep innenfor sunn aldring. NHV holdt kurser i "Nordisk Kultur og helse" senest i 2003 og 2004. Men NHV sluttet med disse kursene grunnet for få søkere. Fra 2009 tilbyr NHV undervisningsmoduler i kulturforståelse med vekt på migrasjon og integrasjon.

Ministerrådet anser med dette at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Utvalgenes betenkning

Nordisk ministerråd opplyser at det ikke gjennomføres forskningsprosjekter med et spesifikt sikte på å øke den forskningsbaserte kunnskapen om kunsten og kulturens, folkeopplysningen og frivillig sektors betydning for folkehelsen.

Nordisk råd viser til at Region Skåne var vertskap for en nordisk konferanse med tema "Ny nordisk plattform for kultur og helse – kultur for livet". Det er etablert et midlertidig nordisk nettverk i Region Skåne. Det arrangeres en oppfølgingskonferanse i Umeå i september 2009.

Nordisk råd er kjent med at NHV i Göteborg ble utpekt som kunnskapssenter for helsefremmende arbeid av de nordiske helseministrene i 2008, og har flere aktiviteter innen kultur og helse. Nordisk ministerråd viser til at det er to nordiske nettverk som arbeider evidensbasert med blant annet kultur som tema. To andre nordiske nettverk for fysisk aktivitet arbeider med idrett som utvidet kulturbegrep innenfor sunn aldring. Fra 2009 tilbyr NHV undervisningsmoduler i kulturforståelse med vekt på migrasjon og integrasjon.

Nordisk Råd

**Rek.
23/2008/kultur/velfærd/
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1390/kultur/velfærd

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget,
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00037-36

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget og Kultur- og utdanningsutvalget

at Nordisk råd tar meddelelsen til etterretning og anser
 Rek. 23/2008/kultur/velferd: Kultur og helse for ferdigbe-
 handlet for rådets del

Mariehamn den 30. september 2009

Velferdsutvalget:

Christer Adelsbo (s)

Line Barfod (EL)

Arja Karhuvaara (saml)

Anita Knakkegaard (DF)

Marianne Kierkemann (m)

Tuula Peltonen (sd)

Jessica Polfjärd (m)

Reidar Sandal (A)

Paula Sihto (cent)

Siv Friðleifsdóttir (F), formand

Ib Thomsen (FrP)

Göte Wahlström (s), næstformand

Kultur- og utdanningsutvalget:

Ásmundur Einar Daðason (VG)

Troels Christensen (V)

Bente Dahl (RV), næstformand

Inger S. Enger (Sp)

Monica Green (s)

Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl.)

Mats Johansson (m)

Fredrik Karlström (ObS),

Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)

Gunilla Tjernberg (kd)

Nordisk Råd

Rek.

**23/2008/kultur/velfærd/
D 2009**

Tidligere nummer:

A 1390/kultur/velferd

Behandles i:

Kultur- og

Uddannelsesudvalget,

Velferdsutvalget

J.nr. 07-00037-36

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

**Rek. 24/2008/velferd
D 2009**Tidligere nummer:
A 1433/velferdBehandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 08-00159-26

Tiltak for å hindre kjønnslemlestelse av kvinner

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å se nærmere på problemstillinger knyttet til kjønnslemlestelse med sikte på å fremme tiltak for å hindre kjønnslemlestelse av nordiske borgere og andre som oppholder seg i et nordisk land

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

I de enskilda nordiska länderna genomförs en rad åtgärder för att hindra könsstympning av kvinnor. De nordiska länderna samarbetar målinriktat och gemensamt på internationella forum, speciellt inom FN-samarbetet, för att säkra kvinnors sexuella och reproduktiva rättigheter och tillgång till hälsoutbud, inklusive bekämpning av könsstympning. I Island har man inte satt fokus på problemet.

De enskilda nordiska ländernas handlingsplaner, insatser och åtgärder är så omfattande att Nordiska ministerrådet inte anser att det finns behov av att genomföra samnordiska åtgärder.

Nordiska ministerrådet har genomfört ett nordiskt projekt som bl.a. var en konferens *4 Foko conference – "Female Genital Cutting in the Past and Today"* som arrangerades 2007 av nordiska forskare (Nordic Network for Research on Female Circumcision). Den primära målsättningen var att få kunskap om forskningen inom ämnet kvinnlig omskärelse, utbyta erfarenheter, samt att utveckla effektiva åtgärder för att få traditionen att upphöra. 130 personer från 16 olika länder deltog i konferensen. På konferensen presenterades aktuell forskning från olika länder. Projektets rekommendationer och innehåll publicerades i tidskriften *Finnish Journal of Ethnicity and Migration* i oktober 2008 (Vol. 3 No.2/2008). Tidskriftutgåvan om

kvinnlig omskärelse är en heltäckande samling av forskningsresultatet från den pågående diskussionen och från den praxis som finns kring kvinnlig omskärelse samt gällande de utmaningar traditionen förorsakar i dag. I tidningen ingår material från både Norden, Europa, Amerika, Afrika och Sydost-Asien.¹

Danmark

Sundhedsstyrelsen gennemførte i perioden 1996-2000 en oplysningsindsats mod omskæring af piger. Det er Sundhedsstyrelsens vurdering, at den tidligere indsats har medført en meget effektiv forebyggende indsats i det primært somaliske miljø, hvor holdningen har ændret sig i en meget positiv retning.

I 2002 nedsatte den daværende socialminister en tværministeriel arbejdsgruppe, som i en rapport fra 2003 dels slog den skærpede underretningspligt fra fagpersonale fast, dels kom med en række anbefalinger til initiativer, som alle er ført ud i livet.

I 2003 blev det vedtaget, at indføre en straffebestemmelse, der gør det strafbart at foretage omskæring, også hvis denne foretages i udlandet. Overtrædes dette kan det medføre op til 6 års fængsel. Der har siden været rejst én sag ved domstolene. Begge forældre var anklaget for at have fået deres to mindreårige døtre omskåret under en rejse til Afrika. Kun moderen blev dømt i sagen, to års fængsel, hvoraf de halvandet år var betingede, da det ikke kunne bevises at faderen havde medvirket eller været vidende om omskæringen.

Finland

Finland har ingen lag som förbjuder könsstympning av flickor, men könsstympning av flickor i alla dess former är en straffbar åtgärd enligt Finlands strafflag. Enligt uppgifter har man i Finland inte haft ett enda rättsfall som skulle ha gällt flickors könsstympning, men ett sådant skulle troligen anses som grov misshandel. För könsstympning eller deltagande i könsstympning kan ges upp till tio års fängelsestraff beroende på graden av grovhet på brottet. Detta är även fallet om en person som bor i Finland förs till utlandet för att genomgå könsstympning. Handlingen är straffbar, när den riktar sig mot finsk medborgare eller mot en i Finland permanent boende eller när den som utför handlingen är finsk medborgare. Enligt barnskyddslagen skall en myndighet och förtroendeperson (t.ex. lärare eller hälsovårdare) meddela socialnämnden om de har fått kännedom om ett barn i behov av barnskydd. Om en flicka hotas med könsstympning, kan även omhändertagande komma ifråga för att skydda barnet.

Könsstympning av flickor och kvinnor uppdagades i Finland i början av 1990-talet, när invandringen från länder, där könsstympning utförs, ökade. Det finns inte exakt data på antalet kvinnor, som har genomgått könsstympning. På sjukhusens gynekologiska avdelningar träffar man på kvinnor, som har genomgått könsstympningsoperationer, men enligt hörsägen håller traditionen på att minska och att metoderna blir lindrigare. Hälsovårdspersonalen har skolats till att möta kvinnor och flickor, vars könsorgan har stympats. Kunskapen och förhållningssätten hos hälsovårdspersonalen har förbättrats. I samarbete med medborgarorganisationerna har producerats rådgivnings- och lärdomsmaterial och stöd och rådgivning för föräldrar och flickor, som kommer från kulturer, som har könsstympning som en tradition. Informationsarbetet fortsätter.

Finland har inkluderat frågan i Programmet för inre säkerhet, och man följer upp förhållanden kring könsstympning av flickor.

(www.intermin.fi/intermin/hankkeet/turva/home.nsf/pages/indexsve)

Nordisk Råd

**Rek. 24/2008/velferd
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1433/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 08-00159-26

¹ http://www.etmu.fi/fjem/pdf/FJEM_2_2008.pdf

Godkända/genomförda åtgärder:

1. Finland skall utarbeta en handlingsplan för att förhindra könsstympning av flickor. Handlingsplanen har som målsättning att koordinera nationell verksamhet och handledning. De som ansvarar för genomförandet av handlingsplanen producerar och uppdaterar bl.a. redan producerat informations- och undervisningsmaterial i samarbete med organisationer.
2. Distributionen av material om prevention av flickors könsstympning läggs till en del av barnrådgivningens och skolhälsovårdens utvecklingsarbete och annat arbete som skall främja barns och ungas välmående i Institutet för hälsa och välfärd (THL). Information om flickors könsstympning och preventiva åtgärder skall vara en del av den nationella nätserVICEN Varttu-hemsidan (THL) och man skall garantera att kunskapen även förmedlas via andra kanaler. Spridning av information om flickors könsstympning och preventiva åtgärder kommer att vara en del av genomförandet av handlingsplanen för framjande av sexuell och reproduktiv hälsa.
3. Social- och hälsoministeriet och Inrikesministeriet tillsätter i samarbete med invandrarorganisationerna en arbetsgrupp, som samlar in material om frågan och översätter det till olika språk. En av målsättningarna för arbetsgruppen är att göra upp en plan för hur kunskapsmaterialet sprids i invandrarnas egna organisationer.

Nordisk Råd

**Rek. 24/2008/velferd
D 2009**Tidligere nummer:
A 1433/velferdBehandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 08-00159-26

Norge

Den norske regjeringen lanserte 5. februar 2008 en ny handlingsplan mot kjønnslemlesting. Den nye handlingsplanen gjelder for perioden 2008-2011. Hovedformålet med handlingsplanen er å forankre arbeidet mot kjønnslemlestelse og selvfølgelig å hindre at unge jenter blir kjønnslemlestet.

Det er i stor grad underliggende etater som er ansvarige for gjennomføringen av tiltakene i handlingsplanen. Barne- og likestillingsdepartementet, som koordinerer arbeidet i handlingsplanen, har arrangert to samlinger i 2008 for de underliggende etatene for å sikre koordinering, samarbeid og flyt av informasjon. På nasjonalt nivå er det videre arrangert fire regionale nettverkssamlinger for aktører som arbeider mot kjønnslemlesting. Samlingene er de første som skal arrangeres hvert år til og med 2011. Målet er å heve kompetansen i hjelpeapparatet og å etablere nettverk for samarbeid i konkrete saker. I 2008 var det en bred deltakelse fra ulike deler av hjelpeapparatet, med rundt 100 personer på hver samling. Både frivillige organisasjoner og offentlige etater var representert. Som et ledd i oppfølgingen av arbeidet med implementeringen og gjennomføringen av de enkelte tiltakene i handlingsplanen blir det utarbeidet halvårsrapporter. Så langt finnes det halvårsrapporter per september 2008, og per mars 2009. I den nye handlingsplanen er det også opprettet en tilskuddsordning til frivillige organisasjoners holdningsskapende arbeid. Videre kan det informeres at det er utarbeidet en veileder for å gi informasjon om opplysnings- og avvergelsesplikten og råd om hvordan den enkelte yrkesutøver og ansatte skal handle for å oppfylle pliktene. For å vurdere om arbeidet med handlingsplanen er målretta og effektive, og for å kvalitetssikre det arbeidet som er utført, skal handlingsplanen følgeevalueres.

Videre kan det opplyse at obligatoriske underlivsundersøkelser har blitt vurderte som et tiltak for å styrke satsningen mot kjønnslemlestelse. Dette anses imidlertid ikke som et egnet tiltak. Derimot har regjeringen nylig bestemt at det skal tilbys kliniske underlivsundersøkelser til alle jenter og kvinner med bakgrunn fra områder der forekomsten av kjønnslemlestelse er 30 % eller mer. Alle skal få dette tilbudet innen ett år etter ankomst til landet. Allerede bosatte barn skal få tilbud om undersøkelse gjennom sko-

lehelsetjenesten ved skolestart, i 5. klasse og i 10. Klasse. Helsedirektoratet har fått oppdraget med å implementere tiltaket.

Vedlagt følger en link til våre temasider om arbeidet mot kjønnslemlestelse, hvor dere finner handlingsplanen, veilederen, første ½ årsrapport om fremdriften med handlingsplanen osv.

www.regjeringen.no/nb/dep/bld/tema/vold_i_nare_relasjoner/kjonnslemlestelse-2.html?id=1025

Sverige

I november 2007 presenterte svenske regeringen en nasjonal handlingsplan for å bekjempe mands vold mot kvinner, hedersrelateret vold og fortrykk samt vold i samkonnade relationer (www.regeringen.se/sb/d/3208)

Handlingsplanen inneholder 56 konkrete atgærder innen en rad ulike områdene, sãsom skydd og stød til voldsutsatta, forebyggende arbeid, rettsvæsendet, samverkan og forskning.

Handlingsplanen inneholder ogsã lagforandringer rorande preskriptionstiden for brottet konsstympning respektive kartleggning av arrangerede ækenskap.

Atgærderne gjennomfõrs 2007-2010 og kommer at føljas opp.

Sverige ser ett samband mellom hedersrelateret vold og fortrykk og konsstympning. Tvångsækenskap og konsstympning er spesifikke foreteelser som har sin grunn i blant annet forestillingen om at mands og familjens heder er avhengig kvinnors og flickors sexuella beteende.

Konsstympning gjennomfõrs nãgon gãng frã det at flickan er nyfõdd til strax fore puberteten, oftast pã initiativ av en nãrstående. Eftersom preskriptionstiden for brott av normalgraden mot lagen (1982:316) med forbud mot konsstympning er tio år kan brottet preskriberas innen flickan blir myndig. Det finns flere omstændigheter som bidrar til at mange fall av konsstympning inte oppdæcks forrãn lãng tid forflutit frã det at gærningen begicks. For at brott mot lagen med forbud mot konsstympning av kvinner ska kunna lagfõras effektivt krævs at brotten kommer til æklagarens kãnnedom innen de preskriberas.

I en departementspromemoria (Ds 2007:1) foreslås at preskriptionstiden for konsstympning ska forlængas sã at den bõrjar lõpa forst nãr målsæganden fyller eller skulle ha fyllt 18 år. Forslaget har remissbehandlats og bereds innen Justitiedepartementet.

Ministerrådet anser med dette at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Utvalgets betenkning

Nordisk ministerråd har gjort en gjennomgang av tiltak som handlingsplaner og andre tiltak som er gjort for å hindre kjønnslemlestelse av nordiske borgere og andre som oppholder seg i nordiske land.

Gjennomgangen viser at både Norge (2008-2011) og Sverige (2007) har aktuelle handlingsplaner og Finland skal utarbeide en handlingsplan som berører forhold rundt kjønnslemlestelse av kvinner. Danmark har gjennomfõrt en opplysningsinnsats mot omskjærning av jenter i 1996-2000, og nedsatte en arbeidsgruppe i 2003. Både Norge, Sverige, Finland og Danmark har en rekke tiltak for å forebygge kjønnslemlestelse av jenter.

Nordisk Råd

**Rek. 24/2008/velferd
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1433/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 08-00159-26

På Island har kjønnslemlestelse vært forbudt siden 2005, men myndighetene har ennå ikke fått bevis for at kjønnslemlestelse eksisterer i landet.

Det nordiske samarbeidet stod bak et nordisk prosjekt som blant annet var en konferanse "*4 Foko konfence – Female Genital Cutting in the Past and Today*" i 2007 som samlet nordiske forskere (*Nordic Network for Research on Female Circumcision*). 130 personer fra 16 land deltok på konferansen.

Prosjektets anbefalinger og innhold ble publisert i tidsskriftet "*Finnish Journal of Ethnicity and Migration*" i oktober 2008 (Vol. 3 No. 2/2008). Tidsskriftutgaven om kvinnelig omskjæring er en heldekkende samling av forskningsresultater fra den pågående diskusjonen og fra den praksis som finnes omkring kvinnelig omskjæring, samt de utfordringer denne tradisjonen skaper i dag.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

at Nordisk råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 24/2008/velferd for ferdigbehandlet for rådets del

Mariehamn den 30. september 2009

Christer Adelsbo (s)

Line Barfod (EL)

Arja Karhuvaara (saml)

Anita Knakkegaard (DF)

Marianne Kierkemann (m)

Tuula Peltonen (sd)

Jessica Polfjärd (m)

Reidar Sandal (A)

Paula Sihto (cent)

Siv Friðleifsdóttir (F), formand

Ib Thomsen (FrP)

Göte Wahlström (s), næstformand

Nordisk Råd

**Rek. 24/2008/velferd
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1433/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 08-00159-26

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. 25/2008/näring
D 2009**

Tidigare nummer:
B 259/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 08-00209-22

Inrättandet av ett nordiskt innovationspris

1. Rekommendation

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet
att inte instifta det föreslagna nordiska innovationspriset

2. Nordiska ministerrådets meddelande

Nordiska ministerrådet har beslutat att inte instifta ett nordiskt innovationspris under 2009.

Nordiska ministerrådet anser med detta att rekommendationen kan avskrivas.

3. Näringsutskottets betänkande

Näringsutskottet noterar Nordiska ministerrådets ställningstagande att inte instifta ett nordiskt innovationspris under 2009.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 25/2008/näring för rådets del är slutbehandlad

Mariehamn den 30 september 2009

Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), Bjarne Kallis (kd)
formand Thore A. Nistad (FrP)
Ole Vagn Christensen (S) Lauri Oinonen (cent)
Sigrun Eng (A) Lyly Rajala (saml), næstformand
Billy Gustafsson (s) Janne Seurujärvi (cent)
Illugi Gunnarsson (Sj.) Stefan Tornberg (c)
May Elisabeth Hansen (SV) Lars Wegendal (s)
Edmund Joensen (sb)

Nordiska rådet

**Rek. 25/2008/näring
D 2009**

Tidigare nummer:
B 259/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 08-00209-22

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. 26/2008/näring
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1441/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 08-00183-21

Nordisk innovationspolitik

1. Rekommendation

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

- a) att stärka de regionala aktörernas legitimitet och kompetens i innovationspolitiken*
- b) att utveckla gemensamma nordiska strategier då det gäller utveckling av regioner med svag konkurrenskraft*
- c) att stärka det nordiska innovationssamarbetet så visionen om Norden som ett gränslöst innovationsområde kan realiseras*

2. Nordiska ministerrådets meddelande

a) MR-NER beslutade under 2008 om ett nytt regionalpolitiskt samarbetsprogram. Ett av målen i programmet är att bidra till etableringen av den så kallade tredje generationens regionalpolitik - en politik som syftar till att utveckla hela det nordiska territoriets innovativa förmåga och ekonomiska tillväxtpotential. För att uppnå detta ska samarbetet aktivt medverka till en förstärkning och breddning av den regionala politikens roll i utvecklingen av ett mer innovativt Norden där samtliga regioner ges möjlighet att utnyttja sin egen speciella potential. Det handlar om att bidra till utvecklingen av nya former för ansvarstagande och samarbete bland den regionala politikens aktörer. Ämbetsmanskommittén för regionalpolitik (ÄK-R) har tillsatt en arbetsgrupp som ska presentera konkreta förslag på hur den tredje generationens regionalpolitik ska utvecklas. Arbetsgruppen kommer löpande att rapportera till ÄK-R.

ÄK-NE/N beslutade under hösten 2008 att stödja pilotprojektet Nätverk för nordiska växthus. Alla de nordiska länderna erbjuder offentligt finansierad rådgivning av nya och mindre verksamheter som ska expandera och internationaliseras. I Danmark kallas dessa institutioner för växthus. Än-

damålet med projektet Nätverk för växthus/institutioner är att utväxla kunskap och erfarenhet kring vägledning av nya och mindre företag t.ex.

- om nätverk, mentorordningar, internationaliseringsprogram, och marknadsförståelse.
- hjälpa varandra med konkret vägledning och utnyttjande av kritisk massa på nordisk nivå.

Nordisk Ministerråd er leadpartner i projektet BSR-INNONET som er finansieret af DG Enterprise. Projektet har produceret en række metoder til at understøtte samarbejde mellem erhvervs-klynger internationalt, udvikle nationale politikker og højne kompetencer om klyngefacilitering i de ti lande i Østersøregionen, der har deltaget. Projektet har også udviklet et forslag til et fælles program for klyngesamarbejde i Østersøregionen, som nu er en del af forhandlingerne om handlingsplanen for EU's Østersøstrategi som kommissionen skal fremlægge i juni og som skal for det Europæiske Råd i efteråret 2009.

b) Ämbetsmanskommittén för regionalpolitik (ÄK-R) har tillsatt en särskild arbetsgrupp som ska arbeta med erfarenhetsutbyte och kunskapsuppbyggnad kring de särskilda problem som finns på landsbygden, och därmed regioner med svag konkurrenskraft. Arbetet kommer löpande att rapporteras till ÄK-R.

Under 2008 avslutades även projektet "Regionalt tillpassat innovationspolitik i Norden". I slutrapporten konstateras bland annat att de nordiska länderna bör säkra att innovation utvecklas inom offentlig sektor, de regionala nivåerna bör få ökad formell kompetens i utvecklandet av regional innovationspolitik. Mindre utvecklade regioner behöver särskilda instrument som t.ex. coaching och rådgivning för att kunna uppmuntra utveckling av innovation.

c) År 2007 konkluderade de nordiska statsministrarna att det skulle göras en insats för att koordinera forsknings och utbildningsprogram och innovationsprogram. På bakgrund av detta beslutade MR-NER i september 2007 att "Samarbetet mellan operativa innovationsaktörer i de nordiska länderna ska öka. Nordisk Innovationscenters (NICe) verksamhet inriktas också till detta ändamål. Vi vill att utvecklingen går mot ett gränslöst nordiskt innovationsområde". År 2008 hölls ett möte för de nationella innovationsaktörerna i NMRS. Mötesdeltagarna var eniga om att det fanns behov av samarbete mellan de nordiska aktörerna, samt att det fanns behov av fler möten för att utveckla samsamarbetets områden och modeller. Många organisationer arbetar parallellt med samma problemställningar, men organisationerna har olika fokus, Organisationernas uppgifter varierar med hänsyn till att lägga vikt på policyutveckling, udmöntning av större program, fokus på användning av forskning, företagsnära fokus osv.

Arbetet med att stärka det nordiska innovationssamarbetet, så visionen om Norden som ett gränslöst innovationsområde kan realiseras, pågår dels inom NICe och dels inom ministerrådssekretariatet. Frågan kommer att vara en viktig del i arbetet med att ta fram en ny vitbok om innovation.

På statsministrenes globaliseringsforum 2009 blev publikationen Nordisk Innovations Monitor (NIM) lanceret. NIM er produceret på opdrag af EKN/Næring og er en dybdegående analyse af performance og rammebetingelser for innovation i de nordiske lande og dækker 42 politikområder gennem 135 indikatorer. Analysen peger på hvor Norden står i forhold til resten af verden, og hvilke lande i verden man evt. vil kunne lære af. Analysen peger på områder, hvor der i særlig høj grad er basis for nordisk samarbejde. Et af disse områder er entreprenørskab med høj vækst. Analysen findes på nordisk ministerråds hjemmeside under publikationer.

Nordiska rådet

**Rek. 26/2008/näring
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1441/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 08-00183-21

Ministrarna kommer på deras möte i juni 2009 att diskutera hur man i ljuset av den ekonomiska krisen kan stärka det nordiska innovationssamarbetet, så att visionen om Norden som ett gränslöst innovationsområde kan realiseras.

Ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

3. Näringsutskottets betänkande

Näringsutskottet noterar att ministerrådet i sitt meddelande pekar på det arbete inom det nya regionalpolitiska samarbetsprogrammet som ska bidra till etableringen av den s.k. tredje generationens regionalpolitik i Norden i syfte att utveckla hela Nordens innovativa förmåga och ekonomiska tillväxtpotential. Ministerrådet har tillsatt en arbetsgrupp som ska arbeta fram konkreta förslag. Utskottet stödjer denna tanke och menar att de nordiska länderna kan dra nytta av varandras erfarenheter och kunskaper i utvecklingen av innovationsområdet. Utskottet saknar dock en tidplan för arbetsgruppens arbete.

Ministerrådet framhåller även i sitt meddelande den slutrapport som arbetsgruppen för projektet "Regional anpassad innovationspolitik i Norden" lagt fram där det bl.a. konstateras att de nordiska länderna bör säkra att innovation även utvecklas inom den offentliga sektorn och att de regionala aktörerna bör få ökad formell kompetens i utvecklandet av regional innovationspolitik. Utskottet är enigt i arbetsgruppens förslag men efterlyser en närmare beskrivning av ministerrådet angående vilka konkreta initiativ man avser att sätta igång i enlighet med rapportens konklusioner.

Utskottet ser fram emot en öppen dialog med ministerrådet i arbetet med en ny vitbok om innovation för att utveckla en politik som kan stärka det nordiska innovationssamarbetet så visionen om Norden som ett gränslöst innovationsområde kan realiseras. I ljuset av den rådande finanskrisen är en fokusering på innovation allt viktigare för att skapa tillväxt och ökad sysselsättning i de nordiska länderna. Det krävs politisk dialog och politiska initiativ för att skapa förutsättningar för företag och forskarmiljöer att utveckla och omsätta innovationer till konkret verksamhet.

Den nordiska innovationsmonitor som presenterades i samband med Globaliseringsforum i Island i februari 2009 beskriver bl.a. att de nordiska länderna ligger långt framme när det gäller innovationer inom IT-området. Men de nordiska länderna förlorar mark när det gäller ledning och styrning av verksamheter i förhållande till innovationer. Även förutsättningarna för entreprenörskap när det gäller regelverk och villkor, både för nya och redan etablerade entreprenörer, är sämre i jämförelse med andra länder. Detta är något som utskottet önskar att ministerrådet i större utsträckning adresserar i sitt arbete och att det kommer in som en vital del i arbetet med den kommande vitboken.

Nordiska rådet

**Rek. 26/2008/näring
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1441/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 08-00183-21

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser
att Rek. 26/2008/näring för rådets del är *slutbehandlad*

Nordiska rådet

**Rek. 26/2008/näring
D 2009**

Mariehamn den 30 september 2009

<i>Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), formand</i>	<i>Bjarne Kallis (kd) Thore A. Nistad (FrP)</i>
<i>Ole Vagn Christensen (S)</i>	<i>Lauri Oinonen (cent)</i>
<i>Sigrun Eng (A)</i>	<i>Lyly Rajala (saml), næstformand</i>
<i>Billy Gustafsson (s)</i>	<i>Janne Seurujärvi (cent)</i>
<i>Illugi Gunnarsson (Sj.)</i>	<i>Stefan Tornberg (c)</i>
<i>May Elisabeth Hansen (SV)</i>	<i>Lars Wegedal (s)</i>
<i>Edmund Joensen (sb)</i>	

Tidigare nummer:
A 1441/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 08-00183-21

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

**Rek. 27/2008/næring
D 2009**

Tidligere nummer:
B 250/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

J.nr. 08-00284-18

Program for arbejdslivsområdet 2009-2012

1. Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at gennemføre Ministerrådsforslag om samarbejdsprogram på arbejdslivsområdet 2009-2012

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Nordisk Ministerråd noterer med tilfredshed, at Næringsudvalget finder samarbejdsprogrammets overordnede målsætninger aktuelle og af stor betydning, og at udvalget rekommanderer, at samarbejdsprogrammet gennemføres.

1) Næringsudvalget peger på, at samarbejdsprogrammet bærer præg af, at det hovedsageligt udgør sektorens overordnede visionsramme, og at de konkrete målsætninger og fokusfelter ikke er fulgt op af konkretisering af tiltag på områderne.

Nordisk Ministerråd har med udformningen af samarbejdsprogrammet netop alene ønsket at fastlægge de overordnede rammer for det nordiske samarbejde på arbejdslivsområdet de kommende fire år med det formål at sikre programmets relevans og aktualitet i hele perioden. Hensigten er, at programmets mål årligt skal konkretiseres gennem beslutninger i MR-A, EK-A og de faste udvalg.

MR-A har således på sit møde i oktober 2008 tilsluttet sig EK-As ønske om at udvikle konkrete samarbejdsprojekter med følgende globaliseringsmaer:

- Nordisk samarbejde om rekruttering af udenlandsk arbejdskraft/migration
- Udfordringerne for de nordiske arbejdsmarkeds- og aftalesystemer som følge af arbejdskraftens og tjenesteydelsernes frie bevægelighed
- Globaliseringens konsekvenser for fremtidens arbejdskraft og kvalifikationsbehovene i Norden

- Globaliseringens sociale dimension (arbejdstagerrettigheder og arbejdsmiljø i en global økonomi)

Endvidere har MR-A i oktober 2008 peget på problemstillinger knyttet til de demografipolitiske og integrationspolitiske udfordringer, som MR-A anmodede EK-A og udvalgene om at arbejde videre med.

Samarbejdsprogrammet mål og den konkretisering af tiltag på områderne, som MR-A og EK-A har besluttet, vil først og fremmest blive udmøntet af de faste udvalg, som gennem deres årlige virksomhedsplaner nærmere fastlægger, hvordan de faste udvalg vil gribe arbejdet an det pågældende år. NMRS kan fremsende disse virksomhedsplaner til Næringsudvalget ved en konkret anmodning herom.

2) Næringsudvalget peger også på, at problematikken med frafald fra uddannelserne og dermed ungdomsarbejdsløshed er vigtig at være opmærksom på, og at videreuddannelse og kompetenceudvikling er forudsætninger for de nordiske landes innovations- og konkurrenceevne.

Nordisk Ministerråd er meget opmærksom på behovet for at styrke koblingen mellem udbuddet af ungdoms- og videreuddannelses tilbud og efterspørgslen efter kvalifikationer på arbejdsmarkedet.

I samarbejdsprogrammet er et vigtigt mål da også at fremme livslang læring målrettet arbejdsmarkedets behov. Man ønsker her at sætte fokus på, hvordan man bedst muligt udvikler arbejdskraftens almene og faglige ressourcer i tæt kobling med efterspørgselssiden med henblik på at sikre, at arbejdsstyrken til stadighed har de kvalifikationer, som det private og offentlige arbejdsmarked har brug for.

3) Næringsudvalget peger endvidere på, at de nordiske lande bør fokusere på at inddrage de ressourcer, som ligger blandt indvandrere i landene.

Nordisk Ministerråd er fuldt ud opmærksom på den relativt store arbejdskraftressource, som findes blandt indvandrere i de nordiske lande.

Under samarbejdsprogrammets mål om mobilisering af så stor en del af de interne arbejdskraftressourcer som muligt fremgår det da også, at der bl.a. vil blive sat fokus på at få grupper med svagere forankring på arbejdsmarkedet, herunder personer med indvandrerbaggrund, bedre integreret på arbejdsmarkedet.

Under samarbejdsprogrammets mål om fremme af ligestilling og ligebehandling på arbejdsmarkedet fremgår det endvidere, at der bl.a. vil blive sat fokus på at bekæmpe diskrimination og uacceptable forskelle i arbejdsvilkår og arbejdsmiljø over for udsatte grupper på arbejdsmarkedet, herunder personer med indvandrerbaggrund, og på at fremme indvandreteres lige muligheder for at avancere i arbejdslivet generelt.

4) Næringsudvalget peger endelig på, at arbejdsmiljøspørgsmål ikke kun drejer sig om de ydre rammer i forbindelse med arbejdet, og at det psykiske aspekt af arbejdsmiljøet ikke bliver behandlet i samarbejdsprogram, hvilket Næringsudvalget finder beklageligt.

Nordisk Ministerråd er helt enig i, at arbejdsmiljøspørgsmål ikke kun drejer sig om de ydre rammer i forbindelse med arbejdet.

Under samarbejdsprogrammets mål om fremme af et arbejdsmiljø som styrker velfærd, inklusion og produktivitet fremgår det da også, at der vil blive sat fokus på at udvikle og forbedre de fysiske, psykiske og sociale forhold på arbejdspladserne med henblik på at forbedre sundhed og velfærd i arbejdet. Det fremgår endvidere, at målsætningen er et arbejdsliv,

Nordisk Råd

**Rek. 27/2008/næring
D 2009**

Tidligere nummer:
B 250/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

J.nr. 08-00284-18

som er sundhedsfremmende, attraktivt, motiverende og dermed inkluderende. Under samarbejdsprogrammets mål om at styrke en bæredygtig anvendelse af den enkelte arbejdstagers ressourcer fremgår det endelig, at der vil blive sat fokus på at arbejds- og privatliv kan kombineres positivt i forskellige livsfaser, så stress, sygefravær, nedslidning og udstødning modvirkes.

Det skal bemærkes, at de konkrete tiltag på ovennævnte områder vedtages og gennemføres nationalt. Det nordiske samarbejde om disse spørgsmål har til formål at drage nytte af hinandens erfaringer, bidrage til dette arbejde med analyser og udvikle anbefalinger til landenes ansvarlige myndigheder på de pågældende områder.

Nordisk Ministerråd anser for sin del, at rekommandationen kan afskrives.

3. Näringsutskottets betänkande

Näringsutskottet noterar att Nordiska ministerrådet i sitt arbetsprogram lägger fast de överordnade ramarna för samarbetet inom arbetslivsområdet och att arbetet ska konkretiseras av ämbetsmannakommittén och ministerrådet för arbetsmarknadsfrågor med samarbetsprojekt.

Utskottet anser att de teman som ministerrådet föreslår är relevanta och ligger i linje med de önskemål som rådet tidigare har framfört. Ett samarbete om rekrytering av utländsk arbetskraft och de gemensamma utmaningar som de nordiska ländernas arbetsmarknader står inför till följd av ökad rörlighet av arbetskraften, globaliseringen, åldrande befolkning, etc. Ett samarbete på nordiskt plan ger länderna en viktig plattform för utbyte av erfarenheter och kompetenser för att möta dessa utmaningar. De nordiska länderna kan genom ett tätt samarbete bidra till att uppnå ländernas mål om en ökad flexibel arbetskraftstyrka med en god omställningsvilja och att främja välfärden i de enskilda länderna.

Arbetsmarknaderna i de nordiska länderna har många gemensamma drag. Bl.a. regleras lön- och arbetsvillkor i stor utsträckning genom avtal mellan arbetsmarknadens parter som även är djupt involverade i lagstiftningsarbetet på arbetsmarknadsområdet. Utskottet menar att den nordiska arbetsmarknadsmodellen är starkt bidragande i utvecklingen av de nordiska välfärdsstaterna och en gemensam nordisk arbetsmarknad som vi via våra gemensamma grundläggande värderingar måste fortsätta värna om. Det samarbetsprogram som ministerrådet presenterat för år 2009 – 2012 är en god grund för detta gemensamma arbete.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 27/2008/näring för rådets del är *slutbehandlad*.

Mariehamn den 30 september 2009

<i>Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), formand</i>	<i>Bjarne Kallis (kd) Thore A. Nistad (FrP)</i>
<i>Ole Vagn Christensen (S)</i>	<i>Lauri Oinonen (cent)</i>
<i>Sigrun Eng (A)</i>	<i>Lyly Rajala (saml), næstformand</i>
<i>Billy Gustafsson (s)</i>	<i>Janne Seurujärvi (cent)</i>
<i>Illugi Gunnarsson (Sj.)</i>	<i>Stefan Tornberg (c)</i>
<i>May Elisabeth Hansen (SV)</i>	<i>Lars Wegendal (s)</i>
<i>Edmund Joensen (sb)</i>	

Nordisk Råd

Rek. 27/2008/näring
D 2009

Tidligere nummer:
B 250/näring

Behandles i:
Næringsudvalget

J.nr. 08-00284-18

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

**Rek. 28/2008/næring
D 2009**

Tidligere nummer:
B 260/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

J.nr. 08-00211-21

Samarbetsprogram om regionalpolitik

1. Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at gennemføre ministerrådsforslag om samarbejdsprogram om regionalpolitik 2009-2012

2. Nordiska ministerrådets meddelande

Nordisk Ministerråd har igangsat gennemførelse af samarbejdsprogram om regionalpolitik 2009-2012 og noterer sig at Nordisk Råds synspunkter passer godt ind i temaet om demografiske udfordringer.

Nordiska ministerrådet anser att framställningen kan avskrivas.

3. Näringsutskottets betänkande

Näringsutskottet anser det positivt att ministerrådet och rådet har en gemensam syn på utvecklingen inom det regionalpolitiska området i Norden, speciellt när det gäller den demografiska utvecklingen och utmaningen som ligger i att hantera en ökad mångfald i vår region.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Næringsudvalget

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser
att Rek. 28/2008/næring för rådets del är *slutbehandlad*

Mariehamn den 30.september 2009

<i>Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), formand</i>	<i>Bjarne Kallis (kd) Thore A. Nistad (FrP)</i>
<i>Ole Vagn Christensen (S)</i>	<i>Lauri Oinonen (cent)</i>
<i>Sigrun Eng (A)</i>	<i>Lyly Rajala (saml), næstformand</i>
<i>Billy Gustafsson (s)</i>	<i>Janne Seurujärvi (cent)</i>
<i>Illugi Gunnarsson (Sj.)</i>	<i>Stefan Tornberg (c)</i>
<i>May Elisabeth Hansen (SV)</i>	<i>Lars Wegendal (s)</i>
<i>Edmund Joensen (sb)</i>	

Nordisk Råd

**Rek. 28/2008/næring
D 2009**

Tidligere nummer:
B 260/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

J.nr. 08-00211-21

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek.
***29/2008/medborger**
D 2009

Tidligere nummer:
A 1453/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00215-34

Styrkelse af det nordiske lovsamarbejde

1. Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at styrke samarbejdet i forberedelsen af de nationale positioner forud for fastlæggelsen af europæiske og internationale beslutninger, og at koordinere de nationale implementeringer af de europæiske og internationale regler

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Att sträva efter enhetliga bestämmelser i Norden utgör en grundläggande del i Nordiska ministerrådets verksamhet och i det nordiska samarbetet i stort, både historiskt sett och i nutid. Detta kommer bl.a. till uttryck i de inledande bestämmelserna i Helsingforsavtalet (jfr artikel 4-6). Även den sektor som har huvudansvaret för samarbetet i lagstiftningsfrågor (Ministerrådet för lagsamarbetet – MR-Lag) har denna sak som huvuduppgift i sitt samlingsprogram.

Genom de nordiska ländernas medlemskap i Europeiska Unionen respektive anslutning till EES-avtalet har dock förutsättningarna för lagstiftnings-samarbetet till viss del förändrat sig. Föregående års ordförandeskap, Sverige, uppmärksammade denna fråga särskilt i sitt ordförandeskapsprogram.

I syfte att tydliggöra och sprida den modell för lagstiftnings-samarbete som sker mellan de nordiska ländernas justitiedepartement till andra sektorer inom det nordiska samarbetet, upprättades det inom ministerrådet hösten 2008 en särskild promemoria – "Nordiskt lagstiftnings-samaråd vid genomförande av gemenskapsrättakter". Avsikten är att denna promemoria skall spridas inom de nordiska ländernas regeringskanslier.

Promemorian lyder i sin helhet som följer:

"I programmet för Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet år 2008 sägs följande på s. 26:

När EU- och EES-rättsakter genomförs i de nordiska ländernas nationella rättsordningar är det angeläget att detta sker på ett sätt som både skapar och vidmakthåller nordisk rättslikhet. I detta syfte bedrivs sedan flera år ett effektivt lagstiftningssamarbete mellan främst de nordiska ländernas justitiedepartement. Detta samarbete ska ytterligare främjas och spridas under det svenska ordförandeskapet. Även samordning och informationsutbyte under förhandlingsarbetet ska främjas.

Det citerade avsnittet togs in i ordförandeskapsprogrammet i ett försök att till andra berörda sektorer av det nordiska regeringssamarbetet sprida en typ av lagstiftningssamråd som i vissa fall tillämpas på främst justitiesektorn.

Till ett första uppfyllande av ambitionen översänds denna promemoria, som tagits fram inom justitiesektorns ämbetsmannakommitté (Nordiska ämbetsmannakommittén för lagstiftningsfrågor). I promemorian lämnas en kort beskrivning av hur lagstiftningssamrådet aktualiseras och går till. Sedan promemorian spritts till samtliga departement/ministerier i de nordiska länderna, avser justitiesektorns företrädare att i sina respektive länder följa upp hur just denna form av nordiskt lagstiftningssamråd bäst kan främjas och utvecklas på regeringssamarbetets samtliga berörda sektorer. I det sammanhanget är det avsett att frågan om samordning och informationsutbyte under själva förhandlingsarbetet också ska uppmärksammas.

När och hur aktualiseras lagstiftningssamrådet?

Av naturliga skäl aktualiseras nordiskt lagstiftningssamråd vid genomförande av gemenskapsrättsakter främst i fråga om sådana rättsakter som samtliga nordiska länder är förpliktade att genomföra och följa. I praktiken blir det alltså fråga om sådana rättsakter som omfattas också av EES-avtalet. Men även för sådant som faller utanför EES kan det ibland tänkas ett brett nordiskt samråd på genomförandestadiet. Det kan komma i fråga när Island och Norge i ett enskilt fall på frivillig väg vill anpassa sina rättsordningar till vad som beslutats i EU.

Vidare kommer lagstiftningssamråd av detta slag främst i fråga när det gäller rättsakter som vid sitt genomförande lämnar visst handlingsutrymme för de nationella lagstiftarna. I praktiken blir det därför oftast aktuellt att samråda i anledning av genomförandet av direktiv. Någon gång har dock samråd förekommit även i fråga om den kompletterande lagstiftning som kan behövas för att förordningar ska fungera på ett tillfredsställande sätt. Ofta – men inte alltid – sker samrådet på sådana rättsområden där de nordiska länderna har en viss gemensam lagstiftningshistoria.

Samrådet initieras oftast på informella vägar och på tjänstemannanivå, vilket förutsätter en medvetenhet på den nivån om nyttan med samrådet. Frågan om lagstiftningssamråd vid genomförandet av en viss gemenskapsrättsakt kan också uppmärksammas i någon av de stående samrådsgrupper som finns på bl.a. familjerättens, straffrättens, upphovsrättens, sjörättens och associationsrättens områden. Slutligen företar ämbetsmannakommittén med jämna mellanrum en noggrann genomgång av planerat eller pågående lagstiftningsarbete för att identifiera i vilka genomförandefall ett samråd bör ske.

Hur går lagstiftningssamrådet till?

Beroende på omständigheterna sker samrådet ibland i en särskilt tillkallad grupp och ibland inom någon av de stående samrådsgrupper som alltså finns för vissa rättsområden (se ovan). Under en serie möten sker en

Nordisk Råd

**Rek.
*29/2008/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1453/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00215-34

grundlig genomgång av rättsakten och förs diskussioner om sådana frågor och problem som kan uppkomma när den ska genomföras eller anpassas till nationell rätt. Verksamheten pågår så länge länderna anser att det är påkallat. Diskussionen och slutsatserna vid mötena dokumenteras efter behov.

Arbetet syftar inte till att samma lagstiftningslösningar med nödvändighet ska väljas av samtliga nordiska länder. Väl så viktigt är att försöka nå en samsyn om hur rättsakten bör tolkas i olika avseenden. I det fortsatta nationella lagstiftningsarbetet är det av stort värde att kunna redovisa att en sådan samsyn föreligger.

Ordförandeskapet vid mötena växlar, beroende på vilket land som för tillfället är värd för mötet. Varje land står sina egna kostnader i anledning av samarbetet. Finansiering via Nordiska ministerrådet förekommer inte."

Innehållet i denna promemoria är nu på väg att spridas runt om i de nordiska ländernas regeringskanslier.

Lagstiftningsarbetet i EU-relaterade frågor är som framkommit särskilt uppmärksammat av Nordiska ministerrådet och det pågår ett aktivt arbete med att stärka samarbetet inom detta område. Den aktuella promemorian kommer som anges att följas upp och vid behov kan det komma att vidtas ytterligare åtgärder för att stärka lagstiftningsarbetet i EU-frågor. I uppföljningsarbetet kommer som omnämns i promemorian även frågan om samordning och informationsutbyte under själva förhandlingsarbetet att uppmärksammas.

Förhandling om och genomförande av regler från andra internationella fora är förhållandevis få i relation till de regler som genereras inom EU-systemet. Det föreligger därför enligt ministerrådets bedömning inte någon anledning till att införa något särskilt förfarande för denna typ av regler. I praxis följer beredningsprocessen i förhållande till dessa fora i stort den modell som beskrivs i den nämnda promemorian.

Nordiska ministerrådet anser att framställningen kan avskrivas.

3. Utvalgets betenkning

Medborger- og Forbrugerudvalget noterer med tilfredshed, at Ministerrådets formandskab i efteråret 2008 har oprettet et særligt promemoria "Nordiskt lagstifningssamaråd vid genomförande av gemenskapsrättakter" med henblik på at styrke lovsamarbejdet i Norden. Det noteres også med glæde, at promemoret er sendt til samtlige departementer og ministerier og ikke blot til Justitsdepartementerne.

Medborger- og Forbrugerudvalget ser nu frem til at promemoret bliver gennemført i praksis og vil derfor afvente en ny meddelelse om dette til næste år.

Nordisk Råd

**Rek.
*29/2008/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1453/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00215-34

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,
at Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. *29/2008/medborger til
efterretning og afventer ny meddelelse til næste år.

Nordisk Råd

Mariehamn den 30. september 2009

Hanne Agersnap (SF)

Henrik Brodersen (DF)

Kari Lise Holmberg (H)

Ulla Karvo (saml)

Anne Margrethe Larsen (V)

Elina Linna (v)

Jørgen Lundsgaard (KF)

Torny Pedersen (A)

Henrik Dam Kristensen (S), næst-
formand

Maria Stenberg (s)

Hans Wallmark (m)

Rek.
***29/2008/medborger**
D 2009

Tidligere nummer:
A 1453/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00215-34

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. 30/2008/medborgar
D 2009**Tidigare nummer:
A 1422/medborgarBehandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 07-00310-33

Nordisk kraftsamling kring gränsöverskridande otrygghet

1. Rekommendation

Rekommendationen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att främja, utveckla och skapa möjligheter för att förstärka, utveckla och samordna polisens möjligheter att arbeta över gränserna i Norden

at indgå en samarbetsaftale mellem politimyndighederne i de nordiske lande med henblik på at opnå en bedre udnyttelse af de materielle ressourcer og mandskab. Samarbejdsaftalen skal desuden sikre medarbejdernes rettigheder ved samtjeneste eller andre former for udveksling af medarbejdere

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Frågor om polissamarbete i Norden är en sak som Nordiska ministerrådet arbetar aktivt med. Det nordiska polissamarbetet har en lång tradition och fungerar i flera avseenden väl, inte minst på grund av vår språk- och värdegemenskap. Lagstiftningstraditionerna är likartade liksom lagstiftningens materiella innehåll. Förutsättningarna för att åstadkomma ett effektivt samarbete inom Norden är därför bättre än för många andra länder.

Gränsöverskridande samarbete mellan polismyndigheterna är dock inte enbart en fråga som det arbetas med inom Norden. Mellan sju europeiska länder ingicks år 2005 det s.k. Prümfördraget. I fördraget finns bestämmelser om en form av gränsöverskridande polissamarbete som består i att de berörda ländernas tjänstemän på vissa villkor tillåts arbeta i varandras länder genom att ingå i gemensamma patruller och andra gemensamma insatser. Inom Europeiska unionen befinner man sig nu i slutfasen av ett arbete som syftar till att integrera vissa delar av Prümfördraget i unionens regelverk. Detta avses ske genom ett beslut av rådet om ett fördjupat

gränsöverskridande samarbete särskilt för bekämpning av terrorism och gränsöverskridande brottslighet (ofta benämnt Prümrådsbeslutet).

Mot den ovan tecknade bakgrunden tillsatte Nordiska ministerrådet (Ämbetsmannakommittén för lagstiftningssamarbete) den 29 april 2008 en arbetsgrupp med uppgift att kartlägga ländernas behov och intresse av samt förutsättningar för att få till stånd en ordning för s.k. polisiär sam-tjänstgöring i Norden. I arbetsgruppen har ingått representanter för ländernas justitiedepartement och polisorganisationer.

Arbetsgruppen överlämnade den 18 december 2008 sin rapport med förslag på hur nordisk polisiär sam-tjänstgöring skulle kunna genomföras. I rapporten finns också ett förslag till avtal om sådan sam-tjänstgöring i Norden.

I rapportens sammanfattning anför arbetsgruppen bl.a. följande.

”Med sam-tjänstgöring menas att poliser från två eller flera länder tillsammans på endera lands territorium bedriver polistjänst för att upprätthålla den allmänna ordningen och säkerheten eller för att upptäcka eller förebygga brott eller brottslig verksamhet.

Arbetsgruppen har kunnat konstatera att det finns flera fördelar med nordisk polisiär sam-tjänstgöring. Särskilt för polismyndigheter som har en geografisk gräns mot ett annat nordiskt land är det angeläget att det gränsöverskridande samarbetet kan utvecklas. Sam-tjänstgöring kan utnyttjas exempelvis vid stora idrottsevenemang, konserter och marknader. Om poliser från ett grannland kan finnas på plats vid sådana tillfällen underlättas kommunikationen och informationsutbytet med det landet. Det finns även geografiska områden där överenskommelser om löpande samarbete under en längre tidsperiod är att föredra.

Gruppen har emellertid också uppmärksammat ett antal faktorer som kan kräva särskilda överväganden inför ingåendet av ett avtal. Detta gäller i första hand frågor om hantering av vapen, arbetsrättsliga aspekter, befogenhet att utöva tvång, utbildning och språkskillnader.

Två avtalsmodeller har övervägts. Ett ramavtal som förutsätter separata bilaterala avtal mellan länderna alternativt ett avtal som täcker samtliga länders behov av övergripande reglering. Arbetsgruppen föreslår i rapporten ett avtal likt den sistnämnda modellen. Ett sådant avtal ska inte påverka redan befintliga avtal eller överenskommelser mellan de nordiska länderna eller mellan ett nordiskt land och något annat land. Bedömningen är att polisiär sam-tjänstgöring kräver anpassning av nationell lagstiftning i samtliga avtalslutande länder oavsett vilken avtalsform som väljs. Arbetsgruppen bedömer dock att de ändringar som krävs bör vara av sådan art att de är möjliga att genomföra för att förverkliga det efterfrågade utökade polisära samarbetet över de nordiska gränserna.”

I fråga om avtalsförslaget kan särskilt nämnas att det bl.a. innehåller en bestämmelse om att det, innan sam-tjänstgöring påbörjas, skall ingås särskilda överenskommelser mellan behöriga nationella myndigheterna om sam-tjänstgöringens syfte och omfattning i tid och rum. I en sådan överenskommelse kan även särskilt regleras vilka befogenheter deltagande tjänstemän ska ha. (artikel 3). I övrigt innehåller avtalsförslaget bl.a. bestämmelser om ledning och befogenheter, uniform och utrustning, utbildning, personalansvar, straffrättslig ställning, disciplinansvar samt förhållandet till andra avtal och överenskommelser.

Nordiska ministerrådet hänvisar i övrigt till vad som anförts i denna rapport, se:

Nordiska rådet

**Rek. 30/2008/medborgar
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1422/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 07-00310-33

www.norden.org/lagstift/sk/Rapport%20-%20nordisk%20polisi%C3%A4r%20samtj%C3%A4nstg%C3%B6ring.pdf

Rapporten har sänts ut på nationell remiss (höring) under våren 2009 och den kommer härefter att beredas vidare inom ministerrådet, bl.a. på de nordiska justitieministrarnas möte i slutet av juni i år.

Den aktuella rapporten och dess förslag upptar som framkommit de frågeställningar som Nordiska rådets rekommendation omfattar.

Nordiska ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

3. Utvalgets betenkning

Medborger- och Forbrugerudvalget er tilfreds med, at Ministerrådet arbejder aktivt indenfor det nordiske politisamarbejde. Den aktuelle rapport "Samtjänstgöring mellan nordisk polispersonal" behandlar på et sagligt højt niveau netop de emner, som Rek. 30/2008/medborgar beskæftiger sig med. Rapporten kan nu ligge til grund for de fremtidige forhandlinger og beslutninger blandt det grænseoverskridende samarbejde mellem politimyndigheder og organisationer ligesom den behandles i Ministerrådet.

Ministerrådet har på sit møde den 29. juni 2009 bakket op om rapporten og opfordret landene til at igangsætte en proces med henblik på at udrede behovet for lovændringer for at kunne indgå en aftale om nordisk polisær samtjeneste.

Medborger- og Forbrugerudvalget er på den baggrund tilfredse med den opfølgning og det arbejde Ministerrådet har gjort eller er i færd med. På den baggrund ønsker Medborger- og Forbrugerudvalget at afskrive Rek. 30/2008/medborgar.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Medborgar- och konsumentutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 30/2008/medborgar för rådets del är *slutbehandlad*

Mariehamn 30 september 2009

Hanne Agersnap (SF)

Henrik Brodersen (DF)

Kari Lise Holmberg (H)

Ulla Karvo (samI)

Anne Margrethe Larsen (V)

Elina Linna (v)

Jørgen Lundsgaard (KF)

Torny Pedersen (A)

Henrik Dam Kristensen (S), næstformand

Maria Stenberg (s)

Hans Wallmark (m)

Nordiska rådet

Rek. 30/2008/medborgar D 2009

Tidigare nummer:
A 1422/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 07-00310-33

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

**Rek. *31/2008/kultur
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1436/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 08-00168-22

Fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer

1. Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at afsætte de fornødne ressourcer til, at der kan iværksættes et forskningsprojekt i de nordiske lande senest i 2009, der med udgangspunkt i både kvantitative og kvalitative data (forskning i undervisnings- og klasserumspraksis) undersøger, hvilke former for praksis i de nordiske landes grundskoler og ungdomsuddannelser, der fører til at eleverne (med særlig fokus på tosprogede og læsesvage elever) tilegner sig de nødvendige færdigheder og kvalifikationer, der skal til for at kunne gennemføre en kompetencegivende uddannelse. Projektet skal give både fagligt pædagogiske og politiske anbefalinger til, hvordan gennemførelsesprocenten på de kompetencegivende uddannelser højnes væsentligt, og til hvordan restgruppen reduceres væsentligt

at de nordiske landes undervisningsministre sætter fokus på, hvordan de nordiske lande kan lære af hinanden på uddannelsesområdet for at løse udfordringerne omkring restgruppeproblematikken og frafald på ungdomsuddannelserne

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordisk Ministerråd har taget initiativ til tre projekter med relevans for fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer:

1. Frafald i de nordiske uddannelsessystemer med fokus på ungdomsuddannelsen.

2. Studium af rekrutteringsproblematikken i de nordiske læreruddannelser.
3. Mulighedsstudie om et nordisk uddannelsesforsknings- og formidlingsinitiativ.

Ad. 1. Frafald i de nordiske uddannelsessystemer

Nordisk Ministerråd udlyste den 13. marts 2009 et studie om frafald i de nordiske uddannelsessystemer med fokus på ungdomsuddannelserne. Opdraget har en budgetramme på 500.000 DKK.

Hovedformål er at give en statusoversigt over forskning om frafald i de nordiske uddannelsessystemer med fokus på ungdomsuddannelserne, herunder både studieforberedende og arbejdslivsforberedende programmer, på de vigtigste resultater fra denne forskning. Desuden skal centrale politiske initiativer og satsninger for at forebygge frafald kortlægges, samt de tiltag som anses som mest vellykkede med hensyn til forebyggelse af frafald i de nordiske lande og selvstyrende områder.

På baggrund af undersøgelsen er der lagt op til at forskerne kan foreslå en eventuel opfølgning, for eksempel i form af yderligere kundskabsindhentning eller nye tiltag/initiativer, som kan tages på nationalt og/eller nordisk niveau, og som kan give en klar merværdi for landene og de selvstyrende områder.

Studiet er en del af globaliseringsprojektet "En god oplæring for ungdom og voksne" der har som mål, "å få flere ungdommer enn i dag til å fullføre en utdanning etter grunnskolen, samt å få økt nordisk viten om hvordan lese- og skriveundervisningen for voksne tilrettelegges best mulig." Et delmål med projektet er at sikre erfaringsudveksling mellem landene for at løse fælles udfordringer knyttet til restgruppeproblematik og frafald.

Tidligere er blandt andet rapporten "Ungdomars väg från skola till arbetsliv – Nordiska erfarenheter" TemaNorden 2008:584 ISBN: 978-92-893-1750-4 publiceret indenfor projektet. Et deltema i rapporten er frafald og elevgennemstrømning i de nordiske lande. Resultaterne fra rapporten blev også diskuteret på en nordisk konference "Från yrkesutbildning till arbetsliv – ett nordisk perspektiv" arrangeret af det svenske formandskab i Nordisk Ministerråd i Lund den 18. november 2008.

På baggrund af sidstnævnte studium blev der også gennemført en temadiskussion på MR-U 2/08 (de nordiske undervisnings- og forskningsministre) den 28. oktober 2008 om overgangen fra skole til arbejdsliv og frafald.

Ad. 2. Studium af rekrutteringsproblematikken i de nordiske læreruddannelser

Rapporten Komparativt studium af de nordiske læreruddannelser blev publiceret den 16. februar 2009. Studiet som danner baggrund for rapporten, er en deskriptiv undersøgelse af ligheder og forskelle i de måder de nordiske lande har konstrueret deres læreruddannelser.

Som opfølgning af rapporten udlyste Nordisk Ministerråd den 11. marts 2009 et studium af rekrutteringsproblematikken i de nordiske læreruddannelser. Opdraget har en budgetramme på DKK 400.000.

Hovedformålet med studiet af rekrutteringsproblematikken er at søge afklaring på årsager vedrørende forskelle mellem rekrutteringen til den finske læreruddannelse og de andre nordiske læreruddannelser. Herunder læreruddannelsens anderledeshed i forhold til attraktivitet, organisering og efterfølgende job-betingelser, samt lærerjobbets anderledeshed i forhold til andre faktorer som fx status. Disse forhold kan også ses i sammenhæng med forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes

Nordisk Råd

**Rek. *31/2008/kultur
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1436/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 08-00168-22

uddannelsessystemer, fordi lavt indgangsniveau, rekruttering og højt frafald kan have en vis sammenhæng.

Ad. 3. Mulighedsstudie om et nordisk uddannelsesforsknings- og formidlingsinitiativ

Nordisk Ministerråd udlyste den 11. marts 2009 et mulighedsstudie om et nordisk uddannelsesforsknings- og formidlingsinitiativ. Opdraget har en budgetramme på DKK 550.000.

Hovedformålet med studiet er at indsamle en mere generel viden om forskningen på uddannelsesfeltet i Norden, for dermed at kunne vurdere grundlaget for en større satsning indenfor et område, som anses at være af stor betydning, såvel nationalt som i nordisk sammenhæng.

Det er desuden et mål, at identificere landenes forskningsfinansierende miljøer (herunder midler, programmer og fokus), landenes fagmiljøer og den forskning der er gjort på feltet, hvorfor der vil kunne peges på styrker og svagheder indenfor det nordiske uddannelsessystem. En identificering som på sigt kan være vigtig for opretholdelsen af den nordiske fortrinsstilling med hensyn til uddannelse.

På baggrund af et mulighedsstudie om et nordisk uddannelsesforsknings- og formidlingsinitiativ vil der kunne peges på forskningsområder, der kan egne sig til fælles nordisk forskningsindsats. Herunder vil videre undersøgelser af frafaldsproblematikken naturligt kunne indgå i porteføljen.

Når der foreligger resultater fra ovenstående studier, vil Nordisk Ministerråd vurdere, om der er behov for yderligere initiativer for at løse landenes fælles udfordringer i forbindelse med restgruppeproblematikken og frafald. På baggrund af de studier der nu er igangsat, anser Nordisk Ministerråd hermed, at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betenkning

Kultur- og Uddannelsesudvalget noterer sig Nordisk Ministerråds meddelelse over Rek. *31/2008/kultur om fællesnordisk forskning om frafald og rest-grupper i de nordiske landes uddannelsessystemer.

Nordisk Ministerråd vil i 2009 gennemføre et studie om frafald i de nordiske uddannelsessystemer med fokus på videregående oplæring, dvs. ungdomsuddannelserne. Opdraget har en budgetramme på DKK 500.000, heraf kan indtil DKK 90.000 anvendes til dækning af udgifter til trykning og administration samt oversættelse af finsk og islandsk materiale til skandinavisk hvis der er behov for det.

Ministerrådet har sendt opdraget til en række analyseinstitutioner i Norden, og det er besluttet, hvilke institutioner, herunder Nifu Step, der skal forestå opgaverne.

Studiet skal være gennemført ultimo 2009, hvorefter konklusionerne vil blive drøftet i den Nordiske rådgivningsgruppe for Skolesamarbejde (NNS) med henblik på at rådgivningsgruppen formulerer en række policy-anbefalinger på baggrund af studiets konklusioner.

Der er tale om 500.000 DKK til en kortlægning af eksisterende forskning om frafald. Dvs. at kriterierne fra udvalgets betænkning angående forskning i frafald på ungdomsuddannelserne på ingen måde er opfyldt, da der ikke er tale om ny forskning og altså heller ikke et kvalitativt/komparativt studie eller et studie med særlig fokus på viden om frafald og tosprogede/indvandrere.

Nordisk Råd

**Rek. *31/2008/kultur
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1436/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 08-00168-22

I forhold til uddannelsesindsatsen og frafald på ungdomsuddannelserne, hvor Ministerrådet har igangsat en række kortlægninger af eksisterende viden på området har Kultur- og Uddannelsesudvalget et ønske til videre handling. Nordisk Råd vil henstille til, at der igangsættes en egentlig ny nordisk forskning inden for frafald med afsæt i PISA-undersøgelserne, der kan danne grundlag for fælles politisk handling i de nordiske lande. Det er udvalgets klare opfattelse, at kortlægning af eksisterende forskning på området gennem det igangværende studie om frafald ikke er tilstrækkeligt for at finde politiske løsninger. Netop på dette område er der klare komparative fordele, som kun kommer til udtryk gennem decideret fællesnordisk forskning, der kan bidrage til at angive *best practice* for løsninger af frafaldsproblematikken. Udvalget anser at den fællesnordiske forskning skal iværksættes i 2010 og afventer konkret forslag fra Ministerrådet på dette område, der imødekommer Rek. *31/2008/kultur.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget

at Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. *31/2008/kultur til efterretning og afventer ny meddelelse næste år.

Mariehamn den 30. september 2009

Ásmundur Einar Daðason (VG)
Troels Christensen (V)
Bente Dahl (RV), næstformand
Inger S. Enger (Sp)
Monica Green (s)

Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl.)
Mats Johansson (m)
Fredrik Karlström (ObS)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Gunilla Tjernberg (kd)

Nordisk Råd

**Rek. *31/2008/kultur
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1436/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 08-00168-22

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek.
32/2008/presidiet/kultur
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1429/presidiet/kultur

Behandlas i:
Presidiet och Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 07-00461-29

Ändring av stadgarna för Nordiska rådets litteraturpris

1. Rekommendation

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att revidera stadgarna för Nordiska rådets litteraturpris så att Åland ges rätt att utse egna representanter till bedömningskommittén och att delta i nomineringsprocessen på samma sätt som Färöarna och Grönland

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

De nordiska kulturministrarna har på sitt möte den 6 maj 2009 godkänt en ändring av stadgarna för Nordiska rådets litteraturpris som ger Åland rätt att utse egna representanter till bedömningskommittén och delta i nomineringsprocessen till Nordiska rådets litteraturpris på samma sätt som Färöarna, Grönland och det samiska språkområdet.

De reviderade stadgarna för litteraturpriset bifogas till detta meddelande. Ålands rätt att utse egna representanter till bedömningskommittén och att delta i nomineringsprocessen framgår av de ändringar som gjorts i paragraf 3 "Bedömningskommittén" och paragraf 5 "Nomineringsproceduren" i stadgarna.

Nordiska ministerrådet anser att framställningen kan avskrivas.

Stadgar för Nordiska rådets litteraturpris (ändringar per MR-K den 6 maj 2009). Dessa stadgar träder i kraft den x.x.2009 och upphäver bestämmelserna från 1961 med ändringar 1964, 1971, 1983, 1984, 1990 och 1996.

§ 1. Allmänna bestämmelser

Nordiska rådets litteraturpris har instiftats av de nordiska ländernas regeringar i enlighet med Nordiska rådets rekommendation nr. 1/1961.

Medel för verksamheten anvisas av Nordiska ministerrådet inom dess budget för nordiskt kulturellt samarbete.

Litteraturprisets storlek fastställs i samband med behandlingen av budgeten.

Föreliggande stadgar kan revideras efter anmodning från Nordiska rådet eller Nordiska ministerrådet.

Föreliggande stadgar och därmed Nordiska rådets litteraturpris kan upphöra att gälla efter anmodning från Nordiska rådet eller Nordiska ministerrådet.

Stadgar för Nordiska rådets litteraturpris fastställs av Nordiska ministerrådet (kulturministrarna) och Nordiska rådet.

§ 2. Det prisbelönade verket

Priset utdelas en gång om året i samband med ett arrangemang av Nordiska rådet. Det ges för ett skönlitterärt verk på ett av de nordiska ländernas språk.

Med skönlitterärt verk förstås i detta sammanhang roman, drama, dikt-, novell- eller essäsamling eller annat verk som uppfyller höga litterära och konstnärliga krav.

Vid bedömningen beaktas verk som utgivits för första gången under de två senaste åren, eller - när det gäller verk på annat språk än danska, norska eller svenska - de fyra senaste åren.

§ 3. Bedömningskommittén

Valet av det verk som skall prisbelönas företas av en bedömningskommitté, som består av 10 ordinarie medlemmar, två från vardera Danmark, Finland (en från varje språkområde), Island, Norge och Sverige, samt i förekommande fall adjungerade medlemmar från Färöarna, Grönland, Åland och det samiska språkområdet.

De ordinarie medlemmarna samt en suppleant från varje land utses av Nordiska ministerrådet för fyra år i sänder. Hälften av medlemmarna och alla suppleanter skall bytas ut efter fyra år. Ingen medlem eller suppleant kan sitta i kommittén mer än två fyraårsperioder.

Medlem och suppleant skall vara sakkunniga när det gäller det egna landets litteratur och i största möjliga utsträckning också grannländernas. Kommittén förutsätts skaffa sig information om litteraturen från de språkområden som inte är direkt representerade i kommittén, och upprätthålla kontakt med relevanta instanser inom respektive språkområde.

§ 4. Verksamhet

Kommittén väljer själv ordförande och vice ordförande.

I varje land bildar de två ordinarie medlemmarna tillsammans med suppleanten en nationell bedömningskommitté.

Bedömningskommittén är beslutsför när representanter för alla deltagande länder, och i förekommande fall när adjungerad medlem enligt punkt 5 nedan är närvarande.

Nordiska rådet

**Rek.
32/2008/presidiet/kultur
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1429/presidiet/kultur

Behandlas i:
Presidiet och Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 07-00461-29

Kommittén fattar sina beslut med enkelt flertal. Varje medlem har en röst. Vid lika röstetal avgör ordförandens röst, utom vid röstning om priset, då saken avgörs genom lottning.

Bedömningskommittén håller normalt ett möte om året. Protokoll förs vid kommitténs möten. Protokollet justeras av ordföranden.

§ 5. Nomineringsproceduren

Bedömningskommittén fattar beslut om pristagaren på grundval av förslag från de nationella kommittéerna.

Varje nationell kommitté kan föreslå högst två verk. Dock kan utöver dessa högst tio verk nomineras ytterligare ett verk på färöiska, ett på grönländska och ett på samiska samt ett verk från Åland. Nomineringen av verk på färöiska, grönländska och samiska samt det från Åland sker av respektive författarorganisation eller motsvarande instans i dessa områden.

Har verk från Färöarna, Grönland, Åland och/eller det samiska språkområdet nominerats skall en företrädare för respektive författarorganisation eller motsvarande instans adjungeras till kommittén. På så sätt adjungerad medlem deltar i kommitténs arbete på samma villkor som de ordinarie medlemmarna.

Före den 1 december skall varje nationell kommitté och författarorganisationen eller den motsvarande instansen på Färöarna, Grönland, Åland och i det samiska språkområdet sända tre exemplar av de föreslagna verken till var och en av de nationella kommittéerna och författarorganisationen på Färöarna, Grönland, Åland samt i det samiska språkområdet.

Om ett föreslaget verk inte föreligger på danska, norska eller svenska skall vederbörande nationella kommitté eller författarorganisation i Finland, på Island, Färöarna och Grönland samt i det samiska språkområdet efter samråd med sitt nationella sekretariat sörja för att det omedelbart översätts till ett av de tre nämnda språken.

Senast två veckor före den tidpunkt vid vilken priset delas ut skall kommittén meddela sitt beslut med motivering till Nordiska rådets presidium.

§ 6. Administration och ekonomi

Kommitténs sekretariat är Nordiska rådet, Sveriges delegation. Verksamhetens budgetår är kalenderåret.

Det åligger bedömningskommittén att

- fastställa budget för verksamheten, samt i samarbete med sitt sekretariat ansvara för den ekonomiska förvaltningen, samt*
- varje år till Nordiska ministerrådet avge framställning om verksamheten. Redovisning och medelsförvaltning skall ske i överensstämmelse med det nordiska reglementet för budget, ekonomiförvaltning, räkenskaper och revision samt i överensstämmelse med vad ministerrådet i övrigt bestämmer.*

3. Udvalgets betænkning

Kultur- og Uddannelsesudvalget har modtaget Nordisk Ministerråds meddelelse over Rek. 32/2008/presidiet/kultur om Ändring av stadgarna för Nordiska rådets litteraturpris.

Nordiska rådet

**Rek.
32/2008/presidiet/kultur
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1429/presidiet/kultur

Behandlas i:
Presidiet och Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 07-00461-29

Kultur- og Uddannelsesudvalget bifalder kulturministrenes beslutning om at ændre statutterne for litteraturprisen, og på baggrund af ovenstående foreslår Presidiet og Kultur- og Uddannelsesudvalget

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 32/2008/presidiet/kultur om Ändring av stadgarna för Nordiska rådets litteraturpris för rådets del är *slutbehandlad*.

Mariehamn den 30. september 2009

Ásmundur Einar Daðason (VG)
Troels Christensen (V)
Bente Dahl (RV), næstformand
Inger S. Enger (Sp)
Monica Green (s)

Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl.)
Mats Johansson (m)
Fredrik Karlström (ObS)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Gunilla Tjernberg (kd)

Nordiska rådet

Rek.
32/2008/presidiet/kultur
D 2009

Tidigare nummer:
A 1429/presidiet/kultur

Behandlas i:
Presidiet och Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 07-00461-29

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. 33/2008/presidiet
D 2009**

Tidigare nummer:
B 252/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00293-20

Nordisk Ministerråds planer og budget for 2009

1. Rekommendation

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

- 1) att öka anslaget för 1-2205-2 Nordisk kulturfond med 1.000.000 DKK
- 2) att öka anslaget för 1-2203-1 för Dispositionsmedel kultur med 1.000.000 DKK.
- 3) att inom ramen för 1-2203-1 Dispositionsmedel kultur öronmärka 1.000.000 DKK för Orkester Norden och 500.000 DKK för den nordiska biblioteksveckan.
- 4) att skapa en ny budgetpost 5-2085-1 Globaliseringspuljen för kulturprojekt med en ram på 2.000.000 DKK för globaliseringsinitiativ på kulturområdet
- 5) att inom anslaget för 2-4110-1 Projektmedel – Arbejdsmarked og miljø öronmärka 139.000 DKK för Nordjobb projektet
- 6) att minska anslaget för 5-0445-1 Formandskabspuljen med 500.000 DKK
- 7) att minska anslaget för 6-0820-1 Kundskab- og netverk med 500.000 DKK
- 8) att minska anslaget för 6-0910-1 Politiske initiativer med 200.000 DKK
- 9) att minska anslaget för 6-0980-1 Partnerskab og gränseregionalt samarbejde med 300.000 DKK
- 10) att minska anslaget för 5-0460-1 Holdbart Norden med 500.000 DKK

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Der var i efteråret 2008 drøftelser mellem Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd om Ministerrådets budget for 2009. Mellem parterne blev der opnået kompromis om en aftale som indeholder følgende elementer:

Ændringer på budgetposter i Ministerrådets budget 2009 (se fig. 1)

Der tilføres 1.000 TDKK til dispositionsmidler på Kultur (budgetpost 1-2203-1). Der gives 1 MDKK til Orkester Norden og 500 TDKK til Skumringstimen til en etårig bevilling. Midlerne udbetales, når ansøgning er godkendt af EK-K. Budgetposten tilføres netto 1.000 TDKK, som skyldes at Kulturministrene finansierer 500 TDKK af ovenstående budgetforøgelse.

Kulturfonden tilføres 1 MDKK (budgetpost 1-2205-1).

De 2.000 TDKK på hhv. Kulturs dispositionsmidler og Kulturfonden finansieres dels med 1.000 TDKK fra Nabopolitikområdet, og dels med 500 TDKK fra såvel Formandskabspuljen som Holdbart Norden.

Øremærkning til Nordjobb

Kompromisforslaget indebærer derudover, at der foretages en betinget øremærkning på 139 TDKK til Nordjobb under MR-As projektmidler, således at de 139 TDKK tilføres Nordjobb, hvis der skabes ligeså mange arbejdspladser som i 2008.

Midler til globaliseringsaktiviteter på Kultur

Ligeledes indeholder kompromisforslaget et forslag om, at der ydes 2.000 TDKK til globaliseringsinitiativer på Kulturområdet.

Som følge af beslutningen om at yde en ramme på 2.000 TDKK til globaliseringsinitiativerne på Kultur, så oprettes en ny budgetpost 6-2085-1 under globaliseringsinitiativerne i budget 2009.

Nordisk Ministerråd anser, at rekommandationen kan afskrives

Nordiska rådet

**Rek. 33/2008/presidiet
D 2009**

Tidigare nummer:
B 252/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00293-20

Fig. 1

TDKK		Ministerråds Forslag	Ændring på budgetposter som følge af indspil fra Nordisk Råd
1-2203-1	Dispositionsmidler – Kultur	1.028	+1.000
1-2205-2	Nordisk Kulturfond	31.127	+1.000
	Stigning totalt		+2.000
5-0445-1	Formandskabspuljen	6.106	-500
5-0460-1	Holdbart Norden	3.050	-500
6-0820-1	Kundskabs- og netværk	27.979	-500
6-0910-1	Politiske initiativer	1.700	-200
6-0980-1	Partnerskab og grænseregionalt samarbejde	7.122	-300
	Reduktion totalt		-2.000
	Ændringer		0

3. Presidiets betenkning

Presidiet konstaterar att Nordiska ministerrådet genomfört de omdisponeringar i budgeten för 2009 som rådet omnämnt i Rek. 33/2008/presidiet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 33/2008/presidiet för rådets del är *slutbehandlad*.

Mariehamn den 30. september 2009

Bjarni Benediktsson (Sj.)

Sinikka Bohlin (s), formand

Erling Bonnesen (V)

Berit Brørby (A)

Christina Gestrin (sv)

Helgi Hjörvar (A)

Anne Margrethe Larsen (V)

Johan Linander (c)

Inge Lønning (H)

Rolf Reikvam (SV)

Niels Sindal (S)

Erkki Tuomioja (sd)

Nordiska rådet

**Rek. 33/2008/presidiet
D 2009**

Tidigare nummer:
B 252/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00293-20

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek.
***34/2008/medborger**
D 2009

Tidligere nummer:
A 1428/A 1432/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00051-22

Norden som GMO-fri zone

1. Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at arbejde for og støtte op om, at landbrug og branchens organisationer gennem frivillige overenskomster kan indføre GMO-fri zoner i de nordiske lande

at arbejde for, at EU anerkender, at der kan indføres GMO-frie zoner

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

De nordiske landes regeringer noterer sig synspunkterne fra Medborger- og Forbrugerudvalget i Nordisk Råd.

Vedr. frivillige overenskomster om GMO-fri zoner i de nordiske lande

De nordiske landes regeringer noterer sig, at der inden for de gældende regler, ikke er noget til hinder for at beskytte biotoper for GMO'ere eller at landbrugere frivilligt friholder arealer fra GMO-dyrkning. Flere af landene har indført sameksistensregler, som fastlægger rammer for under hvilke betingelser der kan dyrkes GMO'ere, hvori det beskrives hvordan jordbrug, såvel konventionelle som økologiske, som ikke ønsker at have GMO'ere på deres jord, kan undgå dette.

Der er blandt de nordiske lande forskellige syn på spørgsmålet om GMO-fri zoner, som anført i rekommandationen fra Nordisk Råd, og der er derfor heller ikke forudsætninger for at udvikle en fælles nordisk holdning. Det er derfor de nordiske landes regeringens opfattelse, at de enkelte lande hver i sær må forholde sig til rekommandationen.

Nordisk Ministerråd anser, at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget tager ministerrådets meddelelse om Rek. *34/2008/medborger til efterretning. Det er med tilfredshed, at der intet er til hinder for, at der indgås overenskomster mellem landbrugere med henblik på, at arealer holdes GMO-fri i Norden.

Udvalget finder imidlertid ikke, at Ministerrådet har bakket tilstrækkeligt om omkring GMO-frie zoner. Sverige har fået sit første GMO-frie region, Jämtland, og kommunerne Östersund og Åre er GMO-frie kommuner.

Modstanden mod GMO øges i takt med at anvendelsen af GMO stiger, og derfor burde Ministerrådet agere mere kraftfuldt i dette spørgsmål. Udvalget søger fortsat information om, hvad de nordiske ministre har gjort i forhold til EU? Og hvad det islandske formandskab konkret har gjort mod problemet?

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. *34/2008/medborger til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år.

Mariehamn den 30. september 2009

Hanne Agersnap (SF)

Henrik Brodersen (DF)

Kari Lise Holmberg (H)

Ulla Karvo (saml)

Anne Margrethe Larsen (V)

Elina Linna (v)

Jørgen Lundsgaard (KF)

Torny Pedersen (A)

Henrik Dam Kristensen (S), næstformand

Maria Stenberg (s)

Hans Wallmark (m)

Nordisk Råd

Rek.

***34/2008/medborger**

D 2009

Tidligere nummer:

A 1428/A 1432/medborger

Behandles i:

Medborger- og

Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00051-22

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

**Rek. 35/2008/velferd
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1433/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 08-00159-27

Internasjonalt initiativ mot kjønnslemlestelse av kvinner

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk råd rekommanderer de nordiske landenes regjeringer

å ta et videre initiativ internasjonalt, særlig rettet mot land der kjønnslemlestelse praktiseres, med sikte på at disse land etablerer et lovverk som effektivt motvirker kjønnslemlestelser

2. Meddelelse fra de nordiske lands regjeringer

I de nordiske länderna genomförs en rad åtgärder för att hindra könsstympning av kvinnor. De nordiska länderna samarbetar målinriktat och gemensamt på internationella forum, speciellt inom FN samarbetet, för att säkra kvinnors sexuella och reproduktiva rättigheter och tillgång till hälso-utbud, inklusive bekämpning av könsstympning.

De nordiska länderna främjar även i framtiden internationella initiativ för att hindra könsstympning och det finns inte just nu behov för gemensamma insatser eftersom de nordiska länderna har så många olika projekt som de främjar nationellt.

I Island har kønslemlestelse af kvinder været forbudt fra 2005. Myndighederne har ikke fået bevis på at kønslemlestelse eksisterer i landet. I det følgende ges en sammanställning av de insatser som Danmark, Finland, Norge och Sverige tar internationellt för att hindra könsstympning av kvinnor.

Danmark

Det skal derudover påpeges, at man fra dansk side fsva rek. 35/2008 især i FN samarbejdet har arbejdet målrettet med at sikre kvinders seksuelle og reproduktive rettigheder og adgang til sundhedsydelser, herunder bekæmpelse af omskæring. Danmark har alene mulighed for at påvirke de enkelte landes lovgivning via forhandlingsprocesser i regi af eksempelvis FN's Kvindekommission, ECOSOC og relaterede opfølgingsprocesser i forhold til Beijing PfA og ICPD, samt som led i et generelt demokratiserings- og ligestillingsfremmende udviklings samarbejde i u-landene.

Finland

Finland stöder internationella initiativ, program, forskningsarbete och uppföljningsarbete (t.ex. deklARATIONEN och handlingsplanen från kvinnokonferensen i Beijing 1995, programmet och handlingsplanen från befolknings- och utvecklingskonferensen i Kairo 1994 och FN:s kvinnokommissions resolutioner från 200-talet).

Finland stöder initiativ, med vilka man strävar att arbeta preventivt för att hindra könsstympning i de länder, där det ännu utförs. I tillägg till lagstiftningsarbete behövs det informationsverksamhet.

Norge

I den nasjonale handlingsplanen er det også lagt inn tiltak som har et internasjonalt innsnitt. Det vises i denne forbindelse til tiltak 37-40 og den generelle statusrapporteringen på den nasjonale handlingsplanen. Vi kan imidlertid nevne at Norge gir støtte til internasjonal innsats mot kjønnslemlestelse i nært samarbeid med nasjonale og lokale myndigheter, samt sivilt samfunnsorganisasjoner. Støtten gis til innsats i Egypt, Eritrea, Etiopia, Kenya, Mali, Somalia, Sudan og Tanzania. Fokus er rettet mot forebygging og sosial mobilisering, behandling og rehabilitering, samt kompetanseheving. Som del av dette inngår også støtte til pådriverarbeid/lobbyvirksomhet for nasjonal håndhevelse av lovverk mot FGM og det arbeides løpende med at kjønnslemlestelse settes på den politiske dagsorden generelt, og i forbindelse med besøk av faglige og politiske delegasjoner til land der kjønnslemlestelse praktiseres. Videre skal det utarbeides informasjonsbrosjyrer på flere språk som skal sendes relevante ambassader. Brosjyrene skal gjøres tilgjengelig for visumssøkere til Norge, og vil kunne benyttes i ambassadens informasjons- og dialogarbeid overfor relevante lands myndigheter og andre aktører. Etter avtale med relevante ambassader i Norge og Norden skal også informasjon om norsk lovgivning på området gjøres tilgjengelig for visumssøkere fra Norge ved disse ambassadene. Poenget er å søke å hindre at jenter med opphold i Norge blir tatt med til land (for eksempel til naboland av foreldrenes opprinnelsesland) der kjønnslemlestelse forekommer for å utføre inngrepet der.

Når det gjelder det internasjonale arbeidet på kjønnslemlestelsesfeltet kan det videre informeres at Norge har en egen internasjonal handlingsplan. Denne kan lastes ned fra www.regjeringen.no/ud

Sverige

I den svenska regeringens skrivelse 2007/08:89 Sveriges politik för global utveckling framhålls från svensk sida att sexuell och reproduktiv ohälsa utgör en stor del av den globala ohälsan och är ett av hindren för att nå millenniemålen. Sådan ohälsa är en av de vanligaste sjukdoms- och dödsorsakerna för kvinnor i ålder 15 till 44 i utvecklingsländerna där en graviditet, abort, förlossning eller skadliga sedvänjor såsom kvinnlig könsstympning kan medföra livsfara.

Sverige avser vara en tydlig röst för kvinnors rättigheter världen över. Regeringen prioriterar och driver därför frågan om kvinnors rätt att be-

Nordisk Råd

**Rek. 35/2008/velferd
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1433/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 08-00159-27

stämna över sin egen kropp, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Den svenska regeringen agerar därför för att framsteg i enlighet med ovanstående ska göras på SRHR-området (sexuell och reproduktiv hälsa och därtill hörande rättigheter) i policyförhandlingar i EU, FN och andra internationella och multilaterala sammanhang.

Den svenska regeringen verkar för SRHR inom ramen för det svensk-norska ministerinitiativet om kvinnor, demokrati och utveckling bland annat genom ett internationellt seminarium med Afrikanska Unionen, FN och enskilda organisationer under 2009.

Den svenska regeringen genomför särskilda satsningar:

- i konflikt- och post-konflikt länder för bekämpning av sexuellt våld och stöd till hälsovård, inklusive psykosocial vård samt stärkandet av rättssäkerheten och tillgång till rättsväsendet för drabbade kvinnor
- för att höja ambitionsnivån såväl effektivitets- som resursmässigt till insatser för att förbättra kunskap och service om sexualitet och kapacitet när det gäller kvinnors och flickors fysiska integritet och sexuella rättigheter samt stödja mäns och pojkars roll och ansvar för jämställdhet och för sexuell och reproduktiv hälsa för alla

ge stöd till SRHR i form av utbildning; information och rådgivning för ungdomar, tillgång till preventivmedel; sexuell och reproduktiv hälsovård, inklusive rådgivning och medicinsk vård; samt genom arbete när det gäller tillgång till säkra, lagliga aborter, inom ramen för breda ansatser där information och förebyggande

- för att stödja forskning och metodutveckling om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Den svenska Styrelsen för internationellt utvecklingsarbete (SIDA) har antagit en handlingsplan för arbetet kring könsrelaterat våld för perioden 2008-2010 *Action Plan for Sidas work against gender based violence 2008-2010* planen fokuserar på fem underområden varav ett är traditionella och kulturella sedvänjor med fokus på könsstympning och hedersrelaterat våld.

De nordiska ländernas regeringar anser att rekommendationen kan avskrivas.

3. Utvalgets betenkning

Nordisk ministerråd redegjør for at de nordiske landene gjør en rekke tiltak for å hindre kjønnslemlestelse av kvinner. De nordiske landene arbeider målrettet og felles på internasjonale fora, spesielt innen FN-samarbeidet for å sikre kvinners seksuelle og reproduktive rettigheter og tilgang til helsetilbud, inklusive bekjempelse av kjønnslemlestelse. I tillegg til det de nordiske landene samarbeider om, har også hvert av de nordiske landene egne nasjonale og internasjonale tiltak overfor kjønnslemlestelse av kvinner.

På Island har kjønnslemlestelse vært forbudt siden 2005, men myndighetene har ennå ikke fått bevis for at kjønnslemlestelse eksisterer i landet.

Nordisk Råd

**Rek. 35/2008/velferd
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1433/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 08-00159-27

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget,

at Nordisk råd tar meddelelsen til etterretning og anser
Rek. 35/2008/velferd for ferdigbehandlet for rådets del

Nordisk Råd

**Rek. 35/2008/velferd
D 2009**

Mariehamn den 30. september 2009

Christer Adelsbo (s)

Line Barfod (EL)

Arja Karhuvaara (sami)

Anita Knakkegaard (DF)

Marianne Kierkemann (m)

Tuula Peltonen (sd)

Jessica Polfjärd (m)

Reidar Sandal (A)

Paula Sihto (cent)

Siv Friðleifsdóttir (F), formand

Ib Thomsen (FrP)

Göte Wahlström (s), næstformand

Tidligere nummer:

A 1433/velferd

Behandles i:

Velferdsutvalget

J.nr. 08-00159-27

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. 36/2008/näring
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1441/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 08-00183-22

Regional synvinkel i det europeiska innovationsamarbetet

1. Rekommendation

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att betona den regionala synvinkeln i det europeiska innovationsamarbetet så att även de nordeuropeiska länderna som inte är medlemmar i EU kan delta i samarbetet

2. De nordiska ländernas regeringar meddelar

EU's innovationsarbete sker huvudsakligen genom följande tre politikområden: Forskningspolitik, näringspolitik och regionalpolitik.

De överordnade mål och prioriteringar indenfor de tre EU-politikområden er fastlagt i en række konkrete programmer og politikker, hvor følgende kan nævnes:

- *the 7th Research and Development Framework Programme, (Forskningspolitikken)*
- *the Competitiveness and Innovation Framework Programme, (Næringspolitikken)*
- *the Cohesion Policy 2007 - 2013/ Strukturfondprogrammerne (Regionalpolitikken).*

De tre nævnte programmer har Lissabon Strategiens mål om at skabe *mere vækst, flere og bedre jobs og bedre styring og forvaltning* (governance) som en overordnet ramme. Innovation og øget entreprenørskab spiller en vigtig rolle for at nå disse mål.

Innovation indgår også som tema i andre politikområder for eksempel i jordbrugspolitikken, hvor de såkaldte *Second Pillar* aktiviteter har som mål at fremme en mere divers og innovativ økonomisk udvikling i landdistrikterne. I det følgende behandles primært nærings- og regionalpolitikken.

Det innovationsarbejde som foregår indenfor næringspolitikken¹ fokuserer på de generelle rammer for innovation (organisatoriske, finansielle og formelle rammer) og specielle markeds- og teknologiområder (f.eks. kundskabsbaseret service, bæredygtigt byggeri, nanoteknologi og medicin). Innovationsarbejdet indenfor næringspolitikken har ikke nogen specifik regional synsvinkel men sigter implicit mod de regioner som rummer store forsknings- og udviklingscentre samt clusters indenfor typiske high-tech brancher og avanceret service, - det vil sige primært storbyregionerne.

Et særligt initiativ er *the European Institute of Innovation and Technology* (EIT). EIT blev oprettet i 2008 og skal fremme og understøtte såkaldte *Knowledge and Innovation Communities* (KIC), som skal formeres blandt Europas bedste universiteter, forskningscentre og kundskabsbaserede virksomheder. Tanken er at både EIT og KIC skal finansieres af EU i starten, men på længere sigt også skal finansieres på et mere forretningsmæssigt grundlag gennem private investeringer. Herudover skal KIC'ernes aktiviteter også finansieres af det 7. Rammeprogram for Forskning, Strukturfondene mv.

Tematisk skal EIT beskæftige sig med bæredygtig energi, klimaændringer og fremtidens informations og kommunikationssamfund. EIT-initiativet ligger i forlængelse af den generelle innovationspolitik og retter sig i meget høj grad imod centre og netværk, som i forvejen er stærke og geografisk knyttet til Europas storbyregioner og tætbefolkede områder, hvor de bedste universiteter og udviklingscentre for de store og innovative virksomheder er lokaliseret.

Innovationsarbejdet indenfor regionalpolitikken sigter i særlig grad mod de såkaldte *konkurrenceevne og beskæftigelses regioner*², som omfatter alle regioner i de tre nordiske EU-medlemslande. Hensynet til de enkelte regioners særlige karakteristika (næringsstruktur, befolkningstæthed, afstande til markeder mv.) tages i princippet i det enkelte EU-medlemslandes nationale strategier. Det vil sige de såkaldte nationale strategiske referencerammer og de specifikke regionale operationelle programmer. Den geografiske allokering af midlerne til konkurrenceevne og beskæftigelsesregionerne er sådan, at de perifere regioner med lavest vækst tildeles den største støtte mens hovedstads- og andre storbyregioner tildeles mindst støtte.

EU's regionalstøtte er mange gange større end midlerne som bruges til det generelle innovationsarbejde³. Midlerne til regional udvikling i konkurrenceevne og beskæftigelsesregionerne skal anvendes efter det såkaldte øremærkningsprincip. Øremærkningsprincippet betyder at mindst 75% af midlerne, som tildeles til de nordiske regioner skal anvendes til fremme af Lissabon målene, - det vil sige at understøtte innovation, entreprenørskab og vækst af den kundskabsbaserede økonomi samt til at skabe flere og bedre jobs.

I og med at regionalstøtten råder over meget store ressourcer i forhold til andre former for innovationsfremme rummer regionalstøtten derfor et stort potentiale i forhold til at fremme den enkelte regions innovative kapacitet, - og man kan dermed sige at EU's innovationsarbejde gennem regionalpolitikken allerede har en betydelig regional betoning.

Nordiska rådet

**Rek. 36/2008/näring
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1441/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 08-00183-22

¹ *Putting knowledge into practice: A broad-based innovation strategy for the EU* (Communication from the Commission, September 2006)

² competitiveness and employment regions

³ I budgettet for 2009 er der afsat 48,4 mia EURO til regional udvikling (ERDF) mod kun 0,5 mia EURO til generel innovationsfremme og 6,8 mia EURO til forskning. Alene til de tre nordiske EU-medlemslande er den årlige EU-støtte til regional udvikling mere end 500 mio EURO.

Imidlertid er det en udfordring at fremme innovation i perifere, tyndtbefolkede regioner hvis økonomiske grundlag er ensidigt og i overvejende grad er afhængig af primære erhverv (jordbrug, skovbrug, fiskeri og råstofindvinding). En lav befolknings tæthed og store afstande betyder at almindelige markedsmekanismer ikke fungerer for eksempel på arbejdsmarkedsområdet og med hensyn til serviceforsyning. Der mangler generelt kritisk masse i forhold til innovation, og der er ofte tale om områder med aldrende befolkninger, lavt uddannelsesniveau, underskud af kvinder og lav frekvens af opstart af nye virksomheder.

Regionalpolitikken mangler generelt de nødvendige og konkrete udviklingsmuligheder for nye metoder og instrumenter, som skal fremme innovation og entreprenørskab i de perifere, tyndt befolkede områder. Et tættere samarbejde mellem regionalpolitikken og næringspolitikken kunne derfor være ønskeligt på dette område.

En særlig del af EU's regionalpolitik (Cohesion Policy 2007-2013) omfatter territorielt samarbejde på tværs af nationale grænser mellem regioner og mellem lande eller større dele af lande. De nordiske lande er omfattet af 9 Interregprogrammer, som også omfatter Norge og for et enkelt af programmernes vedkommende Island, Grønland og Færøerne. NV-Rusland kan inddrages i interregprojekterne via den såkaldte ENPI ordning⁴.

I alle de 9 Interregprogrammer, som de nordiske lande er omfattet af, indgår innovation og entreprenørskab som højt prioriterede temaer. For eksempel har North Periphery programmet som, omfatter visse dele af Norge, Sverige, Finland, Skotland og Irland samt Færøerne, Island og Grønland, innovation og konkurrencekraft i perifere områder som et overordnet mål.

Selvom Interreg-programmerne har en beskeden økonomisk ramme⁵ sammenlignet med de øvrige regionalpolitiske programmer rummer Interreg i særlig grad muligheder for udvikling af ideer og erfaringsudveksling på tværs af nationale grænser og på tværs sektorer og forskellige administrative niveauer og omfatter samtidigt de nordiske lande, også de som ikke er medlem af EU.

Det europæiske innovationsarbejde går på tværs af en række politikområder, hvor nærings-, og regionalpolitikken spiller en vigtig rolle. Regionalpolitikken herunder også Interreg giver dele af det europæiske innovationsarbejde et regionalt perspektiv, men der mangler muligheder for en mere generel og tværgående udvikling af nye instrumenter og metoder, der skal fremme innovationen i perifere, tyndt befolkede regioner. Samtidigt råder regionalpolitikken på EU-niveau over meget store økonomiske ressourcer i forhold til det innovationsarbejde, der foregår indenfor næringspolitikken.

Innovationsarbejdet indenfor næringspolitikken beskæftiger sig med de generelle rammer og specifikke instrumenter til fremme af innovation, men retter sig implicit mod storbyregionerne i Europa. Der kunne derfor være en synergi i et tættere og mere målrettet samarbejde mellem nærings- og regionalsektoren i forhold til at udvikle innovationsinstrumenter, som retter sig specifikt mod de tyndt befolkede, perifere regioner. Særligt kan det her fremhæves konceptet *open innovation* hvor virksomheder på tværs af grænser og i netværk arbejder med fremme af innovation, kunne være en måde også at inddrage de perifere regioner mere aktivt i innovationsfremmeaktiviteterne.

The European Institute of Innovation and Technology og konceptet med støtte til Knowledge and Innovation Communities kunne være en mulighed for at opbygge en ny nordisk infrastruktur og organisatorisk ramme, som skal være særligt rettet mod at udvikle de nye instrumenter og me-

Nordiska rådet

**Rek. 36/2008/näring
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1441/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 08-00183-22

⁴ European Neighbourhood and Partnership Instrument

⁵ Knap 500 mio EURO er afsat til Interreg projekterne i de nordiske EU-medlemslande for perioden 2007 - 2013.

toder, som savnes i forhold til de tyndt befolkede områder. De højt prioriterede temaer (bæredygtig energi, klimaændringer og fremtidens informations og kommunikationssamfund) er også relevante set i forhold til de perifere områder. Interregprogrammerne, hvor alle i de nordiske lande deltager er en anden mulighed for at udvikle netværk på tværs af nationale grænser, med det formål at fremme innovation i tyndtbefolkede og perifere områder.

De nordiska länderna anser att rekommendationen kan avskrivas.

3. Näringsutskottets betänkande

Näringsutskottet noterar med tillfredsställelse det pågående arbetet inom de nordiska länderna och att länderna satt stort fokus på EU-samarbetet.

Innovationspolitik är ett tvärsektorielt område som genomsyrar en rad olika politikområden som exempelvis näringspolitiken. Innovationer är en av de viktigaste förutsättningarna för ekonomisk tillväxt i ett land, region eller område. Den ekonomiska tillväxten kommer dock inte av sig själv utan innovationer måste sättas in och användas för att skapa lönsam produktion av varor och tjänster. Innovationer tillkommer ofta i samverkan mellan ett antal olika aktörer såsom företag, forskarmiljöer, finansiärer, etc. I ett regionalt perspektiv kan korta avstånd för samarbete mellan olika aktörer – kluster – vara viktigt eftersom närhet underlättar den mänskliga kontakten. Men det fysiska avståndet är inte alltid avgörande för att ett samarbete ska fungera.

Utskottet ser positivt på det engagemang som de nordiska länderna visar för *European Institute of Innovation and Technology*, EIT. Utskottet vill dock påpeka vikten av att de nordiska länderna verkar för att även de länder som inte är medlemmar av EU tas med och kan delta i detta arbete.

Ministerrådet framför i sitt meddelande att regionalpolitiken generellt saknar de nödvändiga och konkreta utvecklingsmöjligheterna för nya metoder och instrument som ska främja innovation och entreprenörskap i glest befolkade områden. Ministerrådet menar att ett tätare samarbete mellan regional- och näringspolitiken därför är önskvärt på detta område. Utskottet är enigt i ministerrådets synpunkt och menar att medel och resurser bör avsättas av ministerrådet för att igångsätta ett arbete inom detta område.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 36/2008/näring för rådets del är *slutbehandlad*.

Mariehamn den 30 september 2009

<i>Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), formand</i>	<i>Bjarne Kallis (kd) Thore A. Nistad (FrP)</i>
<i>Ole Vagn Christensen (S)</i>	<i>Lauri Oinonen (cent)</i>
<i>Sigrun Eng (A)</i>	<i>Lyly Rajala (saml), næstformand</i>
<i>Billy Gustafsson (s)</i>	<i>Janne Seurujärvi (cent)</i>
<i>Illugi Gunnarsson (Sj.)</i>	<i>Stefan Tornberg (c)</i>
<i>May Elisabeth Hansen (SV)</i>	<i>Lars Wegendal (s)</i>
<i>Edmund Joensen (sb)</i>	

Nordiska rådet

**Rek. 36/2008/näring
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1441/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 08-00183-22

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

**Rek.
*37/2008/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1453/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00215-35

Lovsamarbejde og konsekvenser af national lovgivning

1. Rekommandasjon

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at indarbejde henvisninger til relevant lovgivning i de øvrige nordiske lande, når forslag til nye love fremlægges i de nationale parlamenter samt oplyse om eventuelle konsekvenser i forhold til de øvrige nordiske lande

2. Meddelelse fra de nordiske landes regeringer

Både Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd er engageret og beskæftiget med at forbedre det nordiske lovsamarbejde i forbindelse med grænsehindringsproblematikken. Sigtet er, at opnå en bedre koordinering af lovarbejdet i de nordiske landene og forhindre, at de nordiske lande indfører nye grænsehindringer gennem lovgivningen.

Det er fra lang tid tilbage fast praksis for de nordiske landes regeringer at ved udarbejdelse af lovforslag på i hvert fald civilrettens og strafferettens område at førene det rent nationale lovgivningsarbejde med nordiske synsvinkler. En oversigt over det aktuelle spørgsmåls regulering i de andre nordiske landene gøres således vanligvis under den nationale lovgivningsproces. I så fald analyseres også konsekvenserne af de løsninger som står til buds.

De nordiske landene er enige om at det er nyttigt og vigtigt at beskrive lovgivningen og udviklingen i andre nordiske lande i lovforberedende dokumenter, med henblik på at undgå nødvendige grænsehindringer. Det findes lignende praksis i de nordiske lande om hvilke information og konsekvenser der oplyses om i forbindelse med forberedelsen af ny lovgivning. Landene lægger vægt på at regeringerne er opmærksomme på den nordiske dimension, når de vedtager nye regler. De undersøger og infor-

merer om retstilstanden i de andre nordiske lande hvor det er relevant og i nogle tilfælde ved alle nye lovforslag. Desuden synes det ikke i alle landene at være hensigtsmæssigt at ved udarbejdelse af alle nye lovforslag at man skal informere om tilsvarende nordisk lovgivning. Det synes at være overflødig, ligesom det ikke vil være i overensstemmelse med et almindeligt ønske om at begrænse indholdet af lovforslag til at omtale forhold, der kan anses for relevante i den pågældende sammenhæng.

De nordiske regeringerne anser at rekommendationen kan afskrives.

Nedenfor følger de nordiske regeringernes særskilte bemærkninger i anledning af Nordiska rådets rekommendation.

Danmark

Justitsministeriet henviser til ministeriets hørings svar af 26. august 2008.

Justitsministeriet er enig med Medborger- og Forbrugerudvalget i det overordnede ønske om et tæt, nordisk samarbejde om lovgivnings spørgsmål med henblik på at undgå unødvendige grænsehindre mellem de nordiske lande.

Justitsministeriet finder imidlertid ikke, at dette ønske fremmes bedst ved, at der ved fremsættelse af alle nye lovforslag skal informeres om tilsvarende nordisk lovgivning.

Det fremgår bl.a. af Justitsministeriets vejledning om lovkvalitet, at i bemærkningerne til et lovforslag skal der henvises til de øvrige nordiske landes lovgivning og eventuelle konsekvenser i forhold til del øvrige nordiske lande, når det er relevant.

Det er fortsat Justitsministeriets opfattelse, at den ordning, der anbefales af Nordisk Råd, vil være både overflødig og uhensigtsmæssig, ligesom den ikke vil være i overensstemmelse med et almindeligt ønske om at begrænse indholdet af lovforslag til at omtale forhold, der kan anses for relevante i den pågældende sammenhæng. På den baggrund er det Justitsministeriets opfattelse, at man fra dansk side ikke bør støtte det rejste forslag.

Finland

I Finland finns det en skyldighet att i regeringens propositioner till riksdagen beskriva rättsläget i de andra nordiska länderna. I Justitieministeriets direktiv för uppgörande av regeringspropositioner står det bl.a. "I översikten över gällande lagstiftning bör man redogöra för lösningar som införts eller är under beredning i synnerhet i de nordiska länderna och i Europeiska unionens medlemsstater". På grund av resursbrist och strama tidtabeller finns det inte möjlighet att i laggranskningen kontrollera att denna bestämmelse följs. Det är dock mycket vanligt att propositionerna innehåller någon form av beskrivning av rättsläget i de andra nordiska länderna.

Finland synes att problemet inte är att det skulle vara svårt att få fram information om rättsläget i de andra nordiska länderna. Problemet är främst att det inte i beredningen ges tillräckligt klara direktiv om vilka gränshinder som bör motarbetas och vilken rättslikhet som bör eftersträvas. Detta förefaller att gälla i alla länderna.

Island

Island lægger vægt på at ved indførelse af ny lovgivning bør det bestræbes at lovgivningen ikke kommer i disharmoni med tilsvarende lovgivning i de andre nordiske lande. Det kan derfor være relevant at undersøge hvordan tilsvarende lovgivning er udarbejdet. Det er Islands opfattelse at man ikke skal være pligtig til at foretage en sådan analyse ved forberedelse af alle lovforslag.

Nordisk Råd

**Rek.
*37/2008/medborger
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1453/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00215-35

Norge

Norge viser til justisministerens og fornyings- og administrasjonsministerens oppfordring fra 18. desember 2008 til alle departementer om å redegjøre for lovgivningen i andre nordiske land i motivene til lovforslag som legges frem for Stortinget og om å samarbeide med andre nordiske land om gjennomføringen av EU-rettsakter. Promemorian 7. november 2008 fra NÅL om Nordiskt lagstiftningssamaråd vid genomförande av gemenskapsrättsakter lå ved brevet.

Norge viser til at Stortingets delegation til Nordisk råd har overfor justisministeren understreket at nye lovforslag bør vurderes ut fra om de skaper grænsehindre i Norden. Norge viser også til at i programmet for Sveriges formannskap til Nordisk ministerråd er en av prioriteringene å fremme nordisk rettslikhet ved gjennomføring af fellesskapsrettsakter i nasjonal rett. Er spørsmålet om nordisk lovgivningssamarbeid først og fremst aktuelt ved rettsakter som samtlige nordiske lande er forpliktet til at gjennomføre og følge. I praksis gjelder det rettsakter som omfattes også af EÖS- avtalen. Men også for andre rettsakter. Kan det tenkes et bredt nordisk samarbeid på gjennomføringsstadiet, for eksempel når Norge og Island på frivillig basis vil tilpasse sin rettsstilstand til hva som besluttes i EU. – Som ledd i arbeidet har de nordiske justisdepartementene utarbeidet en kort „promemoria“ som beskriver hvordan og i hvilke sammenhenger denne typen samarbeid skjer mellom dem.

Sverige

Sverige henviser til svar fra september sidste år til Nordiska rådets medborgar- og konsumentutskott hvor utskottet föreslår att Nordiska rådet rekommenderer de nordiska länderna regeringar att följa Finlands og Norges lagstiftningspraxis genom att det ved framläggande af nya lagförslag informeras om motsvarande nordiska lagstiftning.

Sverige skriver at den praksis som Norge og Finland praktiserer, har været gældende i Sverige i lang tid. Det er således en central del af udredningerne och positionerne, der består i at kortlægge, hvordan sagen reguleres i andre lande, særskilt i nærtstående lande som de nordiske.

3. Utvalgets betenkning

Medborger- og Forbrugerudvalget noterer sig de enkelte landes kommentarer til Rek. *37/2008/medborger om lovsamarbejde. Til en vis udstrækning praktiserer de nordiske lande allerede at indarbejde den relevante lovgivning fra de andre nordiske lande. Nogle af de nordiske lande oplyser imidlertid, at de finder det overflødig og uhensigtsmæssigt eller at det kun praktiseres i det, hvis findes ressourcer og tid til det.

Det beklager Medborger- Forbrugerudvalget dybt. Udvalget er overbevist om, at såfremt der systematisk informerede om anden relevant nordisk lovgivning ville mange tekniske og utilsigtede grænsehindre kunne undgås. Derfor ønsker udvalget at fastholde fokus på sagen og noterer med stor tilfredshed den opfølgning, som de nationale delegationer overfor Nordisk Råd har gjort ved at følge op og gøre opmærksom på rekommandationen overfor regeringerne i de enkelte lande.

Nordisk Råd

Rek.
***37/2008/medborger**
D 2009

Tidligere nummer:
 A 1453/medborger

Behandles i:
 Medborger- og
 Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00215-35

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,
at Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. *37/2008/medborger til
efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år

Nordisk Råd

Mariehamn den 30. september 2009

Hanne Agersnap (SF)
Henrik Brodersen (DF)
Kari Lise Holmberg (H)
Ulla Karvo (saml)
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)

Jørgen Lundsgaard (KF)
Torny Pedersen (A)
Henrik Dam Kristensen (S), næst-
formand
Maria Stenberg (s)
Hans Wallmark (m)

Rek.
***37/2008/medborger**
D 2009

Tidligere nummer:
A 1453/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00215-35

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

**Rek. *38/2008/kk
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1451/kk

Behandlas i:
Kontrollkommittén

J.nr. 08-00202-21

Projekthantering i Nordiska ministerrådet

1. Rekommendation

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att fokusera på ett mindre antal projekt, som kan kallas profilfrågor och som fokuserar på Nordisk nytta

att konkret ändamål, transparens och uppföljning bör ledsaga projektiniteringen och hanteringen på Nordiska ministerrådet

att Nordiska ministerrådet företar en mer kritisk genomgång av projekten, och evaluerar huruvida man har nått de politiska eller andra mål som satts upp och att kunskapen från projekten delas med relevanta parter

att se över definitionen för projekt, som bör tydliggöras

2. Meddelelse från Nordiska Ministerrådet

Sekretariatet udarbejdede i sommeren 2008 en opgørelse over alle igangværende nordiske projektaktiviteter, herunder projektaktiviteter, der gennemføres af nordiske institutioner, samarbejdsorganer samt udvalg/komitéer nedsat under Nordisk Ministerråd.

Ud over egentlige projekter besluttet af MR/EK'ere og administreret af NMRS omfattede opgørelsen bl.a.:

- programaktiviteter administreret af institutioner, samarbejdsorganer eller andre forvaltningsorganer,
- organisationsbidrag til drift af bl.a. samarbejdsorganer,
- tilskud til diverse aktiviteter, f.eks. konferencer, udgivelser m.v.,
- kontrakter med forvaltningsorganer f.eks. vedrørende udvalgssekretærer inden for sektorområderne.

- bidrag til f.eks. kulturhusenes vedligeholdelse og Nordisk Råds priser

Nordiska rådet

Opgørelsen viser herved en meget bredspektret og uensartet projektpor-
tefølje, og omfattede i alt 1.793 "projekter", hvor opgørelsen dog ikke
omfattede bidrag i form af stipendier til enkeltpersoner (Nordplus og kul-
tur-stipendier).

Sekretariatet har på grundlag af dette materiale udarbejdet en revideret
oversigt over de 1.793 projekter fordelt på Institutioner, Samarbejdsorga-
ner, Programmer og arbejdsgrupper, Egentlige projekter, Tilskud samt
Andet.

**Rek. *38/2008/kk
D 2009**Tidigare nummer:
A 1451/kkBehandlas i:
Kontrollkommittén

J.nr. 08-00202-21

Projektoversigt	
Kategori	Antal projekter
Institutioner	637
Samarbejdsorganer	158
Programmer og arbejdsgrupper	578
Egentlige projekter	243
Tilskud	109
Andet	68
I alt	1793

Nedenstående tabel viser hvordan de 243 "Egentlige projekter" fordeler
sig på ministerråds- og sektorområder:

Projekter administreret af NMRS		
Ministerråd	Sektor	Antal projekter
MR-Arbejdsliv	Arbejdsmarked og -miljø	3
MR-Finans	Økonomi og finanspolitik	7
MR-FJSL	Jord, skovbrug, fiskeri og levnedsmidler	40
MR-Kultur	Andre kultursatsninger	2
MR-Kultur	Børn og unge	3
MR-Ligestilling	Ligestilling	18
MR-Miljø	Miljø	21
MR-NER	Energi	12
MR-NER	MR-NER	40
MR-SAM	Byg og bolig	4
MR-SAM	Konsument	8
MR-SAM	Nabopolitik	6
MR-SAM	NMR fælles	9
MR-Social	Social og sundhed	47
MR-Uddannelse	Generelle forsknings- og uddannelsesindsatser	16
MR-Uddannelse	Mobilitets og netværksprogrammer	6
MR-Uddannelse	Politikudvikling - voksen læring	1
I alt		243

Det kan af tabellen ses, at anvendelsen af projekt-arbejdsmetoden afviger
ministerrådene i mellem. Samlet udgør de 243 projekter gennemsnitlig 22
projekter pr. ministerråd, hvor projekterne kan være igangsat inden for en
3 årig periode.

Der er som led i budgetmoderniseringen blandt andet indført krav om:

- udarbejdelsen af mandater og projektplaner, herunder vurdering af nordisk nytte ved gennemførelse af projekter samt opstilling af mål,
- systematisk opfølgning på og evaluering af projekter, herunder om de forventede resultater er opnået,
- vurdering af behov for politisk opfølgning på resultaterne.

Nordiska rådet

**Rek. *38/2008/kk
D 2009**Tidigare nummer:
A 1451/kkBehandlas i:
Kontrollkommittén

J.nr. 08-00202-21

I fortsættelse af budgetmoderniseringen, arbejder Sekretariatet med at:

- aktivitetsformen tydeliggøres i det nordiske budget ved opdeling på kategorier således, at der skelnes mellem bidrag til institutioner, driftsbidrag til samarbejdsorganer, programaktiviteter, og midler til projektformål, herunder tilskud,
- der stilles krav om en obligatorisk årlig afrapportering fra samarbejdsorganer, på programmer, og fra arbejdsgrupper, komitéer, udvalg m.v., der administrerer program- eller projektmidler,
- der for programaktiviteter forudsættes, at programaktiviteten maksimalt kan iværksættes for 5 år, og at der skal ske en evaluering af programaktiviteten, inden der eventuelt kan gives politisk mandat til fortsættelse af programmet.

Herudover har NSK/MR-SAM netop besluttet at gennemføre to udredninger:

- Udredning om projektvirksomheden som virkemiddel i det nordiske samarbejde
- Udredning af MR-SAMs projektvirksomhed

Udredningerne skal bl.a. indeholde forslag til ændringer af hidtidig praksis, hvis der herved kan opnås større effektivitet og målopfyldelse.

Udredningerne gennemføres af eksterne konsulenter.

Nordisk Ministerråd anser, at rekommandationen kan afskrives

3. Komitéens betænkning

Kontrollkomitéen har modtaget Nordisk Ministerråds meddelelse om Rek. *38/2008/kk om Projekthåndtering i Nordisk Ministerråd.

Komiteen noterer sig, at Ministerrådet har igangsat mange gode tiltag, for at forbedre styringen af projekter. Det er dog stadig et stort arbejde at implementere de nye tiltag.

Nordisk Ministerråd siger i sin meddelelse intet om, hvorvidt man har tænkt sig at fokusere på færre og mere profilerende projekter. Dette mener komitéen er af stor betydning, da det vil gøre arbejdet med projekter mere gennemskueligt og vil også øge gennemslagskraften i projekterne. Kontrollkomitéen vil i den forbindelse henvise til første afsætning i Rek. *38/2008/kk, hvor det påpeges, at Nordisk Ministerråd anbefales at fokusere på et mindre antal projekter, som kan kaldes profilspørgsmål og som fokuserer på nordisk nytte.

Det er også afgørende for komitéen, at man fokuserer på at udarbejde en klar definition af, hvad et projekt er. Komitéen er utilfreds med, at aktivi-

teter som kan betegnes som tilbagevendende, også bliver defineret som projekter.

Kontrolkomitéen har modtaget et notat fra Nordisk Ministerråd, som omtaler, at Stellan Ottosen i sin rapport har sat spørgsmålstegn ved, om de politisk fastsatte strategiske mål nås gennem den nuværende projektvirksomhed. På baggrund af denne, er der besluttet igangsat en ekstern udredning, som skal undersøge bl.a:

- Understøtter projektvirksomheden det politiske samarbejde på de enkelte fagministerområder og i givet fald hvordan?
- I hvilket omfang fremmer projektvirksomheden tværgående samarbejde mellem flere fagministerråd?
- Hvordan er sammenhængen mellem de overordnede politiske mål for regeringssamarbejdet og den eksisterende projektvirksomhed?
- I hvilket omfang resulterer nye politiske initiativer på nordisk plan i nye projekter?
- I hvilket omfang resulterer projektvirksomheden i nye politiske initiativer på nordisk plan?
- Eventuelle forslag til ændringer og omlægninger i projektarbejdsformen, herunder alternativer til projektarbejdsformen.

Kontrolkomitéen vil anmode om, at de af Kontrolkomitéen fremhævede problempunkter bliver indarbejdet i mandatet for udredningen, dvs. at der også vurderes, om der er et hensigtsmæssigt antal projekter, om behovet af få en klar definition af projekter og at der altid tages udgangspunkt i en vurdering af projektets nordiske nytte som påpeget i Rek. *38/2008/kk.

Der nævnes i meddelelsen en yderligere udredning, som samarbejdsministrene har igangsat, (Udredning af MR-SAMs projektvirksomhed). De to udredninger vil uden tvivl bidrage til større viden om projekthåndteringen, og Komitéen ser frem til at følge implementeringen og resultaterne af de to udredninger. Komitéen anmoder om at få en orientering om arbejdet med udredningerne ved en senere lejlighed. Komitéen mener dog ikke på dette tidlige tidspunkt, at rekommandationen kan afskrives. Tiltagene er stadig i planlægningsfasen, og indtil man ser resultater af arbejdet ønsker komiteen at man har anbefalingerne i erindring, og arbejder med forbedringer også ud fra denne vinkel.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Kontrollkommittén

*att Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. *38/2008 Projekthåndtering i Nordisk Ministerråd till handlingarna och avvaktar nästa års meddelande*

Mariehamn den 30. september 2009

Sigrun Eng (A)
Billy Gustafsson (s)
Illugi Gunnarsson (Sj.)

Bjarne Kallis (kd)
Gunilla Tjernberg (kd)
Kristen Touborg (SF)

Nordiska rådet

**Rek. *38/2008/kk
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1451/kk

Behandlas i:
Kontrollkommittén

J.nr. 08-00202-21

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

**Fremst. *1/2009/miljø
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1443/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 08-00185-19

Felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse utryddelsen av plante- og dyrearter

1. Fremstilling

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at fortsætte og fordybe det nordiske samarbejde om de forskningsmæssige og forvaltningsmæssige aspekter af naturovervågning; blandt andet med henblik på at sætte alle lande i stand til at udarbejde og jævnligt opdatere nationale rødlistor

at samarbejde om og udvikle økonomiske og juridiske værktøjer og virkemidler til sikring af landenes biologiske mangfoldighed

at samarbejde om at nøje overvåge udviklingen i forekomsten af fremmede, invasive arter i Norden

at samarbejde i de internationale fora, herunder Biodiversitetskonventionen, IUCN og EU, om at fremme ambitiøse, globale målsætninger og at fremme dertil hørende virkemidler for at bevare den biologiske mangfoldighed efter 2010.

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Å måle utviklingen

De nordiske landene, EU, og det enkelte europeiske land er alle parter i FN-konvensjonen om biologisk mangfold. De nordiske landene har – som EU – forpliktet seg politisk til å stanse tap av biologisk mangfold innen 2010. Disse landene har dermed satt seg et enda høyere mål for biologisk mangfold enn FNs millennium mål om en vesentlig reduksjon i tapet av biologisk mangfold.

Både nasjonalt, regionalt og globalt har det vært en stor utfordring å finne metoder for å måle utviklingen i det biologiske mangfold. Det er nokså generell enighet om at det ikke er mulig å finne én enkel indikator som kan gi svar på utviklingen i det biologiske mangfold. Det utvikles derfor

gjør et sett med indikatorer som både måler kvantitet av biologisk mangfold, for eksempel arealet dekket av en bestemt naturtype, og kvalitet, for eksempel forekomsten av arter i en slik naturtype.

Det Europeiske Miljøbyrå EEA har utviklet et sett med indikatorer under det såkalte SEBI-prosjektet, som står for Streamlining European 2010 Biodiversity Indicators, for å måle EUs oppfyllelse av 2010 målet. Et første sett med indikatorer ble presentert i 2007. Dette består av 26 indikatorer knyttet til følgende temaer: Status og trender av komponenter av biodiversitet, forskjellige trusler mot biodiversitet, ecosystem integritet og ecosystemtjenester, bærekraftig bruk, status for fordelsfordeling ved utnytting av genetiske ressurser, status for overføring av finansielle midler og offentlig deltakelse og bevisstgjøring.

I EUs midtveis evaluering av deres handlingsplan for biologisk mangfold konkluderte man med at det er lite sannsynlig at EU klarer å nå målet om å stanse tap av biologisk mangfold innen 2010.

Flere medlemsland i EU har også selv utviklet indikatorer for status og trender for biologisk mangfold. Disse bygger i varierende grad på EEAs indikatorsett.

I Norden er det nylig avsluttet et prosjekt om State of biodiversity in the Nordic countries – An assessment of progress towards achieving the target of halting biodiversity loss by 2010. Av rapporten fremgår at man heller ikke i Norden har klart å stanse tapet av biologisk mangfold. Prosjektet har utviklet et sett med indikatorer, og angitt en utvikling i de forskjellige naturtypene der det har vært mulig. Innen mange områder mangler imidlertid tilstrekkelige datasett til å kunne trekke sikre konklusjoner. Rapporten viser at utviklingstrendene i de fleste naturtypene er negativ. Det synes å være en viss positiv utvikling i skogareal, men de kvalitative indikatorer i skog varierer. I rapporten anbefales videre arbeid med datainnsamling og indikatorutvikling, og Nordisk samarbeid om dette.

I denne sammenhengen er det viktig å differensiere mellom hva som naturlig bør følges opp nasjonalt, bl.a. ut fra forpliktelser under konvensjonen, og hva som egner seg best for regional eller global innsats. En artsdatabank er for eksempel et virkemiddel som mest hensiktsmessig bør opprettes nasjonalt. Den skal bidra til oppfølgingen av de nasjonale forpliktelsene under bl.a. Konvensjonen om biologisk mangfold, og må innholde kunnskapen om artene og naturtypene i det aktuelle land. Samtidig foregår det et godt samarbeid mellom de to artsdatabankene som er opprettet i Sverige og Norge, og den norske Artsdatabanken ble opprettet bl.a. etter inspirasjon fra den svenske Artdatabanken.

Også overvåking og rødlisting er en naturlig del av det nasjonale ansvaret for å følge opp landenes forpliktelser under Konvensjonen om biologisk mangfold og andre konvensjoner om bærekraftig bruk og vern av naturen. Samtidig er det viktig med et faglig samarbeid som kan øke kompetansen på tvers av landegrensene. Rekommandasjonen nevner IUCNs arbeid med rødlisting. IUCN har utarbeidet et kriteriesett som stadig flere land bruker, herunder flere av de Nordiske land. Dette bidrar til at data blir bedre sammenlignbar. Rødlistene har imidlertid så langt gitt statiske data: De måler situasjonen på et bestemt tidspunkt, og gir ikke tidsserier for utviklingen i det biologiske mangfold. Indikatorarbeidet er derfor et helt vesentlig supplement til rødlistene.

Det er også viktig å se på hvordan indikatorsett som utvikles passer inn i en europeisk eller global kontekst. Nordiske indikatorer bør for eksempel passe sammen med det landene er forpliktet til å rapportere på i EU-samarbeidet og under Konvensjonen om biologisk mangfold.

Nordisk Råd

**Fremst. *1/2009/miljø
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1443/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 08-00185-19

Flere 2010 prosjekter

I regi av Nordiske Ministerråd finner det sted flere prosjekter om utviklingen i det biologiske mangfold og målet om å stanse tap innen 2010. Dette er bl.a. prosjektene Nordens natur – trender mot 2010, og Lokal medvirkning for å nå 2010 målet om å stanse tap av biologisk mangfold.

Prosjektet Nordens natur – trender mot 2010 er et formidlingsprosjekt som har utgitt informasjon om bl.a. Konvensjonen om biologisk mangfold, økosystemtjenester, IUCNs Countdown 2010, og Nordiske eksempler på tilfeller der man har lyktes eller der man har mislykkes med å ta vare på biologisk mangfold. Prosjektet viser at utviklingen i det biologiske mangfold ikke bare er negativ. For noen arter er det påvist en positiv utvikling på grunn av igangsatte bevaringstiltak. Dette gjelder for eksempel havørn og sildebestanden i Nordøst Atlanteren. Negative trender er påvist på for eksempel torskebestanden i Nordøst Atlanteren og en rekke sjøfuglbestander i Vestnorden. For sjøfuglbestander i Vestnorden er det satt i gang et eget prosjekt der det skal lages en Nordisk tverrsektoriell tiltaksplan. Også Skottland deltar i dette arbeidet.

Prosjektet Lokal medvirkning for å nå 2010 målet om å stanse tap av biologisk mangfold er et samarbeid mellom 14 Nordiske kommuner. Kommunene jobber på hver sin måte med å bidra til å bevare biologisk mangfold, og gjennom prosjektet drar de nytte av hverandres erfaringer. Prosjektet viser at det er mulig og nødvendig å jobbe på mange forskjellige måter fram mot målet. Kommunenes innsats dekker et vidt spekter fra opprettelsen av en bynasjonalpark til restaurering av vegetasjonsdekke, våtmarksområde og kunstig rev, og fra skjøtsel av gammel kulturmark til gjenåpning av bekker. Flere av kommunene har meldt seg inn i IUCNs Countdown 2010, et globalt nettverk av myndigheter på alle nivåer, næringslivet, og frivillige organisasjoner, som vil gjøre en ekstra innsats for å medvirke til å nå 2010 målet.

Det Nordiske Lokal medvirkningsprosjektet har vært presentert i tilknytning til partsmøtet under Konvensjonen om biologisk mangfold i Bonn i mai 2008, og på IUCNs Verdenskongress i Barcelona i oktober 2008.

Virkemiddelutvikling

Å samarbeide om utviklingen av økonomiske og juridiske virkemidler er en av prioriteringene for bevaring av biologisk mangfold i det nye Miljøhandlingsprogrammet for 2009-2012. Et prosjekt som allerede er satt i gang på dette området, er prosjektet Betaling for økosystemtjenester. Prosjektet skal gi en oversikt over ulike metoder og virkemidler for betaling og forvaltning av økosystemtjenester. Ved å verdsette biologisk mangfold økonomisk, kan man bidra til målsettingen om å stanse tapet. Prosjektet tar utgangspunkt i FNs studie "Millennium Ecosystem Assessment", og skal gi praktiske råd om metoder og systemer for betaling som er tilpasset de nordiske markeder.

Juridiske virkemidler er langt på vei skreddersydd nasjonal lovgivning, men det er et potensial for økt samarbeid på dette området, for å kunne dra nytte av erfaringer i de andre nordiske land. Det kan også tenkes at man kan samarbeide om utviklingen av modeller for eventuelle nye juridiske virkemidler, bl.a. for å møte utfordringer som klimaendringene medfører for forvaltningen av det biologiske mangfold.

Når det gjelder internasjonale juridiske virkemidler, det vil si bl.a. multilaterale miljøavtaler, så har Nordisk Ministerråd utgitt heftet "En rikere framtid", som gir en lettfattelig innføring i 13 viktige konvensjoner om natur og kulturmiljø. Publikasjonen har vært ettertraktet, og gir et redskap for nasjonale og lokale myndigheter og organisasjoner til å kunne begrunne naturvernforslag direkte under henvisning til internasjonale forpliktelser.

Nordisk Råd

**Fremst. *1/2009/miljø
D 2009**Tidligere nummer:
A 1443/miljøBehandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 08-00185-19

I maj 2009 utkom en NMR-rapport (TemaNord 2009) om möjligheterna att stärka synergierna mellan de biodiversitetsrelaterade (BD) globala miljöavtalen. Målsättningen är att ge ett nordiskt input till den globala miljöförvaltningens reformprocess inom FN-systemet och samtidigt bidra till en mer effektiv implementering av de konventioner som tillhör biodiversitetsklustret. Rapportens förslag kommer att leda till vidare steg för att konsolidera nordiskt tänkande och för att stöda pågående internationella förhandlingar.

Trusler mot biologisk mangfold

Fremmede arter er en viktig trussel mot det biologiske mangfold. Et Nordisk Baltisk prosjekt som har høstet stor anerkjennelse internasjonalt, er prosjektet NOBANIS – Nordic Baltic Network of invasive species. Det er laget en web-portal med informasjon om ca 6000 arter, og med mer utfyllende faktaark om – per i dag – 59 av de mest invaderende fremmede artene. Landene har selv overtatt ansvaret for finansieringen av portalen, og den er forankret i den svenske Artdatabanken. 18 Nordiske, Baltiske og Nord-europeiske land deltar nå i portalen, og flere land har vist sin interesse for å delta. Portalen utvikles nå til et tidlig varslingsystem. Det samarbeides med bl.a. det Europeiske miljø byrå (European Environmental Agency – EEA).

Flere andre påvirkninger truer det biologiske mangfold. I Norden regnes forskjellige former for arealbruk som den viktigste trusselen, men også forurensning, klimaendringer og overbeskatning bidrar til tap av biologisk mangfold. Sektorintegrering av hensynet til biologisk mangfold er derfor en nødvendig forutsetning for å kunne stanse tapet. Nordisk ministerråds samarbeid innen sektorene jord- og skogbruk, fiskeri, energi og samferdsel er derfor av stor betydning for hvordan utviklingen blir framover. Også kunnskapssamarbeid er et viktig bidrag i dette arbeidet.

Sammenhengene mellom klimaendringer og biologisk mangfold er og har vært tema for flere prosjekter i regi av Nordisk Ministerråd. Klimaendringer påvirker det biologiske mangfold, men det biologiske mangfold kan også være en ressurs for å dempe effektene av klimaendringer. Rapporten Nordisk naturforvaltning i et ændret klima (TemaNord 2005:571) er fremdeles svært aktuell, og er fulgt opp med prosjektet Nordic Indicators of Climate Change, der rapporten vil foreligge før sommeren 2009. Det tas sikte på at prosjektet presenteres i forbindelse med klimapartsmøtet i København i slutten av 2009.

Nordisk samarbeid fram mot det 10. Partsmøtet under FN-konvensjonen om biologisk mangfold

Nordisk Ministerråd vil fortsette sitt arbeid for å nå målsettingen om å stanse tap av biologisk mangfold. En viktig milepæl vil være det Nordiske samarbeidet fram mot FN-konvensjonens partsmøtet i 2010.

Nordisk Ministerråd planlegger mot slutten av 2009 å avholde et Symposium om 2010 målet – status og perspektiver. Et viktig grunnlag for diskusjonene på symposiet vil være resultatene fra de forannevnte prosjektene om biologisk mangfold og 2010 målet, samt prosjektet om klimaindikatorer. Videre vil de nasjonale rapportene fra de Nordiske land til Konvensjonen om biologisk mangfold gi viktig informasjon om hvordan de enkelte Nordiske land ligger an i forhold til 2010 målet, og hvilket arbeid som gjøres for å nå det. Målet med symposiet er å gi anbefalinger for det videre arbeid under Konvensjonen om biologisk mangfold etter 2010, basert på nordiske erfaringer, men satt i et globalt perspektiv. Man tar sikte på at Norden vil kunne gi koordinerte innspill forut for og på det 10. Partsmøtet i 2010.

Nordisk Ministerråd anser at fremstillingen kan afskrives.

Nordisk Råd

**Fremst. *1/2009/miljø
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1443/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 08-00185-19

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og Naturresurseudvalget anerkender Ministerrådets stærke samarbejde på biodiversitetsområdet og overvågningen af udviklingen heri. Udvalget har forståelse for, at der er visse elementer, der må varetages på nationalt plan, blandt andet af hensyn til landenes opfyldelse af internationale forpligtelser.

Miljø- og Naturresurseudvalget ser dog gerne et fortsat styrket nordisk samarbejde om indikatorudvikling og rødlistor, således at alle de nordiske lande og selvstyrende områder opnår den fornødne kapacitet på dette område.

Udvalget takker for oversigten over det nordiske samarbejde indenfor den samfundsmæssige udvikling af virkemidler til bevarelse af den biologiske mangfoldighed. Man ser frem til at modtage information om den foreslåede fællesnordiske udvikling af modeller for eventuelle nye juridiske og økonomiske virkemidler til at bevare den biologiske mangfoldighed. Det samme gælder for fremdriften i det nordiske og nordisk-baltiske samarbejde med hensyn til overvågningen af fremmede invasive arter.

Med hensyn til nordisk samarbejde i de internationale fora billiger Miljø- og Naturresurseudvalget de gennemførte og planlagte initiativer og ser frem til at høre nærmere om resultaterne af blandt andet fra det 10. partsmøde i FN-regi om biologisk mangfoldighed.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Fremst. *1/2009/miljø til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år

Mariehamn den 30. september 2009

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Paavo Arhinmäki (vänst.)
Anita Brodén (fp)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Ann-Kristine Johansson (s)

Asmund Kristoffersen (A), formand
Jan Lindholm (mp)
Jenis av Rana (Miðflokkurin)
Kristen Touborg (SF), næstformand

Nordisk Råd

**Fremst. *1/2009/miljø
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1443/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 08-00185-19

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

**Fremst.
*2/2009/miljö/presidiet
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1442/miljö och A
1446/presidiet

Behandlas i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget,
Presidiet

J.nr. 08-00184-38

Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet

1. Fremstilling

Fremstillingen har følgende lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at senest den 31. december 2009 færdiggøre en ambitiøs miljø- og klimapolitik for Nordisk Ministerråds egen virksomhed, hvad angår resurseforbrug, energiforbrug, affaldshåndtering, principper for anskaffelser og indkøb, rejseaktivitet, drift af sekretariater og institutioner mm. Miljø- og klimaarbejdet skal afpasses efter de specifikke forhold for organisationen, og det skal tilrettelægges således, at udgangspunkterne og målsætningerne for de forskellige delområder defineres, ligesom der beskrives en metode til opfølgning og overvågning af målopfølgelsen

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Sekretariatet har under de seneste åren gjort flere tiltag för att reducera miljöbelastningen, bl.a.:

- Ett avtal ingicks år 2007 med Elsparefonden om att reducera sekretariatets elförbruk med 9.960 kWh i perioden 2007 - 2009
- Inköp av vatten i engångsemballage har upphört och ersatts av nedkylt kranvatten
- På avfallssidan har det redan länge funnits en ordning om insamling av papper, bortskaffande av elektronikavfall samt batterier till återvinning
- Vid nya IT-anskaffningar strävar man alltid efter de mest miljövänliga alternativen.

Sekretariatet har i sin verksamhetsplan för år 2009 fastslagit att det skall utarbetas en handlingsplan för fortsatt reduktion av sekretariatets miljöbelastning och CO2-utsläpp.

Häri ingår konkreta planer om att

- effektivera reseaktiviteten, genom bättre planläggning av möten samt reduktion av antalet möten
- flera beslut skall göras via skriftlig procedur
- reducera behovet av resor genom att aktivt använda telefon + web/videomöten
- indra kontor och institutioner i handlingsplanen
- reducera pappersförbruket genom ytterligare digitalisering av arbetsprocesser och inställa skrivare/printers så att de utskriver på bägge sidor.

Ytterligare förväntas planen att innehålla andra mätbara miljöinsatser, såsom

- antalet miljöcertifierade varor som inköps
- antalet medarbetare som cyklar eller går till arbete eller använder of-fentlig transport
- reduktion av användning av engångskoppar, -tallrikar och bestick

Sekretariatet strävar efter att förbättra och utveckla tillgänglig statistik och verktyg som kan medverka till att belysa miljökonsekvenserna av sekretariatets verksamhet. Ytterligare skall dessa verktyg visa hur strävandet efter reduktion av miljöbelastningen, framskrider.

Utgående från ovan nämnda punkter, samt redan igångsatta tilltag vill Nordiska ministerrådet arbeta för en bättre miljö och mindre resursförbruk. När ministerrådets handlingsplan är färdig kommer den att vidareförmedlas till Nordiska rådet.

Härefter anser Nordiska ministerrådet att framställningen kan avskrivas.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og Naturresurseudvalget værdsætter det udmærkede arbejde, Ministerrådet har iværksat med hensyn til at tilvejebringe redskaber til at nedsætte miljø- og klimabelastningen af Ministerrådets egen virksomhed, herunder driften af fællessekretariatet i København samt institutioner og kontorer i landene og nærområderne.

Udvalget ser frem til at modtage information om den annoncerede handlingsplan så snart den foreligger. Udvalget opfordrer til at, Ministerrådet i forbindelse med den planlagte sekretariatsflytning til nye lokale i København fra begyndelsen af lejemålet får fastlagt udgangspunkt for forbrug og miljøbelastning samt at man i det hele taget vil have miljø- og klimahensyn med i overvejelserne i forbindelse med flytning og nyindretning i det nye domicil. Det samme gælder ved ny- og omdomicilering af institutioner og kontorer mm.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Miljø- og Naturresurseudvalget,

att Nordiska rådet lägger meddelandet om
Fremst. *2/2009/miljö/presidiet till handlingarna och *avvaktar
nästa års meddelande*

Mariehamn, den 30. september 2009

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Paavo Arhinmäki (vänst.)
Anita Brodén (fp)
Rajja-Liisa Eklöw (Lib)
Ann-Kristine Johansson (s)

Asmund Kristoffersen (A), formand
Jan Lindholm (mp)
Jenis av Rana (Miðflokkurin)
Kristen Touborg (SF), næstformand

Nordiska rådet

**Fremst.
*2/2009/miljö/presidiet
D 2009**

Tidigare nummer:
A 1442/miljö och A
1446/presidiet

Behandlas i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget,
Presidiet

J.nr. 08-00184-38

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

**Fremst. 3/2009/velferd
D 2009**Tidligere nummer:
A 1465/velferdBehandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 09-00112-14

Utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/ multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Rusland

1. Fremstilling

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å jobbe videre med å målrette tiltak som kommer fram gjennom konferansen "*Interdepartemental Collaboration to Combat Communicable Diseases (HIV/TB) in the North-West of Russia*" og kanalisere det videre arbeidet gjennom Den nordlige dimensjonens partnerskap for helse og livskvalitet, og deres ekspertgruppe på HIV/AIDS, tuberkulose og multiresistent tuberkulose

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

HIV/AIDS og tuberkulose udgør forsat et stort problem særligt i Nordvestrusland og Estland. HIV/AIDS-utviklingen er forsat stigende. Ligesom der ses en tendens til at HIV/AIDS'ramte også er smittet med tuberkulose. Det er en bekymrende utvikling som begynner at sætte spor – ikke blot hos utsatte grupper, men også i "den almindelige befolkning".

Nordisk Ministerråd har derfor, i samarbejde med Nordisk Råd, arrangeret konferensen "*Interdepartemental Collaboration to Combat Communicable Diseases (HIV/AIDS og Tuberkulose) in the North West Russia*" som belv afholdt den 29. og 30. april 2009.

Der deltog ca. 50 deltagere på konferencen, heraf tre fra *Federal Institute of Public Health* i Moskva samt repræsentanter fra regioner i NW Rusland, Murmansk, Arkhangelsk og Pskov. Deltagerne repræsenterede myndigheder, institutioner og NGO'er.

Federal Public Health Institute, Moscow (FPHI) , er en struktur under det federale sundhedsministerium i Moskva. Institutionen har ca. 500 medar-

bejdere, der beskæftiger sig med indsamling og analyse af epidemiologiske data fra alle regioner i Rusland og fungerer som rådgiver for regionerne. Første vicedirektør Yulia Michailova, repræsenterer samtidig Rusland i NHPHS. Institutet præsenterede en stor mængde data for den epidemiologiske situation i forhold til HIV og TB i Rusland generelt og mere i detaljer for NV Rusland, herunder også Kaliningrad. Institutet blev i 2006 anmodet af daværende præsident Putin og den nye guvernør Boos om at give særlig bistand til Kaliningrad. Derfor giver instituttet for tiden mere rådgivning til Kaliningrad end til øvrige regioner - der er en federal motivering. Samtidig skal nævnes, at det russiske Udenrigsministerium har anmodet det federale sundhedsministerium om at øge aktiviteten i forhold til NDPHS i forbindelse med at Rusland er "co-chair" i NDPHS, sammen med Norge, - og forventes at skulle overtage formandskabet i 2010. Det er således et stort incitament for at øge samarbejdet med FPHI.

FPHI udtrykte under konferencen stor tilkendegivelse i forhold til at lære af nordiske erfaringer til fordel for bl.a. NW Rusland, herunder også Kaliningrad. Også fra Kaliningrad var sundhedsministeren Kulikova meget motiveret for et øget samarbejde med de nordiske lande.

Et vigtigt resultat af konferencen er en rapport sammen med konkrete anbefalinger for det videre arbejde. Rapporten vil indeholde informationer om den historiske og den aktuelle situation med hensyn til HIV og tuberkulose i NV Rusland. De forskellige aktører og deres rolle bliver beskrevet sammen med erfaringer med forskellige modeller i forskellige regioner. Rapporten vil også indeholde forslag til opfølgning på konferencen generelt og i forhold til Kaliningrad. Rapporten bliver sendt til medlemmer i NDPHS berørte ekspertgrupper.

Et led i opfølgningen bliver også afholdelse af et seminar på NHV i Gøteborg i august uge 35: 24. -28., hvor man sammen med en mindre gruppe russere kan drøfte samarbejdsmuligheder som led i fase 2 af projektet. Fase 2 vil indeholde en større konference i samarbejde med Nordisk Råd og NDPHS, hvor man drøfter policy, roller og en fokuseret indsats samt formidler erfaringer fra Nordisk Ministerråds pilotprojekter som pågår.

I den forbindelse skal nævnes at Nordisk Ministerråd i 2008 og 2009 har initieret 3 større projekter i Skt. Petersborg (1 mio. kr.), Kaliningrad (1,5 mio. kr.) og Arkangelsk (1 mio.kr) til forebyggelse af HIV/AIDS og TB. Der er tale om tre markante innovative projekter vedrørende målrettet udvikling af nye metoder, der især skal nå ud til de mest sårbare, eksempelvis narkomaner og prostituerede. Der lægges bl.a. vægt på at give disse grupper adgang til anonyme testmuligheder for HIV/AIDS, adgang til rene sprøjter med mere i tæt samarbejde med offentlige myndigheder.

Såvel konferencen som de nævnte aktiviteter er tænkt som en løftestang til at få de russiske myndigheder til aktivt at involvere sig i konkrete projekter under Den Nordlige Dimensions Partnerskab på Social og Sundhedsområdet. NMR kan hermed "booste" et reelt samarbejde under Den Nordlige Dimensions Partnerskab samt bidrage til at sætte fokus på ofte tabubelagte temaer - som eks. HIV/AIDS udviklingen i Nordvestrusland.

Nordisk Ministerråd anser, at fremstillingen kan afskrives.

Nordisk Råd

**Fremst. 3/2009/velferd
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1465/velferd

Behandles i:
Velferdsudvalget

J.nr. 09-00112-14

3. Utvalgets betenkning

Velferdsutvalget er kjent med at HIV/AIDS og tuberkulose utgjør et stort problem, særlig i Nordvest-Russland og Estland, og at utviklingen i disse sykdomsgruppene er fortsatt stigende i disse områdene.

Velferdsutvalget oppfordret Nordisk ministerråd til å målrette tiltak som kommer fram gjennom konferansen "*Interdepartmental Collaboration to Combat Communicable Diseases (HIV/TB) in the North-West of Russia*", og kanalisere det videre arbeidet gjennom Den nordlige dimensjonens partnerskap for helse og livskvalitet (NDPHS), og deres ekspertgrupper på HIV/AIDS, tuberkulose og multiresistent tuberkulose.

NMR rapporterer at det var ca. 50 deltakere på konferansen, med tre deltakere fra *Federal Institute of Public Health* i Moskva, samt representanter fra regioner i nordvest-Russland (Murmansk, Arkhangelsk og Pskov). Deltakerne representerte myndigheter, institusjoner og NGO'er.

Nordisk ministerråd redegjør for at *Federal Public Health Institute Moscow* (FPHI) er en struktur under det føderale helseministeriet i Moskva. Institusjonen arbeider med innsamling og analyse av epidemiologiske data fra alle regioner i Russland, og fungerer som rådgiver for regionene. Først visedirektør Yulia Michailova representerer samtidig Russland i NDPHS. Instituttet presenterte en stor mengde data om den epidemiologiske situasjonen for nordvest-Russland, herunder Kaliningrad. Ministerrådet viser til at det russiske utenriksministeriet har anmodet det føderale helseministeriet å øke aktiviteten i forhold til NDPHS i forbindelse med at Russland er "*co-chair*" sammen med Norge i NDPHS i 2010.

Velferdsutvalget ser at det er et godt grunnlag for styrket samarbeid i NDPHS med FPHI. Velferdsutvalget er godt fornøyd med at det lages en rapport fra konferansen med konkrete anbefalinger for det videre samarbeidet. Rapporten sendes til medlemmer av NDPHS ekspertgrupper. NMR meddeler at rapporten vil inneholde informasjon om den historiske og den aktuelle situasjonen med hensyn til HIV og tuberkulose i nordvest-Russland. De forskjellige aktører og deres rolle blir beskrevet sammen med erfaringer med forskjellige modeller. Rapporten inneholder forslag til oppfølging av konferansen generelt og i forhold til Kaliningrad.

Velferdsutvalget ser med interesse på Nordisk ministerråds tre større prosjekter i St. Petersburg (1 mill DKR.), Kaliningrad (1.5 mill DKR.) og Arkhangelsk (1 mill DKR.) i 2008 og 2009 til forebygging av HIV/AIDS og TB. Det rapporteres at det er tre markante, innovative prosjekter vedrørende målrettet utvikling av nye metoder som skal nå ut til de mest sårbare som for eksempel narkomane og prostituerte.

Nordisk ministerråd meddeler at konferansen såvel som prosjektene er ment som en løftestang for å få de russiske myndigheter til å aktivt engasjere seg i konkrete prosjekter under NDPHS og på helseområdet.

Nordisk Råd

**Fremst. 3/2009/velferd
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1465/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 09-00112-14

På bakgrunnen av det ovenstående foreslår Velferdsutvalget,

at Nordisk råd tar meddelelsen til etterretning og anser
Fremst. 3/2009/velferd for *ferdigbehandlet* for rådets del

Nordisk Råd

Mariehamn den 30. september 2009

Christer Adelsbo (s)

Line Barfod (EL)

Arja Karhuvaara (saml)

Anita Knakkegaard (DF)

Marianne Kierkemann (m)

Tuula Peltonen (sd)

Jessica Polfjärd (m)

Reidar Sandal (A)

Paula Sihto (cent)

Siv Friðleifsdóttir (F), formand

Ib Thomsen (FrP)

Göte Wahlström (s), næstformand

**Fremst. 3/2009/velferd
D 2009**

Tidligere nummer:

A 1465/velferd

Behandles i:

Velferdsutvalget

J.nr. 09-00112-14

PRESIDIETS MEDDELANDE OM INTERNT BESLUT

Nordisk Råd

IB 2/2008Tidligere nummer:
A 1430/presidietBehandles i:
Præsidiat

J.nr. 07-00462-15

Endring av Nordisk råds arbeidsordning § 73

Internt beslut

Nordisk Råd beslutter

at Nordisk Råd tager meddelelse om IB 2/2008 til efterretning og anser den som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Presidiets meddelande

Vid Nordiska rådets session 2008 fattade plenarförsamlingen beslut om en förändring av Nordiska rådets arbetsordning § 73 som reglerar möjligheten för stifta nordiska partigrupper. Presidiet var beredande organ för medlemsförslaget A 1430/presidiet som initierade processen och plenarförsamlingen fattade beslut i enlighet med presidiets förslag.

Det interna beslutet lyder:

at ändra Nordiska rådets arbetsordning § 73 andra stycket och första meningen till: En partigrupp måste omfatta minst fyra medlemmar och representera minst två länder.

Presidiet meddelar härmed att Nordiska rådets arbetsordning ändrats i enlighet med IB 2/2008 och att dessa nya villkor är gällande för stiftandet av nordiska partigrupper vid Nordiska rådet.

Mariehamn den 30 september 2009

Bjarni Benediktsson (Sj.)
Sinikka Bohlin (s), formand
Erling Bonnesen (V)
Berit Brørby (A)
Christina Gestrin (sv)
Helgi Hjörvar (A)

Anne Margrethe Larsen (V)
Johan Linander (c)
Inge Lønning (H)
Rolf Reikvam (SV)
Niels Sindal (S)
Erkki Tuomioja (sd)

Nordisk Råd

IB 2/2008

Tidligere nummer:
A 1430/presidiet

Behandles i:
Præsidiat

J.nr. 07-00462-15

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 1/2009

Ställd av:
Hans Wallmark (m)

Till:
Danmarks regering

J.nr. 09-00044-1

Till Danmarks regering

Skriftlig fråga om möjligheter för nordbor att studera i Danmark

Den fria rörligheten är något vi värdesätter i Norden. Det finns en tydlig ambition att riva och ta bort gränshinder. Av den anledningen har exempelvis de nordiska ländernas regeringar tillsatt personer i ett Gränshinderforum.

Vid den senaste sessionen, i Helsingfors, fattade Nordiska rådet beslut om en rekommendation där man i samband med det lagstiftande arbetet i respektive land uppmanas ta hänsyn till och koordinera med de nordiska grannarna för att förhindra uppkomsten av nya gränshinder. Ungdomar och studenter är viktiga för ett fritt, otvunget och okonstlat samarbete länderna emellan. Det är naturligt att försöka söka arbete eller studieplatser i ett annat land.

Av den anledningen finns det skäl att med oro vända sig emot vissa tongångar. I Sverige har media rapporterat om att det finns en politisk majoritet för att danska universitet skall hålla sig till danska för att undvika att engelskan helt tar över. Ambitionen och viljan att slå vakt om våra små nordiska språk är nog delad i Sverige, Norge, Finland, Island som Danmark. Men att stänga ute engelskan samtidigt som det finns ett förslag till ny nordisk språkkonvention med undantag inom just utbildningsområdet är nog att se som ett hot mot det nordiska samarbetet.

Förslaget till ny nordisk språkkonvention säger ju att rätten till utbildning eller att avlägga examen på sitt eget språk inte omfattas av den bärande idén om att nordbor i kontakter med andra länders myndigheter skall kunna använda sig av sitt eget språk. Som lagstiftare i Nordiska rådet kan vi i samtal med varandra fritt använda våra nordiska språk för att förstå och utveckla vår gemenskap samtidigt som det finns rörelser som på olika sätt önskar förhindra och försvåra ett utbyte studerande emellan. Den senare utvecklingstendensen kan knappast vara en rimlig ordning och i enlighet med den anda för vårt gemensamma arbete som handlar om att riva gränshinder istället för att forma nya.

Min fråga till Danmarks regering är:

Avser den danska regeringen att vidta några åtgärder för att studenter från exempelvis Sverige eller Norge vid danska universitet och högskolor skall kunna använda sig av sina respektive nordiska språk för studier, skrivningar och möjligheten att avlägga examen?

Stockholm den 22 januari 2009

Hans Wallmark (m)

Nordiska rådet

E 1/2009

Ställd av:
Hans Wallmark (m)

Till:
Danmarks regering

J.nr. 09-00044-1



Hans Wallmark
Medlem af Nordisk Råd for Moderaterne/Sverige.

hans.wallmark@riksdagen.se

Ministry of Science
Technology and Innovation

Kære Hans Wallmark,

Tak for din henvendelse af 22. januar 2009 vedrørende nordiske studerendes brug af deres respektive sprog ved universiteter og erhvervsrettede uddannelsesinstitutioner i Danmark.

Den danske regering støtter fremme af mobilitet for nordiske studerende, og jeg ønsker at gøre dig opmærksom på, at de danske universiteter med bekendtgørelse nr. 867 om eksamen ved universitetsuddannelser af 27. august 2004 kapitel 3., § 5, stk. 3. er sikret retten til at afgøre, om de ønsker at udbyde eksamener på et fremmedsprog.

I praksis gør universiteterne nordiske studerende opmærksomme på, at de kan anvende deres respektive sprog i besvarelse af opgaver og ved aflæggelse af eksamener.

Den danske undervisningsminister har ansvaret for ungdomsuddannelserne i Danmark, herunder de erhvervsrettede uddannelser. Det danske Undervisningsministerium har oplyst, at § 17 i bekendtgørelse nr. 766 af 26. juni 2007 om prøver og eksamen i erhvervsrettede videregående uddannelser ligeledes gør det muligt for nordiske studerende at aflægge prøve på deres respektive sprog.

Der er ingen planer om ændring af eksisterende bestemmelser, som muliggør, at nordiske studerende fortsat kan studere og aflægge eksamener på deres respektive sprog.

Med venlig hilsen

Helge Sander

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Bredgade 43

1260 København K

Telefon 3392 9700

Telefax 3332 3501

E-post vt@vtu.dk

Netsted www.vtu.dk

CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 09-050048

Dok nr. 833711 2

Slide 1/1

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 2/2009

Ställd av:
Johan Linander (c)

Till:
Norges regering

J.nr. 09-00051-2

Till Norges regering

Skriftlig fråga om järnvägen Trondheim - Storlien

Inom Nordiska Rådet talar och agerar vi ständigt för att minska gränshinderna mellan våra nordiska länder. Det kan handla om socialförsäkrings-system, skatteavtal eller rätt till föräldrapenning för de som jobbar och bor på olika sidor om en gräns, men minst lika viktigt är att den fysiska infrastrukturen fungerar för att utveckla det gränsöverskridande samarbetet.

Järnvägen mellan Trondheim och Storlien, dvs. Meråkerbanan, är den svaga länken i flera satsningar som våra länder har gemensamt intresse av. Först och främst gäller det Atlantbanan som med snabbtåg kan förbinda Trondheimsområdet med Stockholm, och även möjligheten att öka flödet i öst-västlig riktning över Sundsvall, Finland och Ryssland.

Upprustningen av Meråkerbanan innebär att mer godstrafik till och från nordliga delar av Norge och Sverige kan gå via hamnar i Trondheimsområdet. Detta ökar underlaget för befintlig infrastruktur och minskar belastningen på järnvägar och hamnar i södra Sverige.

Även med hänsyn till miljön och till slitaget på svenska landsvägar är det nödvändigt att minska lastbilstrafiken genom Sverige till och från Nordnorge. Botniabanan som nu byggs längs svenska Norrlandskusten innebär att godsvolymer på svensk järnväg kan öka. Vi räknar även med satsningar på Inlandsbanan. Detta sammantaget öppnar för att mer gods skulle kunna gå via järnväg till och från norska hamnar.

En upprustning med elektrifiering av järnvägen mellan Trondheim och Storlien är angeläget för utvecklingen i Trondheims- och Jämtlandsregionen, för fler gränsöverskridande affärer, mer forskning, fler arbetstillfällen och hållbara samhällen.

Prioriteringar i Mittnorden är Norges och Sveriges gemensamma angelägenhet. Godset kan inte längre stanna vid nationsgränserna. En elektrifie-

ring av järnvägen och satsning på bärigheten är en satsning på framtiden.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga Norges regering vilken bedömning som görs av Meråkerbanans strategiska betydelse för utvecklingen i Trondheims- och Jämtlandsregionen?

Jag vill också fråga vad regeringen kommer att göra för att vi så snart som möjligt ska ha en upprustad, elektrifierad järnväg Trondheim-Storlien för ökat gränssamarbete i Mittnorden?

Stockholm den 30 januari 2009

Johan Linander (c)

Nordiska rådet

E 2/2009

Ställd av:
Johan Linander (c)

Till:
Norges regering

J.nr. 09-00051-2



DET KONGELIGE
SAMFERDSSELSDEPARTEMENT
Statsråden

Utenriksdepartementet

Postboks 8114 Dep
0032 OSLO

Deres ref

Vår ref
09/843- LK

Dato
16.03.2009

Jernbaneforbindelsen mellom Trondheim og Storlien. Spørsmål fra Nordisk råd

Vi viser til skriftlig spørsmål E 2/2009 fra Nordisk råds medlem Johan Linander. Utenriksdepartementet har bedt Samferdselsdepartementet utarbeide svar på spørsmålet.

Spørsmålet til Norges regjering er:

- *Vilken bedømmning görs av Meråkerbanens strategiska betydelse for utvecklingen i Trondheims- og Jämtlandsregionen?*
- *Vad kommer regeringen ad göra för at vi så snart som möjligt ska ha en upprustad, elektrifierad järnväg Trondheim-Storlien för ökat gränssamarbete i Mittnorden?*

Samferdselsdepartementet foreslår følgende svar:

Meråkerbanen går mellom Trondheim i Norge og Storlien i Sverige. Banen var ferdig bygd i 1881. Det er siden den gang bare foretatt mindre utbedringer av traseen. Banen har derfor mange krappe kurver og smale fyllinger. Lengden på Meråkerbanen fra Hell til Storlien er 74 km. De nærmeste havnetilknytningene til Meråkerbanen er Muruvik havn, Stjørdal havn, Trondheim havn og Skogn havneterminal. Meråkerbanen er ikke elektrifisert, og mangler fjernstyring. Dagens bane tillater maks hastighet på 100 km/t for persontog og maks 60 km/t for godstog.

Meråkerbanen er strategisk viktig som bindeledd mellom Midt-Norge og Sverige både for godstransport og persontransport. Det er derfor behov for et samarbeid mellom Norge og Sverige for å se nærmere på hvilken framtidig rolle

Meråkerbanen/Atlantbanan kan spille i det nordiske transportsystemet.

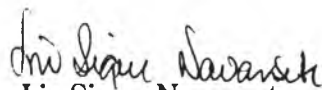
I 2006 og 2007 ble Meråkerbanen rustet opp til å tåle 22,5 tonn aksellast gjennom ekstraordinært vedlikehold og utskifting av skinner og sviller på strekningen. Dette var noe av det første regjeringen Stoltenberg II tok fatt i på jernbaneområdet etter innsettelsen høsten 2005.

Jernbaneverket har gjennomført en analyse av hvilke tiltak som særlig vil kunne styrke Meråkerbanens konkurransekraft. Tre hovedtyper av tiltak er vurdert; fjernstyring, hastighetsøkende tiltak inkludert generell opprustning av banen og elektrifisering. Summen av disse tiltakene vil kunne gi en effektiv og konkurransedyktig jernbanestrekning med mulighet for å øke næringslivets konkurransekraft og samhandlingen mellom regionene. Banen er i dag ikke blant de mest trafikksterke jernbanestrekningene og Jernbaneverket har i sin stamnettutredning fra 2006 pekt på at Meråkerbanen primært bør utvikles ut fra godstransportens behov.

Elektrifisering av banestrekninger som i dag ikke er elektrifisert, er i seg selv kostbart. I forbindelse med en eventuell elektrifisering bør en omlegging og utretting av (deler av) skinnegangen også vurderes, noe som vil komplisere og fordyre et elektrifiseringsprosjektet. I tillegg bør en eventuell elektrifisering av Meråkerbanen ses i sammenheng med eventuell elektrifisering av Nordlandsbanen på strekningen Trondheim – Steinkjer ("Trønderbanen"). Eventuell elektrifisering må vurderes nøye opp mot andre tiltak på Meråkerbanen – blant annet økt kryssingskapasitet og eventuell utbygging av fjernstyring.

I planperioden 2010-2019 legges det foruten ordinært vedlikehold opp til å gjennomføre sville- og skinnebytte på deler av strekningen. Elektrifisering av Meråkerbanen, inklusiv behov for fjernstyring og annen opprusting av banen, vil bli vurdert sammen med vurdering av elektrifisering av Trønderbanen. Det vises for øvrig til St.meld. nr. 16 (2008-2009) Nasjonal transportplan 2010-2019.

Med hilsen


Liv Signe Navarsete

Kopi til:

Jernbaneverket

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 3/2009Ställd av:
Ann-Kristine Johansson (S)Till:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 09-00053-2

Till Nordiska ministerrådet

**Skriftlig fråga
om nordiskt samarbete inför revisionen av
EU:s gemensamma fiskeripolitik**

En process har påbörjats för att revidera den gemensamma fiskeripolitiken i EU. Revisionen förväntas leda till att en ny gemensam fiskeripolitik antas år 2012 med ikraftträdande år 2013.

I det isländska ordförandeskapsprogrammet för Nordiska ministerrådet år 2009 lyfts fiskerifrågorna fram. Arbetet kommer att inriktas på ett bärkraftigt resursutnyttjande. Bl.a. kommer en konferens om nytänkande i utnyttjandet av havets resurser att arrangeras.

Norden har lång erfarenhet av förvaltning av fiskeriresurserna med beaktande av de olika ländernas särskilda förutsättningar. Norden har en lång tradition av att involvera intressenterna i beslutsprocessen. De nordiska forskningsinstitutionerna representerar ett brett forskningsfält inom fiskerirelaterade frågor och ligger generellt sett väl framme i internationella sammanhang. Detta sammantaget innebär att Norden har många goda erfarenheter att bidra med till den gemensamma fiskeripolitiken i EU.

Det är av största vikt att de nordiska fiskeriministrarna reser frågan om ett nordiskt samarbete inför revisionen av EU's gemensamma fiskeripolitik för att föra in de goda nordiska erfarenheterna i arbetet.

Mot bakgrund av ovanstående frågor jag Nordiska ministerrådet:

Hur kommer de nordiska fiskeriministrarna att arbeta med revisionen av EU's gemensamma fiskeripolitik och kommer man att sträva efter att hitta en gemensam nordisk linje?

Stockholm den 1 februari 2009

Ann-Kristine Johansson (S)



Nordisk Råd
Att. Ann-Kristine Johansson
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

18. februar 2009
08-00039-18

Svar på E3/2009

Nordisk Ministerråd har modtaget skriftligt spørgsmål fra Nordisk Råds medlem Ann-Kristine Johansson (s), socialdemokratisk gruppe angående ministerrådets engagement i revision af EU' fiskeripolitik.

Spørgsmålet lyder således:

Hur kommer de nordiska fiskeriministrarna att arbeta med revisionen av EU:s gemensamma fiskeripolitik och kommer man att sträva efter att hitta en gemensam nordisk linje?

Svar:

Nordisk Råds fremstilling nr 5/2008 Nordisk kraftsamling för att rädda fiskebestånden och fiskerinäringen er nu i behandling i NMR.

Der er enighed om, at man indenfor det nordiske fiskerisamarbejde vil arbejde videre med de forslag og ønsker som er nævnt i fremstillingen og samtidig etablere et samarbejde med Nordisk Råd i denne sammenhæng.

Som opfølgning er det afholdt møde med repræsentanter fra EU kommissionen, NRS og NMRS samt eksterne eksperter for at identificere områder, hvor Norden positivt vil kunne bidrage i revisionen af EU's Fiskeripolitik. Fiskerisamarbejdets arbejdsgruppe AG-Fisk har drøftet temaet mere indgående.

Foreløbigt er fiskerisamarbejdet kommet frem til at gå videre med følgende initiativer:

Udgivelse af en række "Short Notes", som er ca. 20 siders populærvidenskabelige udredninger af emner /temaer, hvor Norden har mange erfaringer og løsninger. Indtil videre er "Discard", "Lukkede områder", "Erfaringer med right-based management" eksempler på sådanne "short notes"

En konference "Effective Fisheries management", hvor EU vil blive inddraget er under forberedelse. Konferencen, som indgår i det islandske formandskabs program vil fokusere på den økonomiske side af fiskeriforvaltningen.

En debat om temaet "regionalisering af fiskeriforvaltningen" vil blive initieret. Regionaliseringen ses som nytænkning fra kommissionens side indeholdende

mange interessante innovative politiske elementer. Vi satser på at få temaet debatteret i en politisk kontekst med solid deltagelse af kundskabsmæssig kompetence.

“Fiskernes rolle i den nye fiskeripolitik” og “Forholdet mellem Kystfiskeri og havfiskeri” vil også være et tema, som fiskerisamarbejde vil undersøge nærmere.

EU's Grønbog om fiskeripolitikken udkommer forhåbentlig i april 2009. Det er vigtigt at de aktiviteter, som igangsættes i Norden reflekterer vigtige og centrale udfordringer identificeret i grønbogen. Fiskerisamarbejdet vil endvidere se på muligheder – fortrinsvis i samarbejde med NR- at initiere diskussioner og ny fiskeripolitik med baggrund i grønbogen.

På FJLS-Ministtermødet på Island i juli er det planlagt at have EU's fiskeripolitik som tema.

Norden har syv fiskeripolitiske jurisdiktioner, hvoraf de tre er underordnet EU's fiskeripolitik, mens de andre fire er udenfor EU. Dette forhold og de samfundsmæssige forudsætninger har historisk medført en stor grad af fiskeripolitisk mangfoldighed i Norden, en unik situation, som ikke er til stede andre steder på jorden. De nordiske lande har over tid udviklet nationalt tilpassede forvaltningsregimer, som i stor grad indfrier samfundenes krav og ønsker om bæredygtigt fiskeri, biologisk, socialt og økonomisk.

Alle fiskerisamarbejdets aktiviteter i forhold til revisionen af EU's fiskeripolitik har til formål at forelægge interessenter den nordiske forvaltningsdiversitet – en buffet af nordiske erfaringer og løsninger på centrale udfordringer i fiskeripolitikken.

De nordiske fiskeriministres enighed udmøntes i viljen til at initiere nødvendige aktiviteter, som gavner EU-processen og at engagere sig i en fri debat om den fremtidige fiskeripolitik i EU.

Fiskeriministrenes fælles platform for engagementerne i revisionen af EU's fiskeripolitik er nedfældet i FJLS kerneopgaver, hvor der står:

“Fiskerisektoren fremhever utviklingen av bæredyktige fiskerier og havbruk som kjerne i sitt arbeid. Sektorene setter fokus på biologisk bæredyktighet ved bl.a. å konkretisere prinsippene om økosystemtilnærming i fiskeriene, fremme teknologisk utvikling i sektoren samt at arbeid for fisk som sunn mat fra et sunt havmiljø. Arbeidet med økonomisk bæredyktighet skal bl.a. sette fokus på de økonomiske rammebetingelser som kan øke verdiskapningen og dermed ressursrenten i fiskeriindustriene. Arbeidet med den sosiale bæredyktigheten skal fremme utviklingene av rammebetingelser som kan sikre fiskefolkens velferd og utvikle kystsamfunnenes framtidsmuligheter.”

Med venlig hilsen
Nordisk Ministerråd

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Steingrímur Sigfússon', with a long horizontal flourish extending to the right.

Steingrímur Sigfússon
islandsk fiskeri- og
landsbrugsminister

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 4/2009

Stillet af:
Bente Dahl (RV)

Til:
Danmarks, Finlands, Islands,
Norges og Sveriges
regeringer samt de
selvstyrende områder
Færøerne, Grønland og Åland

J.nr. 09-00058-2

Til Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer samt de selvstyrende områder Færøerne, Grønland og Åland

Skriftligt spørgsmål om udkast til ny sprogkonvention

Kultur- og Uddannelsesudvalget i Nordisk Råd har med interesse læst og gennemgået udkast til en ny nordisk sprogkonvention, som de nordiske samarbejdsministre har sendt i konsultation ultimo november 2008.

Set i lyset af de ændrede samfundsforhold, samt den øgede frie bevægelighed, er det positivt, at en revision nu skal gennemføres. Herudover er det positivt, at de selvstyrende områder tilgodeses i konventionen, og at retten til at anvende eget sprog ikke længere er knyttet til medborgerskab.

Imidlertid er der en række punkter og formuleringer som bør præciseres i den endelige version af konventionen. Blandt andet bør studerende være omfattet af konventionen. Dels for at fremme Norden som én samlet uddannelsesregion, dels for at der ikke skal ske en objektiv forskelsbehandling af bestemte befolkningsgrupper, som f. eks. studerende.

Konventionen bør således eksplicitere, at studerende som minimum har ret til at aflægge eksamen på eget sprog (skandinavisk) i et andet nordisk land. Herudover bør studerende også have mulighed for, hvor det er muligt, at anvende eget sprog (skandinavisk) generelt i studieforløbet.

Spørgsmålene til regeringerne er derfor:

Hvad det vil kræve af ressourcer i uddannelsessystemerne at sikre, at studerende som minimum har ret til at aflægge eksamen på eget sprog (skandinavisk) i Island, Norge, Danmark, Sverige eller Finland?

Hvad vil det kræve af ressourcer i uddannelsessystemerne, at kunne aflægge eksamen på skandinavisk og på sprog fra de selvstyrende områder, grønlandsk og færøsk samt samisk?

København den 6. februar 2009

Bente Dahl (RV)



Nordisk Råd
Att. Bente Dahl
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

2. april 2009
09-00838-1

Skriftligt spørgsmål om udkast til ny sprogkonvention

Tak for de to spørgsmål stillet til Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer samt de selvstyrende områder Færøerne, Grønland og Åland med overskriften "Skriftligt spørgsmål om udkast til ny sprogkonvention".

Spørgsmål 1: Hvad vil det kræve af ressourcer i uddannelsessystemerne at sikre, at studerende som minimum har ret til at aflægge eksamen på eget sprog (skandinavisk) i Island, Norge, Danmark, Sverige eller Finland?

Spørgsmål 2: Hvad vil det kræve af ressourcer i uddannelsessystemerne, at kunne aflægge eksamen på skandinavisk og på sprog fra de selvstyrende områder, grønlandsk, færøsk samt samisk?

Det er ikke muligt at besvare spørgsmålene med beløb, da det vil kræve omfattende kortlægninger på samtlige uddannelsesniveauer og estimeret efterspørgsel efter udnyttelse af denne "ret" som faktisk ikke er til stede.

Hvad angår den nordiske sprogkonvention regulerer den nuværende konvention ikke retten til at få uddannelse eller undervisning eller at aflægge eksamen på sit eget sprog, og disse forhold foreslås heller ikke reguleret fremover. I det nye forslag til udkast til ny nordisk sprogkonvention er det på grund af uklarheder tydeliggjort i Artikel 6, at denne konvention ikke gælder retten til at få uddannelse eller undervisning eller at aflægge eksamen på sit eget sprog. Studerendes muligheder for at benytte sit eget sprog har altså været løst af de enkelte uddannelsesinstitutioner uafhængig af Nordisk sprogkonvention. Der er således ikke tale om en ændring af praksis, men en præcisering.

Danmark

Ministeriet for videnskab, teknologi og udvikling oplyser følgende:

De danske universiteter er sikret retten til at afgøre, om de ønsker at udbyde eksamener på et fremmedsprog. Jf. bekendtgørelse nr. 867 om eksamen ved universitetsuddannelser af 27. august 2004 kapitel 3., § 5, stk. 3.

Undervisningsministeriet oplyser følgende:

Hvad angår prøver og eksamen i erhvervsrettede videregående uddannelser på professionshøjskoler og erhvervsakademier er det muligt for nordiske studerende at aflægge prøve på deres respektive sprog. Jf. § 17 i bekendtgørelse nr. 766 af 26. juni 2007.

Hvad angår prøver og eksamen i de almene og studieforberedende ungdoms- og voksenuddannelser, står der følgende i Eksaminsbekendtgørelse, nr. 754 af 25. juni 2007:

§ 18. Prøverne aflægges på dansk, jf. dog stk. 2 og 3. Prøverne kan eventuelt aflægges på svensk eller norsk i stedet for dansk, medmindre prøvens formål er at dokumentere eksaminandens færdigheder i dansk.

Stk. 2. Har undervisningen i et fag været gennemført på et fremmedsprog, aflægges prøven på dette sprog. Institutionen kan for andre fag end fremmedsprog fravige denne regel.

Stk. 3. Det kan, når ganske særlige omstændigheder taler herfor, aftales mellem en institution og en eksaminand, at en prøve, der normalt gennemføres på dansk, gennemføres på et andet sprog. Det er en forudsætning, at institutionen har sikret, at den foreskrevne bedømmelse kan finde sted, herunder at eksaminand, eksaminator og censor behersker det pågældende sprog i fornødent omfang.

Hvad angår prøver og eksamen i erhvervsrettede (ungdoms)uddannelser står der følgende i Eksaminsbekendtgørelse nr. 766 af 26. juni 2007:

§ 17. Prøverne aflægges på dansk, jf. dog stk. 2 og 3. Prøverne kan eventuelt aflægges på svensk eller norsk i stedet for dansk, medmindre prøvens formål er at dokumentere eksaminandens færdigheder i dansk.

Stk. 2. Har undervisningen i et fag været meddelt på et fremmedsprog, aflægges prøven på dette sprog. Institutionen kan fravige denne regel.

Stk. 3. Institutionen kan i øvrigt, hvor forholdene gør det muligt, tillade en eksaminand, der ønsker det, at aflægge en prøve på et fremmedsprog. Dette gælder dog ikke prøver, der forudsætter fremstilling på dansk.

Finland

Utbildningsdepartementet oplyser følgende:

Finland är ett tvåspråkigt land och har därför ett brett utbildningsutbud på finska och på svenska på alla utbildningsnivåer. Detta gäller också högskoleutbildningen. Högskolans (gäller både universitet och yrkeshögskolor) undervisnings- och examensspråk kan vara finska eller svenska, men också finska och svenska. Detta betyder att vi i Finland har 1) finskspråkiga, 2) svenskspråkiga och 3) tvåspråkiga högskolor.

Universitetslagens 9 § (30.7.2004/715) lyder:

Universitetens undervisnings- och examensspråk är finska, om inte något annat bestäms nedan.

Undervisnings- och examensspråken vid Helsingfors universitet, Tekniska högskolan, Bildkonstakademin, Sibelius-Akademien, Konstindustriella högskolan och Teaterhögskolan är finska och svenska. Undervisnings- och examensspråket vid Åbo Akademi och Svenska Handelshögskolan samt Svenska social- och kommunalhögskolan vid Helsingfors universitet är svenska.

Universitetet kan bestämma att något annat språk utöver finska eller svenska kan användas som examensspråk, enligt vad som närmare bestäms genom förordning av statrådet.

Universitetet kan besluta om användningen av andra språk än undervisnings- och examensspråken i undervisningen och i studieprestationerna.

Yrkeshögskolelagens 15 § (9.5.2003/351) lyder:

Undervisningsspråket i en yrkeshögskola är finska eller svenska.

Undervisningsspråket i en tvåspråkig yrkeshögskola är finska och svenska. I undervisningen samt vid förhör och prov får vid behov också andra språk

än yrkeshögskolans undervisningsspråk användas, enligt vad yrkeshögskolan bestämmer om saken.

Det kan nämnas att det är närmast engelskan som har används som ett annat undervisningsspråk och vid prov enligt högskolornas egna beslut.

Det kan också nämnas att undervisningsministeriet har givit Uleåborgs universitet ett speciellt uppdrag gällande samiskan och samekulturen och resurser för bl.a. lärarutbildningen.

Island

Ministeriet for Uddannelse, Forskning og Kultur oplyser følgende:

I Island er de islandske universiteter reguleret igennem lov nr. 63 fra 13. juni 2006. Her præciseres det, at universiteterne har selvbestemmelsesret i egne sager vedrørende tilbud af kurser og uddannelseslinjer og eksamen i disse. Uddannelsesministeriet har ansvaret for godkendelse af uddannelserne ved universiteterne og for evaluering af kvaliteten af disse. Der er ingen offentlige krav eller lovbundne bestemmelser om det sprog som eksamen skal aflægges på. Det er helt op til universiteterne at bestemme hvilket sprog der benyttes, både i undervisningen og ved aflægning af eksamen. Undervisningsministeriet i Island ønsker ikke at blande sig i denne sag til trods for, at der har været diskussioner om det stigende tilbud ved universiteterne af kurser og eksaminer på ikke-islandske sprog, navnlig engelsk.

Island påpeger, at den Nordiske sprogkonvention ikke forpligter de nordiske skoler til at give de nordiske sprog ligestilling med hjemsprogene. Universiteterne er uafhængige i deres valg af sprog og Island har ingen planer om at forsøge at ændre dette. Island lægger mærke til at, i forespørgslen er ingen forslag til "ligestilling" af hverken islandsk eller finsk i denne sammenhæng inden for de nordiske skoler, og ser ingen grund til, at der kan være grundlag til retslig særstilling af nogen få udvalgte af de nordiske sprog i denne sammenhæng om aflæggelse af eksamen ved læreanstalter over hele Norden. Derimod støtter Island varmt, at man gør et fremstød for, at den sproglige forståelse på et af de tre skandinaviske sprog fremmes blandt de unge, og at disse sprog udnyttes i videst mulig omfang inden for det nordiske samarbejde.

Norge

Kunnskapsdepartementet oplyser følgende:

Universitets- og høyskoleloven har ikke bestemmelser som regulerer universiteter og høyskolels tilbud av eksamener på andre språk enn norsk. Institusjonene bestemmer selv studietilbud og eksamener på andre språk, og fastsetter forskrifter om dette. Norske universiteter og høyskoler godtar normalt eksamensbesvarelser på svensk og dansk (i tillegg til norsk), dersom det ikke er selve norskkunnskapene som skal prøves.

Departementet har ikke en oversikt over institusjonenes tilbud på andre språk enn norsk, men SIU (Senter for internasjonalisering av Høyere Utdanning) har en nettbasert katalog over engelskspråklige mastergradsprogram ved norske høyere utdanningsinstitusjoner som oppdateres jevnlig, se www.studvinnorway.no. Engelskspråklige emner på bachelornivå er der derimot ingen lett tilgjengelig oversikt over.

Når det gjelder offentlig videregående skoler er undervisningsspråket norsk og det er ikke åpnet for undervisning på andre språk. Unntak fra dette er samisk hvor det, etter opplæringsloven § 6-3, kan gis opplæring på samisk i skoler hvor dette er godkjent eller hvor fylkeskommunen legger til rette for det.

For private videregående skoler godkjent etter privatskoleloven § 2-1 er undervisningsspråket også norsk eller samisk. Unntak fra dette er internasjonale skoler hvor det er bestemt i godkjenningen hvilket språk som er undervisningsspråket; for eksempel at undervisning ved en internasjonal skole (IB-linje), eller på IB-linje på en offentlig videregående skole, blir gitt på engelsk.

Vi har følgende kommentar til spørgsmål 2, "Hvad vil det kræve af ressourcer i uddannelsessystemerne, at kunne aflægge eksamen på skandinavisk og på sprog fra de selvstyrende områder, grønlandsk, færøsk samt samisk?" kan følgende anføres:

Den vigtigste ressurs det norske uddannelsessystemet ville hatt behov for, for at det skulle være mulig å avlegge eksamener på språkene fra de selvstyrte områdene, grønlandsk, færøysk, samt samisk (der det bare i Norge er tre ulike språk: nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk), er, foruten økte budsjetter, et tilstrekkelig antall oversettere som var istand til å oversette til og fra norsk og de omtalte språkene på alle fagområder. Tatt i betraktning den lille populasjon som behersker flere av disse språkene, ville det være urealistisk å kunne få til dette.

Sverige

Utbildningsdepartementet opplyser følgende:

I svensk författning finns idag inte några bestämmelser som direkt reglerar det svenska språkets status. Av viss regleringen framgår dock indirekt att lagstiftaren förutsatt att svenska offentliga organ arbetar på svenska.

På vilket språk examensbevis ska utfärdas anges inte i svensk rätt (i gymnasieskolan utfärdas överhuvudtaget inte examensbevis utan slutbetyg). Däremot finns det i 6 kap. 10 § högskoleförordningen (1993:100) och i bilaga 2 till denna förordning vissa bestämmelser om översättning av examensbevis som får anses förutsätta att examensbevis utfärdas på svenska.

Några särskilda regler som anger på vilket språk tentamen eller motsvarande ska äga rum i högskolan, inom yrkesutbildningen eller i gymnasieskolan finns inte heller i svensk rätt. Vad gäller gymnasieskolan finns dock följande bestämmelser om utbildning på annat språk än svenska, vilka får anses omfatta även tentamen eller motsvarande.

Avseende internationell gymnasial utbildning, s.k. IB-utbildning, anges i 9 § förordningen om internationell gymnasial utbildning i Stockholm och Göteborg samt vid Sigtunaskolan Humanistiska Läroverket i Sigtuna (SKOLFS 2002:7) att engelska ska vara undervisningsspråk. Vidare anges i 2 kap. 5 § gymnasieförordningen (1992:394) att finskspråkig utbildning får anordnas på program i Stockholms kommun. Enligt 2 kap. 8 § gymnasieförordningen kan regeringen efter ansökan även i annat fall bestämma att utbildningen på ett program eller en inriktning helt får anordnas på annat språk än svenska.

Færøerne

Færøernes Hjemmestyre, Det færøske undervisnings-, forsknings- og kulturministerium opplyser følgende:

I bekendtgørelse nr. 109 om uddannelser m.m. ved Færøernes universitet (Fróðskaparsetur Føroya) af 6. november 2003, § 16, fremgår det, at eksamenssproget er færøsk. Ved eksamener, som ikke har til formål at bekræfte færdigheder i det færøske sprog, er universitet sikret retten til at afgøre, om de ønsker at udbyde eksamener på et fremmedsprog.

I bekendtgørelse nr. 62 af 23. april 2003 om eksamen af sygeplejere, § 4, fremgår det, at eksamener er på færøsk. I § 4, stk. 2 fremgår det, at såfremt undervisningen er foregået på et fremmedsprog, foregår eksamenen på vedkommende fremmedsprog. I § 4, stk. 3 sikres rektor retten til at afgøre, om der ønskes at give tilladelse til, at en studerende, såfremt vedkommende ønsker det, kan eksamineres på et fremmedsprog.

Grønland

Grønlands Hjemmestyre, Styrelsen for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke opplyser følgende:

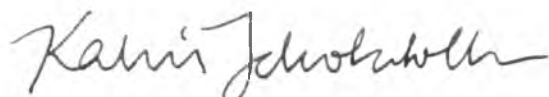
Af Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 27 af 1. september 1995 om uddannelser og eksaminer ved Ilisimatusarfik (Grønlands universitet) § 25, fremgår det, at eksamen foregår på grønlandsk eller dansk. Ilisimatusarfik

kan kræve eksamen aflagt på det ene sprog, hvis eksaminator eller censor ikke behersker det andet. Dertil kan Ilisimatusarfik efter skriftlig ansøgning fra eksaminanden give tilladelse til at anvende det andet sprog samt i særlige tilfælde efter skriftlig ansøgning fra eksaminanden give tilladelse til at anvende engelsk.

Også Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 14 af 19. maj 2005 om kandidatuddannelser ved Institut for Uddannelsesvidenskab på Ilisimatusarfik indeholder en bestemmelse vedrørende eksamination. Ifølge § 25 kan eksamen foregå på grønlandsk, dansk eller engelsk. Instituttet kan efter skriftlig ansøgning fra eksaminanden give tilladelse til at anvende et sprog, som er et andet sprog end det krævede af Institut for Uddannelsesvidenskab.

Uddannelsesstyrelsen oplyser at, Ilisimatusarfik giver eksaminander mulighed for at søge tilladelse til at anvende "det andet sprog", som der står i bekendtgørelsen, dvs. enten dansk eller grønlandsk, og i særlige tilfælde kan tilladelse til at anvende engelsk gives. Instituttet for Uddannelsesvidenskab kan give tilladelse til at anvende et sprog, som er et andet sprog end det krævede af instituttet, og derved gør det muligt for nordiske studerende at aflægge prøve på deres respektive sprog.

Med venlig hilsen
For Nordisk Ministerråd



Katrín Jakobsdóttir

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 5/2009

Ställd av:
Janne Seurujärvi (cent)

Till:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 09-00078-2

Till Nordiska ministerrådet

Skriftlig fråga om reformering av det nordiska samarbetet

Under Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet år 2008, publicerades en rapport av ambassadör Stellan Ottosson om hur man kan utveckla det nordiska regeringssamarbetet. I rapporten tas flera gamla och nya frågeställningar upp, gällande bland annat behandling av EU-ärenden på de olika ministermötena, mötenas politiska innehåll samt den så kallade språkfrågan.

Det är angeläget att ministerrådet granskar sin verksamhet ur en kritisk synvinkel, vilket också Sverige på ett förtjänstfullt sätt gjorde under sitt ordförandeskap. Vi som är politiskt verksamma bär ansvaret för att det nordiska samarbetet lever i tiden, och även på andra sätt förtjänar den höga uppskattning samarbetet väcker hos de nordiska medborgarna. I samband med en förnyelse av regeringssamarbetet måste man dock komma ihåg, att även det parlamentariska samarbetet i Norden, Nordiska rådet, behöver reformeras. De två samarbetsnivåerna bör reformeras på ett koordinerat sätt.

Inom Nordiska rådet har man under de senaste tjugo åren diskuterat flera reformeringsförslag gällande rådets organisation och verksamhet. De flesta av dessa förslag har aldrig förverkligats, vilket oftast berott på antingen politiska friktioner inom rådet, eller också helt enkelt på oviljan att ta det första steget i reformeringsprocessen. De flesta reformerna skulle nämligen ha krävt en grundlig omvärdering av det nordiska samarbetet och regeringarnas aktiva deltagande, vilket man inte varit beredd att göra. Ännu har det inte förts en grundläggande diskussion om själva basen, innehållet och formerna för ett nordiskt samarbete i den förändrade verksamhetsmiljön - låt oss kalla detta för "EU-Europa".

Nordiska samarbetets grundläggande dokument, Helsingforsavtalet, härstämmer från året 1962. Avtalet har modifierats sju gånger under dess existens, senast år 1995. Helsingforsavtalets anda, begrepp och syfte är en produkt av sin tid. Ur dagens synvinkel är avtalet otillräckligt, och vissa formuleringar och själva strukturen i avtalet kan till och med anses brom-

sa utvecklingen av det nordiska samarbetet i en viss mån. Detta gäller speciellt samarbetets innehåll, som i avtalet delats in i sju huvudrubriker: "rättsligt, kulturellt, socialt och ekonomiskt samarbete, samarbete på samfärdselns och miljövårdens område", samt "samarbete i övrigt". Då det gäller verksamhetsformerna hänvisar man exklusivt till förhållandena mellan de två nordiska institutionerna, nämligen Nordiska rådet och ministerrådet. Andra viktiga referensgrupper, som till exempel Europeiska unionen eller Europarådet och de nordiska institutionernas förhållande till dessa, nämns inte alls.

Mot bakgrund av det ovanstående ställer jag följande frågor till Nordiska ministerrådet:

På vilket sätt kommer ministerrådet under Islands ordförandeskap att fortsätta reformera regeringssamarbetet i enlighet med rekommendationerna i ambassadör Stellan Ottossons rapport?

Vad anser ministerrådet om möjligheten att förnya det nordiska samarbetet genom att öppna Helsingforsavtalet, till exempel så att de uppdaterade målsättningarna och formerna för de nordiska parlamentens och regeringarnas samarbete kunde godkännas vid avtalets 50-årsjubileum 2012?

Helsingfors, den 27. februar 2009

Janne Seurujärvi (cent)

Nordiska rådet

E 5/2009

Ställd av:
Janne Seurujärvi (cent)

Till:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 09-00078-2



Nordisk Råd
Att. Janne Seurujärvi

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

28. april 2009
08-03300-11

Svar på spørgsmål E5/2009

Nordisk Ministerråd har modtaget skriftligt spørgsmål E5/2009 fra Nordisk Råds medlem Janne Seurujärvi, Midtengruppe angående reformering af det nordiske samarbejde. Spørgsmålet lyder således :

På vilket sätt kommer ministerrådet under Islands ordförandeskap att fortsätta reformera regeringssamarbetet i enlighet med rekommendationerna i ambassadör Stellan Ottossons rapport?

Vad anser ministerrådet om möjligheten att förnya det nordiska samarbetet genom att öppna Helsingforsavtalet, till exempel så att de uppdaterade målsättningarna och formerna för de nordiska parlamentens och regeringarnas samarbete kunde godkännas vid avtalets 50-årsjubileum 2012?

Svar :

Ambassadør Stellan Ottosson afleverede i december 2008 sin rapport "Nordiska ministerrådet fortsättning på reformen" til samarbejdsministrene. Rapporten blev udarbejdet på grundlag af samarbejdsministrenes beslutning herom i juni 2008.

Formålet med vurderingen var at studere effekterne af den reform af Nordisk Ministerråds organisation, som blev gennemført i 2005. Antallet af ministerråd blev reduceret fra 18 til 11, og målsætningen med omstruktureringen var at forstærke den politiske relevans af det nordiske samarbejde. Siden da har man med globaliseringsinitiativerne kunnet konstatere en ny indretning af det nordiske samarbejde med en ny og mere fokuseret kurs for samarbejdet.

På den baggrund har ambassadør Stellan Ottosson analyseret 2005-reformen og målene hermed, de nuværende samarbejdsformer og arbejdsmetoder samt relationen mellem de enkelte ministerråd og mellem ministerråd og sekretariat. Han kommer i rapporten med en række forslag til, hvordan samarbejdet kan gøres smidigere og bedre understøtte en politisk fokusering af samarbejdet.

Rapporten er efter samarbejdsministrenes mening et godt og vigtigt grundlag i forhold til videreudviklingen af det nordiske samarbejde. Samarbejdsministrene påbegyndte en diskussion af opfølgningen i december 2008, og en række initiativer er allerede igangsat.

I marts 2009 skrev samarbejdsministrene til alle ministerråd og bad dem diskutere 5 væsentlige anbefalinger i Stellan Ottossons rapport (brevet er vedlagt som bilag). Ministerrådene skal rapportere om udfaldet af disse overvejelser til MR-SAM inden 1. september 2009.

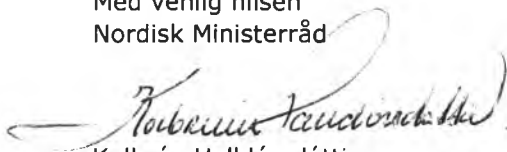
Herudover har samarbejdsministrene besluttet at se nærmere på projektvirksomheden. Internt i sekretariatet for Ministerrådet er der en proces i gang med at se på projektbegrebet og -administrationen bla. som opfølgning på budgetmoderniseringsdrøftelserne i 2006 (der henvises til vedlagte notat). Herudover vil samarbejdsministrene igangsætte eksterne evalueringer af projektvirksomheden. Evalueringerne omfatter en vurdering af projekter og programmer som virkemidler i det nordiske samarbejde samt en vurdering af den politiske og administrative effektivitet i den del af MR-SAMs projektvirksomhed, der delfinansieres af Arktisk Samarbejdsprogram, Puljen for Holdbar Udvikling, Formandskabspuljen og NGO-programmet under nabopolitikken.

Samarbejdsministrene vil endvidere anmode de enkelte fagministerråd om at overveje evalueringer af egen projektvirksomhed.

Samarbejdsministrene vil fortsætte diskussionen af opfølgningen på rapporten og behovet for evt. yderligere initiativer på juni mødet i 2009, og når rapporteringen fra ministerrådene foreligger i efteråret 2009.

Der er ikke pt. planer i Ministerrådet om revision af Helsingforsaftalen.

Med venlig hilsen
Nordisk Ministerråd



Kolbrún Halldórsdóttir
Samarbejdsminister, Island



Til alle ministerråd i Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

10. marts 2009
08-03300-4

Angående Initiativer som opfølgning på udreder Stellan Ottossons rapport "Nordiska ministerrådet fortsättning på reformen".

De nordiske samarbejdsministre besluttede i juni 2008 at igangsætte en vurdering af effekterne af den reform af Nordisk Ministerråds organisation, som blev gennemført i 2005. Udreder Stellan Ottosson afleverede på den baggrund i december 2008 sin rapport "Nordiska ministerrådet fortsättning på reformen", og MR-SAM diskutererede på sit møde i december 2008 indhold og forslag i rapporten.

Rapporten fra Stellan Ottosson sendes hermed til alle fagministerråd til orientering og videre overvejelse. MR-SAM vil i den forbindelse henstille til alle fagministerråd at diskutere og overveje en række forslag i Stellan Ottossons rapport, som vedrører ministerrådernes arbejde. Det drejer sig særligt om følgende spørgsmål og anbefalinger fra Stellan Ottossons rapport:

- 1) Alle ministerråd bør diskutere sine fremtidige mødeformer ud fra et antal forslag, som præsenteres i rapporten. I diskussionen kan følgende forslag fra Stellan Ottosson fx indgå :
 - "att existerande MR bör ha formella möten endast när det finns någont viktigt att besluta, eller åtminstone att diskutera;
 - att mötesfrekvensen därför bör sänkas för vissa MR;
 - att MR bör delegera fler frågor till ÅK samt ge ÅK tydligare direktiv om hur MR-mötena ska läggas upp och vad de bör innehålla;
 - ministermöten ibland ordnas back to back med andra ministermöten i syfte att främja tvärsektoriellt samarbete;
 - att ministrarna och deras motsvarigheter i de självstyrande områdena ibland möts informellt, tillsammans med generalsekreteraren, utan närvaro av tjänstemän, så som sker inom EU och mellan vissa nordiska ministrar (även till sådana möten kan ministrarna naturligtvis begära underlag från sina tjänstemän);
 - att formella ministermöten normalt bör ordnas i en nordisk huvudstad, dit alla lätt kan resa, medan informella ministermöten ibland kan ordnas i andra städer."
 - "Både ministerråd och ämbets-mannakommittéer bör tänka på möjligheten att ibland använda telefon- eller videokonferenser".
(forslag 1 i Stellan Ottossons rapport – närmere beskrevet i afsnit 5.3 og 5.6.).

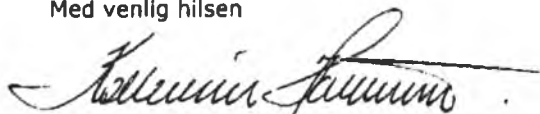
I forbindelse med diskussionen af de fremtidige mødeformer bør organisationen være åben over for ministermøder i nye konstellationer, om/når behov opstår.

- 2) Behovet og mulighederne for at sikre færre mødedeltagere og mindsket papirmængde i forbindelse med møderne.
(forslag 4 i rapporten, nærmere beskrevet i afsnit 5.6.)
- 3) Hvordan ministerrådet kan fremme langsigtetheden i budgetarbejdet gennem et tættere samarbejde mellem ordførerskabet og det kommende ordførerskab om det kommende års budget.
(forslag 7 i rapporten, nærmere beskrevet i afsnit 7.4.)
- 4) Hvordan man inden for ministerrådets område kan forstærke det tværsektorielle samarbejde mellem sektorerne. Én måde at gøre det på er gennem back-to-back møder mellem ministerråd og andre grupper for at diskutere spørgsmål af fælles interesse, jf. også punkt 1.
(forslag 9 i rapporten, nærmere beskrevet i afsnit 8.)
- 5) Hvad man på alle niveauer inden for ministerrådets område kan gøre for at forstærke kontakten og samarbejdet med Nordisk Råd.
(forslag 12 i rapporten, nærmere beskrevet i afsnit 5.12.)

Ud over punkterne 1-5 bør de brede ministerråd NER og FJLS under diskussion af punkt 1 også særskilt diskutere de spørgsmål, der fremgår af afsnit 4.5. i Stellan Ottossons rapport.

Samarbejdsministrene skal bede fagministerrådene inden 1. september 2009 at rapportere resultatet af disse drøftelser til MR-SAM, herunder beskrive de evt. ændringer og initiativer, som diskussionen har medført. Rapporteringen sendes til det islandske ordførerskab ved NSK kontoret samt generalsekretæren.

Med venlig hilsen



Kolbrún Halldórsdóttir
Samarbejdsminister Island

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 6/2009Stillet af:
Bente Dahl (RV)Til:
de nordiske landes regeringer

J.nr. 09-00085-1

Til de nordiske landes regeringer

**Skriftligt spørgsmål
om indførelse af et nordisk taxametersystem i
forhold til de små håndværksfag**

En af begrundelserne for elevers ringe mobilitet mellem uddannelsesinstitutioner i Norden, er af økonomisk karakter. I Danmark og Norge findes der et taxametersystem, som følger elever ud på den enkelte institution. Hvis der var et nordisk taxameter, som fulgte eleven over grænsen, ville der ikke være tale om øget økonomisk belastning, men en omfordeling af allerede afsatte midler. Modellen har været diskuteret på den konference, som Nordisk Ministerråd har afholdt i Lillehammer om de små håndværksfag.

På baggrund heraf ønskes regeringernes mening om systemet, for derefter at kunne gå videre med arbejdet med de nordiske samarbejdsmuligheder for de små håndværksfag.

Hvordan forholder de nordiske landes regeringer sig til at indføre et nordisk taxametersystem i forhold til de små håndværksfag?

København den. 9. marts 2009

Bente Dahl (RV)



Nordisk Råd
Att.
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

20. april 2009
09-00667-5

Svar på skriftlig spørsmål E 6/2009 til de nordiske landenes regjeringer om innføring av et nordisk taksametersystem i forhold til de små håndverksfag

Spørsmålet om innføring av et nordisk taksameter system i forhold til de små håndverksfag er relatert til rekommandasjon 13/2007 Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag. I rekommandasjonen ber Nordisk Råd om at det igangsettes en utredning om de små håndverksfagenes situasjon i Norden, og om muligheten for å etablere et nordisk samarbeid om opplæring og utdanning innenfor disse fagene.

Som en del av Nordisk Ministerråds oppfølging av denne rekommandasjonen ble det i mars 2009 arrangert en nordisk konferanse kalt "Et felles løft for utdanning i små håndverksfag i Norden" på Lillehammer i Norge. Nordisk Ministerråd og Kunnskapsdepartementet i Norge stod bak konferansen, mens Utdanningsdirektoratet i Norge hadde ansvaret for den praktiske forberedelsen og gjennomføringen. Nordisk Ministerråd har nylig mottatt en rapport fra konferansen der det blant annet fokuseres på hvilke konkrete muligheter det er for samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner.

De nordiske lands regjeringer og Nordisk Ministerråd ønsker en helhetlig gjennomgang av rapporten der forslaget om innføring av et taksametersystem blir sett i sammenheng med øvrige forslag fra konferansen, og viser derfor til det kommende svaret på rekommandasjonen.

Med vennlig hilsen

Katrín Jakobsdóttir

Kultur-, undervisnings- og
forskningsminister

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 7/2009Stillet af:
Bente Dahl (RV)Til:
Danmark, Finland og Sveriges
regeringer

J.nr. 09-00087-1

Til Danmark, Finland og Sveriges regeringer

**Skriftligt spørgsmål
om at ratificere UNESCOs konvention til beskyttelse af den immaterielle kulturarv**

UNESCOs konvention¹ til beskyttelse af den immaterielle kulturarv tager udgangspunkt i globaliseringsprocessen og de sociale transformationer, der finder sted i verden i dag. Den efterlyser en ny dialog mellem samfund og fællesskaber med det formål at forhindre den immaterielle kulturarvs nedbrydning og forsvinden. Den immaterielle kulturarv defineres som praksis, repræsentationer og udtryk samt den viden og kunnen – såvel som redskaber, genstande, kunsthåndværk og kulturelle rum forbundet hermed - der anerkendes som del af et givent samfunds eller en given gruppes kulturarv. Island og Norge har allerede ratificeret konventionen.

På baggrund af ovenstående stilles følgende spørgsmål:

Hvordan forholder Danmark, Finland og Sveriges regeringer sig til spørgsmålet om at skulle ratificere UNESCOs konvention til beskyttelse af den immaterielle kulturarv?

København den 10. marts 2009

Bente Dahl (RV)

¹ Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage, vedtaget af UNESCO i oktober 2003

Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
<http://www.um.dk>
Girokonto 3 00 18 06



Bilag	Journalnummer	Kontor
	39.P.15.b.	

Svar på spørgsmål E 7/2009 fra Nordisk Råd om ratifikation af UNESCOs konvention til beskyttelse af den immaterielle kulturarv.

Bente Dahl (Det radikale Venstre) har stillet følgende spørgsmål til Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer: "Hvordan forholder Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer sig til spørgsmålet om at skulle ratificere UNESCO's konvention til beskyttelse af den immaterielle kulturarv?"

Danmarks regering oplyser:

Ved ovennævnte spørgsmål har Nordisk Råd spurgt til, hvorledes Danmarks regering forholder sig til spørgsmålet om at skulle ratificere den af spørgsmålet omhandlede konvention.

Det kan i den anledning oplyses, at det danske kulturministeriums overvejelser omkring en dansk ratifikation af UNESCOs konvention af 17. oktober 2003 om beskyttelse af den immaterielle kulturarv er sendt i høring hos en række berørte myndigheder og institutioner med svarfrist den 17. april 2009. Parallelt hermed har det danske kulturministerium anmodet hjemmestyret på Færøerne og i Grønland om at tage stilling til, om de to selvstyremråder ønsker at være omfattet af konventionen.

Det er Kulturministeriets forventning, at såfremt høringen ikke rejser særlige problemer, kan en dansk ratifikation af konventionen gennemføres inden sommerferien i 2009.

Finlands regering oplyser:

FN:s organisation för utbildning, vetenskap och kultur, Unesco, antog vid den 32. generalkonferensen 17.10.2003 konventionen om skyddet av immateriellt kulturarv. (Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage). Finland har tills vidare inte satt igång konventionens ratificeringsprocess.

Finland stöder konventionens målsättningar och anser det viktigt att immateriellt kulturarv skyddas. Finland har dock förhållit sig reserverat till den mångfacetterade inventerings- och registreringsverksamheten, som påläggs av konventionen. Istället har Finland framhävt vikten av att stöda dokumentering, forskning och arkivering samt övrig kulturverksamhet kopplad till immateriellt kulturarv.

Finland kommer framöver att med intresse följa de ratificerade ländernas erfarenheter bland annat via Unescos rapporter och kommer vid behov att på nytt överväga sin ståndpunkt.

Sveriges regering oplyser:

Unescos konvention om skydd av det immateriella kulturarvet, *Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage*, antogs av Unescos generalkonferens 2003 och trädde i kraft 2006. I nuläget är det över 80 stater som ratificerat konventionen. Sverige har ännu inte ratificerat konventionen.

För närvarande pågår ett beredningsarbete inför en svensk ratificering av konventionen. Som ett led i detta görs en genomgång av vilka konsekvenser en ratificering skulle ha för den nationella hanteringen av frågorna. Vidare görs en översyn av ansvarsfördelningen mellan olika myndigheter när det gäller det immateriella kulturarvet.

Regeringen beslutade (2009-01-22) att ge Institutet för språk och folkminnen, Riksarkivet, Statens kulturråd, Riksantikvarieämbetet, Nämnden för hemslöjdsfrågor och Stiftelsen Nordiska museet i uppdrag att ta fram ett förslag till nationellt genomförande av konventionen. Institutet för språk och folkminnen är sammankallande och samordnar redovisningen som ska lämnas till Regeringskansliet senast den 1 december 2009.

En svensk ratificering skulle kunna ses som en solidarisk handling mot länder vars immateriella kulturarv är hotat och som ett led i en vidgad helhetssyn på kulturarvet.

På vegne af Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer



Bertel Haarder
Minister for Nordisk Samarbejde

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 8/2009

Ställd av:
Kent Olsson (m)

Till:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 09-00111-1

Till Nordiska ministerrådet

Skriftlig fråga om administrativt stöd för Nordplus- stipendierna

Jag tackar Nordiska ministerrådet för svaret på min fråga om Nordplus-stipendierna, E 53/2008.

I svaret framhålls att Nordiska ministerådets sekretariat endast ansvarar för administrationen av Nordplus genom kontraktsuppföljning och årliga rapporteringsmöten samt att det åligger sekretariatet att årligen informera Nordiska ministerrådet om aktiviteterna inom ramen för Nordplus. Jag anser inte att detta är ett tillfredsställande svar. Det innebär dålig PR för Nordiska ministerrådet och det nordiska samarbetet att utbetalningen av stipendierna blir flera månader försenade. Vid kontraktsuppföljningen bör därför särskild vikt läggas vid att stipendierna betalas ut i tid samt att de nationella administratörerna får stöd från Nordiska ministerrådets sekretariat om så behövs.

Resultatet av ett lyckat Nordplus-stipendium kan vara ett antal nya "ambassadörer" för det nordiska samarbetet. Detta innebär att Nordplus inte enbart är en administrativ angelägenhet för Nordiska ministerrådet utan också en politisk sådan. Den politiska dimensionen kan inte läggas ut på entreprenad.

Mot bakgrund av ovanstående frågor jag Nordiska ministerrådet:

Hur avser Nordiska ministerrådet att vid behov stötta upp de nationella administratörerna av Nordplus-stipendierna?

Stockholm den 23 mars 2009

Kent Olsson (m)

**norden**

Nordisk Ministerråd

Nordisk Råd
Att.
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

20. april 2009
09-00814-3

Svar på skriftlig spørsmål E 8/2009 om administrativt støtte for Nordplus stipendiene

Nordisk Ministerråd har det overordnede ansvaret, politisk og administrativt, for Nordplus Rammeprogram og Nordplus Nordiske Språk og Kultur programmet. I dette ansvaret ligger at de politiske og administrative målsetninger og beslutninger for programmene følges opp på en tilfredsstillende måte. I alle ledd i arbeidet med å følge opp programmene bestrebes det på å oppnå velfungerende program med gode resultat og fornøyde deltakere.

Som det ble påpekt i svar på skriftlig spørsmål E 53/2008 om Nordplus-stipendiene, er ansvaret for Nordplus administrasjonen satt ut til et konsortium utpekt av Nordisk Ministerråd, og konsortiets arbeid blir fulgt opp av Nordisk Ministerråds sekretariat. Som vist til i svar på det nevnte spørsmål E 53/2008, var det særdeles uheldige omsetninger knyttet til finanskrisen og problemer med bankene på Island som førte til en forsinket utbetaling av stipend i år, spesielt knyttet til et nettverk koordinert fra Island. Nordisk Ministerråd har beklaget de problemer dette har medført, men må igjen vise til den ekstraordinære situasjonen grunnet finanskrisen som vi vanskelig kunne hatt en beredskap for å håndtere.

Som også nevnt i det tidligere svaret, pågår det imidlertid et kontinuerlig arbeid gjennom konsortiet for å forbedre Nordplus programmene og gjennomføringen av disse.

Med vennlig hilsen

Katrín Jakobsdóttir

Kultur-, undervisnings- og
forskningsminister

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 9/2009

Ställd av:
Hans Wallmark (m)

Till:
Danmarks regering

J.nr. 09-00114-1

Till Danmarks regering

Skriftlig fråga om gemensam nordisk narkotikapolitik

Från Danmark kan nu höras oroande tongångar om möjligheten att legalisera handeln med hasch. I debatten sägs en liberalisering innebära att kriminella nätverk blir av med en del av sin verksamhet då pengar tjänas på bland annat droghandel. En möjlighet skulle kunna vara legal utförskrivning av vissa preparat som sedan kan köpas på apoteken eller en ren avkriminalisering.

En del länder som accepterat viss droghandel inser nu de allvarliga konsekvenser detta medfört. En ändring kan vara på väg – i motsatt riktning jämfört med den process som kan vara på gång i Danmark. Från svensk sida gäller kravet på nolltolerans vilket delas av de andra nordiska länderna, Danmark undantaget.

En legalisering i Danmark skulle allvarligt påverka Sverige, särskilt Skåne och Öresundsområdet. Från svensk sida har genom åren också mycket tydligt markerats mot den droghandel som förekommit i stadsdelen Christiania. I Norden påverkas vi mycket av varandra. Droghandeln blir allt mer gränslös och så även de kriminella nätverk som ägnar sig åt narkotika, illegal vapenhandel samt trafficking.

Vid Nordiska rådets session förra året i Helsingfors antogs en rekommendation om att lagstiftningsarbetet i de olika länderna bättre borde harmoniseras och hänsyn visas varandra. En eventuell legalisering av narkotiska preparat skulle få dramatiska följder för Sverige och övriga Norden där nolltolerans är ett fundament i arbetet mot droger. En liberalisering skulle öka trycket mot Skåne ifråga om införsel av preparat olagliga i Sverige.

Avser den danska regeringen att inte påbörja någon process mot att legalisera viss droghandel, exempelvis handeln med hasch, förrän andra nordiska länder hörts och beretts möjlighet att framföra sina tankar?

Stockholm den 24 mars 2009

Hans Wallmark (m)

Nordiska rådet

E 9/2009

Ställd av:
Hans Wallmark (m)

Till:
Danmarks regering

J.nr. 09-00114-1

Nordisk Råd



Besvarelse af Nordisk Råds spørgsmål E9/2009

Medlem af Nordisk Råd Hans Wallmark har den 24. marts 2009 stillet følgende spørgsmål til den danske regering:

”Avser den danska regeringen att inte påbörja någon process mot att legalisera viss droghandel, exempelvis handeln med hasch, förrän andra nordiska länder hörts och beretts möjlighet att framföra sina tankar?”

Det er korrekt, at spørgsmålet om legalisering af hash fra forskellig side har været rejst i forbindelse med debatten om den verserende bandekonflikt i Danmark, således som det fremgår af spørgsmålets motivering. Bl.a. blev der den 17. marts 2009 fremsat to beslutningsforslag om legalisering af hash for Folketinget.

Efter den danske regerings opfattelse kan den omhandlede bandekonflikt imidlertid ikke nedkoges til at være et opgør om hashmarkedet. Legalisering af hash vil derfor heller ikke løse denne konflikt.

1. Regeringen er i øvrigt af den opfattelse, at samfundet ikke har behov for flere legale rusmidler. Der er erfaring for, at øget tilgængelighed af et rusmiddel fører til øget misbrug. Hertil kommer, at brug af hash er forbundet med en række skadevirkninger, hvilket med al ønskelig tydelighed fremgår af Sundhedsstyrelsens notat af 1. april 2009 om *Cannabis – den aktuelle viden om rusvirkninger, skadevirkninger og udbredelse*, som vedlægges til orientering sammen med en kopi af det brev, hvormed notatet er oversendt til orientering for Folketingets Sundhedsudvalg og Retsudvalg.

Forbuddet mod hash er med andre ord velbegrundet.

Ved Folketingets førstebehandling blev de to beslutningsforslag om legalisering af hash da også afvist af regeringen og et markant folketingsflertal. Spørgerens frygt for, at en legalisering af hash er undervejs i Danmark, er altså helt ubegrundet.

Da det af spørgsmålets motivering fremgår, at Danmark i modsætning til de øvrige nordiske lande ikke fører en nultolerance-politik, skal det for en ordens skyld slås fast, at besiddelse af hash er ulovlig og i almindelighed mindst udløser en bøde. Beslaglæggelse og konfiskation finder sted i alle tilfælde af ulovlig besiddelse.

Med venlig hilsen

Jakob Axel Nielsen / Lars Petersen

Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K
Tlf. +45 7226 9000
Fax. +45 7226 9001
E-mail sumi@sum.dk
Hjemmeside www.sumi.dk

Dato: **7 MAJ 2009**
Sags nr.: 0904240
Sagsbeh.: SUMLPE / Retsstills- og Internationalt kontor
Dok nr.: 39939

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 10/2009

Stillet af:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Til:
Danmarks, Finlands, Islands,
Norges og Sveriges
regeringer

J.nr. 09-00135-2

Til Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer

Skriftligt spørgsmål om hvorledes de nordiske landes regeringer vil gennemføre miljø- og klimavenlige initiativer som led i at overvinde den økonomiske krise

De nordiske statsministre har i fællesskab sat fokus på den globale finanskrises indvirkning på blandt andet miljøpolitik og innovation, senest på Globaliseringsforum på Island i slutningen af februar i år. Statsministrene udtaler, at miljøudfordringerne skal mødes ved at skabe konkurrencekraft med nye innovative idéer og metoder, og at klimaudfordringerne samtidigt kan imødegås ved at skabe grønne job i et grønt samfund; dét som kaldes grøn vækst.

Nordisk Råds Miljø- og Naturresurseudvalg deler statsministrenes visioner. Udvalget finder, at nogle af de virkemidler, der bør benyttes, er en målrettet anvendelse af blandt andet offentlige midler til investeringer i klimavenlige aktiviteter samt politisk-økonomiske virkemidler, der fremmer privates investeringer i sådanne aktiviteter.

Eksempelvis vil investeringer i klimavenlig transportinfrastruktur, investeringer i produktion og distribution af vedvarende energi, investeringer i energieffektive bygninger, investeringer i forskning, udvikling og demonstration af klimavenlige energiløsninger, investeringer i varmesparende initiativer i private boliger alle virke i retning af at nedsætte den fremtidige udledning af klimagasser. Desuden vil disse aktiviteter stimulere beskæftigelsen, virksomhedernes indtjening og innovation indenfor miljø- og klimavenlige produkter. Kort sagt kan man opnå en styrkelse af den ønskede grønne vækst, der samtidig vil være et konkret finanspolitisk svar på den øjeblikkelige internationale økonomiske krises påvirkning af de nordiske lande.

Miljø- og Naturresurseudvalget skal på den baggrund udbede sig oplysninger om,

Hvilke krisepakker, støttepakker, vækstpakker eller lignende initiativer til at stimulere den økonomiske udvikling, de nordiske landes regeringer har iværksat inden for det sidste halve år eller som man forventer at iværksætte. Desuden ønskes oplysninger om, i hvilket omfang de økonomiske stimulanspakker konkret sigter mod at fremme klimavenlige initiativer.

København den 17. april 2009

Paavo Arhinmäki (vänst)
Per Bisgaard (V)
Anita Brodén (fp)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Helgi Hjörvar (A)
Solveig Horne (FrP)
Lars Emil Johansen (S)
Ivar Kristiansen (H)

Asmund Kristoffersen (A),
formand
Jan Lindholm (mp)
Jenis av Rana (Miðflokkurin)
Jacob Söderman (sd)
Kristen Touborg (SF)
Anne-Mari Virolainen (saml)

Nordisk Råd

E 10/2009

Stillet af:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Til:
Danmarks, Finlands, Islands,
Norges og Sveriges
regeringer

J.nr. 09-00135-2



FORSÆTISRÁÐUNEYTIÐ

Norðurlandaskrifstofa

Hverfisgötu 6 150 Reykjavík

sími: 545 8460 bréfasími: 562 3177

netfang: nordurlandaskrifstofa@for.stjr.is

www.forsaetisraduneyti.is/nordurlandaskrifstofa

Nordisk Råd,
Store Strandstræde 18,
1255 København K.

Reykjavík, 22. juni 2009.

I anledning af Nordisk Råds skriftlige spørgsmål nr. E 10/ 2009 til Islands, Danmarks, Finlands, Norges og Sveriges regeringer om, hvorledes de vil gennemføre miljø- og klimavenlige initiativer som led i at overvinde den økonomiske krise, meddeles efterfølgende:

Island:

Som følge af banksystemets kollaps står Islands regering over for en gældssituation der hurtigt forværres. Af den grund må regeringen nødvendigvis skære ned på udgifterne og har ikke mulighed for at forhøje dem, sådan som mange andre lande nu kan, for at stimulere økonomien. Islands regering har dog, i det omfang det er muligt, forsøgt at prioritere miljøvenlige initiativer, specielt i skattesystemet. Beskatning af brændstof blev forhøjet i slutningen af maj og yderligere stigninger i grøn beskatning er sandsynlige. Regeringen har ligeledes lagt vægt på at miljøet har en vigtig rolle i indsatserne for forøget beskæftigelse, bl.a. er der allerede ydet bevillinger til at forbedre udnyttelsen af energi.

Danmark:

Danmark er blandt de europæiske lande, som aktuelt har planlagt den største samlede aktive finanspolitiske lempelse i 2009 og i 2010. Den offentlige saldo ventes frem mod 2010 at blive forringet med 7 pct. af BNP sammenlignet med 2008, hvilket både skyldes de diskretionære lempelser (ca. 2,5 pct. af BNP for de to år) og de automatiske stabilisatorer. De diskretionære lempelser med virkning i 2009 og 2010 omfatter bl.a. skatteaftalen fra 2007 og finansloven for 2009 samt forårets aftaler om grøn transportpolitik, udskydelser af kredittider for A-skatter og moms, forårspakke 2.0, herunder skattereformen, løft af de kommunale anlægsaktiver, tilskudspuljen til renoverings- og bygningsarbejder samt udbetaling af SP-midler.

Klimavenlige initiativer omfatter især aftalen om grøn transportpolitik, tilskudspuljen til renoverings- og bygningsarbejder og forårspakke 2.0.

Aftalen om grøn transportpolitik indeholder en række reduktionstiltag som har øjeblikkelig effekt, inkl. energikrav til taxier, miljørigtig og energieffektiv offentlig transport, certificering af grønne transportvirksomheder og grønne "transportkommuner", optimering af aerodynamik for lastbiler, energimærkning af varebiler og energieffektiv køreteknik. Desuden indeholder aftalen

også politisk enighed om en grøn omlægning af bilbeskatninger, og en massiv investering i mere og bedre kollektiv transport. Disse tiltag ventes at føre til markante reduktioner i transportens negative miljøpåvirkninger, herunder CO₂ udledningen på lidt længere sigt.

Puljen til renoverings- og bygningsarbejde udgør i 2009 1,5 mia. kr. Fra puljen kan der søges tilskud til renovering og bygningsarbejde – herunder til energibesparende foranstaltninger. Puljen sigter på at styrke beskæftigelsen i bygge- og anlægssektoren og vil samtidig bidrage til en generel modernisering af bygningsmassen – herunder også energibesparelser.

Forårspakke 2.0 indeholder en række klimavenlige tiltag. Blandt de centrale elementer er bl.a. øgede energiafgifter på el og varme i husholdninger, indførelse af energiafgift på brændsler, forøgede energiafgifter på el i erhverv, aftrapning af CO₂-bundfradrag, indførelse af afgift på energi til aircondition, indførelse af afgift på andre klimagasser ved energianvendelse, forhøjelse af CFC-afgiften, forhøjelse af spildevandsafgiften, grøn omlægning af registreringsafgiften for hyrevogne, grønne kørselsafgifter for lastbiler, forhøjet vægt- og ejeravgift på dieselmotorer uden partikelfilter, indførelse af afgift på farligt affald og indførelse af grøn ejeravgift for varebiler.

Finland:

Räcker skärpta krav på mätbara insatser i ett nytt klimatavtal, pris på CO₂ och aktiva CO₂-marknader som incitament till innovation på klimatområdet?

Det är mycket viktigt att det nya klimatavtalet innehåller kvantitativa utsläppsmål för de utvecklade länderna men också att krav ställs på utvecklingsländernas utsläpp. Bindande reduktioner av utsläppen är också ett viktigt incitament för innovation på klimatområdet. Satsningar på teknologiutveckling på klimatområdet behöver dock långsiktighet. Därför är det viktigt att staka ut en väg för hur utsläppen ska minska både på medellång och längre sikt. Detta ger den förutsägbarhet som teknologiutvecklingen är i behov av.

EU:s system för utsläppshandel har på många sätt visat sig vara en stor framgång som väcker mycket intresse också utanför Europa. Ett av de viktigaste elementen i utsläppshandeln är att utsläppen får ett pris. Det betyder att det blir ekonomiskt intressant att ta fram nya innovationer för att minska på utsläppen för de aktiviteter som ingår i handelssystemet. Den prisstyrning som handelssystemet medför är ett mycket effektivt sätt att ändra på olika aktörers beteende och på samma gång stimulera till en utveckling mot en lågfossil ekonomi.

EU:s utsläppshandelssystem utgör grunden till de fungerande utsläppsmarknader vi har i dagens läge. Den nästa stora utmaningen kommer att vara att ta steget mot globala utsläppsmarknader från nationella och regionala system. I det avseendet kommer förhandlingsresultatet i Köpenhamn att vara av avgörande betydelse. Globala marknader för utsläpp kan ha en betydande positiv inverkan på innovation på klimatområdet. Priset på utsläpp leder till investeringar i ny ren teknologi och därmed stimuleras också innovationer på detta område.

Både offentliga och privata satsningar på teknologisk utveckling är fortfarande av central betydelse. Som ett exempel kan nämna att Finlands nya klimat- och energistrategi innehåller

kännbart ökade satsningar på klimatvänlig energiteknologi. Det är viktigt att man från regeringarnas sida kan tillämpa olika styrmedel och satsningar för att främja ny teknologi på ett sätt som ger synergier och största möjliga utdelning.

Vilken är statens roll vid främjandet av klimatinnovationer? Vilka är de effektivaste styrmedlen?

Inom klimatpolitiken har staten givetvis en viktig roll i synnerhet när det gäller att utveckla de centrala författningsinstrumenten för innovationer, såsom inflytande inom den internationella klimatpolitiken och utvecklandet av utsläppshandeln. Utöver det bör vi ta ansvar för de förutsättningar för innovationsverksamhet som stöder klimatmålen. Det här gäller inte bara de allmänna förutsättningarna, utan i synnerhet också införandet av innovationerna, vilket fortfarande är den kanske största flaskhalsen inom innovationsverksamheten. Här är metoderna t.ex. beskattning, offentlig upphandling och offentlig finansiering för införandet av innovationer.

Statens roll är också att bidra till att skapa en bred gemensam ståndpunkt i fråga om behovet av ny teknologi som krävs till följd av klimatutmaningen och de möjligheter detta medför. I Finland och på EU-nivå är det innovations- och näringspolitiska målet att skapa förutsättningar för s.k. pionjärmarknader. Klimatteknologin är en sektor där också de nordiska länderna utanför den nationella marknaden kunde ha förutsättningar att som en helhet skapa fungerande pionjärmarknader som kan förutse den globala efterfrågan. Detta mål är viktigt också ur miljöpolitisk synpunkt eftersom strävan att vara en föregångare är en utmaning när det gäller kunskaper och kompetens, förutsätter demonstration och kommersialisering av innovationer och på så sätt skapar möjligheter att genomföra de krävande klimatmålen.

Som helhet har dessa åtgärder ändå inte ännu någon stor / avgörande betydelse för klimatfrågan. Därför är det viktigt att satsa på klimatinnovationer trots den ekonomiska recessionen och genom ett snabbt införande av innovationer sträva till att förbättra det ekonomiska läget och sysselsättningen.

Kommer teknologisamarbetet att utgöra en del av Köpenhamnsavtalet? Hur kan utvecklandet av teknologi och innovationer finansieras?

Då u-länderna förbinder sig till ambitiösa utsläppsminskning mål och de längre utvecklade u-länderna förbinder sig till nationella utsläppsminskningssatsningar i Köpenhamn ger detta redan i sig en viktig signal till den privata sektorn. Merparten av den tilläggsfinansiering som krävs kommer i vart fall att kanaliseras som investeringar inom den privata sektorn.

Vid klimatförhandlingarna har EU framfört att u-länderna senast före 2012 bör ha berett eller uppdaterat sin nationella strategi (low carbon development strategy) för att minska utsläppen. Dessa strategier ska omfatta alla centrala sektorer som ger upphov till utsläpp. Dessutom kunde man med hjälp av strategierna identifiera kostnaderna för insatserna så att man kunde fastställa de insatser för vilka u-länderna behöver internationell offentlig finansiering, och vilka de själva kan finansiera. På detta sätt kan strategierna stöda inriktandet av rätt typs internationell finansiering för olika insatser och för främjandet av olika teknologier. Den offentliga finansieringen har också en viktig roll för att skapa en god investeringsmiljö i u-länderna.

Det behövs en omfattande ny, ökad, och förutsägbar finansiering för att finansiera teknologisamarbetet. Vid klimatförhandlingarna diskuteras som bäst flera olika modeller genom vilka offentlig tilläggsfinansiering kunde genereras (Norges modell som bygger på auktionering av ländernas utsläppskvoter, och Mexikos modell om en gemensamt fastställd årlig betalningsandel för alla länder, där andelen baseras på betalningsförmågan och landets andel av de globala utsläppen). Det är viktigt att potentialen hos alla möjliga finansieringskällor utnyttjas. Dessutom behövs en rättvis och effektiv förvaltningsmodell som möjliggör en kostnadseffektiv och verkningsfull användning av medlen.

Är sektoransatser ett alternativ att stimulera innovationer inom industrin och andra branscher?

Sektoransatser är en av de centrala frågorna inom de internationella klimatförhandlingarna. Uppfattningarna om vad som avses med begreppet varierar och en exakt definition torde inte existera. Sektoransatser förknippas oftast med tre centrala målsättningar. Först är det frågan om ett sätt att försöka höja de globala utsläppsreduktionerna. För det andra är det frågan om ett sätt att skapa lika konkurrensförhållanden för industrin i industri- och utvecklingsländerna. I detta fall är det frågan om att skapa en level playing field för industrin i olika länder för att undvika s.k. kolläckage. För det tredje är det frågan om en mekanism för teknologiöverföring mellan industri- och utvecklingsländer.

Sektoransatser förknippas kanske inte i första hand med innovationsproblematiken. Detta betyder inte att frågan om sektoransatser inte skulle vara aktuell också ur innovationspolitikens synvinkel. Det är viktigt att sektoransatserna utformas så att teknologiaspekten också beaktas. Industrin i så väl utvecklingsländer som utvecklade länder ska uppmuntras att förnya teknologin i en klimatvänlig riktning. Samarbete på olika nivåer mellan u- och i-länder borde också stimuleras med hjälp av sektoransatser.

Samarbete om teknologiöverföring är ett kompletterande element i flera av de modeller på sektoransatser som har framförts i debatten. Troligen är teknologiöverföring en nödvändig del av sektoransatsen med tanke på att nå en gemensam syn på saken mellan olika förhandlingsparter. Det är hur som helst viktigt att sektoransatsen också innehåller andra element mera inriktade på utsläppsmål.

Är den ekonomiska recessionen en risk eller möjlighet med tanke på klimatinnovationer?

Det här är viktigt att följa med (nationellt, på EU-nivå och globalt) och att hålla fast vid hållbarhetsmålet vid genomförandet av stimulansåtgärder. Det är viktigt att prioritera hållbara lösningar som på lång sikt ökar produktiviteten och konkurrenskraften, även om det primära målet är att snabbt stimulera ekonomin. I detta avseende utgör stimulansåtgärderna självfallet en viktig möjlighet med tanke på klimatpolitiken. Hållbarhetsmålet/kravet vid beredningen av stimulansåtgärder sporrar också dem som bereder dem att identifiera miljöaspekten och kanske till ett nytt slags samarbete med respektive förvaltningsområden.

EU-medlemsstaternas miljöministeriers högnivågrupp Environmental Policy Review Group (EPRG) har analyserat miljödimensionen av de stimulansåtgärder som redan vidtagits. Hittills ser

det ut som om satsningar på energieffektivitet och förnybara energikällor (som klimatrelaterade teman) åtminstone i någon mån har funnits med i medlemsstaternas stimulansåtgärder – klart mer än till exempel förbättring av resurseffektiviteten (som också har ett klimatsamband) eller miljöinnovationer.

Kan de nordiska länderna bli ledande då det gäller klimatvänlig innovation? Kan nordiskt samarbete bidra till detta?

Vår uppfattning är att de nordiska länderna har goda förutsättningar att spela en ledande roll då det gäller klimatvänlig innovation. De nordiska länderna ligger redan nu långt framme då det gäller satsningar på förnybar energi och energieffektivitet. Men det går att göra ännu mera på dessa områden i framtiden. Här kan det nordiska samarbetet spela en viktig roll. De nordiska statsministrarna har i sin gemensamma artikel från tidigare i år betonat att Norden ska satsa mera på innovation, forskning och teknologisk utveckling. Den pågående ekonomiska krisen sätter förstås sina begränsningar men å andra sidan är det i nuläget viktigare än någonsin att vi satsar på hållbara lösningar och grön tillväxt. På så sätt kan vi uppnå ett hållbarare Norden via den ekonomiska krisen.

I början av detta år publicerades en nordisk innovationsmonitor som visar att innovationskapaciteten i Norden inte till alla delar är på toppnivå. Exempelvis företagskulturen behöver förbättras för att effektivisera innovationskapaciteten. Rapporten betonar vidare vikten av en dynamisk och aktiv ekonomisk politik i kristider som dessa. Nu är det rätta tillfället att ta nya grepp på klimatproblematiken med hjälp av systematiska satsningar på innovation.

Det nordiska toppforskningsinitiativet tar sin utgångspunkt i de stora utmaningar som vi möter på energi- och klimatområdet. Men hjälp av detta initiativ finns det goda möjligheter att höja den nordiska profilen genom en systematisk satsning på klimatrelaterad forskning. Här gäller det att ytterligare öka samarbetet mellan de nordiska forskningsinstitutionerna.

Energieffektivisering i byggsektorn

Byggsektorn är ett utmärkt exempel på en sektor där potentialen för energieffektivisering är stor. I Finland har vi använt olika typer av styrmedel såsom normer, ekonomisk styrning och information för att förbättra byggsektorns energieffektivitet. Som exempel kan nämnas att byggnadsnormerna gällande energieffektiviteten enligt den nya klimat- och energistrategin ska skärpas med 30 % år 2010. Samtidigt inleds beredningen av ytterligare skärpningar av normerna. Enligt strategin ska bostadssektorn minska sina direkta utsläpp med över hälften fram till 2020. Teknologin för lågenergibyggnader och s.k. passivhus eller nollenergihus finns redan. Nu gäller det att se till att denna teknologi tas snabbt i bruk och tillämpas i det faktiska byggandet. Det är viktigt att statens styrning beaktar att olika typer av åtgärder behövs då det gäller nya och redan befintliga byggnader.

CHP – effektiv energiproduktion

Ett bra exempel på en målmedveten satsning på energieffektivitet är den långsiktiga och systematiska utbyggnaden av samproduktion av el och värme i Finland. Med hjälp av s.k. CHP-produktion kan mycket hög effektivitet i energiproduktionen uppnås vilket innebär att utsläppen i

relation till producerad energi blir betydligt lägre än annars. Ungefär en tredjedel av all el i Finland produceras med CHP. I ett land som Finland med stort uppvärmningsbehov och mycket energiintensiv industri är det ytterst viktigt att energin produceras effektivt. På så sätt har man i Finland kunnat uppnå inbesparingar i utsläppen på uppemot 10 milj. ton koldioxid årligen.

Enligt den framtidsredogörelse som regeringen i Finland håller på att utarbeta kommer teknologins och energieffektivitetens roll att vara central även på lång sikt då vi är tvungna att minska utsläppen med upp till 80 %. På basis av den scenarieanalys som gjorts kan man konstatera att en radikal förbättring av energieffektiviteten är nödvändig i samtliga alternativ.

Norge:

Den norske regjeringen la fram sin tiltakspakke 26. januar 2009. Den var på 20 milliarder NOK. Av dette kom 16 3/4 milliarder i økte bevilgninger, 3 1/4 milliarder som skatteutt. Dessuten ble det gitt ca. 8 milliarder i økte garantier og lånerammer.

Av tilleggsbevilgningene var vel 4 milliarder NOK miljørelaterte. Det aller meste av tilleggsbevilgningene er relatert til klimapolitikken, jf. denne oversikten:

- 1,2 mrd. NOK ekstra til energiøkonomisering og ny fornybar energi. Dette skal bl.a. gå til energieffektivisering i offentlige og private bygg, utbygging av fjernvarme m.v. Bevilgningen er kanalisert gjennom stiftelsen Enova.
- 1,3 mrd. NOK til jernbanesatsing: Drift, vedlikehold (818 mill.) – fra inntak av lærlinger til utskifting av sviller, sliping av skinner, nye signalanlegg og andre utbedringer. Investeringer (483 mill.) – bl.a. framskynding av prosjekter, økt tilgjengelighet på stasjoner.
- 500 mill. NOK til gang- og sykkelveier over hele landet.
- 962 mill. NOK til karbonfangst og –lagring på Mongstad. Statens andel øker pga økte kostnadsanslag i prosjektet.
- 50 mill. NOK til satsing på bioenergi.
- 75 mill. NOK til klimaforskning gjennom Forskningsrådet, med vekt på vindmøller til havs.
- 50 mill. NOK til nye ladestasjoner for elbiler og plugg-inn-hybridbiler. Dette kanaliseres gjennom Transnova.
- 10 mill. NOK til regjeringens klimakampanje Klimaløftet.
- 117 mill. NOK til friluft- og verneområder og til Groruddalen. Av dette går 87 mill. til tilrettelegging og skjøtsel i friluftsområder, nasjonalparker og andre verneområder. 30 mill. går til Groruddalen i Oslo, til rydding av næringsområder, bedre tilgjengelighet for gående/syklende.
- 233 mill. NOK til vedlikehold og sikring av kulturminner. Dette går bl.a. til istandsetting og vedlikehold av bygninger, tekniske og industrielle kulturminner og fartøyer, ruiner, bergkunst, arkeologiske forminner, og til brannsikring av tette trehusmiljø og kirker.

Bevilgningene skal brukes i 2009. Det er lagt vekt på at de skal være midlertidige, kunne iverksettes raskt, og ha god sysselsettingseffekt.

Sverige:

Med hänvisning till Miljö- och Naturresursutskottets inom Nordiska rådet skriftliga fråga E 10/2009 om, hur de nordiska ländernas regeringar avser att genomföra miljö- och klimatvänliga initiativ som ett led i att övervinna den ekonomiska krisen, framför Miljödepartementet i Sverige följande:

I budgetpropositionen för 2009 presenterade svenska regeringen flera kraftfulla åtgärder som svar på recessionen. Initiativen handlar om jobb och entreprenörskap, forskning och infrastruktur för framtiden, och åtgärder för att stärka välfärden. Totalt har svenska regeringen presenterat åtgärder värda 32 miljarder SEK för 2009.


I december 2008, presenterade Sverige åtgärder för jobb och anpassning värda SEK 8.4 miljarder för 2009. Den 29 januari föreslog regeringen att arbetsgivare i vissa fall skulle kunna skjuta på skattebetalningar, vilket uppskattas till en kostnad av SEK 460 millioner. Tillsammans med tidigare beslutade reformer betyder det att Sverige satsar totalt SEK 41 miljarder för att svara på krisen under 2009.

Sverige möter utmaningarna för fordonsindustrin med utökade satsningar på forskning och utveckling samt statliga kreditgarantier för upptagande av lån i Europeiska investeringsbanken. Insatserna syftar till att skapa förutsättningar för en framgångsrik svensk fordonsindustri också i framtiden, att hantera en eventuellt förvärrad kris i fordonsindustrin och att möjliggöra en snabbare utveckling av grön teknik.

Insatserna består av tre delar:

1. Regeringen har för avsikt att i aktiebolagsform bedriva forsknings- och utvecklingsverksamhet och annan verksamhet inom fordonsklustret och att tillföra denna verksamhet ett kapital om 3 miljarder kronor.
2. Regeringen föreslår statliga kreditgarantier till företag i fordonsindustrin för upptagande av lån i Europeiska investeringsbanken för omställning till grön teknologi. Kreditgarantierna ska som mest kunna uppgå till 20 miljarder kronor.
3. Regeringen föreslår undsättningslån på upp till 5 miljarder kronor för företag inom fordonsindustrin som befinner sig i akut ekonomisk kris.

Samtliga delar föreslås träda i kraft samma dag som Sveriges riksdag beslutar om propositionen och är i linje med de insatser och förslag som presenterats i kommissionens meddelande den 26 november 2008 "En europeisk plan för ekonomisk återhämtning" (KOM 2008 [800]). Sverige har också bidragit till den analys av gröna element i medlemsstaternas återhämtningsplaner som pågår inom ramen för EU-kommissionens arbete.



Ögmundur Jónasson,
Sundhedsminister og stedfortrædende samarbejdsminister

SKRIFTLIG SPØRSMÅL

Nordisk Råd

E 11/2009

Stilt av:
Velferdsutvalget

Til:
Danmarks regjering

J.nr. 09-00113-1

Til Danmarks regjering

Skriftlig spørsmål om problemstillinger rundt kjønnslemlestelse

Det vises til utvalgsforslag "om tiltak for å hindre kjønnslemlestelse av kvinner" (A 1433/velferd) som ble behandlet på Nordisk råds 60:e sesjon 2008, Helsingfors, Finland, der Nordisk Råd stilte seg enstemmig bak utvalgsforslaget.

Velferdsutvalget sendte forslaget ut til høring, og det var overveiende positive høringssvar på utvalgsforlaget. De fleste høringssvar pekte på nødvendigheten av tiltak ut over lovgivning. Det ble nevnt behov for utdanning, informasjon, forebyggende arbeid og konkrete tiltak. Mange av høringsinstansene pekte på viktigheten av langsiktig satsning på forebyggende arbeid i regi av frivillige organisasjoner, og i tillegg at myndigheter både innen helse, utdanning og barnevern arbeider med konkrete tiltak for å hindre kjønnslemlestelse av jenter/kvinner.

I utvalgsforslaget het det bl.a.: *"Det må fremheves at det dreier seg om et alvorlig problem som rammer særlig svake og forsvarsløse grupper, og at det mot den bakgrunn bør tas et nordisk initiativ for å beskytte disse gruppene"*.

Et av forslagene som ble fremmet i utvalgsforlaget var:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å se nærmere på problemstillinger knyttet til kjønnslemlestelse med sikte på å fremme tiltak for å hindre kjønnslemlestelse av nordiske borgere og andre som oppholder seg i et nordisk land

I 2003 blev det straffbart å omskjære kvinner etter dansk lov. I straffeloven heter det:

§ 245 a. »Den, som ved et legemsangreb med eller uden samtykke bortskærer eller på anden måde fjerner kvindelige ydre kønsorganer helt eller delvis, straffes med fængsel indtil 6 år«.

Danmark har nylig hatt sin første sak i det danske rettsapparatet etter denne paragrafen i loven, i Retten på Frederiksberg. To jenter, begge født

i Danmark, ble omskåret på den minst inngripende måten for noen år siden ved et opphold i Sudan. Far og mor er begge opprinnelig fra Eritrea, men møttes som flyktninger i Sudan. Familien beskrives som velfungerende. Både far og mor uttaler at de er imot omskjæring.

Saken i Retten på Frederiksberg var, i følge avisen Politiken, den første straffesaken om omskjæring av jenter i Danmark. Begge de tiltalte foreldrene nektet seg skyldige.

Moren ble funnet skyldig i å ha arrangert inngrepet. Faren ble derimot frifunnet etter å ha hevdet at han hverken visste at det skulle finne sted, eller visste at jentene var blitt omskåret. Begge foreldre ble frifunnet for å ha planlagt at en tredje datter skulle omskjæres. (Dom avsakt den 23. januar 2009, 1- 6859/ 2008).

Moren ble idømt straff for omskjæringen av de to døtrene, mens faren ikke ansees for å kunne trekkes til ansvar for inngrepet. Det kan tenkes at denne saken kan skape presedens på en slik måte at kun mødre straffes for omskjæring, hvis fedre kan hevde at de ikke kjente til inngrepet.

For å konkretisere Velferdsutvalgets arbeid mot kjønnslemlestelse av nordiske borgere, ønsker Velferdsutvalget i Nordisk Råd å stille følgende spørsmål til den danske regjering:

Ser den danske regjering noen mulige problemstillinger i anvendelsen av loven mot kjønnslemlestelse slik den i dag blir praktisert?

Er det mulig at loven vil trenge noen justering etter erfaringen med ovennevnte dom, eller ser den danske regjeringen at dommen har fungert etter lovens hensikt?

København den 17. april 2009

Line Barfod (EL)
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Kerstin Haglö (s)
Arja Karhuvaara (saml)
Marianne Kierkemann (m)
Anita Knakkegaard (DF)

Gunn Olsen (A),
Tuula Peltonen (sd)
Jessica Polfjärd (m)
Paula Sihto (cent)
Ib Thomsen (FrP)
Göte Wahlström (s), nestleder

Nordisk Råd

E 11/2009

Stilt av:
 Velferdsutvalget

Til:
 Danmarks regjering

J.nr. 09-00113-1

**JUSTITSMINISTERIET**

Lovafdelingen

Udenrigsministeriet
Sekretariatet for Ministeren for Nordisk Samarbejde
Asiatisk Plads 2
1448 København K

Dato: **22 JUNI 2009**
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Mohammed Ahsan
Sagsnr.: 2009-738/20-0027
Dok.: MOA40755

Ved e-mail af 4. juni 2009 har Sekretariatet for Ministeren for Nordisk Samarbejde anmodet Justitsministeriet om at udarbejde et bidrag til brug for besvarelsen af spørgsmål E 11/2009, som Nordisk Råds Velfærdsudvalg har stillet den 20. april 2009.

Spørgsmålet har følgende ordlyd:

”Ser den danske regering noen mulige problemstillinger i anvendelsen af loven mot kjønnslemlestelse slik den i dag bliver praktisert?

Er det mulig at loven vil trenge nogen justering etter erfaringen med ovennevnte dom, eller ser den danske regjeringen at dommen har fungert etter lovens hensikt?”

Justitsministeriet kan i den anledning opplyse følgende:

Den dom, der henvises til i spørsmålet, er afsagt af Retten på Frederiksberg den 23. januar 2009. I den pågældende sag var der rejst tiltale mod et forældrepar bl.a. for overtrædelse af straffelovens § 245a, jf. § 23, ved at have medvirket til, at der blev foretaget et legemsangreb på deres 2 mindreårige døtre, idet en uidentificeret person boende i Sudan havde foretaget en kvindelig omskæring af begge døtrene.

Ved dommen blev faderen frifundet, mens moderen blev fundet skyldig i medvirken til omskæring af de 2 piger, og blev idømt fængsel i 2 år.

I begrundelsen for spørsmålet peger Nordisk Råds Velfærdsudvalg – med henvisning til, at alene moderen blev dømt – på, at det ”kan tenkes at denne saken kan skape presedens på en slik måte at kun mødre straffes for omskjæring, hvis fedre kan hevde at de ikke kjente til inngrepet.”

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

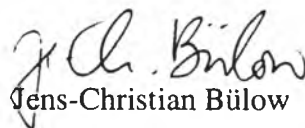
www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Justitsministeriet kan i den forbindelse oplyse, at byretten som begrundelse for i den omhandlede sag at frifinde faderen for at have medvirket til omskæring af pigerne, har lagt vægt på bl.a., at omskæring i den del af Afrika, hvor de tiltalte kommer fra, er et kvindeligt anliggende, og det normale er, at fædrene ikke informeres eller ved noget om indgrebet, at moderen havde oplyst, at hun ikke havde fortalt sin mand om indgrebet på deres døtre, at de to piger havde forklaret, at ingen af dem havde talt med faderen om indgrebet, og at faderen havde benægtet, at han vidste, at hans døtre skulle omskæres, eller at de var blevet det.

Som det fremgår, er der tale om en konkret begrundelse for i den omhandlede sag at frifinde faderen for at have medvirket til omskæring af de to piger. I den sammenhæng skal det bemærkes, at det følger af straffelovens § 23, at den for en lovovertrædelse givne straffebestemmelse – i dette tilfælde straffelovens § 245a om kvindelig omskæring – omfatter alle, der ved tilskyndelse, råd eller dåd har medvirket til gerningen. Straffelovens § 23 indeholder således en vidtgående adgang til at straffe en person for medvirken til en forbrydelse, og det vil bero på en konkret vurdering af de foreliggende omstændigheder i den enkelte sag, om en fader, hvis pige(r) bliver omskåret, kan straffes for medvirken til omskæring. Der er med andre ord naturligvis mulighed for at straffe en fader til piger, der bliver omskåret, for medvirken til overtrædelse af straffelovens § 245a, hvis betingelserne i straffelovens § 23 i det enkelte tilfælde er opfyldt.

Det er på denne baggrund Justitsministeriets opfattelse, at den nævnte dom ikke giver anledning til at overveje at ændre reglerne på området.


Brian Mikkelsen


Jens-Christian Bülow

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 12/2009

Ställd av:
Sinikka Bohlin (s)

Till:
Finlands och Sveriges
regeringar

J.nr. 09-00150-1

Till Finlands och Sveriges regeringar

Skriftlig fråga om bredband i Glesbygd

Europeiska rådet bestämde vid sitt möte den 19-20 mars 2009 att EU ska anslå 1 miljard euro för att bygga ut och modernisera Internetanslutningarna i landsbygdsområdena. Anslaget kommer att ske inom ramen för EU:s befintliga fond för landsbygdsutveckling och syftar till att fylla de "vita fläckarna" på Europas bredbandskarta.

Europeiska rådet poängterade även att utvecklingen av telekommunikation och bredband spelar en grundläggande roll för investeringar, skapande av arbetstillfällen och övergripande ekonomisk återhämtning i Europa.

Att samarbeta inom Norden för en moderniserad och utbyggd infrastruktur skulle visa att vår region är kapabel till nytänkande, för att i dessa ekonomiska kristider tillsammans investera i framtiden.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag ställa följande frågor:

Är Finlands och Sveriges regeringar beredda att samverka för att använda resurserna till en gemensam nordisk infrastruktursatsning inom bredbandsutbyggnad?

Vidare om Finlands och Sveriges regeringar är beredda att undersöka om en gemensam utbyggnad för Sverige, Finland och Norge vore möjlig som Inter Regional projekt?

Stockholm den 23 april 2009

Sinikka Bohlin (s)



Utrikesdepartementet

Till Nordiska rådet,
Sinikka Bohlin

Svar på fråga från Nordiska rådet E12/2009 om bredband i glesbygd

Ledamoten av Nordiska rådets socialdemokratiska partigrupp Sinikka Bohlin har till Finlands och Sveriges regeringar ställt följande skriftliga frågor:

- 1) *Är Finlands och Sveriges regeringar beredda att samverka för att använda resurserna till en gemensam nordisk infrastruktursatsning inom bredbandsutbyggnad?*
- 2) *Vidare om Finlands och Sveriges regeringar är beredda att undersöka om en gemensam utbyggnad för Sverige, Finland och Norge vore möjlig som Inter Regional projekt?*

Nedan följer svar från Finlands och Sveriges regeringar.

Den finska regeringen ger följande svar:

Finlands och Sveriges regeringar har sina egna nationella åtgärdsprogram som syftar till att trygga alla medborgare tillgång till bredbandförbindelser. Finland, Sverige och de övriga nordiska länderna byter på tjänstemannanivån uppgifter om sina nationella bredbandsprogram och delar sinsemellan sina erfarenheter. Finland, Sverige och Norge har stora glesbygdsområden som ställer de nationella beslutsfattarna utmaningar när det gäller tryggheten av tillgång till bredband för dem som bor på dessa områden. Även om det vanligen har byggts snabba förbindelser i och mellan bosättningscentrum, är de kommersiella aktörerna inte intresserade av att bygga "snabba" nät inom de mest glest befolkade områdena. På grund av detta främjar också Finlands nationella bredbandsprogram utbyggnad av näten i glesbygdsområden.

Finlands regering godkände sitt nationella bredbandsprogram i december 2008 och den praktiska verkställigheten har redan inletts. I det första skedet är målet att alla medborgare garanteras en bredbandförbindelse på minst 1 Mbit/s senast i slutet av 2010. Målet ska

2009-06-04

nås genom lagstiftning och avsikten är att inte ge offentligt stöd till detta.

I Finlands bredbandsprogram konstateras det att behovet av mycket snabba förbindelser (100 Mbit/s) ökar under de närmaste åren och att behovet av snabba förbindelser särskilt framhävs för glesbygdsområdena. Speciellt distansarbete, distansmedicin samt jordbruk och kreaturshushållning kommer att behöva snabba förbindelser. Finland kommer att ge 66 miljoner euro i statligt stöd för uppbyggnad av bredbandsnät i de mest avlägsna områdena. Målet är att alla hushåll ska ha tillgång till en bredbandförbindelse på 100 Mbit/s senast 2015.

I Finland kommer staten inte att själv bygga eller äga "snabba" nät i glesbygdsområden. Däremot kommer den finska staten att stödja enskilda projekt för byggande av nät inom mycket glest befolkade områden, med en tredjedel av projektkostnaden. Privata telekom företag eller kooperativ ska betala minst en tredjedel av projektkostanden. Stöd från kommunerna och från EU kommer att täcka den sista tredjedelen av projektkostnaden. Avsikten är också att Finlands andel av EU:s bredbandsstöd på 1 miljard euro ska användas till det nationella bredbandsprogrammet.

På grund av de ovan nämnda grunderna har Finlands regering inte tänkt föreslå speciella samnordiska bredbandsprojekt. Finlands regering anser det ändå vara viktigt att uppgifter och erfarenheter om de nationella bredbandsprogrammen delges mellan de nordiska länderna.

Den svenska regeringen ger följande svar:

Finlands och Sveriges regeringar har sin egen nationella politik som syftar till att trygga alla medborgares och företags tillgång till IT-infrastruktur och bredband. Den svenska regeringen arbetar aktivt på många sätt för att IT ska bidra till fler jobb genom fler och växande företag, till utvecklingskraft i alla delar av Sverige och till att förena miljö och företagsamhet. Statens huvudsakliga roll är att underlätta för marknaden att fungera effektivt och ge marknadsaktörerna goda förutsättningar för sin verksamhet.

Den svenska regeringen har stor tilltro till de drivkrafter som finns på marknaden. Vi kan dock inte blunda för att förutsättningarna för att bygga ut ny infrastruktur är sämre i de glest befolkade delarna av vårt land. Utmaningen är större i dessa delar.

2009-06-04

De medel som nu frigörs inom EU kan vara en ytterligare möjlighet i sammanhanget. Regeringen tittar just nu på möjligheterna att använda medlen på ett verkningsfullt sätt inom ramen för en ansvarsfull statsfinansiell politik. Det innebär bl.a. att medlen ska rymmas under det s.k. utgiftstaket.

När det gäller gränsöverskridande investeringar i IT-infrastruktur kan de vara möjliga inom ramen för strukturfondsprogrammen, beroende på programmens inriktning och vilka insatser som är stödberättigade. Programmens inriktning och prioriteringar har arbetats fram i berörda regioner och grundas på de behov som finns i regionerna. Ansökningar om medel till enskilda projekt i de gränsöverskridande programmen bedöms och beslutas av regionala företrädare.

Samarbete över gränserna är betydelsefullt. Den 14 maj 2009 kom de finska och svenska regeringarna överens om att skapa bättre förutsättningar för elektronisk kommunikation genom harmonisering av radiofrekvenser. De radiofrekvenser som frigörs när TV-sändningarna i marknätet blir digitala, ger unika möjligheter för såväl mer och bättre tv-tjänster som andra elektroniska kommunikationstjänster.

Regeringarna i Sverige och Finland ska tillsammans arbeta för en harmoniserad hållning till den digitala utdelningen, särskilt i Östersjöområdet. Elektroniska kommunikationstjänster ska tilldelas området 790-862 MHz. Detta frekvensband är väl lämpat för att erbjuda högkvalitativt mobilt bredband med bra yttäckning, inte minst till glest bebyggda områden.

Den finska regeringen har bjudit in länderna runt Östersjön till en konferens den 9 juni med syfte att diskutera den digitala utdelningen och hur en harmonisering kan ske.

På den finska och den svenska regeringens vägnar,

Stockholm den 4 juni 2009



Cristina Husmark Pehrsson
Nordisk samarbetsminister

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 13/2009

Stillet af:

Sigrun Eng (A) og Lisbeth
Grönfeldt Bergman (m)

Til:

Finlands, Norges og Sveriges
regeringer

J.nr. 09-00153-1

Til Finlands, Norges og Sveriges regeringer

Skriftligt spørgsmål om at tilføre nye gener til den skandinaviske ulvebestand

Den norsk-svenske ulvepopulation lever på begge sider af grænsen mellem de to lande, og forvaltes efter henholdsvis norske og svenske principper. Det er den almindelige vurdering, at den samlede bestand er for lille til at undgå indavl, og at den fortsatte langsigtede levedygtighed af bestanden vil være afhængig af tilførsel af nyt genetisk materiale udefra.

Det er oplyst, at der allerede nu foregår en vis spredning af gener fra den finsk-russiske ulvestamme ind i den skandinaviske population. Det er endvidere opfattelsen, at den nuværende bestand er grundlagt gennem netop indvandring fra Finland og Rusland. Allerede i dag må det derfor antages, at der i genetisk henseende er stort sammenfald mellem de to populationer.

På den baggrund, og med henvisning til tidligere informationer om samarbejde om rovdyrforvaltningen mellem de nordiske lande, ønsker vi Finlands, Norges og Sveriges regeringers svar på følgende:

Hvorledes samordner de tre landes regeringer bestræbelserne på, at indvandringen af individer fra den finsk-russiske ulvestamme til den fælles skandinaviske bestand sker på en hensigtsmæssig måde i forhold til såvel ulvepopulationens langsigtede levedygtighed, som til de forskelligartede næringsinteresser, der gør sig gældende i forskellige dele af indvandringsområderne?

Kan et udvidet samarbejde om at sikre en hensigtsmæssig indvandring af ulve til den skandinaviske population efterhånden lede til en fælles forvaltning af den fælles ulvebestand i Finland, Norge og Sverige?

København den 17. april 2009

Sigrun Eng (A)
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m)

Nordisk Råd

E 13/2009

Stillet af:
Sigrun Eng (A) og Lisbeth
Grönfeldt Bergman (m)

Til:
Finlands, Norges og Sveriges
regeringer

J.nr. 09-00153-1



DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

Statsråden

Nordisk ministerråd
Att.
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K

Deres ref

Vår ref

Dato

Vedrørende E 13/2009: Skriftligt spørsmål om at tilføre nye gener til den skandinaviske ulvebestand

Jeg viser til spørsmål fra Nordisk råd, E13/2009, om tilførsel av gener til den skandinaviske ulvebestanden, og felles forvaltning av ulv med Sverige og Finland.

Felles innsats på forskning og overvåking av ulv med Sverige og Finland har gitt omfattende og meget presis kunnskap om situasjonen for ulvebestanden i Sør-Skandinavia. Dette gjelder også informasjon om den genetiske statusen for bestanden, som viser en betydelig grad av innavl. Selv om det i dag kan ses uheldige effekter av den høye innavlsgraden, som redusert kullstørrelse, fysiske defekter o.l., er de negative konsekvensene på kort sikt begrenset. På lang sikt vil det imidlertid være viktig for bestandens levedyktighet at det blir tilført nye gener.

Erfaringene fra de senere år kan tyde på et økende omfang av naturlig innvandring fra den finsk-russiske bestanden. I løpet av vinteren og våren 2009 er det hittil registrert to ulike individer med finsk-russiske gener innenfor det norske forvaltningsområdet for ulv. I Norge vurderes situasjonen slik at omfanget av den naturlige innvandringen er tilstrekkelig og det på kort sikt ikke er behov for å gå til ytterliggående tiltak som for eksempel flytting eller inseminering av ulv.

Ettersom innvandring av ulver med finsk-russiske gener anses å være særskilt viktige for bestandens levedyktighet, iverksettes det fortløpende tiltak for å overvåke disse ulvenes bevegelser. Dette innebærer blant annet forsøk på GPS-merking, DNA-analyser og utveksling av relevant informasjon mellom norske, svenske og finske myndigheter.

Etter mitt syn er dagens samarbeid og innsats hensiktsmessig og tilstrekkelig.

Liten spredning av nye gener i bestanden skyldes i første rekke legal felling av ulv som forårsaker skader på beitedyr, samt illegal felling av ulv i Norge og Sverige. Felling av ulv som forårsaker skader på beitedyr, må ses i sammenheng med prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning i Norge. I områder som er prioritert til beitebruk skal dyreeier i størst mulig grad sikres en forutsigbarhet og langsiktighet som gjør det mulig å drive et forsvarlig dyrehold med bruk av utmarksbeite. For å minske omfanget av illegal jakt på ulv har den norske regjeringen nå styrket innsatsen for å avdekke og motvirke slik aktivitet.

I forbindelse med spørsmålet om en felles forvaltning av ulv, vil jeg vise til at Norge har et selvstendig ansvar for å ha deler av en levedyktig skandinavisk ulvebestand på norsk territorium, jf. Bern-konvensjonen. Det er følgelig ikke aktuelt å etablere en felles forvaltning av ulv med Sverige og Finland utover det eksisterende samarbeidet om informasjonsutveksling, gjensidige høringer og drøftinger av forvaltningsspørsmål, felles finansiering og prioritering av forskning, felles metodikk for bestandsovervåking og gjensidig tilgang til databaser.

Med hilsen



Erik Solheim

Nordiska ministerrådet
 Att.
 Store Strandstraede 18
 DK-1255 Kobenhavn K

ÄRENDE: NORDISKA RÅDETS SKRIFTLIGA SPÖRSMÅL E 13/2009 OM ATT TILLFÖRA NYA GENER TILL DEN SKANDINAVISKA VARGSTAMMEN

Med hänvisning till Nordiska rådets skriftliga spörsmål E 13/2009 om att tillföra nya gener till den skandinaviska vargstammen vill jord- och skogsbruksministeriet i Finland framföra följande:

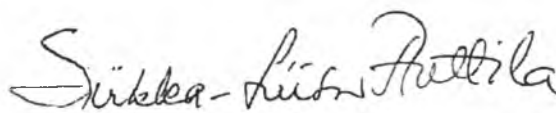
Genetiskt sett är den finska vargpopulationen varierande. Under åren 1996–2004 samlades in totalt 118 prover och i varje prov undersöktes 10 alleler. Under perioden 1996–1998 uppgick graden av heterozygoti till 0.706, under perioden 1999–2001 till 0.706 och under perioden 2002–2004 till 0.680. Skillnaderna var alltså inte stora. Under den första perioden var inavelskoefficienten negativ men under den sista perioden en aning positiv, ur statistisk synvinkel dock inte avsevärd positiv.

Det finns en kontakt mellan ryska Karelen och Finland men ut- och invandringen tycks inte vara särskilt aktiv mellan dessa områden.

Vargens utvandring från det vargtäta området i östra Finland västerut och i huvudsak längs kusten i Bottniska viken norrut till Sverige är en urgammal färdled som används än i dag. Enligt våra uppgifter vandrar det vargar till Sverige regelbundet. Det finns ingen anledning att tro att utvandringen inte ska fortsätta i framtiden.

Det är också möjligt för Finland att fånga vilda vargar för inplantering i Skandinavien om Sverige och Norge anser att detta är ändamålsenligt.

Jord- och skogsbruksminister


 Sirkka-Liisa Anttila



Miljödepartementet

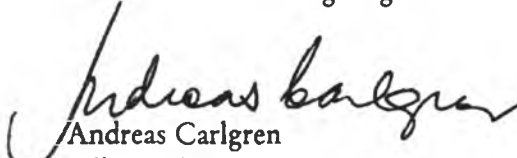
Nordiska rådets skriftliga spörsmål E 13/2009 om att tillföra nya gener till den skandinaviska vargstammen

Men hänvisning till Nordiska rådets skriftliga spörsmål E12/2009 om att bl.a. tillföra nya gener till den skandinaviska vargstammen vill Miljödepartementet i Sverige framföra följande:

Den svenska regeringen beslutade den 28 maj 2009 om propositionen *En ny rovdjursförvaltning*, (prop. 2008/09:210). I propositionen föreslås att länsstyrelserna bör få ett utvidgat ansvar för förvaltningen av rovdjuren. Naturvårdsverket får delegera till länsstyrelserna att fatta beslut om licensjakt och skyddsjakt efter björn, varg, järv och lodjur. Ett regionaliserat ansvar med lokalt inflytande och med möjlighet att ansvara för rovdjursstammarnas utveckling är avgörande verktyg för att nå ett brett stöd för rovdjurspolitiken och för att skapa långsiktigt goda förutsättningar för samexistens mellan människor och rovdjur.

Regeringen föreslår i propositionen kraftfulla åtgärder för att förbättra den genetiska statusen inom den svenska vargpopulationen. För att få en långsiktigt livskraftig vargstam är en förbättring av stammens genetiska status mer angelägen än en fortsatt tillväxt på smal genetisk bas. Regeringen föreslår därför en förlängning av nuvarande etappmål (20 föryngringar per år) kompletterat med åtgärder för en långsiktigt livskraftig vargstam. De åtgärder som regeringen främst avser att genomföra är att under de närmsta fem åren underlätta för naturligt invandrade vargar att förflytta sig från renskötselområdet till den vargpopulation som finns i Mellansverige. Vidare avser regeringen att skapa förutsättningar för flytt av naturligt invandrade vargar till området söder om renskötselområdet. Slutligen kommer även vargar med östligt ursprung, opåverkade av inavel att föras in i landet.

Sammanlagt ska högst 20 vargar införlivas i den svenska vargpopulationen genom dessa åtgärder fram till och med 2014. Detta innebär att den norsksvenska vargstammen kommer att utvecklas mot en mer livskraftig vargstam.


Andreas Carlgren
Miljöminister

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 14/2009

Ställd av:
Lauri Oinonen (cent)

Till:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 09-00154-2

Till Nordiska ministerrådet

Skriftlig fråga om snabba åtgärder för att förhindra en pandemi i de nordiska länderna

Utan snabba och effektiva åtgärder kommer svininfluensan snart att sprida sig till de nordiska länderna. I och med att sjukdomen sprider sig från en människa till en annan på samma sätt som vanliga influensasjukdomar betraktar experterna svininfluensan som farligare än exempelvis fågelinfluensan för tre år sedan, eftersom fågelinfluensan ännu inte har kunnat göra det. Detta bekräftas även av Institutet för hälsa och välfärd i Finland. Att symptomen på sjukdomen till en början påminner mycket om en vanlig influensa gör det också svårare att upptäcka sjukdomen. Symptomen är hög feber, hosta, muskelvärk, huvudvärk och andningssvårigheter. Det finns för närvarande inget vaccin mot sjukdomen och det tar i bästa fall månader att få fram ett förebyggande vaccin. Effektiviteten hos läkemedlet Tamiflu som man anskaffat till Finland är antingen otillräcklig eller tveksam. Dessutom räcker inte de 1,3 miljoner doserna till hela befolkningen. Det innebär, trots att Finland upprättade en pandemiplan år 2006, att sjukvårdssystemet och samhället kommer att utsättas för ett mycket stort tryck om många människor insjuknar i svininfluensan på samma gång.

Som tur är har vi dock säkra uppgifter på hur man över världen genom försiktighetsåtgärder och beredskapsåtgärder i samband med tidigare pandemihot förhindrade en pandemi, och i alla fall än så länge har man inte med säkerhet konstaterat några fall av svininfluensa i Finland eller i de övriga nordiska länderna. Det innebär att man genom att vidta samma typ av åtgärder i de nordiska länderna som i andra delar av världen vid tidigare pandemihot har goda möjligheter att förhindra att denna dödliga sjukdom, som i och med att den orsakar skador på lungorna möjligtvis även kan leda till invaliditet, sprider sig hit. Det förutsätter att man omedelbart och utan dröjsmål vidtar effektiva administrativa och hälsomässiga försiktighetsåtgärder som innefattar tvång. Med hjälp av sådana åtgärder kan vi i bästa fall helt förhindra att sjukdomen sprids till de nordiska länderna.

Åtgärderna skulle bestå av ändrade reserekommendationer från myndigheterna så att man rekommenderar resande i begränsad utsträckning endast då det är absolut nödvändigt till alla de länder där det finns konstaterade sjukdomsfall. Samtidigt bör man nå ut med information om anmälningsplikten vid sjukdomssymptom och insjuknande till alla som kommer till landet vid alla gränskontrollstationer i de nordiska länderna, och i synnerhet på flygplatserna i huvudstäderna, dit huvudparten av resenärerna från Mexiko och Latinamerika anländer. Vidare bör man inom Schengenområdet fästa extra vikt vid dem som kommer in i EU-länderna och Schengenområdet, eftersom de nordiska länderna inte har några direkta flygförbindelser med Latinamerika. Dessutom bör man göra det obligatoriskt för alla som anländer till landet att desinficera händerna vid gränsen. Motsvarande praxis med desinficering av händerna har tidigare använts på olika håll i världen även av mindre alarmerande skäl.

Inom de nordiska länderna bör man ställa in eventuella personalminskningar under sommaren och förbereda sig på att snabbt ta beredskapsplaner i bruk. Samtidigt bör man skaffa mer mediciner samt skydds- och vårdutrustning. Sjukhusen måste förberedas på pandemihotet och sjukhusens ventilationssystem bör göras om så att spridning av sjukdomen via systemen omöjliggörs. Motsvarande åtgärder bör vidtas när det gäller ventilationssystemen i bostadshus och andra byggnader. Offentliga tillställningar och evenemang för stora grupper samt onödiga resor bör vid behov kunna begränsas snabbt. Dessa åtgärder är obligatoriska.

Även om epidemin spred sig hit skulle effektiva bekämpningsåtgärder ha mycket positiva effekter. På så sätt skulle epidemin kunna begränsas och man skulle kunna vidta de nödvändiga åtgärderna mot epidemin under en lång tid istället för att låta epidemin komma in i landet utan målmedvetna åtgärder för att förhindra den att komma hit. Det skulle leda till ett minskat mänskligt lidande och minskade kostnader för samhället. Om svininfluensan når de nordiska länderna är dödsfall utan tvivel oundvikliga. Antalet dödsfall kan uppskattas uppgå till tiotusentals eller till och med över hundra tusen. Av dessa är många offer familjeförsörjare och arbetstagare. Det skulle leda till konsekvenser som berör både familjer och hela nationen. Även i lindrigare fall skulle insjukningar i massiv skala och därmed massfrånvaro från arbetsplatserna leda till enorma kostnader. I det perspektivet är kostnaderna för förebyggande åtgärder små i jämförelse med det mänskliga lidande och den slutnota för samhället som svininfluensan skulle föra med sig. Ett människoliv är så värdefullt att man bör göra uppoffringar för att rädda det. Varje människas liv och hälsa har ett värde i sig.

Med hänvisning till ovanstående frågar jag Nordiska ministerrådet:

Vilka åtgärder som måste vidtas omedelbart för att förhindra spridningen av svininfluensaepidemin till de nordiska länderna, begränsa resandet till de länder som drabbats av epidemin samt för att informera dem som kommer in i de nordiska länderna och desinficera händerna och, om detta misslyckas, vad de enskilda nordiska sjukhusen och myndigheterna redan nu kan göra för att begränsa antalet sjukdomsfall, till exempel genom att förbjuda offentliga tillställningar och onödigt resande samt införskaffa läkemedel, annan vårdutrustning och till exempel andningsskyddsutrustning för hela befolkningen i länderna

Helsingfors den 29 april 2009

Lauri Oinonen (cent)

Nordiska rådet

E 14/2009

Ställd av:
Lauri Oinonen (cent)

Till:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 09-00154-2



Nordisk Råd
Att.
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

19. juni 2009
09-01090-3

Svar på skriftlig spørsmål E14/2009

Det vises til skriftlig spørsmål fra Lauri Oinonen (Cent) om "snabba åtgärder för att hindra en pandemi i de nordiska länderna".

I de nordiske land har man i de senere år vist stor oppmerksomhet omkring spørsmål knyttet til beredskap ved utbrudd av en mulig pandemi. Sosial- og helseministrene ble på møtet i Torshavn den 13. og 14. juni 2005 enige om å ta frem en utredning med formål å belyse de spørsmål som kommer opp i relasjon til en eventuell etablering av en egen produksjon eller ett nordisk samarbeid om produksjon av influensavaksine. Utredningen har gitt rom for vitenskapelig, tekniske, tidsmessige og juridiske analyser og blitt gjenstand for påfølgende politiske drøftelser mellom landene. De nordiske ministrene for helse- og sosialspørsmål avsluttet disse drøftelser på et ekstraordinært ministermøte i januar 2008 og konkluderte at det på daværende tidspunkt, ikke var oppbakning fra samtlige nordiske land til en felles nordisk vaksineproduksjon.

Ytterligere har de nordiske land i en uformell samnordisk referansegruppe under de siste formannskapsperioder arrangert workshops og seminarer for at belyse ulike beredskapsspørsmål. Derav har man diskutert flere av de momenter som du tar opp i ditt spørsmål om blant annet reiseråd, lukning av skoler og grenser samt andre beredskaps- og restriksjonsvurderinger for at unngå spredning av smitte.

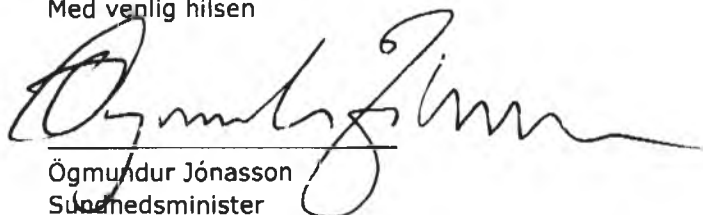
Det er med stor tilfredshet jeg registrerer at landene i dag har en bedre nasjonal beredskap enn for bare få år siden og at man har omsatt kunnskap og erfaringer fra tidligere farer om pandemiutbrudd i de nasjonale beredskap. Ytterligere er alle de nordiske landene tilsluttet Verdens helseorganisasjon WHO med særlig WHO Europa som en viktig instans. Et annet viktig forum er EU organet European Center for Disease Prevention and Control ECDC som ligger i Stockholm. De nordiske land får igjennom disse formaliserte kanaler for samarbeid tilgang på overvåkingsdata og tilrådninger for hvilke tiltak som skal iverksettes ved faren for pandemi. Inden for rammerne af netop disse samarbejdsorganer har man på området styrket det nordiske samarbejde mht. problemer som måtte være av en særlig nordisk art.

De nordiske sosial- og helseministere har alle deltatt i drøftelser og samråd om situasjonen og relevante spørsmål i disse nevnte fora. Det er viktig for meg at understreke at selv om Norden har en god tradisjon for at samarbeide

om felles løsninger og nordisk nytte, så er det også viktig at man unngår dobbeltarbeid.

De nordiske sosial- og helseministere skal på sitt møte i Island den 29-30 juni i år på nytt diskutere samarbeid om beredskap ved eventuelle farer for pandemi i en nordisk kontekst. Det vil skje med utgangspunkt i den aktuelle situasjon, og de nasjonale beredskapsplaner. Under ministermøtet i Island vil man uten tvil diskutere mulighetene og nødvendigheten av et evt. tettere samarbeide i Norden på pandemiområdet.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ögmundur Jónasson', written over a horizontal line.

Ögmundur Jónasson
Sundhedsminister

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 15/2009

Stillet af:
Mogens Jensen (S)

Til:
Danmarks, Finlands, Norges,
Islands og Sveriges
regeringer

J.nr. 09-00157-1

Til Danmarks, Finlands, Norges, Islands og Sveriges regeringer

Skriftligt spørgsmål om skolesystemet i de nordiske lande

Det er velkendt, at Finland i mange år har klaret sig bedst i OECD's PISA-undersøgelser. Selv om de nordiske landes uddannelsessystemer har mange fællestræk, så er de andre nordiske lande ikke helt så gode som Finland, og det kan undre.

De gode finske resultater har været konsistente i de år som PISA-undersøgelserne er blevet lavet (2000, 2003 og 2006), og der er mange kvalificerede bud på hvad dette kan skyldes. Når man ser på hvor meget landene bruger på skolesystemerne i forhold til landenes BNP ligger Finland ikke højest. Der brugte man i 2003 6,1 procent af BNP til uddannelse, mens de andre nordiske lande lå højere, f.eks. brugte Island 8 procent.

De finske myndigheder foreslår nogle forklaringer når man skal fortolke de finske resultater, bl.a. peger de på at den vigtigste faktor er, at alle finner har lige ret til uddannelse, uanset alder, bosted, økonomisk status, køn eller sprog. Dette kan ses ved, at udsvingene blandt de finske skoler er meget lave, dvs. at kvaliteten i skolesystemet er meget ens i alle skoler. Denne form for løft af socio-økonomisk status gennem indlæring i skolesystemet kaldes *equity*, og er meget centralt i Finland.

En anden vigtig årsag, mener de, er den finske læreruddannelse. Alle lærere skal have en universitetsuddannelse, "*Master of education*", og hvis de f.eks. er matematiklærere, så har de læst matematik som hovedfag på universitetet. Videre har faktorer som elevernes egne interesser og fritidsaktiviteter og forældrenes støtte og respekt for skolesystemet også betydning, samt brugen af undervisningsassistenter.

Når det er sagt, så kan finnerne på den anden side også lære af de andre nordiske lande. Tager man det bedste fra alle landes grundskoler har man mulighed for det optimale læringsmiljø. F.eks. kan finnerne bruge de mange gode eksempler på tværfaglighed og projektorientering samt fokus på udvikling af selvstændighed og kreativitet i skolen fra de andre nordiske lande.

På baggrund af disse vurderinger vil jeg derfor stille følgende spørgsmål til landenes regeringer:

I hvilken udstrækning har de nordiske regeringer (undervisningsministrene) undersøgt forskelle og ligheder mellem skolesystemernes opbygning i de øvrige nordiske lande, med henblik på at lære af de gode erfaringer og implementere dem i de enkelte nationale skolepolitikker?

København den 5. maj 2009

Mogens Jensen (S)

Nordisk Råd

E 15/2009

Stillet af:
Mogens Jensen (S)

Til:
Danmarks, Finlands, Norges,
Islands og Sveriges
regeringer

J.nr. 09-00157-1



Nordisk Råd
Att.
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

26. juni 2009
09-01211-2

Svar på skriftlig spørsmål E 15/2009 om skolesystemet i de nordiske landene

Nordisk Råd ved Mogens Jensen viser til de gode resultater Finland har oppnådd i internasjonale undersøkelser som blant PISA undersøkelsene, og stiller spørsmål om i hvilken utstrekning de øvrige nordiske regjeringer (undervisningsministrene) har undersøkt forskjeller og likheter mellom skolesystemenes oppbygning i de øvrige nordiske landene med henblikk på å lære av Finlands gode erfaringer og implementere dem i de enkelte lands nasjonale utdanningspolitikk.

Å skulle gjennomføre en kartlegging over hva hvert enkelt land har gjort i denne henseende, er et svært omfattende arbeid, og vi har dessverre ikke kapasitet til å gjennomføre en slik kartlegging nå. Imidlertid er det mitt inntrykk at alle de nordiske landene og selvstyrte områdene har sett til Finland for å undersøke nærmere hva som skyldes de gode resultatene som landet har oppnådd. Dette er gjort gjennom et utall av ulike initiativ, fra arbeid med enkeltområder, studiebesøk på ulike nivåer til innspill til større utredninger og meldinger. Dette arbeidet har vist oss at vi har mye å lære av hverandre, men også at landene er forskjellige og at ikke alt kan overføres direkte.

Gjennom Nordisk Ministerråd arbeides det for finne frem til likheter og forskjeller mellom de ulike landenes utdanningssystem med det formål at landene skal lære av hverandre. Det skjer en kontinuerlig erfaringsutveksling gjennom arbeidet i rådgivningsgruppene SVL, NSS og HØUT, samt i samarbeidet i EK-U og MR-U. Det gjennomføres en rekke undersøkelser, studier, konferanser og andre tiltak der erfaringsdeling og spredning står sentralt. I Mogens Jensens spørsmål vises det blant annet til den finske lærerutdanningen, og innen dette området har Nordisk Ministerråd gjennomført flere undersøkelser der fokuset nettopp har vært å finne frem til hva de øvrige nordiske landene kan lære av Finland. I 2009 ble blant annet rapporten "Komparativt studium af de nordiske læreruddannelser" lagt frem, og den følges opp av en ny studie som fokuserer på rekrutteringsproblematikken i de nordiske lærerutdanningene. Sistnevnte studie har som hovedformål å finne frem til forklaringer på forskjellene mellom rekrutteringen til den finske lærerutdanningen og de andre nordiske lærerutdanningene.

Et annet konkret eksempel på hvordan Nordisk Ministerråd arbeider systematisk med sammenligner av de nordiske lands utdanningsystemer, er et samarbeid over flere år knyttet til analyse og oppfølging av de nordiske landenes resultater i PISA-undersøkelsene. Det er utarbeidet flere rapporter og avholdt konferanser der disse resultatene er diskutert. En ny rapport kalt "Northern Lights on PISA 2006" er under utarbeidelse, og skal legges frem på en konferanse som finner sted i Reykjavik den 17. til den 18. august 2009.

Dette var to eksempler på konkrete tiltak der det gjennomføres slike undersøkelser som det etterspørres. Jeg vil hevde at de enkelte lands arbeid med, og det nordiske samarbeidet om, slike spørsmål kompletterer hverandre og at det gir gode muligheter til å skape en nordisk merverdi.

Med vennlig hilsen



Katrín Jakobsdóttir

Kultur-, undervisnings- og
forskningsminister

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 16/2009

Stillet af:
Paavo Arhinmäki (vänst),
Juliane Henningsen (IA),
Høgne Hoydal (Tj.), Elina
Linna (v), Josef Motzfeldt
(IA), Lars Ohly (v), Rolf
Reikvam (SV)

Til:
Danmarks regering

J.nr. 09-00174-1

Til Danmarks regering

Skriftligt spørgsmål om hvorfor Danmark tvangshjemsender iraki- ske flygtninge på trods af FN's advarsler

I Danmark har 282 irakiske flygtninge søgt tilflugt i Brorsons Kirke i København. Flygtningene har af de danske myndigheder fået afslag på asyl. De 282 flygtninge kan nu forvente at blive tvangshjemsendt til Irak. De fleste af de irakiske flygtninge har været i Danmark i årevis. Blandt flygtningene er forældre med børn født i Danmark som aldrig har været i Irak.

Den danske regering fastholder, at de 282 flygtninge skal udvises til Irak. Ministeren har oplyst, at hver enkelt af de irakiske flygtninge har fået sin ansøgning om asyl afvist af Flygtningenævnet. Det danske Flygtningenævn bygger i høj grad sine vurderinger af forholdene i Irak på informationer fra Integrationsministeriets instans, den såkaldte "Udlændingesservice". Udlændingesservice udarbejder "Fact-Finding"-rapporter om situationen i Irak.

I det danske dagblad Politiken den 27. maj 2009, og i kommentarer fra den humanitære organisation Dansk Flygtningehjælp fremgår det, at Udlændingesservice ikke har besøgt de fem farligste provinser i Irak siden 2004. Angiveligt fordi det er for farligt for de danske myndigheder at tage dertil. 128 af de 282 irakiske flygtninge kommer fra disse fem provinser, nemlig: Bagdad, Diyala, Kirkuk, Nineveh og Salah Huddin.

I den seneste situationsrapport fra Irak fra FN's Højkommissariat UNHCR som udkom i april 2009, er en række provinser i Irak så farlige, at FN fraråder at sende asylansøgere tilbage til dem. I stedet anbefaler FN, at asylansøgerne får asyl.

Danmarks krigserklæring mod Irak og Danmarks krigsdeltagelse i Irak har nu i en årrække vanskeliggjort nordisk freds- og sikkerhedspolitisk samarbejde. Der påhviler Danmark en særlig forpligtelse med hensyn til at garantere sikkerhed for irakiske flygtninge i Danmark. Men udover sådanne særlige forpligtelser, så påhviler det alle lande at respektere internationale konventioner og flytningerettigheder, og at administrere flygtningelovgivning på basis af facts om de faktiske forhold der, hvor man sender flygtninge til.

Der er irakiske flygtninge i flere nordiske lande, og der er aktuelle problemer knyttet til hjemsendelse også i Sverige. Det er vigtigt for det nordiske samarbejde med en optimal informationsudveksling mellem landene om forholdene der, hvor flygtninge udvises til. Det er også vigtigt for alle nordiske lande at vide, om en regering i et nordisk land betvivler en rapport fra FN's Højkommissariat.

Når ét nordisk land strammer asylreglerne, fører det til øget tilstrømning i et andet nordisk land. Således oplevede Finland og Norge en kraftig stigning i antallet af asylansøgere, da Sverige ændrede sin hjemsendelsespolitik.

I henhold til Helsingforsaftalen, skal de nordiske lande bestræbe sig på at udvikle samarbejdet på det retslige, det kulturelle, det sociale og økonomiske område såvel som i spørgsmålet vedrørende samfærdsel. Aspekterne omkring migration og flygtninge omfatter samtlige samarbejdsområder.

Danmarks regering bedes derfor oplyse:

1. Hvordan samarbejder den danske regering med de øvrige nordiske lande omkring håndteringen af flygtninge, så man undgår at eksportere flygtningestrømmene fra et nordisk land til et andet?
2. Hvad er årsagen til, at "Udlændingesservice" ignorerer oplysninger om situationen i Irak fra FN (UNHCR), og i stedet udarbejder beslutningsgrundlag om tvangshjemsendelse til Irak uden at besøge relevante områder i Irak?
3. Hvornår, og hvordan vil de danske myndigheder tvangsfjerne flytningene fra Brorsons Kirke i København og sende dem til Irak?
4. Vil den danske "Udlændingesservice" følge flygtningenes skæbne efter eventuel tvangsfjernelse til Irak, for eksempel ved direkte undersøgelser også i de provinser Udlændingesservice siden 2004 har undgået at besøge?

Oslo, Helsinki, Stockholm, Nuuk og Torshavn den 28. maj 2009

Paavo Arhinmäki (vänst)
Juliane Henningsen (IA)
Høgni Hoydal (Tj.)
Elina Linna (v)
Josef Motzfeldt (IA)
Lars Ohly (v)
Rolf Reikvam (SV)

Nordisk Råd

E 16/2009

Stillet af:

Paavo Arhinmäki (vänst),
 Juliane Henningsen (IA),
 Høgni Hoydal (Tj.), Elina
 Linna (v), Josef Motzfeldt
 (IA), Lars Ohly (v), Rolf
 Reikvam (SV)

Til:

Danmarks regering

J.nr. 09-00174-1



Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
1255 København K

Ministeren

Dato:

26 JUNI 2009

J.nr.:

09/01120

Den danske delegation ved Nordisk Råd har ved brev af 28. maj 2009 til Sekretariatet for Ministeren for Nordisk Samarbejde videresendt et spørgsmål (E 16/2009) stillet af Paavo Arhinmäki, Juliane Henningsen, Høgni Hoydal, Elina Linna, Josef Motzfeldt, Lars Ohly og Rolf Reikvam, medlemmer af Nordisk Råd, Den Venstresocialistiske grønne gruppe, om Danmarks tilbagetagelsesaftale med Irak af 13. maj 2009. Regeringen er konkret blevet anmodet om at oplyse følgende:

- Hvordan samarbejder den danske regering med de øvrige nordiske lande omkring håndteringen af flygtninge, så man undgår at eksportere flygtningestrømmene fra et nordisk land til et andet?
- Hvad er årsagen til, at "Udlændingesservice" ignorerer oplysninger om situationen i Irak fra FN (UNHCR), og i stedet udarbejder beslutningsgrundlag om tvangshjemsendelse til Irak uden at besøge relevante områder i Irak?
- Hvornår, og hvordan vil de danske myndigheder tvangsfjerne flygtningene fra Brorsons Kirke i København og sende dem til Irak?
- Vil den danske "Udlændingesservice" følge flygtningenes skæbne efter eventuel tvangsfjernelse til Irak, for eksempel ved direkte undersøgelser også i de provinser Udlændingesservice siden 2004 har undgået at besøge?

Sekretariatet for Ministeren for Nordisk Samarbejde har anmodet Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration om at besvare spørgsmålet.

Efter den danske regerings opfattelse har de nordiske lande et godt og tæt samarbejde på udlændingeområdet. Samarbejdet er institutionaliseret i Nordisk Samrådsgruppe på Højt niveau for Flygtningespørgsmål (NSHF), hvor landene mødes regelmæssigt på såvel ministerniveau som på embedsmandsniveau for at udveksle erfaringer og orientere hinanden om den seneste udvikling på området. Herudover er der en løbende tæt kontakt i forhold til aktuelle og relevante sagsområder.

De afviste asylansøgere fra Irak, der fortsat opholder sig i Danmark, har alle fået deres sager afgjort af Flygtningenævnet, som er et uafhængigt domstolslignende organ. Deres sager er blevet behandlet grundigt, og det er vurderet, at de ikke har et beskyttelsesbehov i Danmark.

Flygtningenævnet træffer afgørelser på baggrund af den enkelte asylansøgers forklaring om sit asylmotiv sammenholdt med de til enhver tid foreliggende baggrundsoplysninger om forholdene i ansøgerens hjemland. Udlændingesservice foretager jævnligt fact finding missioner i tredjelande med henblik på at indhente baggrundsoplysninger, men der foreligger ikke krav om, at Udlændingesservice skal have besøgt relevante lande eller områder heraf, inden der træffes afgørelse i asylsager.

UNHCR's anbefalinger vedrørende behandlingen af asylansøgere fra Irak er af generel præget karakter og er ikke retligt bindende for Flygtningenævnet. Anbefalingerne indgår imidlertid som et væsentligt element blandt andre i nævnets samling af baggrundsoplysninger, når der foretages en konkret og individuel vurdering af den enkelte sag. Nævnet har i sin praksis vedrørende asylansøgere fra Irak ikke fundet, at de generelle forhold i landet i sig selv har kunnet føre til opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7. Noget andet er, at oplysninger om generelt vanskelige sikkerhedsforhold i hjemlandet indgår som et element i nævnets konkrete asylvurdering og efter omstændighederne kan tale for, at ansøgeren opfylder betingelserne for asyl.

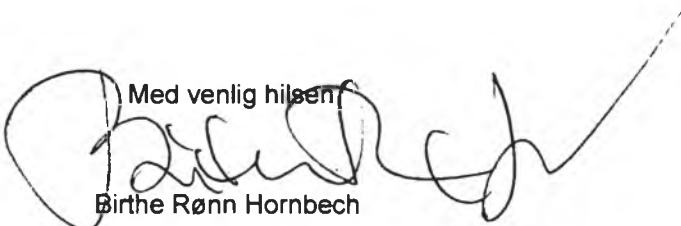
For oplysninger om Flygtningenævnets baggrundsoplysninger og praksis vedrørende Irak kan henvises til Flygtningenævnets hjemmeside, www.fln.dk.

Lad mig understrege, at sagen om tvangsmæssig udsendelse af afviste asylansøgere fra Irak – der for tiden opholder sig i en kirke – er en sag som alle andre. De afviste irakiske asylansøgere er, som alle andre afviste asylansøgere, forpligtet til at udrejse frivilligt.

Rigspolitiet har ansvaret for at udsende personer, som ikke ønsker at medvirke til frivillig udrejse. Rigspolitiet er nu begyndt at forelægge konkrete sager for de irakiske myndigheder i overensstemmelse med procedurerne i tilbagetagelsesaftalen. De første irakere er allerede blevet frihedsberøvet med henblik på udsendelse, efter at de er blevet accepteret tilbagetaget til Irak.

Det bemærkes, at de afviste asylansøgere fra Irak flere gange har fået tilbud om økonomisk støtte til at vende tilbage til Irak, hvis de ville samarbejde med myndighederne og udrejse frivilligt til Irak.

De danske udlændingemyndigheder er ikke juridisk forpligtet til at påse de afviste asylansøgers reintegration i det irakiske samfund.

Med venlig hilsen

Birthe Rønn Hornbech

SKRIFTLIG SPØRSMÅL

Nordisk Råd

E 17/2009Bilag:
- Notat fra NHVStilt av:
VelferdsutvalgetTil:
De nordiske lands regjeringer

J.nr. 09-00180-3

Til De nordiske lands regjeringer

**Skriftlig spørsmål
om å vurdere den økonomiske situasjonen til
Nordiska Högskolan for folkhälsovetenskap
sit program: "Nordisk Diplomprogram i smittevern/infeksjonshygiene" er tilfredsstillende**

Velferdsutvalget i Nordisk råd har blitt kjent med at Nordiska högskolan for folkhälsovetenskap (NHV) er i en vanskelig økonomisk situasjon på grunn av en stor studentøkning til diplomprogrammet. Dette medfører i følge NHV, at det kan være problematisk å opprettholde det faglige nivå Nordisk diplomprogram i smittevern/infeksjonshygiene har i dag. Dette studiet er for leger, sykepleiere og andre med minst 3-årig helseutdanning, og har deltagere fra alle nordiske land. Det finnes ikke tilsvarende utdanning noe annet sted i Norden.

Dette er et vellykket nordisk diplomprogram med en sterk tilvekst i søkermassen fra høyt kvalifisert helsepersonell fra de nordiske landene. Det er viktig å utvikle og støtte denne typen kompetanseutvikling for å ha et velfungerende og kompetent smittevern i Norden. Dette diplomprogram ved NHV tilfører høyt kvalifisert helsepersonell kunnskap i smittevern/infeksjonshygieneforebygging, og utvikler ny kunnskap og forskning på området. Det gir nordiske land en styrke til å kunne imøtegå et eventuelt utbrudd av antibiotikaresistente mikroorganismer og annet.

Velferdsutvalget mener at det er viktig å opprettholde NHVs diplomprogram i smittevern/infeksjonshygiene, og henstiller de nordiske lands regjeringer å sikre nødvendige økonomiske midler for å kunne tilby diplomprogrammet av høy kvalitet.

Velferdsutvalget ser alvorlig på om manglende økonomisk støtte fra de nordiske landene til NHVs nordiske diplomprogram i smittevern/infeksjonshygiene vil kunne gå utover kvaliteten på programmet, antall studieplasser eller annet som vil svekke smittevernet i Norden.

Velferdsutvalget vil gjerne be om en tilbakemelding på hvordan NHVs Nordisk diplomprogram i smittevern/infeksjonshygiene kan sikres en positiv utvikling i et langsiktig perspektiv.

Tornio den 25. juni 2009

Christer Adelsbo (s)
Line Barfod (EL)
Siv Friðleifsdóttir (F)
Arja Karhuvaara (saml)
Marianne Kierkemann (m)

Tuula Peltonen (sd)
Jessica Polfjärd (m)
Paula Sihto (cent)
Göte Wahlström (s)

Nordisk Råd

E 17/2009

Bilag:
- Notat fra NHV

Stilt av:
Velferdsutvalget

Til:
De nordiske lands regjeringer

J.nr. 09-00180-3

Notat:

Nordisk Råd

Nordiska Högskolan för folkhälsovetenskap**E 17/2009****Nordisk Diplomprogram i smittskydd/vårdhygien (smittevern/infeksjonshygiene)**Bilag:
- Notat fra NHV*Historikk*Stilt av:
Velferdsutvalget

Norden har vært foregangsområde innenfor smittevern sammenlignet med Europa forøvrig. Nordiske sykehus så allerede på slutten av 1970-tallet viktigheten av å ha dedikert smittevernpersonell, primært hygienesykepleiere, ansatt til å veilede sykehusledelse og helsepersonell i infeksjonsforebyggende- og overvåkende tiltak. Det ble fortløpende etablert stillinger i sykehusene samtidig som utdanningstilbud fulgte, om enn i begrenset omfang.

Til:
De nordiske lands regjeringer

J.nr. 09-00180-3

Sverige

Sverige har hatt en tverrfaglig magistergradsutdanning lagt til Smittskyddsinstitutet og Karolinska Institutet. Utdanningen har vært arrangert en gang som et prosjekt finansiert med prosjektmidler fra Sosialstyrelsen. Kostnadsrammen per student har vært ca SEK 50.000,- (2005).

Danmark

Danmark har hatt en hygienesykepleierutdanning etter en forordning fra 1981. Utdanningen ble arrangert henholdsvis i 1984, 1987 og 1990, og totalt ble 37 hygienesykepleiere utdannet.

I 2000 innledet Statens Serum Institut et samarbeid med Center for Videre Uddannelse (CVU) Øresund om å etablere en hygienesykepleierutdanning forankret i Cirkulæret nr. 113 af 10.juli 2000. Totalt ble 40 hygienesykepleiere utdannet. Kostnadene per student var ca DK 70.000,- (2003).

Det foreligger ingen spesialistutdanning for leger i smittevern. Stillingene ivaretas av kliniske mikrobiologer.

Norge

Norge har hatt utdanning for hygienesykepleiere siden 1988. Utdanningen ble etablert etter anbefaling i henhold til Handlingsplan for infeksjonskontroll i Norske sykehus (Helsedirektoratet 2-1992). Nasjonalt Folkehelseinstitutt har hatt ansvaret for utdanningen som har vært drevet med prosjektmidler fra staten. Utdanningen har vært arrangert i alt seks ganger, sist i 2003. Totalt er det utdannet 96 hygienesykepleiere i Norge. Kostnadene per student var ca NOK 70.000,- (2003).

Det foreligger ingen spesialistutdanning for leger innenfor smittevern. Det tilbys et 4 dagers etterutdanningskurs godkjent av Den norske legeforening. Kurset er obligatorisk innenfor spesialisering i mikrobiologi og infeksjonsmedisin.

Finland og **Island** har ikke hatt noen formell utdanning i smittevern.

Status

Samtlige nordiske land har hatt problemer med å etablere kontinuerlige utdannelsesstilbud innenfor smittevern pga;

- Manglende økonomiske rammer til utdanning
- Begrenset antall stillinger i helsevesenet til smittevern
- Utdanninger som ikke har vært tilknyttet høgskolesystemer/universitetsnivå
- Manglende spesialisering for leger spesielt

Fellestrekk ved de Nordiske land i forhold til smittevern

- Organisering av helsetjenesten
- Utdanningsystem
- Krav til kompetanse
- Oppgaver i smittevern
- Stort behov for flere stillinger og personell i smittevern
- Behov for økte kunnskaper i infeksjonsepidemiologi
- Lav forekomst av resistente mikroorganismer
- Strategi for antibiotikabruk
- Målsetting for å forebygge antibiotikaresistente mikroorganismer

Nordisk Råd

E 17/2009Bilag:
- Notat fra NHVStilt av:
VelferdsutvalgetTil:
De nordiske lands regjeringer

J.nr. 09-00180-3

Fordeler ved å ha en felles Nordisk utdanning:

- Ressursutnyttelse (økonomi, forelesere, organisering av utdanningen, tiltak/ prosedyrer)
- Felles kompetanse
- Felles begrepsforståelse
- Bedret beredskap i Norden
- Bedret samarbeid – nettverksbygging
- Styrket kompetanse
- Styrket muligheter til forskning
- Synliggjøring av smittevernpersonell

De nasjonale folkehelseinstituttene i de nordiske land, Smittskyddsinstituttet (SMI) i Stockholm, Statens Serum Institut (SSI) i København og Nasjonalt folkehelseinstitutt (FHI) i Oslo, i samarbeid med Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV) i Göteborg etablerte høsten 2007 en tverrfaglig, nordisk diplomutdanning i smittevern. NHV ble et naturlig valg på grunn av sin erfaring med utdanning på høyere nivå generelt og nordisk utdanning spesielt. I tillegg ble skolens fysiske plassering og fasiliteter vektlagt.

Kurstilbudet ble etablert ved å utnytte de kursene som NHV hadde inne i sitt ordinære kurstilbud og som kunne bidra til å synliggjøre smittevernet i et folkehelseperspektiv, i tillegg til å styrke undervisningen innenfor forskningsfag (epidemiologi, kvantitativ og kvalitativ metode). Det ble i tillegg etablert fagspesifikke kurs innenfor smittevern og hvor ansvaret for kursene ble delt mellom instituttene.

Utdanningen retter seg i første rekke mot leger og sykepleiere som arbeider med smittevern i spesialist- og primærhelsetjenesten. Utdanningen ble etablert for å nyttiggjøre seg den beste undervisningskompetansen innen smittevern i alle de nordiske landene for å kunne tilby et kontinuerlig utdanningstilbud, noe hvert av landene på egen hånd ikke har maktet. Videre trekker den veksler på den felles nordiske grunnforståelsen av smitteverntiltak og bidrar til nordisk nettverksbygging.

Siden oppstart av Diplomprogrammet i smittskydd/vårdhygien i januar 2007 er det tatt opp 61 studenter;

- | | | |
|-----------|--------------|--------------|
| • Danmark | 10 studenter | |
| • Norge | | 22 studenter |
| • Sverige | 29 studenter | |
| • Island | 1 student | |
| • Finland | 0 studenter | |

Det er tatt opp ytterligere 30 studenter 15. april 2009.

Det er mulighet for studenter å ta enkeltkursene innenfor Diplomprogrammet og ca 130 studenter har gjennomført Introduksjonskurs i infeksjonshygiene. Foreløpig har 10-15 studenter søkt seg videre til en Master i folkehelsevitenskap (MPH).

Evalueringen fra studentene har vært over all forventning og svært positiv, og NHV har ventelister over studenter som ønsker å bli opptatt til Diplomprogrammet.

Veien videre

NHV har kommet i en vanskelig økonomisk situasjon og har måttet redusere kurstilbudet over de neste to årene. NHV har inntil videre ikke ønsket å kutte i kurstilbudet innenfor Diplomprogrammet i smittskydd/vårdhygien siden dette er under etablering og fordi det ikke finnes tilsvarende kurs ved andre høyskoler og flere studenter vil bli berørt av dette.

På grunn av det store antall studenter til Diplomprogrammet, har dette tatt mye av ressursene til NHV.

Det har vært vanskelig å kostnadsberegne direkte kostnadene per student i diplomprogrammet sammenlignet med ordinære studenter på NHV. Av det vi har forstått fra økonomiansvarlig på NHV er kostnadene sammenlignbare.

Det er viktig å gjøre Nordisk ministerråd oppmerksom på dette kurstilbudet på NHV. Diplomprogrammet på NHV har vært et initiativ som har gitt betydelig positive ringvirkninger i tillegg til de forventede. Den mest synlige effekten er et tettere samarbeid mellom de nasjonale folkehelseinstituttene og nettverket som nå er i ferd med å etableres mellom studentene som for det meste arbeider som smittevernpersonell i sykehus og i kommunehelsetjenesten. Diplomprogrammet dekker et behov som hvert av landene ikke har kunnet ivareta nasjonalt. Dersom NHV ikke får tilført økonomiske midler til å drive denne utdanningen vil hvert av landene måtte på nytt søke om å etablere nasjonale utdanninger enkeltvis.

Det er på sin plass å minne om betydningen av velfungerende og kompetent smittevern i relasjon til det internasjonale influensa utbruddet med H1N1 som pågår og andre faglige utfordringer så som antibiotikaresistente mikroorganismer. Ved hjelp av utdanningen på NHV har smitteverninstituttene allerede bedret beredskapen ved hjelp av et bredt nettverk innenfor smittevern i Norden.

Nordisk Råd

E 17/2009Bilag:
- Notat fra NHVStilt av:
VelferdsutvalgetTil:
De nordiske lands regjeringer

J.nr. 09-00180-3

Nordisk Ministerråd
Per Gunnar Dahl
Store Stranstræde 18
DK 1255
Danmark



HEILBRIGÐISRÁÐUNEYTIÐ

Sundhedsministeriet

Vegmúla 3 IS-150 Reykjavík Island
tel.: + (354) 545 8700 fax: + (354) 551 9165
postur@hbr.stjr.is
ministryofhealth.is

Reykjavík 31. august 2009
Reference: HBR08050092/30.11.02

Emne: Svar ved henvendelse om Nordisk Diplomprogram i smittevern/infeksjonshygiene

Det vises til skriftlig spørsmål fra velferdsutvalget i Nordisk Råd til de nordiske lands regjeringer om å vurdere den økonomiske situasjonen til Nordiska Høgskolan for folkeheälsovetenskap sit program; ”Nordisk diplomprogram i smittevern/infeksjonshygiene” er tilfredstillende.

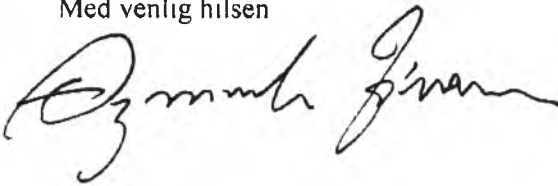
De nordiske landene samarbeider om å bygge økt kunnskap og spre viten om den nordiske folkehelsen gjennom deres felles satsning på forskning og utdanning ved den Nordiske Høgskole for folkehelse (NHV) i Gøteborg.

En viktig del av folkehelsearbeidet omhandler en tverrfaglig kunnskap om den nordiske befolkningens helse og de faktorer som påvirker den. Det arbeides blant annet innenfor folkehelsevitenskapen med teorier og metoder for å gjennomføre og følge opp helsefremmende tiltak. Ytterligere er de nordiske lands regjeringer enige om at møte utfordringene i den nordiske velferdsmodell ved å bruke blant annet folkehelsevitenskapen i en bred forstand. NHV har et bredt internasjonalt engasjement iblant annet Nordens nærområder og EU, og bidrar også sterkt inn i fokus på ministerrådets globaliseringsinitiativ, herunder dens konsekvenser og muligheter for den nordiske folkehelsen.

NHV finansieres direkte fra de nordiske sosial- og helseministeriene gjennom en fast ramme, beregnet etter antall studenter fra hvert av de nordiske landene. Landene er enige med Nordisk Råd i at NHV er en viktig institusjon og at arbeidet med smittsomme sykdommer er en av flere viktige fagområder. Den økonomiske rammen utgjør i 2009 43 millioner svenske kroner. Det er opp til NHVs styre å foreta den nødvendige prioriteringer innenfor denne ramme. De økonomiske forutsetninger og inngåtte avtaler er styrende for virksomheten ved skolen og det er ikke aktuelle planer i landene om å tilføre NHV ytterligere midler.

Avslutningsvis gjøres Nordisk Råd oppmerksom på at utdanningsprogrammet ved NHV ikke er det eneste i Norden. I blant annet Finland har det fra og med år 1994 funnets en formell spesialutdanning for sjukhushygiene og infeksjoner.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Aarne Järvenpää". The signature is fluid and cursive, with the first name "Aarne" and the last name "Järvenpää" clearly distinguishable.

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 18/2009

Stillet af:
Kristen Touborg (SF)

Til:
Sveriges regering

J.nr. 09-00210-1

Til Sveriges regering

Skriftligt spørgsmål om dumpning af havbundsmaterialer i fredningsområdet for torsk i Kattegat

I forbindelse med miljøorganisationen Greenpeaces udlægning af sten til beskyttelse af havmiljøet i den svenske del af Kattegat er det kommet frem, at der er givet dispensation til at dumpe opgravede havbundsmaterialer fra Falkenberg Havn i fredningsområdet for torsk. Fredningsområdet er aftalt januar 2009 mellem den svenske og den danske regering.

Efter spørgerens opfattelse bør fredningsområdet friholdes for alle former for påvirkning. Jeg vil derfor spørge den svenske regering, om den vil arbejde for, at dispensationen til dumpningen ændres til landdeponering eller nyttiggørelse af havbundsmaterialerne som råstoffer. Hvis dette ikke er muligt, bør der findes en dumpningsplads udenfor beskyttede områder, evt. i samarbejde med andre byer på den svenske Kattegatkyst.

Spørgsmålet til Sveriges regering er derfor:

Agter den svenske regering at fortsætte dumpning af havbundsmaterialer i fredningsområdet for torsk i Kattegat?

København den 19. august 2009

Kristen Touborg (SF)

**Miljödepartementet**

Till Nordiska Rådet

*Miljöministern***Nordiska rådets skriftliga fråga E 18/2009 om den svenska regeringen avser att fortsätta dumpningen av muddermassor i fredningsområdet för torsk i Kattegatt**

Med hänvisning till Kristen Touborgs fråga E18/2009 om Sveriges regering kommer att tillåta dumpning av muddermassor i fredningsområdet för torsk i Kattegatt vill jag framföra följande.

Jag vill inledningsvis framhålla att skyddet av havsmiljön är en högt prioriterad fråga för den svenska regeringen. Det berörda ärendet rör den rättsliga prövningen av Falkenbergs kommuns ansökan om tillstånd att dumpa muddermassor från Falkenbergs hamn på en plats 10 nautiska mil sydväst om Falkenbergs hamn. Länsstyrelsen i Hallands har lämnat sitt bifall genom beslut den 11 december 2008 och Naturvårdsverket har därefter den 21 juli 2009 meddelat dispens från dumpningsförbudet i 15 kap 31 § miljöbalken. Båda besluten har överklagats.

Eftersom ärendet således fortfarande är föremål för rättslig prövning i Sverige är jag tyvärr förhindrad att närmare kommentera saken.

Stockholm den 15 september

Andreas Carlgren

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 19/2009

Bilag:
- Notat af 8. maj 2009 af Rolf
Tobiassen

Stillet af:
Mogens Jensen (S)

Til:
De nordiske landes regeringer

J.nr. 09-00246-1

Til De nordiske landes regeringer

Skriftligt spørgsmål om sproglig og kulturel mangfoldighed på of- fentlige nordiske tv-kanaler

Alle de nordiske lande har ratificeret UNESCO-konventionen om beskyttelse og fremme af kulturel mangfoldighed. Dette afspejles imidlertid kun i begrænset omfang i de nordiske public service-kanalers programudbud.

Selv om udbuddet af også internationale kanaler vokser kraftigt med digitaliseringen af tv-distributionen, ved vi, at de fleste mennesker i overvejende grad benytter de nationale public service-kanaler. Og vi ved, at man næppe kan overvurdere betydningen af tv som grundlag for folks meninger og holdninger.

På den baggrund er det vigtigt, at de nordiske lande lever op til deres forpligtelser efter konventionen og dermed giver et bidrag til at sikre netop bredde og mangfoldighed.

Med udgangspunkt i det vedhæftede notat bedes de nordiske regeringer svare på følgende spørgsmål:

Hvordan forholder de nordiske landes regeringer sig til amerikansk tv-produktions dominans i nordisk public service-fjernsyn?

Hvad vil de nordiske landes regeringer foretage sig for at styrke bredden af indkøbte tv-programmer i nordisk public service-fjernsyn med programmer fra vore europæiske søsterlande?

Hvad vil de nordiske landes regeringer foretage sig for at styrke visningen af tv-programmer på det nationale og/eller de nordiske sprog?

København den 25. september 2009

Mogens Jensen (S)

Bilag:

SPRÅKLIG OG KULTURELT MANGFOLD PÅ OFFENTLIGE NORDISKE TV-KANALER

0. Resymé:

På bakgrunn av det store antall programmer på engelsk – de fleste amerikanske – på de offentlige nordiske TV-kanalene, og siden de nordiske regjeringene har signert og ratifisert UNESCO-konvensjonen om Beskyttelse og fremme av kulturelt mangfold, foreslås det at Nordisk Råd

- vurderer muligheten for å anbefale å endre Vedtektene for de offentlige TV-kanalene i de enkelte landene, slik at forpliktelsene til å ha kulturell, internasjonal bredde kommer klart frem i programutvalget, og
- anbefaler at det aktuelle Departement i det enkelte land anmoder ledelsen for de offentlige TV-kanaler å fremme språklig og kulturelt mangfold, ved å gi mer plass til programmer på andre språk enn engelsk, og
- vurderer om de nordiske landene skal innføre et samarbeid om til dels felles innkjøp av programmer på andre europeiske språk enn engelsk.

1. Statistikk

Det virker som om det utarbeides relativt lite statistikk i de nordiske landene om hvilke land som produserer programmene som sendes på de offentlige kanalene.

For Norge inneholder NRKs "Årsrapport 2008" tall om hvilke land de viste filmene kommer fra. Når det gjelder filmer vist på de tre offentlige kanalene i Norge i løpet av 2008, viser Årsrapporten at over 58 % av dem er amerikanske. I de andre nordiske landene kan man bare se i ukesprogrammene for å få et tilnærmet samme forhold bekreftet.

Det virker som det i Norge ikke er offentliggjort statistikk for andre programområder enn film. Men det er uhyre sjelden at man ser dokumentarprogrammer laget for eksempel i Tyskland, Frankrike, Spania eller Italia.

Hvorfor er det slik? I samtaler med ansvarlige i NRK hevdes det at dette skyldes først og fremst at det finnes så mye mer tilbud om stoff på engelsk enn på andre språk. – Hvis det er dette som er grunnen, kan man altså si at det er markedet som bestemmer, og ikke noen bevisst programpolitikk fra NRKs side.

Men en slik konstatering bør ikke hindre at de offentlige kanalene leter etter programmer på andre språk enn engelsk. For det er et faktum at det fins både filmer og dokumentarprogrammer på fransk, tysk, spansk og italiensk, for eksempel, og man skal vel i utgangspunktet ikke anta at kvaliteten er dårligere enn på mange av de amerikanske programmene som sendes. Skulle det være at språkkompetansen i innkjøpsavdelingene ikke er så god som ønskelig? Men det går det jo an å rette på!

Nordisk Råd

E 19/2009

Bilag:

- Notat af 8. maj 2009 af Rolf
Tobiassen

Stillet af:

Mogens Jensen (S)

Til:

De nordiske landes regeringer

J.nr. 09-00246-1

2. Språklig og kulturelt mangfold fremhevet som en vesentlig verdi av UNESCO.

UNESCOS konvensjon om Beskyttelse og fremme av kulturelt mangfold, vedtatt i oktober 2005 (bare USA og Israel stemte i mot), fremhever at kultur ikke er en ren handelsvare. Den har sin egenverdi, og er et grunnleggende element i den enkelte nasjons egenart. De landene som stemte for konvensjonen, minner om at det kulturelle mangfoldet trenger beskyttelse og må aktivt fremmes, siden det er truet av det globale verdensmarkedet. Og konvensjonen understreker også at "språklig mangfold er en vesentlig del av det kulturelle mangfold".

3. Hvorfor bør Nordisk Råd anbefale at Nordisk Ministerråd griper inn?

Alle de nordiske landene har signert og ratifisert UNESCO-konvensjonen av 2005. Det vil si at de har forpliktet seg til å følge opp konvensjonen ved å velge en kulturpolitikk som respekterer hovedprinsippene i den.

I Avtale om kulturelt samarbeid mellom de nordiske landene, datert 15. mars 1971, og der den siste bearbeidelsen gjelder fra 1. juni 1990, heter det i artikkel 2 at "avtalen har også til formål å legge grunnlaget for en samordnet innsats i internasjonalt, kulturelt samarbeid".

Ett av feltene som da prioriteres, er TV (se artikkel 5 d).

4. Hvilken interesse kan de nordiske landene ha av å fremme flere programmer på andre språk enn engelsk på de offentlige TV-kanalene?

De nordiske landene er kjent for å være åpne mot verden. De interesserer seg for det som foregår andre steder på kloden og tar på en eksemplarisk måte del i internasjonale organisasjoner. De nøler heller ikke med å delta i internasjonale hjelpeaksjoner når det trengs.

Det er viktig for hvilket som helst land å sikre seg variert og allsidig informasjon om verden. Det trenger publikum for å kunne danne seg en begrunnet oppfatning om det som skjer i verden, og for å få et skikkelig kjennskap til forskjellige kulturer.

Man kan ikke overvurdere betydningen TV har i dannelsen av folks meninger. I den nåværende situasjon, når programmene på engelsk/amerikansk dominerer så sterkt blant de utenlandske programmene, risikerer man at informasjonen kan bli skjev. Noen vil til og med si at hvis verden bare blir presentert gjennom ett fremmedspråk, risikerer vi at den blir endimensjonal. Andre vil kunne gå så langt som å si at vi kan komme til å se verden gjennom amerikanernes briller.

Dersom det nordiske publikum har lett tilgang til et variert utvalg av TV-programmer på flere språk, vil den oppfatning av verden som det da danner seg, ha større mulighet for å bli adekvat. Dette er grunnleggende for regjeringene i landene, bl.a. for å få aksept på den utenrikspolitikken som føres. Og dessuten kan programmer på flere fremmedspråk øke folks ønske om å lære seg flere språk. Dette er en klar berikelse for landene og kan i seg selv være et løfte om større åpenhet for kulturelt mangfold i fremtiden.

5. KONKLUSJON

5.1 Med bakgrunn i at alle nordiske land har ratifisert UNESCOs Konvensjon om beskyttelse og fremme av kulturelt mangfold, bør Nordisk Råd drøfte muligheten for å anbefale overfor Nordisk Ministerråd en endring av

Nordisk Råd

E 19/2009

Bilag:

- Notat af 8. maj 2009 af Rolf Tobiassen

Stillet af:

Mogens Jensen (S)

Til:

De nordiske landes regeringer

J.nr. 09-00246-1

Retningslinjer for de offentlige TV-kanaler, slik at det kulturelle mangfold sikres en større plass.

5.2 I påvente av en slik, eventuell endring bør Nordisk Råd foreslå at Nordisk Ministerråd anmoder det aktuelle departement i det enkelte land om å anbefale ledelsen for de offentlige TV-kanaler om å vise flere utenlandske programmer på andre språk enn engelsk.

5.3 Det bør vurderes om de nordiske landene skal innføre et samarbeid om til dels felles innkjøp av programmer på andre europeiske språk enn engelsk.

Den 8. mai 2009

Rolf Tobiassen

Nordisk Råd

E 19/2009

Bilag:

- Notat af 8. maj 2009 af Rolf Tobiassen

Stillet af:

Mogens Jensen (S)

Til:

De nordiske landes regeringer

J.nr. 09-00246-1



MENNTAMÁLARÁÐUNEYTIÐ

Ministeriet for Undervisning, Forskning og Kultur

Sólhöflogata 4 · IS-150 Reykjavík · Island

www.undervisningsministeriet.is

Nordisk råd
Linn Mårtens
Store Strandstræde 18
1250 København K
Danmark

Reykjavík 4. december 2009

Reference: MMR09110198/30.23.4-

På vegne af de nordiske kulturministre vil Islands kulturminister meddele følgende som svar ved skriftlig fråga. nr. E 19/2009 från nordiska rådet om sproglig og kulturel mangfoldighed på offentlige nordiske TV-kanaler:

Skriftlig fråga E 19/2009 från Nordiska rådet

1. Hvordan forholder de nordiske landes regeringer sig til amerikansk tv-produktions dominans i nordisk public service-fjernsyn?
2. Hvad vil de nordiske landes regeringer foretage sig for at styrke bredden af indkøbte tv-programmer i nordisk public service-fjernsyn med programmer fra vore europæiske søsterlande?
3. Hvad vil de nordiske landes regeringer foretage sig for at styrke visningen af tv-programmer på det nationale og/eller de nordiske sprog?

De nordiska ländernas regeringar meddelar:

I alla de nordiska länderna krävs det att mer än hälften av den årliga sändningstiden upptas av program av europeiskt ursprung. I Sverige ska sändningarna i betydande omfattning innehålla program på svenska språket, program med svenska artister och verk av svenska upphovsmän. I Norge ska ca 60% av sändningarna vara norsk producerade program i NRK og TV 2. På Island ska mer än hälften af den årliga sändningstiden vara av europeisk ursprung och RUV ska visa åt minstånde 5% nordiska program. På Island var ca 46% af programmen isländska.

I sändningstillståndet till SVT sägs att SVT har ett särskilt ansvar för det svenska språket och dess ställning i samhället. SVT ska tillhandahålla ett mångsidigt utbud av program av hög kvalitet på det svenska språket. Det sägs också att SVT ska erbjuda ett mångsidigt kulturutbud av hög kvalitet. Det utländska programutbudet ska spegla olika kulturkretsar och innehålla program från olika delar av världen. Program om och från de nordiska grannländerna ska sändas i syfte att stärka den nordiska kulturgemenskapen. De nuvarande sändningstillståndet löper ut 2009. Inför nästa tillståndperiod har den svenska regeringen föreslagit att SVT:s kulturutbud ska fördjupas, utvecklas och vidgas.

Statestik för NRKs dramaserier visar att europeiska produktioner är största delen av ikke norska productioner. När det geller långfilmer så är över 50% amerikansk produktion.

Med ens klar norsk profil i programmen, har TV 2 också tradisionelt haft många svenska, danska og britiska dokumentärer og dramaserier. Amerikansk produksion i TV 2 visar inte en tendens til økning, den liggur omkring 30 %. Den norska regeringen menar på bakgrunn av detta at man inte kan påstå att amerikansk tv-produksion dominerar i norsk tv.

Hva vil de nordiske lands regjeringer foreta seg for å styrke bredden av innkjøpte tv - programmer i nordisk public service-fjernsyn med programmer fra våre europeiske søsterland?

Det audivisuella direktivet kræver att minst 50 prosent av programmen som visas på tv som inte består av nyheter, sport, underholningsprogram med konkurransepregede innslag, reklam eller tekst-tv som visas ska vara europeiska program. Dessa regler har implementarats i hela Norden.

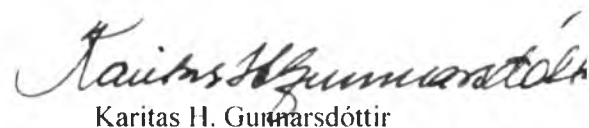
Hva vil de nordiske lands regjeringer foreta seg for å styrke visningen av tv-programmer på det nasjonale og/eller de nordiske språk?

År 2008 var 82 procent av SVT:s samlade utbud av europeiskt ursprung. SVT visade totalt 825 timmar program av nordiskt ursprung (utom Sverige) under året. Det betyder att 10 procent av det samlade förvärvade programutbudet har sitt ursprung i Danmark (402 timmar), Norge (271 timmar), Finland (139 timmar) eller Island (13 timmar). Utöver detta var 7 % av det förvärvade utbudet av svenskt ursprung (593 timmar). 44 % av det förvärvade utbudet var av europeiskt ursprung utom Norden.

På Island gör man krav til public service bolaget RUV om att minst 5% af programmen kommer från de nordiska länderna. Förra året var 5,6% av programmen som visades i RUV av nordiskt ursprung.

I Norge vill regeringen stimulera olika programmer och kvalitet i norska medier. Det är 50 år sedan Nordvisionssamarbeidet mellom de nordiska tv-kanalerna blev stiftat, och samarbeidet mellom bolagen har blivit allt mer viktigare. Dette resulterer i næstan 3000 sendetimmar i året, där av 400 timmar nordisk tv-drama. I Sverige, Norge, Finland, Island og Danmark sender man nu til sammans mera nordiskproduserat tv än nogonsin förr. En viktig årsak är att kanerna samarbeitar økonomisk i stora tv-produksioner særskilt i drama. Nya tekniska lösningar som gör att program kan utväxlas elektronisk är också på väg. Dette betyder att program kan bli tilgjengelige forare i dom nordiska länderna än tidigare.


Katrín Jakobsdóttir


Karitas H. Gunnarsdóttir

Kopi/er: Ragnheiður H. Þórarinsdóttir, Ministeriet for Udervisning-, forsknings- og kulturministeriet,
Ragnheiður Harðardóttir, Utrikesministeriet.

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 20/2009

Bilag:
- Notat af 8. maj 2009 af Rolf
Tobiassen

Stillet af:
Mogens Jensen (S)

Til:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00247-1

Til Nordisk Ministerråd

Skriftligt spørgsmål om sproglig og kulturel mangfoldighed på of- fentlige nordiske tv-kanaler

Alle de nordiske lande har ratificeret UNESCO-konventionen om beskyttelse og fremme af kulturel mangfoldighed. Dette afspejles imidlertid kun i begrænset omfang i de nordiske public service-kanalers programudbud.

Selv om udbuddet af også internationale kanaler vokser kraftigt med digitaliseringen af tv-distributionen, ved vi, at de fleste mennesker i overvejende grad benytter de nationale public service-kanaler. Og vi ved, at man næppe kan overvurdere betydningen af tv som grundlag for folks meninger og holdninger.

På den baggrund er det vigtigt, at de nordiske lande lever op til deres forpligtelser efter konventionen og dermed giver et bidrag til at sikre netop bredde og mangfoldighed.

Med udgangspunkt i det vedhæftede notat bedes Nordisk Ministerråd svare på følgende spørgsmål:

Hvordan vil Nordisk Ministerråd kommentere det vedhæftede notat fra Rolf Tobiassen?

København den 25. september 2009

Mogens Jensen (S)

Bilag:

SPRÅKLIG OG KULTURELT MANGFOLD PÅ OFFENTLIGE NORDISKE TV-KANALER

0. Resymé:

På bakgrunn av det store antall programmer på engelsk – de fleste amerikanske – på de offentlige nordiske TV-kanalene, og siden de nordiske regjeringene har signert og ratifisert UNESCO-konvensjonen om Beskyttelse og fremme av kulturelt mangfold, foreslås det at Nordisk Råd

- vurderer muligheten for å anbefale å endre Vedtektene for de offentlige TV-kanalene i de enkelte landene, slik at forpliktelsene til å ha kulturell, internasjonal bredde kommer klart frem i programutvalget, og
- anbefaler at det aktuelle Departement i det enkelte land anmoder ledelsen for de offentlige TV-kanaler å fremme språklig og kulturelt mangfold, ved å gi mer plass til programmer på andre språk enn engelsk, og
- vurderer om de nordiske landene skal innføre et samarbeid om til dels felles innkjøp av programmer på andre europeiske språk enn engelsk.

1. Statistikk

Det virker som om det utarbeides relativt lite statistikk i de nordiske landene om hvilke land som produserer programmene som sendes på de offentlige kanalene.

For Norge inneholder NRKs "Årsrapport 2008" tall om hvilke land de viste filmene kommer fra. Når det gjelder filmer vist på de tre offentlige kanalene i Norge i løpet av 2008, viser Årsrapporten at over 58 % av dem er amerikanske. I de andre nordiske landene kan man bare se i ukesprogrammene for å få et tilnærmet samme forhold bekreftet.

Det virker som det i Norge ikke er offentliggjort statistikk for andre programområder enn film. Men det er uhyre sjelden at man ser dokumentarprogrammer laget for eksempel i Tyskland, Frankrike, Spania eller Italia.

Hvorfor er det slik? I samtaler med ansvarlige i NRK hevdes det at dette skyldes først og fremst at det finnes så mye mer tilbud om stoff på engelsk enn på andre språk. – Hvis det er dette som er grunnen, kan man altså si at det er markedet som bestemmer, og ikke noen bevisst programpolitikk fra NRKs side.

Men en slik konstatering bør ikke hindre at de offentlige kanalene leter etter programmer på andre språk enn engelsk. For det er et faktum at det fins både filmer og dokumentarprogrammer på fransk, tysk, spansk og italiensk, for eksempel, og man skal vel i utgangspunktet ikke anta at kvaliteten er dårligere enn på mange av de amerikanske programmene som sendes. – Skulle det være at språkkompetansen i innkjøpsavdelingene ikke er så god som ønskelig? Men det går det jo an å rette på!

2. Språklig og kulturelt mangfold fremhevet som en vesentlig verdi av UNESCO.

UNESCOS konvensjon om Beskyttelse og fremme av kulturelt mangfold, vedtatt i oktober 2005 (bare USA og Israel stemte i mot), fremhever at kultur ikke er en ren handelsvare. Den har sin egenverdi, og er et grunn-

Nordisk Råd

E 20/2009

Bilag:
- Notat af 8. maj 2009 af Rolf
Tobiassen

Stillet af:
Mogens Jensen (S)

Til:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00247-1

leggende element i den enkelte nasjons egenart. De landene som stemte for konvensjonen, minner om at det kulturelle mangfoldet trenger beskyttelse og må aktivt fremmes, siden det er truet av det globale verdensmarkedet. Og konvensjonen understreker også at "språklig mangfold er en vesentlig del av det kulturelle mangfold".

Nordisk Råd

E 20/2009

Bilag:

- Notat af 8. maj 2009 af Rolf Tobiassen

Stillet af:

Mogens Jensen (S)

Til:

Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00247-1

3. Hvorfor bør Nordisk Råd anbefale at Nordisk Ministerråd griper inn?

Alle de nordiske landene har signert og ratifisert UNESCO-konvensjonen av 2005. Det vil si at de har forpliktet seg til å følge opp konvensjonen ved å velge en kulturpolitikk som respekterer hovedprinsippene i den.

I Avtale om kulturelt samarbeid mellom de nordiske landene, datert 15. mars 1971, og der den siste bearbeidelsen gjelder fra 1. juni 1990, heter det i artikkel 2 at "avtalen har også til formål å legge grunnlaget for en samordnet innsats i internasjonalt, kulturelt samarbeid".

Ett av feltene som da prioriteres, er TV (se artikkel 5 d).

4. Hvilken interesse kan de nordiske landene ha av å fremme flere programmer på andre språk enn engelsk på de offentlige TV-kanalene?

De nordiske landene er kjent for å være åpne mot verden. De interesserer seg for det som foregår andre steder på kloden og tar på en eksemplarisk måte del i internasjonale organisasjoner. De nøler heller ikke med å delta i internasjonale hjelpeaksjoner når det trengs.

Det er viktig for hvilket som helst land å sikre seg variert og allsidig informasjon om verden. Det trenger publikum for å kunne danne seg en begrunnet oppfatning om det som skjer i verden, og for å få et skikkelig kjennskap til forskjellige kulturer.

Man kan ikke overvurdere betydningen TV har i dannelsen av folks meninger. I den nåværende situasjon, når programmene på engelsk/amerikansk dominerer så sterkt blant de utenlandske programmene, risikerer man at informasjonen kan bli skjev. Noen vil til og med si at hvis verden bare blir presentert gjennom ett fremmedspråk, risikerer vi at den blir endimensjonal. Andre vil kunne gå så langt som å si at vi kan komme til å se verden gjennom amerikanernes briller.

Dersom det nordiske publikum har lett tilgang til et variert utvalg av TV-programmer på flere språk, vil den oppfatning av verden som det da danner seg, ha større mulighet for å bli adekvat. Dette er grunnleggende for regjeringene i landene, bl.a. for å få aksept på den utenrikspolitikken som føres. Og dessuten kan programmer på flere fremmedspråk øke folks ønske om å lære seg flere språk. Dette er en klar berikelse for landene og kan i seg selv være et løfte om større åpenhet for kulturelt mangfold i fremtiden.

5. KONKLUSJON

5.1 Med bakgrunn i at alle nordiske land har ratifisert UNESCOs Konvensjon om beskyttelse og fremme av kulturelt mangfold, bør Nordisk Råd drøfte muligheten for å anbefale overfor Nordisk Ministerråd en endring av Retningslinjer for de offentlige TV-kanaler, slik at det kulturelle mangfold sikres en større plass.

5.2 I påvente av en slik, eventuell endring bør Nordisk Råd foreslå at Nordisk Ministerråd anmoder det aktuelle departement i det enkelte land om å anbefale ledelsen for de offentlige TV-kanaler om å vise flere utenlandske programmer på andre språk enn engelsk.

5.3 Det bør vurderes om de nordiske landene skal innføre et samarbeid om til dels felles innkjøp av programmer på andre europeiske språk enn engelsk.

Den 8. mai 2009

Rolf Tobiassen

Nordisk Råd

E 20/2009

Bilag:
- Notat af 8. maj 2009 af Rolf
Tobiassen

Stillet af:
Mogens Jensen (S)

Til:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00247-1

NOTAT



norden

Nordisk Ministerråd

Til

Nordisk Råd

Kopi

Fra

Nordisk Ministerråd

Emne

Spørgsmål E 20 om sproglig og kulturel mangfoldighed på of-fentlige nordiske tv-kanaler

Store Strandstræde 18

DK-1255 København K

Tel +45 3396 0200

Fax +45 3396 0202

www.norden.org

11. december 2009

07-00386

Nordisk Ministerråd henviser til, at spørgsmålet om nabolands-tv (i rek. 24/2006) behandles direkte af landenes regeringer, koordineret ved formandskabet.

Nordisk Ministerråd henviser derfor også i dette spørgsmål til svar givet af den islandske kulturminister til *Spørgsmål E 19 om sproglig og kulturel mangfoldighed på offentlige nordiske tv-kanaler*.

Med venlig hilsen,

Katrín Jakobsdóttir

Mundtlige spørgsmål stillet til samarbejdsministrene under sessionen i Stockholm:

E 21/2009: Gebyrer ved bankoverførsler i Norden (stillet af Henrik Dam Kristensen)

E 22/2009: Hvordan er det tænkt at kulturpartnerskabet i EU's Nordlige Dimension skal udvikle sig? (stillet af Bente Dahl)

E 23/2009: Ytterligere en broforbindelse över Öresund: Helsingborg – Helsingør? (ställd av Hans Wallmark)

E 24/2009: Nedlæggelse av fire jernbanestasjoner på Ofotbanen, konsekvenser for trafikken omkring riksgrensen (Norge – Sverige)? (stillet av Torgeir Trældal)

E 25/2009: Hur har Norges forskningsarbete framskridit med tanke på at göra Norge koldioxidneutralt före år 2030? (ställd av Janne Seurujärvi)

E 26/2009: Hvorfor har ikke Island gjort noe med de bankavgifter som gjør at islandske borgere betaler mer enn nødvendig for å sende penger hjem til Island? (stillet av Per-Kristian Foss)

E 27/2009: Hvilket syn har den danske samarbejdsministeren på artikkelen av Gunnar Wetterberg og tankene for en ny nordisk union? (stillet av Siv Friðleifsdóttir)

E 28/2009: Skolgång i Danmark för danska barn som är bosatta i Skåne? (ställd av Christer Adelsbo)

E 29/2009: Järnvägsförbindelsen mellan Norge och Sverige – när får vi ett snabbtåg mellan Stockholm och Oslo? (ställd av Jan Lindholm)

E 30/2009: Tjenestemandsoordningen: Er den nedlagt for altid eller vil den komme i gang igen? (stillet af Katrin Dahl Jakobsen)

E 31/2009: Uppsägning av skatteavtalet med Spanien, Frankrike och Portugal - Vilka konkreta åtgärder har detta medfört för Danmark? (ställd av Bjarne Kallis)

E 32/2009: Vad anser samarbetsministrarna om att skolorna i olika nordiska länder och självstyrande områden skulle bedriva ett aktivt kulturutbyte? (ställd av Risto Autio)

E 33/2009: En utväxling och utbyte av erfarenheter på friluftslivsområdet för såväl ledare och lärare som barn och ungdomar? (ställd av Anita Brodén)

E 34/2009: Överenskommelsen mellan de nordiska länderna om tillträde till högre utbildning? (ställd av Sigríður Ingibjörg Ingadóttir)

E 35/2009: Samarbejdet mellem udenrigsministrene under det islandske formandskab: er den færøske udenrigsminister med i samarbejdet? (stillet af Jenis av Rana)

E 36/2009: Det svenske forsvars overvågning af datatrafik: retssikkerhet for norske statsborgere? (stillet av Alf Holmelid)

E 37/2009: Vilka former av samarbete bedriver samarbetsministrarna med forumet om gränshinder? (ställd av Lyly Rajala)

E 38/2009: Har Norge en bättre situation när det gäller barnfattigdom än de övriga nordiska länderna? (ställd av Göte Wahlström)

E39/2009: Hur kan amatörkulturen säkras i det framtida kulturlivet i det nordiska gemensamma arbetet? (ställd av Gunilla Tjernberg)

E 40/2009: Kan Nordjobb användas som ett verktyg för att bryta ungdomsarbets-lösheten i Norden? (ställd av Maria Stenberg)

E 41/2009: Indgår Grønland i beslutninger om f.eks. investeringer lufthavne og materiel, som kan bruges til miljøovervågning og søredning i Arktis? (stillet af Line Barfod)

E 42/2009: Har Naalakkersuisut kulturelle og kreative tiltag, der tager udgangspunkt i grønlandske forhold, og som er tilpasset grønlandsk originalitet? (stillet af Bitten Høegh-Dam)

Supplerende svar på mundtligt spørsmål E 24/2009: Nedleggelse av fire jernbanestasjoner på Ofotbanen, konsekvenser for trafikken omkring riksgrensen (Norge – Sverige)? (stillet av Torgeir Trældal)

Fråga ställd under samarbetsministrarnas frågetimme den 29 oktober 2009: E24/2009

Svar på fråga E24/2009:

Samarbetsminister Cristina Husmark Pehrsson

Torgeir Trældal har frågat mig hur Sverige avser agera angående eventuella nedläggningar av norska tågstationer längs sträckan Kiruna – Narvik.

I Sverige är beslut om järnvägsstationers byggande/upprustning/nedläggning i första hand en fråga för statliga AB Jernhusen, som äger de viktigaste järnvägsstationerna i landet. Övriga stationer ägs av Banverket eller kommuner. Den svenska regeringen har inte några synpunkter på den norska regeringens agerande i Norge vad gäller eventuell nedläggning av norska järnvägsstationer på sträckan Kiruna - Narvik.

Om en nedläggning av vissa norska stationer på sträckan, mot förmodan, kraftigt skulle påverka ekonomin för operatören SJ AB är det en fråga för SJ AB och Rikstrafiken att hantera. Möjligen även en fråga för Samferdseldepartementet, som enligt avtal med Rikstrafiken bidrar med 3 miljoner norska kronor till trafiken på sträckan.

E 43/2009

Stillet af:
Line Barfod (EL)Til:
Danmarks regering

J.nr. 09-00306-1

Til Danmarks regering

**Skriftligt spørgsmål
om grænsehindring ved arbejde i andet
nordisk land**

Jeg har modtaget en henvendelse fra en dansk statsborger, som har været arbejdsløs siden han kom tilbage fra sit sidste job i Norge til nytår. Nu er han stødt på en grænsehindring i Norden.

Han oplyser, at han har fået oplyst, at hvis han tager arbejde i Norge igen og kommer hjem 1-2 gange om måneden til sin kone og tre børn, vil han miste retten til efterløn. Samt at det er ulovligt, at indbetale til en dansk A-kasse, hvis man arbejder i udlandet.

Arbejdstageren er en mand på 55 år, der har været ledig siden han kom hjem fra et job i Norge den 31. december 2008. Arbejdstageren har arbejdet for en dansk arbejdsgiver hele sit arbejdsliv.

Dette har bevirket, at han har sagt nej tak til job hos sine norske kontakter og må forblive i jobkøen i Danmark, hvor mulighederne for et nyt arbejde ikke er så store for en arbejdstager på 55 år.

Jeg vil gerne bede ministeren for Nordisk Samarbejde om en kommentar til denne grænsehindringsproblematik, og spørge, om det beskrevne grænsehindringsproblem fremover vil indgå i arbejdet med at fjerne grænsehindringerne i Norden?

København den 16. november 2009

Line Barfod (EL)

Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
1255 København K

Beskæftigelsesministeren
Ved Stranden 8
1061 København K

Tlf. 72 20 50 01
E-mail bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748
EAN 5798000398566

Svar på skriftligt spørgsmål E43/2009

Line Barfod (EL) har stillet skriftligt spørgsmål (E43/2009), hvori jeg bliver bedt om at kommentere, om der er grænsehindringer forbundet med efterløn og arbejde i Norden. Spørgsmålet er bygget op om en 55-årig borgers mulighed for at arbejde i Norge uden at miste retten til efterløn.

Efterløn er en særlig dansk tilbagetrækningsordning, der primært finansieres af det offentlige. Der findes ikke tilsvarende ordninger i andre lande. Det er derfor naturligt, at der er vedtaget visse begrænsninger i forhold til optjening af retten til efterløn.

For at være berettiget til efterløn, skal man både have en langvarig og en aktuel tilknytning til det danske arbejdsmarked.


Det er ikke desto mindre muligt at medregne op til halvdelen af de nødvendige forsikringsperioder for retten til efterløn med forsikringsperioder i et andet EØS-land eller Schweiz, når visse betingelser er opfyldt. Medregner borgeren forsikringsperioder fra udlandet, herunder Norge, er det en betingelse for ret til efterløn, at det almindelige beskæftigelseskrav (kravet om 52 ugers arbejde indenfor de seneste 3 år) er optjent ved arbejde i Danmark.

Ved arbejde i et andet EØS-land eller Schweiz – herunder Norge - kan borgeren som udgangspunkt ikke være medlem af en dansk a-kasse og betale efterlønsbidrag. Borgeren kan i stedet efterbetale det nødvendige efterlønsbidrag.

En borger på 55 år, der har arbejdet i Danmark det meste af sit arbejdsliv, kan således godt tage arbejde i fx Norge uden at miste retten til efterløn, så længe vedkommende har mindst 52 ugers arbejde i Danmark inden for de sidste 3 år inden overgangen til efterløn.

Jeg mener, at efterlønsreglerne er velafbalancerede, og jeg har derfor ikke planer om at ændre dem på nuværende tidspunkt.

Venlig hilsen



Inger Støjberg

26 NOV. 2009

Sagsnr. 2009-0020021

E 44/2009

Stillet af:
Line Barfod (EL)Til:
Islands regering

J.nr. 09-00307-1

Til Islands regering

**Skriftligt spørgsmål
om hvorfor Nordisk Ministerråd ikke ønsker at
vedtage en ordning om garanti fra hoteller om
at de ikke formidler sexkøb**

Nordisk Råd har rekommanderet Nordisk Ministerråd i 2006:

at anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom.

at oprette en hjemmeside med en positiv liste, der på lovlig vis registrerer de hoteller, der garanterer, at de ikke formidler sexkøb og som har givet sit samtykke dertil. Hjemmesiden skal omfatte Norden og naboområder, hvor de nordiske organisationer har aktiviteter.

Nordisk Råd har som følge deraf vedtaget en intern instruks om at kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom.

Nordisk Ministerråd har ikke ønsket at lave en sådan ordning.

Hvorfor vil Nordisk Ministerråd ikke være med til, at vi, når vi vælger et hotel, kan være sikre på, at hotellet ikke medvirker til prostitution og menneskehandel?

København den 16. november 2009

Line Barfod (EL)

Nordisk råd
Store Strandstræde 18
1255 København K
DANMARK



FORSÆTISRÁÐUNEYTIÐ

Statsministerlet

Nordisk sekretariat

Hverfiagötu 6 IS-150 Reykjavík Island
tel.: + (354) 545 8460 fax: + (354) 562 3177
nordurlandaskrifstofa@for.stjr.is
www.forsaetlaraduneyti.is/nordurlandaskrifstofa

Reykjavík 18. december 2009
Reference: NOR08090001/4.3

Svar på spörsmål E44/2009 om hvorfor Nordisk Ministerråd ikke ønsker at vedtage en ordning om garanti fra hoteller om at de ikke formidler sexkøb

Inledningsvis hänvisas till de meddelanden som ministerrådet åren 2007, 2008 och 2009 framlagt angående Nordiska rådets rekommendation 18/2006 "Kampagne imod formidling av købesex". Rekommendationen avskrevs i år.

De nordiska länderna och ministerrådet vidtar på flera olika plan kraftfulla åtgärder mot prostitution och människohandel i Norden, men också i övriga delar av världen och inte minst i vårt närområde. En av de viktigare åtgärder som länderna har vidtagit är att straffbelägga främjande eller förmedling av köp av sexuella tjänster.

Så kan det – som framgått av meddelandena till rekommendationen – antas vara straffbart i samtliga nordiska länder för den som driver ett hotell och hans eller hennes anställda att medverka till förmedling av sexköp. Ett efterkommande av rekommendationen innebär således att vad som skulle avkrävas hotellen är en garanti att de följer gällande lagstiftning i verksamhetslandet. På de skäl som anförts i meddelandena har ministerrådet inte ansett att detta är ett lämpligt förfaringssätt. Det hänvisas också till de i meddelandena beskrivna administrativa olägenheterna med en ordning av det slag som förespråkas i rekommendationen.

Situationen som beskrevs ovan kan i vissa fall se annorlunda ut utanför Norden, men ministerrådet strävar efter att vid verksamhet i närområdena endast använda hotell som rekommenderats av ministerrådets kontor i nordvästryssland och de baltiska länderna. Genom sekretariatet kan kontoren ytterligare påminnas om att särskilt beakta de frågor som tas upp i rekommendationen och det skriftliga spörsmålet.

Avslutningsvis skall framhållas att ministerrådet och länderna enskilt, i likhet med Nordiska rådet, med kraft önskar bekämpa alla former av förmedling sexköp - något som bl.a. tar sig uttryck i att det i de nordiska länderna är kriminellt och förenat med stränga straff att medverka till förmedling av sådana köp. På de skäl som anförts anses dock inte den i rekommendationen och det skriftliga spörsmålet angivna ordningen för att bekämpa förmedling av sexköp vid hotell vara ett lämpligt förfaringssätt.

Katrín Jakobsdóttir
Islands sámarbejdsminister

DOKUMENT 1

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Nordisk Råds regnskab
2008

J.nr. 09-00055-4

Nordisk Råds Årsberetning 2008

1. Nordisk Råds fællesmøder 2008	3
2. Præsidiet	3
2.1. Præsidiets arbejdsgruppe til behandling af Nordisk Ministerråds budget	4
2.2. Gränshinder.....	5
3. Udvalgenes og komitéernes arbejde i 2008	5
3.1 Kultur- og Uddannelsesudvalget	5
3.2 Velfærdsudvalget.....	5
3.3 Medborger- og Forbrugerudvalget	5
3.4 Miljø- og Naturresurseudvalget	5
3.5 Næringsudvalget	5
3.6 Kontrolkomitéen	5
3.7 Valgkomitéen.....	5
4. Sessionen	5
5. Västnorden	5
6. Nordiska rådets internationella samarbete 2008	5
6.1 Samarbetet med Baltiska församlingen	5
6.2 Den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC).....	5
6.3 Ryssland	5
6.4 Vitryssland	5
6.5 Arktis och Barents	5
6.6 Övriga inter-parlamentariska kontakter.....	5
7. Östersjösamarbetet - Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC).....	5
8. Nordiska rådets priser	5
8.1 Nordiska rådets litteraturpris 2008	5
8.2 Nordiska rådets musikpris 2008.....	5
8.3 Nordiska rådets Natur- og miljøpris 2008.....	5
8.4 Nordiska rådets filmpris 2008	5

9. Ligestilling.....	5
9.1 Kvinder og mænd fordelt på Nordisk Råds Præsidium og udvalg	5
9.2 Kvinder og mænd fordelt på formands- og næstformandsposter i Nordisk Råd	5
9.3 Rådssekretariatet i København	5
10. Nordisk Råds økonomi 2008	5
11. Nordisk Råds nye sager 2008	5
11.1 Nye medlemsforslag 2008.....	5
11.2 Ministerrådsforslag 2008.....	5
11.3 Skriftlige spørgsmål 2008	5
11.4 Fremstillinger.....	5
11.5 Rekommandationer vedtaget af Nordisk Råd under den 60. session	5
11.6 Beslutninger om ikke at foretage sig noget.....	5
11.7 Interne beslut	5
12. Nordisk Råds medlemmer 2008	5
13. Partigrupper i Nordisk Råd	5
14. Nordisk Råds delegationer.....	5

Nordisk Råd

Dokument 1Fremlagt af:
PræsidietBilag:
- Nordisk Råds regnskab
2008

J.nr. 09-00055-4

1. Nordisk Råds fællesmøder 2008

Stockholm: 29. – 30. januar 2008 afholdtes Presidie- og udvalgmøder i Stockholm.

Tirsdag den 29. januar afholdtes et fællesmøde under overskriften: "Det svenske ordförandeskapet". Riksdagsledamot Sinikka Bohlin, formand for den svenske delegation, bød velkommen. Herefter var der indlæg af: Erkki Tuomioja, formand for Nordisk Råd; miljøminister Andreas Carlgren; kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth; jordbruksminister Eskil Erlandsson; högscole- och forskningsminister Lars Leijonborg och statsrådet Cristina Husmark Pehrsson.

Derefter informerede ambassadør Ole Norrback og generalsekretær Halldór Ásgrímsson om status for det nordiske grænsehindersamarbejdet.

Fællesmødet blev afsluttet med en prisoverrækkelse i den svensk-finska kulturfonden.

Stavanger: 14. – 15. april afholdtes Presidie- og udvalgmøder i Stavanger.

Mandag den 14. april afholdtes et fællesmøde på Norsk Oljemuseum i Stavanger under overskriften: " Fra oljehovedstad til Europeisk kulturhovedstad". Stortingsmedlem Berit Brørby, formand for den norske delegation, bød velkommen. Herefter var der oplæg af Christina Gestrin, vicepresident Nordisk Råd; Leif Johan Sevland formand Oljehovedstaden Stavanger; Bente Nyland, direktør Oljedirektoratet; Mary Miller, direktør Stavanger Europeisk kulturhovedstad. Den efterfølgende diskussion blev indledt af Lars Wegendal, formand for Kultur- og Uddannelsesudvalget i NR.

Reykjavik: 24. – 25. september afholdtes Presidie- og udvalgmøder i Reykjavik.

Onsdag den 24. september afholdtes et fællesmøde under overskriften: "Nordisk arbejdsmarked i en globaliseret verden". Presidenten for Nordisk Råd, Erkki Tuomioja bød velkommen. Derefter var der oplæg af Gestur Guðmundsson, professor Islands universitet; Ingibjörg Hafstað, undervisningschef i Det Interkulturelle Hus samt Halldór Grönvold, vicedirektør for Landsorganisationen i Island.

Helsingfors: I forbindelse med den 60. session i Helsingfors blev der afholdt Presidie- og udvalgmøder den 27. oktober. Se pkt. 4.

2. Præsidiets

Nordiska rådets Presidium har år 2008 hållit sex möten. Erkki Tuomioja, Finland, var president och Christina Gestrin, Finland, vicepresident. Utöver de ordinarie mötena har Presidiet vid upprepade tillfällen hållit möten med ordföranden för de nordiska samlingsministrarna Cristina Husmark Pehrsson, ordföranden för Gränshindersforum Ole Norrback sam generalsekreteraren för Nordiska ministerrådet Halldór Ásgrímsson. Vid Presidiets möte i juni möttes presidiet med direktörerna för NIB, NEFCO, NDF och NOPEF för att utreda gemensamma intressen med hänsyn till den nordiska globaliseringsatsningen. Vid presidiets möte i december redogjorde Thorvald Stoltenberg, Norge, för det utredningsuppdrag han utför för de nordiska utrikesministrarna angående ett närmare utrikes- försvars och säkerhetspolitiskt nordiskt samarbete.

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiets

Bilag:
- Nordisk Råds regnskab
2008

J.nr. 09-00055-4

Presidiet har under 2008 utarbetat ett mångårigt ramprogram för rådets arbete. Ramprogrammet skall för varje år suppleras med ett presidentskapsprogram.

Nordisk Råd

Presidiet har under året hållit gemensamma möten med Baltiska församlingens presidium, Föreningarna Nordens Förbunds presidium och Västnordiska rådets presidium. I samband med Nordiska rådets session har Presidiet hållit möten med de nordiska statsministrarna, de nordiska utrikesministrarna, Rysslands federationsråd och Rysslands Statsduma samt PANWR.

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiets

Bilag:
- Nordisk Råds regnskab
2008

Utöver de frågor som Presidiet i egenskap av ledningsorgan skall behandla blev också följande frågor som tillhör Presidiets kompetensområde behandlade:

J.nr. 09-00055-4

Medlemsförslag

A 1435/presidiet	Medlemsförslag om etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland (framlagt av Dagfinn Høybråten)
A 1437/presidiet	Medlemsförslag om samnordiska observationssystem i Arktis (väckt av Sveriges delegation i Nordiska rådet)
A 1438/presidiet	Medlemsförslag om nordisk granskning av EU:s grön- och vitböcker (väckt av Sveriges delegation i Nordiska rådet)
A 1439/presidiet	Medlemsförslag om ökad förankring av det nordiska samarbetet i parlamenten (väckt av Sveriges delegation i Nordiska rådet)
A 1444/presidiet	Medlemsförslag om insatser för att stöda projektutveckling inom ramen för Östersjöns Handlingsprogram (väckt av Christina Gestrin)
A 1446/presidiet	Medlemsförslag om indførelse af klimakvoter ved Nordisk Råds flyrejser (fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)
A 1448/presidiet	Medlemsförslag om nordiskt ambassadsamarbete (väckt av Hans Wallmark och Mats Johansson)
A 1450/presidiet	Medlemsförslag om Kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar (väckt av Den konservativa gruppen)
A 1455/presidiet	Medlemsförslag om Kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar (väckt av Den konservativa gruppen)

Ministerrådsförslag

B 252/presidiet	Ministerrådsförslag til planer og budget 2009
B 253/presidiet	Ministerrådsförslag om Arktisk Samarbejdsprogram 2009 -2011
B 254/presidiet	Ministerrådsförslag: Retningslinjer for Nordisk Ministerråds samarbejde med Estland, Letland og Litauen 2009 - 2013
B 255/presidiet	Ministerrådsförslag: Retningslinjer for det fremtidige samarbejde med Nordvestrusland 2009 - 2013
B 258/presidiet	Ministerrådsförslag om Nordisk-Baltisk mobilitetsprogram 2009 - 2013

Fremst./Rek.

*5/2006/presidiet	Rapport och konferens om samhällssäkerhet
*14/2006/præsidiets	Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens
*3/2007/presidiet	Nordisk samordnare för gränshindersfrågor
10/2007/præsidiets	Nordisk indsats til FN's klimakonference i København 2009
17/2007/presidiet	Budget 2008
IB 1/2005	EU's direktivförslag til softwarepatent

2.1. *Præsidiets arbejdsgruppe til behandling af Nordisk Ministerråds budget*

Presidiets budgetgrupp har år 2008 bestått av följande medlemmar, som nominerats av partigrupperna och de nationella delegationerna:

- Den socialdemokratiska gruppen, stortingsrepresentant Berit Brørby (A), Norge, ordförande
- Mittengruppen, folketingsmedlem Erling Bonnesen (V), Danmark
- Den konservativa gruppen, riksdagsledamot Kent Olsson (m), Sverige
- Den vänstersocialistiska gröna gruppen, stortingsrepresentant Rolf Reikvam (Sv), Norge
- Den finska delegationen, riksdagsledamot Janne Seurujärvi (cent), Mittengruppen
- Den isländska delegationen, altingsmedlem Arni Páll Arnasson (A), socialdemokratiska gruppen

Budgetgruppen har 2008 hållit följande möten:

- den 29 januari i Stockholm: Internt möte i budgetgruppen samt möte med samarbetsminister Cristina Husmark Pehrsson och Nordiska ministerrådets generalsekreterare om förslaget till budgetanvisningar för 2009
- den 11 februari i Köpenhamn: Internt möte i budgetgruppen.
- den 14 april i Stavanger: Internt möte i budgetgruppen.
- den 4 juni i Köpenhamn: Möte med Nordiska ministerrådets generalsekreterare om förslaget till budgeten för NMR 2009.
- den 29 augusti i Oslo: Internt möte i budgetgruppen.
- den 15 september i Stockholm: Möte med svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet om Nordiska rådets förslag till ändringar i förslaget till budget för 2009.
- den 24 september i Reykjavik: Internt möte i budgetgruppen. Budgetgruppen behandlade ett första utkast till betänkande om Nordiska ministerrådets budget.
- den 26 oktober i Helsingfors: Internt möte där utkastet till betänkande om Nordiska ministerrådets budget godkändes att framläggas för presidiet.
- Den 24 november i Oslo: Internt möte i budgetgruppen om budgetprocess och dialogen med Nordiska ministerrådet.

Budgetgruppen överlämnade ett enigt förslag till betänkande angående ministerrådsförslaget om Nordiska ministerrådets budget 2009, till Nordiska rådets presidium. Vid Nordiska rådets session antog plenarförsamlingen betänkandet som Rek. 33/2008.

2.2. Gränshinder

Den tidigare danska statsministern Poul Schlüter avslutade sitt arbete som ordförandeskapets speciella representant för att avskaffa gränshinder i Norden vid utgången av 2005. Det norska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2006 prioriterade frågan om gränshinder högt och instiftade pådrivarordningar för att avskaffa gränshinder för utvalda sektorer. Nordiska rådet har stött instiftandet av pådrivarordningar för utvalda sektorer men har dock ansett att arbetet enligt denna modell kan bli för fragmenterat. Därför har Nordiska rådet 2006 arbetat för att få en samlande och mera synlig föranstaltning för att avskaffa gränshinder. Enligt Nordiska rådet är lösningen till gränshindersproblematiken att det nationella och nordiska beslutsfattandet skall kopplas närmare samman. För att samtidigt kunna samla in de nordiska medborgarnas konkreta problem med gränshinder har rådet förespråkat en modell med en nordisk samordnare för gränshindersfrågor i Norden. Presidiet antog rekommendationen om en nordisk gränshinderssamordnare år 2007 och på hösten utpekades ambassadör Ole Norrback till en nordisk gränshinderssamordnare.

Nordiska rådet har under 2008 hållit en nära kontakt med Ole Norrback och Presidiet och Nordiska rådets utskott har personligen vid många olika möten orienterats om framdriften i arbetet med att avskaffa gränshinder i Norden.

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiets

Bilag:
- Nordisk Råds regnskab
2008

J.nr. 09-00055-4

3. Udvalgenes og komitéernes arbejde i 2008

3.1 Kultur- og Uddannelsesudvalget

Kultur- og Uddannelsesudvalget behandler sager om:

- almen kultur og kunst i Norden og internationalt
- et flerkulturelt og multietnisk Norden
- film og medier
- sprog
- idræt
- frivilligsektor
- børne- og ungdomskultur
- grund- og videregående skole
- det nordiske uddannelsesmarked
- folkeoplysning og voksenoplysning
- livslang læring, forskning
- forskeruddannelse og -udveksling

I 2008 havde udvalget 15 medlemmer. Formand frem til juni var Lars Wengdal, Den socialdemokratiske gruppe (S), Sverige, som dog gik af og blev erstattet af Mogens Jensen, Den socialdemokratiske gruppe (S), Danmark. Næstformand var Bente Dahl, Midtengruppen (RV), Danmark.

Kultur- og Uddannelsesudvalget mødtes fem gange til ordinære udvalgs-møder i løbet af 2008: i januar i Stockholm, i Stavanger i april, i Reykjavík i september, og i forbindelse med Nordisk Råds session i Helsingfors i månedsskiftet oktober/november. Udvalgets sommermøde blev henlagt til Sønderjylland i Danmark, og havde fokus på bl.a. grænseproblematikker, regional kulturpolitik og forskerparken Alsion i Sønderborg.

Prioriterede emner for udvalget i 2008:

- Kultur i skolen. Udvalget har nedsat en arbejdsgruppe som behandler spørgsmålet, og præsenterer sine forslag til udvalget i 2009.
- Kultur og helse – medlemsforslag vedtaget i samarbejde med velfærdsudvalget (A1390 kultur/velferd)
- Nabolands-tv og spørgsmål om ophavsrettigheder
- Opfølgning af globaliseringsinitiativerne

På sit møde i januar fik udvalget en præsentation fra det svenske formandskab om svenske formandskabets prioriteringer på uddannelsesområdet, samt aktuelle uddannelsessager i tilknytning til globaliseringsprocessen og strategien for forskning og uddannelse. Videre havde udvalget også et møde med Forbundet Nordisk Vuxenupplysning, og arrangerede sammen med Velfærdsudvalget en høring om kultur- og helseforslaget.

På mødet i april besøgte udvalget Kulturhuset i Stavanger, Sølvberget, og fik her en orientering om "Fribyer for forfulgte forfattere" (ICORN) som er et netværk af byer i Europa, som giver beskyttelse og ophold til forfattere som er forfulgt i sine hjemlande. Udvalget hørte også en præsentation om kulturhovedstadsår-projektet, af direktør Mary Miller.

Udvalgets sommerrejse foregik i det sydlige Danmark, hvor fokus var på forskning, grænseproblematikker (Danmark-Tyskland), de nordiske informationskontorer – udvalget besøgte informationskontoret i Flensborg, og hørte om kulturarvsprojektet i Haderslev.

På septembermødet var udvalget i Reykjavík, og dagsordenen var præget af forberedelser til sessionen. Udvalget behandlede Nordisk Ministerråds svar på tidligere rekommandationer, og forberedte og udvalgte talspersoner til de forskellige sager på sessionens dagsorden.

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Nordisk Råds regnskab
2008

J.nr. 09-00055-4

I oktober mødtes udvalget i forbindelse med sessionen, og foruden det ordinære udvalgsmøde, havde udvalget inviteret henholdsvis kultur- og undervisningsministrene til møde. På mødet med undervisningsministrene diskuteredes problematikken omkring frafald og restgrupper på ungdomsuddannelserne – initiativ til fællesnordisk forskning; styrkelse af de unges sprogkompetencer i forhold til de nordiske sprog; sikring af håndværksfagene gennem styrket samarbejde omkring uddannelse, voksenuddannelse og livslang lærings rolle i den nordiske velfærdsmodel og kultur og skole: Hvordan styrker vi de kreative/praktiske/musiske fag i grundskolen samt sikrer kulturskoletilbud med musik, teater, dans, litteratur og billedkunst til alle unge.

På mødet med kulturministrene var emnerne budget 2009, globalisering – opfølgning af statsministrenes initiativ – rekommandationer; kulturel kompleksitet og nabolands-tv; handlingsplanen for kultursamarbejdet, inkl. samarbejde med Baltikum; den nordlige dimensions kulturpartnerskab og kultur og helse.

Repræsentanter for udvalget deltog endvidere i en række seminarer og konferencer i 2008, bl.a. Kultur i skolen 5. maj i Stockholm; Nordisk Kulturforum - Immateriel kulturarv, København 11.-12. juni; Nordisk Kulturforum - Nabolands-TV efter digitaliseringen 29. sept. i DR-byen, København; Digital turist för en dag! Nordisk konferens om barn och ungas medievänor, Göteborg 11 november og "Från yrkesutbildning till arbetsliv – ett nordiskt perspektiv", Lund, den 18. nov.

Kultur- og Uddannelsesudvalget havde i 2008 følgende forslag til behandling:

A 1390/kultur/ velferd	Medlemsforslag om helse og kultur
A 1429/kultur	Medlemsförslag om ändring av stadgarna för Nordiska rådets litteraturpris
A 1436/kultur	Medlemsforslag om fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer
A 1440/kultur	Medlemsförslag om nordliga dimensionens kulturpartnerskap
Rek. 11/2007/ kultur (B 249/kultur)	Ministerrådsförslag om Norden – en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010

På sessionen blev en række tidligere fremsatte rekommandationer helt eller delvis afskrevet, og følgende redegørelser blev fremlagt på udvalgets ansvarsområder:

- *Globalisering*: Det nordiske globaliseringsarbejde, herunder nordisk topforskning (Dokument 15)
- *Arbejdsmarked og regionalpolitik*: Samarbejde med frivilligsektor (B 244/kultur – Rek. 22/2006, Dokument 8)
- *Utbildning och forskning*: Redegørelse om Norden - en ledende, dynamisk kunskaps og kompetenceregion. MR-US strategi för uddannelses- og forskningsområdet 2008-2010 (Dokument 14)

3.2 Velfærdsudvalget

Velfærdsudvalget behandler saker innenfor områdene:

- Velferdsordninger, trygd og pensjon
- Sosial og helse
- Handikapp og funksjonshindrede

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Nordisk Råds regnskab
2008

J.nr. 09-00055-4

- Bygg og bosted
- Familie
- Barn og ungdom
- Narkotika, alkohol og andre former for missbruk

Samarbeidet innen sosial- og helsesektoren hviler på felles verdier som utgjør fundamentet i den nordiske velferdsmodellen. Rammene for samarbeidet er nedfelt i *Samarbeidsprogrammet for sosial- og helsesektoren*. Programmet dekker et bredt felt fra forskning og utdanning til informasjons- og erfaringsutveksling og tilrettelegging for samhandling mellom landene gjennom konvensjoner og overenskomster. Tyngdepunktet i samarbeidet hviler på institusjonene, både finansielt og som verktøy for måloppnåelse, men også prosjektvirksomheten er av stor betydning.

Velferdsutvalget bestod av 15 medlemmer i 2008. Leder for utvalget er Siv Friðleifsdóttir, Midtengruppen, Framsóknarflokkurinn (F), Island og nesteleder er Göte Wahlström, Den sosialdemokratiske gruppen (S), Sverige.

Velferdsutvalget møttes fem ganger til ordinære utvalgsmøter i løpet av 2008:

Januarmøtet; Stockholm, Sverige
 Aprilmøtet; Stavanger, Norge
 Sommermøtet i Grønland
 Septembermøtet; Reykjavik, Island
 Oktobermøtet (sesjonen) Helsingfors, Finland

I 2008 var hovedtemaet for Velferdsutvalget: "Hvordan krenkede barn blir syke voksne"

Andre prioriterte temaer:

- Forbud mot transfettsyre
- Kultur og helse
- Kjønnsllestelse
- Medlemsforslaget fra Midtengruppen om et nordisk sundhedsområde
- Budsjett for 2009
- Grensehinderproblematikk innenfor helse og sosialområdet
- Globaliseringsspørsmål
- Bekjempe spredning av HIV/ AIDS og multiresistent tuberkulose i Barentsområdet
- Barn- og unges ventetid innen barne- og ungdomspsykiatrien, dansk rapport ferdigstilles februar 2008
- Pensjonsspørsmål og skatt
- Svenske formannskapsprogrammet "Kraftsamling" i Nordisk Ministerråd 2008
- Svar fra Nordisk Ministerråd på rekommandasjoner fra Nordisk Råd, Velferdsutvalget
- Fortløpende arbeid på aktuelle problemstillinger som berører Velferdsutvalget

Prioritert eksternt samarbeid:

- Parlamentarisk arbeidsgruppe i *Baltic Sea Parliamentary Conference* (BSPC) - om arbeidsmarked og sosial velferd (*Working Group on Labour Market and Social Welfare*)
- Samarbeid med Baltic Assembly Social Affairs Committee og Nordisk Råds Velferdsutvalg: Hovedvekt på sosial sikkerhet/velferd og sosiale aspekter ved et mer fleksibelt arbeidsmarked mellom landene, og kampen mot menneskehandel
- Samarbeid med Nordisk senter for alkohol og rusforskning (NAD) i forbindelse med prioritert tema for Velferdsutvalget
- Samarbeid med forsker/spesialist Anna Louise Kirkengen i forbindelse med prioritert tema for Velferdsutvalget

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiets

Bilag:
- Nordisk Råds regnskab
2008

J.nr. 09-00055-4

- Dialog med Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV) i forbindelse med alvorlige livsstilsykdommer og andre aktuelle problemstillinger
- Dialog med Nordiska samarbetsorgan för handikappfrågor (NSH) i forbindelse med oppfølgingen av blant annet "Design for alle"
- Fortløpende dialog med aktuelle samarbeidspartnere i forbindelse med saksbehandling i Velferdsutvalget

Nordiske institusjoner på helse- og sosialområdet:

Innen sosial- og helseområdet er det etablert seks institusjoner som skal bidra til tettere nordisk samarbeid:

Nordisk nemnd for alkohol- og narkotikaforskning (NAD)
 Nordisk samarbeidsorgan for handikapsspørsmål (NSH)
 Nordisk utdannessenter for døvblindepersonal (NUD)
 Nordisk utdanningsprogram for utvikling av sosialtjenesten (NOPUS)
 Nordisk institutt for odontologisk materialprøving (NIOM)
 Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV)

Størsteparten av sektorens midler er knyttet til disse institusjonene.

Endringer i strukturen i de nåværende institusjoner på helse- og sosialområdet:

Nordisk Ministerråd for sosial- og helsepolitikk (MR-S) vedtok høsten 2007 et forslag til endringer i strukturen til de nåværende nordiske institusjoner på helse- og sosialområdet, med henblikk på å gjøre institusjonene bedre i stand til å fungere som redskap for å understøtte ministerrådets politisk prioriterte områder. Den nye strukturen iverksettes fra 1. januar 2009, gjennom at alle organisasjonene samles under Nordisk Velferdscenter (NVC) med hovedkontor i Stockholm, etter forutgående vedtak av MR-S i juni 2008 og en endelig godkjenning av de nordiske samarbeidsministrene (MR-SAM) høsten 2008. Forslaget om strukturendring ble enstemmig godkjent under sesjonen 2008, som ble avholdt i Helsingfors, Finland.

Møter, seminarer, høringer:

- 30. januar 2008 avholdt Velferdsutvalget og Medborger- og forbrukerutvalget et fellesmøte om transfettsyrer, med bakgrunn i et medlemsforslag om et forbud mot transfettsyrer i matvarer etter dansk modell. Overlege og ernæringsekspert, Sten Stender fra Gentofte hospital i Danmark, informerte om faglige sider av saken.
- 15. april 2008 holdt Anna Louise Kirkengen, spesialist i allmennmedisin og autorisert veileder for kolleger i spesialistutdanningen et innlegg på Velferdsutvalgets møte. Hennes medisinske doktorgrad dreier seg om helsefølger av overgrepserfaringer i barndommen og hvordan krenkelser som omsorgssvikt og seksuelt missbruk i ung alder kommer til uttrykk i tilsynelatende uforståelige lidelser i voksen alder. Det var teoretiske drøftinger og tallbasert dokumentasjon fra norsk og internasjonal forskning.
- Velferdsutvalget gjorde studiebesøk til K46, et dag- og kveldstilbud i Stavanger for ungdom mellom 17 – 25 år med begynnende rusproblemer. Velferdsutvalget fikk en orientering om UNGBO, et botiltak for unge som har vært under barnevernets omsorg.
- Velferdsutvalget hadde sin sommerreise i 2008 til Grønland. Hovedfokus var på barn og unge, i tråd med det valgte av hovedtema. Velferdsutvalget ble informert om: Overgrepssproblematikk, rusmissbruk, barnehjem, politiets arbeid, domstolsapparatet, likestillingspolitikk (kvinner flytter vekk fra Grønland), utdanningspolitikk (unge mennesker faller ut av systemet), boligpolitikk, språkproblematikk, miljøutfordringer og Grønlands kulturhistorie. Velferdsutvalget fikk erfaringsutveksling mellom politikere fra kommunen og regjering og landstingsformann Ruth Heilmann.

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiets

Bilag:
- Nordisk Råds regnskab
2008

J.nr. 09-00055-4

- 24. september 2008 hadde Velferdsutvalget på sitt møte i Reykjavik, Island, besøk fra to eksterne foredragsholdere:
 - Olöf Asta Farestveit, leder for "Barnas Hus" på Island, som er et spesialisert kompetansesenter rundt overgrepssproblematikk og omsorgssvikt.
 - Seniorrådgiver Maria-Pia de Palo fra Nordisk ministerråd, redegjorde for arbeidet som gjøres innenfor problemstillinger hiv/aids/tbc og arbeidet gjennom *"The Northern Dimension Partnership in Public Health and Social Well-being"*.
- 27. oktober 2008 hadde Velferdsutvalget et forkortet utvalgsmøte grunnet sesjonen (se under punkt Rekommandasjoner).

Internasjonalt samarbeid:

- Velferdsutvalget var representert ved Siv Friðleifsdóttir (F) på *"Baltic Assembly"* sesjon, Viljandi, Estland 4 – 6. desember 2008.
- Velferdsutvalget var representert ved Tuula Peltonen (sd) på BA-NCs konferanse om *"Threat from the net"* 28 – 29. februar 2008, Tallinn, Estland.
- Nordisk Råd, presidiet, arrangerte i samarbeid med *"Baltic Assembly"*s presidie, et seminar om fri bevegelse av arbeidskraft den 21. – 22. april 2008, København, Danmark. Velferdsutvalget var representert ved Göte Wahlström (s).
- Nordisk Råd arrangerte i samarbeid med *"Baltic Assembly"* og *"Benelux Assembly"* en trilateral konferanse om *"Fight against trafficking in human beings"*. Konferanse ble avholdt i Riga, Letland den 24. – 25. april 2008.
- Velferdsutvalget var representert ved Göte Wahlström på alle BSPCs møter 2008 i forbindelse med arbeidsgruppen for *"Labour Market and Social Welfare"*
- Velferdsutvalget var representert ved Göte Wahlström på BSPCs 17. konferanse i Visby, Gotland, 1 – 2. september 2008.
- Utover det som er nevnt har Velferdsutvalget deltatt i eksterne seminar/ konferanser på relevante områder.

Annet:

Velferdsutvalget kontakter/opsøker fagpersoner/institusjoner og andre relevante kunnskapsformidlere rundt temaer/områder som Velferdsutvalget arbeider med til enhver tid.

Rekommandasjoner, fremstillinger og interne beslutninger:

Velferdsutvalget hadde følgende saker til behandling under sesjonen 2008 i Helsingfors Finland. Disse sakene ble fremlagt av Velferdsutvalget medlemmer til Nordisk Råd. Det var i tillegg til en ordinær deltagelse på debatter om forskjellige hovedtemaer/saker, redegjørelser og Generaldebatten.

Medlemsforslag (A):

2006

A 1390/kultur/velferd Medlemsforslag om kultur og helse (framlagt av Dagfinn Sundsbø (Sp))
Talsperson: Siv Friðleifsdóttir (F): 4 min

2007

A 1411/medborgar/välfärd Medlemsforslag om förbud mot transfetter (väckt av den socialdemokratiska gruppen i Nordiska rådet)
Talsperson: Tuula Peltonen (sd): 4 min

A 1426/velfærd

MERK: Tuula Peltonen talte på vegne av flertallet for forslaget, reservantene hadde en taletid på 3 min
 Medlemsforslag om et nordisk sundhedsområde (framlagt af Midtergruppen i Nordisk Råd)
Saken er ferdigbehandlet og skulle ikke opp på sesjonen 2008 som egen sak, men måtte stemmes over i plenum.

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
 Præsidiat

Bilag:
 - Nordisk Råds regnskab
 2008

J.nr. 09-00055-4

2008

A 1431/velfærd	Medlemsforslag om medarbejder- og brugerindflydelse i nordisk globaliseringsstrategi (fremlagt af Line Barfod) <u>Talsperson for reservantene: Line Barfod (EL): 3 min</u> <i>Merk: Line Barfod snakket på vegne av mindretallet som stemte for forslaget den 15. april i Norge, Stavanger 2008. Flertallet ønsket ikke å foreta seg noe. En talsperson for flertallet ville hatt en taletid på 4 min</i>	Nordisk Råd Dokument 1 Fremlagt af: Præsidiets
A 1433/velfærd	Medlemsforslag om tiltak for å hindre kjønnslemlestelse av kvinner (framlagt av Fremskrittspartiets medlemmer i Nordisk Råd) <u>Talsperson: Jan-Henrik Fredriksen (FrP): 4 min</u>	Bilag: - Nordisk Råds regnskab 2008
A 1454/velfærd	Velferdsutvalgets Utvalgsforslag: Om hvordan krenkede barn blir syke voksne <u>Talsperson: Jessica Polfjärd (m): 4 min</u>	J.nr. 09-00055-4

Ikke avskrevne rekommandasjoner og fremstillinger (D):

*5/2003/välfärd	Pensioner och förtidspensionering <i>Saken er avskrevet, og skal ikke opp på sesjonen 2008 som egen sak, men skal stemmes over i plenum</i>
*16/2006/välfärd	Bekämpfung av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkolose i Barents-området <i>Saken er avskrevet, og skal ikke opp på sesjonen 2008 som egen sak, men skal stemmes over i plenum</i>
*17/2006/välfärd	Barn och ungas väntetider inom psykiatrvården i Norden <i>Saken er ikke avskrevet, avventer meddelelse fra Nordisk Ministerråd neste år, men den skal stemmes over på sesjonen 2008 i plenum</i>
5/2007/välfärd	Psykiatrvården i Norden <i>Saken er ikke avskrevet, avventer meddelelse fra Nordisk Ministerråd neste år, men den skal stemmes over på sesjonen 2008 i plenum</i>
14/2007/velfærd	Rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland <i>Saken er avskrevet, og skal ikke opp på sesjonen 2008 som egen sak, men skal stemmes over på sesjonen 2008 i plenum</i>

B 261/ velfærd: Ministerrådsforslag om ny organisasjonsstruktur på Sosial- og helseområdet kom opp som egen sak på sessjonen og talsperson for Velferdsutvalget med taletid på ca. 4 minutter var Siv Friðleifsdóttir (F).

Velferdsutvalget har følgende ikke-avskrevne rekommandasjoner og fremstillinger til behandling for 2009:

- *17/ 2006/ Velfærd: Barn och ungas väntetider inom psykiatrvården i Norden
- 5/2007/välfärd: Psykiatrvården i Norden
- 7/2008/velfærd: Nordisk sundhedsområde
- 18/2008/velfærd: Ny institusjonsmodell under MR- sosial
- 19/2008/velfærd: Hvordan krenkede barn blir syke voksne
- 20/2008/medborgar/velfærd: Förbud mot transfetter
- 23/2008/kultur/velfærd: Kultur og Helse
- 24/2008/velfærd: Tiltak for å hindre kjønnslemlestelse av kvinner
- 35/2008/velfærd: Internasjonalt initiativ mot kjønnslemlestelse av kvinner

3.3 Medborger- og Forbrugerudvalget

Medborger- og Forbrugerudvalget består af 15 medlemmer. Ville Niinistö (gröna), Finland, er formand for udvalget og Henrik Dam Kristensen, (S) Danmark, er udvalgets næstformand.

Udvalget afholdt fem møder og gennemførte en studietur til Warszawa, Polen, juni 2008.

De overordnede temaer som dominerede udvalgets arbejde i 2008 var:

- Menneskerettigheder i Norden
- Terrorlov og retssikkerhed
- Indvandringspolitik og migration

Udvalget arbejdede endvidere med følgende temaer:

- Bekæmpelse af menneskehandel og tvangsarbejde
- Forbud mod transfedtsyrer
- Nytte og mærkning af GMO i fødevarer
- Øget politisamarbejde
- Nordisk lovsamarbejde
- Asylbørn i Norden

Medborger- og Forbrugerudvalget nedsatte endvidere en arbejdsgruppe på sit møde den 15. april, der havde til opgave at fremsætte forslag om uledsagede børn i Norden frem mod sessionen i oktober. Arbejdsgruppen bestod af: Anne Margrethe Larsen (V), Kari Lise Holmberg (H), Karin S. Woldseth (FrP) og Jørgen Poulsen (R).

Seminarer og inviterede gæster i forbindelse med udvalgets møder Stockholm, Sverige, den 30. januar 2008. Medborger- og Forbrugerudvalget afholdt et fællesmøde med Velfærdsudvalget om transfedtsyrer på baggrund af et medlemsforslag om forbud mod anvendelsen af transfedtsyrer i fødevarer. Der var oplæg ved Steen Stender, overlæge og ernæringseksperter fra Gentofte Hospital, Danmark. På samme møde blev der afholdt et internt seminar om overtrædelse af menneskerettigheder i Norden. Her var oplæg fra Sia Spiliopoulou Åkermark, direktør for Ålands Fredsinstitut og Lauri Sivonen, Rådgiver for Europarådets Kommissær for Menneskerettigheder.

Stavanger, Norge 15. april 2008. Medborger- og Forbrugerudvalget afholdt en mundtlig høring i forbindelse med behandlingen af medlemsforslag om GMO (A 1428/medborger og A 1432/medborger). Der var oplæg ved Karina L. Vintersborg, akademisk medarbejder, Danmarks Plantedirektorat. Senere på samme møde afholdt udvalget en drøftelse om integration i Norden på baggrund af en præsentation ved Hanne Kavli, forskningsleder fra FAFO, der var indbudt til at fremlægge sin rapport om "Integrering i Danmark, Sverige og Norge". Medborger- og Forbrugerudvalget afsluttede sit møde ved et besøg på ICORN, "International Cities of refuge Network", der har hovedsæde i Stavanger.

Reykjavik, Island, 24. september 2008. Medborger- og Forbrugerudvalget afholdt et seminar om terrorbekæmpelse og respekten for menneskerettigheder. Der var oplæg ved Wilhelm Agrell, professor ved Lunds Universitet samt Thordis Ingadottir, docent fra Reykjavik Universitet. Endvidere blev der afholdt skriftlig høring af et medlemsforslag om øget politisamarbejde. I den forbindelse var Håkan Karlsson, länspolismästare fra Sveriges Rikspolis og Peer Withagen fra det Nordiske Politiforbund indkaldt til at fremlægge deres synspunkter.

Helsinki, Finland, den 27. oktober 2008. Medborger- og Forbrugerudvalget afholdt et internt seminar om migration og asylpolitik i Finland. Der var oplæg af Mikko Mäkinen, seniorrådgiver, Metsälän Vastaanottokeskus

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Nordisk Råds regnskab
2008

J.nr. 09-00055-4

(Kremärtsskogs förvaringscentral) og Johanne Lindholm, jurist i Flygtninggerådsgivningen, Finland.

Sommermøde og studierejse

Udvalget foretog en studierejse fra den 24. – 27. juni til Warszawa, Polen. Udvalget ønskede at besøge EU-agenturet for sikring af ydre grænser, FRONTEX, der er placeret i byen. Udvalget har i 2008 særligt beskæftiget sig med illegal og legal indvandring, migration, Schengen-aftalen, menneskerettigheder og trafficking. Programmet blev derfor sammensat så det afspejlede udvalgets interesseområder og arbejdsplanen for 2008. Udover besøget ved EU-agenturet, aflagde udvalget besøg i Sejm (Polens parlament); mødtes med den danske ambassadør i Polen, Hans Michael Kofoed-Hansen; mødtes med Hiromitsu Mori, chef for UNHCR i Polen; besøgte detentionslejren for illegale migranter "Areszt w celu wydalania przy Nadwiślańskim Oddziale Straży Granicznej"; mødtes med Pawel Kaczmarczyk, ekspert i migration og besøgte Helsinki-komiteen i Polen.

Rekommandationer og udtalelser

På Nordisk Råds session 2008 blev følgende forslag behandlet:

A 1411/medborger: Medlemsforslag om forbud mod transfedtsyrer

A 1422/medborger: Medlemsforslag om Nordisk kraftsamling kring gränsöverskridande otrygghet

A 1428/medborger: Medlemsforslag om nyttjande og mærkning af GMO-produkter samt

A 1432/medborger: Medlemsforslag om Norden som GMO-fri zone

A 1445/medborger: Medlemsforslag om menneskehandel for tvångsarbete

A 1452/medborger: Udvalgsforslag om asylbørn

A1453/medborger: Udvalgsforslag om styrket nordisk lovsamarbejde

Følgende medlemsforslag blev behandlet ved fremstilling i Præsidiets:

A 1424/medborger: Medlemsforslag om bekæmpelse af røveri og overfald af vognmænd i Norden (Fremst. 1/2008 + 2/2008).

Internationalt samarbejde

Nordisk Råd arrangerede i samarbejde med "Baltic Assembly" og "Benelux Assembly" en trilateral konference om "Fight against trafficking in human beings". Konferencen blev afholdt i Riga, Letland den 24. – 25. april 2008.

Derudover har repræsentanter fra udvalget deltaget i eksterne seminarer/konferencer indenfor udvalgets fagområde. Bl.a. konference om "Threat from the Net" 28. – 29. februar i Tallin, Estland, "Vienna Forum to fight human trafficking" 13. – 15. februar, Wien, "Council of Europe Campaign to combat violence against women", den 30. april, Wien samt "Saami Council Cultural Heritage Week" 27. – 31. oktober, Rovaniemi.

3.4 Miljø- og Naturresurseudvalget

For 2008 besluttede Miljø- og Naturresurseudvalget at lægge hovedvægten på følgende emner:

Prioriterede temaer

1. Energieffektivitet og bæredygtig energiforsyning
2. Nordisk Ministerråds handlingsprogrammer 2009 – 12 (miljø, bæredygtig udvikling, jordbrug, skovbrug, fiskeri mm)
3. Nordisk samarbejde om fiskeripolitik

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiets

Bilag:
- Nordisk Råds regnskab
2008

J.nr. 09-00055-4

4. Affaldshåndtering
5. Indkomne medlemsforslag

Opfølgning

1. Bekæmpelse af Østersøens eutrofiering (overgødskning) og gennemførelsen af HELCOM's Østersøhandlingsplan
2. Sikker håndtering af radioaktivt affald
3. Klimaændringer
4. EU's politik om integreret havpolitik
5. Forvaltning af naturressurser

Prioriteret eksternt samarbejde

1. Parlamentarisk arbejdsgruppe i BSPC-regi om energi og klimaforandringer i Østersøregionen (inklusive parlamentarisk samarbejde med bl.a. Rusland)
2. Miljø samarbejde med Baltisk Forsamling: Hovedvægt på spørgsmålet om energieffektivitet, overgødskning og affaldshåndtering
3. Samarbejde med nationale parlamenters udvalg: i 2008 med hovedvægt på Sveriges Rigsdags Miljø- og jordbruksutskott om fiskeripolitikken.

Miljø- og Naturressurseudvalget havde pr. 1. januar 2008 15 medlemmer med repræsentation fra alle nordiske lande og selvstyrende områder; heraf syv kvindelige og otte mandlige. *Asmund Kristoffersen (A)*, Norge var formand, og *Kristen Touborg (SF)*, Danmark varetog næstformandsposten.

Udvalget har holdt fem møder, herunder et *sommermøde i Belarus og Ukraine* om bl.a. håndtering af situationen med radioaktiv forurening efter Tjernobylkatastrofen i 1986 samt initiativer til at forbedre miljøsituationen for de vandløb, der udmunder i Østersøen.

Udvalget havde under sessionen i Helsingfors i oktober møde med miljøministrene om blandt andet tættere nordisk samarbejde om forvaltningen af store rovdyr. Dette møde var forberedt af en nedsat fælles arbejdsgruppe med repræsentanter for både Næringsudvalget og Miljøudvalget. Fra sidstnævnte deltog Ann-Kristine Johansson (s) og Ilkka Kantola (sd).

Sammen med Næringsudvalget deltog Miljø- og Naturressurseudvalget i forberedelsen af en rekommandation om nordisk samarbejde om en miljø- og klimavenlig transporthandlingsplan.

Udvalget var ved Ann-Kristine Johansson (s) repræsenteret Nordisk Råd i en arbejdsgruppe om energi- og klimaforandringer under *Baltic Sea Parliamentary Conference*, BSPC. Arbejdsgruppen afholdt tre møder i 2008.

Udvalget fortsatte sit samarbejde med Baltisk Forsamlings Miljøbeskyttelses- og Energiudvalg om blandt andet problemerne med håndtering af husholdningsaffald, energieffektivisering af eksisterende boliger samt vedvarende energikilder. Der har været afholdt i alt tre fællesmøder i løbet af året.

I forbindelse med sine møder har Miljø- og Naturressurseudvalget afholdt:

- Møde med Den Svenske Riksdags Miljø- og Jordbruksutskott, januar
- Møde med modtageren af Nordisk Råds miljøpris 2008, oktober.

Sideløbende har udvalget:

- Deltaget i *Baltic Sea Day* i Skt. Petersborg, marts
- Deltaget i øvrige internationale møder og konferencer indenfor udvalgets aktuelle sager.

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Nordisk Råds regnskab
2008

J.nr. 09-00055-4

I årets løb ledte følgende af Udvalgets sager frem til nye rekommandationer/fremstillinger:

4/2008	Felles rovdyrforvaltning i Norden (A 1403/miljø)
5/2008	Nordisk kraftsamling för att rädda fiskebestånden och fiskerinäringen (A 1423/miljö/näring)
13/2008	Miljøhandlingsplan 2009 - 2012 (B 257/miljø)
14/2008	Strategi för hållbar utveckling 2009 - 2012 (B 256/miljø)
15/2008	Ramprogram för samarbetet om fiskeri, jordbruk, skogsbruk och livsmedel (B 251/miljø)
17/2008	Nordisk handlingsplan för en klimatvänlig transportpolitik (A 1447/näring).

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiets

Bilag:
- Nordisk Råds regnskab
2008

J.nr. 09-00055-4

3.5 Næringsudvalget

Næringsudskottet ansvarar för Nordiska rådets behandling av ramvillkor för ekonomi, produktion och handel, inkluderande fri rörlighet på marknaden och arbetsmarknaden i Norden.

Utskottet har 14 ledamöter och huvudsakliga ansvarsområden är:

- näring/industri
- inre marknad, fri rörlighet, avlägsnande av gränshinder, handel
- regioner och strukturstöd
- sysselsättning och arbetsmarknad
- arbetsmiljö
- infrastruktur/transport
- kommunikation
- IT

Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), Sverige, har fungerat som ordförande och Ulla Karvo (saml), Finland, som vice ordförande. Utskottet har under 2008 avhållit fem utskottsmöten.

Utskottets prioriteringar för 2008 har varit infrastruktur- och transportpolitikens konsekvenser för samhälle och näringsliv, globaliseringsinitiativen inom det nordiska samarbetet, näringslivspolitiska gränshinder i Norden, innovationer och främjande av en nordisk marknad för riskkapital och kreativa näringar (*Creative Industries*).

Utskottet har under 2008 främst fokuserat sitt arbete på infrastruktur och transportpolitik där utskottet tillsammans med Miljö- och naturresursutskottet lagt fram ett förslag om en gemensam nordisk handlingsplan för klimatvänlig transportpolitik. Utskottet har även arbetat vidare med gränshinder för innovationer och konkurrenskraft för nordiska verksamheter. Ett arbete om en gemensam rovdjursförvaltning i Norden har genomförts tillsammans med Miljö- och naturresursutskottet.

Under året har utskottet behandlat förslag angående:

A 1403/ miljø	Gemensam rovdjursförvaltning i Norden
A 1423/miljö/näring	Nordisk kraftsamling för att rädda fiskebestånden och fiskerinäringen
A 1441/näring	Nordisk innovationspolitik
A 1447/näring/miljö	Nordisk handlingsplan för en klimatvänlig transportpolitik
B 250/näring	NMR:s arbetsprogram för arbetslivsområdet 2009-2012

B 260/näring
 Rek. 16/2007
 Rek. 26/2007

NMR:s samarbejdsprogram om regionalpolitik
 Ny Nordisk Mat
 Komparativ studie om iværksættere i Norden

Nordisk Råd

Utskottet avhöll sitt sommarmöte i Bryssel, Belgien.

3.6 Kontrolkomitéen

Kontrolkomitéen har syv medlemmer. I oktober 2008 havde Kontrolkomiteen følgende sammensætning:

Kjartan Ólafsson (Sj.), formand, Island
 Bjarne Kallis (kd), næstformand, Finland
 Kristen Touborg (SF), Danmark
 Vivi Kier (KF), Danmark
 Sigrun Eng (A), Norge
 Monica Green (s), Sverige
 Gunilla Tjernberg (kd), Sverige

Kontrolkomitéen holdt fem møder i 2008. I Stockholm 29. januar, København 25. februar, Reykjavik 24. september, København 3. oktober samt Helsingfors 26. oktober.

Kontrolkomitéen har som en af sine faste opgaver at godkende Rigsrevisi-
 onens beretninger om Nordisk Råds, Nordisk Ministerråds og Nordisk Kul-
 turfonds virksomhed og regnskaber.

Desuden kan Kontrolkomitéen på eget initiativ stå for særlige undersøgel-
 ser af udvalgte projekter, temaer eller sektorer. Kontrolkomiteen beslut-
 tede på sit møde i Gøteborg i september 2007 at undersøge projektstyrin-
 gen hos Nordisk Ministerråd. Komitéen har derfor i løbet af året på eget
 initiativ særligt arbejdet med Nordisk Ministerråds projekthåndtering. Der
 har været særlig fokus på fire projekter, der var udvalgt som stikprøve:
 Nordplus, Kortlægning af læse- og skrivefærdigheder, Positive faktorer i
 arbejdslivet samt Energinetværk i Østersøregionen.

Efter gennemgang af disse konkrete projekter kunne komitéen konstatere
 at mange af disse projekter var gode. Kontrolkomitéen fandt dog behov
 for, at Nordisk Ministerråd fokuserer endnu bedre blandt initiativer til pro-
 jekter. Ved drøftelse af projektvirksomheden fremgik det, at Nordisk Mini-
 sterråd årligt har cirka 1.800 projekter. Heraf administreres cirka 800 af
 Nordisk Ministerråds sekretariat, mens de øvrige administreres af nordiske
 institutioner, samarbejdsorganer og arbejdsgrupper. I 2007 blev der i alt
 disponeret cirka 486 millioner DKK til projektvirksomhed, og der blev ud-
 betalt cirka 393 millioner DKK.

Opfordringen til Nordisk Ministerråd fra Komitéen er at koncentrere sig om
 færre projekter, der til gengæld kan være med til at skærpe profilen for
 Nordisk Ministerråds virksomhed. Hvis Nordisk Ministerråd foretager en
 mere kritisk gennemgang af nye projekter og efterfølgende evaluerer,
 hvorvidt man har nået de opstillede mål samt sikrer at kundskab fra pro-
 jekterne formidles til relevante partnere, så vil de støttede projekter få
 større gennemslagskraft. Der er samtidig brug for en mere klar definition
 af projekter, der normalt bør være tidsbegrænsede. Disse anbefalinger
 blev vedtaget på Nordisk Råds session i Helsingfors i oktober 2008.

3.7 Valgkomitéen

Nordisk Råds Valgkomite udgøres af syv medlemmer, der repræsenterer
 de fire partigrupper og de fem lande. Valgkomiteen indstiller til sessionens
 plenarforsamling om Nordisk Råds sammensætning af udvalg og andre
 organer. Berit Brørby (A), Norge har været formand.

Dokument 1

Fremlagt af:
 Præsidiet

Bilag:
 - Nordisk Råds regnskab
 2008

J.nr. 09-00055-4

Valgkomiteen har afholdt to møder i 2008:

- I september i Reykjavik
- I oktober i Helsingfors i forbindelse med Nordisk Råds session.

4. Sessionen

Nordiska rådets 60:e ordinarie session hölls i Finlands riksdag, Helsingfors den 27-29 oktober 2008.

Innan sessionens öppnande hölls möten i partigrupper, utskott och Presidiet. Nordiska rådets president Erkki Tuomioja (sd) hade den 26 oktober sammankallat internationella gäster och rådets delegationer till en parlamentarisk debatt om den Nordliga Dimensionen.

Presidiet hade sedvanliga möten med nordiska statsministrarna och de nordiska utrikesministrarna. Det nordiska toppmötet med oppositionsledarna och statsministrarna i Norden handlade om Nordens svar på Globaliseringen, finanskrisen och den nordiska välfärdsmodellen. Vidare presenterade Islands statsminister, Geir Haarde, Islands program för ordförandeskapsåret i Nordiska ministerrådet 2009. I generaldebatten presenterade Sveriges samarbetsminister Cristina Husmark Pehrsson viktiga resultat från Sveriges ordförandeskapsår 2008.

Förutom behandling av rådets ärenden hölls en allmän frågetimme med samarbetsministrarna från de nordiska länderna och de självstyrande områdena. Utrikesministrarna och försvarsministrarna framlade också sina respektive sedvanliga redogörelser.

Centrala debatter under sessionen berörde initiativ omkring Norden i närområdena, globaliseringen och gränshinder. Andra teman som behandlades under sessionen var nordisk välfärdspolitik, miljöpolitik, forskning och utbildning samt Nordiska ministerrådets budget för 2009.

Nordiska rådets priser utdelades vid en högtidlig ceremoni i kulturhuset i Helsingfors varefter Finlands regering inbjöd till en officiell reception i Ständerhuset.

Vid sessionen antogs 31 rekommendationer, 18 rekommendationer avskrevs emedan plenarförsamlingen beslöt att avvakta nya meddelanden för 16 rekommendationer. Under året har Presidiet godkänt sju framställningar.

Vid sessionen genomfördes val till Nordiska rådets organ samt andra förtroendeposter. Sinikka Bohlin (s) från Sverige valdes till Nordiska rådets president för år 2009. Till vicepresident för samma period valdes Kent Olsson (m) likaledes från Sverige.

Sessionens dagsordenspunkter:

Måndagen den 27 oktober 2008

- 1 Sessionens öppnande
- 2 Fastställande av närvarolista
- 3 Godkännande av dagordning
- 4 Regler för sessionens genomförande – information om procedur vid voteringar
- 5 Generaldebatt
- 6 Utrikesministrarnas redogörelse
Försvarsministrarnas redogörelse
- 7 Norden i närområdet

Tisdagen den 28 oktober 2009

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiets

Bilag:
- Nordisk Råds regnskab
2008

J.nr. 09-00055-4

- 8 De nordiska samarbetsministrarnas frågetimme
 9 Nordiska ministerrådets program 2009
 10 Nordiskt toppmöte

Nordisk Råd

Onsdagen den 29 oktober 2008

- 11 Ett hållbart Norden
 12 Ett hälsosamt Norden
 13 Ett globaliserat Norden
 14 Ett gemensamt och kunnigt Norden
 15 Planer för det nordiska samarbetet 2009
 16 Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer,
 framställningar och interna beslut
 17 Val
 18 Tal av den nyvalda presidenten
 19 Fastställande av tid och plats för nästa session
 20 Sessionens avslutande

Dokument 1

Fremlagt af:
 Præsidiets

Bilag:
 - Nordisk Råds regnskab
 2008

J.nr. 09-00055-4

5. Västnorden

Nordiska rådet och Västnordiska rådet har under året hållit regelbundna kontakter och samråd. Vid Västnordiska rådets temakonferens om räddningssituationen i Nordatlanten deltog Nordiska rådet med en delegation under ledning av Nordiska rådets observatör till Västnorden, Kent Olsson (m). Vidare deltog Nordiska rådet vid Västnordiska rådets årsmöte i augusti med delegation under ledning av Nordiska rådets observatör till Västnorden Kent Olsson. Vid Västnordiska rådets årsmöte antogs resolutioner till Nordiska rådet.

Västnordiska rådets presidium deltog vid Nordiska rådets session och ett gemensamt möte avhölls mellan presidierna den 28 oktober. Under året har en aktiv diskussion mellan Nordiska rådet och Västnordiska rådet förts om att utveckla samarbetsavtalet med konkret innehåll och politiska initiativ. Detta har kommit till uttryck via ett samarbete mellan Nordiska rådet och Västnordiska rådet omkring säkerhetssituationen i Nordatlanten efter att USA lämnat den militära basen i Keflavik, Island.

Nordiska rådet har återvalt Kent Olsson till Nordiska rådets observatör till Västnordiska rådet 2009 vid ett möte i Presidiet i december.

6. Nordiska rådets internationella samarbete 2008**6.1 Samarbetet med Baltiska församlingen**

Samarbetet mellan Nordiska rådet och Baltiska församlingen (BA) är en av hörnstenarna i Rådets internationella samarbetsaktiviteter. Rådet och Baltiska församlingen eftersträvar tydliga prioriteringar för samarbetet, liksom konkreta samarbetsfrågor och samarbetsformer. Vid Nordiska rådets och Baltiska församlingens toppmöte i Oslo den 4 december 2007 antogs en gemensam arbetsplan för 2008, vilken har fungerat som strategidokument för samarbetet under året. De två övergripande områdena för baltiskt-nordiskt parlamentariskt samarbete som togs upp i planen för 2008 var: en bärkraftig och säker energipolitik, samt arbetsmarknad och social välfärd. Representanter för Baltiska församlingen deltog i Nordiska rådets session i Helsingfors 27 – 29 oktober, och i samband med det hölls ett gemensamt möte den 29 oktober då bl. a. den nya gemensamma arbetsplanen för 2009 diskuterades.

Rådet deltog traditionsenligt i Baltiska församlingens session, som hölls i Viljandi 4 – 6 december 2008. Sessionen rymde även ett seminarium på temat "Östersjöstrategi och energisäkerhet". Erkki Tuomioja, rådets president, framhöll att det måste ske en samordning mellan EU:s Östersjöstra-

tegi och den Nordliga dimensionen. Även Siv Friðleifsdóttir och Kent Olsson gjorde inlägg vid sessionen.

2008 års toppmöte mellan Nordiska rådet och Baltiska församlingen ägde rum 22 – 23 januari i Tallinn, och samlade ett tiotal parlamentariker från Rådets och Baltiska församlingens presidium och utskott. Vid mötet gick man igenom det gångna årets samarbete och drog upp riktlinjerna för samarbetet under 2009. I anslutning till toppmötet arrangerades två temadiskussioner, en om EU:s Östersjöstrategi och en om bärkraftig utveckling.

Toppmötet avslutades med att man antog en gemensam arbetsplan för 2009, vars övergripande syfte är att ge en allmän inriktning för samarbetet mellan Baltiska församlingen och Nordiska rådet under det kommande året. Planen är ett led i genomförandet av den s.k. ad hoc-gruppens rapport från 2005. De övergripande samarbetsområdena 2009 är EU:s Östersjöstrategi; främjandet av relationerna till EU:s östra grannar; samt klimatförändringen och dess konsekvenser. Arbetsplanen innehåller en beskrivning av de prioriterade samarbetsfrågorna under 2009 för presidierna och utskotten.

När det gäller utskottens bilaterala samarbetsaktiviteter med systerutskotten i Baltiska församlingen, hänvisas till respektive utskotts redovisning.

Samarbetet mellan Rådets och Baltiska församlingens sekretariat sker kontinuerligt och med regelbundna kontakter. Under 2008 arrangerade man en gemensam planeringsdag i Riga 4 december, då man bl.a. förberedde ett slutligt utkast till den gemensamma arbetsplanen för 2009.

6.2 *Den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC)*

Den 17:e parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC) hölls i Visby 1 – 2 september. Konferensens tema var "*Energy Efficiency and Climate Change*". Konferensen mynnade ut i ett gemensamt slutdokument. På BSPC:s Permanenta kommittés möte i anslutning till konferensen utsågs Christina Gestrin (sv), medlem i rådets presidium, till ny ordförande för den permanenta kommittén t o m 18:e BSPC (se även avsnitt syv nedan om den parlamentariska Östersjökonferensen).

6.3 *Ryssland*

Nordiska rådet strävar efter att bredda kontaktytorna och fördjupa dialogen med ryska parlamentariker.

Nordiska rådets rapportör om den Nordliga dimensionen och kontakterna med Nordvästra Rysslands parlamentarikerförsamling (PANWR), Sinikka Bohlin (s), medverkade i PANWR:s 35:e session i Petrozavodsk 6 – 7 juni. I sitt tal till sessionen erinrade hon om de goda erfarenheterna av det gemensamma samarbetsdokument som rådet och PANWR undertecknat vid rådets session i Oslo 2007, samt framhöll vikten av att samarbeta kring bl.a. den nya Nordliga dimensionen och EU:s framväxande Östersjöstrategi. Hon lovordade också PANWR:s initiativ att inbjuda parlamentariker från rådet till studieresor, motsvarande dem som rådet arrangerar för ryska parlamentariker, i de norra regionerna i Ryssland. Den första resan äger rum i september.

Presidenten i PANWR, Marina Istikhovskaya från republiken Komi, bjöd i december 2007 in Nordiska rådet till en parlamentarisk studieresa i Arkhangelsk och Murmansk 7 – 13 september 2008. Inbjudan kan ses som ett svar på de stipendiatprogram som rådet sedan flera år har arrangerat för parlamentariker från Nordvästra Ryssland och den federala församlingen. Vidare är den ett konkret uttryck för de ambitioner som rådet och PANWR kom överens om i sitt gemensamma uttalande om samarbete från

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiets

Bilag:
- Nordisk Råds regnskab
2008

J.nr. 09-00055-4

30 oktober 2007. Nordiska rådets delegation bestod av 10 parlamentariker från samtliga nordiska länder. Programmet omfattade såväl möten och diskussioner med representanter från de regionala parlamenten, guvernörerna och förvaltningarna, som studiebesök vid myndigheter och verksamheter. En generell bedömning är att studieresan var mycket välorganiserad, informativ och ömsesidigt givande. Den har tvivelsutan medverkat till att kontaktytorna mellan ryska och nordiska parlamentariker har breddats och stärkts. En ny studieresa planeras under 2009.

Representanter för Federationsrådet, Statsduman och PANWR deltog i Nordiska rådets session i Helsingfors 27 – 29 oktober.

Under Rådets session genomfördes även ett möte 26 oktober mellan rådets presidium och PANWR med sammanlagt 13 deltagande parlamentariker. Mot bakgrund av tidigare samarbetspromemorior och kontakter, diskuterades möjliga kommande samarbetsområden och samarbetsformer. Vid mötet tog man upp följande frågor: Uppföljning av samarbetsuttalandet från 2007; uppföljning av den parlamentariska studieresan i Arkhangelsk och Murmansk i september 2008; den planerade konferensen för unga politiker i Murmansk i december 2008; Nordiska ministerrådets nya riktlinjer för ministerrådets samarbete med Nordvästra Ryssland 2009-2013.

Nordiska rådets årliga stipendiatprogram för ryska parlamentariker genomfördes inte under 2008. Programmet kommer att återupptas under våren 2009.

6.4 Vitryssland

Nordisk Råd förstärkede i 2008 samarbejdet med Hviderusland. I oktober 2007 blev der afholdt den først rundbordssamtale i Vilnius mellem politikere fra Nordisk Råd, Baltisk Forsamling samt såvel politikere fra Parlamentet i Minsk som fra oppositionspartier, der ikke er indvalgt.

I februar 2008 besøgte Dagfinn Høybråten (KrF) fra Norge Minsk. Han har i Præsidiets ansvar for kontakterne med Hviderusland. Han havde samtaler med såvel politikere fra Parlamentet i Minsk som fra oppositionspartier, der ikke er indvalgt.

Det førte til et nyt seminar i marts 2008, igen i Vilnius, ledet af henholdsvis Dagfinn Høybråten (KrF) fra Norge og Siv Friðleifsdóttir (F) fra Island. Stemmerne blev hævet ved debat om det da kommende valg i Hviderusland i september. Men begge parter koncentrerede sig denne gang mest om at udveksle erfaringer med politiske kolleger fra nabolandet. Et mere fast samarbejde mellem Norden, de baltiske lande og Hviderusland blev således grundlagt ved seminaret i Vilnius.

Nordisk Råds Miljø- og Naturresurseudvalg havde sin sommerrejse til Hviderusland (og Ukraine) i juni 2008. Formålet med udvalgsrejsen var at lære mere om effekterne af ulykken på Tjernoby atomkraftværket i 1986. Samtidig blev der fulgt op på processen med forstærket kontakt mellem Nordisk Råd, Baltisk Forsamling og Hviderusland. Udvalget havde en række møder i Minsk og Gomel med officielle myndigheder, frivillige miljøorganisationer samt oppositionspolitikere. Tre af parlamentsmedlemmerne fulgte med på busturen til Gomel og de lukkede områder nær grænsen til Ukraine, hvor radioaktiviteten fortsat er for høj. De forlod først Nordisk Råds Miljø- og Naturresurseudvalg og gæsterne fra Baltisk Forsamling, da bussen skulle køre videre til Ukraine.

Kontakterne har ført til et nyt besøg af Dagfinn Høybråten (KrF) i Minsk i januar 2009 som optakt til et tredje seminar i Vilnius i marts 2009. Til dette har flere politikere tilmeldt sig end til de to foregående. Nordisk Råd

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiets

Bilag:
- Nordisk Råds regnskab
2008

J.nr. 09-00055-4

vil også drøfte andre former for samarbejde under hensyntagen til, at samarbejdet bør fremme demokratisering i nabolandet mod sydøst.

6.5 Arktis och Barents

Det arktiske område forandrer sig i disse år ikke mindst på grund af klimaforandringerne. Temaet bliver drøftet både på Nordisk Råds egne møder og i særdeleshed når Nordisk Råd deltager som observatør i møder arrangeret af *The Conference of Parliamentarians of the Arctic Region*.

I august blev der afholdt 8. parlamentariske Arktiske konference i Fairbanks i Alaska. På listen over åbningstalere var Sarah Palin, der på det tidspunkt var guvernør i Alaska. Hun blev kort efter langt mere kendt som vicepræsidentkandidat. De tre hovedtemaer for konferencen var helbreds og sundhed i den arktiske region, klimaforandringer og energiressourcer. Et emne som sikkerhed til søs i de sårbare havområder blev også drøftet. Hill-Marta Solberg (A) fra Norge talte som formand for de arktiske parlamentarikere. Endelig mødtes de arktiske parlamentarikere i Östersund i Sverige i november.

6.6 Övriga inter-parlamentariska kontakter

Nordisk Råd tog initiativ til et uformelt arbejds møde i Helsingfors 26. januar 2008 for formænd for flere parlamentariske organisationer i det nordlige Europa. Hensigten var gensidig information for at undgå dobbeltarbejde. Der er blevet fulgt op med et nyt uformelt møde på formandsniveau i februar 2009.

Nordisk Råd arrangerede i samarbejde med "*Baltic Assembly*" og "*Benelux Assembly*" en trilateral konference om "*Fight against trafficking in human beings*". Konferencen blev afholdt i Riga, Letland 24. – 25. april 2008. Blandt talerne var Karin Ståhl Woldseth (FrP) fra Norge som repræsentant for Nordisk Råd. Fra Europol fortalte Steve Harvey om de nyeste tendenser indenfor handel med mennesker. ILO skønner, at den lyssky virksomhed årligt omsætter for 44 mia. dollars om året, heraf udgør handel med mennesker til sexindustrien 27 mia. dollars årligt.

Nordisk Råds præsident, vicepræsident og rådsdirektør blev i årets løb indbudt til en række internationale konferencer. Rådsdirektør Jan-Erik Enestam deltog således i konferencen "*Focus on Energy in the North - Challenges, Opportunities and Public-Private Cooperation*" i Reykjavik 21. august 2008. Han foreslog i sin tale, at de nordiske lande burde opbygge en pool af erfarne forhandlere som hurtigt kunne stilles til rådighed for det internationale samfund for at hjælpe med at løse spændte situationer.

Dagen før Nordisk Råds session formelt åbnede, var der et velbesøgt møde i den Finske Riksdag 26. oktober 2008 om EU's "*Nordlige Dimension*". Åbningstalen blev holdt af Rådets daværende præsident Erkki Tuomioja (sd). Han talte blandt andet om også at inddrage små og mellemstore kommunale projekter i Nordvestrusland indenfor rammerne af den "*Nordlige Dimension*". Den anden hovedtaler var EU-parlamentets vicepræsident Diana Wallis. Hun betonedede det europæiske engagement, men opfordrede parlamentarikerne til at involvere sig mere.

Nordisk Råds sekretariat har yderligere deltaget i udviklingen af *Joint Energy and Climate Platform* i samarbejde med blandt andre *Baltic Development Forum*.

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Nordisk Råds regnskab
2008

J.nr. 09-00055-4

7. Östersjösamarbetet - Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC)

Nordiska rådet var väl representerat i BSPC:s olika organ under 2008. Nordiska rådet svarade även under 2008 för att tillhandahålla BSPC:s sekretariatsfunktion. De löpande kostnaderna för BSPC:s sekretariatsfunktion betalas emellertid via BSPC:s s k gemensamma finansieringsmekanism.

Den 17:e parlamentariska Östersjökonferensen (17:e BSPC) ägde rum i Visby 1 – 2 september. Konferensen samlade närmare 200 politiker, tjänstemän, experter och andra intresserade. Konferensens fyra huvudteman var samarbete i Östersjöregionen, klimatförändring och energieffektivitet, integrerad havspolitik, samt arbetsmarknad och social välfärd. En resolutionskommitté, bestående av BSPC:s så kallad Utvidgade permanenta kommitté, hade under våren 2008 tagit fram ett utkast till konferensresolution. Efter en utförlig behandling i resolutionskommittén och en omfattande diskussion i konferensens avslutande plenarsession, kunde resolutionen antas med konsensus. Konferensen noterade emellertid att BSPC:s procedurregler borde modifieras för att förtydliga berednings- och beslutsgången för resolutionen. Resolutionen innehåller ett antal politiska rekommendationer inom konferensens huvudteman. Man riktar också en uppmaning till BSPC:s Permanenta kommitté att genomföra en översyn av BSPC:s organisation och att rapportera tillbaka till den 18:e BSPC i Nyborg 2009. Till ny ordförande för BSPC:s Permanenta kommitté 2008-2009 valdes Christina Gestrin (sv), ledamot av Finlands riksdag och medlem i Nordiska rådets presidium.

BSPC:s Permanenta kommitté höll ett möte i Helsingfors 29 maj för att förbereda Visby-konferensen och behandla andra aktuella frågeställningar. En av de frågor som diskuterades utförligt var erfarenheterna av BSPC:s nya gemensamma finansieringsmekanism, vilken beslutades vid 16:e BSPC 2007. Den Permanenta kommitténs möte den 31 augusti ägnades i huvudsak åt att finslipa förberedelserna för Visbykonferensen. Kommitténs höstmöte hölls den 21 november i Köpenhamn. På agendan stod uppföljning av den 17:e BSPC, BSPC arbetsplan för 2008-2009; budget- och organisationsfrågor; samt förberedelser för mötet i BSPC:s Utvidgade permanenta kommitté i februari 2009. Nordiska rådets representanter i BSPC:s Permanenta kommitté roteras i enlighet med ett schema som lagts fast av Nordiska rådets Presidium. Byte av representanter sker i samband med den årliga konferensen. Nordiska rådets representanter i den Permanenta kommittén är från och med 17:e BSPC:s avslutning Christina Gestrin (sv) och Paavo Arhinmäki (Vas.). Även Niels Sindal (S) medverkar i egenskap av representant för värdlandet för den 18:e BSPC i Nyborg 31 augusti – 1 september 2009.

Den Utvidgade permanenta kommittén, som inrättades under 2006, möttes i Bryssel i januari. Mötet samlade 16 parlamentariker samt ett antal experter och tjänstemän. Kommitténs möte föregicks av möten med EU:s regionkommitté (CoR). Presidenten i CoR, Michel Delebarre, lämnade en orientering om CoR:s övergripande politiska prioriteringar. Dessutom gavs presentationer av CoR:s arbete och organisation, samt av CoR:s interregionala grupp "*Baltic Sea Regions*". Vidare presenterades Schleswig-Holsteins förslag kring EU:s maritima politik. På den Utvidgade kommitténs efterföljande möte behandlades bl.a. uppföljningen av den 16:e BSPC samt förberedelserna, inklusive ett första utkast till resolution, för den 17:e BSPC. Vid mötet deltog den lettiske ordföranden i CBSS (Östersjöstaternas råd) CSO (ämbetsmannakommitté) med redogörelser för arbetet i CBSS och kontakterna med BSPC. Medverkade gjorde även tjänstemän från EU-Kommissionen, som redogjorde för Kommissionens arbete med den Nordliga dimensionen och med EU:s maritima politik. Den Utvidgade permanenta kommittén fungerade som resolutionskommitté vid två tillfällen i samband med den 17:e BSPC.

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiets

Bilag:
- Nordisk Råds regnskab
2008

J.nr. 09-00055-4

BSPC:s sekretariatsnivå möttes tre gånger under 2008. Den gemensamma sekretariatsfunktionen – BSPC:s sekretariat – var även under 2008 förlagt till Nordiska rådets sekretariat i Köpenhamn. En av de stående frågorna i sekretariatsnivåns överläggningar är hanteringen och uppföljningen av den gemensamma finansieringsmekanismen, vilken svarar för de löpande kostnaderna för sekretariatet. Denna beslutades 2006 och kom i bruk i och med beslutet vid den 16:e BSPC år 2007 att revidera BSPC:s procedurregler. Formerna för hantering och redovisning av de gemensamma resurserna har under 2008 blivit mer systematiserade, men det återstår ännu en del arbete för att de skall bli effektiva och överskådliga. Huvuddelen av BSPC:s medlemmar betalade in sina andelar för 2008. Den gemensamma finansieringsmekanismen granskades av den Danska Rigsrevisionen våren 2008 i samband med deras revision av Nordiska rådets finanser. Man fann därvid inget att anmärka på.

BSPC:s arbetsgrupp om energi och klimatförändringar, under ledning av Mart Jüssi, Estland, samlades i Tallinn den 5 februari för sitt första möte. Därutöver har gruppen mötts ytterligare två gånger under 2008. Arbetsgruppens primära uppgift är att utveckla gemensamma politiska ställningstaganden och rekommendationer inom sitt ansvarsområde, vilka kan användas för att bedriva opinionsbildning och utöva politiskt tryck på regeringar och myndigheter. De utgör också inspel till BSPC:s konferensresolutioner. Arbetsgruppens ordförande lämnade en delrapport om gruppens arbete vid den 17:e BSPC i Visby. Han medverkade även med inlägg vid Baltic Development Forum i Köpenhamn 25 november. Arbetsgruppen kommer att slutrapportera sitt arbete vid den 18:e BSPC i Nyborg.

BSPC:s arbetsgrupp om arbetsmarknad och social välfärd, under ledning av Franz Thönnies, Tyskland, höll sitt första möte i Berlin den 3 mars. Därefter har gruppen mötts ytterligare två gånger under 2008. Arbetsgruppens primära uppgift är att utveckla gemensamma politiska ställningstaganden och rekommendationer inom sitt ansvarsområde, vilka kan användas för att bedriva opinionsbildning och utöva politiskt tryck på regeringar och myndigheter. De utgör också inspel till BSPC:s konferensresolutioner. Arbetsgruppens ordförande lämnade en delrapport om gruppens arbete vid den 17:e BSPC i Visby. Arbetsgruppen kommer att slutrapportera sitt arbete vid den 18:e BSPC i Nyborg.

Kontakterna mellan BSPC och CBSS fortsatte att utvecklas positivt under 2008. Ordföranden i CBSS ämbetsmannakommitté (CSO) deltog på mötet i BSPC:s Utvidgade permanenta kommitté i Bryssel den 22 januari, och lämnade då en redogörelse över arbetsläget och de strategiska utsikterna för CBSS. BSPC medverkade i ett seminarium om *Balticness*, som arrangerades av CBSS i Köpenhamn 17 mars. BSPC:s ordförande 2008, Sinikka Bohlin (s), bjöds in till CBSS Statsministermöte i Riga 4 juli och fick då tillfälle att som första talare vid mötet göra ett inlägg om samarbetet mellan CBSS och BSPC. Ordföranden i CBSS CSO medverkade med ett inledande tal vid 17:e BSPC i Visby. Samarbetet med CBSS omnämns i mycket positiva ordalag i flera av paragraferna i resolutionen från 17:e BSPC. BSPC:s sekreterare inbjöds till ett möte med CBSS CSO 21 oktober och gavs då möjligheten att bli presentera slutsatser och rekommendationer från 17:e BSPC. CBSS sekretariat medverkar regelbundet i möten i BSPC:s olika organ.

Representanter från BSPC har även företrätt BSPC i en rad andra aktiviteter och möten. BSPC:s observatörer i HELCOM och BSPC:s observatör i HELCOM *BSAP Implementation Group* har sammantaget deltagit i nio olika slags HELCOM-möten under 2008. Därutöver har BSPC blivit medverkat i en *hearing* om dumpad ammunition i Östersjön, arrangerad av Europarådets parlamentarikerförsamling i Paris den 22 februari; ett arbetsmöte mellan nordliga parlamentarikerorganisationer i regi av Nordiska rådet i

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiæt

Bilag:
- Nordisk Råds regnskab
2008

J.nr. 09-00055-4

Helsingfors 26 februari; *Baltic Sea Day* i St Petersburg 11 - 13 mars; *SIDA Baltic Sea Days* i Stockholm 7 maj, *PABSEC 31st General Assembly* i Aten 9-11 juni; *SIDA Baltic Sea Conference* i Visby 3 september; Parlamentarisk debatt om den Nordliga dimensionen i Helsingfors 26 oktober; Nordiska rådets session i Helsingfors 27 - 29 oktober; *Baltic Sea Labour Network first Conference* i Köpenhamn 25 november, samt Baltiska församlingens session i Viljandi 4 - 5 december. BSPC har även aktivt medverkat till att utveckla initiativet om en "*Joint Energy and Climate Platform*", vilket är ett forum för informationsutbyte och samordning mellan de ledande organisationerna i Östersjöregionen. JECPC möttes fyra gånger under 2008, och BSPC deltog vid samtliga tillfällen.

8. Nordiska rådets priser

8.1 Nordiska rådets litteraturpris 2008

Den danske författare Naja Marie Aidt modtog Nordisk Råds Litteraturpris 2008 för verket "Bavian". Fra Bedømmelseskomitéens motivering:

"Nordisk Råds Litteraturpris 2008 går til den danske forfatter, Naja Marie Aidt, for novellesamlingen "Bavian" (2007). De 15 noveller i "Bavian" tager udgangspunkt i en verden, der til forveksling ligner hverdagen. Naja Marie Aidt skriver i en yndefuld og ildevarslende realisme, der trækker virkelighedens undertoner op, så man mærker, at hverdagen hviler på et mycelium af mulige katastrofer."

Centralt i Naja Marie Aidts forfatterskab står det moderne hverdagsliv. Den 44-årige forfatter og lyriker kredser i alle dele af sit forfatterskab om, hvordan mennesker i den såkaldte civiliserede verden lever og kommer ud af det med hinanden.

Naja Marie Aidt er født i 1963 og debuterede i 1991 med digtsamlingen "Så længe jeg er ung". Hun har skrevet otte digtsamlinger, tre novelle-samlinger, en spillefilm og en række skuespil. Hun indtager en meget fremstående plads i sin generation af danske forfattere.

8.2 Nordiska rådets musikpris 2008

Nordisk Råds musikkpris blir annet hvert år gitt til et verk av en nålevende artist/komponist og annet hvert år til et ensemble eller en musikkgruppe av høy kunstnerisk og teknisk standard og som er innovativ innenfor sin sjanger. I 2008 var det musikkverkenes tur, og temaet for de nominerte var musikal og musikkdrama.

Det var i 2008 12 nominerte verk hvorav ti nominerte fra de fem nordiske landene og to fra de selvstyrte områdene Åland og Færøyene. Grønland hadde i år ingen innstillinger.

Musikkprisen gikk i 2008 til den danske komponisten Peter Bruun for musikkdramaet "Miki Alone", en ny musikkdramatikk om en moderne kvinnes liv.

8.3 Nordiska rådets Natur- och miljöpris 2008

Företaget Marorka på Island tilldelades Nordiska rådets Natur- och miljöpris 2008 på 350 000 danska kronor. Temat för priset var "Mindre energiförbrukning med bättre verktyg".

Bedömningskommittén motiverade sitt val så här:

"Marorka får priset för att företaget utvecklat ett IT-verktyg som väsentligt kan reducera energiförbrukning och utsläpp i sjöfarten. Marorka har på ett föredömligt sätt lyckats förena forskning och produktutveckling som i ett längre perspektiv kan påverka klimatet positivt samtidigt som produkten blivit lönsam i industriproduktion. Sjöfartsindustrin har på senaste

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiets

Bilag:
- Nordisk Råds regnskab
2008

J.nr. 09-00055-4

tiden lyfts fram på den internationella miljöagendan som en allvarlig utsläppskälla. Marorkas innovation bidrar till att minska detta globala problem."

8.4 Nordiska rådets filmpris 2008

Nordisk Råds filmpris 2008 gik i 2008 til den svenske filminstruktør Roy Andersson og produceren Pernilla Sandström for filmen "Du Levande" (Du Levende).

Der var fem nominerede film. Det var i 2008 femte gang, at Nordisk Råd uddelte den eftertragtede pris til en filmproduktion som udmærker sig ved sin nationale særegenhed og kunstneriske originalitet.

9. Ligestilling

9.1 Kvinder og mænd fordelt på Nordisk Råds Præsidium og udvalg

Præsidiumet		Kultur- og uddannelsesudvalget	
Kvinder	4	Kvinder	4
Mænd	9	Mænd	11
Medborger- og Forbrugerudvalget		Miljø- og naturresurseudvalget	
Kvinder	6	Kvinder	7
Mænd	9	Mænd	8
Velfærd		Næring	
Kvinder	9	Kvinder	5
Mænd	6	Mænd	9
Kontrolkomitéen		Valgkomitéen	
Kvinder	3	Kvinder	3
Mænd	4	Mænd	4

9.2 Kvinder og mænd fordelt på formands- og næstformandsposter i Nordisk Råd

Præsidiets og udvalgenes formandsposter

Kvinder	2
Mænd	4

Præsidiets og udvalgenes næstformandsposter

Kvinder	3
Mænd	3

9.3 Rådssekretariatet i København

Rådssekretariatet i København har tilknyttet følgende

Kvinder	9
Mænd	6

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiumet

Bilag:
- Nordisk Råds regnskab
2008

J.nr. 09-00055-4

10. Nordisk Råds økonomi 2008

Der henvises til Nordisk Råds regnskab for 2008. Bidraget til Nordisk Råd fra de nordiske parlamenters delegationer var i 2008 på DKK 30.660.000.

Nordisk Råd

Præsidiets vedtog på sit møde den 30. januar 2008 en uændret budgetramme for Nordisk Råd gældende for 2008 på DKK 33.010.000, hvori forventede indtægter er indregnet.

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiets

Fordelingsnøglen mellem landene var for 2008:

Fordelingsnøgle:	2004	2005	2006	2007	2008 ^b
Danmark	22,80%	22,80%	22,60%	22,90%	22,70%
Finland	17,60%	17,90%	18,00%	18,10%	17,90%
Island	1,10%	1,10%	1,10%	1,10%	1,30%
Norge	25,20%	26,30%	26,00%	25,20%	26,60%
Sverige	33,30%	31,90%	32,40%	32,70%	31,50%

Regnskabet for 2008 viser, at årets indtægter beløber sig til DKK 33.280.000, mens udgifterne beløber sig til DKK 32.950.000, hvilket betyder et overskud på 2008-regnskabet på DKK 330.000.

11. Nordisk Råds nye sager 2008

11.1 Nye medlemsforslag 2008

A 1431/velfærd ¹	Medlemsforslag om medarbejder- og brugerindflydelse i nordisk globaliseringsstrategi (fremlagt af Line Barfod)
A 1432/medborger ²	Medlemsforslag om at Norden erklærer sig som en GMO-fri zone (fremlagt af den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)
A 1433/velfærd ³	Medlemsforslag om tiltak for å hindre kønnslemlestelse av kvinner (framlagt av Fremskrittspartiets medlemmer)
A 1434/miljø	Medlemsforslag om felles nordisk satsning på forskning og utvikling av thoriumkraft (framlagt av Fremskrittspartiets medlemmer)
A 1435/presidiet	Medlemsforslag om etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterusland (framlagt av Dagfinn Høybråten)
A 1436/kultur ⁴	Medlemsforslag om fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer (fremlagt af Den Socialdemokratiske Gruppe)
A 1437/presidiet ⁵	Medlemsforslag om samnordiska observationssystem i Arktis (väckt av Sveriges delegation i Nordiska rådet)
A 1438/presidiet	Medlemsforslag om nordisk granskning av EU:s grön- och vitböcker (väckt av Sveriges delegation)
A 1439/presidiet	Medlemsforslag om ökad förankring av det nordiska samarbetet i parlamenten (väckt av Sveriges delegation)
A 1440/kultur ⁶	Medlemsforslag om nordliga dimensionens kulturpartnerskap (väckt av Dagfinn Sundsbø och Bente Dahl m.fl. i Mittengruppen)

¹ Vedtaget på Nordisk Råds session 29. oktober 2008, ikke foretage sig noe

² Vedtaget på Nordisk Råds session 29. oktober 2008, Rek. 16/2008 og Rek. 34/2008

³ Vedtaget på Nordisk Råds session 29. oktober 2008, Rek. 24/2008 og Rek. 35/2008

⁴ Vedtaget på Nordisk Råds session 29. oktober 2008, Rek. 31/2008

⁵ Vedtaget af Præsidiets den 24. juni 2008, Fremst. 6/2008

⁶ Vedtaget på Nordisk Råds session 29. oktober 2008, Rek. 12/2008

A 1441/näring ⁷	Medlemsförslag om nordisk innovationspolitik (väckt av Mittengruppen)	
A 1442/miljö	Medlemsförslag om antagande av en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (väckt av Anita Brodén och Raija-Liisa Eklöw m.fl i Mittengruppen)	Nordisk Råd
A 1443/miljø	Medlemsforslag om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse utryddelsen av plante- og dyrearter (fremlagt av Den sosialdemokratiske gruppen)	Dokument 1
A 1444/presidiet ⁸	Medlemsförslag om insatser för att stöda projektutveckling inom ramen för Östersjöns Handlingsprogram (väckt av Christina Gestrin)	Fremlagt af: Præsidiets
A 1445/medborgar ⁹	Medlemsförslag om människohandel för tvångsarbete (väckt av Den socialdemokratiska gruppen)	Bilag: - Nordisk Råds regnskab 2008
A 1446/presidiet	Medlemsforslag om indførelse af klimakvoter ved Nordisk Råds flyrejser (fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)	J.nr. 09-00055-4
A 1447/næring/miljø ¹⁰	Medlemsforslag om en nordisk handlingsplan for klimavenlig transportpolitik (fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)	
A 1448/presidiet	Medlemsförslag om nordiskt ambassadsamarbete (väckt av Hans Wallmark och Mats Johansson)	
A 1449/medborgar	Medlemsförslag om barn som offer för människohandel (väckt av Elina Linna)	
A 1450/presidiet ¹¹	Medlemsförslag om Kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar (väckt av Den konservativa gruppen)	
A 1451/kk ¹²	Kommittéforslag om projekthantering i Nordiska ministerrådet (väckt av Kontrollkommittén)	
A 1452/medborger ¹³	Udvalgsforslag om asylbørn (fremlagt af Medborger- og Forbrugerudvalget)	
A 1453/medborger ¹⁴	Udvalgsforslag om en styrkelse af det nordiske lovsamarbejde (fremlagt af Medborger- og Forbrugerudvalget)	
A 1454/velferd ¹⁵	Udvalgsforslag om hvordan krenkede barn blir syke voksne (framlagt av Velferdsutvalget)	
A 1455/presidiet	Medlemsförslag om Kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar (väckt av Den konservativa gruppen)	
A 1456/miljø	Medlemsforslag om Havvindmølleparker i Østersøen (fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)	
11.2 Ministerrådsforslag 2008		
B 250/näring ¹⁶	Program for Nordisk Ministerråds samarbejde på arbejdslivsområdet: Med fokus på globaliseringen og demografiske udfordringer"	
B 251/miljø ¹⁷	Ministerrådsforslag: Ramprogram för det nordiska samarbetet om fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk 2009-2012	
B 252/presidiet ¹⁸	Ministerrådsforslag til planer og budget 2009	

⁷ Vedtaget på Nordisk Råds session 29. oktober 2008, Rek. 26/2008 og Rek. 36/2008

⁸ Vedtaget af Præsidiets den 24. juni 2008, Fremst. 3/2008

⁹ Vedtaget på Nordisk Råds session 29. oktober 2008, Rek. 22/2008

¹⁰ Vedtaget på Nordisk Råds session 29. oktober 2008, Rek. 17/2008

¹¹ Forslaget er trukket tilbage og erstattes af A 1455/presidiet

¹² Vedtaget på Nordisk Råds session 29. oktober 2008, Rek. 38/2008

¹³ Vedtaget på Nordisk Råds session 29. oktober 2008, Rek. 21/2008

¹⁴ Vedtaget på Nordisk Råds session 29. oktober 2008, Rek. 29/2008, Rek. 37/2008 og IB 1/2008

¹⁵ Vedtaget på Nordisk Råds session 29. oktober 2008, Rek. 19/2008

¹⁶ Vedtaget på Nordisk Råds session 29. oktober 2008, Rek. 27/2008

¹⁷ Vedtaget på Nordisk Råds session 29. oktober 2008, Rek. 15/2008

¹⁸ Vedtaget på Nordisk Råds session 29. oktober 2008, Rek. 33/2008

B 253/presidiet ¹⁹	Ministerrådsförslag om Arktisk Samarbejdsprogram 2009-2011	
B 254/presidiet ²⁰	Ministerrådsförslag: Retningslinjer for Nordisk Ministerråds samarbejde med Estland, Letland og Litauen 2009-2013	Nordisk Råd
B 255/presidiet ²¹	Ministerrådsförslag: Retningslinjer for det fremtidige samarbejde med Nordvestrusland 2009 - 2013	Dokument 1
B 256/miljø ²²	Ministerrådsförslag: Ny strategi for bæredygtig udvikling, "Hållbar utveckling – En ny kurs för Norden, reviderad utgåva med mål och prioriteringar 2009-2012"	Fremlagt af: Præsidiat
B 257/miljø ²³	Ministerrådsförslag: Nordiska ministerrådets miljöhändlingsprogram 2009-2012	Bilag: - Nordisk Råds regnskab 2008
B 258/presidiet ²⁴	Ministerrådsförslag om Nordisk-Baltisk mobilitetsprogram 2009-2013	
B 259/näring ²⁵	Ministerrådsförslag om etablering av innovationspris	J.nr. 09-00055-4
B 260/näring ²⁶	Ministerrådsförslag om nordiskt regionalpolitiskt samarbetsprogram 2009-2012	
B 261/velfärd ²⁷	Ministerrådsförslag om Ny organisationsstruktur på Social- og helseområdet	

11.3 Skriftlige spørgsmål 2008

E 1/2008	Skriftligt spørgsmål om brugen af finsk sprog hos de statslige og kommunale myndigheder i Sverige (väckt av Maarit Feldt-Ranta)
E 2/2008	Skriftlig fråga om en nordisk modell för god skolhälsovård (väckt av Arja Karhuvaara)
E 3/2008	Skriftligt spørgsmål om, hvilke internationale konventioner de nordiske lande hver især har ratificeret (stillet af Medborger- og Forbrugerudvalget)
E 4/2008	Skriftlig fråga om järnvägsförbindelsen mellan Stockholm och Oslo (väckt av Jan Lindholm)
E 5/2008	Skriftlig fråga om TV på finska i Sverige (väckt av Sinikka Bohlin)
E 6/2008	Skriftligt spørgsmål om problemerne ved A-kraftværket Olkiluoto 3 i Finland (stillet af Kristen Touborg)
E 7/2008	Skriftligt spørgsmål om Færøernes nedbringelse af CO ₂ -udslip (stillet af Line Barfod)
E 8/2008	Skriftligt spørgsmål om Grønlands nedbringelse af CO ₂ -udslip (stillet af Line Barfod)
E 9/2008	Skriftlig spørsmål om toll på hjælpesendinger via Finland og Rusland (stillet av Dagfinn Høybråten)
E 10/2008	Skriftlig fråga till Danmarks regering om ett globalt forum för att hantera frågan om klimatflyktingar (väckt av Jan Lindholm)
E 11/2008	Skriftlig fråga till Finlands regering om ett globalt forum för att hantera frågan om klimatflyktingar (väckt av Jan Lindholm)
E 12/2008	Skriftligt spørgsmål om grænsehindringer og boligudgifter (stillet af Anita Knakkegaard)
E 13/2008	Skriftligt spørgsmål om asylbørn (stillet af Medborger- og Forbrugerudvalget)
E 14/2008	Skriftligt spørgsmål til Grønlands hjemmestyre om homoseksuelles retsstilling (stillet af Mogens Jensen)
E 15/2008	Skriftlig fråga till Danmarks regering om rapporteringskyldighet för utländska tjänsteföretag (väckt av Johan Linander)

¹⁹ Vedtaget på Nordisk Råds session 29. oktober 2008, Rek. 8/2008

²⁰ Vedtaget på Nordisk Råds session 29. oktober 2008, Rek. 9/2008

²¹ Vedtaget på Nordisk Råds session 29. oktober 2008, Rek. 11/2008

²² Vedtaget på Nordisk Råds session 29. oktober 2008, Rek. 14/2008

²³ Vedtaget på Nordisk Råds session 29. oktober 2008, Rek. 13/2008

²⁴ Vedtaget på Nordisk Råds session 29. oktober 2008, Rek. 10/2008

²⁵ Vedtaget på Nordisk Råds session 29. oktober 2008, Rek. 25/2008

²⁶ Vedtaget på Nordisk Råds session 29. oktober 2008, Rek. 28/2008

²⁷ Vedtaget på Nordisk Råds session 29. oktober 2008, Rek. 18/2008

E 16/2008	Skriftlig fråga till Danmarks regering om kortavgifter som gränshinder (väckt af Hans Wallmark)	
E 17/2008	Skriftligt spørgsmål til Finlands regering om homoseksuelles retsstilling (stillet af Mogens Jensen)	Nordisk Råd
E 18 – E 45	Mundtlige spørgsmål stillet på sessionen	
E 46/2008	Skriftligt spørgsmål til Sveriges regering om hvordan formandskabslandet har forbedret det nordiske samarbejde ved forberedelsen og gennemførelsen af EU-regelværk? (stillet af Medborger- og forbrugerudvalget)	Dokument 1 Fremlagt af: Præsidiets
E 47/2008	Skriftligt spørgsmål til forsvarsministrene i Danmark, Finland, Norge og Sverige om nedlæggelse af FN-styrken SHIRBRIG (stillet af Sidsel Homann)	Bilag: - Nordisk Råds regnskab 2008
E 48/2008	Skriftlig fråga till Danmarks regering om myndigheternas tillsynsansvar (väckt af Hans Wallmark)	
E 49/2008	Skriftligt spørgsmål til Finlands regering om sikkerhedsproblemer på finsk A-kraftreaktor (stillet af Kristen Touborg)	J.nr. 09-00055-4
E 50/2008	Skriftlig fråga till Finlands, Norges och Sveriges regeringar om gränsöverskridande taxitrafik (väckt af Sinikka Bohlin)	
E 51/2008	Skriftligt spørgsmål til Islands regering om forsøg på at gøre de nordiske sundhedssektorer (helsesektorer) til et økonomisk marked (stillet af Line Barfod og Rolf Reikvam)	
E 52/2008	Skriftlig fråga till Finlands, Norges och Sveriges regeringar om Nordisk Samekomvention (väckt af Sinikka Bohlin)	
E 53/2008	Skriftlig fråga om Nordplus-stipendierna (väckt af Kent Olsson)	

11.4 *Fremstillinger*

Fremst. 1/2008/medborgar	Bekæmpelse af røveri og overfald af vognmænd i Norden	28
Fremst. 2/2008/medborgar	Politiindsats for vognmænds sikkerhed i Norden	29
Fremst. 3/2008/presidiet	Insatser för att stöda projektutveckling inom ramen för Östersjöns handlingsplan	30
Fremst. 4/2008/miljø/næring	Felles rovdyrforvaltning i Norden	31
Fremst. 5/2008/miljø/næring	Nordisk kraftsamling för att rädda fiskeribestånden och fiskerinæringen	32
Fremst. 6/2008/presidiet	Samnordiska observationssystemer i Arktis	33
Fremst. 7/2008/velferd	Nordisk sundhedsområde	34

11.5 *Rekommandationer vedtaget af Nordisk Råd under den 60. session*

Rek. 8/2008/presidiet	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2009-2011
Rek. 9/2008/presidiet	Ministerrådsforslag om riktlinjerna för samarbetet med Estland, Lettland och Litauen 2009 - 2013
Rek. 10/2008/presidiet	Ministerrådsforslag om Nordisk-Baltiska mobilitetsprogram 2009-2013
Rek. 11/2008/presidiet	Ministerrådsforslag om Retningslinjer for det fremtidige samarbejde med Nordvestrusland 2009 - 2013
Rek. 12/2008/kultur	Medlemsforslag om nordliga dimensionens kulturpartnerskap

²⁸ Vedtaget af Præsidiets den 15. april 2008

²⁹ Vedtaget af Præsidiets den 15. april 2008

³⁰ Vedtaget af Præsidiets den 15. april 2008

³¹ Vedtaget af Præsidiets den 24. juni 2008

³² Vedtaget af Præsidiets den 24. juni 2008

³³ Vedtaget af Præsidiets den 24. juni 2008

³⁴ Vedtaget af Præsidiets den 27. oktober 2008

Rek. 13/2008/miljø	Ministerrådsforslag om miljøhandlingsplan 2009-2012	
Rek. 14/2008/miljø	Ministerrådsforslag om strategi for hållbar utveckling 2009-2012	Nordisk Råd
Rek. 15/2008/miljø	Ministerrådsforslag: Ramprogram för samarbetet om fiskeri, jordbruk, skogsbruk och livsmedel 2009-2012	Dokument 1
Rek. 16/2008/medborgar	Medlemsforslag om nyttjande och märkning af GMO-produkter	Fremlagt af: Præsidiat
Rek. 17/2008/näring/miljö	Medlemsförslag om en nordisk handlingsplan för en klimatvänlig transportpolitik	Bilag: - Nordisk Råds regnskab 2008
Rek. 18/2008/velferd	Ministerrådsförslag om ny institutionsstruktur under MR-social	
Rek. 19/2008/velferd	Utvalgsforslag om hvordan krenkede børn blir syke voksne	J.nr. 09-00055-4
Rek. 20/2008/ medborger/velfærd	Medlemsforslag om förbud mot transfetter	
Rek. 21/2008/medborger	Udvalgsforslag om Asylbørn	
Rek. 22/2008/medborgar	Medlemsforslag om människohandel för tvångsarbete	
Rek. 23/2008/ kultur/velferd	Medlemsforslag om kultur og helse	
Rek. 24/2008/velferd	Medlemsforslag om tiltak for å hindre kjønnslemlestelse av kvinner	
Rek. 25/2008/näring	Ministerrådsförslag angående inrättandet av ett nordiskt innovationspris	
Rek. 26/2008/näring	Medlemsförslag om nordisk innovationspolitik	
Rek. 27/2008/näring	Ministerrådsforslag om program for arbejdslivsområdet 2009-2012	
Rek. 28/2008/näring	Ministerrådsforslag: Nordisk Ministerråds samarbejdsprogram om regionalpolitik	
Rek. 29/2008/medborger	Udvalgsforslag om en styrkelse af det nordiske lovsamarbejde	
Rek. 30/2008/medborgar	Medlemsforslag om nordisk kraftsamling kring gränsöverskridande otrygghet	
Rek. 31/2008/kultur	Medlemsforslag om fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer	
Rek. 32/2008/kultur	Medlemsforslag om ändring av stadgarna för Nordiska rådets litteraturpris	
Rek. 33/2008/presidiet	Ministerrådsforslag om planer og budget 2009	
Rek. 34/2008/medborger	Medlemsforslag om Norden som GMO-fri zone	
Rek. 35/2008/velferd	Utvalgsforslag om internationalt initiativ mot kjønnslemlestelse av kvinner	
Rek. 36/näring	Medlemsförslag regional synvinkel i den europeiska innovationspolitiken	
Rek. 37/2008/medborger	Udvalgsforslag vedr. lovsamarbejde og konsekvenser af national lovgivning	
Rek. 38/2008/kk	Projekthantering i Nordiska ministerrådet	

11.6 *Beslutninger om ikke at foretage sig noget*

- 1 Medlemsförslag om medarbejder- og brugerindflydelse i nordisk globaliseringsstrategi (A 1431/velferd)

11.7 *Interne beslut*

- IB 1/2008 Udvalgsforslag om en styrkelse af det nordiske lovsamarbejde
 IB 2/2008 Medlemsforslag om endring av Nordisk Råds arbetsordning § 73 partigrupper

12. Nordisk Råds medlemmer 2008

Nordisk Råds medlemmer efter udvalg pr. 1. januar 2008

Nordisk Råd

Dokument 1Fremlagt af:
PræsidietBilag:
- Nordisk Råds regnskab
2008

J.nr. 09-00055-4

Præsidiet
<i>Den Socialdemokratiske Gruppe:</i>
Sinikka Bohlin (s), Sverige
Berit Brørby (A), Norge
Erkki Tuomioja (sd), Finland, præsident
Árni Páll Árnason (A), Island
Ole Stavvad (S), Danmark
<i>Midtergruppen:</i>
Dagfinn Høybråten (KrF), Norge,
Christina Gestrin (sv), Finland, vicepræsident
Marion Pedersen (V), Danmark
Johan Linander (c), Sverige
<i>Den Konservative Gruppe:</i>
Inge Lønning (H), Norge
Kent Olsson (m), Sverige
Lyly Rajala (saml), Finland
<i>Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:</i>
Rolf Reikvam (SV), Norge
Kultur- og Uddannelsesudvalget
<i>Den Socialdemokratiske Gruppe:</i>
Christer Adelsbo (s), Sverige
Britt Hildeng (A), Norge
Mogens Jensen (S), Danmark
Otto Jeremiassen (S), Grønland
Tommy Tabermann (sd), Finland
Lars Wegendal (s), Sverige, formand
<i>Midtergruppen:</i>
Risto Autio (cent), Finland
Ragnar Erlandsson (ÅC), Åland
Bente Dahl (RV), Danmark, næstformand
Dagfinn Sundsbø (Sp), Norge
Gunilla Tjernberg (kd), Sverige
<i>Den Konservative Gruppe:</i>
Ragnheiður Ríkharðsdóttir (Sj.), Island
Jógvan við Keldu (Ff), Færøerne
Mats Johansson (m), Sverige
<i>Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:</i>
Claes Andersson (vänst), Finland
Medborger- og Forbrugerudvalget
<i>Den Socialdemokratiske Gruppe:</i>
Bendiks H. Arnesen (A), Norge
Maarit Feldt-Ranta (sd), Finland
Per Kaalund (S), Danmark, næstformand
Maria Stenberg (s), Sverige
<i>Midtergruppen:</i>
Ulrik Kragh (V), Danmark
Anne Margrethe Larsen (V), Norge
Ville Niinistö (gröna), Finland, formand
<i>Den Konservative Gruppe:</i>
Kjartan Ólafsson (Sj.), Island
Hans Wallmark (m), Sverige
Jukka Mäkelä (saml), Finland
Kari Lise Holmberg (H), Norge
Allan Niebuhr (KF), Danmark

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Elina Linna (v), Sverige
Uden for partigruppe:
Hans Kristian Skibby (DF), Danmark
Karin S. Woldseth (FrP), Norge
Miljø- og Naturressourceudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Helgi Hjörvar (A), Island
Ann-Kristine Johansson (s), Sverige
Ilkka Kantola (sd) Finland
Asmund Kristoffersen (A), Norge, formand
Midtergruppen:
Raija-Liisa Eklöv (Lib), Åland
Augusta Salling (At), Grønland
Kári P. Højgaard (Sjfl.), Færøerne
Jan Lindholm (mp), Sverige
Svend Erik Hovmand (V), Danmark
Anita Brodén (fp), Sverige
Den Konservative Gruppe:
Ivar Kristiansen (H), Norge
Anne-Mari Virolainen (saml) Finland
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Kristen Touborg (SF), Danmark, næstformand
Kolbrún Halldórsdóttir (VG), Island
Uden for partigruppe:
Hans Frode Asmyhr (FrP), Norge
Velfærdsudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Reidar Sandal (A), Norge
Tuula Peltonen (sd), Finland
Hill-Marta Solberg (A), Norge
Göte Wahlström (s), Sverige, næstformand
Midtergruppen:
Siv Friðleifsdóttir (F), Island, formand
Kristian Pihl Lorentzen (V), Danmark
Paula Sihto (cent), Finland
Den Konservative Gruppe:
Per Ørum Jørgensen (KF), Danmark
Marianne Kierkemann (m), Sverige
Arja Karhuvaara (saml), Finland
Jessica Polfjärd (m), Sverige
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Line Barfod (EL), Danmark
Uden for partigruppe:
Anita Knakkergaard (DF), Danmark
Ib Thomsen (FrP), Norge
Jan-Henrik Fredriksen (FrP), Norge
Næringsudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Sigrun Eng (A), Norge
Monica Green (s), Sverige
Billy Gustafsson (s), Sverige
Frode Sørensen (S), Danmark
Midtergruppen:
Joan Erlandsen (V), Danmark
Janne Seurujärvi (cent), Finland
Lauri Oinonen (cent), Finland
Bjarne Kallis (kd), Finland
Stefan Tornberg (c), Sverige

Nordisk Råd

Dokument 1Fremlagt af:
PræsidietBilag:
- Nordisk Råds regnskab
2008

J.nr. 09-00055-4

Den Konservative Gruppe:
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), Sverige, formand
Kristján Pór Júlíusson (Sj.), Island
Ulla Karvo (saml), Finland, næstformand
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Inge Ryan (SV), Norge
Uden for partigruppe:
Thore A. Nistad (FrP), Norge
Kontrolkomitéen
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Sigrun Eng (A), Norge
Monica Green (s), Sverige
Midtergruppen:
Bjarne Kallis (kd), Finland, næstformand
Gunilla Tjernberg (kd), Sverige
Den Konservative Gruppe:
Allan Niebuhr (KF), Danmark, formand
Kjartan Ólafsson (Sj.), Island
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Kristen Touborg (SF), Danmark
Valgkomitéen
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Berit Brørby (A), Norge, formand
Árni Páll Árnason (A), Island
Midtergruppen:
Ville Niinistö (gröna), Finland
Joan Erlandsen (V), Danmark
Den Konservative Gruppe:
Allan Niebuhr (KF), Danmark
Kent Olsson (m), Sverige, næstformand
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Elina Linna (v), Sverige

Nordisk Råd

Dokument 1Fremlagt af:
PræsidietsBilag:
- Nordisk Råds regnskab
2008

J.nr. 09-00055-4

13. Partigrupper i Nordisk Råd**Den socialdemokratiske gruppe**

Socialdemokraterne (S), Danmark
 Socialdemokratiet (Jvfl), Færøerne
 Siumut (Si), Grønland
 Finlands Socialdemokratiska Parti (SDP), Finland
 Den Socialdemokratiske Alliance (A), Island
 Det norske Arbeiderparti (A), Norge
 Sveriges socialdemokratiska arbetareparti (s), Sverige
 Ålands socialdemokrater (ÅSD), Åland

Midtergruppen

Det Radikale Venstre (RV), Danmark
 Venstre (V), Danmark
 Atassut (At), Grønland
 Centern i Finland (cent), Finland
 Kristdemokraterna (kd), Sverige
 Kristdemokraterna (KD), Finland
 Svenska folkpartiet (sv), Finland
 Gröna Förbundet (gröna), Finland
 Åländsk Center (ÅC), Åland
 Liberalerna på Åland (lib), Åland
 Framsóknarflokkurinn (F), Island
 Kristelig Folkeparti (KrF), Norge
 Senterpartiet (Sp), Norge

Venstre (V), Norge
 Centerpartiet (c), Sverige
 Folkpartiet liberalerna (fp), Sverige
 Kristendemokraterna (kd), Sverige
 Miljöpartiet (mp), Sverige

Den konservative gruppe

Det Konservative Folkeparti (KF), Danmark
 Folkeflokkun (Ff), Færøerne
 Samlingspartiet (saml), Finland
 Frisinnad Samverken, Åland (FS)
 Selvstændighedspartiet (Sj.), Island
 Høyre (H), Norge
 Moderata samlingspartiet (m), Sverige

Den venstersocialistiske grønne gruppe

Enhedslisten (EL), Danmark
 Socialistisk Folkeparti (SF), Danmark
 Inuit Ataqatigiit (IA), Grønland
 Tjóðveldisflokkurinn (Tj.), Færøerne
 Vasemmistoliitto/Vänsterförbundet (vänst), Finland
 Vinstri Grænir/Vänster Gröna (VG), Island
 Sosialistisk Venstreparti (SV), Norge
 Vänsterpartiet (v), Sverige

Uden for partigruppe

Dansk Folkeparti i Danmark (DF), Danmark
 Fremskrittspartiet i Norge (Frp), Norge

14. Nordisk Råds delegationer

Hver national delegation har sit eget sekretariat, som forbereder møder, assisterer i forbindelse med praktiske spørgsmål, og tilbyder råd og vejledning til offentligheden.

Nordisk Råd, Danmarks delegation

Generalsekretær Henrik Hagemann

Nordisk Råd, Færøernes delegation

Rådgiver Høgni Joensen

Nordisk Råd, Grønlands delegation

Seniorrådgiver Jakob Hartmann Hansen

Nordiska rådet, Finlands delegation

Sekretariatschef Greta Lohiniva

Nordiska rådet, Ålands delegation

Delegationsskreterare Marine Holm-Johannsson

Nordisk Råd, Islands delegation

Delegationsskreterær Lárus Valgarðsson

Nordisk Råd, Norges delegasjon

Sekretariatsleder Kjell Myhre-Jensen

Nordiska rådet, Sveriges delegation

Sekretariatschef Eva Smekal

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
 Præsidiumet

Bilag:
 - Nordisk Råds regnskab
 2008

J.nr. 09-00055-4

DOKUMENT 2

Nordisk Råd

Dokument 2

Fremlagt af:
Præsidiet

J.nr. 08-00300-1

Regler for sessionens gennemførelse 2009

Taleret

Præsidiet foreslår

at alle gæstende parlamentarikere har taleret i debatterne

Begrænsning af taletiden under dagsordenspunkt 5: Nordisk topmøde

Præsidiet foreslår

at tidsbegrænsningen af indlæg er

8 minutter for de nordiske landes statsministre og Nordisk råds præsident

4 minutter for lederne for de selvstyrende områder

4 minutter for lederne for oppositionspartierne

at præsidenten sørger for, at der er god tid til replikskifte i debatten og kan forlænge replikskiftenes længde op til 15 minutter samt give 2 minutter til den første replik og 2 minutter til svar, mens det for evt. andre replikker gælder de sædvanlige regler

Begrænsning af taletiden under dagsordenspunkt 6: Nordiska ministerrådets program 2010

Præsidiet foreslår

at tidsbegrænsningen af indlæg i debatten er

10 minutter til Danmarks statsminister for præsentation af Nordisk Ministerråds program 2010

3 minutter for udvalgenes og Præsidiets talsmænd

3 minutter for hver af partigruppernes talsmænd

2 minutter for øvrige talere

Begrænsning af taletiden under dagsordenspunkt 7: Generaldebat

Præsidiets foreslår

- at tidsbegrænsningen af indlæg i generaldebatten er
 - 5 minutter for samarbejdsministrenes redegørelse
 - 4 minutter for hver af samarbejdsministrene til et hovedindlæg
 - 4 minutter for hver af partigruppernes talsmænd
 - 2 minutter for øvrige talere

Dokument 2

Fremlagt af:
Præsidiets

J.nr. 08-00300-1

Begrænsning af taletiden under dagsordenspunkt 9: Grænshinder

Præsidiets foreslår

- at tidsbegrænsningen af indlæg i debatten er
 - 8 minutter for samarbejdsministerens redegørelse om grensehinder
 - 4 minutter til Ole Norrback, formand for grænsehindringsforumet
 - 3 minutter for Præsidiets og udvalgenes talsmænd
 - 3 minutter for hver af partigruppernes talsmænd
 - 2 minutter for øvrige talere

Begrænsning af taletiden under dagsordenspunkt 11: Udenrigs- og forsvarsministrenes redegørelser

Præsidiets foreslår

- at tidsbegrænsningen af indlæg i udenrigs- og forsvarsdebatten er
 - 8 minutter for udenrigsministrenes og forsvarsministrenes redegørelser
 - 4 minutter for hver af de øvrige udenrigs- og forsvarsministre til et evt. hovedindlæg
 - 4 minutter for Præsidiets og udvalgenes talsmænd for sager
 - 2 minutter til øvrige talere

Regler vedr. dagsordenspunkt 12: De nordiske samarbejdsministres spørgetime

Præsidiets foreslår

at ordningen med skriftlige spørgsmål til besvarelse under spørgetimen ikke anvendes, men at alle skriftlige spørgsmål besvares skriftligt. Mundtlige spørgsmål henvises til samarbejdsministrenes spørgetime

at følgende regler skal gælde for spørgetimen:

- a) en tidsbegrænsning på 1 minut pr. spørgsmål
- b) en tidsbegrænsning på 2 minutter pr. svar
- c) præsidenten kan give spørgsmålstilleren ordet til et tillægs-spørgsmål

Begrænsning af taletiden i øvrige debatter

Præsidiets foreslår

at ved præsentation af ministerrådsforslag/redegørelser fra ministerrådet/regeringerne er taletiden 5 minutter

at udvalgenes og Præsidiets talsmænd for sager får en taletid på 3 minutter

at ministeren som svarer vedr. rekommandationer får en taletid på 3 minutter

at tidsbegrænsningen af indlæg i debatterne er 2 minutter

Nordisk Råd

Dokument 2

Fremlagt af:
Præsidiumet

J.nr. 08-00300-1

Adgang til at afslutte debatter

Præsidiumet foreslår

at alle opsatte dagsordenspunkter får den tid til behandling, som er afsat

at præsidenten kan afslutte en debat når den afsatte tid er udløbet selv om der fortsat er talere på listen

Replikskifte

Præsidiumet foreslår

at præsidenten sørger for øget brug af replikker

at følgende regler skal gælde for replikskifte:

- a) den som replikken rettes til bør gives mulighed for at svare omgående
- b) det kan gives adgang til replik både på hovedindlæg og replik
- c) samme rådsmedlem kan få op til to replikker i samme replikskifte
- d) hovedindlæggets taler har ret til at afgive et afsluttende svar
- e) for hver replik gælder en tidsbegrænsning på 1 minut
- f) for hvert svar gælder en tidsbegrænsning på 1 minut

Præsidenten forsøger at begrænse hele replikskiftet til højst 10 minutter

Præsidiumet henviser forøvrig til Arbejdsordningens kapittel 1:

§ 8 Regler for gjennomføring av sesjon

Plenarforsamlingen kan ved innledningen av en sesjon, etter forslag fra presidiumet, fastsette kompletterende regler for gjennomføring av sesjonen.

Plenarforsamlingen kan, etter forslag fra presidiumet, vedta å endre fastsatte regler med to tredels flertall.

§ 10 Debatt

Før plenarforsamlingen fatter vedtak i en sak, skal rådsmedlemmene gis anledning til debatt.

Præsidiumet kan fastsette regler for i hvilken rekkefølge talerne på talerlisten skal få ordet. Om slike regler ikke er fastsatt, får medlemmene ordet i den rekkefølge de anmelder seg. Plenarforsamlingen kan under pågående debatt, etter forslag fra presidiumet eller møtelederen, beslutte å begrense innleggenes lengde for en bestemt debatt eller for en del av sesjonen.

Etter forslag fra møtelederen eller fra fem valgte medlemmer kan plenarforsamlingen beslutte med to tredels flertall at debatten om en bestemt sak skal avsluttes. Et slikt forslag skal ikke debatteres.

§ 11 Replikker

Uavhengig av talernes rekkefølge kan et medlem som er direkte berørt av et hovedinnlegg, få ordet til høyst to replikker. I tillegg til dette kan møtelederen uavhengig av talerlisten gi ordet til medlem for høyst to replikker til hvert hovedinnlegg om ikke reglene for gjennomføringen av sesjonen fastsetter noe annet.

Dersom ikke reglene for sesjonens gjennomføring fastsetter annet, skal en replikk vare høyst to minutter. Replikk må kun inneholde opplysning, retelse eller imøtegåelse av nærmest foregående hovedinnlegg.

§ 18 Spørsmål

Valgt medlem kan stille spørsmål til regjering, landsstyre, landskapsstyre eller til ministerråd.

§ 20 Muntlige spørsmål

Muntlig spørsmål skal stilles og besvares ved særskilt spørretime som etter forslag fra presidiet kan arrangeres ved en sesjon. Nærmere bestemmelser om en slik spørretime skal inngå i reglene for gjennomføring av sesjonen.

Nordisk Råd

Dokument 2

Fremlagt af:
Præsidiat

J.nr. 08-00300-1

DOKUMENT 3

Nordiska rådet

Dokument 3

Framlagt av:
samarbetsminister Cristina
Husmark Pehrsson

J.nr. 09-00256-1

Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder

1. Bakgrund och särskilda insatser

Arbetet med att undanröja gränshinder är högt prioriterat av de nordiska regeringarna. Det är också därför som regeringarna beslutade att inom ramen för det nordiska globaliseringsarbetet, skapa ett Gränshinderforum som ett prioriterat projekt. Gränshindersforum har sedan sin tillkomst i början av 2008 haft till uppgift att driva på arbetet med att undanröja gränshinder. Gränshindersforumet ska utarbeta konkreta lösningsförslag i dialog med länderna och årligen rapportera till statsministrarna om arbetets fortskridande.

Gränshindersforum (GF) har deltagit i möten med MR-SAM och MR-S och dessutom hållt bilaterala möten med olika ministrar i länderna och med andra regeringsrepresentanter. Man har också igångsatt ett antal analyser för att dokumentera konkreta gränshinder.

På de nordiska samarbetsministrarnas senaste möte, den 2 september 2009 beslutades att gränshinder ska stå som en fast punkt på ministerrådets möten framöver. Det kommande danska ordförandeskapet för MR-SAM har dessutom tillkännagivit att man under sitt ordförandeskap kommer att arbeta för att gränshinder blir en fast punkt på möten i andra ministerråd och att Gränshindersforums ordförande blir inbjuden att delta i möten i alla ministerråd.

Det måste dock påpekas att utformningen av dagens nationella regelverk som regel har tillkommit genom medvetna nationella överväganden. Att länderna har olika positioner och prioriteringar är uttryck för olika traditioner och politiska utvecklingar, eller på olikheter i de parlamentariska sammansättningarna i länderna. Det är därför inte märkligt om det genom åren har uppstått olikheter i den nationella lagstiftningen som i vissa fall kan ge upphov till problem för den enskilde som verkar över en landsgräns.

Att ändra en nationell lag får implikationer för det aktuella landet som helhet. Ett enskilt gränshinder kan ofta ha sitt ursprung i ett enskilt fall eller i en mycken liten grupps situation. Länderna måste således från fall till

fall överväga om en ändring av det aktuella regelverket, för att underlätta för denna grupp, står i rimlig proportion till att ändra en lag eller en föreskrift för hela landet. Således är arbetet mot gränshinder ett arbete som kräver precisa överväganden och man kan inte heller förvänta att varje enskilt hinder ska kunna lösas snabbt. Det kan alltid vara så att ländernas önskan att bibehålla nationella regler väger tyngre än önskemålet att ta bort ett givet hinder som drabbar ett fåtal. I sådana situationer är det viktigt att det finns tillgänglig information om de gällande reglerna för att minimera problem för de enskilda. Det är också därför de nordiska regeringarna har skapat såväl informationstjänsten Hallå Norden som NordiskeTax och Socialförsäkringsportalen.

Frågan om att undvika att det uppstår nya gränshinder genom ett preventivt nordiskt samarbete i samband med utformandet av nya nationella lagar och andra regleringar har varit ett centralt ämne för Gränshindersforum. De nordiska regeringarna håller med om att nya gränshinder mellan de nordiska länderna ska undvikas. Samtidigt bör man undvika att skapa nya och onödiga byråkratiska procedurer. De nordiska regeringarna kommer därför att diskutera vidare hur man på bästa sätt kan hantera denna fråga framöver.

Här nedan ges en överblick över de gränshinder som har lösts under 2009 eller som är under behandling i de nordiska länderna. En översikt och status över de hinder som har inrapporterats till Nordiska ministerrådet finns att tillgå på (<http://granshinder.norden.org>).

2. Resultat under 2009

Under perioden 1.1.2009-1.9.2009 har 10 konkreta gränshinder kunnat undanröjas.

Därutöver har det under året påbörjats och slutförts olika projekt/verksamheter som syftar till att underlätta människors och företags mobilitet i Norden.

2.1 Social och hälsa

Sjukpenning från Norge när arbetsförhållandet upphört

Det har varit problem med utomlandsboendes rättigheter till sjukpenning från Norge vid sjukdom när arbetsförhållandet i Norge har upphört. Norska myndigheter har nu ändrat sin tillämpning så att också personer som inte har kvar sitt anställningsförhållande i Norge men ännu inte har kommit in i ett annat lands system, har rätt till sjukpenning från Norge.

2.2 Näring

Vaktbolag

Sverige har sedan 1 juni 2009 ändrat i sin lagstiftning för att göra det möjligt för utländska vaktare och vaktbolag att verka i Sverige genom att söka om särskild auktorisation via Länsstyrelsen. Finland har på motsvarande sätt igångsatt ett arbete för att ändra finsk lagstiftning för att möjliggöra utländsk väktarverksamhet i Finland. Problemet har varit känt framför allt i Tornedalen.

2.3 Miljö

Fjärrvärme över gränsen möjlig

Det är nu tack vare en svensk regeländring möjligt för Haparanda Stad i Sverige att motta fjärrvärme från Torneå i Finland utan att behöva betala en miljöavgift som inkluderar Torneås andel av utsläppen. Detta öppnar upp för motsvarande samarbeten i andra gränsregioner.

Sophantering

Genom ett särskilt dispensförfarande finns det nu möjlighet att transportera sopor/avfall för deponi över gränsen mellan Finland och Sverige. Motsvarande möjlighet finns bl.a. mellan Norge och Sverige.

Nordiska rådet

Dokument 3

Framlagt av:
samarbetsminister Cristina
Husmark Pehrsson

J.nr. 09-00256-1

Nordiska rådet

Dokument 3

Framlagt av:
samarbetsminister Cristina
Husmark Pehrsson

J.nr. 09-00256-1

2.4 Arbetsmarknad

Möjlighet kvarstå som medlem i svensk a-kassa vid arbete utomlands
Enligt en dom i svenska Regeringsrätten behöver en sökande som har behållit medlemskapet i sin svenska a-kassa under arbetet i ett EU/EES-land inte längre återaktualisera sitt medlemskap i den svenska a-kassan när arbetet i utlandet upphör. Detta förutsätter dock dubbelt medlemskap under arbetsperioden i utlandet. Tidigare, innan domen kom, fick den sökande glapp i sin medlemskapstid om han/hon inte i tid återaktualiserade sitt medlemskap i a-kassan vilket innebar att han/hon enbart kunde få grundbelopp.

Lättare att få inträde i a-kassan

I och med att inträdesvillkoret i svensk a-kassa har ändrats från och med 2009-07-01 så kan en person beviljas inträde i a-kassan om han direkt efter arbete i annat EU/EES-land har fått ett tillfälligt arbete i Sverige i mindre omfattning. Det tidigare arbetskravet om minst 17 timmars arbete per vecka under minst fyra veckor har upphört. Även den som vid ansökningstillfället inte arbetar har numera rätt till inträde om han eller hon i sitt senaste arbete arbetade inom kassans verksamhetsområde i Sverige.

Möjlighet till a-kassa trots anställning i annat land

Sverige införde nya sjukersättningsregler 1 juli 2008 som innebär att anställda kan tvingas att prövas mot övriga jobb på öppna arbetsmarknaden trots att man har anställningen kvar hos sin tidigare arbetsgivare. Utlandsboende anställda i Sverige har nu fått samma rättigheter som en svenskboende när det gäller a-kassa för att prövas mot öppna arbetsmarknaden. Förutsättningen för att få inkomstrelaterad ersättning är att personen i fråga är medlem i svensk a-kassa och står till den svenska arbetsmarknadens förfogande.

Danskt flexjob möjligt också vid bosättning utanför Danmark

Flexjob är i Danmark en särskild subventionerad anställningsform för personer som på grund av sjukdom eller annan oförmåga annars har svårt att vara aktiva i arbetslivet. Det har tidigare varit omöjligt för personer bosatta utanför Danmark att kunna söka om danskt flexjob. Detta har nu ändrats genom ett avgörande av den danska överklagandeinstansen Ankestyrelsen.

2.5 Övriga områden*SJ:s personliga biljetter öppna för alla resenärer*

Efter Statens Järnvägars (SJ) övergång till personliga biljetter med krav på specifika ID-handlingar från resenären, har SJ förmåtts att ändra sina krav så att nordiska medborgare med enbart nationella ID-handlingar inte blir diskriminerade vid biljettköp i Sverige.

Strängare krav på icke-svenska fartyg borttagna

Svenska Sjöfartsverkets föreskrifter diskriminerade tidigare utländska fartyg byggda före 1992 genom dess krav på fartygets standard för fartygets besättning. Utländska fartyg byggda före 1992 var tvungna att byggas om för att uppfylla kravet medan svenska fartyg byggda före 1992 inte behövde byggas om eftersom dessa endast behövde uppfylla kraven från 1970. Sjöfartsverket har nu ändrat sina diskriminerande regler och inför samma krav för fartyg från Sverige som för fartyg från andra EU/EES-länder.

2.6 Informationsförbättringar*Seminarier för handläggare på nationella myndigheter*

Under 2009 har det genomförts sex informationsseminarier i syfte att utbilda och förbättra handläggningen av internordiska ärenden inom områdena socialförsäkring, arbetslöshetsförsäkring, språkliga rättigheter m.m..

Seminarierna genomfördes i regi av Föreningarna Norden, med medel från Nordiska ministerrådet. Omkring 250 nordiska handläggare kommer under året att tack vare dessa insatser ha förbättrat sin nordiska kompetens inom sitt yrkesområde, till gagn för den mobila befolkningen i Norden.

Näringslivsinformation Danmark-Sverige

I januari 2009 lanserade Öresunddirekt en ny webbportal, oresunddirektbusiness.dk som ska hjälpa företag i Öresundsregionen att rekrytera personal, etablera sig eller importera/exportera på andra sidan sundet. Portalen utvecklades i samarbete med Nordiska ministerrådet och kan komma att utvidgas till att omfatta också andra gränsregioner i Norden där behovet av mer lättillgänglig information till små- och mellanstora företag är stort.

Gemensam nyckelhålsmärkning

En gemensam nordisk märkning av mat (det gröna nyckelhålsmärket) har offentliggjorts under 2009. Det gemensamma märket gör det möjligt för konsumenterna, också över gränserna, att kunna känna igen vad som är sund mat samtidigt som det blir lättare för företagen och detaljhandeln att nu förhålla sig till en och samma märkning i Norden.

3. Nya initiativ

3.1 Social och hälsa

Revalidering

Der er i gennemførelsesforordningen til EU-forordning 883/2004 lagt op til, at institutionen i bopælslandet og institutionen i det land, hvor en person er omfattet af lovgivningen om social sikring (typisk det faktiske beskæftigelsesland), kan samarbejde om arbejdsprøvning og genoptræning med henblik på forbedring af en persons erhvervsevne og tilbagevenden til arbejdsmarkedet. Forordningerne forventes at finde anvendelse fra 1. maj 2010. Samme princip vil blive genspejlet i den nye nordiske sikringskonvention, som forventes at finde anvendelse fra medio 2010.

Förslag till ny nordisk konvention om social trygghet

En särskild nordisk arbetsgrupp har arbetat fram ett förslag till en ny nordisk konvention om social trygghet. Förslaget innebär i första hand nödvändiga anpassningar till den nya EG-förordningen 883/2004 som ska börja tillämpas från 1 maj 2010. Konventionen innehåller också närmare bestämmelser om hur EG-reglerna ska tillämpas inom Norden. Det gäller bl.a. klargörande av hur bestämmelserna ska tolkas och förenklade administrativa rutiner. Eftersom de flesta gränsöverskridande ärenden rör Norden, har de administrativa förenklingarna i den nordiska konventionen stor betydelse för de tillämpande myndigheterna. Sådana frågor är inte minst viktiga ur ett gränshinderperspektiv. Utgångspunkten för omförhandlingen har dessutom varit att försöka lösa några av de gränshinder som enskilda individer upplever vid gränsöverskridande verksamhet. Bl.a. lämnas förslag till gemensamma bestämmelser gällande rehabilitering för personer som bor och arbetar i olika nordiska länder.

Länderna ska nu ta ställning till underskrift av konventionsförslaget och därefter sker en ratifikationsprocess i länderna.

3.2 Utbildning

Skolgång i arbetslandet

Den som har flyttat till ett annat nordiskt land men fortsätter att arbeta i ursprungslandet kan vilja att barnen går i skola i det senare landet (arbetslandet). I de flesta fall bygger skollagstiftningen på att barn går i skola där de är bosatta. Kommuner i arbetslandet kan dock erbjuda undervisning för gränsarbetares barn. Efter behandling i Nordiska ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning (ÅK-U) har det aviserats bilaterala

Nordiska rådet

Dokument 3

Framlagt av:
samarbetsminister Cristina
Husmark Pehrsson

J.nr. 09-00256-1

diskussioner för att lösa frågor om de närmare villkoren för gränsöverskridande skolgång.

Arbetsgrupp för samarbete om studiestöd i Norden

HÖGUT har gett en ny grupp inom studiefinansieringsområdet i uppdrag att arbeta med att identifiera relevanta frågeställningar. Denna grupp konstituerades juni 2009 och inom detta fält kan tänkas att frågor som rör gränshinder kan identifieras.

Fælles nordisk master i læreruddannelse

HÖGUT har i den förbindelse igångsat en udredning af muligheden for oprettelse af en fælles nordisk master i læreruddannelse inden for konceptet Nordic Master Program. Udredningen skal desuden have fokus på, hvilke juridiske barrierer der måtte findes i de nordiske lande for etableringen af en fælles nordisk master i læreruddannelse.

3.3 Näring

Auktorisationer av Elmontörer

Regeringarna har tillsatt en arbetsgrupp som ska se på reglerna för auktorisation av elmontörer. Målet är att underlätta auktoriseringsprocesserna och om möjligt harmonisera kraven på elmontörer i Norden. Arbetsgruppen förväntas presentera förslag till politisk behandling före sommaren 2010.

Gemensamt pantsystem i Norden

Det pågår en studie för att se på förutsättningarna att införa ett gemensamt nordiskt system för pant på dryckesförpackningar. Studien beräknas vara färdig under vårvintern 2010.

Harmoniseringar inom byggsektorn

Regeringarna har beslutat att tillsätta en arbetsgrupp som ska se på hur de nordiska standardiseringarna inom byggsektorn kan harmoniseras samt hur man kan arbeta förebyggande med gemensam implementering av kommande EU-direktiv inom byggområdet.

Inventering av gränshinder för näringslivet i Öresundsregionen

Öresundskommittén har med stöd från NMR satt igång en grundlig inventering av gränshinder för näringslivet. Inventeringen kommer att följas upp genom bildandet av arbetsgrupper med representanter från näringslivet kring konkreta hinder. Inventeringsdelen förväntas vara slutförd i januari 2010.

Bättre tjänstehandel i Norden

Nordisk Innovasjonssenter (NICE) arbetar vidare med projektet "Nordiska plattformar för bättre tjänstehandel" som nu går in i fas 2. Följande delprojekt skall genomföras i 2009-2011

1.Fem projekt initierade av de standardiseringsorganisationerna i Norge, Sverige, Danmark och Finland

- *Procurement standard for cleaning services*: där målet är att ta fram en nordisk standard för upphandling av städtjänster
- *Standardisation in the security sector*: där målet är att ta fram en affärsplan för genomföring av en nordisk standard inom säkerhetstjänster. I projektet skall man också undersöka möjligheten för att standardisera utbildning av väktare, kontrakt, kvalitetsparameter, upphandlingsmaterial, hantering av klagomål.
- *Establishment of a certification system based on the Nordic standard INSTA 800*: där målet är att skapa certifieringssystem för den nordiska standarden för städ, standarden INSTA 800. Projektet genomförs i nära samarbete med projektet Procurement standard for cleaning services (ovan nämnt).

Nordiska rådet

Dokument 3

Framlagt av:
samarbetsminister Cristina
Husmark Pehrsson

J.nr. 09-00256-1

- *Standardisation of elderly services*: där målet är att utreda möjligheterna att skapa en standard för tjänster inom äldreomsorg
- *Standardisation as a deregulation tool in the implementation of Services Directive- a Nordic feasibility study*: där målet är att skapa en systematiskt tillvägagångssätt för att använda standardisering som ett verktyg för att implementera servicedirektivet.

2. Genomföring av tre syndikerade studier

- *En studie om hur tjänsteindustrin uppfattar och förhåller sig till certifiering av tjänster*
- *En studie om hinder för ökad rörlighet för patienter över gränserna- fokus på gränsregioner*
- *En studie om standards och certifieringsars roll vid offentlig upphandling i den nordiska länderna*

3. Genomföring av Call for proposal- "Engaging SMEs in service standardisation"

NICE kommer att genomföra en *call for proposal* som tar sikte på hur man skall få små och mellanstora företag att engagera sig i standardiseringsarbete.

Arbetet kommer att ha följande process

- *Etablering av kommunikationsnätverk*: Nätverket består av kommunikationsmedarbetare som skall agera som ett "*advisory board*" i arbetet med att utveckla kommunikationsaktiviteter för att motivera små och medelstora företag att delta i utveckling av nordiska standarder för tjänster.
- *Genomföring av kvalitativ studie*: Som en förstudie till *Call for proposal* skall det genomföras en kartläggning av vad som motiverar små och medelstora företag att delta i standardiseringsarbete. Studien kommer att fokusera på tjänster inom äldreomsorg
- *Genomföring av Call for proposal- Engaging SMEs in service standardisation*: Närmare utformning av denna aktivitet bestäms efter den kvalitativa studien.

3.4 Arbetsmarknad

Jämförelse av de nordiska ländernas tjänstepensionssystem

Det är igångsatt en studie för att jämföra de nordiska ländernas system för tjänstepensioner, med syfte att påvisa eventuella förändringsbehov för att på så sätt underlätta mobiliteten på den nordiska arbetsmarknaden. Studien förväntas vara slutförd under vårvintern 2010.

3.5 Livsmedel/primärnäringarna

Inventering av gränshinder för livsmedelsindustrin

Det har under hösten 2009 igångsatts en kartläggning av vilka handels hinder det finns för livsmedel inom Norden. Arbetet beräknas vara slutfört våren 2010.

Erfarenhetsutbyte om god kontroll

Inom ramen för livsmedelskontroll hålls det varje år en nordisk kontrollkonferens och en nordisk juristkonferens för att utbyta erfarenheter mellan länderna och för att uppnå en större samsyn kring hur man uppnår bättre livsmedelskontroll. I den förbindelse arrangeres fælles oplæring og gennemførelse af kontrolkampagner. En nordisk samsyn/enighet ger konsumenterna en större säkerhet och företagen bättre förutsättningar att kunna förhålla sig till likartade regler i hela Norden.

Fælles nordiske påvirkning og implementering af nye EU-regler

Der bliver kontinuerligt igangsatt projekter i forhold til at påvirke udviklingen af EU-regler ud fra en fælles nordisk forståelse samt ved den efterfølgende implementering af regler i EU-regi. I 2009 kan nævnes arbejder

Nordiska rådet

Dokument 3

Framlagt av:
samarbetsminister Cristina
Husmark Pehrsson

J.nr. 09-00256-1

vedr. kosttilskud og berigelse af levnedsmidler. To områder, der kan være svært at implementere for virksomheder pga. kompleksiteten.

Markeds- og forbrugerundersøgelser

Der arbejdes kontinuerlig for at skabe en fælles forståelse for markedet i Norden. I 2009 er der udarbejdet rapporter vedr. det nordiske marked for sportsernæringsprodukter, der er et voksende komplekst marked, også via internet.

3.6 Övriga områden

Studier på skandinaviska på Öresundsuniversitetet

Inom Öresundsuniversitetet (11 universitet och högskolor i Danmark och Sverige) håller man på att utarbeta en frivillig överenskommelse om att ömsesidigt acceptera danska, norska och svenska vid studier inom universitetet. Öresundsuniversitetet hoppas kunna inspirera andra universitet och högskolor att anta en liknande språkpolicy. Överenskommelsen förväntas kunna vara färdig under hösten 2009.

Nordatlantiskt samarbete

Det Nordiska Atlantsamarbetet (NORA) förväntar i slutningen af 2010 att kunna presentera en OECD-analys av NORA-regionen. Enligt planen kommer analysen särskilt att fokusera på de områden där ett närmare strategiskt samarbete mellan Grönland, Island, Färöarna och KustNorge kommer att stärka den ekonomiska utvecklingen i regionen genom "*developing comparative advantages, tapping unexploited opportunities and fostering the cooperation between NORA members*". Identifierandet och avhjälpan av regionala gränshinder kommer att vara en naturlig utgångspunkt i en analys med detta fokus. I løbet af september 2009 færdiggøres de tematiske ekspertrapporter, som danner grundlaget for de efterfølgende OECD-missioner til NORA-regionen. En særlig bevilling fra Nordisk Ministerråd gjorde det i øvrigt i foråret 2009 muligt at inddrage Nordregio som faglig back-up i OECD-analysens gennemførelse.

Arbete för att stärka tvär-kommunikationerna från norska kusten över Västerbotten och Kvarken

Det har initierats två samverkande trafikprojekt, Kvarken *short cut system* (NMR-stött) och MittSkandia Kommunikationer & sammanhållning (utanför NMR). Projekten samarbetar för att utveckla E12- Stråket från NO-kusten i Helgeland/Nordland via Umeå och Vasa i Kvarken till Ryssland/Baltikum. Stråket utgör den kortaste vägen, är miljövänligt och en smart kommunikationsled ur nordiskt och europeiskt perspektiv. En väl fungerande kvarkentrafik och tillgänglighetsskapande förbindelser över till Norge och den nya dynamiska utvecklingen i Helgeland, är fundamentalt för allt gränsregionalt samarbete i regionen. Kvarkenrådet och MittSkandia leder arbetet.

Nordiskt-Baltiskt mobilitetsprogram för offentlig förvaltning, näring och kultur

Fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer 2009-2013 blev i januar 2009 godkendt af samarbejdsministrene og af regeringerne i Estland, Letland og Litauen. Programmerne for offentlig administration, næringsliv og kultur blev lanceret i foråret 2009, hvor også første ansøgningsrunde for hvert af programmerne fandt sted. Programmerne har til formål at fremme netværksdannelse, samarbejde og udveksling af viden mellem henholdsvis embedsmænd, næringslivet og kulturaktører på tværs af Østersøen. Til forskel fra NMRs tidligere mobilitetsprogrammer for Estland, Letland og Litauen er de nye fælles nordisk-baltiske programmer åbne for både nordiske og baltiske deltager, og der har været stor interesse for deltagelse i programmerne.

Nordiska rådet

Dokument 3

Framlagt av:
samarbetsminister Cristina
Husmark Pehrsson

J.nr. 09-00256-1

4. Pågående samarbeide

4.1 Arbetsmarknad

Informationsutbyte kring EG-direktiv på arbeidsmarknadsområdet

Det pågår ett fortløpande arbeid med att utvæla informasjon om tolkning- ar av EG-direktiv på arbeidsmiljø- og arbeidsrættssområdet, samt ett informasjon- utbyte mellom de nordiske lænderna kring hur man avser att genomföra dessa direktiv. Syftet med samordningen är att försöka före- komma oppkomsten av nye nordiske græns hinder.

Nordisk standardiseringsgrupp rørende bl.a. maskiner og personlig skyddsutrustning

MR-A har beviljat pengar till den arbeidsgrupp som arbetar med nordisk standardisering i forhållande till gällande EG-direktiv på området. Stan- dardiseringsarbeidet omfatter ett bredt spektrum av områden men særskilt maskiner og personlig skyddsutrustning har sått i fokus under den senas- te tiden.

4.2 Miljø

Regler for transport av avfall i Norden

Det har ikke vært koordinert samarbeid mellom myndighetene i Norden om implementering av regelverket for grensekryssende transport av av- fall. Kontaktene knyttet ved tidligere seminarer forenkler imidlertid kom- munikasjon på tvers av landegrensene. Implementering av et så komp- lekst regelverk er krevende, og det kan være behov for ytterligere Nordisk innsats i fremtiden.

Samarbeid for felles marked for kasserte elektriske og elektroniske pro- dukter (WEEE)

Prosjektet "*Improved WEEE recycling with escort memories*" viser mulig- hetene for merking av elektriske og elektroniske produkter. Elektriske og elektroniske produkter (EEE) inneholder ofte miljø- og helseskadelige stof- fer. Bedre produktmerking kan bidra til økt kunnskap om disse stoffene og føre til mer effektive og miljøvennlige behandlingsprosesser for WEEE, uavhengig av i hvilke land behandlingen skjer. En oppsummering av pro- sjektet finnes på www.norden.org/da/publikationer/publikationer/2009-423 og en artikkel i en fagtidskrift vil bli publisert høsten 2009.

Nordisk miljøsertifisering av små og mellomstore foretak

I 2008 ble det igangsatt to prosjekter: "*Developing the Nordic co- operation between the established less formal approaches to eco- management and eco-certification systems*" og "Bærekraftig produksjon i Norden – EMS light Nordic". Prosjektene ble videreført i 2009.

Det første prosjektet har som formål å harmonisere eksisterende miljø- sertifiseringssystemer for små og mellomstore bedrifter i Norden, som Mil- jøfyrtårn i Norge, Green network/Key2Green i Danmark eller Miljødiplom i Sverige . Rapporten fra prosjektets fase 1 er under publisering (TemaNord 2009:558 "*Developing the co-operation between the established less for- mal Nordic approaches to eco-management and eco-certification sys- tems*"). Prosjektets fase 2 vil bli ferdigstilt i løpet av 2010.

Formålet med det andre prosjektet var å utvikle et konsept spesielt tilpas- set nordiske småsamfunn på Island, Færøyene og Åland. Flere virksom- heter har implementert konseptet helt eller delvis. Sluttrapporten er under ferdigstilling. En hjemmeside med verktøy er under utvikling.

4.3 Social og hælsa

De nordiske förbindelseorganens samarbeide

Nordiska rådet

Dokument 3

Framlagt av:
samarbeidsminister Cristina
Husmark Pehrsson

J.nr. 09-00256-1

Mellan de centrala sociala myndigheterna i Norden finns det ett antal så kallade förbindelseorgan som håller regelbundna möten. Vid dessa möten diskuteras praxis, och möjligheter till förbättringar av praxis och rutiner samtidigt som det informeras om ändringar i regelverk och lagar. Grupperna diskuterar också tolkningen av nya EU-domar och annan EG-rätt. Detta arbete kommer medborgarna till godo i form av bättre rutiner och bättre kvalitet i den nationella handläggningen av internordiska ärenden. De främsta förbindelseorganen rör pension, familjeförmåner, lagval och rehabilitering. Under 2009 har ytterligare en grupp bildats för att diskutera gemensamma frågor kring hälso- och sjukvård.

Nordiska rådet

Dokument 3

Framlagt av:
samarbetsminister Cristina
Husmark Pehrsson

J.nr. 09-00256-1

Elektroniska recept och receptgiltighet

Alla nordiska länder håller på att införa elektroniska recept som ersättning för pappersrecept. MR-S har beslutat att försöka förverkliga en ordning varigenom e-recept kan komma att användas på ett likartat sätt för hela Norden. Den nordiska e-Hälsogruppen har fått mandat att följa ländernas arbete med e-recept och deltagande i epSOS projektet i syfte att uppnå en gemensam nordisk lösning. MR-S har beslutat att delegera till ÅK-S att följa processen och initiera nödvändiga utredningar och aktiviteter som kan utgöra grunden för en gemensam nordisk lösning för e-recept.

4.4 Finans*Venturekapital*

På ett seminarium den 3 september 2009 publiceras en tredje uppdaterad version av rapporten "Obstacles to Nordic Venture Capital Funds". Rapporten ger bland annat en status över de nordiska ländernas legala och skattemässiga hinder inom fond i fond investeringar över gränsen.

Hjälp med deklaration över gränserna

Svenska Skatteverket och SkatØresund har på initiativ från Øresunddirekt utökat sitt samarbete med att hjälpa pendlare mellan Danmark och Sverige att fylla i deklarationsblanketter. Liknande aktiviteter har skett sedan flera år i flera nordiska gränsregioner. I år har gränsgångarna även fått möjlighet att få hjälp via Øresunddirekts hemsida, där man kunnat se en introduktionsfilm i hur man fyller i den danska deklarationen.

4.5 Juridiskt samarbete*Översyn av den nordiska arvskonventionen*

Den nordiska familjerättsexpertgruppen genomför sedan hösten 2007 en översyn av den s.k. nordiska arvskonventionen från år 1934 (lagen anger vilket lands lag som ska tillämpas vid dödsfall i vissa situationer). Översynen beräknas vara klar 2010-2011.

4.6 Utbildning*Validering af realkompetencer*

Rådgivningsgruppen for det nordiske samarbejde om voksnes læring (SVL) under EK-U arbejder med validering af realkompetencer. Validering af realkompetencer skal bidrage til, at kompetencer, kundskaber og færdigheder opnået uden for det formelle uddannelsessystem, anerkendes og værdsættes i forhold til videre uddannelse og arbejde. Aktuelt finansierer SVL et studie om elektroniske værktøjer til validering i Norden. Nordisk Netværk for Voksnes Læring (NVL), som er nedsat af MR-U for at bidrage til livslang læring og kompetenceudvikling i Norden, har som et af fire centrale temaer anerkendelse og validering af individers kompetencer, metoder og dokumentation. NVL har i 2008 udarbejdet et nordisk sammenlignende studie om validering "Validering i de nordiske länderna — Policy och praktik" med sammenligning af landenes strategier for implementering af validering samt beskrivelser af fremtidens udfordringer, se www.nordvux.net/page/6/validering.htm

Inden for rammeprogrammet Nordplus Vuxen er en af prioriteringerne i 2009 anerkendelse og validering af realkompetencer med fokus på udvik-

ling af redskaber og metoder til dokumentation af kompetencer erhvervet i uformel og ikke-formel læring. Temaet vil også blive prioriteret i 2010.

Samarbete kring yrkesutbildning

EK-Us rådgivningsgruppe for skolesamarbeid (NSS) har over flere år hatt yrkesopplæring som et som en av sine prioriterte områder. Gjennom den såkalte Københavnsprosessen som har som formål å øke transparensen, øke mulighetene for mobilitet og høyne kvaliteten på yrkesopplæringen, pågår det et nordisk samarbeid knyttet til dette. På nordisk nivå forsøker man støtte de nasjonale beslutningsprosessene knuttet til Københavnsprosessen, samt øke kunnskapen hos utdanningsmyndighetene om yrkesopplæringens utforming og utvikling i Norden. NSS har fulgt dette opp blant annet gjennom en egen arbeidsgruppe, Yrkesutbildningsgruppen, som ser på utfordringene på området og iverksetter ulike tiltak på området.

Ömsesidigt erkännande av högre utbildning i Norden

HÖGUT finansierade 2004-2006 ett projekt för att underlätta erkännandet av högre utbildning i de nordiska länderna. Engagerade var de myndigheter och organisationer som ansvarar för erkännande av högre utbildning i de nordiska länderna, de så kallade ENIC/NARIC-kontoren. Projektet syftade till att upphäva gränshinder inom den högre utbildningen i Norden genom att samordna det nordiska erkännandearbetet med avseende på förhållningssätt och metod samt undersöka vilka framtida samarbetsformer som kan utveckla det nordiska samarbetet på erkännandeområdet. Projektet behandlar, förutom Norden, såväl erkännande mellan länder i närområdet som mellan Norden och andra länder/regioner i världen.

ENIC/NARIC nätverket spelar en viktig roll med avseende på rapporteringen i förhållande till Reykjavík-deklarationen, "Nordisk erklæring om godkjenning av kvalifikasjoner vedrørende høyere utdanning".

HÖGUT har gett ENIC/NARIC-nätverket i oppdrag att fortsätta sitt arbete och utarbetande av riktlinjer för detta är under utarbetande och skall fastläggas av HÖGUT hösten 2009.

Nordisk master

En andra utlysning av utvecklingsmedel till nordiska masterprogram genomfördes under våren 2009. Parallellt med detta har också de sex första vinnande programmen igångsatts. De nordiska kvalitetssäkringsorganens samarbetsorganisation, NOQA har på uppdrag av HÖGUT genomfört en studie där man bland annat följt de sex första programmen för att till exempel identifiera eventuella hinder som universiteten och högskolorna uppfattar för samarbete över gränserna. Denna rapport är under slutförande och kommer att levereras till NMRS i slutet av september 2009 och föreläggas MR-U 28 oktober 2009.

Overenskomsten om adgang til højere uddannelse

Denne har været gældende mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige siden den 3. september 1996, og den igangværende overenskomst gælder frem til udgangen af 2009. På MR-U mødet den 23. april 2009 blev det besluttet at godkende den nye aftale om ændring af Overenskomsten om adgang til højere uddannelse i Norden som gælder for perioden 2010-2012, og aftalen blev underskrevet af de nordiske undervisningsministre.

Nordiska rådet

Dokument 3

Framlagt av:
samarbetsminister Cristina
Husmark Pehrsson

J.nr. 09-00256-1

DOKUMENT 4

Nordisk Råd

Dokument 4

Fremlagt af:
udenrigsminister Össur
Skarphéðinsson

J.nr. 10-00081-1

Utrikesministrarnas redogörelse

Præsident, kolleger, medlemmer af Nordisk Råd! De nordiske landes udenrigsministre har haft et meget godt samarbejde under Islands formandskabs periode. Året har været ganske begivenhedsrigt, ikke mindst på grund af den økonomiske krise, som har ramt så mange nationer hårdt, ikke mindst os i Island, men også på grund af enkelte nordiske landes lederskab i vigtige internationale organisationer såsom Sveriges fremragende formandskab i EU, Norges og Danmarks formandskab i Arktisk Råd, Sveriges overtagelse af formandskabet i Barentsrådet og Danmarks ledende rolle på klimaområdet.

Vi har yderligere søgt at styrke samarbejdet på udenrigs- og sikkerhedsområdet, hvor vi har fokuseret på Norges forhenværende udenrigs- og forsvarsminister Thorvald Stoltenbergs rapport, hvori Thorvald fremsætter 13 forslag om udvikling af de nordiske landes samarbejde inden for sikkerheds- og forsvarsanliggender inden for de næste 10 eller 20 år. Forslagene i Stoltenbergs rapport drejer sig for det først om samarbejde inden for sikkerheds- og forsvarsanliggender, for det andet om samfundsmæssigt forsvar så som samarbejde om netsikkerhed og for det tredje tiltagene i forbindelse med den stigende betydning af det høje nord, Arktis, og en fællesnordisk reaktion på de ændringer, der nu finder sted. Sidst, men ikke mindst, er der forslaget om øget samarbejde mellem de nordiske landes udenrigstjenester. Man skal dog ikke glemme rapportens sidste forslag om en erklæring om nordisk solidaritet. Jeg har sagt, at man i dette forslag kan se et glimt af poetisk skønhed, og det er måske selve kernen i vores fællesnordiske storfamilie, dvs. en for alle og alle for en.

Efterfølgende har der udviklet sig en omfattende debat i de nordiske lande om rapportens indhold. Politikeres og offentlighedens reaktioner afspejlede med stor tydelighed, hvor positivt vore beboere i de nordiske lande ser på nordisk samarbejde generelt og ligeledes på dette felt.

I vores afsluttende erklæring på de nordiske udenrigsministres møde i Reykjavik i juni understregede vi, at det var af fælles nordisk interesse at bidrage til stabilitet i det nordiske område og i de omkringliggende områder. Disse fælles interesser og den geografiske nærhed skabte efter vores

mening et naturligt samarbejdsgrundlag for i solidarisk ånd at imødegå udfordringerne inden for udenrigs- og sikkerhedsanliggender.

Det er vores fælles overbevisning, at et øget samarbejde er i fuld overensstemmelse med de enkelte nordiske landes politik inden for sikkerheds- og forsvarsanliggender og er velegnet til at styrke det eksisterende europæiske og euro-atlantiske samarbejde.

De nordiske lande har udviklet et vigtigt samarbejde inden for udenrigs- og forsvarsanliggender. En del forslag er allerede til nærmere undersøgelse hos de nordiske lande. Samarbejde med andre nationer, herunder også de baltiske lande, tror vi er af væsentlig betydning. En del af erklæringen fra Reykjavik kan implementeres med kort varsel, mens nogle af de andre forslag drejer sig om mere langsigtede mål og kræver yderligere konsultation, overvejelser og forberedelse.

Vi er alle enige om, at et øget nordisk samarbejde må støtte og styrke nationernes eksisterende samarbejde og forpligtelser inden for NATO, EU og OSCE og bevise vigtigheden af et multinationalt samarbejde. I sådanne tilfælde lægger vi tung vægt på, at FN's lederrolle er hævet over enhver tvivl.

Ministrenes konklusion var at tage alle rapportens forslag op til nærmere behandling med det sigte at definere de områder, hvor det ville være muligt at styrke samarbejdet med hensyn til det allerede eksisterende nordiske samarbejde. De nordiske lande vil tage initiativ til en fælles tilgang til risikostyring, præventive foranstaltninger og sikring af stabilitet i tidligere konfliktområder. De første skridt angår træning af de nordiske civil- og politistyrker.

Udenrigsministrene diskuterede ideer om et øget nordisk samarbejde om overvågning af det islandske luftterritorium på lignende måde, som Norge og Danmark har påtaget sig opgaven i NATO's regi. Det er blevet besluttet at undersøge disse muligheder nærmere under hensyntagen til de enkelte landes forhold.

Et meget vigtigt fremtidigt samarbejdsområde vil være udviklingen i den arktiske region, hvilket vil medføre både enorme muligheder og vanskelige opgaver for de nordiske lande. Øget aktivitet i det nordlige område generelt vil medføre øget skibstrafik. Det kræver også et øget antal vagt- og eftersøgningsskibe, og det står jo klart, at ingen af de nordiske lande alene har kapacitet til at gennemføre alle projekter på området som for eksempel inden for sikkerhed og inden for redning. Vi har besluttet at have et tæt samarbejde på dette område inden for Arktisk Råd og andre internationale organisationer som IMO, Den Internationale Maritime Organisation.

Der var også yderligere enighed blandt os om at arbejde hen imod en styrkelse af samarbejdet inden for netsikkerhed – et punkt, som har været hævet over al tvivl i de moderne samfund, vi har i de nordiske lande. De nordiske landes samarbejde og andet regionalt samarbejde i kampen mod organiseret kriminalitet er af den største betydning og må til enhver tid prioriteres højt blandt vore projekter. Betydningen af et sådant samarbejde er blevet meget håndgribeligt i Island, blandt andet i lyset af meget alvorlige sager om menneskehandel for nylig.

Uformelt samarbejde blandt de nordiske udenrigsministre og ambassader har gennem årene været både omfattende og godt. Der er god enighed blandt udenrigsministrene om, at dette samarbejde bør styrkes, og vi har påbegyndt arbejde for at undersøge yderligere samarbejde på det politiske område, i forretningsanliggender, repræsentation og kulturanliggender ifølge et af Stoltenbergforslagene.

Nordisk Råd

Dokument 4

Fremlagt af:
udenrigsminister Össur
Skarphéðinsson

J.nr. 10-00081-1

Udenrigsministrene vil desuden i dette forum gerne udtrykke deres glæde over et veludviklet samarbejde mellem de nordiske forsvarsministre, der nu arbejder hen imod at flytte det allerede eksisterende nordiske forsvarssamarbejde ind under én hat for at styrke samarbejdets koordinering og effektivitet. Dette samarbejde vil øge de nordiske landes evne til at imødegå udfordringer på det nordiske område og på konfliktområder andre steder i verden.

Udenrigsministrene ser også frem til godkendelsen af EU's strategi for Østersøregionen, hvilket forventes at ske ved Det Europæiske Råds næste møde. Vi sætter stor pris på, at Nordisk Ministerråd vil spille en aktiv rolle i det mindste i dele af implementeringen af denne strategi.

I år har Island også været koordinator for det nordisk-baltiske samarbejde. Det årlige møde med de baltiske udenrigsministre fandt sted i Reykjavik i august, hvor man blandt andet diskuterede den globale økonomiske krise og situationen i Afghanistan og Pakistan. Udenrigsministrene – de baltiske og de nordiske – mødtes yderligere i forbindelse med FN's generalforsamling i september. Og det er vores mening, at det øgede samarbejde mellem de nordiske og de baltiske udenrigsministre er en meget positiv udvikling. Det vil også være meget gavnligt i fremtiden.

Jeg vil som formand afslutte denne rapportaflæggelse med at takke de øvrige landes udenrigsministre for et meget fornøjeligt og godt samarbejde i Islands formandskabsperiode. Jeg håber også, at diskussionen her i dag vil afspejle den holdning, som er kommet frem på vores møde, nemlig at der er en bred vilje til at styrke nordisk samarbejde inden for udenrigs-, sikkerheds og forsvarsanliggender.

Nordisk Råd

Dokument 4

Fremlagt af:
udenrigsminister Össur
Skarphéðinsson

J.nr. 10-00081-1

DOKUMENT 5

Nordiska rådet

Dokument 5

Framlagt av:
försvarsminister Jyri
Häkämies

J.nr. 10-00082-1

Försvarsministrarnas redogörelse

Ärade nordiska kolleger, kära vänner! Traditionellt har försvarsfrågor inte behandlats av Nordiska rådet men det är en ära att i egenskap av ordförande för det nordiska försvarspolitiska samarbetet tala till er i dag och redogöra för de framsteg som skett inom nordiskt försvarspolitiskt samarbete under det gångna året. Det nordiska försvarssamarbetet har lång historia och har blivit en viktig del av våra länders försvarspolitik. Trots att de nordiska länderna har olika försvarslösningar har samarbetet både utvidgats och fördjupats i allt större utsträckning under de senaste åren.

Samarbetet åtnjuter också ett brett stöd av både allmänhet och politiker. Det nordiska försvarssamarbetet är inte en försvarsallians utan samarbetet stöder och kompletterar de nordiska ländernas deltagande i övrigt internationellt samarbete till exempel inom FN, EU och Nato.

Kärnan i det nordiska försvarssamarbetet är en gemensam helhetsinriktad och långsiktig *approach* i försvarsrelaterade frågor. Målet är att stärka deltagarnas nationella försvar, undersöka gemensamma områden för potentiell samverkan och befrämja effektiva gemensamma lösningar. Tillsammans kan vi uppnå operativa, tekniska och industriella fördelar som leder till större kostnadseffektivitet och bättre resursallokering.

Försvarsmaterielsamarbetet har bedrivits i snart 15 år och är en viktig del av det nordiska försvarssamarbetet. Tillsammans strävar vi till att uppnå ekonomiska, tekniska och industriella fördelar inom samarbete i utveckling och anskaffning av materiel. Vi har också långa och goda erfarenheter i samarbetet inom internationell krishantering och gemensamma fredsbevarande insatser.

Genom gemensamma insatser inom säkerhetssektorreform har de nordiska länderna även framgångsrikt stött uppbyggnaden av långsiktig stabilitet och säkerhet bland annat på Västra Balkan och i Ukraina. Under det senaste året har vi utvidgat vårt samarbete till att även omfatta utveckling av operativa kapaciteter. I följd genomfördes en studie på initiativ av kommandörerna för den finska, svenska och norska försvarsmakten där ytterligare möjligheter till fördjupat försvarssamarbete analyserades.

Sammanlagt identifierades 140 områden inom ramen för vilka ett närmare samarbete vore fruktbart.

Studien konkretiserades då de nordiska försvarsministrarna i november i fjol beslöt att upprätta ett nytt samarbetsforum för att utveckla gemensamt operativt samarbete.

Det finns många exempel på framsteg och konkreta resultat av vårt nordiska försvarssamarbete. En stor presentation inom ramen för krishantering är den Nordiska stridsgruppen NBG med Sverige som lednation.

Ett annat exempel är det nordiska samarbetet inom ramen för ISAF i Afghanistan. Inför valet har omständigheterna varit utmanande men det finsk-svenska PRT har klarat sig bra. Sammanhållningen mellan de finska och svenska trupperna är mycket god. I Afghanistan är det inte "Finland" och "Sverige" utan "vi". Det säger även mycket om styrkan bakom det nordiska samarbetet. Tack vare ett gott nordiskt samarbete kan vi i dag också dela på bördan för till exempel transport av trupper och materiel till och från Afghanistan. De nordiska länderna samarbetar även inom den så kallade OMLT-verksamheten vars syfte är att utbilda den afghanska nationella armén till att i framtiden kunna ta ansvar för landets egen säkerhet.

Ett annat gott exempel på framgångsrikt samarbete kan hittas inom sjöövervakning. Östersjön är ett hav präglad av oljetransporter och intensiv sjöfart. År 2000 påbörjade Finland och Sverige ett pilotprojekt för utbyte av sjölägesbilder. Detta bilaterala samarbete har i dag utvecklats till sjöövervakningssystemet *Sea Surveillance Baltic Sea* som täcker över 95 procent av Östersjöområdet. Detta ger oss en möjlighet att få bättre översikt över händelserna i vårt närområde och kan i framtiden potentiellt fungera som en knutpunkt för hela Östersjön. SUCFIS och SUCBAS är även goda exempel på hur militärt samarbete kan gagna den civila världen, i detta fall genom ökad säkerhet för alla aktörer på Östersjön.

Av många lovande materielprojekt vill jag speciellt nämna Archer-programmet som i dag bedrivs mellan Sverige och Norge och vars mål är att på gemensam grund utveckla ett nytt artillerisystem. Ett annat viktigt samarbetsområde är koordinering av materiel för krishantering.

Under det gångna året har de nordiska länderna även gjort en stor insats för att stöda uppbyggandet av en afrikansk förmåga för att förebygga och hantera kriser. Det nordiska stödet riktar sig till EASBRIG i Östafrika och stöd ges exempelvis inom ramen för krishanteringsutbildning och skapandet av sjö- och kustövervakningsförmågor.

Som framgår av dessa konkreta exempel strävar vi genom det nordiska samarbetet till att möta utmaningar både globalt och regionalt. Detta medför även att området för det nordiska försvarssamarbetet är både brett och varierande.

För att lättare kunna hantera samarbetet som svällt under åren, har man under Finlands ordförandeskap arbetat hårt för att göra det allt bredare och djupare samarbetet mer överskådligt och styrning samt koordination mer enhetlig.

Det gamla systemet är uppbyggt på tre separata pelare, som alla hade sin egen ledning och koordination på politisk och militär nivå. Genom att sammanslå de olika pelarna och skapa en gemensam styrning både på politisk och militär nivå:

- 1) förebygger vi onödiga och ineffektiva överlappningar
- 2) garanterar vi fortsatt effektivitet och produktivitet inom det nordiska försvarssamarbetet

Nordiska rådet

Dokument 5

Framlagt av:
försvarsminister Jyri
Häkämies

J.nr. 10-00082-1

- 3) ser vi till att vi samarbetar på alla försvarsrelaterade områden av mervärde och intresse

Genom samarbete kan och bör de nordiska länderna möta gemensamma utmaningar och påverka den säkerhetspolitiska utvecklingen såväl globalt som i våra närområden. Samtidigt ökar vi även möjligheten att få vår röst hörd på den internationella fora och uppnå fler och bättre konkreta resultat t.ex. inom krishantering och SSR-samarbete. (Säkerhetssektor reform)

Kära vänner! En gemensam utmaning vi alla står inför i dag är att kostnaderna för att uppehålla ett trovärdigt modernt och kostnadseffektivt försvar ständigt ökar medan våra nationella resurser minskar. Ett effektivt nordiskt samarbete, som präglas av genuint förtroende samt en effektiv ansvars- och arbetsfördelning, ökar våra möjligheter att möta dessa gemensamma utmaningar och hjälper oss att uppnå målet att upprätthålla trovärdiga, nationella försvar som kompletterar våra nationella försvarslösningar och hjälper oss att fullfölja våra internationella förpliktelser. Tack!

Nordiska rådet

Dokument 5

Framlagt av:
försvarsminister Jyri
Häkämies

J.nr. 10-00082-1

DOKUMENT 6

Nordisk Råd

Dokument 6

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00294-1

Samarbetsministrarnas globaliseringsredogörelse till de nordiska statsministrarna

Nordiska ministerrådets (NMR) globaliseringsarbete har pågått intensivt och haft högsta prioritet i NMR ända sedan de nordiska statsministrarna sommaren 2007 initierade den nordiska globaliseringsprocessen. Ett antal konkreta globaliseringsinitiativ har satts igång och ytterligare nya initiativ utvecklas för tillfället för igångsättning nästa år. Globaliseringsprocessen har väckt särskilt intresse i de baltiska länderna, i EU och hos andra internationella aktörer samt även i relation till arbetet med EU:s Östersjöstrategi. De konkreta globaliseringsinitiativen ska ses som hörnstenar i det nordiska globaliseringsarbetet som understöder och stimulerar statsministrarnas övergripande vision om "möjligheternas Norden - svar på globaliseringens utmaningar". Flera konkreta resultat har uppnåtts, inte minst inom klimat-, miljö- och energiområdet. Flera av de budgetmässigt relativt små globaliseringsinitiativen har genererat betydande medfinansiering från andra källor än NMR. Den kommande tiden fokuseras arbetet på synliggörande av resultaten av de pågående globaliseringsinitiativen och på genomförande av de nya globaliseringsinitiativen som igångsätts 2010. Det kommande danska ordförandeskapet i NMR kommer även att prioritera en fortsatt fokusering på globaliseringsarbetet.

Status för globaliseringsprocessen

De nordiska statsministrarnas engagemang i globaliseringsarbetet har lett till ändringar i NMR:s fokus men också till ett tätare samarbete mellan de olika ministerråden. Eftersom det är en stor nordisk prioritet att bistå med initiativ som understöder ett positivt förhandlingsresultat på klimattoppmötet i Köpenhamn är många av globaliseringsinitiativen inriktade mot klimat-, miljö- och energiområdet. De nordiska statsministrarnas klimatdeklaration från juni 2009 är också ett exempel på engagemanget inom detta område. Globaliseringsinsatsen har också bidragit till en starkare nordisk profil. Norden profileras särskilt genom överskrifterna *Norden som en ledande kunskaps- och innovationsregion, Norden som skapare av klimat, miljö- och energilösningar för den nordiska och globala marknaden, Norden som en internationellt engagerad och ansvarsfull region och Norden som ett unikt välfärdssamfund med stark kulturell samhörighet.*

Det nordiska toppforskningsinitiativet (TFI), som är den största nordiska forsknings- och innovationssatsningen någonsin ska bl.a. knyta samman de starkaste nordiska forsknings- och innovationsmiljöerna inom klimat, energi och miljö och vara en plattform för ökad internationellt samarbetet i och utanför EU. Fle- ra av globaliseringsinitiativen har genererat betydande extern medfinansiering detta gäller särskilt TFI, vars totala budget är 384,8 miljoner danska kronor (MDKK) och där 225,8 MDKK kommer från nationella medel, 114,1 MDKK från nordiska institutioner samt 44,9 MDKK (indikativt) från NMR:s globaliserings- medel. Det årliga *nordiska globaliseringsforumet* har sammanfört personer från näringslivet, forskningsmiljöerna, politiken, media och organisationslivet och resulterat i konkreta idéer för det nordiska samarbetet, bl.a. i visionen om Norden som "The Green Valley of Europe". Det nordiska *EnergiExpo*-initiativet har genom utställningsfönstret och konferensen Nordic Climate Solutions och när- portalen Nordic Energy Solutions bidragit till att profilera Norden inom hållbara energiteknologier och sammanfört över 1000 konferensdeltagare från över 40 länder. Globaliseringsinitiativet om *inspel till klimatförhandlingarna* har genom den nordiska COP15 gruppen bl.a. arrangerat informella möten mellan globala förhandlare. Under de *gemensamma nordiska aktiviteterna på världs- utställningen i Shanghai 2010*, som också är ett av NMR:s globaliserings- initiativ, planeras också en "Nordic Climate Day" i juni 2010.

En tabell över alla globaliseringsinitiativ kan ses i bilaga 1. I bilaga 2 och 3 ges en närmare redogörelse över globaliseringsinitiativen.

I tillägg till dessa initiativ beslutade de nordiska länderna i september 2009, att genom Nordiska utvecklingsfonden (NDF), ge 14 miljoner euro till klimat- investeringar i utvecklingsländer. Tidigare i år fattade de nordiska samarbets- ministrarna (MR-SAM) beslut om förändringar i fonden stadgar som möjliggör gåvobidrag. Värdet av fondens återflöden de kommande 35 åren beräknas till omkring 1 miljard euro. Även den Nordiska klimatdagen, som äger rum i hela Norden i undervisningssystemet den 11 november 2009, vittnar om NMR:s en- gagemang gällande klimatfrågor.

Nya globaliseringsinitiativ

De nordiska statsministrarna har vid ett flertal tillfällen framfört önskemål om att nya initiativ borde startas inom ramen för det nordiska globaliserings- arbetet. De nordiska samarbetsministrarna fattade principbeslut den 15 oktober 2009 om igångsättning av sju nya globaliseringsinitiativ, varav två (Kultur & Kreativitet och eScience) är en vidareutveckling av de redan existerande glo- baliseringsinitiativen "Utveckling och profilering av Norden som center för krea- tiva industrier" och Utveckling av det nordiska forsknings- och innovationsom- rådet (NORIA)". De nya initiativens ges en längre beskrivning i bilaga 3. I pro- cessen som ledde fram till valet av nya initiativ involverades alla ministerråd samt även Nordiska rådet. De nya globaliseringsinitiativen består av:

Kultur & Kreativitet, vars syfte är att vidareutveckla det existerande globalise- ringsinitiativet: "Utveckling och profilering af Norden som center for kreativa industrier".

Hälsa och Välfärd, vars syfte är att skapa ett sammanhängande programför- slag, som ska vara drivkraft för en stark satsning för det nordiska samarbetet på hälsa och välfärdsområdet.

eScience, vars syfte är att vidareutveckla det Nordiska forsknings- och innova- tionsområdet NORIA genom ett spjutspetsprojekt på eScience området.

Energi och Transport, vars syfte är att skapa en process, som kan vidareut- veckla idén om Norden som "The Green Valley of Europe".

Perspektiv för framtida agerande på CDM och JI marknaden, vars syfte är att understödja de nordiska ländernas agerande i samband med förändringar i CDM (Clean Development Mechanism) och JI (Joint Implementation) mekanis- merna, som COP-15 kan medföra.

Nordisk Råd

Dokument 6

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00294-1

Klimatvänligt byggeri, vars syfte är att analysera förutsättningarna för en eventuell etablering av ett innovationsprogram, till stöd för en nordisk utveckling och demonstration av energi- och CO2-neutralt byggeri och plusenergibyggna-der.

Förhandlingsmöte för ny kvicksilverkonvention, vars syfte är att stödja den första globala förhandlingsomgången 2010 för att uppnå ett bindande globalt kvicksilveravtal senast år 2013.

De relevanta ministerråden ansvarar för vidareutvecklingen samt genomförandet av initiativen, som igångsätts nästa år. Storleken på NMR:s budget för de nya globaliseringsinitiativen är 33,9 MDKK för år 2010 av det totala globaliseringsanslaget på 70 MDKK. Därutöver kan det öppnas för ytterligare finansiering från de nationella budgetarna samt de nordiska institutionerna och eventuella externa finansiärer. Till Statsministrarna sommarmöte 2010 kommer det att ges en uppdaterad redogörelse om NMR:s globaliseringsarbete och Nordiska Rådet kommer att orienteras löpande.

Nordisk Råd

Dokument 6Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00294-1

BILAGA 1: ÖVERSIKTSTABELL

Nordisk Råd

Dokument 6Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00294-1

Redan igångsatta initiativ:

1. Globaliseringsforum	9. Utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA)
2. Nordisk toppforskning (TFI)	10. Främjande av högre utbildning i Norden
3. Innovationsrepresentation i Asien	11. En god upplärning av ungdomar och vuxna.
4. Nytt nordiskt innovationspris	12. Belysning av konsekvenserna av klimatförändringarna på naturresurser i Norden
5. Gemensamt nordiskt EnergiExpo	13. Utveckling och profilering av Norden som center för kreativa industrier
6. Världsutställningen i Shanghai 2010	14. Harmonisering av den nordiska el-marknaden
7. Nordiskt engagemang som inspel till klimatförhandlingarna	15. Nordisk kultur i världen
8. Bekämpande av gränshinder i Norden	

Nya initiativ:

A. Kultur och kreativitet (vidareutveckling av initiativ nr. 13)	E. Perspektiv för framtida agerande på CDM (Clean Development Mechanism och JI (Joint Implementation) marknaden
B. Hälsa och välfärd	F. Klimatvänligt byggeri
C. eScience (vidareutveckling av initiativ nr. 9)	G. Förhandlingar om kvicksilver
D. Energi och transport	

BILAGA 2: GLOBALISERINGSINITIATIV

Nordisk Råd

Dokument 6

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00294-1

1. Globaliseringsforum

Initiativets syfte

Forumet skall ge underlag för konkreta förslag till gemensamma nordiska initiativ inom de ämnesområden som statsministrarna prioriterat. Målet med forumet är att det skall ge de nordiska statsministrarna och övriga deltagare inspiration och användbara idéer med tanke på globaliseringens möjligheter och utmaningar. Deltagarna kommer från politiken, näringslivet, utbildnings- och forskningssektorn, frivillig- och medborgarorganisationer och statsförvaltningen.

Status för initiativet

Det andra nordiska globaliseringsforumet avhölls den 26-27 februari 2009 i Island under värdskap av den isländska statministern Jóhanna Sigurdsardóttir och generalsekreteraren för Nordiska ministerrådet Halldór Ásgrímsson. Bland forumets 180 deltagare fanns bland annat de nordiska regeringsledarna, Nordiska rådets president, ledande personer från det nordiska näringslivet, forskningsmiljöerna, medborgarorganisationerna och den offentliga förvaltningen.

På 2009-års forum var fokus på den internationella finanskrisen och dess inverkan på klimatpolitik och innovation. Forumet innehöll föreläsningar i plenum av de tre internationella gästtalarna Kenneth Rogoff (Harvard University), Stephen Ciesinski (Stanford Research Institute) samt David Carlson (International Polar Year). På forumet blev också det Nordiska toppforskningsinitiativet (TFI) lanserat av Rolf Annerberg (ordförande för TFI). Plenuminläggen följdes av diskussioner i mindre arbetsgrupper med temana Små ekonomiers sårbarhet, Progressiv klimatpolitik i kristider samt Energi, miljö och innovation. Forumet resulterade i en rad intressanta presentationer, diskussioner samt konkreta idéer för det nordiska samarbetet. I samband med globaliseringsforumet publicerades "Nordic Globalization Barometer" och "Nordic Innovation Monitor". Webbportalen Nordic Energy Solutions lanserades också under forumet (www.nordicenergysolutions.org).

Planerad verksamhet

Den danska statsministern kommer tillsammans med generalsekreteraren för Nordiska ministerrådet att vara värdar för 2010-års forum, som förväntas äga rum den 20-21 maj i Danmark. Inledande diskussioner mellan Nordiska ministerrådets sekretariat och det danska statsministeriet har förts. Det förberedande arbetet med forumet kommer att ta utgångspunkt i de erfarenheter som de tidigare avhållna forumen gett. De övriga nordiska statsministerierna kommer även att involveras i arbetet med globaliseringsforumet, liksom Nordiska samarbetskommittén och samarbetsministrarna kommer att hållas orienterade. En löpande dialog kommer att föras med Nordiska rådet.

Utvärdering av hur initiativets politiska målsättningar har uppnåtts

Det nordiska globaliseringsforumet har utvecklats till ett årligt evenemang där de nordiska statsministrarna under informella former träffas för en diskussion tillsammans med deltagarna om det framtida nordiska samarbetet. Detta har stärkt kraften och fokuseringen i det nordiska samarbetet och inte minst i globaliseringsarbetet. Globaliseringsforumet har även fungerat som en katalysator att ge uppbackning åt genomförandet av diverse initiativ, t.ex. det nordiska toppforskningsinitiativet.

Såväl forumet 2008 och 2009 resulterade i en rad intressanta presentationer, diskussioner samt konkreta idéer för det nordiska samarbetet, som förts vidare i det gemensamma nordiska samarbetet. I tillägg till detta resulterade globali-

seringsforumet 2008 bland annat i den så kallade Riksgränsendeklarationen, emedan forumet 2009 resulterade i en gemensam debattartikel med statsministrarna. Som ett exempel på nya idéer från globaliseringsforumet kan Danmarks statsminister Anders Fogh Rasmussens idé om "Green Valley of Europe" och idén om satsningar på gemensamma nordiska insatser i frågan om regleringar inom byggeri nämnas. Idéerna har ingått i processen med att utveckla nya nordiska globaliseringsinitiativ, se bilaga 3.

Viktiga delar av den nordiska mediakåren och även en del internationell media har funnit på plats och rapporterat från forumen. Bland dessa kan nämnas SVT, YLE, TT, Rizau, Dagens Nyheter, Børsen, International Herald Tribune, The Economist, The Financial Times och EU Observer.

Nordisk Råd

Dokument 6

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00294-1

2. Nordisk toppforskning

Initiativets syfte

Målsättningen som gavs i statsministrarnas pressmeddelande sommaren 2007 var att utveckla ett överordnat initiativ för att främja nordisk toppforskning, i första omgång inom områdena klimat, energi, och miljö, därefter inom välfärdsforskning och hälsa. Arbetet med område 1 (klimat, energi och miljö) har startat, medan område 2 (hälsa och välfärd) kommer startas senare, och bygga på erfarenheterna från programarbetet från område 1.

På en generell nivå har det igångsatta programmet som mål att:

- Utgöra en central del av den nordiska satsningen på forskning och innovation inom klimat, energi och miljö och skapa förutsättningar för ökat samarbete mellan länderna, de nordiska institutionerna och nationella organ.
- Vara ett tvärinstitutionellt nordiskt forsknings- och innovationsprogram för satsningar inom energi, klimat och miljö, med en bred palett av instrument.
- Bidra till utveckling av goda rambetingelser i de nordiska länderna för samarbete mellan toppforskningsaktörer och toppinnovationsaktörer.
- Bidra till en ökad koordination och professionellt ledarskap av nordiska forsknings- och innovationsinsatser inom områdena energi, klimat och miljö.
- Säkra en effektiv och strategisk resursanvändning genom att identifiera de områden där gemensamma nordiska satsningar har störst potential, och genom att stimulera till utveckling av nya initiativ med hjälp av pilotprojekt och -program.
- Fungera som en plattform för vidare internationellt samarbete.

Status for initiativet

Toppforskningsinitiativet (TFI) inledde under 2009 sitt arbete. En inkluderande och effektiv organisation har upprättat och framgångsrikt inlett sitt arbete. En styrelse bestående av nationella nyckelaktörer på hög nivå har etablerat under ledning av styrelseordförande generaldirektör Rolf Annerberg (Sverige). De sex programkommittéerna för de olika delprogrammen har etablerats och samlar och integrerar mer än 100 nationella experter inom forskning och innovation. De tre nordiska institutionerna NordForsk, Nordisk InnovationsCenter (NICE) och Nordisk energiforskning (NEF) utgör tillsammans ett integrerat och välfungerande sekretariat. Den samlade organisationen sammanför innovation och forskning och skapar helt nya förutsättningar för ett markant nordiskt bidrag till lösningen av stora samhällliga utmaningar.

Samtliga delprogram förväntas publicera utlysningar under 2009 eller tidigt 2010. Initiativets första utlysning publicerades inom delprogrammet "Effektstudier och anpassning till klimatförändringar" i augusti 2009 och första utlysningar inom programmen "Klimatförändringens växelverkan med kryosfären" och "Integration av storskalig vindkraft" har förhandsviserats i oktober 2009.

Initiativet har presenterats i EU:s högnivågrupp för "joint programming" (GPC) under CREST som en kandidat till "joint program initiative" (JPI) och värdering av initiativet som plattform mot omvärlden fortsätter, härunder EU:s Östersjö-

strategi. EU har foreslået TFI som mulig model for et flaggskeppsprojekt under EU:s kommande Östersjöstrategi. Arbetet och strategierna i initiativet utvecklas i relation till EU:s 7 ramprogram för forskning och till andra relevanta forsknings- och innovationspolitiska instrument inom EU.

Planerad verksamhet

Strategiska insatser görs under 2009 och 2010 för att utveckla arbetet med att involvera industri och näringsliv i initiativet med den långsiktiga ambitionen att stärka banden mellan de mest framstående forskningsmiljöerna och den privata sektorn, näringslivet och industrin och på ambitionen att långsiktigt stimulera framväxten av nya innovationer.

Initiativet profileras som en del av ett attraktivt och öppet nordiskt forsknings- och innovationsområde, särskilda aktiviteter planeras i relation till Klimattoppmötet i Köpenhamn (COP-15), hösten 2009. TFI bidrar till Ministerrådet för utbildning och forskning:s (MR-U) samlade handlingspaket i samband klimat-toppmötet.

Ett följeforskningsprojekt som följer programmet och kontinuerligt utvärderar succékritiska komponenter har initierats. TFI genomgår under våren 2010 en halvtidsutvärdering med sikte på förbättringar och utveckling.

Utvärdering av hur initiativets politiska målsättningar har uppnåtts

Det värderas att projektet följer framdriftsplanen. Utvecklingen av initiativet är en stor framgång och visar på det välfungerande forsknings- och innovationspolitiska samarbete som finns i Norden. Från igångsättande av planeringsarbetet till det första konstituerande styrelsemötet i initiativet gick mindre än ett år och till första utlysningen drygt 1,5 år.

De stora utmaningarna är nu att dels få initiativet över i en operativ fas, dels att bygga vidare, förstärka och utveckla initiativets strategiska potential i relation till exempelvis European Research Area (ERA), industri och näringsliv och till andra större initiativ och aktiviteter i länderna och på den nordiska nivån.

3. Innovationsrepresentation i Asien

Initiativets formål

I den globale konkurrence er det vigtigt at have tilgang til den bedste og mest avancerede kundskab i verden, uanset hvor den befinder sig. Mere end nogensinde er det derfor aktuelt, at de nordiske lande orienterer sig mod internationale forskningsmiljøer og vækstområder. Indsatsen skal fremme adgangen for nordiske aktører til globalt førende vækstområder og forskningsmiljøer i Asien.

Status for initiativet

Statsministrene erklærede i 2007 på deres møde i Pankaharju, at man skulle undersøge mulighederne for at skabe fælles nordiske innovationsrepræsentationer i Asien. Ministerråd for næring, energi og regionalpolitik (MR-NER) fik ansvaret for dette arbejde og bad en arbejdsgruppe med nationale specialister undersøge mulighederne. MR-NER besluttede på deres møde i september 2008 at gennemføre arbejdsgruppens forslag i budgetåret 2009 og 2010. Globaliseringsinitiativet "Innovationsrepræsentationer i Asien" administreres fra NICE og har været åben for ansøgninger siden april 2009.

Indsatsen medfinansierer nordisk samarbejde om innovationsinitiativer og projekter mellem nordiske repræsentationer i Asien. Der gives prioritet til temaer, der er koblede til andre globaliseringsinitiativer, fx indsatser som tematisk dækkes af topforskningsprogrammet, samt til projekter som drejer sig om konkurrenceevne, kreativitet, varemærker og design. Programmet skal motivere de nordiske landes repræsentationer i Asien til at identificere områder for fælles indsatser. En del af programmet er afsat til pilotprojekter, der skal teste og udvikle koncepter for et nordisk center for åben innovation i Asien. Pilotprojekterne skal evalueres og skabe viden for at udvikle et mere konsolideret beslutningsgrundlag for en beslutning om et eventuelt center efter to år.

Nordisk Råd

Dokument 6

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00294-1

Der er i 2009 afsat 1.100.000 DKK til globaliseringsinitiativet "Nordiske Innovationsrepræsentationer i Asien". Status er, at Nordisk InnovationsCenter (NICE) har modtaget to ansøgninger om i alt ca. 600.000 NOK og har dialog med tre projekter, som forventes at ansøge snarest. I pipeline ligger således emner som: Aktiv alderdom, IT-partnerskaber, elektromagnetisk teknologi, anvendelse af web 2.0 løsninger til åben innovation, miljø og energi.

Nordisk Råd

Dokument 6

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00294-1

Planlagt virksomhed

Der arbejdes på at identificere, hvordan forsøgsordningen kan medvirke til etablering af et nordisk fyrtårnsprojekt. Dvs. et projekt, der giver Norden og globaliseringsinitiativet betydelig opmærksomhed politisk og fagligt set, og som synliggør perspektiverne for fælles nordisk indsats og samarbejde ift. globalisering og Asien. NICE har i løbet af initiativets første 4-6 måneder haft dialog med nordiske innovationsaktører om initiativet, herunder Innovation Norge og et antal virksomheder. Det er NICES plan at styrke informationsindsatsen væsentligt i de kommende 6 måneder. Dels i form af præsentationsmøder i relevant nordiske innovationsmiljøer, dels i form af styrket kommunikationsindsats.

NICE orienterer om programmet for innovationsrepræsentationer i forbindelse med Nordic Climate Solutions, Nordic Renewable Energy og Baltic Development Forum. Derudover foretages en målrettet informationkampagne med besøg blandt de vigtigste målgrupper for ordningen i Norden. Informationskampagnen gennemføres fra oktober 2009 frem til februar 2010.

Utværdering av hur initiativets politiska målsättningar har uppnåtts

Initiativets politiske mål vil blive opnået i kraft af de projekter, der vil få støtte gennem programmet. En egentlig vurdering af mål opfyldelse vil derfor kunne gennemføres delvist ved udgangen af 2009 og endeligt ved udgangen af 2010. I det omfang der i statsministrenes oprindelige pressemeddelelse fra 2007 var tanker om en fælles repræsentation på linje med ambassade samarbejdet i Berlin, er der fundet en mindre ambitiøs og mere fleksibel model. Dette skyldes både det afsatte budget til indsatsen og ønsket om en stor grad af fleksibilitet i indsatsen.

4. Nytt nordiskt innovationspris för nordisk kvalitet*Initiativets formål*

Formålet med en årlig nordisk innovationspris er at fremme og skabe opmærksomhed i Norden omkring innovationers betydning. For at skabe et konkurrencedygtigt Norden kræves konstant fornyelse. For at synliggøre forbilleder er foreslået oprettelse af en innovationspris som på en konkret og positiv måde skal præmiere innovation. Det vil sige en ny teknik, nyt produkt, ny proces eller ny organisation, som har kommerciel fremgang på et marked og eller er af værdi for en bredere kreds eller samfundet generelt. Desuden skal innovationen have en ambition om eller potentiale for at slå igennem internationalt.

Status for initiativet

De nordiske statsministre bad i 2007 Nordisk Ministerråd om at fremlægge et initiativ om at stifte en nordisk innovationspris for Nordisk Råd. Ministerrådet for Nærings-, energi- og regionalpolitik (MR-NER) har efterfølgende fået ansvaret for udarbejdelse af koncept og en ad hoc arbejdsgruppe har udarbejdet et koncept for innovationsprisen, som skulle kunne uddeles på statsministrenes globaliseringsforum. Arbejdsgruppens forslag har været behandlet i embedsmandskomiteen for nærings-, energi- og regionalpolitik (EK-NER). Endvidere har det været i høring hos embedsmandskomiteen for uddannelse og forskning (EK-U) og hos Nordisk Råds næringsudvalg. På baggrund af arbejdsgruppens koncept, samt den politiske behandling, har Nordisk Ministerråds sekretariat (NMRS) og Nordisk InnovationsCenter (NICE) med input fra landene udarbejdet et forslag til den praktiske gennemførelse af forslaget, bedømmelseskomité m.m.

Forslaget blev oversendt af NMR i september 2008 til behandling under Nordisk Råds session i oktober 2008. På Nordisk Råds Næringsudvalgs møde d. 24. september 2008, i Reykjavik, besluttede udvalget at afvise NMR's forslag om en innovationspris. MR-NER besluttede d. 30. september 2008, uanset reservationer fra Nordisk Råd, at oprette en nordisk innovationspris. Nordisk Råds Næringsudvalg besluttede i en betænkning af 27. oktober 2008, at foreslå et at

NMR at opretter innovationsprisen. Et mindretal af udvalgets medlemmer havde dog reservationer angående indstiftelse af nye nordiske priser. Nordisk Råds session 29. oktober 2008 besluttede at anbefale NMR ikke at indstifte prisen. På den baggrund besluttede Samarbejdsministrene (MR-SAM) ikke at uddele prisen i 2009. Efterfølgende har Nordisk Samarbejdskomité (NSK) og EKN/Næring drøftet hvordan man evt. kunne gå videre med prisen.

Planlagt virksomhed

Der er foreløbig ikke planer for etablering af prisen, da der ikke foreligger en endelig beslutning om dette. Der er ikke afsat midler til en innovationspris i 2010 under globaliseringspuljen.

Vurdering af hvordan initiativets politiske mål opnås /er blevet opnået
Initiativets politiske mål er ikke opnået.

Nordisk Råd

Dokument 6

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00294-1

5. Gemensamt nordiskt EnergiExpo

Initiativets syfte

Formålet med energiexpo er at styrke Norden som foregangsregion for nye miljø- og energiteknologier samt profilere de nordiske lande udadtil.

De nordiske lande har på energiområdet supplerende kompetencer, og dækker tilsammen en bred vifte af state-of-the-art energiløsninger. Herudover er Norden i kraft af det mangeårige samarbejde på området langt fremme, når det gælder tiltag i forhold til forsyningsikkerhed og en bæredygtig udvikling, og er på udviklingen af et fælles elmarked direkte verdensledende.

Energiexpo består af to selvstændige projekter; en webportal, "Nordic Energy Solutions", samt en fysisk udstilling og konference, "Nordic Climate Solutions" (NCS). Dette skal skabe opmærksomhed omkring regionen på et internationalt niveau.

Status för initiativet

Nordic Energy Solutions: www.nordicenergysolutions.org blev lanceret på globaliseringsforumet i Island i februar 2009. Portalen henvender sig til professionelle der til daglig beskæftiger sig med energi spørgsmål, såsom regeringer og administrationer, forskningsnetværk og private virksomheder. Den giver et overskueligt billede af hvad der foregår på både nationalt og på nordisk niveau, indenfor energiområdet. Informationerne til portalen fødes ind af en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra de nordiske energiministerier eller ækvivalenter. Informationen spænder over handlingsplaner og målsætninger, tilgængelige løsninger, samt forskning og innovation i det nordiske område. Portalen opdateres løbende. Nordic Energy Solutions er et godt og seriøst udstillingsvindue for de nordiske lande med en omfattende og relevant information. Der vil løbende blive fokuseret på kommunikationsstrategien for at sikre at portalen bliver kendt af de rigtige mennesker.

Nordic Climate Solutions; www.nordicclimatesolutions.com er både en konference og en udstilling af nordiske energiteknologiske løsninger. Konferencen blev afholdt for anden gang i september 2009. Den blev i år åbnet af den danske statsminister Lars Løkke Rasmussen. Konferencen havde ca. 1500 deltagere. Conferenceprogrammet var blevet udarbejdet i tæt samarbejde med de nordiske institutioner, specielt Nordisk Energiforskning (NEF) og Nordisk Innovationscenter (NICE), og have speakers fra hele regionen. Midt i udstillingsområdet havde Norden sin egen stand. Udover at man her kunne finde forskelligt nordisk materiale her, var standen konstant bemandet med personale fra de tre nordiske institutioner i Oslo, Nordforsk, NICE og NEF. Der er blevet produceret en hvidbog med hovedkonklusionerne fra de forskellige sessions på konferencen.

Planerad verksamhet

I løbet af 2010 skal Nordic Energy Solutions gå ind i sin tredje fase. For at sikre en målrettet information til dens brugere vil der blive foretaget en evaluering af hjemmesiden, samt en vurdering af relevant ny information. I forhold til branding af Norden på oversøiske markeder planlægges der forskellige initiativer, bl.a. et stort oplæg i det amerikanske tidsskrift Scientific American samt udstillinger og seminarer i USA og Kina.

Utværdering av hur initiativets politiska mål uppnåtts

NCS' besøgstal oversteg langt tallen for året forinden. Projektet hviler på et omfattende samarbejde på tværs af de nordiske strukturer. Udover aktiv deltagelse fra institutioner som NICE, NEF, Nordforsk og Nordregio har også Nordisk investeringsbank og NMRs kontorer i Rusland spillet en rolle. NCS har sat fokus på diversiteten i regionen både indenfor energiløsninger og indenfor debatten, og vist en stærk og innovativ region, med mange bud i kampen mod klimaforandringer. Nordic Energy Solutions har et jævnt besøgstal. Siden er stadig under udvikling, og der er løbende en udvidelse af den tilgængelige information.

Nordisk Råd

Dokument 6

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00294-1

6. Världsutställningen i Shanghai 2010*Initiativets syfte*

Formålet er at profilere Norden som region, og præsentere nordiske løsninger, erfaringer og viden i tilknytning til expo temaet "Better City, Better Life". Den fællesnordiske indsats er koncentreret på de områder, hvor fælles aktiviteter skaber merværdi, og bedst muligt kompletterer de nationale indsatser. Aktiviteterne er udarbejdet på baggrund af prioriteringerne i de øvrige globaliseringsprojekter, de involverede sektors prioriteringer samt Nordiska Samarbejdskomité's (NSK) "fact finding mission" til Kina i efteråret 2008 og beskrives nedenfor:

Status för initiativet

Nordic Climate Day: Nordisk Energiforskning har udarbejdet oplæg til program. Der lægges op til at en Kina-Norden dialog initieres gennem en session på Nordic Climate Solutions. Seminaret vil ligge d. 25. juni 2010, og foregå i den finske pavillon. Der forventes at være ca 100 inviterede deltagere. Programmet kommer bl.a. at bygge på Nordic Institute of Asian Studies' (NIAS) evalueringsrapport om potentialer og muligheder ved nordisk kinesisk samarbejde indenfor energiområdet.

Seminar om fødevarer sikkerhed: De nordiske lande har med udgangspunkt i fra hav/jord til bord en særlig kompetence inden for fødevarer sikkerhed og kontrol. Med udgangspunkt i temaet "Food safety - challenges and solutions" afholdes et endagsseminar om fødevarer sikkerhed og kontrol, herunder omkring forskning og sikring af fødevarer, samt sundhed og velfærd for dyr og planter. Der forventes at være ca 100 inviterede deltagere.

Børnefilmsfestival: Det planlægges at afholde en børnefilmsfestival, der løber over ca en uge. Denne aktivitet henvender sig direkte til de besøgende på expo'en. De nordiske filmbrancheorganisationer er involverede i planlægning og afholdelse af festivalen.

Fællesnordisk præ-expo arrangement i Beijing: De nordiske ambassadører i Beijing inviterer i fællesskab den kinesiske centralregering til et møde på passende tidspunkt i starten af 2010 at præsentere, hvad de nordiske lande lægger vægt på ved deltagelsen på EXPO Shanghai 2010, samt en præsentation af de fællesnordiske aktiviteter.

Ny nordisk landskabsarkitektur: En udstillings- og aktivitetsrække med fokus på landskabsarkitektur som strategisk redskab i by- og regionsudvikling. Udstillingsprojektet om nordisk landskabsarkitektur bliver det første af sin art og har dermed et stort potentielt publikum og marked både i nordisk- og international sammenhæng. Det er målsætningen også at vise forløbets hovedudstilling på flere arkitekturcentre og museer i de nordiske lande.

Turisme: Før og under expo Shanghai skal en række medie- og turoperatørture til de nordiske lande fokusere på Norden styrker indenfor velfærd, klima og miljø, samt Norden som turistdestination. Dette sker i samarbejde med Scandinavian Tourist Board, VisitFinland og det Islandske Turistråd.

KreaNord: KreaNord har som del af sin målsætning en del kommunikations og profileringsaktiviteter i Asien. Der arbejdes i øjeblikket på hvordan dette mest hensigtsmæssigt kan kombineres med Exposamarbejdet.

Planerad verksamhet

Aktiviteterne kommer til at foregå umiddelbart før eller under Expo Shanghai som starter 1. maj og løber til 31. oktober 2010.

Utvärdering av hur initiativets politiska mål uppnåtts

Aktiviteterne fokuserer på de af Nordens styrkepositioner som har speciel betydning for Kina såsom energi og miljø, fødevareresikkerhed og børnekultur. De hænger fint sammen med medieturerne, som fokuserer på samme temaer. Samarbejdet med de nationale generalkommissærer har sørget for at aktiviteterne passer godt med satsningerne i de nationale pavilloner.

Nordisk Råd

Dokument 6

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00294-1

7. Nordiskt engagemang som inspel till klimatförhandlingarna

Initiativets syfte

Den nordiska COP 15-gruppen bildades i februari 2008 med syfte att medverka till ett ur nordiskt perspektiv gott resultat vid klimatkonventionens (UNFCCC) partsmöte COP 15 i Köpenhamn i december 2009. Syftet är att genom olika slag av aktiviteter skapa förutsättningar för förståelse och konsensus mellan parterna och att därigenom underlätta de formella förhandlingarna. Gruppen har inte i uppdrag att utveckla gemensamma nordiska förhandlingspositioner. Gruppens arbetsprogram tar sin utgångspunkt dels i UNFCCCs Bali Action Plan och dels i en rapport "Possible activities to support negotiations on a post-2012 climate change regime" som utarbetats av Harald Dovland, tidigare norsk chefsförhandlare för klimatfrågan. COP15-gruppens uppgift har varit att medverka till och genomföra analyser, utredningar, workshops och konferenser som underlag för de nordiska klimatförhandlingarna.

Arbetet har utgått från följande områden:

Carbon market, avskogning, finansiering, tekniköverföring, sänkor och internationella transporter. Gruppens totala budget för perioden 2008-2009 har varit ca 7 miljoner DKK

Status för initiativet

Gruppen har arbetat med både formella och informella rapporter, diskussioner och processer. Vissa sammankomster har inkluderat nordiska experter och andra har omfattat förhandlare från hela världen. Arbetet har skett i nära samråd med cheferna för de nordiska ländernas förhandlingsdelegationer. COP 15-gruppen har tillsammans med de nordiska klimatförhandlingarna identifierat områden där parterna fortfarande står långt från varandra. Det gäller bl.a. frågan om vilka utsläppsreducerande åtgärder som ska mätas och hur rapportering ska ske, en global utsläppsmarknad, finansiering, tekniköverföring och anpassning. I dessa frågor arrangerar gruppen möten mellan nyckelförhandlare från i- och u-länder. Mötena hålls i de nordiska länderna men också i anslutning till klimatkonventionens förhandlingar som i höst har ägt rum i Bonn och Bangkok och nu närmast i Barcelona innan själva COP 15 mötet i Köpenhamn i december. Gruppen anpassar löpande sina aktiviteter till förhandlingarnas utveckling. Gruppens arbete under 2009 inriktas till stor del på att organisera *informella möten och workshops*, snarare än att utarbeta analyser och rapporter. Bakgrunden till detta är den korta tiden som återstår till partsmötet.

Planerad verksamhet

Erfarenheten från förhandlingarna om Kyotoprotokollet visar att en effektiv uppgörelse i de tekniska förhandlingarna är avgörande för att ett nytt klimatavtal kan träda i kraft 2013. Tiden är knapp och det tilltänkta avtalet mycket komplext. Behovet av snabb och adekvat analys kan komma att växa. De nordiska ländernas höga profil är en politisk tillgång som bör förvaltas vilket innebär att arbetet med dessa frågor kommer att bli lika viktigt under 2010. Det kommer att finnas behov av analyser, utredningar och möten för att identifiera möjliga tekniska lösningar i lika stor utsträckning som idag. Några viktiga områden förväntas bli: finansiering och ekonomisk förvaltning, sektoriella ansatser, tekniköverföring och avskogning. Frågan om den eventuella vidareföring av arbetet kommer att bli adresserat av miljösektorn innan COP 15 gruppens mandat löper ut i mars 2010.

Utvärdering av hur initiativets politiska mål uppnåtts

De nordiska länderna arbetar för att ett nytt bindande ambitiöst klimatavtal ska kunna slutas under COP 15 i Köpenhamn. Den politiska bedömningen idag är att det finns förutsättningar för att ett politiskt bindande avtal ska kunna ingås

vid COP 15. En utbredd bedömning är att en stor del av de tekniska frågorna inte kommer att kunna beslutas vid COP 15. Överenskommelsen i Köpenhamn kommer därför att behöva fyllas med detaljer genom fortsatta förhandlingar under klimatkonventionen. Det innebär således fortsatta globala klimatförhandlingar under hela 2010.

Nordisk Råd

Dokument 6

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00294-1

8. Bekämpande av gränshinder i Norden

Initiativets syfte

Syftet med initiativet är att underlätta för privatpersoner och företag som verkar över gränserna i Norden genom att utöva påtryckningar och föreslå lösningar i förhållande till länderna i de fall där lagar, andra regler eller praxis på ett negativt sätt begränsar mobiliteten i Norden.

Status för initiativet

Samarbetsministrarna skapade i januari 2008 ett s.k. Gränshinderforum (GF) med en representant från vart land, samt en ordförande. Forumets verksamhet har bestått i att dels uppvakta ministrar kring konkreta barriärer, dels författa skrivelser till ministerier och myndigheter, dels igångsätta analyser och studier för att belysa specifika problemställningar. Bland sistnämnda aktiviteter kan nämnas en analys kring förutsättningarna för ett gemensamt nordiskt system för pant på dryckesförpackningar, en studie kring behovet av koordinerad nordisk implementering av EU-direktiv, samt en problembeskrivning rörande ländernas olikartade regler på tjänstepensions- respektive förtidspensionsområdena.

Planerad verksamhet

Under perioden december 2009 – 2010 kommer flera av ovan nämnda analyser att presenteras och förslag till politisk uppföljning att läggas fram. Vidare kommer Gränshinderforum att fortsätta med uppvaktningar av ministrar för att få politiskt gehör för att ändra utvalda regleringar. Ett arbete har igångsatts för att försöka få ett avtal kring arbetsgivaravgifter mellan Danmark och Sverige på plats för personer som arbetar i två länder samtidigt och för olika arbetsgivare. Vidare skall ett rundabordssamtal om det så kallade gränsgångaravtalet hållas, för att se på möjligheter att skapa bättre administrativa rutiner, alternativt att ändra avtalet i sig. En redogörelse till bruk för Nordiska rådets session 2009 om gränshindersarbetet har utarbetats.

Utvärdering av hur initiativets politiska mål uppnåtts

Gränshinderforum uppfyller sitt syfte. Dess hittills största framgång kan anses vara dess agerande för att gradvist förmå länderna att öppna för tanken om ett större lagtekniskt samarbete för att undvika att nya hinder skapas i samband med nationell lagstiftning och implementering av EU-direktiv. I övrigt arbetar GF ständigt med ett stort antal konkreta gränshinder, som man förmodligen kommer att kunna bidra till att få lösta under de närmast kommande åren.

9. Övergripande plan för utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA)

Initiativets syfte

Målet med programmet är att stärka de nordiska ländernas globala konkurrenskraft genom en intensifierad vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA).

Status för initiativet

Programmet är uppbyggt kring konkreta komponenter; vägvisande spjutspetsprojekt, långsiktiga strategiska insatser och satsningar på profilering.

Spjutspetsprojekt:

- Den gränsöverskridande forskningsfinansieringen har utvecklats. Norges forskningsråd har som första forskningsråd fattat beslut om att öppna för sökande från nordiska institutioner och samarbetsorgan.
- eScience etableras som ett gemensamt forskningsområde. En strategi har utvecklats och den konkreta framtagna handlingsplanen för eScience förverkligas i dialog med de nationella nyckelaktörerna. eScience utvecklas också som nytt nordiskt globaliseringsinitiativ.

- Utvecklingen av en gemensam kunskapsinfrastruktur för den femte friheten runt Östersjön värderas. En möjlighetsstudie med involvering av nyckelaktörerna i samtliga länder runt Östersjön har genomförts med positiva och potentiellt banbrytande resultat. Nu värderas realisering. Kunskapsinfrastruktur för den femte friheten innefattar samarbetet omkring fysisk infrastruktur för högkapacitetsnätverk, högkapacitetsnätverk för avancerat forskningssamarbete och utveckling av prioriterade digitala tjänster, samt eScience.
- Ministerrådet för närings-, energi och regionalpolitik har beslutat att samarbetet mellan de nordiska innovationsaktörerna skall ökas. En process har inletts där ledande innovationsaktörer från de nordiska länderna, representanter för den nordiska ämbetsmannakommittén för näringspolitik, Nordiska ministerrådets sekretariat samt Nordisk Innovationscenter skall identifiera relevanta samarbetsområden och effektiva samarbetsmodeller inom innovationsområdet. Arbetet kommer att vara en del av nya innovationspolitiska handlingsprogram som kommer att utarbetas under 2010.
- Ministerrådet för närings-, energi och regionalpolitik har under 2008 utvecklat ett mandat för forskningsprogrammet, som under loppet av 2009 koordineras slutligt med initiativ under Nordforsk, NICE och nationella initiativ. Forskningsprogrammet sätts i gång under 2010.

Strategisk utveckling:

a) Kapaciteten och förmåga att samordnat bygga upp, etablera och genomföra större gemensamma forskningsprogram inom Norden utvecklas och förstärks genom ett projekt kring governance i det nordiska forskningssamarbetet. Arbetet skapar förbättrade förutsättningar för utvecklingen och realiseringen av den femte friheten ("den fria rörligheten av kunskap") i Norden och särskilt med hänsyn till större nordiska initiativ som nuvarande eller framtida toppforskningsinitiativ. Projektet omfattar alla forskningsinriktade ämbetsmannakommittéerna och nordiska forskningsaktörer och de nationella forskningsråden.

b) Forsknings- och innovationssamarbetet stärks ytterligare genom en högnivå workshop mellan ÄK-U och ÄK-NER (näring) och företrädare för de nationella forsknings- och innovationsfinansiärerna kring gemensamma visioner och uppgifter för det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet.

c) Synergierna mellan det nordiska forsknings- och innovationsområdet och ERA utvecklas. En rapport kring förstärkta synergier mellan det nordiska forsknings- och innovationsområdet och ERA har presenterats och konsulterats med berörda aktörer. Rapporten följs upp genom en konkret handlingsplan, härunder förstärks relationerna och nätverken mellan nyckelaktörer i det nordiska forskningssamarbetet och nationella aktörer stationerade i Bryssel. En workshop för att förstärka relationerna mellan nyckelaktörerna planeras till primo 2010 i Bryssel. Back-to-back arrangeras med ett möte med EU-kommissionen (DG Research).

Profilering:

Norden etableras som ett attraktivt forsknings- och innovationsområde. Arbetet utvecklas i samverkan med profileringsåtgärder inom globaliseringsprogrammet kring högre utbildning.

Planerad verksamhet

- Arbetet med governance i det nordiska forskningssamarbetet vidareförs och utvecklas.
- Möjlighetsstudien kring utbildningsvetenskaplig forskning och förmedling följs upp.
- Möjlighetsstudien om en kunskapsinfrastruktur för den femte friheten runt Östersjön fördjupas och realiserar.
- Handlingsplanen kring förstärka synergier mellan NORIA och ERA genomförs.
- Genomförelse av forskningsprogram för användardriven innovation

Utvärdering av initiativets politiska målsättningar uppnåtts

Det värderas att initiativet följer den planerade framdriftsplanen. Utmaningarna ligger särskilt i behoven att utveckla och skapa en bred nordisk och nationell förståelse och enighet kring governance i det nordiska forskningssamarbetet, härunder särskilt frågor kring grundläggande principer för samarbetet, koordinering samt sektors- och institutionsövergripande samarbete.

10. Plan för främjande av högre utbildning i Norden

Initiativets syfte

Projektet är i linje med de nordiska statsministrarnas pressmeddelande från Punkaharju 2007 där man markerar en ambition att "öka kontakten mellan nordiska läroanstalter och lyfta Norden som en attraktiv studieort". Projektet, som består av tre olika komponenter, syftar till att göra Norden till en mer känd och attraktiv utbildningsregion. Det handlar om att öka attraktionskraften i Norden primärt för att behålla de initiativrika och innovativa personer som bor i Norden, men samtidigt att också skapa så goda omständigheter i den nordiska regionen att Norden attraherar personer, utanför regionen, med dessa egenskaper.

Status för initiativet

Vad gäller profileringsaspekten är målet att detta pilotprojekt genomförs under 2009 och med detta projekts erfarenheter och resultat som bas tas beslut om fortsatta profileringsinitiativ de närmaste åren. Detta arbete skall också ses i sammanhang med profilering av NORIA och Nordiska ministerrådets (NMR) överordnade profileringsarbete. Förarbetet har under projektet gjorts i samarbete med dels de nationella profileringsorganisationerna inom högre utbildningsområdet dels med Nordiskt universitetssamarbete, NUS. En workshop med representanter för relevanta aktörer i Norden avhölls den 13 maj 2009. En referensgrupp bestående av de nationella profileringsorganisationerna är uppriktad för att stötta slutföring av strategiarbetet.

När det kommer till stärkning av synergierna genomfördes en workshop den 25 maj med stor uppslutning. Syftet var att samla erfarenheter och synpunkter på hur kommersialisering av forskning och innovation på universiteten och högskolor kan se ut i framtiden. Dessutom var syftet att identifiera vilka slags gemensamma nordiska initiativ och insatser som kan göras för att stärka Norden som en gemensam och integrerad plattform för forskning och innovation i en den globala konkurrensen om kunskap och utveckling.

Den första utlysningen av Nordiska Masterprogram som genomfördes 2007 fick en starkt positiv respons av de nordiska lärosätena. Utlysningen gav en mycket positiv respons som resulterade i 41 konsortieansökningar varav sex valdes som vinnare. Det är värderingen att dessa gränsöverskridande program är tämligen unika inom högre utbildningsområdet i världen och det skapar stor internationell uppmärksamhet. Denna utveckling av Nordisk master är en direkt konsekvens av statministrarnas fokus på globalisering. Samtliga av dessa sex första program har nu satts igång. Dessa program spelar en viktig roll i att öka attraktionskraften för Norden som kunskapsregion och attrahera talanger till Norden. De nordiska masterprogrammen som koncept används också som ett betydelsefullt element i marknadsföringen och synliggörandet av Norden globalt. En andra utlysning har genomförts under våren 2009 med en särskilt god respons vad gäller klimatområdet. En nordisk/internationell expertgrupp valde ut fyra program som motsvarade de högt ställda kvalitetskraven. En konferens rörande kvalitet genomfördes 16-17 april 2009 i regi av NOQA, (Nordic Organisation för Quality Assurance), ett frivilligt samarbete mellan de nordiska kvalitetssäkringsorganen. Denna konferens gav bland annat som resultat att det nordiska kvalitetssäkringsarbetet uppvisar såväl konvergerande som divergerande tendenser och att behovet att ett fortsatt nordiskt samarbete och kunskapsutbyte inom området är av stor vikt. En mer riktad konferens rörande erfarenheterna från de sex första masterprogrammen genomfördes 9 juni 2009 i Stockholm som resulterade i ett viktigt erfarenhets- och kunskapsutbyte mellan de 6 programmen där man gav varandra inspiration på att lösa olika utmaningar. Det kan noteras att i THES lista på det 200 främsta universiteten finns elva nordiska universitet varav nio deltar i Nordic Master Programme.

Planerad verksamhet

Profilering: Med bland annat resultat från pilotprojektet tas beslut om fortsatta profileringsaktiviteter som skall ses i samband med att identifiera universitetens och högskolornas styrkepositioner inom forskning och högre utbildning och skall också samspela med profileringen av NORIA.

Nordisk master: Ett erfarenhetsseminarium hålls i november med de representanter för såväl den första som den andra kullen masterprogram. Ministerrådet

Nordisk Råd

Dokument 6

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00294-1

för utbildning och forskning (MR-U) skall behandla den evaluering som genomförts vid mötet 28 oktober 2009. En tredje utlysning är planerad till våren 2010.

Synergier: Den workshop rörande kommersialisering som hölls i maj 2009 visade att det att sker mycket bra och intressant verksamhet på inom kommersialiseringområdet, dels att kommersialiseringområdet har en mycket stor uppmärksamhet. Vidare visade workshopen att finns båda likartade och olika initiativ i länderna och att behovet av kunskapsutbyte är mycket stort och bedöms som av stor vikt. Detta skall fångas upp med nya initiativ i dialog med relevanta aktörer.

Utvärdering av hur initiativets politiska mål uppnåtts

Det är sekretariatets uppfattning att projektet utvecklas mycket väl och på ett tydligt sätt stimulerat till gränsöverskridande verksamhet och initiativ inom högre utbildning i Norden. Det är vidare bedömningen att projektet skapat ett ökat intresse hos de nordiska universiteten och högskolorna för att finna nordiska lösningar på vissa av de utmaningar som globaliseringen för med sig. Detta gäller samtliga av projektets olika komponenter. Utmaningen framöver är dels att bibehålla den goda och centrala förankringen med centrala aktörer inom högre utbildningsområdet i Norden dels att projektets olika komponenter fortsätter att stärka och komplettera varandra.

11. Projektplan för en god upplärning av ungdomar och vuxna

Initiativets mål

Projektets överordnade målsetning å få flere ungdommer enn i dag til å fullføre en utdanning etter grunnskolen, samt, i overensstemmelse med prinsippet om livslang læring, bidra til å fremme voksnes kunnskaper og kompetanse som grunnlag for personlig utvikling og videre utvikling av arbeids- og samfunnslivet. Gjennom prosjektet legges det opp til økt samarbeid med nærings- og arbeidslivsområdet. Prosjektet søker å bidra til en videreutvikling av de nordiske lands utdanningssystem med tanke på å utdanne kunnskapsrike, kreative, selvstendige og sosialt trygge unge og voksne som er villige og har evner til å prøve ut nye ideer.

Status for initiativet

Studie og erfaringsutveksling om arbeid for økt gjennomføring i videregående opplæring: Studien "Ungdommars väg från skola till arbetsliv – Nordiske erfaringer" ble publisert i 2008. Med bakgrunn i studien ble det arrangert en nordisk konferanse "Från yrkesutbildning till arbetsliv – ett nordisk perspektiv" i Lund, Sverige, i november 2008, og det ble avholdt en temadiskusjon med dette tema i Ministerråd för utbildning og forskning (MR-U). Det er iverksatt en studie med hovedformål om å gi en statusoversikt over forskning om frafall i de nordiske utdannelsessystemer. Videre skal studien kartlegge sentrale politiske initiativer og satsninger for å forebygge frafall i Norden, samt de tiltak som anses som mest vellykkede med hensyn på å forebygge frafall. Studien ferdigstilles i desember 2009.

Et utviklingsarbeid innen entreprenørskap: På MR-U første møte 2009 besluttet ministerne under en temadiskusjon om kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i globaliseringens tid at det skal gjennomføres en nordisk komparativ studie om kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i utdanningen. Bakgrunnen for beslutningen er blant annet et ønske om å fremme kreativitet og innovasjon i utdanningssystemet. Studien utlystes høsten 2009.

Et utviklingsarbeid om voksnes basiskompetanser: Basale kompetanser innen lesing, skrivning, tallbehandling og IT er en avgjørende faktor for at mennesker i en stadig mer kunnskapsbasert. En OECD undersøkelse fra 2000 viser imidlertid at en tredjedel av den voksne befolkningen i Norden befinner seg under fastlagt minimumskrav for lesing. En studie om tilretteleggelse av en effektiv lese- og skriveundervisning for voksne ble satt i gang i 2009.

Opprettelsen av et Lære- og dialogforum: Formålet med forumet er å utvikle nye måter å tilrettelegge møter og konferanser på. Gjennom nye møtemetoder

Nordisk Råd

Dokument 6

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00294-1

ønsker man at sikre økt læring gjennom dialog og erfaringsutveksling, aktive og engasjerende deltakere samt økt fokus på resultater og vitendeling. Videre vil man skape oppmerksomhet om/profilere temaer, innhold og målsetningene for globaliseringsprosjektet. Lære- og dialogforum er i tråd med statsministerens ønske om "ett synligere Norden". Første Lære- og dialogforum ble avholdt i Island 23. september 2009 der temaet var "En helhetsorientert utdanningspolitikk". Lære- og dialogforum samlet nærmere 140 deltakere fra hele utdanningssektoren og arbeidslivet i Norden. Andre Lære- og dialogforum benyttes på konferansen "Innovation and Creativity in the hands of the young" i Island i desember 2009. Lære- og dialogforum skal både benyttes på ulike konferanser, seminarer osv, men også være en interaktiv møteplass via www.dialognorden.org På nettsiden er det blant annet samlet en rekke metoder som kan bidra til økt læring og dialog.

Nordisk Råd

Dokument 6

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00294-1

Planerad verksamhet

Studie og erfaringsutveksling om arbeid for økt gjennomføring i videregående opplæring: En sentral oppgave i 2010 vil være å følge opp resultater og anbefalinger fra studien om frafall som ferdigstilles i desember 2009, samt erfaringsspredning blant annet gjennom Lære- og dialogforum. Policydrøftinger av resultatene og anbefalingene fra studien vil finne sted i MR-U, og det vil blant annet bli vurdert om det skal iverksettes et program for utdanningsforskning- og formidling, herunder et kvalitativt og kvantitativt forskningsprosjekt om frafall slik Nordisk Råd har rekommandert. Det vil også bli vurdert om det er behov for et utviklingsarbeid innen feltet, blant annet knyttet til metodeutvikling.

Et utviklingsarbeid innen entreprenørskap: Et utkast til den nordiske komparative studien om kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i de nordiske utdanningssystemene vil bli diskutert på en internasjonal konferanse om det europeiske år for kreativitet og innovasjon, som Island og Nordisk Ministerråd arrangerer desember 2009. Når den endelige rapporten foreligger i 2010, vil MR-U ta stilling til hvordan anbefalingene skal følges opp.

Et utviklingsarbeid om voksnes basiskompetanser: Resultatene fra midtveisrapporten om tilretteleggelse av en effektiv lese- og skriveundervisning for voksne som vil foreligge i 2010, og vil kunne identifisere behov for ytterligere tiltak innen for området. Det planlegges arrangert en internasjonal konferanse om den nordiske modellen for tilretteleggelse av voksenopplæring (skills in workforce), muligens i samarbeid med EU og eventuelt UNESCO/Europa. Konferansen skal fokusere på at synliggjøre god nordisk praksis når det gjelder voksnes læring. Et mulig resultat fra arrangementet kan være et initiativ/dokumentasjon for etablering av strategier for voksnes læring i verden, nasjonalt og regionalt.

Opprettelsen av et Lære- og dialogforum: Lære- og dialogforum skal videreutvikles og det ses på mulighetene til å koble forumet til internasjonale konferanser om den nordiske modell for tilretteleggelse av voksenopplæring og eventuelt også innen grunnskole og videregående opplæring i 2010.

Utvärdering av hur initiativets politiska mål uppnåtts

Etter sekretariatets vurdering følger prosjektet fremdriftsplanen, og delleveranser i form av rapporter, konferanser og politiske diskusjoner har vært relevante og gode. Det vurderes at prosjektet bidrar til å samle og fokusere innsatsen på hele utdanningsområdet, og Lære- og dialogforum styrker mulighetene til vitendeling. Ufordringen fremover er å levere resultater i form av konkret læring, dialog og erfaringsutveksling til relevante målgrupper innen utdanningssektoren og arbeidslivet. Lære- og dialogforum har en sentral funksjon i å oppnå dette, og resultatene fra det første forumet vurderes som lovende. I 2010 vil det bli økt fokus på deltiltak 3 i det ses på muligheten til en internasjonal konferanse om den nordiske modell for tilretteleggelse av voksenopplæring.

12. Belysning av konsekvenserna av klimatförändringarna på naturresurser i Norden

Initiativets syfte

Det tematiske netværksprogram danner grunnlag for en tilpasnings- og tiltagspolitikk for klimaendringenes effekter på naturressurser og madproduksjon. Programmet fokuserer på vassentlige produksjonssystemer indenfor land-

brug, skovbrug, fiskeri og fødevarer. Forskningsmiljøerne bidrager med viden om klimaændringernes påvirkning på fremtidig produktivitet, udbredelse og udnyttelsen af naturressourcer og en udvikling i dialogen mellem forskning og forvaltning er centralt i programmet. De faglige anbefalinger kan danne grundlag for en nordisk klimapolitik indenfor området. Programmet bør bidrage til at styrke forskningsmiljøer, nationale forskningsprojekter, og nordisk forsknings-samarbejde af høj kvalitet og relevans på området.

Status för initiativet

Styregruppen besluttede på sit første møde den 28. maj 2009 et overordnet udkast til indholdet i opslaget om støttemidler til programmet. Programmets titel er "Climate Change Impacts, Adaptation and Mitigation in Nordic Primary Industries (Fishery, Agriculture, Food, Forestry)". Styregruppen udformede derefter den endelige udgave af teksten i opslagets 5 tematiske parallelle tværsektorielle og sektor-specifikke satsninger. Opslaget om støttemidler til tematiske forskningsnetværk indenfor de 5 væsentlige temaer blev publiceret 24. juni 2009 i NordForsks elektroniske ansøgningsportal. De to tværgående temaer undersøger muligheder og trusler indenfor primærerhvervene i forhold til (i) helse, plante- og dyresundhed og (ii) værn, tilpasning og anvendelse af genetiske ressourcer. De tre sektor temaer fokuserer på effekter og tiltag på (i) animalsk og korn produktion, (ii) kommercielle fiskebestandes udbredelse og bæredygtighed samt fiskeproduktion, og (iii) bæredygtig produktion af træbiomasse og fangst af karbon i terrestriske systemer. Styregruppen specificerede opslagets indhold på et møde afholdt den 20. august 2009. Specificeringen blev offentliggjort umiddelbart efter mødet og ansøgningsfristen blev forlænget med en måned.

Planerad verksamhet

Fristen for ansøgning er 3. november 2009. NordForsk behandler ansøgninger i vinteren 2009. De godkendte forskningsnetværk får tildelt støttemidler i januar 2010. I forbindelse med programmets begyndelse arrangerer NordForsk et kick-off seminar. Forskningsnetværkene skal løbende holde seminarer med henblik på at udveksle viden. NordForsk monitorer netværkene, som udfærdiger årlige rapporter i den 4 årige programperiode. Programmets styregruppe sammenstiller og udarbejder et nordisk policy dokument for tilpasning til klimaændringer indenfor primærerhvervene på grundlag af netværkenes resultater. Anbefalingerne fremlægges i begyndelsen af 2014.

Utvärdering av hur initiativets politiska mål uppnåtts

Programmet gennemføres i tre trin; 1. udbud af projektmidler og indgåelse af kontrakter med forskningsmiljøer, 2. gennemførelse og afrapportering fra de fem faglige netværksprojekter og 3. sammenfatning af de faglige anbefalinger i et politisk dokument, som vil kunne danne grundlag for en nordisk klimapolitik for primærnæringerne. Til gennemførelse er der nedsat en styregruppe, som har sit ophæng i relevante faglige og politiske miljøer. Styregruppens medlemmer er udpeget af Embetsmannakomiteé for fiske og havbrug, jordbrug, næringsmidler og skogbrug (EK-FJLS), Embetsmannakomiteé for uddanning og forskning (EK-U) og Embetsmannskomiteé for miljøspørgsmål (EK-M) og det er forventningen, at styregruppen løbende vil opretholde en dialog og kontakt med de politiske niveauer i det nordiske samarbejde for at sikre, at initiativets politiske mål opnås. En endelig vurdering af om de politiske mål opnås vil første kunne finde sted når programmet udløber i 2013.

13. Utveckling och profilering av Norden som center för kreativa industrier

Initiativets syfte

Utvikling og Profilering av Norden som senter for kreative industrier ivaretas av den tverrsektorielle Nordiske arbeidsgruppen KreaNord, som ble etablert i juni 2008. KreaNord er et Nordisk nettverk og samlingspunkt for utveksling av erfaringer, kunnskap og utviklingsvisjoner som berører både næring- og kultursektoren av den kreative økonomien i Norden. KreaNord har som mål å bidra til en forbedring av koordineringen mellom de Nordiske landenes satsninger innenfor kultur og kreative næringer, ved å fokusere hovedsaklig på fire områder: nettverksaktiviteter, utviklingsinitiativ, politiske anbefalinger og profileeringsaktiviteter.

Nordisk Råd

Dokument 6

Fremlagt af:

Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00294-1

Status for initiativet

KreaNord har innenfor sine fire fokusområder og gjennom målrettet samhandling mellom myndigheter og bransjeeksperter lagt til rette for en rekke tiltak og aktiviteter som direkte, individuelt eller kollektivt er med å bedrer forutsetningene for Nordens kreative økonomi.

Følgende 5 prosjekter er allerede iverksatt:

- Prosjektet Kuvøsevirksomhet og foretaksfinansiering i kreative industrier starter opp høsten 2009, og har som mål å forbedre foretakenes kunnskaper gjennom rådgivnings- og eksperttjenester, dvs. kuvøsetjenester som imøtekommer foretakenes behov for viden om fx. finansiering.
- Prosjektet Entreprenørskap i kunstneriske og kreative utdannelser har som mål å bidra til å forberede forholdene for utvikling av kulturell og kreativ industri i de nordiske landene og dermed styrke Nordens konkurranseevne gjennom større grad av entreprenørskap og forretningsutvikling i de kunstneriske og kreative universitetsutdannelsene. Prosjektresultatene vil bli en rapport, som avleveres januar 2010.
- Det Nordiske dataspillprogrammet for globalisering har som mål og sikre at den samlede nordiske dataspill industrien eksporterer nordiske kvalitetsprodukter i globale markeder. KreaNord supplerer det allerede etablerte programmet, med 1 MDKK årlig, som dekker nordisk digital distribusjon, forbruker og annen salgssstøtte til hele verden.
- KreaNord har igangsatt produksjonen av et profileringsverktøy som skal markedsføre og profilere konkurranseevnen tilknyttet Nordens kreative næringer på den internasjonale arena. Dette skal gjøres ved at KreaNord deltar og gjennomfører presentasjoner av den nordiske kreative industrier på fire internasjonale konferanser i løbet af 2010.
- KreaNord i gang med å utvikle en hjemmeside/portal (www.kreanord.org) etter behov og etterspørsel fra næringslivet og referansegruppen. Denne portalen brukes internt som et verktøy for arbeidsgruppen, samt vil på sikt gi mulighet til å kommunisere behov og nytte i fremdriften av KreaNords arbeid.

Planerad verksamhet

I løpet av oktober 2009, vil KreaNord notere vedtak om globaliseringsinitiativet Kultur og Kreativitet 2010-2013, og vil derfor planlegge KreaNords videre virksomhet og fremdrift iht. denne beslutning. Under høsten 2009 vil KreaNord arbeide med en OECD analyse i rammen av IPR (Intellectual Property Rights) for å utforske og sammenligne hvordan små og mellomstore bedrifter i kreative bransjer kan administrere og skape verdier for immaterielle eiendeler og konkurransedyktighet. KreaNord vil også arbeide med utvikling av policy rekommandasjoner, KreaNords utstilling under Expo Shanghai 2010, samt at KreaNord vill delta på konferanser og andre nettverksaktiviteter både i Europa og på den øvrige internasjonale arena. KreaNord forventes å skulle tilrettelegge en eventuell videreførelse av globaliseringsinitiativet om kreative industrier.

Utvärdering av hur initiativets politiska mål uppnåtts

En endelig vurdering av om de politiske mål oppnås vil først kunne finne sted når prosjektet avsluttes. KreaNord har som følge av sitt mandat, ansvar for å utvikle noen samlede policy rekommandasjoner for Nordens kreative økonomi og vil jobbe med dette frem til utgangen av 2010. De nordiske landenes nasjonale satsinger på de kreative næringene er forskjellige, men koordineres via KreaNord for å stille sterkere og samlet om en Nordisk profil for de kreative industriene.

14. Harmonisering av den nordiska elmarknaden*Initiativets syfte*

Som en del af arbejdet med harmonisering af det nordiske elmarked har det været et mål at realisere et fælles nordisk slutbrugermarked. Et fælles nordisk slutbrugermarked betyder, at de nordiske forbrugere frit kan vælge mellem strømleverandør på hele det nordiske marked. Formålet er at skabe effektivitet og konkurrence i markedet og således bidrage til målsætningen om et grænseløst nordisk elmarked.

Nordisk Råd

Dokument 6

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00294-1

Status för initiativet

Med henblik på at afdække lønsomheden ved realisering af et fælles slutbrugermarked har en arbejdsgruppe (Elmarkedsgruppen) gennemført en ekstern analyse. Cost-benefit analysen lå færdig i begyndelsen af maj 2009 og er blevet til på baggrund af en række spørgeskemaundersøgelser blandt interessenterne i markedet. Rapporten viser, at en lang række faktorer er determinerende for lønsomheden ved et fuldt liberaliseret marked, og at eksempelvis fælles balancehåndtering og IT systemer er nødvendige forudsætninger. Konklusionerne indgår som del af en samlet pakke vedrørende elmarkedet til diskussion blandt Ministerrådet for Nærings-, energi- og regionalpolitik (MR-NER) i Stockholm d. 27. oktober 2009.

Nordisk Råd

Dokument 6

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00294-1

Planerad verksamhet

Harmonisering af slutbrugermarkedet er uhyre kompliceret, og involverer mange aktører og interessenter. Elmarkedsgruppen vurderer derfor, at der er behov for yderligere analyser før et egentligt gennembrud kan finde sted.

Utvärdering av hur initiativets politiska mål uppnåtts

Overgangen fra et fælles til et grænseløst nordisk elmarked er en kompliceret proces. Spørgsmålet om det fælles slutbrugermarked er et vigtigt delelement at få belyst for at give ministrene et fyldestgørende beslutningsgrundlag. Det er endnu for tidligt at kunne udtale sig om lønsomheden ved overgangen til et fuldt liberaliseret marked.

15. Nordisk kultur i världen*Initiativets syfte*

Globaliseringsinitiativet *Nordisk kultur i världen* skall profilera nordisk kultur utanför Norden, stärka det nordiska kulturella "varumärket" i ett internationellt perspektiv och visa vad den nordiska kulturen kan erbjuda en globaliserad värld och den globaliserade marknaden. Initiativet är indelat i tre delprojekt innanför ramen av huvudprojektet och innehåller komponenterna; nordisk film, nordisk arkitektur och nordisk litteratur.

Status för initiativet

Tidsramen för de enskilda projektens genomförande är 2009-2011, med följande etapper som mål: den internationella filmfestivalen i Toronto i september 2009, Shanghai Expo i maj 2010 och Paris bokmässan i mars 2011. Det första delprojektet innanför initiativet har realiserats genom att Nordiska film- och TV-fonden genomföra en stor satsning på nordiska film- och TV-produktioner på den internationella filmfestivalen i Toronto i september 2009. Lördagen den 12 september presenterade samarbets-, utbildnings-, forsknings- och kulturminister Katrín Jakobsdóttir kulturministrarnas globaliseringsstrategi och ministrarnas tre konkreta globaliseringsinitiativ (Nordisk kultur i världen: Toronto, Shanghai och Paris) på ett arrangemang i regi av Nordiska film- och TV-fonden. Ministern öppnade tillställningen och Nordiska Film & TV-fondens direktör introducerade det specifika "High Five Toronto" initiativet. Under tillställningen presenterades trailers på de nordiska filmer som utvalts till festivalen, och de nordiska filmer som internationella film distributorer kan söka distributionsstöd till från de nordiska kulturministrarnas medel. Deltagarna på arrangemanget var representanter för den kanadensiska och internationella filmindustrin, i synnerhet distributionsbolag, uppköpare, filmfestivaler, medier och filmskribenter.

Planerad verksamhet

De återstående två delprojekten kommer att realiserars med följande tidtabell: De nordiska arkitektcentren kommer i samarbete att producera en utställning om nordisk landskapsarkitektur i städer till Shanghai Expo i maj 2010 (med anknytning till Expo-temat "Better City, Better Life"), med en efterföljande vandrarutställning. De nordiska litteraturorganisationernas nätverk (NORDLIT) kommer att göra ett nedslag för nordisk litteratur på Paris bokmässan i mars 2011, som detta år har nordisk litteratur i fokus. Det föreligger utförliga projektbeskrivningar från de ansvariga aktörerna på dessa projekt och kontrakt med aktörerna skall ingås under 2009.

Utvärdering av hur initiativets politiska mål uppnåtts

Evenemanget omkring "High Five i Toronto" var ett mycket synligt och markant nordiskt nedslag på den internationella filmfestivalen, som blev synnerligen po-

sitivt mottaget av såväl de inbjudna kulturpersonligheterna samt de närvarande inköparna. Flera inköpare har redan varit i kontakt med Nordiska film & TV-fonden med avsikten distribuera nordisk film internationellt. Satsningen efterföljs nu av utförliga effektmätningar och mediebevakning.

Nordisk Råd

Dokument 6

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00294-1

BILAGA 3: NYA GLOBALISERINGSINITIATIV

Nordisk Råd

Dokument 6

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00294-1

A. Kultur och kreativitet

Projektet Kultur & Kreativitet videreudvikler det eksisterende globaliseringsinitiativ: "Udvikling og profilering af Norden som center for kreative industrier" (KreaNord – det 13. globaliseringsprojekt). Således bygger forslaget videre på de samnordiske synergier, som allerede er opstået i arbejdet med at styrke de kreative industrier i Norden. Projektet vil binde indsatsen på tværs af kultur- og næringssektorerne i de nordiske lande sammen. Forslaget om Kultur & Kreativitet er en forlængelse af KreaNords mandat frem til og med år 2012 med henblik på at konsolidere og udvikle det igangsatte arbejde på følgende fire områder: Netværksaktiviteter, udviklingsaktiviteter, policyanbefalinger og profileringsaktiviteter. Initiativet kobles således sammen med den allerede etablerede indsats. KreaNord skal arbejde med at udvikle de generelle vilkår for Nordens kreative industrier, men vil samtidig eksemplificere denne indsats med to specifikke indsatsområder. KreaNord skal således fungere som paraply for indsatserne og koble deres aktiviteter til det generelle arbejde med udvikling af vilkårene for Nordens Kreative Industrier. Beslutninger om KreaNords mandat træffes af både EK-NE/MR-NE og EK-K/MR-K.

To nye indsatsen er foreløbig tænkt gennemført indenfor budgetrammen for KreaNord i perioden 2010 til og med 2012:

- Global markedsføring og digital distribution af nordiske film: Nordisk Film & TV Fond vil gennemføre en stærk satsning på international markedsføring, branding og mersalg af nordiske produktioner - og talenter. En markant markedsføringsindsats på nordiske film kan samtidig danne løftestang/platform for en samlet markedsføring af Ny Nordisk Mad; eksempelvis som en slags 'side-events'. Andre specifikke produkter eller områder, som ikke nødvendigvis er relateret til kultur og kreative industrier, kan evt. også kobles på. Det er vigtigt at anvende en satsning som denne på nordiske film og talenter som løftestang og så for andre tiltag. Denne indsats indgår som et konkret forslag i kulturministrens operative globaliseringsstrategi. Indsatsen tilbyder samtidig en konkret satsning i forhold til KreaNords fokus på digitalisering og udvikling af forretningsmodeller på specifikke sektorområder som musik, film og computerspil. Denne indsats gennemføres og styres suverænt af Nordisk Film & TV Fond.

- Ny Nordisk Mad og branding: Ny Nordisk Mad er et værdiskabende program, som er fokuseret på de positive værdier, der kan skabes i og omkring mad; smag og mangfoldighed, madkultur og kreativitet, sundhed og ernæring. Hensigten er at igangsætte en målrettet og markant 'brandingindsats', som udnytter Ny Nordisk Mad konceptet i forhold til den nordiske madkultur, oplevelsesøkonomi og eksportfremme. Denne indsats kan forædles og forstærkes ved en tæt sammenkobling til KreaNords virksomhedsområde: profileringsaktiviteter.

B. Hälsa och välfärd

Programmet handler om den nordiske velfærdsmodels bæredygtighed og konkurrencekraft med fokus på centrale nordiske velfærdsudfordringer. Landene skal gennem et tættere nordisk samarbejde udvikle effektive løsninger på udvalgte områder inden for sundhed og velfærd - og dermed skabe synergi og optimere mulighederne for at vinde nordiske styrkepositioner globalt. Der er tale om ét sammenhængende programforslag, som skal være drivkraft for en stærk satsning for det nordiske samarbejde på sundheds- og velfærdsområdet. Programforslaget er bygget op om to hovedtemaer, der gensidigt skal forstærke hinanden:

*Velfærd – udvidelse og kompetenceudvikling af arbejdsstyrken samt inkludering
Sundhed – fremme en sund og arbejdsdygtig befolkning samt livskvalitet*

Programmet har et anslået rammebudget på 38,5 mio.kr. og består af 7 selvstændige projekter kategoriseret under de to hovedtemaer. Detailudviklingen af de enkelte elementer sker i de respektive ministerråd. Projekterne er fordelt således:

Projekter: Velfærd	Ansvarlig	Projekter sundhed	Ansvarlig
1. Inkludering af udsatte grupper	MR-S	4. Sundhedsfremme og forebyggelse	MR-S
2. Tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft	MR-A	5. Effekter af indsatser - Monitoreringssystem	MR-FJLS
3. Udvikling af kompetencer indenfor vækstområder	MR-A	6. Ernæring, læring og helb	MR-U
		7. Entreprenørskab i sundhedssystemet	MR-NER

Nordisk Råd

Dokument 6

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00294-1

Ansaret för koordineringen av de enskilda delelementen finns i de ministerråd som har huvudägarskap för initiativets delprojekt. De involverade ministerråden har inte önskat att ett enskilt MR får koordineringsansvar för hela initiativet. Därför innehåller initiativet ett förslag om att en projektkoordinator skal bidra till att säkra koordination och synergi mellan de olika delelementen. NMRS kommer också tillsammans med orförandeskapet att bistå med att säkra en god koordination.

C. eScience

Projektförslaget handlar om en vidareföring av globaliseringsprojektet om vidareutveckling av det Nordiska forsknings- och innovationsområdet NORIA genom ett spjutspetsprojekt på eScience.

Norden skall föras fram som en ledande aktör inom infrastruktur för eScience, eSciencemetodik och verktyg, och användning av eScience inom olika forskningsområden. Projektet syftar till att öka synligheten för Nordisk spetsforskning, skapa synergier mellan nationella och internationella forskningsinitiativ, frambringa betydliga framsteg på valda stora forskningsområden (Grand challenges), samt att bygga upp kompetens och förutsättningar för framtidens kunskapsbaserade industrier.

Målet med projektet är att skapa en Nordisk eScience plattform som

- starkt utvecklar eSciencemetodik och verktyg
- starkt utvecklar högre utbildning på eScienceområdet
- använder eScienceverktyg och metodik till att accelerera framväxten av kunskap i utvalda tematiska forskningsområden
- kan utnyttjas till eventuella framtida samarbeten i Östersjöregionen

Organiseringen och genomförandet utnyttjar existerande instrument och samarbeten som under flera år långsiktigt har arbetat för att bygga upp eScience som ett nordiskt flaggskepp på IT-området.

För att genomföra de fulla satsningarna inom eScience 2010-2012 estimeras ett behov för en budget på 30 MDKK.

MR-U har redan nu reserverat 2.8 MDKK för detta ändamål av 2009 års budgetmedel. Medel från "grannlandsbudgeten" för genomförande av element i EU:s Östersjöstrategi kan också vara aktuellt för eScience-initiativet.

En nationell medfinansiering kan äga rum efter att NordForsk har konsulterat de nationella forskningsfinansiärerna och dessa på frivillig basis avgör om de vill medverka i projektet.

D. Energi og transport

Programmets hovedsyfte er at skabe en process som kan videreudvikle idéen om Norden som "The Green Valley of Europe". I programmet skal det utredes var og hur anvendning av förnybar energi i transportsektorn kan ökas och mot denna bakgrund ska det tas fram förslag på rammar, strategier och initiativ som bidrar till att reduceras CO₂-utsläpen i transportsektorn.

Programmet ska:

- Ge en samlad bild av de utmaningar och lösningar som finns inom området effektivisering och förnybar energi i transportsektorn i Norden och identifiera de teman där en nordisk kraftsamling kan få största möjliga betydelse.
- Ge en samlad bild av nordiska styrkepositioner och prioriteringar inom forskningsområdet och förslag till nordiska samarbejtsmuligheder
- Indsamle information om eksisterende teknologier og drivmedel samt værdele vilka lösningar som framstår som mest realistiska och bör fullföljas på kort och mellanlång sikt.
- Utveckle förudsætninger og ramvilkor for næringsverksamhet inom klimatvänlig transport-, energi og miljøteknologi.
- Marknadsføre nordiske løsninger og de resultat som kommer fram i projektet globalt, t.ex. genom "Nordic Energi Solutions"
- I samarbejde med industrien skabe en vision for elektrisk transport i Norden og utarbejde nogle konkrete projektforslag inom området inför globaliseringsforum 2010.

I programmet föreslås att en tvärssektoriell styrgrupp ska tillsättas för att ansvarä för programutvecklingen, som ska utföras av ett tvärssektoriellt projektsekreteriat.

E. Perspektiv för framtida agerande på CDM och JI marknaden

Projektet syftar till att understödja de nordiska ländernas agerande i samband med förändringar i CDM (Clean development Mechanism) och JI (Joint Implementation) mekanismerna som COP-15 kan medföra. Understödet erhålls genom att genomföra en analys som samlar upp: värdering av erfarenheter på marknaden hittills, vilka olikheter finns mellan de nordiska ländernas agerande, värdering av koordinerade uppköp, kan man samordna den nordiska praxisen på området i perioden efter 2012?, vilka projekt bör stödjas?, samt kan andra nordiska aktörer spela en roll i framtiden?.

Projektet föreslås bli lett av en styrgrupp som utses av ländernas ansvariga myndigheter på CDM och JI området. Styrgruppen utarbetar ett projektmandat till en studie som utförs av en extern konsult på området. Projektet kan vara väl ägnat till att ingå i en eventuell nordisk uppföljning av COP-15. Arbetet igångsätts och avslutas under 2010 och budgeteras till maximalt 750 000 DKK.

F. Klimatvänligt byggeri

Nordiske virksomheder har gode muligheder for at videreudvikle globale styrkepositioner og høste gevinstene af den stigende internationale efterspørgsel efter klimavenlige bygninger, teknologier og byggevarer. Øget samarbejde på tværs af landegrænser om at udvikle bæredygtige og innovative løsninger til byggeriet vil kunne forstærke denne udvikling. Der etableres derfor et projekt i regi af NMR med det formål at analysere forudsætningerne for en eventuel etablering af et innovationsprogram til støtte for en fællesnordisk udvikling og demonstration af energi- og CO₂-neutralt byggeri og plusenergibygninger. For at sikre udvikling af løsninger, der fungerer i praksis, er der behov for at opføre konkrete forsøgsbyggerier. Projektet skal analysere behovet for, og i givet fald stille forslag til et program, der på fællesnordisk niveau understøtter innovation og konkurrencedygtighed i byggeerhvervet, så nordiske byggevirksomheder kan drage fuld nytte af det voksende internationale marked for bæredygtigt byggeri.

I 2010 afsættes 1 mio. DKK til nedsættelse af en arbejdsgruppe, der skal analysere behovet samt afdække relevante samarbejdsområder i et innovationsprogram indenfor rammerne af klimavenligt byggeri. Herefter tages stilling til omfang og finansiering ved en eventuel implementering af selve programmet. Ar-

Nordisk Råd

Dokument 6

Fremlagt af:

Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00294-1

bejdsgruppen skal pr. 1. juli 2010 præsentrere deres analyse. Herefter tages stilling til organisering, finansiering samt indhold ved en eventuel implementering af et innovationsprogram inden for rammerne af klimavenligt byggeri. Arbejdsgruppen skal tage hensyn til synspunkter og forslag rørende miljø, forskning, energi, næring og design/arkitektur ved udarbejdelsen af programforslaget.

G. Förhandlingar på kvicksilverområdet

Kvicksilver är ett globalt hälso- och miljöproblem med betydande gränsöverskridande effekter. Nordiska ministerrådet (NMR) och de nordiska länderna har under mer än tio år konsekvent och målmedvetet arbetat med politiska insatser och ekonomiskt stöd för att det ska vidtas globala åtgärder för att hantera miljö- och hälsorisker som hänger samman med kvicksilver.

UNEP-beslutet i februari 2009 om att inleda de globala förhandlingarna om att få ett bindande kvicksilveravtal på plats 2013 erbjuder Norden ett unikt tillfälle till global synlighet och reell påverkan. De nordiska länderna har ett gemensamt intresse av att under förhandlingarnas gång betona den nordiska och arktiska dimensionen av kvicksilverproblemet. Detta framhävs ytterligare om den första egentliga internationella förhandlingsomgången, First session of the Intergovernmental Negotiating Committee (INC-1), arrangeras i Norden.

Det första förhandlingsmötet planeras att äga rum den 7-11 juni 2010 i Stockholm. Det svenska Miljödepartementet har informellt framfört till UNEP att Norden genom Sverige kan ta på sig värdskapet för det första förhandlingsmöte genom finansiering från NMR. Ett förberedande arbetsgruppsmöte hålls den 19-23 oktober 2009 i Bangkok. Där kommer tillfälle ges att informera om det nordisk/svenska värdskapet för INC-1 och planerat arrangemang samt att kort presentera NMR och dess aktiviteter hittills till stöd för processen. I november kommer Sverige att signera ett värdlandsavtal med UNEP som reglerar åtagandena vid genomförandet av förhandlingsmötet.

Ämbetsmannakommittén för miljöfrågor (ÄK-M) kommer under hösten att diskutera ytterligare stödinsatser för att stärka de nordiska ländernas bidrag till att få ett ambitiöst och hållbart avtal på plats 2013.

Nordisk Råd

Dokument 6

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00294-1

Nordisk Råd

Dokument 6Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00294-1

Ansvarsfordelingen mellem de olika ministerråden beträffande de nya globaliseringsinitiativen

Globaliseringsinitiativ*	Huvud/koordineringsansvar för initiativets innehåll och budget	Delansvar/ Involveras**
Förhandlingsmöte för ny kvicksilverkonvention	MR-M	
e-Science	MR-U	MR-NER
Perspektiver for fremtidig ageren på CDM og JI markedet	MR-FINANS	MR-M, MR-NER
Kultur och kreativitet	MR-NER	MR-K, MR-FJLS
Energi och transport	MR-NER	MR-U, MR-M
Klimatvänligt byggeri	MR-NER	MR-U, MR-M
Hälsa och välfärd	Ansvaret för koordineringen av de enskilda delementen finns i de ministerråd som har huvudägarskap för initiativets delprojekt. De involverade ministerråden har inte önskat att ett enskilt MR får koordineringsansvar för hela initiativet. Därför innehåller initiativet ett förslag om att en projektkoordinator skal bidra till att säkra koordination och synergi mellan de olika delementen. NMRS kommer också tillsammans med orförandeskapet att bistå med att säkra en god koordinatoin.	MR-S, MR-A, MR-FJLS, MR-U och MR-NER

*** MR-SAM har det övergripande budget/koordineringsansvaret för alla globaliseringsinitiativ**

** Miljösektorns medverkan i globaliseringsinitiativen "energi och transport" och "Perspektiver for fremtidig ageren på CDM og JI markedet", förväntas bli avgjort på deras möten den 27-28 oktober. Som framförts av ÅK-M bör man i vidareutvecklingen i de relevanta ministerråden vara uppmärksam på det arbete som genomförs i EU, härunder EU:s lovgivning om elmarknaden. Vidare är det behov för miljösektorns klimatförhandlingsexperten att ser närmare på förslag om det framtida CDM och JI marknaden i förbindelse med vidareutvecklingen av initiativen (bemärkning godkänd av MR-SAM i skriftlig procedur den 15 oktober 2009).

DOKUMENT 7

Nordiska rådet

Dokument 7Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 09-00274-1

Redogörelse för Nordiska ministerrådets Arktiska samarbete 2009

Nordiskt samarbete i Arktis 2009

Klimatförändringarnas inverkan på de arktiska områdena är iögonfallande tydliga. Medeltemperaturen i Arktis ökar snabbare än på resten av klotet och glaciärer och havsis smälter i större omfattning än tidigare. Nya utmaningar i ljuset av klimatförändringarna kräver nödvändig anpassning av människor, djur- och växtliv liksom av näringslivet i regionen. Reducerad havsis möjliggör nya transportrutter och kan öka tillgängligheten till naturresurser i nya områden, med åtföljande påverkan på natur och miljö. Internationaliseringen bidrar till att befolkningarna i de arktiska områdena i allt större grad påverkas av beslut som fattas av enskilda länder och regionala fora som geografiskt befinner sig utanför de arktiska områdena. Denna utveckling har flyttat de arktiska områdena långt fram på den politiska scenen.

Arktis - prioriterat i Islands ordförandeskapsprogram

Nordiska ministerrådet avser att med sina insatser främja en hållbar utveckling i de arktiska områdena. Insatser mot klimatförändringar, miljögifter och tungmetaller i regionen är viktiga samt initiativ för att främja arktiska befolkningars livskvalitet och de ekologiska och ekonomiska förutsättningarna för en fortsatt bosättning i de arktiska områdena. En av Islands huvudprioriteringar under sitt ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2009 är att stärka de nordiska ländernas samarbete kring skydd av Nordatlanten och ett tätare samarbete i Arktis. Ordförandeskapet har därför igångsatt ett projekt för att kartlägga riskområden i Nordatlanten. Projektet skall underlätta systematisk beredskap vid tillfälle av miljökatastrofer till sjöss vid ökad aktivitet i området som en följd av växande efterfrågan på naturresurser i Arktis.

Arktiska samarbetsprogrammet 2009-2011 och sektorinsatser

Det överordnade redskapet för Ministerrådets aktiviteter i Arktis är det Arktiska samarbetsprogrammet för perioden 2009-2011 till stöd för projektaktiviteter i Arktis. Vid projektstöd under programperioden prioriteras främst:

- nordiska aktiviteter och nordisk medverkan inom ramarna av Arktiska rådet;
- uppföljning på och spridning av resultat från nordisk forskning i Arktis;
- initiativ som bidrar till att säkra ett långsiktigt arv från det Internationella Polaråret 2007-2008, IPY.

Nordiska rådet

Dokument 7Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 09-00274-1

Under 2009 erhöll 32 projekt stöd från det Arktiska samarbetsprogrammet och runt 8 miljoner DKK delades ut. För att öka genomslagskraften av programmets begränsade medel har man aktivt sökt sammankoppla projekt där synergieffekter av samarbete har varit tydliga. Detta har visat sig ge särskilt goda resultat vid ICT-användning i undervisning och förmedling, exempelvis via ökat samarbete mellan *University of the Arctic* och den arktiska webbportalen. För att ytterligare bemöta det ökade intresset för nordiska insatser i Arktis föreslår Ministerrådet en ökning av budgeten för Arktiskt samarbete från 8,3 MDKK år 2009 till 9,3 MDKK år 2010.

Som exempel på projekt inom Arktiska rådet som erhållit nordiskt stöd kan bland annat det s.k. SWIPA-projektet (*Effects due to Climate Change on Snow, Water, Ice and Permafrost in the Arctic*) lyftas fram. SWIPA-projektet undersöker förändringar i kryosfären i Arktis och följer upp på flera av de kunskapsluckor och gråzoner som skildras i den s.k. ACIA-rapporten om klimatförändringar i de arktiska områdena som togs fram av Arktiska rådet 2004. Nordiska ministerrådets miljösektor har under året även bidragit till att en film om SWIPA-projektet kan produceras och visas under FN:s klimattoppmöte i Köpenhamn i december 2009 (COP 15).

Inför klimattoppmötet har Nordiska ministerrådet med medel från globaliseringsanslaget verkat för stöd till flera synlighetsprojekt för att öka medvetenheten om klimatförändringarnas inverkan på Arktis och livsvillkor för arktiska urbefolkningar. Samtidigt som klimattoppmötet avhålls kommer bland annat den danska energistyrelsen med finansiellt stöd från NMR att bygga upp en s.k. "*Arctic Venue*" på Nordatlantens Brygge i Köpenhamn. En byggnad kommer där att förvandlas till ett isberg som smälter ner i hamninloppet och arktiska projekt kommer att presenteras för allmänhet, experter och politiker. Ministerrådet förväntas även presentera arktisrelaterade projekt finansierade av NMR i ett utställningsstånd på Bella Center i samband med COP 15. Det planeras även ett nordiskt side event på temat "*Nordic Climate Solutions*".

Mätningar har visat att de miljö- och hälsomässiga konsekvenserna av kvicksilverutsläpp är särskilt allvarliga i de arktiska områdena. De nordiska länderna har arbetat målmedvetet i processen mot ett globalt kvicksilveravtal för att bl.a. skydda de arktiska områdenas utsatthet. Detta har nu fört till ett FN-beslut om förhandlingar som skall mynna ut i ett avtal år 2013. Det första förhandlingsmötet äger rum i juni 2010 och Norden har genom Sverige erbjudit sig att ta på sig värdskapet genom finansiering från Nordiska ministerrådet. Ett globalt kvicksilveravtal förväntas innebära en markant reduktion av utsläpp av kvicksilver.

Det nordiska Toppforskningsinitiativet (TFI) är den hittills största nordiska forsknings- och innovationssatsningen inom klimat, miljö och energi. Med en budget på 400 miljoner DKK över fem år avses programmet i kombination med nationella medel skapa grundlag för hållbara energilösningar i samarbete mellan forsknings-, innovations-, industri- och näringslivssektorer. Arktis utgör en av tre horisontella prioriteringar i initiativet. Ett av sex delprogram i TFI, "Klimatförändringarnas växelverkan med kryosfären", är särskild relevant för Arktis. Programmets första utlysning inom delprogrammet "Effektstudier och anpassning till klimatförändringarna" har ansökningsfrist den 13 november 2009.

För att bidra till vidareföring av arvet från IPY har Nordiska ministerrådet för utbildning och forskning beslutat att etablera ett nätverk av tidigare nordiska IPY-koordinatorer och andra relevanta aktörer. Avsikten är att stärka och koordinera den forsknings- och kompetenspolitiska kunskapsbasen kring Arktis i det nordiska samarbetet.

Institutionen NordForsk finansierar redan flera miljörelaterade forskarnätverk, varav tre arktisrelaterade inom områdena havsis, paleoklimatologi respektive modellering av atmosfärisk miljö och –klimat effekter. NMR har även vidarefört samarbetet med Nordisk Samisk Institut/Samiska högskolan inom samisk forskning.

På danskt initiativ har NMR gått in i ett projekt med samnordisk finansiering och styrning kring en studie av megatrender i Arktis. Avsikten med studien är att samla och ge en överblick över aktuella utvecklingstrender och –mekanismer inom samhälleliga-, miljö- och naturmässiga förhållanden i Arktis som är av avgörande betydelse för den framtida utvecklingen i regionen. Projektet kommer att föreläggas Arktiska rådet av Danmark och Finland vid ministermöte 2011.

Nordiskt samarbete i Arktiska rådet och samarbete med Nordens grannar i väst

Eftersom man under perioden 2006-2013 har tre på varandra följande nordiska ordförandeskap i Arktiska rådet föreligger goda förutsättningar för fördjupat samarbete mellan Nordiska ministerrådet och Arktiska rådet. Danmark tog över ordförandeskapet från Norge vid Arktiska rådets utrikesministermöte i Tromsø i april i år och i april 2011 tar Sverige över ordförandeklubban. Vid mötet antogs en deklaration som välkomnar ökat samarbete med NMR samt dess bidrag och stöd till cirkumpolärt samarbete.

Nordiska ministerrådet är observatör i Arktiska rådet och har under året diskuterat möjligheter till ett mer strategiskt samnordiskt agerande inom ramen för Arktiska rådet och att det därför kan vara lämpligt med mer målinriktade större projektinsatser utöver regelrätt projektstöd från ansökningsprogrammet.

I tillägg till ökat samarbete med Arktiska rådet har Nordiska ministerrådet i årets budget öronmärkt 2 MDKK för att främja samarbete inom bl.a. forskning, innovation och klimat med Nordens grannar i väst, särskilt Kanada. Medel avses bl.a. användas för ett projekt om hållbara energilösningar i glesbygder präglade av extrema väderförhållanden. Samarbete inom fiskeriförvaltning och innovation i den nordatlantiska akvakultursektorn är andra projektidéer som ska utvecklas.

En insats på social- och hälsoområdet som bör lyftas fram är initiering av ett samarbete mellan Nordiska ministerrådet och Kanadas hälsodepartement (*Health Canada*) om etablering av en expertgrupp med fokus på urfolk och hälsa under Den Nordliga dimensionens partnerskap om folkhälsa och socialt välbefinnande. Målsättningen är att projektet skall bidra till innovativa lösningar i hälsosektorn för utsatta grupper i arktiska områden.

Nordiska Atlantsamarbetet (NORA) genomförde i slutet av 2008 en *fact finding* mission till Kanada för att utforska möjligheterna till ett styrkt samarbete med Nordens grannar i väst, främst Kanadas Atlantprovinser. De täta kontakterna har under 2009 bland annat bidragit till ett brett kanadensiskt deltagande vid Islands ordförandeskapskonferens "*Innovation in the Nordic Marine Sector*" och ett samarbetsavtal om utvecklingen av det nordatlantiska IT-nätverket "*North Atlantic Knowledge Network*" med gemensam finansiering.

Nordiska rådet

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 09-00274-1

NAPA – Nordens Institut i Grönland – har etablerat goda kontakter med Kanada och Alaska på kulturområdet. Samarbetet har bl.a. utmynnat i att *Arctic Winter Games*, som avhålls vartannat år, har fått en tydlig kulturpolitisk dimension. Man har även utvecklat ett tätt samarbete gällande studieväxling för unga inom konstnärsutbildningar.

Nordiska rådet

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 09-00274-1

Nordiskt bidrag till EU:s arktiska meddelande

Nordiska ministerrådet arrangerade under det svenska ordförandeskapet 2008 konferensen "*Common Concern for the Arctic*" i Ilulissat. Konferensdeltagarna bestod av representanter från EU-parlamentet, EU-Kommissionen, Rådssekretariatet, EU:s medlemsstater och övriga nordiska länder, andra medlemsstater i Arktiska rådet samt dess permanenta medlemmar som representerar arktiska urfolk, andra frivilligorganisationer, forskningsinstitutioner och media.

Målsättningen med konferensen var att öka EU:s och andra internationella aktörers medvetenhet om och engagemang för arktiska problemställningar. Tidpunkten tillät även att konferensen kunde tillhandahålla *input* till EU-kommissionen i utarbetande av dess arktiska meddelande som presenterades den 20 november 2008. Rådets behandling av meddelandet pågår nu och förväntas avslutas under hösten 2009 under det svenska EU-ordförandeskapet.

Nordiska ministerrådet har efter konferensen fått positiva signaler från EU-Kommissionen om att konferensen bidrog till en ökad medvetenhet i utarbetandet av meddelandet om att hänsyn bör tas till vilka konsekvenser EU:s politik har för de arktiska områdena och de arktiska befolkningarna. Nordiska ministerrådet noterar emellertid att Europaparlamentets beslut om ett förbud mot handel med sälprodukter innebär en stor påverkan på arktiska befolkningars livsvillkor, inte minst på Grönland där småskalig lokal traditionell mat- och hantverksproduktion ofta baseras på råvaror från säl.

De nordiska ländernas utgångspunkt i sälfrågan illustreras tydligt i Växjödeklarationen *Sälen och samhället* som antogs av Nordiska ministerrådet för fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk i juni 2008. Deklarationen betonar vikten av en balans mellan bevarande och nyttjande av havsresurser som tar hänsyn till kustsamhällens och urbefolkningars behov. Med EU:s förbud mot handel med sälprodukter går hanteringen av sälfrågan in i en helt ny fas. I ljuset av de nya omständigheterna önskar NMR att bidra till en bredare dialog om hållbart nyttjande av havets levande resurser, däribland säl, i avsikt att skapa bättre förståelse för ett helhetsperspektiv i politiker inom detta område.

Ministerrådet arbetar med uppföljning av Ilulissat-konferensen och har avsatt medel till detta ändamål.

Stoltenbergrapporten

Ökat nordiskt samarbete i Arktis har även tagits upp i den s.k. Stoltenbergrapporten. Den norske f.d. utrikesministern Thorvald Stoltenbergs rapport om nordiskt utrikes- och säkerhetssamarbete presenterades vid ett extraordinärt nordiskt utrikesministermöte i februari 2009. Rapporten trycker på att de nordiska länderna borde utveckla ett mer praktiskt inriktat samarbete i frågor som miljö, klimat, säkerhet och räddningstjänster, däribland i Arktis. Vid det nordiska utrikesministermötet i Reykjavik i juni 2009 antogs en deklaration där ministrarna välkomnade Stoltenbergrapportens förslag och lyfte fram dess förslag som viktiga inspirationskällor till ett fördjupat nordiskt samarbete inom bland annat utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik.

Den närmaste tiden kan därmed eventuellt ytterligare insatsområden för ökat nordiskt samarbete i Arktis vara att vänta.

DOKUMENT 8

Nordisk Råd

Dokument 8

Fremlagt af:
Nordisk MinisterrådBilag:
- Oversigt over
projektaktiviteter

J.nr. 09-00283-1

Redegørelse til Nordisk Råd 2009 – Nordisk Ministerråds indsatser til bekæmpelse af menneskehandel

Hovedfokus

Nordisk Ministerråd sætter bekæmpelsen af menneskehandel højt på dagsorden for det nordiske samarbejde og fortsætter det aktive engagement i indsatsen mod menneskehandel på flere niveauer.

Handel med mennesker er et særdeles komplekst problem, der er tæt relateret til de overgribende globaliserings- og udviklingstendenser. De nordiske lande har eksempelvis i de senere år måtte forholde sig aktivt til menneskehandel, som modtagerland eller transitland, eller en kombination af begge dele.

Alle de nordiske lande har handlingsplaner mod menneskehandel og arbejder mod samme mål og værdier. Samtidig er der også indbyrdes forskelle i måden at organisere og gennemføre handlingsplanerne på. Det er især fra sammenligninger mellem de nordiske lande og resten af Europa, at der kan hentes inspiration og man kan lære af hinandens erfaringer. Det nordiske samarbejde om menneskehandel vil således bidrage til at styrke et fælles videns- og erfaringsgrundlag for udvikling af effektive indsatser. Ligesom de nordiske lande kan bidrage med kompetence og erfaringer i samarbejdet med nabolandene.

Ministerrådet arbejder derfor særligt på at forstærke det regionale samarbejde i Norden og med vores nabolande. Dette sker ikke mindst inden for den nordlige dimensions region. Målet er at *fremme koordinering og samarbejde* over grænserne med henblik på at undgå overlap og ressource-spil. Fælles viden, kapacitet og kompetencer samt kendskab til samarbejdspartnernes situation og vilkår er vigtige forudsætninger for et effektivt samarbejde på tværs af lande og organisationer.

Arbejdet startede allerede i 2002, hvor Nordisk Ministerråd tog initiativ til en nordisk baltisk kampagne mod menneskehandel for at skabe en platform for samarbejde. Ministerrådet har siden fastholdt dette fokus og ar-

bejder aktivt på at udvide og udvikle det regionale samarbejde og samarbejdet med nabolande.

Denne indsats er også fortsat i 2008/2009, hvor der er igangsat en række konkrete tiltag, som har medvirket til at fremme fælles mål og gode samarbejdsrelationer i regionen. "Kundskabs- og netværksprogrammet for Nordvestrusland" skal fremhæves som vigtigt redskab for at fremme samarbejde på tværs af de nordiske lande og Nordvestrusland i denne sammenhæng. Eksempelvis har russiske embedsmænd, socialarbejdere og NGO'er siden 2007 været inviteret til de nordiske lande for at styrke de faglige kompetencer og etablere et samarbejde på tværs af grænser.

Yderligere tiltag i 2008/2009 var særligt samarbejdet inden for Den Nordlige Dimensions Partnerskab for Sundhed og Socialt Velbefindende, hvor Nordisk Ministerråd har taget initiativ til at sætte menneskehandel på partnerskabets handlingsplan for 2008/2009. Ministerrådet er drivende aktør på dette område, og inviterede i december 2008 internationale organisationer inden for partnerskabet til at deltage i et fælles koordineringsmøde. Som opfølgning på dette møde er Ministerrådet i gang med at undersøge udviklingen af en fælles "kalender" for relevante organisationer i den nordlige dimensions region, som skal sikre koordinering af aktiviteter. Et andet eksempel er at Ministerrådet i april 2008 afholdte en international konference i Skt. Petersborg med henblik på at styrke det regionale samarbejde mellem de baltiske lande og Nordvestrusland i indsatsen mod menneskehandel.

Der er samtidig igangsat en række konkrete sociale projekter i Nordvestrusland, som skal bidrage til at forbedre sociale og sundhedsmæssige forhold, som dermed kan medvirke til at forebygge menneskehandel i oprindelseslandene. Dette gælder blandt andet støtten til udsatte børn og unge på institutioner og samarbejdet om udvikling af lokale socialcentre i Skt. Petersborg, som skal drive opsøgende socialt arbejde. Samtlige sociale tiltag er igangsat indenfor rammen af Nordisk Ministerråds samarbejdsaftale med Skt. Petersborg Bystyre, "*Protocol of Intent*". Disse er udviklet i tæt dialog med Skt. Petersborg Bystyre, der i sær har ønsket at prioritere det forebyggende sociale arbejde samt fremme af tættere samspil mellem NGO'er, politi og de sociale myndigheder.

Sammenfattende har de nordiske ligestillings-, social-, sundheds- og justitsministre iværksat en lang række initiativer for at bekæmpe menneskehandel. Kerneområderne er:

- (1) Forebyggelse med henblik på at mindske udsatte gruppers sårbarhed og risiko for at blive udnyttet af menneskehandler,
- (2) kapacitets- og kompetenceopbygning på myndigheds- og NGO niveau samt
- (3) fremme af tværgående samarbejde for at forstærke et samarbejde mellem sociale myndigheder, politi og NGO'er.

Prioriteringen af kapacitets- og kompetenceopbygning som kerneindsatsområde med henblik på en helhedsorienteret, tværsektoriel indsats mod menneskehandel, har været, og vil til stadighed være væsentlig både for myndigheder og NGOer i regionen. Menneskehandelen ændrer til stadighed karakter i henseende til målgrupper, transportveje og udførelsesmåder, og et fælles regionalt videns- og handlingsniveau er derfor nødvendig både for forebyggelse og bekæmpelse.

Ministerbeslutning

Et vigtigt instrument er Nordisk Ministerråds "*Retningslinier for samarbejdet med Nordvestruslands 2009 - 2013*", hvor bekæmpelse af menneskehandel inden for den Nordlige Dimension Region, er fremhævet som et

Nordisk Råd

Dokument 8

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Oversigt over
projektaktiviteter

J.nr. 09-00283-1

nøgleområde. Retningslinierne blev besluttet af Samarbejdsministrene i efteråret 2008.

Ministerrådet for Ligestilling (MR-JÄM)

MR-JÄM initierede i år 2001 den nordisk-baltisk kampagne for at bekæmpe handel med kvinder og børn- og har siden fokuseret på at bekæmpe menneskehandel med fokus på kvindehandel. I maj 2008 diskuterede de nordiske og baltiske ligestillingsministre problemstillinger om menneskehandel i Østersøregionen. Ministrene besluttede at fortsætte med at samarbejde om at bekæmpe menneskehandel og traf beslutning om at udarbejde en fælles strategi.

En nordisk-baltisk arbejdsgruppe udarbejdede i efteråret 2008 et forslag til NB-8 *Memorandum of Understanding to Combat Trafficking in Human Beings for Sexual Purposes*. De nordiske og baltiske ligestillingsministre godkendte *Memorandum of Understanding* i skriftlig procedure den 4. marts 2009. MOU indeholder følgende centrale punkter:

"De nordiske og baltiske Ministre for Ligestilling ønsker at styrke et samarbejde for at bekæmpe menneskehandel ud fra et grundsyn om at ligestilling og lige deltagelse af alle kvinder og mænd i alle dele af samfundet ikke kan opnås, så længe at nogle kvinder, mænd, piger og drenge i vores lande er ofre for menneskehandel."

Den fælles målsætning for samarbejdet inden for rammen af Nordisk ministerrådet er:

- At støtte et netværk for organisationer og task-forces som bekæmper menneskehandel for seksuel udnyttelse og udveksling af viden og information.
- Fremme fortsat engagement af Ngo's i kampen mod menneskehandel for seksuel udnyttelse
- Garantere en mangesidig og koordinerende indsats i kampen mod menneskehandel for seksuel udnyttelse.

Nordisk Ministerråds sekretariat vil koordinere aktiviteterne som gennemføres indenfor rammen af NB 8 *Memorandum of Understanding*.

Ministerrådet for social og sundhedsområdet

De nordiske social- og sundhedsministre besluttede på ministermødet i juni 2006 at prioritere den sociale indsats for at forebygge menneskehandel, og samtidig udvide samarbejdet med vægt på at arbejde inden for rammen af EU's Nordlige Dimensions Region. Som en opfølgning af dette arrangerede den danske socialminister i samarbejde med Nordisk Ministerråd i oktober 2006 en rundbordskonference for de nordiske og baltiske socialministre og deres kolleger fra Polen, Tyskland og Rusland. Hovedformålet var at sætte fokus på de sociale aspekter af menneskehandel. Ministrene besluttede at sætte konkrete samarbejdsprojekter i gang i af-senderlandene med fokus på forebyggende arbejde. Ministerrådet har efterfølgende igangsat konkrete initiativer særligt rettet mod forebyggelse og udsatte børn og unge. Se bilag 1 for oversigt over konkrete tiltag.

Ministerrådet for Lovgivning (MR-LOV)

Ministerrådet fokuserer på menneskehandel indenfor rammen af deres arbejde med at bekæmpe international kriminalitet.

I kampen mod menneskehandel samarbejder ministerrådene helt overordnet tværsektorielt for at kunne gennemføre en effektiv og helhedsorienteret indsats. Målsætning er at aktiviteter og indsatser er koordinerede og effektive og gennemføres i samarbejde med alle nordiske samarbejdsområder, som berøres af problematikken af menneskehandel.

Nordisk Råd

Dokument 8

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Oversigt over
projektaktiviteter

J.nr. 09-00283-1

Konkrete projekter

Nordisk Ministerråds konkrete engagement fastholdes gennem blandt andet projektindsatser særligt målrettet Den Nordlige Dimensions Region. Disse projekter og programmer bidrager både til vidensdeling og kapacitetsopbygning på konkrete felter. Samtidig bidrager de til opbygning af netværk og gensidig tillid mellem de nordiske- og nabolandenes myndigheder og mellem myndigheder og civilsamfundet, NGO'er.

Nordisk Ministerråd arbejder videre med at gennemføre yderligere aktiviteter på feltet for 2009/2010, som vil være i direkte forlængelse og opfølgning af tidligere års aktiviteter. Bilag 1 indeholder en oversigt over centrale igangværende og afsluttede projekter i indsatsen mod menneskehandel.

Nordisk Råd

Dokument 8Fremlagt af:
Nordisk MinisterrådBilag:
- Oversigt over
projektaktiviteter

J.nr. 09-00283-1

BILAG 1**Oversigt over projektaktiviteter i Nordisk Ministerråd i indsatsen mod bekæmpelse af menneskehandel****Igangværende projekter**

"Nordic-Baltic knowledge overview and action plan for removing obstacles for health care access in sexual trafficking". Projektet skal udbygge forståelsen af de sundhedsmæssige aspekter af menneskehandel i samarbejde med WHO Europa og Nordisk Højskole for Folkesundhed (NHV). De sundhedsmæssige risici og følger af menneskehandel negligeres ofte. De er ofte ikke integreret i programmer og guidelines om helhedsorienteret støtte til mulige ofre, men sundhedsmæssig service ydes ad hoc. (500.000 DKK)

"Peer Review – combating trafficking in human beings" Projektet skall undersöka "best practise" modeller för samarbete mellan polis och sociala organisationer. Det centrala i projektet skall vara hur en social insats, utom att den beaktar offrenas säkerhet, integritet och hälsa, skall vara en positiv faktor i förhållandet till åtal mot människohandlarna och hur det skulle underlätta offren att samarbeta med polis och myndigheter, som vittnen i rättegångar, och inte minst som en del av den sociala integrationsprocessen av offren. Projektet skall ta utgångspunkt i ett helhetsorienterat och tvärsektorielt socialt, jämställdhets- och justitieperspektiv. Projektet utförs i samarbete med FaFo, Norge. (MR-S totalt 500.000 DKK)

"My vision – Empowerment of young people" projektet er igangsatt og skall förebygga människohandel bland tonåriga flickor och pojkar i avsändarländerna i EU:s Nordliga Dimension Region och skall sätta igång förebyggande aktiviteter i lokalsamhället med de ungas resurser som utgångspunkt. Projektet implementeras av NGO:s i tätt samarbete med de lokala myndigheterna (totalt 1.200.000 DKK).

"Preventing trafficking in teenagers in institutions in the Baltic countries and NW Russia" målsättning är att tillsammans med myndigheter och NGO:s genomföra projekt som skall bygga upp kompetensen och kunskap hos de experter som arbetar med att förebygga människohandel. Projektet om tonåringar riktar sig främst till personal i sociala institutioner för utsatta barn. Projektet är en uppföljning av socialministrarnas rundabordsamtal år 2006 (totalt 1.300.000 DKK).

"Mobilitetsprogrammet Efforts in fighting against trafficking in human beings" startade år 2007 och genomförs i samarbete med de ryska myndigheter och skall komplettera och stärka de pågående aktiviteterna i kampen mot människohandel. Den överordnade målsättningen är att presentera nordiska institutionella och fackliga modeller och best practises för personer från NV Ryssland som i sitt dagliga arbete kommer i kontakt med problematiken kring människohandel. Tyngdpunkten i genomförandet av mobilitetsprogrammet ligger i kunskapsuppbyggnad och i främjandet av tvärsektorieella nätverk. Grupperna som besöker de nordiska länderna tar del av polisens, åklagarämbetets, de sociala och hälsosektorernas insatser samt arbetet inom de nordiska frivilliga organisationerna. År 2008 initierades ett mobilitetsprogram för ryska, baltiska och nordiska poliser som arbetar med att bekämpa människohandel. De personer som hittills har deltagit i mobilitetsprogrammet har rapporterat att besöken i de nordiska länderna har varit lärorika och nyttiga och gett möjligheter till att skapa nätverk med nordiska experter. Vice-guvernör Ljudmila Kostkina

Nordisk Råd

Dokument 8

Fremlagt af:
Nordisk MinisterrådBilag:
- Oversigt over
projektaktiviteter

J.nr. 09-00283-1

från St Petersburgs stad besökte Köpenhamn och Oslo i september 2008 för att bekanta sig med mobilitetsprogrammet. (**totalt 3.150.000 DKK**).

Northern Dimension Partnership on Public Health and Social Wellbeing (NDPHS) i år 2007 tog Nordiska ministerrådet initiativ till att människohandel blev ett samarbetsområde och det ingår i *NDPHS handlingsplan för 2008/2009*. NMR har i uppgift att koordinera och samordna de internationella organisationernas och task-forcens insatser för att bekämpa människohandel i EU:s nordliga dimension region med målsättning att effektivisera insatsen och undgå dubbling. De internationella organisationerna och task-forcen inbjudas till möte för att utbyta erfarenheter och diskutera koordineringen av insatserna. Följande möte arrangerades i december 2008 i NMR i Köpenhamn. En konkret opfølgning af dette møde er at Nordisk Ministerråd er i gang med at undersøge mulighederne for at udvikle og drive en kalender, der skal indeholde information om organisationers engagementer, konferencer, samt link til nøglepersoner i den nordlige dimensions region samt vigtige grunddokumenter. Praksis har vist at der er rigtigt mange aktører, som opererer i regionen. Der er derfor et behov for bedre koordinering for at undgå at konferencer ligger på samme datoer og at organisationerne kan udnytte hinandens viden og kompetence.

Afsluttede projekter

Konference om Prostitution i Norden. I oktober 2008 blev der afholdt konference som resultat af en forskningsprojekt gennemført af Nordisk Institut for kundskab om kön (NIKK) på initiativ af Ligestillingsministrene (MR-JÄM). Målet var at præsentere og diskutere viden om prostitution og menneskehandel for seksuel udnyttelse i de nordiske lande.

I april 2008 arrangerades en *konferensen Cooperation to combat trafficking in human beings between North-West Russia, Baltic and Nordic countries*, i St Petersburg för att diskutera nordiska, baltiska och ryska insatser för att bekämpa människohandel. Under konferensen diskuterades olika möjligheter att minska risker för att bli utsatt för människohandel och koordinering av bekämpning av människohandel i Östersjöregionen (**totalt 200.000 DKK**).

I samband med *Nordic cooperation, gender equality and sustainable development in the EU's Northern Dimension Region* konferensen som arrangerades den 8.9.2006 i St Petersburgs stad i samarbete med MR-S och MR-JÄM diskuterades frågeställningar kring människohandel och framtida samarbetsformer. I seminariet deltog Islands samarbetsminister Jonina Bjartmarz (totalt 100.000 DKK).

I september 2006 arrangerades i NMR ett *seminarium för MR-S, MR-JÄM och MR-LAG* för att diskutera koordineringen och effektiviseringen av NMR insatsen mot människohandel (totalt 50.000 DKK).

The Nordic Baltic Campaign against Trafficking in Women/Effective ways to move forward

Ett seminarium som arrangerades 9-11.12.2005 för att diskutera medborgar- och kvinnoorganisationernas roll och samarbete med myndigheter i kampen mot människohandel, speciellt den handel som pågår för sexuellt utnyttjande. Konferensen arrangeras i samarbete med NMR, Riga stad, Marta-organisationen och NMR kontoret i Riga. I konferensen deltog representanter för NGOs från alla nordiska och baltiska länder.

Projektet *Pol-E-Quality Wanted* genomfördes under åren 2004-2005 av *Nordic-Baltic Policewomen's Network (NBPN)* och fokuserade på frågeställningar kring handel med kvinnor och våld mot kvinnor i Östersjöregionen. EU projektet genomför även en undersökning om kvinnliga polisers

Nordisk Råd

Dokument 8

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Oversigt over
projektaktiviteter

J.nr. 09-00283-1

arbete i de nordiska och de baltiska länderna. NMR var medfinansierare i EU projektet *Pol-E-Quality Wanted* (NMR finansiering totalt 100.000 DKK).

Drugs, prostitution, trafficking in women – a gender perspective projektet arrangerade under år 2004 en series seminarier om sambandet mellan droger, prostitution och människohandel. Fokus var hur flickor och pojkar utnyttjas inom människohandel på olika sätt. Målgruppen för seminarierna som arrangerades i St. Petersburg, Narva, Liepaja, Klaipeda och Kaliningrad var polis, lärare och de personer som arbetar inom social- och hälsosektorerna. Ett avslutande seminarium arrangerades i Riga med temat *Cooperation of NGOs and Governmental Agencies in the Fight Against Trafficking in Humans* Projektet genomfördes i samarbete mellan MR-Narko och MR-JÄM och finansierades med närområdesmedel (totalt 550.000 DKK).

Gender equality, drugs, sexual health and children and young adults projektet koordinerades av NMR kontoret i St. Petersburg och stöddes av Nordiska rådet startade med ett kick-off seminarium i St Petersburg 13.9.2004 som presenterade måsättningarna med projektet som inkluderade insatser att bekämpa människohandel i samband med teman drogmissbruk, social insatser, barn och unga och HIV/AIDS (totalt 1.500.000 DKK).

Prostitution – a social problem? Rapporten är en kartläggning av prostitutionens omfattning, orsaker och effekter i de baltiska länderna och NV Ryssland och den genomfördes år 2003 som en uppföljning av den gemensamma nordisk-baltiska kampanjen mot människohandel år 2002. Människohandel av kvinnor och barn är sammankopplade eftersom kvinnor och barn sänds från ett land till ett annat för sexuellt utnyttjande. Rapporten publicerades år 2004 (totalt 200.000 DKK)

Mapping of situation and project against trafficking in women in northern Finland, Norway and Sweden and north-western Russia. Målsättningen med projektet som startade år 2003 var att arranger aktiviteter i Murmasnk oblast i samarbete med Finland, Norge och Sverige för att motverka människohandel, och att diskutera och hitta alternativa lösningar för kvinnor och unga flickor som riskerar att hamna ut för människohandel. Projektet fokuserade även på att få myndigheter, NGO:s och centrala aktörer att samarbeta i kampen mot människohandel. också satt unga (totalt 1.000.000 DKK).

Joint Nordic Baltic Campaign against Trafficking in Women in 2002 avslutades med ett ministermöte i Stockholm i april 2003. De nordiska och baltiska ministrarna för jämställdhet, lagstiftning och inrikesfrågor godkände ett utlåtande och rekommendationer för det framtida nordisk-baltiska samarbetet. Länderna kom överens om utarbeta och godkänna nationella handlingsplaner för att bekämpa människohandel, speciellt med kvinnor och barn, senast vid utgången av år 2005. Danmark godkände som det första landet i Norden en handlingsplan i december 2002 och avsatte totalt 30 miljoner DKK för arbetet and Norges första handlingsplan godkändes i februari 2003 och avsatte 100 miljoner NOK för insatser mot människohandel. I dag har alla nordiska länder handlingsplaner mot människohandel. En slutrapport om kampanjen publicerades i TemaNord (totalt 1.650.000 DKK).

Nordisk Råd

Dokument 8

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Oversigt over
projektaktiviteter

J.nr. 09-00283-1

DOKUMENT 9

Nordisk Råd

Dokument 9

Fremlagt av:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Likestillingsstatistik
- Likestillingsperspektivet

J.nr. 09-00293-1

Likestillingsredegjørelse, 2009 ¹

Den foreliggende redegjørelsen tar utgangspunkt i de prosjekter og aktiviteter som ministerrådet for likestilling (MR-JÅM) har samlet seg om i handlingsplanen for 2009. Den årlige handlingsplanen er forankret i det pågående 5-årige samarbeidsprogrammet for perioden 2006-2010 med fokus på kjønn er målet et likestilt samfunn.

Innledning

Nordisk råd har bedt Nordisk ministerråd rapportere om integrering av et kjønns- og likestillingsperspektiv. Den første redegjørelsen ble gitt 2006.

Ministerrådet for likestilling (MR-JÅM) har et spesielt ansvar for å følge opp samarbeidsministrenes vedtak fra 2007 om å integrere et kjønns- og likestillingsperspektiv i ministerrådets virksomhet.

Senere vedtok NSK på sitt møte den 2.oktober 2008 Generalsekretærens nye prosesser for en kjønns- og likestillingsintegrering som tok utgangspunkt i forslagene fra den tverr-sektorielle arbeidsgruppen for likestilling i ministerrådets sekretariat.

Det er fagsektorenes eget ansvar å følge opp disse vedtakene som også inkluderer en kjønns- og likestillingsanalyse av de tildelinger den enkelte sektor er ansvarlig for. Sektoransvaret omfatter også de underlagte/tilknyttede institusjoner, arbeidsgrupper, komiteer og lignende

Det innebærer et to-delt fokus i forbindelse med å integrere et kjønns- og likestillingsperspektiv; I: et som tar for seg de ulike fagministerområdene og II: et som tar for seg mer interne forhold i NMR.

Integreringen i de ulike fagministerråd er langsiktig, med unntak av ministerrådet for likestilling (MR-JÅM) som arbeider med dette kontinuerlig, noe som vises i MR-JÅM sitt 5-årige samarbeidsprogram og i de årlige

¹ Likestillingsredegjørelsen består av to deler: I: en skriftlig redegjørelse inklusive en likestillingsstatistikk og II: en muntlig redegjørelse til rådet.

handlingsplanene. Når det gjelder den NMR-interne integreringen tar den utgangspunkt i "Handlingsplan for Ligestilling i Nordisk Ministerråd og Nordisk Råds sekretariat år 2007-2009".

De ulike fagministerråds ansvar

Sektoransvaret for å følge opp integrering av et kjønns- og likestillingsperspektiv ligger i det enkelte fagministerområdet.

Målet er at samtlige fagministerråd innen 2012 skal identifisere og integrere relevante likestillingsperspektiv i sin virksomhet. Innen da skal en bl.a. som del av globaliseringssatsingen trekke frem, belyse og problematisere noen relevante kjønns- og likestillingsperspektiv på seminarer og konferanser, og man skal ha som målsetting å ha en god balanse mellom menn og kvinner både som innledere og deltakere på disse seminarene og konferansene.

Fremtidige formannskap har også et ansvar for å løfte frem et kjønns- og likestillingsperspektiv i sine prioriteringer.

Arbeidsgruppen for likestilling har utarbeidet egne konkrete indikatorer for å kunne måle endring på fagministernes ansvarsområde.

NMRS interne ansvar

Visjonen for det interne arbeidet i sekretariatet er at NMRS skal være en god arbeidsplass der kvinner og menn gis samme muligheter og rett til karriere og utviklingsmuligheter, samt at det skal være mulig for begge kjønn å kombinere arbeid med familieliv.

Det er et mål at alle medarbeidere skal ha fått individuelle kompetanseutviklingsplaner i 2009. I lønnsstatistikken mellom kvinnelig og mannlige ansatte skal det ikke forekomme systematiske forskjeller. I tillegg er det bl.a. uttrykt at det skal være nulltoleranse for seksuell trakassering, at alle faggrupper i sekretariatet ikke skal ha mer enn 60% av et kjønn (det vil si at kjønnsrepresentasjonen for begge kjønn skal ligge mellom 40%-60% som vanligvis oppfattes som en jevn kjønnsfordeling).

Det legges opp til full måloppnåelse for dette arbeidet i 2012.

Arbeidsgruppen for likestilling har utarbeidet egne indikatorer for å kunne måle endring på innen NMRS' ansvarsområde.

Ministerrådet for likestillings ansvar

Arbeidet i Ministerrådet for likestilling (MR-JÄM) er forankret i tre politisk vedtatte strategidokument; I: Kjerneoppgavedokumentet fra 2007; II: Det 5-årige samarbeidsprogrammet for perioden 2006-2010- *Med fokus på kjønn er målet et likestilt samfunn*; og III: Handlingsplanen for det nordiske likestillingssamarbeidet i 2009.

Vedlegg

I tillegg til disse dokumentene har MR-JÄM utarbeidet de to vedleggene til redegjørelsen; I: Likestillingsstatistikk "Mænd og kvinders repræsentation i det nordiske samarbejde" og II: Oversikt over likestillingsperspektivet i ulike samarbeidsområder i det nordiske samarbeidet.

Det første vedlegget datert mars 2009 viser kjønns sammensetningen av ministerråd, embetsmannskomiteer – inklusive NSK, nordiske institusjoner og samarbeidsorgan og sekretariatet. Det andre vedlegget er utarbeidet i september 2009 og hentet fra den nye hjemmesiden Norden.org og tar for seg hvordan de ulike samarbeidsområdene presenterer seg selv sett i et kjønns- og likestillingsperspektiv.

Nordisk Råd

Dokument 9

Fremlagt av:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Likestillingsstatistik
- Likestillingsperspektivet

J.nr. 09-00293-1

I tidsperioden fra vedleggene ble utformet, og til utforming av redegjørelsen, kan det ha forekommet endringer som for eksempel skifte i utnevnelser og representasjon i råd, komiteer og utvalgt, samt oppdatering av hjemmesiden Norden.org.

Samarbeidsprogram og handlingsplan

I den nåværende strategiperioden 2006-2010 for Ministerrådet for likestilling (MR-JÄM) er det to hovedprioriterte områder: I: Kjønn og makt og II: Kjønn og ungdom, i tillegg kommer det løpende arbeidet med integrering av kjønns- og likestillingsperspektivet som gis høy prioritet.

I handlingsplanen for 2009 finnes følgende prosjekt-prioriteringer:

Kjønn og makt i Norden

Prosjektet startet opp i 2007 og avsluttes med en sluttkonferanse med presentasjon av funn i november 2009. Det er NIKK (Nordisk institutt for kunnskap om kjønn) som har hatt hovedansvar for prosjektet.

Likestillingens rolle i globaliseringsprosessen

I ministerrådets globaliseringsprosess er det vedtatt at kjønns- og likestillingsperspektivet skal integreres i de nye initiativene. MR-JÄM har ikke fått opplyst hvordan dette konkret skal gjøres, men har bedt om en tilbake-rapportering om dette. Vi vil derfor komme tilbake til dette i redegjørelsen til sesjonen i 2010.

I tillegg til arbeidet med NMR's globaliseringinitiativene, har MR-JÄM i 2009 tydeliggjort betydningen av å ha et kjønns- og likestillingsperspektiv i forhold til klimaendringer ved å ta opp temaet "kjønn og klima" i FN under et side-arrangement under CSW (kvinnekommissjonen) i mars 2009 og et summit i København i forkant av CSW. NIKK har fulgt opp temaet med et spesialnummer av NIKK-magasin i oktober i forkant av klimatoppmøtet (COP15) i København i desember. Rett før og under klimatoppmøte planlegger ministerrådet også en utstilling og en samtale om konsekvenser av klimaendringer for menn i nord og kvinner i sør.

Likeledes fortsetter kjønns- og likestillingssamarbeidet med de tre baltiske statene innen NB8-samarbeidet med bakgrunn i et Memorandum of Understanding (MoU) som ble undertegnet i 2008 og med Nord-Vest Russland forankret Protocol of Intent.

Likestilling i et flerkulturelt samfunn

MR-JÄM har bedt NIKK fortsette arbeidet med å se på likestilling i våre flerkulturelle nordiske samfunn, og de utfordringer som dette representerer spesielt når det gjelder den sosiale kontrollen som utøves mot unge jenter og gutter i innvandrer miljøene. Prosjektet videreføres inn i 2010.

Foreldrepermisjon – omsorgspolitik og likestilling

Med bakgrunn i den oppmerksomhet tre-deling av foreldrepermisjonen har fått i Island sammen med den relativt høye fertilitetsraten vi har i Norden, har Island startet en komparativ studie av permisjonsrettighetene i forbindelse med fødsels- og foreldrepermisjon. Resultatene blir presentert på en konferanse i oktober 2009.

Likestilling i skole og barnehage

Utgangspunkt for dette prosjektet er at en i Island har hatt pålegg om å undervise i likestilling i over 30 år. Man har vært tilfreds med innholdet og formen på denne undervisningen og startet derfor et utviklingsprosjekt. En samlet praktikere til et seminar for å presentere og diskutere "best practise" på et spesialseminar i september 2009.

Nordisk Råd

Dokument 9

Fremlagt av:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Likestillingsstatistik
- Likestillingsperspektivet

J.nr. 09-00293-1

Samarbeid med Vest-Norden

Island har i sin formannskapsperiode også prioritert å få til et bedre samarbeid med Vest-Norden i regi av bl.a. Ministerrådet for likestilling (MR-JÄM). Vest-Norden har dels inngått i det samarbeidet om Likestilling i skole og barnehage som er omtalt ovenfor. I tillegg var Færøyene vertskap for et seminar om likestillingslovgivning i Norden inklusive bruk av handlings- og innsatsplaner.

Nordisk Råd

Dokument 9

Fremlagt av:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Likestillingsstatistik
- Likestillingsperspektivet

J.nr. 09-00293-1

Nordisk Råd

Dokument 9

Fremlagt av:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Likestillingsstatistikk
- Likestillingsperspektivet

J.nr. 09-00293-1

Vedlegg 1:

Likestillingsstatistikk "Mænd og kvinders repræsentation i det nordiske samarbejde".



**MÆND OG KVINDERS REPRÆSENTATION I DET
NORDISKE SAMARBEJDE**

LIGESTILLINGSSTATISTIK
Marts 2009

Nordisk Råd

Dokument 9

Fremlagt av:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Ligestillingsstatistik
- Ligestillingsperspektivet

J.nr. 09-00293-1

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING	3
SAMMENFATNING	4
Nordiske Ministerråd	4
NSK & Nordiske Embedsmandskommittér	4
Nordiske Institutioner og Samarbejdsorganer	5
Nordisk Ministerråds Sekretariat	5
TABELLER	8
Nordiske Ministerråd	8
Nordisk Samarbejdskomité (NSK) og Nordiske Embedsmandskommittéer	12
Nordiske Institutioner	16

Indledning

En målsætning for det nordiske samarbejde er at sikre og øge kvinders andel og deltagelse i politiske beslutningsprocesser. Selvom kvinder har opnået indflydelse i nationale og lokale politiske beslutningsprocesser, er det fortsat en udfordring at opnå en lige repræsentation af kvinder og mænd i politiske organer og institutioner i det nordiske samarbejde.

I juli 1997 vedtog de nordiske Samarbejdsministre (MR-SAM) at tilstræbe en lige repræsentation af kvinder og mænd i det nordiske samarbejde. Målsætningen er, at hverken kvinder eller mænd skal være repræsenteret med mindre end 40 % i nordiske ministerråd, embedsmandskomitéer, institutioner og samarbejdsorganer. I juli 1998 godkendte Samarbejdsministrene retningslinierne for en jævn kønsfordeling. Ansvar for, at de generelle retningslinier følges, påhviler Nordisk Ministerråds Generalsekretær.

Definitionen af jævn kønsfordeling samt over- og underrepræsentation er følgende:

- 40-60 pct. Jævn kønsfordeling
- 61-70 pct. Svag overrepræsentation
- 71-100 pct. Stærk overrepræsentation
- 30-39 pct. Svag underrepræsentation
- 0-29 pct. Stærk underrepræsentation

Sammenfatning

Nordiske Ministerråd

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	16	6	10	38	62
Finland	14	10	4	71	29
Island	13	8	5	62	38
Norge	15	5	10	33	67
Sverige	14	7	7	50	50
Total	72	36	36	50	50

Færøerne	11	3	8	27	73
Grønland	11	1	10	9	91
Åland	10	5	5	50	50
Total	32	9	23	28	72

Som det fremgår af tabellen, er der en meget lige fordeling af kvinder og mænd i de nordiske ministerråd. Finland har som i 2008 den største andel af kvinder i Nordisk Ministerråd på 71 pct. mens Norge repræsenteres med kun 33 pct. kvinder. Overordnet er der en jævn fordeling af kvinder og mænd i nordiske ministerråd fra samtlige fem lande. MR-JÅM har dog en overrepræsentation af kvinder med 80 pct. Kvinder mod kun 20 pct. mænd, mens der i MR-U er 71 pct. mænd mod bare 29 pct. kvinder.

De selvstyrede områder placerer sig i lighed med tidligere år samlet set langt dårligere end de nordiske ministerråd, med en stærk overrepræsentation af mænd på 72 pct. Grønland har kun 9 pct. kvinder, repræsenteret ved en enkelt kvinde, mens Færøerne nu har 27 pct. kvinder mod 0 pct. i 2008.

NSK & Nordiske Embedsmandskommittér

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	22	7	15	32	68
Finland	20	9	11	45	55
Island	15	7	8	47	53
Norge	26	10	16	38	62
Sverige	20	12	8	60	40
Total	103	45	58	44	56

Færøerne	12	3	9	25	75
Grønland	11	1	10	9	91
Åland	11	4	7	36	64
Total	34	8	26	24	76

I de nordiske Embedsmandskommittér udgør andelen af kvinder, i lighed med i 2008, samlet 44 pct. mod 40 pct. i 2007 og 41 pct. i 2005.

I de selvstyrede områder har Grønland kun 9 pct. kvinder, mens Færøerne og Åland har en kønsfordeling på henholdsvis 25 pct. kvinder og 75 pct. mænd og 36 pct. kvinder og 64 pct. mænd. Sverige skiller sig ud ved at have den største andel af kvinder på 60 pct., mens Danmark

og Norge kun har respektive 32 pct. og 38 pct. kvinder. Overordnet er kønsfordelingen i de Nordiske Embedsmandskomiteer jævn. EK-FINANS har 80 pct. mænd og 20 pct. kvinder. Mens det modsatte gør sig gældende i EK-K hvor bare 20 pct. af repræsentanterne er mænd mod 80 pct. kvinder.

Nordiske Institutioner og Samarbejdsorganer

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
STYRER					
Danmark	19	6	13	32	68
Finland	18	8	10	44	56
Island	13	8	5	62	38
Norge	16	3	13	19	81
Sverige	18	12	6	67	33
Total	84	37	47	44	56

Færøerne	3		3		
Grønland	2		2		
Åland	3	2	1		
Total	8	2	6	25	75

ANSATTE	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	208	136	72	65	35

I styrelserne er ikke medregnet repræsentanter fra nordiske institutioner eller fra Nordisk ministerråd, da det ikke er praksis at disse anses som medlemmer der kan sidestilles med de nationale styrerepræsentanter.

I oversigten over de ansatte er det heller ikke praksis med at opgive de ansattes nationalitet, da tallene for nationalitet er for usikre. Derfor har vi valgt udelukkende at opstille en tabel, der illustrerer kønsfordelingen blandt de ansatte i de nordiske Institutioner.

Som det fremgår af tabellen er de nordiske institutioner total set *kønsbalancerede* i forhold til målsætningen om en jævn kønsfordeling på 40/60 pct. Dog fremgår det, at der indenfor de enkelte lande ikke er en kønsmæssig balance.

I forhold til kønsfordelingen blandt de ansatte i nordiske Institutioner illustrerer tabellen, at der også her er en meget ligelig kønsfordeling, dog med en svag overrepræsentation af kvinder på 65 pct. mod 45 pct. mænd.

Nordisk Ministerråds Sekretariat

	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %	Total
Chefer	3	8	27	73	11
Info. Chefer	1	3	25	75	4
Rådgiver	27	25	52	48	52
Sekretærer	25	4	86	14	29
Serviceenheden	2	2	50	50	4
Total	58	42	58	42	100

Som det fremgår af tabellen ovenfor, er der en jævn kønsfordeling af mænd og kvinder i Nordisk Ministerråds Sekretariat – med 58 pct. kvinder og 42 pct. mænd i 2009. Fordelingen er stor set uændret fra 2004 hvor andelen af kvinder var 60 pct. og andelen af mænd 40 pct.

	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %	Total
Danmark					
Chefer	2	2	50	50	4
Info. Chefer		1		100	1
Rådgiver	14	10	58	42	24
Sekretærer	12	1	92	8	13
Serviceenheden	2	2	50	50	4
Total	27	17	61	39	46
Finland					
Chefer		1		100	1
Info. Chefer	1	1	50	50	2
Rådgiver	7	4	64	36	11
Sekretærer	3		100		3
Serviceenheden					
Total	12	5	71	29	17
Island					
Chefer		2		100	2
Info. Chefer					
Rådgiver		1		100	1
Sekretærer					
Serviceenheden					
Total		3		100	3
Norge					
Chefer		2		100	2
Info. Chefer					
Rådgiver	3	2	60	40	5
Sekretærer	3	1	75	25	4
Serviceenheden					
Total	6	4	60	40	11
Sverige					
Chefer	1	1	50	50	2
Info. Chefer		1		100	1
Rådgiver	2	7	22	78	9
Sekretærer	6	2	75	25	8
Serviceenheden					
Total	9	13	41	59	20
Færøerne					
Chefer					

Info. Chefer					
Rådgiver		1		100	1
Sekretærer	1		100		1
Serviceenheden					
Total	1	1	50	50	2
Grønland					
Chefer					
Info. Chefer					
Rådgiver	1		100		1
Sekretærer					
Serviceenheden					
Total	1		100		1
Åland					
Chefer					
Info. Chefer					
Rådgiver					
Koordinator					
Serviceenheden					
Total					

Tabeller

Nordiske Ministerråd

Samarbejdsministrene (MR-SAM)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1	1		100	
Sverige	1	1		100	
Total	5	3	2	60	40

Færøerne	1		1		100
Grønland	1		1		100
Åland	1		1		100
Total	3	0	3	0	100

Nordisk Ministerrådet for Arbejdsliv (MR-A)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	2	2		100	
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	1		1		100
Total	6	3	3	50	50

Færøerne	1		1		100
Grønland	1		1		100
Åland	1		1		100
Total	3	0	3	0	100

Nordisk Ministerråd for Social- og Sundhedspolitik (MR-S)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	2	2		100	
Island	2	1	1	50	50
Norge	2		2	0	100
Sverige	3	2	1	67	33
Total	11	6	5	55	45

Færøerne	1		1		100
Grønland	1		1		100
Åland	1	1		100	
Total	3	1	2	33	67

Nordisk Ministerråd for Ligestilling (MR-JÄM)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1	1		100	
Sverige	1	1		100	
Total	5	4	1	80	20

Færøerne	1		1		100
Grønland	1		1		100
Åland	1	1		100	
Total	3	1	2	33	67

Nordisk Ministerråd for Erhverv, Energi og Regionalpolitik (MR-NER)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	3	2	1	67	33
Finland	1		1		100
Island	1		1		100
Norge	3	1	2	67	33
Sverige	1	1		100	
Total	9	4	5	44	56

Færøerne	2	1	1	50	50
Grønland	1		1		100
Åland	2		2		100
Total	5	1	4	20	80

Nordisk Ministerråd for Økonomi- og Finanspolitik (MR-FINANS)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1	1		100	
Island	1		1		100
Norge	1	1		100	
Sverige	1		1		100
Total	5	2	3	40	60

Færøerne	1		1		100
Grønland	1	1		50	50
Åland	1		1		100
Total	3	1	2	33	67

Nordisk Ministerråd for Lovsamarbejde (MR-LAG)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1	1		100	
Island	2	1	1	50	50
Norge	1		1		100
Sverige	1	1		100	
Total	6	3	3	50	50

Færøerne	1		1		100
Grønland					
Åland	1		1		100
Total	2		2		100

Nordisk Ministerråd for Fiskeri og Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (MR-FJSL)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	2	2		100	
Island	1		1		100
Norge	2	1	1	50	50
Sverige	1		1		100
Total	8	4	4	50	50

Færøerne	1		1		100
Grønland	2		2		100
Åland	2	1	1	50	50
Total	5	1	5	20	80

Nordisk Ministerråd for Miljø (MR-M)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1	1		100	
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	1		1		100
Total	5	2	3	40	60

Færøerne	1	1		100	
Grønland	1		1		100
Åland	1	1		100	
Total	3	1	2	67	33

Nordisk Ministerråd for kultur (MR-K)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	1	1		100	
Total	5	3	2	60	40

Færøerne					
Grønland	1		1		100
Åland	1	1		100	
Total	2	1	1	50	50

Nordisk Ministerråd for Uddannelse og Forskning (MR-U)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2		2		100
Finland	1	1		100	
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	2		2		100
Total	7	2	5	29	71

Færøerne	1	1		100	
Grønland	1		1		100
Åland	1	1		100	
Total	3	1	2	67	33

Nordisk Samarbejdskomité (NSK) og Nordiske Embedsmandskomitéer

Nordisk Samarbejdskomite (NSK)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1	1		100	
Sverige	1		1		100
Total	5	2	3	40	60

Færøerne	1		1		100
Grønland	1		1		100
Åland	1		1		100
Total	3		3		100

Nordisk Embedsmandskomité for arbejdsliv (EK-A)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	3	1	2	33	67
Finland	1	1		100	
Island	2		2	50	50
Norge	3	1	2	33	67
Sverige	3	1	2	33	67
Total	12	4	8	33	67

Færøerne	1		1		100
Grønland	1		1		100
Åland	1		1		100
Total	3		3		100

Nordisk Embedsmandskomité for social- og sundhedsspørgsmål (EK-S)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	3	1	2	33	67
Finland	4	2	2	50	50
Island	2		2		100
Norge	7	2	5	29	71
Sverige	4	2	2	50	50
Total	20	7	13	35	65

Færøerne	2		2		100
Grønland	1	1			100
Åland	1	1		100	
Total	4	2	2	50	50

Embedsmandskomitéen for ligestillingsspørgsmål (EK-JÄM)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1	1		100	
Island	1		1		100
Norge	2		2		100
Sverige	1	1		100	
Total	6	3	3	50	50

Færøerne	1		1		100
Grønland	1		1		100
Åland	1	1		100	
Total	3	1	2	33	67

Embedsmandskomitéen for erhvervs- og energipolitik (EK-NE/N)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	1	1		100	100
Total	5	2	3	40	60

Færøerne	1	1		100	
Grønland					
Åland	1	1		100	
Total	2	2		100	

Embedsmandskomitéen for økonomi- og finanspolitik (EK-Finans)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1	1		100	
Island	1		1		100
Norge	1		1		100
Sverige	1		1		100
Total	5	1	4	20	80

Færøerne	1	1			100
Grønland	1		1		
Åland	1		1		100
Total	3	1	2	33	67

**Embedsmandskomitéen for lovsamarbejde
(EK-Lov)**

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2		2		100
Finland	2	1	1	100	
Island	1	1		100	
Norge	1	1		100	
Sverige	2	1	1	50	50
Total	8	4	4	50	50

Færøerne	1		1		100
Grønland	1		1		100
Åland	1		1		100
Total	3		3		100

**Embedsmandskomitéen for fiskeri og havbrug, Jordbrug,
Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJSL Eksekutiv)**

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1	1		100	
Sverige	1	1		100	
Total	5	3	2	60	40

Færøerne	1		1		100
Grønland	1		1		100
Åland					
Total	2		2		100

**Embedsmandskomitéen fiskeri og havbrug, Jordbrug,
Levnedsmidler og Skovbrug EK-FJSL)**

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	3	1	2	33	67
Finland	5	2	3	40	60
Island	2		2		100
Norge	6	4	2	67	33
Sverige	3	2	1	67	33
Total	19	9	10	47	53

Færøerne					
Grønland	1		1		100
Åland	2		2		100
Total	3		3		100

Embedsmandskomitéen for kulturelt samarbejde (EK-K)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1	1		100	
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	1	1		100	
Total	5	4	1	80	20

Færøerne	1		1		100
Grønland	1		1		100
Åland	1		1		100
Total	3		3		100

Embedsmandskomitéen for uddannelse og forskning (EK-U)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	5	2	3	40	60
Finland	2		2		100
Island	2		2		100
Norge	2		2		100
Sverige	2	2		100	
Total	13	4	9	31	69

Færøerne	2	1	1	50	50
Grønland	2		2		100
Åland	1	1		100	
Total	5	2	3	40	60

Nordiske Institutioner

Nordisk institution for videreuddannelse inden for arbejdsmiljø (NIVA)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1		1		100
Norge	1		1		100
Sverige	1	1		100	
Total	5	1	4	20	80

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	5	5		100	

Nordisk institut for odontologisk materialeprøvning (NIOM)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	2		2		100
Island	2	1	1	50	50
Norge	2	1	1	50	50
Sverige	2		2		100
Total	10	3	7	30	70

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	12	4	8	33	67

Nordisk energiforskning (NEF)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1	1		100	
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	1	1		100	
Total	5	3	2	60	40

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	11	6	5	55	45

Nordisk velfærdscenter (NVC)**STYRET**

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		
Finland	1		1		
Island	1	1			
Norge	1		1		
Sverige	1	1			
Total	5	2	3	60	400

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	23	17	6	74	26

Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV)**STYRET**

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1		1		100
Norge	1		1		100
Sverige	1	1		100	
Total	5	1	4	20	80

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	21	16	5	76	24

Nordisk institut for kvinde- og kønsforskning (NIKK)**STYRET**

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1	1		100	
Island	1	1		100	
Norge	2		2		100
Sverige	1	1		100	
Total	6	3	3	50	50

ANSATTE

(inklusive på projekt o.l.)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	8	7	1	88	12

Nordisk Innovationscenter (NICE)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	3	1	2	33	67
Finland	1	1		100	
Island	1	1		100	
Norge	1	1		100	
Sverige	2	2		100	
Total	8	6	2	75	25

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	18	11	7	61	39

Nordisk Projektfond (NOPEF)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	1		1		100
Total	5	1	4	20	80

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	6	3	3	50	50

Nordisk center for regional udvikling (NORDREGIO)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	2	1	1	50	50
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	1		1		100
Total	6	2	4	33	67
Færøerne	1		1		100
Grønland	1		1		100
Åland	1	1		100	
Total	3	1	2	33	67

ANSATTE (inklusive på projekt o.l.)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	31	16	15	52	48

NordForsk**STYRET**

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1	1		100	
Island	1	1		100	
Norge	1	1		100	
Sverige	1	1		100	
Total	5	5		100	

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	21	15	6	71	29

**Nordisk informationscenter for medie- og
massekommunikationsforskning (NORDICOM)**

STYRET					
	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1			100
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	1		1		100
Total	5	2	3	40	60

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	10	7	3	70	30

Nordens hus i Reykjavik (NHR)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1		1		100
Island	1				100
Norge	1	1	1		100
Sverige	1	1		100	
Total	5	3	4	40	60

Færøerne	1		1		100
Grønland	1		1		100
Åland	1		1		100
Total	3		3		100

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	11	8	3	73	27

Nordens hus på Færøerne (NHFØ)**STYRET**

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1		1		100
Norge	1		1		100
Sverige	1	1		100	100
Total	5	1	4	20	80

Færøerne	2		2		100
Grønland	1		1		100
Åland					
Total	3		3		100

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	15	9	6	60	40

Nordens institut på Åland (NIPÅ)**STYRET**

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1	1		100	
Island					
Norge					
Sverige	1	1		100	
Total	3	3		100	100

Færøerne					
Grønland					
Åland	1	1		100	
Total	1	1		100	

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	6	4	2	67	33

Nordens institut i Grønland (NAPA)**STYRET**

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1	1		100	
Island					
Norge					
Sverige	1		1		100
Total	3	1	2	33	67

Færøerne					
Grønland	1		1		100
Åland	1	1		100	
Total	2	1	1	50	50

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	3	1	2	33	67

Nordens institut i Finland (NIFIN)**STYRET**

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1	1		100	
Island	1		1		100
Norge	1		1		100
Sverige	1	1		100	
Total	5	2	3	40	60

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	7	6	1	86	14

Vedlegg 2:

Oversikt over likestillingsperspektivet i ulike samarbeidsområder i det nordiske samarbeidet ²

Nordisk Råd

Dokument 9

Fremlagt av:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Likestillingsstatistik
- Likestillingsperspektivet

J.nr. 09-00293-1

NORDEN OG OMVERDENEN

Arktis: (Samme som under Miljø og Natur)

Forbedring af minoritetsgruppers levevilkår og livskvalitet.

Det nordiske samarbejde har belyst de sociale levevilkår i Arktis, spørsmål om likestilling og de nordlige områders økonomi. Samarbejdet har skabt øget viden om miljøgifte, tungmetaller og klimaendringer i Arktis.

Forsvar

Ingen spesifikk omtale

Norden og Hviderusland

Norden arbejder for at fremme bl.a. likestilling i Hviderusland, Letland, Lithauen, Nordvestrusland, Estland.

Østersøregionen

Ingen spesifikk omtale

Nordisk samarbejde med Estland, Letland og Litauen

Eget NB-8 Memorandum of Understanding (MoU) vedtatt for perioden 2009-2010 av de nordisk-baltiske likestillingsministerene:

The Nordic and Baltic Ministers for Gender Equality wish to strengthen the co-operation to counteract trafficking in human beings with the recognition that full gender equality and equal participation of women and men in all fields of our societies cannot be achieved as long as some women, men, girls and boys in our countries are victims of any form of trafficking.

.....

The Memorandum of Understanding will focus on the following:

The Nordic and Baltic countries share the same goal of achieving gender equality and combating trafficking in human beings for sexual purposes.

Russland

En demokratisk samfunnsudvikling forudsætter en konstant opmærksomhed om grundlæggende menneskerettigheder (kan leses som likestilling) og retsstatsprinsipper som betingelse for borgernes dialog og nødvendige deltagelse i samfundet. Velfungerende og uafhængige samfundsstrukturer er afgørende for en fri meningsdannelse og for en ansvarliggørelse af samfundets borgere.

² alle uthevinger er satt inn for å synliggjøre omtalen av likestilling, oversikten er laget med bakgrunn i det som kan finnes på hjemmesiden til NMR – norden.org

Nordenfremmende innsatser er i alle de nordiske landes interesse. **Ligestillingsprinsippene** er sentrale og skal integreres i samarbeidet.

Globalisering

Med utgangspunkt i et velfungerende regionalt samarbeid og med nordiske styrker, som den nordiske velferdsmodellen (**i dette kan en lese inn likestilling**), i bagasjen fokuserer Norden nå på enkeltområder som støtter globaliseringsprosessen.
(Strategien er ennå ikke helt ferdig).

Menneskehandel

Er i seg selv et helt område innenfor likestilling.

VELFERD OG LIKESTILLING

Børn og unge

Ligestillingsaspektet implementeret i store dele af arbeidet med børn og unge.

(Strategien er for øvrig under revisjon).

Alkohol og narkotikaområdet

Ingen spesifikk omtale

Velfærdsmodellen

- Kvindernes forøgte muligheter på arbeidsmarkedet i kraft af at velfærdsstaten har overtaget barnepasning og ældrepleje. (**kan leses som likestilling**)
- Fokus på familiespørsmålet ud fra bl.a. et ønske om at utvikle nordisk **ligestillingspolitikk**.
- Netop fordi de nordiske velfærdsstater i meget stort omfang har overtaget oppgaver som barnepasning og ældrepleje har kvindene haft mulighet for at inntage arbeidsmarkedet og den politiske scene i en grad som er uset i andre dele af verden. Norden er helt i front på **ligestillingsområdet**.
- Ifølge OECD er de nordiske landes velfærdsmodell succesfull og ligestilling, ældrepleje, sundhetscentre og sygehuse er eksempler på områder, hvor Norden har særlige kompetence som de kan positionere sig på i forhold til andre lande. De nordiske lande har potentiale til at være globale frontløbere især når det gjelder utviklingen af innovative løsninger på sundhets- og det sociale område – eksempelvis eldre-service, forebyggende arbeid og sundhet.
- Et velfungerende familieliv er en af de viktigste forudsætninger for borgernes velbefindende og livskvalitet. Det nordiske samarbeid berører familiespørsmål fra mange forskjellige vinkler: De nordiske lande samarbeider for at fremme børn og unges velbefindende, videreutvikle den nordiske velfærdsmodell for at garantere trygge levevilkår for nordboerne, utvikle den nordiske **ligestillingspolitikk** som gavner familielivet og for i endnu høyere grad at satse på at forbedre de ældres deltagelse i samfundslivet.

Social Integration

Den demokratiske verdi at "alle skal være med" har stor betydning i de nordiske samfund. I de nordiske lande fremmer man samhørigheten mellom indvandrere med forskjellige behov og kulturell baggrund, og man arbeider for **ligestilling** og deltagelse. Samtidig prioriterer de nordiske samfund forebyggende og støttende innsatser for utsatte grupper og deres familier, i særdeleshed sosialt utsatte børn og unge. At mobilisere alle til at ta aktiv del i samfundet gjennomsyrrer Norden, ikke minst i utdannelsessystemene hvor der i årtier har vært sterkt fokus på utdanning for alle og utvikling af den menneskelige kapital.

Nordisk Råd

Dokument 9

Fremlagt av:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Ligestillingsstatistik
- Ligestillingsperspektivet

J.nr. 09-00293-1

Nedsat funktionsevne

Ingen spesifikk omtale

Sundhed

Ingen spesifikk omtale

Ældre

Arbeidet med eldre kan i sig selv et likestillingsområde, selvom det ikke er noen spesifikk omtale av kjønnsperspektivet

ØKONOMI, ERHVERV OG ARBEJDSLIV**Arbejdsliv i Norden**

Ingen spesifikk omtale

Beskæftigelse

Ingen spesifikk omtale

Arbejdsret

Formålet er at videreudvikle en god balance mellem lønmodtagerbeskyttelse og fleksibilitet samt fremme **ligestilling** og ligebehandling på arbejdsmarkedet blandt andet med henblik på at styrke de nordiske arbejdsmarkeders omstillingsevne.

Erhvervsliv

Ingen spesifikk omtale

Regionalpolitikk

Det nordiske grænseregionale samarbejde fremstår i dag som et forbillede for andre grænseregioner i Europa. De grænseregionale organisationer arbejder med at tilrettelægge at personer, varer og tjenester kan bevæge sig på tværs af landegrænserne inden for Norden, eksempelvis i forhold til arbejdsrettigheder, sociale rettigheder, handelshindringer og boligrettigheder.

Skat

Ingen spesifikk omtale

Energi

Ingen spesifikk omtale

Kreative industrier

Ingen spesifikk omtale

Samfundsøkonomi og statsbudget

Ingen spesifikk omtale

Skovbrug

Ingen spesifikk omtale

Fiskeri

Ingen spesifikk omtale

Jordbrug

Ingen spesifikk omtale

LOV OG RET**Flytning og Pendling**

Ingen spesifikk omtale

Justitssamarbejdet

Ingen spesifikk omtale

Græsehindringer

Ingen spesifikk omtale

Nordisk Råd

Dokument 9

Fremlagt av:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Likestillingsstatistikk
- Likestillingsperspektivet

J.nr. 09-00293-1

UDDANNELSE OG FORSKNING**Nordisk samarbejde om videregående oplæring:**

Samarbejdet har de sidste årene fokuseret på kvalitet i uddannelsen og på at skabe en skole som gir alle mulighed til at fullføre videregående oplæring/ungdomsutbildningen. **(kan leses som likestilling)**

Nordisk sprogsamarbejde (samme som under sprog/KJUL)

Ingen spesifikk omtale

Nordisk samarbejde om voksnes læring

Ingen spesifikk omtale

Højere uddannelse

Ingen spesifikk omtale

Nordisk samarbeid om grunnskolen

Ingen spesifikk omtale

Nordisk samarbeid om yrkesopplæring

Ingen spesifikk omtale

MILJØ OG NATUR

Arktis: (samme som under Norden og Omverden)

Forbedring af minoritetsgruppers levevilkår og livskvalitet.

Det nordiske samarbejde har belyst de sociale levevilkår i Arktis, spørgsmål om **ligestilling** og de nordlige områders økonomi.

Energi

Ingen spesifikk omtale

Nordisk fødevarerarbejde

Ingen spesifikk omtale

Nordisk samarbejde om jordbrug

Ingen spesifikk omtale

Nordisk miljøarbejde

Ingen spesifikk omtale

Skovbrug

Ingen spesifikk omtale

Bæredygtig udvikling:

Ingen spesifikk omtale

Fiskeri

Ingen spesifikk omtale

Genressourcer

Ingen spesifikk omtale

Nordisk klimasamarbejde

Ingen spesifikk omtale

Natur, kulturmiljø og friluftsliv

Ingen spesifikk omtale

KULTUR, FRITID OG MEDIER**Børn og unge**

Ligestillingsaspektet implementeret i store dele af arbejdet med børn og unge.

Nordisk Råd

Dokument 9

Fremlagt av:

Nordisk Ministerråd

Bilag:

- Ligestillingsstatistik

- Ligestillingsperspektivet

J.nr. 09-00293-1

(Strategien er for øvrig under revisjon).

Computerspil

Ingen spesifikk omtale

Informationsteknologi

Ingen spesifikk omtale

Kreative industrier

Ingen spesifikk omtale

Muser og Kulturarv

Ingen spesifikk omtale

Nordisk samarbejde om scenekunst

Ingen spesifikk omtale

Nordisk samarbejde om visuel kunst

Ingen spesifikk omtale

Om film- og tv-samarbejdet

Ingen spesifikk omtale

Nordisk samarbejde om journalistik

Ingen spesifikk omtale

Nordisk samarbejde om litteratur

Ingen spesifikk omtale

Nordisk samarbejde om musikk

Ingen spesifikk omtale

Sprog (*samme som under sprog/Uddannelse*)

Ingen spesifikk omtale

Nordisk Råd

Dokument 9

Fremlagt av:

Nordisk Ministerråd

Bilag:

- Likestillingsstatistik

- Likestillingsperspektivet

J.nr. 09-00293-1

DOKUMENT 10

Nordisk Råd

Dokument 10

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Bilag til redegørelse om
sprogdeklarationen

J.nr. 09-00281-1

Opfølgning på sprogdeklarationen

”Deklaration om nordisk sprogpolitik”, herefter benævnt sprogdeklarationen, blev vedtaget den 1. november 2006 af undervisningsministrene (MR-U). Baggrunden for denne første sprogdeklaration er behovet for en ny nordisk sprogpolitik, som skal sikre helhed og sammenhæng i Nordisk Ministerråds sprogsatsninger.

Udgangspunktet for den nordiske sprogpolitik er, at Nordens samfundsbærende sprog er og forbliver stærke og levende, at de samfundsbærende sprog forbliver samfundsbærende, og at det nordiske samarbejde også i fremtiden vil foregå på de skandinaviske sprog, dvs. dansk, norsk og svensk.

Sprogdeklarationen vil formentlig fungere som grundlag og udgangspunkt for det officielle nordiske sprogsamarbejde i mange år fremover.

Embedsmandskomiteén for Uddannelse og Forskning (EK-U) har stadfæstet, at ansvaret for opfølgningen af sprogdeklarationen er national, ligesom EK-U har besluttet, at status for opfølgningen af sprogdeklarationen gøres gennem EK hvert andet år.

Denne første statusrapport fremlægges på Nordisk Råds session 2009 i Stockholm.

De fem nordiske lande og de tre selvstyrende områder er blevet anmodet om at besvare fire udvalgte spørgsmål. Spørgsmålene er udarbejdet efter råd fra Ekspertgruppen Nordens Sprogråd.

1. Hvilke tiltag har der været for at styrke undervisningen i skandinaviske sprog/nabosprog, siden sprogdeklarationen blev vedtaget i 2006 (f.eks. tekstlæsning, høreforståelse, regelret sprogindlæring med mere)?

Konklusion: Nordisk Ministerråds Sekretariat vurderer at alle, bortset fra Sverige, under dette punkt har taget specifikke tiltag, der kan medvirke til at styrke undervisningen i skandinaviske sprog/nabosprog, siden sprogde-

klarationen blev vedtaget i 2006. I Norge er sprogdeklarationen fra 2006 fulgt op i Stortingsmelding nr. 23 (2007-2008) - *Språk bygger broer*.

2: Kan Nordens samfundsbærende sprog og engelsk anvendes parallelt som videnskabelige sprog indenfor alle områder på alle fakulteter og på alle niveauer?

Konklusion: Efter Nordisk Ministerråds Sekretariats vurdering fremgår det, ud fra landerapporterne, ikke helt tydeligt, hvorvidt Nordens samfundsbærende sprog og engelsk kan anvendes parallelt indenfor alle områder på alle fakulteter og på alle niveauer. Dog oplyser Norge, at de nordiske sprog svensk og dansk er ligestillet med nordisk ved universiteter og højskoler, og at disse sprog kan anvendes parallelt med engelsk som videnskabeligt sprog.

3: Hvilke tiltag anvendes for at sikre og udvikle, at alle minoritetssprog kan fortsætte med at eksistere?

Konklusion: Nordisk Ministerråds Sekretariat vurderer, at alle lande har tiltag for at sikre og udvikle, at minoritetssprog kan fortsætte med at eksistere.

4: Hvilke tiltag er der foretaget for at gøre Norden førende inden for arbejdet med klarsprog?

Konklusion: Nordisk Ministerråds Sekretariat vurderer, at der i de fem nordiske lande foregår tiltag, som har til hensigt at gøre myndighedernes sprog mere klart. Dog har Island ingen specifikke tiltag inden for det offentlige.

Rettigheder og mål for sprogpolitikken

Den nordiske sprogpolitik tager udgangspunkt i, at alle nordboere har ret til:

- At tilegne sig et samfundsbærende sprog i tale og skrift, således at de kan deltage i samfundslivet
- At tilegne sig forståelse af og kundskaber i et skandinavisk sprog og forståelse af de øvrige skandinaviske sprog, således at de kan tage del i det nordiske sprogfællesskab
- At tilegne sig sprog med international rækkevidde, således at de kan deltage i udviklingen af det internationale samfund
- At bevare og udvikle deres modersmål og deres nationale minoritetssprog

Der er identificeret en række mål, som en nordisk sprogpolitik bør tilstræbe:

- At alle nordboere kan læse og skrive det eller de sprog, som fungerer som samfundsbærende i det område, hvor de bor
- At alle nordboere kan kommunikere med hinanden, først og fremmest på et skandinavisk sprog
- At alle nordboere har grundlæggende kundskaber om sproglige rettigheder i Norden og om sprogsituationen i Norden
- At alle nordboere har meget gode kundskaber i mindst et sprog med international rækkevidde og gode kundskaber i yderligere et fremmedsprog
- At alle nordboere har almene kundskaber om, hvad sproget er, og hvordan det fungerer

De nordiske ministre har forpligtet sig til at realisere de langsigtede mål i denne deklaration. Med henblik på at nå målene vil kultur- og undervisningsministrene arbejde med følgende fire spørgsmål:

Nordisk Råd

Dokument 10

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Bilag til redegørelse om sprogdeklarationen

J.nr. 09-00281-1

- A. Sprogforståelse og sprogkundskab
- B. Parallelsproglighed
- C. Mangesprogethed og flersprogethed
- D. Norden som en sproglig foregangsregion.

Nordisk Råd

Dokument 10

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Bilag til redegørelse om
sprogdeklarationen

J.nr. 09-00281-1

Spørgsmål til landene og de selvstyrende områder

I det følgende står de spørgsmål der er blevet stillet landene og de selvstyrende områder i en boks. Svarene i fuld længde fremgår af landerapporterne, der er vedhæftet denne redegørelse som bilag.

Spørgsmål om sprogforståelse og sprogkundskab

(Finland anmodes om at angive hvornår der er tale om situationen for de finske skoler, og hvornår det gælder situationen for de finlandssvenske skoler).

1: Hvilke tiltag har der været for at styrke undervisningen i skandinaviske sprog/nabosprog, siden sprogdeklarationen blev vedtaget i 2006 (fx tekstlæsning, høreforståelse, regelret sprogindlæring med mere)?

I Danmark gælder "Fælles mål for folkeskolen for faget dansk" fra 2009. Undervisningen skal give eleverne adgang til de skandinaviske sprog og det nordiske kulturfællesskab. Kravene er, at eleverne skal kunne lytte til norsk og svensk med forståelse (det talte sprog), læse norske og svenske tekster med forståelse (det skrevne sprog, læse) og indgå i et mangesproget samfund og tilegne sig andre sprog (sprog, litteratur og kommunikation). Allerede efter 2. skoleår skal eleverne kunne forstå enkle norske og svenske tekster og udtryk.

I Finland finansieres fra og med begyndelsen af 2009 et rigsomfattende sproguddannelsespolitisk forsknings- og udviklingsnetværk, som koordineres af Jyväskylä universitet. Siden 2007 er der iværksat en kampagne som blandt andet arbejder for bedre og mere motiverende svenskundervisning i Finland.

I Grønland har det siden 2002 været muligt at få undervisning i nabosprogsforståelse i yngste- og ældste trin i folkeskolen.

I Island er læreplanen blevet revideret i 2007, hvor konceptet med at norsk og svensk skal være ligeværdige med dansk som undervisningssprog er styrket.

I Norge har regeringen, i et omfattende sprogpolitisk dokument til Stortinget i 2008, St.meld. nr. 35 (2007-2008) Mål og mening, skitseret grundlaget for en ny og helhedsorienteret sprogpolitik, hvor også behovet for at vedligeholde og udvikle det nordiske sprogfællesskab indgår som et af i alt fem overordnede perspektiver. Her varsler regeringen aktiv opfølgning af mål og tiltag i den nordiske sprogdeklaration, og at der vil blive arbejdet videre med dette i årene fremover. Sprogdeklarationen fra 2006 er fulgt op i Stortingsmelding nr. 23 (2007-2008) - *Språk bygger broer*. Det er besluttet, at Kunnskapsdepartementet skal kortlægge status for undervisning i og om nabosprog i folkeskolen (grunnopplæringen) og læreruddannelsen (allmennlærerutdanningen). I Kunnskapsløftet (2006/2007) og det nye læreplanværk for grundopplæringen i Norge er nabosprogsforståelsen (dansk og svensk) og undervisning i nordiske sprog inkluderet i kompetancemålet.

Sverige meddeler, at der ikke er gjort specifikke indsatser for at styrke undervisningen i nordiske sprog siden 2006.

Konklusion: Nordisk Ministerråds Sekretariat vurderer at alle, bortset fra Sverige, under dette punkt har taget specifikke tiltag, der kan medvirke til at styrke undervisningen i skandinaviske sprog/nabosprog, siden sprogdeklarationen blev vedtaget i 2006. I Norge er sprogdeklarationen fra 2006 fulgt op i Stortingsmelding nr. 23 (2007-2008) - *Språk bygger broer*.

Nordisk Råd

Dokument 10

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Bilag til redegørelse om sprogdeklarationen

J.nr. 09-00281-1

Spørgsmål om parallelsproglighed

2: Kan Nordens samfundsbærende sprog og engelsk anvendes parallelt som videnskabelige sprog indenfor alle områder på alle fakulteter og på alle niveauer?

I Danmark har regeringen har med det sprogpoltiske udspil fra marts 2009 "Sprog til tiden – Regeringens opfølgning på sprogudvalgets rapport" understreget, at universiteterne skal sikre forskning og uddannelse af høj kvalitet. Universiteterne må derfor arbejde på det sprog eller de sprog, der bedst sikrer kvaliteten. Langt de fleste universiteter har udviklet sprogstrategier, som blandt andet skal understøtte regeringens ønske om, at det danske sprog fortsat skal udvikles som videns- og undervisnings-sprog.

I Finland publicerede Forskningscentralen för de inhemska språken i juni 2009 et sprogpoltisk virksomhedsprogram om det finske sprogs fremtid.

I Grønland kan eksaminere på kandidatuddannelser ved Institut for Uddannelsesvidenskab foregå på grønlandsk, dansk eller engelsk, ligesom der kan gives tilladelse til at anvende et sprog, som er et andet end det krævede af instituttet. Derved har nordiske studerende mulighed for at aflægge prøve på deres eget sprog.

I Island er islandsk sproget i alle fag, men nogle af fakulteterne er begyndt at undervise på engelsk.

I Norge har Universitets- og høyskoleloven fået en ny bestemmelse om at universiteter og højskoler har ansvar for vedligeholdelse og videreudvikling af norsk fagsprog. Bestemmelsen trådte i kraft 1. august 2009. Samisk kan ligestilles med norsk i de institutioner og fag, hvor det er naturligt. De nordiske sprog svensk og dansk er ligestillet med norsk ved universiteter og højskoler. Disse sprog kan anvendes parallelt med engelsk som videnskabeligt sprog.

I Sverige er opfattelsen, at globaliseringen har konsekvenser for sprogets anvendelse blandt andet i uddannelse og forskning. En uddannelse, som retter sig mod udenlandske studerende, eller som gives af udenlandske lærere, må som følge heraf holdes gives et passende sprog.

Konklusion: Efter Nordisk Ministerråds Sekretariats vurdering fremgår det, ud fra landerapporterne, ikke helt tydeligt, hvorvidt Nordens samfundsbærende sprog og engelsk kan anvendes parallelt indenfor alle områder på alle fakulteter og på alle niveauer. Dog oplyser Norge, at de nordiske sprog svensk og dansk er ligestillet med nordisk ved universiteter og højskoler, og at disse sprog kan anvendes parallelt med engelsk som videnskabeligt sprog.

Spørgsmål om mangesprogethed og flersprogethed

3: Hvilke tiltag anvendes for at sikre og udvikle, at alle minoritetssprog kan fortsætte med at eksistere?

Danmark følger reglerne om modersmålsundervisning til børn af forældre fra lande i Den europæiske union samt Færøerne og Grønland.

I Finland bevilger staten årligt ekstra statsbidrag for sproguddannelsen i det samiske og romske sprog. I 2008 har Uddannelsesstyrelsen indledt udviklingsvirksomheden for at støtte romske børns grundlæggende uddannelse. Social- og hälsovårdsministeriet forbereder et romskpolitisk program, som efter planen afsluttes i september 2009. Undervisningsministeriet har bevilget speciel finansiering for Jyväskylä universitet, for at tilrettelægge læreruddannelse på tegnsprog (finsk).

I Grønland blev grønlandsk klassificeret som det officielle sprog, da Grønlands Selvstyre blev indført den 21. juni 2009. Det nye Naalakkersuisut (Landsstyret) agter at fremlægge et lovforslag om sprogpolitik til Inatsisartut (Landstinget) efterårssamling 2009. Formålet med loven er at sikre klare rammer for landets sprogpolitik. Befolkningen skal have mulighed for at styrke deres sproglige kompetencer, hvad enten det drejer sig om grønlandsk, dansk, engelsk eller andre sprog.

I Island blev en ny lov om den videregående skole taget i brug i 2008. I loven er det bestemt, at alle videregående skoler bør have en modtagelsesplan for elever, som har et andet modersmål end islandsk.

I det sprogpoltiske grundlagsdokument, som blev fremlagt for Stortinget i 2008, blev det slået fast, at også hensynet til norsk tegnsprog og norske tegnsprogsbrugere herefter vil indgå som en integreret del af en samlet norsk sprogpolitik. Regeringens handlingsplan for samiske sprog blev fremlagt i foråret 2009.

I Sverige er retten til at læse eget minoritetssprog blevet styrket fra 1. juli 2008. Regeringen præsenterede i marts 2009 en ny minoritetspolitisk strategi i propositionen "Från erkännande till egenmakt – regeringens strategi för de nationella minoriteterna". Strategien indeholder en række forandringer for at styrke de nationale minoriteters rettigheder og for at højne ambitionen i hvordan minoritetspolitikken skal gennemføres. Riksdagen antog 10. juni 2009 propositionen, og den nye lov om nationale minoriteter og minoritetssprog træder i kraft 1. januar 2010. I maj 2009 godkendte Sveriges riksdag regeringens forslag til en ny sproglov.

Konklusion: Nordisk Ministerråds Sekretariat vurderer, at alle lande har tiltag for at sikre og udvikle, at minoritetssprog kan fortsætte med at eksistere.

Spørgsmål om Norden som en sproglig foregangsregion

4: Hvilke tiltag er der foretaget for at gøre Norden førende inden for arbejdet med klarsprog?

I Danmark benytter regeringen begrebet "en sproglige kvalitet i de offentlige institutioner". Allerede i 2003 er følgende anbefalinger givet:

- at alle medier fastholder en sproglig korrekthed og udvikler en øget forståelse for sproglig variation
- at den offentlige sektor målretter sin kommunikation til borgere
- at man i både institutioner og hjem fremmer børns sprogudvikling ved at give gode rammer for samtale, fortælling, oplæsning, sang og leg.

Med henblik på efterlevelse af anbefalingerne er der gennemført en række konferencer i regi af dansk sprognævn, og der gennemføres årligt en kappestrid med titlen "Bedst på nettet", hvor offentlig myndigheders hjemmesider vurderes.

Nordisk Råd

Dokument 10

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Bilag til redegørelse om
sprogdeklarationen

J.nr. 09-00281-1

I Finland udføres klarsprogsarbejde på myndigheder, på private virksomheder og inden for massemedierne og fremfor alt på Forsknings-centralen för de inhemska språken (Focis) og andre ekspertorganisationer. Det svenske klarsprogsarbejde bedrives hovedsaglig af Focis i samarbejde med blandt andet Statsrådets svenske sprogævn og Finlands Kommunförbund. De finske myndigheder er pålagt at skrive et klart sprog. I foråret 2009 publicerede Focis handlingsprogrammet for det finske sprog, og i det betones vægten af et klart og forståeligt sprog.

I Grønland er der ikke specifikke indsatser på klarsprogsområdet.

I Island har Arne Magnusson Instituttet planer om at holde en konference om klarsprog til næste år. Ellers foregår der en diskussion om klarsprog, ikke mindst om sprog i faglitteraturen og da specielt gamle lovtekster.

I Norge er der i regi af Kultur- og kirke departementet de sidste tre år bygget en sprog tjeneste op for statsorganer, som skal arbejde for klarere og bedre sprog i staten og for en mere jævn fordeling mellem nynorsk og bokmål i statslige dokumenter. I 2009 er der desuden, i regi af Fornyings- og administrasjonsdepartementet igangsat et særskilt projekt for klart sprog i staten. Klarspråkprisen i 2009 gik til Lånekassen.

I Sverige antog riksdagen i december 2005 den sprogpoltiske proposition "Bästa språket – en samlad svensk språkpolitik". Et af de fire mål som tages op berører det offentlige svensk, som bør være "vårdad, enkel och begriplig".

1. juli 2009 trådte den nye sproglov i kraft. I loven angives at sproget i domstole, forvaltningsmyndigheder og andre organer som udfører opgaver i offentlig virksomhed er svenske. Klarsprogsarbejdet sker inden for rammerne af Språkrådets virksomhed. Klarspråkskristallen i 2009 gik til Riksbanken.

Konklusion: Nordisk Ministerråd vurderer, at der i de fem nordiske lande foregår tiltag, som har til hensigt at gøre myndighedernes sprog mere klart. Dog har Island ingen specifikke tiltag inden for det offentlige.

Nordisk Råd

Dokument 10

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Bilag til redegørelse om
sprogdeklarationen

J.nr. 09-00281-1

Bilag:

Nordisk Råd

1. BILAG - Landerapporter 2009

Dokument 10

A) Sprogforståelse og sprogkundskab

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

- Nabosprogsundervisningen i skolen bør styrkes, ligesom undervisningen i skandinaviske sprog som hjælpesprog og fremmedsprog
- Nordens samfundsbærende sprog bør være meget synlige i det offentlige rum, f.eks. i tv og film
- Tilgængeligheden til bøger på Nordens samfundsbærende sprog bør øges
- Internordiske ordbøger i papirform og elektronisk form bør udarbejdes
- Maskinoversættelsesprogrammer for Nordens samfundsbærende sprog og programmer til søgning i nordiske databaser bør udvikles

Bilag:
- Bilag til redegørelse om sprogdeklarationen

J.nr. 09-00281-1

Spørgsmål om sprogforståelse og sprogkundskab

(Finland anmodes om at angive hvornår der er tale om situationen for de finske skoler og hvornår det gælder situationen for de finlandssvenske skoler).

1: Hvilke tiltag har der været for at styrke undervisningen i skandinaviske sprog/nabosprog, siden sprogdeklarationen blev vedtaget i 2006 (fx tekstlæsning, høreforståelse, regelret sprogindlæring med mere)?

DANMARK

I de nyeste Fælles Mål for folkeskolen for faget dansk (udgivet i sommeren 2009) lyder stk. 3 i fagformålet: Undervisningen skal give eleverne adgang til de skandinaviske sprog og det nordiske kulturfællesskab.

I slutmålene, som er de endelige og bindende mål for hele forløbet i folkeskolen, angives kravene til nabosprog således:

- lytte til norsk og svensk med forståelse (*det talte sprog*)
- læse norske og svenske tekster med forståelse (*det skrevne sprog, læse*)
- indgå i et mangesproget samfund og tilegne sig andre sprog (*sprog, litteratur og kommunikation*).

Disse overordnede mål er i trinmålene udfoldet gennem de fire forløb, og fx skal eleverne efter 2. skoleår kunne "forstå enkle norske og svenske ord og udtryk".

Fra 4. skoleår skal eleverne kunne "forstå enkle norske og svenske tekster og andre udtryksformer".

Fra 6. skoleår skal eleverne kunne "forstå lette norske og svenske tekster og andre udtryksformer og kende til nogle ligheder og forskelle mellem nabosprogene".

I Undervisningsvejledningen i Fælles Mål for dansk er der et nyskrevet afsnit med mange ideer til arbejdet med den nordiske dimension. Blandt andet er der links til forskellige hjemmesider, der tilbyder varierede materialer og kontaktmuligheder. Fælles Mål 2009 for faget dansk, herunder nabosprog, kan findes her:

<http://www.uvm.dk/service/Publikationer/Publikationer/Folkeskolen/2009/Faelles%20Maal%202009%20->

[%20Dansk/Slutmaal%20for%20faaget%20dansk%20efter%2009,-d-
.%20klasetrin.aspx](#)

Med henblik på undervisning i dansk som samfundsbærende sprog for to-sprogede, er der udarbejdet en Bekendtgørelse om undervisning i dansk som andetsprog BEK nr. 31 af 20/01/2006.

Arbejdet med den nordiske dimension indgår desuden i det tværfaglige perspektiv om globalisering, som har været en del af grundlaget for en justering af Fælles Mål.

For så vidt angår aflæggelse af eksamen på et andet sprog end dansk gælder følgende:

Prøvereglerne for de erhvervsrettede (ungdoms-)uddannelser og for de videregående uddannelser er ens med hensyn til aflæggelse af prøve på fremmedsprog. De to uddannelsesområder har en fælles eksamensbekendtgørelse, BKG nr.782 af 17. august 2009, som i forhold til eksamenssprog er identisk med forgængerens BKG nr. 766 af 26. juni 2007.

Bestemmelsen lyder:

§ 17. Prøverne aflægges på dansk, jf. dog stk. 2 og 3. Prøverne kan eventuelt aflægges på svensk eller norsk i stedet for dansk, medmindre prøvens formål er at dokumentere eksaminandens færdigheder i dansk.

Stk. 2. Har undervisningen i et fag været meddelt på et fremmedsprog, aflægges prøven på dette sprog. Uddannelsesinstitutionen kan fravige denne regel.

Stk. 3. Uddannelsesinstitutionen kan i øvrigt, hvor forholdene gør det muligt, tillade en eksaminand, der ønsker det, at aflægge en prøve på et fremmedsprog. Dette gælder dog ikke prøver, der forudsætter fremstilling på dansk.

I forbindelse med folkeskolens afgangsprøver i dansk er der ikke et eksplicit krav om at medtage tekster og andre udtryksformer på norsk og svensk i opgivelserne, men det er bestemt en oplagt mulighed set i lyset af kravet i trinmålene. Prøveoplæggene skal dog være på dansk.

FINLAND

Finland är ett tvåspråkigt land och har därför ett brett utbildningsutbud på finska och på svenska på alla utbildningsnivåer.

Grundskolan

Utöver modersmålet ska det ingå minst två andra språk (A1 och B1) i grundskolan. Av de obligatoriska språkstudierna ska ett språk vara antingen finska eller svenska. A1-språket omfattar minst 16 årsveckotimmar medan B1-språket omfattar minst sex årsveckotimmar. Nästan alla finskspråkiga elever kommer senare i kontakt med svenskan än svenskspråkiga elever med finskan. På tredje klassen, då A1-språket senast skall inledas, valde drygt en procent av de finska eleverna svenska medan över 80 procent av de svenskspråkiga eleverna valde finska. Största delen av de finskspråkiga eleverna inledde sina språkstudier i svenska först på sjunde klassen, då den blir obligatorisk.

Gymnasi utbildningen

I gymnasiet läro kursen ingår studier i det andra inhemska språket. Finskspråkiga studerande läser för det mesta svenska i mindre utsträckning än vad svenskspråkiga studerande läser finska. Största delen av de finskspråkiga studerande läser det mindre omfattande B-språket. Skillnaderna i gymnasiet beror i stor utsträckning på elevernas tidigare språkval och omfattning av språkstudier i grundskolan.

Nordisk Råd

Dokument 10

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Bilag til redegørelse om
sprogdeklarationen

J.nr. 09-00281-1

Yrkesutbildningen på den gymnasiale nivå

Statsrådet besluter om de obligatoriske gemensamme studierne ved yrkesskolerne i vilka även språkstudierne ingår. Finskspråkige studerende ska läsa en studievecka svenska och svenskspråkige studerende ska läsa två studieveckor finska.

Högskolorna (både universiteten och yrkeshögskolorna)

I alla högskoleexamina oavsett undervisningsspråk ska det ingå studier som ger studerende kommunikative ferdigheter i både finska och svenska. Samtlige studerende ska visa att de förvärvat sådana kunskaper i nationalspråken som krævs av statsansatte ved tvåspråkige myndigheter.

Svenska nu

Svenska nu är en kampanj som koordineras av Hanaholmen - kulturcentrum för Sverige och Finland. Svenska nu:

- arbetar för bättre och mer motiverende svenskundervisning i Finland
- förmedler svensk ungdomskultur og levende møten med svenska språket till og inom Finland
- vill bidra til att unga opprättholder flere språk parallellt

Nätverket støder språkundervisningen, ordnar fortbildung for lærere, informerer om betydelsen av språkkunskaper og förmedler svensk ungdomskultur til finske skoler.

Forsknings- og utviklingsnätverket

Undervisningsministeriet har finansierat från og med början av år 2009 ett riksomfattende språkutbildningspolitisk forsknings- og utviklingsnätverk som koordineras av Jyväskylä universitet.

GRØNLAND

I Landstingsforordning nr. 8 af 21. maj 2002 om folkeskolen har folkeskolerne mulighed for at få undervisning i nabosprogsforståelsen i yngste- og ældste trin. Der er udarbejdet læringsmål i læreplanerne om nabosprogsundervisning, hvor der gives mulighed for undervisning om blandt andet vestnordiske relationer.

I forbindelse med UNESCOs International modersmålsdag den 21. februar arrangerer Oqaasileriffik/Sprogsekretariatet forskellige aktiviteter med relation til de forskellige sprog. I 2008 havde de fokus på oversættelser til grønlandsk af internationalt klassisk litteratur, herunder de nordiske, hvor der var oplæsning af forskellige forfatteres bøger.

ISLAND

Læreplanen i språk blev revidert 2007. Der styrker man det konsept, at norsk og svensk skal være likeverdige med dansk som undervisningsspråk, d v s når eleven har forkunnskaper i språkene. I læreplanen for fremmede språk ble European Framework of Reference, brukt som grunnlag. Den europeiske språkmappen, European Portfolio, kom ut i 2006 (hos Evroparådet) og ble gitt ut av departementet i 2007. Den brukes nå i mange islandske skoler, både grunn- og videregående skoler. De nordiske språk (mest dansk) er nå fremmedspråk nummer to i islandske skoler, men timene er ikke blitt færre. Noen videregående skoler har planer om å undervise i dansk, norsk eller svensk det siste året i den videregående skole med hensyn til videre utdanning i Norden. Mange Islendinger studerer videre i et av de nordiske land.

NORGE

I Norge er Språkdeklarasjonen fra 2006 fulgt opp i St.meld. nr. 23 (2007-2008) - *Språk bygger broer*. Det er besluttet at Kunnskapsdepartementet skal kartlegge status for undervisning i og om nabospråk i grunnopplæringen og allmennlærerutdanningen.

Nordisk Råd

Dokument 10

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Bilag til redegørelse om
sprogdeklarationen

J.nr. 09-00281-1

I St.meld. nr. 35 (2007-2008) *Mål og mening* er det slått fast at det nordiske perspektivet må utgjøre et viktig element i den nye språkpolitikken.

Skolen

I Kunnskapsløftet og det nye læreplanverket for grunnsopplæringa i Norge er nabospråksforståelsen (dansk og svensk) og undervisning i nordiske språk inkludert i kompetansemålet. Læreplanen for norsk fastslår at hovedområdet "Språk og kultur" handler om norsk og nordisk språk og tekstkultur, men med internasjonale perspektiver.

Arbeid med nordiske språk og tekster er tatt med under kompetansemålene fra 4. trinn og videre oppover i læreplanene for grunntdanningen. Målene for opplæringen utvides etter hvert; fra å forstå noe svensk og dansk tale på 4. årstrinn, til å gjøre rede for likheter og forskjeller mellom de nordiske språkene og mellom norrønt og moderne norsk språk, samt å forklare grammatiske særtrekk ved norsk språk, sammenlignet med andre språk etter avsluttet videregående.

Lærerutdanningen

Nabospråkundervisning og nabospråkforståelse er ikke spesifikt omtalt i rammeplanen for allmennlærerutdanningen fra 2003, men rammeplanen tar utgangspunkt i at allmennlærerutdanningen skal legge et faglig og didaktisk grunnlag for undervisningen i norskfaget i skolen, i tråd med kompetansemålene i gjeldende læreplaner. Ny grunnskolelærerutdanning er nå under utforming. St. meld. nr.11 (2008-2009) *Læreren – rollen og utdanningen* gir rammene og prinsippene for dette arbeidet. Meldingen behandler i liten grad enkeltfag. Det er likevel sagt om norskfaget i lærerutdanningen at det må reflektere læreplanens krav om kunnskap om nordiske språk og litteratur.

Fra norsk ståsted er det også naturlig å omtale finsk under dette spørsmålet.

Finsk

Retten til finskopplæring er hjemlet i opplæringsloven § 2-7 og gir elever i grunnskolen med kvensk-finsk bakgrunn bosatt i Troms eller Finnmark rett til opplæring i finsk dersom det totalt er tre elever ved samme skole som ønsker finskopplæring. Det har blitt gitt opplæring i finsk i grunnskolen siden 1997. Elevene kan gjerne være fra forskjellige klassetrinn eller årskull. I forbindelse med innføringen av Kunnskapsløftet fastsatte departementet i 2006 læreplan i finsk som andrespråk. Kvensk har ikke egen læreplan, men er tillagt vekt innenfor læreplanen for finsk. For å sikre at timetallet i første- og andrespråket blir tilstrekkelig, er det totale timetallet for elever som velger finsk som andrespråk i alt 114 timer høyere enn i den ordinære fag- og timefordelingen. Læreplanen er gjennomgående og definerer kompetansemål fra andre årstrinn til siste trinn i videregående.

Nordisk Råd

Dokument 10

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Bilag til redegørelse om
sprogdeklarationen

J.nr. 09-00281-1

SVERIGE

Nordiska språk berörs i kursplanerna i svenska i såväl grund- som gymnasieskolan.

I kursplanen för svenska för grundskolan är t.ex. ett av målen som eleverna ska ha uppnått i slutet av det nionde skolåret att: "– kunna läsa till åldern avpassad skönlitteratur från Sverige, Norden och från andra länder samt saklitteratur och tidningstext om allmänna ämnen, kunna återge innehållet sammanhängande samt kunna reflektera över det".

I kursplanen för Svenska B för gymnasieskolan ska eleverna som ett mål efter avslutad kurs ha:

"tillägnat sig och ha kunskap om centrala svenska, nordiska och internationella verk och ha stiftat bekantskap med författarskap från olika tider och epoker".

En kursplaneöversyn pågår för närvarande avseende grundskolan och en översyn planeras även för gymnasieskolan.

Några specifika insatser för att stärka undervisningen i nordiska språk sedan 2006 har inte gjorts.

B) Parallelsproglighed

Med parallelsproglighed menes en samtidig anvendelse af flere sprog inden for et eller flere områder. Det ene sprog fortrænger eller erstatter ikke det andet, men sprogene anvendes parallelt.

Parallelsproglighed mellem engelsk og Nordens sprog

Nordboerne, som internationalt set har gode engelskkundskaber, har særligt gunstige forudsætninger for at udvikle parallelsproglighed mellem engelsk og et eller flere af Nordens sprog inden for visse områder. En konsekvent politik mht. parallelsproglighed indebærer:

- At såvel Nordens samfundsbærende sprog som engelsk bør kunne anvendes som videnskabelige sprog
- At formidling af videnskabelige resultater på Nordens samfundsbærende sprog bør være meriterende
- At undervisningen i videnskabeligt fagsprog, især det skriftlige, bør tilbydes på både engelsk og på Nordens samfundsbærende sprog
- At universiteter og andre videnskabelige institutioner vil udvikle langsigtede strategier for sprogvalg, parallelsproglighed, sprogundervisning og oversættelsesstøtte inden for deres virkefelter
- At nordiske terminologiorganer kan fortsætte koordineringen af terminologien inden for nye områder
- At virksomheder og arbejdsmarkedsorganisationer bør opfordres til at udvikle strategier for parallelsproglighed

Parallelsproglighed mellem sprogene i Norden

Parallelsproglighed er ikke blot relateret til engelsk, men må ligeledes eksistere mellem sprogene i Norden. Dette indebærer:

- At den nordiske sprogkonvention skaber et godt juridisk grundlag for brugere af Nordens samfundsbærende sprog
- At nordboere med et ikke-nordisk sprog som modersmål skal have en god uddannelse i landets samfundsbærende sprog, samt muligheder for at anvende og udvikle modersmålet

Nordisk Råd

Dokument 10

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Bilag til redegørelse om
sprogdeklarationen

J.nr. 09-00281-1

Spørgsmål om parallelsproglighed

2: Kan Nordens samfundsbærende sprog og engelsk anvendes parallelt som videnskabelige sprog indenfor alle områder på alle fakulteter og på alle niveauer?

DANMARK

Den danske regering har i sit sprogpolitiske udspil fra marts 2009, "Sprog til tiden – Regeringens opfølgning på sprogudvalgets rapport", understreget, at universiteterne skal sikre forskning og uddannelse af høj kvalitet. Universiteterne må derfor arbejde på det eller de sprog, der bedst sikrer kvaliteten.

Langt de fleste danske universiteter har udarbejdet sprogstrategier, og regeringen støtter denne udvikling. Regeringen vil endvidere, med respekt for universiteternes faglige selvstyre, arbejde for, at universiteternes sprogstrategier i forlængelse af allerede eksisterende sprogstrategier også fremover indeholder begrundelser for valg af undervisningssprog, under hensyntagen til dels regeringens målsætninger om universiteter i verdensklasse, dels hensynet til regeringens ønske om, at det danske sprog fortsat skal udvikles som videns- og undervisningssprog.

FINLAND

Forskningscentralen för de inhemska språken publicerade i juni år 2009 ett språkpolitiskt verksamhetsprogram om det finska språkets framtid. Programmet innehåller en mångsidig analys av nuläget samt rekommendationer och förslag till konkreta åtgärder.

Programmet bedömer att även om finskan över huvud mår väl och lever ett mångsidigt liv, minskas området där språket används i Finland, speciellt inom naturvetenskaperna och på teknikens område samt i internationella sammanhang.

GRØNLAND

I Grønlands Selvstyre findes der bekendtgørelser omkring eksamination ved Ilisimatusarfik/Grønlands Universitet. I Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 14 af 19. maj 2005 om Kandidatuddannelser ved Institut for Uddannelsesvidenskab på Ilisimatusarfik er der en bestemmelse vedrørende eksamination. Ifølge § 25 kan eksamen foregå på grønlandsk, dansk eller engelsk. Instituttet kan efter skriftlig ansøgning fra eksaminanden give tilladelse til at anvende et sprog, som er et andet sprog end det krævede af Institut for Uddannelsesvidenskab. Dvs. instituttet kan give tilladelse til at anvende et sprog, som er et andet sprog end det krævede af instituttet, og derved gør det muligt for nordiske studerende at aflægge prøve på deres eget sprog.

ISLAND

Universitetene er selvstendige institusjoner på Island. Islandsk er språket i alle fag, men noen av fakultetene har begynt å undervise i engelsk (enkelte kurser). Det gjelder først og fremst fakulteter som underviser i diverse realfag og mere i privatuniversitetene end de andre. Dette økes fra år til år.

NORGE

Universitets- og høyskoleloven inneholder en bestemmelse om at universiteter og høyskoler har ansvar for vedlikehold og videreutvikling av norsk fagspråk. Samisk skal likestilles med norsk i de institusjoner og fag der dette er naturlig. Dette betyr at samisk er hovedspråk ved Samisk høyskole.

Nordisk Råd

Dokument 10

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Bilag til redegørelse om
sprogdeklarationen

J.nr. 09-00281-1

De nordiske språkene svensk og dansk er sidestilt med norsk ved universiteter og høyskoler. Disse språkene kan anvendes parallelt med engelsk som vitenskapelig språk innenfor universiteter og høyskoler. Det legges opp til at institusjonene utarbeider språkstrategier som ivaretar parallellspråklighet, men det er ikke fastsatt sentrale bestemmelser om omfanget av dette etter organisatorisk nivå.

SVERIGE

Den svenska oppfatningen er at globalisering i grunden er positivt, lik som internationaliseringen av högskolan. Globaliseringen har konsekvenser for språkens användning bland annat i utbildning och forskning. Sverige ser positivt på ett ökat utbyte av såväl studenter som lärare. En utbildning som riktar sig mot utländska studenter eller som ges av utländska lärare och forskare bör följaktligen hållas på lämpligt språk.

I forskarvärlden är såväl forskarrörligheten som det internationella samarbetet högt, vilket är positivt, dock medför detta att ett stort antal forskare inte kan huvudspråket.

Lärosätenas information till allmänheten bör rimligen formuleras efter den målgrupp informationen riktar sig till och härmed på lämpligt språk. Det finns t.ex. en skillnad på populärvetenskap som avses att läsas av allmänheten och forskningsarbete som är avsett att läsas av forskarsamhället. Användning av huvudspråket innebär inte per automatik att vetandet förmedlas till allmänheten.

C) Mangesprogethed og flersprogethed

Antallet af sprog i de nordiske lande øges, og mange nordboere er i dag flersprogede; først og fremmest de borgere, som har et andet modersmål end landets majoritetssprog. Dette gælder for nordboere med følgende sprog som modersmål:

- Samisk, kvænsk, meänkieli (tornedalsfinsk), romani og jiddisch samt finsk (i Sverige) og tysk (i Danmark), som alle er lovfæstede minoritetssprog i et eller flere lande i Norden. Den nordiske sprogpolitik har inden for verdenssamfundet et ansvar for, at i særdeleshed de sprog, som ikke nogen steder har status af nationalsprog lever videre og udvikles, og at alle minoritetssprog kan fortsætte med at eksistere. Det er vigtigt, at også tegnsprogene får en stærk position
- Omkring 200 andre sprog er modersmål for nordboere. Det er ønskværdigt, at der i Norden er fagmiljøer, som besidder ekspertise, eller som kan henvise til europæisk ekspertise inden for de fleste af disse sprog

Grønlandsk indtager en særstilling. Det er majoritetssproget i Grønland, men har relativt få brugere. Grønlandsk bør støttes, således at det fortsat kan fungere som samfundsbærende sprog.

Spørgsmål om mangesprogethed og flersprogethed

3: Hvilke tiltag anvendes for at sikre og udvikle, at alle minoritetssprog kan fortsætte med at eksistere?

DANMARK

For så vidt angår sprog, som tosprogede elever taler i den danske Folkeskole, følger Danmark reglerne om modersmålsundervisning til børn af forældre fra lande i Den europæiske økonomiske union samt Færøerne og

Nordisk Råd

Dokument 10

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Bilag til redegørelse om
sprogdeklarationen

J.nr. 09-00281-1

Grønland. Bestemmelserne fremgår af BEK nr. 618 af 22/07/2002, som kan ses her:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=23979>

FINLAND

Social- og hälsovårdsministeriet har en bred arbejdsgruppe som bereder et romskpolitisk program. Även om det är fråga om ett helhetsprogram, kommer programmet att innehålla mycket gällande utvecklandet av det romska språket och kulturen. Arbetsgruppen skall bli färdig i slutet av september år 2009.

Utbildningsstyrelsen har år 2008 inlett utvecklingsverksamheten för att stödja romska barns grundläggande utbildning. Exempel på åtgärder är att utveckla samarbetet mellan hem och skola samt främja de romska elevernas inlärningsmöjligheter och undervisningen i det romska språket. Projektet pågår till slutet av år 2010.

Staten (utbildningsstyrelsen) beviljar årligen extra statsbidrag för språk- utbildningen i det samiska och romska språket.

Vid Helsingfors universitet och vid Uleåborgs universitet utövas det studier och forskning i samiskan. Undervisningsministeriet har givit Uleåborgs universitet ett speciellt uppdrag gällande samiskan och samekulturen och resurser för bl.a. lärarutbildningen.

Undervisningsministeriet har beviljat speciell finansiering för Jyväskylä universitet för att ordna lärarutbildning på teckenspråk (finska). Vid Jyväskylä universitet utövas det lingvistisk forskning i ämnet teckenspråk, även på doktorsavhandlingsnivå.

GRØNLAND

Sproget grønlandsk blev klassificeret som det officielle sprog, da Grønlands Selvstyre blev indført den 21. juni 2009. Det nye Naalakkersuisut (Landsstyret) agter at fremlægge en klar sprogpolitik, der tydeliggør konsekvenserne af, at grønlandsk bliver det officielle sprog i Grønland, og giver befolkningen mulighed for at styrke deres sproglige kompetencer, hvad enten det drejer sig om grønlandsk, dansk, engelsk eller andre sprog. Naalakkersuisut (Landsstyret) vil arbejde for, at det grønlandske sprog fortsat sikres gode betingelser for at udvikle sig f.eks. gennem sprogstimulering og undervisningsmaterialer. Naalakkersuisut (Landsstyret) vil arbejde for at sikre størst mulig medinddragelse af alle borgere, derfor er det væsentligt at forbedre adgangen til tilegnelsen af det grønlandske sprog.

Grønlandsk stavekontrol version 2.0 blev lanceret i efteråret 2007 og er offentligt tilgængelig for alle. Oqaasileriffik/Sprogsekretariatet arbejder fortsat med at udvikle sprogteknologi.

Naalakkersuisut (Landsstyret) agter at fremlægge et lovforslag om sprogpolitik til Inatsisartut (Landstinget) efterårssamling 2009. Formålet med loven er at sikre klare rammer for landets sprogpolitik, herunder om sproglig integration ved at sikre det grønlandske sprog som et komplet og samfundsbærende sprog, styrke det grønlandske sprog og udvikling heraf som modersmål og andetsprog, imødegå og fjerne de eksisterende sprogbarrierer, så tosprogethed og flersprogethed kan blive en styrke og en rigdom og fremme kontinuitet i sproglig tilegnelse i samfundet for at styrke Grønland som et videnssamfund.

Nordisk Råd

Dokument 10

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Bilag til redegørelse om
sprogdeklarationen

J.nr. 09-00281-1

ISLAND

Ny lov om den videregående skole ble tatt i bruk i 2008. I loven er det bestemt, at alle videregående skoler bør ha en spesiell mottakelsesplan for elever som har et annet modersmål en islandsk. Planen skal ta hensyn til deres bakgrunn og språkferdighet, ferdighet på andre fagområder og den undervisning og støtte som skolen kan gi. Hensikten med planen er, å støtte elever fra andre land bl.a. ved å sikre at de får mange støtte i skolen, hjelp med oppgaver, samarbeide mellom lærere osv. Innflyttere fra Polen er f.eks meget flere nå en for noen år siden. Ideen bakom planen er å møte eleven der han er.

NORGE

I det omfattende språkpolitiske grunnlagsdokumentet som regjeringen la fram for Stortinget i 2008, ble det slått fast at også hensynet til norsk tegnspråk og norske tegnspråkbrukere heretter vil inngå som en integrert del av en samlet norsk språkpolitikk.

Regjeringens handlingsplan for samiske språk ble fremlagt våren 2009. Handlingsplanperioden er fra 2009-2014. Regjeringen vil gjennom handlingsplanen legge grunnlag for en bred og langsiktig innsats for de samiske språkene — nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk på tvers av sektorer og forvaltningsnivå. Handlingsplanen har til sammen 66 ulike tiltak. Et viktig mål er å få flere samiske språkbrukere.

For å styrke regjeringens nyhetstilbud til den samiskspråklige befolkningen, og sikre økt bruk av samisk i regjeringens dokumenter, skal det etableres en fast oversettingstjeneste for samiske språk. Regjeringen prioriterer arbeidet med å legge til rette for samisk i IT-sammenheng.

Lulesamisk og sørsamisk er spesielt sårbare språk med få språkbrukere: regjeringen har derfor som oppfølging av handlingsplan for samiske språk i 2009 satt av egne midler over Arbeids- og inkluderingsdepartementets budsjett til spesielle tiltak for disse språkene. Midlene forvaltes av Fylkesmannen i Nordland og omfatter tiltak som språkleire, språkkurs og språkbud. I tillegg bevilger departementet midler til å sikre et sørsamisk skoletilbud og utvikling av sørsamisk terminologi i samfunnsfag. Videre finansierer departementet sørsamiske avissider i avisen *Snåsningen*.

Østsamene og pitesamene er meget små grupper i Norge, og det er få som bruker disse språkene i Norge i dag. Regjeringen har tildelt midler til et treårig prosjekt, *Skoltesamisk kultur over grensene*, som Østsamisk museum har prosjektansvar for. Prosjektet vil representere et styrket grenseoverskridende samarbeid mellom skoltesamiske miljøer og institusjoner i Norge, Finland og Russland. Regjeringen har videre tildelt midler til et prosjekt som skal samle inn stedsnavn i det pitesamiske området. Årran lulesamisk senter har ansvar for prosjektet.

Nasjonale minoriteter

Norge har ratifisert Den europeiske pakt for regions- eller minoritetsspråk (minoritetsspråkpakten). Kvensk, romani (romanifolkets språk) og romanes (roms språk) er omfattet av Kap. I og II (art 1-7) i pakten. I juni 2008 leverte Norge sin fjerde rapport til Europarådet om den politikk og de tiltak som føres overfor de nasjonale minoritetsspråkgruppene i henhold til de forpliktelsene Norge har tatt på seg ved å ratifisere Minoritetsspråkpakten. I februar 2009 gjennomførte Europarådets ekspertkomité en eksaminasjon av norske myndigheter i forbindelse med den fjerde rapporten.

Kvensk språk ble i april 2005 offisielt anerkjent som eget språk i Norge. Språkmeldingen (St.meld. nr 35 (2007-2008) *Mål og mening*) fra 2008 har et eget kapittel om kvensk språk. Kulturdepartementet har i meldingen slått fast at aktiv språkplanlegging er avgjørende for at kvensk skal

Nordisk Råd

Dokument 10

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Bilag til redegørelse om
sprogdeklarationen

J.nr. 09-00281-1

vinne ny vitalitet. Kvensk institutt (Kainun institutti) ble etablert i 2005. Kvensk institutt skal være et nasjonalt senter for kvensk språk og kultur. Kvensk språkråd ble etablert i 2007. Rådet skal være en faggruppe som først og fremst skal arbeide med å utforme de prinsipielle retningslinjene for etablering av et felles kvensk skriftspråk. I 2006 startet et helt nytt studium i kvensk språk og kultur ved Universitetet i Tromsø. Den kvenske avisen Ruijan Kaiku ble grunnlagt i 1995. Avisen finansieres over Norsk kulturråd.

Regjeringen har lagt vekt på å fremme og utvikle kvensk språk gjennom utviklingen av kvenske språksentre. Det er blant annet igangsatt et prosjekt som skal samle inn og kvalitetssikre kvenske stedsnavn. Som eksempel kan også nevnes at Storfjord kommune i Troms erklærte seg i mai 2007 som en trespråklig kommune — med norsk, samisk, kvensk.

Kun få personer i Norge i dag mestrer å bruke *romanispråket*. Norsk romani er ikke et skriftspråk. Det gis ikke morsmålsopplæring i romani i Norge. Romani-/taterorganisasjoner arbeider med en revitalisering av romani, herunder å utvikle et skriftspråk for romani. Det er her tale om innsamlingsarbeid fra gamle romani/tatere som kan språket godt. Målet er å utvikle et grunnlag for språkopplæring i romani og etter hvert kunne utvikle lærebøker. Prosjektene er finansiert av Kultur- og kirke departementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Den norske rombefolkningen har *romanes* som morsmål. Romanes er kun et muntlig språk i Norge. Det gis ikke morsmålsopplæring i romanes. Regjeringen fremla våren 2009 en handlingsplan for å bedre levekårene for rom i Oslo. Handlingsplanen er utarbeidet i samråd med representanter for rom og Oslo kommune.

SVERIGE

Rätten att läsa eget minoritetsspråk har stärkts. Tidigare krävdes minst fem elever i en kommun för att bedriva modersmålsundervisning i de nationella minoritetsspråken finska eller jiddisch. En ändring i grundskoleförordningen (SFS 1994:1194) innebar att från den 1 juli 2008 slopades detta krav liksom kravet på att modersmålet ska vara "dagligt umgänges-språk i hemmet". För övriga minoritetsspråk (samiska, meänkieli och romani chib) gällde redan detta.

Regeringen presenterade vidare i mars 2009 en ny minoritetspolitisk strategi i propositionen "Från erkännande till egenmakt – regeringens strategi för de nationella minoriteterna" (prop. 2008/2009:158). Strategin innehåller en rad förändringar för att stärka de nationella minoriteternas rättigheter och för att höja ambitionen i hur minoritetspolitiken ska genomföras. Sedan tidigare har talare av samiska, finska och meänkieli rätt att använda sitt språk i myndighetskontakter inom de särskilda förvaltningsområden som regeringen beslutat om. I den nya strategin utvidgas förvaltningsområdena för samiska och finska. Riksdagen antog den 10 juni 2009 propositionen och den nya lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk träder i kraft den 1 januari 2010.

Grunden för den svenska minoritetspolitiken finns i Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, i regeringens proposition "Från erkännande till egenmakt – regeringens strategi för de nationella minoriteterna" (2008/09:158) och i ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk. Regeringens nya minoritetspolitiska strategi innehåller bl. a. åtgärder för att främja bevarandet av de nationella minoritetsspråken.

I maj 2009 godkände Sveriges riksdag regeringens förslag till en ny språklag. I lagen, som trädde i kraft den 1 juli 2009, anges bland annat att finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska är nationella mi-

Nordisk Råd

Dokument 10

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Bilag til redegørelse om
sprogdeklarationen

J.nr. 09-00281-1

noritetsspråk och att det allmänna ska ha ett särskilt ansvar för att skydda och främja dessa språk.

Sedan 2007 har den svenska regeringen genomfört olika satsningar på uppbyggnad av minoritetsspråk. Regeringen tilldelade t.ex. universiteten i Lund och Linköping särskilda medel för uppbyggnad av utbildning i jiddisch och romani chib. Den svenska regeringen har i regleringsbrev för universitet och högskolor gett uppdrag till olika lärosäten att varje läsår erbjuda utbildning i de fem minoritetsspråken:

Linköpings universitet: Romani chib
Lunds universitet: Jiddisch
Stockholms universitet: Finska
Umeå universitet: Meänkieli och samiska

Utöver ovanstående åtgärder ska Luleå universitet, enligt uppdrag från regeringen, erbjuda lärarutbildning med inriktning mot minoritetsspråken samiska, finska och meänkieli.

D) Norden som en sproglig foregangsregion

Norden anses for at være en foregangsregion inden for sprogsprogsområdet. Det nordiske sprogfællesskab præges af borgernes stræben efter at forstå og respektere hinandens modersmål. Det nordiske sprogsamarbejde er demokratisk og åbent over for nye indsigter, og i de centrale områder er det offentligt finansieret. Der er en politisk vilje til at bevare det nordiske sprogfællesskab, blandt andet gennem den nordiske sprogkonvention. Denne nordiske model for sprogfællesskab og sprogsamarbejde bør fremhæves i international sammenhæng. Norden skal stræbe efter at være førende inden for arbejdet med klarsprog, dvs. tydeliggørelse af myndighedssproget. Øget kundskab om sprogpå politisk interessante områder kan bidrage til Nordens position som foregangsregion i sprogsprogsområdet.

Spørgsmål om Norden som en sproglig foregangsregion

4: Hvilke tiltag er der foretaget for at gøre Norden førende inden for arbejdet med klarsprog?

DANMARK

Den danske regering har ikke eksplicit brugt betegnelsen 'klarsprog' i sit sprogpå politiske udspil fra marts 2009. Imidlertid har regeringen benyttet begrebet 'den sproglige kvalitet i de offentlige institutioner'.

I rapporten "Sprog på spil. Udspil til en dansk sprogpå politik" fra 2003 er der givet nogle anbefalinger, der retter sig mod klarsprog.

Anbefalingerne er bl.a.:

- at alle medier fastholder en sproglig korrekthed og udvikler en øget forståelse for sproglig variation
- at den offentlige sektor målretter sin kommunikation til borgere
- at man i både institutioner og hjem fremmer børns sprogdudvikling ved at give gode rammer for samtale, fortælling, oplæsning, sang og leg.

Med henblik på efterlevelse af anbefalingerne er der gennemført en række konferencer i regi af dansk sprognævn, og der gennemføres årligt en kappestrid med titlen "Bedst på nettet", hvor offentlig myndigheds hjemmesider vurderes.

Over de seneste 2 år er der blevet uddannet 60 nordiske sprogpiloteer til at fremme nabosprogsundervisningen og den nordiske kulturforståelse. Ca. 20 af disse er danske, og også Undervisningsministeriets to fagkonsulenter

Nordisk Råd

Dokument 10

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Bilag til redegørelse om
sprogdeklarationen

J.nr. 09-00281-1

ter i dansk har gennemgået uddannelsen – og udbreder efterfølgende kendskabet og videregive ideer på kurser og ved faglige oplæg. Projektet er støttet af Nordisk Kulturfond, Nordisk Ministerråd (MR-U) og De nordiske perler. Der er bevilget midler til at fortsætte dette tiltag med flere kurser i det kommende skoleår. Se herom på <http://www.sprogpiloter.dk/index.htm>

I Danmark er der udkommet mange gode undervisningsmaterialer til norsk og svensk, bl.a. Nordlys Nordisk - norske og svenske tekster til henholdsvis indskoling, mellemtrin og overbygning - og Broer, som indeholder nordiske sange og film.

Der findes endvidere filmpakker med film på alle de nordiske sprog.

FINLAND

I Finland utförs det klarspråksarbete på myndigheter, på privata företag och inom massmedierna och framför allt på Forskningscentralen för de inhemska språken (Focis) och andra expertorganisationer. Det svenska klarspråksarbetet bedrivs huvudsakligen av Focis i samarbete med bl.a. Statsrådets svenska språknämnd och Finlands Kommunförbund. De finländska myndigheterna är ålagda att skriva ett klart språk, t.ex. genom förvaltningslagen (9 §)

<http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2003/20030434>

och Social- och hälsovårdsministeriets förordning om journalhandlingar (7 §)

<http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2009/20090298>.

Skribentkurser, modelltexter och språkguider är de främsta vägarna till bättre kvalitet på de texter som riktas till medborgarna (t.ex. i form av dokument, brev och anvisningar). På Focis bedrivs också forskning i myndighetstexter.

Klarspråksutbildning och konsult hjälp ges inom Focis av språkvårdarna vid utbildningsenheten, av myndighetsspråkvårdarna, av EU-språkvårdaren och av forskarna i myndighetsspråk. Därtill finns det ett antal privata aktörer. Universitetens översättar- och tolkutbildning tar också upp klarspråk i sin undervisning. Vissa myndigheter, t.ex. Folkpensionsanstalten och Finlands bank, har sina egna (finska) språkvårdare. Klarspråkskurser beställs förutom av olika myndigheter av många företag och organisationer. Samarbetet kan vara långvarigt som t.ex. Focis och Folkpensionsanstaltens gemensamma insatser för att utveckla kund-anvisningar och dokument.

Focis kurs- och konsultverksamhet är i huvudsak avgiftsbelagd. En del insatser görs dock som tjänsteuppdrag, t.ex. språkvård för lag- och direktivprojekt som ingår i regeringens lagstiftningsplan. Focis har också en representant i den delegation som utvecklar lagberedningen. EU-språkvårdaren erbjuder EU-översättarna språklig hjälp.

Focis ger ut handböcker och andra publikationer (t.ex. i tidningarna Kielikello och Språkbruk) med råd och anvisningar om klarspråk och skriver också nyhetsbrev till olika kundgrupper samt artiklar i olika tidningar. Också på webbplats www.kotus.fi (på svenska www.focis.fi) finns det mycket att hämta. Klarspråksguider publiceras också av andra än Focis.

Våren 2009 publicerade Focis handlingsprogrammet för finska språket, och i det betonas vikten av ett klart och förståeligt språk.

GRÖNLAND

Det unikke ved Deklaration om Nordisk Sprogpolitik har været anerkendelse af sproglige rettigheder for grønlandsk, færøsk og samisk på linje med statsprogene enten som samfundsbærende sprog eller som kom-

Nordisk Råd

Dokument 10

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Bilag til redegørelse om
sprogdeklarationen

J.nr. 09-00281-1

plette sprog. Der hvor man ikke har fuldført at være komplet sprog har man mulighed for at arbejde videre med gennem Deklarationens målsætninger. Dette initiativ vil blive set som model for andre flersprogede samfund med flersprogethed og interaktion mellem minoritetssprog og majoritetssprog.

Det må være et område for administrative enheder i samarbejde med sprogfolk og folk med kommunikation som fag at indlede samarbejde af klarsprog.

ISLAND

Arne Magnusson Institutt planerer å hålle en konferans om klarspråk til neste år. Ellers finnes det en diskusjon om klarspråk ikke minst om språk i faglitteraturen og da spesielt gamle lovtekster, det er øensynlig at der finnes et stort behov.

NORGE

I regi av Kultur- og kirke departementet er det i løpet av de siste tre år bygd opp en språktjeneste for statsorganer. Språktjenesten er en del av sekretariatet i Språkrådet og skal arbeide for klarere og bedre språk i staten og for en jevnere fordeling mellom nynorsk og bokmål i statlige dokumenter. I 2009 er det dessuten i regi av Fornyings- og administrasjonsdepartementet igangsatt et særskilt prosjekt for klart språk staten. Prosjektet er et samarbeid mellom Språkrådet og Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) og skal pågå fram til 2011. Lånekassen fikk Klarspråkprisen for 2009.

SVERIGE

I december 2005 antog riksdagen den språkpolitiska propositionen "Bästa språket – en samlad svensk språkpolitik". Ett av de fyra mål som tas upp berör den offentliga svenskan, som bör vara "vårdad, enkel och begriplig". Propositionen innehåller också konkreta förslag om en förstärkt och samordnad språkvårdsorganisation.

Den 1 juli 2006 flyttade ansvaret för myndighetsspråkvården från Justitiedepartementet till Språkrådet (departementet behåller dock sin interna språkvård). Språkrådet ansvarar för språkvården i Sverige och är en del av myndigheten Institutet för språk och folkminnen.

Den 1 juli 2009 trädde den nya språklagen i kraft. I lagen anges att svenska är huvudspråk i Sverige. Det innebär att svenska är samhällets gemensamma språk, som alla som är bosatta i Sverige ska ha tillgång till och som ska kunna användas inom alla samhällsområden. Det allmänna föreslås ha ett särskilt ansvar för att svenskan används och utvecklas. I lagen anges att språket i domstolar, förvaltningsmyndigheter och andra organ som fullgör uppgifter i offentlig verksamhet är svenska. Språket i offentlig verksamhet ska vara vårdat, enkelt och begripligt. Särskilda bestämmelser föreslås i fråga om utvecklingen av svensk terminologi och om svenskan i internationella sammanhang.

Klarspråksarbetet sker inom ramen för Språkrådets verksamhet, med seminarier, föreläsningar och konferenser. På Språkrådsdagen varje vår delas Klarspråkskristallen ut till en offentlig förvaltning som arbetat på ett bra sätt med klarspråk. År 2009 gick kristallen till Riksbanken, för deras framgångsrika arbete med att skriva bra sammanfattningar i sina rapporter.

Nordisk Råd

Dokument 10

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Bilag til redegørelse om
sprogdeklarationen

J.nr. 09-00281-1

DOKUMENT 11

Nordiska rådet

Dokument 11

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 09-00288-1

Redogörelse från ministerrådet angående status och utveckling av MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010

Inledning

Ministerrådet för utbildning och forsknings (MR-U) strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008–2010, "Norden – en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion", lades fram på Nordiska rådets session i Oslo år 2007. Strategin trädde i kraft den 1 januari 2008. Strategin kan laddas ned på www.norden.org/da/nordisk-ministerraad/ministerraad/nordisk-ministerraad-for-uddannelse-og-forskning-mr-u/strategi

Det här är andra gången Nordiska ministerrådet (NMR) redogör för uppföljningen av strategin. Första gången var på Nordiska rådets session i Helsingfors i oktober 2008.

Erfarenheterna av strategin är goda, och arbetet med en ny strategi för 2011–2013 har påbörjats.

Redogörelsen är utformad på så sätt att det för vart och ett av områdena i strategin först ges en återgivning av de fastställda målen för varje respektive område följt av en kortfattad redogörelse över de viktigaste resultaten och aktiviteterna.

Huvudprioriteringar

Globaliseringsprocessen

Mål #1:	MR-U skall stödja och stimulera konkreta samarbeten som skapar nordiskt mervärde mellan de nordiska länderna och de självstyrande områdena på utbildnings- och forskningsområdet
Mål #2:	NMR skall utgöra en arena där nordiska globaliseringsinitiativ och globaliseringserfarenheter inom utbildning och forskning syntetiseras och sprids

Arbetet inom MR-U:s område har haft stort fokus på och präglats av det globaliseringsarbete som sattes igång år 2008. Ministerrådet anser att statsministrarnas globaliseringsinitiativ har skapat en ny riktning för och en bättre inriktning på det nordiska utbildnings- och forskningsarbetet. Ministerrådet anser att de fyra globaliseringsprojekt som MR-U har huvudansvaret för (se nedan) har utvecklats på ett bra sätt och att delleveranserna hittills i form av bland annat rapporter, konferenser och politiska diskussioner har varit relevanta och bra. Ministerrådet menar att projekten bidrar till att samla och fokusera insatserna på hela utbildningsområdet och att möjligheterna till kunskapsdelning har stärkts.

Nordiska rådet

Dokument 11Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 09-00288-1

MR-U har följt upp globaliseringsinitiativet och har fört tematiska diskussioner som har bidragit till en dynamisk utveckling av initiativet och det allmänna arbetet när det gäller:

- lärarutbildningen i Norden
- från skola till arbetsliv
- kreativitet, innovation och entreprenörskap i globaliseringens tid
- investeringar i forskning, utveckling och utbildning i kristider
- vuxnas lärande i kristider

MR-U har *huvudansvar* för följande globaliseringsprojekt:

- Nordisk Toppforskning
- Utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA) – tillsammans med MR-NER
- Främjande av högre utbildning i Norden
- En god upplärning av ungdomar och vuxna

MR-U har *huvudansvar* för följande globaliseringsprojekt:

- Innovationsrepresentation i Asien
- Nytt nordiskt innovationspris
- Gemensamt nordiskt EnergiExpo
- Världsutställningen i Shanghai 2010
- Belysning av konsekvenserna av klimatförändringarna på naturresurser i Norden
- Utveckling och profilering av Norden som center för kreativa industrier

MR-U:s engagemang i globaliseringsarbetet framgår av beskrivningen under respektive fokusområde.

- Utöver de nämnda globaliseringsprojekten har MR-U sammanställt ett samlat **nordiskt åtgärds paket på kunskapsområdet i samband med klimattoppmötet** i Köpenhamn (COP15) i december 2009. Åtgärds paketet har redan bidragit både till ny uppmärksamhet och ett stärkt samarbete när det gäller klimat och klimatrelaterade frågor.

- De nordiska utbildningsministrarna bjuder in till deltagande på *Nordiska klimatdagen*, som är en del av upptakten till COP15. Målet är att skapa en större medvetenhet och kunskap om klimat och samtidigt aktivt engagera elever, lärlingar, lärare och annan undervisningspersonal i klimatfrågor i ljuset av COP15. Nordiska klimatdagen går av stapeln den 11 november, men arbetet med projekt och aktiviteter kan pågå både före och efter den dagen. En gemensam nordisk webbportal – www.klimanorden.org – har lanserats, och den innehåller en verktygslåda med klimatundervisningsmaterial från hela Norden. Portalen innehåller webbaserat undervisningsmaterial samt information om samnordiska arrangemang, temasidor och projekt. På klimatdagen anordnas det ett frivilligt "klimatuppdrag" – ett sms-understött undervisningsförlopp som blir världens kanske största mobiltelefonexperiment. Detta är särskilt för årskurs 7–9. De nordiska utbildningsministrarna bjuder också in olika aktörer till att bli partner i Nordiska klimatdagen. Ministrarna kommer dessutom att bidra själva med profilering av klimatdagen. Resultaten/erfarenheterna från Nordiska klimatdagen kommer att profileras i en samnordisk monter på COP15.

- *Nordplus ramprogram* har klimat som prioriterat område i ansökningsomgången för 2009, och detta kommer att fortsätta år 2010. Klimat var huvudprioritet i 15 procent av ansökningarna år 2009. 55 ansökningar med klimat som huvudprioritet tilldelades projektstöd, varav 36 Nordplus Junior-projekt. På www.klimanorden.org, Nordiska klimatdagens webbportal, har Nordplus en temasida. Framgångshistorier från Nordplus-projekt inom klimat kommer att profileras under COP15 och på Nordiska klimatdagen, bland annat genom ministerbesök på Nordplus-skolor.
- Klimat lyftes fram som ett politiskt prioriterat område vid utlysningen av *Nordic Master Programmes (NMP)* 2009, och två av de fyra nya NMP handlar om klimat.
- NMRS har bett NordForsk att utarbeta en översikt som beskriver de samlade satsningarna på klimatforskning och viktiga forskningsresultat i de nordiska länderna med relevans för COP15. Fokus kommer att ligga på att beskriva nordiska styrkepositioner och områden inom vilka Norden kan fungera som en global föregångsregion och förebild. Nordiska forskningsresultat med relevans för klimatproblematiken i utvecklingsländer kommer särskilt att belysas. Resultatet är rapporten *Nordic Climate Change Research*, som ska lanseras och presenteras på COP15.
- *Toppforskningsinitiativet* profileras i olika sammanhang i ljuset av FN:s klimattoppmöte i Köpenhamn. Profileringsinitiativen av TFI under 2009 är bland annat: en gemensam nordisk monter på COP15 i december, en utställningshall på Nordatlantens Brygge i Köpenhamn under COP15, profilering på Nordic Climate Solutions i september, en klimatturné i de nordiska huvudstäderna våren/sommaren 2009 med Harald Dovland och de nordiska miljöministrarna samt den internationella vetenskapliga Climate Change-kongressen i Köpenhamn i mars 2009.

Nordiska rådet

Dokument 11Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 09-00288-1

Ämnesinriktade fokusområden

Utbildning och arbetsmarknad

Mål #1	En bra förskola samt barn- och ungdomsutbildning för alla som bas för vidare utbildning, social sammanhållning och ett gott liv.
Mål #2:	Främja och understödja kunskap, kompetens och erfarenhetsutbyte kring livslångt lärande i Norden
Mål #3	Stärka kunskapsnivån genom att en ökad andel av en ungdomsårgång genomför en ungdoms- och vidareutbildning
Mål #4	Nordiska utbildningssystem som stimulerar god integration av personer med utländsk bakgrund
Mål #5	Främja samarbete mellan skola och arbetsliv i yrkesutbildning samt erkännande av realkompetens
Mål #6	Främja en hög kvalitet i de nordiska lärarutbildningarna
Mål #7:	Främja samarbete om utbildningsforskning och om förmedling av forskningsresultat om undervisning

Grundskola och vidareutbildning (ungdomsutbildning)

Ministerrådet anser att statsministrarnas globaliseringsinitiativ har bidragit till att samla och fokusera insatserna på området daghem/förskola, grundskola och vidareutbildning, och att det nyinrättade Lärande- och dialogforumet (se nedan) ökar möj-

ligheterna till kunskapsdelning över skol- och nivågränserna samt mellan utbildningssektorn och arbetslivet.

- Följande resultat och effekter har uppnåtts inom globaliseringsprojektet **”En bra undervisning för ungdomar och vuxna”**:

- *Avhopp*: Studien ”Ungdomars väg från skola till arbetsliv – Nordiska erfarenheter” publicerades år 2008. Med bakgrund i studien anordnades en nordisk konferens, ”Från yrkesutbildning till arbetsliv – ett nordiskt perspektiv”, i Sverige 2008, och det hölls en temadiskussion med detta tema i MR-U 2/08. Det har gjorts en studie med huvudsyftet att ge en statusöversikt över forskning om avhopp i de nordiska utbildningssystemen. Vidare ska studien kartlägga centrala politiska initiativ och satsningar för att förebygga avhopp i Norden samt de åtgärder som anses som de mest framgångsrika när det gäller att förebygga avhopp. Studien blir färdig i december 2009. Att sprida erfarenheter av resultaten kommer att vara centralt under 2010, och man kommer också att utvärdera om det finns en grund till ett nordiskt program för utbildningsforskning- och förmedling, däribland forskning om avhopp, bland annat grundat på en rekommendation från Nordiska rådet.
- *Lärlingsverksamhet – samarbete skola-arbetsliv*: I och med Köpenhamnsprocessen på europeisk nivå pågår det en rad initiativ för att öka genomsynligheten, möjligheterna till mobilitet och kvaliteten i lärlingsverksamheten. Man har genom det nordiska skolsamarbetet tillsatt en egen arbetsgrupp som följer upp den här processen på nordisk nivå. Genom detta arbete har man under 2009 tagit initiativ till en studie om sambandet mellan framtidens kompetensbehov och innehåll i samt utformning av lärlingsverksamheten i de nordiska länderna. Målet med studien är att bidra till ökade kunskaper om och erfarenhetsutbyte när det gäller sambandet mellan framtidens kompetensbehov och hur innehållet i lärlingsverksamheten skapas och utformningen av den sker i de nordiska länderna.
- *Entreprenörskap*: På MR-U 1/09 beslutade ministrarna under en temadiskussion om kreativitet, innovation och entreprenörskap i globaliseringens tid att man ska genomföra en så kallad komparativ studie om kreativitet, innovation och entreprenörskap i utbildningen. Bakgrunden till beslutet är bland annat en önskan om att främja kreativitet och innovation i utbildningssystemet. Studien utlyses hösten 2009. Nordiska ministerrådet anordnar tillsammans med Island konferensen ”Innovation and Creativity – in the hands of the young” i december 2009.
- *Lärande- och dialogforum*: Målet med forumet är att utveckla nya sätt att anordna möten och konferenser. Genom nya mötesmetoder vill man säkra en ökad inläring genom dialog och erfarenhetsutbyte, aktiva och engagerade deltagare samt ett ökat fokus på resultat och kunskapsdelning samt att skapa uppmärksamhet kring/profilera teman, innehåll och mål för globaliseringsprojektet. Lärande- och dialogforum är i linje med statsministrarnas önskan om ”ett synligare Norden”. Det första lärande- och dialogforumet hölls på Island i september 2009 då temat var ”En helhetsorienterad utbildningspolitik” och samlade närmare 140 deltagare från hela utbildningssektorn och arbetslivet i Norden. Temat för det andra lärande- och dialogforumet kommer att vara Innovation and Creativity – in the hands of the young”, och äger rum på Island i december 2009. Lärande- och dialogforumet kommer att användas på olika konferenser, seminarier och så vidare, men också vara en interaktiv mötesplats via www.dialognorden.org. På webbplatsen har man bland annat samlat en rad metoder som kan bidra till ett ökat lärande och en förbättrad dialog.

- *PISA-rapport och -konferens*: I augusti 2009 presenterades rapporten ”Northern Lights on PISA 2006”, som jämför de nordiska ländernas resultat i PISA-undersökningen från 2006 med särskild tonvikt på inläringen inom naturvetenskap, på en nordisk konferens på Island med cirka 150 deltagare. Genom det nordiska skolsamarbetet har man tillsatt en arbetsgrupp som har

Nordiska rådet

Dokument 11

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 09-00288-1

haft i uppdrag att utarbeta en nordisk rapport och anordna en konferens där resultaten skulle presenteras. Gruppen har också bidragit till ett samarbete som skett innan de respektive ländernas bidrag till tema/frågor för PISA 2012. Man kommer att utvärdera ett vidare samarbete inom detta område med tanke på framtida PISA-undersökningar.

- Utöver de åtgärder som nämns ovan anordnas det i det nordiska skolsamarbetets regi en rad aktiviteter inom flera områden, bland annat när det gäller vilken roll förskola och daghem kan spela i dagens samhälle och som ett första led i livslångt lärande, jämlikhet i undervisningen, effekter av yrkestävlingar inom lärlingsverksamheten, de små hantverksområdenas situation, utveckling av digitala undervisningsmedel och vinster vid användning av IKT i undervisning och inläring samt förberedelserna av Nordiska klimatdagen.

Nordiska rådet

Dokument 11

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 09-00288-1

Vuxnas lärande

Ministerrådet anser att man genom Nordiskt nätverk för vuxnas lärande (NVL) har etablerat en helt ny metod för kunskapsdelning i de nordiska länderna och självstyrande områdena inom området vuxnas lärande, som omfattar folkbildning, grundutbildning för vuxna, arbetsmarknadsutbildning samt fortbildning och vidareutbildning i ett perspektiv av livslångt lärande.

- Inom ramen för globaliseringsprojektet **”En bra undervisning för ungdomar och vuxna”** har man åstadkommit följande på området vuxnas lärande:

- *Ett utvecklingsarbete om vuxnas baskompetens.* Baskompetens inom läsning, skrivande, talbehandling och IT är en avgörande faktor för människor i en allt mer kunskapsbaserad värld. En studie om skapandet av en effektiv läs- och skrivundervisning för vuxna inleddes år 2009. Resultaten från mellanrapporten kommer år 2010 och kommer att kunna identifiera behov av ytterligare åtgärder på området.

- *Ny organisation och struktur för Nordiskt nätverk för vuxnas lärande (NVL):* Mot bakgrund av utvärderingen av NVL har man från och med den 1 juli 2009 inrättat en ny värdorganisation för NVL med en huvudkoordinator, landkoordinatorer, kontaktpersoner i de självstyrande områdena och en webbredaktör. NVL ska under 2009 främja livslångt lärande och kompetensutveckling, bidra till personlig utveckling och demokratiskt deltagande, främja samspelet med Nordplus-ramprogrammet och på ett strukturerat och strategiskt sätt informera om erfarenheter av och resultat från nordiskt samarbete om vuxnas lärande genom följande överordnade teman: kompetensutveckling, kvalitet och kvalitetsutveckling, validering och vägledning. NVL har uppnått följande resultat:

- Man har genomfört två nordiska konferenser under 2006 och 2008 med 140 deltagare om *kvalitet och kvalitetsutveckling* mot bakgrund av den nordiska rapporten *”Systematisk kvalitetsarbete i voksnes läring Nordiske brikker til en mosaik”* med exempel på hur olika sektorer inom vuxnas lärande arbetar med kvalitet, och med förslag till insatsområden. Man har genomfört två uppföljningskonferenser och avslutat en nordisk-europeisk workshop (25 deltagare) under 2008 för erfarenhetsutbyte om kvalitetsarbete. Man har gett ut tre temanummer av webbtidskriften DialogWeb om temat. Slutligen har NVL vidarebefordrat den nordiska rapporten till EU-kommissionens arbetsgrupp om kvalitetsutveckling.
- Man har inlett ett *samarbete med Nordplus Vuxen-administratörer* för att öka kännedomen om Nordplus ramprogram och höja kvaliteten på Nordplus Vuxen-ansökningarna. Under 2008/2009 har NVL i samarbete med de nationella Nordplus Vuxen-administratörerna hållit åtta seminarier och ett webbmöte om nordiskt samarbete och projektutveckling. NVL:s webbplats har information om en rad Nordplus Vuxen-projekt.

- Den nordiska studien om validering, *”Validering i de nordiska länderna – Policy och praktik”* med en jämförelse av ländernas strategier för implementering av validering samt beskrivningar av framtidens utmaningar har diskuterats i samtliga nordiska länder. 2008 höll man ett seminarium i Sverige om validering inom folkbildningen med cirka 60 deltagare. Seminariet hölls i samarbete med Folkbildningsrådet, Rölsefolkhögskolorna och NVL. Studien har presenterats i en europeisk tidskrift, *Lifelong Learning in Europe (LLinE)*, och på OECD:s webbplats www.oecd.org finns det en direkt länk till NVL:s webbplats, där validering av icke formellt lärande tas upp.
- Rapporten *”Active Learning and Ageing at Work: New visions and opportunities for older workers in the Nordic countries”* om ambivalenser och konflikter för äldre i arbetslivet.
- Under 2008 har NVL bedrivit ett aktivt samarbete med cirka 80 olika organisationer i Norden inom området vuxnas lärande. NVL:s aktiviteter i form av nätverk, konferenser, möten och seminarier är förankrade i alla länder och bidrar till skapande av nätverk, utbyte av erfarenheter och kunskapsdelning. Mellan 2005 och 2008 har det skett en ökning av antalet deltagare från 1 298 år 2005 till 2 209 år 2008, medan antalet deltagare i webbaserade arrangemang har vuxit från 103 deltagare år 2007 till 289 onlinedeltagare 2008.
- Informationsverksamhet: Nyhetsbrevet NVLnytt utkommer med 11 nummer 2009, webbtidskriften DialogWeb utkommer med 8 nummer. Och antalet långa besök (på över 30 minuter) på NVL:s webbplats www.nordvux.net var under perioden januari till juni 2009 99 607, medan antalet nedladdningar under samma period var 32 672.
- Följande initiativ har inletts under 2009:
 - Studie om e-verktyg för validering i Norden och en översikt över fortbildningsmöjligheterna för lärare inom vuxenutbildningarna.

Nordiska rådet

Dokument 11Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 09-00288-1

Läroarbetsutbildning/läroarrollen samt utbildningsforskning- och förmedling

Nordiska ministerrådet har haft fokus på läroarbetsutbildningen och läroarrollen i sitt arbete de senaste åren. Det nordiska samarbetet har, bland annat genom jämförande studier och erfarenhetsutbyte, enligt ministerrådets bedömning bidragit positivt till att fokusera på de samlade utmaningarna inom detta område och gett viktiga bidrag också till de nationella processerna på området. Nu undersöks de reella möjligheterna för ett större gemensamt nordiskt initiativ till utbildningsforskning och -förmedling. Genom detta kommer det att ges indikationer på huruvida länderna kan skapa nya och mer långsiktiga lösningar på utbildningsområdet och om området kan få en särskilt stark nordisk position i framtiden.

- *Studie av rekryteringsproblematiken i de nordiska läroarbetsutbildningarna:* Enligt resultaten i rapporten *”Komparativt studium af de nordiske læreruddannelser”* (Komparativ studie av de nordiska läroarbetsutbildningarna) ansågs rekryteringsproblematiken som ett av de fyra viktigaste områdena för att främja kvaliteten i den nordiska läroarbetsutbildningen. Nordiska ministerrådet har på grundval av detta inletts en ny studie om rekryteringsproblematiken när det gäller de nordiska läroarbetsutbildningarna. Huvudsyftet med studien är att söka en förklaring på orsakerna bakom skillnader mellan rekryteringen till den finska läroarbetsutbildningen och de andra nordiska läroarbetsutbildningarna. Studien väntas bli klar i december 2009.
- *Nordisk master i läroarbetsutbildning:* Nordiska ministerrådet har bett Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) om ett anbud på en utredning av möjligheterna att utveckla en gemensam nordisk master i läroarbetsutbildning. Utredningen siktar särskilt på att undersöka möjligheterna till en gemensam master inom ramen för konceptet Nordic Master Program (NMP). Dessutom ska utredningen ha fokus på vilka juridiska hinder som kan finnas i de nordiska länderna för etableringen av en gemensam nordisk master i läroarbetsutbildning. En slutlig rapport kommer i december 2009.

- *Möjlighetsstudie om ett nordiskt utbildningsforsknings- och förmedlingsinitiativ:* Projektet har som huvudsyfte att samla in mer allmän information om forskningen på utbildningsområdet i Norden för att därmed kunna utvärdera grunderna för en större satsning inom detta område. I samband med detta kartläggs pågående och planerade utbildningsforskningsinitiativ i de nordiska länderna och självstyrande områdena. Projektet ska vidare ge en överordnad beskrivning av utbildningsforskningsfältet i Norden, och ministerrådet vill titta på möjligheten till samordning av flera nationella initiativ på området.

Nordiska rådet

Dokument 11Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 09-00288-1

Universitet och arbetsliv

Mål #1:	Identifiera och stödja områden där nordiska universitet och högskolor kan samarbeta för att uppnå större gemensam styrka
Mål #2:	Följa upp och utveckla satsningen på Nordic Master Program som ett led i att förstärka nätverkssamarbetet mellan universitet och högskolor i Norden
Mål #3:	Effektiv samverkan mellan utbildning, forskning och näringsliv

Ministerrådet anser att statsministrarnas fokus på globalisering har haft en stimulerande inverkan på det gränsöverskridande samarbetet inom högre utbildning. En direkt konsekvens av initiativet är utvecklingen av de nordiska mastersprogrammen.

- Följande resultat och effekter har uppnåtts genom globaliseringsprojektet **"Främjande av högre utbildning i Norden"**:

- *Profilering av högre utbildning i Norden:* Pilotprojektet rörande profilering av högre utbildning i Norden startades våren 2009. I maj 2009 arrangerades en workshop där representanter från ländernas ansvariga profileringsaktörer, nordiska universitet m.m. deltog. Syftet med workshopen var att diskutera de olika strategiska nivåerna inom profileringsarbetet och komma fram till definierade områden som lämpar sig för nordiska profileringsåtgärder. På basis av workshopen har broschyren "Nordic Masters" utarbetats, där bland annat Nordisk Master-konceptet är med. Bidragen från workshopen skapar dessutom en grund till en långsiktig strategi för profilering av högre utbildning i Norden som ska utarbetas i december 2009.
- *Nordic Master-program:* Våren 2009 genomfördes den andra utlysningen av medel för utveckling av nordiska mastersprogram. En nordisk/internationell expertgrupp utvärderade ansökningarna och fann att 4 program levde upp till de högt ställda kvalitetskraven.
- *Kommersialisering:* Mot bakgrund av rapporten "Jakten på ett nytt Google – om kommersialisering av forskning och entreprenörskap vid nordiska lärosäten" som tagits fram av SISTER, (Swedish Institute for Studies in Education and Research), hölls det i Nordiska ministerrådets regi en workshop i Köpenhamn i maj 2009. Syftet med workshopen var att utifrån SISTER-rapporten komplettera samt samla in erfarenheter och synpunkter på hur kommersialisering av forskning och innovation på universitet och högskolor kan se ut i framtiden, bland annat för att skapa en grund för kunskapsutbyte mellan de nordiska lärosätena. Dessutom var syftet att identifiera vilka slags gemensamma nordiska initiativ och insatser som kan göras för att stärka Norden som en gemensam och integrerad plattform för forskning och innovation i den globala konkurrensen om kunskap och utveckling. Workshopen var välbesökt och med bred uppslutning från representanter för universitet, högskolor, den politiska världen, näringsliv, offentlig sektor m.m. Resultaten från denna workshop ligger till grund för fortsatta initiativ inom området.

Forskning och innovation

Mål #1:	Vidareutveckla det nordiska forsknings- och innovationsrummet (NORIA) som syftar till att utveckla Norden som region i Europa (ERIA) och andra delar av världen
Mål #2	Förstärka forskning och innovation genom ökade satsningar på de gemensamma nordiska institutionerna med ansvar för forskning och innovation samt genom ett intensifierat samarbete mellan de nationella forskningsfinansiärerna
Mål #3:	Utveckla och förstärka NordForsks roll som det centrala instrumentet för samordning av nordiska forskningsaktiviteter
Mål #4:	Identifiera styrkepositioner i Norden på forsknings- och innovationsområdet
Mål #5:	Främja samarbete kring forskningsinfrastruktur

Nordiska rådet

Dokument 11Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 09-00288-1

Det nordiska forskningssamarbetet har under 2009 gått in i en helt ny fas såväl kvalitativt som kvantitativt. Med Toppforskningsinitiativet inom klimat, energi och miljö (TFI) har de nordiska länderna nu etablerat en samarbetsplattform av internationell volym och genomslagskraft. Toppforskningsinitiativet väver samman, konsoliderar och utvecklar samarbetet mellan de nationella nyckelinstitutionerna inom forsknings- och innovationsområdet. Initiativet förstärker och fördjupar också samarbetet mellan de nordiska institutionerna NordForsk, NICE och NEF. TFI skapar nya möjligheter för det nordiska forskningssamarbetet, men det pekar samtidigt på en rad utmaningar.

TFI och de förstärkta ambitionerna på forskningsområdet har också tydliggjort behovet av en förstärkt samordning och samarbete på alla nivåer samt tydligare principer, processer och riktlinjer för forskningssamarbetet och särskilt för utvecklingen av större gemensamma initiativ.

NordForsk etablerades 2005 och är nu på väg in i en ny strategi- och utvecklingsfas. Det har skett stora politiska och samhällsliga förändringar – globalt, europeiskt och nordiskt – under tiden efter bildandet av NordForsk: ökad globalisering med gemensamma stora utmaningar, utvecklingen av det europeiska forskningssamarbetet och inte minst de nordiska statsministrarnas globaliseringsinitiativ.

De här förändringarna under åren har inte gjort NordForsk mindre betydelsefullt, tvärtom har betydelsen av ett välfungerande och effektivt NordForsk med förmåga att bygga goda samarbetsrelationer vuxit och dess roll i det nordiska samarbetet förstärkts. Detta är en stor utmaning för NordForsk de kommande åren.

- Följande resultat och effekter har uppnåtts inom ramen för globaliseringsprojektet **”Nordiska toppforskningsinitiativet inom klimat, energi och miljö”**:

- Toppforskningsinitiativet inledde under 2009 sitt arbete. En inkluderande och effektiv organisation har upprättat och framgångsrikt inlett sitt arbete. En styrelse bestående av nationella nyckelaktörer på hög nivå har etablerats under ledning av styrelseordförande generaldirektör Rolf Annerbergs (Sverige). De 6 programkommittéerna för de olika delprogrammen har etablerats och samlar och integrerar mer än 100 nationella experter inom forskning och innovation. De tre nordiska institutionerna NordForsk, NICE och Nordisk energiforskning utgör tillsammans ett integrerat och välfungerande sekretariat. Den samlade organisationen sammanför innovation och forskning och skapar helt nya förutsättningar för ett markant nordiskt bidrag till lösningen av stora samhällsliga utmaningar.

- Samtliga delprogram förväntas publicera utlysningar under 2009 eller tidigt 2010. Initiativets första utlysning publicerades inom delprogrammet "Effektstudier och anpassning till klimatförändringar" i augusti 2009 och de första utlysningarna inom programmen "Klimatförändringens växelverkan med kryosfären" och "Integration av storskalig vindkraft" har på förhand aviserats till oktober 2009.
- Initiativet har presenterats i EU:s högnivågrupp för "joint programming" (GPC) under CREST som en kandidat till "joint program initiative" (JPI) och utvärderingar av initiativet som plattform mot omvärlden fortsätter, däribland EU:s Östersjöstrategi. EU har föreslagit TFI som möjligt flaggskeppsprojekt under EU:s kommande Östersjöstrategi. Initiativet utvecklar också sitt arbete och sina strategier i relation till EU:s 7:e ramprogram för forskning och till andra relevanta forsknings- och innovationspolitiska instrument inom EU.
- Strategiska insatser görs under 2009 och 2010 för att utveckla arbetet med att involvera industri och näringsliv i initiativet med den långsiktiga ambitionen att stärka banden mellan de mest framstående forskningsmiljöerna och den privata sektorn, näringslivet och industrin och med ambitionen att långsiktigt stimulera framväxten av nya innovationer.
- Initiativet profileras som en del av ett attraktivt och öppet nordiskt forsknings- och innovationsområde, särskilda aktiviteter planeras i relation till klimattoppmötet i Köpenhamn (COP15) hösten 2009. TFI bidrar till MR-U:s samlade handlingspaket i samband med klimattoppmötet.
- Ett följeforskningsprojekt som följer programmet och kontinuerligt utvärderar succékritiska komponenter har initierats. TFI genomgår under våren 2010 en halvtidsutvärdering med sikte på förbättringar och utveckling.

Nordiska rådet

Dokument 11Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 09-00288-1

- Följande resultat och effekter har uppnåtts inom globaliseringsprojektet "**Utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA)**":

Spjutspetsprojekt

- Den gränsöverskridande forskningsfinansieringen har utvecklats. Norges forskningsråd har som första forskningsråd fattat beslut om att öppna för sökande från nordiska institutioner och samarbetsorgan.
- eScience etableras som ett gemensamt forskningsområde. En strategi har utvecklats och den konkreta framtagna handlingsplanen för eScience förverkligas i dialog med de nationella nyckelaktörerna. eScience utvecklas också som nytt nordiskt globaliseringsinitiativ.
- En gemensam kunskapsinfrastruktur för den femte friheten runt Östersjön bedöms vara utvecklad. En möjlighetsstudie med nyckelaktörerna i samtliga länder runt Östersjön involverade har genomförts med positiva och potentiellt banbrytande resultat. Nu utvärderas en realisering. Kunskapsinfrastruktur för den femte friheten innefattar samarbetet kring fysisk infrastruktur för högkapacitetsnätverk, högkapacitetsnätverk för avancerat forskningssamarbete och utveckling av prioriterade digitala tjänster samt eScience.
- *Strategisk utveckling*
- Kapaciteten och förmågan att på ett samordnat sätt bygga upp, etablera och genomföra större gemensamma forskningsprogram inom Norden utvecklas och förstärks genom ett projekt kring governance i det nordiska forskningssamarbetet. Arbetet skapar förbättrade förutsättningar för utvecklingen och realiseringen av den femte friheten ("den fria rörligheten för kunskap") i Norden och särskilt med hänsyn till större nordiska initiativ som nuvarande eller

framtida toppforskningsinitiativ. Projektet omfattar alla forskningsinriktade ämbetsmannakommittéer och nordiska forskningsaktörer samt de nationella forskningsråden.

- Forsknings- och innovationssamarbetet stärks ytterligare genom en workshop på hög nivå mellan ÅK-U och ÅK-NER (näring) och företrädare för de nationella forsknings- och innovationsfinansiärerna om gemensamma visioner och uppgifter för det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet.
- Synergierna mellan det nordiska forsknings- och innovationsområdet och ERA utvecklas. En rapport kring förstärkta synergier mellan det nordiska forsknings- och innovationsområdet och ERA har presenterats och konsulterats med berörda aktörer. Rapporten följs upp genom en konkret handlingsplan, däribland förstärks relationerna och nätverken mellan nyckelaktörer i det nordiska forskningssamarbetet och nationella aktörer stationerade i Bryssel. En workshop för att förstärka relationerna mellan nyckelaktörerna planeras till början av 2010 i Bryssel. Back-to-back arrangeras genom ett möte med EU-kommissionen (DG Research).

Nordiska rådet

Dokument 11

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 09-00288-1

NordForsks utveckling sedan etableringen år 2005 är mycket positiv. Mer än 11 000 forskare är idag involverade i forskningsaktiviteter finansierade av NordForsk. NordForsk har utvecklat ett programpaket bestående av en bred uppsättning finansieringsinstrument, goda utvärderingsprocesser i linje med internationell vetenskaplig praxis och har i dag en projektportfölj på över 200 projekt.

- *Nordic Centers of Excellence (NCoE)*: Flaggskippet för samman och etablerar nära kontakter mellan Nordens främsta forskningsmiljöer. Satsningen bygger på betydande nationella investeringar och har visat sig mycket framgångsrik. Totalt omfattas drygt 1 600 forskare av NCoE-ordningen. Den unika modellen med NCoE har potential att bli en förebild för framtida europeiskt forskningsarbete. NCoE inom klimatområdet ("Global change") har utvärderats med mycket goda resultat. NCoE modellen förs vidare och utvecklas i TFI
- Koordineringen av gemensamma nordiska forskningsinvesteringar har förstärkts genom lanseringen av det s.k. *NORIA net* - ett finansieringsinstrument riktat mot de nationella forskningsfinansierande organen. Sju NORIA-net tog emot stöd 2007 och ytterligare två har etablerats under 2008. Under 2009 har två av programmen resulterat i gemensamma nordiska forskningsprogram och flera förväntas vara på kommande de närmaste åren.
- Samarbetet mellan universitet och näringsliv utvecklas. NordForsk har under 2008 lanserat ett *Private Public Partnership (PPP) PhD Program* som baseras på ett nära samarbete mellan universitet, företag och PhD-studerande. 10 konkreta projekt har beviljats medel under 2009.
- Samarbete kring *forskningsinfrastruktur* har förbättrats. Programmet *Joint Nordic Use of Research Infrastructure* har lanserats och 19 konkreta projekt har satts igång.
- Den nordiska forskningspolitiska kunskapsbasen och analysförmågan förstärks. NordForsk publicerar löpande *studier som analyserar och identifierar nordiska styrkepositioner*. Rapporterna "The Nordic region as a global health lab" och "Nordic Excellence: A Bibliometric Exploration of Common Nordic Research Funding Opportunities" visar båda på att Norden har en potential att utvecklas till globala förebilder inom högt prioriterade forskningsområden och identifierar konkreta områden för nordiska forskningsinvesteringar. I samband med klimattoppmötet i Köpenhamn i december 2009 publiceras en översikt över den nordiska klimatforskningen.

2003 inleddes en process då ett stort antal nordiska forskningsinstitutioner - NIAS, NordVulk, NIFS, Nordita och NSI - överfördes till nationellt ägandeskap med nordisk profil och medfinansiering. Hela denna process har nu genomförts. Samtliga samarbetsorgan har utvärderats av internationella experter och utvärderingarna pekar på att reformprocessen har varit framgångsrik och skapat nationellt

förankrade miljöer av hög internationell kvalitet. Samtliga organ har nu givits nya långsiktiga kontrakt.

Samarbetet med de baltiska länderna har utvecklats och givits en stabil bas genom en överenskommelse om principer och riktlinjer för forskningssamarbetet mellan Nordiska ministerrådet och Estland, Lettland och Litauen. Avtalet innebär ett samarbete på jämbördiga villkor baserat på gemensamma prioriteringar och gemensam finansiering.

Nordplus ramprogram 2008–2011

Mål #1	Utveckla deltagarländernas utbildningssystem i ett perspektiv av livslångt lärande och konkurrensförmåga gentemot de utmaningar som globaliseringen och den demografiska utvecklingen skapar
Mål #2	Främja nordiska språk och nordisk kultur och ömsesidig nordisk-baltisk kulturell förståelse
Mål #3	Främja kontinuitet och förnyelse av Nordplus-programmens målgrupper genom ett brett utbildningssamarbete, utvecklingsprojekt, utbyte och nätverksbyggande
Mål #4	Stödja, bygga på, dra nytta av och sprida innovativa produkter och processer på utbildningsområdet genom ett systematiskt utbyte av erfarenheter och goda exempel
Mål #5	Bidra till att skapa ett nordiskt-baltiskt utbildningsområde
Mål #6:	Sprida och använda resultaten från Nordplus-programmen på ett effektivt sätt

Nordiska rådet

Dokument 11

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 09-00288-1

Nordplus ramprogram är tillsammans med Nordplus nordiska språk- och kulturprogram Nordiska ministerrådets största program. Över 10 000 människor i Norden och de baltiska länderna deltar i programmen varje år och många fler har glädje av resultaten. Vid införandet av de nya programmen 2008 införde man en ny programorganisering, en ny administrationsordning och nya programkommittéer för alla program. Vidare upprättades en gemensam webbportal och införde ett gemensamt webbansöknings- och webbrapporteringsystem (ARS). Ministerrådet anser att de gemensamma nordisk-baltiska programkommittéerna inom ramprogrammet samt programkommittén för språk- och kulturprogrammet, tillsammans med administrationsordningen med nationella kontor i vart och ett av de åtta länderna och i de tre självstyrande områdena, är en unik konstruktion som ger en mycket bra grund för rekrytering till programmet, ett solitt deltagande och en större kunskapsdelning för Nordplus-projekt samt för samarbetet mellan länderna.

- De mest markanta förnyelserna i det nya ramprogrammet är en klarare projektinriktning av alla aktiviteter i Nordplus, införandet av det nya tvärgående Horisontalprogrammet och de baltiska ländernas deltagande på lika villkor.
- Ramprogrammet samlar och sätter upp gemensamma mål för samarbete på utbildningsområdet och ska främja kvalitet och innovation i de nordiska och baltiska utbildningssystemen genom att stödja olika typer av utbyte, projekt och nätverk.
- Ansökningarna till och deltagandet i det nya ramprogrammet har varit mycket bra och det råder en sund konkurrens om avtalen. Våren 2009 var den andra gemensamma ansökningsomgången för programmen i Nordplus. Resultaten visar en viss nedgång i antalet ansökningar jämfört med 2008 för de flesta av programmen. Detta kan ha flera förklaringar, bland annat svagare profilering under 2009 än 2008 då programmet var nytt, problem i ARS 2008, finanskrisen, möjligheten att ansöka om stöd för en period på flera år m.m. Fokus för Nordplus-konsortiet år 2009 har bland annat varit att bidra till ett bättre ansökningssystem, att skapa genomsynliga och förutsägbara rutiner och kriterier i anslutning till behandlingen av ansökningar samt att få ansökningarna genom ARS med minimalt med problem.

	Antal ansökningar per projekt		Antal beviljade projekt per projekt	
	2009	2008	2009	2008
Nordplus Vuxen	60	90	40	43
Nordplus Högre utbildning	254	301	210	191
Nordplus Junior	195	340	135	151
Nordplus Horizontal	35	46	18	21
Nordplus Nordiska språk- och kultur	43	48	36	37
TOTALT	587	825	439	443

Nordiska rådet

Dokument 11Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 09-00288-1

- Det beslutades att klimatrelaterade utmaningar får överordnad prioritet inom Nordplus ramprogram för 2009, och man har bestämt att detta även ska gälla under 2010. För mer information om antalet ansökningar med klimat som prioritet, se under rubriken Globaliseringsprocessen.
- Ett prioriterat område för Nordplus-programmen under 2009 och 2010 är att uppnå goda resultat- och effektindikatorer samt att synliggöra och sprida bra projekt och resultat. Webbplatsen www.nordplusonline.org bidrar aktivt till detta. Under 2008 hade webbplatsen 98 300 besök, varav hela 63 500 unika besökare. På webbplatsen har man även upprättat en partnersökdatabas med särskilt hög besöksandel från de baltiska länderna.
- Hösten 2009 utfördes en evaluering av Nordplus ramprogram och Nordplus nordiska språk- och kulturprogram. Evalueringen av programmen har som syfte att skapa en grund för en eventuell fortsättning på Nordplus-programmen efter 2011, och att visa huruvida det finns ett behov av ändringar. Evalueringen ska således genom en analys av programperioden 2008–2011 belysa framtida innehållsmässiga och administrativa utvecklingsmöjligheter för programmen.

Språkpolitik

Mål #1:	Stärka grannspråksförståelsen i Norden i linje med språkdeklarationen
Mål #2:	Stärka samarbetet rörande språkteknologisk forskning, utbildning och produktutveckling
Mål #3:	Relevant uppföljning av mål i deklarationen om nordisk språkpolitik

Huvudutmaningen på språkområdet är att de ungas språkförståelse av danska, norska och svenska minskar för varje år. Emellertid har den nya organiseringen på språkområdet, som trädde i kraft den 1 januari 2009, gjort det möjligt att framöver flytta fokus mot målgruppen barn och unga och att stärka deras språkförståelse. Hela omläggningen har visat sig vara ett oerhört krävande förfarande. Den nya inriktningen öppnar för ett brett samarbete mellan flera olika aktörer på språkområdet.

Under 2009 har Nordiska ministerrådet uppnått följande på språkområdet:

- *Uppföljningen av språkdeklarationen:* Till Nordiska rådets session kommer det en redogörelse om uppföljningen av språkdeklarationen, som innehåller landrapporter. Arbetet med att stärka grannspråksförståelsen i Norden är förankrat i den nordiska språkdeklarationen från 2006.
- *Ny nordisk språkkonvention:* Förslaget på en ny nordisk språkkonvention behandlas i NSK (Nordiska samsamarbetskommittén) och i MR-SAM (de nordiska samsamarbetsministrarna).
- Den nya expertgruppen *Expertgruppen Nordens Språkråd (ENS)*, som har fokus på rådgivning, har som programkommitté delat ut medel under Nordplus nordiska språk- och kulturprogram. I Nordplus nordiska språk- och kulturprogram 2008–2011 har man öronmärkt 2 MDKK till mobilitet på grundskole-, gymnasie- och yrkesskoleområdet för att stärka både elevernas och

den pedagogiska personalens språkförståelse, språkkunskaper och kulturkännedom.

- *Ny nordisk språksamordning vid Dansk Sprognævn (Danska språknämnden)*: Nordisk Sprogkoordination har utarbetat en plan för arbetet och samlat Nätverket för språknämnderna i Norden och programmet för språkkurser, det vill säga Nordkurs, Nordspråk och De nordiska pärlorna för att diskutera inriktningen på arbetet. För att Sprognævnet ska kunna ta tillvara både den nya koordinatorkfunktionen och de överenskomna nätverksaktiviteterna under Nätverket för språknämnderna i Norden uppgår anslaget till sammanlagt 1,8 MDKK årligen.

Programmet för språkkurser består av följande *Nordkurs* (kurser för nordiska universitetsstudenter i de nordiska ländernas respektive språk, kultur och litteratur), *Nordspråk* (kurser för nordiska lärare på grundskolor, gymnasier och lärarutbildningar) och *De nordiska pärlorna* (kurser för lärarstudenter i grannspråk och grannkultur. De fyra kursgårdarna eller institutionerna Haholmen, Voksenåsen, Lysebu och Schæffergården kallas för de nordiska pärlorna).

Dessa tre blev från och med den 1 januari 2009 organiserade under samma paraply. Det överordnade syftet med "Nordisk mål" är att utbilda lärare (blivande och praktiserande) att bli kompetenta i att undervisa i Nordens språk och inspirera och motivera dem till att satsa mer på denna undervisning. Kurserna ska ge dem ökade kunskaper om och intresse för grannländernas språk, litteratur samt kultur- och samhällsliv, väcka intresse för grannspråksmetodik och grannspråksdidaktik, bidra med konkreta erfarenheter och intryck från kulturlivet i grannlandet och ge ämnesmässiga och praktiska pedagogiska kontakter i grannlandet.

- *Nordiska språkpiloter*: Cirka 60 grundskolelärare har deltagit i projektet "Nordiska språkpiloter" för att lära sig hur de ska stärka grannspråksundervisningen i grundskolan i Norden. Kursdeltagarna etablerar nätverk av resurslärare som kan verka aktivt bland barn och unga i skolan och inom lärarutbildningen så att grannspråksundervisningen stärks.
- Publikationen "Att förstå varandra i Norden", som länge endast har funnits på Internet, har kommit ut i en tryckt version.
- *Språkkampanj*: Som en uppföljning av språkdeklarationen genomförs 2009/2010 en språkkampanj över sektorsgränserna för relevanta sektorer. Kampanjens prioritering och fokus ska vara barns och ungas förståelse av de skandinaviska språken. Kampanjen ska bland annat bidra till att synliggöra nordiska språk nordisk och kultur med fokus på språkförståelse (danska, norska och svenska), att göra barn och unga uppmärksamma på nordisk språkförståelse samt att ge lärare i skolan och andra som arbetar för och med barn och ungdomar verktyg för att medverka till att stärka barns och ungas språkförståelse. Det är ministerrådets mål att kampanjen ska medverka till att lyfta hela språkområdet.

IT-frågor

Mål #1:	Erbjuda en plattform för erfarenhetsutbyte och samarbete genom ett Nordiskt Toppledarforum för IT-departementens ledare
Mål #2:	Främja eScience som flaggskepp för Norden
Mål #3:	Bidra till att Norden vidareutvecklas som ledande IT-region

Den förnyade organiseringen av ministerrådets arbete med IT-frågor har möjliggjort en skärpt fokusering av det IT-relaterade samarbetet och har frambringat eScience som ett nytt nordiskt flaggskeppsinitiativ. Genom att upprätta ett informellt forum för IT-direktörerna har man fått ett förstärkt nätverk mellan ländernas beslutsfattare i IT-frågor vilket även ger positiva effekter vid behandling av och kommunikation om nya potentiella initiativ på området.

- *Forumet för de nordiska ländernas IT-toppledning* har utgjort en bra plattform för nätverksbildning och utbyte på ett nordiskt plan. Man har

Nordiska rådet

Dokument 11

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 09-00288-1

sedan inledningen på 2008 organiserat två möten per år där aktuella IT-teman har diskuterats.

- IT-ledarna har väglett varandra om ländernas eHandlingsplaner och eFörvaltning, och om strukturerna i länderna när det gäller IT och eGovernment.
 - IT-ledarna har diskuterat webb 2.0:s inverkan på offentliga tjänster, lagstiftning om universell utformning av IKT-lösningar, erfarenheter om eIdentifiering samt haft ett utbyte med den danska IKT-branschorganisationen.
 - IT-ledarna har bidragit till organiseringen av arbetet tillsammans med en expertgrupp på IT-området och gett synpunkter på gruppens pågående arbete genom framtidsscenarioer på IT-området.
- MR-U har fortsatt det intensiva arbetet med att främja *eScience* som ett flaggskepp för Norden. *eScience* har förts vidare i tre utvecklingslinjer som synergiskt drar nytta av varandra; *eScience* som nordisk handlingsplan, *eScience* som spjutspetsprojekt i globaliseringsprojektet om en utveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet NORIA, samt *eScience* som en del av NMR:s bidrag till en implementering av EU:s kommande Östersjöstrategi.
 - Arbetet med *eScience* som nordisk handlingsplan har lett till en klar inventering av möjliga satsningar inom området *eScience* samt klargjort hur NordForsk i nära samarbete med ländernas och andra nordiska nyckelaktörer och beslutsfattare kan underlätta implementeringen av handlingsplanen.
 - MR-U beslöt att lägga fram *eScience* som ett spjutspetsprojekt i en fortsättning på globaliseringssatsningen när det gäller att utveckla det nordiska forsknings- och innovationsområdet NORIA.
 - MR-U har låtit ta fram en möjlighetsstudie om en kunskapsinfrastruktur för den femte friheten i länderna kring Östersjön som belyser vidare möjligheter att föra *eScience* vidare som en av regionernas styrkepositioner.
 - För att bidra till att Norden vidareutvecklas som en ledande IT-region har MR-U tillsatt en *IT-expertgrupp*, med uppgift att ge MR-U råd i IT-politiska frågeställningar.
 - Expertgruppen har valt att arbeta enligt en metodik för framtidsscenarioer, med fokus på möjligheter inom framtidens IT-stödda tjänster. En scenarierapport läggs fram för MR-U/ÅK-U i slutet av 2009.

Nordiska rådet

Dokument 11

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 09-00288-1

Grannsamarbete

De baltiska länderna

Mål #1:	Stödja utvecklingen och processen kopplad till Nordplus nya ramprogram så att detta blir så framgångsrikt som möjligt
Mål #2	Använda samarbetet rörande programkommittéerna i Nordplus till utbyte av erfarenheter och god praxis på utbildningsområdet
Mål #3:	Främja forskningssamarbete mellan Norden och de baltiska länderna

Nordiska ministerrådets samarbete med de baltiska länderna på utbildnings- och forskningsområdet har en lång och stabil historia. Ministerrådet anser att den stabila utvecklingen har bidragit starkt till ett konstruktivt och givande samarbete, och detta har bland annat resulterat i Nordplus ramprogram, i vilket de baltiska länderna nu deltar på lika villkor som de nordiska samt överenskommelsen om gemensamma principer och riktlinjer för forskningssamarbetet som godkändes år 2009.

- Man håller varje år fasta möten på tjänstemannanivå med de baltiska länderna och Nordiska ministerrådet. På mötena diskuteras gemensamma ut-

maningar och möjligheter på utbildnings- och forskningsområdet, däribland bland annat utvecklingen inom Nordplus ramprogram.

- I enlighet med Agreed Minutes från det nordisk-baltiska ministermötet i Oslo hösten 2007 så har en överenskommelse om gemensamma principer och riktlinjer för forskningssamarbetet mellan Nordiska ministerrådet och Estland, Lettland och Litauen utarbetats i syfte att främja ett närmare forskningssamarbete. Överenskommelsen innefattar gemensamma tematiska och horisontella prioriteringar, en ny styrningsstruktur för samarbetet samt finansiella principer.
- I januari 2009 anordnades ett gemensamt seminarium i Norge för alla Nordplus programkommittéer och administration. Målet med seminariet var att samla alla aktörer från Norden och de baltiska länderna som är involverade i programmen för att diskutera frågor av gemensamt intresse, däribland den vidare utvecklingen av ramprogrammet och hur man bäst kan nå de överordnade målen med programmet.

Nordiska rådet

Dokument 11

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 09-00288-1

Ryssland

Mål #1:	Uppnå gemensamma väl förankrade aktiviteter med ryska samarbetspartner inom utbildnings- och forsknings- samt IT-området
---------	--

Med målet att diskutera en långsiktig inriktning av samarbetet mellan Norden och Nordvästryssland inom kunskapssektorn organiserades ett möte i juni 2009 i Moskva med ryska utbildningsministeriets avdelning för internationellt samarbete. Syftet med mötet var att utbyta synpunkter på hur man kan utveckla en samlarbetsplan mellan forsknings- och utbildningsmyndigheter i Ryssland och de nordiska länderna.

- Från rysk sida uttrycktes en tydlig önskan om ett närmare samarbete baserat på gemensamma prioriteringar och finansiering på lika villkor.
- Det krävs ytterligare förberedelser när det gäller prioritering av områden och finansiering. Konkreta projekt och en klar avgränsning för samarbetet behövs. Ett andra förberedande möte kommer att hållas under första halvan av oktober 2009. Mötet har som syfte att närmare definiera prioriteringar, finansiering och organisering av ett möjligt samlarbetsavtal på kunskapsområdet.
- En uppföljande andra utlysning för förberedande åtgärder kommer under andra halvan av oktober 2009.



Norden i fremdrift

Det danske formandskabsprogram
for Nordisk Ministerråd 2010



Norden i fremdrift

Det danske formandskabprogram
for Nordisk Ministerråd 2010

ANP 2009:743

© Nordisk Ministerråd, København 2009

ISBN 978-92-893-1910-2

Layout: Jette Koefoed

Fotos: Forside, Omslags inderside s.18, 25, 29: Colourbox;

s.5: Stig Stasig; s.7: Klaus Munch Haagensen;

s.12: Absalon Hansen, visitfaroeislands.com;

s.14: Daniele Casanova, visitfaroeislands.com;

s.16: Bee-Line; s.22: Johannes Jansson;

s.27: Lennart Perlenhem

Formandskabslogo: Majken Nysom, Tripledesign

Oplag: 3000

Tryk: Scanprint as

Trykt på miljøvenligt papir som opfylder kravene
i den nordiske miljømærkning.

Publikationen kan bestilles på www.norden.org/order og downloades fra norden2010.dk

Flere publikationer på www.norden.org/publikationer

Printed in Denmark

**Nordisk Ministerråd**

Store Strandstræde 18

1255 København K

Telefon (+45) 3396 0400

Fax (+45) 3311 1870

Nordisk Råd

Store Strandstræde 18

1255 København K

Telefon (+45) 3396 0200

Fax (+45) 3396 0202

www.norden.org

Det nordiske samarbejde

Det nordiske samarbejde er et af verdens mest omfattende regionale samarbejdsformer. Samarbejdet omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt de selvstyrende områder Færøerne, Grønland og Åland.

Det nordiske samarbejde er politisk, økonomisk og kulturelt forankret og er en vigtig medspiller i det europæiske og internationale samarbejde. Det nordiske fællesskab arbejder for et stærkt Norden i et stærkt Europa.

Det nordiske samarbejde ønsker at styrke nordiske og regionale interesser og værdier i en global omverden. Fælles værdier landene imellem er med til at styrke Nordens position som en af verdens mest innovative og konkurrencedygtige regioner.

Norden i fremdrift

Det danske formandskabsprogram
for Nordisk Ministerråd 2010

Indhold

- 4 Forord
- 6 Norden og globalisering
- 9 Norden i verden
- 17 Norden i Norden
- 30 Norden i fart

Forord

Danmark har i 2010 formandskabet for det nordiske regeringssamarbejde i Nordisk Ministerråd. Formandskabet byder på udfordringer og muligheder.

Globalisering, klima og økonomisk krise er fælles udfordringer for de nordiske lande. Det danske formandskab vil derfor arbejde for, at vi sammen i Norden søger løsninger og bedst muligt udnytter mulighederne.

Globalisering, som udfordring og mulighed, er det gennemgående tema i „Norden i fremdrift“. Programmet ligger i naturlig forlængelse af det nordiske globaliseringsarbejde iværksat i Punkaharju, Finland, i 2007 af de nordiske statsministre. Det danske formandskab ønsker at sætte yderligere skub i dette arbejde.

Det danske formandskab ønsker at bidrage til, at Norden forbliver en foregangsregion. Det skal blandt andet ske ved at videreføre arbejdet med at fjerne grænsehindringer til gavn for borgere og erhvervsliv, så Norden bliver ved med at være et attraktivt sted at bo og arbejde. Herudover skal Norden være grøn region, som er med helt fremme, når det gælder klima- og miljøudfordringer. Sidst, men ikke mindst, skal Norden være en værdi- og resultatskabende region med international gennemslagskraft.

Den internationale økonomiske krise satte en væsentlig del af dagsordenen i Norden og resten af verden i 2009 og forventes også at præge 2010. Det danske formandskab prioriterer, at det nordiske samarbejde bidrager til, hvorledes vi bedst og mest effektivt dæmper konsekvenserne af krisen, samtidig med at vi fremtidssikrer og styrker grundlaget for fremgang i de nordiske lande.

Vi vil gøre aktiv brug af de erfaringer, vi allerede har høstet, samtidig med at vi vil skue fremad. Vi har modet til at turde satse offensivt og strategisk, så det nordiske samarbejde bliver ved med at skabe merværdi for de nordiske borgere. Det vil knytte regionen endnu stærkere sammen.

Det danske formandskab ser frem til at fortsætte det gode samarbejde med de andre nordiske regeringer, Nordisk Råd og de frivillige organisationer i Norden. Og det er mig en stor glæde at kunne præsentere dette visionære formandskabsprogram, som er udarbejdet i tæt samarbejde imellem Rigsfællesskabets tre dele: Færøerne, Grønland og Danmark.



A handwritten signature in black ink, which appears to be 'Lars Løkke Rasmussen'. The signature is fluid and cursive, with a prominent initial 'L'.

Lars Løkke Rasmussen

Norden og globalisering

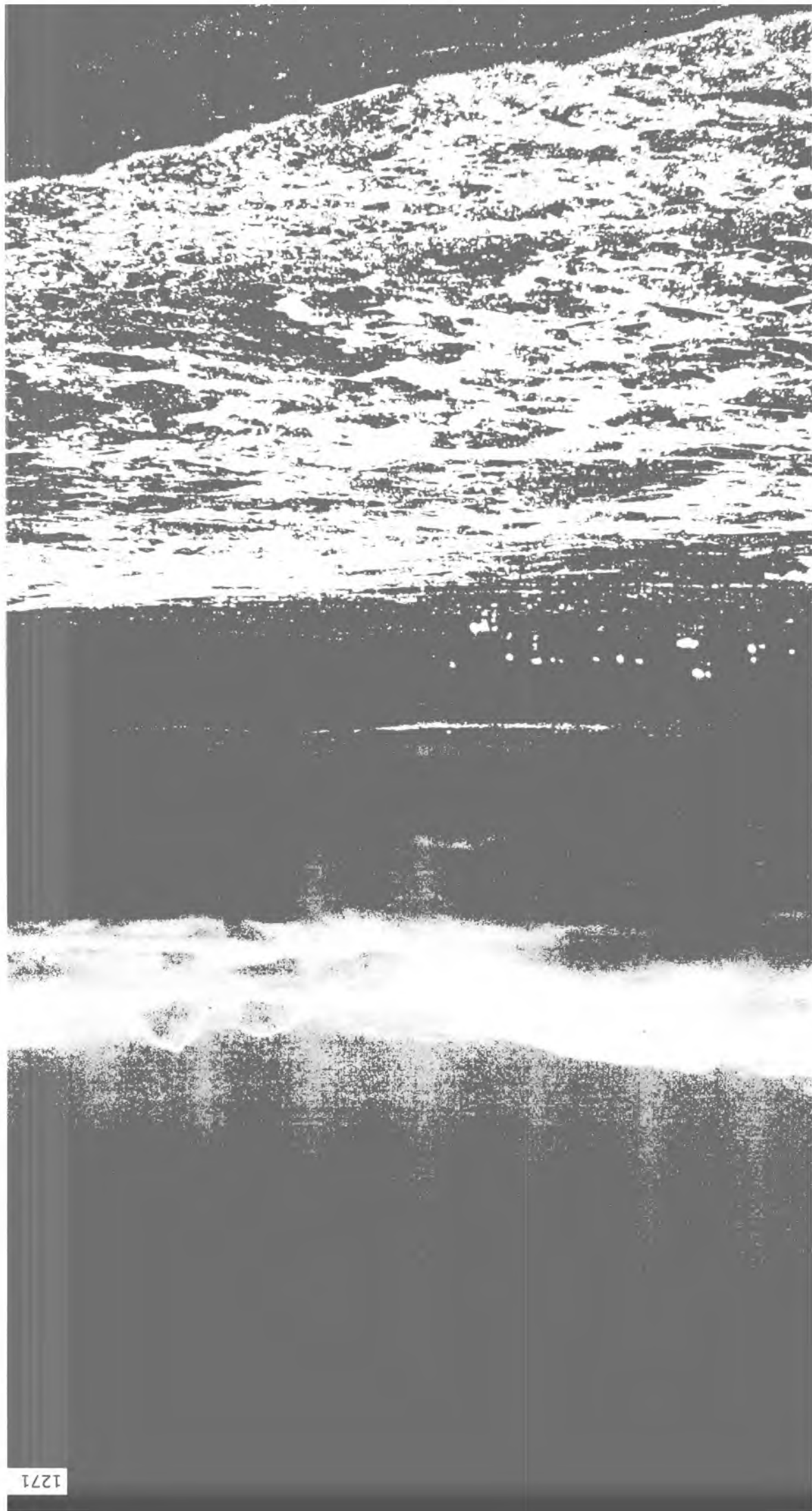
Det nordiske samarbejde er folkeligt forankret. Derfor har Norden et godt udgangspunkt for håndtering af fremtidige udfordringer. Det overordnede, tværgående fokus for det danske formandskab for Nordisk Ministerråd i 2010 er at sikre og videreudbygge den nordiske globaliseringsindsats. Nordens behov for at kunne udnytte globaliseringsmuligheder og håndtere dens udfordringer har blandt andet været tydeligt under finanskrisen. Solidaritet og samarbejde imellem de nordiske lande har aldrig været vigtigere. Ved omprioriteringer i Nordisk Ministerråds budget skal der sikres midler til globaliseringsindsatsen, som skal præge det nordiske samarbejde. Globalisering er, sammen med Norden som bæredygtig region med fokus på ligestilling, gennemgående tema for de danske prioriteter.

Norden og den økonomiske krise

Den internationale dagsorden har det seneste års tid været præget af den økonomiske krise, hvis styrke ikke er set tilsvarende i flere årtier. Dette har bevirket produktionsfald og stigende arbejdsløshed. Verden over er der gennemført meget betydelige finans- og pengepolitiske indgreb for at imødegå de umiddelbare konsekvenser af krisen. Der er lavet omfattende redningspakker til den finansielle sektor. Krisen har også ramt de nordiske lande, om end med varierende styrke. I Norden er der iværksat indgreb mod krisen, herunder væsentlige finanspolitiske lempelser. Krisen forventes også at sætte sit præg på 2010. Det danske formandskab vil derfor fokusere på at drøfte erfaringerne med og initiativer til håndtering af krisen, så vi bidrager til at dæmpe de kortsigtede konsekvenser af krisen, lægger sporene for en konsolidering af økonomierne igen og sikrer et stærkt fundament for fornyet vækst i de nordiske økonomier.

Norden – en bæredygtig region

Bæredygtig udvikling skal fortsat afspejles i arbejdet på alle relevante nordiske samarbejdsområder, herunder ved opfølgningen af de nordiske statsministres erklæring fra oktober 2008 om et bæredygtigt Norden. Økonomisk og social udvikling skal finde sted på en måde, der er med til at bevare det miljømæssige grundlag samt bidrage til løsning af klimaudfordringen. Der skal være gode livsbetingelser for alle, uanset hvor i Norden de bor.



Ligestilling er central

Geografisk er Norden en stor region, men befolkningsmæssigt er Norden lille og har derfor et begrænset antalsmæssigt potentiale. Hvis de nordiske lande fortsat skal kunne klare sig i en globaliseret verden, skal det potentiale udnyttes fuldt ud. Det omfatter alle. Danmark vil arbejde for ligestilling af kønnene herunder personer med forskellig etnisk baggrund. Det er helt centralt, at ligestillingsperspektivet integreres i de forskellige samarbejdsområder.

Det danske formandskabsprogram er opdelt i tre søjler: Norden i verden, Norden i Norden samt Norden i fart.

Norden i verden

Nordens kulturelle og værdimæssige fællesskab gør det oplagt at foretage koordination på en række områder for at øge den nordiske vægt internationalt. Nordisk Ministerråds arbejde skal skabe synergi og øget fællesnordisk synlighed ved at samarbejde med andre regionale organisationer med fælles interesse. Det gælder især EU, Arktisk Råd, Østersørådet og Barentsrådet.

Norden som international aktør

De nordiske lande spiller sammen en rolle på både den europæiske og den globale scene. I den kommende tid vil de nordiske lande have formandskaber i flere internationale institutioner. Det kan bruges til aktivt at fremme nordiske værdier.

I FN og i Verdensbanken skal det traditionelt tætte og velfungerende nordiske samarbejde videreføres. Det omfatter valg til FN's Sikkerhedsråd, fælles nordiske indlæg m.m.

EU-samarbejdet har en stigende betydning for de nordiske lande. Tre lande er medlemmer. Island og Norge er tæt tilknyttet gennem EU-optagelsesforhandlinger. For at opnå synergieffekt vil det danske formandskab i endnu højere grad tage EU-vinklen med i de enkelte ministerråds arbejde. Nye nordiske grænsehindringer skal undgås ved, at EU-retsakter gennemføres ens i de nordiske lande.

Nordiske formandskaber i internationale organisationer

EU

2009: Sverige

2012: Danmark

Arktisk Råd

2006–2009: Norge

2009–2011: Danmark

2011–2013: Sverige

Østersørådet

2010–2011: Norge

Barentsrådet

2009–2011: Sverige

EU's Østersøstrategi sigter på at forbedre samarbejdet om klima, miljø, infrastruktur, erhvervsliv og maritim sikkerhed i regionen. Fire af de fem nordiske lande berøres direkte. Derfor er strategien et vigtigt bidrag til håndtering af Østersøens udfordringer. Det danske formandskab vil arbejde for, at Nordisk Ministerråd fortsat bidrager aktivt til gennemførelsen af strategien. Særlig vigtigt er det at knytte de baltiske lande endnu tættere til samarbejdet.

Nordisk ambassadesamarbejde i Athen

De senere år har der været et stadig tættere samarbejde mellem de 4 nordiske ambassader i Athen.

Danmark, Finland, Norge og Sverige samarbejder på kulturområdet og om bekæmpelse af illegal indvandring. Landene yder bistand til nordiske statsborgere, som måtte komme i nød i Grækenland som følge af naturkatastrofer og lignende.

Den danske ambassade i Athen har påtaget sig også at hjælpe islandske statsborgere i forbindelse med større kriser.

Stoltenberg-rapporten om styrket nordisk udenrigs- og sikkerhedspolitisk samarbejde peger på konkrete løsninger på nogle af de udfordringer, som de nordiske lande står over for. Blandt andet ønsker man at arbejde for et tættere nordisk ambassadesamarbejde, som det allerede er sket i Athen. Formandskabet vil arbejde for løbende opfølgning på beslutningerne truffet af de nordiske udenrigsministre i Reykjavik i juni 2009.

Formandskabet vil fortsætte med at styrke koordinationen af de nordiske landes ageren med særlig vægt på indsatsen i forhold til Nordens nabo-områder, især i Arktis. Ud over formandskabet i Nordisk Ministerråd varetager Danmark formandskabet for Arktisk Råd i 2009–2011. Uden at kopiere eksisterende samarbejde åbner det mulighed for synergieffekter, som skal udnyttes blandt andet i Arktis, hvor Grønland får en central rolle. Hertil kommer fællesnordisk støtte til "Arctic Spatial Data Infrastructure", som er en vigtig del af videreudviklingen af Arktisk Råds arbejde.

Formandskabet vil udbygge og synliggøre samarbejdet med Nordens naboer i vest. Det er en forlængelse af redegørelsen *Vest-Norden i det nordiske samarbejde*. Muligheden for, at Nordisk Atlantsamarbejde (NORA) får

en styrket rolle i koordineringen af samarbejdet med Nordens naboer i vest og i Nordatlanten skal afdækkes for at effektivisere samarbejdet yderligere. Det gælder særligt i forhold til de nye miljømæssige, økonomiske og samfundsmæssige udfordringer, som globaliseringen og klimaforandringerne har for kystsamfund i Nordatlanten.

Stoltenberg-rapportens 13 forslag

1. Indsatsenhed for militær og civil stabilisering
2. Luftovervågning over Island
3. Et nordisk havovervågningssystem
4. En maritim indsatsenhed
5. Satellitovervågningssystem
6. Nordisk samarbejde om arktiske spørgsmål
7. Kompetencenetværk mod digitale angreb
8. En nordisk katastrofeenhed
9. Efterforskningsenhed for krigsforbrydelser
10. Samarbejde om udenrigstjenesten
11. Militært samarbejde
12. En amfibisk enhed
13. Solidaritetserklæring

Klima og miljø

Der skal gennemføres sektorprogrammer og aktiviteter inden for blandt andet Arktis, Nordatlanten og Østersøen, kultur, forskning, klima, energi, miljø, fiskeri og akvakultur, fødevarer sikkerhed og -forsyning, uddannelse, samt kyst- og regionsudvikling.

Opfølgning på COP15 vil kræve intense forhandlinger i forhold til en konkret implementering af aftalen fra København. På linje med Kyoto-protokollen forventes udmøntningen og den konkrete implementering af en aftale således at medføre en betydelig opfølgende indsats.



Formandskabet vil arbejde for, at Norden fortsat udgør en drivkraft i de internationale klimaforhandlinger. Formålet er at fastholde den miljømæssige integritet af en aftale på COP15 i København. Den konkrete udmøntning af aftalen skal ske hurtigt, så den kan nå at træde i kraft, inden Kyoto-protokollens første forpligtelsesperiode udløber i 2012.

De nordiske lande skal forsætte bestræbelserne på at få vedtaget en global kviksølvkonvention i 2013 under FN til en effektiv nedbringelse af de globale kviksølvudslip. De internationale forhandlinger for en global kviksølvkonvention støttes af Nordisk Ministerråd.

2010 er også året for FN's mål om at stoppe tabet af biodiversitet. Formandskabet vil derfor gøre status og fremme indsatsen i relation til viden, kommunikation, partnerskabsudvikling og lokal deltagelse. Danmark vil arbejde målrettet for partnerskaber med erhvervslivet for øget naturbeskyttelse.

Havet i fokus

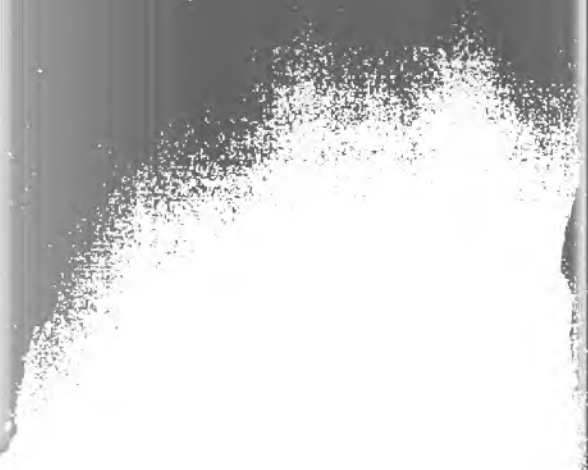
Det danske formandskab vil sætte særlig fokus på havet. Havet vil blive indarbejdet i samarbejdsaktiviteter i Arktis, Nordatlanten og Østersøen. Det gælder også inden for relevante områder, såsom kultur, forskning, klima, energi og miljø, fiskeri og akvakultur, fødevarerikkerhed og -forsyning, uddannelse, samt kyst- og regionsudvikling. De samarbejder og tiltag, som allerede eksisterer på området – herunder i EU-regi – vil ikke blive duplikeret.

Kulminationen bliver en højniveauekonference i oktober 2010 med Færøerne som vært. Konferencen skal kortlægge fremskridt og give inspiration til mulige mål og nye muligheder for marinebaseret økonomisk samarbejde og udvikling i den nordiske region sammen med nabolandene i Nordatlanten. Det levende, traditionelle, nordiske bådebyggeri vil være en central del af projektet.

Det færøske formandskab for fiskerisamarbejdet i 2010 vil prioritere synergien imellem nordisk fokus på havet i 2010, det nordiske fiskerisamarbejde og forslaget om Havets År i Norden i 2012.

Branding af Norden

I en globaliseret verden øges konkurrencen om at tiltrække sig opmærksomhed imellem verdens regioner. Norden er et stærkt brand, som er kendt af mange i verden. Derfor giver det merværdi for de enkelte nordiske lande at lave fælles markedsføring i verden. Formandskabet vil



videreføre markedsføringen af Norden, som er en del af det nordiske globaliseringsinitiativ med afsæt i samarbejdsministrenes vedtagne profil for det nordiske samarbejde.

Kulturen er en grundlæggende fællesnævner for Norden og derfor vigtig i den internationale branding af Norden. For at styrke mulighederne for at anvende kultur til branding vil formandskabet arbejde for økonomisk fokusering på særlige indsatser og fællesnordiske kulturfremstød. Nye muligheder for bedre koordineret netværkssamarbejde imellem nationale og nordiske kulturinstitutioner samt råd og nævn vil blive undersøgt. Konkret vil der blive gennemført initiativer, der sætter et grønt Norden, herunder kultur og kulturprodukter, på verdenskortet. En ny globaliseringssatsning er for eksempel „kultur og kreativitet“.

I globaliseringssammenhæng er der planlagt større fællesnordiske kultursatsninger. Formandskabet ønsker at fortsætte dette arbejde. På verdensudstillingen, EXPO, i Shanghai i 2010 planlægger de nordiske lande en nordisk børnefilmfestival, konference om nordisk fødevarerikkerhed, udstilling om nordisk landskabsarkitektur og en Nordens dag med fokus på holdbare nordiske energiløsninger. Her udnyttes nordiske kompetencer og samarbejde til yderlige landvindinger, da Nordic Energy Solutions også vil inddrage energieffektivitet og relationer til tyndt befolkede områder.

Formandskabet vil også sætte fokus på branding af nordisk mad. Norden skal markedsføres som en region, hvor fødevarerikkerhed samt dyresundhed og -velfærd er i højsædet. Der lægges vægt på kvaliteten af fødevarerne og udvikling af kulinariske traditioner. Derfor fokuseres på aktiviteter, som medvirker til at fremme Nordens internationale image som region med gode, sikre og sunde fødevarer.

Bekæmpelse af skatteunddragelse

Bekæmpelse af skatteunddragelse har fået stor opmærksomhed internationalt. Det fælles nordiske „skatteparadisprojekt“ har betydet, at de nordiske lande er blandt de lande i verden, der har indgået flest informationsudvekslingsaftaler med såkaldte skattelylande. Disse aftaler sikrer, at det er muligt for skattemyndighederne at få adgang til oplysninger vedrørende skattepligtige forhold for nordiske borgere i disse lande. Det danske formandskab vil prioritere et fortsat samarbejde på området.



Norden i Norden

De nordiske lande er alle små, åbne økonomier og derfor udsatte for ændringer i internationale økonomiske forhold. Dette illustreres bl.a. af den internationale finansielle krise. Det er vigtigt, at Norden er i stand til at håndtere denne type udfordringer og udnytte globaliseringens muligheder, bl.a. ved at fastholde fleksible arbejdsmarkeder og arbejde imod protektionisme.

Fri bevægelighed for borgere og virksomheder

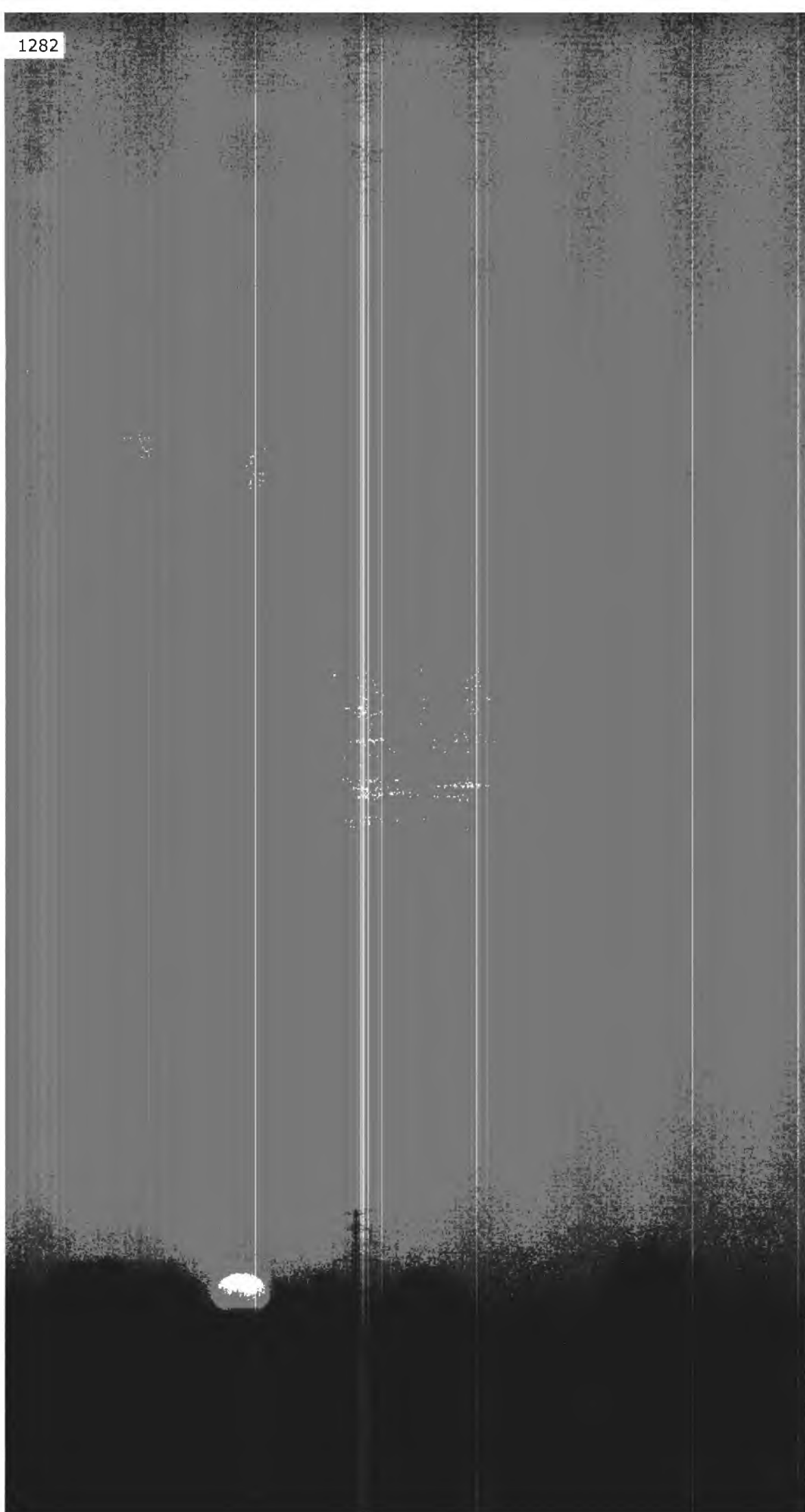
Nordiske virksomheder og borgere skal kunne drage fuld nytte af Nordens geografiske, holdningsmæssige og kulturelle fællesskab. Viden, ideer og forskning skal frit flyde imellem de nordiske lande. Derfor skal eksisterende grænsehindre fjernes, og nye forhindres. Mandatet for det nordiske grænsehindringsforum udløber i 2010. Danmark vil søge at forny og tilpasse dette mandat. Formandskabet vil aktivt følge op på Grænsehindringsforumets rapport til statsministrene til Nordisk Råds session i 2009.

Sprogligt fællesskab

Det nordiske samarbejde bygger i høj grad på et kulturelt fællesskab, hvor sproget er helt centralt. For at fastholde de skandinaviske sprog som arbejdssprog i det nordiske samarbejde er der brug for en særlig aktiv indsats både på kort og på længere sigt. Et vigtigt element er den nordiske sprogdeklaration, som formandskabet vil arbejde for en gennemførelse af. Formandskabet vil også bidrage til, at undervisningen i nabosprogsforståelse i de nordiske lande styrkes. Der planlægges en uformel ministerkonference med deltagelse af samarbejds- og undervisningsministre om nordisk sprog i 2010.

Beskæftigelsespolitik

De nordiske arbejdsmarkeder skal være så velfungerende, at de understøtter, at de nordiske økonomier i en stadig mere globaliseret verden fortsat er blandt de mest innovative, konkurrencedygtige og inkluderende. Norden skal gennem attraktive og rummelige arbejdsmarkeder sikre fuld beskæftigelse via adgang til kvalificeret arbejdskraft på kort og lang sigt. Tendensen til faldende arbejdsudbud i lyset af befolkningens aldring skal imødegås, bl.a. ved mobilisering og løbende opkvalificering af arbejdsstyrken samt fastholdelse af svage grupper på arbejdsmarkedet.



Konkret prioriterer Danmark blandt andet fortsat erfarings- og idéudveksling imellem de nordiske lande om udenlandsk arbejdskraft og opfølgning på det svenske formandskabs fokus på integration af svage grupper på arbejdsmarkedet. For sidstnævnte sker dette ved at sætte fokus på, hvordan man kan fastholde svage grupper på arbejdsmarkedet i lyset af den aktuelle økonomiske og beskæftigelsesmæssige udvikling.

Erfarings- og idéudvekslingen om udenlandsk arbejdskraft skal især afdekke kvalifikationer, kompetencer og fastholdelse af udenlandsk arbejdskraft med efterspurgte kompetencer. Formandskabet vil også prioritere, at de nordiske lande udveksler erfaringer med henblik på at sørge for, at sikringen af udenlandsk arbejdskraft ikke sker på bekostning af anstændige løn- og arbejdsforhold.

Ligestilling på arbejdsmarkedet

De nordiske lande er kendetegnede ved en høj andel af både kvinder og mænd på arbejdsmarkedet. Det har haft en lang række positive effekter, men arbejdsmarkedet er undervejs blevet kønsopdelt. Kønsopdelingen er stærkt medvirkende til lønforskelle imellem kvinder og mænd, men medfører også andre uligheder. Således tyder meget på, at den økonomiske krise og stigende globalisering i særlig høj grad rammer de traditionelle mandefag, bl.a. inden for håndværk, imens der er mangel på arbejdskraft i den offentlige sektor i en række af de traditionelle kvindefag knyttet til omsorg og sundhed. Dette er ikke mindst et problem i de nordiske randområder, fordi traditionelle mandefag som fiskeri og fangst er dominerende her. Det danske formandskab vil sætte fokus på gode praksiserfaringer med at motivere og kvalificere mænd til at træde ind på den del af arbejdsmarkedet, der traditionelt set har tilhørt kvinder, med henblik på at sikre et mere fleksibelt og ligestillet nordisk arbejdsmarked.

Erhvervspolitik

Den økonomiske krise har sat nordiske virksomheder under pres, blandt andet på grund af begrænsede eksportmuligheder. Formandskabet vil arbejde for, at der fastlægges en ny nordisk grøn erhvervsstrategi for de kommende år. Strategien skal være offensiv, så den styrker de nordiske virksomheders konkurrenceevne og udnytter de muligheder, som følger af klimaudfordringen. Den skal også profilere de nordiske principper for virksomheders samfundsansvar og indeholde konkrete initiativer med henblik på at forbedre betingelserne for innovation.

Forbrugere

De nordiske lande har et fælles mål om samfund præget af vækst, velfærd og velfungerende markeder. Det giver gode forhold for virksomheder og forbrugere samt en stærk konkurrencekraft. Forbrugerpolitikken spiller en central rolle i de nordiske landes indsats for at nå det mål. Samfundsudviklingen betyder nye udfordringer for forbrugerpolitikken. Eksempelvis er 85 pct. af lovgivningen på forbrugerområdet baseret på fælles EU-regler, og løsningen på mange af de udfordringer, de nordiske forbrugere står over for, skal derfor findes internationalt.

Forbruget har ændret karakter, og mængden af e-handel er steget markant i de seneste år, men forbrugere handler primært inden for deres eget lands grænser. Den grænseoverskridende e-handel har siden 2006 ligget stabilt på 7 procent på de europæiske markeder. Forbrugerne er med til at drive markedet – også det digitale. Derfor skal det være let, trygt og gennemsigtigt at handle på nettet. Både nationalt og på tværs af landegrænser skal forbrugeren kunne have tillid til de produkter og ydelser, der udbydes. Et fælleseuropæisk e-handelsmærke vil kunne kaste lys over disse forhold og understøtte grænseoverskridende handel.

De nordiske lande kan bidrage til udvikling af et fælleseuropæisk e-handelsmærke på EU-niveau. Danmark vil derfor i forbindelse med det danske formandskab for Nordisk Ministerråd 2010 iværksætte en kortlægning af de eksisterende, nationale ordningers opbygning.

Regionalpolitik

Nordisk regionalpolitik er præget af globaliseringens konsekvenser for konkurrenceevnen, miljø, klimaforandringer, den demografiske ubalance og arbejdskraftens øgede mobilitet. Konkret vil formandskabet se på udfordringerne for nordiske byregioner og deres rolle i den regionale udvikling. Små og mellemstore byers rolle for udviklingen på landet samt nordiske erfaringer med grænsenedbrydende indsatser vil i forlængelse af dette blive undersøgt. For at styrke forståelsen af EU's politik om territorial samhørighed vil formandskabet også se på en nordisk tolkning heraf.

Nordens yderområder står i dag over for et stadig øget pres for at fastholde befolkningen og beskæftigelsen, samt at sikre velfærd og udvikling. Formandskabet ønsker derfor at sætte fokus på udviklingspotentialer i tyndt befolkede områder, herunder bæredygtige landdistrikter.

Sundhed og velfærd

Et fælles træk og en fælles styrke ved de nordiske lande er veludbygget velfærd og en stærk social sektor. I en globaliseret verden er det væsentligt at fokusere på disse fællestræk, samtidig med at de nordiske lande skal lade sig inspirere af forskellighederne i landenes velfærdssystemer.

Det danske formandskab ønsker på den baggrund at styrke velfærdssamfundets kvalitet og effektivitet igennem videndeling og udvikling inden for Norden. Formandskabet vil sætte særligt fokus på, at landene udveksler erfaringer og udvikler deres viden om familiepolitik, voksne med ADHD, udsatte unge og kriminalitetsforebyggelse for denne gruppe.

Som led i profileringen af Nordens særlige ressourcer på sundhedsområdet vil det danske formandskab fokusere på forebyggelse af livsstilssygdomme og på udvikling af de nordiske sundhedssystemer. Målet er at placere Norden som foregangsregion på disse felter og samtidig imødegå globaliseringsudviklingen på sundhedsområdet.

Samarbejdet om livsstilssygdomme skal ske i regi af den nordiske globaliseringsindsats. Det danske formandskab prioriterer, at indsatsen koncentrerer sig om interventionsforskning, hvor der mangler viden. Her kan de nordiske lande få stor nytte af fælles forskningsresultater.

De nordiske lande oplever alle i disse år en fælles tendens i retning af et mere centraliseret sundheds- og sygehusvæsen med færre og mere specialiserede sygehuse. Dette må følges af fokus på et tidssvarende, decentralt sundhedstilbud. Det danske formandskab vil fokusere på beskrivelse, analyse, sammenligning og videreudvikling af de nordiske sundhedssystemer på disse områder.

Den stadig stigende globale handel og rejseaktivitet i samspil med klimaforandringerne øger risikoen for forekomsten af hidtil ukendte sygdomme, forurening med mere. Det danske formandskab ønsker at sætte fokus på globaliseringens og klimaforandringernes konsekvenser for fødevarerikigheden, samt for dyrevelfærden og dyresundheden. Der er behov for at identificere disse udfordringer og overveje konkrete, nationale og globale tiltag for at imødegå fremtidens risici.

Under det danske formandskab vil ernæring og sundhed også være i fokus. En fortsat implementering af den nordiske handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet igennem kost og fysisk aktivitet er en prioriteret indsats. Forbrugerens mulighed for valg af ernæringsrigtige fødevarer på et oplyst grundlag er vigtig og derfor lægges der vægt på en effektiv implementering af og information om det nordiske nøglehulsmærke.



Der vil desuden blive fokuseret på en øget viden om hormonforstyrrende stoffer og deres mulige effekter på menneskers sundhed og miljø.

Internationalt og i EU er der en spirende forståelse for, at problemet med kombinationseffekter af kemikalier kræver international handling, hvilket formandskabet vil have fokus på. Kombinationseffekter er effekter, som kan opstå efter udsættelse af mange forskellige stoffer på samme tid eller udsættelse for samme stof fra mange forskellige kilder.

Klima, miljø og grøn transport

Løsning af klima- og miljøudfordringer rummer bl.a. mulighed for at skabe konkurrencekraft med nye innovative idéer og metoder. Topforskningsinitiativet skal blandt andet udvikle og fremme bæredygtig energi og klimaløsninger i Norden. Initiativet har et budget på 400 mio. DKK. Samarbejde på tværs skaber synergi imellem de nationale udviklingsprogrammer, og samtidig placeres Norden som ledende region inden for klima og energi. Norden skal være en grøn region med grønne jobs.

Samarbejdet skal bruges til at identificere områder, hvor de nordiske kompetencer med fordel kan kobles sammen i fælles initiativer. Et eksempel er udvikling af test- og demonstrationsfaciliteter i stor skala for grønne transportløsninger inden for blandt andet el, brint og brændselsceller.

Det danske formandskab vil fortsætte globaliseringsinitiativet på transport- og energiområdet. Formålet er at gøre Norden til et grønt test- og demonstrationslaboratorium for transport, hvor nordiske virksomheder udvikler og demonstrerer klimavenlige løsninger til den globale transportindustri. Formandskabet vil arbejde for strategiske partnerskaber imellem de nordiske lande og imellem offentlige og private aktører, så der kan skabes en fælles platform for udvikling og synergiudnyttelse. Dette kan ske i forlængelse af eller sideløbende med Topforskningsinitiativet. Eksempler på mulige indsatsområder er intelligent indpasning af elbiler og mere energieffektiv og miljøvenlig energiforbrug i søtransport.

Igennem en omprioritering af Nordisk Ministerråds budget, i retning af globalisering og finansiering af konkrete initiativer, i dette tilfælde på transport- og energiområdet, vil der kunne afsættes betydelige midler for at opfylde ambitionen.

De nordiske lande har enestående muligheder for at videreudvikle og kommercialisere bæredygtige energiløsninger baseret på biomasse,

vand-, vind- og geoteknik. Norden skal være førende inden for vedvarende energikilder og energieffektivitet.

Det danske formandskab prioriterer, at det nordiske energisamarbejde målrettes mod udfordringerne på klimaområdet og bidrager til sikring af landenes forsyningssikkerhed. Aktiviteter, der på samme tid kan imødegå den tredobbelte udfordring om økonomisk vækst, forsyningssikkerhed og klimaproblemer, vil få høj prioritet.

Formandskabet vil gøre en målrettet indsats for et grænseløst, nordisk elmarked med høj forsyningssikkerhed. Integration af vedvarende energi på elmarkedet og varmemarkederne er vigtige skridt i retning af opfyldelsen af EU's mål om anvendelse af vedvarende energi i 2020. Norden skal samarbejde om at sikre et højt niveau af EU-støtte til udbygningen af el- og gasnet i Nordsøen og Østersøen, samt til lowcarbon-energiproduktionsanlæg i de nordiske lande.

Formandskabet vil lægge vægt på, at landenes traditioner for teknologiudvikling og forskning, samt effektiv energiudnyttelse, fortsat vil blive understøttet igennem det nordiske energisamarbejde. Nordiske kompetencer og samarbejde skal udnyttes til yderligere landvindinger, som også vil inddrage energieffektivitet og relationer til tyndt befolkede områder. De nordiske lande ser samarbejdet med landene i Østersøregionen, igennem energisamarbejdet i Østersøen, BASREC, som en vigtig medspiller i EU's Nordlige Dimension.

Miljøteknologi og bæredygtig produktion og forbrug er områder, hvor de nordiske lande har stærke kompetencer og kan vise vejen ved offensivt og strategisk at satse på miljø – også i krisetider.

Bæredygtig produktion og forbrug er et vigtigt grundlag for en miljøinnovativ udvikling af Nordens erhvervsliv. En afdækning af de nordiske styrkepositioner inden for bæredygtigt forbrug og grøn livsstil er derfor et vigtigt element i den nordiske globaliseringsproces.

Det danske formandskab prioriterer Svanemærket, som er et succesfuldt og velkendt miljømærke hos forbrugerne i de nordiske lande. Evalueringen af Svanen i 2007/08 viste, at mærket stadigvæk er et relevant redskab for forbrugerne. De nordiske miljøministre har på baggrund af evalueringen anmodet om, at der igangsættes et visionsarbejde for, hvordan Svanen skal se ud i 2015. Visionen, der er startet af det islandske formandskab, er klar i løbet af 2010 under det danske formandskab.



Uddannelse og forskning

Samarbejdet imellem de nordiske lande inden for hele vidensområdet skal fordybes og udvikles. Det danske formandskab prioriterer derfor, at de nordiske landes uddannelser er i verdensklasse for at uddanne, tiltrække og fastholde dygtige internationale studerende og kompetent arbejdskraft. Samtidig skal der fokuseres på, at de dygtige elever i grundskolen og kommende talenter sikres bedst mulige vilkår for optimal udnyttelse af deres kompetencer.

Danmark sætter også fokus på videreudvikling af den faglige erfaringsudveksling om tilrettelæggelsen af ungdomsuddannelserne. Samtidig skal samarbejdet om fællesnordiske masteruddannelser fortsættes og udbygges. De nordiske masterprogrammer skal fortsat være af høj kvalitet og forankret i stærke forskningsmiljøer, så de tiltrækker højt kvalificerede studerende fra hele verden.

For at tiltrække og fastholde kvalificeret arbejdskraft skal samarbejdet om livslang læring og voksenuddannelse styrkes. For at øge mobiliteten skal der arbejdes for gensidig anerkendelse af uddannelser i Norden og EU. Nordiske borgere sikres hermed, at de kan bruge deres uddannelse og realkompetencer i hele Norden.

I forlængelse af det islandske formandskab vil uddannelsessektoren arbejde videre med kreativitet og iværksætteri med henblik på at styrke iværksætterkompetencer i alle de nordiske lande.

Et stærkt forskningssamarbejde imellem de nordiske lande er en central forudsætning for at skabe vækst, velfærd og høj beskæftigelse. Det nordiske Topforskningsinitiativ om klima, energi og miljø skal i 2010 føres igennem de resterende udmøntningsfaser frem til mål. For at effektivisere det nordiske forskningssamarbejde vil formandskabet fortsætte arbejdet med et projekt om styring heraf. Projektet skal hurtigt munde ud i en række konklusioner og anbefalinger, som under dansk formandskab skal indarbejdes i landenes og Nordisk Ministerråds samarbejdspraksis, før eventuelle nye større forskningssatsninger sættes i gang.

Danmark vil arbejde for at få fuldt udbytte af talenter i Norden. Der skal gøres en indsats for at fjerne barrierer og understøtte forskeres mobilitet. Indsatsen vil efterfølgende kunne fungere som inspiration og forsøgsmodel for det europæiske arbejde på området. Dette vil kunne bidrage til øget synergieffekt imellem Europæisk Forsknings- og Innovationsområde (ERA) og Nordisk Forsknings- og Innovationsområde (NORIA).



Med European Spallation Source (ESS) i Lund er der grundlag for at styrke det nordiske samarbejde på området for forskningsinfrastruktur. Først og fremmest kan det nordiske samarbejde bidrage til at koordinere en fællesnordisk indsats i forhold til fælleseuropæiske forskningsfaciliteter og til opgradering og opbygning af nye forskningsfaciliteter i nordisk regi.

Kultur i sammenhæng med klima og natur

Som opfølgning på det islandske formandskab vil Danmark arbejde videre for at foretage de nødvendige justeringer i organisering og indretning af det nordiske kultursamarbejde. Den store reform, som blev iværksat i 2007, må yderligere tilpasses og konsolideres.

Globaliseringsindsatsen på kulturområdet vil blive videreført med basis i samarbejdsministrenes initiativ "Kultur og Kreativitet" og kulturministrenes egen strategi "Det Kreative Norden".

Formandskabet vil udvikle et fællesnordisk initiativ vedrørende kultur og klima. Konkret vil formandskabet arbejde for projektet "Klima, kultur – en global udfordring i det arktiske område".



Norden i fart

En globaliseret verden medfører en række udfordringer, men også en række muligheder. For at det nordiske samarbejde kan udnytte disse muligheder bedst muligt, er det nødvendigt løbende at evaluere Ministerrådets institutionelle sammensætning med henblik på at fokusere indsatsen der, hvor værdien er størst.

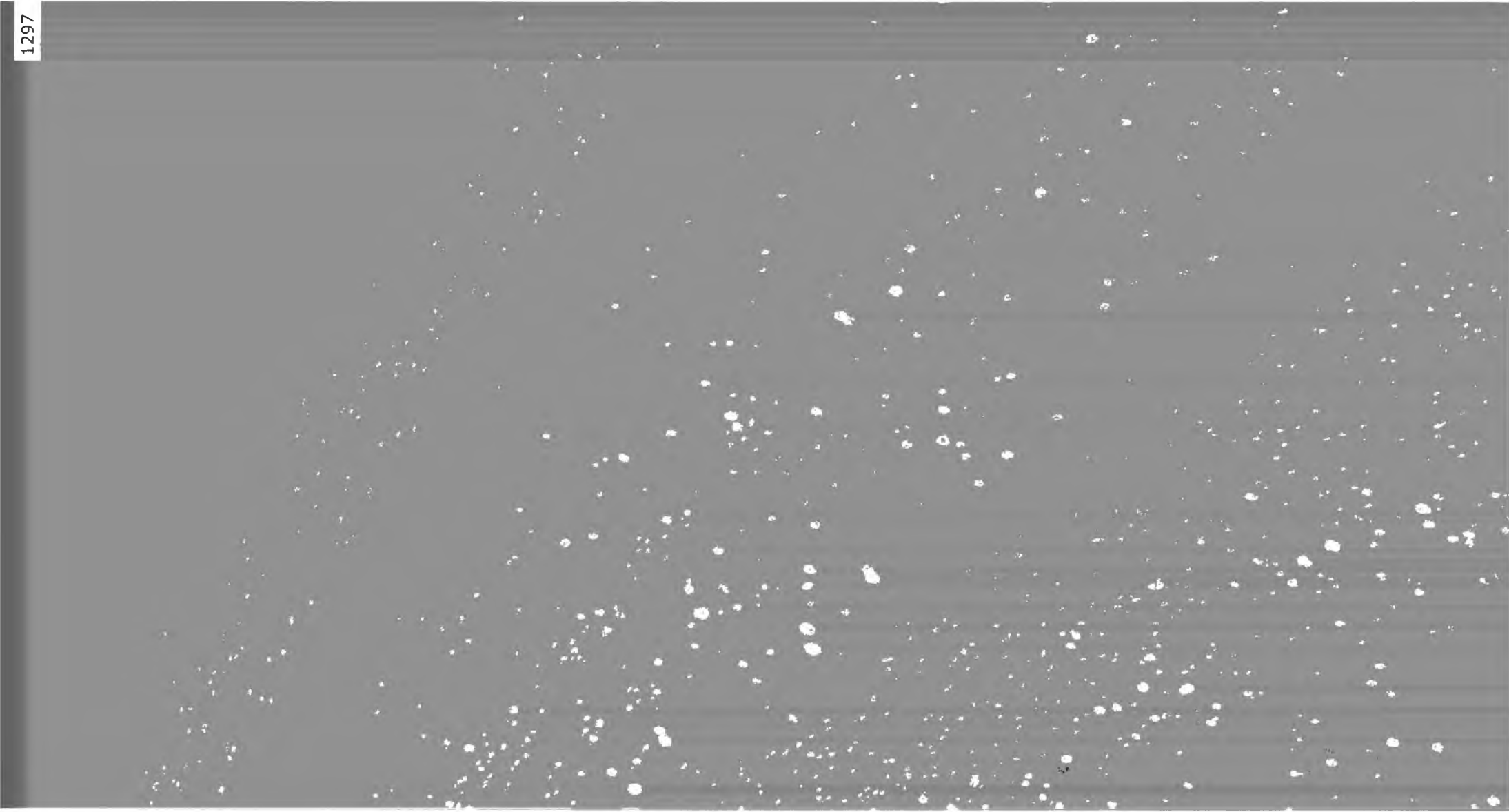
Reform af Nordisk Ministerråd

I 2005 blev der gennemført en reform af Nordisk Ministerråd. Denne reform blev evalueret i 2008. Under det danske formandskab vil der fortsat blive fulgt op på evalueringen. Det danske formandskab vil som led heri afholde færre møder, men med øget fokus på det politiske indhold. I forlængelse af det islandske formandskab vil Danmark arbejde for, at politiske prioriteringer i højere grad bliver udmøntet i budgettet. Desuden vil Danmark lægge op til, at Budgetekspertgruppen bliver inddraget tidligere i budgetprocessen. Med vægt på det tværsektorielle samarbejde ønsker formandskabet at arbejde for et mere smidigt Nordisk Ministerråd. I dag eksisterer der en arbejdsdeling imellem de 11 ministerråd, som udgør Nordisk Ministerråd. Der er dog mulighed for, at et ministerråd kan træffe beslutning på et andet område end det, ministerrådet arbejder med til dagligt. Formandskabet mener, at denne mulighed skal udnyttes i hastesager, så sagsgangene bliver smidigere.

Ministerrådet skal i højere grad kunne koncentrere sig om fremadrettede visioner, prioriteringer og politiske drøftelser. I dag opnås enighed på mange rutinesager allerede på embedsmandsniveau. Hvis der hersker enighed på embedsmandsniveau, er der ikke grund til, at ministrene også skal drøfte sagen. Derfor skal det være muligt at træffe beslutninger på embedsmandsplan, og blot lade næstkommende ministerråd blåstemple beslutningen. Det er ikke et problem, men en fordel, hvis sager kan besluttet endeligt allerede på embedsmandsniveau, og det nordiske samarbejde vil blive mere effektivt. Ud over at træffe beslutninger ved skriftlig procedure kan det overvejes at lade hastende beslutninger vedtage på førstkommende møde i ministerrådet – uanset konstellation.

Det danske formandskab vil opmuntre til og støtte, at Nordisk Ministerråds drøftelser i højere grad får en politisk karakter, blandt andet på grundlag af bidrag fra Nordisk Ministerråds generalsekretær, herunder konkrete forslag til prioritets- og indsatsområder.

Ved løbende at understøtte nytænkning og evaluering af fungerende processer vil Nordisk Ministerråd være i stand til fortsat at forny sig og stadig være en tidssvarende politisk institution.





Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
www.norden.org

2010

**Sekretariatet for Ministeren
for Nordisk Samarbejde**

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Danmark

Telefon: +45 3392 0000



DOKUMENT 13

Nordisk Råd

Dokument 13

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00291-1

Redgørelse om nordisk indsats for at medvirke til et resultat i klimaforhandlingerne

Inledning

De menneskeskabte klimaförändringarna är en av vår tids största politiska utmaningar. Världens länder arbetar intensivt med att utveckla ett ambitiöst, globalt avtal som kan bana vägen för minst en halvering av de globala utsläppen av klimatgaser innan mitten av detta århundrade. Det nya avtalet ska undertecknas av världens ledare i Köpenhamn i slutet av december. Nordiska ministerrådet har god erfarenhet av att arbeta tillsammans om globala miljöproblem och vill använda dessa erfarenheter i arbetet med klimatfrågorna.

Läget i klimatiförhandlingarna

Enligt IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) kommer det att vara nödvändigt att reducera utsläppen av klimatgaser från industriländerna med mellan 25 och 40 % senast år 2020 och på global nivå med minst 50 % vid mitten av århundradet i förhållande till 1990, om man realistiskt sett ska hålla den menneskeskabte temperaturhöjningen inom maximalt 2 grader. I föreliggande bud från länderna som ingår i förhandlingarna har det givits löften om långsiktiga mål men det saknas fortsättningsvis betydande insatser om målet om minst 25 % reduktion från industriländerna ska uppnås år 2020. Den viktigaste utmaningen nu är att knäcka kurvan av ökade utsläpp fortast möjligt för att undgå nödvändigheten av mer dramatiska reduktionsåtgärder i framtiden. De nordiska länderna är i sina besked om utsläppsmål i linje med IPCC:s rekommendationer.

Den politiska bedömningen idag är att det finns förutsättningar för att ett bindande, politiskt avtal ska kunna beslutas vid COP 15. Men förhandlingarna går långsamt och parterna visar inte prov på den flexibilitet som skulle behövas för framsteg. Politisk vilja på högsta nivå är en nödvändighet nu när förhandlarna har låsts fast.

Förhandlingarna i Bangkok medförde positiva framsteg trots oenigheter och hårda förhandlingar. Parterna var villiga att förhandla innehåll på de enskilda byggstenarna. Särskilt avseende anpassning, teknologi och i relation till att minska avskogning har länderna kommit väsentligt närmare de optioner som kan ingå i ett avtal i Köpenhamn. Texten börjar långsamt på dessa områden att framstå som förstälig för allmänheten.

Det återstår dock fortsatt att lösa en lång rad frågor, särskilt avseende reduktion av drivhusgaser samt finansiering. Innan man kan nå i mål på dessa områden ska vi ha tal på bordet om utsläpp och finansiering. Klarhet i detta kommer att lösa upp en massa andra saker och är avgörande för att få ett avtal i hamn.

Fram till Barcelona är det viktigt att den politiska viljan når der till förhandlingarna. Den politiska viljan ska avspeglas i resultaten i Barcelona och förhandlingarna ska säkra att det ställs upp klara optioner som politikerna kan välja mellan. Det finns en stark vilja bland världens ledare att ett bindande avtal ska ros i hamn.

Det nordiska klimatsamarbetet

Nordiskt samarbete inom klimatområdet har sedan mitten av 1990-talet genomförts i en arbetsgrupp under ämbetsmannakommittéerna för miljö och energi, Klimatgruppen. Med utgångspunkt i det nära sambandet mellan klimatpåverkande utsläpp och energitillförsel och energianvändning utarbetades en rad analyser om åtgärder, kostnader och styrmedel. Klimatgruppens arbete avslutades 2008.

En utgångspunkt i det nordiska klimatsamarbetet har varit insikten om att de nordiska ländernas utsläpp och utsläppsminskningar har liten betydelse för global klimatpåverkan och att de nordiska ländernas insatser kunnat bli väl så betydelsefulla om de inriktas på att främja kostnadseffektiva styrmedel och internationellt samarbete i synnerhet genom FN.

Mot bakgrund av den så kallade Bali Action Plan och nordiska länders framskjutna roll i den process som avses kulminera i ett avtal i Köpenhamn bildades den nordiska COP 15-gruppen i början av 2008. Gruppen arbetar för att ett ur nordiskt perspektiv gott klimatavtal ska beslutas vid Klimatkonventionens möte i Köpenhamn, COP 15. Mötet som äger rum i december i år kommer att ledas av Danmark med Sverige som ordförandeland för EU.

COP 15 gruppen arbetar med att arrangera informella möten mellan parter i de globala förhandlingarna. Dessutom låter gruppen utföra analyser i förhandlingsfrågor som behöver belysas särskilt för att föra processen framåt. Med anknytning till gruppens arbete förekommer löpande ett intensivt samråd på alla nivåer i den internationella processen mot Köpenhamn. Genom COP 15-gruppens arbete har det nordiska samarbetet på klimatområdet intensifierats. I frågor där de nordiska länderna har olika utgångspunkter har förståelsen ökat för de nationellt olika ståndpunkterna. Det gäller t.ex. skogsfrågorna där våra nordiska länder har olika förutsättningar. COP 15-gruppen har utfört en studie om alternativa sätt att beräkna skog i ett nytt avtal.

Ett resultat av detta exempel på nordiskt samarbete har varit att de nordiska länderna enats om att gemensamt närma sig parter som står långt från Norden i förhandlingarna. COP 15-gruppen planerar att inför förhandlingarna i december arrangera informella diskussioner med dessa länder; dels ett möte med ryska skogsexperten, dels med andra industriländer.

Ett annat område där gruppen har genomfört ett antal aktiviteter är utsläpp från marina transporter. Sjöfartens utsläpp av klimatgaser är en särskilt viktig fråga för flera av de nordiska länderna. COP 15-gruppen har

Nordisk Råd

Dokument 13

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00291-1

arrangerat möten där de nordiska experterna på sjöfartsfrågan i klimatförhandlingarna har kunnat ventilera sina ståndpunkter för att öka förståelsen mellan länderna.

COP 15-gruppens syfte är inte att samordna de nordiska ländernas positioner i klimatförhandlingarna. Tre av länderna är medlemmar i EU som förhandlar med en röst i de globala sammanhangen. Sverige, Danmark och Finland är bundna vid de förhandlingspositioner som EU gemensamt fastställer. Övriga två länder, Norge och Island, samarbetar i den s.k. paraplygruppen med merparten av de resterande industriländerna, däribland USA, Japan och Australien. Genom det nordiska samarbetet ökar kontaktytorna för alla de fem länderna – vilket ger vart och ett av länderna en starkare position.

Nordens roll i de globala förhandlingarna

2009 är ett unikt år för Nordens klimatarbete genom att ett nytt globalt klimatavtal ska beslutas i Köpenhamn under danskt COP ordförandeskap och när Sverige leder EU. Men mycket tyder på att 2010 kommer att bli ett lika viktigt år. Danmark innehar ordförandeskapet för klimatkonventionens partsmöten fram till nästa partsmöte i december 2010.

En utbredd bedömning är att även vid ett lyckosamt utfall kommer en stor del av de tekniska frågorna att vara utestående i det avtal som ska beslutas vid COP 15-mötet. Avtalet i Köpenhamn kommer därför att behöva fyllas med detaljer genom fortsatta förhandlingar under klimatkonventionen. Det innebär fortsatta globala klimatförhandlingar under danskt ordförandeskap under hela 2010.

Erfarenheten från förhandlingarna om Kyotoprotokollet visar att en effektiv uppgörelse i de tekniska förhandlingarna är avgörande för att ett nytt klimatavtal kan träda i kraft 2013. Tiden är knapp och avtalstexten mycket komplex. Behovet av snabb och adekvat analys kommer att vara stort och kan t.o.m. komma att växa. De nordiska ländernas höga profil i de globala förhandlingarna är en politisk tillgång som bör förvaltas. Genom bland annat COP 15-gruppens arbete kan vi analysera var vår insats ger högst nytta och fokusera det nordiska klimatsamarbetet under år 2010 därefter. Det kommer att finnas behov av analyser, utredningar och möten för att identifiera möjliga tekniska lösningar.

De nordiska länderna har en stark ställning i de globala förhandlingarna, i förhållande till sin storlek. De nordiska länderna har en lång tradition av bistånd och uppfattas som solidariska med de fattiga länderna. Många utvecklingsländer uppfattar de nordiska länderna som en allierad, något som inte gäller andra industriländer, exempelvis USA och Japan. Samtidigt har de nordiska länderna politisk trovärdighet bland övriga i-länder.

Øvrige nordisk samarbeid om klima

Parallellt med samarbetet om klimatförhandlingarna har de nordiska länderna inom ramen för Nordiska ministerrådet satt igång en rad initiativ på klimatområdet. Bland annat har man upprättat ett forum för att förmedla information om tekniska lösningar, det så kallade "Nordic Climate Solutions". Forskningssamarbetet är intensifierat inom ramen för det så kallade Toppforskningsinitiativet som adresserar viktiga problemställningar i klimatarbetet. Ett arbete med att belysa vilka konsekvenser klimatförändringarna har på primärnäringarna i Norden har satts igång. Utbildningssamarbetet runt problemställningen utgör också ett väsentligt bidrag och inom detta kommer det att avhållas en nordisk klimatdag den 11 november. Slutligen kan det nämnas att frågan om finansiering och teknologioverföring till de fattigaste u-länderna är adresserad i ett samarbete mellan Nordiska utvecklingsfonden (NDF) och Nordiska miljöfinansieringsbolaget (NEFCO).

Nordisk Råd

Dokument 13

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00291-1

DOKUMENT 14

Nordisk Råd

Dokument 14Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00282-1

Redegørelse til Nordisk Råd om reformen af EU's fælles fiskeripolitik

EU-Kommissionen lancerede den 22. april 2009 Grønbogen "Reform af den fælles fiskeripolitik". Grønbogen er Kommissionens redegørelse om de væsentlige spørgsmål og udfordringer, som der skal arbejdes videre med i udarbejdelse af en ny fælles fiskeripolitik, gældende fra 1. januar 2013. Bogen er en bred appel til offentligheden om en gennemgribende diskussion af EU's fælles fiskeripolitik.

Kommissær Joe Borge sagde ved lanceringen af Grønbogen, at Kommissionen lægger op til at EU nu tager første skridt hen imod en ny og radikalt anderledes tilgang til fiskerierne end hidtil. Han lovede samtidig, at enhver sten skal blive vendt i denne proces.

Den offentlige høring er startet og afsluttes den 31. december 2009. Efterfølgende vil kommissionen gennemgå alle indkomne høringssvar og udgive en opsummering fra processen. Herefter vil kommissionen – efter konsultation med medlemsstaterne udarbejde et såkaldt impact vurdering (*impact assessment*), hvor tre mulige scenarier vil blive undersøgt med vægt på at belyse hvilke konsekvenser de tre scenarier forventes at få for fiskerisektorerne.

Da dette er gjort, vil Kommissionen gå videre i processen - under medlemsstaternes vejledning - med at udarbejde en hvidbog til medlemsstaterne og først derefter et egentligt forslag om en juridisk bindende ny fælles fiskeripolitik som skal godkendes af EU parlamentet og Ministerrådet før 1. januar 2013.

Nordisk Råds initiativer

Nordisk Råd har haft tre initiativer rettet mod Ministerrådet angående Reformen af EU's fiskeripolitik. Disse er

- Nordisk Råds Fremst. 5/2008/miljö/näring: "Nordisk kraftsamling för at rädda fiskebestånden og fiskerinäringen"
- Skriftligt spørgsmål E3/2009 fra Nordisk Råds medlem Ann-Kristine Johansson (s), angående ministerrådets engagement i revision af EU' fiskeripolitik
- Brev fra Nordisk Råds Miljø- og ressourceudvalg dateret den 23. juni 2009

Ministerrådet har reageret skriftligt på de to første initiativer fra Nordisk Råds side og brevet blev forelagt ministermøde i MR-FJLS den 2. juli 2009 og blev taget til efterretning af ministrene.

Meddelelsen på Fremst. 5/2008/miljö/näring foreligger til Nordisk Råds Session til godkendelse.

Ministerrådet har i størst mulig udstrækning taget Rådets anbefalinger til efterretning og besluttet at deltage aktivt i dialogen om ny fælles fiskeripolitik. En mere detaljeret gennemgang af Ministerrådets engagement er beskrevet i meddelelsen vedrørende fremstilling 5/2008/miljö/näring.

Det fremgår også af meddelelsen, at i høringsfasen satser Ministerrådet på at styrke dialogen i Europa ved at forelægge EU's offentlighed Nordiske erfaringer i fiskeripolitik på væsentlige og endda kritiske områder for ny fælles EU fiskeripolitik.

Temaerne for mulig nordisk input i EU diskussionen er udvalgt efter uformelle drøftelser med EU-Kommissionens eksperter på området. De udvalgte temaer omfatter fiskeripolitiske områder, hvor Grønbogen identificerer stort behov for diskussion og hvor man samtidig kan identificeres nordisk styrke.

Temaerne er som følger:

- Rettighedsbaseret forvaltning (*Right based Management*)
- Regionalisering
- Fælles forvaltning (*Co - Management*)
- Udsmid (*Discard*)

Nordisk Ministerråds aktiviteter i forbindelse med høringsprocessen foregår alle i andet halvår 2009, i god tid før høringsprocessen afsluttes.

Ministerrådets aktiviteter omfatter:

1. Diskussionerne på MR-FJLS årlige ministermødet den 2. juli 2009. EU's fiskeripolitik blev drøftet med udgangspunkt i professor Jesper Råkjærs indlæg vedrørende "*Right based Management*", regionalisering af fiskeripolitikken og "*Co-management*". I diskussionen deltog også Reinhard Priebe, direktør for nordatlantiske anliggender i EU kommissionen.

2. Det islandske formandskabs konference 27. og 28. august have titlen "*Efficient Fisheries Management*". Konferencen var vinklet til Grønbogens diskussion om behovet for at få bedre økonomi i fiskerierne. Især blev der fokuseret på erfaringer med at benytte *Right based Management* som instrument i effektiviseringen og rationaliseringen af fiskerierne.

3. Ministerrådet har engageret nordiske forskermiljøer at udarbejde en letlæselig redegørelse om nordiske erfaringer med *Discard*, "*Co-Management*" og "*Right based Management*". Denne udkommer i løbet af oktober måned.

Nordisk Råd

Dokument 14

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00282-1

4. Regionaliseringen af fiskeripolitikken er en udfordring som kræver nærmere studier, idet man ingen fortilfælde har. I denne forbindelse har Ministerrådet taget initiativ til et seminar, som skal analysere og diskutere mulige institutionelle løsninger på de udfordringer, Grønbogen identificerer angående forholdet mellem en central styret fiskeripolitik og inddragelse af fiskeriaktørerne og medlemsstaterne i implementeringen af politikken.

Materialet, som bliver produceret i de nævnte aktiviteter, vil blive indleveret til EU-Kommissionen som hørings svar fra Nordisk Ministerråd.

Den videre proces

Høringen, som afsluttes den 31. december 2009, er kun den første fase i reformprocessen. Formålet med høringsprocessen er at få flest mulige input af synspunkter og idéer til den fortsatte debat om den ny fiskeripolitik. De efterfølgende faser i reformen er politisk meget besværligere end høringsprocessen. Her vil landene positionere sig politisk. De politiske modsætninger og politiske styrkepositioner mellem landene vil således danne præmisserne for kommissionens fortsatte politikudvikling.

Det fiskeripolitiske Norden er kendetegnet med en stor mangfoldighed. De syv jurisdiktioner i Norden har forskellige løsninger på de samme problematikker, når vi bevæger os på det konkrete og detaljerede forvaltningsniveau. Men overordnet har de nordiske lande de samme mål for fiskeripolitikken og har en stor lighed i implementeringen af forvaltningsmæssige tiltag, hvilket tilskrives den kulturelle samhørighed og baggrund.

De tre nordiske EU-lande Danmark, Sverige og Finland er sammenlagt ikke toneangivende og heller ikke tungvægtede i fiskeripolitisk sammenhæng i EU. Det skal dog nævnes at Danmark har bidraget aktivt i at promovere løsninger på udsnid (*discardproblemet*). Videre har Sverige spillet en ledende rolle i debatten i EU angående havmiljøforvaltning. Men det vil stadigvæk være lande som Spanien, Portugal, Frankrig og UK som er og forventes forsat at forblive de mest indflydelsesrige lande i reformprocessen.

Men gennem et nordisk samarbejde baseret på de nordiske EU-landes fælles grundlag kan den nordiske røst gøres kraftigere i EU-sammenhæng. På det grundlag vil der utvivlsomt kunne etableres fiskeripolitiske alliancer og mulige broer, som ville gavne den fortsatte stræben mod en bæredygtig fiskeripolitik i EU.

Den videre proces i Ministerrådet vil blive baseret på en analyse af landenes og andres hørings svar til grønbogen. De store udfordringer i den fortsatte proces vil derfor blive:

1. Vurdere muligheden for en fælles nordisk fiskeripolitisk platform, på hvilken nye nordiske initiativer i reformprocessen skal tage sit udgangspunkt.
2. En evaluering af de fire tematiske satsninger. Er det andre elementer af EU's fiskeripolitik som bør indgå i Nordens fortsatte satsninger end de 4 identificerede temaer? (*Right based Management, Regionalisering, Co - Management og Discard*)
3. Hvordan og med hvilke instrumenter bør Norden gøre sin indflydelse gældende i den fortsatte reformproces?
4. Det endelige forslag til ny fælles fiskeripolitik skal godkendes af både EU-Ministerrådet og EU-Parlamentet. Det rejser spørgsmålet om Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd kan samarbejde for at

Nordisk Råd

Dokument 14

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00282-1

fremme nordiske synspunkter når sagen er til behandling i EU-Parlamentet.

Nordisk Ministerråd sætter hul på den videre debat efter at høringsprocessen er afsluttet og høringsvarene er analyseret.

Nordisk Råd

Dokument 14

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00282-1

DOKUMENT 16

Nordisk Råd

Dokument 16

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00271-1

Redegørelse til Nordisk Råd: Statusrapport om handlingsplanen for kost og motion

I 2006 valgte Nordisk Ministerråd at udarbejde en handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet. Det var en naturlig reaktion på de udfordringer, som Norden og verden står overfor i øjeblikket med en stigning i antallet af overvægtige og en tendens til faldende fysisk aktivitet. Med handlingsplanen understregede de nordiske ministre vigtigheden af at arbejde for bedre sundhed og øget livskvalitet på lige vilkår for alle nordiske borgere.

Der er i handlingsplanen opstillet nogle mål for 2011 og nogle mere langsigtede visioner for 2021. Sammenfattende for både mål og visioner er, at der skal ske en klar forbedring af de nordiske befolkningernes kostvaner, flertallet skal efterleve anbefalingerne vedrørende fysisk aktivitet og alle børn skal være fysisk aktive, antallet af overvægtige og svært overvægtige skal reduceres og social ulighed i sundhed med hensyn til kost og fysisk aktivitet skal reduceres.

I 2006, da handlingsplanen blev godkendt, besluttede man, at det ville være hensigtsmæssigt at fremstille en statusrapport ca. hvert andet år for at følge udviklingen. Derfor godkendte ministrene for sundhed og fødevarer statusrapporten "Et bedre liv gennem mad og motion – hvor langt er vi nået?" på deres møder i sommer.

I statusrapporten fokuseres på tre felter:

- Direkte opfølgning på handlingsplanen
- De nationale tiltag
- De tværsektorielle tiltag

Som et udspring af handlingsplanen kan af specielle tiltag nævnes lanceringen af det nordiske ernæringsmærke, igangsætning af den kommende revision af de fælles nordiske næringsstofanbefalinger, samt den kommende monitorering af udviklingen i kost - og motionsvaner. Næringsstof-

anbefalingerne har spillet en vigtig rolle for arbejdet med ernærings-spørgsmål i hele Norden, siden det første oplag kom i 1980. Der er nu igangsat en omfattende revision af ernæringsanbefalingerne, der vil resultere i opdaterede anbefalinger i 2012.

Den nordiske handlingsplan lægger vægt på tiltag, hvor et nordisk samarbejde skaber synergi tilfører værdi i forhold til de tiltag, de enkelte lande allerede har igangsat.

Der er derfor også i statusrapporten givet en overordnet beskrivelse af de nationale indsatser. Og som det ses af rapporten, så er der igangsat mange væsentlig indsatser nationalt, og det er ikke mindst det, der skal give grundlag for på nordisk plan at udveksle erfaringer for at inspirere hinanden til yderligere tiltag.

Et andet vigtigt udgangspunkt er, at der skal tænkes på tværs af sektorer, hvis det skal findes gode løsninger på de udfordringer, som er skitseret. Derfor er det vigtigt at udvide samarbejdet mellem de sektorer, der er ansvarlige for opfølgning på handlingsplanen. Dette er ikke mindst tilfældet i det nye globaliseringsinitiativ for "helse og velfærd", som skal starte op i den kommende tid. Programforslaget bygger på et rationale om, at velfærd og sundhed går hånd i hånd: En sund befolkning spiller en stor rolle for opretholdelse af høj produktivitet, konkurrenceevne, vækst og velfærd. Samtidig skaber et højt velfærdsniveau de bedste forudsætninger for en sund og produktiv befolkning med høj livskvalitet.

Helt konkret vil der i globaliseringsinitiativet indenfor kost og motion blive sat fokus på ny viden og afprøvning af metoder indenfor sundhedsfremme og forebyggelse, se på effekter af indsatser for forebyggelse af livsstilssygdomme ved at igangsætte en monitorering på kost- og motionsområdet, for bedre at kunne vurdere "hvad der virker" og " hvor det virker", samt få viden om sammenhængen mellem ernæring og læring i skoler og børnehaver.

Nordisk Ministerråd vil derfor prioritere, at arbejdet med opfølgningen af handlingsplanen for kost og motion fortsættes på højt niveau.

Nordisk Råd

Dokument 16

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 09-00271-1

DOKUMENT 17

Nordiska rådet

Dokument 17

Framlagt av:
samarbejdsminister Katrín
Jakobsdóttir

J.nr. 09-00332-1

Samarbetsministrarnas redogörelse

Præsident! Samarbejdsministrene enedes på deres møde i september om at intensivere grænsehindringsarbejdet ved at sætte det på dagsordenen i samtlige ministerråd. Derved sættes et vist pres på at opretholde tempoet i denne vigtige virksomhed og skærpe fokus på grænsehindringer i det samlede nordiske samarbejde.

Hovedudfordringen på sprogområdet er at forbedre de unges forståelse af nordiske sprog, da undersøgelser viser, at den forringes år for år. Den nye organisering på sprogområdet, der trådte i kraft den 1. januar 2009, muliggør et skarpere fokus på netop denne målgruppe. På Islands initiativ og under Danmarks ledelse vil man igangsætte en kampagne, der har til hensigt at styrke sprogforståelsen.

I maj måned 2009 lanceredes et stort nyt websted for børn og unge – ”Norden før og nu” – der også er et lod på vægtskålen med hensyn til at styrke den skandinaviske sprogforståelse. Webstedet produceres af Danmarks Radio i samarbejde med de øvrige nordiske public service-stationer og NORDBUK.

Ministerrådet for uddannelse og forskning har iværksat en samlet nordisk tiltagspakke i forbindelse med klimatopmødet i København – blandt andet gennem initiativet til den første nordiske klimadag den 11. november.

Inden for ministerrådet for kultur har en arbejdsgruppe vurderet den omfattende kulturreform, der blev iværksat i 2007. To kulturforummer er i den sammenhæng afholdt for at drøfte forskellige problemstillinger med kunstnere, kulturarbejdere, administratorer og politikere. Videre er der udarbejdet et forslag til samarbejde omkring et kulturpartnerskab inden for Den Nordlige Dimension. Det har fået bred opbakning, og en endelig beslutning om etablering af samarbejdet tages af EU i november.

Inden for sagsområdet for sundhed og velfærd har man fokuseret på at styrke institutionerne, ikke mindst nu efter krisens gennemslag. Det er derfor en glæde at kunne meddele, at samarbejdet er blevet opprioriteret,

og at der med en samlet indsats er etableret et Nordens Velfærdscenter, NVC.

Ligestilling er en fast faktor i det nordiske samarbejde. Under Islands formandskab i 2009 er dette tydeliggjort med flere begivenheder. Blandt andet var køn og klima på agendaen i FN ved Kvindekommissionens møde først på året. En lignende event planlægges under klimatopmødet i København.

Præsident! Ministerrådet for erhverv, energi og regionalpolitik har udarbejdet et nyt handlingsprogram for perioden 2010-2013. Målsætningen er blandt andet at øge andelen af vedvarende energi, udvikle grønne drivmidler og forhøje energieffektiviteten i transportsektoren.

Samarbejdet om informationsudvekslings- og skatteaftaler med finansielle *offshorecentre* har været særlig udbytterigt. Der er indgået aftale med fem *offshorecentre* i løbet af 2009 og med otte andre helt fra projektets start i 2006. De nordiske lande er nu blandt de lande i verden, der har indgået flest skatteaftaler med de såkaldte skatteparadiser.

Nordisk Ministerråd har i 2009 bidraget aktivt til handlingsplanen for EU's Østersøstrategi. Med sine kontorer i de baltiske lande, Kaliningrad og Nordvestrusland har ministerrådet et unikt netværk i Østersøregionen og stor erfaring med grænseregionalt samarbejde. Mange af de pågående aktiviteter kan udvides til at omfatte flere lande omkring Østersøen til gavn for hele regionen.

Nordisk Ministerråd lægger stor vægt på demokratiudviklingen i Nordeuropa. Det finder sit udtryk både i støtte til NGO-projekter i Østersøregionen med partnere fra Nordvestrusland og Hviderusland og i forhold til det hviderussiske eksiluniversitet *European Humanities University* i Vilnius.

Også Nordens naboer i vest, særlig Canada, er rykket op på Ministerrådets agenda, og det understøttede Island under sit formandskab. Der er tydelig interesse i Canada for samarbejde om forskning og innovation inden for kultur, klima, miljø og energi.

Nordisk Ministerråd har også fået en ny og mere fokuseret strategi om bæredygtig udvikling, der berører flere sektorer.

Til sidst vil jeg nævne lanceringen af kulturministrenes globaliseringsinitiativer, som jeg som formand i tre ministerråd fik den ære at præsentere under den internationale filmfestival i Toronto.

Her har jeg kun fået kort tid til at berøre en del af de mange gode resultater, Ministerrådet har opnået i årets løb. En nærmere beskrivelse af det betydningsfulde globaliseringsarbejde gives i en specifik redegørelse til Nordisk Råd. Tak.

Nordiska rådet

Dokument 17

Framlagt av:
samarbejdsminister Katrín
Jakobsdóttir

J.nr. 09-00332-1

Vedtagelser

FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. 1/2009

Tidligere nummer:
A 1443/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursudvalget

J.nr. 08-00185-11

Felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse utryddelsen av plante- og dyrearter

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 28 januari 2008 antagit nedanstående framställning efter förslag av Miljø- og naturressursutvalget.

Framställningen har följande lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at fortsætte og fordybe det nordiske samarbejde om de forskningsmæssige og forvaltningsmæssige aspekter af naturovervågning; blandt andet med henblik på at sætte alle lande i stand til at udarbejde og jævnlige opdatere nationale rødlistor

at samarbejde om og udvikle økonomiske og juridiske værktøjer og virkemidler til sikring af landenes biologiske mangfoldighed

at samarbejde om at nøje overvåge udviklingen i forekomsten af fremmede, invasive arter i Norden

at samarbejde i de internationale fora, herunder Biodiversitetskonventionen, IUCN og EU, om at fremme ambitiøse, globale målsætninger og at fremme dertil hørende virkemidler for at bevare den biologiske mangfoldighed efter 2010

Reykjavik 28. januar 2009

Sinikka Bohlin
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 2/2009

Tidigare nummer:
A 1442/miljö, A
1446/presidiet

Behandlas i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget och
Presidiet

J.nr. 08-00184-29

Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 28 januari 2009 antagit nedanstående framställning efter förslag av Miljø- og Naturresurseudvalget och Presidiet.

Framställningen har följande lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at senest den 31. december 2009 færdiggøre en ambitiøs miljø- og klimapolitik for Nordisk Ministerråds egen virksomhed, hvad angår resurseforbrug, energiforbrug, affaldshåndtering, principper for anskaffelser og indkøb, rejseaktivitet, drift af sekretariater og institutioner mm. Miljø- og klimaarbejdet skal afpasses efter de specifikke forhold for organisationen, og det skal tilrettelægges således, at udgangspunkterne og målsætningerne for de forskellige delområder defineres, ligesom der beskrives en metode til opfølgning og overvågning af målopfyldelsen

Reykjavik den 28 januari 2009

Sinikka Bohlin

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. 3/2009Tidligere nummer:
A 1465/velferdBehandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 09-00112-7

Utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 17 april 2009 antagit nedanstående framställning efter förslag av Velferdsutvalget.

Framställningen har följande lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å jobbe vidare med å målrette tiltak som kommer fram gjennom konferansen "*Interdepartmental Collaboration to Combat Communicable Diseases (HIV/TB) in the North-West of Russia*" og kanalisere det vidare arbeidet gjennom Den nordlige dimensjonens partnerskap for helse og livskvalitet, og deres ekspertgruppe på HIV/AIDS, tuberkulose og multiresistent tuberkulose

København den 17. april 2009

Sinikka Bohlin

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

FREMSTILLING

Nordiska rådet

Fremst. 4/2009Tidigare nummer:
A 1456/miljøBehandlas i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 08-00394-19

Havvindmølleparker i Østersøen

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 25 juni 2009 antagit nedanstående framställning efter förslag av **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.**

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at nøje følge og støtte de videre arbejde med udredningen af det internationale havmølleprojekt på Kriegers Flak i Østersøen

at, i muligt samarbejde med BASREC og enkeltlande rundt om Østersøen, udarbejde vindatlas og at undersøge potentialerne i at etablere store vindmølleparker på et antal egnede lokaliteter i Østersøen og at etablere kombinerede, generelt fungerende regionale transmissionsløsninger i forbindelse hermed

Tornio den 25 juni 2009

Sinikka Bohlin

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

FREMSTILLING

Nordiska rådet

Fremst. 5/2009Tidigare nummer:
A 1457/miljøBehandlas i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 09-00003-14

Bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 25 juni 2009 antagit nedanstående framställning efter förslag av Milj.

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd,

at etablere et udbygget fællesnordisk samarbejde om beredskabsplanlægning og reparationsberedskab for den nordiske elsektor og at sikre, at dette beredskab forankres tydeligere hos myndighederne og at der fastsættes nationale mål for arbejdet

Tornio den 25 juni 2009

Sinikka Bohlin
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 6/2009

Tidigare nummer:
A 1448/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00265-29

Nordiskt ambassadsamarbete

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 23 september 2009 antagit nedanstående framställning efter förslag av Presidiet.

Framställningen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderer de nordiska ländernas regeringar

att öka samarbetet de nordiska länderna emellan, både i form av lokaler som ansvarsområden, vad gäller konsulär och diplomatisk närvaro i andra stater och på andra kontinenter

København den 23 september 2009

Sinikka Bohlin

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. 7/2009

Tidligere nummer:
A 1462/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

J.nr. 09-00103-11

Nordisk handlingsplan for medarbejder- og anvenderdreven innovation indenfor den nordiske globaliseringsstrategi

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 27 oktober 2009 antagit nedanstående framställning efter förslag av Næringsudvalget.

Framställningen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att Nordiska ministerrådet inom den gemensamma nordiska handlingsplanen för innovations- och näringspolitik 2010 – 2013 fokusera på:

- ett stärkt samspel mellan näringsliv, forskare, användare (konsumenter) och producenter om erfarenheter och utvecklingspotential för medarbetar- och användardriven innovation med särskilt fokus på utveckling av bättre välfärdstjänster och klimat- och energilösningar
- fastlägga behov och möjligheter för, samt sätta igång forskningssamarbete i Norden inom specifika områden för medarbetar- och användardriven innovation
- i samarbete med arbetsmarknadens parter bidra till att utveckla möjligheterna för en arbetsplatskultur på nordiska arbetsplatser som främjar medarbetar- och användardriven innovation

Stockholm den 27. oktober 2009

Sinikka Bohlin
president

Jan-Erik Enestam
rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 8/2009Tidigare nummer:
B 263/presidietBehandlas i:
Presidiet

J.nr. 09-00223-10

Nordiska ministerrådets planer og budget for 2010

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet 28 oktober 2009 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Presidiet.

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

- 1) att öka anslaget för 2-2251-2 Konst- och kulturprogrammet med 1.000.000 DKK
- 2) att öka anslaget för 1-2205-2 för Nordiska kulturfonden med 663.000 DKK.
- 3) att inom ramen för 2-2251-2 Konst- och kulturprogrammet öronmärka 500.000 DKK för den nordiska biblioteksveckan.
- 4) att inom ramen för 1-2203-1 Dispositionsmedel kultur öronmärka 1.000.000 DKK för Orkester Norden
- 5) att inom ramen för 3-3301-1 Projektmedel – miljö öronmärka 2.000.000 DKK för Östersjöaktiviteter i förhållande till BSAP
- 6) att inom ramen för 2-2505-1 Dispositionsmedel Utbildning och forskning öronmärka 2.000.000 DKK för forskning om Frafald (betingat av beslut i MR-U den 8 december)

Stockholm 28 oktober 2009

Sinikka Bohlin
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMANDASJON

Nordisk råd

Rek. 9/2009

Tidligere nummer:
A 1471/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 09-00144-10

Mer ressursvennlig fiskeri og forbud mot dumping av fisk

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 28 oktober 2009 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Miljö- och naturressursutvalget.

Nordisk Råd rekommenderer de nordiske landes regeringer,

at arbejde for fælles nordiske indspil til den pågående revision af EU's fælles fiskeripolitik; indspil, der bygger på reguleringer, der styrker et lønsomt og lovligt fiskeri på grundlag af de enkelte fiskebestandes bæreevne – eksempelvis minimering af udsmid, større kontrol med ulovligt fiskeri, etablering af lukkede områder for fiskeyngel, sikring af lønsomhed i erhvervet (næringen) og forbedrede rammebetingelser for kystfiskeriet samt spørgsmålet om regionalisering af fiskeriforvaltningen

at arbejde for, inden for rammerne af den eksisterende fælles fiskeripolitik, at minimere graden af udsmid til et absolut minimum gennem straks at afvikle eller omforme EU's uhensigtsmæssige kvoteordninger, der indebærer et uacceptabelt spild af resurser og potentielle fødevarer

at, i forbindelse med arbejdet med EU's kommende Østersøstrategi, indføre et umiddelbart virkende stop for udsmid af fisk i Østersøen

Stockholm 28 oktober 2009

Sinikka Bohlin

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 10/2009

Tidigare nummer:
A 1459/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 09-00070-13

Internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 28 oktober 2009 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Presidiet.

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att i samarbete med formandskabet for Arktisk Råd og med ind-
dragelse af nordiske og arktiske parlamentarikere arrangere en in-
ternational konference om udviklingen i den arktiske region

Stockholm 28 oktober 2009

Sinikka Bohlin

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 11/2009

Tidigare nummer:
A 1470/medborger

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 09-00138-11

Koordinering af nationale personregistre- ringssystemer så nationale personnummer kan bruges i andre nordiske lande

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 28 oktober 2009 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet.

Nordisk Råd rekommenderer de nordiske landes regeringer,

at sikre en koordinering af nationale personregistreringssystemer således at nordiske medborgere kan anvende det nationale personnummer under midlertidige ophold i andre nordiske lande på lige fod med værtslandets personnumre

Stockholm 28 oktober 2009

Sinikka Bohlin

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 12/2009Tidigare nummer:
A 1470/medborgerBehandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 09-00138-13

Tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land - utveckling av ett identifieringssystem till internethandel

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 28 oktober 2009 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet.

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd,

at undersøge muligheden for at udvikle et identificeringssystem for internethandel, hvor firmaer kan indhente oplysninger om personnumre for derved at sikre identiteten

Stockholm 28 oktober 2009

Sinikka Bohlin

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 13/2009

Tidigare nummer:
B 262/miljø

Behandlas i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 09-00222-11

Handlingsprogram for energiområdet 2010 - 2013

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 28 oktober antagit nedanstående rekommendation efter förslag av **Fejl!**
Henvisningskilde ikke fundet..

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd,

at sikre samarbejde mellem de nordiske lande om mest miljøeffektivt at målrette landenes "krisepakker" mod initiativer, der nedsetter udledningen af klimagasser på kort og langt sigt; blandt andet konkrete programmer til at fremme energireoveringer i boliger og bygninger; herunder offentlige bygninger

at gennemføre konkrete samarbejdsprojekter i forbindelse med de nordiske landes gennemførelse af EU's direktiv for vedvarende energi; herunder at undersøge mulighederne for et samarbejde om et grønt elcertifikat

at arbejde for at styrke det regionale energisamarbejde i Østersøområdet i overensstemmelse med anbefalingerne fra den 18. Østersøparlamentarikerkonference og den bagvedliggende arbejdsgrupperapport

at gennemføre Ministerrådsforslag B 262/miljø om "Handlingsprogram 2010-2013 for energiområdet" under inddragelse af de synspunkter, der er udtrykt i Nordisk Råds nærværende betænkning om forslaget

Stockholm 28 oktober 2009

Sinikka Bohlin
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 14/2009Tidigare nummer:
A 1463/næringBehandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 09-00109-10

Nordisk kompetensebank innen miljø og energi

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 28 oktober 2009 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Näringsutskottet.

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att ett fullskaleprojekt som utvecklar modeller för vidare spridning av forskningsresultat inom EU/EES bör initieras som en del av toppforskningsinitiativet för att skapa (fri) tillgång till forskningsresultat där Norden kan vara en föregångsregion inom EU/EES

Stockholm 28 oktober 2009

Sinikka Bohlin

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 15/2009

Tidigare nummer:
A 1435/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00165-21

Etablering av nordisk kontor i Minsk, Hvite- rusland

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 28 oktober 2009 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Presidiet.

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd

at etablere et nordisk informationskontor i Minsk, Hviderusland

Stockholm 28 oktober 2009

Sinikka Bohlin

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 16/2009

Tidigare nummer:
A 1455/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00345-11

Kraftsamling för ett samordnat nordiskt för- svar

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 28 oktober 2009 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Presidiet.

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att verka för ett fördjupat försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete i Norden

28 oktober 2009

Sinikka Bohlin
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 17/2009

Tidigare nummer:
A 1464/næring

Behandlas i:
Næringsutvalget

J.nr. 09-00110-11

Romfartspolitisk samarbeid

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 28 oktober 2009 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av N.

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd,

å ta initiativ til økt satsing, inklusiv FoU-innsats, på romvirksomhet for å utvikle bedre miljø- og ressursovervåking i nordområdene og Arktis. Bedre koordinering av aktiviteter som pågår, må også vurderes

å vurdere om data fra overvåking kan gjøres tilgjengelig mellom de nordiske land i større grad enn det som i dag er tilfellet

Stockholm 28 oktober 2009

Sinikka Bohlin

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 18/2009Tidigare nummer:
A 1479/medborgerBehandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 09-00205-4

Migration, asyl og flygtningepolitik

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 28 oktober 2009 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet.

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd,

at politikområdena migration, asyl- og flygtningepolitik bliver et formelt samarbejdsområde i Nordisk Ministerråd. Migration, asyl- og flygtningeanliggende skal således behandles jævnlige af de relevante nordiske ministre med ansvar for politikområdena med henblik på at skabe en humanitær og holdbar migration til og fra de nordiske lande

Stockholm 28 oktober 2009

Sinikka Bohlin

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 19/2009

Tidigare nummer:
A 1449/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 08-00291-45

Barn som offer för människohandel

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 29 oktober 2009 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en nordisk handlingsplan for at forhindre, at børn bliver ofre for menneskehandel, og derved understrege vigtigheden af, at FN's børnekonvention respekteres og følges

at fremlægge forslag til at mindske efterspørgslen efter køb af seksuelle ydelser

at fremlægge forslag til at forhindre menneskehandel og misbrug af børn gennem lovændringer, eksterritoriale love, international udveksling af oplysninger. Forslagene skal bekæmpe alle former for handel med børn, herunder ulovlig adoption og køb og salg af spædbørn og børn, der er ofre for handel med organer

at de nationale myndigheder samarbejder med NGO'er, foreninger og virksomheder, der er aktive på området med henblik på at finde kreative og effektive løsninger på problemstillingerne

at myndighederne er opmærksomme på misbrug i asyl- og indvandringssystemerne, hvorved børn rejser ind eller får opholdstilladelse under falske identiteter eller med falske formål

at barnets tarv altid skal vægtes mest, selv om barnet opholder sig ulovligt i landet

Stockholm 29 oktober 2009

Sinikka Bohlin
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 20/2009

Tidigare nummer:
A 1467/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 09-00128-13

Gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 29 oktober 2009 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet.

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att verka för nolltolerans för narkotikahandel i Norden, där polis,
tull och myndigheter har olika strategier för att genomföra detta

Stockholm 29 oktober 2009

Sinikka Bohlin

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 21/2009

Tidigare nummer:
A 1467/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 09-00128-15

Fællesnordisk strategi mod narkotika og projektforskning

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 29 oktober 2009 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet.

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd,

at vedtage en fællesnordisk strategi mod narkotika

at støtte og iværksætte projektforskning om baggrunden for at unge mennesker begynder at bruge rusmidler

at samordne og koordinere de nationale tiltag indenfor forebyggelse og helbredelse af narkotikamisbrug. Formålet er at sætte fokus på "*best practice*" med henblik på at reducere antallet af misbrugere mest effektivt

Stockholm 29 oktober 2009

Sinikka Bohlin

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 22/2009Tidigare nummer:
A 1474/kulturBehandlas i:
Kultur- och
utbildningsutskottet

J.nr. 09-00199-10

Utökat forskningssamarbete i och om den nordliga regionen

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 29 oktober 2009 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- och utbildningsutskottet.

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd,

att främja nordiska nätverksmodeller som "Centres of Excellence" och använda dem som spjutspetsar för att göra Norden till en kompetensregion och stärka "Cross Border"-samarbetet genom att knyta projekt och projektstöd till ett sådant nätverkssamarbete

att tillföra nordiska forskarskolor och stipendieordningar en nordlig prioritering som lägger vikt vid att utveckla och synliggöra Norden som en region med expertis på förhållandena i den nordliga regionen

*att stärka mobilitetsordningarna med en nordlig prioritering för att vidareutveckla Norden som mål för studenter och forskare från andra regioner och att man beaktar möjligheterna att använda *University of the Arctic's GoNorth* initiativ till detta*

Stockholm 29 oktober 2009

Sinikka Bohlin
President

Jan_Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 23/2009

Tidigare nummer:
A 1472/kultur

Behandlas i:
Kultur- och
utdanningsutvalget

J.nr. 09-00145-10

Nordisk forskning på polare lavtrykk

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 29 oktober 2009 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- och ut.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

å øke forskningen på hvordan polare lavtrykk oppstår og hvordan en kan få til sikrere varsling av disse gjennom et tettere meteorologisk samarbeid mellom landene i Norden ut fra et felles mål om å kunne forebygge at ulykker skjer i de utsatte områdene

Stockholm 29 oktober 2009

Sinikka Bohlin

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 24/2009

Tidigare nummer:
A 1469/kultur

Behandlas i:
Kultur- och
utbildningsutskottet

J.nr. 09-00136-3

Kultur i skolen

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 29 oktober 2009 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- och utbildningsutskottet.

Nordisk Råd rekommenderer de nordiske landes regeringer,

at kultur- og undervisningsministrene vedtager en fælles deklARATION om at børn og unge i hele Norden skal have adgang dels til kreative fag i skolen, dels til kulturskoler, der tilbyder undervisning i de kreative fag

at der afsættes ressourcer til fælles-nordisk forskning i undervisningsformer og fagudvikling, der fremmer udviklingen af kreative kompetencer

at børn med særlige behov for støtte tilbydes sammenhængende undervisningsforløb, hvori der indgår kreative fag

at de nordiske undervisningsministre sikrer at alle kreative fag, herunder dans og drama bliver styrket på læreruddannelserne

at der afsættes ressourcer til fælles nordisk kampagne/ markedsføring af kulturskole-konceptet overfor bl.a. kommuner og andre relevante aktører

at der igangsættes et pilotprojekt med en - to ugers elev- og klasseudveksling på tværs af Norden med henblik på at opnå sproglig og kulturel samhørighed. Projektet skal bidrage til at udvikle en fælles nordisk strategi for 'Kultur i Skolen' gennem:

en understregning af betydningen af den positive indflydelse de kreative/musiske fag har på fællesskabet og samhørigheden i skolerne og de omgivende samfund

Stockholm 29 oktober 2009

Sinikka Bohlin

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

Nordiska rådet

Rek. 24/2009

Tidigare nummer:
A 1469/kultur

Behandlas i:
Kultur- och
utbildningsutskottet

J.nr. 09-00136-3

REKOMMANDATION

Nordiska rådet

Rek. 25/2009Tidigare nummer:
A 1473/kulturBehandlas i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00097-7

**Nordisk samarbejde om små håndværks-
fag/kulturfag**

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 29 oktober 2009 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av **Fejl!**
Henvisningskilde ikke fundet..

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at Nordisk Ministerråd opretter en fælles database baseret på den norske model, hvor alle nordiske håndværksfag kan registrere sig, både håndværkere, elever og virksomheder

at de relevante myndigheder i landene sikrer, at elever som ønsker det, skal have mulighed for at tage op til to års studie-/praktikophold i et andet nordisk land, og have mulighed for at få sin økonomiske støtte med, altså et taxametersystem for studiefinansiering samt en transportstøtteordning

at der bliver etableret et forpligtende samarbejde på uddannelsesområdet for disse områder, hvor næringslivet og kulturlivet er aktive partnere

at der etableres et samarbejdsorgan som anbefalet i rapporten "Spør i Norden"

Stockholm 29 oktober 2009

Sinikka Bohlin

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 26/2009Tidigare nummer:
B 264/velfærdBehandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 09-00224-10

Omdannelse af Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 29 oktober 2009 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Välfärdsutskottet.

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd,

å omdanne Nordisk institutt for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan med virke fra 1.1.2010 som beskrevet i ministerrådsforslaget B 264/velfærd

Stockholm 29 oktober 2009

Sinikka Bohlin

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 27/2009

Tidigare nummer:
A 1480/velferd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 09-00257-3

Et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 29 oktober 2009 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Välfärdsutskottet.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å utvikle parametre for begrepet "et bærekraftig arbeidsliv", som skal kunne dokumentere utviklingen innen arbeidslivet i Norden på årlig basis

å ta initiativ til en bred, tverrfaglig konferanse om ungdomsarbeidsløsheten i Norden. Konferansen skal belyse faktorer som har betydning for manglende tilknytning til arbeidslivet for unge mennesker i de nordiske landene. Konferansen bør munne ut i en rapport som oppsummerer erfaringene som er utvekslet og inneholde forslag til tiltak for å redusere ungdomsarbeidsløsheten på kort og lang sikt

å øke mobiliteten i Norden ved å forsere innsatsen for å bygge ned grensehinder for nordboere som ønsker arbeid/utdanning og etablering av arbeidsplasser over landegrensene i Norden

å ta initiativ til en utredning for å se på måter å utvikle et mer inkluderende arbeidsliv. Det er et arbeidsliv som tar utgangspunkt i mennesker og menneskers behov, som tilpasser arbeidslivet slik at man kan bli værende i arbeidslivet, slik at den enkeltes ressurser og arbeidsevne utvikles og benyttes. Utredningen skal også foreslå nye tiltak for å redusere den negative utviklingen der flere og flere mennesker settes utenfor fellesskapet og arbeidsmarkedet

å ta initiativ til et nordisk seminar som belyser sammenhengen mellom demografiutviklingen, behovet for arbeidsinnvandring, et inkluderende arbeidsliv og behovet for å få eldre arbeidstakere til å stå lengre i arbeid. Det skal også belyse fordeler og ulemper med å heve pensjonsalderen, eller gjøre den mer fleksibel enn den er i

dag ut fra et sosial- og helsemessig perspektiv, og se på en mulig menneskelig og samfunnsøkonomisk gevinst

Stockholm 29 oktober 2009

Sinikka Bohlin
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

Nordiska rådet

Rek. 27/2009

Tidigare nummer:
A 1480/velferd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 09-00257-3

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 28/2009

Tidigare nummer:
A 1478/medborger

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

J.nr. 09-00083-10

Forbrugerpolitisk netværk

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 29 oktober 2009 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at skabe et nordisk netværk med repræsentanter fra organisationer, foreninger, myndigheder og erhvervsliv, der beskæftiger sig med forbrugerpolitik. Netværket skal søge en fællesnordisk tilgang til europæisk og international forbrugerpolitik, finde løsninger på de forbrugerpolitiske grænsehindringer, koordinere den nationale forbrugerlovgivning og styrke rettighederne i Norden

at oprette et projekt, der har til formål at understøtte forbruger-netværket, således netværket har mulighed for at mødes jævnligt og afholde konferencer. Projektet skal administreres af en deltids-projektmedarbejder, der kan lægges sammen med en anden portefølje enten under Nordisk Ministerråds Sekretariat eller gennem en af deltagerne i netværket

Stockholm 29 oktober 2009

Sinikka Bohlin

President

Jan-erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 29/2009

Tidigare nummer:
A 1458/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 09-00052-11

Trafikinфраstruktur i Mittnorden

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 29 oktober 2009 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Näringsutskottet.

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att initiera en kartläggning av initiativ och projekt som finns för infrastruktursatsningar i Mittnorden för att finna eventuella samsamarbetsområden

Stockholm 29 oktober 2009

Sinikka Bohlin

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 30/2009

Tidigare nummer:
A 1481/kultur

Behandlas i:
Kultur- och
utbildningsutskottet

J.nr. 09-00266-4

Opfølgning på kulturreformen

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 29 oktober 2009 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- och utbildningsutskottet.

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd,

at insatser og aktiviteter for frivillig- og amatørsektoren bliver indskrevet eksplicit som selvstændigt indsatsområde med tilhørende budget i Nordisk Ministerråds kommende strategi og handlingsplan for 2010-2012

at kontinuitet og balance sikres i kultursamarbejdet, således at tilbagevendende projekter som teaterdage og festivaler eller etablerede kulturinstitutioner kan opnå støtte i mere end tre gange i træk

at ansøgningsprocedurer forenkles og at det undersøges, hvorvidt støtte-programmer fra hhv. KulturKontakt Nord og Kulturfonden kan koordineres og samordnes for at undgå udgifter til dobbelt brug af sagkyndige og dobbelt administration af ansøgninger

at de relativt få nordiske kulturstøttekroner, der er til rådighed, bør bidrage til at fremme et reelt nordisk bredt kultursamarbejde, således at hovedvægten skal ligge på en tydelig nordisk dimension og bredde i de projekter, der tildeles støtte gennem Nordisk Ministerråds programmer

at der skal være en mere permanent repræsentation fra det nordiske kunst- og kulturliv ved Nordisk Kulturforum, sådan at der er mulighed for at have mere sammenhæng fra forum til forum. Altså f.eks. 1/4 eller 1/3 permanente deltagere og modsvarende forskellige deltagere, der inviteres alt efter temaet. Det kan f.eks. være tre - fireårige udpegninger fra Nordisk Kunstnerråd og andre aktører

at der ved uddeling af projektstøtte må være en klar opdeling mellem på den ene side embedsmandsniveauet og projektsekretariater og på den anden side de sagkyndiges/eksperternes kulturfaglige

ge og uafhængige ekspertise og vurdering. De to parter skal være adskilt, således at arms-længdeprincippet kan opretholdes

at sagkyndiggrupper og deres frihedsgrader gennemgås og tilpasses med henblik på at sikre gruppernes uafhængighed og deres kunstfaglige, dybe og brede sammensætning og ekspertise, herunder at der er mere transparens omkring udvælgelsen af sagkyndige

at det nordiske kultursamarbejde i høj grad bygger på uformel netværksdannelse, der er opstået over tid og som er særdeles væsentlig for en fortsat forståelse af et nordisk fællesskab. Nordisk Ministerråds støtteprogrammer bør i højere grad støtte aktiviteter fra disse netværk, og dermed kvalificere og synliggøre dem, frem for primært at satse på nye netværk

Stockholm 29 oktober 2009

Sinikka Bohlin

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

Nordiska rådet

Rek. 30/2009

Tidigare nummer:
A 1481/kultur

Behandlas i:
Kultur- och
utbildningsutskottet

J.nr. 09-00266-4

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 31/2009

Tidigare nummer:
A 1482/kultur

Behandlas i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00267-4

Håndhævelse af ophavsret på internettet

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 29 oktober 2009 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- .

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd,

at det undersøges og kortlægges, hvilken sammenhæng, der er mellem ophavsret og oplevelsesøkonomi, herunder i hvilken grad den teknologiske udvikling påvirker værditilvæksten for kunstnerne og ophavsretsbrancherne

at der skabes en platform, der sikrer dialog mellem politikere, kunstnere, producenter, forbrugere og andre interessenter på ophavsretsområdet og som faciliterer, at parterne selv aftaler og administrerer forretningsmodeller og tilsigter at sikre en effektiv beskyttelse af kunstneres og producenters ophavsrettigheder ved at mindske omfanget af ophavskrænkelser på nettet

at der etableres en parallel overvågning og gennemsyn af lovgivning på ophavsretsområdet og retssikkerhedsområdet i de nordiske lande og i forhold til EU med det formål, at lovgivningen harmoniseres

at der planlægges og igangsættes oplysningskampagner rettet mod skoler og børn og unge samt forbrugerorganisationer, der informerer om betydningen af ophavsret, og om hvad brud på denne kan have af konsekvenser for kunstnere, rettighedshavere og for samfundet generelt

at det undersøges, om muligheden for at oprette et uafhængigt råd eller organ på nationalt niveau, eventuelt i form af en allerede eksisterende offentlig instans, der får mulighed for, via direkte breve, at kontakte de store krænkere med information om, at der er ulovlige aktiviteter på deres forbindelse, som de bør stoppe eller gøre noget ved (det er IKKE internetudbydere og teleselskaber, der skal foretage en overvågning)

at der i ovennævnte at-satser tages hensyn til og respekteres, at internettet i dag har en helt central betydning for borgernes og internetbrugernes ytringsfrihed og adgang til at deltage i samfundet

Nordiska rådet

Stockholm 29 oktober 2009

Sinikka Bohlin
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

Rek. 31/2009

Tidigare nummer:
A 1482/kultur

Behandlas i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00267-4

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 32/2009

Tidigare nummer:
A 1475/kultur

Behandlas i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00216-3

Nordisk støtteordning for udvikling af computerspil

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 29 oktober 2009 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- .

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd,

at , der i forlængelse af den eksisterende støtteordning for computerspil *Nordisk Computerspilsprogram*, etableres et varigt, nordisk offentligt støttesystem til computerspilsudviklere, på linje med de støtteordninger, der findes på filmområdet

at medtænke og inkludere eksisterende nationale/EU støtteordninger og puljer (Det Danske Filminstitut, *New Media Desk*, det norske filminstitut og finske *Neogames*) i den nye permanente, nordiske støttestruktur

at definere computerspil på spillenes egne præmisser, som kulturprodukter på lig linje med film, tv og teater, som naturligt og varigt bør omfattes og understøttes af kulturpolitikken (film støttes permanent via Nordisk Film & TV Fond)

at formulere en fælles, nordisk kulturpolitik for computerspil, der kan kobles sammen med uddannelsesmæssige og erhvervspolitiske målsætninger

at fremme anderledes nordiske spil, der er funderet i en nordisk/europæisk sprog- og kulturtradition, og som fungerer som alternativ til de store amerikanske og japanske selskabers kommercielle dagsorden inden for spil- og konsolproducenter

at fremme uddannelses tilbud til nordiske spiludviklere på tværs af nordiske lande

at kortlægge og koordinere spilforskning på nordisk niveau, herunder sikre at der kortlægges viden om eSport og sunde spilvaner for børn og unge

at der hurtigst muligt igangsættes en udredning, der gennemføres af direktøren/projektlederen for *Nordisk Computerspilsprogram*, med det formål at kortlægge, beslutte og herefter implementere permanente nordiske støtteordninger for computerspil, f.eks. i regi af Nordisk Fim & TV Fond, der ikke mindst sikrer vækstlaget af små nordiske udviklere, der behøver blåstempling af deres første produktion/prototype

Stockholm 29 oktober 2009

Sinikka Bohlin

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

Nordiska rådet

Rek. 32/2009

Tidigare nummer:
A 1475/kultur

Behandlas i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00216-3

INTERNT BESLUT

Nordiska rådet

IB 1/2009

Tidigare nummer:
A 1442/miljö och A
1446/presidiet

Behandlas i:
Miljö- og
Naturresurseudvalget och
Presidiet

J.nr. 08-00184-30

Miljöpolicy för Nordiska rådet

Nordiska rådet har den 28 januari 2009 antagit nedanstående interna beslut efter förslag av Miljö- og Naturresurseudvalget och Presidiet.

Nordisk Råd beslutter

at pålægge rådsdirektøren at holde sig orienteret om miljøpolitikarbejdet i henhold til Fremst. 2/2009 i Nordisk Ministerråd og parallelt hermed at udarbejde en tilsvarende miljøpolitik særligt tillempet Nordisk Råds virksomhed

att rådsdirektören utarbetar ett förslag till inbetalning av CO₂ avgifter för flygresor för Nordiska rådets sekretariat innan den 31 december 2009. En ekonomisk konsekvensanalys skall genomföras för ordningen

att uppmana parlamenten i de nordiska länderna och de självstyrande områdena att inbetala CO₂ avgifter för flygresor

Reykjavik den 28 januari 2009

Sinikka Bohlin

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

INTERNT BESLUT

Nordiska rådet

IB 2/2009Tidigare nummer:
A 1438/presidietBehandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00170-33

EU-strategi for Nordisk Råd

Nordiska rådet har den 28 oktober 2009 antagit nedanstående interna beslut efter förslag av Presidiet.

Presidiet foreslår, at

at vedtage EU-strategien for Nordisk Råd

Stockholm 28 oktober 2009

Sinikka Bohlin

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

INTERNT BESLUT

Nordiska rådet

IB 3/2009

Tidigare nummer:
A 1439/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00172-14

Ökad förankring av det nordiska samarbetet i parlamenten

Nordiska rådet har den 28 oktober 2009 antagit nedanstående interna beslut efter förslag av Presidiet.

Nordiska rådet beslutar

att Nordiska rådets utskott och presidium vid behandlingen av redogörelser från Nordiska ministerrådet och de nordiska ländernas regeringar fattar beslut om redogörelserna skall skickas till relevanta nationella fackutskott via de nationella delegationerna för yttrande

Stockholm 28 oktober 2009

Sinikka Bohlin

President

Jan-Erik Enestam

Rådsdirektør

Øvrige beslutninger under Nordisk Råds 61. session

A. Beslut om ikke at foretage sig noget

(29. oktober)

1. Medlemsforslag om ændring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet, (A 1468/presidiet)

B. Beslut om at tage til efterretning

a. som færdigbehandlede spørgsmål

(27. oktober)

1. Statsministrarnas presentation av ordförandeskapsprogrammet (Dokument 12)

(28. oktober)

1. Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 17)
2. Ministerrådsforslag: Nordisk Ministerråds budget 2010 (B 263/presidiet)
3. Redegørelse til Nordisk Råd om reformen af EU's fælles fiskeripolitik (Dokument 14)
4. Redogörelse för Nordiska ministerrådets arktiska samarbete 2009 (Dokument 7)
5. Medlemsforslag om mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (A 1471/miljø)
6. Medlemsforslag om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (A 1459/presidiet)
7. Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder (Dokument 3)
8. Medlemsforslag om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (A 1470/medborgar)
9. Ministerrådsforslag: Handlingsprogram for energiområdet 2010 – 2013 (B 262/miljø)
10. Ministerrådsredogörelse om de globale klimaförhandlingerne (Dokument 13)
11. Nordiska samarbetsministrarnas globaliseringsredogörelse till de nordiska statsministrarna (Dokument 6)
12. Medlemsforslag om Nordisk kompetensebank innen miljø og energi (A 1463/näring)
13. Klimainitiativer i Norden og internationalt (Rek. *7/2007/miljø)
14. Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet (Fremst. 2/2009/miljö)
15. Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 4)
16. Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 5)
17. Medlemsforslag om etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterusland (A 1435/presidiet)
18. Medlemsforslag om nordisk granskning av EU:s grön- och vitböcker (A 1438/presidiet)
19. Medlemsforslag om Kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar (A 1455/presidiet)
20. Medlemsforslag om romfartspolitisk samarbeid (A 1464/näring)
21. Udvalgsforslag om migration (A 1479/medborger)

(29. oktober)

1. Redogörelse om Nordisk ministerråds indsatser til bekæmpelse af menneskehandel (Dokument 8)
2. Ligestillingsredegjørelse (Dokument 9)
3. Medlemsforslag om barn som offer för människohandel (A 1449/medborgar)
4. Medlemsforslag om gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika (A 1467/medborgar)
5. Redogörelse om utveckling av MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010 (Dokument 11)
6. Redogörelse om opfølgning på sprogdeklarationen (Dokument 10)
7. Medlemsforslag om utökad forskningssamarbete i och om den nordliga regionen (A 1474/kultur)
8. Medlemsforslag om nordisk forskning på polare lavtrykk (A 1472/kultur)
9. Udvalgssforslag om Kultur i skolen (A 1469/kultur)
10. Udvalgssforslag om nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag (A 1473/kultur)

11. Ministerrådsforslag om Omdannelse af Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan pr. 1.1 2010 (B 264/velfærd)
12. Redogørelse om vedrørende statusrapport om handlingsplanen for kost og motion 2009 (Dokument 16)
13. Udvalgsforslag om om et inkluderende bærekraftig arbejdsliv (A 1480/velfærd)
14. Udvalgssforslag om forbrugerpolitiske netværk (A 1478/medborger)
15. Medlemsforslag om trafikinfrastruktur i Mittnorden (A 1458/næring)
16. Udvalgssforslag om opfølgning på kulturreformen (A 1481/kultur)
17. Udvalgssforslag om håndhævelse af ophavsret på internettet (A 1482/kultur)
18. Udvalgssforslag om nordisk støtteordning for udvikling af computerspil (A 1475/kultur)
19. Nordisk ministerråds samlede virksomhed – årsregnskab for 2007 (C 1)
20. Meddelelse om fremstilling 7/2004/medborger: Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010
21. Meddelelse om fremstilling 5/2006/presidiet: Rapport och konferens om samhällssäkerhet (anden at-sats)
22. Meddelelse om fremstilling 7/2006: Fokus på miljø i Nord (anden at-sats)
23. Meddelelse om fremstilling 10/2006/miljø: Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen (anden og tredje at-sats)
24. Meddelelse om rekommandation 18/2006/medborger: Kampagne imod formidling af sex-køb
25. Meddelelse om rekommandation 23/2006/kultur: Deklaration om nordisk sprogpolitik (fjerde at-sats)
26. Meddelelse om fremstilling 5/2007/velfærd: Psykiatrivejledningen i Norden
27. Meddelelse om rekommandation 7/2007/miljø: Klimainitiativer i Norden og internationalt (tredje, fjerde og femte at-sats)
28. Meddelelse om rekommandation 8/2007/miljø: Energieffektivisering og brug af vedvarende energi i offentlige bygninger
29. Meddelelse om rekommandation 9/2007/miljø: Vedvarende energi och styrkelse av det baltisk-nordiske elnet
30. Meddelelse om rekommandation 13/2007/kultur: Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kultur
31. Meddelelse om rekommandation 15/2007/medborger: Bekæmpelse af menneskehandel (tredje at-sats)
32. Meddelelse om fremstilling 1/2008/medborger: Bekæmpelse af røveri og overfald af vognmænd i Norden
33. Meddelelse om fremstilling 2/2008/medborger: Politiindsats for vognmænds sikkerhed i Norden
34. Meddelelse om fremstilling 3/2008/presidiet: Insatser för att stöda projektutveckling inom ramen för Östersjöns handlingsplan
35. Meddelelse om fremstilling 4/2008/miljø/næring: Felles rovdyrforvaltning i Norden (første, fjerde og femte at-sats)
36. Meddelelse om fremstilling 5/2008/præsidiat: Nordisk kraftsamling för att rädda fiskeribestånden och fiskerinæringen
37. Meddelelse om rekommandation 8/2008/presidiet: Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2009-2011
38. Meddelelse om rekommandation 9/2008/presidiet: Riktlinjerna för samarbetet med Estland, Lettland och Litauen 2009 – 2013
39. Meddelelse om rekommandation 10/2008/presidiet: Nordisk-Baltiska mobilitetsprogram 2009-2013
40. Meddelelse om rekommandation 11/2008/presidiet: Retningslinjer for det fremtidige samarbejde med Nordvestrusland 2009 – 2013
41. Meddelelse om rekommandation 12/2008/kultur: Nordliga dimensionens kulturpartnerskap
42. Meddelelse om rekommandation 13/2008/miljø: Miljøhandlingsplan 2009-2012
43. Meddelelse om rekommandation 14/2008/miljø: Strategi för hållbar utveckling 2009-2012
44. Meddelelse om rekommandation 15/2008/miljø: Ramprogram för samarbetet om fiskeri, jordbruk, skogsbruk och livsmedel 2009-2012
45. Meddelelse om rekommandation 16/2008/medborger: Medlemsforslag om nyttjande och mærkning af GMO-produkter
46. Meddelelse om rekommandation 18/2008/velfærd: Ny institutionsstruktur under MR-social

47. Meddelelse om rekommandation 21/2008/medborger: Asylbørn (at-satserne: A, B, C, F, G, J, K, N, O)
48. Meddelelse om rekommandation 23/2008/kultur/velferd: Kultur og helse
49. Meddelelse om rekommandation 24/2008/velferd: Tiltak for å hindre kjønnslemlestelse av kvinner
50. Meddelelse om rekommandation 25/2008/næring: Inrättandet av ett nordiskt innovationspris
51. Meddelelse om rekommandation 26/2008/næring: Nordisk innovationspolitikk
52. Meddelelse om rekommandation 27/2008/næring: Program for arbeidslivsområdet 2009-2012
53. Meddelelse om rekommandation 28/2008/næring: Nordisk Ministerråds samarbejdsprogram om regionalpolitikk
54. Meddelelse om rekommandation 30/2008/medborgar: Nordisk kraftsamling kring gränsöverskridande otrygghet
55. Meddelelse om rekommandation 32/2008/kultur: Ändring av stadgarna för Nordiska rådets litteraturpris
56. Meddelelse om rekommandation 33/2008/presidiet: Nordisk Ministerråds planer og budget 2009
57. Meddelelse om rekommandation 35/2008/velferd: Internasjonalt initiativ mot kjønnslemlestelse av kvinner
58. Meddelelse om rekommandation 36/2008/næring: Regional synvinkel i den europeiska innovationspolitikken
59. Meddelelse om rekommandation 3/2009/velferd: Utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland

b. afvente nye meddelelser i spørsmålet til neste år

(29. oktober)

1. Meddelelse om rekommandation 10/2006/miljø: Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen (første og fjerde at-sats)
2. Meddelelse om rekommandation 17/2006/välfärd: Barn och ungas väntetider inom psykiatrvården i Norden
3. Meddelelse om rekommandation 23/2006/kultur: Deklaration om nordisk språkpolitikk (tredje at-sats)
4. Meddelelse om rekommandation 24/2006/kultur: Nabolands-tv etter digitaliseringen (første at-sats)
5. Meddelelse om rekommandation 26/2006/næring: Komparativt studie om iværksættere i Norden
6. Meddelelse om rekommandation 7/2007/miljø: Klimainitiativer i Norden og internasjonalt (første og anden at-sats)
7. Meddelelse om rekommandation 15/2007/medborger: Bekæmpelse af menneskehandel (anden at-sats)
8. Meddelelse om rekommandation 16/2007/næring: Ny nordisk mat
9. Meddelelse om fremstilling 4/2008/miljø/næring: Felles rovdyrforvaltning i Norden (anden, tredje og sjette at-sats)
10. Meddelelse om fremstilling 6/2008/presidiet: Samnordiska observationssystemer i Arktis
11. Meddelelse om fremstilling 7/2008/velfærd: Nordisk sundhedsområde
12. Meddelelse om rekommandation 17/2008/næring: Nordisk handlingsplan för en klimativänlig transportpolitikk
13. Meddelelse om rekommandation 19/2008/velferd: Hvordan krenkede børn blir syke voksne
14. Meddelelse om rekommandation 20/2008/medborgar/välfärd: Förbud mot transfetter
15. Meddelelse om rekommandation 21/2008/medborger: Asylbørn (at-satserne: D, E, H, I, L, M)
16. Meddelelse om rekommandation 22/2008/medborgar: Människohandel för tvångsarbete
17. Meddelelse om rekommandation 29/2008/medborger: Styrkelse af det nordiske lovforberedende samarbejde
18. Meddelelse om rekommandation 31/2008/kultur: Fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer
19. Meddelelse om rekommandation 34/2008/medborger: Norden som GMO-fri zone
20. Meddelelse om rekommandation 37/2008/medborger: Lovsamarbejde og konsekvenser af national lovgivning

21. Meddelelse om rekommandation 38/2008/kk: Projekthantering i Nordiska ministerrådet
22. Meddelelse om fremstilling 1/2009/miljø: Fælles artsdatabase i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter
23. Meddelelse om fremstilling 2/2009/miljø: Miljøpolicy för Nordiska ministerrådet

C. Beslutninger i interne spørgsmål

(27. oktober)

1. Godkendelse af deltagerliste
2. Godkendelse af dagsorden
3. Godkendelse af Regler för sessionens genomförande (Dokument 2)

(29. oktober)

1. Endring av Nordisk råds arbetsordning § 73: IB 2/2008
2. Nordisk Råds årsberetning 2006 (Dokument 1)
3. Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2007 (C 3/kk)
4. Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2007 (C 4/kk)
5. Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd og Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2007 (C 5/kk)
6. Fastsættelse af tid og sted for sessionen 2009

E. Valg

(29. oktober)

1. Val av Nordiska rådets presidium
2. Val av Nordiska rådets president
3. Val av Nordiska rådets vicepresident
4. Val av medlemmar till Nordiska rådets utskott samt kontrollkommitté
5. Val av ordförande och vice ordförande i Nordiska rådets utskott samt kontrollkommitté
6. Val av Valkommitté
7. Val av medlemmar till Nordiska Investeringsbankens kontrollkommitté

**Præsidium, arbejdsudvalg,
sekretariat, sagkyndige m.m.**

REGERINGSREPRESENTANTER

Danmark

Rasmussen, Lars Løkke, Statsminister, (V)
 Christensen, Carina, Kulturminister, (KF)
 Haarder, Bertel, Minister for Nordisk Samarbejde og Undervisningsminister, (V)
 Møller, Per Stig, Udenrigsminister, (KF)
 Sander, Helge, Videnskabsminister, Min. for videnskab, teknologi og udvikling, (V)

Finland

Vanhanen, Matti, Statsminister, (cent)
 Häkämies, Jyri, Forsvarsminister, (saml)
 Pekkarinen, Mauri, Näringsminister, (cent)
 Stubb, Alexander, Utrikesminister, (saml)
 Wallin, Stefan, Kultur- og idrøftsminister, (sv)
 Vapaavuori, Jan, Nordiska samarbetsminister/Bostadsminister, (saml)
 Väyrynen, Paavo, Utrikeshandels- og utvecklingsminister, (cent)

Färöarna

Johannesen, Kaj Leo, Løgmaður, (Sbfl)
 Dahl, Johan, Landsstyremand for erhvervsanliggender, (Sbfl)
 Dam á Neystabø, Helena, Landsstyremand for kultu, forskning og undervisning, (Jvfl)
 Eidesgaard, Jóannes, Landsstyremand for finansielle anliggender, (Jvfl)
 Johannesen, Aksel V., Landsstyremand for sundhedsanliggender, (Jvfl)
 Niclasen, Jørgen, Landsstyremand i nordisk samarbejde, (Ffl)
 Olsen, Annika, Landsstyremedlem i indenlandsanliggender, (Ffl)

Grönland

Kleist, Kuupik, Landsstyreformand, (IA)
 Berthelsen, Ove Karl, Minister for Erhverv og Råstoffer, (IA)
 Christiansen, Palle, Medlem af Naalakkesuisut for Finanser og Nordisk Samarbejde, (D)
 Frederiksen, Anthon, Medlem af Naalakkersuisut for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø, (KP)
 Karlsen, Mimi, Landsstyremedlem (Naalakkersuisoq) for Kultur og Uddannelse, (IA)

Island

Jóhanna Sigurðardóttir, Statsminister, (Sf)
 Árni Páll Árnason, Social- och försäkringsminister, (Sf)
 Katrín Jakobsdóttir, Minister för nordiska samarbetsfrågor, (Vg)
 Katrín Júlíusdóttir, Industriminister, (Sf)
 Steingrímur J. Sigfússon, Finansminister, (Vg)
 Svandís Svavarsdóttir, Miljöminister, (Vg)
 Össur Skarphéðinsson, Utrikesminister, (Sf)

Norge

Stoltenberg, Jens, Statsminister, (A)
 Aasrud, Rigmor, Fornynings- og kirkeminister og nordisk samarbeidsminister, (A)
 Aasland, Tora, Forsknings- og høyere utdanningsminister, (SV)
 Huitfeldt, Anniken, Kulturminister, (A)
 Riis-Johansen, Terje, Olje- og energiminister, (Sp)
 Solheim, Erik, Miljø- og utviklingsminister, (SV)
 Støre, Jonas Gahr, Utenriksminister, (A)

Sverige

Reinfeldt, Fredrik, Statsminister, (m)
 Adelsohn Liljeroth, Lena, Kulturminister, (m)
 Bildt, Carl, Utrikesminister, (m)
 Björklund, Jan, Utbildningsminister, (fp)
 Carlgren, Andreas, Miljöminister, (c)
 Husmark Pehrsson, Cristina, Samarbetsminister/Socialförsäkringsminister, (m)
 Krantz, Tobias, Högscole- och forskningsminister, (fp)
 Odell, Mats, Kommun- och finansmarknadsminister, (kd)
 Olofsson, Maud, Näringsminister, (c)

Åland

Eriksson, Viveka, Lantråd, (Lib)
 Eriksson, Roger, Landskapsregeringsledamot, (Lib)
 Lundberg, Britt, Vicelantråd, (Åc)
 Sjögren, Katrin, Landskapsregeringsledamot, (Lib)
 Thörnroos, Veronica, Landskapsregeringsledamot, (Åc)

VALDA MEDLEMMAR**Danmark**

Agersnap, Hanne, (SF)
 Barfod, Line (EL)
 Bisgaard, Per, (V)
 Bonnesen, Erling, (V)
 Brodersen, Henrik, (DF)
 Christensen, Ole Vagn, (S)
 Christensen, Troels (V)
 Dahl, Bente, (RV)
 Jensen, Mogens, (S)
 Knakkegaard, Anita, (DF)
 Kristensen, Henrik Dam, (S)
 Pedersen, Marion, (V)
 Sindal, Niels, (S)
 Touborg, Kristen, (SF)

Finland

Arhinmäki, Paavo, (vänst)
 Autio, Risto, (cent)
 Gestrin, Christina, (sv)
 Heinäluoma, Eero, (sd)
 Kallis, Bjarne, (kd)
 Karhuvaara, Arja, (saml)
 Karvo, Ulla, (saml)
 Mäkelä, Jukka, (saml)
 Niinistö, Ville, (gröna)
 Oinonen, Lauri, (cent)
 Rajala, Lyly, (saml)
 Seurujärvi, Janne, (cent)
 Söderman, Jacob, (sd)
 Tuomioja, Erkki, (sd)
 Virolainen, Anne-Mari, (saml)

Färöarna

Dahl Jakobsen, Katrin, (Jvfl.)
 Rana, Jenis av, (Mfl.)

Grönland

Berthelsen, Olga P., (IA)

Island

Ásmundur Einar Daðason, (VG)
 Bjarni Benediktsson, (Sj.)
 Guðfríður Lilja Grétarsdóttir, (VG)
 Helgi Hjörvar, (A)
 Illugi Gunnarsson, (Sj.)
 Sigríður Ingibjörg Ingadóttir, (A)
 Siv Friðleifsdóttir, (F)

Norge

Arnesen, Bendiks Harald, (A)
 Asmyhr, Hans-Frode Kielland, (FrP)
 Eide Andersen, Rigmor, (KrF)
 Foss, Per-Kristian, (H)
 Giltun, Vigdis, (FrP)
 Grimstad, Oskar, (FrP)
 Henriksen, Per Rune, (A)
 Holmelid, Alf, (SV)
 Kolberg, Martin, (A)
 Kristoffersen, Gerd Janne, (A)
 Ljunggren, Anna, (A)
 Lundteigen, Per Olaf, (Sp)
 Olsen, Gunn, (A)
 Olsen, Per Arne, (FrP)
 Opheim, Torfinn, (A)
 Sjøli, Sonja I., (H)
 Sønsterud, Tone Merete, (A)
 Tetzschner, Michael, (H)
 Thommessen, Olemic, (H)
 Trældal, Torgeir, (FrP)

Sverige

Adelsbo, Christer, (s)
 Bohlin, Sinikka, (s)
 Brodén, Anita, (fp)
 Green, Monica, (s)
 Grönfeldt Bergman, Lisbeth, (m)
 Gustafsson, Billy, (s)
 Johansson, Mats, (m)
 Johansson, Ann-Kristine, (s)
 Kierkemann, Marianne, (m)
 Linander, Johan, (c)
 Lindholm, Jan, (mp)
 Ohly, Lars, (v)
 Olsson, Kent, (m)
 Polfjärd, Jessica, (m)
 Stenberg, Maria, (s)
 Tjernberg, Gunilla, (kd)
 Tornberg, Stefan, (c)
 Wahlström, Göte, (s)
 Wallmark, Hans, (m)
 Wegendal, Lars, (s)

Åland

Karlström, Fredrik, (Obs)

NÄRVARANDE SUPPLEANTER

Danmark

Dam, Helle, (S)
Henningsen, Juliane, (IA)
Hoydal, Høgni, (TF)
Jensen, Thomas, (S)

Finland

Sasi, Kimmo, (saml)

Grönland

Høegh-Dam, Bitten, (S)

Norge

Harberg, Svein, (H)

Kjernli, Gorm, (A)
Lien, Tord, (FrP)
Nordås, Janne Sjelmo, (Sp)

Sverige

Haglö, Kerstin, (s)
Jonsson, Peter, (s)
Lindgren, Else-Marie, (kd)
Olsson, Hans, (s)

Åland

Ehn, Johan, (fs)
Karlsson, Runar, (C)

INBJUDNA OPPOSITIONSLEDARE

Danmark

Thorning-Schmidt, Helle, (s)

Finland

Urpilainen, Jutta, (sd)

Island

Bjarni Benediktsson, (Sj.)

Norge

Jensen, Siv, (FrP)

Sverige

Sahlin, Mona, (s)

INTERNATIONELLA GÄSTER

Baltic Assembly (BA)

Adomėnas, Mantas, President, Lithuania
Velliste, Trivimi, Vice President, Estonia
Zommere, Ērika, Vice President, Latvia
Reps, Mailis, Member of the Presidium, Estonia
Reirs, Jānis, Member of the Presidium, Latvia

Secreteriat

Rõngelep, Ene, Secretary of the Estonian delegation, Estonia
Putniņa, Ingrida, Secretary of the Latvian delegation, Latvia
Laizāne-Jurkāne, Marika, Head of the Secretariat, Latvia

Baltic Sea Parliamentary Conference Standing Committee (BSPC)

Secreteriat

Widberg, Jan, Head of BSPC secretariat

Benelux Interparliamentary Consultative Council (BICC)

Tommelein, Bart, President, Benelux Parliament

Secretariat

Michiels, Ludy, Secretary General

Parliamentary Assembly of the Council of Europe (PACE)

Lindblad, Göran, Chairperson of the Political Affairs Committee

Secretariat

Pulkka-Ericson, Kirsti, Senior advisor

European Parliament (EP)

Søndergaard, Søren, MEP, Confederal Group of the European United Left, Denmark

European Security and Defence Assembly (ESDA/WEU)

Walter, Robert, President of the Assembly, United Kingdom
 Henderson, Doug, Chairman of the Defence Committee, United Kingdom
 Marcenaro, Pietro, Senator, Representative of the Socialist Group, Italy
 Wille, Paul, Senator, Chairman of the Committee for Public Relations, Belgium
Secretariat
 Cameron, Colin, Secretary-General

The State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation

Kazakov, Victor, MP
 Sarychev, Alexander, MP
Secretariat
 Kuzmina, Irina, Secretary

The Council of Federation of the Federal Assembly of the Russian Federation

Popov, Vjacheslav, MP, head of the delegation
 Kosarev, Nikolay, MP
 Matveev, Alexander, MP
Secretariat
 Dakhova, Nadezda, Secretary of the delegation

Parliamentary Association of North-West Russia (PANWR)

Sazhinov, Pavel, Chairman of the PANWR
 Nikora, Evgeny, Speaker of the Murmansk Regional Duma
 Polyakov, Konstantin, First Vice Speaker of the Kaliningrad Regional Duma
Secretariat
 Shmatkova, Marina, Secretary, Murmansk Regional Duma

Vestnordisk Råd

Højgaard, Kári P., Lagtingsmedlem, Färöarna
 Motzfeldt, Josef, Formand/formand Grønlands Landsting, Grönland
 Þorvarðardóttir, Ólína, Viceformand, Medlem Altinget, Island
Secretariat
 Marinósdóttir, Magnea, Islands landsdelegationssekretære, Island
 Pagels, Kim, Delegationssekretær, Grönland
 Þórarinnsson, Þórður, Generalsekretære
 Pedersen, Elly Hauge, Grönlands Landsting formandsekretær, Grönland

NORDISKA RÅDETS PRISVINNARE

Andersson, Kerstin, Natur- och miljöpris, Sverige
 Foldager, Meta Louise, Filmpris, Danmark
 Kriikku, Kari, Musikpris, Finland
 Petterson, Per, Litteraturpris, Norge

INBJUDNA GÄSTER

Aalto, Alec, Ambassadör, Finland
 Annerberg, Rolf, Generaldirektör, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande
 Berdahl, Geir, Forlagssjef, Forlaget October, Norge
 Djurhuus, Høgne, Generalsekretær, Foreningen Norden, Færøerne
 af Geijerstam, Eva, Presentatör Filmpris, Sverige
 Guter, Harriet, Friluftsfremjandet
 Guttesen-Leyni, Eyrith, Formand, Foreningen Norden, Färöarna
 Hannesardóttir, Ásdís Eva, Generalsekretære, Foreningen Norden, Island
 Hansen, Bergur Djurhuus, Bedömningskommittén för Nordiska rådets litteraturpris, Färöarna
 Hladky, Yauhen, Hviderusland
 Kolbrún Halldórsdóttir, Presentatör Natur- og Miljøpristagaren, Island
 Larsen, Peter Jon, Generalsekretær, Foreningen Norden, Danmark
 Leyni, Eyrith, Formand, Foreningen Norden, Færøerne
 Lund, Anne, Ambassadør, Norge
 Myllykoski, Bror, Vik. Verksamhetsledare, Foreningen Norden, Åland
 Nielsen, Arne, Formand, Foreningen Norden, Danmark

Ólafsson, Kjartan, Bedømmelseskomitéen for Nordisk Råds Musikpris, Island
 Persson, Kristina, Formand, Foreningen Norden, Sverige
 Risdahl Jensen, Tom, Ambassadør, Danmark
 Rusk, Anders, Foreningen Nordens Forbund, Finland
 Salim, Dar, Ledsager filmprisvinner
 Sköld, Bo, Medföljande, pristagare miljöpris, Sverige
 Stefánsson, Gudmundur Árni, Ambassadør, Island
 Thorarinsdóttir, Ragnheidur Helga, Formand, Foreningen Norden, Island
 Wallenius, Mats, Generalsekretæren Föreningen Norden, Sverige
 Veierød, Tove, Styreleder, Foreningen Norden, Norge
 Westerberg, Per, Talman, Sveriges riksdag
 Wikant, Pia Maria, Ledsager Litteraturprisvinner, Norge

NORDISKA INSTITUTIONER/ORGANISATIONER/UTSTÄLLARE

Aalto, Marit, Projektledare, NVC	Lassén, Ulf, Nordiskt informationskontor i Umeå
Banerjee, Mira, Kommunikationschef, KKNord	Liebst, Anne Sophie, Hallo Norden, Sverige
Bang, Helle, Ekonomiansvarig, NVC	Lona, Hilde, Nordisk informasjonskontor Sør-Norge
Bellika, Sylvi, Nordisk Informasjonskontor Nord-Norge	Lonnert, Set, Nordisk sommeruniversitet
Bengtsson, Monika, NHV	Lång, Jonas, Kulturkontakt Nord
Bergljót Jónsdóttir, Kulturkontakt Nord	Dager, Max, Nordens hus, Island
Bondjers, Göran, Rektor, NHV	María Jónsdóttir, Nordiska infopunkten Akureyri, Island
Bjursell, Theodor, Seniorrådgiver NKF	Monsen, Nina, Nordiska Investeringsbanken
Bue, Karen, Direktør, NKF	Mäkipää, Heli, Hallå Norden, Finland
Eckert, Stella, Manager, Nordiska Utvecklingsfonden	Mørk, Tone, NVC
Ehrnrooth, Carolina, Norden i Fokus, Sverige	Nielsen, Claus, NAPA/Nordens institut, Grönland
Englund, Johan, Nordisk InnovationsCenter	Norrbom, Ylva, Ordförandeskaot
Gjærde, Anna Cathrine, NEF	Nygård, Britta, Föreningen Norden, Sverige
Guala, Claudia Jiménez, NFS	Närvä, Tuula, Nordisk Informationskontor, Finland
Guðriður Sigurðardóttir, Gränshinderforum, Island	Palmquist, Hanne, Direktør, Nordisk Film og TV Fond
Gustad, Elisabet Lillian, NordForsk	Parikka, Kirsi, Finland
Haagman Edwards, Jenny, NVH	Ramsay, Antonia, Kulturkontakt Nord
Halm, Niels, Nordens Hus, Färöarna	Riiser, Anne, NordForsk
Hanssen, Guri, Nordisk Informasjonskontor Nord-Norge	Rosenqvist, Pia, NVC
Harrikari, Martina, Projektmedarbetare, NVC	Rosnes, Gaute, Nordisk InnovationsCenter
Hasle, Melita R., Nordisk InnovationsCenter	Runeberg, Kate, NHV
Hellén, Siv, Nordiska Investeringsbanken	Rystedt, Magnus, NEFCO
Häggman, Larserik, Föreningen Norden, Finland	Røgeberg, Marianne, NordForsk
Johansson, Helena, Foreningerne Nordens Forbund	Semb, Helge, Nordiska Utvecklingsfonden
Jiménez Guala, Claudia, Handläggare, NFS	Sepponen, Susanna, NordForsk
Juslin, Åsa, Nordens Insitut, Åland	Sillander, Annika, Nordisk sommeruniversitet
Jørstad, Lise, NEF	Sjölund, Folke, Foreningen Norden, Åland
Kevarinmäki, Annu, Kulturkontakt Nord	Sjövall, Mikael, NEFCO
Koponen, Kyra, Nordiska Investeringsbanken	Smedegaard, Marianne, NVC
Krettek, Alexandra, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap	Snellman, Outi, University of the Arctic
Kristensen, Ivar H., Nordisk InnovationsCenter	Stedje, Espen, Foreningen Norden, Norge
Kristín Ólafsdóttir, Foreningerne Nordens Forbund	Syvertsen, Atle, Kulturkontakt Nord
Kullerud, Lars, University of the Arctic	Söderlund, Annika, Kulturkontakt Nord
Lagercrantz, Helena, Kommunikationsansvarig, NVC	Södersten, Karin, Nordiskt informationskontor i Göteborg
Larsson, Jennie, Hallo Norden, Sverige	Taivainen, Mari, Hallå Norden, Finland
	Thele, Rune, NordForsk
	Thostrup, Lars, NORA
	Trosell, Sofie, Norden i Fokus, Sverige
	Tråsdahl Eriksen, Jakob, Hallo Norden, Danmark

Winter Werner, Lasse, Nordens
välfärdscenter
Winterberg, Erland, Projektledare, NVC
Winqvist, Kari, Nordisk InnovationsCenter

Åkerholm, Johnny, Nordiska
Investeringsbanken
Östlund, Gunnel, Nordisk sommeruniversitet

DELEGATIONERNAS SEKRETARIAT

Danmark

Deleuran, Pernille, Sekretariatschef
Færø, Silja a Borg, Konsulent
Finsen, Kenneth, Kontorfuldmægtig
Kjelgaard, Kamilla, Fuldmægtig
Lind, Dennis Barndorph, Overassistent
Pedersen, Peder H., Fuldmægtig
Smith, Annika, Konsulent
Stegemüller, Ulla, Kontorfuldmægtig
Vestergaard, Mette, Konsulent

Finland

Enckell, Liisa, Assistent för internationella
ärenden
Hed, Niina, Assistent för internationella
ärenden
Hissa, Jaakko, Råd för internationella
ärenden
Konsala, Miila, Expeditionsassistent
Lohiniva, Greta, Sekretariatschef
Moisander, Paula, Sekreterare för
internationella ärenden
Salo, Kari, Råd för internationella ärenden
Sandberg, Johanna, Assistent
Sirpa, Mairue, Assistent för internationella
ärenden
Sormanen, Iina, ADB-instruktör
Stenman, Sami, Överexpeditionschef
Talvitie, Ossi, Överexpeditionschef
Vuosio, Teemu, Sekreterare för
internationella ärenden
Zilliacus, Patrick, Råd för internationella
ärenden

Färöarna

Joensen, Høgni, Sekretariatschef
Rein, Marius, Delegationssekretær

Grönland

Frydendahl, Susan,
Informationsmedarbejder
Hansen, Jakob Hartmann,
Delegationssekretær

RÅDSSEKRETARIAT

Avasalu, Urve, Koordinator
Bjerregaard, Tine, Chefskoordinator
Bostrup, Tina, Seniorrådgivare
Broman, Kenneth, Seniorrådgiver
Bugge, Susanne, IT-administratör
Eidenert, Åsa, Dokumentationsrådgiver
Ekberg, Kenneth, Seniorrådgivare
Enestam, Jan-Erik, Rådsdirektör
Kyster Sørensen, Erik, IT- og Servicechef

Island

Brynhildur Guðmundsdóttir,
Konferensledare, Hilton Reykjavik Nordica
Hrannar Hafsteinsson, Teknisk ledare
Lára B. Pétursdóttir, Direktör, Congress
Reykjavik
Lárus Valgarðsson, Delegationssekreterare
Sighvatur Hilmar Arnmundsson, Sekreterare
Þorbjörg Þráinsdóttir, Projektledare,
Congress Reykjavik
Þröstur Freyr Gylfason, Specialist i
internationell politik

Norge

Andreassen, Bjørn, Delegasjonssekretær
Brun, Sølvi, Rådgiver
Myhre-Jensen, Kjell, Sekretariatsleder
Ness, Synnøve, Førstekonsulent
Ofteidal, Eline, Rådgiver
Ritzler, Per, Generalsekretær, Foreningen
Norden, Norge
Robstad, Bjørn Willy, Rådgiver
Rønneberg, Victor, Avdelingsleder
Internasjonal avdeling

Sverige

Alvarson, Dan, Internationell assistent
Baker, Marit, Internationell assistent
Brännbacka, Marina, Praktikant
Eklöf, Lena, Internationell sekreterare
Hemlin, Lena, Internationell assistent
Hjelm, Eva, Internationell sekreterare
Labory, Fanny, Internationell assistent
Onatli, Mehmet, Internationell assistent
Setterberg, Agneta, Internationell
sekreterare
Smekal, Eva, Sekretariatschef
Tollin, Ingrid, Internationell sekreterare
Zorn, Eva, Internationell sekreterare

Åland

Falck, Maj, Byråsekreterare
Slotte, Niclas, Delegationssekreterare

Lien, Birthe, Koordinator
Morling, Peter, Studentermedhjæper
Nolsøe Poulsen, Halla, Rådgiver
Nytoft Rasmussen, Jens, Seniorrådgiver
Persdotter, Anne Mette, Seniorrådgiver
Sørensen, Torkil, Seniorrådgiver
Wang, Beate Christine, Seniorrådgivare
von Wendt, Johanna, Koordinator

NORDISKA MINISTERRÅDETS SEKRETARIAT

Abraskevivius, Saulius,
Kommunikationsrådgiver
Aas-Hanssen, Tore, Afdelingschef
Anisimov, Andrey, Rådgiver
Åsgrimsson, Halldór, Generalsekretær
Ásmundur Gudjonsson, Seniorrådgiver
Bender, Anne Sofie, Seniorrådgiver
Birk, Kristian, Afdelingschef
Björklund, Ingrid, NEF
Bocharova, Yana, Personalchef, NMR:s
informationskontor i St. Petersburg
Boedeker, Mika, Leder, NMR:s
informationskontor i St. Petersburg
Breum Larsen, Lene, Seniorrådgiver
Bärlund, Kim, Seniorrådgiver
Børner, Maj, Direktionskoordinator
Clausen, Joachim, Seniorrådgiver
Dahl, Per Gunnar, Seniorrådgiver
De Jong, Janne Marijke, Rådgiver
De Palo, Maria-Pia, Seniorrådgiver
Djernæs, Lars, Seniorrådgiver
Dunker, Cathrin, Afdelingskoordinator
Egede Olsen, Vagn, Afdelingschef
Ekenger, Mats, Seniorrådgiver
Eklund, Torbjörn, Seniorrådgiver
Enemark, Anna, Seniorrådgiver
Felixson, Tryggvi, Afdelingschef
Frees, Lene, Kontorchef
Fritze, Yvonne, Seniorrådgiver
Gran, Anna, Rådgiver
Grove, Arne, Kontorsschef
Grønskar, Kari, Koordinator
Heiskanen, Teppo, Projekt Manager
Holst, Harald, Koordinator

Juel Andersen, Søren, Seniorrådgiver
Kiiskinen, Anna, Seniorrådgiver
Kjerulf-Jensen, Betina, Afdelingskoordinator
Kosiander, Pino, Seniorrådgiver
Lien, Siv, Seniorrådgiver
Lindblad, Johan, Seniorrådgiver
Lindebjerg Auchenberg, Pernille,
Afdelingskoordinator
Mahilina, Palina, Studerande
Mangset, Tove, Afdelingskoordinator
Matz, Michael, Seniorrådgiver
Meinert, Mads, Projekt koordinator
Melander, Fredrik, Seniorrådgiver
Mårtens, Linn, Praktikant
Möller, Christian, Seniorrådgiver
Nauri, Elin, Översättare
Oppi, Triin, Kommunikationsrådgiver
Petterson, Carita, Kontorchef
Preisler, Kirsten, Seniorrådgiver
Rahunen, Mia
Randbøll Wolff, Mads, Seniorrådgiver
Semenova, Ekaterina, Journalist
Sigurjona Sigurdardottir, Gjest
Svinth, Dorthe Elise, Kontorchef
Tailing, Niklas, Rådgiver
Tilga, Mladis, Rådgiver
Tillberg, Bo Harald, Director
Titlestad, Gard, Afdelingschef
Wanning, Niels, Studentermedarbejder
Wenander, Henrik, Projektmedarbejder
Vigh, Pia, Seniorrådgiver
Vik, Amund, Rådgiver
Yndeheim, Ola, Seniorrådgiver
Zober Holm, Hulda, Seniorrådgiver

KOMMUNIKATIONSAVDELNINGEN

Arvidsson, Karin, Kommunikationschef
Bergum Kinsten, Silje,
Kommunikationsrådgiver
Blichfeldt, Ane Cecilie, Projektmedarbejder i
web
Edman, Patrik, Kommunikationsrådgiver
Fröderberg, Magnus, Fotograf
Funch, Michael, Kommunikationsrådgiver
Hagemann, Louise, Projektleder
Holmström, Mats, Kommunikationsrådgiver
Højberg, Mette, Afdelingskoordinator
Jansson, Johannes, Fotograf
Koefoed, Jette, Grafisk konsulent
Liljeström, Marjatta, Tolkchef
Luoto, Henna-Riikka

Maseng, Jens, Projektleder
Munch Haagensen, Klaus, Seniorrådgiver -
PUB
Myllymäki, Aija, Tolk
Pelttari-Heikka, Sari, Journalist
Rottem Krangnes, Lars,
Kommunikationsrådgiver
Sætre, Eivind, Webmedarbejder
Schou-Knudsen, Jesper,
Kommunikationsrådgiver
Sigfusson, Søren, Webteknikker
Skogster, Anna, Koordinator
Thorsteinsson, Helgi, Webredaktør
Waitz Søborg, Frederik, Projektmedarbejder

STENOGRAFER

Danmark

Kleist, Nanna, Referent
Larsen, Kerstin Tensing, Referent
Laubech, Melina Danielle, Referent
Nielsen, Lars Busch, Referent
Rasmussen, Inge-Lise, Referent
Varder, Alice Frejo, Referent

Finland

Jääskeläinen, Hanna, Byråsekreterare
Karento, Anita, Stenograf
Nejati, Marianne, Stenograf
Niittuinperä, Jari, Stenograf
Nyholm, Paula, Avdelningssekreterare
Varisto, Niklas, Stenograf

TOLKAR

Aellig, Taina
Ahonen, Aino
Borgþór Kjærnestad
Bryn, Anne
Buggeskov, Elena
Ellen Ingvadóttir
Gränlöf, Mikael
Gudnason, Magnus
Hellström, Sirpa
Hiltunen, Jaana
Jóhann Hlíðar Harðarson
Jussila, Ahti
Karsten, Kate
Larsen, Stein
Leppäla, Pia
Lightfoot, Andrew

Norge

Jarnæss, Anne, Stenograf
Mælum, Kari, Stenograf
Nesland, Gro, Stenograf
Stærkebye, Marit, Stenograf
Storsul, Liv, Stenograf
Waaden, Jorun, Stenograf

Sverige

Bernström, Agneta, Stenograf
Davidsson, Lisbeth, Stenograf
Grönholm, Kristina, Stenograf
Hedenström, Kerstin, Stenograf
Petersson, Carl Johan, Stenograf

Lönnroth, Maj
Mattsson, Gerd
Nerdrum, Leif
Peerless, Aase
Repin, Aleksei
Salvör Aradóttir
Schenck, Linda
Sjelvgren, Tiina
Tchekhov, Alexandre
Tizard, Yvonne
Turganova Lööv, Alexandra
Törmä, Annica
Vik-Tuovinen, Gun-Viol
Vähälummukka, Vappu
Väänänen, Leila
Zacho, Leena

DE NORDISKA PARTIGRUPPERNAS SEKRETARIAT

Socialdemokratiska gruppen

Aaltonen, Kristina, Partigruppesekretær
Bakas, Ann, Partigruppsekreterare
Brørby, Berit, Gjest
Damm Krogh, Morten, Partigruppsekreterare
Dybing, Svein, Politisk rådgiver
Eng, Sigrun, Gjest
Kristoffersen, Asmund, Gjest
Lagerstam, Gun, Assistent
Poulsen, Jenseeraq, Partikonsulent
Seip, Marianne, Politisk rådgiver
Slåke, Øyvind, Sekretariatsleder

Konservativa gruppen

Halvorsen, Audun, Politisk rådgiver
Heimisson, Páll, Partigruppesekreterare
Jacobsson, Frida, Politisk sekreterare
Thunes, Henrik, Politisk sekreterare

Mittengruppen

Pitkänen-Brunnsberg, Jannica, Politisk sekreterare

Røder, Susanne, Medlemssekretær
Tikkala, Terhi, Generalsekreterare
Vass, Andreas, Politisk sekreterare

Vänstersocialistiska gröna gruppen

Björg Eva Erlendsdóttir
Partigruppsekreterare
Kur, Conni, Rådgiver
Pavia Egede, Hans, Partikonsulent
Ryssdal, Reidar, Politisk rådgiver

Utan partigrupp

Mo, Geir A., Sekretariatsleder
Norheim, Kristian, Politisk rådgiver
Urbye, Ståle, politisk rådgiver

SAKKUNNIGA

Danmark

Agerhus, Nils, Afdelingschef
 Beyer, Lene, Ministersekretær
 Boesen, Solveig, Specialkonsulent
 Butt, Hamad Sheraz Roving, Fuldmægtig
 Dybvad Dalsjö, Karsten, Departementschef
 Elling Rehfeld, Tobias, Ministersekretære
 Graff, Bent, Ministerråd, Danske
 ambassaden
 Grønbech-Jensen, Christian,
 Ministersekretære
 Helbo, Michael, Pressekreterare
 Jensen, Peter Munk, Kontorchef
 Koch, Hans Jørgen, International direktør
 Krogh, Christen, Souschef
 Lehman Nielsen, Peter, Fuldmægtig
 Marcussen, Karin, Kontorchef
 Munk, Kirsten, Fuldmægtig
 Munk Jensen, Peter, Kontorschef
 Nylykke, Per, Kontorchef
 Paulsen, Karina, Kontorfuldmægtig
 Rasmussen, Carl Bjørn, Fuldmægtig
 Steenberg, Eva Maria Bagge, Fuldmægtig
 Storm, Helene, Fuldmægtig
 Sørensen, Jørgen, Ministersekretær
 Tegen Pedersen, Søren, Vicedirektør
 Vestergaard Knudsen, Ulrik, Chef for
 Strategi og Policy, Ambassadör
 Yieng Kow, Vivi, Fuldmægtig
 van Zaane, Peter, Fuldmægtig

Finland

Arhinmäki, Juha, Undervisningsråd
 Backman, Henri, Konsultativ tjänsteman
 Eriksson, Anne, Konsultativ tjänsteman
 Forsbergh, Tiina, Avdelningssekretære
 Grahn-Laasonen, Sanni, Press Attaché
 Hamilo, Esko, Understatssekretære för
 utrikesärenden
 Huhtinen, Kaarina, Rådgivare
 Jalkanen, Pekka, Överdirektör
 Kauppinen, Heidi, Nordisk desk officer
 Kinnunen, Markku, Överinspektör
 Kokkonen, Pasi, Attaché
 Kuusela, Janne, Konsultativ tjänsteman
 Lemström, Bettina, Överinspektör
 Lindroos, Bo, Minister
 Lipponen, Hannu, Specialforskare
 Luopajarvi, Katja, Ambassadsekretære
 Luotonen, Kim, Sekretariatschef
 Marttinen, Anna-Maija, Kulturråd
 Mikkola, Armi, Undervisningsråd
 Misukka, Heljä, Statssekretære
 Møller-Josefsen, Laila, Ministersekretær
 Nevala, Päivi, Tjänstemannasekretære
 Norrback, Ole, Minister, Gränshinderforum
 Ottelin, Hans, Ambassadråd
 Paasikoski, Päivi, Biträdande
 informationschef

Pingoud, Kristina, Biträdande
 sekretariatschef
 Pokka, Hannele, Kanslichef
 Riitaoja, Leila, Avdelningssekretære
 Saarinen, Ilkka, Chef för enheten
 Sipola, Johanna, Assistent
 Siukosaari, Jukka, Chef för enheten för
 norra Europa
 Stenius-Mladenov, Birgitta, Ambassadör
 Söderlund, Caj, Ambassadråd
 Tanner, Teemu, Politisk chef
 Tanninen, Timo A., Socialråd
 Viitasaari, Markku, Försvarsministerns
 adjutant
 Vimpari, Anna-Mari, Rådgivare i EU-frågor
 Vuorento, Ritva, Överinspektör
 Ylinen, Ann-Britt, Råd för internationella
 ärenden

Färöarna

á Hædd, Anni, Afdelingsdirektør
 Hansen, Petur Martin, Fuldmægtig
 Hansen, Poul Geert, Departementchef
 Joensen, Herálvur, repræsentationschef
 Lamhauge, Petur Alberg, Departementchef
 Næs, Martin, Afdelingschef
 Petersen, Petur, Rådgiver
 Sjóvará, Kristianna, Fuldmægtig
 á Velbastað, Niels, NSK-medlem
 Winther, Niels, Afdelingsdirektør

Grönland

Beck, Peter, Sakkunnig
 Bresson, Hans-Erik, Departementschef
 Brøns Symes, Lotte, Ministersekretær
 Holst Andersen, Kai, Sakkunnig
 Kleemann, Claus, Afdelingschef
 Kleist, Miniinnguaq ,
 Mathiassen, Jakob, Specialkonsulent
 Nielsen, Dorthe Bach, AC-fuldmægtig
 Olsen, Andreas, Afdelingschef
 Petersen, Tina, Afdelingschef
 Rasmussen, Kenneth, Ministersekretær
 Rosing, Henriette, AC fuldmægtig
 Søndergaard, Jørgen S., Seniorrådgiver

Island

Anna Sigrún Baldursdóttir, Politisk rådgivare
 Bolli Þór Bollason, Statssekretære
 Danfríður Skarphéðinsdóttir, Sakkunnig
 Dóra Ásgeirsdóttir, Andre sekretære
 Gréta Gunnarsdóttir, Politisk direktör
 Guðmundur, Árnason, Statssekretære
 Guðríður Sigurðardóttir, Islands
 representant i NMR:s Gränshinderforum
 Hanne Fisker, Departementssekretære
 Helga Barðadóttir, Seniorrådgivare,
 ordförande EK-NER
 Helgi Már Arthursson, Informationschef
 Hrannar B. Arnarsson, Politisk rådgivare
 Hörður H. Bjarnason, Ambassadör

Ingi Valur Jóhannsson, Avdelningschef
 Karitas Gunnarsdóttir, Avdelningschef
 Kristinn Hugason, Departementsråd
 Kristján Guy Burgess, Politisk rådgivare
 Ragnheiður Harðardóttir, Sakkunnig
 Ragnheiður Helga Þórarinsdóttir, Konsulent
 Rakel Mánadóttir, Sekreterare
 Sigrún Björnsdóttir, Sakkunnig
 Sigurbjörg Sæmundsdóttir, Sakkunnig
 Sigurður Guðmundsson, Sakkunnig
 Snjólaug Ólafsdóttir, Avdelningschef
 Sturla Sigurjónsson, Rådgivare
 Þorsteinn Tómasson, Expeditionschef
 Vilhjálmur Lúðvíksson, Projektledare,
 ordförande i ÄK-U

Norge

Andenæs, Hæge, Ekspedisjonssjef
 Arneberg, Espen Börset, Seniorrådgiver
 Brofoss, May Britt, Seniorrådgiver
 Ellefsen, Vegard, Politisk direktør
 Engan, Ivar, Rådgiver
 Engelschjøn, Niels, Ministerråd
 Eriksen, Thorbjørn Giæver, Statssekretær
 Fredriksen, Terje H, Politibetjent
 Førner, Erik, Ministerråd
 Giæver Eriksen, Torbjørn, Statssekretær
 Grotmol, Kjell, Avdelingsdirektør
 Gundersen, Eilif, Seniorrådgiver
 Havnen, Ingvald, Ekspedisjonssjef
 Heder, Eivind, Ekspedisjonssjef
 Hernes, Øyvind, Ambassadesekretær
 Iversen, Trude Borge, Seniorrådgiver
 Jacobsen, Kirsten, Seniorrådgiver
 Kvandal, Helge, Rådgiver
 Larsen, Torgeir, Avdelingsdirektør
 Mørk-Eidem, Bjarne, Representant
 Grensehinderforum
 Opem, Jon, Seniorrådgiver
 Pandey, Mahi Manus, Rådgiver
 Raimo, Valle, Statssekretær
 Riise, Anne Grete, Seniorrådgiver
 Shaw Amundsen, Anne Kjersti, Sakkunnig
 Simenstad, Ragnhild Håland,
 Informasjonsrådgiver
 Syse, Christian, Ekspedisjonssjef
 Tromsdal, Kjersti, Seniorrådgiver
 Tveitereid, Sigurd, Ekspedisjonssjef
 Ulsnes, Lars Eldar, Seniorrådgiver
 Vetlesen, Johan, Avdelingsdirektør
 Winther, Alex, Ambassaderåd
 Vraalsen, Viebecke, Rådgiver
 Vøllø, Åse, Underdirektør
 Ødegaard, Grethe, Seniorrådgiver
 Østerberg, Hild, Seniorrådgiver

Sverige

Ahlsson, Gustav, Politisk sakkunnig
 Bengtsson, Niclas, Presschef
 Bengtsson, Andreas, Kansliråd
 Björklund, Katja, Kansliråd
 Boden, Lennart, Pressekreterare
 Basic, Irena, Pressekreterare

Byberg, Eva-Marie, Pressekreterare
 Caddeo, Barbro, Handläggare
 Dahlman, Tomas, Departementsråd
 Dunér, Johanna, kansliråd
 Ekmechag, Eva, Ämnesråd
 Elgstrand, Maria, Politisk sakkunnig
 Elofsson, Anders, Minister
 Engwall, Ylva, Departementssekreterare
 Eriksson, Jens, Politisk sakkunnig
 Falck-Rehn, Harriet,
 Departementssekreterare
 Frank, Karin, Kansliråd
 Glassell, Joachim, Politisk sakkunnig
 Grannas, Dan, Kansliråd
 Grennert, Josefin, Handläggare
 Hartmann, Marcus, Politisk sakkunnig
 von Hedenberg, Karin,
 Departementssekreterare
 Hernmark Ahliny, Karin, Ämnesråd
 Honeth, Peter, Statsekreterare
 Håkansson Bohman, Catharina, Politisk
 stabschef
 Höijer, Rolf, Ämnesråd
 Jacobsson, Kristin, Nordenhandläggare
 Jehler, Cecilia, Pressekreterare
 Jern, Lena, Kansliråd
 Johansson, Jacob, Departementssekreterare
 Jonsson, Magnus, Departementssekreterare
 Kahn, Jon, Departementsråd
 Krantz, Jeanette, Departementssekreterare
 Kristow, Erik, Politisk sakkunnig
 Lind, Gustaf, Statssekreterare
 Lindell, Johan, Departementsråd
 Maier, Christin, Departementssekreterare
 Makarowski, Jerzy,
 Departementssekreterare
 Malmgren, Sara, Politisk sakkunnig
 Mannertorn, Annelie, Handläggare
 Mattsson, catrin, Politisk sakkunnig
 Neuman, Anna, Pressekreterare
 Nordström, Markus, Pressassistent
 Nordström, Markus, Pressassistent
 Nyberg, Anders, Politisk sakkunnig
 Oettinger, Christina, Handläggare
 Pilsas-Ahlin, Helena, Departementsråd
 Schere, Monika, Departementsråd
 Schultz, Mikael, Kansliråd
 Sibbmark, Bengt, Departementsråd
 Simon, Christina, Handläggare
 Sjöberg, Per, Kansliråd
 Storm, Tanja Heiberg, Leder Nordisk
 Sekretariat
 Tiedemann, Johan, Statssekreterare
 Tilander, Ylva, Kansliråd
 Tofftén, Anna, Departementsråd
 Toremark, Henrik, Stabschef
 af Trolle, Herman, Ambasadör
 Törngren, Isabella, Kansliråd
 Törngren, Isabella, Kansliråd
 Uddin, Tomas, Stabschef
 Wieslander, Gunnar, Statssekreterare
 Winnhed, Pernilla, Handläggare

von Zweigbergk, Amelie, Statssekreterare
Årefeldt, Ann, Kansliråd
Örnsved, Patrik, Ämnesråd
Östberg, Bertil, Statssekreterare
Östman, Mychèle, Pressekreterare
Eteläpää, Mari, Sakkunnig

Åland

Juslin, Rainer, Avdelningschef

Lönnblad, Jan-Ole, Byråchef
Selander, Arne, Förvaltningschef
Westerholm, Gunnar,
Informationssekreterare

UNGDOMENS NORDISKA RÅD

Danmark

Møller, Annemette Simone
Sejer Gøtzsche, Lisbeth
Winther Paisley, Erik

Finland

Borgarsdóttir Sandelin, Silja
Hokkanen, Mari
Lindberg, Minna
Mynttinen, Laura

Ohlis, Oscar
Räsänen, Anna-Liisa

Norge

Fredrik Bjørnebekk, Fredrik
Toft Erichsen, Elisabeth

Sverige

Leisjö, Mikael
Olevik Dunder, Peter

Supplement

- Uddeling af Nordisk Råds priser
- Ärendelista
- Uddrag af referater fra Præsidiemøder 2008
- Val

**Program ved Nordisk Råds
Prisuddeling 2009:**

Velkomst

Moderator/konferencier: *Mats Johansson*, Nordisk Råds Kultur- og Uddannelsesudvalg
Velkomsttale ved *Sinikka Bohlin*, Nordisk Råds præsident

Musik

Krister Dahlström, gitarr: John Dowlands *Lachrimae Pavane*

Underholdning

Poeten och författaren *Marcus Birro*

Musik

Krister Dahlström, gitarr: C.M. Bellman Tema och variationer över Epistel Nr. 48

Motivering og præsentation af litteraturprismodtager:

Bergur Djurhuus Hansen, priskomiteéns formand

Uddeling af prisen

Nordisk Råds præsident *Sinikka Bohlin* overrækker prisen til forfatter *Per Pettersson*.

Prismodtagerens takketale

Motivering og præsentation musikprismodtager:

Kjartan Ólafsson, priskomiteéns formand

Uddeling af prisen

Nordisk Råds præsident *Sinikka Bohlin* overrækker prisen til musiker og klarinettist *Kari Kriiku*.

Prismodtagerens takketale

Motivering og præsentation af filmprismodtager:

Hanne Palmqvist, Nordisk Film- og Tv-fond

Film

Uddrag af filmen *Antichrist*

Uddeling af prisen

Nordisk Råds Præsident *Sinikka Bohlin* overrækker prisen til producent *Meta Louise Foldager*.

Prismodtagerens takketale

Motivering og præsentation af miljø- og naturprismodtager

Kolbrún Hallórsdóttir, priskomiteéns formand

Uddeling af prisen

Nordisk Råds præsident *Sinikka Bohlin* overrækker prisen til *Kerstin Andersson*, Friluftsrådet.

Prismodtagerens takketale

Trumpetfanfar
Optrådende:

John Axelsson och Annika Welander
Three Style Fusion:
Andreas Berchtold (folkdans)
Beata Alving (flamenco)
Damon Frost (street)
Patrik Bonnet (gitarr)
Patrik Andersson (fiol)
Conny Laxéll (slagverk)

Uddeling af Nordisk Råds Litteraturpris

Litteraturprismodtageren **Per Pettersson** blev præsenteret af cand.mag. **Bergur Djurhuus Hansen**, på vegne af bedømmelseskomitéen for Nordisk Råds Litteraturpris.

Bergur Djurhuus Hansen, priskomitéens ordfører:

Det kræver mod at give en roman titlen "Jeg forbanner tidens elv".

Titlen angiver en håbløs menneskelig trang til at sætte sig ud over tid og sted. Og den er dobbeltbundet: På den ene side er den storslået, næsten mytisk og fuld af mægtig trods; på den anden side afslører den impotens, fortvivlelse og resignation. Med citat fra en stor og alvorstung norsk forfatter kan man sige, at titlen for læseren varsler et opgør mellem mennesket og magten. Men Per Pettersson er ikke Olav Duun, og titlen på hans roman er i sin oprindelse ikke norsk, den stammer fra et kinesisk digt, et digt af den kommunistiske formand Mao, der som politisk og revolutionær leder oplagt og let kunne se den begrænsede tid som et problem. Mest interessant er det imidlertid, at Mao med sit digt fremstillede sig selv som menneske uden magt over de grundlæggende vilkår i tilværelsen.

Per Petterssons roman udfolder sit tema på en jordnær, smuk og afdæmpet måde. Med historiske ændringer som baggrund fremhæver den et menneskes forsøg på, i tide at få sagt og udført alt det som synes mest væsentlig.

Året er 1989, og hovedpersonen den 37-årige Arvid Jansen befinder sig midt i sit livs krise. Han skal skilles, hans mor har fået en kræftdiagnose, og den politiske utopi, som han har identificeret sig med, synes endegyldigt at smuldre og gå i opløsning. De politiske problemstillinger overskygges pludselig af påtrængende eksistensielle spørgsmål. I sin tidlige ungdom blev Arvid Jansen kommunist og lod sig proletarisere, hvilket skuffede og sårede hans mor uoprettelig. På romanens nutidsplan følger vi hans arbejde med at forstå sin fortid og hans gentagende forsøg på at nå sine mål skildres i en række situationer, hvor det ømme ikke lader sig udskille fra det grusomme, som da han skal holde en velforberedt tale til sin mors 50-års fødselsdag, men i en blanding af beruselse og manglende selvtillid blot konstaterer - jeg husker ingen ting om dig. Hver af sætningerne i romanen dækker over en kakofoni af tilbageholdte ord. Under hver given forklaring antydes andre mulige forklaringer og personenes sindstilstander, ja hele deres livsforløb afsløres ad den vej gennem konkrete og enkle scener. Det er en sjælden smuk og begavet prosa, og hovedpersonen Arvid Jansen bliver på trods for sine mange fejl, sympatisk, hvorfor læseren også forstår hans frygt for selve dødsøjeblikket, ikke døden i sig selv, men de sidste sekunders bevidsthed, hvor han, som det udtrykkes mod romanens slutning, pludselig vil indse, at alle muligheder for at blive den han egentlig ville være, er over og forbi, og at kun vil blive husket som den, han i virkeligheden var.

Romanen handler om grunnleggende menneskelige behov for nærhet, forståelse og forløsning, og den bliver til stor kunst i kraft av sit sprog. For selv om fortellingen om Arvid Jansen ligger i romanens handling, så kommer dens anliggende frem i selve sproget. Pettersons fine, stillegående prosa, hvor ordene legger seg omkring den tavshet som det aldrig lykkes for romanens personer at få brutt. Det er mig en stor ære at få presentere vinderen av Nordisk Råds litteraturpris 2009 – Per Petterson.

Klapsalver og fanfarer.

Nordisk Råds Litteraturprisvinder Per Pettersons takketale:

Dere forstår sikkert ikke noe av det som betyr noe for meg, nemlig at dette er det største jeg har vært med på faktisk. Og jeg vil nettopp takke for det. Men da skal jeg begynne med å takke den som jeg burde ha takket for lenge siden, og det høres sånn ut.

Faren min var ingen intellektuell. Han jobba i skofabrikk fra han var 14 år, det vil si fra 1925. Det han leste var westernbøker, cowboyblader, detektivromaner med helter som het Walt Slade, Bill, Ben Morgan Kane og Larry Kent. Jeg også leste dem. Men han var en atlet. Det han likte var å dra til skogs, dra på fjellet, gå og gå, trene kroppen, holde ut. Han ville ha frisk luft, han elska Norge enda foreldrene hans var svenske. Jeg er ikke nasjonalist, sa han – jeg er nasjonalromantikker. Og var vittig. Kroppen din er et tempel, sa han, og jeg mente da at han hadde rett, og jeg gjør det kanskje fortsatt. Han var i topp-form, jeg kunne se i bladene at han så ut som Tarzan.

Det faren min hadde var en bokreol, han må ha kjøpt den en gang på 30-tallet, antagelig bøker og reol i ett, etter noen som hadde dødd, fra et dødsbo. Den må ha vært billig, for han hadde ingen penger til den slags, men jeg er sikker på at han med det kjøpet håpet han kunne tilføye livet sitt noe viktig, som ikke var der fra før. Et større rom omkring tankene, kanskje, ting han kunne fundere over, fabulere om når han var ute å vandre fra ås til ås, fra fjelltopp til fjelltopp. Men skiftene han gikk i fabrikk var for harde, for uregelmessige, og han kom ikke i gang. Jeg så ham aldri røre noen av de bøkene.

Det var en sjenerøs, vakker bokreol med utskjæringer langs toppen og ned langs sidene, det var mannsansikter i relieff helt øverst, og en kvinnes overkropp på hver side, skåret ut helt ned over brystene – og de brystene pressa så hardt mot treverket fra innsida at de fikk reolen til å slå sprekker. På hyllene sto 100-års utgaven av Tolstojs samlede verker med de burgunderrøde skinnryggene; det sto noen av Dostojevskij der, og Sigrid Undset, alle Henrik Ibsens skuespill, der sto Nicolaj Leskov, Maxim Gorkij. Der sto *Tatt av vinden* og Irving Stones *Jack London-biografi*, der sto reiseskildringer fra alle verdens hjørner; *Blant hodejegere på Borneo*, Svend Hedins *På verdens tak*, Fridjof Nansens *Ferd over Grønlandsisen*.

Vi så alle på den bokreolen som et møbel bare, avgrensa, lukka om seg sjøl, et objekt i rommet, derfor var det utskjæringene vi likte best. Men en dag, da jeg var helt ung, kanskje 12-13, tok jeg tilfeldig en av bøkene ut og åpna den på en tilfeldig side, og jeg forsto umiddelbart at skriften ga mening, den var ikke vanskelig å lese i det hele tatt, og plutselig ble jeg oppmerksom på alle bøkene som sto på hver side av denne boka og på de andre hyllene, og at de kunne åpne seg på samme måte, det var kanskje nok til et helt liv på de hyllene, det var bare å ta den ene setningen etter den andre og hele bokreolen ville folde seg ut.

Min mor var intellektuell. Hun jobba mange år på Freja sjokoladefabrikk, så vaska hun skoler, offentlige bygninger, hoteller. Hun vaska rommene på Park Hotell, der popgruppene overnatta når de holdt konserter i Oslo, det var jo fint.

Mora mi leste bøker bestandig, bøker på norsk, dansk, svensk, tysk, engelsk. Hun leste Hemingway og Steinbeck, hun leste Allan Silvertold og Sigfried Lenz, hun leste Hans Helmut Kirtz og Hans Scherfig. Hun leste Knud Hamsun, hun leste Dubliners og James Joyce. Hun leste ingen kvinnelige forfattere, som jeg kan huske nå. Jeg så aldri at hun sov, når hun lå i senga var ikke hodet hennes i nærheten av puta, men hvilte heller mot den høyre håndflata mens hun leste, og så kunne jeg spørre henne; Hva er det du leser?, og da snudde hun boka for å se på omslaget og sa – *Die Blechtrommel*.

Mora mi syntes jeg var intellektuell lat, fordi jeg ikke kunne tysk. Hun rørte aldri noen av bøkene i reolen, hun eide ikke ei eneste bok, hun gikk på det lokale biblioteket en gang i uka, hver onsdag og der viste hun meg hvordan bøkene var organisert: Skjønnlitteraturen, poesien, de forskjellige faggruppene, og hvis du ga det en halv time av ditt liv, fikk du med deg de grunnleggende prinsippene, og så kunne de føre deg i hvilken som helst retning du hadde lyst til å gå, hvis du ville tenne et lys i deg sjøl og bli opplyst.

Alt dette er lenge siden nå, men det sendte livet mitt i en uventa retning, en retning som vel var vanskelig for min familie å håndtere, men uansett takker jeg faren min for hans bokreol, jeg takker mamma for hennes bibliotek, hadde de to vært i live nå og sett meg skrive dette, hørt meg si dette, ville de ha falt om på golvet av sjenanse. Det får så være, jeg takker dem like vel, og helt offentlig og jeg takker juryen for Nordisk Råds litteraturpris som fikk det for seg at jeg skulle få oppleve dette. Det var skikkelig kult gjort.

Uddeling af Nordisk Råds musikpris

*Musikprismodtageren **Kari Krikko** blev præsenteret af **Kjartan Ólafsson** på vegne af bedømmelseskomitéen for Nordisk Råd Musikpris.*

“Hedrede” gæster

Kari Krikko er en ekstraordinær virtuos på sit instrument, klarinetten. Hans udførende præges af fleksibilitet og en positiv spillemandsglæde. Han er en musikant i ordets fineste bemærkelse. I sin genre er han en banebrydende fornyer av solokonzertformen, hvilket (har) ledt til et samarbejde med et flertal af betydelige nutids tonesættere, hvilke værker han siden hen har uropført.

Også som kammermusiker har han udforsket kunstmusikformer udover den klassiske. Kari Krikko har indspillet en betydelig skiveproduktion, som omfatter et vidt felt fra ældre tids musik til forskellig slags nutidig musik. Hans sceniske formåga forstærker yderligere billedet af en særpræget og(?) kunstner.

Kari Krikko fra Finland er en værdig modtager af Nordisk Råds musikpris 2009.

Klapsalver og fanfarer.

Nordisk Råds Musikprisvinder, Kari Krikkus takketale:

This is great – I think I am the only one who has to speak English here. When I was 15 years old I left my school and my family and I went to a Finnish Military Band to study clarinet playing. So please understand, I didn't learn Swedish there. Where is the money, by the way? (*latter og klapsalver*)

So you will hear some “Finglish” tonight. I hope there are some jury members of the music price here, because usually this big music prices are given for conductors, composers, those

giants in music life and this jury, you had guts to give this big price for a poor clarinet player. Thank you very much. I can buy a new ecco vol (?)... or something.

When I look back, the history of this price, seeing all those names there, I must say, I feel really proud now, belonging to that group.

So today I am very happy, but also a little bit concerned. I would say during my whole life I enjoyed the wonderful music education system, which we have in Finland. That was really important for me. Now, today when I look around, what I see, I see they are racking down these wonderful system bit by bit, that's really sad, and what they do, they start from the innocent ones, the school children. A big part of their expressions' objects has taken off from the schools. That is a scandal, and that can have a big influence to the future culture life in Finland, so I wish to see more clever decisions from the Finnish politicians. Oh that was point.

But to night, to night we celebrate, we celebrate with this huge price, with this huge money.

Take me out of here. Thank you

Uddeling af Nordisk Råds Filmpris

*Filmprismodtagerne **Lars von Trier** og **Meta Louise Foldager** blev præsenteret af **Hanne Pamlqvist** på vegne af bedømmelseskomitéen for Nordisk Råds Filmpris.*

Kære gæster, kære nominerede, kære tidligere prisvindere af Nordisk Råds filmpris, som sidder her i salen i aften, kære producer, Meta Louise Foldager. Mit navn er Hanne Palmqvist, jeg er VD for Nordisk Film og TV-fond, som administrerer Nordisk Råds Filmpris. Jeg er her i aften på vegne af juryformanden for den nordiske jury, Eva af Geijerstam, som desværre er blevet syg. På vegne af den nordiske jury er mig en stor glæde at skulle fremsige motivationen for årets vinderfilm – *Antichrist*, der er skrevet og registeret af Lars von Trier.

(Klip/musik fra filmen).

Ja - det var et lille trick. Vinderfilmen cementerer, at film er kunst, og som et sandt kunstværk har *Antichrist* formået både at imponere og provokere Norden og den internationale verden med sin blanding af skønhed og gru. Den nordiske jury har begrundet det således:

Lars von Triers Antichrist er en vild, visuelt smuk og rystende voldsom film om sorg, raseri og skyld. I filmen, som er foruroligende og bevægende på samme tid, udforskes det kaos som indtager de to karakterers liv efter deres lille søns død. Det er en lidenskabelig beretning om følelsernes og naturens irrationelle kræfter, som ikke lader sig beherske af hverken fornuft eller kognitiv terapi. Filmen nedbryder grænserne mellem indre og ydre realiteter, og graver sig langt ind i protagonisternes dybeste væsen. Med et fuldstændig frit udtryk iscenesætter *Lars von Trier* parrets drøm og mareridt så præcist som muligt, og leger samtidig nådesløst med opløsningen af den skrøbelige køns balance i deres forhold. Med det perfekte udtryk i billedsproget og skuespillet, og i et væld af kulturelle referencer placerer *Antichrist* det filmiske, psykologisk og fysisk velkendte i en udfordrende og fremmed kontekst. Ud af dette visionære værk opstår et mørke uden konturer, en isnende ensomhed, som smerten som den primære drivkraft for menneskets overlevelse. På sin umiskendelige og dybt personlige måde sætter *Lars von Trier* spørgsmålstegn ved den bekvemme religiøse tænkning og angriber de accepterende rationelle og styrende ambitioner hvorved publikum skubbes ud til kanten af deres egen dybeste frygt. Med dyb ærefrygt og respekt: Tillykke til *Lars von Trier*, han fortjener det, og tillykke til producer *Meta Louise Foldager*!

Klapsalver og fanfarer.

Nordisk Råds Filmprisvinder, Meta Louise Foldagers takketale:

Mange tak. Mange tak. Jeg kommer med en stor varm tak, hilsen fra *Lars*, som ikke rejser så gerne, så han har sendt mig, og tak fra *Antichrist*, hvis man vil have sådan en tak og tak fra mig selv. Tak til finansiererne af filmen og tak til politikerne for at de gider være politikere og embedsmænd. Jeg har en stor ærefrygt og en stor, stor respekt for, at I gider være politikere, at I gider bruge jeres tid på denne jord, måske det eneste liv I har, på at være politikere.

(*latter*)

Jeg mener det, er ikke en joke. For det må da være et meget, meget utaknemmeligt job, (*klapsalver*) ja klap!

Jeg tænker det må være et meget utaknemmeligt job, altså fordi først så skal I gennem nogle år, hvor I kæmper jer op igennem et parti, hvor det er personfnidder og knivstikkeri i ryggen, magtkampe, og hvad ved jeg. Og så er der konstant en risiko for at I ikke bliver valgt, og så har I brugt 10 år af jeres liv på noget politik, og så ryger I ud, og hvad skal I så lave? Og så skal I op at hænge i lygtepælene, og I skal gå til vælgermøder. I skal altid gøre alle ting helt perfekt. Og når nogle av jeres partifæller, som måske er mere eller mindre bemidlet end jer selv, går ud at siger eller gør et eller andet skal I kunne sidde og forsvare det til et eller andet middagsselskab. Og hvad gør I alt det for? Det gør I for at kunne stå op hver morgen knokle røven ud af bukserne for at forsøge at gøre vore samfund bedre end de er. Så af hjertet tak til jer. (*klapsalver*). Jeg er slet ikke færdig!

I og jeres forgængere har skabt nogle samfund, som er meget, meget privilegerede. For vi har det ret godt her i Norden, når man ser på, hvordan de har det i resten af verden, og det forpligter, at vi er så privilegerede, på mange måder, også indenfor kunst og kultur. Og kulturpolitikken i de nordiske lande er forpligtet til at vise, at vi er et overflodssamfund. Som samfund altid har gjort det gennem tiden, når de har haft overskud, så har de skabt kunst og kultur, som de har videregivet til eftertiden. I har som politikere et ansvar for, at vi fortsat har en særlig nordisk kulturarv, der viser netop det. Vi har efterhånden længe haft det til fælles her i Norden, at kunst og kultur bliver skabt med et udgangspunkt i en grundlæggende tro på, at mennesket er frit.

Ytringsfrihed, kunstnerisk frihed, frihed til at være forskellige, til at tænke nyt og til at kritisere. Hvis nogen nu skulle stille spørgsmålet, som måske er et oplagt spørgsmål, hvorfor give en nordisk pris til en film som *Antichrist*? En film, der er optaget i Tyskland, med en amerikansk og en fransk filmstjerne, og indspillet på engelsk. Så er svaret: Den kunne kun blive til med sit nordiske udgangspunkt, for uden vores kulturpolitik i Norden, uden det Svenske Filminstitut, uden det Danske Filminstitut, uden de TV-stationer vi har her i Norden og deres forpligtelser, og uden Nordisk Film og TV-fond, så havde vi ikke lavet de film – så havde Lars slet ikke kunnet lave de film han har lavet de sidste 20 år.

Det, at *Antichrist* får Nordisk Råds pris i dag, synes jeg I skal se som et opråb og en *reminder* til jer, politikere og embedsfolk, om at det er vigtigt at holde fast ved det væsentlige i vores kunst og kultur, og film her i Norden. Og det er meget, meget vigtigt tidspunkt I får denne reminder på, for der, hvor jeg står, og derfra, hvor jeg ser det, så er det ved at ske et skred. Og det er et farligt skred! For aldrig har det været så mange ønsker og krav fra finansiererne; aldrig har TV-stationerne og biograferne været så bange; aldrig er der blevet lyttet så meget til, hvad TV-stationerne og politikerne ønsker sig; og især også til, hvad de ikke ønsker sig. Og det synes jeg er farligt. Jeg synes det kan få store konsekvenser for vores eftertid, hvis det skred fortsætter. Så derfor vil jeg, da jeg nu står her og modtager denne pris (jeg skal nok gøre mig færdig om lidt) (*latter*), for mit samarbejde med *Lars von Trier*, og for *Antichrist*, så vil jeg gerne minde alle jer politikere og embedsmænd om, at det ikke var nogen, der ønskede

sig *Antichrist* – der var ingen der ønskede sig *Antichrist*, men den blev lavet alligevel fordi vores kulturpolitik har bakket den slags op.

Og her står jeg og modtager jeres pris. Og tak for det. Og jeg håber det vil stå mange andre efter mig og takke for netop det samme, og at de kommende prismodtagere også vil takke jer for at stoppe det skred der er i gang nu. Men da der er altså få, der husker at takke jer for jeres utaknemmelige job, så vil jeg gerne gøre det på forhånd.. Så tak til jer, for at I de kommende år fortsat vil føre en visionær kulturpolitik, der lever op til, at vi er et af de mest privilegerede samfund, og at vi skal opføre os som et sådant og vise vor overflod, også indenfor filmen og kunsten generelt. Tak.

Klapsalver.

Musikk/filmindslag fra Antichrist

Uddeling af Nordisk Råds Natur- og miljøpris

Natur- og miljøprismodtageren Kerstin Andersson, Friluftsrådet blev præsenteret af Kolbrún Hallórsdóttir på vegne af bedømmelseskomiteén for Nordisk Råds natur- og miljøpris.

Kolbrún Hallórsdóttir, priskomiteéns formand

.....Ærede gæster, kære venner

Nordisk Råds natur- og miljøpris er nu uddelt for 15. gang. Formålet med Natur- og miljøprisen er at styrke bevidstheden om natur og miljø, og det miljøarbejde som pågår i Norden. Og ligesom de øvrige Nordisk Råds priser, indenfor litteratur, musik og film, så skal prisvinderen leve op til høje faglige krav og være nyskabende indenfor sit område.

Årets tema er klart, prisen skal gives til en nordisk virksomhed, organisation eller person, som på en forbilledlig måde har fået mennesker til at røre sig ude i naturen, og som har skabt en øget forståelse for naturens betydning i almindelighed, samt for den fysiske og psykiske sundhed. Disse krav opfylder årets prisvinder udmærket.

I år fik bedømmelseskomiteén 63 nomineringer. Og efter en nøje gennemgang og til slut en afstemning på bedømmelseskomiteéns møde i Reykjanesskagi i Island i september, og efter at have badet i en varm kilde, blev det vedtaget, at Nordisk Råds natur- og miljøpris for 2009 går til Sverige, og tildeles Friluftsrådets verksamhet i *Ur och Skur*.

Bedømmelseskomiteén begrundet sit valg af *Ur och Skur* således:

I *Ur och Skur* er en forbilledlig model for, hvordan man via oplevelser i naturen kan bidrage til børns velbefindende. Det er en model som med fordel kan inspirere til lignende aktiviteter i hele Norden, hvilket der allerede findes gode eksempler på. Projektet i *Ur och Skur* begyndte i 1985. I dag omfatter aktiviteterne omkring 200 skoler, de fleste er førskoler, og samlet er det ca. 30.000 børn og voksne som deltager i virksomheden rundt omkring i Sverige.

Det er en stor ære at få lejlighed til at præsentere Nordisk Råds Natur- og Miljøpris 2009 i *Ur och Skur*.

Klapsalver og fanfarer

Nordisk Råds prisvinder af Natur- og miljøprisen 2009, Kerstin Anderssons takketale:

Ja, det är mycket skapande här i kväll och det är mycket skapande som vi gör ute i naturen – och ni ska bara veta vilka fina texter och dikter våra i *Ur och Skur*-elever skriver, inspirerade av och i naturen precis som våra alla nordiska diktare gör och har gjort. Vi vill också ge våra

elever en naturkänsla, men man kan ju inte ge någon en naturkänsla – man önskar att man så kunde – men en naturkänsla måste man ju uppleva med alla sina sinnen. Och att vistas ute i naturen, regelbundet under alla årstider och under alla olika betingelser.

Så det är en stor ära och glädje som jag står här i kväll och mottar det här priset. Jag mottar det för Friluftsförbundet *Ur och Skur*-verksamhet, och det är en stor glädje jag delar med alla våra pedagoger som utvecklar och arbetar med *Ur och Skurs*-metoder runt om i Sverige.

Det är också en glädje som jag delar med alla barnen som med rosor på kinderna och glada ögon och mycket spring-i-benen upptäcker och upplever naturen med ALLA sina sinnen. Det ökar ju deras miljömedvetenhet och det är ett led till en hållbar utveckling.

Jag delar också med våra elever i skolan som med friluftsliv, utomhuspedagogik och upplevelsebaserat lärande fördjupar sina kunskaper på sin väg mot läroplanens alla mål. Och för föräldrarna som får friska, glada och starka barn med sig hem – om väl kanske litet smutsiga om kläderna, men vad gör väl det?

Friluftsförbundet vill att fler barn ska få nås av *Ur och Skurs* pedagogik och av vår barnverksamhet med *Skogsmulle* i spetsen.

Vi stödjer en utveckling i Norden och vidare ut i världen, och till det så krävs det ju resurser. Men vi tar gärna ansvaret! Och kom gärna och besök våra *Ur och Skur*-förskolor och skolor.

Gör det – ni är välkomna! Tack!

Uppträdande: Three Style Fusion

Ärendelista 2009

A. Medlemsförslag

2007

A 1404/näring Medlemsförslag om en global dimension i visionerna för Mittnorden (väckt av Lauri Oinonen)

2008

A 1434/miljö¹ Medlemsförslag om felles nordisk satsning på forskning og utvikling av thoriumkraft (framlagt av Fremskrittspartiets medlemmer i Nordisk Råd)

A 1435/presidiet² Medlemsförslag om etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland (framlagt av Dagfinn Høybråten)

A 1438/presidiet³ Medlemsförslag om nordisk granskning av EU:s grön- och vitböcker (väckt av Sveriges delegation i Nordiska rådet)

A 1439/presidiet⁴ Medlemsförslag om ökad förankring av det nordiska samarbetet i parlamenten (väckt av Sveriges delegation i Nordiska rådet)

A 1442/miljö⁵ Medlemsförslag om antagande av en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (väckt av Anita Brodén och Raija-Liisa Ek-löw m.fl i Mittengruppen i Nordiska rådet)

A 1443/miljö⁶ Medlemsförslag om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse utryddelsen av plante- og dyrearter (fremlagt av Den Socialdemokratiske Gruppe)

A 1446/presidiet⁷ Medlemsförslag om indførelse af klimakvoter ved Nordisk Råds flyrejser (fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

A 1448/presidiet⁸ Medlemsförslag om nordiskt ambassadsamarbete (väckt av Hans Wallmark och Mats Johansson)

A 1449/medborgar⁹ Medlemsförslag om barn som offer för människohandel (väckt av Elina Linna)

A 1455/presidiet¹⁰ Medlemsförslag om Kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar (väckt av den Konservativa gruppen)

A 1456/miljö¹¹ Medlemsförslag om Havvindmølleparker i Østersøen (fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

2009

A 1457/miljö¹² Medlemsförslag om bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet (fremlagt av Den sosialdemokratiske gruppen)

¹ Vedtaget af Præsidiets den 28.januar 2009 – ikke foretage sig yderligere

² Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 15/2009

³ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – IB 2/2009

⁴ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – IB 3/2009

⁵ Vedtaget af Præsidiets den 28.januar 2009 – Fremst. 2/2009; IB 1/2009

⁶ Vedtaget af Præsidiets den 28.januar 2009 – Fremst. 1/2009

⁷ Vedtaget af Præsidiets den 28.januar 2009 – Fremst. 2/2009; IB 1/2009

⁸ Vedtaget af Præsidiets efter skriftlig procedure den 23. september 2009 – Fremst. 6/2009

⁹ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 19/2009

¹⁰ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 16/2009

¹¹ Vedtaget af Præsidiets den 25. juni 2009 – Fremst. 4/2009

¹² Vedtaget af Præsidiets den 25. juni 2009 – Fremst. 5/2009

A 1458/näring ¹³	Medlemsförslag om trafikinfrastruktur i Mittnorden (ställd av Lauri Oinonen)
A 1459/presidiet ¹⁴	Medlemsförslag om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (väckt av den svenska delegationen)
A 1460/miljö ¹⁵	Medlemsförslag om Nordisk rovdjursportal (väckt av Ann-Kristin Johansson)
A 1461/miljö ¹⁶	Medlemsförslag om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (väckt av Den konservativa gruppen)
A 1462/näring ¹⁷	Medlemsförslag om nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdiven innovation inden for den nordiske globaliseringsstrategi (fremlagt af Den Socialdemokratiske Gruppe og Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)
A 1463/näring ¹⁸	Medlemsförslag om Nordisk kompetensebank innen miljø og energi (fremlagt av Sigrun Eng, Ole Vagn Christensen, Billy Gustafsson og Lars Wegendahl)
A 1464/näring ¹⁹	Medlemsförslag om romfartspolitisk samarbeid (fremlagt av Sigrun Eng, Ole Vagn Christensen, Billy Gustafsson og Lars Wegendahl)
A 1465/velferd ²⁰	Utvælgsforslag om utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland (framlagt av Velferdsutvalget)
A 1466/miljö	Medlemsförslag om farliga kemikalier (ställd av Sinikka Bohlin, Erkki Tuomioja, Berit Brørby, Niels Sindal, Árni Páll Árnason)
A 1467/medborgar ²¹	Medlemsförslag om gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika (ställd av Kent Olsson, Jessica Polfjärd, Hans Wallmark)
A 1468/presidiet ²²	Medlemsförslag om ändring av ordföranskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (ställd av Lyly Rajala m.fl.)
A 1469/kultur ²³	Udvalgsforslag om Kultur i skolen (stillet af Kultur- og uddannelsesudvalget)
A 1470/medborgar ²⁴	Medlemsförslag om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (ställd av Mittengruppen)
A 1471/miljö ²⁵	Medlemsförslag om mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (fremlagt av Den socialdemokratiske gruppen)
A 1472/kultur ²⁶	Medlemsförslag om nordisk forskning på polare lavtrykk (fremlagt av Den socialdemokratiske gruppen)
A 1473/kultur ²⁷	Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag (stillet af Kultur- og uddannelsesudvalget)
A 1474/kultur ²⁸	Medlemsförslag om utökat forskningssamarbete i och om den nordliga regionen (väckt av Sinikka Bohlin)

¹³ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 29/2009

¹⁴ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 10/2009

¹⁵ Vedtaget af Præsidiets den 30. september 2009 – ikke foretage sig yderligere

¹⁶ Vedtaget af Præsidiets den 30. september 2009 – ikke foretage sig yderligere

¹⁷ Vedtaget af Præsidiets den 27. oktober 2009 – Fremst. 7/2009

¹⁸ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 14/2009

¹⁹ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 17/2009

²⁰ Vedtaget af Præsidiets den 17. april 2009 – Fremst. 3/2009

²¹ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 20/2009 og Rek. 21/2009

²² Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – ikke foretage sig yderligere

²³ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 24/2009

²⁴ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 11/2009 og Rek. 12/2009

²⁵ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 9/2009

²⁶ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 23/2009

²⁷ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 25/2009

²⁸ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 22/2009

A 1475/kultur ²⁹	Udvalgsforslag om nordisk støtteordning for udvikling af computerspil (fremlagt af Kultur- og uddannelsesudvalget)
A 1476/miljö	Medlemsforslag om en ökad satsning på friluftsverksamhet för barn och ungdomar (väckt av Anita Brodén)
A 1477/ miljø	Medlemsforslag om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar (väckt av Lauri Oinonen)
A 1478/medborger ³⁰	Udvalgsforslag om forbrugerpolitisk netværk (stillet af Medborger- og Forbrugerudvalget)
A 1479/medborger ³¹	Udvalgsforslag om migration (stillet af Medborger- og Forbrugerudvalget)
A 1480/velferd ³²	Udvalgsforslag om hvordan der skapes et inkluderende bærekraftig arbeidsliv (stillet af Velferdsutvalget)
A 1481/kultur ³³	Udvalgsforslag om opfølgning på kulturreformen (stillet af Kultur- og uddannelsesudvalget)
A 1482/kultur ³⁴	Udvalgsforslag om håndhævelse af ophavsret på internettet (stillet af Kultur- og uddannelsesudvalget)
A 1483/miljö	Medlemsforslag om en nordisk jord- og skogsbrukspolitik (väckt av Den socialdemokratiska gruppen)
A 1484/presidiet	Medlemsforslag om förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat (väckt av Mittengruppen)

B. Ministerrådsforslag

B 262/miljø	Ministerrådsforslag: Handlingsprogram for energiområdet 2010 - 2013
B 263/presidiet	Ministerrådsforslag: Nordisk Ministerråds budget 2010
B 264/velfærd	Ministerrådsforslag: Omdannelse af Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan pr. 1.1 2010

C. Berättelser

C1	Nordisk samarbejde 2008 – Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed
C 2	Forslag till Nordisk Ministerråds planer og budget 2010
C 3/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2008
C 4/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2008
C 5/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2008

D. Ikke-avskrevne rekommandasjoner og fremstillinger

*7/2004/medborgar	Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010
*5/2006/presidiet	Rapport och konferens om samhällssäkerhet (anden at-sats)
*7/2006/miljø	Fokus på miljø i Nord (anden at-sats)
*10/2006/miljø	Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen

²⁹ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 32/2009

³⁰ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 28/2009

³¹ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 18/2009

³² Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 27/2009

³³ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 30/2009

³⁴ Besluttet på Nordisk Råds session den 28. oktober 2009 – Rek. 31/2009

*17/2006/välfärd	Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden
*18/2006/medborger	Kampagne imod formidling af sexkøb
*23/2006/kultur	Deklaration om nordisk språkpolitik (tredje og fjerde at-sats)
*24/2006/kultur	Nabolands-tv etter digitaliseringen (første at-sats)
*26/2006/næring	Komparativt studie om iværksættere i Norden
*5/2007/välfärd	Psykiatrivården i Norden
*7/2007/miljø	Klimainitiativer i Norden og internationalt
*8/2007/miljø	Energieffektivisering og brug af vedvarende energi i offentlige bygninger
*9/2007/miljø	Vedvarende energi och styrkelse av det baltisk-nordiske elnet
*13/2007/kultur	Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag
*15/2007/medborger	Bekæmpelse af menneskehandel
*16/2007/næring	Ny nordisk mat
1/2008/medborger	Bekæmpelse af røveri og overfald af vognmænd i Norden
2/2008/medborger	Politiindsats for vognmænds sikkerhed i Norden
3/2008/presidiet	Insatser för att stöda projektutveckling inom ramen för Östersjöns handlingsplan
4/2008/miljø/näring	Felles rovdyrforvaltning i Norden
5/2008/ miljø/näring	Nordisk kraftsamling för att rädda fiskeribestånden och fiskerinäringen
6/2008/presidiet	Samnordiska observationssystemer i Arktis
7/2008/velfærd	Nordisk sundhedsområde
8/2008/presidiet	Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2009-2011
9/2008/presidiet	Riktlinjerna för samarbetet med Estland, Lettland och Litauen 2009 – 2013
10/2008/presidiet	Nordisk-Baltiska mobilitetsprogram 2009-2013
11/2008/presidiet	Retningslinjer for det fremtidige samarbejde med Nordvestrusland 2009 – 2013
12/2008/kultur	Nordliga dimensionens kulturpartnerskap
13/2008/miljø	Miljøhandlingsplan 2009-2012
14/2008/miljø	Strategi för hållbar utveckling 2009-2012
15/2008/miljø	Ramprogram för samarbetet om fiskeri, jordbruk, skogsbruk och livsmedel 2009-2012
16/2008/medborger	Nyttjande och märkning af GMO-produkter
17/2008/näring	Nordisk handlingsplan för en klimatvänlig transportpolitik
18/2008/velferd	Ny institutionsstruktur under MR-social
19/2008/velferd	Hvordan krenkede børn blir syke voksne
20/2008/medborgar/välfärd	Förbud mot transfetter
21/2008/medborger	Asylbørn
22/2008/medborgar	Människohandel för tvångsarbete
23/2008/kultur/velferd	Kultur og helse

24/2008/velferd	Tiltak for å hindre kjønnslemlestelse av kvinner
25/2008/näring	Inrättandet av ett nordiskt innovationspris
26/2008/näring	Nordisk innovationspolitik
27/2008/näring	Program for arbejdslivsområdet 2009-2012
28/2008/näring	Nordisk Ministerråds samarbejdsprogram om regionalpolitik
29/2008/medborger	Styrkelse af det nordiske lovforberedende samarbejde
30/2008/medborgar	Nordisk kraftsamling kring gränsöverskridande otrygghet
31/2008/kultur	Fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer
32/2008/kultur	Ändring av stadgarna för Nordiska rådets litteraturpris
33/2008/presidiet	Nordisk Ministerråds planer og budget 2009
34/2008/medborger	Norden som GMO-fri zone
35/2008/velferd	Internationalt initiativ mot kjønnslemlestelse av kvinner
36/2008/näring	Regional synvinkel i den europeiska innovationspolitiken
37/2008/medborger	Lovsamarbejde og konsekvenser af national lovgivning
38/2008/kk	Projekthantering i Nordiska ministerrådet
1/2009/miljø	Fælles artsdatabank i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter
2/2009/ miljö	Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet
3/20097velferd	Utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland

Interne beslutninger

1/2008	Forbedret samarbejde om ny lovgivning samt Kontrollkomiteeforslag
2/2008	Endring av Nordisk Råds arbeidsordning

E. Skriftlige spørsmål

E 1/2009	Skriftlig fråga om möjligheter för nordbor att studera i Danmark (ställd av Hans Wallmark)
E 2/2009	Skriftlig fråga om järnvägen Trondheim – Storlien (ställd av Johan Linander)
E 3/2009	Skriftlig fråga om nordiskt samarbete inför revisionen av EU:s gemensamma fiskeripolitik (ställd av Ann-Kristine Johansson)
E 4/2009	Skriftligt spørsmål til Islands, Sveriges, Norges, Danmarks og Finlands regeringer og til de selvstyrende områder, Åland, Færøerne og Grønland om udkast til ny sprogkonvention (stillet af Bente Dahl)
E 5/2009	Skriftlig fråga til Nordiska ministerrådet om reformering av det nordiska samarbetet (ställd av Janne Seurujärvi)
E 6/2009	Skriftligt spørsmål til Nordisk Ministerråd om indførelse af et nordisk taxametersystem i forhold til de små håndværksfag? (stillet af Bente Dahl)
E 7/2009	Skriftligt spørsmål til de nordiske landes regeringer om at ratificere UNESCOs konvention til beskyttelse af den immaterielle kulturarv? (stillet af Bente Dahl)
E 8/2009	Skriftlig fråga om administrativt stöd för Nordplus-stipendierne (ställd av Kent Olsson)

- E 9/2009 Skriftlig fråga om gemensam nordisk narkotikapolitik (ställd av Hans Wallmark)
- E 10/2009 Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer, om hvorledes de nordiske landes regeringer vil gennemføre miljø- og klimavenlige initiativer som led i at overvinde den økonomiske krise (stillet af Miljø- og Naturresurseudvalget)
- E 11/2009 Skriftlig spørgsmål til Danmarks regering om problemstillinger rundt kønnslemlestelse (stillet af Velferdsudvalget)
- E 12/2009 Skriftlig fråga om bredband i Glesbygd (ställd av Sinikka Bohlin)
- E 13/2009 Skriftligt spørgsmål om at tilføje nye gener til den skandinaviske ulvebestand (stillet af Sigrun Eng og Lisbeth Grönfeldt Bergman)
- E 14/2009 Skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet om snabba åtgärder för att förhindra en pandemi i Norden (väckt av Lauri Oinonen)
- E 15/2009 Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om skolesystemerne i de nordiske lande (stillet af Mogens Jensen)
- E 16/2009 Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om, hvorfor Danmark tvangshjemsender irakiske flygtninge på trods af FN's advarsler (stillet af Paavo Arhinmäki, Juliane Henningsen, Hogni Hoydal, Elina Linna, Josef Motzfeldt, Rolf Reikvam)
- E 17/2009 Skriftlig spørsmål til de nordiske lands regeringer om å vurdere om den økonomiske situasjonen til Nordiska Högskolan for folkhälsovetenskap sit program: "Nordisk Diplomprogram i smittevern/infeksjonshygiene" er tilfredsstillende (stillet av Velferdsutvalget)
- E 18/2009 Skriftligt spørgsmål til Sveriges regering om dumpning af havbundsmaterialer i fredningsområdet for torsk i Kattegat (stillet af Kristen Touborg)
- E 19/2009 Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om sproglig og kulturel mangfoldighed på offentlige nordiske tv-kanaler (stillet af Mogens Jensen)
- E 20/2009 Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om sproglig og kulturel mangfoldighed på offentlige nordiske tv-kanaler (stillet af Mogens Jensen)
- E 21 – E 42 Mundtlige spørgsmål stillet på sessionen 2009
- E 43/2009 Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om grænsehindring ved arbejde i andet nordisk land (stillet af Line Barfod)
- E 44/2009 Skriftligt spørgsmål til Islands regering om hvorfor Nordisk Ministerråd ikke ønsker at vedtage en ordning om garanti fra hoteller om at de ikke formidler sexkøb (stillet af Line Barfod)

Dokument

- 1 Nordisk Råds Årsberetning 2008
- 2 Regler för sessionens genomförande
- 3 Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder till sessionen 2009
- 4 Utrikesministrarnas redogörelse (muntlig)
- 5 Försvarsministrarnas redogörelse (muntlig)
- 6 Nordiska samarbetsministrarnas globaliseringsredogörelse till de nordiska statsministrarna
- 7 Redogörelse för Nordiska ministerrådets arktiska samarbete 2009
- 8 Redegørelse til Nordisk Råd 2009 – Nordisk ministerråds indsatser til bekæmpelse af menneskehandel
- 9 Likestillingsredogjørelse til Nordisk råds session 2009
- 10 Redegørelse om opfølgning på sprogdeklarationen
- 11 Redogörelse från ministerrådet angående status och utveckling av MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010

- 12 Danmarks ordförandeskapsprogram i Nordiska ministerrådet 2010
- 13 Ministerrådsredogörelse om de globale klimaförhandlingerne
- 14 Redegørelse til Nordisk Råd om reformen af EU's fælles fiskeripolitik
- 15 NB - ikke brugt
- 16 Redegørelse til Nordisk Råd vedr. statusrapport om handlingsplanen for kost og motion 2009
- 17 Samarbetsministrarnas redogörelse (muntlig)

Fremstillinger og ikke foreta sig yderligere mv. 2009

Uddrag af referater fra Præsidiemøder 2009

Præsidiemøde 28. januar 2009

Pkt. 5. Fremstilling: A 1442/miljö: Medlemsforslag om antagande av en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet og A 1446/presidiet: Medlemsforslag om indførelse af klimakvoter ved Nordisk Råds flyrejser

Præsidiet beslöt vid sitt förra möte att behandlingen av medlemsforslag A 1446/presidiet om införandet av klimatkvoter vid flygresor skall behandlas tillsammans med medlemsforslag A 1442/miljö om en miljöpolicy för Nordisk Råd och Nordisk Ministerråd.

Præsidiet og Miljø- og Naturressurseudvalget godkendte fælles betænkning over A 1442/miljö og A 1446/presidiet som fremstilling

Beslutning:

Præsidiet og Miljø- og Naturressurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at senest den 31. december 2009 færdiggøre en ambitiøs miljø- og klimapolitik for Nordisk Ministerråds egen virksomhed, hvad angår resurseforbrug, energiforbrug, affaldshåndtering, principper for anskaffelser og indkøb, rejseaktivitet, drift af sekretariater og institutioner mm. Miljø- og klimaarbejdet skal afpasses efter de specifikke forhold for organisationen og det skal tilrettelægges således, at udgangspunkterne og målsætningerne for de forskellige delområder defineres, ligesom der beskrives en metode til opfølgning og overvågning af målopfyldelsen

Præsidiet og Miljø- og Naturressurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd beslutter

at pålægge rådsdirektøren at holde sig orienteret om ovennævnte miljøpolitik-arbejde i Nordisk Ministerråd og parallelt hermed at udarbejde en tilsvarende miljøpolitik særligt tillempt Nordisk Råds virksomhed

att rådsdirektören utarbetar ett förslag till inbetalning av CO₂ avgifter för flygresor för Nordiska rådets sekretariat innan den 31 december 2009. En ekonomisk konsekvensanalys skall genomföras för ordningen

att uppmana parlamenten i Danmark och Island, samt de lagstiftande församlingarna i Grönland, Färöarna och Åland att inbetala CO₂ avgifter för flygresor

Pkt. 12. Fremstilling: A 1434/miljø: Medlemsforslag om felles nordisk satsning på forskning- og utvikling av Thoriumkraft

Miljø- og Naturressurseudvalget har anmodet Præsidiet om fremstilling af medlemsforslag A 1434/miljø om fælles nordisk satsning og udvikling af thoriumkraft. Medlemsforslaget har været til behandling i Miljø- og Naturressurseudvalget 24. september 2008.

Præsidiet godkendte betænkningen over A 1434/miljø.

Beslutning:

Miljø- og Naturressourceudvalget foreslår at

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag A 1434/miljø: Medlemsforslag om felles Nordisk satsning på forskning og udvikling av thoriumkraft

Pkt. 13. Fremstilling: A 1443/miljø: Medlemsforslag om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse utryddelsen av plante- og dyrearter

Miljø- og Naturressourceudvalget har anmodet Præsidiets om fremstilling af medlemsforslag A 1443/miljø: Medlemsforslag om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse utryddelsen av plante- og dyrearter.

Præsidiets godkendte betænkningen over A 1443/miljø.

Beslutning:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at fortsætte og fordybe det nordiske samarbejde om de forskningsmæssige og forvaltningsmæssige aspekter af naturovervågning; blandt andet med henblik på at sætte alle lande i stand til at udarbejde og jævnligt opdatere nationale rødlistor

at samarbejde om og udvikle økonomiske og juridiske værktøjer og virkemidler til sikring af landenes biologiske mangfoldighed

at samarbejde om at nøje overvåge udviklingen i forekomsten af fremmede, invasive arter i Norden

at samarbejde i de internationale fora, herunder Biodiversitetskonventionen, IUCN og EU, om at fremme ambitiøse, globale målsætninger og at fremme dertil hørende virkemidler for at bevare den biologiske mangfoldighed efter 2010

Præsidiemøde 17. april 2009**Pkt. 14. Fremstilling: A 1465/velferd: Utvalgsforslag om utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland**

Velfærdsudvalget har anmodet Præsidiets om fremstilling af medlemsforslag A 1465/velferd: Utvalgsforslag om utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland.

Præsidiets godkendte betænkningen over A 1465/velferd.

Beslutning:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å jobbe videre med å målrette tiltak som kommer fram gjennom konferansen "Interdepartmental Collaboration to Combat Communicable Diseases (HIV/TB) in the North-West of Russia" og kanalisere det videre arbeidet gjennom Den nordlige dimensjonens partnerskap for helse og livskvalitet, og deres ekspertgruppe på HIV/AIDS, tuberkulose og multiresistent tuberkulose

Præsidiemøde 25. juni 2009

Pkt. 13. Fremstilling: A 1456: Medlemsforslag om Havvindmølleparker i Østersøen

Miljø- og Naturressurseudvalget har anmodet Præsidiets om fremstilling af medlemsforslag A 1456/miljø: Medlemsforslag om Havvindmølleparker i Østersøen.

Præsidiets godkendte betænkningen over A 1456/miljø.

Beslutning:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at nøje følge og støtte de videre arbejde med udredningen af det internationale havmølleprojekt på Kriegers Flak i Østersøen

at – i muligt samarbejde med BASREC og enkeltlande rundt om Østersøen – udarbejde vindatlas og at undersøge potentialerne i at etablere store vindmølleparker på et antal egnede lokaliteter i Østersøen og at etablere kombinerede, generelt fungerende regionale transmissionsløsninger i forbindelse hermed

Pkt. 14. Fremstilling: A 1457/miljø Medlemsforslag om bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet

Miljø- og Naturressurseudvalget har anmodet Præsidiets om fremstilling af medlemsforslag A 1457/miljø: Medlemsforslag om bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet

Præsidiets godkendte betænkningen over A 1457/miljø.

Beslutning:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at etablere et udbygget fællesnordisk samarbejde om beredskabsplanlægning og reparationsberedskap for den nordiske elsektor og at sikre, at dette beredskab forankres tydeligere hos myndighederne og at der fastsættes nationale mål for arbejdet

Præsidiemøde 30. september 2009

Pkt. 28. Fremstilling: A 1460/miljö: Medlemsförslag om Nordisk rovdjursportal

Miljø- og Naturressurseudvalget har anmodet Præsidiets om fremstilling af medlemsforslag A 1460/miljö: Medlemsförslag om Nordisk rovdjursportal
Præsidiets godkendte betænkningen over A 1460/miljö.

Beslutning:

Miljø- og Naturressurseudvalget foreslår,

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag A 1460/miljö: Medlemsförslag om Nordisk rovdjursportal

Pkt. 29. Fremstilling: A 1461/näring/miljö: Medlemsförslag om gemensam nordisk elcertifikatmarknad

Miljø- og Naturressurseudvalget har anmodet Præsidiets om fremstilling af medlemsforslag A 1461/näring/miljö: Medlemsförslag om gemensam nordisk elcertifikatmarknad.

Præsidiets godkendte betænkningen over A 1461/näring/miljö.

Beslutning:

Miljø- og Naturressurseudvalget foreslår,

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag A 1461/näring/miljö: Medlemsforslag om gemensam nordisk elcertifikatmarknad

Pkt. 30. Fremstilling: A 1468/presidiet: Medlemsforslag om ændring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet

Presidiets enades om inte anta betänkandet om medlemsforslag A 1468/presidiet: Medlemsforslag om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet som framställning. Det är principiellt betänkligt att presidiet antar förslag som det själva agerat som beredande organ till på framställning.

Beslutning:

Presidiet foreslår,

att inte anta betänkande över medlemsforslag A 1468/presidiet om ändring av ordförandeskapsrotationen som framställning

Præsidiemøde 27. oktober 2009**Pkt. 12. Fremstilling: A 1462/næring: Medlemsforslag om nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdræven innovation inden for den nordiske globaliseringsstrategi**

Næringsudvalget har anmodet Præsidiets om fremstilling af medlemsforslag A 1462/næring: Medlemsforslag om nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdræven innovation inden for den nordiske globaliseringsstrategi. Medlemsforslaget har været til behandling ved Næringsudvalgets møde den 30. september 2009 på Åland.

Præsidiets godkendte betænkningen over A 1462/næring

Beslutning:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att Nordiska ministerrådet inom den gemensamma nordiska handlingsplanen för innovations- och näringspolitik 2010 – 2013 fokusera på:

- ett stärkt samspel mellan näringsliv, forskare, användare (konsumenter) och producenter om erfarenheter och utvecklingspotential för medarbetar- och användardriven innovation med särskilt fokus på utveckling av bättre välfärdstjänster och klimat- och energilösningar
- fastlägga behov och möjligheter för, samt sätta igång forskningssamarbete i Norden inom specifika områden för medarbetar- och användardriven innovation
- i samarbete med arbetsmarknadens parter bidra till att utveckla möjligheterna för en arbetsplatskultur på nordiska arbetsplatser som främjar medarbetar- och användardriven innovation

Præsidiemøde 9. december 2009

Ingen medlemsforslag til fremstilling.

Øvrigt

Medlemsforslag A 1448/presidiet om nordisk ambassadesamarbejde, blev besluttet behandlet som fremstilling efter skriftlig procedure i Præsidiets, som blev afsluttet den 23. september 2009.

Framstillingen har følgende lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att öka samarbetet de nordiska länderna emellan, både i form av lokaler som ansvarsområden, vad gäller konsulär och diplomatisk närvaro i andra stater och på andra kontinenter



Medlemmerne af Nordisk Råds Præsidium

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0400
Fax +45 3311 1870
nordisk-rad@norden.org
www.norden.org

19. marts 2009

Skriftlig procedure vedr. medlemsforslag A 1448/præsidiets om nordisk ambassadesamarbejde

På Præsidiets møde den 28. januar 2009 i Reykjavik blev ovennævnte betænkning godkendt, men betænkningen blev ikke godkendt som fremstilling.

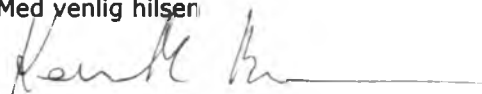
På baggrund af sagens aktualitet, herunder Stoltenbergs rapport "*Nordisk Samarbeid om Utenriks- og sikkerhetspolitikk*", ønskes betænkningen hurtigst muligt sendt ud som rekommandation til landenes regeringer. Derfor anmodes medlemmerne af Nordisk Råds Præsidium om, ved skriftlig procedure, at godkende, at betænkning over medlemsforslag A 1448/præsidiets om nordisk ambassadesamarbejde godkendes som fremstilling.

Der vedlægges:

- Sagsfremstilling. A 1448/præsidiets om nordisk ambassadesamarbejde
- Betænkning over medlemsforslag om nordisk ambassadesamarbejde
- Udsnit af referat fra Præsidiets møde den 28. januar 2009
- Svarformular for behandling af skriftlige procedure

Præsidiets medlemmer bedes returnere vedlagte svarformular senest **mandag den 30. marts 2009.**

Med venlig hilsen


Kenneth Broman
Seniorrådgiver

Sidste underskrift 23. september 2009

Val till Nordiska Investeringsbankens kontrollkommitté

Nordiska Investeringsbankens kontrollkommitté
(Perioden 1 juni 2010 – 31 mai 2012)

Fra Danmark: Niels Sindal (S), *Den socialdemokratiska gruppen*

Fra Finland: Tuula Peltonen (sd), *Den socialdemokratiska gruppen*

Fra Island: Ragnheidur Rikhardsdóttir (Sj.), *Den konservativa gruppen*

Fra Norge: Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP), *Utan partigruppstillhörighet*

Fra Sverige: Johan Linander (c), *Mittengruppen*

Register

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak	Annet vedtak
				Nummer	

A. Medlemsforslag/Utvalgsforslag/Presidieforslag/Komitéforslag					
A 1434/miljø	Medlemsforslag om felles nordisk satsning på forskning og utvikling av thoriumkraft		249		Ikke foretage sig yderligere
A 1435/presidiet	Medlemsforslag om etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland	159	253	Rek. 15/2009	
A 1438/presidiet	Medlemsforslag om nordisk granskning av EU:s grøn- og vitböcker	170	260	IB 2/2009	
A 1439/presidiet	Medlemsforslag om økad förankring av det nordiska samarbeidet i parlamenten	232	266	IB 3/2009	
A 1449/medborgar	Medlemsforslag om barn som offer for menneskehandel	199	291	Rek. 19/2009	
A 1455/presidiet	Medlemsforslag om Kraftsamling for ett samordnat nordiskt försvar	171	299	Rek. 16/2009	
A 1458/næring	Medlemsforslag om trafikinfrastruktur i Mittnorden	223	317	Rek. 29/2009	
A 1459/presidiet	Medlemsforslag om internasjonell konferens om utvecklingen i den arktiske regionen	109	322	Rek. 10/2009	
A 1463/næring	Medlemsforslag om Nordisk kompetansebank innen miljø og energi	139	340	Rek. 14/2009	
A 1464/næring	Medlemsforslag om romfartspolitisk samarbeid	173	345	Rek. 17/2009	
A 1467/medborgar	Medlemsforslag om gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika	199	354	Rek. 20/2009 Rek. 21/2009	
A 1468/presidiet	Medlemsforslag om endring av ordførerskapsrotasjonen i Nordiske ministerrådet og Nordiske rådet	231	357		Ikke foretage sig yderligere
A 1469/kultur	Udvalgsforslag om Kultur i skolen	209	364	Rek. 24/2009	
A 1470/medborgar	Medlemsforslag om tilgang til personnummer under tilfeldig vistelse i ett nordiskt land	124	372	Rek. 11/2009 Rek. 12/2009	
A 1471/miljø	Medlemsforslag om mer ressursvennlig fiskeri og forbud mot dumping av fisk	107	378	Rek. 9/2009	

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak	Annet vedtak
				Nummer	
A 1472/kultur	Medlemsforslag om nordisk forskning på polare lavtrykk	206	384	Rek. 23/2009	
A 1473/kultur	Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag	211	387	Rek. 25/2009	
A 1474/kultur	Medlemsforslag om utøkt forskningsarbeide i och om den nordliga regionen	205	392	Rek. 22/2009	
A 1475/kultur	Udvalgsforslag om nordisk støtteordning for utvikling af computerspil	228	398	Rek. 32/2009	
A 1478/medborger	Udvalgsforslag om forbrugerpolitiske nettverk	223	404	Rek. 28/2009	
A 1479/medborger	Udvalgsforslag om migration	173	407	Rek. 18/2009	
A 1480/velferd	Udvalgsforslag om et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden	221	410	Rek. 27/2009	
A 1481/kultur	Udvalgsforslag om opfølging på kulturreformen	226	422	Rek. 30/2009	
A 1482/kultur	Udvalgsforslag om håndhevelse af ophavsret på internettet	226	428	Rek. 31/2009	
B. Ministerrådsforslag					
B 262/miljø	Ministerrådsforslag: Handlingsprogram for energiområdet 2010 - 2013	127	433	Rek. 13/2009	
B 263/presidiet	Ministerrådsforslag: Nordisk Ministerråds budget 2010	89	453	Rek. 8/2009	
B 264/velfærd	Ministerrådsforslag: Omdannelse af Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan pr. 1.1 2010	216	467	Rek. 26/2009	
C. Beretninger					
C 1	Nordisk samarbejde 2008 - Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed	229	497		Til etterretning

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak	Annet vedtak
				Nummer	

C 2	Forslag till Nordisk Ministerråds planer og budget 2010	89	547		Til efterretning
C 3/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2008	229	739		Til efterretning
C 4/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2008	229	757		Til efterretning
C 5/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2008	229	769		Til efterretning

D. Ikke-avskrevne rekommandasjoner og fremstillinger					
*7/2004/medborgar	Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010		811		Færdigbehandlet
*5/2006/presidiet	Rapport och konferens om samhällssäkerhet (anden at-sats)		813		Færdigbehandlet
*7/2006/miljø	Fokus på miljø i Nord (anden at-sats)		819		Færdigbehandlet
*10/2006/miljø	Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen		821		Færdigbehandlet anden og tredje at-sats: Afvente ny meddelelse første og fjerde at-sats
*17/2006/välfärd	Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden		823		Til efterretning
*18/2006/medborger	Kampagne imod formidling af sexkøb		826		Færdigbehandlet
*23/2006/kultur	Deklaration om nordisk sprogpolitik (tredje og fjerde at-sats)		829		Færdigbehandlet fjerde at-sats; Afvente ny meddelelse tredje at-

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak	Annet vedtak
				Nummer	

					sats
*24/2006/kultur	Nabolands-tv etter digitaliseringen (første at-sats)		835		Til etterretning
*26/2006/næring	Komparativt studie om iværksættere i Norden		839		Til etterretning
*5/2007/välfärd	Psykiatrivården i Norden		841		Færdigbehandlet
*7/2007/miljø	Klimainitiativer i Norden og internasjonalt	140	845		Færdigbehandlet tredje, fjerde og femte at-sats: Afvente ny meddelelse første og anden at-sats
*8/2007/miljø	Energieffektivisering og bruk av vedvarende energi i offentlige bygninger		849		Færdigbehandlet
*9/2007/miljø	Vedvarende energi och styrkelse av det baltisk-nordiske elnet		851		Færdigbehandlet
*13/2007/kultur	Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag		853		Færdigbehandlet
*15/2007/medborger	Bekæmpelse af menneskehandel		856		Færdigbehandlet tredje at-sats; Afvente ny meddelelse anden at-sats
*16/2007/næring	Ny nordisk mat		859		Til etterretning
1/2008/medborger	Bekæmpelse af røveri og overfald af vognmænd i Norden		861		Færdigbehandlet
2/2008/medborger	Politiindsats for vognmænds sikkerhed i Norden		864		Færdigbehandlet
3/2008/presidiet	Insatser för att stöda projektutveckling inom ramen för Östersjöns handlingsplan		866		Færdigbehandlet
*4/2008/miljø/næring	Felles rovdyrforvaltning i Norden		868		Færdigbehandlet første, fjerde og femte at-sats; Afvente ny

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak	Annet vedtak
				Nummer	
					meddelelse anden, tredje og sjette at-sats
5/2008/miljø/näring	Nordisk kraftsamling för att rädda fiskeribestånden och fiskerinäringen		871		Færdigbehandlet
6/2008/presidiet	Samnordiska observationssystemer i Arktis		874		Til efterretning
*7/2008/velfærd	Nordisk sundhedsområde		877		Til efterretning
8/2008/presidiet	Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2009-2011		879		Færdigbehandlet
9/2008/presidiet	Riktlinjerna för samarbetet med Estland, Lettland och Litauen 2009 – 2013		881		Færdigbehandlet
10/2008/presidiet	Nordisk-Baltiska mobilitetsprogram 2009-2013		884		Færdigbehandlet
11/2008/presidiet	Retningslinjer for det fremtidige samarbejde med Nordvestrusland 2009 – 2013		886		Færdigbehandlet
12/2008/kultur	Nordliga dimensionens kulturpartnerskap		888		Færdigbehandlet
13/2008/miljø	Miljøhandlingsplan 2009-2012		891		Færdigbehandlet
14/2008/miljø	Strategi för hållbar utveckling 2009-2012		893		Færdigbehandlet
15/2008/miljø	Ramprogram för samarbetet om fiskeri, jordbruk, skogsbruk och livsmedel 2009-2012		896		Færdigbehandlet
16/2008/medborger	Medlemsforslag om nyttjande och mærkning af GMO-produkter		899		Færdigbehandlet
*17/2008/näring	Nordisk handlingsplan för en klimativänlig transportpolitik		902		Til efterretning
18/2008/velfærd	Ny institutionsstruktur under MR-social		908		Færdigbehandlet
*19/2008/velfærd	Hvordan krenkede børn blir syke voksne		910		Til efterretning
*20/2008/medborger/välfærd	Förbud mot transfetter		914		Til efterretning
*21/2008/medborger	Asylbørn		916		Færdigbehandlet at-satserne A, B, C, F,

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trycket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak	Annet vedtak
				Nummer	

ger					G, J, K, N, O; Afventen ny meddelelse D, E, H, I, L, M
*22/2008/medborger	Människohandel för tvångsarbete		938		Til efterretning
23/2008/kultur/velferd	Kultur og helse		943		Færdigbehandlet
24/2008/velferd	Tiltak for å hindre kjønnslemlestelse av kvinner		946		Færdigbehandlet
25/2008/næring	Inrättandet av ett nordiskt innovationspris		951		Færdigbehandlet
26/2008/næring	Nordisk innovationspolitik		953		Færdigbehandlet
27/2008/næring	Program for arbejdslivsområdet 2009-2012		957		Færdigbehandlet
28/2008/næring	Nordisk Ministerråds samarbejdsprogram om regionalpolitik		960		Færdigbehandlet
*29/2008/medborger	Styrkelse af det nordiske lovforberedende samarbejde		962		Til efterretning
30/2008/medborgar	Nordisk kraftsamling kring gränsöverskridande otrygghet		966		Færdigbehandlet
*31/2008/kultur	Fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer	206	969		Til efterretning
32/2008/kultur	Ändring av stadgarna för Nordiska rådets litteraturpris		973		Færdigbehandlet
33/2008/presidiet	Nordisk Ministerråds planer og budget 2009		977		Færdigbehandlet
*34/2008/medborger	Norden som GMO-fri zone		980		Til efterretning
35/2008/velferd	Internationalt initiativ mot kjønnslemlestelse av kvinner		982		Færdigbehandlet
36/2008/næring	Regional synvinkel i den europeiska innovationspolitiken		986		Færdigbehandlet

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak	Annet vedtak
				Nummer	
*37/2008/medborger	Lovsamarbejde og konsekvenser af national lovgivning		990		Til efterretning
*38/2008/kk	Projekthantering i Nordiska ministerrådet		994		Til efterretning
*1/2009/miljø	Fælles artsdatabank i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter		1313		Til efterretning
*2/2009/miljø	Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet		1003		Til efterretning
3/2009/velferd	Utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland		1315		Færdigbehandlet

Interne beslutninger					
2/2008	Endring av Nordisk Råds arbeidsordning § 73 partigrupper		1009		Færdigbehandlet

E. Spørgsmål					
E 1	Skriftlig fråga om möjligheter för nordbor att studera i Danmark (ställd av Hans Wallmark)		1011		Skriftligt svar
E 2	Skriftlig fråga om järnvägen Trondheim – Storlien (ställd av Johan Linander)		1014		Skriftligt svar
E 3	Skriftlig fråga om nordiskt samarbete inför revisionen av EU:s gemensamma fiskeripolitik (ställd av Ann-Kristine Johansson)		1018		Skriftligt svar
E 4	Skriftligt spørsmål til Islands, Sveriges, Norges, Danmarks og Finlands regeringer og til de selvstyrende områder, Åland, Færøerne og Grønland om udkast til ny sprogkonvention (stillet af Bente Dahl)		1022		Skriftligt svar

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak	Annet vedtak
				Nummer	
E 5	Skriftlig fråga til Nordiska ministerrådet om reformering av det nordiska samarbeidet (ställd av Janne Seurujärvi)	1028			Skriftligt svar
E 6	Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om indførelse af et nordisk taxametersystem i forhold til de små håndværksfag? (stillet af Bente Dahl)	1034			Skriftligt svar
E 7	Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om at ratificere UNESCOs konvention til beskyttelse af den immaterielle kulturarv? (stillet af Bente Dahl)	1036			Skriftligt svar
E 8	Skriftlig fråga om administrativt stöd för Nordplus-stipendierne (ställd av Kent Olsson)	1039			Skriftligt svar
E 9	Skriftlig fråga om gemensam nordisk narkotikapolitik (ställd av Hans Wallmark)	1041			Skriftligt svar
E 10	Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer, om hvorledes de nordiske landes regeringer vil gennemføre miljø- og klimavenlige initiativer som led i at overvinde den økonomiske krise (stillet af Miljø- og Naturresurseudvalget)	1045			Skriftligt svar
E 11	Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om problemstillinger rundt kønnslemlestelse (stillet av Velferdsutvalget)	1053			Skriftligt svar
E 12	Skriftlig fråga om bredband i Glesbygd (ställd av Sinikka Bohlin)	1057			Skriftligt svar
E 13	Skriftligt spørgsmål om at tilføre nye gener til den skandinaviske ulvebestand (stillet af Sigrun Eng og Lisbeth Grönfeldt Bergman)	1061			Skriftligt svar
E 14	Skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet om snabba	1068			Skriftligt svar

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak	Annet vedtak
				Nummer	
	åtgärder för att förhindra en pandemi i Norden (väckt av Lauri Oinonen)				
E 15	Skriftligt spørsmål til de nordiske landes regeringer om skolesystemerne i de nordiske lande (stillet af Mogens Jensen)	1072			Skriftligt svar
E 16	Skriftligt spørsmål til Danmarks regering om, hvorfor Danmark tvangshjemsender irakiske flygtninge på trods af FN's advarsler (stillet af Paavo Arhinmäki, Juliane Henningsen, Høgni Hoydal, Elina Linna, Josef Motzfeldt, Rolf Reikvam)	1076			Skriftligt svar
E 17	Skriftlig spørsmål til de nordiske lands regjeringer om å vurdere om den økonomiske situasjonen til Nordiska Högskolan för folkhälsovetenskap sit program: "Nordisk Diplomprogram i smittevern/infeksjonshygiene" er tilfredsstillende (stillet av Velferdsutvalget)	1080			Skriftligt svar
E 18	Skriftligt spørsmål til Sveriges regering om dumpning af havbundsmaterialer i fredningsområdet for torsk i Kattegat (stillet af Kristen Touborg)	1087			Skriftligt svar
E 19	Skriftligt spørsmål til de nordiske landes regeringer om sproglig og kulturel mangfoldighed på offentlige nordiske tv-kanaler (stillet af Mogens Jensen)	1089			Skriftligt svar
E 20	Skriftligt spørsmål til Nordisk Ministerråd om sproglig og kulturel mangfoldighed på offentlige nordiske tv-kanaler (stillet af Mogens Jensen)	1095			Skriftligt svar
E 21	Gebyrer ved bankoverførsler i Norden	175			Mundtligt svar
E 22	Hvordan er det tænkt at kulturpartnerskabet i EU's Nordlige Dimension skal udvikle sig?	176			Mundtligt svar
E 23	Ytterligere en broforbindelse över Öresund: Helsingborg – Helsingør?	177			Mundtligt svar
E 24	Nedlæggelse av fire jernbanestasjoner på Ofotbanen, konsekvenser for trafikken omkring riksgrensen (Norge – Sverige)?	177			Mundtligt og skriftligt svar

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trycket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak	Annet vedtak
				Nummer	
E 25	Hur har Norges forskningsarbeite framskridit med tanke på at göra Norge kolfritt före år 2030?	178			Mundtligt svar
E 26	Hvorforhar ikke Island gjort noe med de bankavgifter som gjør at islandske borgere betaler mer enn nødvendig for å sende penger hjem til Island?	179			Mundtligt svar
E 27	Hvilket syn har den danske samarbeidsministeren på artikkelen av Gunnar Wetterberg og tankene for en ny nordisk union?	180			Mundtligt svar
E 28	Skolgång i Danmark för danska barn som är bosatta i Skåne?	180			Mundtligt svar
E 29	Järnvägsförbindelsen mellan Norge och Sverige – när får vi ett snabbtåg mellan Stockholm och Oslo?	181			Mundtligt svar
E 30	Tjenestemandsoordningen: Er den nedlagd for altid eller vil den komme i gang igen?	181			Mundtligt svar
E 31	Uppsägning av skatteavtalet med Spanien, Frankrike och Portugal - Vilka konkreta åtgärder har detta medfört för Danmark?	182			Mundtligt svar
E 32	Vad anser samarbeidsministrarna om att skolorna i olika nordiska länder och självstyrande områden skulle bedriva ett aktivt kulturutbyte?	182			Mundtligt svar
E 33	En utväxling och utbyte av erfarenheter på friluftslivsområdet för såväl ledare och lärare som barn och ungdomar?	183			Mundtligt svar
E 34	Överenskommelsen mellan de nordiska länderna om tillträde till högre utbildning?	184			Mundtligt svar
E 35	Samarbejdet mellem udenrigsministrene under det islandske formandskab: er den færøske udenrigsminister med i samarbejdet?	184			Mundtligt svar
E 36	Det svenske forsvars overvågning af datatrafik: retssikkerhet for norske statsborgere?	185			Mundtligt svar
E 37	Vilka former av samarbete bedriver samarbeidsministrarna med forumet om gränshinder?	185			Mundtligt svar
E 38	Har Norge en bättre situation när det gäller barnfattigdom än de övriga nordiska länderna?	186			Mundtligt svar

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trycket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak	Annet vedtak
				Nummer	
E 39	Hur kan amatørkulturen säkras i det framtida kulturlivet i det nordiska gemensamma arbetet?	187			Mundtligt svar
E 40	Kan Nordjobb användas som ett verktyg för att bryta ungdomsarbets-lösheten i Norden?	187			Mundtligt svar
E 41	Indgår Grønland i beslutninger om f.eks. investeringer i lufthavne og materiell, som kan bruges til miljøovervågning og søredning i Arktis?	189			Mundtligt svar
E 42	Har Naalakkersuisut kulturelle og kreative tiltag, der tager udgangspunkt i grønlandske forhold, og som er tilpasset grønlandsk originalitet?	189			Mundtligt svar
E 43	Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om grænsehindring ved arbejde i andet nordisk land (stillet af Line Barfod)	1103			Skriftligt svar
E 44	Skriftligt spørgsmål til Islands regering om hvorfor Nordisk Ministerråd ikke ønsker at vedtage en ordning om garanti fra hoteller om at de ikke formidler sexkøb (stillet af Line Barfod)	1105			Skriftligt svar

Dokument

1	Nordisk Råds Årsberetning 2008	229	1107		Til efterretning
2	Regler för sessionens genomförande	36	1141		Godkendt
3	Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder till sessionen 2009	112	1145		Til efterretning
4	Utrikesministrarnas redogörelse (muntlig)	144	1155		Til efterretning
5	Försvarsministrarnas redogörelse (muntlig)	146	1158		Til efterretning
6	Nordiska samarbetsministrarnas globaliserings-redogörelse till de nordiska statsministrarna	137	1161		Til efterretning
7	Redogörelse för Nordiska ministerrådets arktiska samarbete 2009	102	1186		Til efterretning

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak	Annet vedtak
				Nummer	
8	Redegørelse til Nordisk Råd 2009 – Nordisk ministerråds indsatser til bekæmpelse af menneskehandel	192	1190		Til efterretning
9	Ligestillingsredogørelse til Nordisk råds sesjon 2009	196	1197		Til efterretning
10	Redegørelse om opfølgning på sprogdeklarationen	202	1229		Til efterretning
11	Redogørelse från ministerrådet angående status och utveckling av MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010	202	1248		Til efterretning
12	Danmarks ordförandeskapsprogram i Nordiska ministerrådet 2010	76	1263		Til efterretning
13	Ministerrådsredogørelse om de globale klimaförhandlingerne	132	1299		Til efterretning
14	Redegørelse til Nordisk Råd om reformen af EU's fælles fiskeripolitik	99	1302		Til efterretning
16	Redegørelse til Nordisk Råd vedr. statusrapport om handlingsplanen for kost og motion 2009	219	1306		Til efterretning
17	Samarbetsministrarnas redogørelse (muntlig)	80	1308		Til efterretning

Personregister

Adelsbo, Christer, Sveriges del. (s)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om hvordan skape et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden (A 1480/velferd): 410

Medlemsforslag:

- om nordisk granskning av EU:s grøn- och vitbøcker (A 1438/presidiet): 264
- om ökad förankring av det parlamentariska samarbeidet i parlamenten (A 1439/presidiet): 269
- om internasjonell konferens om utviklingen i den arktiske regionen (A 1459/presidiet): 324

Spørsmål:

- om å vurdere om den økonomiske situasjonen til Nordiska Högskolan for folkehälsvetenskap sit program: "Nordisk Diplomprogram i smittevern/infeksjonshygiene" er tilfredsstillende (E 17/2009): 1080
- till Danmarks regering om skolegang i Danmark for danske barn som är bosatta i Skåne (E 28/2009): 180

Adomenas, Mantas, Baltic Assembly

Udtalelse:

- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 4): 152
- om etablering av ett nordisk kontor i Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet): 162

Replikskifte:

- om etablering av ett nordisk kontor i Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet): Adomenas – Tuomioja: 162
- om etablering av ett nordisk kontor i Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet): Adomenas – Wallmark: 164
- om etablering av ett nordisk kontor i Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet): Adomenas – Rajala: 163
- om etablering av ett nordisk kontor i Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet): Adomenas – Arhinmäki: 165
- om etablering av ett nordisk kontor i Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet): Adomenas – Olsson: 164

Agersnap, Hanne, Danmarks del. (SF)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Ligestillingsredegørelse (Dokument 9): 197

- om barn som offer för människohandel (A 1449/medborger): 199

Udvalgsforslag:

- om forbrugerpolitisk netværk (A 1478/medborger): 404
- om migration (A 1479/medborger): 407

Medlemsforslag:

- om barn som offer för människohandel (Bet. A 1449/medborger): 291
- om havvindmøller i Østersøen (A 1456/miljø): 309
- om gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika (Bet. A 1467/medborger): 354
- om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (Bet. A 1470/medborger): 372

Álfheiður Ingadóttir, Islands del. (VG), Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om en nordisk rovdjursportal (Bet. A 1460/miljö): 326
- om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (Bet. A 1461/miljö): 329
- om mer resursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (Bet. A 1471/miljø): 378

Arhinmäki, Paavo, Finlands del. (vänst.), Valgt medlem

(vänst.), Valgt medlem

Udtalelse:

- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 3): 120

Replikskifte:

- Nordiskt toppmöte: Reinfeldt – Arhinmäki: 39
- Nordiskt toppmöte: Rasmussen – Arhinmäki: 62
- om etablering av ett nordisk kontor i Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet): Adomenas – Arhinmäki: 165

Medlemsforslag:

- om felles nordisk satsning på forskning og utvikling av thoriumkraft (Bet. A 1434/miljø): 249
- om en miljøpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (Bet. A 1442/miljö och Bet. A 1446/presidiet): 271
- om felles nordisk artsdatatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (Bet. A 1443/miljø): 280
- indførelse af klimavoter ved Nordisk Råds flyrejser (A 1446/presidiet): 278

- om havvindmøller i Østersøen (A 1456/miljø): 309
- om en nordisk rovdjursportal (Bet. A 1460/miljø): 326
- om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (Bet. A 1461/miljö): 329

Spørgsmål:

- om hvorledes de nordiske landes regeringer vil gennemføre miljø- og klimavenlige initiativer som led i at overvinde den økonomiske krise (E 10/2009): 1044
- om, hvorfor Danmark tvangshjemsender irakiske flygtninge på trods af FN's advarsler (E 16/2009): 1076

Arnesen, Bendiks H., Norges del. (A)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om nordisk granskning af EU's grøn- og hvidbøger (Bet. A 1438/presidiet): 260
- om barn som offer för människohandel (Bet. A 1449/medborger): 291
- om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (Bet. A 1459/presidiet): 322
- om mer resursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (A 1471/miljø): 382
- om nordisk forskning på polare lavtrykk (A 1472/kultur): 387

Árni Páll Árnason, Islands del. (A)

Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Skriftlig redegjørelse om initiativer og innsatse ri Nordisk ministerråd til å bekjempe menneskehandel (Dokument 8): 192
- Ligestillingsredegjørelse (Dokument 9): 196
- Omdannelse af NIOM til samarbejdsorgan (B 264/velfærd): 216
- Statusrapport för handlingsplanen för kost och motion (Dokument 16): 219

Replikskifte:

- Skriftlig redegjørelse om initiativer og innsatse ri Nordisk ministerråd til å bekjempe menneskehandel (Dokument 8): Árni – Sigríður: 193
- Skriftlig redegjørelse om initiativer og innsatse ri Nordisk ministerråd til å bekjempe menneskehandel (Dokument 8): Árnason – Barfod: 196

Medlemsforslag:

- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i

parlamenten

(Bet. A 1439/presidiet): 266

- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (A 1443/miljø): 283
- om nordisk ambassadsamarbete (Bet. A 1448/presidiet): 286
- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (Bet. A 1455/presidiet): 299
- om bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet (A 1457/miljø): 315

Ásmundur Einar Daðason, Islands del. (VG), Valgt medlem*Udvalgsforslag:*

- om opfølgning på kulturreformen (A 1481/kultur): 422
- om håndhævelse af ophavsret på internettet (A 1482/kultur): 428

Medlemsforslag:

- om nordisk forskning på polare lavtrykk (Bet. A 1472/kultur): 384
- om utökat forskningssamarbete i och om den nordliga regionen (Bet. A 1474/kultur): 392

Asmyhr, Hans Frode, Norges del.

(FrP), Valgt medlem

Replikskifte:

- Nordiskt toppmöte: Reinfeldt – Asmyhr: 42
- Nordiskt toppmöte: Stoltenberg – Asmyhr: 66
- Nordiska ministerrådets samlede budget for 2010 (B 263/presidiet; C 2): Bohlin – Asmyhr: 91
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 3), Asmyhr - Norrback: 115

Medlemsforslag:

- om felles nordisk satsning på forskning og utvikling av thoriumkraft (Bet. A 1434/miljø): 249
- om felles nordisk satsning på forskning og utvikling av thoriumkraft (A 1434/miljø): 251
- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (Bet. A 1442/miljö och Bet. A 1446/presidiet): 271
- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (Bet. A 1443/miljø): 280

Autio, Risto, Finlands del. (cent)

Valgt medlem

Udtalelse:

- om Kultur i Skolen (A 1469/kultur): 209

Udvalgsforslag:

- om Kultur i Skolen (A 1469/kultur): 364

- om nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag (A 1473/kultur): 389
 - om nordisk støtteordning for udvikling af computerspil (A 1475/kultur): 398
- Medlemsforslag:*
- om en miljøpolicy for Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (A 1442/miljö): 276
 - om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (A 1468/presidiet): 362
 - om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (A 1470/medborger): 376

Spørgsmål:

- till Sveriges regering om vad samarbetsministrarna anser om att skolorna i olika nordiska länder och självstyrande områden skulle bedriva ett aktivt kulturutbyte (E 32/2010): 182

Barfod, Line, Danmarks del. (EL)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 17): 86
- Nordiska ministerrådets samlede budget for 2010 (B 263/presidiet; C 2): 96
- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 5): 149
- Redogörelse om det nordiska globaliseringsarbete (Dokument 6): 138
- om kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar (A 1455/presidiet): 171
- Skriftlig redegjørelse om initiativer og innsatse i Nordisk ministerråd til å bekjempe menneskehandel (Dokument 8): 195
- Ligestillingsredogørelse (Dokument 9): 198
- om hvordan skape et inkluderende og bærekraftig arbeidsliv i Norden (A 1480/velferd): 222

Replikskifte:

- Nordiskt toppmöte: Vanhanen – Barfod: 50
- Nordiska ministerrådets program 2010 (Dokument 12): Rasmussen – Barfod: 78
- Redogörelse om det nordiska globaliseringsarbete (Dokument 6): Barfod – Haarder: 138
- Forsvarsministrarnas redogörelse (Dokument 5): Barfod – Støre: 149
- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 5): Barfod – Rajala: 158
- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 5): Barfod – Wallmark: 159

- om kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar (A 1455/presidiet): Barfod – Olsson: 171
- Skriftlig redegjørelse om initiativer og innsatse i Nordisk ministerråd til å bekjempe menneskehandel (Dokument 8): Árnason – Barfod: 196

Udvalgsforslag:

- om utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland (A 1465/velferd): 350
- om hvordan skape et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden (A 1480/velferd): 411

Medlemsforslag:

- om nordisk granskning af EU's grøn- og hvidbøger (Bet. A 1438/presidiet): 260
- indførelse af klimakvoter ved Nordisk Råds flyrejser (A 1446/presidiet): 278
- om havvindmøller i Østersøen (A 1456/miljø): 309
- om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (Bet. A 1459/presidiet): 322

Spørgsmål:

- om problemstillinger rundt kjønnslemlestelse (E 11/2009): 1053
- om å vurdere om den økonomiske situasjonen til Nordiska Högskolan for folkhälsovetenskap sit program: "Nordisk Diplomprogram i smittevern/infeksjonshygiene" er tilfredsstillende (E 17/2009): 1080
- Spørsmål til Grønlands selvstyre om Grønland indgår i beslutninger om investeringer i Arktis (E 41/2009): 189
- om grænsehindring ved arbejde i andet nordisk land (E 43/2009): 1103
- om hvorfor Nordisk Ministerråd ikke ønsker at vedtage en ordning om garanti fra hoteller om at de ikke formidler sexkøb (E 44/2009): 1105

Bergman, Lisbeth Grönfeldt, Sveriges del. (m), Valgt medlem*Medlemsforslag:*

- om nordisk granskning av EU:s grøn- och vitbøcker (A 1438/presidiet): 264
- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (A 1439/presidiet): 269
- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (A 1455/presidiet): 302
- om aktiv trafikinfrastruktur i Mittnorden (Bet. A 1458/näring): 317
- om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (A 1459/presidiet): 324
- om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (A 1461/miljö): 332

- om en nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerreven innovation indenfor den nordiske globaliseringsstrategien (Bet. A 1462/næring): 334
- om nordisk kompetensbank innen miljø og energi (Bet. A 1463/næring): 340
- om nordisk romfartspolitisk samarbeid (Bet. A 1464/næring): 345

Spørgsmål:

- om at tilføre nye gener til den skandinaviske ulvebestand (E 13/2009): 1061

Berthelsen, Olga, Grønlands del. (IA)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer (Rek. *31/2008/kultur): 208

Bildt, Carl, Sveriges del. (m),

Regeringsrepresentant

Udtalelse:

- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 4): 148

Replikskifte:

- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 4): Bildt – Walter: 155
- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 5): Hoydal – Bildt: 157

Bisgaard, Per, Danmarks del. (V)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om felles nordisk satsning på forskning og utvikling av thoriumkraft (Bet. A 1434/miljø): 249
- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (Bet. A 1442/miljö och Bet. A 1446/presidiet): 271
- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (A 1442/miljö): 276
- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (Bet. A 1443/miljø): 280
- om havvindmøller i Østersøen (Bet. A 1456/miljø): 305
- om bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnett (Bet. A 1457/miljø): 311

Spørgsmål:

- om hvorledes de nordiske landes regeringer vil gennemføre miljø- og klimavenlige initiativer som led i at overvinde den økonomiske krise (E 10/2009): 1044

Bjarni Benediktsson, Islands del. (Sj.)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 17): 88

Replikskifte:

- Nordiskt toppmöte: Reinfeldt – Benediktsson: 44
- Nordiskt toppmöte: Sigurðadóttir – Benediktsson: 74

Medlemsforslag:

- om nordisk granskning af EU's grøn- og hvidbøger (Bet. A 1438/presidiet): 260
- om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (Bet. A 1459/presidiet): 322
- om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (Bet. A 1468/presidiet): 359

Bohlin, Sinikka, Sveriges del. (s)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 17): 82
- Nordiska ministerrådets samlede budget for 2010 (B 263/presidiet; C 2): 90
- Sessionens avslutande: 245

Replikskifte:

- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 17): Bohlin – Lindblad: s. 84
 - Nordiska ministerrådets samlede budget for 2010 (B 263/presidiet; C 2): Bohlin – Asmyhr: 91
 - Nordiska ministerrådets samlede budget for 2010 (B 263/presidiet; C 2): Bohlin – Olsson: 91
 - Redogörelse om nordisk samarbejde vedr. Arktisk politik (Dokument 7): Bohlin – Brodén: 106
 - Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 3), Bohlin - Norrback: 115
 - Redegörelse om nordisk indsats for at medvirke til et resultat i klimaforhandlingerne (Dokument 13): Bohlin – Svandís: 134
 - Redogörelse om det nordiska globaliseringsarbete (Dokument 6): Bohlin – Haarder: 138
 - Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 4): Bohlin – Støre: 150
- Medlemsforslag:*
- om etablering av nordisk informationskontor i Minsk (Bet. A 1435/presidiet): 253
 - om nordisk granskning af EU's grøn- og hvidbøger (Bet. A 1438/presidiet): 260
 - om nordisk granskning av EU:s grøn- och vitbøcker (A 1438/presidiet): 264

- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (Bet. A 1439/presidiet): 266
- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (A 1439/presidiet): 269
- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (Bet. A 1442/miljö och Bet. A 1446/presidiet): 271
- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (A 1443/miljø): 283
- om nordisk ambassadsamarbete (Bet. A 1448/presidiet): 286
- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (Bet. A 1455/presidiet): 299
- om bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet (A 1457/miljø): 315
- om internasjonell konferens om utvekklingen i den arktiske regionen (Bet. A 1459/presidiet): 322
- om internasjonell konferens om utvekklingen i den arktiske regionen (A 1459/presidiet): 324
- om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (Bet. A 1468/presidiet): 359
- om mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (A 1471/miljø): 382
- om nordisk forskning på polare lavtrykk (A 1472/kultur): 387
- om utøkt forskningsamarbete i och om den nordlige regionen (A 1474/kultur): 396

Spørgsmål:

- om bredband i Glesbygd (E 12/2009): 1057

Bonnesen, Erling, Danmarks del. (V)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (A 1442/miljö): 276
- om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (Bet. A 1468/presidiet): 359

Brodén, Anita, Sveriges del. (fp)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Redogørelse om nordisk samarbejde vedr. Arktisk politik (Dokument 7): 105

- om mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (A 1471/miljø): 108
- Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet (Fremst. *2/2009/miljö): 141

Replikskifte:

- Nordiskt toppmøte: Reinfeldt – Brodén : 43
- Redogørelse om nordisk samarbejde vedr. Arktisk politik (Dokument 7): Bohlin – Brodén: 106

Medlemsforslag:

- om felles nordisk satsning på forskning og utvikling av thoriumkraft (Bet. A 1434/miljø): 249
- om nordisk granskning av EU:s grøn- och vitbøcker (A 1438/presidiet): 264
- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (A 1439/presidiet): 269
- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (Bet. A 1442/miljö och Bet. A 1446/presidiet): 271
- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (A 1442/miljö): 276
- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (Bet. A 1443/miljø): 280
- om havvindmøller i Østersøen (Bet. A 1456/miljø): 305
- om bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet (Bet. A 1457/miljø): 311
- om internasjonell konferens om utvekklingen i den arktiske regionen (A 1459/presidiet): 324
- om en nordisk rovdjursportal (Bet. A 1460/miljö): 326
- om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (Bet. A 1461/miljö): 329
- om mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (Bet. A 1471/miljø): 378

Spørgsmål:

- om hvorledes de nordiske landes regeringer vil gennemføre miljø- og klimavenlige initiativer som led i at overvinde den økonomiske krise (E 10/2009): 1044
- fråga till Danmarks regering om utväxling och utbyte av erfarenheter på friluftslivsområdet (E 33/2009): 183

Brodersen, Henrik, Danmarks del. (DF)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om forbrugerpolitisk netværk (A 1478/medborger): 404

- om migration
(A 1479/medborger): 407
- Medlemsforslag:*
- om barn som offer för
människohandel
(Bet. A 1449/medborger): 291
- om gemensam nordisk kraftsamling mot
narkotika (Bet. A 1467/medborger):
354
- om tillgång till personnummer under
tillfällig vistelse i ett nordiskt land (Bet.
A 1470/medborger): 372

Brørby, Berit, Norges del. (A)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om etablering av nordisk
informationskontor i Minsk
(Bet. A 1435/presidiet): 253
- om ökad förankring av det
parlamentariska samarbetet i
parlamenten (Bet. A 1439/presidiet):
266
- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och
Nordiska ministerrådet
(Bet. A 1442/miljö och
Bet. A 1446/presidiet): 271
- om felles nordisk artsdatabank i kampen
mot å stanse udryddelsen av plante og
dyrearter (A 1443/miljø): 283
- om nordisk ambassadsamarbete
(Bet. A 1448/presidiet): 286
- om kraftsamling för ett samordnat
nordisk försvar (Bet. A 1455/presidiet):
299
- om bedre reparasjonsberedskap for det
nordiske kraftnettet (A 1457/miljø):
315
- om ändring av ordförandeskaps-
rotationen i Nordiska ministerrådet
och Nordiska rådet
(Bet. A 1468/presidiet): 359
- om mer resursvennlig fiskeri og forbud
mod dumping av fisk (A 1471/miljø):
382
- om nordisk forskning på polare
lavtrykk (A 1472/kultur): 387

Christensen, Ole Vagn, Danmarks del.
(S), Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om aktiv trafikinfrastruktur i Mittnorden
(Bet. A 1458/næring): 317
- om en nordisk handlingsplan for
medarbejder- og brugerdreven
innovation indenfor den nordiske
globaliseringsstrategien
(Bet. A 1462/næring): 334
- om nordisk kompetensbank innen
miljø og energi (Bet. A 1463/næring)
: 340

- om nordisk kompetensbank innen miljø
og energi (A 1463/næring): 343
- om nordisk romfartspolitisk samarbeid
(Bet. A 1464/næring): 345
- om nordisk romfartspolitisk samarbeid
(A 1464/næring): 348
- om mer resursvennlig fiskeri og forbud
mod dumping av fisk (A 1471/miljø)
: 382
- om nordisk forskning på polare
lavtrykk (A 1472/kultur): 387

Christensen, Troels, Danmarks del. (V)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om tillgång till personnummer under
tillfällig vistelse i ett nordiskt land
(A 1470/medborger): 376

Christiansen, Palle, Grønlands del. (D),
Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Redogørelse om nordisk samarbejde
vedr. Arktisk politik (Dokument 7): 102

Spørgsmål:

- Svar til Rajala (E 37/2009): 186
- Svar til Barfod (E 41/2009): 189
- Svar til Høegh-Dam (E 42/2009): 190

Dahl, Bente, Danmarks del. (RV)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Redegørelse om opfølgning på
sprogdeklarationen baseret på
landerapporter fra landene og de
selvstyrende områder (Dokument 10):
204
- om nordisk samarbejde om de små
håndværksfag/kulturfag
(A 1473/kultur): 211

Replikskifte:

- Nordiskt toppmöte: Rasmussen – Dahl
: 60
- om etablering av ett nordisk kontor i
Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet):
Dahl - Kallis: 168

Udvalgsforslag:

- om Kultur i Skolen, A 1469/kultur
: 364
- om nordisk samarbejde om små
håndværksfag/kulturfag
(A 1473/kultur): 389
- om nordisk støtteordning for udvikling af
computerspil (A 1475/kultur): 398
- om opfølgning på kulturreformen
(A 1481/kultur): 422
- om håndhævelse af ophavsret på
internettet (A 1482/kultur): 428

Medlemsforslag:

- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (A 1442/miljö): 276
- om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (A 1470/medborger): 376
- om nordisk forskning på polare lavtryck (Bet. A 1472/kultur): 384
- om utökat forskningssamarbete i och om den nordliga regionen (Bet. A 1474/kultur): 392

Spøragsmål:

- om udkast til ny sprogkonvention (E 4/2009): 1022
- om indførelse af et nordisk taxametersystem i forhold til de små håndværksfag (E 6/2009): 1034
- om at ratificere UNESCO's konvention til beskyttelse af den immaterielle kulturarv (E 7/2009): 1036
- til Islands regering om, hvordan det er tænkt at kulturpartnerskabet i EU's Nordlige Dimension skal udvikle sig (E 22/2009): 176

Dahl, Johan, Færøernes

del. (Sbfl.), Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Ministerrådsforslag om handlingsprogram for energiområdet, 2010 - 2013 (B 262/miljø): 130

Dam á Neystabø, Helena, Færøernes

del. (Jvfl.), Regeringsrepræsentant

Replikskifte:

- Nordiska ministerrådets samlede budget for 2010 (B 263/presidiet; C 2): 96

Ehn, Johan, Finlands del. (FS)

Valgt medlem

Udtalelse:

- om kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar (A 1455/presidiet): 172

Eklöw, Raija-Liisa, Ålands del. (Lib)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (A 1442/miljö): 276
- om en nordisk rovdjursportal (Bet. A 1460/miljö): 326
- om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (Bet. A 1461/miljö): 329
- om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (A 1470/medborger): 376

- om mer resursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (Bet. A 1471/miljø): 378

Spøragsmål:

- om hvorledes de nordiske landes regeringer vil gennemføre miljø- og klimavenlige initiativer som led i at overvinde den økonomiske krise (E 10/2009): 1044

Eng, Sigrun, Norges del. (A)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (A 1443/miljø): 283
- om bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet (A 1457/miljø): 315
- om aktiv trafikinfrasturktur i Mittnorden (Bet. A 1458/næring): 317
- om en nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdiven innovation indenfor den nordiske globaliseringsstrategien (Bet. A 1462/næring): 334
- om nordisk kompetensbank innen miljø og energi (Bet. A 1463/næring): 340
- om nordisk kompetensbank innen miljø og energi (A 1463/næring): 343
- om nordisk romfartspolitisk samarbeid (Bet. A 1464/næring): 345
- om nordisk romfartspolitisk samarbeid (A 1464/næring): 348
- om mer resursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (A 1471/miljø): 382

- om nordisk forskning på polare lavtrykk (A 1472/kultur): 387

Spøragsmål:

- om at tilføre nye gener til den skandinaviske ulvebestand (E 13/2009): 1061

Enger, Inger S., Norges del. (Sp)

Valgt medlem

Udvalgforslag:

- om Kultur i Skolen, A 1469/kultur: 364
- om nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag (A 1473/kultur): 389
- om nordisk støtteordning for udvikling af computerspil (A 1475/kultur): 398

Medlemsforslag:

- om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (A 1470/medborger): 376

Eriksson, Roger, Ålands del. (fp)

Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Ministerrådsforslag om handlingsprogram for energiområdet, 2010 - 2013 (B 262/miljø): 130

Eriksson, Viveka, Ålands del. (Lib)

Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Nordiskt toppmøte: 63

Feldt-Ranta, Maarit, Finlands del. (sd)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om felles nordisk artsdatabase i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (A 1443/miljø): 283
- om barn som offer for menneskehandel (Bet. A 1449/medborger): 291

Foss, Per-Kristian, Norges del. (H)

Valgt medlem

Replikskifte:

- Nordiskt toppmøte: Sahlin – Foss: 57

Medlemsforslag:

- om nordisk granskning af EU's grøn- og hvidbøger (Bet. A 1438/presidiet): 260
- om internasjonell konferens om utviklingen i den arktiske regionen (Bet. A 1459/presidiet): 322

Spørsmål:

- spørsmål til Islands regering om hvorfor Island ikke har gjort noe med de bankavgifter som gjør at islandske borgere betaler mer enn nødvendig for å sende penger hjem til Island (E 26/2009): 179

Fredriksen, Jan-Henrik, Norges del.

(FrP), Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland (A 1465/velferd): 350

Medlemsforslag:

- om felles nordisk satsning på forskning og utvikling av thoriumkraft (A 1434/miljø): 251

Spørsmål:

- om problemstillinger rundt kjønnslemlestelse (E 11/2009): 1053

Gestrin, Christina, Finlands del. (sv)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Redegørelse om nordisk indsats for at medvirke til et resultat i klimaforhandlingerne (Dokument 13): 135

- om etablering av ett nordisk kontor i Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet): 159

Medlemsforslag:

- om etablering av nordisk informasjonskontor i Minsk (Bet. A 1435/presidiet): 253
- om nordisk granskning af EU's grøn- og hvidbøger (Bet. A 1438/presidiet): 260
- om økad forankring av det parlamentariske samarbeidet i parlamentene (Bet. A 1439/presidiet): 266
- om en miljøpolicy for Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (A 1442/miljø): 276
- om nordisk ambassadsamarbeide (Bet. A 1448/presidiet): 286
- om kraftsamling for ett samordnet nordisk forsvar (Bet. A 1455/presidiet): 299
- om internasjonell konferens om utviklingen i den arktiske regionen (Bet. A 1459/presidiet): 322
- om ændring av ordførandskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (Bet. A 1468/presidiet): 359
- om ændring av ordførandskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (A 1468/presidiet): 362
- om tillgang till personnummer under tilfeldig vistelse i ett nordiskt land (A 1470/medborgar): 376

Green, Monica, Sveriges del. (s)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Samarbeidsministrarnas redogørelse (Dokument 17): 87
- om nordisk forskning på polare lavtrykk (A1472/kultur): 206
- om Kultur i Skolen (A 1469/kultur): 210
- om ophavsret (A 1482/kultur): 227
- om nordisk støtteordning for utvikling af computerspil (A 1475/kultur): 228

Replikskifte:

- Nordiskt toppmøte: Jensen – Green: 54
- Nordiskt toppmøte: Stoltenberg – Green: 67
- Nordiskt toppmøte: Sigurðadóttir – Green: 73
- Nordiska ministerrådets samlede budget for 2010 (B 263/presidiet; C 2): Green – Olsson: 94

Udvalgsforslag:

- om Kultur i Skolen, A 1469/kultur: 364
- om nordisk samarbeide om små

- håndværksfag/kulturfag (A 1473/kultur): 389
- om nordisk støtteordning for udvikling af computerspil (A 1475/kultur): 398
- om opfølgning på kulturreformen (A 1481/kultur): 422
- om håndhævelse af ophavsret på internettet (A 1482/kultur): 428

Medlemsforslag:

- om nordisk granskning av EU:s grøn- och vitbøcker (A 1438/presidiet): 264
- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (A 1439/presidiet): 269
- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (A 1443/miljø): 283
- om internasjonell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (A 1459/presidiet): 324
- om mer resursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (A 1471/miljø): 382
- om nordisk forskning på polare lavtrykk (Bet. A 1472/kultur): 384
- om nordisk forskning på polare lavtrykk (A 1472/kultur): 387
- om utökad forsknings-samarbete i och om den nordliga regionen (Bet. A 1474/kultur): 392

Guðfriður Lilja Grétarsdóttir, Islands del. (VG), Valgt medlem

Udtalelse:

- Redogörelse om nordisk samarbejde vedr. Arktisk politik (Dokument 7): 106
- Ministerrådsforslag om handlingsprogram för energiområdet, 2010 - 2013 (B 262/miljø): 128

Gunnarsson, Rolf, Sveriges del. (m) Suppleant

Medlemsforslag:

- om barn som offer för människohandel (Bet. A 1449/medborger): 291

Gustafsson, Billy, Sveriges del. (s) Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om nordisk granskning av EU:s grøn- och vitbøcker (A 1438/presidiet): 264
- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (A 1439/presidiet): 269
- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (A 1443/miljø): 283
- om aktiv trafikinfrastruktur i Mittnorden (Bet. A 1458/næring): 317

- om internasjonell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (A 1459/presidiet): 324
- om en nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdreven innovation indenfor den nordiske globaliseringsstrategien (Bet. A 1462/næring): 334
- om nordisk kompetensbank innen miljø og energi (Bet. A 1463/næring): 340
- om nordisk kompetensbank innen miljø og energi (A 1463/næring): 343
- om nordisk romfartspolitisk samarbeid (Bet. A 1464/næring): 345
- om nordisk romfartspolitisk samarbeid (A 1464/næring): 348
- om mer resursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (A 1471/miljø): 382
- om nordisk forskning på polare lavtrykk (A 1472/kultur): 387

Haglö, Kerstin, Sveriges del. (s)

Suppleant

Udvalgsforslag:

- om utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland (A 1465/velferd): 350

Medlemsforslag:

- om mer resursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (A 1471/miljø): 382
- om nordisk forskning på polare lavtrykk (A 1472/kultur): 387

Spørsmål:

- om problemstillinger rundt kjønnslemlestelse (E 11/2009): 1053

Hansen, May Elisabeth, Norges del. (SV), Suppleant

Medlemsforslag:

- indførelse af klimakvoter ved Nordisk Råds flyrejser (A 1446/presidiet): 278
- om aktiv trafikinfrastruktur i Mittnorden (Bet. A 1458/næring): 317
- om en nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdreven innovation indenfor den nordiske globaliseringsstrategien (Bet. A 1462/næring): 334
- om nordisk kompetensbank innen miljø og energi (Bet. A 1463/næring): 340
- om nordisk romfartspolitisk samarbeid (Bet. A 1464/næring): 345

Helgi Hjörvar, Islands del. (A)

Valgt medlem

Udtalelse:

- om ökad förankring av det nordiska samarbetet i parlamenten (A 1439/presidiet): 232
- Tal av den nyvalde presidenten: 243

Medlemsforslag:

- om felles nordisk satsning på forskning og utvikling av thoriumkraft (Bet. A 1434/miljø): 249
- om nordisk granskning af EU's grøn- og hvidbøger (Bet. A 1438/presidiet): 260
- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (Bet. A 1442/miljö och Bet. A 1446/presidiet): 271
- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (Bet. A 1443/miljø): 280
- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (A 1443/miljø): 283
- om internasjonell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (Bet. A 1459/presidiet): 322
- om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (Bet. A 1468/presidiet): 359
- om mer resursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (A 1471/miljø): 382
- om nordisk forskning på polare lavtrykk (A 1472/kultur): 387

Spørsmål:

- om hvorledes de nordiske landes regeringer vil gennemføre miljø- og klimavenlige initiativer som led i at overvinde den økonomiske krise (E 10/2009): 1044

Henningsen, Juliane, Danmarks del.(IA)

Suppleant

Medlemsforslag:

- indførelse af klimakvoter ved Nordisk Råds flyrejser (A 1446/presidiet): 278

Spørsmål:

- om, hvorfor Danmark tvangshjemsender irakiske flygtninge på trods af FN's advarsler (E 16/2009): 1076

Henriksen, Per Rune, Norges del. (A)

Valgt medlem

Replikskifte:

- Nordiskt toppmöte: Reinfeldt – Henriksen: 45

Hildeng, Britt, Norges del. (A)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om Kultur i Skolen, A 1469/kultur: 364
- om nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag (A 1473/kultur): 389
- om nordisk støtteordning for udvikling af computerspil (A 1475/kultur): 398

Medlemsforslag:

- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (A 1443/miljø): 283
- om mer resursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (A 1471/miljø): 382
- om nordisk forskning på polare lavtrykk (A 1472/kultur): 387

Holmberg, Kari Lise, Norges del. (H)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om forbrugerpolitisk nettverk (A 1478/medborger): 404
- om migration (A 1479/medborger): 407

Medlemsforslag:

- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (A 1455/presidiet): 302
- om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (A 1461/miljö): 332
- om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (Bet. A 1470/medborger): 372

Holmelid, Alf E., Norges del. (SV)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Ministerrådsforslag om handlingsprogram för energiområdet, 2010 - 2013 (B 262/miljø): 131

Replikskifte:

- Nordiska ministerrådets program 2010 (Dokument 12): Rasmussen – Holmelid: 77

Spørsmål:

- Spørsmål til Sveriges regering om det svenske forsvars overvågning af datatrafik (E 36/2009): 185

Horne, Solveig, Norges del. (FrP)

Suppleant

Medlemsforslag:

- om barn som offer för människohandel (Bet. A 1449/medborger): 291

Spørsmål:

- om hvorledes de nordiske landes regeringer vil gennemføre miljø- og klimavenlige initiativer som led i at

overvinde den økonomiske krise
(E 10/2009): 1044

Hoydal, Høgni, Danmarks del. (Tj.)

Suppleant

Udtalelser:

- Redogørelse om nordisk samarbejde vedr. Arktisk politik (Dokument 7): 105
- om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (A 1459/presidiet): 110

Replikskifte:

- Nordiskt toppmöte: Reinfeldt – Hoydal: 42
- Nordiskt toppmöte: Stoltenberg – Hoydal: 66
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 4): Hoydal – Støre: 150
- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 5): Hoydal – Bildt: 157

Medlemsforslag:

- om havvindmøller i Østersøen (A 1456/miljø): 309

Spørgsmål:

- om, hvorfor Danmark tvangshjemsender irakiske flygtninge på trods af FN's advarsler (E 16/2009): 1076

Huitfeldt, Anniken, Norges del. (A)

Regeringsrepræsentant

Spørgsmål:

- Svar til Seurujärvi (E 25/2009): 178
- Svar til Lindholm (E 29/2009): 181
- Svar til Wahlström (E 38/2009): 186

Häkämies, Jyri, Finlands del.(saml)

Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 5): 146

Replikskifte:

- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 5): Häkämies – Walter: 156

Høegh-Dam, Bitten, Grønlands del. (S)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om opfølgning på kulturreformen (A 1481/kultur): 422
- om håndhævelse af ophavsret på internettet (A 1482/kultur): 428

Medlemsforslag:

- om nordisk forskning på polare lavtrykk (Bet. A 1472/kultur): 384
- om utökad forskningssamarbete i och om den nordliga regionen (Bet. A 1474/kultur): 392

Spørgsmål:

- Spørgsmål til Grønlands Selvstyre om Naalakkersuisut har kulturelle og

kreative tiltag, der tager udgangspunkt i grønlandske forhold (E 42/2009): 189

Højgaard, Kári P., Vestnordisk Råd

Udtalelse:

- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 17): 83
- om mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (A 1471/miljø): 108
- om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (A 1459/presidiet): 109
- Fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer (Rek. *31/2008/kultur): 208

Høybråten, Dagfinn, Norges del. (KrF)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om etablering av nordisk informationskontor i Minsk (Bet. A 1435/presidiet): 253
- om etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland (A 1435/presidiet): 258
- om en miljøpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (A 1442/miljö): 276
- om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (A 1470/medborger): 376

Haarder, Bertel, Danmark del. (V)

Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Redogörelse om det nordiska globaliseringsarbete (Dokument 6): 137
- Redogörelse om utveckling av MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008 – 2010 (Dokument 11): 202
- Redegørelse om opfølgning på sprogdeklarationen baseret på landerapporter fra landene og de selvstyrende områder (Dokument 10): 202

Replikskifte:

- Redogörelse om det nordiska globaliseringsarbete (Dokument 6): Barfod – Haarder: 138
- Redogörelse om det nordiska globaliseringsarbete (Dokument 6): Bohlin – Haarder: 138

Spørgsmål:

- Svar til Dam Kristensen (E 21/2009): 175
- Svar til Wallmark (E 23/2009): 177
- Svar til Siv (E 27/2009): 180
- Svar til Adelsbo (E 28/2009): 180
- Svar til Jakobsen (E 30/2009): 182

- Svar til Kallis (E 31/2009): 182
- Svar til Brodén (E 33/2009): 183
- Svar til Tjernberg (E 39/2009): 187

Illugi Gunnarsson, Islands del. (Sj.)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om aktiv trafikinfrastruktur i Mittnorden (Bet. A 1458/næring): 317
- om en nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdreven innovation indenfor den nordiske globaliseringsstrategien (Bet. A 1462/næring): 334
- om nordisk kompetensbank innen miljø og energi (Bet. A 1463/næring): 340
- om nordisk romfartspolitisk samarbeid (Bet. A 1464/næring): 345

Jakobsen, Katrin Dahl, Færøernes del.

(Jvfl.), Valgt medlem

Udtalelse:

- Redogørelse om utveckling av MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008 – 2010 (Dokument 11): 204
- Fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer (Rek. *31/2008/kultur): 206

Udvalgsforslag:

- om nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag (A 1473/kultur): 389
- om nordisk støtteordning for udvikling af computerspil (A 1475/kultur): 398
- om opfølgning på kulturreformen (A 1481/kultur): 422
- om håndhævelse af ophavsret på internettet (A 1482/kultur): 428

Medlemsforslag:

- om nordisk forskning på polare lavtrykk (Bet. A 1472/kultur): 384
- om utøkat forskningssamarbete i och om den nordliga regionen (Bet. A 1474/kultur): 392

Spørgsmål:

- til Danmarks regering om tjenestemandsoordningen: Er den nedlagt for altid eller vil den komme i gang igen? (E 30/2009): 181

Jensen, Mogens Danmarks del. (S)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Samarbetsministrarnas redogørelse (Dokument 17): 86
- Nordiska ministerrådets samlede budget for 2010 (B 263/presidiet; C 2): 93

Replikskifte:

- Nordiska ministerrådets samlede budget for 2010 (B 263/presidiet; C 2): Jensen – Olsson: 93

Udvalgsforslag:

- om Kultur i Skolen, A 1469/kultur: 364
- om nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag (A 1473/kultur): 389
- om nordisk støtteordning for udvikling af computerspil (A 1475/kultur): 398
- om opfølgning på kulturreformen (A 1481/kultur): 422
- om håndhævelse af ophavsret på internettet (A 1482/kultur): 428

Medlemsforslag:

- om felles nordisk artsdatabase i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (A 1443/miljø): 283
- om bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet (A 1457/miljø): 315
- om mer resursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (A 1471/miljø): 382
- om nordisk forskning på polare lavtrykk (Bet. A 1472/kultur): 384
- om nordisk forskning på polare lavtrykk (A 1472/kultur): 387
- om utøkat forskningssamarbete i och om den nordliga regionen (Bet. A 1474/kultur): 392

Spørgsmål:

- om skolesystemerne i de nordiske lande (E 15/2009): 1072
- om sproglig og kulturel mangfoldighed på offentlige nordiske tv-kanaler (E 19/2009): 1089
- (E 20/2009): 1095

Jensen, Siv, Norges del. (FrP)

Oppositionsleder

Udtalelse:

- Nordiskt toppmöte: 54

Replikskifte:

- Nordiskt toppmöte: Jensen – Olsson: 55
- Nordiskt toppmöte: Jensen – Green: 55
- Nordiskt toppmöte: Jensen – Wallmark: 56

Jensen, Thomas, Danmarks del. (S)

Suppleant

Udtalelse:

- om nordisk kompetensbank innen miljø og energi (A 1463/næring): 139

Joensen Edmund, Færøernes del. (sb)

Suppleant

Medlemsforslag:

- om aktiv trafikinfrastruktur i Mittnorden (Bet. A 1458/næring): 317
- om en nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdreven innovation indenfor den nordiske

- globaliseringsstrategien
(Bet. A 1462/næring): 334
- om nordisk kompetensbank innen miljø og energi (Bet. A 1463/næring): 340
- om nordisk romfartspolitisk samarbeid (Bet. A 1464/næring): 345

Jóhanna Sigurðadóttir, Islands del. (Sf)
Regeringsrepresentant

Udtalelse:

- Nordiskt toppmöte: 70

Replikskifte:

- Nordiskt toppmöte: Sigurðadóttir – Rajala: 72
- Nordiskt toppmöte: Sigurðadóttir – Green: 73
- Nordiskt toppmöte: Sigurðadóttir – Benediktsson: 74

Johannesen, Kaj Leo, Færøernes del. (sb), Regeringsrepresentant

Udtalelse:

- Nordiskt toppmöte: 67

Replikskifte:

- Nordiskt toppmöte: Johannesen - Rana: 68

Medlemsforslag:

- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (A 1442/miljö): 276

Johansen, Lars Emil, Grønlands del. (S)
Valgt medlem

Spørgsmål:

- om hvorledes de nordiske landes regeringer vil gennemføre miljø- og klimavenlige initiativer som led i at overvinde den økonomiske krise (E 10/2009): 1044

Johansson, Ann-Kristine, Sveriges del. (s), Valgt medlem

Udtalelse:

- Redegørelse om en nordisk dialog om revision af EU's fælles fiskeripolitik (Dokument 14): 100
- Samarbetsministrarnas redogørelse om gränshindersarbetet (Dokument 3): 119

Medlemsforslag:

- om felles nordisk satsning på forskning og utvikling av thoriumkraft (Bet. A 1434/miljø): 249
- om nordisk granskning av EU:s grøn- och vitbøcker (A 1438/presidiet): 264
- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (A 1439/presidiet): 269
- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (Bet. A 1442/miljö och Bet. A 1446/presidiet): 271

- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (Bet. A 1443/miljø): 280
- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (A 1443/miljø): 283

- om havvindmøller i Østersøen (Bet. A 1456/miljø): 305

- om bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet (Bet. A 1457/miljø): 311

- om internasjonell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (A 1459/presidiet): 324

- om en nordisk rovdjursportal (Bet. A 1460/miljö): 326

- om en nordisk rovdjursportal (A 1460/miljö): 328

- om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (Bet. A 1461/miljö): 329

- om mer resursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (Bet. A 1471/miljø): 378

Spørgsmål:

- om nordiskt samarbete inför revisionen av EU:s gemensamma fiskeripolitik (E 3/2009): 1018

Johansson, Mats, Sveriges del. (m)
Valgt medlem

Udtalelse:

- om ophavsret (A 1482/kultur): 226

Udvalgsforslag:

- om Kultur i Skolen, A 1469/kultur: 364
- om opfølgning på kulturreformen (A 1481/kultur): 422
- om håndhævelse af ophavsret på internettet (A 1482/kultur): 428

Medlemsforslag:

- om nordisk granskning av EU:s grøn- och vitbøcker (A 1438/presidiet): 264
- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (A 1439/presidiet): 269
- om nordisk ambassadsamarbete (A 1448/presidiet): 289
- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (A 1455/presidiet): 302
- om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (A 1461/miljö): 332
- om nordisk forskning på polare lavtrykk (Bet. A 1472/kultur): 384
- om utökad forskningssamarbete i och om den nordliga regionen (Bet. A 1474/kultur): 392

Kallis, Bjarne, Finlands del. (kd)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 17): 85

Replikskifte:

- Nordiskt toppmöte: Vanhanen – Kallis: 53
- om etablering av ett nordisk kontor i Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet): Kallis - Söderman: 166
- om etablering av ett nordisk kontor i Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet): Dahl - Kallis: 168

Medlemsforslag:

- om etablering av nordisk informationskontor i Minsk (Bet. A 1435/presidiet): 257
- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (A 1442/miljö): 276
- om aktiv trafikinfrastruktur i Mittnorden (Bet. A 1458/näring): 317
- om en nordisk handlingsplan för medarbetar- og brugerdriven innovation indenfor den nordiske globaliseringsstrategien (Bet. A 1462/näring): 334
- om nordisk kompetensbank innen miljø og energi (Bet. A 1463/näring): 340
- om nordisk romfartspolitisk samarbeid (Bet. A 1464/näring): 345
- om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (A 1468/presidiet): 362

Spørsmål:

- Fråga till Danmarks regering om uppsägning av skatteavtalet med Spanien, Frankrike och Portugal (E 31/2009): 182

Kaltiokumpu, Oiva, Finlands del. (cent)

Suppleant

Medlemsforslag:

- om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (A 1468/presidiet): 362

Kantola, Ilkka, Finlands del. (sd)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om felles nordisk satsning på forskning og utvikling av thoriumkraft (Bet. A 1434/miljö): 249
- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (Bet. A 1442/miljö och Bet. A 1446/presidiet): 271

- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (Bet. A 1443/miljö): 280

Karhuvaara, Arja, Finlands del. (saml)

Valgt medlem

Udtalelse:

- om etablering av ett nordisk kontor i Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet): 169
- Omdannelse af NIOM til samarbejdsorgan (B 264/velfærd): 217

Replikskifte:

- Nordiska ministerrådets samlede budget for 2010 (B 263/presidiet; C 2): Karhuvaara – Olsson: 95
- om etablering av ett nordisk kontor i Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet): Karhuvaara – Söderman: 170

Udvalgsforslag:

- om utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland (A 1465/velferd): 350
- om hvordan skape et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden (A 1480/velferd): 411

Medlemsforslag:

- om etablering av nordisk informationskontor i Minsk (Bet. A 1435/presidiet): 257
- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (A 1455/presidiet): 302
- om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (A 1461/miljö): 332
- om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (A 1468/presidiet): 362

Spørsmål:

- om problemstillinger rundt kjønnslemlestelse (E 11/2009): 1053
- om å vurdere om den økonomiske situasjonen til Nordiska Högskolan for folkehälsovetenskap sit program: "Nordisk Diplomprogram i smittevern/infeksjonshygiene" er tilfredsstillende (E 17/2009): 1080

Karlström, Frederik, Ålands del. (Obs)

Valgt medlem

Udtalelse:

- om utökat forskningssamarbete i och om den nordliga regionen (A 1474/kultur): 205
- om Kultur i Skolen (A 1469/kultur): 210
- om ophavsret (A 1482/kultur): 227

Udvalgsforslag:

- om Kultur i Skolen, A 1469/kultur: 364

- om nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag (A 1473/kultur): 389
- om nordisk støtteordning for udvikling af computerspil (A 1475/kultur): 398
- om opfølgning på kulturreformen (A 1481/kultur): 422
- om håndhævelse af ophavsret på internettet (A 1482/kultur): 428

Medlemsforslag:

- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (A 1455/presidiet): 302
- om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (A 1461/miljö): 332
- om nordisk forskning på polare lavtrykk (Bet. A 1472/kultur): 384
- om utökad forskningssamarbete i och om den nordliga regionen (Bet. A 1474/kultur): 392

Karvo, Ulla, Finlands del. (saml)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Kontrollkommitténs redogörelse för verksamheten 2009: 229

Replikskifte:

- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 3), Karvo - Norrback: 115

Udvalgsforslag:

- om migration (A 1479/medborger): 407

Medlemsforslag:

- om etablering av nordisk informationskontor i Minsk (Bet. A 1435/presidiet): 257
- om barn som offer för människohandel (Bet. A 1449/medborger): 291
- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (A 1455/presidiet): 302
- om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (A 1461/miljö): 332
- om gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika (Bet. A 1467/medborger): 354
- om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (A 1468/presidiet): 362
- om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (Bet. A 1470/medborger): 372

Katrín Jakobsdóttir, Islands del.(VG)

Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 17): 80

- Nordiska ministerrådets samlede budget for 2010 (B 263/presidiet; C 2): 89
- Redegørelse om en nordisk dialog om revision af EU's fælles fiskeripolitik (Dokument 14): 99

Spørgsmål:

- Svar til Dahl (E 22/2009): 176
- Svar til Foss (E 26/2009): 179
- Svar til Rana (E 35/2009): 184

Katrín Júlíusdóttir, Islands del. (Sf)

Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Ministerrådsforslag om handlingsprogram för energiområdet, 2010 - 2013 (B 262/miljö): 127

Kaunisto, Timo, Finlands del. (cent)

Suppleant

Medlemsforslag:

- om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (A 1468/presidiet): 362

Kier, Vivi, Danmarks del. (KF)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (A 1455/presidiet): 302

Kierkemann, Marianne, Sveriges del.

(m), Valgt medlem

Udtalelse:

- Statusrapport för handlingsplanen för kost och motion (Dokument 16): 220

Udvalgsforslag:

- om udvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland (A 1465/velferd): 350
- om hvordan skape et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden (A 1480/velferd): 411

Medlemsforslag:

- om nordisk granskning av EU:s grøn- och vitbøcker (A 1438/presidiet): 264
- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (A 1439/presidiet): 269
- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (A 1455/presidiet): 302
- om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (A 1459/presidiet): 324
- om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (A 1461/miljö): 332

Spørgsmål:

- om problemstillinger rundt kjønnslemlestelse (E 11/2009): 1053

- om å vurdere om den økonomiske situasjonen til Nordiska Högskolan for folkhälsovetenskap sit program: "Nordisk Diplomprogram i smittevern/infeksjonshygiene" er tilfredsstillende (E 17/2009): 1080

Kjartan Ólafsson, Islands del. (Sj.)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om en miljøpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (Bet. A 1442/miljö och Bet. A 1446/presidiet): 271
- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (A 1455/presidiet): 302
- om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (A 1461/miljö): 332

Kleist, Kuupik, Grønlands del. (IA)

Regeringsrepresentant

Udtalelse:

- Nordiskt toppmöte: 63

Knakkegaard, Anita, Danmarks del.

(DF), Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland (A 1465/velferd): 350
- om hvordan skape et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden (A 1480/velferd): 411

Spørsmål:

- om problemstillinger rundt kjønnslemlestelse (E 11/2009): 1053

Kolberg, Martin, Norges del. (A)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika (Bet. A 1467/medborger): 354

Kolbrún Halldórsdóttir, Islands del.

(VG), Valgt medlem

Medlemsforslag:

- indførelse af klimavoter ved Nordisk Råds flyrejser (A 1446/presidiet): 278
- om havvindmøller i Østersøen (A 1456/miljø): 309

Kristensen, Henrik Dam, Danmarks del.

(S), Valgt medlem

Udtalelse:

- om forbrugerpolitisk netværk (A 1478/medborger): 223

Replikskifte:

- Nordiskt toppmöte: Kristensen – Reinfeldt: 45

Udvalgsforslag:

- om forbrugerpolitisk netværk

(A 1478/medborger): 404

- om migration

(A 1479/medborger): 407

Medlemsforslag:

- om barn som offer för

människohandel

(Bet. A 1449/medborger): 291

- om bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet (A 1457/miljø): 315

- om gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika (Bet. A 1467/medborger): 354

- om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land

(Bet. A 1470/medborger): 372

- om mer resursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (A 1471/miljø):

382

- om nordisk forskning på polare

lavtrykk (A 1472/kultur): 387

Spørsmål:

- til Danmarks regering om gebyrer ved bankoverførsler i Norden

(E 21/2009): 175

Kristensen, Knud, Danmarks del. (KF)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om barn som offer för

människohandel

(Bet. A 1449/medborger): 291

- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (A 1455/presidiet): 302

- om gemensam nordisk

elcertifikatmarknad

(A 1461/miljö): 332

Kristiansen, Ivar, Norges del. (H)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om felles nordisk satsning på forskning og utvikling av thoriumkraft (Bet. A 1434/miljø): 249

- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten

(Bet. A 1439/presidiet): 266

- om en miljøpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet

(Bet. A 1442/miljö och Bet. A 1446/presidiet): 271

- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (Bet. A 1443/miljø): 280

- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar

(Bet. A 1455/presidiet): 299

- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (A 1455/presidiet): 302

- om havvindmøller i Østersøen

(Bet. A 1456/miljø): 305

- om bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet (Bet. A 1457/miljø): 311
 - om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (A 1461/miljö): 332
- Spørsmål:*
- om hvorledes de nordiske landes regeringer vil gjennomføre miljø- og klimavenlige initiativer som led i at overvinde den økonomiske krise (E 10/2009): 1044

Kristján Þor Júlíusson, Islands del. (Sj)
Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (A 1455/presidiet): 302
- om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (A 1461/miljö): 332

Kristoffersen, Asmund, Norges del. (A)
Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om felles nordisk satsning på forskning og utvikling av thoriumkraft (Bet. A 1434/miljø): 249
- om en miljøpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (Bet. A 1442/miljö och Bet. A 1446/presidiet): 271
- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse utryddelsen av plante og dyrearter (Bet. A 1443/miljø): 283
- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse utryddelsen av plante og dyrearter (A 1443/miljø): 280
- om havvindmøller i Østersøen (Bet. A 1456/miljø): 305
- om bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet (Bet. A 1457/miljø): 311
- om bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet (A 1457/miljø): 315
- om en nordisk rovdjursportal (Bet. A 1460/miljö): 326
- om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (Bet. A 1461/miljö): 329
- om mer resursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (Bet. A 1471/miljø): 378
- om mer resursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (A 1471/miljø): 382
- om nordisk forskning på polare lavtrykk (A 1472/kultur): 387

Spørsmål:

- om hvorledes de nordiske landes regeringer vil gjennomføre miljø- og klimavenlige initiativer som led i at

overvinde den økonomiske krise (E 10/2009): 1044

Larikka, Jari, Finlands del. (saml)

Suppleant

Medlemsforslag:

- om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (A 1468/presidiet): 362

Larsen, Anne Margrethe, Norges del.

(V), Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om forbrugerpolitisk netværk (A 1478/medborger): 404

Medlemsforslag:

- om en miljøpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (A 1442/miljö): 276
- om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (Bet. A 1468/presidiet): 359
- om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (Bet. A 1470/medborger): 372
- om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (A 1470/medborger): 376

Larsen, Flemming Damgaard,

Danmarks del. (V)

Suppleant

Udvalgsforslag:

- om Kultur i Skolen, A 1469/kultur: 364

Lauritzen, Karsten, Danmarks del. (V)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om en miljøpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (A 1442/miljö): 276

Linander, Johan, Sveriges del. (c)

Valgt medlem

Udtalelse:

- om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (A 1459/presidiet): 109
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 3): 118
- om granskning av EU:s grön- och vitböcker (A 1438/presidiet): 170

Replikskifte:

- Nordiska ministerrådets samlede budget for 2010 (B 263/presidiet; C 2):
Linander – Rana: 96

Medlemsforslag:

- om etablering av nordisk informationskontor i Minsk (Bet. A 1435/presidiet): 253
- om nordisk granskning af EU's grøn- og hvidbøger (Bet. A 1438/presidiet): 260
- om nordisk granskning av EU:s grøn- och vitbøcker (A 1438/presidiet): 264
- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (Bet. A 1439/presidiet): 266
- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (A 1439/presidiet): 269
- om nordisk ambassadsamarbete (Bet. A 1448/presidiet): 286
- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (Bet. A 1455/presidiet): 299
- om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (Bet. A 1459/presidiet): 322
- om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (A 1459/presidiet): 324
- om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (Bet. A 1468/presidiet): 359
- om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (A 1470/medborger): 376

Spørgsmål:

- om järnvägen Trondheim – Storlien (E 2/2009): 1014

Lindberg, Minna, Ungdommens Nordiske Råd*Udtalelse:*

- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 17): 87

Lindblad, Göran, Europarådet (PACE)*Udtalelse:*

- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 17): 84
- om etablering av ett nordisk kontor i Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet): 161

Replikskifte:

- Nordiskt toppmöte: Vanhanen – Lindblad: 51
- Nordiskt toppmöte: Sahlin – Lindblad: 58
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 17): Bohlin – Lindblad: 84
- om etablering av ett nordisk kontor i Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet): Lindblad - Seurujärvi: 167

Lindholm, Jan, Sveriges del. (mp)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Ministerrådsförslag om handlingsprogram för energiområdet, 2010 - 2013 (B 262/miljø): 129
- Klimainitiativer i Norden och internationalt (Rek. *7/2007/miljø): 140
- om trafikinfrastruktur i Mittnorden (A 1458/näring): 225

Replikskifte:

- Nordiskt toppmöte: Vanhanen – Lindholm: 52
- Redegørelse om nordisk indsats for at medvirke til et resultat i klimaforhandlingerne (Dokument 13): Lindholm – Svandís: 135
- Utrikesministrarnas redogørelse (Dokument 4): Lindholm – Walter: 154

Medlemsforslag:

- om nordisk granskning av EU:s grøn- och vitbøcker (A 1438/presidiet): 264
- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (A 1439/presidiet): 269
- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (A 1442/miljø): 276
- om havvindmøller i Østersøen (Bet. A 1456/miljø): 305
- om bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet (Bet. A 1457/miljø): 311
- om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (A 1459/presidiet): 324
- om en nordisk rovdjursportal (Bet. A 1460/miljø): 326
- om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (Bet. A 1461/miljø): 329
- om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (A 1470/medborger): 376
- om mer resursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (Bet. A 1471/miljø): 378

Spørgsmål:

- om hvorledes de nordiske landes regeringer vil gennemføre miljø- og klimavenlige initiativer som led i at overvinde den økonomiske krise (E 10/2009): 1044
- fråga till Norges regering om järnvägsförbindelsen mellan Norge och Sverige (E 29/2009): 181

Linna, Elina, Sveriges del. (v)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om forbrugerpolitisk netværk (A 1478/medborger): 404
- om migration (A 1479/medborger): 407

Medlemsforslag:

- om nordisk granskning av EU:s grøn- och vitbøcker (A 1438/presidiet): 264
- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (A 1439/presidiet): 269
- om indførelse af klimakvoter ved Nordisk Råds flyrejser (A 1446/presidiet): 278
- om barn som offer för människohandel (Bet. A 1449/medborger): 291
- om barn som offer för människohandel (A 1449/medborger): 297
- om Havvindmølleparker i Østersøen (A 1456/miljø): 309
- om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (A 1459/presidiet): 324
- om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (Bet. A 1470/medborger): 372
- indførelse af klimakvoter ved Nordisk Råds flyrejser (A 1446/presidiet): 378

Spørgsmål:

- om, hvorfor Danmark tvangshjem- sender irakiske flygtninge på trods af FN's advarsler (E 16/2009): 1076

Ljunggren, Anna, Norges del. (A)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 5): 157

Medlemsforslag:

- om gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika (Bet. A 1467/medborger): 354

Lundsgaard, Jørgen, Danmarks del.

(KF), Suppleant

Udvalgsforslag:

- om forbrugerpolitisk netværk (A 1478/medborger): 404
- om migration (A 1479/medborger): 407

Medlemsforslag:

- om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (Bet. A 1470/medborger): 372

Lundteigen, Per Olaf, Norges del. (Sp)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om opfølgning på kulturreformen (A 1481/kultur): 422
- om håndhævelse af ophavsret på internettet (A 1482/kultur): 428

Medlemsforslag:

- om nordisk forskning på polare lavtrykk (Bet. A 1472/kultur): 384
- om utøkat forsknings samarbeide i och om den nordliga regionen (Bet. A 1474/kultur): 392

Lønning, Inge, Norges del. (H)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om etablering av nordisk informationskontor i Minsk (Bet. A 1435/presidiet): 253
- om en miljøpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (Bet. A 1442/miljø och Bet. A 1446/presidiet): 271
- om nordisk ambassadsamarbeide (Bet. A 1448/presidiet): 286
- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (A 1455/presidiet): 302
- om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (A 1461/miljø): 332
- om ändring av ordförandeskaps- rotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (Bet. A 1468/presidiet): 359

Motzfeldt, Josef, Grønlands del. (IA)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Redegørelse om nordisk indsats for at medvirke til et resultat i klima- forhandlingerne (Dokument 13): 136

Replikskifte:

- Redegørelse om nordisk indsats for at medvirke til et resultat i klima- forhandlingerne (Dokument 13): Motzfeldt - Rana: 136

Medlemsforslag:

- indførelse af klimakvoter ved Nordisk Råds flyrejser (A 1446/presidiet): 278
- om havvindmøller i Østersøen (A 1456/miljø): 309

Spørgsmål:

- om, hvorfor Danmark tvangshjem- sender irakiske flygtninge på trods af FN's advarsler (E 16/2009): 1076

Mäkelä, Jukka, Finlands del. (saml)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om etablering av nordisk informationskontor i Minsk (Bet. A 1435/presidiet): 257
- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (A 1455/presidiet): 302
- om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (A 1461/miljö): 332
- om gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika (Bet. A 1467/medborger): 354
- om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (A 1468/presidiet): 362

Niclasen, Jørgen, Fæøernes del.(Ff)

Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Nordiska ministerrådets program 2010 (Dokument 12): 78

Spørgsmål:

- Svar til Rana (E 35/2009): 184

Niinistö, Ville, Finlands del. (gröna)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 3): 117
- om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (A 1470/medborger): 124
- Valg: 237

Medlemsforslag:

- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (A 1442/miljö): 276
- om barn som offer för människohandel (Bet. A 1449/medborger): 291
- om gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika (Bet. A 1467/medborger): 354
- om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (A 1468/presidiet): 362
- om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (A 1470/medborger): 376

Nistad, Thore A., Norges del. (FrP)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om felles nordisk satsning på forskning og utvikling av thoriumkraft (A 1434/miljø): 251
- om aktiv trafikinfrastruktur i Mittnorden (Bet. A 1458/næring): 317

- om en nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdiven innovation indenfor den nordiske globaliseringsstrategien (Bet. A 1462/næring): 334
- om nordisk kompetensbank innen miljø og energi (Bet. A 1463/næring): 340
- om nordisk romfartspolitisk samarbeid (Bet. A 1464/næring): 345

Nordthun, Tore, Norges del. (A)

Suppleant

Medlemsforslag:

- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (A 1443/miljø): 283

Norrback, Ole, ordförande för

Gränshindersforum

Udtalelse:

- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder (Dokument 3): 114

Replikskifte:

- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 3), Bohlin - Norrback: 115
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 3), Asmyhr - Norrback: 115
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 3), Karvo - Norrback: 115
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 3), Rajala - Norrback: 116
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 3): Norrback - Vapaavuori:122

Ohly, Lars, Sveriges del. (v)

Suppleant

Replikskifte:

- Nordiskt toppmöte: Rasmussen - Ohly: 61

Medlemsforslag:

- indførelse af klimavoter ved Nordisk Råds flyrejser (A 1446/presidiet): 278

Spørgsmål:

- om hvorfor Danmark tvangshjem-sender irakiske flygtninge på trods af FN's advarsler (E 16/2009): 1076

Oinonen, Lauri, Finlands del. (cent)

Valgt medlem

Udtalelse:

- om trafikinfrastruktur i Mittnorden (A 1458/næring): 223

Medlemsforslag:

- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (A 1442/miljö): 276

- om aktiv trafikinfrastuktur i Mittnorden (Bet. A 1458/næring): 317
 - om aktiv trafikinfrastuktur i Mittnorden (A 1458/næring): 320
 - om en nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdreven innovation indenfor den nordiske globaliseringsstrategien (Bet. A 1462/næring): 334
 - om nordisk kompetensbank innen miljø og energi (Bet. A 1463/næring): 340
 - om nordisk romfartspolitisk samarbeid (Bet. A 1464/næring): 345
 - om ændring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (A 1468/presidiet): 362
- Spørgsmål:*
- om snabba åtgärder för att förhindra en pandemi i Norden (E 14/2009): 1068

Ólína Þorvarðardóttir, Vestnordisk Råd
Udtalelse:

- Redegørelse om en nordisk dialog om revision af EU's fælles fiskeripolitik (Dokument 14): 101
- om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (A 1459/presidiet): 110
- Fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer (Rek. *31/2008/kultur): 207

Olsen, Annika, Færøernes del. (Ff)
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:

- Miljøpolicy för Nordiska ministerrådet (Fremst. *2/2009/miljø): 142

Olsen, Gunn, Norges del. (A)
Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland (A 1465/velferd): 350
- om opfølgning på kulturreformen (A 1481/kultur): 422
- om håndhævelse af ophavsret på internettet (A 1482/kultur): 428

Medlemsforslag:

- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (A 1443/miljø): 283
- om mer resursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (A 1471/miljø): 382
- om nordisk forskning på polare lavtrykk (Bet. A 1472/kultur): 384

- om nordisk forskning på polare lavtrykk (A 1472/kultur): 387
- om utøkt forskningssamarbeide i och om den nordliga regionen (Bet. A 1474/kultur): 392

Spørgsmål:

- om problemstillinger rundt kjønnslemlestelse (E 11/2009): 1053

Olsen, Per Arne, Norges del. (FrP)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika (Bet. A 1467/medborger): 354

Olsson, Hans, Sveriges del (s)

Suppleant

Medlemsforslag:

- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (A 1443/miljø): 283
- om barn som offer för människohandel (Bet. A 1449/medborger): 291
- om mer resursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (A 1471/miljø): 283
- om nordisk forskning på polare lavtrykk (A 1472/kultur): 287

Olsson, Kent, Sveriges del. (m)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Redogørelse om nordisk samarbejde vedr. Arktisk politik (Dokument 7): 104
- Utrikes- og Forsvarsministrarnas redogørelse (Dokument 4 och 5): 150
- om kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar (A 1455/presidiet): 302
- Skriftlig redogørelse om initiativer og innsatser i Nordisk ministerråd til å bekjempe menneskehandel (Dokument 8): 194

Replikskifte:

- Nordiskt toppmöte: Jensen – Olsson: 55
- Nordiska ministerrådets samlede budget for 2010 (B 263/presidiet; C 2): Bohlin – Olsson: 91
- Nordiska ministerrådets samlede budget for 2010 (B 263/presidiet; C 2): Jensen – Olsson: 93
- Nordiska ministerrådets samlede budget for 2010 (B 263/presidiet; C 2): Green – Olsson: 94
- Nordiska ministerrådets samlede budget for 2010 (B 263/presidiet; C 2): Karhuvaara – Olsson: 95
- om etablering av ett nordisk kontor i Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet): Adomenas – Olsson: 164

- om kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar (A 1455/presidiet): Barfod – Olsson: 171
- Medlemsforslag:*
- om etablering av nordisk informationskontor i Minsk (Bet. A 1435/presidiet): 253
- om nordisk granskning av EU:s grön- och vitböcker (A 1438/presidiet): 264
- om nordisk granskning af EU's grön- og hvidbøger (Bet. A 1438/presidiet): 260
- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (Bet. A 1439/presidiet): 266
- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (A 1439/presidiet): 269
- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (Bet. A 1442/miljö och Bet. A 1446/presidiet): 271
- om nordisk ambassadsamarbete (Bet. A 1448/presidiet): 286
- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (Bet. A 1455/presidiet): 299
- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (A 1455/presidiet): 302
- om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (Bet. A 1459/presidiet): 322
- om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (A 1459/presidiet): 324
- om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (A 1461/miljö): 332
- om gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika (A 1467/medborger): 357
- Spørgsmål:*
- om administrativt stöd för Nordplus-stipendierne (E 8/2009): 1039

Pakkanen, Markku, Finlands del. (cent)
Suppleant

Medlemsforslag:

- om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (A 1468/presidiet): 362

Pedersen, Marion, Danmarks del. (V)
Valgt medlem

Udtalelse:

- om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (A 1468/presidiet): 231
- Valg: 236

Medlemsforslag:

- om etablering av nordisk informationskontor i Minsk (Bet. A 1435/presidiet): 253
- om nordisk granskning af EU's grön- og hvidbøger (Bet. A 1438/presidiet): 260
- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (Bet. A 1439/presidiet): 266
- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (Bet. A 1442/miljö och Bet. A 1446/presidiet): 271
- om nordisk ambassadsamarbete (Bet. A 1448/presidiet): 286
- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (Bet. A 1455/presidiet): 299
- om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (Bet. A 1459/presidiet): 322
- om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (A 1470/medborger): 376

Pedersen, Torny, Norges del. (A)
Suppleant

Udvalgsforslag:

- om forbrugerpolitisk netværk (A 1478/medborger): 404
- om migration (A 1479/medborger): 407

Medlemsforslag:

- om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (Bet. A 1470/medborger): 372

Pehrsson, Cristina Husmark, Sveriges del. (m), Regeringsrepresentant

Udtalelse:

- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder (Dokument 3): 112

Spørgsmål:

- Svar till Trældal (E 24/2009): 177
- Svar till Autio (E 32/2010): 183
- Svar till Sigríður (E 34/2009): 184
- Svar till Holmelid (E 36/2009): 185

Peltonen, Tuula, Finlands del. (sd)
Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om utveckling av tiltak mot spridning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Rusland (A 1465/velferd): 350
- om hvordan skape et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden (A 1480/velferd): 411

Medlemsforslag:

- om mer resursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (A 1471/miljø): 382
- om nordisk forskning på polare lavtrykk (A 1472/kultur): 387

Spørsmål:

- om problemstillinger rundt kjønnslemlestelse (E 11/2009): 1053
- om å vurdere om den økonomiske situasjonen til Nordiska Högskolan for folkhälsovetenskap sit program: "Nordisk Diplomprogram i smittevern/infeksjonshygiene" er tilfredsstillende (E 17/2009): 1080

Petersen, Heidi, Færøernes del. (Tj.)

Suppleant

Medlemsforslag:

- indførelse af klimavoter ved Nordisk Råds flyrejser (A 1446/presidiet): 278

Pihlajaniemi, Petri, Finlands del. (saml)

Suppleant

Medlemsforslag:

- om ændring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (A 1468/presidiet): 362

Polfjärd, Jessica, Sveriges del. (m)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland (A 1465/velferd): 350
- om hvordan skape et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden (A 1480/velferd): 411

Medlemsforslag:

- om nordisk granskning av EU:s grøn- och vitbøcker (A 1438/presidiet): 264
- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (A 1439/presidiet): 269
- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (A 1455/presidiet): 302
- om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (A 1459/presidiet): 324
- om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (A 1461/miljö): 332
- om gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika (A 1467/medborger): 357

Spørsmål:

- om problemstillinger rundt kjønnslemlestelse (E 11/2009): 1053
- om å vurdere om den økonomiske situasjonen til Nordiska Högskolan for

folkhälsovetenskap sit program:

"Nordisk Diplomprogram i smittevern/infeksjonshygiene" er tilfredsstillende (E 17/2009): 1080

Poulsen, Jørgen, Danmarks del. (NY)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (A 1442/miljö): 276

Rademacher, Julie, Danmarks del. (S)

Suppleant

Medlemsforslag:

- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (A 1443/miljö): 283

Ragnheiður Rikharðsdóttir, Islands del.

(Sj.) Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (A 1455/presidiet): 302
- om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (A 1461/miljö): 332

Rajala, Lyly, Finlands del. (saml)

Valgt medlem

Udtalelse:

- om etablering av ett nordisk kontor i Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet): 160

Replikskifte:

- Nordiskt toppmöte: Sigurðadóttir - Rajala: 72
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 3), Rajala - Norrback: 116
- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 5): Barfod - Rajala: 158
- om etablering av ett nordisk kontor i Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet): Adomenas - Rajala: 163

Medlemsforslag:

- om etablering av nordisk informationskontor i Minsk (Bet. A 1435/presidiet): 257
- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (Bet. A 1439/presidiet): 266
- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (Bet. A 1455/presidiet): 299
- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (A 1455/presidiet): 302
- om aktiv trafikinfrastruktur i Mittnorden (Bet. A 1458/näring): 317

- om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (A 1461/miljö): 332
- om en nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdiven innovation indenfor den nordiske globaliseringsstrategien (Bet. A 1462/næring): 334
- om nordisk kompetensbank innen miljø og energi (Bet. A 1463/næring): 340
- om nordisk romfartspolitisk samarbeid (Bet. A 1464/næring): 345
- om ændring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (A 1468/presidiet): 362

Spørsmål:

- till Grønlands Selvstyre om vilka former av samarbete samarbetsministrarna bedriver med forumet om gränshinder (E 37/2009): 185

Rana, Jenis av, Færøernes del. (Mfl.)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Nordiska ministerrådets samlede budget for 2010 (B 263/presidiet; C 2): 95
- om mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (A 1471/miljø): 107

Replikskifte:

- Nordiskt toppmöte: Johannesen - Rana: 68
- Nordiska ministerrådets samlede budget for 2010 (B 263/presidiet; C 2): Linander - Rana: 96
- Redegørelse om nordisk indsats for at medvirke til et resultat i klimaforhandlingerne (Dokument 13): Motzfeldt - Rana: 136

Medlemsforslag:

- om felles nordisk satsning på forskning og utvikling av thoriumkraft (Bet. A 1434/miljø): 249
- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (Bet. A 1442/miljö och Bet. A 1446/presidiet): 271
- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (Bet. A 1443/miljø): 280
- om havvindmøller i Østersøen (Bet. A 1456/miljø): 305
- om bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet (Bet. A 1457/miljø): 311
- om en nordisk rovdjursportal (Bet. A 1460/miljö): 326
- om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (Bet. A 1461/miljö): 329

- om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (A 1470/medborger): 376
- om mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (Bet. A 1471/miljø): 378

Spørsmål:

- om hvorledes de nordiske landes regeringer vil gennemføre miljø- og klimavenlige initiativer som led i at overvinde den økonomiske krise (E 10/2009): 1044
- til Danmarks regering om samarbejdet mellem udenrigsministrene under det islandske formandskab (E 35/2009): 184

Rasmussen, Lars Løkke, Danmarks del. (V), Regeringsrepræsentant*Udtalelse:*

- Nordiskt toppmöte: 59
- Nordiska ministerrådets program 2010 (Dokument 12): 76

Replikskifte:

- Nordiskt toppmöte: Rasmussen - Dahl: 60
- Nordiskt toppmöte: Rasmussen - Søndergaard: 60
- Nordiskt toppmöte: Rasmussen - Ohly: 61
- Nordiskt toppmöte: Rasmussen - Arhinmäki: 62
- Nordiska ministerrådets program 2010 (Dokument 12): Rasmussen - Holmelid: 77
- Nordiska ministerrådets program 2010 (Dokument 12): Rasmussen - Barfod: 78
- Nordiska ministerrådets program 2010 (Dokument 12): Rasmussen - Sasi: 78

Reikvam, Rolf, Norges del. (SV)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om etablering av nordisk informationskontor i Minsk (Bet. A 1435/presidiet): 253
- om ökad förankring av det parlamentariska samarbeidet i parlamenten (Bet. A 1439/presidiet): 266
- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (Bet. A 1442/miljö och Bet. A 1446/presidiet): 271
- indførelse af klimavoter ved Nordisk Råds flyrejser (A 1446/presidiet): 278
- om nordisk ambassadsamarbete (Bet. A 1448/presidiet): 286
- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (Bet. A 1455/presidiet): 301

- om havvindmøller i Østersøen (A 1456/miljø): 309
 - om ændring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (Bet. A 1468/presidiet): 359
- Spørgsmål:*
- om, hvorfor Danmark tvangshjemsender irakiske flygtninge på trods af FN's advarsler (E 16/2009): 1076

Reinfeldt, Fredrik, Sveriges del. (m)
Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Nordiskt toppmöte: 38

Replikskifte:

- Nordiskt toppmöte: Reinfeldt – Arhinmäki: 39
- Nordiskt toppmöte: Reinfeldt – Asmyhr : 42
- Nordiskt toppmöte: Reinfeldt – Hoydal : 42
- Nordiskt toppmöte: Reinfeldt – Brodén : 43
- Nordiskt toppmöte: Reinfeldt – Benediktsson: 44
- Nordiskt toppmöte: Reinfeldt – Henriksen: 45
- Nordiskt toppmöte: Kristensen – Reinfeldt: 45

Ryan, Inge, Norges del. (SV)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- indførelse af klimakvoter ved Nordisk Råds flyrejser (A 1446/presidiet): 278
- om havvindmøller i Østersøen (A 1456/miljø): 309

Sahlin, Mona, Sveriges del. (s)

oppositionsleder

Udtalelse:

- Nordiskt toppmöte: 56

Replikskifte:

- Nordiskt toppmöte: Sahlin – Foss: 57
- Nordiskt toppmöte: Sahlin – Lindblad: 58

Salling, Augusta, Grønlands del. (At)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om en miljøpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (A 1442/miljö): 276

Sandal, Reidar, Norges del. (A)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om hvordan skape et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden (A 1480/velferd): 411

Sasi, Kimmo, Finlands del. (saml)

Suppleant

Replikskifte:

- Nordiskt toppmöte: Vanhanen – Sasi: 53
 - Nordiska ministerrådets program 2010 (Dokument 12): Rasmussen – Sasi: 78
- Medlemsforslag:*
- om etablering av nordisk informationskontor i Minsk (Bet. A 1435/presidiet): 257
 - om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (A 1468/presidiet): 362

Seurujärvi, Janne, Finlands del. (cent)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Valg: 237

Replikskifte:

- om etablering av ett nordisk kontor i Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet): Lindblad - Seurujärvi: 167

Medlemsforslag:

- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (A 1442/miljö): 276
 - om aktiv trafikinfrastruktur i Mittnorden (Bet. A 1458/näring): 317
 - om en nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdiven innovation indenfor den nordiske globaliseringsstrategien (Bet. A 1462/næring): 334
 - om nordisk kompetensbank innen miljø og energi (Bet. A 1463/næring): 340
 - om nordisk romfartspolitisk samarbeid (Bet. A 1464/næring): 345
 - om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (A 1468/presidiet): 362
 - om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (A 1470/medborger): 376
- Spørgsmål:*
- om reformering av det nordiska samarbeidet (E 5/2009): 1028
 - till Norges regering om hur Norges forskningsarbeite har framskridit med tanke på at göra Norge kolffritt före år 2030 (E 25/2009): 178

Sigríður Ingibjörg Ingadóttir, Islands del. (A), Valgt medlem

Udtalelse:

- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 3): 121
- redegjørelse om initiativer og innsatser i Nordisk ministerråd til å bekjempe menneskehandel (Dokument 8): 193

Replikskifte:

- Skriftlig redegjørelse om initiativer og innsatse ri Nordisk ministerråd til å bekjempe menneskehandel (Dokument 8): Árni – Sigríður: 193

Spørsmål:

- Fråga till Sveriges regering om överenskommelsen mellan de nordiska länderna om tillträde till högre utbildning (E 34/2009): 184

Sihto, Paula, Finlands del. (cent)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland (A 1465/velferd): 350
- om hvordan skape et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden (A 1480/velferd): 411

Medlemsforslag:

- om en miljøpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (A 1442/miljö): 276
- om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (A 1468/presidiet): 362
- om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (A 1470/medborger): 376

Spørsmål:

- om problemstillinger rundt kjønnslemlestelse (E 11/2009): 1053
- om å vurdere om den økonomiske situasjonen til Nordiska Högskolan for folkehälsovetenskap sit program: "Nordisk Diplomprogram i smittevern/infeksjonshygiene" er tilfredsstillende (E 17/2009): 1080

Sindal, Niels, Danmarks del. (S)

Valgt medlem

Udtalelser:

- Redogørelse om nordisk samarbejde vedr. Arktisk politik (Dokument 7): 103

Medlemsforslag:

- om etablering av nordisk informationskontor i Minsk (Bet. A 1435/presidiet): 253
- om nordisk granskning af EU's grøn- og hvidbøger (Bet. A 1438/presidiet): 260
- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (Bet. A 1439/presidiet): 266
- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (Bet. A 1442/miljö och Bet. A 1446/presidiet): 271

- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (A 1443/miljø): 283
- om nordisk ambassadsamarbete (Bet. A 1448/presidiet): 286
- om Kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar (Bet. A 1455/presidiet): 299
- om bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet (A 1457/miljø): 315
- om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (Bet. A 1459/presidiet): 322
- om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (Bet. A 1468/presidiet): 359
- om mer resursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (A 1471/miljø): 382
- om nordisk forskning på polare lavtrykk (A 1472/kultur): 387

Siv Friðleifsdóttir, Islands del. (F)

Valgt medlem

Udtalelse:

- om etablering av ett nordisk kontor i Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet): 169
- Statusrapport för handlingsplanen för kost och motion (Dokument 16): 221

Replikskifte:

- Nordiskt toppmöte: Stoltenberg – Friðleifsdóttir: 65

Udvalgsforslag:

- om hvordan skape et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden (A 1480/velferd): 411

Medlemsforslag:

- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (A 1442/miljö): 276

Spørsmål:

- om å vurdere om den økonomiske situasjonen til Nordiska Högskolan for folkehälsovetenskap sit program: "Nordisk Diplomprogram i smittevern/infeksjonshygiene" er tilfredsstillende (E 17/2009): 1080
- Spørsmål til Danmarks regering om hvilket syn den danske samarbeidsministeren har på artikkelen av Gunnar Wetterberg og tankene for en ny nordisk union (E 27/2009): 180

Sjøli, Sonja I., Norges del. (H)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika (Bet. A 1467/medborger): 354

Skaale, Sjúður Færøernes del. (Tj.)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- indførelse af klimavoter ved Nordisk Råds flyrejser (A 1446/presidiet): 278

Stenberg, Maria, Sveriges del. (s)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Skriftlig redegjørelse om initiativer og innsatse ri Nordisk ministerråd til å bekjempe menneskehandel (Dokument 8): 193

Udvalgsforslag:

- om forbrugerpolitisk netværk (A 1478/medborger): 404
- om migration (A 1479/medborger): 407

Medlemsforslag:

- om nordisk granskning av EU:s grøn- och vitbøcker (A 1438/presidiet): 264
- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (A 1439/presidiet): 269
- om felles nordisk artsdatatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (A 1443/miljø): 283
- om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (A 1459/presidiet): 324
- om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (Bet. A 1470/medborger): 372
- om mer resursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (A 1471/miljø): 382
- om nordisk forskning på polare lavtrykk (A 1472/kultur): 387

Spørgsmål:

- Fråga till Finlands regering om Nordjobb användas som ett verktyg för att bryta ungdomsarbetslösheten i Norden (E 40/2009): 187

Stoltenberg, Jens, Norges del. (A)

Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Nordiskt toppmöte: 64

Replikskifte:

- Nordiskt toppmöte: Stoltenberg – Friðleifsdóttir: 65
- Nordiskt toppmöte: Stoltenberg – Hoydal: 66
- Nordiskt toppmöte: Stoltenberg – Asmyhr: 66
- Nordiskt toppmöte: Stoltenberg – Green: 67

Støre, Jonas Gahr, Norges del. (A)

Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 4): 148

Replikskifte:

- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 4): Barfod – Støre: 149
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 4): Hoydal – Støre: 150
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 4): Bohlin – Støre: 150

Sundsbø, Dagfinn, Norges del. (Sp)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (A 1442/miljö): 276

Svandís Svavarsdóttir, Islands del. (VG)

Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Redegørelse om nordisk indsats for at medvirke til et resultat i klimaforhandlingerne (Dokument 13): 132

Replikskifte:

- Redegørelse om nordisk indsats for at medvirke til et resultat i klimaforhandlingerne (Dokument 13): Bohlin – Svandís: 134
- Redegørelse om nordisk indsats for at medvirke til et resultat i klimaforhandlingerne (Dokument 13): Lindholm – Svandís: 135

Söderman, Jacob, Finlands del. (sd)

Valgt medlem

Replikskifte:

- om etablering av ett nordisk kontor i Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet): Kallis - Söderman: 166
- om etablering av ett nordisk kontor i Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet): Karhuvaara – Söderman: 170

Medlemsforslag:

- om gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika (Bet. A 1467/medborger): 354
- om mer resursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (A 1471/miljø): 382

- om nordisk forskning på polare lavtrykk (A 1472/kultur): 387

Spørgsmål:

- om hvorledes de nordiske landes regeringer vil gennemføre miljø- og klimavenlige initiativer som led i at overvinde den økonomiske krise (E 10/2009): 1044

Søndergaard, Søren, Europaparlamentet*Replikskifte:*

- Nordiskt toppmöte: Rasmussen – Søndergaard: 60

Tabermann, Tommy, Finlands del. (sd)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om Kultur i Skolen, A 1469/kultur: 364

Medlemsforslag:

- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (A 1443/miljø): 283
- om mer resursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (A 1471/miljø): 382
- om nordisk forskning på polare lavtrykk (A 1472/kultur): 387

Tetzschner, Michael, Norges del. (H)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Ministerrådsforslag om handlingsprogram for energiområdet, 2010 - 2013 (B 262/miljø): 129

Thomsen, Ib, Norges del. (FrP)

Valgt medlem

Udvalgsforslag:

- om utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland (A 1465/velferd): 350
- om hvordan skape et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden (A 1480/velferd): 411

Medlemsforslag:

- om felles nordisk satsning på forskning og utvikling av thoriumkraft (A 1434/miljø): 251

Spørsmål:

- om problemstillinger rundt kjønnslemlestelse (E 11/2009): 1053

Thorning-Schmidt, Helle, Danmarks del. (S), opposisjonsleder*Udtalelse:*

- Nordiskt toppmöte: 46

Replikskifte:

- Nordiskt toppmöte: Thorning-Schmidt – Wallmark: 47

Tjernberg, Gunilla, Sveriges del. (kd)

Valgt medlem

Udtalelse:

- om opfølgning på kulturreformen (A 1481/kultur): 226

Udvalgsforslag:

- om Kultur i Skolen, A 1469/kultur: 364
- om nordisk samarbejde om små

håndværksfag/kulturfag

(A 1473/kultur): 389

- om nordisk støtteordning for utvikling af computerspil (A 1475/kultur): 398
- om opfølgning på kulturreformen (A 1481/kultur): 422
- om håndhævelse af ophavsret på internettet (A 1482/kultur): 428

Medlemsforslag:

- om nordisk granskning av EU:s grøn- och vitbøcker (A 1438/presidiet): 264
- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (A 1439/presidiet): 269
- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (A 1442/miljö): 276
- om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (A 1459/presidiet): 324
- om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (A 1470/medborger): 376
- om nordisk forskning på polare lavtrykk (Bet. A 1472/kultur): 384
- om utökat forskningssamarbete i och om den nordliga regionen (Bet. A 1474/kultur): 392

Spørsmål:

- Fråga till Danmarks regering om amatörkulturen kan säkras i det framtida kulturlivet i det nordiska gemensamma arbetet (E 39/2009): 187

Toivakka, Lenita, Finlands del. (saml)

Suppleant

Medlemsforslag:

- om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (A 1468/presidiet): 362

Tornberg, Stefan, Sveriges del. (c)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 3): 118

Medlemsforslag:

- om nordisk granskning av EU:s grøn- och vitbøcker (A 1438/presidiet): 264
- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (A 1439/presidiet): 269
- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (A 1442/miljö): 276
- om aktiv trafikinfrastruktur i Mittnorden (Bet. A 1458/näring): 317
- om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (A 1459/presidiet): 324

- om en nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdriven innovation indenfor den nordiske globaliseringsstrategien (Bet. A 1462/næring): 334
- om nordisk kompetensbank innen miljø og energi (Bet. A 1463/næring): 340
- om nordisk romfartspolitisk samarbeid (Bet. A 1464/næring): 345
- om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (A 1470/medborger): 376

Touborg, Kristen, Danmarks del. (SF)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Redegørelse om en nordisk dialog om revision af EU's fælles fiskeripolitik (Dokument 14): 102

Medlemsforslag:

- om felles nordisk satsning på forskning og udvikling av thoriumkraft (Bet. A 1434/miljø): 249
- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (Bet. A 1442/miljö och Bet. A 1446/presidiet): 271
- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (Bet. A 1443/miljø): 280
- indførelse af klimavoter ved Nordisk Råds flyrejser (A 1446/presidiet): 278
- om havvindmøller i Østersøen (Bet. A 1456/miljø): 305
- om havvindmøller i Østersøen (A 1456/miljø): 309
- om bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet (Bet. A 1457/miljø): 311
- om en nordisk rovdjursportal (Bet. A 1460/miljö): 326
- om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (Bet. A 1461/miljö): 329
- om mer resursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (Bet. A 1471/miljø): 378

Spørgsmål:

- om hvorledes de nordiske landes regeringer vil gennemføre miljø- og klimavenlige initiativer som led i at overvinde den økonomiske krise (E 10/2009): 1044
- om dumpning af havbundsmaterialer i fredningsområdet for torsk i Kattegat (E 18/2009): 1087

Trældal, Torgeir, Norges del. (FrP)

Valgt medlem

Spørgsmål:

- spørgsmål til Sveriges regering om evt. nedlæggelse av fire jernbanestasjoner på Ofofbanen (E 24/2009): 177

Tuomioja, Erkki, Finlands del. (sd)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 5): 147

Replikskifte:

- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 4): Tuomioja – Walter: 156
- om etablering av ett nordisk kontor i Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet): Adomenas – Tuomioja: 162

Medlemsforslag:

- om etablering av nordisk informationskontor i Minsk (Bet. A 1435/presidiet): 253
- om nordisk granskning af EU's grøn- og hvidbøger (Bet. A 1438/presidiet): 260
- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (Bet. A 1439/presidiet): 266
- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (Bet. A 1442/miljö och Bet. A 1446/presidiet): 271
- om nordisk ambassadsamarbete (Bet. A 1448/presidiet): 286
- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (Bet. A 1455/presidiet): 299
- om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (Bet. A 1459/presidiet): 322
- om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (Bet. A 1468/presidiet): 359

Thörnroos, Veronica, Ålands del. (ÅC)

Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 17): 82

Tørresdal, Bjørg, Norges del. (KrF)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (Bet. A 1439/presidiet): 266
- om en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet

- (Bet. A 1442/miljö och Bet. A 1446/presidiet): 271
- om nordisk ambassadsamarbete (Bet. A 1448/presidiet): 286
 - om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (Bet. A 1455/presidiet): 299
- Uldum, Andreas**, Grönlands del. (D),
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag (A 1473/kultur): 389
 - om nordisk støtteordning for udvikling af computerspil (A 1475/kultur): 398
- Urpilainen, Jutta**, Finlands del. (sd),
oppositionsleder
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 69
- Valpas, Unto**, Finlands del. (vänst)
Suppleant
Medlemsforslag:
- om havvindmøller i Østersøen (Bet. A 1456/miljø): 305
 - om bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet (Bet. A 1457/miljø): 311
- Vanhanen, Matti**, Finlands del. (cent)
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 47
- Replikskifte:*
- Nordiskt toppmöte: Vanhanen – Barfod: 51
 - Nordiskt toppmöte: Vanhanen – Lindblad: 52
 - Nordiskt toppmöte: Vanhanen – Lindholm: 53
 - Nordiskt toppmöte: Vanhanen – Kallis: 53
 - Nordiskt toppmöte: Vanhanen – Sasi: 53
- Vapaavuori, Jan**, Finlands del. (saml)
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 3): 121
- Replikskifte:*
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 3): Norrback – Vapaavuori: 122
- Spørgsmål:*
- Svar till Steenberg (E 40/2009): 188

- Virolainen, Anne-Mari**, Finlands del. (saml.), Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om etablering av nordisk informationskontor i Minsk (Bet. A 1435/presidiet): 257
 - om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (A 1455/presidiet): 302
 - om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (A 1461/miljö): 332
 - om ändring av ordförandeskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet (A 1468/presidiet): 362
- Spørgsmål:*
- om hvorledes de nordiske landes regeringer vil gennemføre miljø- og klimavenlige initiativer som led i at overvinde den økonomiske krise (E 10/2009): 1044
- Wahlström, Göte**, Sveriges del. (s)
Valgt medlem
Udtalelse:
- om hvordan skape et inkluderende og bærekraftig arbeidsliv i Norden (A 1480/velferd): 221
- Udvalgsforslag:*
- om utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland (A 1465/velferd): 350
 - om hvordan skape et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden (A 1480/velferd): 411
- Medlemsforslag:*
- om nordisk granskning av EU:s grøn- och vitbøcker (A 1438/presidiet): 264
 - om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (A 1439/presidiet): 269
 - om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (A 1459/presidiet): 324
- Spørgsmål:*
- om problemstillinger rundt kjønnslemlestelse (E 11/2009): 1053
 - om å vurdere om den økonomiske situasjonen til Nordiska Högskolan for folkehälsovetenskap sit program: "Nordisk Diplomprogram i smittevern/infeksjonshygiene" er tilfredsstillende (E 17/2009): 1080
 - Fråga till Norges regering om Norge har en bättre situation når det gäller barnfattigdom än de övriga nordiska länderna (E 38/2009): 186

Wallmark, Hans, Sveriges del. (m)

Valgt medlem

Udtalelse:

- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 5): 159
- om etablering av ett nordisk kontor i Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet): 161
- om migration (A 1479/medborger): 173
- om gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika (A 1467/medborger): 199

Replikskifte:

- Nordiskt toppmöte: Thorning-Schmidt – Wallmark: 47
- Nordiskt toppmöte: Jensen – Wallmark: 56
- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 5): Barfod – Wallmark: 159
- om etablering av ett nordisk kontor i Minsk, Vitryssland (A 1435/presidiet): Admenas – Wallmark: 164

Udvalgsforslag:

- om forbrugerpolitisk netværk (A 1478/medborger): 404
- om migration (A 1479/medborger): 407

Medlemsforslag:

- om nordisk granskning av EU:s grön- och vitbøcker (A 1438/presidiet): 264
- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (A 1439/presidiet): 269
- om nordisk ambassadsamarbete (A 1448/presidiet): 289
- om barn som offer för människohandel (Bet. A 1449/medborger): 291
- om kraftsamling för ett samordnat nordisk försvar (A 1455/presidiet): 302
- om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (A 1459/presidiet): 324
- om gemensam nordisk elcertifikatmarknad (A 1461/miljö): 332
- om gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika (Bet. A 1467/medborger): 354
- om gemensam nordisk kraftsamling mot narkotika (A 1467/medborger): 357
- om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land (Bet. A 1470/medborger): 372

Spørgsmål:

- om möjligheter för nordbor att studera i Danmark (E 1/2009): 1011
- om gemensam nordisk narkotikapolitik (E 9/2009): 1041
- Fråga till Danmarks regering om det kommer ytterligare en broförbindelse

över Öresund: Helsingborg – Helsingør (E 23/2009): 177

Walter, Robert, European Security and Defense Assembly (ESDA/WEU):*Udtalelse:*

- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 4): 153

Replikskifte:

- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 4): Lindholm – Walter: 154
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 4): Bildt – Walter: 155
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 4): Tuomioja – Walter: 156
- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 5): Häkämies – Walter: 156

Wegendal, Lars, Sveriges del. (s)

Valgt medlem

Udtalelse:

- om nordisk romfartspolitisk samarbeid (A 1464/næring): 173
- Valg: 236
- Valg: 238

Medlemsforslag:

- om nordisk granskning av EU:s grön- och vitbøcker (A 1438/presidiet): 264
- om ökad förankring av det parlamentariska samarbetet i parlamenten (A 1439/presidiet): 269
- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (A 1443/miljø): 283
- om aktiv trafikinfrastruktur i Mittnorden (Bet. A 1458/næring): 317
- om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (A 1459/presidiet): 324
- om en nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdreven innovation indenfor den nordiske globaliseringsstrategien (Bet. A 1462/næring): 334
- om nordisk kompetensbank innen miljø og energi (Bet. A 1463/næring): 340
- om nordisk kompetensbank innen miljø og energi (A 1463/næring): 343
- om nordisk romfartspolitisk samarbeid (Bet. A 1464/næring): 345
- om nordisk romfartspolitisk samarbeid (A 1464/næring): 348

Winbäck, Christer, Sveriges del. (fp)

Suppleant

Medlemsforslag:

- om felles nordisk satsning på forskning og utvikling av thoriumkraft (Bet. A 1434/miljø): 249
- om en miljøpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet (Bet. A 1442/miljö och Bet. A 1446/presidiet): 271
- om felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse udryddelsen av plante og dyrearter (Bet. A 1443/miljø): 280

Woldseth, Karin S., Norges del. (FrP)

Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om felles nordisk satsning på forskning og utvikling av thoriumkraft (A 1434/miljø): 251

Össur Skarphéðinsson, Islands del. (A)

Regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 4): 144

Aasrud, Rigmor, Norges del.(A)

regeringsrepræsentant

Udtalelse:

- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 17): 83

Emneregister

A

Afgifter:

- Spørgsmål til Islands regering om hvorfor ikke Island har gjort noe med de bankavgifter som gjør at islandske borgere betaler mer enn nødvendig for å sende penger hjem til Island, E 26/2009: 179

AIDS/HIV:

- Utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland. D 3/2009/velferd: 1005
A 1465: 350

Amatørkultur:

- Fråga till Danmarks regering om hur kan amatørkulturen säkras i det framtida kulturlivet i det nordiska gemensamma arbetet, E 39/2009: 187

Ambassader:

- Medlemsförslag om nordiskt ambassadsamarbete, A 1448/presidiet: 286
Fremst. 6/2009: 1381

Arbejdsliv:

- Dagsordenspunkt 15: 212
- Utvalgsforslag om et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden, A 1480/velferd: 410
Rek. 27/2009: 1340
- Bekæmpelse af røveri og overfald af vognmænd i Norden, D 1/2008/medborger: 861
- Politiindsats for vognmænds sikkerhed i Norden, D 2/2008/medborger: 864
- Program for arbejdslivsområdet 2009 - 2012, D 27/2008/næring: 957
- Fråga till Finlands regering om Nordjobb kan användas som ett verktyg för att bryta ungdomsarbetslösheten i Norden, E 40/2009: 187
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om grænsehindring ved arbejde i andet nordisk land, E 43/2009: 1103

Arbejdsordning:

- Endring av Nordisk Råds arbeidsordning § 73 partigrupper, IB 2/2008/presidiet: 1009

Arktis:

- Dagsordenspunkt 8: 99
- Medlemsförslag om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen, A 1459/presidiet: 322
Rek. 10/2009: 1322

- Samnordiska observationssystem i Arktis D 6/2008/presidiet: 874
- Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2009-2011 D 8/2008/presidiet: 879
- Spørgsmål til Grønlands selvstyre om de indgår i beslutninger om f.eks. investeringer lufthavne og materiel, som kan bruges til miljøovervågning og søredning i Arktis, E 41/2009: 189
- Redogörelse om nordisk samarbejde vedr. Arktisk politik, Dokument 7: 1186

Asyl:

- Dagsordenspunkt 11: 143
- Udvalgsforslag om migration, A 1479/medborger: 407
Rek. 18/2009: 1330
- Asylbørn, *D 21/2008/medborger: 916

Atomkraft:

- Vedvarende energi og styrkelse af det baltisk-nordiske el-net, *D 9/2007/miljø: 851

B

Baltikum:

- Nordisk-Baltisk mobilitetsprogram 2009 - 2013, D 10/2008/presidiet: 884

Banker:

- Spørgsmål til Danmarks regering om gebyrer ved bankoverførsler i Norden, E 21/2009: 175
- Spørgsmål til Islands regering om hvorfor ikke Island har gjort noe med de bankavgifter som gjør at islandske borgere betaler mer enn nødvendig for å sende penger hjem til Island, E 26/2009: 179

Bredbånd:

- Skriftlig fråga om bredband i Glesbygd, E 12/2009: 1057

Budget:

- Dagsordenspunkt 7: 80
- Ministerrådsforslag: Nordisk Ministerråds budget 2010, B 263/presidiet: 453
Rek. 8/2009: 1320
- Forslag till Nordisk Ministerråds planer og budget 2010, C 2: 547
- Nordisk Ministerråds planer og budget, D 33/2008/presidiet: 977

Bæredygtig udvikling:

- Vedvarende energi og styrkelse af det baltisk-nordiske el-net, *D 9/2007/miljø: 851

- Strategi för hållbar utveckling 2009-2012
D 14/2008/miljö: 893

Børn/Barn:

- Dagsordenspunkt 13: 191
- Medlemsförslag om barn som offer för människohandel,
A 1449/medborgar: 291
Rek. 19/2009: 1331
- Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden,
*D 17/2006/välfärd: 823
- Hvordan krenkede barn blir syke voksne,
*D 19/2008/velferd: 910
- Asylbørn,
*D 21/2008/medborger: 916
- Fråga till Danmarks regering om skolgång i Danmark för danska barn som är bosatta i Skåne,
E 28/2009: 180
- Fråga till de nordiske landes regeringar om en utväxling och utbyte av erfarenheter på friluftslivsområdet för såväl ledare och lärare som barn och ungdomar,
E 33/2009: 183
- Fråga till Norges regering om Norge har en bättre situation när det gäller barnfattigdom än de övriga nordiska länderna ,
E 38/2009: 186

C**Computerspil/Datorspel:**

- Dagsordenspunkt 15: 212
- Udvalgsforslag om nordisk støtteordning for udvikling af computerspil,
A 1475/kultur: 398
Rek. 32/2009: 1348

D**Datalovgivning:**

- Dagsordenspunkt 9: 112
- Medlemsförslag om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land,
A 1470/medborgar: 372
Rek. 11/2009: 1323
Rek. 12/2009: 1324
- Spørgsmål til Sveriges regering om det svenske forsvars overvågning af datatrafik: rettsikkerhet for norske statsborgere ,
E 36/2009: 185

Demografi:

- Program for arbejdslivsområdet 2009 – 2012,
D 27/2008/næring: 957

Digitalisering:

- Nabolands-tv etter digitaliseringen,
*D 24/2006/kultur: 835

Dyr:

- Felles rovdyrforvaltning i Norden,

*D 4/2008/miljø/næring: 868

- Felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse utryddelsen av plante- og dyrearter,
*D 1/2009/miljø: 998
A 1443/miljø: 280
- Skriftligt spørgsmål om at tilføre nye gener til den skandinaviske ulvebestand,
E 13/2009: 1061

E**Elektricitet:**

- Medlemsförslag om gemensam nordisk elcertifikatmarknad,
A 1461/miljö: 329

Energi:

- Dagsordenspunkt 10: 127
- Medlemsforslag om Havvindmølleparker i Østersøen;
A 1456/miljø: 305
Fremst. 4/2009: 1316
- Medlemsforslag om bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet; Bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet,
A 1457/miljø: 311
Fremst. 5/2009: 1317
- Medlemsforslag om Nordisk kompetansebank innen miljø og energi,
A 1463/næring: 340
Rek. 14/2009: 1326
- Ministerrådsforslag: Handlingsprogram for energiområdet 2010 - 2013,
B 262/miljø: 433
Rek. 13/2009: 1325
- Energieffektivisering og brug af vedvarende energi i offentlige bygninger,
*D 8/2007/miljø: 849
- Vedvarende energi og styrkelse af det baltisk-nordiske el-net,
*D 9/2007/miljø: 851

Estland:

- Riktlinjerna för samarbetet med Estland, Lettland och Litauen 2009-2013,
D 9/2008/presidiet: 881

EU/Europa:

- Dagsordenspunkt 8: 99
- Dagsordenspunkt 11: 143
- Medlemsförslag om nordisk granskning av EU:s grön- och vitböcker,
A 1438/presidiet: 260
IB 2/2009: 1351
- Skriftlig fråga om nordiskt samarbete inför revisionen av EU:s gemensamma fiskeripolitik,
E 3/2009: 1018
- Spørgsmål til Islands regering om hvordan er det tænkt at kulturpartnerskabet i EU's Nordlige Dimension skal udvikle sig,
E 22/2009: 176

- Redegørelse om en nordisk dialog om revision af EU's fælles fiskeripolitik, Dokument 14: 1302

F**Fangst:**

- Skriftligt spørgsmål til Sveriges regering om dumpning af havbundsmaterialer i fredningsområdet for torsk i Kattegat, E 18/2009: 1087

Filmpris: 1374**Fiskeri:**

- Dagsordenspunkt 8: 99
- Medlemsforslag om mer ressursvenlig fiskeri og forbud mod dumping af fisk, A 1471/miljø: 378
Rek. 9/2009: 1321
- Nordisk kraftsamling för att rädda fiskebestånden och fiskerinäringen D 5/2008/miljö/näring: 871
- Ramprogram för samarbetet om fiskeri, jordbruk, skogsbruk och livsmedel 2009-2012, D 15/2008/miljö: 896
- Skriftlig fråga om nordiskt samarbete inför revisionen av EU:s gemensamma fiskeripolitik, E 3/2009: 1018
- Skriftligt spørgsmål til Sveriges regering om dumpning af havbundsmaterialer i fredningsområdet for torsk i Kattegat, E 18/2009: 1087
- Redegørelse om en nordisk dialog om revision af EU's fælles fiskeripolitik, Dokument 14: 1302

Flygtninge/Flyktingar:

- Dagsordenspunkt 11: 143
- Udvalgsforslag om migration, A 1479/medborger: 407
Rek. 18/2009: 1330
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om, hvorfor Danmark tvangshjemsender irakiske flygtninge på trods af FN's advarsler, E 16/2009: 1076

FN:

- Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om, hvorfor Danmark tvangshjemsender irakiske flygtninge på trods af FN's advarsler, E 16/2009: 1076

Forbruger/Konsument:

- Dagsordenspunkt 15: 212
- Udvalgsforslag om forbrugerpolitiske netværk, A 1478/medborger: 404
Rek. 28/2009: 1342
- Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010, *D 7/2004/medborgar: 811

Forskning:

- Dagsordenspunkt 10: 127

- Dagsordenspunkt 14: 201
- Dagsordenspunkt 15: 212
- Medlemsforslag om felles nordisk satsning på forskning og utvikling av thoriumkraft, A 1434/miljø: 249
- Medlemsforslag om Nordisk kompetansebank innen miljø og energi, A 1463/næring: 340
Rek. 14/2009: 1326
- Medlemsforslag om nordisk forskning på polare lavtrykk, A 1472/kultur: 385
Rek. 23/2009: 1335
- Medlemsforslag om utökad forskningsarbete i och om den nordliga regionen, A 1474/kultur: 392
Rek. 22/2009: 1334
- Ministerrådsforslag: Handlingsprogram for energiområdet 2010 - 2013, B 262/miljø: 433
Rek. 13/2009: 1325
- Ministerrådsforslag: Omdannelse af Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan pr. 1.1 2010, B 264/velfærd: 467
Rek. 26/2009: 1339
- Fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer, *D 31/2008/kultur: 969
- Fråga till Norges regering om hur Norges forskningsarbete har framskridit med tanke på at göra Norge koldioxidneutralt före år 2030, E 25/2009: 178
- Redogörelse om utveckling av MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010, Dokument 11: 1248

Forsvar:

- Dagsordenspunkt 11: 143
- Medlemsforslag om Kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar, A 1455/presidiet: 299
Rek. 16/2009: 1328

Forsvarsministrenes redegørelse:

- Dagsordenspunkt 11: 143
- Försvarsministrarnas redogörelse, Dokument 5: 1158

Forensning:

- Dagsordenspunkt 8: 99
- Medlemsforslag om mer ressursvenlig fiskeri og forbud mod dumping af fisk, A 1471/miljø: 378
Rek. 9/2009: 1321

Friluftsliv:

- Fråga till de nordiske landes regeringar om en utväxling och utbyte av erfarenheter på friluftslivsområdet för

såväl ledare och lärare som barn och ungdomar,
E 33/2009: 183

G**Gebyr/Kortafgift:**

- Spørsmål til Danmarks regering om gebyrer ved bankoverførsler i Norden, E 21/2009: 175

Gener:

- Skriftligt spørsmål om at tilføre nye gener til den skandinaviske ulvebestand, E 13/2009: 1061

Globalisering:

- Dagsordenspunkt 10: 127
- Redogørelse om det nordiska globaliseringsarbejdet, Dokument 6: 1161
- Dagsordenspunkt 10: 127
- Redogørelse om nordisk insats for at medvirke til et resultat i klimaforhandlingerne, Dokument 13: 1299

GMO:

- Nyttjande och märkning av GMO-produkter, D 16/2008/medborger: 899
- Norden som GMO-fri zone, *D 34/2008/medborger: 980

Grænsenhinder:

- Dagsordenspunkt 9: 112
- Dagsordenspunkt 15: 212
- Udvalgsforslag om forbrugerpolitiske netværk, A 1478/medborger: 404
Rek. 28/2009: 1342
- Skriftlig frøga om møjligheter for nordbor att studera i Danmark, E 1/2009: 1011
- Spørsmål til Danmarks regering om gebyrer ved bankoverførsler i Norden, E 21/2009: 175
- Spørsmål til Islands regjering om hvorfor ikke Island har gjort noe med de bankavgifter som gjør at islandske borgere betaler mer enn nødvendig for å sende penger hjem til Island, E 26/2009: 179
- Frøga till Danmarks regering om skolgång i Danmark for danska barn som är bosatta i Skåne, E 28/2009: 180
- Frøga till Grønlands selvstyre om vilka former av samarbejde bedriver samarbejdsministrarna med forumet om grænshinder, E 37/2009: 185
- Skriftligt spørsmål til Danmarks regering om grænsehindring ved arbejde i andet nordisk land, E 43/2009: 1103

- Samarbejdsministrarnas redogørelse om grænshinder, Dokument 3: 1145

H**HIV/AIDS:**

- Utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland, D 3/2009/velferd: 1005
A 1465: 350

Helse/Hålsa:

- Dagsordenspunkt 15: 212
 - Ministerrådsforslag: Omdannelse af Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan pr. 1.1 2010, B 264/velfærd: 467
Rek. 26/2009: 1339
 - Nordisk sundhedsområde, *D 7/2008/velferd: 877
 - Ny institutionsstruktur under MR-social, D 18/2008/velferd: 908
 - Kultur og helse, D 23/2008/kultur/velferd: 943
 - Tiltak for å hindre kjønnslemlestelse av kvinner, D 24/2008/velferd: 946
 - Internationalt initiativ mot kjønnslemlestelse av kvinner, D 35/2008/velferd: 982
 - Skriftlig spørsmål til Danmarks regering om problemstillinger rundt kjønnslemlestelse, E 11/2009: 1053
 - Skriftlig frøga till Nordiska ministerrådet om snabba åtgärder for att förhindra en pandemi i Norden, E 14/2009: 1068
 - Skriftlig spørsmål til de nordiske lands regjeringer om å vurdere om den økonomiske situasjonen til Nordiska Høgskolan for folkehøvetenskap sit program: "Nordisk Diplomprogram i smittevern/infeksjonshygiene" er tilfredsstillende, E 17/2009: 1080
 - Redogørelse statusrapporten for handlingsplanen for kost och motion, Dokument 16: 1306
- Holdbar utvikling/Hållbar utveckling:**
- Strategi for hållbar utveckling 2009-2012, D 14/2008/miljø: 893
- Hviderussland:**
- Dagsordenspunkt 11: 143
 - Medlemsforslag om etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland, A 1435/presidiet: 253
Rek. 15/2009: 1327

Håndværk:

- Dagsordenspunkt 14: 201
- Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag, A 1473/kultur: 388
Rek. 25/2009: 1337
- Nordisk samarbeid om små håndværksfag/-kulturfag, *D 13/2007/kultur: 853
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om indførelse af et nordisk taxametersystem i forhold til de små håndværksfag , E 6/2009: 1034

I**Infrastruktur:**

- Dagsordenspunkt 15: 212
- Medlemsforslag om trafikinfrastruktur i Mittnorden, A 1458/næring: 317
Rek. 29/2009: 1343
- Skriftlig fråga om jernvågen Trondheim – Storlien, E 2/2009: 1015
- Fråga till Danmarks regering om ytterligare en broförbindelse över Öresund: Helsingborg – Helsingør, E 23/2009: 177

Inkluderende arbejdsliv:

- Dagsordenspunkt 10: 127
- Dagsordenspunkt 15: 212
- Medlemsforslag om Nordisk kompetensebank innen miljø og energi, A 1463/næring: 340
Rek. 14/2009: 1326
- Utvalgsforslag om et inkluderende bærekraftig arbejdsliv i Norden, A 1480/velferd: 410
Rek. 27/2009: 1340

Innovation:

- Medlemsforslag om nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdriven innovation inden for den nordiske globaliseringsstrategi, A 1462/næring: 334
Fremst. 7/2009: 1319
- Inrättandet av ett nordiskt innovationspris, D 25/2008/næring: 951
- Nordisk innovationspolitik, D 26/2008/næring: 953
- Regional synvinkel i den europeiska innovationspolitiken, D 36/2008/næring: 986

Integration:

- Dagsordenspunkt 11: 143
- Udvalgsforslag om migration, A 1479/medborger: 407
Rek. 18/2009: 1330

Internationalt samarbejde:

- Dagsordenspunkt 10: 127

- Ministerrådsforslag: Handlingsprogram for energiområdet 2010 - 2013, B 262/miljø: 433
Rek. 13/2009: 1325

Interne beslut:

- Endring av Nordisk Råds arbejdsordning § 73 partigrupper, IB 2/2008: 1009

Internet:

- Dagsordenspunkt 15: 212
- Udvalgsforslag om håndhævelse af ophavsret på internettet, A 1482/kultur: 428
Rek. 31/2009: 1346
- Skriftlig fråga om bredband i Glesbygd, E 12/2009: 1057

IT:

- Dagsordenspunkt 15: 212
- Udvalgsforslag om håndhævelse af ophavsret på internettet, A 1482/kultur: 428
Rek. 31/2009: 1346
- Skriftlig fråga om bredband i Glesbygd, E 12/2009: 1057
- Spørgsmål til Sveriges regering om det svenske forsvars overvågning af datatrafik: retssikkerhet for norske statsborgere , E 36/2009: 185

Iværksættelse:

- Komparativt studie om iværksættere i Norden, *D 26/2006/næring: 839

J**Jernbane/Järnvåg:**

- Skriftlig fråga om jernvågen Trondheim – Storlien, E 2/2009: 1015
- Spørgsmål til Sveriges regering om nedleggelse av fire jernbanestasjoner på Ofotbanen, E 24/2009: 177
- Fråga till Norges regering om Järnvågsförbindelsen mellan Norge och Sverige – när får vi ett snabbtåg mellan Stockholm och Oslo , E 29/2009: 181

Jordbruk/Landbrug:

- Ramprogram för samarbetet om fiskeri, jordbruk, skogsbruk och livsmedel 2009-2012, D 15/2008/miljø: 896

Jämställdhet/Ligestilling:

- Dagsordenspunkt 13: 191
- Ligestillingsredegørelse, Dokument 9: 1197

K**Klima:**

- Dagsordenspunkt 10: 127
- Dagsordenspunkt 14: 201

- Medlemsforslag om Havvindmølleparker i Østersøen;
A 1456/miljø: 305
Fremst. 4/2009: 1316
- Medlemsforslag om bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet; Bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet,
A 1457/miljø: 311
Fremst. 5/2009: 1317
- Medlemsforslag om nordisk forskning på polare lavtrykk,
A 1472/kultur: 385
Rek. 23/2009: 1335
- Klimainitiativer i Norden og internationalt,
*D 7/2007/miljø: 845
- Nordisk handlingsplan för en klimatvänlig transportpolitik,
*D 17/2008/næring/miljø: 902
- Skriftligt spørsmål til Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer, om hvorledes de nordiske landes regeringer vil gennemføre miljø- og klimavenlige initiativer som led i at overvinde den økonomiske krise,
E 10/2009: 1044
- Fråga till Norges regering om hur Norges forskningsarbeite har framskridit med tanke på at göra Norge koldioxidneutralt före år 2030,
E 25/2009: 178
- Redogørelse om nordisk insats for at medvirke til et resultat i klimaforhandlingerne,
Dokument 13: 1299
- Kompetencebank:**
- Dagsordenspunkt 10: 127
- Medlemsforslag om Nordisk kompetencebank innen miljø og energi,
A 1463/næring: 340
Rek. 14/2009: 1326
- Konsument/Forbruger:**
- Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010,
*D 7/2004/medborger: 811
- Kraftnet:**
- Medlemsforslag om bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet; Bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet,
A 1457/miljø: 311
Fremst. 5/2009: 1317
- Kontrollkomitéen:**
- Dagsordenspunkt 16: 229
- Nordisk Kulturfonds årsberetning 2008,
C 5/kk: 781
- Kultur:**
- Dagsordenspunkt 14: 201
- Dagsordenspunkt 15: 212
- Udvalgsforslag om Kultur i skolen,
A 1469/kultur: 364
- Rek. 24/2009: 1336
- Udvalgsforslag om nordisk støtteordning for udvikling af computerspil,
A 1475/kultur: 398
Rek. 32/2009: 1348
- Udvalgsforslag om opfølgning på kulturreformen,
A 1481/kultur: 422
Rek. 30/2009: 1344
- Kultur og helse,
D 23/2008/kultur/velferd: 943
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om at ratificere UNESCOs konvention til beskyttelse af den immaterielle kulturarv ,
E 7/2009: 1036
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om sproglig og kulturel mangfoldighed på offentlige nordiske tv-kanaler,
E 19/2009: 1089
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om sproglig og kulturel mangfoldighed på offentlige nordiske tv-kanaler,
E 20/2009: 1095
- Fråga till Sveriges regering om hur anser samarbetsministrarna om att skolorna i olika nordiska länder och självstyrande områden skulle bedriva ett aktivt kulturutbyte ,
E 32/2009: 182
- Fråga till Danmarks regering om hur kan amatörkulturen säkras i det framtida kulturlivet i det nordiska gemensamma arbetet ,
E 39/2009: 187
- Spørsmål til Grønlands selvstyre om Naalakkersuisut har kulturelle og kreative tiltag, der tager udgangspunkt i grønlandske forhold, og som er tilpasset grønlandsk originalitet ,
E 42/2009: 189
- Kulturfag:**
- Dagsordenspunkt 14: 201
- Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag,
A 1473/kultur: 388
Rek. 25/2009: 1337
- Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag,
*D 13/2007/kultur: 853
- Kulturpartnerskab:**
- Nordliga dimensionens kulturpartnerskab,
D 12/2008/kultur: 888
- Spørsmål til Islands regering om hvordan er det tænkt at kulturpartnerskabet i EU's Nordlige Dimension skal udvikle sig,
E 22/2009: 176

Kulturreform:

- Dagsordenspunkt 15: 212
- Udvalgsforslag om opfølgning på kulturreformen, A 1481/kultur: 422
Rek. 30/2009: 1344

Kulturutbytte:

- Fråga till Sveriges regering om hur anser samarbetsministrarna om att skolorna i olika nordiska länder och självstyrande områden skulle bedriva ett aktivt kulturutbyte, E 32/2009: 182

Kønnslemlestelse:

- Tiltak for å hindre kjønnslemlestelse av kvinner, D 24/2008/velferd: 946
- Internationalt initiativ mot kjønnslemlestelse av kvinner, D 35/2008/velferd: 982
- Skriftlig spørsmål til Danmarks regering om problemstillinger rundt kjønnslemlestelse, E 11/2009: 1053

L**Landbrug/Jordbruk:**

- Ramprogram för samarbetet om fiskeri, jordbruk, skogsbruk och livsmedel 2009-2012, D 15/2008/miljö: 896

Letland:

- Riktlinjerna för samarbetet med Estland, Lettland och Litauen 2009-2013, D 9/2008/presidiet: 881

Ligestilling/Jämställdhet:

- Dagsordenspunkt 13: 191
- Ligestillingsredogørelse, Dokument 9: 1197

Litauen:

- Riktlinjerna för samarbetet med Estland, Lettland och Litauen 2009-2013, D 9/2008/presidiet: 881

Litteratur:

- Ändring av stadgarna för Nordiska rådets litteraturpris, D 32/2008/presidiet/kultur: 973

Litteraturpris:

- Uddeling: 1371

Lov/Lovsamarbejde:

- Dagsordenspunkt 11: 143
- Medlemsforslag om nordisk granskning av EU:s grøn- och vitböcker, A 1438/presidiet: 260
IB 2/2009: 1351
- Styrkelse af det nordiske lovforberedende samarbejde, *D 29/2008/medborger: 962
- Lovsamarbejde og konsekvenser af national lovgivning, *D 37/2008/medborger: 990

M**Mad/Mat:**

- Dagsordenspunkt 15: 212
- Ny nordisk mad, D 16/2007/näring: 859
- Redogørelse statusrapporten för handlingsplanen för kost och motion, Dokument 16: 1306

Menneskehandel:

- Dagsordenspunkt 13: 191
- Medlemsforslag om barn som offer för människohandel, A 1449/medborger: 291
Rek. 19/2009: 1331
- Bekæmpelse af menneskehandel, *D 15/2007/medborger: 857
- Människohandel för tvångsarbete, *D 22/2008/medborger: 938
- Redegjørelse om initiativer og innsatser i Nordisk ministerråd til å bekjempe menneskehandel, Dokument 8: 1190

Meteorologi:

- Dagsordenspunkt 14: 201
- Medlemsforslag om nordisk forskning på polare lavtrykk, A 1472/kultur: 385
Rek. 23/2009: 1335

Midtnorden:

- Dagsordenspunkt 15: 212
- Medlemsforslag om trafikinfrastruktur i Mittnorden, A 1458/näring: 317
Rek. 29/2009: 1343

Migration:

- Dagsordenspunkt 11: 143
- Udvalgsforslag om migration, A 1479/medborger: 407
Rek. 18/2009: 1330

Miljø:

- Dagsordenspunkt 8: 99
- Dagsordenspunkt 10: 127
- Medlemsforslag om antagande av en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet, A 1442/miljö: 271
IB 1/2009: 1350
- Medlemsforslag om bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet; Bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet, A 1457/miljø: 311
Fremst. 5/2009: 1317
- Medlemsforslag om Nordisk kompetansebank innen miljø og energi, A 1463/næring: 340
Rek. 14/2009: 1326
- Medlemsforslag om mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk, A 1471/miljø: 378
Rek. 9/2009: 1321

- Fokus på miljø i Nord,
*D 7/2006/miljø: 819
- Miljøhandlingsplan 2009-2012,
D 13/2008/miljø: 891
- Felles nordisk artsdatabase i kampen
mot å stanse utryddelsen av plante- og
dyrearter,
*D 1/2009/miljø: 998
A 1443/miljø: 280
- Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet,
*D 2/2009/miljø: 1003
- Skriftlig fråga om nordiskt samarbete
inför revisionen av EU:s gemensamma
fiskeripolitik,
E 3/2009: 1018
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks,
Finlands, Islands, Norges og Sveriges
regeringer, om hvorledes de nordiske
landes regeringer vil gennemføre miljø-
og klimavenlige initiativer som led i at
overvinde den økonomiske krise,
E 10/2009: 1044
- Skriftligt spørgsmål til Sveriges regering
om dumpning af havbundsmaterialer i
fredningsområdet for torsk i Kattegat,
E 18/2009: 1087
- Fråga till Norges regering om hur Norges
forskningsarbejde har fremskridit med
tanke på at göra Norge koldioxidneutral
före år 2030,
E 25/2009: 178
- Spørsmål til Grønlands selvstyre om
Grønland indgår i beslutninger om f.eks.
investeringer lufthavne og materiel, som
kan bruges til miljøovervågning og
søredning i Arktis ,
E 41/2009: 189
- Redogörelse om nordisk insats for at
medvirke til et resultat i
klimaforhandlingerne,
Dokument 13: 1299

Misbrug:

- Dagsordenspunkt 13: 191
- Medlemsforslag om gemensam nordisk
kraftsamling mot narkotika,
A 1467/medborgar: 354
Rek. 20/2009: 1332
Rek. 21/2009: 1333

Musikpris:

- Uddeling: 1373

N**Narkotika:**

- Dagsordenspunkt 13: 191
- Medlemsforslag om gemensam nordisk
kraftsamling mot narkotika,
A 1467/medborgar: 354
Rek. 20/2009: 1332
Rek. 21/2009: 1333
- Skriftlig fråga om gemensam nordisk
narkotikapolitik,
E 9/2009: 1041

Natur- og miljøprisen:

Uddeling: 1376

Nordisk Kulturfond:

- Betænkning over Nordisk Kulturfonds
virksomhedsberetning og rigsrevisionens
beretning af Nordisk Kulturfonds
virksomhed 2008,
C 5/kk: 769
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd
og Nordisk Ministerråd om revisionen af
Nordisk Kulturfonds virksomhed for
2008,
C 5/kk: 771

Nordisk Ministerråd:

- Dagsordenspunkt 6: 76
- Dagsordenspunkt 7: 80
- Dagsordenspunkt 8: 99
- Dagsordenspunkt 10: 127
- Dagsordenspunkt 14: 201
- Dagsordenspunkt 16: 229
- Medlemsforslag om ændring av
ordföranskapsrotationen i Nordiska
ministerrådet och Nordiska rådet,
A 1468/presidiet: 359
- Ministerrådsforslag: Nordisk Ministerråds
budget 2010,
B 263/presidiet: 453
Rek. 8/2009: 1320
- Nordisk samarbejde 2008 – Beretning
om Nordisk Ministerråds virksomhed,
C 1: 497
- Forslag til Nordisk Ministerråds planer og
budget 2010,
C 2: 547
- Betænkning over Rigsrevisionens
beretning om revisionen af Nordisk
Ministerråds virksomhed 2008,
C 3/kk: 739
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd
og Nordisk Ministerråd om revisionen af
Nordisk Ministerråds virksomhed for
2008,
C 3/kk: 743
- Nordisk Ministerråds Arktiske
Samarbejdsprogram 2009-2011
D 8/2008/presidiet: 879
- Riktlinjerna för samarbetet med Estland,
Lettland och Litauen 2009-2013,
D 9/2008/presidiet: 881
- Nordisk-Baltisk mobilitetsprogram 2009
- 2013,
D 10/2008/presidiet: 884
- Retningslinjer for det fremtidige
samarbejde med Nordvestrusland 2009
- 2013,
D 11/2008/presidiet: 886
- Miljøhandlingsplan 2009-2012,
D 13/2008/miljø: 891
- Strategi för hållbar utveckling 2009-
2012
D 14/2008/miljö: 893

- Ramprogram för samarbetet om fiskeri, jordbruk, skogsbruk och livsmedel 2009-2012, D 15/2008/miljö: 896
 - Ny institutionsstruktur under MR-social, D 18/2008/velferd: 908
 - Inrättandet av ett nordiskt innovationspris, D 25/2008/näring: 951
 - Program för arbetslivsområdet 2009 - 2012, D 27/2008/näring: 957
 - Nordisk Ministerråds samarbetsprogram om regionalpolitik D 28/2008/näring: 960
 - Nordisk Ministerråds planer og budget, D 33/2008/presidiet: 977
 - Projekthantering i Nordiska ministerrådet, *D 38/2008/kk: 994
 - Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet, *D 2/2009/miljö: 1003
 - Skriftlig fråga til Nordiska ministerrådet om reformering av det nordiska samarbetet, E 5/2009: 1028
 - Skriftligt spørgsmål til Islands regering om hvorfor Nordisk Ministerråd ikke ønsker at vedtage en ordning om garanti fra hoteller om at de ikke formidler sexkøb, E 44/2009: 1105
 - Redogörelse om nordisk samarbete vedr. Arktisk politik, Dokument 7: 1186
 - Redogörelse om utveckling av MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010, Dokument 11: 1248
 - Redegörelse om opfølgning på sprogdeklarationen baseret på landerapporter fra landene og de selvstyrende områder, Dokument 10: 1229
 - Danmarks ordförandesprogram i Nordiska ministerrådet 2010, Dokument 12: 1263
 - Redogörelse om nordisk insats for at medvirke til et resultat i klimaforhandlingerne, Dokument 13: 1299
 - Redegörelse om en nordisk dialog om revision af EU's fælles fiskeripolitik, Dokument 14: 1302
- Nordisk Råd:**
- Dagsordenspunkt 16: 229
 - Medlemsforslag om ændring av ordföransrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet, A 1468/presidiet: 359
 - Betænkning over Rigsrevisionens beretning om revisionen af Nordisk Råds virksomhed 2008, C 4/kk: 757
 - Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2008, C 4/kk: 759
 - Endring av Nordisk Råds arbetsordning § 73 partigrupper, IB 2/2008: 1009
 - Nordisk Råds årsberetning 2008, Dokument 1: 1107
- Nordisk Råds 61. session:**
- Dagordning/dagsorden: 22
 - Tilstedeværende: 35
 - Sessionssal: 1456
 - Oversigt over sessionen: 30
 - Sessionens åbning: 33
 - Regler for sessionens gennemførelse 2009, Dokument 2: 1141
 - Topmøde: 37
 - Generaldebat: 80
 - Samarbetsministrarnas frågetimme: 175
 - Votering, A 1435/presidiet: 170
 - A 1455/presidiet: 173
 - Valg: 236
 - Sessionens afslutning: 245
- Nordisk Råds filmpris:**
- Uddeling: 1374
- Nordisk Råds litteraturpris:**
- Uddeling: 1371
 - Ändring av stadgarna för Nordiska rådets litteraturpris, D 32/2008/presidiet/kultur: 973
- Nordisk Råds musikkpris:**
- Uddeling: 1373
- Nordisk Råds natur- og miljøpris:**
- Uddeling: 1376
- Nordisk samarbejde:**
- Dagsordenspunkt 11: 143
 - Dagsordenspunkt 16: 229
 - Medlemsforslag om etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterusland, A 1435/presidiet: 253
 - Rek. 15/2009: 1327
 - Medlemsforslag om ökad förankring av det nordiska samarbetet i parlamenten, A 1439/presidiet: 266
 - IB 3/2009: 1352
 - Medlemsforslag om antagande av en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet, A 1442/miljö: 271
 - IB 1/2009: 1350
 - Medlemsforslag om nordiskt ambassadsamarbete, A 1448/presidiet: 286
 - Fremst. 6/2009: 1381
 - Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet, *D 2/2009/miljö:

- Skriftligt spørgsmål til Islands, Sveriges, Norges, Danmarks og Finlands regeringer og til de selvstyrende områder, Åland, Færøerne og Grønland om udkast til ny sprogkonvention, E 4/2009: 1022
- Skriftlig frøga til Nordiska ministerrådet om reformering av det nordiska samarbetet, E 5/2009: 1028
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om indførelse af et nordisk taxametersystem i forhold til de små håndværksfag , E 6/2009: 1034
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om skolesystemerne i de nordiske lande, E 15/2009: 1072
- Spørgsmål til Danmarks regering om hvilket syn den danske samarbeidsministeren har på artikkeln av Gunnar Wetterberg og tankene for en ny nordisk union, E 27/2009: 180
- Frøga till Sveriges regering om Överenskommelsen mellan de nordiska länderna om tillträde till högre utbildning , E 34/2009: 184
- Spørgsmål til Danmarks regering om samarbejdet mellem udenrigsministrene under det islandske formandskab: er den færøske udenrigsminister med i samarbejdet E 35/2009: 184
- Frøga till Grønlands selvstyre om vilka former av samarbete bedriver samarbetsministrarna med forumet om gränshinder , E 37/2009: 185
- Spørgsmål til Grønlands selvstyre om Grønland indgår i beslutninger om f.eks. investeringer lufthavne og materiel, som kan bruges til miljøovervågning og søredning i Arktis , E 41/2009: 189
- Spørgsmål til Grønlands selvstyre om Naalakkersuisut har kulturelle og kreative tiltag, der tager udgangspunkt i grønlandske forhold, og som er tilpasset grønlandsk originalitet , E 42/2009: 189

Nordjob:

- Frøga till Finlands regering om Nordjobb kan användas som ett verktyg för att bryta ungdomsarbetslösheten i Norden E 40/2009: 187

Nordområdet:

- Fokus på miljø i Nord, *D 7/2006/miljø: 819

Nordplus:

- Skriftlig frøga om administrativt stöd för Nordplus-stipendierne, E 8/2009: 1039

Nordvestrusland:

- Retningslinjer for det fremtidige samarbejde med Nordvestrusland 2009 – 2013, D 11/2008/presidiet: 886
- Utvikling av tiltak mot spredning av tuberkulose/multiresistent tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Rusland. D 3/2009/velferd: 1005 A 1465: 350

Næring:

- Medlemsforslag om nordisk handlingsplan for medarbejder- og brugerdreven innovation inden for den nordiske globaliseringsstrategi, A 1462/næring: 334 Fremst. 7/2009: 1319
- Program for arbejdslivsområdet 2009 – 2012, D 27/2008/næring: 957

O**Odontologi:**

- Dagsordenspunkt 15: 212
- Ministerrådsforslag: Omdannelse af Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan pr. 1.1 2010, B 264/velfærd: 467 Rek. 26/2009: 1339

Ophavsret:

- Dagsordenspunkt 15: 212
- Udvalgsforslag om håndhævelse af ophavsret på internettet, A 1482/kultur: 428 Rek. 31/2009: 1346

Ordførerskab:

- Dagsordenspunkt 6: 76
- Dagsordenspunkt 16: 229
- Medlemsforslag om ændring av ordföranskapsrotationen i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet, A 1468/presidiet: 359
- Danmarks ordförandeskapsprogram i Nordiska ministerrådet 2010, Dokument 12: 1263

Overgreb:

- Hvordan krenkede barn blir syke voksne, *D 19/2008/velferd: 910

P**Pandemi:**

- Skriftlig frøga till Nordiska ministerrådet om snabba åtgärder för att förhindra en pandemi i Norden, E 14/2009: 1068

Parlament:

- Dagsordenspunkt 16: 229

- Medlemsforslag om ökad förankring av det nordiska samarbetet i parlamenten, A 1439/presidiet: 266
IB 3/2009: 1352

Personoplysninger:

- Dagsordenspunkt 9: 112
- Medlemsforslag om tillgång till personnummer under tillfällig vistelse i ett nordiskt land, A 1470/medborgar: 372
Rek. 11/2009: 1323
Rek. 12/2009: 1324

Planer:

- Dagsordenspunkt 16: 229
- Forslag till Nordisk Ministerråds planer og budget 2010, C 2: 547
- Nordisk Ministerråds planer og budget, D 33/2008/presidiet: 977

Planter:

- Felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse utryddelsen av plante- og dyrearter, *D 1/2009/miljø: 998
A 1443/miljø: 280

Politisamarbejde:

- Bekæmpelse af røveri og overfald af vognmænd i Norden, D 1/2008/medborger: 861
- Politiindsats for vognmænds sikkerhed i Norden, D 2/2008/medborger: 864
- Nordisk kraftsamling kring gränsöverskridande otrygghet, D 30/2008/medborgar: 966
- Skriftlig fråga om gemensam nordisk narkotikapolitik, E 9/2009: 1041

Projekthåndtering:

- Projekthantering i Nordiska ministerrådet, *D 38/2008/kk: 994

Prostitution:

- Kampagne imod formidling af sexkøb, *D 18/2006/medborger: 826
- Skriftligt spørgsmål til Islands regering om hvorfor Nordisk Ministerråd ikke ønsker at vedtage en ordning om garanti fra hoteller om at de ikke formidler sexkøb, E 44/2009: 1105

Psykiatri:

- Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden, *D 17/2006/välfärd: 823
- Psykiatrivården i Norden, *D 5/2007/välfärd: 841

R

Regionalpolitik:

- Dagsordenspunkt 8: 99

- Medlemsforslag om antagande av en miljöpolicy för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet, A 1442/miljö: 271
IB 1/2009: 1350
- Medlemsforslag om internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen, A 1459/presidiet: 322
Rek. 10/2009: 1322
- Nordisk Ministerråds samarbejdsprogram om regionalpolitik, D 28/2008/näring: 960

Retssikkerhed:

- Spørgsmål til Sveriges regering om det svenske forsvars overvågning af datatrafik: retssikkerhet for norske statsborgere, E 36/2009: 185

Revision:

- Dagsordenspunkt 16: 229
- Betænkning over Rigsrevisionens beretning om revlsionen af Nordisk Ministerråds virksomhed 2008, C 3/kk: 739
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2008, C 3/kk: 743
- Betænkning over Rigsrevisionens beretning om revisionen af Nordisk Råds virksomhed 2008, C 4/kk: 757
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2008, C 4/kk: 759
- Betænkning over Nordisk Kulturfonds virksomhedsberetning og rigsrevisionens beretning af Nordisk Kulturfonds virksomhed 2008, C 5/kk: 769
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2008, C 5/kk: 771

Romfart:

- Dagsordenspunkt 11: 143
- Medlemsforslag om romfartspolitisk samarbeid, A 1464/näring: 345
Rek. 17/2009: 1329

Rovdyr:

- Medlemsforslag om Nordisk rovdjursportal, A 1460/miljö: 327
- Felles rovdyrforvaltning i Norden, *D 4/2008/miljø/näring: 868
- Skriftligt spørgsmål om at tilføre nye gener til den skandinaviske ulvebestand, E 13/2009: 1061

S**Samarbetsministrarnas redogörelse:**

- Dagsordenspunkt 7: 80
- Dagsordenspunkt 9: 112
- Dagsordenspunkt 10: 127
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder, Dokument 3: 1145
- Redogörelse om det nordiska globaliseringsarbetet, Dokument 6: 1161

- Samarbetsministrarnas redogörelse, Dokument 17: 1308

Samfundssikkerhed/Samhälls-säkerhet:

- Rapport och konferens om samhällssäkerhet, *D 5/2006/presidiet: 813

Sex:

- Kampagne imod formidling af sexkøb, *D 18/2006/medborger: 826
- Skriftligt spørgsmål til Islands regering om hvorfor Nordisk Ministerråd ikke ønsker at vedtage en ordning om garanti fra hoteller om at de ikke formidler sexkøb, E 44/2009: 1105

Skat:

- Fråga till Danmarks regering om Uppsägning av skatteavtalet med Spanien, Frankrike och Portugal - Vilka konkreta åtgärder har detta medfört för Danmark, E 31/2009: 182

Skole:

- Dagsordenspunkt 14: 201
- Udvalgsforslag om Kultur i skolen, A 1469/kultur: 364 Rek. 24/2009: 1336
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om skolesystemerne i de nordiske lande, E 15/2009: 1072
- Fråga till Danmarks regering om skolgång i Danmark för danska barn som är bosatta i Skåne, E 28/2009: 180
- Fråga till Sveriges regering om hur anser samarbetsministrarna om att skolorna i olika nordiska länder och självstyrande områden skulle bedriva ett aktivt kulturutbyte, E 32/2009: 182

Skovbrug:

- Ramprogram för samarbetet om fiskeri, jordbruk, skogsbruk och livsmedel 2009-2012, D 15/2008/miljö: 896

Små håndværksfag:

- Dagsordenspunkt 14: 201

- Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag, A 1473/kultur: 388 Rek. 25/2009: 1337
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om indførelse af et nordisk taxametersystem i forhold til de små håndværksfag, E 6/2009: 1034

Socialområdet:

- Dagsordenspunkt 15: 212
- Ministerrådsforslag: Omdannelse af Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan pr. 1.1 2010, B 264/velfærd: 467 Rek. 26/2009: 1339
- Ny institutionsstruktur under MR-social, D 18/2008/velfærd: 908
- Fråga till Norges regering om Norge har en bättre situation när det gäller barnfattigdom än de övriga nordiska länderna, E 38/2009: 186
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om grænsehindring ved arbejde i andet nordisk land, E 43/2009: 1103

Sprog/Språk:

- Dagsordenspunkt 14: 201
- Deklaration om nordisk språkpolitik, *D 23/2006/kultur: 829
- Skriftligt spørgsmål til Islands, Sveriges, Norges, Danmarks og Finlands regeringer og til de selvstyrende områder, Åland, Færøerne og Grønland om udkast til ny sprogkonvention, E 4/2009: 1022
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om sproglig og kulturel mangfoldighed på offentlige nordiske tv-kanaler, E 19/2009: 1089
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om sproglig og kulturel mangfoldighed på offentlige nordiske tv-kanaler, E 20/2009: 1095
- Redegørelse om opfølgning på sprogdeklarationen baseret på landerapporter fra landene og de selvstyrende områder, Dokument 10: 1229

Statsministrenes redogørelse:

- Dagsordenspunkt 6: 76

Sundhed:

- Dagsordenspunkt 15: 212
- Nordisk sundhedsområde, *D 7/2008/velfærd: 877
- Nyttjande och märkning av GMO-produkter, D 16/2008/medborger: 899

- Förbud mot transfetter,
*D 20/2008/medborgar/välfärd: 914
- Norden som GMO-fri zone,
*D 34/2008/medborger: 980
- Utvikling av tiltak mot spredning av
tuberkulose/multiresistent tuberkulose
og HIV/AIDS i Nordvest-Russland.
D 3/2009/velferd: 1005
A 1465: 350
- Skriftlig spørsmål til Danmarks
regjering om problemstillinger rundt
kjønnslemlestelse,
E 11/2009: 1053
- Skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet
om snabba åtgärder för att förhindra en
pandemi i Norden,
E 14/2009: 1068
- Skriftlig spørsmål til de nordiske lands
regjeringer om å vurdere om den
økonomiske situasjonen til Nordiska
Högskolan for folkhälsosovetenskap sit
program: "Nordisk Diplomprogram i
smittevern/infeksjonshygiene" er
tilfredsstillende,
E 17/2009: 1080
- Fråga till de nordiske landes regeringar
om en utväxling och utbyte av
erfarenheter på friluftslivsområdet för
såväl ledare och lärare som barn och
ungdomar,
E 33/2009: 183
- Redogörelse; Statusrapporten för
handlingsplanen för kost och motion,
Dokument 16: 1306

Sygdом/Sjukdom:

- Hvordan krenkede barn blir syke voksne,
*D 19/2008/velferd: 910
- Skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet
om snabba åtgärder för att förhindra en
pandemi i Norden,
E 14/2009: 1068

T

Teknologi:

- Dagsordenspunkt 10: 127
- Ministerrådsforslag: Handlingsprogram
for energiområdet 2010 - 2013,
B 262/miljø: 433
Rek. 13/2009: 1325

Thoriumkraft:

- Medlemsforslag om felles nordisk
satsning på forskning og utvikling av
thoriumkraft, A 1434/miljø: 249

Tjenestemandsordningen:

- Spørsmål til Danmarks regering om
tjenestemandsordningen: Er den
nedlagt for altid eller vil den komme i
gang igjen,
E 30/2009: 181

Toiletaffald:

- Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i
Østersøen,
*D 10/2006/miljø: 821

Trafficking:

- Dagsordenspunkt 13: 191
- Medlemsforslag om barn som offer för
mänskohandel,
A 1449/medborger: 291
Rek. 19/2009: 1331
- Redegjørelse om initiativer og innsatser i
Nordisk ministerråd til å
bekjempe menneskehandel,
Dokument 8: 1190

Trafik:

- Dagsordenspunkt 15: 212
- Medlemsforslag om trafikinfrastuktur i
Mittnorden,
A 1458/näring: 317
Rek. 29/2009: 1343
- Skriftlig fråga om jernvägen Trondheim
- Storlien,
E 2/2009: 1015
- Fråga till Danmarks regering om
ytterligere en broförbindelse över
Öresund: Helsingborg - Helsingør,
E 23/2009: 177
- Spørsmål til Sveriges regering om
nedleggelse av fire jernbanestasjoner på
Ofofbanen,
E 24/2009: 177
- Fråga till Norges regering om
Järnvägsförbindelsen mellan Norge och
Sverige - när får vi ett snabbtåg mellan
Stockholm och Oslo ,
E 29/2009: 181

Transfetter:

- Förbud mot transfetter,
*D 20/2008/medborgar/välfärd: 914

Transport:

- Bekæmpelse af røveri og overfald af
vognmænd i Norden,
D 1/2008/medborger: 861
- Politiindsats for vognmænds sikkerhed i
Norden,
D 2/2008/medborger: 864
- Nordisk handlingsplan för en
klimatvänlig transportpolitik,
*D 17/2008/näring/miljø: 902
- Fråga till Danmarks regering om
ytterligere en broförbindelse över
Öresund: Helsingborg - Helsingør,
E 23/2009: 177
- Spørsmål til Sveriges regering om
nedleggelse av fire jernbanestasjoner på
Ofofbanen,
E 24/2009: 177
- Fråga till Norges regering om
Järnvägsförbindelsen mellan Norge och
Sverige - när får vi ett snabbtåg mellan
Stockholm och Oslo ,

E 29/2009: 181

TV:

- Nabolands-tv etter digitaliseringen, *D 24/2006/kultur: 835
- Skriftligt spørsmål til de nordiske landes regeringer om sproglig og kulturel mangfoldighed på offentlige nordiske tv-kanaler, E 19/2009: 1089
- Skriftligt spørsmål til Nordisk Ministerråd om sproglig og kulturel mangfoldighed på offentlige nordiske tv-kanaler, E 20/2009: 1095

Tvangsarbejde:

- Människohandel för tvångsarbete, *D 22/2008/medborgar: 938

U

Uddannelse:

- Dagsordenspunkt 14: 201
- Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag, A 1473/kultur: 388 Rek. 25/2009: 1337
- Medlemsforslag om utökad forskningsamarbete i och om den nordliga regionen, A 1474/kultur: 392 Rek. 22/2009: 1334
- Nordisk samarbeid om små håndværksfag/-kulturfag, *D 13/2007/kultur: 853
- Fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer, *D 31/2008/kultur: 969
- Skriftlig fråga om möjligheter för nordbor att studera i Danmark, E 1/2009: 1011
- Skriftligt spørsmål til Nordisk Ministerråd om indførelse af et nordisk taxametersystem i forhold til de små håndværksfag, E 6/2009: 1034
- Skriftlig fråga om administrativt stöd för Nordplus-stipendierne, E 8/2009: 1039
- Fråga till Sveriges regering om Överenskommelsen mellan de nordiska länderna om tillträde till högre utbildning, E 34/2009: 184
- Redogörelse om utveckling av MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010, Dokument 11: 1248

Udenrigsministrenes redegørelse:

- Dagsordenspunkt 11: 143
- Utrikesministrarnas redogörelse, Dokument 4: 1155

Undervisning:

- Dagsordenspunkt 14: 201
- Udvalgsforslag om Kultur i skolen, A 1469/kultur: 364 Rek. 24/2009: 1336
- Skriftligt spørsmål til Islands, Sveriges, Norges, Danmarks og Finlands regeringer og til de selvstyrende områder, Åland, Færøerne og Grønland om udkast til ny sprogkonvention, E 4/2009: 1022
- Skriftligt spørsmål til de nordiske landes regeringer om skolesystemerne i de nordiske lande, E 15/2009: 1072
- Skriftlig spørsmål til de nordiske lands regeringer om å vurdere om den økonomiske situasjonen til Nordiska Högskolan for folkhälsovetenskap sit program: "Nordisk Diplomprogram i smittevern/infeksjonshygiene" er tilfredsstillende, E 17/2009: 1080

Unesco:

- Skriftligt spørsmål til de nordiske landes regeringer om at ratificere UNESCOs konvention til beskyttelse af den immaterielle kulturarv, E 7/2009: 1036

Union:

- Spørsmål til Danmarks regering om hvilket syn den danske samarbeidsministeren har på artikkelen av Gunnar Wetterberg og tankene for en ny nordisk union, E 27/2009: 180

Unge/ungdom:

- Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden, *D 17/2006/välfärd: 823
- Fråga till de nordiske landes regeringar om en utväxling och utbyte av erfarenheter på friluftslivsområdet för såväl ledare och lärare som barn och ungdomar, E 33/2009: 183
- Fråga till Finlands regering om Nordjobb kan användas som ett verktyg för att bryta ungdomsarbetslösheten i Norden E 40/2009: 187

V

Valg/Val:

- Dagsordenspunkt 18: 236

Ø

Økonomi:

- Skriftligt spørsmål til Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer, om hvorledes de nordiske landes regeringer vil gennemføre miljø-

og klimavenlige initiativer som led i at overvinde den økonomiske krise,
E 10/2009: 1044

Øresund:

- Fråga till Danmarks regering om ytterligare en broförbindelse över Öresund: Helsingborg – Helsingør,
E 23/2009: 177
- Fråga till Danmarks regering om skolgång i Danmark för danska barn som är bosatta i Skåne,
E 28/2009: 180

Østersøen:

- Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen,
*D 10/2006/miljø: 821
- Insatser för att stöda projektutveckling inom ramen för Östersjöns handlingsprogram,
D 3/2008/presidiet: 867

Å**Årsberetning:**

- Nordisk samarbejde 2008 – Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed,
C 1: 497
- Nordisk Råds årsberetning 2008,
Dokument 1: 1107

Närvarolista

Regeringsrepresentanter

19. Aasland, Tora, (SV), Norge
20. Aasrud, Rigmor, (A), Norge
21. Adelsohn Liljeroth, Lena, (m), Sverige
22. Árni Páll Árnason, (Sf), Island
23. Berthelsen, Ove Karl, (IA), Grönland
350. Bildt, Carl, (m), Sverige
49. Björklund, Jan, (fp), Sverige
48. Carlgren, Andreas, (c), Sverige
47. Christensen, Carina, (KF), Danmark
46. Christiansen, Palle, (D), Grönland
45. Dahl, Johan, (Sbfl), Färöarna
44. Dam á Neystabø, Helena, (Jvfl), Färöarna
43. Eidesgaard, Jóannes, (Jvfl), Färöarna
70. Eriksson, Roger, (Lib), Åland
71. Eriksson, Viveka, (Lib), Åland
72. Frederiksen, Anthon, (KP), Grönland
73. Haarder, Bertel, (V), Danmark
74. Huitfeldt, Anniken, (A), Norge
75. Husmark Pehrsson, Cristina, (m), Sverige
76. Häkämies, Jyri, (saml), Finland
77. Jóhanna Sigurðardóttir, (Sf), Island
107. Johannesen, Aksel V., (Jvfl), Färöarna
106. Johannesen, Kaj Leo, (Sbfl), Färöarna
105. Karlsen, Mimi, (IA), Grönland
104. Katrín Jakobsdóttir, (Vg), Island
103. Katrín Júlíusdóttir, (Sf), Island
102. Kleist, Kuupik, (IA), Grönland
101. Krantz, Tobias, (fp), Sverige
100. Lundberg, Britt, (Åc), Åland
130. Møller, Per Stig, (KF), Danmark
131. Niclasen, Jørgen, (Flfl), Färöarna
132. Odell, Mats, (kd), Sverige
133. Olofsson, Maud, (c), Sverige
134. Olsen, Annika, (Flfl), Färöarna
135. Pekkarinen, Mauri, (cent), Finland
136. Rasmussen, Lars Løkke, (V), Danmark
137. Reinfeldt, Fredrik, (m), Sverige
167. Riis-Johansen, Terje, (Sp), Norge
166. Sander, Helge, (V), Danmark
165. Sjögren, Katrin, (Lib), Åland
164. Solheim, Erik, (SV), Norge
163. Steingrímur J. Sigfússon, (Vg), Island
162. Stoltenberg, Jens, (A), Norge
161. Stubb, Alexander, (saml), Finland
160. Støre, Jonas Gahr, (A), Norge
194. Svandís Svavarsdóttir, (Vg), Island
195. Thörnroos, Veronica, (Åc), Åland

196. Wallin, Stefan, (sv), Finland
197. Vanhanen, Matti, (cent), Finland
198. Vapaavuori, Jan, (saml), Finland
199. Väyrynen, Paavo, (cent), Finland
200. Össur Skarphéðinsson, (Sf), Island

Valda medlemmar

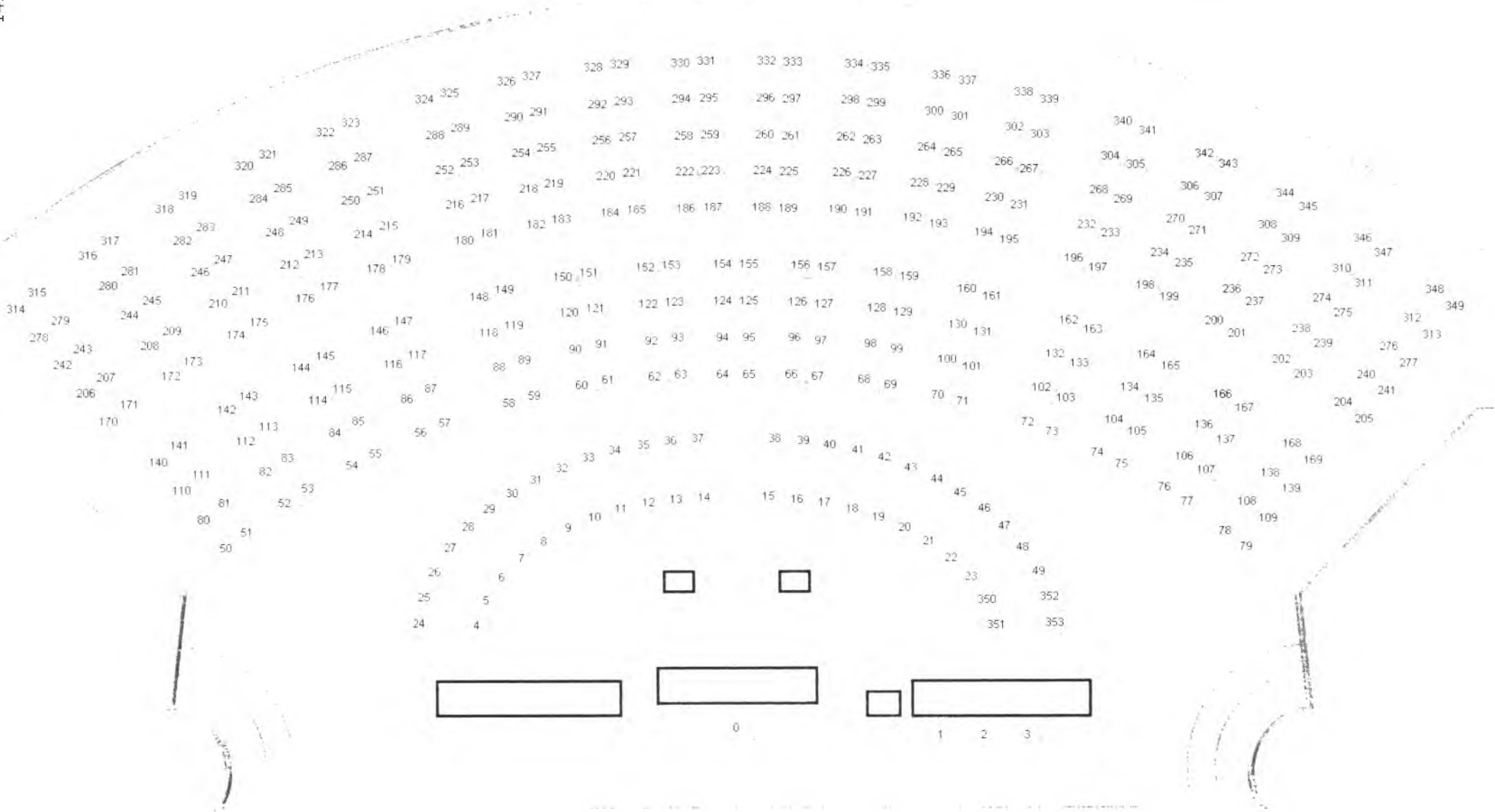
7. Adelsbo, Christer, (s), Sverige
8. Agersnap, Hanne, (SF), Danmark
9. Arhinmäki, Paavo, (vänst), Finland
10. Arnesen, Bendiks Harald, (A), Norge
11. Ásmundur Einar Daðason, (VG), Island
12. Asmyhr, Hans Frode, (FrP), Norge
13. Autio, Risto, (cent), Finland
14. Barfod, Line, (EL), Danmark
15. Berthelsen, Olga P., (IA), Grönland
16. Bisgaard, Per, (V), Danmark
17. Bjarni Benediktsson, (Sj.), Island
18. Bohlin, Sinikka, (s), Sverige
42. Bonnesen, Erling, (V), Danmark
41. Brodén, Anita, (fp), Sverige
40. Brodersen, Henrik, (DF), Danmark
39. Christensen, Ole Vagn, (S), Danmark
38. Christensen, Troels (V), Danmark
37. Dahl, Bente, (RV), Danmark
36. Dahl Jakobsen, Katrin, (Jvfl.), Färöarna
- 35.
34. Foss, Per-Kristian, (H), Norge
33. Gestrin, Christina, (sv), Finland
32. Giltun, Vigdis, (FrP), Norge
31. Green, Monica, (s), Sverige
30. Grimstad, Oskar, (FrP), Norge
29. Grönfeldt Bergman, Lisbeth, (m), Sverige
28. Guðfríður Lilja Grétarsdóttir, (VG), Island
56. Gustafsson, Billy, (s), Sverige
57. Heinäluoma, Eero, (sd), Finland
58. Henriksen, Per Rune, (A), Norge
59. Hjörvar, Helgi (A), Island
60. Holmelid, Alf, (SV), Norge
61. Illugi Gunnarsson, (Sj.), Island
62. Jensen, Mogens, (S), Danmark
63. Johansson, Ann-Kristine, (s), Sverige
64. Johansson, Mats, (m), Sverige
65. Kallis, Bjarne, (kd), Finland
66. Karhuvaara, Arja, (saml), Finland
67. Karlström, Fredrik, (ObS), Åland
68. Karvo, Ulla, (saml), Finland
69. Kierkemann, Marianne, (m), Sverige
99. Knakkegaard, Anita, (DF), Danmark
98. Kolberg, Martin, (A), Norge

97. Kristensen, Henrik Dam, (S), Danmark
96. Kristoffersen, Gerd Janne, (A), Norge
95. Linander, Johan, (c), Sverige
94. Lindholm, Jan, (mp), Sverige
93. Ljunggren, Anna, (A), Norge
92. Lundteigen, Per Olaf, (Sp), Norge
91. Mäkelä, Jukka, (saml), Finland
90. Niinistö, Ville, (gröna), Finland
89. Ohly, Lars, (v), Sverige
88. Oinonen, Lauri, (cent), Finland
87. Olsen, Gunn, (A), Norge
86. Olsen, Per Arne, (FrP), Norge
116. Olsson, Kent, (m), Sverige
117. Opheim, Torfinn, (A), Norge
118. Pedersen, Marion, (V), Danmark
119. Polfjärd, Jessica, (m), Sverige
120. Rajala, Lyly, (saml), Finland
121. Rana, Jenis av, (Mfl.), Färöarna
122. Seurujärvi, Janne, (cent), Finland
123. Sigríður Ingibjörg Ingadóttir, (A), Island
124. Sindal, Niels, (S), Danmark
125. Siv Friðleifsdóttir, (F), Island
126. Sjøli, Sonja I., (H), Norge
127. Stenberg, Maria, (s), Sverige
128. Söderman, Jacob, (sd), Finland
129. Sønsterud, Tone Merete, (A), Norge
159. Tetzschner, Michael, (H), Norge
158. Thommessen, Olemic, (H), Norge
157. Tjernberg, Gunilla, (kd), Sverige
156. Tornberg, Stefan, (c), Sverige
155. Touborg, Kristen, (SF), Danmark
154. Trældal, Torgeir, (FrP), Norge
153. Tuomioja, Erkki, (sd), Finland
152. Wahlström, Göte, (s), Sverige
151. Wallmark, Hans, (m), Sverige
150. Wegendal, Lars, (s), Sverige
149. Virolainen, Anne-Mari, (saml), Finland
148. Karlsson, Runar, (C), Åland
147. Høegh-Dam, Bitten, (S), Grönland

Närvarande suppleanter

182. Dam, Helle, (S), Danmark
183. Ehn, Johan, (fs), Åland
184. Haglö, Kerstin, (s), Sverige
185. Harberg, Svein, (H), Norge
186. Henningsen, Juliane, (IA), Danmark
187. Hoydal, Høgni, (TF), Danmark
- 188.
189. Jensen, Thomas, (S), Danmark

- 190. Jonsson, Peter, (s), Sverige
- 191.
- 192. Kjernli, Gorm, (A), Norge
- 193. Lien, Tord, (FrP), Norge
- 229. Lindgren, Else-Marie, (kd), Sverige
- 228. Nordås, Janne Sjelmo, (Sp), Norge
- 227. Olsson, Hans, (s), Sverige
- 226. Sasi, Kimmo, (saml), Finland



[Redacted box]

[Redacted box]

0

[Redacted box]

[Redacted box]

1 2 3

